

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VALTION TULO- JA MENOARVIOKSI
VUODELLE 1987

HELSINKI 1986

ISSN 0356-3707

Helsinki 1986. Valtion painatuskeskus

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivut
Yleisperustelut	Y 5
1. Talouden tila ja lähivuosien näkymät	Y 5
2. Talouspolitiikan linja	Y 8
3. Tulo- ja menoarvioesityksen rakenne	Y 11
4. Menoarvioesityksen päälinjat	Y 15
5. Vero- ja maksupolitiikan päälinjat	Y 38
6. Budjettitalouden tasapainotus ja valtionvelka	Y 40
Taulukko-osa ja yksityiskohtaiset perustelut	1 57
Tulot	1 65
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1 65
12. Sekalaiset tulot	2 72
13. Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	5 94
14. Valtion liikeyritykset	6 96
15. Lainat	8 104
Menot	9 106
21. Tasavallan Presidentti	9 106
22. Eduskunta	9 108
23. Valtioneuvosto	10 114
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	11 119
25. Oikeusministeriön hallinnonala	12 132
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	14 154
27. Puolustusministeriön hallinnonala	16 177
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	18 198
29. Opetusministeriön hallinnonala	22 240
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	29 348
31. Liikenneministeriön hallinnonala	36 418
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	40 475
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	45 523
34. Työvoimaministeriön hallinnonala	51 574
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	52 585
36. Valtionvelka	55 616
Liitteet	
Taloudellinen katsaus	I
Kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäkymät vuoteen 1990	II
Hakemisto	

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi
vuodelle 1987

YLEISPERUSTELUT

Tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluina hallitus esittää seuraavaa:

1. Talouden tila ja lähivuosien näkymät

Tuotannon kasvu v. 1985 jatkui neljättä vuotta kolmen prosentin vauhtia. Talouden kehitys ei kuitenkaan ollut kokonaisuutena aivan niin hyvä kuin vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä ennustettiin. Vuoden jälkipuoliskolla länsiviennin määrä väheni selvästi. Lisäksi vientitulojen kertymistä heikensi mm. dollarin halpenemisesta aiheutunut vientihintojen aleneminen. Yritysten kannattavuus kääntyi laskuun ja niiden suhdanneodotukset heikkenivät. Investoinnit jäivät ennustettua pienemmiksi ja työttömyysaste kohosi hieman.

Vuoden 1986 taloudellista kehitystä ovat leimanneet suhteellisten hintojen suuret muutokset ja vaikeat työmarkkinaneuvottelut. Raakaöljyn hinta aleni kolmannekseen ja monet muutkin raaka-aineet halpenivat. Valmiiden tuotteiden tuontihintojen nousu jäi vähäiseksi. Vaikka Suomen vientituotteiden hinnat koko vuonna keskimäärin alenevat, ovat ne loppukeväästä alkanee lievästi vahvistua. Pitkäaikaiset työtaistelut lykkäsivät sekä tuotantoa että vientitoimituksia vuoden loppupuolelle ja ensi vuoteen.

Vuosi sitten tuotannon kasvun arvioitiin jatkuvan vielä vuoden 1986 alkupuoliskolla suotuisana ja heikkenevän sen jälkeen. Edellä mainittujen tekijöiden johdosta suhdannekehitys on kuitenkin muodostunut toisenlaiseksi ja tuotannon kasvu oli alkuvuonna verikkaista.

Öljyn halpeneminen vähentää itävientiä, mutta vielä tänä vuonna se ei supistu jyrkästi. Kesäkuun lopulla allekirjoitetussa kauppasopimuksen lisäpöytäkirjassa sovittiin 7 mrd markan lisätuonnista sopimuskauden aikana. Tärkeimmät siinä mainitut tuontiartikkelit ovat energia- tuotteita. Toisaalta länsimarkkinoiden kasvu on nopeutunut ja länsiviennin määrä kasvaa, vaikka kysynnän rakenne kaventaa vientimahdollisuuksia. Kun itäviennin määrä jää hieman edellisvuotista pienemmäksi, koko viennin määrä kasvaa vain prosentin. Koko vuonna kokonaistuotanto

lisääntyy keskimäärin 2 %, mutta vuoden jälkipuoliskolla kasvu on tätä nopeampaa.

Investoinnit lisääntyvät vähän. Korkea reaalkorko heikentää investointihalukkuutta, mutta toisaalta kysyntä- ja tuotto-odotukset ovat parane-
massa.

Kysynnän kasvu perustuu pääosin kulutuksen kasvuun ja länsiviennin elpymiseen. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytot lisääntyvät tänä vuonna 3 %, sillä tuloratkaisut lisäävät nimellistuloja merkittävästi, samalla kun hintojen nousu jää vähäiseksi. Yksityinen kulutus lisääntyy 3 ½ %.

Vaikka kulutuksen kasvu lisää tuontia, ulkomaankaupan tasapaino on tyydyttävä, sillä vaihtosuhteen paraneminen lisää tavarakaupan ylijäämää. Vaihtotaseen alijäämä pienenee selvästi vuoden loppua kohden.

Työllisyys on usean vuoden ajan pysynyt meillä parempana kuin useimmissa muissa markkinatalousmaissa. Työllisten määrä on viime vuosina tuntuvasti lisääntynyt, mutta kun työmarkkinoille on hakeutunut runsaasti uutta työvoimaa, työttömyys on kohonnut. Tuotannon kasvun hidastuttua ovat työmarkkinoiden ongelmat tulleet selvemmin esiin. Erityisesti ikääntyneiden ja pitkäaikaistyöttömien ongelmat ovat pahenemassa. Työllisyysvaikeudet kärjistyvät kehitysalueilla ja monilla yksipuolisen tuotantorakenteen omaavilla paikkakunnilla. Toisaalta eräillä alueilla työvoimaa ei ole riittävästi, ja koulutetusta työvoimasta on pulaa yleisemminkin. Työvoiman tarjonta kasvaa tänä vuonna, joskin hidastuneena, ja työttömyysaste nousee lähes 7 prosenttiin.

Hintojen nousu on hidastunut nopeasti, ja kuluttajahintaindeksi on keskimäärin vain 3 ½ % viimevuotista korkeampi. Tämä kehitys perustuu paljolti tuontihintojen alenemiseen. Inflaatiovauhti on tämän vuoden aikana eli viime vuoden joulukuusta tämän vuoden joulukuuhun 2 ½ %, joka on suunnilleen sama kuin teollisuusmaissa keskimäärin.

Valtiontalouden asemaa on parin viime vuoden aikana vahvistettu. Kun talouden kasvun

odotettiin hidastuvan, finanssipolitiikkaa muutettiin lievästi kasvua tukevaan suuntaan jo vuoden 1985 lopulla ja vuoden 1986 budjetissa; kuluvan vuoden lisämenoarviossa toteutettiin eräitä lisätoimia. Vuonna 1986 valtion menojen määrä ilman kuoletuksia lisääntyy 2 ½ %. Valtiontalouden nettoraohoitustarve on 3,0 mrd mk, joten se pysyy yhtenä prosenttina bruttokansantuotteesta. Bruttoveroaste nousee veronpalautusten lykkääntymisen vuoksi 37 ½ prosenttiin. Valtionvelka lisääntyy hieman, mutta sen suhde kokonaistuotantoon pysyy ennallaan.

Selvimmin öljyn halpenemisen vaikutukset näkyvät vuoden 1987 kehityksessä. Kysynnän kasvu markkinatalousmaissa, etenkin Euroopassa, jatkuu suotuisana ja kun investoinnit siellä lievästi vauhdittuvat, muuttuu kysynnän rakenne meille myönteisemmäksi. Kokonaisvienti ei silti lisäänty paljoa, sillä huolimatta odotettavissa olevista

erityisjärjestelyistä vienti Neuvostoliittoon uhkaa supistua tuntuvasti.

Yritysten suhdanneodotukset ovat parantuneet. Energiaverouudistus sekä kantohintojen ja korkojen alentuminen lisäävät niiden kilpailukykyä, mutta investointien kasvu jäänee silti vaati-mattomaksi. Sitä vastoin kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät edelleen tuntuvasti, mikä pitää kulutuksen kasvun ripeänä. Tuonnin kasvu hidastuu, vaihtosuhte paranee hieman, ja vaihtotase on lievästi alijäämäinen. Kokonaisuutena suhdannenäkymät ovat muuttuneet paremmiksi, ja tuotannon arvioidaan lisääntyvän 3 % v. 1987. Työllisten määrä vähentyy jonkin verran ja työttömyysaste nousee hiemenen, vaikka työvoiman tarjonta ei juurikaan kasva. Hintatason kohoaminen pysyy hyvin vähäisenä ja kuluttajahintaindeksin ennustetaan nousevan vain 2 ½ % tästä vuodesta.

Taulukko 1. Kansantalous, julkinen talous ja valtiontalous

	1982	1983	1984	1985 ¹⁾	1986 ²⁾	1987 ²⁾ ³⁾
Bruttokansantuote, määrän muutos, %	3.0	2.9	2.8	2.8	2	3
Työttömyysaste, %	5.9	6.1	6.2	6.3	6.9	7.1
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	9.3	8.4	7.1	5.9	3 ½	2 ½
Vaihtotase, mrd mk	-3.9	-5.2	-0.1	-4.7	-1	-1 ½
Julkiset kokonaismenot, % BKT:sta	39.0	40.3	39.9	41.4	41 ½	41 ½
Bruttoveroaste, % BKT:sta ⁴⁾	34.0	34.0	35.5	36.8	37 ½	35 ½
Julkisen talouden kasvuvaiutus, % BKT:sta	2.0	1.1	-1.7	0.3	0.4	0.6
Budjettitalouden kassamenot ilman velan kuoletuksia, määrän muutos, %	7.0	6.8	0.9	5.2	2 ½	3 ⁵⁾
Budjettitalouden bruttorahoitustarve, mrd mk	7.4	11.7	8.3	10.6	13	14 ½
Valtiontalouden nettoraohoitustarve, % BKT:sta	2.1	3.1	1.1	1.0	1	1 ½
Valtiontalouden kasvuvaiutus, % BKT:sta	1.1	0.8	-1.7	-0.2	-0.1	0.4

¹⁾ Ennakkotieto

²⁾ Ennuste

³⁾ Tulo- ja menoarvioesitys

⁴⁾ Työttömyysturvavaetuksien verollepano korotti bruttoveroastetta 0.4 prosenttiyksikköä v. 1985. Veronpalautusten siirtyminen nostaa vuoden 1986 ja alentaa vuoden 1987 veroastetta prosenttiyksikön

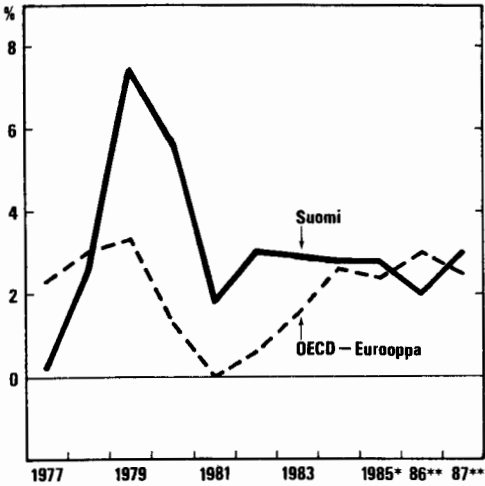
⁵⁾ Tulo- ja menoarvioesitys vuodelle 1987 verrattuna vuoden 1986 kassamenoihin

Talouden tilaa ja näkymiä on yksityiskohtaisesti käsitelty tulo- ja menoarvioesityksen liitteenä n:o 1 olevassa Taloudellisessa katsauksessa.

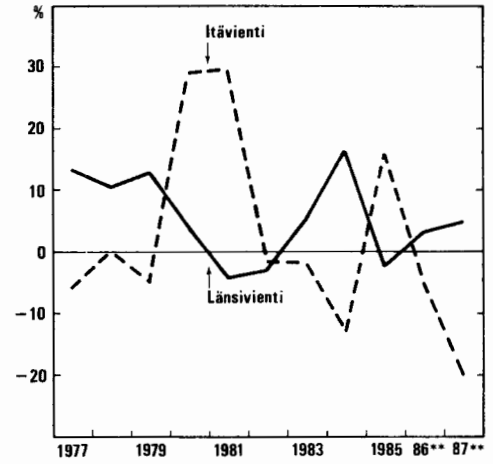
Kansantalouden keskipitkän aikavälin kasvumahdollisuudet ovat muita maita nopeamman hinta- ja kustannuskehityksen johdosta hieman heikentyneet. Tuotannon kasvun säilyminen kes-

kimäärin kolmena prosenttina vuodessa vuosikymmenen jälkipuoliskolla on silti edelleen mahdollista. Tämä edellyttää kuitenkin välttämättä vientiponnistelujen tehostamista kasvavilla länsimarkkinoilla, koska öljyn halvennuttua näyttää idänkaupassa olevan edessä sopeutuminen aikaisempia arvioita matalampaan kauppavaihtoon.

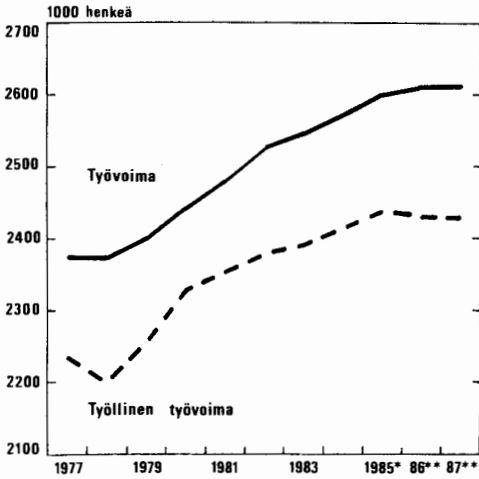
Kuvio 1. Kokonaistuotanto (BKT) Suomessa ja Länsi-Euroopassa, määrän muutos

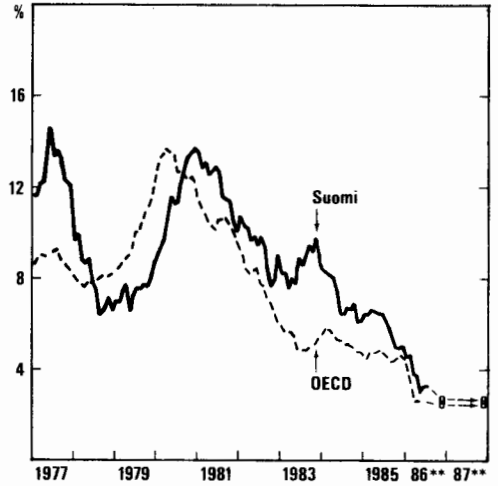
Kuvio 2. Länsi- ja itävienti, määrän muutos

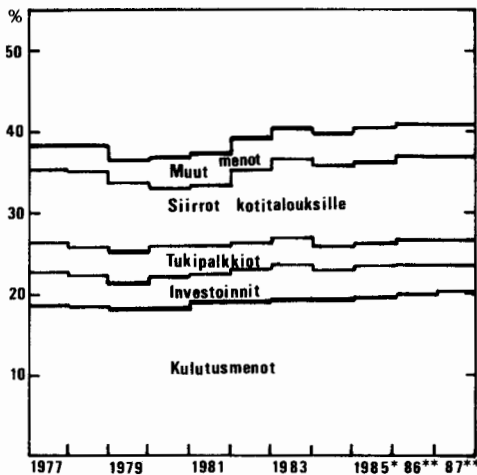
Kuvio 3. Työllisyys

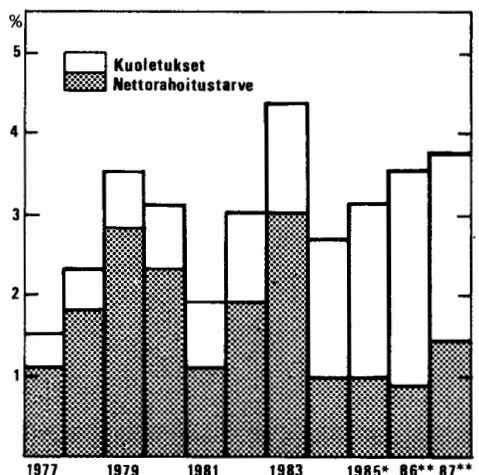
Kuvio 4. Kuluttajahintaindeksi, muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

Kuvio 5. Julkiset menot, suhteessa bruttokansantuotteeseen

Kuvio 6. Valtion budjettitalouden bruttorahoitustarve suhteessa bruttokansantuotteeseen

Lähi vuosien näkymiä on esitelty kevään 1986 talouspoliittisessa selonteossa; niitä käsitellään myös tämän tulo- ja menoarvioesityksen liitteenä n:o 2 olevassa katsauksessa Kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäkymät vuoteen 1990.

Kansainvälinen inflaatio pysyy hitaana, jos öljyn reaalihintaa ei vuoteen 1990 mennessä olennaisesti kohoa, mikä nyt näyttää aiempaa todennäköisemmältä. Tämä merkitsee sitä, että myös Suomen teollisuuden vientihinnat kohoavat lähivuosina poikkeuksellisen vähän. Teollisuuden kilpailukyvyistä ja kannattavuudesta onkin pidettävä erityistä huolta. Tuotannon riittävän kasvun turvaava viennin lisäys on mahdollista vain, jos kustannusten nousu jää pysyvästi hitaammaksi kuin kilpailijamaissa. Kilpailua on voimakkaasti edistettävä niillä talouden sektoreilla, jotka ovat suojattuja ulkomaiselta kilpailulta. Tämä edellyttää mm. kilpailulainsäädännön uudistamista. Julkisessa sektorissa on kustannustietoisuutta kohennettava tuntuvasti. Myös työmarkkinoiden pelisääntöjen kehittämistä tulee jatkaa.

Menestyminen länsimarkkinoilla vaatii lisäksi vastedeskin reaalisien kilpailukyvyn kohentamista, tuotantorakenteen kehittämistä, yritysten omaehtoista pitkäjänteistä kehitystoimintaa uusien tuotteiden ja markkinoiden löytämiseksi, innovoivaa markkinointia ja aktiivista investointitoimintaa. Kaikki tämä edellyttää yrityksille parempia omarahoitumahdollisuuksia kuin mihin Suomessa on totuttu. Rahoitusmarkkinoiden kehittämistä ja riskipääoman saantia on tarpeen edistää mm. verotusta kehittämällä. Idänkaupan korkean tason turvaamiseksi on määrätietoisesti ponnistettava tuonnin monipuolistamiseksi Neuvostoliitosta.

Yksityinen kulutus lisääntyy myös vuosikymmenen loppupuolella varsin ripeästi, sillä hintojen nousun odotetaan pysyvän hitaana eikä verotusta ole tarkoitus kiristää.

Kokonaistuotanto voisi kasvaa keskimäärin kolmen prosentin vuosivauhtia tämän vuosikymmenen jälkipuoliskolla, jolloin uusia työpaikkoja syntyisi nettomääräisesti arviolta lähes 70 000. Kun työvoiman tarjonnan kasvu hidastuu, työttömyysaste laskisi alle kuuden prosentin.

Työmarkkinoiden ongelmat ovat muuttumassa yhä enemmän rakenteelliseksi. Siksi ne eivät lähivuosina olennaisesti vähene, vaikka työttömyys supistuisi. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan tehokas sopeuttaminen vaatii työvoimapalvelujen kehittämistä, koulutuksen uudelleen painottamista sekä erityishuomiota vaikeimmin työllistettävien ongelmiin.

Julkisen talouden menot ovat kasvaneet jossain määrin nopeammin kuin kokonaistuotanto, ja niiden suhde bruttokansantuotteeseen on kohonnut runsaaseen 40 prosenttiin. Vuosikymmenen lopulla valtion menopaineita lisäävät vuoden 1986 tuloatkaisuisissa sovitun yleisen linjan ylittävät palkankorotukset. Veroasteen pitäminen ennallaan onkin entistä vaikeampaa, jollei menoja vähemmän tärkeisiin tarkoituksiin karsita nykyistä tarmokkaammin. Joka tapauksessa sekä valtiontaloudessa että kunnallistaloudessa on menojen kasvun selvästi hidastuttava vuosikymmenen alkupuoliskon vauhdista, jotta veroaste ei kohoaisi eikä julkinen velka merkittävästi nousisi suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Veropolitiikassa lähivuosien rakenteelliset talousongelmat korostavat pääomaverotukseen, luonnollisten henkilöiden marginaaliveroihin sekä liikevaihtoverojärjestelmän kehittämiseen liittyvien uudistusten merkitystä. Veropohjan riittävän laajuuden turvaamiseen olisi kiinnitettävä huomiota, jotta verotukselle asetetut julkisen talouden rahoitustavoitteet sekä verotuksen oikeudenmukaisuus-, tehokkuus- ja yksinkertaisuustavoitteet voitaisiin saavuttaa.

2. Talouspolitiikan linja

Talouden kehitys on usean vuoden ollut varsin tyydyttävää. Hallituksen omaksuma pitemmän aikavälin talouspolitiikka, joka tähtää työllisyyden ja tuotannon kasvun turvaamiseen, on ollut tuloksellista. Kokonaistuotanto on kasvanut viime vuosina tasaisesti. Vuodesta 1982 tähän vuoteen se lisääntyy yhteensä 11 % sekä yksityinen ja kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus 13 %; työpaikkojen määrä on 53 000 suurempi.

Tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1986 arvioitiin, että tuotanto kasvaa tasaisesti lähes koko vuoden 1986. Tämän vuoksi ja koska tuloatkaisut olivat vasta edessä, finanssipolitiikka suunniteltiin kasvua vain lievästi tukevaksi v. 1986. Vuoden 1985 lopulla länsivienti kuitenkin kehittyi odotettua heikommin, eivätkä investointikaan kasvaneet ennakoarvioiden mukaisesti. Vuoden 1986 alkupuolella tuotannon kasvu hidastui edelleen selvästi ja työttömyys lisääntyi. Taloudellista kehitystä on monimutkaistanut öljyn halpeneminen, joka toisaalta on parantanut vaihtosuhdetta tuntuvasti lisäten siten käytettävissä olevia reaalitylöjä, mutta joka toisaalta vähentää vientiä Neuvostoliittoon.

Hallitus pyrki edesauttamaan teollisuuden kilpailukykyä edistävien tuloratkaisujen syntymistä. Tavoitteessa ei täysin onnistuttu, ja työvoimakustannukset kohoavat sopimuskaudella hieman nopeammin kuin tärkeimmissä kilpailijamaissa.

Kansantalous on joutunut tilanteeseen, jossa tuotannon kasvu on lähes yksinomaan kulutuksen varassa. Lyhyen aikavälin suhdannekehityksen ja työllisyyden kannalta vahva kulutuskysyntä on sinänsä perusteltavissa. Pitkällä aikavälillä tämä ei ole kuitenkaan kestävä asetelma.

Talouspolitiikan tavoitteena tässä uudessa tilanteessa on ollut viennin ja tuotannollisten investointien vauhdittaminen, jolloin kulutuksen kasvu voisi olla kestävämmällä pohjalla. Elokuussa voimaan tullut energiaverouudistus oli tässä suhteessa merkittävä ja välttämätön toimenpide. Se ja polttoöljyjen suurempi halpeneminen kuin kilpailijamaissa parantavat välittömästi ja tuntuvasti vientiteollisuuden kilpailukykyä. Samalla toimenpide ja sen valmistelun aikana voimassa ollut polttoaineiden valmisteveron tilapäinen korotus hidastavat kotitalouksien ostovoiman kasvua vuositasona 1 ½ mrd mk.

Tästä huolimatta nousevat kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot vaihtosuhteen paranemisen, tuloratkaisujen ja luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen keventämisen ansiosta tänä vuonna 3 % ja ensi vuonna 5 %; lukuihin vaikuttaa myös veronpalautusten siirtyminen vuoteen 1987.

Ensi vuoden *finanssipolitiikka* on perustellusti mitoitettu hyvin varovaisesti. Näin hillitään hinta- ja kustannustason kohoamista ja luodaan edellytyksiä sellaiselle rahapolitiikan keventämiselle, joka edistää investointeja. Tulo- ja menoarvioesityksen finanssipoliittinen kokonaisvaikutus tuotantoon on hieman elvyttävä.

Tuotannon reaalisien kilpailukykyyn parantaminen on entistäkin tärkeämpää nyt, kun vienti on saatava kasvuun. Jo toteutetut sekä tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetut verouudistukset edistävät tuntuvasti yritysten toimintaedellytyksiä; niitä selostetaan tarkemmin luvussa 5.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä tutkimukseen ja tuotekehitykseen suunnattavat määrärahat lisääntyvät huomattavasti. Myös perustutkimukseen panostetaan merkittävästi; sehän pitämällä aikavälillä luo edellytykset mm. teknologian uusiin sovellutuksiin. Kehitysaluerahasto Oy:n ja muiden teollisuutta palvelevien luottolaitosten rahoitusmahdollisuudet paranevat. Eriyisesti pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet otetaan huomioon tuotannon ja tuotteiden

kehittämisessä. Viennin edistämiseen ohjataan lisärahoitusta.

Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja työmotivaation vahvistaminen ovat ne tekijät, joiden varaan reaalisien kilpailukykyyn suotuisa kehitys viime kädessä rakentuu. Hallitus esittääkin ammatillisen koulutuksen määrälliseen ja laadulliseen kehittämiseen tuntuvia määrärahasäyksiä. Muun muassa opetusvälineiden ja -kaluston hankintaan osoitetaan reaalisesti toistakymmentä prosenttia lisää varoja ja opettajien jatkokoulutuksen ja elinkeinoelämään tutustumisen määrärahat kasvavat huomattavasti.

Etenkin sellaisia *julkisia investointeja* lisätään, jotka tukevat tuotantotoiminnan reaalisien kilpailukykyyn paranemista. Tiestön kuntoa parannetaan ja valtion omia ja sen avustamia talonrakennuskohteita varsinkin koulutusalaalla lisätään. Valtion lainoittama asuntotuotanto on tarkoitus pitää nykyisellään sekä laajentaa peruskorjaustointia.

Työpaikkojen määrän ennustetaan lievästi vähenävän tänä ja ensi vuonna. Julkisella sektorilla ja yksityisissä palveluelinkeinoissa työllisyys kuitenkin kasvaa edelleen. Useilla toimialoilla toimintaedellytyksiä on parannettava, jotta työpaikkoja syntyisi lähivuosina työvoiman tarjontaan nähden riittävästi. Yritystoiminnan kasvumahdollisuuksien turvaaminen onkin talous- ja työllisyyspolitiikan tärkeimpiä tehtäviä. Tuloratkaisujen yhteydessä hallitus päätti eräistä julkisten investointien ja hankintojen aiennuksista työllisyyden tukemiseksi. Työvoimapalveluita kehitetään ja parannetaan. Hallitus pitää aikuiskoulutuksen laajentamista ja uudelleen suuntaamista eräänä lähivuosien yhteiskuntapolitiikan painopistealueena, joka liittyy erittäin läheisesti myös työllisyyden hoitoon. Määrärahat tähän tarkoitukseen lisääntyvät selvästi. Lisäksi muitakin työvoimapolitiittisia erityistoimia tehostetaan; näitä toimenpiteitä selostetaan tarkemmin luvussa 4.2.

Lisäksi hallituksen tarkoituksena on sisällyttää syksyn 1986 lisämenoarvioesitykseen määrärahoja työllisyyden tukemiseen jo tulevana talvikautena.

Rahoitusmarkkinat ovat viime vuosina nopeasti muuttuneet kohden järjestelmää, jossa pääomat liikkuvat ja kohdentuvat entistä paremmin. Kehitysprosessiin on liittynyt myös kielteisiä piirteitä. Korkeat korot ovat houkutelleet yrityksiä erityisesti lyhytaikaisiin finanssi-investointeihin, mikä on jarruttanut reaali-investointien kasvua. Hallitus pyrkii talouspolitiikallaan luomaan edellytykset kohtuulliseen korkotasoon. Myös toteu-

tettu yritysverotuksen uudistus edistää pääomien liikkuvuutta ja parantaa investointimahdollisuuksia.

Vaikka *hintojen nousu* on hidastunut lähes samaksi kuin markkinatalousmaissa keskimäärin, kotimaisten kustannusten nousun hillitseminen pysyy keskeisenä tavoitteena. Juuri niiden kohonemisen vuoksi kilpailukyky on viime vuosina heikentynyt. Kun tulo- ja menot on tehty myös ensi vuodeksi, huomio kohdistuu muihin kustannuksiin, myös korkoon. Tulo- ja menoarvioesitykseen liittyvä veropolitiikka on hintavaikutuksiltaan maltillista. Valtion ensi vuoden budjettiesityksen yhteydessä päätetyt hintojen ja tariffien korotukset ja alennukset nostavat yleistä hintatasoa yhteensä runsaan 1/4 %. Useilla kotimarkkinoilla toimivilla aloilla kannattavuus kohentuu, ja sen tulisi näkyä myös hinnoittelussa ja tariffeissa. Kustannustietoisuutta ja kilpailua tullaan kotimarkkinoilla muutoinkin lisäämään ja hintasidonnaisuuksia purkamaan.

Valtiontalouden asema on parin viime vuoden aikana kohentunut lähes tavoitellusti. Inflaation hidastaminen ja veroasteen pitäminen ennallaan edellyttävät muutoksia menojen rakenteessa ja eri tehtävälueiden painotuksissa. Valtion nettolainanotto lisääntyy hieman, ja bruttolainanotto kohoaa 14 ½ miljardiin markkaan. Valtionvelan osuus bruttokansantuotteesta kohoaa hieman,

mutta ei ylitä vuoden 1984 tasoa, jolloin se oli 14 ½ %. Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan menot yhteensä lisääntyvät reaalisesti 4 % ja ilman velan kuoletuksia vajaan prosenttiyksikön vähemmän verrattuina vuoden 1986 tulo- ja menoarvioon.

Kuntien talousarvioissa tulojen kasvu on tänä vuonna yliarvioitu, ja kun hinnat kohoavat odotettua vähemmän, menoja tulisi supistaa vastavasti, jotta veroäyriin kohdistuvat paineet eivät kasvaisi. Sellaisia kuntien investointeja voitaisiin ensi vuonna lisätä, jotka eivät pysyvästi lisäisi kulutusmenoja. Kulutusmenojen kasvua on syytä rajoittaa ensi vuonnakin järjestelyasiakirjassa sovittulla tavalla.

Kun otetaan mukaan tavoiteltu kunnallistalouden ja sosiaaliturvarahastojen kehitys, julkinen talous kokonaisuudessaan tukee lievästi tuotantoa kuten tänäkin vuonna.

Hallituksen tavoitteena on talouden rakenteita vahvistavalla ja rahapolitiikan huomioon ottavalla, hillityllä finanssipolitiikalla turvata talouden tasapainoinen kehitys, hintatason nousun hidastuminen kilpailijamaita pienemmäksi sekä kansantalouden pitäminen vakaalla, työpaikkoja lisääväällä kasvu-uralla. Vain näin yhteiskuntaa voidaan edelleen kehittää ja sosiaaliturvaa täydentää.

Taulukko 2. Budjettitalouden menot, tulot ja tasapaino vuosina 1985—87¹⁾

	1985 tilinpäätös milj.mk	1986 menoarvio milj.mk	1987 esitys milj.mk	Muutos 1987/86 %
Kulutusmenot	24 649	25 965	28 462	+ 10
Siirtomenot	50 482	53 714	56 925	+ 6
Sijoitusmenot	8 916	9 706	10 939	+ 13
Muut menot	11 756	12 043	13 197	+ 10
Yhteensä	95 803	101 428	109 524	+ 8
— velanhoitomenot (PL 36)	11 955	12 245	13 472	+ 10
— muut menot	83 848	89 183	96 052	+ 8
Tulo- ja varallisuusvero	25 137	26 665	28 400	+ 7
Liikevaihtovero	24 811	26 450	31 050	+ 17
Muut verot	23 927	24 322	22 980	— 6
Muut tulot (ilman lainanottoa)	11 757	12 024	12 395	+ 3
Yhteensä	85 632	89 461	94 824	+ 6
Lainanotto	10 776	11 970	14 700	+ 23
Ylijäämä	605	3	1	.

¹⁾ Valtion liikeyritysten käyttömenot ja -tulot eivät sisälly lukuihin

3. Tulo- ja menoarvioesityksen rakenne

Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen perustelut on jaettu vakiintuneeseen tapaan yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin. Tulo- ja menoarviota soveltavia viranomaisia oi-

keudellisesti sitoviksi tarkoitettut yleiset ohjeet sisältyvät yksityiskohtaisten perustelujen yleiseen osaan.

Tulo- ja menoarvioesityksen liitteitä hallitus ei ole käsitellyt. Liitteet on tarkoitettu tulo- ja menoarvioesityksen tausta-aineistoksi.

Taulukko 3. Menot pääluokittain vuosina 1985—1987

Numero- tunnus	Päälukokka	v. 1985 tilinpäätös milj. mk	v. 1986 menoarvio milj. mk	v. 1987 esitys milj. mk	Muutos 1986—87	
					milj. mk	%
21.	Tasavallan Presidentti	10	10	11	+ 1	+ 12
22.	Eduskunta	107	126	145	+ 19	+ 15
23.	Valtioneuvosto	94	113	115	+ 2	+ 1
24.	Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 858	2 179	2 659	+ 480	+ 22
25.	Oikeusministeriön hallinnonala	1 159	1 216	1 331	+ 115	+ 9
26.	Sisäasiainministeriön hallinnonala	2 709	2 989	3 232	+ 243	+ 8
27.	Puolustusministeriön hallinnonala	5 107	5 249	5 655	+ 406	+ 8
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	7 625	8 008	8 887	+ 879	+ 11
29.	Opetusministeriön hallinnonala	15 238	16 164	17 628	+ 1 464	+ 9
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallin- nonala	8 244	8 930	8 847	— 83	— 1
31.	Liikenneministeriön hallinnonala	7 595	8 064	8 718	+ 654	+ 8
32.	Kauppa- ja teollisuusministeriön hallin- nonala	3 392	3 556	4 204	+ 649	+ 18
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon- ala	24 640	25 674	27 412	+ 1 738	+ 7
34.	Työvoimaministeriön hallinnonala	2 485	2 635	2 858	+ 223	+ 8
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	3 585	4 269	4 350	+ 80	+ 2
36.	Valtionvelka	11 955	12 245	13 472	+ 1 227	+ 10
Menot yhteensä		95 803	101 428	109 524	+ 8 096	+ 8

Taulukossa menot on esitetty pääluokittain jäljempänä olevan tulo- ja menoarvioesityksen taulukko-osan mukaisesti. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

Taulukko 4. Menot taloudellisen laadun mukaan vuosina 1985—1987

Numero- tunnus	Menolaji	v. 1985	v. 1986	v. 1987	Muutos 1986—87	
		tilinpäättös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%
01-02	Palkkaukset	10 647	11 259	12 484	+ 1 225	+ 11
05-07	Eläkkeet	3 792	4 039	4 481	+ 443	+ 11
08-09	Komiteat sekä neuvottelu- ja toimikun- nat	59	63	66	+ 3	+ 5
01-09	Palkkaukset ja palkkauksen- luonteiset menot	14 498	15 361	17 032	+ 1 671	+ 11
11-12	Koneiden, laitteiden ja kaluston korjaus ja kunnossapito	2	6	5	— 2	—29
13	Talonrakennusten korjaus ja kunnossa- pito	177	189	201	+ 12	+ 7
14-15	Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kun- nossapito	1 582	1 650	1 688	+ 38	+ 2
16-18	Puolustusvoimien kaluston hankkimi- nen	1 441	1 546	1 684	+ 138	+ 9
10,19-	29 Muut kulutusmenot	6 950	7 213	7 853	+ 639	+ 9
10-29	Muut kulutusmenot	10 151	10 604	11 430	+ 826	+ 8
01-29	Kulutusmenot	24 649	25 965	28 462	+ 2 497	+ 10
30-39	Valtionavut kunnille yms.	21 688	23 115	24 750	+ 1 635	+ 7
40-49	Valtionavut elinkeinoelämälle	9 446	10 531	10 589	+ 59	+ 1
50-59	Valtionavut kotitalouksille ja yleishyö- dyllisille yhteisöille	12 885	13 873	14 954	+ 1 081	+ 8
60	Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille	3 331	2 741	2 514	— 226	— 8
61-65	Erittelemättömät siirrot kotimaahan	1 640	1 609	1 890	+ 281	+ 17
66-69	Siirrot ulkomaille	1 491	1 845	2 227	+ 382	+ 21
30-69	Siirtomenot	50 482	53 714	56 925	+ 3 211	+ 6
70-73	Koneiden, laitteiden ja kaluston hank- kiminen	1 781	2 036	2 696	+ 661	+ 32
74-76	Talonrakennukset	1 205	1 190	1 357	+ 167	+ 14
77-79	Maa- ja vesirakennukset	2 333	2 424	2 672	+ 249	+ 10
70-79	Reaalisijoitukset	5 319	5 650	6 726	+ 1 076	+ 19
80-82	Lainat kunnille yms.	29	4	2	— 3	—57
83-86	Lainat yksityisille	2 802	3 398	3 465	+ 67	+ 2
87	Muut ja erittelemättömät lainat	10	—	—	—	—
88-89	Muut finanssisijoitukset	755	654	747	+ 93	+ 14
80-89	Lainat ja muut finanssisijoi- tukset	3 596	4 056	4 213	+ 157	+ 4
70-89	Sijoitusmenot	8 916	9 706	10 939	+ 1 233	+ 13
90-94	Valtionvelan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset	11 747	12 028	13 183	+ 1 155	+ 10
95-99	Muut ja erittelemättömät menot	10	14	14	— 1	— 5
90-99	Muut menot	11 756	12 043	13 197	+ 1 154	+ 10
Menot yhteensä		95 803	101 428	109 524	+ 8 096	+ 8

Kukin momentti on tulo- ja menoarvioesityksessä varustettu menon laatua osoittavalla numerotunnuksella. Näiden numerotunnusten perusteella menot on koottu laadun mukaisiin ryhmiin. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

Valtionrautateiden sekä posti- ja telelaitoksen uudistusrahastosiiroina budjetoidut varat on v. 1987 budjetoitu pääosin ao. investointimomenteille, minkä johdosta menot numerotunnusten 60 ja 70-79 kohdalla eivät ole vertailukelpoisia.

Taulukko 5. Menot valtion tehtävien mukaan vuosina 1985—1987

Numero- tunnus	Tehtäväryhmä	v. 1985	v. 1986	v. 1987	Muutos 1986—87	
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%
Yleinen hallinto						
010	Ylin päätöksenteko	178	201	228	+ 27	+ 13
020	Valtiovarainhallinto	1 348	1 431	1 609	+ 178	+ 12
030	Ulkoasiainhoito	814	731	803	+ 73	+ 10
040	Kansainvälinen kehitysyhteistyö	1 381	1 751	2 152	+ 400	+ 23
050	Muu yleinen hallinto	1 660	1 730	1 905	+ 175	+ 10
	Yhteensä	5 382	5 844	6 697	+ 853	+ 15
Yleinen järjestys ja turvallisuus						
070	Hallinto	65	75	90	+ 14	+ 19
080	Poliisitoimi	1 405	1 466	1 573	+ 107	+ 7
090	Oikeudenkäyttö	544	576	627	+ 51	+ 9
100	Vankeinhoito	550	565	608	+ 43	+ 8
110	Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu ..	185	232	243	+ 12	+ 5
120	Rajojen vartiointi	504	531	603	+ 72	+ 14
	Yhteensä	3 254	3 445	3 745	+ 300	+ 9
Maanpuolustus						
150	Hallinto	97	97	104	+ 7	+ 7
160	Sotilaallinen maanpuolustus	4 881	5 146	5 545	+ 398	+ 8
170	Taloudellinen maanpuolustus	236	14	14	+ 0	+ 2
	Yhteensä	5 214	5 258	5 663	+ 405	+ 8
Opetus, tiede ja kulttuuri						
210	Hallinto ja muut yhteiset tehtävät	168	185	199	+ 13	+ 7
220	Yleissivistävä opetus	6 154	6 570	7 005	+ 435	+ 7
230	Ammattiopetus	3 085	3 206	3 628	+ 421	+ 13
240	Korkeakouluopetus	2 126	2 264	2 574	+ 310	+ 14
250	Aikuiskoulutus	1 148	1 266	1 388	+ 122	+ 10
260	Opintotuki	808	887	992	+ 104	+ 12
270	Yleinen tutkimus	246	268	299	+ 31	+ 11
280	Kirjastot, arkistot ja museot	517	523	557	+ 34	+ 7
290	Taide	517	477	468	— 10	— 2
300	Urheilu- ja nuorisotoiminta	390	427	443	+ 16	+ 4
310	Kirkollishallinto	14	15	15	— 0	— 2
	Yhteensä	15 173	16 090	17 567	+ 1 477	+ 9
Sosiaaliturva						
400	Hallinto	200	224	239	+ 15	+ 7
410	Toimeentuloturva	11 260	11 617	12 519	+ 902	+ 8
420	Sosiaalipalvelukset	5 109	5 484	5 969	+ 485	+ 9
	Yhteensä	16 570	17 325	18 727	+ 1 402	+ 8
Terveydenhuolto						
450	Tutkimuslaitokset	210	249	301	+ 52	+ 21
460	Ympäristöterveydenhuolto	130	136	139	+ 3	+ 2
470	Kansanterveysyhtiö	3 291	3 669	3 706	+ 37	+ 1
480	Erikoissairaanhoido	4 518	4 367	4 632	+ 266	+ 6
	Yhteensä	8 149	8 420	8 778	+ 357	+ 4
Asuminen ja ympäristö						
510	Hallinto	38	43	51	+ 8	+ 19
520	Ympäristön ja luonnonsuojelu	307	352	437	+ 85	+ 24
530	Alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta	73	79	88	+ 8	+ 11
540	Asumisen edistäminen	3 175	3 830	3 832	+ 2	+ 0
550	Maanmittaus	288	306	328	+ 22	+ 7
560	Vesitalous	101	102	104	+ 2	+ 2
	Yhteensä	3 982	4 712	4 840	+ 127	+ 3

Numero- tunnus	Tehtäväryhmä	v. 1985	v. 1986	v. 1987	Muutos 1986—87	
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%
Työvoima						
610	Hallinto	57	68	79	+ 11	+ 16
620	Työvoiman ohjaus	223	251	291	+ 40	+ 16
630	Erittelemättömät työllisyysmenot	2 117	2 236	2 386	+ 149	+ 7
	Yhteensä	2 397	2 555	2 755	+ 201	+ 8
Maa- ja metsätalous						
650	Hallinto	51	56	55	— 1	— 1
660	Maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tar- kastustoiminta	212	236	267	+ 30	+ 13
670	Maatalous	7 474	7 957	7 829	— 128	— 2
680	Metsätalous	621	650	699	+ 49	+ 8
690	Kalastus, metsästys ja porotalous	173	183	194	+ 11	+ 6
	Yhteensä	8 530	9 082	9 045	— 37	— 0
Liikenne						
710	Hallinto	20	22	24	+ 3	+ 13
720	Tieliikenne	3 721	4 088	4 364	+ 277	+ 7
730	Vesiliikenne	613	584	728	+ 143	+ 25
740	Ilmaliikenne	283	287	325	+ 38	+ 13
750	Rautatieliikenne	1 878	1 888	2 121	+ 233	+ 12
760	Tietoliikenne	1 432	1 508	1 587	+ 79	+ 5
	Yhteensä	7 947	8 377	9 150	+ 773	+ 9
Teollisuus ja muut elinkeinot						
810	Hallinto	62	72	82	+ 9	+ 13
820	Teollisuuden ja muiden elinkeinojen val- vonta ja tarkastus	116	128	143	+ 15	+ 12
830	Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta	1 045	1 160	1 341	+ 182	+ 16
840	Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvele- vat luottolaitokset	228	255	308	+ 53	+ 21
850	Teollisuuden edistäminen	911	1 106	1 163	+ 56	+ 5
860	Energiahuolto	123	153	192	+ 39	+ 25
870	Muiden elinkeinojen edistäminen	64	67	81	+ 14	+ 20
880	Ulkomaankaupan edistäminen	206	288	449	+ 161	+ 56
	Yhteensä	2 754	3 230	3 758	+ 528	+ 16
Muut menot						
910	Valtionvelka	11 955	12 245	13 472	+ 1 227	+ 10
920	Siirto valtion suhdannerahastoon	—	—	—	—	—
950	Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset ..	3 792	4 038	4 481	+ 443	+ 11
960	Yleisavustukset kunnille yms.	580	661	665	+ 4	+ 1
990	Muut erittelemättömät menot	124	144	179	+ 35	+ 24
	Yhteensä	16 451	17 089	18 798	+ 1 709	+ 10
	Menot yhteensä	95 803	101 428	109 524	+ 8 096	+ 8

Budjettitalouden menot on taulukossa ryhmitelty valtion tehtävien mukaan. Tulo- ja menoarvioesityksen jäljempänä olevan taulukko-osan menopuolen kunkin luvun oikealle puolelle on merkitty sulkeisiin kolminumeroinen tunnus, joka osoittaa sen tehtäväryhmän, johon kyseisen luvun menot pääasiallisesti liittyvät. Vastaavat tunnuksat on esitetty yllä olevassa taulukossa. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

4. Menoarvioesityksen päälinjat

4.1. Yhteenvedo menoarvioesityksen sisällöstä

Tulo- ja menoarvioesitys on laadittu suhdannepoliittisesti hieman elvyttäväksi. Inflaatiota pyritään edelleen hidastamaan. Valtiontalouden nettorahoitustarve suhteessa bruttokansantuotteen kohoaa puoli prosenttiyksikköä, mutta toisaalta tosiasiallinen veroaste alenee saman verran. Budjettitalouden menot ilman valtionvelan kuoletuksia lisääntyvät reaalisesti vajaana 3 % verrattuna vuoden 1986 kassamenoihin.

Menoarvioesityksen loppusumma on 109 524 milj. mk, mikä on noin 8 % enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisen tulo- ja menoarvion loppusumma. Lisämenoarviossa on menoihin hyväksytyt lisäyksiä nettomääräisesti yhteensä 1 139 milj. mk, joten vuodelle 1986 budjetoidut menot ovat yhteensä 102 567 milj. mk; tähän verrattuna vuodelle 1987 ehdotettavat menot yhteensä kasvaisivat nimellisesti noin 6 3/4 % ja reaalisesti vain 2 3/4 %.

Tulo- ja menoarvioesityksen menot on esitetty pääluokittain taulukossa 3 ja taloudellisen laadun mukaan ryhmiteltyinä taulukossa 4.

Kulutusmenoista on 60 % palkkaus- ja eläkemenoja. Loppuosa koostuu yleisten teiden kunnossapidosta, puolustuslaitoksen kalustohankinnoista sekä erilaisista muista kulutustavaroiden ja palvelusten hankinnoista. Kulutusmenoihin esitetään 28 462 milj. mk, mikä on 10 % enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Kulutusmenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 26 %.

Valtion palveluksessa olevan henkilöstön määrän sekä palkkaus- ja eläkemenojen kehitystä selvitetään lähemmin yleisperustelujen kohdassa 4.4.

Siirtomenoihin luetaan valtionavut kunnille ja Ahvenanmaan maakunnalle, siirrot elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille sekä budjetin ulkopuolisille valtion tileille, erittelemättömät siirrot kotimaahan sekä siirrot ulkomaille. Siirtomenoihin esitetään 56 925 milj. mk, mikä on 6 % enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Siirtomenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 52 %.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionaputehtäviä mitoitettaessa on pyritty sopeuttamaan kuntasektorin menojen kasvu valtiontalouden rahoitus-

mahdollisuuksien ja kansantalouden arvioidun kasvun puitteisiin. Vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna kuntien ja kuntainliittojen valtionavut kasvavat 7 %. Kuntien ja kuntainliittojen valtionapujen osuus budjettitalouden menoista on 23 %.

Elinkeinoelämälle myönnettävien valtionapujen huomattavimpia kohteita ovat maatalouden alueittainen ja hintapoliittinen tuki, maataloustuotteiden ylijäämien vientituki, yritysten aluepoliittinen tuki, vientimarkkinoinnin, tutkimuksen ja tuotekehityksen tukeminen sekä lehdistön kuljetus- ja muu tuki. Elinkeinoelämää tuetaan myös mm. vientitakuurahaston ja maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Siirrot kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille koostuvat etupäässä sosiaalisista tulonsiirroista. Lisäksi näihin menoihin kuuluvat valtionavut yksityisille oppilaitoksille ja sosiaalisia tehtäviä hoitaville yksityisille yhteisöille, opintotuki sekä eräät yhteiskunnallisen sivistystyön ja tieteen ja taiteen edistämisen menot.

Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille pienenevät, mikä johtuu siitä, että posti- ja telelaitoksessa ja rautateillä pääosin luovutaan siirroista niiden uudistusrahastoihin ja budjetoidaan vastaavat investointeihin tarkoitetut varat suoraan kyseisiin menokohteisiin. Myös valtionosuus sairausvakuutuslain mukaisista menoista pienenee.

Erittelemättömiin siirtoihin kotimaahan luetaan mm. Valtionrautateiden käyttötalouden lisärahoitustarpeen kattamiseksi siirrettävät budjetitvarat ja työvoimaministeriön myöntämät valtionavut työttömyyden lieventämiseen. Siirrot ulkomaille sisältävät pääosan kehitysyhteistyöhön varattavista määrärahoista.

Sijoitusmenoihin esitetään 10 939 milj. mk, mikä on 1 233 milj. mk enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Lisäyksestä on reaalisijoituksia 1 076 milj. mk ja finanssisijoituksia 157 milj. mk. Sijoitusmenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 10 %. Sijoitusmenoista on 61 % reaalisijoituksia ja loppuosa lainoja ja muita finanssisijoituksia. Finanssisijoitukset koostuvat lähinnä asuntolainoista, valtionyhtiöiden osakepääoman korotuksista ja lainoista sekä kiinteistöjen ja maomaisuuden hankintaan tarkoitetuista määrärahoista.

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot, kuoletukset ja indeksikorotukset sekä eräitä muita sekalaisia menoja. Muihin menoihin esitetään

yhteensä 13 197 milj. mk, missä on vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna lisäystä 10 %.

Seuraavassa esitetään tehtävien mukaan jaoteltuna vuoden 1987 menoarvioesityksen pääkohtia ja toimintalinjoja. Menojen ryhmittely tehtävittäin on taulukossa 5.

4.1.1. Yleinen hallinto

Tehtäväalue koostuu ylimmän päätöksenteon menoista, valtiovarainhallinnosta, ulkoasiainhallinnosta, kansainvälisestä kehitysyhteistyöstä ja muusta yleisestä hallinnosta, johon kuuluvat sisäasiainministeriö, lääninhallitukset, rakennushallinto sekä eräät muut lähinnä valtion omaa toimintaa palvelevat hallintoyksiköt. Yleisen hallinnon menot lisääntyvät 15 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Ulkoasiainhallinnon tehtävänä on luoda mahdollisimman hyvät edellytykset ja puitteet maan ulkopolitiikan hoidolle. Keskeisenä päämääränä on maan riippumattomuuden turvaaminen sekä muiden kansallisten etujen edistäminen. Päämäärään pyritään harjoittamalla aktiivista ja rauhantahtoista puolueettomuuspolitiikkaa, jonka peruslähtökohtana on huolehtia hyvistä ja luottamuksellisista suhteista kaikkiin valtioihin, erityisesti naapurimaihin Neuvostoliittoon ja Pohjoismaihin, ja pyrkiä edistämään kansainvälistä yhteistyötä sekä rauhan ja turvallisuuden lujittamista.

Ulkopolitiikan keskeisiä tavoitteita ovat YYA-sopimukseen pohjautuvien ystävällisten ja luottamuksellisten suhteiden kehittäminen ja lujittaminen Suomen ja Neuvostoliiton välillä, perinteisten pohjoismaisten suhteiden ja yhteistyön kaikinpuolinen kehittäminen sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöprosessin ja aseidenriisun edistäminen. Suomi pyrkii pysyttymään suurvaltaristiriitojen ulkopuolella, ylläpitämään hyviä suhteita kaikkiin kansoihin, kehittämään monenkeskistä yhteistyötä sekä lisäämään osuuttaan kehitysmaiden sosiaalisen ja taloudellisen aseman parantamiseksi.

Suomi toimii Pohjolan pitämiseksi kansainvälisen jännityksen ulkopuolella, tukee Yhdistyneiden Kansakuntien päämääriä ja toimintaa, edistää Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökongressin päämäärien toteuttamista ja osallistuu aktiivisesti yleismaailmallisiin ja alueellisiin aseidenriisuntaponnisteluihin.

Suomen taloudellisen kehityksen edellyttämät ulkomaiset yhteydet ja kansainväliset järjestelyt

pyritään turvaamaan. Monenkeskistä kauppajärjestelmää pyritään vahvistamaan ja kansainvälistä kauppaa uhkaavien suojatoimien lisääntymistä estämään erityisesti GATTin puitteissa. Hallitus kehittää aktiivisesti ulkomaankaupan edellytyksiä sekä perinteisillä että uusilla markkinoilla, mukaanlukien kauppa kehitysmaiden kanssa. Kaupallis-taloudellista, teollista ja tieteellis-teknistä yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa lisätään käyttäen täysimääräisesti hyväksi pitkän ajanjakson ohjelman tarjoamat mahdollisuudet. Länsi-Euroopassa saavutettua vapaakauppaa ja siihen liittyvää yhteistyötä pyritään edelleen kehittämään yhdessä muiden EFTA-maiden kanssa.

Kansainvälisen kehitysyhteistyön lähtökohtana ovat kansainväliset kehityspoliittiset suositukset, yhteistyömaiden tarpeet sekä Suomen taloudelliset voimavarat.

Hallitus teki 4.7.1985 periaatepäätöksen kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämisestä v. 1986 0,47 prosenttiin ja v. 1987 0,55 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetut määrärahat ovat 0,55 % bruttokansantuotteesta.

Kehitysyhteistyöstä aiheutuviin menoihin, elintarviketoimitusten vientituki poislukien, esitetään yhteensä 2 062 milj. mk, mikä on 24 % enemmän kuin vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa.

Muun yleisen hallinnon tehtäväryhmässä sisäasiainministeriön hallinnonalalla jatketaan aluehallinnon osauudistusten valmistelua.

Aluehallinnon yleiseen uudistamiseen liittyviä ratkaisuja odottamatta ja ennen niiden toimeenpanoa toteutetaan lääninhallinnossa sellaista hallintoteknistä kehittämistyötä, joka takaa lääninhallitusten toiminnalle nykyistä paremmat edellytykset valtion väliasteenhallintoa yhteensovittavana ja läänin oloja kehittävänä viranomaisena sekä parantaa mahdollisuuksia väliasteenhallinnon yleisen järjestelmän uudistamiseen.

4.1.2. Yleinen järjestys ja turvallisuus

Tehtäväalueeseen luetaan oikeushallinto, poliisitoimi, oikeudenkäyttö, vankeinhoito, palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu ja rajojen vartiointi. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 9 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Oikeushallinnossa jatketaan oikeuslaitoksen organisaation ja hallinnon kehittämistyötä. Vapausrajoitusten täytäntöönpanotehtävät on tarkoitus siirtää lääninhallituksilta keskitetyksi oi-

keusministeriöön. Tietosuojalainsäädännön voimaantumalon liittyen perustetaan tietosuoja-asiamiehen toimisto. Tuomioistuini- ja ulosottolaitoksen toimintoja tehostetaan erityisesti atk-perusteisia tietojärjestelmiä kehittämällä ja toimistoautomaatiota lisäämällä.

Lainsäädännön valmistelussa pääpaino on oikeuslaitosuudistuksen ohella yhteisö- ja kauppalainsäädännön uudistamisessa, hallintolainkäytön menettelyä koskevan lainsäädännön ja kuluttajasuojan kehittämisessä, perhe- ja perintölainsäädännön tarkistamisessa ja rikoslain sekä konkurssi- ja ulosottolainsäädännön uudistamisessa. Säädosvalmistelun kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja säädösten tarkastusta tehostetaan.

Poliisitoimessa kehitetään poliisipiirien välistä yhteistoimintaa. Rikostutkinnan kehittämistä jatketaan sekä tehostetaan rikostutkintaa ottaen huomioon esitutkintaa ja pakkokeinoja rikosasioissa koskevan hallituksen esityksen rikostutkinnan kehittämiseksi asettamat vaatimukset. Erityisesti kehitetään rikostutkintaa palvelevia atk-järjestelmiä sekä poliisin rikostutkinnan teknistä välineistöä.

Poliisin ammatillista koulutusta kehitetään ottamalla huomioon keskiasteen koulutuksen uudistamisen ja edellä mainitun hallituksen esityksen poliisikoulutukselle asettamat uudet vaatimukset.

Oikeudenkäytön alueella yhtenäistetään alioikeuksia ja uudistetaan oikeudenkäyntimenettelyä. Alioikeusuudistus on kokonaisuudessaan tarkoitus toteuttaa 1990-luvun alussa. Vesituomioistuinten asemaa ja rakennetta kehitetään ja vesiylioikeus muodostetaan itsenäiseksi ylioikeudeksi.

Vankeinhoidossa tehostetaan kuntouttavaa toimintaa perustamalla lähinnä nuorille vangeille tarkoitettu 40-paikkainen kuntoutusyksikkö Sul-kavalle. Vapaudessa tapahtuvaa kriminaalihuoltoa kehitetään alueellisesti kattavammaksi. Vankeinhoidon ammatillisen koulutuksen uudistamisen edellyttämät uudet opetus- ja asuntotilat hankitaan yhteistyössä Keravan kaupungin kanssa. Tarkoitus on, että Vankeinhoidon koulutuskeskus siirtyy Helsingistä Keravalle.

Palo- ja pelastustoiminnassa sekä väestönsuojelussa tehostetaan tutkimustoimintaa ja uudistetaan palo- ja pelastustoimen ammatillista koulutusta keskiasteen koulunuudistukseen liittyen. Välineistön osalta kehitetään etenkin säteilyvalvontakaluston määrää ja laatua.

Rajojen vartiointin ja valvonnan toimintaedellytysten parantamiseksi sekä meripelastusvalmiuden kohottamiseksi jatketaan vanhentuneen aluskaluston uusimista sekä meritoimintaan ja erityisesti meripelastuspalveluun soveltuvan helikopterikaluston uusimista.

4.1.3. Maanpuolustus

Tehtäväalueeseen kuuluvat puolustushallinto, sotilaallinen maanpuolustus ja taloudellinen maanpuolustus. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 8 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi esitetään vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksessä perushankintoja ja varustuksen uusintaa varten myönnettäväksi yhteensä 1 650 milj. mk. Menoista 1 358 milj. mk aiheutuu aikaisemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien maksuusuuksista sekä sopimusindeksien ja valuuttakurssien muutosten edellyttämistä maksuista.

Uusina hankintaohjelmina esitykseen sisältyvät tilausvaltuudet maastoajoneuvojen, ohjusveneläivueen ja ilmatorjunnan välineiden hankkimiseksi, teknisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan jatkamiseksi, lentokaluston käyttöedellytysten kehittämiseksi sekä merivalvonnan ja rannikkopuolustuksen välineistön uusimiseksi.

Esitykseen sisältyy varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenojen lisääminen 896 milj. markasta 937 milj. markkaan varustuksen käyttö-, huolto- ja korjaustarpeen kasvun vuoksi.

Vuonna 1987 palvelukseen astuvien varusmiesten määrä on noin 33 000, joka on tuhat vähemmän kuin v. 1986. Vapaaehtoisia pyritään ottamaan palvelukseen erityisesti vaikeilta työttömyysalueilta. Varusmiesten ilmaismatkoja lisätään yhdellä matkalla. Kertausharjoituksia esitetään lisättäväksi 1 500 miehellä ja kertausharjoituksiin osallistuvien reserviläisten palkkausta esitetään parannettavaksi.

Puolustusvoimien henkilöstön määrää esitetään lisättäväksi lähinnä uuden kaluston käyttöönoton johdosta. Samanaikaisesti pyritään organisaatiotarkistuksiin sekä muin hallinnon rationalisointi- ja kehittämishankkein kohdentamaan käytössä olevat henkilöstövoimavarat mahdollisimman tehokkaasti.

Taloudelliseen maanpuolustukseen liittyvää varmuusvarastointia on vuoden 1986 alusta lukien muutettu siten, että varmuusvarastointimaksun tuotto tuloutetaan suoraan varmuusva-

rastorahastoon. Sen varoista suoritetaan valtion varmuusvarastoinnista aiheutuneet menot. Varmuusvarastointimaksun tuotoksi arvioidaan v. 1987 noin 240 milj. mk.

Valtion varmuusvarastointia täydentävät yritysten ja valtion välisiin sopimuksiin perustuva turvavarastointi sekä tuontipolttoaineiden ja lääkkeiden velvoitevarastointi.

4.1.4. Opetus, tiede ja kulttuuri

Tehtävälueeseen luetaan koulutus eri muodoissaan, opintotuki, yleinen tutkimus sekä taidetta, kirjastolaitosta, arkistoja ja museota, urheilu- ja nuorisotoimintaa sekä kirkollishallintoa koskevat tehtävät. Tehtävälueen menot lisääntyvät vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna 9 %.

Yleissivistävän opetuksen menoihin luetaan peruskoulujen ja lukioiden menot.

Perusasteen oppilasmäärän arvioidaan olevan edelleen keskimäärin 570 000 v. 1987. Peruskoulussa annettavaan tilapäiseen lisäkoulutukseen osallistuvia arvioidaan olevan v. 1987 noin 8 000 oppilasta ja esiopetuksessa noin 900 oppilasta.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta, jolla on tarkoitus edelleen yhtenäistää ja yksinkertaistaa lukion ja peruskoulun rakentamisen valtionrahoitusta ja siihen liittyviä menettelytapoja. Esityksen mukaan luovutettiin hallinnollisesti suuritoisesta lukiotilojen vuokra-arvonnennettelystä. Pääoma-arvoltaan suurimpien lukiotilojen poistuvan pääomakorvauksen vastikkeeksi suoritettaisiin kuitenkin kymmenen vuoden aikana tasaisin korvausta, jonka suuruus määrätään laskennallisesti jäljellä olevasta pääoma-arvosta. Lukiotilojen rakentaminen tulisi samoin perustein kuin peruskoulurakentaminen valtionosuuden piiriin.

Peruskoulun käyttökustannuksiin myönnettävään valtionosuuteen esitetään 5 679 milj. mk eli 319 milj. mk enemmän kuin vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa. Lisäyksestä 50 milj. mk aiheutuu uusien koululakien toimeenpanon jatkumisesta. Peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksia varten esitetään 87 milj. mk.

Lukioiden oppilasmäärän arvioidaan lukuvoonna 1986—87 olevan noin 106 800 ja lukuvoonna 1987—88 noin 103 400. Tarkoituksena on, että päiväkouluina toimivien lukioiden aloituspaikkojen määrää säädellään pitkällä aikavälillä

län siten, että niiden osuus 16-vuotiaiden ikäluokasta säilyy suunnilleen nykyisellä tasolla. Tällöin aloituspaikkojen ja oppilaiden määrät tulevat laskemaan seuraten ikäluokan pienenemistä.

Laki lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista tulee voimaan asteittain 1.1.1986 lukien. Vuonna 1987 tulevat valtionosuuden piiriin maksettomasta kouluateriaista aiheutuvat menot Lapin, Oulun, Vaasan, Keski-Suomen, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä.

Lukion käyttökustannuksiin myönnettäviin valtionosuuksiin esitetään 951 milj. mk eli 77 milj. mk enemmän kuin vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa. Lisäyksestä 20 milj. mk aiheutuu edellä mainituista lukiolaisten maksuttomista kouluaterioista ja 40 milj. mk opettajien palkkausmenojen valtionosuuksiin tarkoitettun määrärahan oikaisemisesta.

Ammatillisen koulutuksen laajentaminen v. 1987 perustuu valtioneuvoston hyväksymään keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 1986—88. Ammattikasvatustalituksen alaisten keskiasteen ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärän arvioidaan olevan v. 1987 vakinaisessa ja väliaikaisessa koulutuksessa yhteensä noin 149 500 opiskelijaa. Oppilasmäärän lisäys vuodesta 1986 on noin 2 700 opiskelijaa, mikä aiheutuu vakinaisen koulutuksen laajentamisesta. Väliaikaisen koulutuksen määrällisenä tavoitteena on 10 500 oppilasta, mistä 500 on aikuisille tarkoitettua ammatillista koulutusta. Ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (498/83) mukaan oppilasmaksut poistetaan ja oppilaille järjestetään maksuton kouluateria v. 1987 Lapin, Oulun, Vaasan, Keski-Suomen, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä.

Keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanoa jatketaan perustamalla v. 1987 terveydenhuollon peruslinjat ja vastaavat ylioppilaspohjaiset opintolinjat. Kolme kuvataiteen keskiasteen koulutusta antavaa oppilaitosta on tarkoitus siirtää opetusministeriön taideosaston alaisuudesta ammattikasvatustalituksen alaisuuteen.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi, jonka mukaan kunnat korvaavat valtiolle väliaikaisen ammatillisen koulutuksen kustannuksia.

Ammattiopetuksen menoihin esitetään v. 1987 kaikkiaan 3 628 milj. mk eli lisäystä 13 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Ammatillisten oppilaitosten talonrakennusinvestointeihin sekä niiden valtionosuuksiin ja -avustuksiin esitetään yhteensä 219 milj. mk. Lisäksi esitetään kunnallisten ja yksityisten oppi-

laitosten rakentamiseen jälkirahoituksena rahoitettavien hankkeiden johdosta hyväksyttäväksi perustamissuunnitelmia siten, että rakennushankkeiden kustannusarviot ovat enintään 285 milj. mk.

Korkeakoulujen kehittäminen on perustunut lakiin ja asetukseen korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1967—86. Lainsäädännön mukaiset tavoitteet saavutetaan vuoden 1986 lopussa. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi korkeakoululaitoksen kehittämisestä. Tarkoituksena on turvata korkeakoululaitoksen voimavarojen suunnitelmallinen kehittäminen sekä luoda lakisääteinen suunnittelujärjestelmä. Lakiesitykseen liittyen tarkoituksena on tehdä valtioneuvoston periaatepäätös korkeakoulujen voimavarojen kehittämisestä sekä korkeakoululaitoksen toiminnan tehostamisesta vuosina 1988—91.

Korkeakouluopetuksen menoihin esitetään 2 574 milj. mk. Lisäys on 310 milj. mk, mistä 22 milj. mk aiheutuu opiskelijoiden kesäharjoittelun rahoituksen siirtämisestä työvoimahallinnosta opetushallintoon ja 50 milj. mk palkkausmäärärahan ja maksullisen palvelutoiminnan määrärahan oikaisemisesta. Korkeakoulujen rakentamiseen ja peruskorjauksiin esitetään yhteensä 120 milj. mk.

Aikuisenkoulutuksen menoihin esitetään 1 388 milj. mk, jolloin lisäys on 10 %. Työllisyyskoulutuksen oppilaispaikkojen määrää lisätään 500:lla. Tavoitteena on v. 1987 noin 17 000 kalenterivuoden ajan käytössä olevaa oppilaispaikkaa. Korkeakoulujen järjestämä työllisyyskoulutus pysytetään entisen suuruisena.

Opintotukea esitetään parannettavaksi korottamalla korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden opintorahan perusosia huomattavasti yli kustannusten nousun sekä alentamalla asumislisien myöntämisessä noudatettavaa vanhempien tuloihin ja varallisuuteen perustuva tarveharkinnan ikäraja 20 vuoteen. Lapsilisä uudistusta esitetään jatkettavaksi opintotukea kehittämällä siten, että lukiolaisten opintorahojen perusosien enimmäismäärät korotetaan suunnitteen lapsilisan tasolle. Opintolainojen korkojen verovähennysoikeudesta esitetään poistettavaksi omavastuu. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys opintotukilain muuttamiseksi niin, että valtioneuvoston 15.3.1986 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti voidaan aloittaa aikuisopintotuen kokeilu 1.7.1987. Kokeiluun varataan 10 milj. mk.

Opintotukimenoihin esitetään yhteensä 992 milj. mk, jolloin lisäys on 104 milj. mk eli 12 %.

Yleisten kirjastojen käyttökustannusten valtionosuuksiin esitetään 415 milj. mk ja perustamiskustannuksiin myönnettäviä valtionosuuksia varten 30 milj. mk.

Yleiseen tutkimukseen esitetään 299 milj. mk eli lisäystä 11 %.

Taiteen tukeminen sekä *urheilu- ja nuorisotoiminnan* tukeminen perustuvat pääosin veikkauksen ja raha-arpajaisten tuottoon. Voittovaroja arvioidaan kertyvän v. 1987 835 milj. mk. Voittovaroista esitetään 306 milj. mk käytettäväksi urheilun tukemiseen sekä 529 milj. mk tieteen, taiteen ja nuorisokasvatustyön tukemiseen. Näiden toimintojen tukemiseen käytettäväksi arvioidaan lisäksi kertyvän 32 milj. mk aikaisemmin myönnettyjen lainojen kuoletuksina ja korkoina.

4.1.5. Sosiaaliturva

Sosiaaliturvan tehtäväalueeseen kuuluvat halinto, toimeentuloturva ja sosiaalipalvelut. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 8 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Toimeentuloturvan osalta pyritään edelleen parantamaan perheturvaa. Lasten kotihoidontuen maksukautta pidennetään 1- ja 2-lapsisten perheiden kohdalla, sisaruskorotus laajennetaan koskemaan alle 7-vuotiaita sisarusia ja lisäosan tulositonnaisuutta lievennetään. Äitiysavustusta korotetaan 550 markasta 580 markkaan 1.3.1987 lukien. Lapsilisiä korotetaan ensimmäisestä ja toisesta lapsesta 3 prosentilla ja kustakin seuraavasta lapsesta 10 prosentilla 1.10.1987 lukien. Vammaisten ja sairaiden lasten hoidon tukijärjestelmiä kehitetään ja tukea lisätään. Hallitus selvittää, miten perheiden taloudellista asemaa tulisi tukea siinä vaiheessa, kun lapsi aloittaa peruskoulun. Selvityksen perusteella ryhdytään toimenpiteisiin vuonna 1988.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys työttömyysturvalain muuttamisesta mm. siten, että pitkäaikaistyöttömien korvaustasoa parannetaan, ansioon suhteutetun päivärahan enimmäisaikaa pidennetään yli 55-vuotiailla 900 päivään, osaaikatyötä tekevien asemaa parannetaan, perusturvan varassa olevien lapsiperheiden asemaa parannetaan ja perusturvan tarveharkintaa lievennetään yli 55-vuotiailla. Lisäksi lievennetään perusturvan yleistä tarveharkintaa. Työttömyysturvalain mukaisen perusturvan, jonka valtio rahoittaa kokonaisuudessaan, menot ovat noin 1 440 milj. mk. Ansioturvana maksettava etuus muodostuu perusturvan mukaisesta peruspäivärahasta lisättyinä ansioon suhteutetulla osalla. Ansioturvan mu-

kaisesti maksettavat menot ovat 2 046 milj. mk, josta valtion osuus on 48 % eli 982 milj. mk. Työnantajien osuus ansioturvan menoista on 47 % ja vakuutettujen osuus 5 %.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi vuodelta 1987 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta. Esityksen mukaan yksityisen sektorin työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,45 %, valtion ja sen laitosten ja kunnallisten liikelaitosten 2,45 % sekä muiden julkisen sektorin työnantajien maksu 3,95 % palkoista. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,70 penniä äyriältä. Edelleen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kansaneläkelain muuttamisesta niin, että työnantajan kansaneläkemaksu on julkisella sektorilla 4,95 % ja yksityisellä sektorilla 4,45, 5,40 tai 5,95 % palkoista. Vakuutetun kansaneläkemaksu on eduskunnalle annettavan esityksen mukaisesti 1,80 penniä äyriältä. Edellämäinotut maksut ovat vuoden 1986 tasolla lukuunottamatta kuntasektorin (liikelaitokset pl) ja kirkon työnantajina maksamia maksuja, jotka alenevat yhteensä 0,5 prosenttiyksikköä.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys sairausvakuutuslain muuttamisesta mm. niin, että synnytystä edeltävää äitiysrahaa pidennetään viidellä päivällä.

Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista vähenee vuoden 1986 menoarvioon verrattuna noin 93 milj. markalla eli noin 1 082 milj. markkaan.

Vuoden 1987 alusta toteutetaan joustavaan eläkeikäjärjestelmään liittyvä osa-ajaeläkeuudistus työeläkejärjestelmässä ja liitetään merimieseläkejärjestelmä joustavaan eläkeikäjärjestelmään piiriin.

Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista lisääntyy vuoden 1986 menoarvioon verrattuna 8 milj. markalla eli 595 milj. markkaan. Kuntien suhteellinen osuus kansaneläkkeiden lisäosien kustannuksista pidetään vuoden 1986 mukaisena, jolloin se muuttuu 0,93 pennistä 0,86 penniin veroäyriältä.

Keskimääräinen työeläkemaksurasitus on 13,0 % v. 1987, kun se v. 1986 on 12,2 %. Kuntasektorin keskimääräisen eläkemaksun Kunnalliselle eläkelaitokselle arvioidaan nousevan 11,0 prosenttiin, kun se v. 1986 on 9,75 %. Maksun kohoaminen lisää valtionapujen määrää. Kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituksen turvaamiseksi ja eläkemenojen tasaamiseksi on tarkoitus siirtyä osittaiseen rahastointijärjestelmään perustamalla Kunnalliseen eläkelaitokseen eläkevarusturarahasto vuoden 1988 alusta lukien. Tässä

yhteydessä selvitetään mahdollisuudet siirtää kuntien ja kirkon eläkkeitä koskevien asioiden hoito sosiaali- ja terveysministeriöön sisäasiainministeriöstä ja opetusministeriöstä.

Valtion osuutena maatalousyrittäjä- ja yrittäjäeläkkeiden menoihin esitetään yhteensä noin 1 516 milj. mk, mikä on noin 178 milj. mk enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa.

Sotilasotilaseläkkeisiin esitetään määrärahoja kaikkiaan 808 milj. mk eli 104 milj. mk enemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa menoarviossa. Lisäys johtuu 1.11.1986 toteutettavasta ylimääräisestä rintamalisästä. Rintamaveteraanien varhaiseläkkeeseen käytettävään määrärahaan esitetään noin 247 milj. mk eli noin 58 milj. mk vähemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa menoarviossa. Vähennys johtuu eläkkeeseen oikeutettujen määrän supistumisesta.

Sotilasvammakorvausten menot on tässä tulo- ja menoarvioesityksessä arvioitu yhteensä noin 1 394 milj. markaksi. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys sotilasvammalain muuttamiseksi siten, että kuntien järjestämien avopalveluiden korvattavuuden piiriä laajennetaan koskemaan myös ennen 1.1.1986 palveluiden piiriin tulleita henkilöitä.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) sekä eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien muuttamisesta siten, että raittiuslautakuntien perustaminen tulee vapaaehtoiseksi, että kuntien raittiusuuden, alkoholitarkastuksen ja valtion korvaaman mielisairaanhoidon kustannukset saatetaan yhtenäisen sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän piiriin, sekä että valtakunnallisten palvelujen tuottajien suunnittelua kevennetään. Uudistus on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1988 alusta lukien.

Sosiaalipalvelujen kehittämisessä on painopiste avohuollon palvelujen ja sosiaalitoimistojen toimintamahdollisuuksien lisäämisessä ja tehostamisessa. Vanhustenhuollon avo- ja laitospalvelujen välistä yhteistoimintaa sekä yhteistyötä terveyskeskusten ja sairaanhoitolaitosten kanssa kehitetään edelleen. Painopistealueena säilyvää lasten päivähoitoa kehitetään sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti perustamalla lähi vuosina vuosittain 7 000 uutta päivähoitopaikkaa. Valtakunnallisen suunnitelman mukaan on sosiaalihuollon tehtäviin tarkoitus v. 1987 perustaa kuntiin ja kuntainliittoihin yhteensä 3 150 uutta virkaa ja tointa.

Pääkaupunkiseudun kunnilla on erityislain nojalla myös v. 1987 mahdollisuus nopeuttaa valtakunnallisiin suunnitelmiin sisältyvien ja muiden päiväkotien rakentamista siten, että valtion rahoitus suoritetaan jälkikäteen.

4.1.6. Terveydenhuolto

Terveydenhuollon tehtäväalue käsittää ympäristöterveydenhuollon, kansanterveystyön, erikoissairaanhoidon sekä tutkimuslaitokset. Terveydenhuollon menot kasvavat tulo- ja menoarvioesityksen mukaan 4 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin kuuluvan henkilöstön lisäys on v. 1987 yhteensä 1 536 virkaa ja tointa, joista kansanterveystyöhön 896 ja sairaanhoitolaitoksiin 620 virkaa ja tointa.

Ympäristöterveydenhuollon ensisijaisia kehittämiskohteita ovat edelleen kemikaali- ja myrkyrvalvonta sekä elintarvikkeiden ja talousveden terveydellisen laadun valvonta.

Kansanterveystyössä jatketaan avosairaanhoidon palvelujen tehostamista ja hoitosuhteen jatkuvuuden kehittämistä. Erityistä huomiota kiinnitetään vanhuksiin kohdistuvan terveydenhoidon ja kaikkiin ryhmiin kohdistuvan mielenterveystyön tehostamiseen. Vanhusten laitoshoidon tarvetta pyritään vähentämään tehostamalla kotisairaanhoitoa, joka ulotetaan myös psykiatrisesti pitkäaikaissairaisiin. Terveyskeskusten ja sosiaaliviranomaisten yhteistyötä tehostetaan. Pääkaupunkiseudun kunnilla on erityislain nojalla myös v. 1987 mahdollisuus nopeuttaa terveystyökeskusrakentamista siten, että valtion rahoitus suoritetaan jälkikäteen.

Erikoissairaanhoidossa kiinnitetään edelleen keskeistä huomiota tärkeimpien kansantautien vastustamistyöhön ja niiden hoitamisessa tarpeellisten erikoissairaanhoidon palvelujen saantiin. Samoin tehostetaan psykiatrista terveydenhuoltoa. Erityistä huomiota tällöin kiinnitetään sairaalahoidon jälkeiseen kuntoutukseen. Yleisenä tavoitteena on toiminnallisen porrastuksen ja yhteistoiminnan kehittäminen sairaanhoitolaitosten kesken sekä terveyskeskusten ja sosiaalihuollon kanssa.

4.1.7. Asuminen ja ympäristö

Tehtäväalueeseen luetaan ympäristön- ja luonnonsuojelu, alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta, asumisen edistäminen,

maanmittaus ja vesitalous. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 3 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Asumisen edistäminen. Asuntojen uustuotannon tarve laskee. Vuonna 1987 arvioidaan aloitettavan noin 44 000 asunon rakentaminen, joista 19 000 kuuluisi aravalainoituksen piiriin ja 1 000 maatilahallituksen lainoituksen piiriin. Tavoitteena on perusparantaa yli 10 000 asuntoa.

Uustuotannossa tavoitteena on lainoittaa entistä enemmän vuokra-asuntoja. Erityistä huomiota kiinnitetään asunnottomien asunto-olojen järjestämiseen sekä vanhusväestön vuokra- ja palveluasuntojen lisäämiseen. Tästä syystä myös asuntojen jaossa tehostetaan asuntoviranomaisten ja sosiaaliviranomaisten yhteistyötä.

Asumistuen piiriä laajennetaan. Asumiskustannusten aleneminen vähentää toisaalta asumistuen tarvetta. Asuntosäästöpalkkiota korotetaan.

Alueiden käytön suunnittelussa painotetaan erityisesti rakennetun ympäristön parantamista ja säilyttämistä. Rakennusviennin edistämistä painotetaan alan tutkimustoiminnassa aikaisempaa enemmän. Myös rakentamisen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä ympäristönsuojelun vaatimuksiin kiinnitetään aikaisempaa enemmän huomiota.

Ympäristön- ja luonnonsuojelussa lisätään määrärahoja tutkimus- ja selvitystoimintaan. Luonnonsuojelussa painopistettä siirretään vähitellen olemassa olevien kansallispuistojen ja muiden suojelualueiden hoitoon ja niiden käytön tehostamiseen. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) järjestää Suomen ympäristöpolitiikan tutkimuksen v. 1987. Lyijyttömän bensiinin hintaa alennetaan.

Vesitalouden tehtävien painopiste on edelleen vesiensuojelussa ja keskeneräisissä vesistötöissä. Maatilatalouden vesiensuojelua edistetään valtion avustuksin. Vesi- ja ympäristöhallinnon uudistamistyötä jatketaan.

4.1.8. Työvoima

Tehtäväalueeseen kuuluvat työvoimahallinto, työvoiman ohjaus ja erät erittelemättömät työllisyysmenot. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 8 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Tulo- ja menoarvioesityksen työllisyyspolitiikkaa selostetaan lähemmin kohdassa 4.2.1.

4.1.9. Maa- ja metsätalous

Tehtäväalue koostuu hallintotehtävistä, maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminnasta, maataloudesta, metsätaloudesta sekä kalastus-, metsästys- ja porotaloustehtävistä. Tehtäväalueen menot pysyvät suunnilleen ennallaan vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminnassa toteutetaan edelleen alueellisen tutkimusasemaverkoston toimintaedellytyksiä parantavia peruskorjaus- ja laajennushankkeita. Metsätutkimuksessa kohdennetaan varoja edelleen Metsä 2000 -ohjelman mukaisiin käytännön metsätaloutta hyödyttäviin kohteisiin.

Maatalous. Maataloustuotannon keskeisenä tavoitteena on kotimaista kulutusta vastaavan elintarvikehuollon turvaaminen. Maidon, lihan, kananmunien ja rehuviljan tuotannossa on kotimaan kulutusta vastaava tuotannon taso viime vuosina ylitetty siten, että näitä tuotteita on huomattavassa määrin jouduttu viemään. Kotieläintuotannon määrä on kääntynyt lievään laskuun vuonna 1985. Vuoden 1986 viljasadon ylijäämän arvioidaan olevan noin 300 milj. kg pienempi kuin edellisenä vuonna.

Maataloustuotteiden tuotanto- ja kulutuksenusteiden ja maataloustulolain perusteella arvioidaan v. 1987 maataloustuotteiden vientitukeen tarvittavan varoja yhteensä 2 855 milj. mk. Vuoden 1986 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa vientitukeen on varattu 3 197 milj. mk, joten menot alenevat noin 11 %.

Maataloustulolaissa on säädetty maataloustuotteiden tuotanto- ja vientimäärät, joiden perusteella maatalouden osuus vientikustannuksista määräytyy. Vuoden 1986 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa maatalouden osuutta on arvioitu perittävän vuoden 1986 aikana 654,5 milj. mk. Maatalouden osuuden vuoden 1987 tavoitehintatuotteiden vientituesta arvioidaan muodostuvan 330 milj. markaksi, mikä esitetään perittäväksi maataloudelta valmisteveroina, vientikustannusmaksuina, markkinoimismaksuina ja maidon kiintiömaksuna.

Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan kotieläintuotannon ja viljan tuotannon ylijäämien supistamiseksi. Kotieläintuotannon määrän kehitystä säädellään edelleen lupajärjestelmällä. Maidon tuotantoa rajoitetaan kaksihintajärjestelmällä ja kananmunien tuotantoa kiintiöjärjestelmällä. Viljelyksessä olevaa peltoalaa pyritään supistamaan pysyvästi metsitystä lisäämällä ja väliaikaisesti kesannoitinpalkkiojärjestelmää jatkamalla.

Maatalouden rakenteen kehittämiseksi tarjovat perustan maatilalaki ja laki oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata. Maatilatalouden rakenteen kehittämiseksi esitetään maatilatalouden kehittämisrahastoon siirrettäväksi 435 milj. mk. Kehittämisrahastolla on näiden varojen lisäksi käytettävissä mm. rahastoon kertyvät lainojen korot ja lyhennykset eli kaikkiaan noin 1 025 milj. mk. Maatilalaissa tarkoitettuja korkotukilainoja esitetään myönnettäväksi enintään 700 milj. mk. Vuonna 1987 arvioidaan näillä varoilla voitavan tukea yli 4 000 sukupolvenvaihdoksen rahoitusta. Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi esitetään myönnettäväksi vuonna 1987 avustuksia enintään 40 milj. mk, korkotukilainoja enintään 20 milj. mk; lisäksi tarkoitukseen myönnettäen lainaa 25 milj. mk maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Metsätalouden keskeisinä tavoitteina ovat puunkäytön tehostaminen, teollisuuden raaka-ainon saannin jatkuva turvaaminen ja puuntuotannon lisääminen. Metsätalouden pitkänajan kehittämistyötä tehdään Metsä 2000 -ohjelman pohjalta. Erityisesti tehostetaan metsätalouden suunnittelun hyödyntämistä sekä yksityismetsätalouden neuvonta- ja palvelutoimintaa Metsä 2000 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Metsien hoidon tason säilyttämiseksi ja metsätalouden työllisyyden ylläpitämiseksi esitys sisältää metsänparannusvaroja momenttirakenteen muutokset huomioon ottaen 351 milj. mk eli lisäystä 7 % tämän vuoden tasoon verrattuna. Valtion metsien liiketoiminta muodostetaan nykyistä selkeämmäksi kokonaisuudeksi.

Kalatalouden kehittämisen tavoitteena on edelleen kotimaisen kalan hyväksikäytön lisääminen. Hallituksen tarkoituksena on antaa eduskunnalle esitys laiksi kalatalouden edistämisestä.

4.1.10. Liikenne

Tehtäväalueeseen luetaan hallinnon lisäksi tie-, vesi-, ilma-, rautatie- ja tietoliikenne. Liikenteen menot kasvavat 9 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Tieliikenteessä on tavoitteena vähentää erityisesti vakavien liikenneonnettomuuksien määrää. Tämän toteuttamiseksi täsmennetään mm. ajoneuvojen teknisiä määräyksiä, kehitetään liikenneopettajakoulutusta ja kuljettajien valintamennettelyä ja monipuolistetaan kuljettajatutkintoa. Lisäksi parannetaan liikenneturvallisuustyön organisaatiota ja tehostetaan edelleen tiedotustoimintaa.

Tienpidon keskeisinä lähivuosien tavoitteina ovat tieverkon rakenteellisen kunnan ja vilkkaimmin liikennöityjen pääteiden liikenteen sujuvuuden parantaminen. Lisäksi liikenneturvallisuutta parannetaan myös muilla toimenpiteillä.

Tavoitteiden toteuttamiseksi v. 1987 suunnataan tienpidon lisärahoitus päätieverkon kehittämishankkeisiin, päällystettyjen teiden peruskorjauksiin, päällysteiden uusimiseen ja taajamien liikenneolojen parantamiseen. Kuorma-autojen ja perävaunujen kuormitussäännöksiä tarkistetaan niin, että sallittujen akseli-, teli- ja kokonaispainojen ylityksiä voidaan oleellisesti vähentää ja tahalliset ylitykset estää.

Pääkaupunkiseudun suurten liikenteellisten ratkaisujen taloudellisia ja muita yhteiskunnallisia vaikutuksia ja toteuttamismahdollisuuksia selvitetään valtion ja kuntien yhteistyönä mm. pääkaupunkiseudun liikenneneuvottelukunnassa.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä esitetään yleisten teiden kunnossapitoon 1 540 milj. mk ja yleisten teiden tekemiseen 1 664 milj. mk. Työllisyysmäärärahoja käytettäisiin tienpitoon 100 milj. mk. Tieliikenteen menoja lisätään 7 %.

Rautatieliikenteessä on tärkein tehtävä turvata edellytykset rautateille soveltuvien kuljetustehtävien hoitamiseen. Laitoksen investoinnit ja muut voimavarat on mitoitettu tämän tavoitteen mukaisesti. Tavoitteena on myös Valtionrautateiden liiketaloudellisen tuloksen parantaminen vuoden 1982 hintatasossa 500 milj. markalla vuoteen 1991 mennessä, mikä merkitsee tuotto-kulutusuhteen paranemista vuoden 1982 toteutuneesta 74 prosentista 89 prosenttiin v. 1991. Tavoitteeseen pyritään tehostamalla liikennepalvelusten myyntiä ja rationalisoimalla toimintoja. Valtionrautateiden käyttötalouden lisärahoitustarve on v. 1986 valtion tulo- ja menoarvion mukaan 1 033 milj. mk ja rahoituslaskelmien mukaan 1 300 milj. mk ja v. 1987 valtion tulo- ja menoarvioesityksen mukaan n. 1 215 milj. mk.

Valtionrautateiden investointeihin siirto uudistusrahastoon huomioon ottaen esitetään vuodelle 1987 704 milj. mk. Tällä investointitasolla turvataan rautatieliikenteen kehittämistavoitteiden toteutuminen ja markkinoinnin tehostaminen kiireän kilpailutilanteen asettamien vaatimusten mukaisesti.

Valtionrautateiden ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tulos vuodelle 1987 osoittaa alijäämää 860 milj. mk.

Lentoliikenteen kasvu jatkuu edelleen keskimääräistä liikenteen kasvua nopeampana. Tämän vuoksi on tärkeää eri toimenpitein varmistaa sekä

kenttien kunnan että lennonvarmistustoiminnan säilyminen kansainvälisten suositusten mukaisessa tasossa. Investointitoiminnassa tulee tarpeellisten uusintainvestointien ohella toteuttaa liikenteen kasvun edellyttämät laajennushankkeet.

Liikenteen kasvun ja maksujen tarkistusten johdosta lentoliikenteen kustannusvastaavuus paranee jonkin verran.

Kaikkiaan esitetään ilmaliikenteen menoihin vuodelle 1987 325 milj. mk.

Tietoliikenteessä pyritään ohjaamaan nopeasti laajenevan televiestinnän kehitystä mm. uusimalla radio- ja teletoimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Posti- ja telelaitos huolehtii osaltaan yhteiskunnan tietoliikennetarpeita vastaavien, ajanmukaisten posti- ja telepalvelujen tuottamisesta.

Postitoimen tavoitteena on parantaa postipalvelujen saatavuutta, toimintavarmuutta ja toiminnan taloudellisuutta. Voimavaroja kohdennetaan erityisesti sellaisiin kysyntää tyydyttäviin ja kannattaviin tehtäviin, jotka tukevat tulovolyymin kasvua. Tulovolyymin kasvua tuetaan myös joustavalla tariffipolitiikalla, kilpailukykyisellä palvelutasolla ja markkinoinnilla.

Teletoimessa on tärkeää hyödyntää kehittyvää tietotekniikkaa ja tyydyttää palvelujen kysyntää. Tieverkon rakentamiseen ohjataan varoja uusimistarpeen, liikenteen kasvun ja tekniikan kehittymisen edellyttämässä laajuudessa.

Laitoksen ylijäämän arvioidaan olevan v. 1987 n. 753 milj. mk. Posti- ja telelaitoksen sijoitusmenoihin uudistusrahasto mukaan lukien esitetään 1 120 milj. mk.

4.1.11. Teollisuus ja muut elinkeinot

Tehtäväalueeseen kuuluvat hallintotehtävien lisäksi teollisuuden ja eräiden muiden elinkeinosten valvonta ja tarkastus, teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta, eräät teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset, teollisuuden edistäminen sekä muiden elinkeinosten ja ulkomaankaupan edistäminen. Tehtäväalueen menot lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan 16 % vuoden 1986 varsinainen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Painoalueita ovat edelleen tutkimuksen ja kehitystyön sekä viennin edistäminen. Teollisuuden kansainvälistyminen vaikuttaa olennaisesti myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiin. Sen vuoksi valtion teollisuuspoliittisissa toimenpiteissä otetaan erityisesti huomioon näiden yritysten tarpeet.

Teollisuuden ja muiden elinkeinojen valvonta ja tarkastus. Teknillisten tarkastusten, patentti- ja tavaramerkkihakemusten sekä kaupparekisteri-ilmoitusten määrät kasvavat. Kaupparekisteri-ilmoitusten ja valitusten käsittelyaikoja voidaan lyhentää patentti- ja rekisterihallituksessa. Hintavalvonnan supistumisesta vapautuvia voimavaroja kohdennetaan kilpailunedistämiseen.

Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta on keskeistä kotimaisen tuotannon kilpailukyvyllä. Teollisuuspoliittisia toimenpiteitä kohdistetaan uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen sekä huipputeknologian edistämiseen. Tarkoitus on kehittää toimenpidevalikoimaa ja lisätä joustavuutta tutkimuksen ja kehitystyön laatutason nostamiseksi sekä tulosten hyödynnettävyyden parantamiseksi. Teknologian kehittämiskeskusten voimavaroja lisätään yhteensä 84 milj. mk eli 24 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verraten. Tutkimus- ja kehityspalvelujen alueellisen saataavuuden ja pienten yritysten kehitysedellytysten parantamiseksi valtion teknillisen tutkimuskeskuksen kasvua suunnataan lähivuosina pääkaupunkiseudun ulkopuolelle. Teknologian kehittämiskeskukseen perustetaan konsultointiyksiköt Turkuun, Joensuuhun ja Mikkeliin. Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävään tutkimustoimintaan suunnattavat määrärahat lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan yhteensä 182 milj. mk eli 16 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Osallistumista kansainväliseen teknologiayhteistyöhön lisätään.

Yrityksille myönnettävän valtion rahoituksen tehokkuutta on tarkoitus parantaa kiinnittämällä entistä enemmän huomiota rahoituksen vaikutuksiin. Avustusmuotoinen tuki kohdistetaan erityisesti pienen ja keskisuuren teollisuuden riskipitoisiin tuotekehityshankkeisiin.

Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset. Kehitysaluerahasto Oy:n lainojen ja osakepääomasijoitusten myöntämisvaltuudeksi on suunniteltu 735 milj. mk. Tätä varten tarpeellisen rahoituksen järjestämiseksi yhtiölle esitetään myönnettäväksi lainoja ja avustuksia 238 milj. mk. Yhtiön luottotappioiden korvaamiseen esitetään lisäksi 45 milj. mk. Yhtiön toimialue laajennetaan käsittämään koko Kymen lääni.

Teollisuuden edistämisen tehtäväryhmään kuuluvia aluepoliittisia toimenpiteitä tehostetaan suuntaamalla aluepoliittista rahoitusta yritysten teknologian, markkinoinnin ja liikkeenjohdon kehittämiseen sekä parantamalla laadullisesti yritys- suunnattavia koulutus- ja neuvontapalve-

luja. Ylikapasiteettialojen esimerkiksi majoituspalvelujen investointien avustamiseen suhtaudutaan pidättyvästi. Tuotantotoiminnan alueelliseen tukemisesta annetun lain mukaisten investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten myöntämisvaltuudeksi esitetään 530 milj. mk. Teolliselta rakenteeltaan yksipuolisten paikkakuntien kehityksen turvaamiseksi pyritään edistämään uusien korvaavien työpaikkojen muodostamista ja tukemaan erityisesti alkavien yritysten toimintaa.

Valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden käyttöomaisuusinvestoinnit vuosina 1987—89 ovat noin 7 mrd mk vuodessa. Painopiste on tuottavuuden kohottamiseen tähtäävissä ylläpito- ja tuotantokapasiteetin uudistamisinvestoinneissa. Laajennusinvestoinnit suuntautuvat pääasiassa jatkojalostukseen ja eräille yhtiöille välttämättömään kansainvälistymiseen. Kotimaisten ja ulkomaisten yritysostojen osuus on noin 15 % investointien kokonaismäärästä.

Valtionyhtiöiden rahoitushuollon saamiseksi entistä pitkäjänteisemmäksi on katsottu tarpeelliseksi laatia vuosittain usean vuoden kattava kehittämisohjelma. Keskeisenä lähivuosien tavoitteena on nostaa valtionyhtiöiden osakepääomien korotusten osuutta niiden käyttöömaisuinvestoinneista asteittain teollisuuden keskimääräiselle tasolle.

Kun otetaan huomioon edellä mainitut investointisuunnitelmat sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan ja muiden aineettomien investointien kasvava merkitys, on riskirahoituksen lisääminen välttämätöntä valtionyhtiöissä. Tämän vuoksi hallitus katsoo, että valtion tulee lisätä osallistumistaan valtionyhtiöiden maksullisiin osakepääomakorotuksiin vuosina 1987—89. Valtion saamien osinkotulojen arvioidaan nousevan siinä määrin, että osakepääomakorotusten valtionaloudelle aiheuttama vuosittainen rasitus ei nettomääräisesti kasvaisi. Tarkoitus on, että maksullisten osakepääomakorotusten ohella valtionyhtiöt toteuttavat vastaavana ajanjaksona maksuttomia osakeanteja siinä määrin kuin asetettujen osingonmaksutavoitteiden toteuttaminen edellyttää.

Valtionyhtiöiden osakepääomien korotuksiin esitetään vuodelle 1987 yhteensä 340 milj. mk. Lisäksi esitetään Lahden Lasitehdas Oy:n osakkeiden merkitsemiseen sekä Valvilla Oy:n tukemiseen yhteensä noin 31 milj. mk. Osinkotuloja arvioidaan kertyvän 350 milj. mk.

Energiahuollon tavoitteina ovat varmuuden turvaaminen, energian säästäväinen käyttö sekä energihuollon omavaraisuuden nostaminen.

Painopistettä on siirretty investointiavustuksista tutkimus- ja koetoimintaan. Tutkimus- ja koetoiminta mahdollistaa tavoitteiden saavuttamisen pitkällä aikavälillä ilman julkisen rahoituksen kasvamista. Lähivuosien tärkeimpiä tehtäviä ovat ratkaisut ensi vuosikymmenen sähköhuollon turvaamisesta. Energiaverotuksen uudistaminen vauhdittaa investointeja, jotka samanaikaisesti palvelevat sekä sähkön, että lämmön tuotantoa. Samalla investointihakemusten määrä kasvaa. Avustusten myöntämisvaltuudeksi esitetään 120 milj. mk eli lisäystä 70 milj. mk. Energiatutkimusta ja -koetoimintaa voimistetaan. Tarkoitukseen ehdotetut määrärahat ovat yhteensä 101 milj. mk, mikä merkitsee 12 prosentin kasvua.

Tehtävärühmän menoihin esitetään yhteensä 192 milj. mk. Vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna kasvu on 25 %.

Muiden elinkeinojen edistämisen tehtävärühmään kuuluvassa kotimaankaupan edistämisessä tavoitteena on kauppapalvelujen kohtuullisen saavutettavuuden turvaaminen harvaan asutuilla alueilla. Tärkeimpinä keinoina tavoitteeseen pyrittäessä ovat haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain mukaiset toimenpiteet.

Tuen kohdentaminen ja toimenpiteiden painotus riippuvat ensi sijassa toimipisteiden kuluttajille tarjoamien palvelujen välttämättömydestä ja toiminnan taloudellisista edellytyksistä. Toimien painopiste on investointituessa, jonka avulla palvelut voidaan turvata useiksi vuosiksi eteenpäin.

Ulkomaankaupan edistämisessä on edelleen keskeisellä sijalla pienten ja keskisuurten yritysten vientiedellytysten parantaminen. Tämä tapahtuu neuvontaa ja koulutusta lisäämällä sekä kohdistamalla tukea kasvukykyisen vientituotannon käynnistämiseen ja laajentamiseen. Yritysten riskinottokykyä parannetaan vientitakuilla sekä tukemalla ulkomaisen markkinointiverkoston vahvistamista ja kampanjatapahtumien toteuttamista etenkin uusille markkinoille pyrittäessä tai tuoteuutuuksia markkinoitaessa. Suomen vientitarjontaa ja teknologian tasoa selvittävää tiedotustoimintaa tehostetaan ulkomailla.

Ulkomaankaupan edistämiseen esitetään yhteensä 449 milj. mk. Lisäys on 56 %, mikä aiheutuu lähinnä siirrosta vientitakuurahastoon sekä vientimarkkinointiavustusten lisäämisestä.

4.1.12. Muut menot

Muihin menoihin luetaan valtionvelasta aiheutuvat menot, valtion maksamat eläkkeet, yleisavustukset kunnille ja Ahvenanmaan maakunnalle sekä eräät sekalaiset menot. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 10 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Valtionvelan ja siitä aiheutuvien menojen kehitystä selostetaan luvussa 6 ja *valtion maksamien eläkkeiden* kehitystä luvussa 4.4.

4.2. Menoarvioesityksen painopistealueita

4.2.1. Työllisyyden hoito

Huolimatta työikäisen väestön kasvun hidastumisesta 1980-luvun puolivälissä on työvoiman tarjonta lisääntynyt edelleen nopeasti. Vuodesta 1982 vuoteen 1986 työikäisen väestön arvioidaan kasvavan 60 000 henkeä ja työvoiman tarjonnan 85 000 henkeä.

Työvoiman kysyntä on kasvanut jonkin verran tarjontaa hitaammin. Työllisten määrän arvioidaan kasvavan vuodesta 1982 vuoteen 1986 53 000 henkeä. Työttömien määrän arvioidaan v. 1986 nousevan 181 000 henkeen, jolloin työttömyysasteeksi muodostuu 6,9 %.

Vuonna 1987 työvoiman tarjonnan arvioidaan lisääntyvän vain 2 000 henkeä. Kun työllisen työvoiman määrä vähentynee 2 000 henkeä, työttömien määrä noussee 185 000 henkeen eli 7,1 prosenttiin työvoimasta.

Työvoiman kysynnän lisäys on viime vuosina kohdistunut julkiselle sektorille, jonka työpaikkojen määrän arvioidaan kasvavan vuodesta 1982 vuoteen 1986 55 000 henkeä. Vuonna 1987 julkisen sektorin työvoiman kasvuksi arvioidaan 10 000 henkeä.

Taulukko 6. Työvoimatase

	1982	1983	1984	1985 ¹⁾ 1 000 henkeä keskimäärin	1986 ²⁾ vuodessa	1987 ²⁾
Työikäinen väestö	3 659	3 681	3 700	3 710	3 719	3 726
Työvoima	2 526	2 546	2 572	2 600	2 611	2 613
Työtön työvoima	149	156	158	163	181	185
Työllinen työvoima	2 377	2 390	2 413	2 437	2 430	2 428
— tästä julkinen sektori	595	607	619	640	650	660
Maastamuutto, netto	— ½	— 7	— 4	— 2 ½	0	0
				prosenttia		
Työvoimaosuus	69	69.2	69.5	70.1	70.2	70.1
Työttömyysaste	5.9	6.1	6.2	6.3	6.9	7.1
— alle 25-vuotiaat	10.5	11.3	10.4	9.7	10.5	10.5

1) Ennakkotieto

2) Ennuste

Harjoitetulla talouspolitiikalla luodaan yleiset edellytykset myönteisen työllisyyskehityksen paulttamiselle, mutta sillä ei voida poistaa kaikkia ongelmia ja tasapainohäiriöitä työmarkkinoiden eri osa-alueilla. Koulutuksen ja työllisyyden hoidon erityistoimenpiteitä tarvitaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan sopeuttamiseen ammattitaitain ja alueittain sekä toimentulon turvaavan työn järjestämiseen työttömiksi joutuneille kansalaisille.

Myönteinen taloudellinen kehitys on 1980-luvun alkupuoliskolla vahvistanut työvoiman kysyntää ja luonut uusia työpaikkoja. Tasapainoa työmarkkinoilla ei kuitenkaan ole kyetty saavuttamaan, koska työvoiman tarjonta on lisääntynyt kysyntää enemmän. Työllisyystilanne vaikeutuu hieman v. 1987. Työvoiman kysynnän arvioidaan heikentyvän myös jalostuselinkeinoissa. Työpaikkojen määrän kasvu on viime vuosina keskittynyt lähes yksinomaan palveluelinkeinoin. Teollisuuden työvoiman tarve on tuotannon kohtuullisesta kasvusta huolimatta ollut koko 1980-luvun ajan laskeva. Näyttääkin siltä, että rakenteellisessa kehityksessä on tultu vaiheeseen, jossa alkutuotannon ohella myös jalostussektori on siirtymässä työvoimaa luovuttaviin elinkeinoin.

Laskusuhdanteiden aikana kohonneet työttömyysluvut ovat tähän asti palautuneet seuraavassa nousuvaiheessa takaisin alemmalle tasolle. Viime vuosina eivät työttömyysluvut ole kuitenkaan tasaisesta taloudellisesta kehityksestä huolimatta supistuneet, vaan päinvastoin työttömyys on lisääntynyt.

Työpaikkojen riittämättömyyden lisäksi myös työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon ongelmat näyttäisivät edelleen lisääntyvän. Yhtäältä tämä ilmenee vaikeasti työllistyvien henkilöiden määrän kasvuna sekä työllisyyden alueellisten erojen korostumisena. Toisaalta esimerkiksi tietotekniikan ja tietojenkäsittelyn ammattityövoiman puute saattaa muodostua vaikeaksi tuotantokapeikoksi monilla aloilla.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tehtävänä on edellä kuvattujen työmarkkinoiden sopeuttamisongelmien poistaminen. Tavoitteena on edelleen omaksutun talouspoliittisen linjan mukaisesti työnhakijoiden sijoittaminen avoimille työmarkkinoille. Työmarkkinaongelmien ratkaiseminen vaatii työvoimahallinnon henkilöstön koulutustason nostamista, työmarkkinatuntemuksen lisäämistä sekä työvoimapalvelujen teknistä kehittämistä. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi nostetaan henkilöstön kelpoisuusehtoja, tehostetaan koulutusta ja jatketaan työnvälityksen atk-järjestelmän kehittämistä. Atk-järjestelmän kehittämisen yhteydessä selvitetään suurten työvoimatoumistojen hajauttamista pienempiin yksiköihin.

Julkisten investointien ohjauksen kehittämiseksi valmistellaan parhaillaan valtion työohjelman uudistamista ja siihen liittyen on valmistumassa selvitys rakennushankkeiden ajoitusmallista. Myöhemmin myös kuntien rakentamisohjelmat pyritään niveltämään osaksi koko julkisten investointien ohjausjärjestelmää. Muun muassa työllisyyden alueellisten erojen tasoittamiseksi

tarvitaan nykyistä tehokkaampaa julkisten investointien ohjailua.

Valtion työmäärärahoihin järjestettävien töiden merkitys työllisyyden hoidossa on viime vuosikymmeninä vähentynyt ja sama suuntaus jatkuu myös v. 1987. Valtion työmäärärahoihin esitetään kaikkiaan 7 698 milj. mk ja niillä arvioidaan työllistettävän keskimäärin noin 24 600 henkilöä eli 600 edellisvuotista vähemmän. Vuodesta 1986 työmäärärahat ovat kohonneet 354 milj. mk. Työmäärärahat on budjetoitu pääasiassa asianomaisten työvirastojen momenteille.

Työvoimaministeriön hallinnonalalle esitetään 400 milj. mk valtioneuvoston käytettäväksi sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi. Sijoitusmenoja työllisyyden turvaamiseksi käytetään erityisesti työttömyyden alueellisten erojen supistamiseen. Kun valtion töiden työllisyysvaikutus on vaikeimmilla työttömyysalueilla ollut jo vuosia laskeva ja kuntasektorin työohjelmien mukainen työvoiman määrä pysytellyt lähes ennallaan, on tätä kehitystä pyrittävä korvaamaan muilla työllisyyden hoidon erityistoimenpiteillä.

Esitykseen sisältyy varsinaisia työmäärärahoja seuraavasti:

Taulukko 7. Varsinaiset työmäärärahat

Investointikohde	1985 tilinpäätös milj. mk	1986 menoarvio milj. mk	1987 esitys milj. mk
Talonrakennustyöt	1 740	1 777	2 148
Maa- ja vesirakennustyöt	2 343	2 435	2 683
Kunnossapitotyöt ja metsien hoito	2 597	2 669	2 751
Siirrot VR:n ja PTL:n uudistusrahastoihin	446	464	117
Yhteensä	7 127	7 344	7 698
 Työllistettävien määrä (henk.)	 26 200	 25 200	 24 600

Työllisyyteen merkittävästi vaikuttavia inves-

tointeja varten myönnettäviä valtionlainoja ja -avustuksia sisältyy esitykseen seuraavasti:

Taulukko 8. Investointeja varten myönnettävät valtionlainat ja -avustukset

Investointikohde	1985 tilinpäätös milj. mk	1986 menoarvio milj. mk	1987 esitys milj. mk
Asuntolainat ja korjausavustukset	2 388	2 893	2 880
Sairaalat ja terveyskeskukset	252	242	212
Peruskoulut	98	88	88
Muut oppilaitokset	113	174	223
Muut talonrakennustyöt	240	299	279
Maan- ja metsänparannustyöt	314	324	352
Muut maa- ja vesirakennukset	202	217	234
Muut sekalaiset investoinnit	21	19	18
Yhteensä	3 628	4 256	4 286

Korkotukiluottojen myöntämisvaltuudeksi esitetään 942 milj. mk, mikä osaltaan tukee työllisyyttä.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionapuhenkilöstön lisäys on esityksen mukaan noin 4 900 henkilöä ja valtion henkilöstön lisäys 416 henkilöä.

Tuotannollisia investointeja tuetaan mm. eri rahastojen kautta ja tuotantotoiminnan alueelliseen tukemiseen tarkoitetuilla avustuksilla. Esitykseen sisältyy 219 milj. markan lainan myöntäminen Kehitysaluerahasto Oy:lle 735 milj.

markan suuruisen sijoitussuunnitelman toteuttamiseksi. Aluepoliittisen lainsäädännön mukaisten investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten myöntämisvaltuus on esityksessä 530 milj. mk. Maatilatalouden kehittämisrahastoon esitetään siirrettäväksi 435 milj. mk. Maatilalain mukaan myönnettävien korkotukilainojen enimmäismääräksi esitetään 700 milj. mk.

Valtionyhtiöiden ja eräiden muiden teollisuusyhtiöiden osakepääomien korotuksia varten esitetään yhteensä 350 milj. mk.

Työvoimatoimistojen asiakkaina on jatkuvasti huomattavasti vaikeasti sijoitettavia työnhakijoita kuten vajaakuntoisia tai pitkäaikaisesti työttömiä henkilöitä. Myös nuorilla on usein vaikeuksia työpaikan saannissa. Erityistoimenpiteiden avulla parannetaan kyseisten ryhmien työmarkkinakelpoisuutta ja helpotetaan heidän työhön pääsyään. Työllisyyden hoidon erityistoimenpi-

teitä käytetään pääasiassa yli kuusi viikkoa työttömänä olleiden henkilöiden työllistämiseen. Tämän tulo- ja menoarvioesityksen erityistoimenpidemäärärahoilla voidaan v. 1987 saavuttaa keskimäärin yli 92 000 työllistettävän henkilön taso, missä on lisäystä yli 3 000 henkilöä kuluvan vuoden toteutuma-arvioon verrattuna.

Taulukko 9. Työllisyyden hoidon erityistoimenpiteet

	Henkilöä ¹⁾	
	1986 toteutuma-arvio	1987 esitys
Valtion työtehtävät	7 500	7 500
— tästä pitkäaikaistyöttömiä tai vajaakuntoisia	3 500	3 500
Kunnallinen työllistämistuki	20 000	20 600
— tästä pitkäaikaistyöttömiä tai vajaakuntoisia	4 000	4 000
Vajaakuntoisten työllistämistuki	1 400	1 400
Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki	2 000	3 100
Perehdyttämistuki ja harjoitteluraha	3 500	3 500
Metsänhoidolliset työt	1 300	1 000
Yrittäjäksi ryhtyvän työttömän tukemiskokeilu	1 350	1 850
Vaikeimmilla työttömyysalueilla toteutettavat hankkeet ..	400	400
Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin	1 900	1 900
Oppisopimuskoulutus ja koulutusoppimus	14 000	15 500
Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen	11 300	10 500
Työllisyyskoulutus	16 500	17 000
Peruskoulun lisäkoulutus (10. luokka)	8 000	8 000
Yhteensä	89 150	92 250

¹⁾ Keskimäärin vuodessa

Valtionhallinnossa varataan edelleen mahdollisuus 3 000 opiskelijan kesätyöpaikkaan.

Kunnallisen työllistämistuen työllisyysvaikutus kasvaa jonkin verran. Toimenpiteitä painotetaan vaikeasti sijoitettavien ja pitkäaikaistyöttömien suuntaan. Kunnallisen työllistämistuen avulla ja valtion työtehtävissä työllistetään vähintään 7 500 pitkäaikaisesti työtöntä tai vajaakuntoista henkilöä. Kokoaikaisesti ja puoliaikaisesti työllistettävien osuudet säilytetään ennallaan.

Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki vakinaistetaan ja tuen ehdot on tarkoitus yhtenäistää vajaakuntoisten henkilöiden työllistämistuen kanssa.

Valtionhallinnossa vakinaistetaan 200 tilapäisin työllistämistoimenpitein hoidettua tehtävää, joista 40 Lapin läänin. Kunnallisella työllistämistuella hoidettuja tilapäisiä tehtäviä vakinaistetaan 200 kpl, joista Lapin läänissä 20 kpl.

Nuorten koulutukseen sijoittamista, työharjoittelua ja työhön ohjaamista tehostetaan. Nuorten koulutukseen ja työelämään siirtymistä hel-

potetaan. Etenkin 16—17-vuotiaat pyritään sijoittamaan koulutukseen. Peruskoulusta pääsevien jatko-opinnot pyritään järjestämään siten, että ne, jotka eivät siirty lukioon, aloittavat ammatilliset opinnot viimeistään seuraavan vuoden syyslukukauden alusta. Kaikille niille nuorille, jotka eivät sijoitu omatoimisesti ammatillisiin oppilaitoksiin, oppisopimuskoulutukseen tai lukioon, kotikunta pyrkii järjestämään jatkokoulutuspaikan oppisopimuksessa tai peruskoulun lisäluokalla. Edellä kuvattuun järjestelyyn liittyvä kokeilu on aloitettu.

Nuoria 18—24-vuotiaita varten tehostetaan oppisopimus- ja koulutusoppimusjärjestelmää. Oppisopimuskoulutusta ja koulutusoppimukseen perustuvaa työpaikkakoulutusta lisätään. Vuonna 1986 arvioidaan oppisopimuskoulutuksessa ja koulutusoppimukseen perustuvassa koulutuksessa olevan yhteensä 15 500 henkilöä.

Ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärää on tarkoitus lisätä. Vakinaisessa koulutuksessa arvioidaan syksyllä 1987 olevan keskimäärin 139 000 opiskelijaa. Lisäys vuoteen 1986 on noin 2 300

opiskelijaa. Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen laajuus v. 1987 on 10 500 oppilaspaikkaa.

Työllisyyskoulutuksen määrälliseksi tavoitteeksi v. 1987 on asetettu 34 000 koulutettavaa, mikä merkitsee keskimäärin 17 000 koulutettavaa kuu-kaudessa. Tarkoituksena on lisätä ns. erilliskurs-sien osuutta, jotka ovat työllisyysvaikutukseltaan osoittautuneet ns. runkopaikkoja tehokkaammiksi. Korkeakoulujen järjestämän työllisyyskoulu-tuksen laajuudeksi esitetään 10 500 oppilas-kuukautta. Kiinteämuotoisen ammatillisen kou-lutuksen ja muiden nuorille tarkoitettujen koulu-tus- ja työllisyydenhoitotoimenpiteiden lisäämi-sen seurauksena työllisyyskoulutuksena annetta-vaa alle 20-vuotiaiden peruskoulutusta voidaan vähentää. Sensijaan yli 25-vuotiaille pitkään työt-tömänä olleille on tarkoitettu rajoitetusti järjestää työllisyyskoulutuseduin koulutusta muussa ama-tillisessa koulutuksessa.

Peruskoulun vapaaehtoiselle 10. luokalle on tarkoitus v. 1987 ottaa noin 8 000 oppilasta.

Nuorten ohella vajaakuntoiset ja pitkäaikais-työttömät säilyvät työllisyydenhoitotoimenpitei-den painopisteryhmänä. Vajaakuntoisten työvoi-mapalveluja lisätään.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tavoitteena on vaikeiden työttömyysalueiden työllisyytilanteen parantaminen. Pyrkimyksenä on toteuttaa näillä alueilla riittävästi valtion hankkeita tai tukea näillä alueilla toteutettavia valtionapuhankkeita. Näitä toimenpiteitä täydennetään palkkaperus-teisilla työllisyystoimenpiteillä, koulutus- ja pe-rehdyttämistoimenpiteillä sekä yritystoimintaa edistämällä.

Erityistä huomiota kiinnitetään kotimaisen energian käytön lisäämiseen ja sen avulla saata-viin positiivisiin työllisyysvaikutuksiin vaikeilla työllisyysalueilla. Kotimaisen energian käyttöä lisääviin hankkeisiin vaikeimmilla työttömyysalu-eilla voidaan myöntää työllisyysperusteista valti-onapua.

Eduskunnalle on annettu esitys uudeksi työllis-syyslaiksi, joka tulee voimaan v. 1988.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on vahvista-nut taloudellisen kehityksen ja täystyöllisyyden pohjoismaisen yhteistyöohjelman, joka sisältää useilla aloilla uusia pohjoismaisia yhteistyöpro-jekteja.

4.2.2. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Suomen bruttokansantuoteosuudella mitattu kokonaistutkimuspanos on kasvanut 0.91 prosen-tista v. 1971 1.32 prosenttiin v. 1983. Bruttokan-santuotteen määrä on tänä aikana puolitoistaker-taistunut ja tutkimus- ja kehitystyön volyyymi yli kaksinkertaistunut. Suomessa oli v. 1983 noin 30 000 henkilöä tutkimus- ja kehittämistyössä. Kasvuvauhdin arvioidaan vuoden 1983 jälkeen kiihtyneen, sillä tutkimus- ja kehittämistoimin-nan osuudeksi ennustetaan v. 1986 1.6 % brut-tokansantuotteesta.

Tutkimusmenojen voimakkaaseen kasvuun ovat vaikuttaneet yrityssektorin tutkimusmenot, joiden osuus tutkimusmenoista näyttää tilastojen mukaan edelleen lisääntyvän. Tätä on osaltaan tukenut v. 1984 käyttöön otettu tutkimusvähen-nys, jonka valtionaloudellisesta vaikutuksesta ei vielä ole tarkkoja tietoja. Valtion tutkimusmenot kasvoivat tulo- ja menoarvotietojen mukaan rea-alisesti v. 1985 noin 7 % ja v. 1986 noin 5 ½ %.

Hallitus antoi 12.9.1985 eduskunnalle selon-teot tiede- ja teknologiapolitiikasta. Tiedepoliit-tisessa selonteossa hallitus määritteli tutkimus- ja kehitystyön rahoituksen edelleenkin valtion me-notalouden eräksi painopistealueeksi. Keskeisiin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin esi-tetään yhteensä noin 4 922 milj. mk, jolloin lisäys on noin 14 %.

Taulukko 10. Keskeisten tutkimus- ja kehitystyön määrärahojen kehitys vuosina 1985—1987

	1985 TP milj.mk	1986 TMA milj.mk	1987 TMAE milj.mk	Muutos 1986—1987 %
Korkeakoululaitos ¹⁾	2 096.1	2 231.6	2 515.9	+ 12.7
Suomen Akatemia ²⁾	196.2	214.8	241.5	+ 12.4
Teknologian kehittämiskeskus	306.6	352.3	436.5	+ 23.9
Valtion teknillinen tutkimuskeskus	465.3	500.6	567.6	+ 13.4
Muut tutkimuslaitokset, josta	652.8	764.3	875.6	+ 14.6
— Maatalouden tutkimuskeskus	73.3	90.0	99.4	+ 10.4
— Metsäntutkimuslaitos	77.1	84.1	102.8	+ 22.2
— Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	50.7	51.6	57.9	+ 12.2
— Valtion eläinlääketieteellinen laitos	27.1	35.7	38.3	+ 7.3
— Ilmatieteen laitos	66.8	74.2	84.2	+ 13.5
— Geologian tutkimuskeskus	129.8	165.2	183.9	+ 11.3
— Työterveyslaitos	81.0	93.0	98.8	+ 6.2
— Kansanterveyslaitos	83.4	101.2	134.4	+ 32.8
Sitomattomat tutkimus- ja kehitystyön määrärahat, josta ..	248.2	252.8	285.4	+ 12.9
— koulutusta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta ..	18.3	20.5	25.6	+ 24.9
— voittovarar tieteiden tukemiseen ³⁾	42.1	44.0	49.0	+ 11.4
— maa-, metsä- ja kalatalouden tutkimukset	11.5	12.0	12.8	+ 6.7
— happamoitumistutkimus	9.0	9.4	10.4	+ 10.6
— liikennepoliittinen tutkimus- ja suunnittelu	4.5	3.0	4.5	+ 50.0
— teknillisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen	44.5	32.2	29.1	— 9.6
— energiatutkimus ja energiataloudellinen koetoiminta ..	82.4	91.0	102.0	+ 12.1
— sosiaali- ja terveydenhuoltoa palveleva tutkimus- ja kehittämistoiminta	11.3	13.7	15.8	+ 15.3
— työvoimatutkimukset	1.9	2.1	2.6	+ 23.8
— ympäristö- ja luonnonsuojelun tutkimus	18.6	20.6	26.1	+ 26.7
— asuntotutkimus ja koerakentaminen	4.1	4.3	7.5	+ 74.8
Yhteensä	3 965.2	4 316.4	4 922.5	+ 14.0

¹⁾ Pl. mm. opiskelijoiden harjoittelumäärärahat ja ruokailutuki

²⁾ Ml. veikkausvoittovarar

³⁾ Pl. Suomen Akatemian osuus

Perustutkimuksen kehittämisessä painopiste on korkeakoulujen voimavarojen lisäämisessä. Korkeakoululaitoksen menot lisääntyvät yli 12 ½ % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Tutkimuksen osuus korkeakoululaitoksen menoista on noin 30 %. Korkeakoulujen pysyvää henkilöstöä esitetään lisättäväksi yhteensä yli 220 henkilöllä, mistä uusien virkojen ja toimien lisäys on yli 100. Tutkimusta avustavan määräaikaisen henkilöstön lisäys on noin 45. Lisäksi maksullisen palvelutoiminnan henkilöstöä esitetään lisättäväksi 50 henkilöllä. Tiedekorkeakoulujen opetus- ja tutkimusmenoihin esitetään 186 milj. mk eli lisäystä noin 12 %, maksullisen palvelutoiminnan menoihin noin 181 milj. mk eli lisäystä noin 29 % sekä tutkimus- ja opetusvälineiden hankintamenoihin yhteensä noin 185 milj. mk eli lisäystä noin 23 %. Tarkoituksena on, että korkeakoulujen uusien opiskelijoiden määriä lisätään eräillä koulutustarpeen edellyttämällä aloilla. Perustutkimuksen kehittämisessä pääpaino on opiskelumuotojen, perustutkimuk-

sessä tutkimusten taloudellisten edellytysten ja tutkijakoulutuksessa kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämisessä. Tutkimuksen arviointia jatketaan pääasiassa Suomen Akatemian toimesta. Sen menoihin esitetään yhteensä noin 241 milj. mk, mistä veikkausvoittovaroista rahoitettava osuus on 35 milj. mk, jolloin lisäys on noin 12 ½ %. Suomen Akatemian tutkimustoiminnan kehittämisessä korostuu tutkimusyhteistyön sekä kansainvälisen projektiluonteisen tutkimustoiminnan edistäminen.

Soveltavan tutkimuksen painopiste on teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävissä tutkimustoiminnassa, joka on keskeistä kotimaisen tuotannon kilpailukyvyille. Teollisuuspoliittisia toimenpiteitä kohdistetaan uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen sekä huiputeknologian edistämiseen. Tarkoituksena on kehittää toimenpidevalikoimaa ja lisätä joustavuutta tutkimuksen ja kehitystyön laatutason nostamiseksi sekä tulosten hyödynnettävyyden parantamiseksi. Teknologian kehittämiskeskuksen voi-

mavaroja lisätään yhteensä noin 84 milj. mk eli noin 24 % vuoden 1986 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Lisäys perustuu rahoitustuen kasvaneeseen kysyntään sekä kansainvälisen tutkimus- ja kehitystyön laajenemiseen. Tukea myönnettäessä kiinnitetään huomiota tuloksellisuuteen sekä pienten ja keskiuurten yritysten tarpeisiin. Teknologian kehittämiskeskukseen perustetaan konsultointiyksiköt Turkuun, Mikkeliin ja Joensuuhun.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen menoihin esitetään yhteensä noin 567 milj. mk, jolloin lisäys on yli 13 %. Lisäyksestä pääosa aiheutuu tutkimuskeskuksen maksullisten tutkimuspalvelusten kysynnän kasvusta. Tutkimusta lisätään erityisesti informaatiotekniikan alueella. Tutkimuspalvelujen alueellisen saatavuuden parantamiseksi tutkimuskeskuksen kasvua suunnataan lähivuosina pääkaupunkiseudun ulkopuolelle vahvistamalla jo olemassa olevia yksiköitä sekä perustamalla 1.9.1987 lukien Tampereelle kone- ja laitetekniikan laboratorio sekä vuonna 1988 Jyväskylään tietojenkäsittelytekniikan laboratorion jaosto ja Lappeenrantaan konepajan tuotantotekniikan laboratorion jaosto.

Muiden tutkimuslaitosten menoihin esitetään yhteensä noin 875 milj. mk, jolloin lisäys on noin 14 ½ %. Erityisesti lisätään kansanterveyslaitoksen, metsäntutkimuslaitoksen ja ilmatieteen laitoksen määrärahoja. Tutkimuslaitosten henkilöstöä lisätään yhteensä noin 110 henkilöllä, josta yli puolet on valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisen palvelutoiminnan henkilöstölisäystä. Virastojen ja laitosten ns. sitomattomia tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrärahoja lisätään yhteensä noin 32 ½ milj. mk eli noin 13 %. Suurimmat lisäykset ovat ympäristön- ja luonnonsuojelua, koulutusta, energiahuoltoa sekä asuntotointa koskevassa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

4.2.3. Pääkaupunkiseutua koskevan periaatepäätöksen toteuttaminen

Valtioneuvosto teki 11.7.1985 periaatepäätöksen pääkaupunkiseudun erityisongelmien lieventämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Erityisohjelmalla pyritään turvaamaan riittävä vuokra-asuntotuotannon taso, lisäämään toteutettavia terveyskeskus- ja päiväkotihankkeita, parantamaan liikenteen sujuvuutta sekä rajoittamaan pääkaupunkiseudun kasvua mm. valtion virastoja ja valtionhallinnon henkilöstöä uudelleensijoitta-

malla. Päätökset kasvattavat siirtomenoja pääkaupunkiseudun kunnille etupäässä myöhempinä vuosina.

Periaatepäätökseen sisältyi myös monia pääkaupunkiseudun kasvun rajoittamiseen tähtäviä toimia. Näitä seudun kasvua hillitseviä ja tasapainoista alueellista kehitystä turvaavia toimenpiteitä on sen jälkeen käsitelty useissa valmisteluilmissä. Osa toimenpiteistä on jo voitu toteuttaa tai esitetään toteutettavaksi tässä tulo- ja menoarvioesityksessä. Hallitus tulee edelleen jatkamaan edellytysten luomista pääkaupunkiseudun palvelujen parantamiseksi sekä seudun kasvun hillitsemiseksi alueellista tasapainoa edistävällä tavalla.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä esitetään asunnottomien vuokra-asuntoja varten lainojen myöntämismäärästä 110 milj. mk ja varataan 40 milj. markan avustusmäärärahat asuntojen hankkimisen tukemiseen. Asumistuen piiriä laajennetaan. Pääkaupunkiseudun tieinvestointeihin esitetään määrärahoja yhteensä n. 110 milj. mk ja Helsingin metron rakentamiseen esitetään valtion osallistuvan v. 1987 7 milj. markalla. Nykyisten valtakunnallisten suunnitelmien lisäksi pääkaupunkiseudun kunnat voisivat jälkirahoituksen turvin käynnistää v. 1987 uusia päiväkotihankkeita 156 milj. markan ja terveyskeskushankkeita 67 milj. markan arvosta.

Pääkaupunkiseudulla olevan palkkausmomenteilta palkatun pysyväisluonteisen henkilöstön nettolisäys on keskushallinnon osalta noin 70; tässä luvussa ei ole otettu huomioon liikenteen keskushallinnossa vuoden 1987 aikana mahdollisesti toteutuvia henkilöstövähennyksiä, joiden määrä arvioidaan muutamaksi kymmeneksi. Virastoja ja laitoksia on tarkoitus siirtää Helsingin kantakaupungista lähinnä pääkaupunkiseudun aluekeskuksiin ja muualle Uudellemaalle, mitä varten esitetään 50 milj. markan valtuutta virastotilojen ostamiseksi. Vankeinhoidon koulutuskeskus ja säteilyturvakeskus esitetään sijoitettavaksi Keravalle sekä valtion ravitsemiskeskus pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueelle. Metsäntutkimuslaitoksen sijaintivaihtoehtoja selvitetään, samoin Geodeettisen laitoksen sijoittamista Kirkkonummelle avaruusgeodeettisen aseman yhteyteen. Posti- ja telehallituksen tietojenkäsittelykeskuksen rinnakkaisyksikön perustamiseksi Kuopioon käytetään vähintään 10 milj. mk. Teknologian kehittämiskeskukseen, Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen sekä Valtion tietokonekeskuksen toiminnan laajeneminen suunnataan pääkaupunkiseudun ulkopuolelle, minkä lisäksi tiede-, teknologia- ja tietotekniikkakeskuksia esi-

tetään avustettavaksi 11 milj. markalla. Korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten yrityspalvelutoimintaan osoitettuja määrärahoja lisätään ja yritysten sijoittumista pääkaupunkiseudun ulkopuolelle palvelevaa neuvontamenettelyä kehitetään ja koulutusta lisätään.

4.3. Organisaatiomuutokset

Valtionhallinnon kehittämisen painopisteitä ovat hallinnon hajauttaminen ja hallinnon ohjauksjärjestelmien kehittäminen. Hajauttaminen tarkoittaa tehtävien ja toimivallan siirtämistä alemmille viranomaisille tavoitteena hallitusohjelman mukaisesti toimivan ja siinä määrin hajautetun hallintorakenteen luominen, että kokonaisten virastojen ja laitosten hajajoinnista voidaan luopua. Ohjauksjärjestelmien kehittämällä tuetaan hallinnon hajautusta, tehostetaan hallinnon poliittista ohjausta ja rationalisoidaan hallintoa. Toimenpiteillä pyritään vahvistamaan kuntien asemaa.

Hallinnon hajauttamistoimenpiteiden valmistelun lähtökohtana on parlamentaarisen hallinnon hajauttamiskomitean huhtikuussa 1986 jätetty mietintö (komiteamietintö 1986:12). Sen jälkeen kun lausunnot on saatu ja huomioonotettu, valtioneuvosto antaa ohjeita hajauttamistoimenpiteiden valmistelusta. Erityisesti tarkoituksena on siirtää hallinnollisia tehtäviä keskusvirastoilta lääninhallituksille ja piirihallintoviranomaisille sekä kunnille.

Keskeisenä osana hallinnon hajauttamista ja rationalisointia sekä kuntien aseman vahvistamista hallitus ryhtyy toimenpiteisiin *keskushallinnon viranomaisten norminannon* karsimiseksi ja norminantojärjestelmän selkeyttämiseksi asiaa selvittäneen valtiovarainministeriön normityöryhmän (komiteamietintö 1986:10) ehdotusten pohjalta. Valtionapunormien karsimisen yhteydessä tulee tehdä tarvittavat muutokset muuhun valtionapujärjestelmään.

Hallituksen tarkoituksena on antaa syksyllä 1986 eduskunnalle esitys *laiksi valtion liikelaitoksista*. Valtion liikelaitosten kilpailukyvyyn parantamiseksi ja palvelujen kehittämiseksi on tarkoitettu muodostaa uusi organisaatiotyyppi, joka sijoittuisi nykyisen lähinnä virastomuotoisen liikelaitoksen ja valtionenemmistöisen osakeyhtiön väliin. Ehdotettavan yleislain mukaisen organisaatiotyypin soveltamisesta yksittäiseen liikelaitokseen päätettäisiin erikseen laitoskohtaisesti lailla. Uudentyyppisen liikelaitoksen käyttötalous olisi valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella. Eduskun-

ta hyväksyisi muun muassa liikelaitoksen keskeiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet, tärkeimmät investoinnit sekä liikelaitokselle kannattamattomista tehtävistä suoritettavat korvaukset. Valtioneuvosto päättäisi muun muassa liikelaitoksen tulostavoitteesta. Tässä tulo- ja menoarviossa on toteutettu eräitä tätä uudistusta edistäviä toimenpiteitä. Lakiesitys on tarkoitus saattaa voimaan aikaisintaan v. 1988, minkä johdosta esitys ei vaikuta vielä vuoden 1987 tulo- ja menoarvioon.

Valtion hallintohenkilöstön kasvu pyritään pysäyttämään ja myös muun henkilöstön kasvua rajoittamaan. Erityisesti tämä koskee pääkaupunkiseutua. Tässä tarkoituksessa tehostetaan toimenpiteitä *henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentamiseksi*.

Valtioneuvoston kanslian johdolla selvitetään, miten ratkaisuvalltaa yksittäistapauksissa voitaisiin siirtää valtioneuvostolta lähinnä ministeriöille. Tavoitteena on luoda valtioneuvostolle entistä paremmat edellytykset keskittyä linjaratkaisuihin ja muihin yhteiskunta- tai talouspoliittisesti merkittäviin toimenpiteisiin sekä samalla myös vuotata pitemmän aikavälin tarkasteluihin.

Vesilain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (266/1984 vp.) mukaisesti muutoksenhakujärjestelmää vesiasioissa on tarkoitus yksinkertaistaa 1.12.1987 lukien siten, että *vesiylioikeudesta* tulisi itsenäinen ylioikeus kaikkia vesiasioita varten. Suurin osa vesiylioikeuden henkilöstöstä saataisiin virkajärjestelyin ja siirtoin Vaasan hovioikeudesta, jonka jaostona vesiylioikeus on toiminut.

Oikeusministeriön hallinnonalalle on tarkoitus v. 1987 perustaa henkilörekisterilain ja siihen liittyvien lakien edellyttämä *tietosuojaja-asiamiehen virka* ja toimisto sekä *tietosuojalautakunta*. Perustamisajankohta riippuu eduskunnan käsiteltävänä olevan lainsäädännön (hallituksen esitys 49/1986 vp.) hyväksymisajankohdasta.

Lääninoikeudet muodostetaan itsenäisiksi alemmiksi hallintotuomioistuimiksi, mutta ne toimivat edelleen lääninhallitusten yhteydessä teknisten palvelujen osalta. Lääninoikeuslain muuttamisesta annetaan esitys eduskunnalle keväätistuntokaudella 1987.

Vapausrangaistusten täytäntöönpanotehtävät on tarkoitus 1.3.1987 lukien keskittää lääninhallituksista oikeusministeriön vankeinhoito-osastolle.

Lääninhallitusten yleisjohtamisen ja organisaation parantamista jatketaan lääninhallitusten kehittämiseksi nykyistä yhtenäisemmiksi ja toimi-

vammiksi virastokokonaisuuksiksi. Erityisesti tehostetaan lääninsuunnittelua suunnittelujärjestelmien arviointityöryhmän (komiteanmietintö 1985:41) ja aluepolitiikkatoimikunnan (komiteanmietintö 1986:6) ehdotusten pohjalta.

Sisäasiainministeriön lääni- ja kuntaosaston toimintaedellytysten parantamiseksi ehdotetaan osasto jaettavaksi 1.3.1987 lukien kolmeen toimistoon ja erillisenä yksikkönä toimivaan kunnallistalouden neuvottelukunnan sihteeristöön.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa aloitettua *valtiovarainministeriön* johtamisedellytysten ja organisaation kehittämistä on tarkoitus jatkaa. Tietojärjestelmien hyväksikäyttöön, johtamisjärjestelmiin, henkilöstöhallintoon sekä toiminnan rationalisointiin liittyvien virasto- ja laitospohjaisten kehittämispalvelujen kysyntä on hallinnossa kasvamassa. Tämän johdosta ehdotetaan valtion koulutuskeskuksesta muodostettavaksi 1.3.1987 lukien *valtionhallinnon kehittämiskeskus*, johon siirrettäisiin ministeriön järjestelyosastosta ja palkkaosastosta edellä mainittuja kehittämistehäviä.

Tehtäväsiirtojen seurauksena valtiovarainministeriön ja erityisesti sen järjestelyosaston vastuualueena korostuisivat hallinnon tuottavuuden ja tehokkuuden yleisohjaus muun muassa hallinnon rakenteita ja ohjausjärjestelmiä, teknologian hyväksikäyttöä ja hallintomenettelyjä kehittämällä. Järjestelyosaston alaisuuteen on tarkoitus siirtää resurssihallinnon keskitettyjä palveluja tuottavista yksiköistä *valtion painatuskeskus*. Tietohallinnon koordinoitutarpeen jatkuvasti lisääntyessä keskeisistä tietohallintoviranomaisista myös *tilastokeskus* on tarkoitus siirtää järjestelyosaston alaiseksi.

Valtiokonttorille siirretään 1.3.1987 lukien tapaturmaviraston siviiliosaston tehtävät sekä annetaan valtiokonttorin tehtäväksi valtion työpaikka-terveydenhuollon täytäntöönpanoon liittyvät tehtävät sekä asiantuntija-avun antaminen virastoille ja laitoksille työpaikka-terveydenhuollon ja työsuojelun kysymyksissä. Tapaturmavirastosta ja valtiovarainministeriön palkkaosastolta siirretään valtiokonttoriin tehtäviä vastaava henkilöstö sekä muut voimavarat. Valtiokonttorissa tehtävät liitetään henkilöstöhallinto-osaston tehtäviin, jolloin tapaturmaviraston liikennevahinkotoimisto yhdistetään valtiokonttorin oikeudelliseen toimistoon ja valtiokonttorin henkilöstöhallinto-osastolle siirretään tapaturmaviraston rikosvahinkotoimisto ja perustetaan tapaturmatoimisto, jota tapaturmavirastossa vastasi siviiliosaston yleinen

toimisto, sekä perustetaan henkilöstöhallinto-osastolle henkilöstötoimisto.

Tullilaitoksen harjoittaman elintarvike- ja kulutustavaravalvonnan organisaatiota esitetään tarkistettavaksi siten, että tullihallituksen osastona toimineesta *tullilaboratoriosta* muodostetaan itsenäinen yksikkö tullilaitoksen aluehallintoon 1.3.1987 lukien. Samalla esitetään, että tullihallituksen vastuulle jäävien tehtävien hoidossa on käytettävissä riittävän korkeatasoinen asiantuntemus.

Lääninhallituksista on tarkoitus muodostaa eduskunnan käsiteltävänä paraikaa olevan hallituksen esityksen (15/1986 vp.) mukaisesti 1.1.1987 alkaen *ammattillisen koulutuksen piirihallintoviranomaisia*. Esitys merkitsee myös tehtävien ja toimivallan siirtämistä ammattikasvatushallituksesta lääninhallituksille ja oppilaitoksille.

Metsähallituksen organisaatiota esitetään muutettavaksi siten, että toisaalta valtion metsien liiketoiminta ja toisaalta yleis- ja yksityismetsätalouden tehtävien hoito tulee selkeämmäksi. Yleis- ja yksityismetsätalouden tehtävien siirtämistä keskusvirastosta maa- ja metsätalousministeriöön sekä keskusmetsälautakuntiin selvitetään erikseen. Lisäksi selvitetään erikseen piirikuntakonttoreiden asema ja hoitoalueiden tarkoituksenmukainen määrä.

Rautatiehallituksen organisaatiouudistusta jatketaan. Tavoitteena on madaltaa keskushallinnon organisaatiota ja siirtää tehtäviä ja toimivaltaa keskushallinnon alaiselle hallinnolle. Keskushallinnon osastojakoa muutetaan nykyistä selkeämmin liiketoiminta-alueiden mukaisiksi.

Teletoimintalakiesityksen tarkoittamia tehtäviä varten esitetään liikenneministeriöön palkattavaksi henkilökuntaa.

Ilmailuhallinnon organisaatiota esitetään kehitettäväksi perustamalla 1.3.1987 lukien *ilmailuhallitukseen* lennonvarmistusosasto. Osasto muodostetaan erottamalla nykyisestä kenttäosastosta lennonjohtotoimisto sekä viesti- ja sähkötoimisto.

Valtiovarainministeriö ja liikenneministeriö selvittävät yhteistyössä mahdollisuudet tehostaa *korjaamo- ja varikkotoiminnan* yhteiskäyttöä virastojen ja laitosten kesken.

Kauppa- ja teollisuusministeriön organisaatiota uudistetaan siirtämällä teollisuusosastosta tehtäviä perustettavaan uuteen yrityskehitysosastoon.

Sosiaali- ja terveysministeriön organisaatiota esitetään kehitettäväksi perustamalla 1.3.1987 lukien suunnitteluosasto nykyisten tutkimusosaston ja suunnittelusihteeristön tilalle. Uudistuksella

pyritään tehostamaan sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus- ja suunnittelulainsäädännön tarjoamien kehittämismahdollisuuksien hyödyntämistä sekä parantamaan ministeriön ohjausehdellytyksiä.

Työvoimahallinnossa perustetaan uusi Porin työvoimapiiri.

Vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun lain (24/86) mukaan vesihallituksesta muodostetaan vesi- ja ympäristöhallitus ja vesipiirien vesitoimistoista vesi- ja ympäristöpiirejä. Laki tulee voimaan 1.10.1986.

Ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön asemaa hallinnon johtoyksikköinä on tarkoitus vahvistaa siirtämällä keskusvirastosta ministeriön määräysten ja ohjeiden antaminen teknillisluonteisia ohjeita lukuun ottamatta. Samoin esitetään siirrettäväksi vesien käytön, hoidon ja suojelun valtakunnallisten tavoitesuunnitelmien, alueellisten kokonaissuunnitelmien ja merkittävien vesistökohtaisten tai muiden alueellisten yleissuunnitelmien hyväksyminen, tutkimustoiminnan yleisten linjojen, painopisteiden ja voimavarojen kohdentamisen hyväksyminen sekä kokonaiskustannuksiltaan merkittävien vesistöhankeiden hyväksyminen. Vesi- ja ympäristöhallinnolle esitetään annettavaksi vesihallinnon aikaisempien tehtävien lisäksi uusina tehtävinä alusöljyvahinkojen torjuntaan, jätehuoltoon ja ympäristötutkimukseen liittyviä tehtäviä.

Vesi- ja ympäristöhallituksen asemaa alan asiantuntijayksikkönä on tarkoitus vahvistaa. Keskusviraston käsiteltäviksi kuuluvia yksittäisiä ratkaisuja on tarkoitus siirtää laajalti piirihallintoon.

Niissä hankkeissa, joissa vesi- ja ympäristöhallinto on hankkeen toteuttajana, suunnittelijana tai muulla tavoin osallinen asiassa, yleisen edun valvonta on tarkoitus siirtää asianomaiselle erityisviranomaiselle tai lääninhallitukselle. Muilta osin yleisen edun valvonnan järjestäminen selvitetään vuoden 1986 aikana.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion perustelujen mukaan vesi- ja ympäristöhallinnosta lakkautetaan henkilöstön luonnollista vaihtuvuutta hyväksikäyttäen vuosina 1986—1988 yhteensä 22 virkaa, tointa tai tehtävää lääninhallitukseen v. 1986 ilmansuojelun ja jätehuollon valvontatehtäviin perustettuja 22 tointa vastaavasti. Näiden lisäksi vesi- ja ympäristöhallituksen henkilöstöä on tarkoitus vähentää 48 henkilöllä vuosina 1987—1991 tehtävien delegoinnin, toiminnan rationalisoinnin ja tutkimuksen hajauttamisen

johdosta. Vesi- ja ympäristöhallituksesta vapautuvia virkoja ja toimia on tarkoitus siirtää vesi- ja ympäristöpiireihin ja lääninhallitukseen sekä ympäristöministeriöön ja maa- ja metsätalousministeriöön.

Vesihallinnon rakentamisorganisaation kehittämistoimenpiteiden toteutuessa arvioidaan vesihallinnon rakentamistehtävissä toimivien, työmaiden pysyväisluonteisten työntekijöiden vähenävän lähivuosina yli 100 henkilöllä.

4.4. *Valtion henkilöstö ja henkilöstömenot sekä valtionapuhenkilöstö ja valtionavut palkkauksiin*

4.4.1. *Valtion henkilöstö ja virkojen, toimien ja tehtävien muutokset menoarvioesityksen mukaan*

Vuonna 1985 valtion palveluksessa oli kaikkiaan 213 256 palkansaajaa, joista oli virkasuhteisia 131 648 ja työsuhteessa valtioon 81 608. Taulukossa 11 on valtion henkilöstön lukumäärä esitetty palvelussuhteen laadun mukaan eriteltynä. Taulukkoon sisältyy myös samalla erittelyllä tiedot menoarvioesityksen mukaisista virkojen, toimien ja tehtävien määrän muutoksista.

Vuosina 1980—85 valtion palveluksessa olevan henkilöstön määrä on kasvanut keskimäärin 1,4 % vuosittain. Virkasuhteisen henkilöstön määrä on lisääntynyt keskimäärin 1,2 % ja työsuhteisen henkilöstön määrä 1,7 % vuosittain. Virkojen ja toimien määrän nettomuutos v. 1987 on esityksen mukaan 902 henkilöä. Mikäli edellä mainitusta luvusta vähennetään ne lähinnä liikenneministeriön hallinnonalalla vuoden 1987 aikana täyttämättä jätettävät vakanssit, jotka tullaan lakkauttamaan vuoden 1988 tulo- ja menoarviossa, nettolisäykseksi saadaan 416 henkilöä. Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa nettolisäys oli 255 henkilöä.

Pääkaupunkiseudulla olevan palkkausmomenteilta palkatun pysyväisluonteisen henkilöstön nettolisäys on keskushallinnon osalta noin 70; tässä luvussa ei ole otettu huomioon liikenteen keskushallinnossa vuoden 1987 aikana mahdollisesti toteutuvia henkilöstövähennyksiä, joiden määrä arvioidaan muutamaksi kymmeneksi. Palkkausmomenteilta palkatun henkilöstön lisäys pääkaupunkiseudulla myös alue- ja paikallishallinto ja mm. korkeakoulu mukaan lukien on noin 150—200 henkilöä.

Taulukko 11. Valtion henkilöstön määrä vuonna 1985, virkojen ja toimien määrä vuonna 1986 sekä muutokset tulo- ja menoarvioesityksen mukaan

Palvelussuhteen laatu	Henkilöstön lukumäärä 1985 ¹⁾	Virkojen ja toimien määrä 1986	Lisäykset yht. ⁴⁾ 1987	Vähennykset yht. ⁴⁾ 1987	Nettomuutos 1987
Virkasuhteiset	131 648	118 988	3 449	3 031	418
joista					
— perus- ja sopimuspalkkaiset	63 576	65 880	801	646	155
— ylimääräiset	51 117	53 108	2 286	1 263	1 023
— tilapäiset	4 349		336	487	— 151
— muut ²⁾	12 606		26	635	— 609
Työsopimussuhteiset	81 608		693	209	484
joista					
— kuukausipalkkaiset ³⁾	61 508	
— tuntipalkkaiset	20 100	
Yhteensä	213 256	118 988	4 142	3 240	902

¹⁾ Tiedot perustuvat henkilötiedusteluihin lokakuulta 1985

²⁾ Värätyt ja päätoimiset tuntiopettajat

³⁾ Kuukausipalkkaisiin työsopimussuhteisiin sisältyy noin 10 280 osa-aikatyöntekijää

⁴⁾ Lisäykset ja vähennykset aiheutuvat lähinnä virkarakennemuutoksista, tilapäisten toimien ylimääräistämisestä sekä toimien siirtämisestä momenteilta toisille

4.4.2. Henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentaminen

Hallinnon tehtävien muuttuminen ja kasvu lisäävät virkojen ja työpaikkojen uudelleen kohdentamisen tarvetta. Hallinnon hajauttamisperiaatteen mukaisesti siirtojen tulisi tapahtua keskushallinnosta alue- ja paikallishallintoon. Tätä edellyttävät myös pääkaupunkiseudun ruuhkaantumista johtuvat tila- ja toimintakustannusongelmat. Kun hallinnon työvoimaosuuden kasvattaminen ei ole mahdollista, on tulo- ja menoarvioesitykseen voitu ottaa vain kaikkein välttämättömimmät uusien virkojen ja työpaikkojen perustamisesitykset. Ensisijaisesti henkilöstön lisätarve on pyritty järjestämään viraston, laitoksen tai hallinnonalan sisäisin siirtoin. Erityisesti pääkaupunkiseudun osalta on virkojen ja toimien lisäsesityksiin suhtauduttu vielä pidättyvämmän kuin muun maan osalta.

Pääkaupunkiseudun ruuhkaantumisen lievittämiseksi hallituksen tarkoituksena on sijoittaa perustettavat uudet virastot ja toimintayksiköt ensisijaisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Hallitus pyrkii edistämään hallinnossa sellaista rationalisointitoimintaa, joka parantaa hallinnon toimintakykyä ja tuloksellisuutta mahdollisimman taloudellisella ja tehokkaalla tavalla. Rationalisointihankkeet on suunniteltava ja toteutet-

tava yhteistyössä henkilöstön ja sitä edustavien järjestöjen kanssa. Ennen 1.1.1988 tapahtuvaa uuden virkamieslainsäädännön voimaan tuloa selvitetään mahdollisuudet antaa virastojen johdolle oikeus vaikuttaa henkilöstön palkkaus- ja kehittämissuhteiden erityisesti rationalisointihankkeiden toteuttamisen yhteydessä ottaen samalla huomioon yksilölliset kannustavan palkkauksen järjestelyt. Henkilöstön uudelleen kohdentamista tai vähentämistä merkitsevät rationalisointihankkeet toteutetaan siten, että valtion palveluksessa olevan henkilöstön asema turvataan.

Henkilöstön uudelleen kohdentamiseksi tarvittavaa koulutusta tehostetaan.

4.4.3. Henkilöstömenot sekä palvelussuhteen ehdot ja eläkkeet

Vuoden 1986 helmikuun lopussa päättyneen kaksivuotisen tulopoliittisen kokonaisratkaisun viimeiset järjestelyvarakorotukset valtiolla ajoituivat aivan vuoden 1986 alkuun. Valtion uudet 1.3.1986—29.2.1988 väliseksi ajaksi tehdyt sopimukset perustuvat 3.3.1986 ja 15.3.1986 tehtyihin kokonaisratkaisuihin. Sopimuksia koskevat neuvottelutulokset syntyivät 16.3.1986 valtiovainministeriön sekä kolmen pääsopijajärjestön kanssa. TVK:n Virkamiesjärjestöt TVK-V ry jättäytyi sopimusten ulkopuolelle ja Virkamiesliitto ry aloitti 2.4.1986 lakon ensin pääkaupunkiseu-

dulla ja 16.4.1986 koko maassa. Lakko loppui 17.5.1986, jolloin hyväksyttiin lakon lopettamiseksi tehty sovintoesitys.

Valtion virkasuhteisen henkilöstön kohdalla toteutettiin helmikuun lopussa päättyneen sopimuksen järjestelyvararatkaisun yhteydessä 1.1.1986 yleiskorotus, jonka muoto oli 63 markkaa lisätyinä 0,85 prosentilla, vähimmäistakuun ollessa 2,25 %. Edellisen lisäksi taulukoissa suoritettiin eräitä tarkistuksia lähinnä entisen V- ja B-asteikon välin supistamiseksi. Ratkaisun yhteydessä poistettiin A 6 palkkausluokka ja neljästä ylimmästä käyttämättömästä palkkausluokasta otettiin kaksi eli palkkausluokat A 33 ja A 34 käyttöön. Samasta ajankohdasta lukien korotettiin A 22—A 36 ja C 55—C 70 sekä S-palkkausluokissa maksettavan 15-vuotiskorotuksen prosenttimäärää puolella prosenttiyksiköllä. Edellisten lisäksi suoritettiin virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun sekä muistutusten ja lisäpalkkioiden tarkistuksia.

Vuoden 1984 tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesta työajan lyhentämisestä tehtiin virkaehtosopimus, jossa pitkää työaikaa tekevien työaikain alaisten kohdalla lyhennettiin työaikaa 16 tuntia vuodessa 1.1.1986 lukien.

Uuden 1.3.1986 alkaneen kaksivuotisen sopimuskauden alusta virkamiesten palkkoja korotettiin 93 markalla kuitenkin vähintään 1,5 prosentilla. Sopimuskauden alun korotukset sisälsivät myös matalapalkkaratkaisusta johtuvat erillistarkistukset. Matkakustannusten korvauksia ja muita kustannusten korvauksia tarkistettiin kustannusten nousua vastaavasti.

Sopimuksessa toteutettiin työmarkkinoiden pelisääntöratkaisusta johtuvat muutokset samoin kuin kokonaisratkaisuihin sisältyvät sosiaaliset määräykset.

Sopimusten mukaiset palkkausten tarkistukset tulivat TVK:n Virkamiesjärjestöt TVK-V ry:n osalta voimaan 1.5.1986 alkaneen palkanmaksukauden alusta lukien.

Uuteen sopimukseen sisältyvä toinen yleiskorotus toteutetaan vuoden 1987 maaliskuun alusta lukien 108 markan kuitenkin vähintään 1,7 prosentin suuruisena. Samasta ajankohdasta toteutetaan myös matalapalkkaratkaisu. Järjestelyvaroja ja ansiokiehitystakuun mahdollisesti edellyttämiä tarkistuksia varten sopimukseen sisältyy kustannusvaikutuksina määritellyt korotusvarat sekä sopimuskauden ensimmäiselle että toiselle vuodelle. Näiden tarkistusten toteuttamista koskevat neuvottelut käydään erikseen. Sopimukseen sisältyy myös indeksiehto molemmille sopimusvuosil-

le sekä pitkää työaikaa tekevien työajan lyhentäminen vuosina 1987—1990. Vuonna 1987 työajan lyhennys on 16 tuntia.

Eduskunnan palkkavaltuuskunta on hyväksynyt 10.6.1986 valtion virkaehtosopimusratkaisun.

Myös valtion omissa *työehtosopimuksissa* loppuosa edellisen sopimuskauden järjestelyvarasta suoritettiin vuoden 1986 alusta lukien. Palkantarkistukset noudattavat valtion virkaehtosopimusratkaisun vastaavaa periaatelinjaa.

Uuden sopimuskauden alussa palkkauksen perustasoja tai niitä vastaavia ohjetunti- tai ohje-kuukausipalkkoja ja palkkarajoja tarkistettiin yleiskorotuksena 93 markalla kuukaudelta tai 55 pennillä tunnilta, kuitenkin vähintään 1,5 prosentilla. Lisäksi toteutettiin kokonaisratkaisun mukaisen matalapalkkaratkaisun sopimusalakoh- taisesti mahdollisesti edellyttämä tarkistus. Valtion työsopimussuhteisten palvelusvuosilisään oikeuttavan palvelusajan lukemista tarkistettiin samalla työalalla tapahtuneen muun julkisen sektorin palveluksen hyväksi lukemisen osalta. Matkakustannusten korvauksia ja muita kustannusten korvauksia tarkistettiin kustannusten nousua vastaavasti. Pelisääntöratkaisusta johtuvat muutokset toteutettiin valtion työehtosopimuksissa yleisillä työmarkkinoilla noudatettua menettelyä vastaavasti. Samoin toteutettiin kokonaisratkaisuihin sisältyvät sosiaaliset ratkaisut.

Sopimustarkistukset tulivat voimaan lähinnä 1.3.1986 alkaneen palkanmaksukauden alusta lukien, edellyttäen että alakohmainen neuvottelutulos saavutettiin viimeistään 2.4.1986. Muussa tapauksessa sopimuskauden alun palkantarkistukset tulivat voimaan neuvottelutuloksen saavuttamisesta lähinnä alkaneen palkanmaksukauden alusta lukien. Virkamiesliitto ry:n lakon johdosta avoinna olleet työehtosopimukset tulivat hyväksytyin sovintoehdotuksen mukaisesti voimaan lähinnä 1.5.1986 palkanmaksukauden alusta lukien. Sopimuskauden myöhempienkin palkantarkistusten osalta sovittiin noudatettavaksi valtion virkaehtosopimuksen vastaavaa periaatelinjaa.

Niillä valtion työaloilla, joilla perinteisesti on noudatettu asianomaisen alan yleiseksi katsottavaa työehtosopimusta, kuten esimerkiksi metalli-, huoneenrakennus-, metsä-, merenkulku- ja graafisella alalla, työehtosopimukset uudistettiin sekä palkka- ja työehdot tarkistettiin kyseisillä työaloilla noudatetun sopimuskäytännön mukaisesti.

Kokonaisratkaisussa sovittu, vuoteen 1990 ulottuva samoin kuin vuoden 1986 alusta voi-

maan tullut työajan lyhennys sovittiin toteutettavaksi virkaehtosopimuksen linjaa vastaavasti.

Joustavaa eläkeikää koskevat säännösmuutokset yksityisissä työeläkejärjestelmissä tulivat yksilöllisen varhaiseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen osalta voimaan vuoden 1986 alussa. Kolmas joustava eläkeikämuoto, osa-aikaeläke, on tarkoitus toteuttaa vuoden 1987 alusta. Julkisen sektorin osalta komitea selvittää parhaillaan, miten julkisiin eläkejärjestelmiin on mahdollista sisällyttää joustavan eläkkeelle siirtymisen mahdollistavat eläke muodot. Komitean tulee laatia ehdotus tarvittavista toimenpiteistä ja säädösmuutoksista 30.9.1986 mennessä.

Perhe-eläkejärjestelmiä selvitetään parhaillaan valtioneuvoston asettamassa komiteassa, jonka tehtävänä on laatia tarvittavat ehdotukset eläkejärjestelmien kehittämiseksi 31.5.1987 mennessä.

4.4.4. Henkilöstömenoihin myönnettävät valtionavut

Vuonna 1986 päätoimista valtionapuhenkilöstöä oli kaikkiaan 274 700 henkilöä. Kunnallisen valtionapuhenkilöstön lukumäärä oli 252 700 henkilöä ja yksityisen valtionapuhenkilöstön määrä 22 000 henkilöä. Valtionapuhenkilöstön määrä kasvaa esityksen mukaan vuonna 1987 noin 4 900 henkilöä, mikä aiheutuu lähinnä sosiaalipalvelujen ja terveydenhoidon kehittämisestä.

Valtionapuhenkilöstön määrä on kasvanut viime vuosina noin 2 prosentin vuosivauhtia eli nopeammin kuin valtion henkilöstö. Tämän johdosta tulo- ja menoarvion palkkauksiin myönnetty valtionavut ovat myös kasvaneet valtion palkkausmenoja nopeammin. Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa kunnille ja yksityisille yhteisöille henkilöstömenoihin myönnetty valtionavut olivat yhteensä noin 15 miljardia markkaa.

Vuoden 1986 maaliskuun alusta alkaneen kaksivuotisen sopimuskauden palvelussuhteen ehtojen tarkistukset, jotka koskevat kuntien sekä yksityisten valtionapulaitosten henkilöstöä, perustuvat 3.3.1986 ja 15.3.1986 allekirjoitettuihin kokonaisratkaisuihin. Aikaisemmasta poiketen kuntasektorilla tehtiin opetushenkilöstöä koskeva oma erillinen virkaehtosopimus. Edellä mainittua sopimuskautta koskevat kunnalliset virka- ja työehtosopimukset hyväksyttiin 27.5.1986 eduskunnan palkkavaltuuskunnassa valtionosuuden suorittamisen perusteeksi. Kokonaisratkaisuihin perustuvan yksityisten valtionapulaitosten toimieh-

tosopimuksen eduskunnan palkkavaltuuskunta hyväksyi valtionavun suorittamisen perusteeksi 10.6.1986.

Kunnille sekä yksityisille yhteisöille ja laitoksille henkilöstömenoihin myönnettäviä valtionapuja sekä toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevien harkinnanvaraista valtionapua saavien yksityisten yhteisöjen ja laitosten valtionapuja esitetään tulo- ja menoarvioesityksessä tarkistettavaksi hyväksytyjen kunnallisten virka- ja työehtosopimusten sekä toimiehtosopimusten mukaisesti. Muut harkinnanvaraiset henkilöstömenoihin myönnettävät valtionavut on esitetty tarkistettaviksi yleistä kustannustason nousua vastaavasti.

4.4.5. Virkamieslainsäädäntö ja virka- ja toimiehtosopimusjärjestelmä

Valtion virkamieslainsäädännön kokonaisuudistukseen kuuluvat lait vahvistetaan syksyllä 1986. Uusi lainsäädäntö tulee ilmeisesti voimaan 1.1.1988. Virkamieslainsäädännön uudistamiseen liittyen on käynnistetty virka- ja työehtosopimussuhteen valintaa valtionhallinnossa koskeva selvitys. Sen pohjalta on tarkoitus saattaa palvelussuhteiden käyttö tapahtuvaksi nykyistä johdonmukaisemmin perusteiden.

Valtion ja kunnan virkaehtosopimusjärjestelmien kehittämistä koskevat lait vahvistetaan syksyllä 1986. Lait tulevat ilmeisesti voimaan 1.1.1988. Yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslainsäädäntöön tarvittavia muutoksia koskevaa selvitystyötä jatketaan.

4.5. Valtion liike-toiminta

Valtion liikeyritysten budjetoinnin uudistus jatkuu v. 1987. Tarkoituksena on yhä enemmän painottaa tulosoajasta, mikä merkitsee sitä, että liikeyritysten lukuperusteluja on kehitetty yhtenäisemmiksi ja tavoitteita sisältäviksi. Momenttien määrää on pyritty lisäksi vähentämään. Hallituksen tarkoituksena on antaa syksyllä 1986 eduskunnalle esitys *laiksi valtion liikelaitoksista*.

Valtion liikeyritysten yhteisen liikevaihdon on arvioitu v. 1987 olevan 15 149 milj. mk, joka merkitsee 8,4 prosentin kasvua. Hintoja on tarkoitus korottaa kustannusten nousua vastaavasti; teletoinnissa kaukoliikennetariffeja alennetaan kuitenkin 8 % 1.1.1987 lukien. Liikeyritysten ylijäämäksi arvioidaan 898 milj. mk ilman Valtionrautateita eli 6 % liikevaihdosta. Liikeyritysten vuositulo on Valtionrautatiet mukaan lukien 38 milj. mk ylijäämäinen. Liikeyritysten ylijäämä on

keskimäärin 5 % (pl. Valtionrautatiet) jälleenhankintahintaisesta vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotusta pääomasta. Liikeyritysten käyttötuloja arvioidaan kertyvän 12 638 milj. mk eli lisäystä 4,5 %. Käyttömenoiksi esitetään 11 733 milj. mk eli lisäystä 6,3 %. Liikeyritysten sijoitusmenoiksi esitetään 2 019 milj. mk, mikä merkitsee 5,5 prosentin kasvua. Investointimenot suhteessa

liikevaihtoon ovat noin 13 %, mikä vastaa edellisten vuosien tasoa. Liikeyritykset työllistävät v. 1987 yhteensä noin 79 900 henkilöä.

Seuraavassa taulukossa on liikeyrityksittäin esitetty tietoja vuoden 1987 arvioidusta liikevaihdosta, käyttökatteesta, ylijäämästä, investoinneista, määrärahoista sekä henkilöstön määrästä.

Taulukko 12. Valtion liikeyritysten toiminta v. 1987

	Liikevaihto mmk (kasvu % ed. v.)	Käyttökate liikevaihdosta (%)	Ylijäämä liikevaihdosta (%)	Investointi- menot liikevaihdosta (%)	Käyttö- tulot mmk	Käyttö- menot mmk	Rahoitus- kate (+)/ lisärahoitus- tarve (-) mmk	Sijoitus- menot mmk	Henkilöstön lukumäärä	
Valtion painatuskeskus ..	191 (7)	10,0	6,0	3,0	9	192	173	19	17	580
Valtion tietokonekeskus ..	394 (22)	18,0	12,0	3,0	24	395	308	87	93	894
Valtion ravitsemiskeskus ..	301 (9)	0,0	0,0	0,0	2	308	291	17	5	1 793
Valtion pukutehdas	51 (8)	5,8	0,9	1,7	3	53	47	6	1	320
Vammaskosken tehdas ..	66 (19)	5,8	0,6	0,9	6	72	65	7	15	310
Lapuan patruunatehdas ..	95 (11)	6,9	0,7	0,7	14	100	86	14	13	470
Valtion margariinitehdas ..	35 (4)	3,3	0,3	0,9	1	43	43	0	1	35
Maanmittaushallituksen karttapaino	38 (5)	13,0	2,5	6,7	3	40	32	8	1	149
Metsähallituksen metsät ..	1 095 (0)	20,0	118,0	10,8	4	1 045	893	152	46	4 069
Maatalouden tutkimus- keskuksen liiketoiminta ..	33 (12)	4,0	-2,8	-8,0	2	33	33	0	1	53
Posti- ja telelaitos	6 952 (6)	23,0	753,0	11,0	16	6 952	5 159	1 793	1 119	45 573
Posti- ja telelaitoksen ko- nepajat	53 (11)	3,0	1,1	2,0	1	52	51	1	1	205
Valtionrautatiet	3 281 (17)	-18,0	-860,0	26,0	21	3 288	4 502	-1 214	704	25 140
Valtion hankintakeskus ..	2 564 (5)	0,4	5,7	0,3	0,2	65	50	15	3	313
Yhteensä	15 149 (8,4)		38,0			12 638	11 733	905	2 019	79 904

5. Vero- ja maksupolitiikan päälinjat

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion ja lisämenoarvion yhteydessä on tehty merkittäviä vuoden 1987 tuloarvioon vaikuttavia veropoliittisia ratkaisuja käynnistämällä yritysverotusuudistus sekä uudistamalla energiaverotus. Näiden uudistusten vaikutukset kohdistuvat täysimääräisinä vuoteen 1987 ja niitä korostavat yhteisöverokannan alentamisen 43 prosentista 33 prosenttiin viivästyneet vaikutukset v. 1987. Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen vero- ja maksupolitiikka noudattaa hallituksen eduskunnalle 13.5.1986 antamassaan talouspoliittisessa selonteossa hahmottelemaa maltillista linjaa. Inflaatiota kiihdyttäviä veropoliittisia toimenpiteitä on vältetty. Verotuksen yleistä tasoa on voitu lievästi alentaa.

Asetetun tavoitteen mukaisesti kuluttajahinnat eivät saisi v. 1987 kohota enempää kuin kaksi ja puoli prosenttia tämänvuotisesta. Välttämättömät valmisteverojen, tariffien ja maksujen korotukset esitetään tehtäväksi yleensä hintojen nousun mukaisesti ja pyrkien samalla kustannusvas- taavuuden parantamiseen.

Tulopoliittisten ratkaisujen yhteydessä tehdyn periaatepäätöksen mukaan valtion tuloverotusta lievennetään yhteensä 1 ½ mrd markalla.

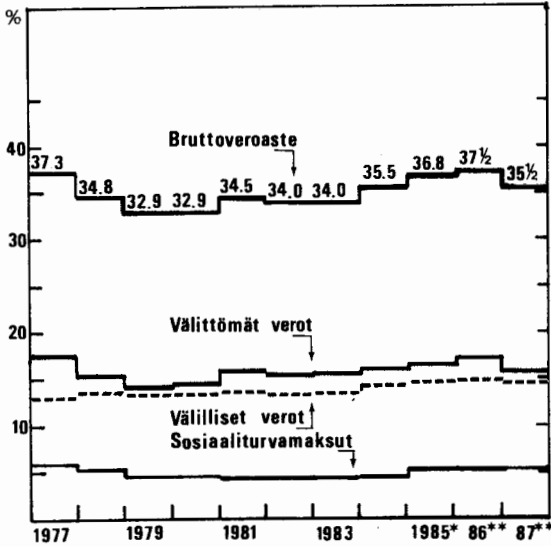
Lievennys on esitetty tehtäväksi siten, että progressiiviseen tuloveroasteikkoon tehdään 4 prosentin suuruinen inflaatiotarkistus. Keskeisiä vähennyksiä tarkistetaan 3 ½ prosentilla. Lisäksi erityisesti lapsiperheiden asemaa tukevissa perhepoliittisissa valtion- ja kunnallisverotuksen vähennyksissä samoin kuin eräissä tuloverotukseen liittyvissä markkamäärissä tehdään yleistä tarkistusta

tuntuvasti suuremmat tarkistukset. Myös varallisuusveroasteikkoon on esitetty tehtäväksi 3 ½ prosentin suuruinen inflaatiotarkistus. Kokonaisuudessaan tulo- ja varallisuusverotuksen tarkistukset alentavat verojen tuottoa vuoden 1986 veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna runsaan 1 800 milj. mk, mistä runsas 1 600 milj. mk kohdistuu valtion veroihin.

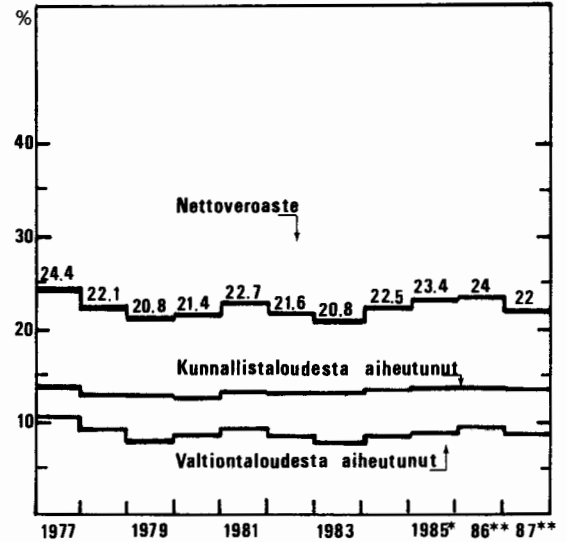
Työnantajien ja vakuutettujen sosiaaliturvamaksut pidetään kuluvan vuoden tasolla lukuunottamatta kuntien ja kirkon maksuja, joita alennetaan.

Veronpalautusten lykkäytyminen nostaa tänä vuonna bruttoveroastetta prosenttiyksikön eli 37 ½ prosenttiin ja laskee vastaavasti vuoden 1987 veroastetta 35 ½ prosenttiin. Nettoveroaste alenee 1 ½ prosenttiyksikköä 22 prosenttiin.

Kuvio 7. Bruttoveroaste

Kuvio 8. Nettoveroaste

Yritysverotusuudistusta jatketaan vuoden 1986 tulo- ja menoarvion yleisperusteluissa esitetyn mukaisesti. Konserniavustusten verotusta koskevat säännökset on esitetty saatettaviksi voimaan vuodelta 1987 toimitettavasta verotuksesta alkaen. Eduskunnalle on annettu myös esitys luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien muodostamien kommandiitti- ja avointen yhtiöiden liiketoiminnan tuloksen harkintaverotuksesta luopumisesta. Selvityksiä osingonjakoon ja ketjuverotuksen estämiseen liittyvien verosäännösten uudistamiseksi jatketaan. Osingonjakovähennyksiä koskevien määräaikaisten säännösten voimassaoloaikaa esitetään tästä syystä jatkettavaksi kahdella vuodella.

Yritysten riskirahoituksen saatavuutta, osakesääntämistä ja arvopaperimarkkinoiden toimivuutta pyritään edistämään muuttamalla omaisuuslövähennystä mm. siten, että osinkojen, osuuspääoman korkojen ja lisärahastosijoitusten

korkojen perusteella myönnettävän vähennyksen enimmäismäärä korotetaan 5 200 markkaan, sekä alentamalla pörssinoteerattujen osakkeiden verotusarvo varallisuusverotuksessa 70 prosenttiin käyvästä arvosta samoin kuin alentamalla arvopaperipörssin välityksellä myytävien arvopapereiden leimaveroa. Varallisuusverotuksen vaikutuksia tietyissä tapauksissa lievennetään tarkistamalla verotuksen ns. kattosääntöä.

Asuinkiinteistön omistaville yhteisöille on esitetty tuloverotuksessa erityisen varauksen tekemismahdollisuutta. Kiinteistöjen omistusoikeuden luovutuskirjasta perittävän lainhuutoleimaveron asteikon markkarajoja esitetään korotettaviksi.

Maatalouden investointivarausten tekemismahdollisuuksia tuloverotuksessa esitetään laajennettaviksi maataloustuloratkaisun yhteydessä sovitulla tavalla.

Liikevaihtoveroprosentti pidetään nykyisellä tasolla. Myös arpajaisverotukseen vuodeksi 1986

säädetyt veronsaajaa ja veroasteikkoa koskevien säännösten voimassaoloaika esitetään jatkettavaksi.

Vuodelta 1985 toimitettava verotus valmistuu kevään 1986 virkamieslakon johdosta niin myöhään, että ennakonpalautukset ja kannossa tapahtuva perintä siirtyvät kokonaan vuoden 1987 puolelle. Tämän kokonaisvaikutus lisää tulo- ja varallisuusveron tuottoa v. 1986 ja alentaa sitä ensi vuonna.

Elokuun alussa 1986 voimaan tullut energiaverouudistus ei muuta valtion kokonaistuloja aikaisempaan verojärjestelmään nähden. Uudistuksessa sähköveron kantamisesta luovuttiin ja polttoaineveroa peritään enää ainoastaan liikennepolttonesteistä. Sähkön ja polttoainesten siirtymä liikevaihtoveron piiriin arvioidaan liikevaihtoveron tuoton kasvavan edellä mainittujen valmisteverojen vähentymistä vastaavasti. Energiaverouudistus vähentää myös piilevän liikevaihtoveron ja polttoaineveron määriä kotimaassa valmistetuissa tavaroissa. Tästä syystä hallitus esittää tasausveroprosentteja alennettavaksi 1.1.1987 lukien.

Verohallinnossa käynnissä olevia verotusmenettelyä koskevia kehittämishankkeita jatketaan verolautakunnan tehtäviä järjeistämällä ja verohallinnon tietojenkäsittelyä uudistamalla. Liikevaihtoverotuksen menettelyä ja hallintoa koskevat uudistusvalmistelut ovat edenneet siten, että uudistus voidaan toteuttaa vuoden 1989 alusta.

Vuoden 1987 alusta lukien alkoholijuomien vähittäishintoja on oletettu korotettavan 4 prosentilla. Liikennepolttonesteiden pennimääräisiä valmisteveroja esitetään korotettavaksi 2 ½ prosentilla. Kuitenkin lyijyttömän moottoribensiinin valmisteveroa esitetään alennettavaksi siten, että sen hinta olisi noin 5 penniä litralta 92-oktaanisen moottoribensiinin hintaa matalampi.

Makeisveroa esitetään korotettavaksi 3 markasta 3,50 markkaan kilolta, mikä vastaa edellisen tarkistuksen jälkeen tapahtunutta hintatason nousua.

Valtionrautateiden tariffeja esitetään korotettavaksi keskimäärin 3 % sekä posti- ja telelaitoksen lehtien postimaksuja 6,5 % ja muita postimaksuja keskimäärin 4 %. Posti- ja telelaitoksen rahoituskatetta v. 1987 supistaa noin 120 milj. markalla 1.1.1987 toteutuva kotimaan kaukoliikennetariffien alentaminen 8 prosentilla.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä esitettyjen tuloperustemuutosten sekä valtion hintojen ja maksujen arvioidaan nostavan kuluttajahintaindeksiä vuoden 1987 aikana runsaan 1/4 %.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten tulomenttien yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä jäljempänä kohdassa 6 käsiteltäviin lainanottoon arvioidaan budjettitalouden kokonaistulot seuraavaksi:

Taulukko 13. Tulot osastoittain vuosina 1985—87, milj.mk

Osasto	v. 1985 TP milj.mk	v. 1986 TMA milj.mk	v. 1987 TMAE milj.mk	Muutos 1987/86	
				milj.mk	%
11. Verot ja veronluonteiset tulot	73 875	77 437	82 430	+ 4 993	+ 6
12. Sekalaiset tulot	6 210	6 042	6 350	+ 308	+ 5
13. Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	2 022	2 276	2 164	— 113	— 5
14. Valtion liikeyritykset ¹⁾	2 046	2 116	2 132	+ 16	+ 1
15. Lainat	12 255	13 560	16 450	+ 2 890	+ 21
Yhteensä	96 408	101 431	109 524	+ 8 094	+ 8

¹⁾ Osastossa 14 sarakkeen ulkopuolelle merkityt valtion liikeyritysten käyttötulot eivät sisälly lukuihin

6. Budjettitalouden tasapainotus ja valtionvelka

Budjettitalouden tulojen, ilman lainanottoa, arvioidaan nousevan v. 1987 94 824 milj. markkaan eli 5 363 milj. mk suuremmiksi kuin vuoden 1986 tuloarviossa. Tulojen kasvu ilman lainanottoa on siten arvioitu 6 prosentiksi.

Esitykseen sisältyvien menojen rahoittamiseksi arvioidaan edellä kohdassa 5 todettujen budjettitalouden tulojen lisäksi tarvittavan v. 1987 uutta pitkäaikaista lainaa 14 700 milj. mk. Lainanottovaltuuksien määrä on esityksen mukaan hieman korkeampi eli 15 500 milj. mk, koska tuloarvioesitykseen merkityn lainanoton täysimääräinen to-

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotettua menojen ja tulojen tasapainoa osoittaa seuraava asetelma:

	mk
Menojen kokonaismäärä	109 523 696 700
Tulot ilman lainanottoa	<u>94 824 310 000</u>
Erotus	14 699 386 700
Ehdotettu lainanotto	14 700 000 000
Tulo- ja menoarvion ylijäämä ...	613 300

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty ja viitaten tämän esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen Suomen tasavallan tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1987.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Esko Ollila*

Suomen tasavallan tulo- ja menoarvio vuodelle 1987

TULOT

Osasto 11

mk

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	82 429 600 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	29 070 000 000
01. Tulo- ja varallisuusvero	28 400 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot	410 000 000
04. Arpajaisvero	260 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	32 128 000 000
01. Liikevaihtovero	31 050 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	910 000 000
03. Apteekkimaksut	168 000 000
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 655 000 000
01. Tuontitulli	840 000 000
02. Tuontimaksut	15 000 000
09. Tasausvero	800 000 000
08. Valmisteverot	11 521 000 000
01. Tupakkaverot	1 950 000 000

02. Makeisvero	125 000 000
03. Olutvero	1 515 000 000
04. Alkoholijuomavero	3 790 000 000
05. Virvoitusjuomavero	85 000 000
06. Elintarviketuotteiden valmistevero	135 000 000
07. Polttoainevero	3 140 000 000
08. Ravintorasavero	230 000 000
09. Sokerivero	185 000 000
11. Lannoitevero	105 000 000
12. Öljyväkirehuvero	1 000 000
13. Rehuseosvero	70 000 000
14. Valkuaisvero	190 000 000
10. Muut verot	7 081 000 000
01. Leimavero	3 115 000 000
02. Elokuvero	1 000 000
03. Auto- ja moottoripyörävero	3 405 000 000
04. Moottoriajoneuvovero	560 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	974 600 000
01. Oy Alko Ab:n ylijäämä	750 000 000
02. Lästimaksut	2 600 000
04. Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut	40 000 000
06. Eräistä maataloustuotteista kannettavat tasausmaksut	140 000 000
07. Maidon kiintiömaksu	25 000 000
08. Öljyjättemaksu	16 000 000
09. Muut verotulot	1 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	6 349 525 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	16 000 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	16 000 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	227 600 000
01. Tuomioistuintulot	75 000 000
31. Yksityisoikeudellisista tiedoksiannoista kertyvät tulot	5 500 000
47. Ulosottomaksut	27 000 000
50. Vankeinhoitolaitoksen tulot	115 500 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	4 600 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	113 030 000
06. Väestökirjanpidon tulot	19 800 000
62. Tulot poliisivarikkojen maksullisesta palvelutoiminnasta	13 100 000
64. Ulosotto- ja haastermiestoimen maksutulot	52 200 000
90. Rajavartiolaitoksen tulot	15 000 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	12 930 000

27. Puolustusministeriön hallinnonala	162 839 000
14. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta	15 832 000
20. Tulot puolustusvoimien irtaimen omaisuuden myynnistä ja vuokrauksesta	5 000 000
27. Vuokratulot	47 864 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	94 143 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	762 150 000
24. Tapaturmavakuustointia harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuus	6 761 000
28. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	308 000 000
29. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	84 000 000
30. Evankelis-luterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	47 000 000
49. Tullilaitoksen tulot	26 200 000
50. Suomen rahapajan tulot	47 955 000
52. Tilastokeskuksen tulot	19 510 000
54. Pankkitarkastusviraston tulot	8 124 000
60. Rakennushallinnon tulot	114 500 000
70. Valtion koulutuskeskuksen tulot	100 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	100 000 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	1 711 894 000
06. Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot	2 500 000
07. Suomen elokuva-arkiston tulot	1 555 000
10. Korkeakoulujen tulot	254 250 000
12. Taidekorkeakoulujen ja kuvataideakatemian tulot	3 230 000
39. Valtion opintotukikeskuksen tulot	24 005 000
42. Eräiden valtion oppilaitosten tulot	5 600 000
43. Ylioppilastutkintolautakunnan tulot	10 500 000
55. Vammaisten lasten koulujen tulot	4 800 000
60. Valtion ammatillisten oppilaitosten tulot	381 700 000
61. Ammattikasvatushallituksen koulutilojen ja metsien tulot	78 000 000
91. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	867 000 000
92. Suomenlinnan tulot	3 450 000
93. Valtionarkiston tulot	480 000
94. Maakunta-arkistojen tulot	224 000
95. Museoviraston tulot	3 700 000
96. Tulot elokuvien tarkastuksesta	900 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	70 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	328 948 000
08. Maataloushallinnon tulot	5 300 000
10. Valtion maatalouskemian laitoksen tulot	7 800 000
12. Valtion siementarkastuslaitoksen tulot	5 900 000
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tulot	2 315 000
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksen tulot	6 680 000
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitoksen tulot	5 400 000
17. Valtion hevosjalostuslaitoksen tulot	1 110 000
30. Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta	37 000 000
32. Kasvinjalostusmaksut	8 585 000
35. Hirvieläinten metsästysmaksut	22 150 000
36. Pilkintämaksut	7 000 000

37.	Maksut kalatalouden edistämiseksi	16 685 000
38.	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot	2 450 000
39.	Riistanhoitomaksut	22 708 000
50.	Metsähallituksen sekalaiset tulot	4 200 000
60.	Maanmittaushallinnon tulot	104 400 000
70.	Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot	16 600 000
76.	Metsäntutkimuslaitoksen tulot	15 740 000
80.	Lihantarkastustoiminnan maksutulot	18 770 000
84.	Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot	16 555 000
99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	1 600 000
31.	Liikenneministeriön hallinnonala	665 630 000
22.	Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista	60 000 000
23.	Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä	36 000 000
24.	Tie- ja vesirakennuslaitoksen sekalaiset tulot	18 300 000
25.	Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista	58 000 000
26.	Tulot tie- ja vesirakennuslaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta ..	17 700 000
40.	Autorekisterikeskuksen tulot	166 250 000
47.	Lentoliikenteen ja lentoasemien kiinteistöjen tulot	297 500 000
50.	Ilmatieteen laitoksen tulot	11 880 000
32.	Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	782 861 000
12.	Merenkululaitoksen tulot	300 980 000
28.	Elinkeinohallituksen tulot	100 000
32.	Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisen palvelutoiminnan tulot ..	40 170 000
34.	Lisenssiviraston tulot	8 000 000
39.	Tulot teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta ..	37 000 000
40.	Geologian tutkimuskeskuksen tulot	4 200 000
42.	Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot	352 600 000
99.	Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	39 811 000
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	593 313 000
01.	Sosiaali- ja terveysministeriön tulot	4 200 000
03.	Työsuojeluhallinnon tulot	650 000
24.	Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutus- maksuosuus	1 352 000
40.	Valtion koulukotien tulot	44 900 000
53.	Valtion päihdehuoltoloiden tulot	26 873 000
63.	Valtion mielisairaaloitten tulot	4 418 000
65.	Kansanterveyslaitoksen tulot	65 130 000
66.	Lääkelaboratorion tulot	2 035 000
67.	Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden ja luontaistuotteiden myyntilupa- tulot	9 685 000
68.	Säteilyturvakeskuksen tulot	23 100 000
92.	Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	342 000 000
98.	Valtionapujen palautukset	60 000 000
99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	8 970 000
34.	Työvoimaministeriön hallinnonala	112 100 000
50.	Korvaukset kesäkauden ylityöllistämisestä	100 000
70.	Palkkaturvamaksujen palautukset	100 000 000
99.	Työvoimaministeriön hallinnonalan muut tulot	12 000 000

35. Ympäristöministeriön hallinnonala	33 460 000
23. Vesiensuojelumaksut	1 100 000
25. Vesi- ja ympäristöhallinnon tulot	2 000 000
32. Asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen ja -talojen luovutuksesta valtiolle syntyvät tulot	15 000 000
60. Korvaukset öljysojarahastosta	15 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	360 000
39. Muut sekalaiset tulot	839 700 000
01. Sakkorahat	200 000 000
02. Valtiolle tilittävät viivästyskorot, jäämämaksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyömisestä määräa aikana	270 000 000
03. Oikaisurahat	500 000
04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	146 000 000
05. Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti	30 000 000
06. Valtion maaomaisuuden luovutuksesta saadut tulot, joita voidaan käyttää maiden ostamiseen valtion metsätaloutta varten	200 000
07. Valtionapulaitosten omavastuuosuus eläkkeistä	40 000 000
08. Pysäköintivihemaksut	1 000 000
09. Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturvamaksut	145 000 000
10. Muut sekalaiset tulot	7 000 000

Osasto 13

13. KORKO- JA OSINKOTULOT SEKÄ OSUUS VALTION RAHALAITOSTEN VOITOSTA	2 163 500 000
01. Korkotulot	1 773 500 000
01. Korot asunto- ja perusparannuslainoista	790 000 000
03. Korot vientimaksulainoista	3 500 000
05. Korot muista lainoista	310 000 000
07. Korot talletuksista	590 000 000
08. Korot obligaatioista	80 000 000
02. Indeksi- ja kurssihyvitykset	4 000 000
01. Indeksihyvitykset	1 000 000
02. Kurssihyvitykset	3 000 000
03. Osinkotulot	356 000 000
01. Osinkotulot valtionenemmistöisistä osakeyhtiöistä	350 000 000
02. Muut osinkotulot	6 000 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	30 000 000
02. Osuus Postipankin voitosta	30 000 000

Osasto 14

14. VALTION LIIKEYRITYKSET 2 131 754 000

01. Valtionrautatiet

01. Henkilöliikenteen tulot	774 200 000
02. Taveraliikenteen tulot	2 141 600 000
03. Postinkuljetustulot	22 400 000
04. Sekalaiset tulot	128 700 000
05. Korvaus alennuskuljetuksista	80 000 000
06. Eräät rautatieliikennekorvaukset	24 000 000
07. Tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä	<u>116 800 000</u>
Käyttötulot yhteensä	3 287 700 000
Käyttömenot (31.90.01-29)	<u>4 502 440 000</u>
Käyttötalouden lisärahoitustarve	1 214 740 000

04. Posti- ja telelaitos

01. Postitoimen liikennetulot	2 806 000 000
02. Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	158 100 000
03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	306 500 000
04. Teletoimen liikennetulot	3 445 000 000
05. Valtiolta teletoimen palveluksista saatavat korvaukset	1 960 000
06. Autoliikenteen tulot	68 000 000
07. Sekalaiset tulot	<u>166 000 000</u>
Käyttötulot yhteensä	6 951 560 000
Käyttömenot (31.94.01-29)	<u>5 158 495 000</u>

Käyttötalouden
rahoituskate

1 793 065 000

05. Posti- ja telelaitoksen konepajat

02. Turun Asennuspajan tulot	35 000 000
03. Keskusautokorjaamon tulot	<u>17 500 000</u>
Käyttötulot yhteensä	52 500 000
Käyttömenot (31.95.22-23)	<u>51 275 000</u>

Käyttötalouden
rahoituskate

1 225 000

07. Valtion ravitsemiskeskus

01. Ravitsemiskeskuksen käyttötulot	307 500 000
Käyttömenot (28.94.21)	<u>291 182 000</u>

Käyttötalouden
rahoituskate

16 318 000

10. Valtion painatuskeskus

01. Painatuskeskuksen käyttötulot	192 300 000
Käyttömenot (28.90.21)	<u>172 700 000</u>

Käyttötalouden
rahoituskate

19 600 000

16. Valtion tietokonekeskus

01. Tietokonekeskuksen käyttötulot	395 300 000	
Käyttömenot (28.92.21)	<u>307 746 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	87 554 000

20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot	52 600 000	
02. Vammaskosken tehtaan tulot	72 000 000	
03. Patruunatehtaan tulot	99 500 000	
04. Metsätaloustoiminnan tulot	<u>12 500 000</u>	
Käyttötulot yhteensä	236 600 000	
Käyttömenot (27.90.05-24)	<u>224 190 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	12 410 000

30. Valtion hankintakeskus

01. Hankintakeskuksen käyttötulot	65 400 000	
Käyttömenot (32.90.21)	<u>49 776 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	15 624 000

40. Valtion margariinitehdas

01. Valtion margariinitehtaan käyttötulot	43 383 000	
Käyttömenot (30.90.05-22)	<u>42 628 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	755 000

43. Maanmittaushallituksen karttapaino

01. Karttapainon käyttötulot	39 850 000	
Käyttömenot (30.92.01-29)	<u>32 105 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	7 745 000

45. Metsähallituksen metsät

01. Puun pystymyyntitulot	18 000 000	
02. Puutavaran hankintatulot	982 000 000	
03. Sekalaiset tulot	<u>45 000 000</u>	
Käyttötulot yhteensä	1 045 000 000	
Käyttömenot (30.95.01-29)	<u>892 642 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	152 358 000

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

01. Jokioisten siemenkeskuksen tulot	14 113 000	
03. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot ...	18 412 000	
04. Tervetäimiaseman tuotantotoiminnan tulot	<u>688 000</u>	
Käyttötulot yhteensä	33 213 000	
Käyttömenot (30.98.05-25)	<u>33 259 000</u>	
	Käyttötalouden	
	lisärahoitustarve	46 000

60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä	25 100 000
01. Sekalaiset myyntitulot	20 600 000
02. Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot	4 000 000
03. Korvaukset metsähallitukselle maatilalain mukaisista aluevaihdoista...	500 000

Osasto 14:

Rahoituskatteet ja omaisuuden myyntitulot (tulot sarakkeessa)	2 131 754 000
Käyttötulot (tulot sarakkeen ulkopuolella)	12 650 306 000

Osasto 15

15. LAINAT	16 449 931 000
01. Takaisin maksetut lainat	1 749 931 000
01. Asunto- ja perusparannuslainojen takaisinmaksut	1 325 000 000
03. Vientimaksulainojen lyhennykset	11 500 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	400 000 000
05. Maatila-, maankäyttö- ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilojen kaupp- ja lunastushintojen lyhennykset	11 431 000
06. Eräät maanmittaustoimitusten tukemiseen liittyvät takaisin maksettavat lainat	2 000 000
02. Lainanotto	14 700 000 000
01. Uudet valtionlainat	14 700 000 000

Tulojen kokonaismäärä:

109 524 310 000

MENOT

Pääluokka 21

mk

21. TASAVALLAN PRESIDENTTI	11 358 000
01. Tasavallan Presidentti (010)	755 000
01. Presidentin palkkio ja edustusrahat	660 000
21. Presidentin käyttövarat	95 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010)	10 603 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 811 000
28. Tamminiemen hoitomenot (arviomääräraha)	1 467 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 675 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	650 000

Pääluokka 22

22. EDUSKUNTA	145 222 000
01. Kansanedustajat (010)	55 208 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	36 408 000
02. Edustajien kulukorvaukset (arviomääräraha)	12 450 000
05. Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnetty ylimääräiset eläkkeet ...	50 000
20. Matkat (arviomääräraha)	6 300 000
02. Eduskunnan kanslia (010)	51 269 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	25 669 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	18 700 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	6 900 000
05. Eduskuntatalo (010)	7 250 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha)	4 150 000
13. Korjaukset (siirtomääräraha)	600 000

76. Kiinteistön Eduskuntakatu 4 korjaus (siirtomääräraha)	2 500 000
09. Valtiontilintarkastajat (010)	3 235 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 360 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	875 000
14. Eduskunnan oikeusasiamies (010)	4 311 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 811 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	415 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	85 000
19. Eduskunnan kirjasto (280)	7 804 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 751 000
21. Kirjallisuuden hankinta ja sidonta (siirtomääräraha)	1 944 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	916 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	193 000
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (030)	6 875 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 335 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	5 400 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	140 000
99. Eduskunnan muut menot (010)	9 270 000
21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten	8 400 000
22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi	870 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO	114 732 000
01. Valtioneuvosto (010)	15 353 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 948 000
20. Matkat (arviomääräraha)	655 000
21. Ministeriöiden käyttövarat	4 750 000
02. Valtioneuvoston kanslia (050)	15 786 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	12 236 000
29. Muut kulutusmenot	3 100 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	450 000
03. Oikeuskanslerinvirasto (010)	5 827 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 277 000
29. Muut kulutusmenot	470 000
70. Kaluston hankkiminen	80 000

25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot (050)	13 751 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 936 000
21. Valtioneuvoston edustustilojen kulutusmenot (arviomääräraha)	135 000
23. Säätytalon väliaikainen hallinto	130 000
26. Kalastajatorpan vierastalo (arviomääräraha)	1 400 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	350 000
74. Valtioneuvoston väestönsuoja (siirtomääräraha)	8 000 000
75. Säätytalon peruskorjaustyöt (siirtomääräraha)	800 000
76. Tasavallan Presidentin virka-asunto (siirtomääräraha)	1 000 000
27. Poliittisen toiminnan avustaminen (010)	56 760 000
50. Puoluetoiminnan tukeminen	56 760 000
99. Valtioneuvoston muut menot (050)	7 255 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	955 000
24. Kunniamerkkien korvaaminen sekä arvonimilautakunnan menot (arviomääräraha)	680 000
25. J. V. Snellmanin kootut teokset (siirtomääräraha)	620 000
26. Suomen hallintohistoria (siirtomääräraha)	1 250 000
28. Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuosi (siirtomääräraha)	3 750 000

Pääloukka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 658 844 000
01. Ulkoasiainministeriö (030)	54 825 000
22. Kansainvälinen tiedotustoiminta (siirtomääräraha)	10 825 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	2 600 000
29. Muut kulutusmenot	35 900 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 500 000
10. Edustustot (030)	187 920 000
10. Kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)	62 850 000
20. Matkat ja muutot (arviomääräraha)	33 650 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	32 600 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	12 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	20 000 000
88. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)	26 820 000
20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet (030)	334 616 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	334 616 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040)	1 879 000 000
22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)	4 500 000
66. Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)	722 000 000
67. Kahdenvälinen lahjamuotoinen kehitysapu (siirtomääräraha)	872 500 000

68. Kehitysluotot ja korkotuki (siirtomääräraha).....	155 000 000
69. Humanitaarinen apu kehitysmaille (siirtomääräraha)	125 000 000
40. Teollinen kehitysyhteistyö (040)	62 500 000
50. Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (arviomääräraha)	16 000 000
66. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (siirtomääräraha)	10 000 000
83. Lainat Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (siirtomääräraha) ...	23 000 000
88. Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	13 500 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030)	139 983 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	200 000
09. Pysyvät toimikunnat	150 000
21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha) ...	23 100 000
24. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha)	2 420 000
27. Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot (arviomääräraha)	8 800 000
28. Turvallisuuspoliittinen tutkimustoiminta (siirtomääräraha)	3 010 000
50. Eräät valtionavut	2 670 000
51. Hädänalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha).....	205 000
66. Eräät jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)	98 928 000
90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	500 000

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 330 984 000
01. Oikeusministeriö (070)	53 706 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	43 856 000
29. Muut kulutusmenot	9 500 000
70. Kaluston hankkiminen	350 000
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)	40 055 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	35 455 000
29. Muut kulutusmenot	3 600 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 000 000
20. Hovioikeudet (090)	79 025 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	72 225 000
29. Muut kulutusmenot	5 800 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 000 000
30. Tuomiokunnat (090)	116 651 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	95 101 000
29. Muut kulutusmenot	19 650 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 900 000
31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit (090)	136 303 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	108 353 000
29. Muut kulutusmenot	26 850 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 100 000
40. Erityistuomioistuimet (090)	39 613 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	33 843 000
29. Muut kulutusmenot	5 420 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	350 000
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090)	91 300 000
22. Eräät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)	8 200 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	5 100 000
30. Yleinen oikeusaputoiminta (arviomääräraha)	29 000 000
50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha)	49 000 000
46. Syyttäjänvirastot (090)	19 724 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 174 000
29. Muut kulutusmenot	2 350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
47. Ulosottovirastot (090)	102 547 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	79 597 000
29. Muut kulutusmenot	22 350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	600 000
50. Vankeinhoitolaitos (100)	607 819 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	256 082 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	29 600 000
13. Kiinteistöjen korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	6 850 000
21. Vankien huolto ja koulutus (arviomääräraha)	47 400 000
23. Työtoiminta (arviomääräraha)	63 000 000
24. Työ- ja käyttörahat sekä avolaitospalkat (arviomääräraha)	29 000 000
29. Muut kulutusmenot	12 900 000
50. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)	17 608 000
51. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle muun kriminaalihuoltotyön suorittamiseen	9 279 000
52. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin (siirtomääräraha)	3 200 000
53. Valtionapu muuhun kriminaalihuoltotyöhön	350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	11 350 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)	30 950 000
75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)	50 800 000
77. Työsiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha)	30 000 000
78. Työleireille järjestettävät työt (siirtomääräraha)	3 500 000
79. Maa- ja vesirakennukset (siirtomääräraha)	200 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	5 750 000

60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (070)	2 565 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 670 000
29. Muut kulutusmenot	850 000
70. Kaluston hankkiminen	45 000
61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti (070)	1 565 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	665 000
29. Muut kulutusmenot	900 000
62. Tietosuoja (070)	357 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	157 000
29. Muut kulutusmenot	150 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	50 000
70. Vaalit (010)	8 000 000
21. Vaaleista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	8 000 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070)	31 754 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	700 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat (arviomääräraha)	694 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	1 250 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	16 010 000
28. Oikeushallinnon henkilöstökoulutus	700 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 300 000
50. Eräät avustukset	1 100 000
70. Atk-laitteiden hankinta (siirtomääräraha)	9 000 000

Pääloukka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	3 232 287 000
01. Sisäasiainministeriö (050)	33 768 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	28 812 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 488 000
29. Muut kulutusmenot	3 218 000
70. Kaluston hankkiminen	250 000
05. Lääninhallitukset (050)	285 705 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	233 193 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	1 964 000
25. Eräät hallintomenot (arviomääräraha)	700 000
27. Tietojen koneellinen käsittely (arviomääräraha)	12 210 000
29. Muut kulutusmenot	28 958 000
70. Kaluston hankkiminen	8 680 000

06. Väestörekisterikeskus (050)	44 327 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 562 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	19 010 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	7 140 000
29. Muut kulutusmenot	7 545 000
70. Kaluston hankkiminen	70 000
07. Rekisteritoimistot (050)	58 308 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	47 462 000
29. Muut kulutusmenot	9 796 000
70. Kaluston hankkiminen	1 050 000
75. Poliisitoimi (080)	1 573 341 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 270 543 000
09. Poliisipiirien neuvottelukunnat	250 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	71 486 000
21. Oppilaiden huolto	6 471 000
22. Poliisivarikoiden erityismenot (arviomääräraha)	18 289 000
25. Ajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)	34 426 000
26. Päihtyneiden selviämisasemat (arviomääräraha)	1 106 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	16 570 000
28. Poliisitoimen erityismenot (arviomääräraha)	39 017 000
29. Muut kulutusmenot	64 433 000
70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	21 900 000
71. Ajoneuvojen hankinta (siirtomääräraha)	22 000 000
74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)	6 850 000
80. Pelastushallinto (110)	241 326 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 896 000
11. Laitteiden ja kaluston käyttö ja kunnossapito	1 557 000
21. Eräät palo- ja pelastustoimen ja pelastuspalvelun menot (arviomääräraha)	2 490 000
23. Erinäiset tutkimukset (siirtomääräraha)	940 000
24. Siviilipalvelusmiesten ylläpito ja koulutus (arviomääräraha)	639 000
25. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)	3 808 000
29. Muut kulutusmenot	3 436 000
30. Valtionosuus aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin	2 500 000
31. Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	21 000 000
32. Valtionosuus kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	192 500 000
34. Väestönsuojelulain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)	2 180 000
70. Kaluston ja välineiden hankinta (siirtomääräraha)	4 230 000
74. Talonrakennukset ja eräät suojatilat (siirtomääräraha)	500 000
77. Harjoitusalueen rakenteet (siirtomääräraha)	300 000
80. Lainat kunnille väestönsuojien rakentamista sekä erityiskaluston ja välineistön hankkimista varten (siirtomääräraha)	350 000
90. Rajavartiolaitos (120)	603 367 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	372 624 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	32 630 000

13. Korjaus- ja kunnossapitomenot (siirtomääräraha)	4 070 000
21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito	29 870 000
23. Huoltomenot (arviomääräraha)	23 268 000
29. Muut kulutusmenot	14 175 000
70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	110 970 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 810 000
77. Laiturit, ampumaradat ja muut rakenteet (siirtomääräraha)	6 700 000
88. Maa-alueiden, rakennusten yms. hankkiminen (arviomääräraha)	250 000
97. Avustukset kunnille ja eräille järjestöille (960)	284 730 000
30. Kuntien yleiset rahoitusavustukset	284 000 000
32. Kuntien yhdistymisavustukset	100 000
51. Valtionavustus eräille järjestöille	630 000
98. Läänien kehittäminen (850)	105 000 000
43. Läänien kehittäminen (siirtomääräraha)	105 000 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050)	2 415 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	1 815 000
25. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	360 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	240 000

Pääloukka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	5 654 623 000
01. Puolustusministeriö (150)	28 144 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	20 624 000
09. Neuvottelukunnat (arviomääräraha)	1 665 000
21. Tieteellinen tutkimus (siirtomääräraha)	2 450 000
29. Muut kulutusmenot	2 955 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	450 000
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot (160)	1 809 990 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 647 175 000
16. Kalusteiden, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) ...	5 900 000
20. Matkat	51 765 000
25. Joukkojen ja tavarankuljetukset (arviomääräraha)	36 126 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely (siirtomääräraha)	27 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	6 024 000
29. Muut kulutusmenot	36 000 000
14. Asevelvollisten ylläpitomenot (160)	553 061 000
02. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)	183 516 000
20. Kuljetukset (arviomääräraha)	37 642 000
21. Muonitus (arviomääräraha)	194 195 000
22. Vaatetus ja puhtaanapito (siirtomääräraha)	107 891 000

23. Terveydenhuolto (arviomääräraha)	16 000 000
29. Muut kulutusmenot	13 817 000
20. Perushankintamenot (160)	1 008 200 000
18. Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt (siirtomääräraha)	1 008 200 000
25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot (160)	1 583 000 000
16. Uusinta (siirtomääräraha)	641 500 000
17. Uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	5 000 000
24. Varustuksen käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)	936 500 000
27. Kiinteistömenot (160)	590 350 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	282 850 000
13. Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	72 900 000
16. Varuskuntien viestiyhteyksien rakentaminen (siirtomääräraha)	9 500 000
17. Sisustusirtaimiston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	13 700 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)	115 400 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	38 000 000
77. Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt (siirtomääräraha)	45 000 000
88. Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus (siirtomääräraha)	13 000 000
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö (030)	6 013 000
21. Suomalainen valmiusjoukko (siirtomääräraha)	6 013 000
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150)	
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	14 190 000
21. Pukutehdas (arviomääräraha)	47 500 000
22. Vammaskosken tehdas (arviomääräraha)	65 000 000
23. Patruunatehdas (arviomääräraha)	86 300 000
24. Metsätalous (arviomääräraha)	11 200 000
Käyttömenot (05-24): 224 190 000	
70. Teollisuuslaitosten konehankinnat (siirtomääräraha)	24 200 000
74. Teollisuuslaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)	5 000 000
78. Puolustusministeriön metsien perusparannukset (siirtomääräraha)	270 000
Sijoitusmenot (70-78): 29 470 000	
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot (150)	46 395 000
02. Työrajoitteisten palkkaukset (arviomääräraha)	45 895 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	90 000
40. Lapuan patruunatehtaalle keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta maksettavat tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	360 000
90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	50 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 886 675 700
01. Valtiovarainministeriö (020)	62 681 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	47 316 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	756 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	3 320 000
29. Muut kulutusmenot	10 289 000
70. Kaluston hankkiminen	1 000 000
05. Valtiokonttori (020)	135 871 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	43 328 000
25. Palvelussuhdetietojen rekisteröinti (siirtomääräraha)	1 200 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	21 500 000
29. Muut kulutusmenot	4 518 000
50. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)	63 575 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 500 000
95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	250 000
07. Eläkkeet (950)	4 481 416 000
05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha)	4 335 195 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	79 061 000
07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	67 160 000
10. Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	12 481 700
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 242 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 139 700
70. Kaluston hankkiminen	100 000
18. Verohallinto (020)	1 036 151 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	656 847 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja lautakunnat (arviomääräraha)	18 904 000
21. Veronkantopalkkiot ja muut veronkantokustannukset (arviomääräraha)	55 000 000
22. Veroluokitus (siirtomääräraha)	14 700 000
24. Leimamerkkien valmistus (arviomääräraha)	1 000 000
25. Korvaukset posti- ja telelaitokselle (arviomääräraha)	24 100 000
26. Palautettavien verojen korot sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa (arviomääräraha)	76 500 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	61 500 000
29. Muut kulutusmenot	106 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	21 600 000
37. Eräät hinnanerokorvaukset (670)	630 000 000
40. Eräiden valmisteverolakien mukaiset hinnanerokorvaukset (arviomääräraha)	630 000 000

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle (960)	380 700 000
30. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävä verotaloudellinen tasoitus (arviomääräraha)	376 800 000
31. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävät ylimääräiset määrärahat ...	1 000 000
32. Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen eräissä tapauksissa (arviomääräraha)	2 200 000
40. Ahvenanmaan ja mantereen välisten tavarakuljetusten kuljetuskustannusten alentaminen (siirtomääräraha)	700 000
40. Tullilaitos (020)	316 227 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	258 111 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	5 300 000
29. Muut kulutusmenot	36 036 000
70. Kulkuneuvojen hankkiminen (siirtomääräraha)	2 930 000
71. Kaluston, puhelimien ja muiden välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	4 650 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	9 200 000
50. Suomen rahapaja (020)	27 905 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 062 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha)	6 900 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	3 543 000
70. Koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	9 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	500 000
95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha) ..	1 900 000
52. Tilastokeskus (050)	104 950 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	56 797 000
09. Tilastoneuvosto	33 000
21. Määräaikaisselvitykset ja laskennat (siirtomääräraha)	11 937 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	9 250 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	10 068 000
29. Muut kulutusmenot	13 415 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 450 000
54. Pankkitarkastusvirasto (820)	6 922 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 806 000
29. Muut kulutusmenot	1 941 000
70. Kaluston hankkiminen	175 000
56. Taloudellinen suunnittelukeskus (050)	4 638 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 218 000
09. Talousneuvosto	100 000
29. Muut kulutusmenot	1 240 000
70. Kaluston hankkiminen	80 000
60. Rakennushallinto (050)	332 806 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	308 831 000
29. Muut kulutusmenot	22 875 000
70. Kaluston hankkiminen	1 100 000

64. Eräät valtion kiinteistömenot (050)	734 410 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	220 000 000
11. Valtion virastojen ja laitosten edeltä arvaamattomat vuokramenot (arviomääräraha)	3 000 000
13. Korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	113 000 000
21. Otaniemen sähkölaitos (arviomääräraha)	24 600 000
70. Kiinteistöjen työkoneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	15 700 000
74. Valtion talonrakennusten suunnittelu ja koerakentaminen (siirtomääräraha)	5 000 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	87 000 000
76. Virastotalojen rakentaminen (siirtomääräraha)	156 110 000
88. Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkiminen valtion tarpeisiin (siirtomääräraha)	110 000 000
70. Valtion koulutuskeskus (050)	15 400 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 563 000
26. Koulutus- ja konsulttitoiminnan erityismenot (siirtomääräraha)	3 300 000
29. Muut kulutusmenot	1 452 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 085 000
80. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot (990)	179 433 000
02. Eräät muut palkat ja palkkiot (arviomääräraha)	37 583 000
03. Ryhmähenkivakuutusta vastaava järjestely (arviomääräraha)	19 500 000
19. Hallinnon kehittämistoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)	4 100 000
21. Valtion virastojen ja laitosten puolesta posti- ja siirtoliikenteestä suoritettavat maksut (arviomääräraha)	10 000 000
22. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)	4 650 000
23. Työterveyshuollon kehittäminen (siirtomääräraha)	48 700 000
24. Työpaikkaruokailun kehittäminen (siirtomääräraha)	17 600 000
26. Eräät koulutuksen menot (siirtomääräraha)	1 900 000
60. Valtion osuus erorahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)	8 400 000
70. Moottoriajoneuvojen hankkiminen eräille valtion virastoille ja laitoksille (siirtomääräraha)	11 000 000
74. Talonrakennushankkeiden kustannusarvioiden tarkistuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	5 000 000
95. Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa (arviomääräraha)	3 000 000
96. Valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin	1 000 000
97. Tileistä poistot (arviomääräraha)	5 000 000
98. Valtioneuvoston käytettäväksi virastojen hoitomenoihin (arviomääräraha)	2 000 000
82. Valtion investointirahasto (840)	23 000 000
60. Siirto valtion investointirahastoon	17 000 000
61. Korvaus valtion investointirahastolle (arviomääräraha)	6 000 000
83. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki (040)	20 000 000
66. Osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)	20 000 000

85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	190 350 000
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	185 000 000
68. Suomen osuus Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)	5 350 000
87. Asuntosäästöpalkkiot (540)	58 000 000
53. Asuntosäästöpalkkiot (arviomääräraha)	58 000 000
90. Valtion painatuskeskus (050)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	172 700 000
Käyttömenot (21):	172 700 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	15 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 357 000
Sijoitusmenot (70-74):	17 357 000
92. Valtion tietokonekeskus (050)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	307 746 000
Käyttömenot (21):	307 746 000
70. Koneiden ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	86 700 000
71. Irtaimen omaisuuden myyntituloja vastaavat hankinnat (siirtomääräraha)	1 500 000
74. Otaniemen toimitalon laajennus (siirtomääräraha)	1 200 000
88. Osakkeiden ja kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	3 400 000
Sijoitusmenot (70-88):	92 800 000
94. Valtion ravitsemiskeskus (050)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	291 182 000
Käyttömenot (21):	291 182 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 000 000
71. Rakennusten kunnostaminen (siirtomääräraha)	50 000
Sijoitusmenot (70-71):	5 050 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot (020)	18 127 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	830 000

40. Ulkomaan kuorma-autoliikenteen polttoaineen hintaan sisältyvän liikevaihtoveron korvaaminen	2 500 000
50. Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen	297 000
58. Eräiden kulttuuritapahtumien tukeminen	2 500 000
61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	12 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	17 628 174 000
01. Opetusministeriö (210)	35 912 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	28 912 000
29. Muut kulutusmenot	5 000 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	2 000 000
02. Luterilainen kirkko (310)	9 831 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 801 000
29. Muut kulutusmenot	2 500 000
50. Valtionapu Suomen Merimieslähetysseuralle	530 000
05. Ortodoksinen kirkko (310)	5 107 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 457 000
29. Muut kulutusmenot	950 000
50. Eräät valtionavut	300 000
51. Valtionavustus Tornion entisen ortodoksisen sotilaskirkon korjaustöitä varten (siirtomääräraha)	300 000
52. Valtionavustus Valamon luostarin kalustohankintoja varten (siirtomääräraha)	100 000
06. Valtion audiovisuaalinen keskus (210)	7 035 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 885 000
28. Myytäväksi tarkoitetun aineiston hankkiminen (arviomääräraha)	2 200 000
29. Muut kulutusmenot	2 750 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	200 000
10. Korkeakoulut(240)	2 384 059 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 518 529 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	130 000 000
21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)	186 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	180 900 000
29. Muut kulutusmenot	59 015 000
50. Apurahat	5 775 000
70. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	183 500 000

71. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston uusiminen käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	2 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	118 340 000
11. Valtion harjoittelukoulut (220)	152 428 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	127 428 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	10 700 000
29. Muut kulutusmenot	10 700 000
70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 200 000
12. Taidekorkeakoulut ja kuvataideakatemia (240)	105 392 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	64 934 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	18 610 000
21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)	3 765 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	3 165 000
29. Muut kulutusmenot	3 148 000
50. Apurahat	170 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	10 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 600 000
37. Muut korkeakoulumenot (240)	84 662 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	25 832 000
09. Korkeakouluneuvosto	660 000
21. Korkeakoululaitosta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta	2 480 000
23. Tutkintojen ja opetuksen kehittäminen	6 300 000
24. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan kehittäminen	1 500 000
26. Opettajien poikkeuskoulutus ja opettajankoulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täydennyskoulutus	5 750 000
27. Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta	12 600 000
28. Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta	2 950 000
29. Eräät aineenopettajien koulutuksen menot	3 420 000
50. Oppimateriaalin tuotannon edistäminen	820 000
51. Kesäyliopistojen valtionapu	2 950 000
52. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen (arviomääräraha)	19 400 000
39. Valtion opintotukikeskus (260)	991 931 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 885 000
09. Opintotukilautakunnat (arviomääräraha)	40 000
29. Muut kulutusmenot	4 476 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha)	216 500 000
55. Opintoraha (arviomääräraha)	756 750 000
56. Aikuisopintoraha	10 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	280 000
41. Kouluhallitus (210)	40 890 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 080 000
22. Suunnittelutoiminta (siirtomääräraha)	4 000 000
23. Oppimateriaalien kehittäminen (siirtomääräraha)	4 000 000
29. Muut kulutusmenot	3 100 000

50. Kodin ja koulun yhteistyö	410 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	300 000
42. Eräät valtion oppilaitokset (220)	29 617 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 917 000
29. Muut kulutusmenot	4 900 000
53. Valtionapu rakennustoimintaan (siirtomääräraha)	6 000 000
70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	800 000
43. Lukiot (220)	963 261 000
09. Ylioppilastutkintolautakunnan menot (arviomääräraha)	10 200 000
29. Muut kulutusmenot	1 250 000
30. Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	951 311 000
32. Lukioiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	500 000
46. Peruskoulut (220)	5 795 230 000
30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	5 679 065 000
34. Valtionosuus peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	87 000 000
35. Lisäavustus peruskoulujen ylläpitomenoihin (arviomääräraha)	5 000 000
38. Kesäsiirtoloiden valtionapu	765 000
51. Valtionapu Steiner-kouluille (arviomääräraha)	18 100 000
52. Vieraskielisten koulujen valtionapu	2 250 000
55. Valtionapu ulkomailla toimiville peruskoulua vastaaville yksityisille kouluille (arviomääräraha)	2 050 000
81. Rakennuslainat peruskouluille (arviomääräraha)	1 000 000
50. Eräät opettajankoulutuksen menot (230)	17 524 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 274 000
28. Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus (siirtomääräraha)	9 500 000
29. Muut kulutusmenot	3 300 000
50. Stipendit ja apurahat	350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
51. Lastentarhanopettajaopistot (230)	29 169 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 914 000
29. Muut kulutusmenot	5 800 000
50. Korvaus päiväkodeille opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjauksesta (arviomääräraha)	400 000
51. Lasten päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutus	55 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 800 000
55. Vammaisten lasten koulut (220)	64 666 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	47 986 000
20. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)	9 465 000
29. Muut kulutusmenot	5 500 000
50. Stipendit ja apurahat	215 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen	1 500 000

56. Kirjastotoimi (280)	446 990 000
28. Kirjastotoimen kehittäminen ja koulutus	200 000
30. Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	415 100 000
31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha) ...	30 000 000
32. Valtionavustus yhteispohjoismaiseen kirjastotoimintaan	240 000
50. Valtionapu yksityiseen kirjastotoimintaan	50 000
51. Valtionapu kuurojen videotuimintaan	900 000
80. Rakennuslainat kirjastoille (arviomääräraha)	500 000
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö (250)	536 231 000
30. Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	283 771 000
50. Kansanopistojen valtionapu (arviomääräraha)	177 860 000
52. Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)	6 800 000
54. Valtionapu järjestöjen vapaata sivistystyötä varten	13 000 000
55. Opintokeskusten valtionapu (arviomääräraha)	53 880 000
57. Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	920 000
58. Näkövammaisten kirjasto (280)	11 694 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 124 000
29. Muut kulutusmenot	5 000 000
50. Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen	1 870 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000
59. Ammattikasvatushallitus (210)	33 673 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	30 313 000
09. Ammattikasvatushallinnon henkilöstön kokoukset ja laskentatoimi	460 000
29. Muut kulutusmenot	2 650 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	250 000
60. Valtion ammatilliset oppilaitokset (230)	1 378 005 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	783 071 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	166 760 000
26. Opettajankoulutus	4 500 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	27 500 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	180 320 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	85 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	127 150 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	3 704 000
61. Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät (230)	96 064 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	33 914 000
21. Metsien hoito (arviomääräraha)	700 000
22. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)	2 200 000
24. Maatilatalouden menot (arviomääräraha)	36 700 000
29. Muut kulutusmenot	1 350 000
70. Irtaimiston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	12 150 000
77. Perusparannukset (siirtomääräraha)	1 400 000
88. Maa-alueiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 750 000

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset (230)	1 402 535 000
30. Valtionosuus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 209 585 000
32. Kunnallisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha) ..	8 550 000
33. Lisäavustus kunnille oppilaiden matkakustannuksiin	400 000
34. Ylimääräinen valtionavustus kunnallisten ammatillisten oppilaitosten palvelutoimintaan	1 000 000
37. Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha) ...	183 000 000
67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset (230)	219 712 000
50. Valtionavustus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	131 900 000
51. Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha)	67 480 000
52. Ylimääräinen avustus erälle ammatillista peruskoulutusta antaville oppilaitoksille	1 850 000
53. Yksityisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	1 582 000
57. Valtionavustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	16 900 000
69. Ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset (250)	846 283 000
26. Ammatilliset pätevyystutkinnot (arviomääräraha)	2 150 000
27. Työllisyyskoulutus (arviomääräraha)	669 485 000
28. Valtion ammatillisten oppilaitosten muut ammattikurssit	28 000 000
30. Ammatillisten kussikeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki (arviomääräraha)	300 000
33. Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten muut ammattikurssit	27 890 000
50. Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	72 756 000
51. Ylimääräinen valtionavustus erälle ammattioppilaitoksille	7 600 000
52. Ammatillisten erikoisoppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	300 000
57. Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	6 600 000
59. Valtionapu kirjeopiskelua varten	6 500 000
70. Kone- ja kalustohankinnat (siirtomääräraha)	22 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 702 000
74. Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus (230)	175 160 000
08. Keskustoimikunnat (arviomääräraha)	750 000
27. Kurssitoiminta (arviomääräraha)	22 250 000
30. Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille (arviomääräraha)	4 160 000
40. Korvaus työnantajille (arviomääräraha)	148 000 000
76. Ammattikasvatuksen muut menot (230)	309 461 000
08. Oppilaskunnat ja oppilaitostoimikunnat	500 000
21. Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen	210 000 000
22. Harjoittelutoiminnan uudistaminen	11 410 000
24. Oppilasvalinta	8 000 000
25. Oppimateriaalin valmistaminen sekä opetusväline- ja kalustosuunnittelu (siirtomääräraha)	8 300 000
28. Opettajien ja oppilaitosten muun henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus	23 500 000
29. Muut kulutusmenot	6 750 000
50. Kotitalouden edistäminen	19 012 000

51. Kotiteollisuuden edistäminen	13 394 000
53. Eräät valtionavut	3 795 000
54. Apurahat opettajien käytännön työelämään osallistumista varten	4 800 000
87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos (270)	1 826 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 071 000
29. Muut kulutusmenot	605 000
50. Apurahat	100 000
70. Kaluston hankkiminen	50 000
88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen (270)	290 469 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	64 107 000
09. Neuvottelukunnat	705 000
29. Muut kulutusmenot	4 347 000
50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha)	126 000 000
52. Suomen Akatemian apurahat (arviomääräraha)	10 610 000
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen tukemiseen (arviomääräraha)	84 000 000
70. Kaluston hankkiminen	700 000
89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (270)	6 723 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 413 000
09. Johtokunta ja lautakunnat	25 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	500 000
29. Muut kulutusmenot	1 705 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	80 000
90. Taiteen tukeminen (290)	457 404 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 252 000
09. Valtion taidetoimikunnat	200 000
30. Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	30 342 000
51. Valtion taiteilija-apurahat (arviomääräraha)	20 360 000
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen tukemiseen (arviomääräraha)	345 000 000
54. Musiikkioppilaitosten ja musiikin keskiasteen ammatillisen peruskoulutuksen valtionapu	9 150 000
55. Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apurahat ja avustukset (arviomääräraha)	13 600 000
57. Elokuvataiteen tukeminen	2 000 000
59. Valtionavustus Åbo Svenska Teatern -nimisen teatterin toimitilojen peruskorjaukseen (siirtomääräraha)	4 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	30 500 000
91. Urheilun ja nuorisokasvatustyön tukeminen (300)	443 200 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)	325 000 000
51. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisokasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)	113 000 000
52. Urheiluopistojen valtionapu	5 200 000

92. Suomenlinnan hoitomenot (280)	18 322 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 807 000
09. Suomenlinnan hoitokunta	100 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	3 300 000
13. Rakennusten korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	3 300 000
29. Muut kulutusmenot	225 000
40. Valtionavustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha).....	690 000
70. Laitteiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha)	400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 200 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	1 300 000
93. Arkistolaitos (280)	26 225 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	15 165 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	3 940 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	310 000
29. Muut kulutusmenot	1 960 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha).....	1 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 450 000
94. Museovirasto (280)	45 800 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	23 946 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	3 350 000
13. Rakennusten korjaus (siirtomääräraha)	500 000
21. Tutkimus- ja valvontatoiminta	1 550 000
23. Museotoiminta	1 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	850 000
29. Muut kulutusmenot	1 504 000
50. Rakennusten entistämisasiavustukset (siirtomääräraha)	2 800 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha).....	950 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 800 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	2 000 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha) ...	550 000
95. Suomen elokuva-arkisto (290)	10 320 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 850 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 400 000
29. Muut kulutusmenot	3 600 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	1 000 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	1 470 000
96. Elokvien tarkastus (820)	1 467 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 149 000
09. Elokuvalautakunta (arviomääräraha)	33 000
29. Muut kulutusmenot	115 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha).....	170 000
97. Neuvostoliittoinstituutti (030)	2 259 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 859 000
29. Muut kulutusmenot	400 000

98. Kansainvälinen yhteistyö (030)	70 642 000
25. Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuvat menot ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yleismenot (siirtomääräraha)	20 180 000
26. Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen ulkomailla	4 400 000
27. Ulkосуomalaisen koulutus- ja sivistysolojen edistäminen	4 125 000
50. Eräät valtionavut (arviomääräraha)	14 737 000
66. Kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot	8 500 000
67. Suomen osallistuminen pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön	10 700 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 500 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	5 000 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot (210)	80 995 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	2 350 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	1 540 000
21. Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset	3 960 000
22. Koulutuksen suunnittelu	3 720 000
23. Opetusmenetelmien kehittäminen	1 600 000
24. Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittäminen	300 000
25. Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen (siirtomääräraha)	1 220 000
26. Eräät kopiointi- ja nauhoituskorvaukset	7 880 000
27. Ympäristö 87 Miljö -tapahtuman järjestäminen	1 000 000
28. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen	9 800 000
50. Eräät valtionavut	6 010 000
51. Valtionavustus työväen- ja seurantalojen korjaukseen (siirtomääräraha)	11 000 000
52. Sivistystyön järjestäminen erällä työmailla	600 000
53. Kouluradiotoiminnan kehittäminen	490 000
55. Karjalatalon rakentamisen ylimääräinen avustus lainojen lyhentämiseen	375 000
56. Uskonnollisten lehtien tukeminen	1 750 000
57. Mielipidelehtien tukeminen	1 750 000
71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen Neuvostoliitosta (siirtomääräraha)	25 650 000

Pääloukka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 846 827 300
01. Maa- ja metsätalousministeriö (650)	31 614 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 819 000
09. Neuvottelukunnat	425 000
26. Kansainvälinen yhteistyö	10 450 000
29. Muut kulutusmenot	3 700 000
70. Kaluston hankkiminen	220 000
08. Maataloushallinto (670)	120 514 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	69 302 000

21. Valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	150 000
22. Suunnittelutoimikuntien erillismenot (arviomääräraha)	1 315 000
23. Maatilatilasto	4 100 000
24. Kasvintarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)	690 000
25. Torjunta-aineiden tarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha) ..	214 000
29. Muut kulutusmenot	11 900 000
30. Valtionapu maatalouslautakuntien menoihin sekä korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla (arviomääräraha) ..	27 948 000
41. Eräät korvaukset ja maksut (arviomääräraha)	1 595 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 300 000
10. Valtion maatalouskemian laitos (660)	9 115 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 965 000
29. Muut kulutusmenot	1 600 000
70. Kaluston hankkiminen	550 000
12. Valtion siementarkastuslaitos (660)	8 349 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 759 000
27. Asiakkaiden puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)	150 000
29. Muut kulutusmenot	840 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	500 000
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos (660)	7 494 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 871 000
29. Muut kulutusmenot	1 867 000
70. Kaluston ja koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	65 000
77. Maanrakennustyöt (siirtomääräraha)	191 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos (660)	8 342 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 442 000
27. Asiakkaitten puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)	50 000
29. Muut kulutusmenot	2 450 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	400 000
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos (660)	9 663 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 068 000
29. Muut kulutusmenot	6 285 000
70. Kaluston hankkiminen	310 000
17. Valtion hevosjalostuslaitos (660)	14 305 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 845 000
29. Muut kulutusmenot	1 660 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	10 000 000

29. Valtion viljavarasto (670)	115 800 000
60. Siirto viljavarastorahastoon	60 000 000
61. Siirto siementuotannon edistämisarvoihin (arviomääräraha)	1 000 000
64. Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen	54 800 000
30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen (670)	122 796 000
40. Maanviljelyn, maatalouden rakennustoiminnan ja karjatalouden tukeminen	57 111 000
41. Karjanjalostuksen ja sikatalouden tukeminen	6 998 000
42. Lampaanjalostuksen tukeminen	796 000
43. Siipikarjatalouden tukeminen	835 000
44. Turkeläntalouden tukeminen	1 101 000
45. Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)	24 195 000
46. Kerhotoiminnan tukeminen	25 403 000
47. Puutarhatalouden tukeminen	2 618 000
48. Salaojitustoiminnan tukeminen	400 000
49. Muu neuvontatyön tukeminen	3 339 000
31. Maataloustuotteiden hintatuki (670)	2 905 547 300
40. Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen (arviomääräraha)	250 000 000
41. Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)	583 842 900
42. Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)	576 704 400
43. Muu hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)	874 500 000
44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha)	30 000 000
45. Sokerintuotannon tukeminen	175 000 000
46. Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha)	316 000 000
47. Tärkkelystuotannon tukeminen	99 500 000
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet (670)	2 942 000 000
40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)	2 530 000 000
41. Maataloustuotannon tasapainottamisen menot	412 000 000
33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen (670)	829 050 000
40. Nuorten viljelijöiden tukeminen (siirtomääräraha)	155 000 000
41. Maataloustuotteiden varastilojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	3 400 000
42. Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista (arviomääräraha)	64 000 000
44. Avustukset maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseen (arviomääräraha)	18 000 000
48. Valtionapu kuivatustöihin (siirtomääräraha)	11 000 000
49. Maatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	131 650 000
60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon	435 000 000
83. Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha)	11 000 000

34. Muut maatalouden menot (670)	105 358 000
40. Eräät kuljetus- ja rahtiavustukset (siirtomääräraha)	46 300 000
41. Valtionapu pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistyksille ja sonninpitoyhdistymille (arviomääräraha)	27 173 000
42. Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat korvaukset (arviomääräraha).....	12 500 000
43. Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot (arviomääräraha).....	4 000 000
44. Avustukset maatilakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen (siirtomääräraha)	7 000 000
45. Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi	750 000
46. Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen (siirtomääräraha) ...	600 000
47. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)	6 035 000
48. Aggregaatiavustukset (siirtomääräraha)	1 000 000
35. Metsästy ja porotalous (690)	56 366 000
26. Suomen, Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin välisistä porosopimuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	10 000
40. Riistanhoitomaksut riistanhoidon edistämiseen (arviomääräraha)	22 708 000
41. Luonnonvaraisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha).....	25 900 000
45. Porotalouden tukeminen	2 500 000
46. Paliskuntain yhdistys (arviomääräraha)	1 948 000
47. Poroaitojen kunnossapito (arviomääräraha).....	2 900 000
48. Valtionapu eräiden poronhoidosta aiheutuvien kustannusten alentamiseksi	400 000
37. Kalatalous (690)	80 122 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 475 000
23. Alueellinen kalataloussuunnittelu ja kalatalouden kehittäminen (siirtomääräraha)	1 950 000
25. Kalakannan hoitovelvoitteet ja kalatalousselvitykset (arviomääräraha) .	3 520 000
26. Tenojen ja Inarin kalakantojen kehittäminen, kalastuksen valvonta ja kalataloustutkimukset (arviomääräraha)	1 555 000
29. Muut kulutusmenot	2 300 000
41. Kalastuslain mukaiset maksut (arviomääräraha)	21 531 000
42. Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kalansaaliin käytön edistäminen (siirtomääräraha)	23 660 000
44. Kalastusvakuutustoiminta (arviomääräraha)	3 950 000
47. Kalatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	4 140 000
48. Eräät korvaukset ja maksut	550 000
49. Kalastusalan järjestöjen toiminnan tukeminen	10 591 000
70. Kaluston hankkiminen	400 000
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha) .	2 500 000
38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (690)	57 945 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 648 000
14. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito (siirtomääräraha).....	500 000
23. Valtion kalanviljelytoiminta	4 650 000
24. Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha)	5 500 000
27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	800 000

29. Muut kulutusmenot	4 400 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 700 000
74. Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)	21 990 000
75. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	100 000
88. Rakennusten osto	657 000
40. Vesivarojen käyttö (560)	103 520 000
14. Vesistöjen hoito (siirtomääräraha)	3 980 000
15. Vesioikeudellisilla lupapäätöksillä määrätyt hoitovelvoitteet (siirtomääräraha)	6 350 000
23. Vesien käytön suunnittelu ja valvonta (siirtomääräraha)	2 970 000
30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	26 500 000
31. Avustukset yhdyskuntien vedenhankinta- ja viemärintoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	26 000 000
77. Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha)	37 720 000
50. Yleismetsätalous (680)	46 625 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 512 000
21. Metsien erityiskäyttö	1 684 000
23. Metsien palosuojelu	1 800 000
24. Metsähallituksen metsänjalostustyöt (siirtomääräraha)	4 500 000
29. Muut kulutusmenot	2 754 000
40. Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisoimistyyön tukemiseen	3 220 000
41. Valtionapu Metsänjalostussäätiölle metsäpuiden jalostustoimintaan	9 125 000
43. Iijoen vesistön vanhoista uittoväylätöistä aiheutuvat korvaukset (siirtomääräraha)	4 500 000
45. Sahatavaran menekin edistäminen	1 000 000
50. Eräät metsätaloudelliset valtionavut	2 830 000
51. Siemenviljelyssiemenen hinnanalennuskorvaus (siirtomääräraha)	2 500 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
77. Yleiset uittoväylätöet (siirtomääräraha)	3 000 000
58. Yksityismetsätalous (680)	606 997 000
41. Valtionapu keskusmetsälautakunnille	18 958 000
42. Valtionapu piirimetsälautakunnille	236 539 000
44. Valtionapu metsänparannustöihin (siirtomääräraha)	167 000 000
83. Metsänparannuslainat (siirtomääräraha)	184 500 000
60. Maanmittaushallinto (550)	320 534 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	211 177 000
09. Neuvottelukunnat	51 000
21. Kartastotyöt (arviomääräraha)	21 800 000
22. Kiinteistötoimitukset (arviomääräraha)	23 056 000
24. Kiinteistörekisterin muodostaminen	3 700 000
25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	9 050 000
29. Muut kulutusmenot	25 500 000
41. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	14 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	12 200 000

65. Geodeettinen laitos (550)	6 533 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 801 000
21. Mittaus- ja tutkimustyöt	1 627 000
22. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	72 000
29. Muut kulutusmenot	1 583 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	450 000
70. Maatalouden tutkimuskeskus (660)	99 360 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	49 556 000
21. Tutkimustoiminnan yleiskustannukset	8 245 000
22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)	1 209 000
24. Kasvinjalostustoiminta (siirtomääräraha)	2 790 000
25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	1 700 000
29. Muut kulutusmenot	12 100 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 100 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	18 200 000
77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)	460 000
72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos (660)	6 334 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 792 000
29. Muut kulutusmenot	618 000
40. Maatalouskirjanpitoiminnan avustaminen	1 740 000
70. Kaluston hankkiminen	184 000
76. Metsäntutkimuslaitos (660)	102 782 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	56 944 000
20. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	650 000
22. Puun tuotannon ja hankinnan menot (arviomääräraha)	6 700 000
24. Tutkimuksen yleiskustannukset ja tutkimusalueiden hoito (siirtomääräraha)	9 786 000
28. Metsätalouden käyttömenot	2 005 000
29. Muut kulutusmenot	13 920 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	4 700 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 200 000
77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha)	1 377 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	500 000
80. Eläinlääkintätoimi (670)	19 910 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 130 000
25. Eläintautien ehkäiseminen ja muu eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	3 000 000
29. Muut kulutusmenot	400 000
30. Eräät valtionosuudet (arviomääräraha)	100 000
50. Valtionapu eläinsuojelutyöhön	200 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen	80 000
84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos (670)	38 277 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 236 000
24. Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha)	11 000 000
27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	41 000
29. Muut kulutusmenot	6 200 000

70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	2 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 500 000
88. Huoneisto-osakkeiden hankkiminen (siirtomääräraha)	5 300 000

90. Valtion margariinitehdas (850)

05. Eläkkeet (arviomääräraha)	1 020 000
22. Käyttömenot (arviomääräraha)	41 608 000

Käyttömenot (05-22): 42 628 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	400 000
--	---------

Sijoitusmenot (70): 400 000

92. Maanmittaushallituksen karttapaino (550)

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	15 641 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	964 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	15 500 000

Käyttömenot (01-29): 32 105 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 200 000
--	-----------

Sijoitusmenot (70): 1 200 000

95. Metsähallituksen metsät (680)

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	77 279 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	77 000 000
21. Liiketoiminnan käyttömenot (arviomääräraha)	645 000 000
24. Verot ja metsänhoitomaksut (arviomääräraha)	67 000 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	26 363 000

Käyttömenot (01-29): 892 642 000

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	13 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 400 000
77. Teiden rakentaminen ja metsäojitukset (siirtomääräraha)	23 200 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	7 000 000

Sijoitusmenot (70-88): 45 600 000

98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)

05. Eläkkeet (arviomääräraha)	205 000
22. Jokioisten siemenkeskus (arviomääräraha)	13 615 000
24. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan menot (arviomääräraha)	17 539 000

25. Tervetäimiasema (arviomääräraha).....	1 900 000	
Käyttömenot (05-25):	33 259 000	
Käyttötulot (14.47.01-04):	33 213 000	
		Käyttötalouden lisärahoitustarve
		46 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		752 000
77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)		40 000
Sijoitusmenot (70-77):	792 000	
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot (650)		23 537 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		1 500 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat		510 000
20. Eräät luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvät tutkimukset (siirtomääräraha)		1 550 000
24. Happamoitumistutkimus (siirtomääräraha)		5 200 000
27. Maataloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha)		5 800 000
28. Metsätaloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha).....		4 477 000
29. Kalataloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha).....		1 000 000
41. Vuotoksen alueen kehittäminen (siirtomääräraha)		3 500 000

Pääloukka 31

31. LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA		8 717 872 000
01. Liikenneministeriö (710)		18 425 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		13 928 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat		365 000
29. Muut kulutusmenot		3 732 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		400 000
20. Tie- ja vesirakennushallinto (720)		438 926 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		361 082 000
29. Muut kulutusmenot		58 844 000
71. Tietokoneiden ja toimistokaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		19 000 000
24. Tiet (720)		3 774 230 000
14. Yleisten teiden kunnossapito (siirtomääräraha)		1 540 000 000
31. Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista		2 800 000
33. Korvaukset katujen kestopäällystämistä (arviomääräraha)		3 000 000
34. Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)		34 500 000
35. Katumaksulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)		35 000 000
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)		90 100 000
51. Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)		20 000 000

52. Tielain mukainen korkotuki (arviomääräraha)	180 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	165 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	34 650 000
77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha)	1 664 000 000
78. Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)	72 000 000
88. Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	113 000 000
27. Vesitiet (730)	77 429 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	18 196 000
09. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomääräraha)	580 000
14. Käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)	20 200 000
29. Muut kulutusmenot	3 468 000
31. Veneilysatamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)	1 300 000
40. Keskuskalasetamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)	1 000 000
42. Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	1 400 000
43. Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki (arviomääräraha) ..	1 800 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 700 000
77. Vesitiettyöt (siirtomääräraha)	22 285 000
88. Vesitiealueiden hankkiminen (siirtomääräraha)	300 000
40. Autorekisterikeskus (720)	151 249 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	94 996 000
29. Muut kulutusmenot	29 453 000
70. Kalusto- ja laitehankinnat (siirtomääräraha)	6 500 000
74. Katsastusasemien rakentaminen (siirtomääräraha)	20 300 000
47. Ilmailuhallinto (740)	325 226 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	116 713 000
14. Kunnossapito- ja käyttömenot (siirtomääräraha)	117 000 000
21. Ilmailuhallinnon toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)	9 000 000
29. Muut kulutusmenot	9 628 000
41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	4 000 000
50. Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen	675 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	36 000 000
74. Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	18 410 000
77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha)	13 300 000
88. Lentokenttien maanlunastukset (siirtomääräraha)	500 000
50. Ilmatieteen laitos (830)	84 247 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	46 498 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	4 310 000
29. Muut kulutusmenot	22 239 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	11 200 000
55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset (760)	467 360 000
21. Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta	1 560 000
22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta (arviomääräraha)	400 000

41.	Sanomalehdistön tukeminen	105 000 000
42.	Lehdistön yleinen kuljetustuki	330 700 000
44.	Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen (siirtomääräraha)	15 000 000
50.	Televisiojakeluverkoston suunnittelu ja rakentaminen (siirtomääräraha)	6 000 000
51.	Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten (siirtomääräraha)	4 700 000
52.	Valtionavustus televisio-ohjelmien välityskokeilun kustannuksiin Suur-Tukholman alueella (siirtomääräraha)	4 000 000
56.	Korvaukset posti- ja telelaitokselle (050)	134 000 000
23.	Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)	99 000 000
24.	Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postien- nakkolähetyksistä (arviomääräraha)	35 000 000
57.	Joukkoliikenteen korvaukset ja avustukset (750)	202 250 000
30.	Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen (siirtomääräraha)	64 000 000
31.	Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin (siirtomääräraha) ..	6 000 000
33.	Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)	1 250 000
34.	Valtionavustus Kontula-Mellunmäki metroradan rakentamiseen (siirtomääräraha)	7 000 000
40.	Eräät Valtionrautateille maksettavat korvaukset	24 000 000
41.	Tavaraliikenteen alennuskuljetuskorvaukset	34 000 000
42.	Linja-autojen linjaliikenteen tuki	20 000 000
50.	Henkilöliikenteen alennuskuljetuskorvaukset (arviomääräraha)	46 000 000
90.	Valtionrautatiet (750)	
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	2 224 840 000
05.	Eläkkeet (arviomääräraha)	1 165 000 000
14.	Radanpito (arviomääräraha)	110 500 000
22.	Liikenteen hoito (arviomääräraha)	818 500 000
28.	Ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)	100 600 000
29.	Muut käyttömenot (arviomääräraha)	83 000 000
	Käyttömenot (01-29):4 502 440 000	
	Käyttötulot (14.01.01-07):3 287 700 000	
	Käyttötalouden lisärahoitustarve	1 214 740 000
60.	Siirto Valtionrautateiden uudistusrahastoon	56 600 000
70.	Työkoneiden, autojen yms. kaluston hankkiminen (siirtomääräraha) ..	72 400 000
72.	Sähkölaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	77 300 000
73.	Vetokaluston ja vaunun hankkiminen ja valmistus (siirtomääräraha)	184 300 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	26 500 000
78.	Ratojen parantaminen (siirtomääräraha)	277 100 000

88. Maa-alueet ja finanssisijoitukset (siirtomääräraha) 10 000 000

Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon
(60-88): 704 200 000

94. Posti- ja telelaitos (760)

01. Palkkaukset (arviomääräraha)..... 3 230 445 000
 05. Eläkkeet (arviomääräraha)..... 550 000 000
 10. Rakennusten ja huoneistojen käyttö ja kunnossapito
(arviomääräraha) 326 000 000
 11. Televerkkojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)..... 473 200 000
 12. Moottoriajoneuvojen ja postivaunujen käyttö ja kunnossapito sekä autovarikkotoiminta (arviomääräraha). 128 000 000
 22. Postiliikenteen hoito (arviomääräraha)..... 186 000 000
 29. Muut käyttömenot (arviomääräraha) 264 850 000

Käyttömenot (01-29):5 158 495 000

60. Siirto posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon 60 000 000
 70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) 142 200 000
 71. Televerkkojen kehittäminen (siirtomääräraha)..... 791 000 000
 74. Talonrakennukset (siirtomääräraha) 110 030 000
 88. Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta (siirtomääräraha) 16 000 000

Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon
(60-88):1 119 230 000

95. Posti- ja telelaitoksen konepajat (760)

22. Turun Asennuspaja (arviomääräraha)..... 34 475 000
 23. Keskusautokorjaamo (arviomääräraha) 16 800 000

Käyttömenot (22-23): 51 275 000

70. Työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha) 450 000

Sijoitusmenot (70): 450 000

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710) 5 910 000

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha) 250 000
 22. Tutkimus ja suunnittelu (siirtomääräraha)..... 4 500 000
 40. Eräät valtionavut 1 160 000

Päälouokka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNON- ALA	4 204 233 000
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	44 987 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	35 587 000
29. Muut kulutusmenot	8 700 000
70. Kaluston hankkiminen	700 000
02. Teollisuuspiirit (810)	22 252 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	15 052 000
29. Muut kulutusmenot	6 600 000
70. Kaluston hankkiminen	600 000
04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta (170)	2 937 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 691 000
09. Suunnittelukunta	121 000
29. Muut kulutusmenot	1 050 000
70. Kaluston hankkiminen	75 000
06. Varmuusvarastointi (170)	11 500 000
41. Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen (arviomää- räraha)	10 000 000
42. Turvavarastoinnin varastointiavustus	1 500 000
10. Merenkulkulaitos (730)	650 196 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	255 313 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	84 000
28. Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)	535 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	129 078 000
40. Saaristoliikenteen avustaminen	1 245 000
41. Korkotuki saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävistä lainoista (arviomääräraha)	25 000
42. Vesikuljetuskaluston hankintojen korkotuki (arviomääräraha)	3 000 000
43. Avustus pientonniston korkomenojen alentamiseksi (siirtomääräraha) .	2 000 000
50. Lästimaksuista suoritettavat valtionavustukset (arviomääräraha)	2 600 000
70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	9 500 000
71. Alusten ja muiden kulkuvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha) ...	185 396 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 200 000
77. Turvalaitteiden rakentaminen ja väylätyöt (siirtomääräraha)	46 100 000
79. Muut maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)	5 520 000
88. Maa-alueiden ja rakennusten ostot (siirtomääräraha)	1 600 000
28. Elinkeinohallitus (820)	27 558 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 925 000
09. Neuvottelukunnat	301 000
21. Eräät elinkeinovalvonnan ja kuluttaja-asiain menot	3 710 000
29. Muut kulutusmenot	2 750 000

31. Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa (arviomääräraha)	2 982 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille	540 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	350 000
30. Kilpailuasiamiehen toimisto (820)	920 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	650 000
29. Muut kulutusmenot	245 000
70. Kaluston hankkiminen	25 000
31. Kuluttajansuoja (820)	6 564 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 355 000
09. Kuluttajavalituslautakunta	300 000
29. Muut kulutusmenot	1 824 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	85 000
32. Patenti- ja rekisterihallitus (820)	50 066 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	37 866 000
29. Muut kulutusmenot	11 000 000
70. Kaluston hankkiminen	1 200 000
34. Lisenssivirasto (820)	5 259 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 259 000
29. Muut kulutusmenot	1 480 000
70. Kaluston hankkiminen	520 000
39. Teknillinen tarkastuskeskus (820)	44 147 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	31 467 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	10 700 000
70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 980 000
40. Geologian tutkimuskeskus (830)	183 938 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	84 697 000
09. Valtuuskunta	11 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	42 330 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 650 000
29. Muut kulutusmenot	6 850 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	12 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	35 000 000
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus (830)	245 685 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	107 245 000
09. Valtuuskunta	10 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	20 550 000
29. Muut kulutusmenot	22 550 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	39 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	56 330 000
43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut (830) ..	321 928 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	180 858 000

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	92 300 000
22. Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot	13 770 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	35 000 000
44. Teknologian kehittämiskeskus (830)	436 544 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 454 000
09. Teknologian valtuuskunta	10 000
21. Tavoitetutkimustoiminta (siirtomääräraha)	125 000 000
29. Muut kulutusmenot	13 400 000
40. Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirtomääräraha)	130 000 000
42. Avustukset teknologia- ja tietotekniikkakeskuksille (siirtomääräraha) ..	11 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 680 000
83. Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)	140 000 000
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen (830)	29 150 000
21. Ulko- ja kotimaankauppaan liittyvä tutkimustoiminta (siirtomääräraha)	4 000 000
22. Kansainvälinen tekninen yhteistyö (siirtomääräraha)	11 000 000
23. Julkisten palvelujen asiantuntemuksen vienti (siirtomääräraha)	1 000 000
24. Jäänmurtamislaboratorion käyttäminen	2 300 000
25. Kansallisten mittauspaikkojen toiminnan kehittäminen (siirtomääräraha)	500 000
41. Avustukset teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistäville yhteisöille	10 200 000
50. Keksijöiden tukeminen	150 000
47. Merentutkimuslaitos (830)	20 960 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	7 710 000
29. Muut kulutusmenot	11 500 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 750 000
48. Teollisuussihteerit (830)	18 960 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 760 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	7 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
49. Kehitysaluerahasto Oy (840)	285 100 000
42. Kehitysaluerahasto Oy:lle maksettava korkotuki (arviomääräraha)	1 600 000
43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)	45 000 000
44. Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten	2 000 000
45. Tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)	17 500 000
83. Laina Kehitysaluerahasto Oy:lle	219 000 000
50. Teollisuuden edistäminen (850)	515 657 000
09. Neuvottelukunnat	230 000
23. Teollistamistutkimukset (siirtomääräraha)	1 300 000
24. Yrittäjäkoulutus ja -neuvonta	14 500 000
30. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen (arviomääräraha)	17 905 000

40.	Valtionavustus pienen ja keski-suuren teollisuuden edistämisjärjestöille	3 261 000
41.	Kaivannaisteollisuuden edistäminen	27 200 000
42.	Valtionavustus Kotimaisen Työn Liitto ry:lle	2 488 000
43.	Pienen ja keski-suuren teollisuuden kehittämishankkeiden tukeminen (siirtomääräraha)	3 723 000
46.	Ulkomaisen harjoittelun tukeminen (siirtomääräraha)	1 050 000
47.	Valtionavustus eräisiin pienten ja keski-suurten yritysten neuvonta- ja koulutushankkeisiin	1 000 000
48.	Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille (siirtomääräraha)	25 000 000
49.	Neste Oy:n maakaasuverkon ensimmäisen laajennusvaiheen rahoittamislainojen korkotuki (arviomääräraha)	27 400 000
60.	Siirto valtion takausrahastoon (arviomääräraha)	20 000 000
88.	Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha)	340 000 000
89.	Osallistuminen Lahden Lasitehdas Oy:n osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)	10 000 000
90.	Valvilla Oy:n tukeminen (arviomääräraha)	20 600 000
51.	Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen (850)	541 535 000
21.	Malmi-ensintää ja malmiesiintymien hyödyntämistä palveleva geologinen ja tekninen tutkimus kehitysalueilla	3 200 000
41.	Kehitysalueottojen korkotuki (arviomääräraha)	50 000
42.	Avustus Kemira Oy:n turveammoniakkitehtaan rakentamislainojen korkokustannuksiin (siirtomääräraha)	14 000 000
43.	Avustus Kemira Oy:lle nitroselluloosatuotannon uudistamiseksi Vihtavuoren tehtailla	18 000 000
45.	Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien hankkeiden korkotuki (arviomääräraha)	20 473 000
46.	Taantuvien teollisuusalueiden tukikokeilu (siirtomääräraha)	3 500 000
48.	Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)	138 312 000
49.	Kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	340 000 000
88.	Osallistuminen kehitysyritysten osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)	4 000 000
55.	Energiatalous (860)	192 152 000
09.	Neuvottelukunnat	152 000
21.	Eräät energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)	72 000 000
27.	Energiatiedotus ja neuvontatoiminta	7 000 000
30.	Avustukset kauko- ja aluelämpökeskuksille	20 000 000
40.	Investointiavustukset kotimaisen energian tuotannon ja energiansäästön edistämiseen (arviomääräraha)	40 000 000
41.	Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha)	17 000 000
42.	Avustukset energiataloudellisen tutkimuksen ja koetoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)	29 000 000
45.	Energiansäästön investointien, kotimaisten polttoaineidentuotanto- ja käyttöinvestointien sekä maakaasun jakelu- ja käyttöinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	6 000 000
46.	Avustukset turve- ja puuraaka-ainevarojen hyväksikäytön edistämiseen	1 000 000

61. Kotimaankaupan edistäminen (870)	12 250 000
40. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki (arviomääräraha)	3 400 000
41. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus (arviomääräraha)	4 400 000
42. Valtionavustus haja-asutusalueiden kauppapalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi (arviomääräraha)	4 450 000
80. Matkailun edistämiskeskus (870)	68 272 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	15 031 000
09. Matkailuasiain neuvottelukunta	21 000
21. Eräät matkailun edistämistoiminnan menot	27 100 000
27. Matkailutoimistojen muut kulutusmenot (arviomääräraha)	9 300 000
29. Muut kulutusmenot	3 620 000
40. Valtionavustus matkailun edistämistoimintaan	5 300 000
70. Kaluston hankkiminen	400 000
74. Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjaus ja rakentaminen (siirtomääräraha)	7 500 000
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	448 900 000
29. Muut kulutusmenot	1 000 000
40. Valtionavustus viennin edistämiseen (siirtomääräraha)	133 000 000
41. Valtionavustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille	10 150 000
45. Valtionavustus Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle	14 250 000
46. Valtionavustus pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen (siirtomääräraha)	3 400 000
47. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (arviomääräraha)	55 000 000
60. Siirrot rahastoihin (arviomääräraha)	180 100 000
84. Lainat viennin edistämiseen (siirtomääräraha)	52 000 000
90. Valtion hankintakeskus (050)	
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	49 776 000
Käyttömenot (21):	49 776 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	2 500 000
Sijoitusmenot (70):	2 500 000
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot (810)	14 316 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	350 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	1 055 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	12 850 000
95. Maanomistajien osuus puolustusmaksuista (arviomääräraha)	61 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA ..	27 412 311 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriö (400)	47 669 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 329 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	3 650 000
21. Tutkimustoiminta	1 140 000
22. Kehittämistoiminta	3 400 000
29. Muut kulutusmenot	8 200 000
70. Kaluston hankkiminen	1 950 000
03. Työsuojeluhallinto (400)	56 542 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	41 798 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	284 000
22. Kehittämistoiminta	900 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	460 000
29. Muut kulutusmenot	11 600 000
70. Kaluston hankkiminen	1 500 000
06. Työterveyslaitos (450)	98 800 000
50. Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin	98 800 000
07. Työsuojelun muut menot (400)	965 000
22. Työturvallisuustoimenpiteiden laiminlyömisestä johtuvat toimenpiteet (arviomääräraha)	15 000
51. Avustus työsuojelun tiedotustoimintaa varten	118 000
56. Valtionapu työsuojelukoulutukseen	832 000
10. Työttömyysturvalautakunta (400)	3 831 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 891 000
29. Muut kulutusmenot	910 000
70. Kaluston hankkiminen	30 000
11. Tarkastuslautakunta (090)	2 216 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 082 000
29. Muut kulutusmenot	134 000
12. Työneuvosto (400)	643 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	577 000
29. Muut kulutusmenot	66 000
14. Tapaturmavirasto (400)	33 644 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	24 450 000
29. Muut kulutusmenot	8 714 000
70. Kaluston hankkiminen	480 000

15. Perhekustannusten taseus (410)	3 293 482 000
30. Valtionosuus kunnille lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen (arviomääräraha)	435 800 000
50. Kotona tapahtuvan hoidon tukeminen (siirtomääräraha)	1 000 000
51. Äitiysavustus (arviomääräraha)	44 980 000
52. Lapsilisät (arviomääräraha)	2 801 602 000
53. Avustus sairaan lapsen kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta lapsen vanhemmille (siirtomääräraha)	10 100 000
16. Yleinen perhe-eläke (410)	261 000 000
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)	261 000 000
17. Työttömyysturva (410)	2 423 500 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)	984 000 000
51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)	1 439 500 000
18. Sairausvakuutus (410)	1 082 200 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 082 200 000
19. Eläkevakuutus (410)	2 177 300 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)	66 500 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 230 000 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	285 800 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	595 000 000
20. Yrittäjien tapaturmavakuutus (410)	27 200 000
53. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	27 200 000
21. Rintamaveteraaniläkkeet (410)	1 054 500 000
52. Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki (arviomääräraha)	808 000 000
53. Rintamaveteraanien varhaiseläke (arviomääräraha)	246 500 000
22. Sotilasvammakorvaukset ja erät kuntoutustoiminnan menot (410)	1 566 495 000
50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	1 394 000 000
55. Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	91 395 000
56. Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan	4 100 000
59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan	77 000 000
23. Muu sodista kärsineiden turva (410)	15 086 000
30. Valtion korvaus siirtoväen huoltoon (arviomääräraha)	13 400 000
37. Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin (arviomääräraha)	100 000
51. Sotaeläkkeet (arviomääräraha)	1 000 000
53. Valtionavustus eräille veteraanijärjestöille	500 000

54. Pakolaishuollon avustaminen (arviomääräraha)	86 000
24. Eräät vahingonkorvaukset (410)	12 604 000
50. Tapaturmakorvaukset (arviomääräraha)	9 946 000
53. Liikennevakuutuskorvaukset (arviomääräraha)	1 533 000
55. Rikosvahinkokorvaukset (arviomääräraha)	1 125 000
27. Kunnallinen toimeentuloturva (410)	379 580 000
30. Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin (arviomääräraha)	379 380 000
38. Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille eräisiin käyttökustannuksiin	200 000
28. Muu toimeentuloturva (410)	112 100 000
51. Invalidiraha (arviomääräraha)	100 100 000
56. Asevelvollisten kotiuttamisraha (arviomääräraha)	12 000 000
29. Pakolaishuolto (410)	11 500 000
61. Pakolaishuolto (arviomääräraha)	11 500 000
30. Sosiaalihuolto (400)	32 843 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	19 191 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	100 000
22. Kehittämistoiminta	1 950 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	321 000
29. Muut kulutusmenot	10 981 000
70. Kaluston hankkiminen	300 000
31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus (250)	2 067 000
28. Sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutus	1 900 000
50. Opintoapurahat sosiaalihuollon ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten	167 000
32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut (420)	4 598 888 000
30. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	4 513 102 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	82 000 000
32. Valtion korvaus kunnille eräiden kehitysvammaisten huollosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	550 000
36. Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden päiväkotihankkeiden kustannuksiin (arviomääräraha)	336 000
38. Valtionosuuden loppuerät kunnille sosiaalipalvelujen eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 500 000
39. Valtionosuuden loppuerät kunnille sosiaalipalvelujen eräisiin perustamiskustannuksiin	1 400 000
33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut (420)	39 750 000
51. Valtionavustus yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin	39 550 000

58. Valtionavun ja valtion korvauksen loppuerät yksityisten sosiaalipalvelujen eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha).....	200 000
40. Valtion koulukodit (420)	51 622 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 238 000
29. Muut kulutusmenot	11 909 000
70. Kaluston hankkiminen	1 350 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	9 125 000
53. Valtion päihdehuoltolat (420)	29 721 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 757 000
29. Muut kulutusmenot	9 357 000
70. Kaluston hankkiminen	600 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	5 007 000
57. Lomatoiminta (420)	924 955 000
30. Valtionosuus kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän hallintomenoihin (arviomääräraha)...	21 355 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien vuosilomalomituksen kustannuksiin (arviomääräraha)	565 000 000
41. Valtion korvaus maatalousyrittäjien sijaisapulomituksen kustannuksiin (arviomääräraha)	260 000 000
42. Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (siirtomääräraha)	21 600 000
43. Valtion korvaus maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kustannuksiin (arviomääräraha)	57 000 000
60. Lääkintöhallitus (400)	43 135 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	23 593 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 190 000
22. Kehittämistoiminta	3 300 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	1 938 000
26. Farmakopea	140 000
29. Muut kulutusmenot	12 674 000
70. Kaluston hankkiminen	300 000
63. Valtion mielisairaalat (480)	90 079 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	59 605 000
29. Muut kulutusmenot	15 604 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 120 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	13 750 000
65. Kansanterveyslaitos (450)	134 440 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	46 165 000
21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	2 300 000
22. Eräät tutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)	12 100 000
28. Yleisen rokotusohjelman mukaiset rokotteet ja tutkimusaineet (arviomääräraha)	13 500 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	21 975 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	32 500 000

66. Lääkelaboratorio (450)	20 273 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 807 000
29. Muut kulutusmenot	1 416 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 550 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	13 500 000
68. Säteilyturvakeskus (450)	47 126 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	25 907 000
21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	5 100 000
29. Muut kulutusmenot	12 419 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	500 000
69. Terveydenhuollon täydennyskoulutus (250)	3 535 000
28. Terveydenhuollon jatko- ja täydennyskoulutus	2 960 000
50. Opintoapurahat terveydenhuoltoalan ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten	575 000
73. Terveyskasvatus ja -valvonta (470)	13 650 000
21. Terveyskasvatus	1 525 000
22. Tupakoinnin vähentäminen	8 775 000
23. Terveysvalvonta	1 350 000
24. Tartuntatautien valvonta (arviomääräraha)	2 000 000
77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto (460)	138 905 000
30. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	138 285 000
31. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	570 000
38. Valtionosuuden loppuerät kunnille ympäristöterveydenhuollon eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	50 000
78. Kuntien järjestämä kansanterveystyö (470)	3 606 326 000
30. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	3 491 599 000
31. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	96 900 000
36. Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden terveyskeskushankkeiden kustannuksiin (arviomääräraha)	107 000
38. Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille kansanterveystyön eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 720 000
39. Valtionosuuden loppuerät kunnille kansanterveystyön eräisiin perustamiskustannuksiin	16 000 000
79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito (480)	4 537 027 000
30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	4 137 098 000
31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	35 000 000

32. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	290 000 000
33. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin (arviomääräraha)	27 569 000
34. Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille mielentilatutkimuspotilaiden sekä valtion täydellisessä huollossa olevien potilaiden hoitoon (arviomääräraha)	11 379 000
35. Valtionavustus kunnille erikoissairaanhoiton kustannuksiin	500 000
38. Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille erikoissairaanhoiton eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	4 081 000
39. Valtionosuuden loppuerät kunnille erikoissairaanhoiton eräisiin perustamiskustannuksiin	31 400 000
81. Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoito (480)	5 000 000
52. Valtionavustus yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajien perustamiskustannuksiin	5 000 000
87. Päihdehaittojen ehkäiseminen (420)	2 210 000
20. Päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen (arviomääräraha)	2 210 000
88. Kunnallinen alkoholitarkastus (420)	6 716 000
30. Valtionosuus kunnille alkoholitarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	6 716 000
89. Raittiustyö (420)	54 617 000
30. Valtionosuus kunnille raittiustyöhön (arviomääräraha)	29 338 000
31. Valtionosuus kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin (arviomääräraha)	13 242 000
50. Valtionapu yksityisille yhteisöille raittiustyöhön	12 037 000
92. Kansanterveyden edistäminen (470)	85 925 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille kansanterveystyön kustannuksiin (arviomääräraha)	85 925 000
93. Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen (420)	189 861 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	36 393 000
51. Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	50 810 000
52. Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)	102 658 000
94. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen (420)	64 047 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin (arviomääräraha)	64 047 000

95. Suuronnettomuuksiin varautuminen (110)	2 167 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	2 167 000
98. Eräät sosiaalipalvelut (420)	6 898 000
51. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista (arviomääräraha) ...	2 080 000
52. Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin (arviomääräraha)	4 500 000
53. Valtionavustus merenkulkijoiden puhelinmaksuihin	318 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot (400)	19 671 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	650 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	4 400 000
28. Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen koulutustoiminta ja asiantuntijapalvelut	714 000
40. Käsi- ja opaskirjojen laatiminen (siirtomääräraha)	37 000
67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)	13 870 000

Pääloukka 34

34. TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 857 759 700
01. Työvoimaministeriö (610)	73 381 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 243 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	418 000
22. Työvoimapolitiittiset tutkimukset (siirtomääräraha)	2 640 000
23. Työvoimahallinnon henkilöstön korkeakoulutasoinen jatkokoulutus (siirtomääräraha)	550 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	19 050 000
29. Muut kulutusmenot	19 750 000
51. Kansainvälisen harjoittelun menot	1 060 000
70. Kaluston hankkiminen	670 000
06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto (620)	269 100 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	194 077 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	3 623 000
29. Muut kulutusmenot	51 400 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	20 000 000

08. Työvoimaopisto (610)	1 908 700
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	712 000
29. Muut kulutusmenot	1 146 700
70. Kaluston hankkiminen	50 000
20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen (620)	22 000 000
50. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen (arviomääräraha)....	22 000 000
50. Työllisyyden hoito (630)	2 385 500 000
02. Palkkaukset (arviomääräraha)	370 000 000
30. Valtionapu kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)	720 000 000
50. Työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki (arviomääräraha)	392 000 000
61. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)	352 000 000
62. Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (siirtomääräraha)	127 500 000
63. Vajaakuntoisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenot	8 000 000
64. Vajaakuntoisten työhön sijoittamisen erityismenot	16 000 000
77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha)	400 000 000
89. Palkkaturva (410)	102 300 000
49. Eräät avustukset työntekijään rinnastettaville pienyrittäjille	2 000 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	100 300 000
99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot (610)	3 570 000
08. Komiteat ja asiantuntijat	170 000
23. Siviilipalvelusmiesten työllistäminen (arviomääräraha)	2 000 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	1 400 000

Pääloukka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	4 349 734 000
01. Ympäristöministeriö (510)	46 792 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 755 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 335 000
26. Kansainvälinen yhteistyö	5 425 000
29. Muut kulutusmenot	9 877 000
70. Kaluston hankkiminen	2 400 000
11. Ympäristöntutkimus (520)	10 450 000
22. Luonnonsuojelu- ja ulkoilututkimukset (siirtomääräraha)	650 000
26. Ympäristötutkimukset ja -selvitykset (siirtomääräraha)	9 800 000

12. Ilmansuojelu (520)	13 200 000
23. Ilmansuojelun suunnittelu ja valvonta	500 000
26. Happamoitumistutkimus (siirtomääräraha)	5 200 000
37. Valtionosuus kunnille ilmansuojelun toimenpiteisiin	1 500 000
42. Teollisuuden ja energiahuollon ilmansuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	6 000 000
13. Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen (520)	43 855 000
23. Jätehuollon suunnittelu ja valvonta	500 000
46. Ongelmajätteiden kuljetustuki (siirtomääräraha)	1 700 000
47. Avustus Ekokem Oy Ab:n korkomenojen alentamiseen	9 000 000
61. Saaristo- ja tunturialueiden jätehuollon tukeminen	655 000
62. Jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen edistäminen (siirtomääräraha)	7 600 000
63. Jätteiden hyödyntämisen edistämisinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	2 000 000
64. Öljyjätetuilla rahoitettava öljyjätehuolto (arviomääräraha)	16 000 000
65. Jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	3 000 000
88. Ekokem Oy Ab:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	3 400 000
15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö (520)	9 510 000
21. Luonnonsuojelun yleismenot	700 000
22. Uhanalaisten lajien suojelu ja hoito	600 000
30. Korvaukset kunnille suojelualueista aiheutuvista metsäverotulojen menetyksistä (arviomääräraha)	2 400 000
31. Valtionavustus kunnille ulkoilureittien perustamiseen (siirtomääräraha)	610 000
41. Korvaukset suojelualueiden perustamisesta (siirtomääräraha)	2 500 000
42. Rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	150 000
43. Maa-aineslain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)	2 000 000
62. Saariston ympäristönhoitoavustukset (siirtomääräraha)	550 000
20. Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito (520)	61 454 000
22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito	5 464 000
70. Luonnonsuojelualueiden kalustohankinnat (siirtomääräraha)	1 000 000
74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	2 990 000
75. Urho Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liittyvät kompensaatioinvestoinnit (siirtomääräraha)	2 000 000
88. Maan hankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin (siirtomääräraha)	50 000 000
25. Vesi- ja ympäristöhallinto (560)	284 474 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	143 734 000
21. Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta (siirtomääräraha)	1 450 000
22. Katselmustoimitukset	570 000
23. Vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta (siirtomääräraha)	3 250 000
24. Meriympäristön suojelu	565 000

25.	Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	300 000
26.	Kansainvälinen yhteistyö	644 000
29.	Muut kulutusmenot	44 871 000
30.	Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha) ..	3 000 000
31.	Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	8 000 000
32.	Valtionosuus kunnille ympäristönsuojelun käyttökustannuksiin	17 800 000
40.	Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha) ..	9 600 000
51.	Avustukset maatilatalouden vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	1 500 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	7 100 000
72.	Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta (siirtomääräraha)	3 100 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	22 800 000
77.	Vesien- ja ympäristönsuojelutyöt (siirtomääräraha)	16 190 000
26.	Öljyvahinkojen torjunta (520)	14 400 000
27.	Öljysuojatoiminta (arviomääräraha)	1 500 000
29.	Öljyntorjuntakaluston korjaus ja kunnossapito (arviomääräraha)	1 500 000
70.	Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	10 500 000
74.	Varastorakennusten suunnittelu ja rakentaminen (siirtomääräraha)	900 000
30.	Kaavoitus- ja rakennustoimi (530)	87 730 000
21.	Alueiden käytön suunnittelun tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha)	3 000 000
22.	Rakentamismääräysten ja -ohjeiden kehittäminen (siirtomääräraha) ..	3 020 000
23.	Kiinteistötietojärjestelmän kehittäminen	1 610 000
24.	Rakennusvalvonnan tietojärjestelmän kehittäminen	200 000
30.	Valtionosuus rakennustarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha) ..	21 200 000
31.	Valtionosuus rakennuskaavoitukseen	12 100 000
32.	Avustus kunnallisten korjausneuvojen ja aluearkkitehtien palkkauksiin	13 500 000
33.	Valtionosuus seutukaavoituksen kustannuksiin	21 400 000
34.	Valtionavustukset kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden rakennusten säilyttämiseen (siirtomääräraha)	2 900 000
36.	Maa-ainelain mukaiset valtionavustukset kunnille	600 000
38.	Valtionavustus kunnille rakennussuojelukustannuksiin	2 500 000
61.	Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukeminen	1 100 000
62.	Valtionavustus koerakentamiseen ja kokeilutoimintaan (siirtomääräraha)	4 600 000
40.	Asuntohallitus (540)	33 559 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	22 695 000
27.	Tietojen koneellinen käsittely	2 800 000
29.	Muut kulutusmenot	7 439 000
70.	Kaluston hankkiminen	625 000
45.	Asuntotoimi (540)	3 740 500 000
30.	Kuntien maanostolainojen korkotuki (arviomääräraha)	1 500 000

32.	Avustukset kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen (siirtomääräraha)	15 000 000
33.	Avustukset kunnille asunnottomien asunto-olojen parantamiseen (siirtomääräraha)	7 000 000
35.	Korvaukset kunnille asumistukiasiaain hoitamisesta (arviomääräraha) ..	13 000 000
50.	Asuntotutkimus (siirtomääräraha).....	2 900 000
51.	Valtionavustus vuokratalojen omapääomaosuuteen (siirtomääräraha) ..	14 000 000
52.	Valtionavustukset eräille asuntoalan järjestöille	1 100 000
53.	Oman asunnon hankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	170 000 000
54.	Asumistuki (arviomääräraha).....	600 000 000
56.	Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha)	30 000 000
62.	Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	22 000 000
63.	Vuokra-asuntolainojen korkotuki (arviomääräraha)	19 000 000
64.	Avustukset taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokrataloille	10 000 000
83.	Asuntolainat	2 300 000 000
84.	Asuntolainat asuntolainoitettujen vuokra- ja asunto-osuuskunta-asuntojen omaksilunastamista varten (siirtomääräraha)	55 000 000
85.	Asuntolaina Y-säätiölle ja kunnille (siirtomääräraha)	40 000 000
86.	Lainat peruskorjauksiin ja perusparannuksiin	440 000 000
99.	Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot (510)	3 810 000
08.	Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	510 000
26.	Ympäristöministeriön hallinnonalan jatko- ja täydennyskoulutus	1 300 000
50.	Valtionavustukset valtakunnallisille ympäristön- ja luonnonsuojelujärjestöille	2 000 000

Pääloukka 36

36. VALTIONVELKA	13 472 060 000
01. Kotimaisen velan korko (910).....	2 496 603 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha)	2 491 603 000
92. Kotimaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)	5 000 000
03. Ulkomaisen velan korko (910)	2 217 825 000
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha).....	2 215 825 000
91. Ulkomaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha).....	2 000 000
05. Kotimaisen velan kuoletus (910)	5 802 403 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)	5 802 403 000
07. Ulkomaisen velan kuoletus (910)	2 627 472 000
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)	2 627 472 000

09. Muut menot valtionvelasta (910)	327 757 000
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	310 015 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan indeksikorotus (arviomääräraha)	17 742 000

Menojen kokonaismäärä:

109 523 696 700

Yksityiskohtaiset perustelut

YLEINEN OSA

Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksessä perustellaan kaikkien momenttien määrärahojen käyttötarkoitus ja mahdollinen määrärahan muutos. Aikaisempien vuosien tulo- ja menoarvioihin sisältyvät tulo- ja menoarvion soveltajaa sitoviksi tarkoitetut ehdot, edellytykset ja muut kannanotot, jotka oli tarkoitettu koskemaan myös myöhempien varainhoitovuosien määrärahoja, on sisällytetty näihin yksityiskohtaisiin perusteluihin siltä osin kuin niiden voimassaolo on katsottu edelleen tarpeelliseksi tai niitä on muutettu. Jäljempänä kohdassa 2 on määritelty menomomenttien asiasisältö, jota ehdotetaan noudatettavaksi, ellei ao. momentin yksityiskohtaisista perusteluista muuta johdu.

Eräät tulo- ja menoarvion momentit on jaettu alamomentteihin. Alamomentti vastaa määrärahalajiltaan ja muutenkin oikeudellisesti momenttia. Määrärahaa tai osaa siitä ei saa siirtää alamomentilta toiselle alamomentille.

Menoarviomomentilla ja sen alamomentilla on eräissä tapauksissa esitetty käyttösuunnitelma. Siinä on mainittu määrärahan käyttötarkoitukset sekä ne markkamäärät, jotka kutakin käyttötarkoitusta varten on arvioitu tarvittavan. Käyttösuunnitelmissa mainitut käyttötarkoitukset ovat tulo- ja menoarvion soveltajaa sitovia siten, että määrärahaa ei saa käyttää käyttösuunnitelmassa mainitsemattomiin tarkoituksiin. Mikäli johonkin käyttösuunnitelmassa mainittuun tarkoitukseen tarvittaisiin enemmän varoja kuin käyttösuunnitelmaan on merkitty, voidaan sanotun käyttötarkoituksen kohdalla mainittua markkamäärää muuttaa valtion tulo- ja menoarviosta sekä kirjanpidosta annetussa asetuksessa (775/72) säädettyssä järjestyksessä edellyttäen, että koko momentin ja alamomentin käyttö pysyy kuitenkin niille merkityn määrärahan rajoissa eikä niiden perusteluista muuta johdu.

1. Eräiden henkilöstömenojen budjetointi

Tiedot virastojen ja laitosten virkojen ja toimien määrästä sekä tilapäisen ja palkkausmomentilta palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön määrästä v. 1986 on esitetty asianomaisen palkkausmomentin yhteydessä samoin kuin virkojen ja toimien tai henkilöstön määrän muutokset, jotka aiheutuvat vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksestä. Henkilöstön määrän muutosta koskeviin lukuihin sisältyvät myös mahdolliset henkilöstön siirrot palkkausmomentille muilta momenteilta sekä vuoden 1985 syksyn lisämeno-

arviossa ja vuoden 1986 kevään lisämenoarviossa hyväksytyt muutokset.

Voimassa olevien säännösten ja vakiintuneen käytännön perusteella ehdotetaan v. 1987 tarkistettavaksi *julkisia tehtäviä hoitavien ja muussa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa* kuin virkasuhteessa valtioon olevien henkilöiden, kuten kansanedustajien, eduskunnan virka- ja palvelusmiesten ja valtioneuvoston jäsenten palkkaukset sekä sosiaaliturvamaksu soveltuvin osin ja enintään samoja perusteita noudattaen kuin virkamiespalkkaukset.

Valtion ylimääräisiin eläkkeisiin esitetään määrärahoja siten, että niitä voitaisiin tarkistaa samalla tavalla kuin valtion eläkelainsäädännön mukaisia vakinaisia eläkkeitä.

Vuonna 1983 käynnistettiin valtiolla *osa-aikatyökokeilu*, jonka tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus siirtyä vapaaehtoisesti osaaikatyöhön ja samalla luoda mahdollisuus palkata virastoihin ja laitoksiin vastaavaksi ajaksi ensisijaisesti nuoria työnhakijoita. Saatujen kokemusten ja tehtyjen selvitysten perusteella ehdotetaan, että pysyväisluonteiseksi muodostunutta menettelyä jatkettaisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että osa-aikatyöhön siirtyvien palkkaukset saadaan maksaa palkkausmomentin tilapäisten palkkioiden ja työsuhdepalkkojen määrärahoista käyttösunnitelmaa tarvittaessa tarkistamalla edellyttäen, että vastaava määrä säästyy osa-aikakokeilun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksista. Milloin tulo- ja menoarviossa ei ole palkkausmomentilla käyttösunnitelmakohtaa "Tilapäisten palkkiot"

tai "Työsuhdepalkat", ehdotetaan, että mainittu, edellä tarkoitettujen järjestelyiden vaatimat käyttösunnitelmakohtat saadaan lisätä erityismenoarviossa. Edellä tarkoitettujen järjestelyt saadaan toteuttaa palkkausmomentin henkilöstön enimmäislukumääriä koskevien rajoitusten estämättä.

Vuonna 1981 eräissä virastoissa ja laitoksissa aloitettu *varhaiskuntoutuskokeilu* päättyi vuoden 1985 aikana. Kokeilussa toteutetun varhaiskuntoutuksen jälkeisen uudelleensijoituksen edellytysten turvaamiseksi ehdotetaan kuitenkin, että valtion virkamiesten ja virkasuhteeseen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon olevien henkilöiden palkkauksiin palkkausmomentilla varatuista määrärahoista voidaan niissä tapauksissa, jolloin uudelleensijoittaminen on aiheuttanut ansioiden alenemista, edelleen maksaa valtiovarainministeriön määräämien perusteiden mukaista uudelleensijoitusrahaa eräissä virastoissa ja laitoksissa siltä osin kuin ne ovat kuuluneet kuntoutuksen kokeilutoiminnan piiriin.

2. Menomomenttien asiasisältö

Kulutusmenot (01—29)

Kulutusmenomomentit on merkitty pääsääntöisesti kiinteiksi määrärahoiksi lukuunottamatta palkkausmomentteja, komiteamomentteja, eläkemomentteja, maksullisen palvelutoiminnan momentteja ja liikelaitosten käyttömenoja. Eräissä poikkeustapauksissa määräraha on merkitty kuitenkin arviomäärärahaksi tai asianmukaisin erityisperustein siirtomäärärahaksi.

Palkkaukset ja palkkauksen luonteiset menot (01—09)

01—02. Palkkaukset

Palkkausmomentille on merkitty viraston oman henkilöstön virka- ja työehtosopimusten tai muiden vastaavien perusteiden mukaiset palkkaukset sekä eräät pysyväisluonteisesta asiantuntijatoiminnasta johtuvat palkkiot, joista on suoritettava sosiaaliturvamaksu. Ulkomaisissa edustustoissa palvelevien ja sotilasiamiesten paikalliskorotukset sekä kurssi- ja hintavaihtelukorvaukset sekä eräät muut vastaavanlaiset palkkausmenot merkitään palkkausmomentille huolimatta siitä,

että näistä palkkausmenoista ei suoriteta sosiaaliturvamaksua.

Palkkausmomentin käyttösunnitelman kohdan 1 (perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset) määrärahaa ehdotetaan voitavan käyttää *sopimuspalkkaisten* virkamiehen kanssa tehtyyn sopimukseen perustuvan palkkauksen suorittamiseen sopimuksen päättymisajankohtaan asti siinä tapauksessa, että sopimuksessa tarkoitettu virka on lakkautettu eikä sopimuksessa määrätty irtisanomisaikaa vastaava aika ole viran lakkaamisajankohtana vielä päättynyt.

Palkkausmomentti jaetaan käyttösunnitelmaan seuraavasti:

Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset. Käyttösunnitelman kohtaan on merkitty virasta tai toimesta maksettava kokonaispalkkaus lisineen samoin kuin sopimuspalkkaisten viran kokonaispalkkaus.

Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot. Käyttösunnitelman kohtaan on merkitty päätoimisten tilapäisten toimihenkilöi-

den palkkaus kaikkine lisineen ja rajavartijoiden sekä puolustuslaitoksen värvätyn henkilökunnan sekä posti- ja telelaitoksen erityisryhmien palkkaukset kaikkine lisineen.

Työsuhdepalkat. Käyttösuunnitelman kohtaan on merkitty sellaiselle työsopimussuhteessa olevalle henkilökunnalle maksettavat palkat kaikkine lisineen, joka pysyväisluonteisesti työskentelee tehtävissä, jotka liittyvät oleellisesti viraston tai laitoksen työhön. Työsuhdepalkkoja sisältyy myös työmäärärahoihin sekä sellaisiin työmäärärahan luonteisiin toimintakokonaisuutta osoittaviin määrärahoihin, joiden perusteluissa on tästä nimenomaan mainittu.

Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset. Käyttösuunnitelman kohtaan on merkitty joko tilapäisinä tai työsopimussuhteisina palkattujen kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaussuoritusmaksut.

Muut palkat ja palkkiot. Käyttösuunnitelman kohtaan on merkitty luento-, tunti- ja dosenttiopetuspalkkiot sekä muihin palkkausmomentin käyttösuunnitelmakohtiin kuulumattomat palkkausmomentin palkkaukset.

Sosiaaliturvamaksu. Käyttösuunnitelman kohtaan on merkitty valtion työnantajana suorittama sosiaaliturvamaksu. Muiden kuin palkkausmomentilta 01 maksettavien palkkojen osalta sosiaaliturvamaksu on sisällytetty samalle momentille, jolta palkat maksetaan.

05—07. *Eläkkeet*

Momenteille on merkitty vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä eräät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset kuten hautausavut.

Eläkkeet on merkitty pääluokkaan 28 lukuunottamatta valtion liikeyrityksiä, joiden eläkemenot merkitään ao. liikeyrityksen lukuun.

08—09. *Komitealaitos*

Ministeriön esittelystä asetettujen tilapäisten komiteoiden ja toimikuntien menot on merkitty kunkin pääluokan viimeiseen lukuun momentille 08 (Komiteat ja asiantuntijat), joka merkitään arviomäärärahaksi. Neuvottelukuntien, neuvoston, lautakuntien ja muiden pysyvien toimielinten menot on merkitty ministeriön lukuun tai

pääluokan viimeiseen lukuun momentille 09 (Neuvottelukunnat).

Jos pysyvä toimielin on asetettu nimenomaisesti jonkin viraston yhteyteen, sen menot on voitu merkitä asianomaiseen lukuun momentille 09.

Komiteamomenteille ei ole merkitty virastojen johtokuntien tai vastaavien linjaorganisaatioon kuuluvien toimielinten menoja.

Momenteilta 08—09 voidaan maksaa erilaisia kulutusmenoja. Momenttien käyttö huoneisto-, kalusto- ja laitehankintoihin ei ole mahdollista. Ministeriö tai virasto huolehtii sellaisista hankinnoista komitean puolesta ja käyttää siihen omia määrärahojaan.

Henkilöstön palkkaamisessa noudatetaan valtioneuvoston komiteoista antaman päätöksen mukaista menettelyä. Henkilöstön palkkaamista rajoittavat lisäksi määrärahan suuruus ja momentin perusteluihin mahdollisesti otettu maininta henkilöstön enimmäismäärästä.

Momentilta 08 voidaan maksaa palkkioita komiteatyöhön verrattavista ajallisesti ja tehtäviltään rajatuista ja tarkoin määritellyistä asiantuntijatehtävistä.

Muut kulutusmenot (10—29)

Muut kulutusmenot kuin palkkaukset ja palkkauksen luonteiset menot on merkitty momentteille 10—29. Näitä momenteilta saadaan siten maksaa muiden kuin investointiluonteisten tavaroitten ja palvelusten ostoja ottaen huomioon jäljempänä esitetyt yksityiskohtaisemmat ohjeet ja erittelyt.

Ellei momentin perusteluista muuta johdu, ei kulutusmenomomentin määrärahasta saa maksaa sellaisten tietokone-, tekstinkäsittely- ja muiden toimistolaitteiden vuokra-, leasing- tai osamaksuja, joiden hankinta tapahtuu normaalisti momentin 70 määrärahasta, lukuunottamatta keilu- ja muuhun lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettujen laitteiden vuokramaksuja. Tästä rajoituksesta voidaan poiketa, mikäli se on taloudellisesti tai muusta erityisestä syystä perusteltua. Rajoitus ei koske valtion liikeyrityksiä, momenttien 28.80.71 ja 28.92.70 määrärahalla hankittujen laitteiden eikä ennen vuotta 1985 tehdyistä vuokrasopimuksista johtuvia vuokramenoja.

Muiden kulutusmenojen momenteilta ei saa palkata henkilöstöä, ellei lupaa tähän ole ao. momentin perusteluissa erikseen annettu.

13. Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito

Momentille on merkitty rakennusten korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot. Mikäli rakennuksen arvo nousee korjauksen johdosta siinä määrin, että korjausta on pidettävä perusparannuksena, meno on merkitty sijoitusmenoksi (vrt. momentit 74—76).

14—15. Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kunnossapito

Momenteille on merkitty maa- ja vesirakennusten ja -rakenteiden korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot (vrt. momentit 77—79).

16—18. Puolustusvoimien kaluston hankkiminen

Momenteille on merkitty puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston ja välineiden hankkimisesta aiheutuvat menot (vrt. momentit 70—73). Puolustusmateriaalin hankintamäärärahalla voidaan maksaa hankintojen toteuttamiseen välittömästi liittyvän määräaikaisen projektihenkilöstön palkkausmenot.

19—28. Eräät kulutusmenot

Muut kuin edellä tarkoitetut kulutusmenot on merkitty pääsääntöisesti momentille 29. Poikkeuksellisesti on momenteille 21—28 sisällytetty sellaisia tavaroiden ja palvelusten ostoon tarkoitettuja selvästi rajattavan kokonaisuuden muodostavia määrärahoja, jotka erityisen syyn perusteella on tarkoituksenmukaista merkitä omalle momentilleen. Tällaisia mahdollisesti omille momenteilleen merkittyjä menokokonaisuuksia ovat mm. ao. hallintoyksiköille tyypilliset, suuruudeltaan poikkeuksellisen merkittävät menolajierittelyä noudattavat toiminnan erityismenot sekä selvästi määräaikaiset erillisprojektit ja muut toimintakokonaisuusmenot. Maksullisen palvelutoi-

minnan menot on ehdotettu aina omalle momentilleen.

Momenteille 21—28 ehdotettaviin määrärahoihin ei pääsääntöisesti ole sisällytetty liikeyrityksiä koskevia momenteja lukuunottamatta määrärahoja henkilöstön palkkaamiseksi. Henkilöstön palkkaaminen määräaikaista projekteja varten on kuitenkin mahdollista siinä tapauksessa, että momentin perusteluissa on nimenomaan mainittu määrärahan olevan käytettävissä henkilöstön palkkaamiseen perusteluissa ehdotettujen rajoitusten puitteissa.

Maksullisen palvelutoiminnan menomomentille on ehdotettu vain sellaisia menoeria, jotka selvästi ovat kohdistettavissa maksullisen palvelutoiminnan menoksi. Maksullisen palvelutoiminnan menojen perustelut liittyvät kiinteästi ao. tulomomentin kohdalla esitettyyn laskelmaan, jossa on otettu huomioon myös muut kuin erillismomentille merkittävät maksullisen palvelutoiminnan kustannukset.

29. Muut kulutusmenot

Momentille 29 on merkitty määrärahat hallintoyksikön juoksevaan toimintaan tarkoitettujen tavaroiden ja palvelusten ostoon, siltä osin kuin kyseessä olevia määrärahoja ei ole budjetoitu momenteille 10—28.

Valtion henkilöstöä kannustetaan tekemään hallinnon toimivuuteen, erityisesti menettelyihin ja välineisiin kohdistuvia parannusehdotuksia. Tätä tarkoittavasti kehitetään virastoissa ja laitoksissa kyseisten ehdotusten käsittelyä ja palkitsemista. Tästä henkilöstön *aloitetoiminnan* kustannuksista aiheutuvat menot, palkkausmenoja lukuunottamatta, maksetaan kulutusmomentilta 29.

Momentin 29 määrärahan käyttötarkoitukset on eritelty seuraavassa asetelmassa, jota soveltuvin osin on tarkoitus käyttää erityismenoarvion ja hallinnollisen kirjanpidon erittelypohjana:

Muiden kulutusmenojen ohjeellinen käyttösuunnitelmaerittely

Päerittely	Alaerittely	Selite
Käyttövarat (enintään)		Ao. yksikön käytettäväksi
Virkistys- ja lomatoiminta (enintään)	Virkistystoiminta (enintään)	Virkistystoiminnan tarvikkeet ja palvelukset
	Lomatoiminta (enintään)	Lomatoiminnan tarvikkeet ja palvelukset

Palkkaukset

Matkat

Matkat

Päivärahat

Hotellikorvaukset

Valtion korvattavat henkilöstön muutot

Kurssi- ja konferenssimaksut

Koulutustarvikkeet

Muut henkilöstömenot Koulutus

Työpaikkaterveydenhuolto

Terveyden- ja sairaanhoitomaksut

Lääkkeet ja hoitotarvikkeet

Muut

Työpaikkaruokailun tarvikkeet ja palvelukset

Virkapukuavustukset

Suojavaatetus

Muut

Rakennusten käyttö

Vuokrat

Vuokrat valtion laitoksille

Vuokrat muille

Sähkö, kaasu ja vesi

Sähkömaksut

Kaasumaksut

Vesi- ja jätevesimaksut

Lämmitys

Kaukolämpömaksut

Lämmityspolttoaineet

Puhtaanapito

Siivoustarvikkeet ja -palvelukset

Alueiden puhtaanapidon (ml. lumityöt) edellyttämät tarvikkeet ja palvelukset

Jätehuoltopalvelukset ja -maksut

Puistojen ym.
alueiden ylläpito

Puistojen ym. laajojen alueiden ylläpidon ja puhtaanapidon edellyttämät tarvikkeet ja palvelukset

Muut

Hissien ym. laitteiden huolto

Edellä mainitsemattomat tarvikkeet ja palvelukset

Toimistomenot

Painatus, monistus
ja kopiointi

Painatus- ja monistuspalvelukset

Asiakirjojen sidontapalvelukset

Kopiointikoneiden vuokra- ja huoltomaksut

Monistus- ja kopiointitarvikkeet

Automaattinen
tietojenkäsittely

Atk-palvelusten ostot

Atk-laitevuokra- ja huoltomaksut

Atk-tarvikkeet

Posti-, lennätin-
ja puhelinmaksut
Toimistotarvikkeet
ja -palvelukset

Postimaksut

Puhelin-, lennätin- ja telexmaksut

Toimistotarvikkeet

Painotuotteet

Muut

Konttorikoneiden vuokrat ja huoltopalvelukset

Edellä mainitsemattomat tarvikkeet ja palvelukset

Toiminnan
erityismenot

Toiminnan erityismenoiksi luokitellaan edellä mainitsemattomia toiminnalle tyypillisiä aineiden, tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoja, joiden markkamääräinen osuus momentin menoista on huomattava

Esimerkkejä toiminnan erityismenoista ovat

— moottorikulkuneuvojen käytöstä,

— viestivälineiden käytöstä,

— opetustoiminnasta,

— potilaiden hoidosta,

Muut menot	Aineet ja tarvikkeet	<ul style="list-style-type: none"> — oppilaiden, potilaiden ym. ylläpidosta ja huollosta aiheutuvat aineiden ja tarvikkeiden sekä ulkopuolisten palvelusten ostot sekä raaka-aineiden ostot
		Toiminnan erityismenojen erittelyt pyritään yhtenäistämään hallinnonalojen puitteissa samantyyppistä toimintaa suorittavien hallintoyksikköjen kesken
		Em. ryhmiin kuulumattomat
		— raaka- ja apuaineet
		— poltto- ja voiteluaineet
		— lääkkeet ja hoitotarvikkeet
		— tekstiilit ja vaatteet
		— puhdistusaineet ja siivousvälineet
		— elintarvikkeet
		— työvälineet
		— muut aineet ja tarvikkeet
	Koneiden ja laitteiden korjaus ja kunnossapito	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— korjaus- ja kunnossapitotarvikkeet
		— varaosat
		— korjaus- ja kunnossapitopalvelukset
	Talorakennusten korjaus ja kunnossapito	Rakennusten ja huoneistojen korjauksen ja kunnossapidon tarvikkeet ja palvelukset (erää ei normaalitapauksessa esiinny)
	Maa- ja vesirakenteiden korjaus ja kunnossapito	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— korjaus- ja kunnossapitotarvikkeet
		— varaosat
		— korjaus- ja kunnossapitopalvelukset
	Konsulttipalvelukset	Konsulttipalvelusten ostot
	Muut palvelukset	Edellisiin ryhmiin kuulumattomien palvelusten ostot
	Muut	Viraston tai laitoksen tai muun viranomaisen toiminnasta johtuvat, valtion varoista suoritettavat vahingon- ja muut vastaavanlaiset korvaukset, milloin niitä varten ei ole erikseen budjetoitu määrärahaa
		Sama koskee sellaisten valtion tulojen ja muiden erien, joiden määräytymisperusteet on säännöksissä tarkoin määrätty, liikaa perityn osan palauttamista, milloin palautusta ei voida suorittaa a.o. tulomomentilta
		Kokous- ja konferenssimenot
		Jäsenmaksut (ml. kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut, ellei niitä niiden luonteen johdosta ole budjetoitu muulle momentille)
		Aloitetoiminnan kustannukset
		Muut edellisiin ryhmiin kuulumattomat menot

Asetelmaan sisältyvien erien "käyttövarat" ja "virkistys- ja lomatoiminta" osalta edellytetään, että kyseiset määrärahan osat merkitään erityismenoarviossa "enintään"-eriksi, joita ei saa ylittää, ja että käyttövarojen suuruus mitoitetaan

enintään yhtä suureksi kuin vuonna 1986 tulo- ja menoarviossa on vastaavaan tarkoitukseen myönnetty. Virkistys- ja lomatoimintaa varten erityismenoarvioon otettava määräraha voi olla enintään 20 markkaa henkilökuntaan kuuluvaa koh-

den vuodessa. Mikäli viraston edellisessä menoarviossa eritelty määräraha on erityisestä syystä ollut tätä suurempi, erityismenoarvioon voidaan virkistys- ja lomatoiminnan tukemista varten ottaa määräraha, joka enintään vastaa edellisessä menoarviossa eriteltyä määrärahaa kustannustason nousulla lisättynä.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoja ovat kunnille ja kuntainliitoille, elinkeinoelämälle ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut, siirrot kotitalouksille sekä siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille ja ulkomaille. Luonteenomaista siirtomenoille on se, että valtio ei saa välitöntä aineellista vastiketta kuten rahaa, tavaraa tai palvelusta siirron saajalta. Välillisesti siirtomenot yleensä edistävät myös valtion tehtävien toteutusta.

Siirtomenot on luokiteltu saajan mukaan. Valtionavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan merkitään mahdollisuuksien mukaan eri momenteille kuin kulutukseen menevät valtionavut.

30—39. Valtionavut kunnille ja kuntainliitoille ym.

Momenteille on merkitty kunnille ja kuntainliitoille suoritettavat valtionavut.

40—49. Valtionavut elinkeinoelämälle

Momenteille on merkitty elinkeinoelämän edistämiseksi tarkoitetut valtionavut yksityisille yrityksille ja elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien ym. etuja edistäville keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille

Momenteille on merkitty siirrot yksityisille kuttajille sekä valtionavut yleishyödyllisille järjestöille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksityiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille

Momenteille on merkitty siirrot tulo- ja meno-

arvion ulkopuolisiin rahastoihin sekä siirrot kansaneläkelaitokselle.

61—65. Erittelemättömät siirrot kotimaahan

Momenteille on merkitty sellaiset erittelemättömät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeinoelämän ja kotitaloussektorin kesken ei voida edeltäkäsien suorittaa. Menojen laadun mukaan ryhmiteltäessä on valtion liikeyritysten lisärahoitustarve luettu tähän ryhmään.

66—69. Siirrot ulkomaille

Momenteille on merkitty sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiketta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa menon suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitys yhteistyötoiminnan puitteissa myönnettävät avustukset sekä kansainvälisten rahoitusyhteisöjen jäsenmaksut.

Sijoitusmenot (70—89)

Reaalisijoitukset (70—79)

70—73. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen

Momenteille on merkitty työkoneiden ja -laitteiden, kuljetusvälineiden ja -kaluston, konttorikoneiden, huonekalujen, laboratorio- ja tutkimusvälineiden, radio- ja puhelinlaitteiden sekä muut suurten tai suurehkojen pitkävaikutteisten tavaroiden hankinnat. Silloin, kun momentin perusteluissa on erikseen mainittu saadaan momentin määrärahaa käyttää myös prototyyppin tai ns. nollasarjan tuote-erän hankintaa koskevan sopimuksen mukaisten tuotekehitysmenon maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti. Sopimukseen sisältyy ehto, että suoritettavat varat on suoritettava rojaltin muodossa takaisin valtiolle, jos tuotetta myydään valtionhallinnon ulkopuolelle.

74—76. Talonrakennukset

Momenteille on merkitty valtion uudisrakennustöistä ja rakennusten perusparannustöistä aiheutuvat menot. Perusparannuksiksi katsotaan muutos- tai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Momenteille on merkitty myös rakennusten suunnittelusta ja konsulttipalvelusten ostoista aiheutuvat menot lukuunottamatta sitä suunnittelutyötä, jota vas-

taava palkka merkitään palkkausmomentille 01. Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito on merkitty momentille 13.

Momenteilla yksilöityjen hankkeiden kustannusarviot vastaavat rakennuskustannusindeksin (1980 = 100) pistelukua 148. Jos hankkeesta on tehty urakkasopimus, kustannusarvio perustuu sopimukseen. Kustannusarviot ja laajuustiedot ovat ohjeellisia. Kustannusarvioiden muihin kuin rakennuskustannusindeksin muutoksesta aiheutuviin ylityksiin sekä hankkeen ilmoitetun laajuuden ylittämiseen ei kuitenkaan saada urakkasopimuksissa sitoutua ilman erityistä syytä ja elleivät kustannukset ole kohtuulliset. Erityiseksi syyksi voidaan katsoa sellainen suunnittelutietojen tarkentamisesta, olosuhteiden muutoksesta tai muusta sellaisesta syystä johtuva hankkeen laajuuden ja kustannusten tarkistuminen, joka ei ole ollut kohtuudella ennakoitavissa ja vältettävissä ja joka ei ole niin suuri, ettei hanketta voida enää pitää samana.

77—79. Maa- ja vesirakennukset

Momenteille on merkitty muista valtion rakennustöistä kuin talonrakennuksista aiheutuvat menot, kuten yleisten teiden, rautateiden, satamien, kanavien ja siltojen rakentaminen, maankuivaustyöt, vesi- ja viemärijohtotyöt, koskien ja vesiväylien perkaaminen, uittoväylien rakentaminen sekä pengerrys- ja patoamistyöt. Momenteille on merkitty myös maa- ja vesirakennusten suunnittelusta ja konsulttipalvelusten ostoista aiheutuvat menot lukuunottamatta sitä suunnittelutyötä, jota vastaava palkka merkitään palkkausmomentille 01. Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kunnossapito on merkitty momenteille 14—15.

Lainat ja muut finanssijoitukset (80—89)

80—82. Lainat kunnille ja kuntainliitoille ym.

Momenteille on merkitty kunnille ja kuntainliitoille myönnettävät lainat.

83—86. Lainat yksityisille

Momenteille on merkitty elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävät lainat. Myös valtionenemmistöisille osakeyhtiöille annettavat lainat on sisällytetty tähän ryhmään.

87. Muut ja erittelemättömät lainat

Momentille on merkitty sellaiset erittelemättömät lainat, joita ei voida edeltäkään jakaa kuntien ja yksityisten kesken. Momentille on merkitty myös ulkomaille myönnettävät lainat.

88—89. Muut finanssijoitukset

Momenteille on merkitty maa-alueiden, rakennusten, asunto-osakkeiden ja arvopapereiden ostot, sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin ym. finanssijoitukset.

Muut menot (90—99)

90—94. Valtionvelan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset

Momenteille on merkitty kotimaisen ja ulkomaisen velan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset.

95—99. Muut ja erittelemättömät menot

Momenteille on merkitty edellä luetelluille momenteille 01—94 kuulumattomat menot. Tällaisia menoja ovat esimerkiksi tileistä poistot ja eräät muut laskennalliset erät sekä hallitusmuodon 68 §:n 1 momenttiin perustuvat määrärahat valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin sekä lakiin ja asetukseen perustuviin menoihin, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa.

TULOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Tulo- ja varallisuusvero

Momentille arvioidaan kertyvän
28 400 000 000 mk.

Tulopoliittisten ratkaisujen yhteydessä valtioneuvosto teki periaatepäätöksen, jonka mukaan vuoden 1987 tuloverotuksen perusteita valtionverotuksessa kevennetään yhteensä 1 500 milj. markalla. Tämän mukaisesti hallitus antaa eduskunnalle tulo- ja varallisuusverotusta koskevat esitykset, joiden mukaan luonnollisten henkilöiden tulo- ja varallisuusverotuksen inflaatiotarkistus toteutetaan ennustettua $2\frac{1}{2}$ prosentin hintojen nousua suurempana. Tuloveroasteikkoa esitetään tarkistettavaksi 4 prosentilla ja keskeisiä vähennyksiä sekä varallisuusveroasteikkoa $3\frac{1}{2}$ prosentilla.

Tulo- ja varallisuusverolain eräitä vähennyksiä ehdotetaan lisäksi korotettavaksi inflaatiotarkistusta enemmän. Erityisesti pyritään tukemaan lapsiperheiden asemaa ja kehittämään omaisuustulojen verotusta. Lapsenhoitovähennyksen enimmäismääriä ehdotetaan tuntuvasti korotettavaksi. Samoin korotettaisiin valtionverotuksen huoltajavähennystä kahden tai useamman lapsen osalta ja veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä selvästi enemmän kuin inflaatiotarkistus edellyttäisi. Kunnallisverotuksen lapsivähennys ehdotetaan lapsiluvun mukaan porrastettavaksi ja korotettavaksi kahden tai useamman lapsen osalta huomattavasti inflaatiotarkistusta enemmän. Omaisuustulovähennyksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuokratulojen sekä osinkojen, osuus pääoman korkojen ja lisärahasijoitusten korkojen perusteella myönnettävän vähennyksen enimmäismääriä korotetaan selvästi

inflaatiotarkistusta enemmän. Osakesäästämistä ja arvopaperimarkkinoiden toimivuutta pyritään myös edistämään arvopaperipörssissä noteerattujen osakkeiden varallisuusverotuksessa sovellettavia arvostussäännöksiä muuttamalla. Erillisverotettavan muun kuin ansiotulon enimmäismäärää ehdotetaan myös korotettavaksi. Lisäksi hallitus ehdottaa tulonhankkimisvähennystä, palkkavähennystä, koulutusvähennystä sekä eläketulovähennystä korotettavaksi. Velkojen korkojen omavastuurajoitusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että rajoitus ei koskisi valtion tukemien opintolainojen korkoja. Varallisuusverotuksen vaikutuksia lievennetään tietyissä tapauksissa tarkistamalla ns. verotuksen kattosääntöä.

Ehdotetut tuloveroperusteiden tarkistukset on mitoitettu siten, että niiden yhdessä arvioidaan vähentävän vuodelta 1987 toimitettavassa verotuksessa tuloveron tuottoa noin 1 600 milj. markalla vuonna 1986 voimassa olevien veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna. Tuloveroasteikon tarkistus lieventäisi myös erillisinä verovelvollisina verotettavien avointen ja kommandiitti-yhtiöiden sekä kuolinpesien verotusta. Yhteensä tulo- ja varallisuusverotuksen muutosten arvioidaan pienentävän vuodelta 1987 maksuunpantavan veron tuottoa lähes 1 650 milj. markalla. Muutokset on tarkoitettu ottamaan huomioon palkan- saajien ennakonpidätystaulukoissa maaliskuusta 1987 lähtien, mistä syystä muutosten vaikutusten vuoden 1987 tuloverokertymään arvioidaan olevan 1 200 milj. mk.

Hallituksen tarkoituksena on jatkaa yritysverotuksen kehittämistä päätettyjen suuntaviivojen mukaisesti vuosina 1987 ja 1988. Hallitus on

kesällä 1986 antanut eduskunnalle esityksen laiksi konserniavustuksesta verotuksessa ja esityksen laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta, jonka mukaan verohallituksella olisi oikeus antaa sitovia määräyksiä yksityisen liikkeen- ja ammatinharjoittajan työmatkasta aiheutuneen elantokustannusten lisäyksen vähennyskelpoisuudesta. Eduskunnalle on myös annettu esitys laiksi verotuslain 72 §:n muuttamisesta. Esityksen mukaan harkintaverotusmahdollisuus poistetaan kommandiittiyhtiöiden ja avointen yhtiöiden harjoittamasta liikkeestä saadusta tulosta, jos yhtiömiehinä verovuoden aikana on ollut vain luonnollisia henkilöitä tai kuolinpesiä. Hallitus on lisäksi antanut eduskunnalle esityksen laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 §:n sekä kirjanpitolain 16 §:n muuttamisesta, jotka sisältävät turva- ja velvoitevarastoja koskevat varussäännökset. Tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä eduskunnalle annetaan esitys laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 ja 61 §:n muuttamisesta, jolla jatketaan voimassa olevia osinkovähennyssäännöksiä koskemaan myös vuosien 1987—1988 verotusta. Näillä lainmuutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia valtion verokertymään vuonna 1987 verrattuna aikaisemmin voimassa olevien perusteiden mukaiseen kertymään.

Maatalouden investointivarauslain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi ja lakia tarkistettavaksi maataloustulosopimuksessa sovitulla tavalla.

Vuodelta 1985 toimitettavan verotuksen valmistuminen lykkääntyy kuukaudella. Tästä syystä ennakonpalautusten maksatus ja lopullisen veron ensimmäinen kantoerä siirtyvät vuoden 1987 puolelle. Lykkääntymisen johdosta tulo- ja varallisuusveron kertymä jää normaalitilanteeseen verrattuna 600 milj. mk pienemmäksi v. 1987. Vastaavasti vuoden 1986 kertymä muodostuu 600 milj. mk suuremmaksi. Momentin 15.02.01 perusteluihin viitaten lykkääntymisestä aiheutuvat vuosien 1986 ja 1987 budjettitalouksien tasapainoon kohdistuvat vaikutukset on tarkoitettu hoitaa lainanottoitoimenpitein.

Tulo- ja varallisuusveron tuoton lisäys on 1 735 000 000 mk. Lisäys aiheutuu vuoden 1987 palkkasumman, yksityisten elinkeinonharjoittajien tulojen ja yhteisöjen voittojen arvioidusta kasvusta sekä siitä, että palkkasumman kasvun

vuonna 1986 on arvioitu olevan suuremman kuin vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesityksessä oli ennakoitu. Veron tuottoa vähentää verotuksen lykkääntymisestä aiheutuvan vaikutuksen lisäksi ehdotettu tulo- ja varallisuusverotuksen keventäminen sekä yritysverotus uudistuksesta vuoteen 1987 kohdistuvat vaikutukset, joista merkittävien on tuloverokannan alentamisesta aiheutuvat viivästyneet vaikutukset vuodelta 1986 sekä se, että alentunut tuloverokanta otetaan sellaisenaan huomioon vuoden 1987 ennakonkannossa.

Momentille kirjataan myös vuodelta 1985 ja sitä aikaisemmilta vuosilta kertyvät tai palautettavat erät, jotka perustuvat merimiesverolain mukaisiin suorituksiin.

1987 esitys	28 400 000 000
1986 tuloarvio	26 665 000 000
1986 lisämenoarvio	450 000 000
1985 tilinpäätös	25 136 862 016

(02.) Merimiesvero

Viitaten momentin 11.01.01 peusteluihin sekä siihen, että vuoden 1986 alusta lukien ei enää kanneta erillistä merimiesveroa, momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 5 000 000 mk.

1986 tuloarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	128 582 044

03. Perintö- ja lahjavero

Momentille arvioidaan kertyvän 410 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1987 esitys	410 000 000
1986 tuloarvio	405 000 000
1985 tilinpäätös	366 355 233

04. Arpajaisvero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi arpajaisverolain väliaikaisesta muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän edelleen 260 000 000 mk. Arpajaisveroa arvioidaan vuonna 1986 kertyvän 240 000 000 mk eli 20 000 000 mk tuloarvioon merkittyä vähemmän. Lisäys vuoden 1986 arvioituun kassakertymään verrattuna on 20 000 000 mk.

1987 esitys	260 000 000
1986 tuloarvio	260 000 000
1985 tilinpäätös	118 562 126

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Liikevaihtovero*

Momentille arvioidaan kertyvän
31 050 000 000 mk.

1987 esitys	31 050 000 000
1986 tuloarvio	26 450 000 000
1986 lisämenoarvio	760 000 000
1985 tilinpäätös	24 810 931 186

Telepalvelujen myynnin, muun yrityksen kuin varsinaisen telelaitoksen myymän datasiirtopalvelun ja maahantuodun raakakahvin liikevaihtoverotuskohtelua ehdotetaan jatkettavaksi sisällöltään samanlaisina kuin väliaikaisesti vuonna 1986 voimassa olevissa laeissa on säädetty. Eduskunnalle annetaan tätä tarkoittavat liikevaihtoverotuksen väliaikaista muuttamista koskevat lakiesitykset.

Veron tuoton lisäys on 4 600 000 000 mk. Lisäyksestä arvioidaan 1 950 000 000 mk aiheutuvan eduskunnan hyväksymästä energiaverotusta koskevasta muutoksesta ja sen kokovuotisesta vaikutuksesta liikevaihtoveron tuottoon. Muu osa liikevaihtoveron tuoton lisäyksestä on arvioitu aiheutuvan kotimaisen kysynnän muiden erien kuin energiatuotteiden kysynnän arvon ennakoitua kasvusta.

02. *Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero*

Momentille arvioidaan kertyvän 910 000 000 mk. Lisäys 70 000 000 mk aiheutuu lähinnä arvioidusta vakuutuksien lukumäärän, vakuutusmäärien ja vakuutettujen omaisuusarvojen kasvusta.

1987 esitys	910 000 000
1986 tuloarvio	840 000 000
1985 tilinpäätös	814 988 237

03. *Apteekkimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 168 000 000 mk. Lisäys on 16 000 000 mk.

1987 esitys	168 000 000
1986 tuloarvio	152 000 000
1985 tilinpäätös	153 248 305

06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Tuontitulli*

Momentille arvioidaan kertyvän 840 000 000 mk. Vähennys 30 000 000 mk aiheutuu lähinnä siitä, että vuoden 1986 tuloarvio on osoittautunut liian suureksi.

1987 esitys	840 000 000
1986 tuloarvio	870 000 000
1985 tilinpäätös	781 061 437

02. *Tuontimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk. Vähennys on 5 000 000 mk.

1987 esitys	15 000 000
1986 tuloarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	21 308 523

09. *Tasausvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi tasausverosta annetun lain (922/71) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 800 000 000 mk. Vähennys 110 000 000 mk aiheutuu lähinnä ehdotetusta energiaverouudistuksen johdosta tehtävästä tasausveroprosenttien alentamisesta.

1987 esitys	800 000 000
1986 tuloarvio	910 000 000
1985 tilinpäätös	839 772 655

08. Valmisteverot

01. *Tupakkavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 950 000 000 mk. Lisäys 80 000 000 mk aiheutuu lähinnä siitä, että tupakkatuotteiden vähittäishintoja korotettiin 1.6.1986 lukien 5,2 prosentilla sekä siitä, että vähittäishintojen on arvioitu nousevan vuonna 1987 kustannus- ja hintatason nousun edellyttämällä tavalla.

1987 esitys	1 950 000 000
1986 tuloarvio	1 870 000 000
1985 tilinpäätös	1 820 178 602

02. *Makeisvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi makeisverosta annetun lain (867/79) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 125 000 000 mk. Lisäys 10 000 000 mk aiheutuu pääosin ehdotetusta makeisveron korottamisesta tapahtuneen hinta- ja kustannustason nousun edellyttämällä tavalla.

1987 esitys	125 000 000
1986 tuloarvio	115 000 000
1985 tilinpäätös	104 223 889

03. *Olutvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 515 000 000 mk. Lisäys 180 000 000 mk aiheutuu lähinnä oluiden vähittäishintojen arvioidusta 4 prosentin hintojen korotuksesta vuonna 1987 sekä siitä, että vuoden 1986 tuloarvio on osoittautunut ennakoitua suuremman oluiden kulutuksen kasvun johdosta liian pieneksi.

1987 esitys	1 515 000 000
1986 tuloarvio	1 335 000 000
1986 lisämenoarvio	30 000 000
1985 tilinpäätös	1 282 409 839

04. *Alkoholijuomavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 790 000 000 mk. Lisäys 250 000 000 mk aiheutuu lähinnä alkoholijuomien vähittäishintojen arvioidusta 4 prosentin hintojen korotuksesta vuonna 1987 sekä siitä, että vuoden 1986 tuloarvio on osoittautunut alkoholijuomien ennakoitua suuremman kulutuksen johdosta liian pieneksi.

1987 esitys	3 790 000 000
1986 tuloarvio	3 540 000 000
1986 lisämenoarvio	40 000 000
1985 tilinpäätös	3 212 096 675

05. *Virvoitusjuomavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 85 000 000 mk. Lisäys on 15 000 000 mk.

1987 esitys	85 000 000
1986 tuloarvio	70 000 000
1985 tilinpäätös	79 801 994

06. *Elintarviketuotteiden valmistevero*

Momentille arvioidaan kertyvän 135 000 000 mk. Lisäys 20 000 000 mk aiheutuu lähinnä tuonnin arvioidusta kasvusta.

1987 esitys	135 000 000
1986 tuloarvio	115 000 000
1985 tilinpäätös	116 370 291

07. *Polttoainevero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi polttoaineverosta annetun lain (548/86) 4 §:n muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 3 140 000 000 mk. Vähennys on 1 360 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä energiaverotuksen uudistamisesta. Veron tuottoa lisää 70 000 000 markalla ehdotettu liikennepolttonesteiden polttoaineveromäärien korottaminen 2 1/2 prosentilla vuoden 1987 alusta lukien. Hallitus ehdottaa toisaalta, että lyijyttömän bensiinin valmisteveroa alennetaan siten, että lyijyttömän bensiinin hinta olisi noin 5 penniä 92-oktaanisen bensiinin hintaa halvempi. Muutoksella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta polttoaineveron tuottoon vuonna 1987.

1987 esitys	3 140 000 000
1986 tuloarvio	4 500 000 000
1986 lisämenoarvio	-290 000 000
1985 tilinpäätös	4 465 297 917

08. *Ravintorasvavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 230 000 000 mk. Lisäys 53 000 000 mk aiheutuu lähinnä arvioidusta rasvaraaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen kehityksestä.

1987 esitys	230 000 000
1986 tuloarvio	177 000 000
1985 tilinpäätös	165 254 239

09. *Sokerivero*

Momentille arvioidaan kertyvän 185 000 000 mk. Lisäys 65 000 000 mk aiheutuu lähinnä siitä, että sokeriveroa korotettiin 10.3.1986 lukien 33 pennillä kilolta. Sokeriveron tuotto ehdotetaan

tässä tulo- ja menoarvioesityksessä käytettäväksi momentilla 30.31.45 sokerituotannon tukemisesta sekä momentilla 30.31.47 ohrasta valmistetun tärkkelysmakeuttajan tukemisesta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	185 000 000
1986 tuloarvio	120 000 000
1986 lisämenoarvio	53 000 000
1985 tilinpäätös	79 755 429

(10.) Sähkövero

Viitaten momentin 11.19.09 perusteluihin momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 820 000 000 mk.

1986 tuloarvio	820 000 000
1986 lisämenoarvio	—275 000 000
1985 tilinpäätös	997 892 825

11. Lannoitevero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle lannoiteverosta annetun lain 4 ja 13 §:n (811/84) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 105 000 000 mk. Vähennys 149 000 000 mk aiheutuu lannoiteveron alentamisesta. Lannoiteveron tuotolla katetaan maataloustulolain 15 §:n mukaista maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista.

1987 esitys	105 000 000
1986 tuloarvio	254 000 000
1985 tilinpäätös	187 186 997

12. Öljyväkirehuvero

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk vuoden 1986 lopun toimituksista perittävänä öl-

jyväkirehuverona. Vähennys 14 000 000 mk aiheutuu siitä, että öljyväkirehuveron kantamisesta on tarkoitus luopua valtioneuvoston päätöksellä vuoden 1987 aikana. Öljyväkirehuveron tuotolla katetaan maataloustulolain 15 §:n mukaista maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista.

1987 esitys	1 000 000
1986 tuloarvio	15 000 000
1985 tilinpäätös	13 324 539

13. Rehuseosvero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi rehuseosverosta annetun lain 4 ja 12 §:n (812/84) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 70 000 000 mk. Vähennys 55 000 000 mk aiheutuu rehuseosveron alentamisesta. Rehuseosveron tuotolla katetaan maataloustulolain 15 §:n mukaista maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista.

1987 esitys	70 000 000
1986 tuloarvio	125 000 000
1985 tilinpäätös	172 841 836

14. Valkuaisvero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi valkuaisverosta annetun lain (1092/85) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän edelleen 190 000 000 mk. Kertymä luetaan maataloustulolain 15 §:n mukaiseksi maatalouden osuudeksi vientikustannuksista siltä osin kuin se ylittää 100 000 000 mk.

1987 esitys	190 000 000
1986 tuloarvio	190 000 000

10. Muut verot

01. Leimaverot

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi leimaverosta annetun lain (662/43) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 3 115 000 000 mk. Esityksen mukaan arvopaperipörssin välityksellä myytävien arvopapereiden leimaverot ehdotetaan alennettavaksi yhteen prosenttiin kauppahinnasta sekä kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta perittävän lainhuutoleimaveroasteikon markkarajoja korotettavaksi. Edellä todettujen muutosten arvioidaan vähentävän leimaveron tuottoa 30 000 000 markalla.

Viitaten momentin 12.25.01 perusteluihin eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi yleisen alioikeuden, maistraatin ja julkisen notarin suoritteista perittävien maksujen perusteista. Vastaavasti on tarkoitus luopua edellä mainittujen viranomaisten toimituskirjoista perittävän leimaveron kantamisesta. Toimenpiteen arvioidaan vähentävän veron tuottoa v. 1987 65 000 000 mk. Lisäys 165 000 000 mk aiheutuu leimaveron alaisen toiminnan ja hintatason nousun ennakoitusta kasvusta. Lisäystä vähentävänä tekijänä on

otettu huomioon edellä mainitut leimaveron muutokset.

1987 esitys	3 115 000 000
1986 tuloarvio	2 950 000 000
1985 tilinpäätös	2 755 111 997

02. Elokuvavero

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 000 000 mk.

1987 esitys	1 000 000
1986 tuloarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	849 724

03. Auto- ja moottoripyörävero

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain (482/67) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 3 405 000 000 mk. Lisäys 255 000 000 mk aiheutuu lähinnä henkilöautojen hintojen arvioidusta noususta. Eduskunnalle on annettu esitys laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan

muun muassa autoverotusta yksinkertaistettavaksi siten, että eräiden henkilöautoissa yleensä pakollisten turvavarusteiden arvon vähentämisestä auton verotusarvosta luovuttaisiin ja autoveron laskentaperusteita muutettaisiin samalla. Esityksellä ei ole olennaista vaikutusta veron tuottoon. Eduskunnalle on lisäksi annettu esitys auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 7 ja 17 §:n muuttamisesta, jossa ehdotetaan taksi- ja invalidiautoista suoritettavan veronpalautuksen enimmäismäärien korottamista hintatason nousua vastaavasti.

1987 esitys	3 405 000 000
1986 tuloarvio	3 150 000 000
1985 tilinpäätös	2 864 122 021

04. Moottoriajoneuvovero

Momentille arvioidaan kertyvän 560 000 000 mk. Lisäys on 30 000 000 mk.

1987 esitys	560 000 000
1986 tuloarvio	530 000 000
1985 tilinpäätös	490 240 176

(12.) Maksut sosiaaliturvaa varten

Luku ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta.

(01.) Työnantajan lapsilisämaksu

Työnantajan lapsilisämaksua ei ole tarkoitus kantaa myöskään vuonna 1987. Hallitus antaa eduskunnalle tätä tarkoittavan lakiesityksen.

Viitaten momentin 11.19.09 perusteluihin momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 5 000 000 mk.

1986 tuloarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	670 910 567

19. Muut veronluonteiset tulot

01. Oy Alko Ab:n ylijäämä

Momentille arvioidaan kertyvän 750 000 000 mk. Lisäys on 110 000 000 mk.

1987 esitys	750 000 000
1986 tuloarvio	640 000 000
1985 tilinpäätös	679 521 064

02. Lästimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 600 000 mk. Lisäys on 100 000 mk.

1987 esitys	2 600 000
1986 tuloarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	2 714 108

04. Eräiden maataloustuotteiden markkinointimaksut

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi maidon ja sianlihan vientikustannusmaksusta annetun lain (1101/82) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän maidon ja sianlihan vientikustannusmaksuina sekä suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavina markkinointi-

maksuina 40 000 000 mk. Vähennys 125 500 000 mk aiheutuu vientikustannusmaksujen alentamisesta. Maataloustuotteiden markkinoimismaksujen tuotolla katetaan maataloustulolain 15 §:n mukaista maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista.

1987 esitys	40 000 000
1986 tuloarvio	165 500 000
1985 tilinpäätös	151 809 823

06. *Eräistä maataloustuotteista kannettavat tasausmaksut*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kerman ja vähärasvaisen maidon tasausmaksusta annetun lain 22 §:n (859/83) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän edelleen 140 000 000 mk.

1987 esitys	140 000 000
1986 tuloarvio	140 000 000
1985 tilinpäätös	140 516 124

07. *Maidon kiintiömaksu*

Momentille arvioidaan kertyvän maidon kiintiömaksuna 25 000 000 mk. Vähennys on

5 000 000 mk. Maidon kiintiömaksun tuotolla katetaan maataloustulolain 15 §:n mukaista maatalouden osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista.

1987 esitys.....	25 000 000
1986 tuloarvio	30 000 000
1985 tilinpäätös.....	7 276 471

08. *Öljyjättemaksu*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi öljyjättemaksusta momentille arvioidaan kertyvän 16 000 000 mk. Vastaavat menot on merkitty momentille 35.13.64.

1987 esitys.....	16 000 000
------------------	------------

09. *Muut verotulot*

Momentille arvioidaan vuonna 1986 sekä sitä aikaisempina vuosina voimassa olleiden veroperusteiden mukaisina ja vuonna 1987 suoritettuina sähköveroina, työnantajan lapsilisämaksuina ja varmuusvarastomaksuina kertyvän 1 000 000 mk.

1987 esitys.....	1 000 000
------------------	-----------

Osaston 11 tulot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Tuloarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ±1000 mk ± %	
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot.....	25 750 361	27 335 000	29 070 000	+ 1 735 000	+ 6
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	25 779 168	27 442 000	32 128 000	+ 4 686 000	+ 17
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 642 143	1 800 000	1 655 000	— 145 000	— 8
08. Valmisteverot	12 696 635	13 246 000	11 521 000	—1 725 000	— 13
10. Muut verot.....	6 110 324	6 631 000	7 081 000	+ 450 000	+ 7
(12.) Maksut sosiaaliturvaa varten	670 911	5 000	—	— 5 000	—100
19. Muut veronluonteiset tulot	1 225 123	978 000	974 600	— 3 400	— 0
Yhteensä	73 874 664	77 437 000	82 429 600	+ 4 992 600	+ 6

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 16 000 000 mk eli lisäystä 1 000 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot kaupallisten sihteereiden palvelu- toiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 750 000 mk. Vähennys on 250 000 mk.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelu- toiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 5 000 000 mk.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 250 000 mk, mistä 980 000 mk käytettyjen autojen myyntituloina, jolla katetaan momentille 24.10.70 merkityt menot ajoneuvojen uusimisesta. Lisäys 1 250 000 mk arvioidaan kertyvän sekalaisista tuloista.

1987 esitys	16 000 000
1986 tuloarvio	15 000 000
1985 tilinpäätös.....	17 375 378

25. Oikeusministeriön hallinnonala

01. *Tuomioistuintulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 75 000 000 mk. Eduskunnalle annetaan tähän tulo- ja meno- arvioesitykseen liittyen hallituksen esitys laiksi yleisen alioikeuden, maistraatin ja julkisen notaa- rin suoritteista perittävien maksujen perusteista. Esitykseen sisältyvä laki ja sen perusteella anneta- va asetus on tarkoitus saattaa voimaan 1.5.1987, jolloin myös laki hakemusasioiden kä- sittelystä yleisissä alioikeuksissa (307/86) tulee voimaan. Asetuksen mukaan suoritteista perittä- vä leimavero samoin kuin posti- ja lähetysmaksut lakkaavat. Tämän johdosta momentilla 11.10.01 on otettu huomioon vähennyksenä 65 000 000 mk leimaveroina ja momentilla 12.25.99 2 200 000 mk muina tuloina.

1987 esitys..... 75 000 000

(30.) *Kaupunkien osallistuminen oikeuden- hoidon ylläpitomenoihin*

Lain (345/76) mukaisia kaupunkien osuuksia oikeudenhoidon ylläpitomenoihin ei enää peritä vuonna 1987. Tämän johdosta momentti ja sen

määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 1 715 000 mk.

1986 tuloarvio	1 715 000
1985 tilinpäätös.....	20 533 322

31. *Yksityisoikeudellisista tiedoksiannoista kertyvät tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 500 000 mk. Lisäys 1 000 000 mk aiheutuu haastetiedoksian- tojen määrän kasvusta ja maksujen korotuksesta.

1987 esitys	5 500 000
1986 tuloarvio	4 500 000
1985 tilinpäätös.....	4 944 931

47. *Ulosottomaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 27 000 000 mk.

1987 esitys	27 000 000
1986 tuloarvio	27 000 000
1985 tilinpäätös.....	19 089 771

50. *Vankeinhoitolaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 115 500 000 mk eli lisäystä 4 000 000 mk seuraavasti:

1. *Työtoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 96 500 000 mk. Lisäys on 3 500 000 mk.

Vankeinhoitolaitoksen työtoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>	mk	
Työtoiminnassa tuotettavien suoritteiden myyntitulot	96 500 000	
<i>Kustannukset</i>		
mk		
Henkilökunnan palkat	19 100 000	
Vankien työrahat ja avolaitospalkat	14 000 000	
Sosiaaliturvamaksut	2 300 000	
Aine-, tarvike- ja energiakustannukset	56 300 000	
Vieraat palvelukset	3 700 000	
Muut	1 100 000	96 500 000
<i>Laskennalliset erät</i>		
Eläkekustannukset	4 800 000	
Pääomakustannukset	13 400 000	
Hallintokustannukset	2 200 000	20 400 000
	Yhteensä	116 900 000

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 19 000 000 mk. Lisäys on 500 000 mk.

1987 esitys	115 500 000
1986 tuloarvio	111 500 000
1985 tilinpäätös	107 837 642

99. *Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 4 600 000 mk. Lisäys 600 000 mk aiheutuu lähinnä oikeushallinnon tietojärjestelmien suoritteiden myyntitulojen kasvusta ja maksullisen käytön laajentumisesta. Tietojärjestelmistä aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 25.99.27. Momentin 12.25.01 perusteluihin viitaten tuloarviossa on otettu huomioon vähennyksenä alioikeuksissa perittävien posti- ja lähetysmaksutulojen lakkaaminen 1.5.1987 lukien.

1987 esitys	4 600 000
1986 tuloarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	5 929 103

26. *Sisäasiainministeriön hallinnonala*06. *Väestökirjanpidon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 19 800 000 mk eli lisäystä 4 900 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot väestörekisterikeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 700 000 mk. Lisäys on 2 200 000 mk, mikä aiheutuu maksujen tarkistamisesta ja lisääntyneestä tietojen luovuttamisesta käyttäjille. Tietojen luovuttamisesta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 26.06.28.

2. *Tulot rekisteritoimistojen maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 7 400 000 mk. Lisäys on 2 200 000 mk, mikä aiheutuu osoitetietopalvelusta perittävän maksun korottamisesta 10 markaksi ja virkatodistuksista perittävän maksun korottamisesta 7 markaksi.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 700 000 mk. Lisäys on 500 000 mk.

1987 esitys	19 800 000
1986 tuloarvio	14 900 000
1985 tilinpäätös	17 691 974

62. *Tulot poliisivarikkojen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 13 100 000 mk eli vähennystä 675 000 mk toiminnan supistamisen johdosta seuraavasti:

1. *Poliisiautovarikon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 9 500 000 mk. Lisäys on 25 000 mk.

2. *Poliisivarusvarikon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 600 000 mk. Vähennys on 700 000 mk.

1987 esitys	13 100 000
1986 tuloarvio	13 775 000
1985 tilinpäätös	10 655 855

64. *Ulosotto- ja haastemiestoimen maksutulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 52 200 000 mk eli lisäystä 17 300 000 mk seuraavasti:

1. *Ulosottotoimen maksutulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 44 400 000 mk. Lisäys on 13 000 000 mk.

2. *Haastemiestoimen maksutulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 7 800 000 mk. Lisäys on 4 300 000 mk.

1987 esitys.....	52 200 000
1986 tuloarvio	34 900 000
1985 tilinpäätös.....	34 568 642

90. *Rajavartiolaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk. Vähennys 1 670 000 mk aiheutuu vuokratulojen vähenemisestä.

1987 esitys.....	15 000 000
1986 tuloarvio	16 670 000
1985 tilinpäätös.....	17 788 538

99. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 930 000 mk eli lisäystä 11 470 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot poliisin maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 740 000 mk. Lisäys on 100 000 mk.

2. *Selviämisaseman maksutulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 90 000 mk. Vähennys on 270 000 mk, mikä aiheutuu Helsingin selviämisasemakokeilun lopettamisesta.

(3.) *Osoitetietopalvelujen maksutulot.* Väestökirjanpidon paikallishallinnossa 1.10.1986 suoritettavien uudelleenjärjestelyjen jälkeen ei tuloja kerry tälle alamomentille. Tämän johdosta alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 60 000 mk.

3. *Muut tulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 12 100 000 mk. Lisäys on 11 700 000 mk.

1987 esitys	12 930 000
1986 tuloarvio	1 460 000
1985 tilinpäätös.....	13 259 341

27. Puolustusministeriön hallinnonala

14. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta*
Momentille arvioidaan kertyvän 15 832 000 mk eli vähennystä 640 000 mk seuraavasti:

1. *Lääkärintodistuksista ja -lausunnoista perittävät palkkiot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 100 000 mk. Palkkioita vastaava meno on merkitty momentille 27.12.01.

2. *Muut terveydenhuollon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 043 000 mk.

3. *Muut maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 14 689 000 mk. Lisäys on 1 362 000 mk, mikä aiheutuu maksujen tarkistamisesta. Kun alamomentilta vähennetään 2 002 000 mk karttasopimuksen mukaisen toiminnan ja kiinteistöpalvelutoiminnan supistamisen johdosta, vähennys on 640 000 mk. Palvelutoiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 27.12.28.

1987 esitys.....	15 832 000
1986 tuloarvio	16 472 000
1985 tilinpäätös.....	16 338 781

20. *Tulot puolustusvoimien irtaimen omaisuuden myynnistä ja vuokrauksesta*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu myyntien ja vuokratulojen lisääntymisestä. Tuloilla katetaan momentille 27.25.17 merkityt menot käytöstä poistetun varustuksen uusimisesta.

1987 esitys.....

1987 esitys.....	5 000 000
1986 tuloarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	10 276 793

27. *Vuokratulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 47 864 000 mk. Vähennys 11 966 000 mk johtuu pääosiltaan valtion palvelussuhdeasuntojen uuden katselmus- ja vuokralaskelmajärjestelmän aiheuttamasta vuokrien alenemisesta.

1987 esitys.....	47 864 000
1986 tuloarvio	59 830 000
1985 tilinpäätös.....	59 354 576

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 94 143 000 mk. Lisäys on 12 913 000 mk, mistä 5 500 000 mk aiheutuu YK:n suomalaisten valvontajoukkojen kustannuksista maksettavien korvausten lisääntymisestä, 5 990 000 mk erilaisten korvausten hintojen noususta ja lisääntymisestä sekä 1 423 000 mk sotilaselokuvateattereiden pääsy-

maksutuloista, jotka on aikaisemmin kirjattu tuloksi elokuvatili-nimiselle tasetilille.

1987 esitys	94 143 000
1986 tuloarvio	81 230 000
1985 tilinpäätös	129 723 298

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

24. Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuus

Viitaten luvun 28.05 ja momentin 12.33.24 perusteluihin momentille arvioidaan kertyvän siirtona momentilta 12.33.24 tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuutena kymmenen kuukauden osalta 6 761 000 mk. Tulo vastaa momentille 28.24.50 sisältyvien yksityisen työnantajan työssä ja vakuutusvelvollisuutensa laiminlyöneiden työnantajien työssä sattuvista tapaturmista maksettavia menoja.

1987 esitys

28. Kuntien osuudet verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 308 000 000 mk. Lisäys on 30 000 000 mk.

1987 esitys	308 000 000
1986 tuloarvio	278 000 000
1985 tilinpäätös	288 541 625

29. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 84 000 000 mk. Lisäys on 8 800 000 mk.

1987 esitys	84 000 000
1986 tuloarvio	75 200 000
1985 tilinpäätös	74 921 888

30. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 47 000 000 mk. Lisäys on 4 500 000 mk.

1987 esitys	47 000 000
1986 tuloarvio	42 500 000
1985 tilinpäätös	41 912 888

49. Tullilaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 26 200 000 mk eli lisäystä 1 544 000 mk seuraavasti:

1. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta. Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen

palvelutoiminnan tuloina 20 975 000 mk. Lisäys 1 319 000 mk aiheutuu eräiden maksujen tarkistuksista vuonna 1987.

2. Muut tulot. Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 225 000 mk. Lisäys on 225 000 mk.

1987 esitys	26 200 000
1986 tuloarvio	24 656 000
1985 tilinpäätös	22 896 135

50. Suomen rahapajan tulot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 47 955 000 mk eli vähennystä 4 460 000 mk seuraavasti:

1. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta. Alamomentille arvioidaan kertyvän 47 950 000 mk, mistä rahanlyöntimaksuina 46 750 000 mk ja koteloihin pakattujen rahasarjojen myyntituloina 800 000 mk sekä muiden töiden kuten mitalien, ansiomerkkien, yms. myyntituloina 400 000 mk. Vähennys on 4 460 000 mk.

Rahapajan maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

Tulot	mk
Rahanlyöntimaksut	46 750 000
Koteloihin pakatut rahasarjat	800 000
Muut työt	400 000
Yhteensä	47 950 000

Kustannukset	mk
Palkat	5 400 000
Sosiaaliturvamaksut	400 000
Aineet ja tarvikkeet	9 975 000
Muut	468 000
Vaihtorahan lunastus	1 900 000
Yhteensä	18 143 000
Laskennalliset erät	
Eläkekustannukset	1 375 000
Pääomakustannukset	1 305 000
Yhteensä	2 680 000

2. Muut tulot. Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 5 000 mk vuokra- ja muina sekalaisina tuloina.

1987 esitys.....	47 955 000
1986 tuloarvio.....	52 415 000
1985 tilinpäätös.....	86 429 825

52. Tilastokeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 19 510 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisista erityis selvityksistä.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 530 000 mk. Lisäys on 530 000 mk.

2. *Tulot haastattelututkimuksista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 730 000 mk. Vähennys on 645 000 mk.

3. *Tulot julkaisujen myynnistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 mk. Lisäys on 1 470 000 mk.

(4.) *Tulot valtionhallinnon yhteistyöhankeista.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 515 000 mk.

4. *Tulot vuoden 1985 väestölaskennasta ja vuosittaisista työvoimatilastoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 200 000 mk.

5. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän tietokantojen käyttöoikeusmaksuista, jäljennetoimituksista ja muista tuloista 550 000 mk. Lisäys on 50 000 mk.

Momentin loppusumma lisääntyy 9 090 000 mk, mikä aiheutuu vuoden 1985 väestölaskentatietojen ja vuosittaisten alueellisten työvoimatilastojen myynnistä sekä julkaisujen myynnin laajenemisesta.

Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 28.52.28.

1987 esitys.....	19 510 000
1986 tuloarvio.....	10 420 000
1985 tilinpäätös.....	4 502 780

54. Pankkitarkastusviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän pankkitarkastuslain mukaisesti 8 124 000 mk. Lisäys on 626 000 mk. Tulo vastaa luvun 28.54 menoja lisättyinä pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten perimisestä annetun asetuksen 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla eläkekustannuksilla.

1987 esitys.....	8 124 000
1986 tuloarvio.....	7 498 000
1985 tilinpäätös.....	7 017 935

60. (12.28.60 ja 65) *Rakennushallinnon tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 114 500 000 mk eli vähennystä 2 100 000 mk seuraavasti:

1. *Vuokratulot asunnoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 750 000 mk. Lisäys 250 000 mk aiheutuu vuokrien tarkistuksista.

2. *Muut vuokratulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 54 000 000 mk. Lisäys on 500 000 mk aiheutuu vuokratilojen lisääntymisestä ja vuokrien tarkistuksista.

3. *Kiinteistöjen hoito- ja käyttötulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 25 000 000 mk. Lisäys 2 000 000 mk aiheutuu perittävien maksujen tarkistuksista.

4. (12.28.60.4 ja 65.1) *Otaniemen maksullinen palvelutoiminta.* Lämmön ja sähkön myyntituloihin arvioidaan alamomentille kertyvän 15 750 000 mk. Vähennys 1 350 000 mk aiheutuu lähinnä polttoöljyn hintaan sidottujen energiahintojen alenemisesta.

Otaniemen sähkölaitoksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

Tulot	mk	mk
Lämmön myynti.....	8 020 000	
Sähkön myynti.....	7 730 000	15 750 000
Muut tulot.....		220 000
Laskennalliset erät		
Valtion lämpö.....	9 100 000	
Valtion sähkö.....	8 150 000	
Muut tuotot.....	180 000	17 430 000
	Yhteensä	33 400 000

Kustannukset	mk	mk
Palkat.....	2 810 000	
Sosiaaliturvamaksut.....	220 000	
Lämmönhankinta.....	12 015 000	
Sähkön hankinta.....	11 285 000	
Muut.....	1 370 000	27 700 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset.....	700 000	
Pääomakustannukset.....	3 100 000	
Hallintokustannukset.....	370 000	4 170 000
	Yhteensä	31 870 000

5. (12.28.60.5 ja 65.2) *Sekalaiset tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 000 000 mk. Vähennys on 3 500 000 mk.

1987 esitys.....	114 500 000
1986 tuloarvio.....	116 600 000
1985 tilinpäätös.....	105 335 937

70. *Valtion koulutuskeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän Valtion koulutuskeskuksen 1.3.1987 lukien Valtionhallinnon kehittämiskeskuksen palveluista ja toimitiloista perittäviä maksuja 100 000 mk. Lisäys on 65 000 mk.

1987 esitys	100 000
1986 tuloarvio	35 000
1985 tilinpäätös	33 965

(86.) *Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset*

Kirjaamistavan muuttamisen johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 260 000 000 mk.

1986 tuloarvio	260 000 000
1985 tilinpäätös	241 652 303

99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 000 mk, mistä 99 820 000 mk lähinnä takausmaksutuloina, atk-laitteiden vuokratuloina, valtion perintöinä, seurakunnilta valtiolle kertyvinä tuloina, muina tuloina, sekä 180 000 mk siirtona momentilta 12.33.99. Lisäys on 13 000 000 mk.

1987 esitys	100 000 000
1986 tuloarvio	87 000 000
1985 tilinpäätös	96 279 229

29. *Opetusministeriön hallinnonala*06. *Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän av-aineiston myynnistä ja muista tehtävistä 2 500 000 mk. Lisäys 300 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.06.28.

1987 esitys	2 500 000
1986 tuloarvio	2 200 000
1985 tilinpäätös	1 974 546

07. *Suomen elokuva-arkiston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 555 000 mk eli lisäystä 165 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot esitystoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 455 000 mk elokuvien esittämisestä aiheutuvina tuloina. Lisäys 125 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 100 000 mk lähinnä filmimateriaalin rajoitettujen käyttöoikeuksien myymisestä saatavina maksuina, esityskorvaustuloina ja valokuvien lainausmaksuina. Lisäys 40 000 mk aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja maksujen tarkistamisesta.

1987 esitys	1 555 000
1986 tuloarvio	1 390 000
1985 tilinpäätös	1 342 645

10. *Korkeakoulujen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 254 250 000 mk eli lisäystä 43 950 000 mk seuraavasti:

1. *Lääketieteellisen, hammaslääketieteellisen sekä eläinlääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 90 150 000 mk. Lisäys on 7 450 000 mk, mistä 7 050 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta sekä 400 000 mk momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten erikoishammaslääkärikoulutuksen tuloista. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.28.

	mk
Helsingin yliopisto	45 950 000
Oulun yliopisto	9 000 000
Kuopion yliopisto	5 800 000
Turun yliopisto	20 000 000
Tampereen yliopisto	4 500 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	4 900 000
Yhteensä	90 150 000

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 114 700 000 mk korkeakoulujen maksullisista tutkimus-, moniste- ja kopiopalveluista sekä julkaisu- ja korkeakoulujen kirjastojen informaatiopalvelutoiminnasta sekä täydennyskoulutustoiminnasta aiheutuvina tuloina. Lisäys 36 500 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja hintojen korotuksista. Toiminnasta ai-

heutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.28.

	mk
Helsingin yliopisto	20 000 000
Jyväskylän yliopisto	8 400 000
Oulun yliopisto	5 600 000
Joensuun yliopisto	2 300 000
Kuopion yliopisto	3 900 000
Turun yliopisto	3 500 000
Tampereen yliopisto	9 000 000
Åbo Akademi	4 200 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	400 000
Lapin korkeakoulu	1 300 000
Teknillinen korkeakoulu	20 800 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	20 100 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	4 300 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	8 400 000
Svenska handelshögskolan	450 000
Turun kauppakorkeakoulu	1 350 000
Vaasan korkeakoulu	700 000
Yhteensä	114 700 000

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 49 400 000 mk, mistä 32 470 000 mk opettajankoulutuslain perusteella valtiolle maksettavina harjoittelukoulujen perusasteen menojen maksuosuuksina, lukion lukukausi- ja ruokailukustannuksina, normaalikoulujen laajennustöiden korvauksina ja vuokra- ja muina tuloina, 2 000 000 mk käytöstä poistettavien laitteiden ja kaluston myyntituloina, 10 030 000 mk perustettavien lahjoitusvirkojen tuottoina sekä 4 900 000 mk Helsingin yliopiston opetus- ja koetilojen tuloina.

	mk
Helsingin yliopisto	24 830 000
Jyväskylän yliopisto	2 300 000
Oulun yliopisto	4 450 000
Joensuun yliopisto	1 820 000
Kuopion yliopisto	2 300 000
Turun yliopisto	4 750 000
Tampereen yliopisto	2 630 000
Åbo Akademi	2 400 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	600 000
Lapin korkeakoulu	2 450 000
Teknillinen korkeakoulu	200 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	150 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	120 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	200 000
Svenska handelshögskolan	100 000
Turun kauppakorkeakoulu	40 000
Vaasan korkeakoulu	60 000
Yhteensä	49 400 000

1987 esitys	254 250 000
1986 tuloarvio	210 300 000
1986 lisämenoarvio	27 000 000
1985 tilinpäätös	218 544 155

12. Taidekorkeakoulujen ja kuvataideakatemian tulot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 3 230 000 mk eli lisäystä 2 070 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 870 000 mk kirjastopalvelu-, julkaisupalvelu- ja jäljennepalvelutoiminnan tuloina, muun maksullisen palvelutoiminnan tuloina, kurssimaksutuloina ja konserttituloina sekä opetusteatterin pääsymaksutuloina. Lisäys 860 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta ja toiminnan laajentumisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.12.28.

	mk
Teatterikorkeakoulu	200 000
Taideteollinen korkeakoulu	1 250 000
Sibelius-Akatemia	420 000
Yhteensä	1 870 000

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 360 000 mk, mistä 170 000 mk elokuva- taiteen työtoiminnan tuloina ja vuokra- sekä muina tuloina ja 1 190 000 mk perustettavan lahjoitusviran tulona. Lisäys 1 210 000 mk aiheutuu Sibelius-Akatemian julkaisutulosta ja uudesta lahjoitusvirasta.

1987 esitys	3 230 000
1986 tuloarvio	1 160 000
1985 tilinpäätös	1 063 516

39. Valtion opintotukikeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 24 005 000 mk eli lisäystä 1 000 000 mk seuraavasti:

1. *Takaisinperintä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 24 000 000 mk, mistä valtion takaajana aikaisemmin maksamille opintolainoille kertyvien korkojen ja takaisinperittyjen opintorahojen osuus on 5 500 000 mk ja vuonna 1987 takaajana maksettavien perintään tulevien opintolainojen osuus 18 500 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 5 000 mk.

1987 esitys	24 005 000
1986 tuloarvio	23 005 000
1985 tilinpäätös	20 847 483

42. Eräiden valtion oppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun ja Suomalais-venäläisen koulun tuloina lähinnä kuntien menoja koskevinä korvausosuuksina 5 600 000 mk eli lisäystä 290 000 mk seuraavasti:

1. *Kuntien osuus valtion oppilaitosten menoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 200 000 mk kuntien osuuksina valtion oppilaitosten menoista. Lisäys on 200 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk ruokailu- ja päiväkotimaksuina sekä vuokra- ja muina tuloina. Lisäys on 90 000 mk.

1987 esitys	5 600 000
1986 tuloarvio	5 310 000
1985 tilinpäätös	461 467

43. Ylioppilastutkintolautakunnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 10 500 000 mk. Lisäys 820 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta.

1987 esitys	10 500 000
1986 tuloarvio	9 680 000
1985 tilinpäätös	9 586 750

55. Vammaisten lasten koulujen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 800 000 mk eli lisäystä 320 000 mk seuraavasti:

1. *Kuntien osuus vammaisten lasten koulujen menoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 700 000 mk kuntien osuuksina vammaisten lasten koulujen menoista. Lisäys on 200 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 100 000 mk. Lisäys on 120 000 mk.

1987 esitys	4 800 000
1986 tuloarvio	4 480 000
1985 tilinpäätös	773 729

60. Valtion ammatillisten oppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 381 700 000 mk eli lisäystä 146 005 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 68 200 000 mk. Lisäys on 3 280 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 18 500 000 mk. Lisäys on 625 000 mk.

(3.) *Kuntien osuus valtion keskusammattikoulujen ylläpitomenoista.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan ammatillisten oppilaitosten rahoituslain (494/83) voimaantumisen johdosta poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 400 000 mk.

3. *Kuntien korvaukset valtion ammatillisia oppilaitoksia käyvistä oppilaista.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 240 000 000 mk lain (494/83) mukaisina korvauksina valtion ammatillisia oppilaitoksia käyvistä oppilaista. Lisäys on 87 500 000 mk.

4. *Kuntien korvaukset väliaikaisesta ammatillisesta koulutuksesta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 55 000 000 mk momentin 29.76.21 perusteluihin viitaten.

1987 esitys	381 700 000
1986 tuloarvio	235 695 000
1985 tilinpäätös	72 037 907

61. Ammattikasvatushallituksen koulutilojen ja metsien tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 78 000 000 mk, mistä 67 500 000 mk koulutilojen tuloina ja 10 500 000 mk metsien tuloina. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu tuotteiden hintojen noususta.

1987 esitys	78 000 000
1986 tuloarvio	75 000 000
1985 tilinpäätös	68 851 403

91. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpaisten voittovaroista

Momentille arvioidaan kertyvän 867 000 000 mk, mistä 32 000 000 mk aiheutuu veikkauvoittovaroista rakentamiseen myönnettyjen lainojen kuoletuksista ja koroista. Lisäys on 3 000 000 mk.

1987 esitys	867 000 000
1986 tuloarvio	864 000 000
1985 tilinpäätös	831 939 322

92. Suomenlinnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 450 000 mk. Lisäys 350 000 mk aiheutuu vuokrattujen tilojen määrän sekä palvelujen myynnin lisääntymisestä.

1987 esitys	3 450 000
1986 tuloarvio	3 100 000
1985 tilinpäätös	3 302 148

93. Valtionarkiston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 480 000 mk eli lisäystä 80 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina 400 000 mk. Lisäys 80 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta.

Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.93.28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 80 000 mk virkamiesasuntojen vuokrina ja muina sekalaisina tuloina.

1987 esitys.....	480 000
1986 tuloarvio	400 000
1985 tilinpäätös.....	418 730

94. *Maakunta-arkistojen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 224 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina edelleen 114 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.93.28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 110 000 mk virkamiesasuntojen vuokrina ja muina sekalaisina tuloina.

1987 esitys.....	224 000
1986 tuloarvio	224 000
1985 tilinpäätös.....	199 251

95. *Museoviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 700 000 mk eli lisäystä 700 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot museoviraston suoritteista perittävistä maksuista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk museoviraston suoritteista perittävänä maksuina. Lisäys on 700 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momenteille 29.94.23 ja 28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 700 000 mk.

1987 esitys.....	3 700 000
1986 tuloarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös.....	3 204 291

96. *Tulot elokuvien tarkastuksesta*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 900 000 mk.

1987 esitys.....	900 000
1986 tuloarvio	900 000
1985 tilinpäätös.....	783 510

99. *Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 70 000 000 mk.

1987 esitys.....	70 000 000
1986 tuloarvio	70 000 000
1985 tilinpäätös.....	59 685 062

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

08. *Maataloushallinnon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 300 000 mk eli lisäystä 202 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän kasvinsuojelulain (127/81), eräiden taimitarhatuotteiden viljelemisen ja kaupan valvonnasta annetun lain (190/60) sekä torjunta-ainelain (159/84) mukaisina tarkastusmaksuina 2 000 000 mk. Lisäys 124 000 mk aiheutuu lähinnä tarkastusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 300 000 mk. Lisäys 78 000 mk aiheutuu lähinnä eräiden takaisin perittävien saatavien ja muiden sekalaisten tulojen lisääntymisestä.

1987 esitys.....	5 300 000
1986 tuloarvio	5 098 000
1985 tilinpäätös.....	4 923 906

10. *Valtion maatalouskemian laitoksen tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 7 800 000 mk eli lisäystä 1 027 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 7 760 000 mk. Lisäys 1 027 000 mk aiheutuu lähinnä tutkimusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 40 000 mk.

1987 esitys.....	7 800 000
1986 tuloarvio	6 773 000
1985 tilinpäätös.....	6 419 273

12. *Valtion siementarkastuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 5 900 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen

5 890 000 mk, mistä 5 870 000 mk on tarkastusmaksuja ja 20 000 mk asiakkaiden puolesta maksettuja takaisin perittäviä menoja.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän muina satunnaisina tuloina edelleen 10 000 mk.

1987 esitys	5 900 000
1986 tuloarvio	5 900 000
1985 tilinpäätös	5 436 630

14. *Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 315 000 mk eli lisäystä 165 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 250 000 mk pääasiassa koetusmaksuina. Lisäys 150 000 mk aiheutuu koetusten määrän kasvusta ja maksuperusteiden tarkistamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 065 000 mk. Lisäystä on 15 000 mk.

1987 esitys	2 315 000
1986 tuloarvio	2 150 000
1985 tilinpäätös	2 049 599

15. *Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 680 000 mk eli lisäystä 420 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 600 000 mk. Lisäys 400 000 mk aiheutuu lähinnä tarkastusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 80 000 mk. Lisäys on 20 000 mk.

1987 esitys	6 680 000
1986 tuloarvio	6 260 000
1985 tilinpäätös	5 464 085

16. *Valtion maitotalouden tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 400 000 mk eli vähennyistä 350 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän koetusmaksuina edelleen 100 000 mk.

2. *Maitovalmisteiden myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän koemeijerissä valmistettujen maitovalmisteiden myyntituloina 5 100 000 mk. Vähennys 350 000 mk aiheutuu vastaanotetun maitomäärän vähenemisestä.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän muina sekalaisina tuloina edelleen 200 000 mk.

1987 esitys	5 400 000
1986 tuloarvio	5 750 000
1985 tilinpäätös	5 375 330

17. *Valtion hevosjalostuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 110 000 mk eli lisäystä 139 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 90 000 mk. Vähennys 181 000 mk aiheutuu tallitilojen saneerauksesta johtuvasta tilapäisestä toiminnan vähenemisestä.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 020 000 mk. Lisäys 320 000 mk aiheutuu lähinnä hevoskilpailutulosten ja hevosten myynnistä saatujen tulojen lisääntymisestä sekä vuokrien tarkistamisesta.

1987 esitys	1 110 000
1986 tuloarvio	971 000
1985 tilinpäätös	971 328

30. *Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta*

Momentille arvioidaan kertyvän 37 000 000 mk. Lisäys 6 000 000 mk aiheutuu vedonlyönnin lisääntymisestä.

1987 esitys	37 000 000
1986 tuloarvio	31 000 000
1986 lisämenoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	29 559 335

32. *Kasvinjalostusmaksut*

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/77) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 8 585 000 mk. Lisäys 3 485 000 mk aiheutuu sementitarkastuksen yhteydessä perittävien kasvinjalostusmaksujen korottamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momenteille 30.34.47 ja 30.70.24.

1987 esitys	8 585 000
1986 tuloarvio	5 100 000
1985 tilinpäätös	4 339 977

35. *Hirvieläinten metsästysmaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän hirvieläinten metsästämisestä perittävinä maksuina sekä val-

tion lukuun myytävistä hirvieläimistä saatavina tuloina edelleen 22 150 000 mk.

1987 esitys.....	22 150 000
1986 tuloarvio	22 150 000
1985 tilinpäätös.....	23 251 080

36. Pilkintämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 mk kalastuslain (286/82) 89 §:n mukaisina pilkintämaksuina. Lisäys 600 000 mk aiheutuu pilkintämaksun korottamisesta 32,00 markasta 35,00 markkaan. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.41.2.

1987 esitys.....	7 000 000
1986 tuloarvio	6 400 000
1985 tilinpäätös.....	5 422 197

37. Maksut kalatalouden edistämiseksi

Momentille arvioidaan kertyvän 16 685 000 mk eli lisäystä 1 035 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastuksenhoitomaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän kalastuksenhoitomaksuina 14 000 000 mk eli lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu kalastuksenhoitomaksun korottamisesta kahdella markalla 22 markkaan. Kalatalouden edistämiseen käytettävä meno on merkitty alamomentille 30.37.41.1.

2. *Vesioikeudelliset kalanhoitomaksut.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän vesilain (264/64, muut. 427/70) mukaisia kalakannan säilyttämiseen käytettäviä maksuja sekä näihin verrattavia muita maksuja edelleen 2 000 000 mk. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.25.1.

3. *Tenojoen kalastuslupamaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 685 000 mk. Lisäys on 35 000 mk. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.26.1.

1987 esitys.....	16 685 000
1986 tuloarvio	15 650 000
1985 tilinpäätös.....	14 493 151

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän tuloja 2 450 000 mk eli vähennystä 50 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän tuloja 1 000 000 mk, josta 300 000 mk kalamerkintään liittyvästä ja 700 000 mk muusta maksullisesta palvelu- ja tutkimustoiminnasta. Vähennys

300 000 mk johtuu palvelututkimustoiminnan vähentymisestä. Näistä toiminnoista aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.38.27.

2. *Valtion kalanviljelytoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk valtion kalanviljelytuotteista perittävistä maksuista. Lisäys 200 000 mk johtuu lisääntyneestä myynnistä. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.38.23.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 450 000 mk virka- ja työsuhdeasuntojen vuokratuloina sekä muina sekalaisina tuloina. Lisäys 50 000 mk johtuu vuokrien korotuksesta.

1987 esitys.....	2 450 000
1986 tuloarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös.....	2 344 604

39. Riistanhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 22 708 000 mk. Lisäys on 74 000 mk. Riistanhoitomaksun suuruus on tarkoitus säilyttää edelleen 80 markkana. Vastaava meno on merkitty momentille 30.35.40.

1987 esitys.....	22 708 000
1986 tuloarvio	22 634 000
1985 tilinpäätös.....	21 191 823

(40.) Vesihallinnon tulot

Momentti on siirretty momentiksi 12.35.25.

50. Metsähallituksen sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 200 000 mk. Lisäys 100 000 mk aiheutuu hintojen noususta.

1987 esitys.....	4 200 000
1986 tuloarvio	4 100 000
1985 tilinpäätös.....	4 685 783

60. Maanmittaushallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 104 400 000 mk eli lisäystä 22 500 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 99 100 000 mk eli lisäystä 22 700 000 mk, mistä 15 100 000 mk aiheutuu maksujen korottamisesta ja tuotannon kasvusta sekä 7 600 000 mk veroluokitustehävistä aiheutuvista tuloista.

Maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>	mk
Maanmittaustoimitukset	69 000 000
Tilaustyöt	26 900 000
Muut palvelut	3 200 000
Yhteensä	99 100 000

<i>Kustannukset</i>	mk
Palkat	110 720 000
Sosiaaliturvamaksu	8 140 000
Matkat	12 490 000
Aineet ja tarvikkeet	3 740 000
Vieraat palvelut	16 900 000
Sisäiset suoritteet	7 170 000
	159 160 000
Laskennalliset erät	
Eläkekustannukset	24 590 000
Pääomakustannukset	2 720 000
Yhteensä	186 470 000

2. *Kartta-aineiston käyttökorvaukset.* Alamomentille arvioidaan kertyvän karttapainolta ja topografikunnalta osuutena karttojen myyntituloista ja karttamaksuina 5 000 000 mk. Vähennys 200 000 mk aiheutuu uusista karttamaksuperusteista ja puolustusvoimien karttatärpeen muuttamisesta.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maanmittaushallinnon sekalaisina tuloina edelleen 300 000 mk.

1987 esitys	104 400 000
1986 tuloarvio	81 900 000
1986 lisämenoarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	79 556 865

70. *Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 600 000 mk eli lisäystä 600 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 800 000 mk maksullisista tutkimus- ja palvelutehtävistä. Lisäys 800 000 mk aiheutuu lähinnä lisääntyneistä yhteistutkimuksista. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.70.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 14 800 000 mk. Vähennys 200 000 mk johtuu lähinnä sairaus- ja äitiyspäivärahojen tuoltamisen siirtämisestä momentille 12.39.09. Puutarhakasvien jalostusmaksuista arvioidaan kertyvän 240 000 mk, mistä aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.70.24.

1987 esitys	16 600 000
1986 tuloarvio	16 000 000
1986 lisämenoarvio	90 000
1985 tilinpäätös	14 016 204

76. (12.30.76 ja 14.46.01) *Metsäntutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 740 000 mk eli lisäystä 500 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset tilaustöistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 690 000 mk maksullisista tutkimus- ja palvelutehtävistä. Vähennys 350 000 mk aiheutuu lähinnä tilaustöiden kysynnän vähenemisestä. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.76.20.

2. *Metsätalouden tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 13 700 000 mk. Lisäys on 500 000 mk.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 350 000 mk. Lisäys on 350 000 mk.

1987 esitys	15 740 000
1986 tuloarvio	15 240 000
1985 tilinpäätös	15 307 087

80. *Lihantarkastustoiminnan maksutulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 18 770 000 mk teurastamoilta perittävänä lihantarkastusmaksuina. Lisäys 5 380 000 mk aiheutuu maksujen perusteena olevien palkkojen noususta sekä uusien tarkastusapulaisten ottamisesta valtion palvelukseen. Näillä tuloilla katetaan pääasiassa momentille 30.80.01 merkityt lihantarkastustoiminnasta aiheutuvat menot.

Lihantarkastustoiminnan maksutulojen ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>	mk
Lihantarkastusmaksut	18 770 000
<i>Kustannukset</i>	mk
Palkat	13 804 000
Sosiaaliturvamaksut	864 000
Eläkekustannukset	3 455 000
Hallintokustannukset	647 000
Yhteensä	18 770 000

1987 esitys	18 770 000
1986 tuloarvio	13 390 000
1985 tilinpäätös	10 929 277

84. *Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 555 000 mk eli lisäystä 4 105 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 16 500 000 mk. Lisäys 4 090 000 mk aiheutuu lisääntyvästä

rokotteiden myynnistä ja tutkimusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 55 000 mk. Lisäys on 15 000 mk.

1987 esitys.....	16 555 000
1986 tuloarvio	12 450 000
1985 tilinpäätös.....	14 322 112

22. *Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista*

Yleisistä teistä annetun lain nojalla perittävinä korvauksina momentille arvioidaan kertyvän 60 000 000 mk. Lisäys 2 000 000 mk aiheutuu kunnossapidon määrän kasvusta.

1987 esitys.....	60 000 000
1986 tuloarvio	58 000 000
1985 tilinpäätös.....	57 291 912

23. *Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä*

Yleisistä teistä annetun lain nojalla perittävinä korvauksina momentille arvioidaan kertyvän 36 000 000 mk. Vähennys 4 000 000 mk aiheutuu töiden vähenemisestä.

1987 esitys.....	36 000 000
1986 tuloarvio	40 000 000
1985 tilinpäätös.....	31 498 186

24. *Tie- ja vesirakennuslaitoksen sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 18 300 000 mk asuntovuokrana ja käyttökorvauksina, irtaimen omaisuuden myyntituloina, takaisin perittävinä maanlunastuskorvauksina ja muina sekalaisina tuloina.

1987 esitys.....	18 300 000
1986 tuloarvio	18 300 000
1985 tilinpäätös.....	14 373 294

25. *Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 58 000 000 mk ulkopuolisten ja tie- ja vesirakennuslaitoksen sopimuksiin perustuvista osuuksista, kuntien osuuksista erinäisiin paikallistehankkeisiin ja ulkopuolisten osuuksista eräiden muiden tiehank-

99. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnon-alan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 600 000 mk.

1987 esitys.....	1 600 000
1986 tuloarvio	1 600 000
1985 tilinpäätös.....	2 402 337

31. Liikenneministeriön hallinnonala

keiden kustannuksiin. Töistä aiheutuvat menot sisältyvät momentin 31.24.78 käyttösuunnitelmaan. Lisäys 12 000 000 mk aiheutuu töiden lisääntymisestä.

1987 esitys.....	58 000 000
1986 tuloarvio	46 000 000
1986 lisämenoarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös.....	42 425 841

26. *Tulot tie- ja vesirakennuslaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 17 700 000 mk maksullisen palvelutoiminnan tuloina, joista 14 600 000 mk kertyy momentilta 31.24.78 rahoitettavista erälle valtionlaitoksille ja muille ulkopuolisille tehtävistä pienehköistä teiden ja vesiteiden rakennus-, kunnossapito- ja korjaustöistä sekä julkisten palvelujen viennistä aiheutuvina tuloina ja 3 000 000 mk Saimaan kanavan lupamaksuina ja luotsaustuloina, erikoiskuljetuslupapäätöksistä perittävinä maksuina sekä muina hallinnon maksullisen palvelutoiminnan tuloina. Hallinnon maksullisesta palvelutoiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 31.20.29. Vähennys 950 000 mk aiheutuu ulkopuolisille tehtävien töiden vähentymisestä.

1987 esitys.....	17 700 000
1986 tuloarvio	18 650 000
1986 lisämenoarvio	2 100 000
1985 tilinpäätös.....	15 320 133

40. *Autorekisterikeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 166 250 000 mk eli lisäystä 13 250 000 mk seuraavasti:

1. *Moottoriajoneuvojen katsastus- ja kuljettajantutkimomaksut sekä korvaukset moottoriajoneuvojen tunnusmerkeistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 166 000 000 mk. Lisäys

13 300 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta.

Autorekisterikeskuksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

Katsastustoimi

Tulot		mk
Moottorijouneuvojen katsastus- ja kuljetta-	jantutkimomaksut	147 400 000
Kustannukset		mk
Palkat	71 475 200	
Sosiaaliturvamaksut	5 141 200	
Matkat	1 277 000	
Vieraat palvelukset	12 245 600	
Katsastusasemien rakentami-	nen	20 300 000
Muut	13 788 700	124 227 700
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	17 368 800	
Pääomakustannukset	2 518 400	
Hallintokustannukset	3 525 500	23 412 700
	Yhteensä	147 640 400

Tunnusmerkit

Tulot		mk
Korvaukset tunnusmerkeistä		18 600 000
Kustannukset		mk
Palkat	94 300	
Sosiaaliturvamaksut	7 000	
Vieraat palvelukset	5 300 000	
Kilpien jakelukustannukset	(poliisi)	12 942 100
		18 343 400
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	23 600	
Hallintokustannukset	216 000	239 600
	Yhteensä	18 583 000

2. Muut tulot. Alamomentille arvioidaan kertyvän 250 000 mk. Vähennys on 50 000 mk.

1987 esitys	166 250 000
1986 menoarvio	153 000 000
1985 tilinpäätös	145 245 308

47. Lentoliikenteen ja lentoasemien kiinteistöjen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 297 500 000 mk eli lisäystä 46 600 000 mk seuraavasti:

1. Liikennöimismaksut. Alamomentille arvioidaan kertyvän 201 800 000 mk. Lisäys on 29 800 000 mk, mikä aiheutuu liikennöimismaksujen korottamisesta 1.4.1987 lukien keskimäärin 5 prosentilla sekä liikenteen kasvusta keskimäärin 5 prosentilla.

2. Lentoasemien kiinteistöjen ja muut ilmailu-

vän 84 700 000 mk. Lisäys on 14 800 000 mk, mikä aiheutuu vuokrien korottamisesta 1.1.1987 lukien alkoholi- ja tupakkatuotteiden myyntiin erikoistuneiden lentoasemien verovapaiden myymälöiden osalta 5 prosenttiyksiköllä, muiden vuokrien ja maksujen korottamisesta keskimäärin 3 prosentilla sekä liikenteen kasvusta. Lentokelpoisuusvalvonnasta aiheutuvien kustannusten korvauksena perittäviä tarkastus-, katsastus- ja lupakirjamaksuja korotetaan 1.1.1987 lukien keskimäärin 40 %. Toiminnan osalta on tarkoitus päästä kustannusvastaavuuteen v. 1988.

3. Ulkopuolisille suoritetuista töistä perittävät tulot. Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 000 000 mk. Lisäys on 2 000 000 mk. Töistä aiheutuvat menot 9 000 000 mk on merkitty momentille 31.47.21.

Maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

Tulot		mk
Liikennöimismaksut		201 800 000
Lentoasemien kiinteistöjen ja muut tulot ..		84 700 000
Ulkopuolisille suoritetuista töistä perittävät tulot		11 000 000
		297 500 000

Käyttökustannukset

		mk	mk
Palkat	145 000 000		
Sosiaaliturvamaksut	11 000 000		
Muut kustannukset	102 000 000	258 000 000	

Laskennalliset erät

Eläkekustannukset	36 300 000		
Pääomakustannukset	55 600 000	91 900 000	
	Yhteensä	349 900 000	

1987 esitys	297 500 000
1986 tuloarvio	250 900 000
1985 tilinpäätös	242 116 369

50. Ilmatieteen laitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 11 880 000 mk eli lisäystä 3 220 000 mk seuraavasti:

1. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta. Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 630 000 mk. Lisäys on 3 200 000 mk, mistä 1 700 000 mk aiheutuu pääasiassa sääpalvelun ja ilmanlaatuselvitysten lisääntymisestä, 1 300 000 mk avaruustutkimuksesta ja 200 000 mk maksujen tarkistuksista.

Ilmatieteen laitoksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>	mk	Laskennalliset erät		
Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta	11 630 000	Eläkekustannukset	1 575 000	
		Hallinto- ja yleiskustannukset	885 000	2 460 000
				<u>Yhteensä</u> 11 630 000

<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Palkat	6 300 000	
Sosiaaliturvamaksut	470 000	
Matkat	400 000	
Aineet ja tarvikkeet	1 000 000	
Vieraat palvelut	1 000 000	9 170 000

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 250 000 mk pääasiassa vuokratuloina. Lisäys on 20 000 mk.

1987 esitys	11 880 000
1985 tuloarvio	8 660 000
1985 tilinpäätös	6 623 173

32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

12. *Merenkululaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 300 980 000 mk eli lisäystä 29 840 000 mk seuraavasti:

1. *Väylämaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 240 000 000 mk. Väylämaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1987 lukien 5 prosentilla. Lisäys on 26 000 000 mk.

Merenkululaitoksen väylätoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>	mk
Väylämaksut	240 000 000
Hinausmaksut	7 000 000
	<u>Yhteensä</u> 247 000 000

<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Käyttökustannukset		
Alueluotaus	5 950 000	
Väylänhoito rannikolla	48 960 000	
Jäänmurtajatoiminta	128 480 000	183 390 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	16 750 000	
Pääomakustannukset	214 600 000	
Hallintokustannukset	7 050 000	238 400 000
	<u>Yhteensä</u> 421 790 000	

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi aiheutuu sisävesien alueluotauksesta ja väylänhoidosta kustannuksia noin 23 600 000 mk. Hallitus selvittää, voidaanko väylämaksua alkaa periä myös sisävesillä. Jäänmurtajatoiminnan kokonaiskustannuksista katetaan maksuilla vuonna 1987 noin 27 prosenttia.

2. *Hinausmaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän hinausmaksuina 7 000 000 mk. Hinausmaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1987 lukien 5 prosentilla. Lisäys on 250 000 mk.

3. *Luotsausmaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 42 000 000 mk. Luotsausmaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1987 lukien 5 prosentilla. Lisäys on 2 000 000 mk.

Luotsaustoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>	mk
Luotsausmaksut	42 000 000
<i>Kustannukset</i>	mk
Palkat	67 567 000
Sosiaaliturvamaksut	4 996 000
Matkat	1 417 000
Rakennusten käyttö ja kunnossapito	3 081 000
Muut kustannukset	8 943 000
	<u>86 004 000</u>

<i>Laskennalliset erät</i>	mk	mk
Eläkekustannukset	17 768 000	
Pääomakustannukset	18 506 000	
Hallintokustannukset	5 535 000	41 809 000
	<u>Yhteensä</u> 127 813 000	

4. *Merentutkimusalan Arandan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 000 000 mk. Lisäys on 600 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 32.47.29.

5. *Karttapainon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 700 000 mk. Vähennys on 10 000 mk.

6. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 280 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk.

1987 esitys	300 980 000
1986 tuloarvio	271 140 000
1985 tilinpäätös	274 430 056

28. Elinkeinohallituksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 mk, mistä maksuasetuksen mukaisina maksuina 40 000 mk sekä muina tuloina 60 000 mk. Vähennys 100 000 mk aiheutuu hintarikkomus-hyötyjen tuloutusten loppumisesta.

1987 esitys	100 000
1986 tuloarvio	200 000
1985 tilinpäätös	36 033

32. Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisen palvelutoiminnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 40 170 000 mk patentti-, tavaramerkki- ja mallioikeus- sekä kaupparekisterimaksuina. Lisäys on 2 880 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kysynnän määrän kasvusta, toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistuksista.

Patentti- ja rekisterihallituksen ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

Tulot	mk	
Patenttimaksut	31 500 000	
Tavaramerkki- ja mallioikeusmaksut	7 270 000	
Kaupparekisterin maksut	1 400 000	
Yhteensä	40 170 000	

Kustannukset	mk	
Palkat	20 574 000	
Sosiaaliturvamaksut	1 523 000	
Matkat	257 000	
Aineet ja tarvikkeet	317 000	
Vieraat palvelukset	3 325 000	
Muut	1 895 000	27 891 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	5 143 000	
Pääomakustannukset	164 000	
Hallintokustannukset	4 712 000	
Muut	2 474 000	12 493 000
Yhteensä	40 384 000	

1987 esitys	40 170 000
1986 tuloarvio	37 290 000
1985 tilinpäätös	33 576 064

34. Lisenssiviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 8 000 000 mk. Lisäys on 2 880 000 mk.

1987 esitys	8 000 000
1986 tuloarvio	5 120 000
1985 tilinpäätös	7 821 238

39. Tulot teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta

Momentille arvioidaan kertyvän 37 000 000 mk. Lisäys on 660 000 mk, mikä aiheutuu tarkas-

tustoiminnan kasvusta ja maksujen korottamisesta sekä 100 000 markan kertatulosta.

Teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

Tulot	mk	
Mittauspalvelu	150 000	
Vakaus	6 800 000	
Jalometallituotteiden tarkastus	3 100 000	
Paineastiatarkastus	21 700 000	
Yleisteknillisen osaston toimialaan kuuluva tarkastus	4 700 000	
Torninosturien tarkastus	350 000	
Muut tulot	200 000	37 000 000

Kustannukset	mk	
Palkat	19 866 000	
Sosiaaliturvamaksut	1 471 000	
Matkat	2 490 000	
Aineet ja tarvikkeet	778 000	
Vieraat palvelukset	2 425 000	
Muut	1 425 000	28 455 000

Laskennalliset erät	mk	
Eläkekustannukset	5 165 000	
Pääomakustannukset	1 180 000	
Muut laskennalliset erät	2 114 000	8 459 000
Yhteensä	36 914 000	

1987 esitys	37 000 000
1986 tuloarvio	36 340 000
1985 tilinpäätös	29 408 804

40. Geologian tutkimuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 200 000 mk. Vähennys on 1 873 000 mk.

1. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta. Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 970 000 mk. Vähennys 1 873 000 mk aiheutuu Kenian teollisuusmineraaliprojektin päättymisestä.

2. Muut tulot. Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 230 000 mk.

1987 esitys	4 200 000
1986 tuloarvio	6 073 000
1985 tilinpäätös	4 080 707

42. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 352 600 000 mk eli lisäystä 39 000 000 mk seuraavasti:

1. Tulot maksullisista tutkimuspalveluista. Alamomentille arvioidaan kertyvän 351 000 000 mk. Lisäys 38 000 000 mk aiheutuu maksullisten tutkimuspalvelujen lisääntymisestä ja maksujen korottamisesta. Toiminnasta aiheutuvat menot on merkitty lukuun 32.43.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisten tutkimuspalvelujen tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1987:

<i>Tulot</i>		mk	
Tulot valtionhallinnosta			
— valtion toimeksiannot	48 000 000		
— valtion erillisrahoitus	84 000 000		
Tulot kunnallishallinnosta	10 500 000		
Muut kotimaiset tulot	195 000 000		
Ulkomaiset tulot	13 500 000		
	<u>Yhteensä</u>	351 000 000	
<i>Kustannukset</i>		mk	
Palkat	166 140 800		
Sosiaaliturvamaksut	12 294 200		
Eräät tutkimustoiminnan menot	92 300 000		
Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot	13 770 000		
Koneiden ja kaluston hankkiminen	35 000 000	319 505 000	
Laskennalliset erät			
Eläkekustannukset	41 535 000		
Pääomakustannukset ja muut laskennalliset erät	39 816 000	81 351 000	
	<u>Yhteensä</u>	400 856 000	

Tulojen alijäämäisyys aiheutuu siitä, että valtion virastojen ja laitosten tilaamista tutkimustehtävistä voidaan valtion teknillisen tutkimuskeskuksen suoritteista perittävistä maksuista annetun asetuksen (262/77, muut. 1042/83) mukaan periä omakustannusarvoa alemmat maksut sekä siitä, että esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot voidaan momentin 32.43.22 perustelujen mukaisesti jättää tutkimuspalvelujen tilaajilta perimättä. Välittömästi kustannuksina otetaan huomioon toimeksiantojen edellyttämät, hankintahinnan mukaan laskutettavat kone- ja laitehankinnat.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 600 000 mk, mistä 600 000 mk kolmen tutkimusprofessorin palkkaamiseksi saatavina lahjoitusvaroina ja 1 000 000 mk vuokrina ja muina sekalaisina tuloina. Lisäys on 1 000 000 mk.

1987 esitys	352 600 000
1986 tuloarvio	313 600 000
1986 lisämenoarvio	22 000 000
1985 tilinpäätös	285 447 085

99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 39 811 000 mk eli lisäystä 1 480 000 mk seuraavasti:

1. *Merentutkimuslaitoksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 700 000 mk maksullisen palvelutoiminnan tuloina. Lisäys on 145 000 mk.

2. *Matkailun edistämiskeskuksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 500 000 mk Look at Finland -lehden tilaus- ja ilmoitustuloina, valtion omistamien Punkaharjun ja Rauhanlinnan matkailukiinteistöjen vuokratuloina sekä sekalaisina tuloina. Lisäys on 50 000 mk.

3. *Teollisuussihteeritoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk teollisuussihteerien maksullisen palvelutoiminnan tuloina. Lisäys 200 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta.

4. *Teknologian kehittämiskeskuksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 875 000 mk. Lisäys 675 000 mk aiheutuu Tekniikan näköalot -lehden muuttamisesta osittain maksulliseksi ja teknologiapäivien yhteydessä järjestettävien seminaarien osanottomaksuista.

5. *Tulot yrittäjäkoulutuksesta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän teollisuuspiirien järjestämän yrittäjäkoulutuksen tuloina 6 500 000 mk. Lisäys on 1 100 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat menot on merkitty momentille 32.50.24.

6. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 30 236 000 mk seuraavasti:

	mk
Imatran Voima Oy:n korvaukset Kemijoki Oy:n sähköosuudesta	28 500 000
Valtausmaksut	330 000
Outokumpu Oy:n korvaus nostetusta malmin	196 000
Vuokratulot valtion matkailukiinteistöistä	410 000
Muut tulot	800 000
<u>Yhteensä</u>	30 236 000

Alamomentin loppusumma vähenee 690 000 mk.

1987 esitys	39 811 000
1986 tuloarvio	38 331 000
1985 tilinpäätös	46 725 022

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

01. Sosiaali- ja terveysministeriön tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 200 000 mk vakuutustarkastusmaksuina. Lisäys on 300 000 mk.

1987 esitys	4 200 000
1986 tuloarvio	3 900 000
1985 tilinpäätös	3 341 537

03. Työsuojeluhallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 650 000 mk maksullisen palvelutoiminnan piiriin kuuluvista tarkastuksista ja tutkimuksista perittävänä maksuina. Lisäys 50 000 mk aiheutuu tarkastettavien koneiden ja laitteiden määrän kasvusta.

1987 esitys	650 000
1986 tuloarvio	600 000
1985 tilinpäätös	740 514

24. Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuus

Momentille arvioidaan kertyvän tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuutena 8 113 000 mk. Vähennys on 802 000 mk. Kun momentilta lisäksi luvun 28.05 ja momentin 12.28.24 perusteluihin viitaten ehdotetaan kymmentä kuukautta vastaava 6 761 000 markan määräraha siirrettäväksi momentiksi 12.28.24, vähennys on 7 563 000 mk, joten tälle momentille kertyy kahden kuukauden osuutena 1 352 000 mk. Tulo vastaa momentille 33.24.50 sisältyvien yksityisen työnantajan työssä ja vakuutusvelvollisuutensa laiminlyöneiden työnantajien työssä sattuvista tapaturmista maksettavia menoja.

1987 esitys	1 352 000
1986 tuloarvio	8 915 000
1985 tilinpäätös	8 499 841

40. Valtion koulukotien tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 44 900 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 40 500 000 mk, työtoiminnan tuloina 20 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 1 250 000 mk, muina tuloina 430 000 mk sekä maatalojen käyttötuloina 2 700 000 mk. Lisäys 3 736 000 mk aiheutuu lähinnä hoitopäivien lisääntymisestä ja kunnilta perittävien korvausten tarkistamisesta.

1987 esitys	44 900 000
1986 tuloarvio	41 164 000
1985 tilinpäätös	36 979 718

(43.) Valtion erityiskoulujen tulot

Luvun 33.(43) perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 3 042 000 mk.

1986 tuloarvio	3 042 000
1985 tilinpäätös	4 234 225

(45.) Valtion kehitysvammalaitosten tulot

Luvun 33.(45) perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 8 237 000 mk.

1986 tuloarvio	8 237 000
1985 tilinpäätös	13 307 460

53. Valtion päihdehuoltoloiden tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 26 873 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 22 400 000 mk, työtoiminnan tuloina 123 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 750 000 mk, muina tuloina 500 000 mk sekä maatalojen käyttötuloina 3 100 000 mk. Vähennys 2 078 000 mk aiheutuu lähinnä palveluista perittävien korvausten sekä asiakasmaksujen oikaisusta.

1987 esitys	26 873 000
1986 tuloarvio	28 951 000
1985 tilinpäätös	23 180 930

63. Valtion mielisairaaloiden tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 418 000 mk, mistä sairaala- ja poliklinikkamaksuina 1 500 000 mk, lääkärin todistus-, lausunto- ja toimenpidepalkkioina 6 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 1 660 000 mk, työtoiminnan tuloina 280 000 mk, maatalojen käyttötuloina 562 000 mk ja muina tuloina 410 000 mk. Vähennys on 353 000 mk.

1987 esitys	4 418 000
1986 tuloarvio	4 771 000
1985 tilinpäätös	61 341 728

65. Kansanterveyslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 65 130 000 mk, mistä 53 000 000 mk tutkimusten suorittamisesta ja rokotteiden valmistamisesta, 12 100 000 mk ulkopuolisella rahoituksella tehtävästä tutkimustyöstä saatavina tuloina sekä

30 000 mk muina tuloina. Lisäys 3 710 000 mk aiheutuu tutkimuksista perittävien maksujen korottamisesta sekä ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön lisääntymisestä. Ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön erilliskustannukset on merkitty momentille 33.65.22.

1987 esitys.....	65 130 000
1986 tuloarvio	61 420 000
1986 lisämenoarvio	800 000
1985 tilinpäätös.....	62 011 799

66. Lääkelaboratorion tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 035 000 mk lääkelaboratorion suorittamasta valvonnasta perittävinä maksuina. Lisäys on 195 000 mk.

1987 esitys.....	2 035 000
1986 tuloarvio	1 840 000
1985 tilinpäätös.....	1 773 131

67. Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden ja luontaistuotteiden myyntilupatulot

Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen lääkelaiaksi momentille arvioidaan kertyvän 9 685 000 mk. Lisäys 1 025 000 mk aiheutuu myyntilupamaksujen korotuksesta ja myyntilupien määrän lisääntymisestä.

1987 esitys.....	9 685 000
1986 tuloarvio	8 660 000
1985 tilinpäätös.....	9 253 609

68. Säteilyturvakokeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 23 100 000 mk. Lisäys 1 100 000 mk aiheutuu maksullisten tarkastus- ja valvontatehtävien lisääntymisestä sekä työkustannusten noususta.

1987 esitys.....	23 100 000
1986 tuloarvio	22 000 000
1985 tilinpäätös.....	20 421 925

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 342 000 000 mk. Lisäys on 56 000 000 mk. Tulot on otettu huomioon lukujen 33.92—95 menoissa.

1987 esitys	342 000 000
1986 tuloarvio	286 000 000
1985 tilinpäätös	256 413 705

98. Valtionapujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 60 000 000 mk maksettujen valtionapujen palautuksina. Lisäys on 10 000 000 mk.

1987 esitys	60 000 000
1986 tuloarvio	50 000 000
1985 tilinpäätös	446 632 293

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 9 150 000 mk. Vähennys on 8 350 000 mk. Kun momentilta lisäksi vähennetään viitaten luvun 28.05 perusteluihin siirtöna momentille 12.28.99 Postipankin hoitokorvauksena, työttömyysvakuutusmaksujen tilitysten hoitokorvauksena, ns. sakkoina ja korvausten palautuksina kymmenen kuukauden osalta kertyvät yhteensä 180 000 mk, vähennys on 8 530 000 mk, joten tälle momentille kertyy 8 970 000 mk.

1987 esitys	8 970 000
1986 tuloarvio	17 500 000
1985 tilinpäätös	192 952 608

34. Työvoimaministeriön hallinnonala

50. Korvaukset kesäkauden ylityölistämisestä

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 100 000 mk.

1987 esitys.....	100 000
1986 tuloarvio	100 000
1985 tilinpäätös.....	344 263

70. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 000

mk. Lisäys on 20 000 000 mk. Tulot vastaavat momentin 34.89.50 menoja.

1987 esitys	100 000 000
1986 tuloarvio	80 000 000
1985 tilinpäätös	87 772 713

99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 12 000 000 mk. Lisäys on 5 500 000 mk.

1987 esitys.....	12 000 000
1986 tuloarvio	6 500 000
1985 tilinpäätös.....	10 811 313

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

23. Vesiensuojelumaksut

Momentille arvioidaan kertyvän vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:ssä tarkoitettuja vesiensuojelumaksuja edelleen 1 100 000 mk. Vastaava meno on merkitty momentille 35.25.21.

1987 esitys	1 100 000
1986 tuloarvio	1 100 000
1985 tilinpäätös.....	1 259 700

25. (12.30.40) Vesi- ja ympäristöhallinnon tulot

Momentin numerotunnus ja nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 000 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 800 000 mk vesi- ja ympäristöhallinnon yksityisille henkilöille, yhteisöille tai yhtymille näiden tilauksesta suorittamien tutkimusten, selvitysten ja muiden niihin verrattavien tehtävien sekä vesistöiden korvauksina. Toiminnasta aiheutuvista erillismenoista 300 000 mk on merkitty momentille 35.25.25 ja 300 000 mk momentille 35.25.77.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän vesi- ja ympäristöhallinnon sekalaisina tuloina edelleen 1 200 000 mk.

1987 esitys	2 000 000
1986 tuloarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	2 030 292

32. Asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen ja talojen luovutuksesta valtiolle syntyvät tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 15 000 000 mk vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta annetun lain (82/82) nojalla omaksilunastettujen asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen lunastushinnan ja luovutuskorvauksen välisenä erotuksena valtiolle tilitettävänä tuloina sekä asuntotuotantolain 15 §:n tarkoittamissa luovutustapauksissa myyntihinnan ja sanotun lain 15 a §:n mukaisen luovutuskorvauksen välisenä erotuksena syntyvinä tuloina.

1987 esitys.....	15 000 000
1986 tuloarvio	15 000 000
1985 tilinpäätös.....	5 637 406

60. Korvaukset öljysuojarahastosta

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk öljysuojarahastosta annetun lain (379/74) 5 §:n nojalla suoritettavia korvauksia. Lisäys on 5 000 000 mk.

1987 esitys.....	15 000 000
1986 tuloarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös.....	6 000 000

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 360 000 mk rakennusalan tyyppihyväksyntämaksuina ja muina sekalaisina tuloina.

1987 esitys	360 000
1986 tuloarvio	360 000
1985 tilinpäätös.....	1 445 698

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkorahat

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
200 000 000 mk.

1987 esitys	200 000 000
1986 tuloarvio	200 000 000
1985 tilinpäätös	150 502 512

02. Valtiolle tilitettävät viivästyskorot, jäämä-
maksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyö-
mistä määräaikana

Momentille arvioidaan kertyvän 270 000 000
mk. Lisäys on 15 000 000 mk.

1987 esitys	270 000 000
1986 tuloarvio	255 000 000
1985 tilinpäätös	246 782 533

03. Oikaisurahat

Momentille arvioidaan kertyvän 500 000 mk.
Vähennys on 200 000 mk.

1987 esitys	500 000
1986 tuloarvio	700 000
1985 tilinpäätös	372 189

04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen
peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 146 000 000
mk. Vähennys on 114 000 000 mk.

1987 esitys	146 000 000
1986 tuloarvio	260 000 000
1985 tilinpäätös	134 869 679

05. Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuotta-
vien oikeuksien myynti

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
30 000 000 mk.

1987 esitys	30 000 000
1986 tuloarvio	30 000 000
1985 tilinpäätös	13 774 397

06. Valtion maaomaisuuden luovutuksesta
saadut tulot, joita voidaan käyttää maiden osta-
miseen valtion metsätaloutta varten

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
200 000 mk.

1987 esitys	200 000
1986 tuloarvio	200 000
1985 tilinpäätös	180 143

07. Valtionapulaitosten omavastuuosuus eläk-
keistä

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
40 000 000 mk.

1987 esitys	40 000 000
1986 tuloarvio	40 000 000
1985 tilinpäätös	22 834 108

08. Pysäköintivirhemaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk.
Lisäys on 100 000 mk.

1987 esitys	1 000 000
1986 tuloarvio	900 000
1985 tilinpäätös	844 571

09. Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiysrahat
sekä sosiaaliturvamaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 145 000 000
mk. Lisäys on 3 500 000 mk.

1987 esitys	145 000 000
1986 tuloarvio	141 500 000
1985 tilinpäätös	125 367 868

10. Muut sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 mk.
Vähennys on 4 000 000 mk.

1987 esitys	7 000 000
1986 tuloarvio	11 000 000
1986 lisämenoarvio	66 995 017
1985 tilinpäätös	4 378 795

Osaston 12 tulot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Tuloarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	17 375	15 000	16 000	+ 1 000	+ 7
25. Oikeusministeriön hallinnonala	158 335	148 715	227 600	+ 78 885	+ 53
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala .	101 922	81 705	113 030	+ 31 325	+ 38
27. Puolustusministeriön hallinnonala .	215 693	159 532	162 839	+ 3 307	+ 2
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	969 524	954 324	762 150	—192 174	—20
29. Opetusministeriön hallinnonala ...	1 295 016	1 509 844	1 711 894	+ 202 050	+ 13
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	260 220	269 816	328 948	+ 59 132	+ 22
31. Liikenneministeriön hallinnonala ..	554 894	593 510	665 630	+ 72 120	+ 12
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	680 808	708 094	782 861	+ 74 767	+ 11
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1 141 085	547 000	593 313	+ 46 313	+ 8
34. Työvoimaministeriön hallinnonala .	98 928	86 600	112 100	+ 25 500	+ 29
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	16 373	28 460	33 460	+ 5 000	+ 18
39. Muut sekalaiset tulot	699 907	939 300	839 700	— 99 600	—11
Yhteensä	6 210 080	6 041 900	6 349 525	+ 307 625	+ 5

Osasto 13

KORKO- JA OSINKOTULOT SEKÄ OSUUS VALTION
RAHALAITOSTEN VOITOSTA

01. Korkotulot

01. *Korot asunto- ja perusparannuslainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 790 000 000 mk. Korkotulojen nettovähennys on 215 000 000 mk.

Aravavuokrien nousun hillitsemiseksi hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi eräiden asuntolainojen korkojen alentamisen sekä lyhennysten ja korkojen lykkäämisen väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain (883/85) jatkamisesta tarkistettuna.

Asuntotuotantolain muuttamisesta annetun lain (81/82) voimaantulosäännöksen 4 momentissa tarkoitettuja lainaehtojen muutoksia ei tehdä vuonna 1987.

Henkilökohtaisen lainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi saadaan asuntotuotantolain 11 §:n (81/82) ja vastaavan aikaisemman säännöksen nojalla myöntää vuonna 1987 yhteensä enintään 500 000 mk lykkäystä asuntolainan korkojen, lyhennysmaksujen tai molempien suorittamisesta. Lykkäysperusteet olisivat asuntotuotantolain mukaiset.

1987 esitys	790 000 000
1986 tuloarvio	1 005 000 000
1986 lisämenoarvio	—35 000 000
1985 tilinpäätös	799 395 689

03. *Korot vientimaksulainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 mk.

Vähennys 500 000 mk aiheutuu lainakannan vähenemisestä.

1987 esitys	3 500 000
1986 tuloarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	3 679 506

05. *Korot muista lainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 310 000 000 mk. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu lainapääoman kasvusta.

1987 esitys	310 000 000
1986 tuloarvio	307 000 000
1985 tilinpäätös	297 650 921

07. *Korot talletuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän valtion yli päivittäisen tarpeen olevien kassareservien sijoittamisesta korkotuloja 590 000 000 mk. Lisäys on 110 000 000 mk.

1987 esitys	590 000 000
1986 tuloarvio	480 000 000
1985 tilinpäätös	519 441 337

08. *Korot obligaatioista*

Momentille arvioidaan kertyvän 80 000 000 mk. Lisäys on 15 000 000 mk.

1987 esitys	80 000 000
1986 tuloarvio	65 000 000
1985 tilinpäätös	75 895 721

02. Indeksi- ja kurssihyvitykset

01. Indeksihyvitykset		02. Kurssihyvitykset	
Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 000 000 mk.		Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 3 000 000 mk.	
1987 esitys	1 000 000	1987 esitys	3 000 000
1986 tuloarvio	1 000 000	1986 tuloarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös	1 433 847	1985 tilinpäätös	4 156 152

03. Osinkotulot

01. Osinkotulot valtionenemmistöisistä osakeyhtiöistä

Momentille arvioidaan kertyvän 350 000 000 mk. Lisäys 90 000 000 mk aiheutuu valtionyhtiöiden kehittämissuunnitelman mukaisesta osinkotulojen kasvusta.

1987 esitys	350 000 000
1986 tuloarvio	260 000 000
1985 tilinpäätös	177 909 499

02. Muut osinkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 6 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1987 esitys	6 000 000
1986 tuloarvio	1 000 000
1986 lisämenoarvio	5 800 000
1985 tilinpäätös	1 483 452

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

(01.) Osuus Suomen Pankin voitosta

Suomen Pankin tuloksen arvioidaan olevan tappiollinen myös vuonna 1986, minkä johdosta pankki ei tulouta voittoa. Tämän johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 125 000 000 mk.

1986 tuloarvio	125 000 000
1986 lisämenoarvio	—125 000 000
1985 tilinpäätös	126 012 858

02. Osuus Postipankin voitosta

Momentille arvioidaan kertyvän 30 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1987 esitys	30 000 000
1986 tuloarvio	25 000 000
1985 tilinpäätös	15 195 849

Osaston 13 tulot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Tuloarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Korkotulot	1 696 063	1 861 000	1 773 500	— 87 500	— 5
02. Indeksi- ja kurssihyvitykset	5 590	4 000	4 000	—	—
03. Osinkotulot	179 393	261 000	356 000	+ 95 000	+ 36
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	141 209	150 000	30 000	—120 000	—80
Yhteensä	2 022 255	2 276 000	2 163 500	—112 500	— 5

Osasto 14
VALTION LIIKEYRITYKSET

01. Valtionrautatiet

01. Henkilöliikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 774 200 000 mk. Lisäys on 4 600 000 mk. Tariffeja on tarkoitus korottaa 1.1.1987 lukien keskimäärin 3 prosentilla.

1987 esitys	774 200 000
1986 tuloarvio	769 600 000
1985 tilinpäätös	715 995 455

02. Tavaraliikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 141 600 000 mk. Lisäys on 49 500 000 mk. Tariffeja on tarkoitus korottaa 1.1.1987 lukien keskimäärin 3 prosentilla.

1987 esitys	2 141 600 000
1986 tuloarvio	2 092 100 000
1985 tilinpäätös	1 939 996 729

03. Postinkuljetustulot

Momentille arvioidaan kertyvän 22 400 000 mk. Lisäys 1 100 000 mk aiheutuu postinkuljetusten lisääntymisestä ja maksujen tarkistamisesta.

1987 esitys	22 400 000
1986 tuloarvio	21 300 000
1985 tilinpäätös	20 100 000

04. Sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 128 700 000 mk. Lisäys 3 700 000 mk aiheutuu maksujen tarkistuksesta.

1987 esitys	128 700 000
1986 tuloarvio	125 000 000
1985 tilinpäätös	121 467 821

05. Korvaus alennuskuljetuksista

Viitaten momenttien 31.57.41 ja 31.57.50 perusteluihin momentille merkitään 80 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1987 esitys	80 000 000
1986 tuloarvio	70 000 000
1986 lisämenoarvio	6 600 000
1985 tilinpäätös	66 600 000

06. Eräät rautatieliikennekorvaukset

Viitaten momentin 31.57.40 perusteluihin momentille merkitään edelleen 24 000 000 mk.

1987 esitys	24 000 000
1986 tuloarvio	24 000 000
1985 tilinpäätös	22 600 000

07. Tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä

Momentille merkitään 116 800 000 mk. Lisäys on 9 100 000 mk, mistä 5 400 000 mk aiheutuu ulkopuolisille tehtävien töiden määrän kasvusta ja 3 700 000 mk maksujen tarkistuksista.

1987 esitys	116 800 000
1986 tuloarvio	107 700 000
1985 tilinpäätös	101 686 273

Käyttötulot yhteensä

Käyttömenot yhteensä

(31.90.01—29)

Käyttötalouden lisärahoitustarve .

1986 tuloarvio, lisärahoitustarve	1 032 884 000
1986 lisämenoarvio, lisärahoitustarve	1 026 284 000
1985 tilinpäätös, lisärahoitustarve	1 100 071 456

04. Posti- ja telelaitos

01. Postitoimen liikennetulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 806 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Postimaksumerkeistä	1 239 000 000
Joukkolähetyksistä	323 000 000
Lehtien kuljetusmaksuista, lehtien tilaus-	
ten välitysmaksuista ja sanomalehtien	
erillisjakelumaksuista	812 000 000
Erinäisistä postimaksuista	270 000 000
Ulkomailta tulleista postilähetyksistä	32 000 000
Postipankin postilähetyksistä	71 000 000
Yhteensä	2 747 000 000

	mk
Muiden postimaksujen kuin lehtien kul-	
jetusmaksujen korotuksista	59 000 000
Yhteensä	2 806 000 000

Lisäys on 159 000 000 mk, mistä 18 000 000 mk aiheutuu liikenteen lisääntymisen aiheuttamasta tulojen kasvusta, 136 000 000 mk lehtien asetuksen mukaisten postimaksujen korottamisesta keskimäärin 6,5 % ja muiden postimaksujen korottamisesta niin, että tulojen lisäys on keskimäärin 4 % sekä 5 000 000 mk siirtona momentilta 14.04.06 lehtiliikennetuloina.

Maksujen korotus on tarkoitus painottaa alikatteellisiin lähetyslajeihin ja ns. erilliskantomaksuja on tarkoitus korottaa kustannusten nousua enemmän niillä alueilla, joilla erilliskantomaksuilla ei vielä pystytä kattamaan erilliskannosta aiheutuvia kustannuksia.

1987 esitys	2 806 000 000
1986 tuloarvio	2 647 000 000
1985 tilinpäätös	2 463 459 462

02. Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 158 100 000 mk seuraavasti:

	mk
Korvausta virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä	99 000 000
Korvaus virastojen lähettämistä erityispalveluksina toimitettavista virkalähetyksistä ja valtion julkaisuista	35 000 000
Korvaus leimamerkkien ja elokuvaverolippujen myynnistä sekä ennakonperintään liittyvien painotuotteiden saatavana pitämisestä postitoimipaikoissa ja veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palauttamisesta	24 100 000
Yhteensä	158 100 000

Lisäys 19 180 000 mk aiheutuu virkalähetysmäärän kasvusta, postimaksujen korotuksista ja korvauserusteiden tarkistamisesta sekä leimamerkkien myynnin lisääntymisestä.

1987 esitys	158 100 000
1986 tuloarvio	138 920 000
1985 tilinpäätös	137 352 397

03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 306 500 000 mk seuraavasti:

	mk
Postipankin tehtävien hoitamisesta	297 000 000
Televioliupien perinnästä	9 500 000
Yhteensä	306 500 000

Lisäys on 4 500 000 mk, mistä 4 000 000 mk aiheutuu PSP-tehtävien hoidosta maksettavan korvauksen perusteiden tarkistamisesta ja 500 000 mk eläkevastuun sisällyttämisestä televioliupien perinnästä aiheutuviin korvauksiin.

1987 esitys	306 500 000
1986 tuloarvio	302 000 000
1985 tilinpäätös	278 360 936

04. Teletoimen liikennetulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 445 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Kaukoverkkotoiminta	1 859 000 000
Paikallisverkkotoiminta	706 000 000
Teleksiverkkotoiminta	91 000 000
Dataverkkotoiminta	125 500 000
Matkapuhelintoiminta	340 000 000
Meriradiotoiminta	7 000 000
Asiakaslaitteet ja yritysverkot	264 000 000
Palvelukeskukset ja yleisöpalvelupisteet ..	52 500 000
Yhteensä	3 445 000 000

Kotimaan kaukopuhelinliikenteen tariffien 8 prosentin alennus 1.1.1987 lukien kohdistuu lähinnä läänien välisten puhelujen hintoihin vähentäen tuloja vuonna 1987 120 000 000 mk. Toisaalta liikenteen kasvusta aiheutuva tulojen lisäys on 167 000 000 mk. Koko teleliikenteen tulojen lisäys on yhteensä 241 000 000 mk.

1987 esitys	3 445 000 000
1986 tuloarvio	3 204 000 000
1985 tilinpäätös	2 980 093 876

05. *Valtiolta teletoimen palveluksista saatavat korvaukset*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen
1 960 000 mk seuraavasti:

	mk
Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta	1 560 000
Korvaus radiotoiminnan valvonnasta	400 000
Yhteensä	1 960 000

Merenkulun viestintäpalveluksista asiakkailta perittäviä maksuja on tarkoitus korottaa niin, että vaiheittain saavutetaan kansainvälisen suosituksen mukainen taso. Näiden maksujen ja merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta saatavien korvausten tulee vuosikymmenen loppuun mennessä kattaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset, joita myös rationalisointitoimin samankaltaisesti supistetaan.

1987 esitys	1 960 000
1986 tuloarvio	1 960 000
1985 tilinpäätös	1 800 000

06. *Autoliikenteen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 68 000 000 mk. Lisäys 5 000 000 mk aiheutuu maksujen korotuksista. Kun momentilta ehdotetaan siirrettäväksi 5 000 000 mk lehtien tilausajo-

maksuina momentille 14.04.01 lehtiliikennetu-
loihin, jää momentin loppusumma ennalleen.

1987 esitys	68 000 000
1986 tuloarvio	68 000 000
1985 tilinpäätös	67 836 104

07. *Sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 166 000 000
mk seuraavasti:

	mk
Vuokrat	9 000 000
Radiolaitteiden käyttö- ja tarkastusmak- sut	22 500 000
Ulkopuolisista johtuvat työt	24 000 000
Muut sekalaiset tulot	110 500 000
Yhteensä	166 000 000

Lisäys 6 000 000 mk aiheutuu vuokrien nou-
susta, radiolaitteiden ja tarkastusten määrän li-
sääntymisestä sekä sekalaisen tulojen kasvusta.

1987 esitys	166 000 000
1986 tuloarvio	160 000 000
1985 tilinpäätös	163 916 644

Käyttötulot yhteensä	6 951 560 000
Käyttömenot (31.94.01—29) ...	5 158 495 000
Käyttötalouden rahoituskate	1 793 065 000

1986 tuloarvio	1 782 159 000
1985 tilinpäätös	1 692 482 568

05. *Posti- ja telelaitoksen konepajat*

02. *Turun Asennuspajan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 35 000 000
mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu liikevaihdon
kasvusta.

1987 esitys	35 000 000
1986 tuloarvio	34 500 000
1985 tilinpäätös	27 980 957

03. *Keskusautokorjaamon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 17 500 000

mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu liikevaihdon
kasvusta.

1987 esitys	17 500 000
1986 tuloarvio	17 000 000
1985 tilinpäätös	16 265 933

Käyttötulot yhteensä	52 500 000
Käyttömenot (31.95.22—23)	51 275 000
Käyttötalouden rahoituskate	1 225 000

1986 tuloarvio	1 600 000
1985 tilinpäätös	2 552 053

07. Valtion ravitsemiskeskus

01. Ravitsemiskeskuksen käyttötulot		Käyttötulot	307 500 000
Momentille arvioidaan kertyvän 307 500 000		Käyttömenot (28.94.21).....	<u>291 182 000</u>
mk. Lisäys 20 500 000 mk aiheutuu uusien ruokaloiden avaamisesta sekä toiminnassa olevien ruokaloiden tulojen lisäyksistä ja hintojen tarkistuksista.		Käyttötalouden rahoituskate.....	16 318 000
1987 esitys	307 500 000		
1986 tuloarvio	287 000 000	1986 tuloarvio	16 847 000
1985 tilinpäätös	253 934 592	1985 tilinpäätös.....	18 104 187

10. Valtion painatuskeskus

01. Painatuskeskuksen käyttötulot		Käyttötulot	192 300 000
Momentille arvioidaan kertyvän 192 300 000		Käyttömenot (28.90.21).....	<u>172 700 000</u>
mk. Lisäys on 16 150 000 mk.		Käyttötalouden rahoituskate.....	19 600 000
1987 esitys	192 300 000		
1986 tuloarvio	176 150 000	1986 tuloarvio	17 450 000
1985 tilinpäätös	165 268 315	1985 tilinpäätös.....	22 038 902

16. Valtion tietokonekeskus

01. Tietokonekeskuksen käyttötulot		Käyttötulot	395 300 000
Momentille arvioidaan kertyvän 395 300 000		Käyttömenot (28.92.21).....	<u>307 746 000</u>
mk, mistä palvelusten ja tuotteiden myyntituotoina liikevaihtovero vähennettynä 393 778 000 mk ja muina tuotoina 1 522 000 mk. Lisäys on 54 624 000 mk.		Käyttötalouden rahoituskate.....	87 554 000
1987 esitys	395 300 000		
1986 tuloarvio	340 676 000	1986 tuloarvio	64 700 000
1985 tilinpäätös	265 156 993	1985 tilinpäätös.....	51 992 472

20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot		1987 esitys.....	52 600 000
		1986 tuloarvio	47 430 000
		1985 tilinpäätös.....	44 954 399

Momentille arvioidaan kertyvän 52 600 000 mk. Lisäys 5 170 000 mk aiheutuu tuotteiden hintojen tarkistamisesta sekä arvioidusta tuotannon lisäyksestä.

02. Vammaskosken tehtaan tulot
Momentille arvioidaan kertyvän 72 000 000 mk. Lisäys 14 935 000 mk aiheutuu lähinnä arvioidusta tuotannon lisäyksestä.

1987 esitys.....	72 000 000
1986 tuloarvio	57 065 000
1985 tilinpäätös.....	54 599 309

03. Patruunatehtaan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 99 500 000 mk. Lisäys 8 500 000 mk aiheutuu hintojen tarkistamisesta ja tuotannon kasvusta.

1987 esitys.....	99 500 000
1986 tuloarvio	91 000 000
1985 tilinpäätös.....	82 543 280

04. Metsätaloustoiminnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 12 500 000 mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu lähinnä myyntimäärien noususta sekä lisääntyvästä energiakäytön valmistettavan puutavaran myynnistä.

1987 esitys.....	12 500 000
1986 tuloarvio	12 000 000
1985 tilinpäätös.....	13 617 323

Käyttötulot yhteensä	236 600 000
Käyttömenot (27.90.05—24)	<u>224 190 000</u>
Käyttötalouden rahoituskate.....	12 410 000

1986 tuloarvio	11 405 000
1985 tilinpäätös.....	7 978 752

30. Valtion hankintakeskus

01. Hankintakeskuksen käyttötulot

Momentille arvioidaan kertyvän 65 400 000 mk. Lisäys 9 700 000 mk aiheutuu lähinnä myynnin kasvusta.

1987 esitys.....	65 400 000
1986 tuloarvio	55 700 000
1985 tilinpäätös.....	62 949 920

Käyttötulot	65 400 000
Käyttömenot (32.90.21).....	<u>49 776 000</u>
Käyttötalouden rahoituskate.....	15 624 000

1986 tuloarvio	12 151 000
1985 tilinpäätös.....	21 963 145

40. Valtion margariinitehdas

01. Valtion margariinitehtaan käyttötulot

Momentille arvioidaan kertyvän 43 383 000 mk. Vähennys on 3 145 000 mk.

1987 esitys.....	43 383 000
1986 tuloarvio	46 528 000
1985 tilinpäätös.....	40 411 824

Käyttötulot	43 383 000
Käyttömenot (30.90.05—22)	<u>42 628 000</u>
Käyttötalouden rahoituskate.....	755 000

1986 tuloarvio	923 000
1985 tilinpäätös,	
käyttötalouden lisärahoitustarve ..	226 268

43. Maanmittaushallituksen karttapaino

01. Karttapainon käyttötulot

Momentille arvioidaan kertyvän 39 850 000 mk. Lisäys 2 850 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja myyntihintojen noususta.

1987 esitys.....	39 850 000
1986 tuloarvio	37 000 000
1985 tilinpäätös.....	32 096 212

Käyttötulot	39 850 000	1986 tuloarvio	6 819 000
Käyttömenot (30.92.01—29)	<u>32 105 000</u>	1985 tilinpäätös	2 255 457
Käyttötalouden rahoituskate	7 745 000		

45. Metsähallituksen metsät

<i>01. Puun pystymyynnitulot</i>		<i>03. Sekalaiset tulot</i>	
Momentille arvioidaan kertyvän 18 000 000 mk. Vähennys 2 000 000 mk aiheutuu puutavaran arvioidusta hintakehityksestä.		Momentille arvioidaan kertyvän 45 000 000 mk. Lisäys 5 000 000 mk aiheutuu hintojen ja vuokratulojen noususta.	
1987 esitys	18 000 000	1987 esitys	45 000 000
1986 tuloarvio	20 000 000	1986 tuloarvio	40 000 000
1985 tilinpäätös	14 852 591	1985 tilinpäätös	42 214 689
<i>02. Puutavaran hankintatulot</i>		Käyttötulot yhteensä	
Momentille arvioidaan kertyvän 982 000 000 mk. Vähennys 88 000 000 mk aiheutuu puutavaran arvioidusta hintakehityksestä.		1 045 000 000	
1987 esitys	982 000 000	Käyttömenot (30.95.01—29)	
1986 tuloarvio	1 070 000 000	<u>892 642 000</u>	
1985 tilinpäätös	954 522 978	Käyttötalouden rahoituskate	
		152 358 000	
		1986 tuloarvio	171 814 000
		1985 tilinpäätös	179 019 545

(46.) Metsäntutkimuslaitoksen metsät

Luku ja sen momentti 01 on otettu huomioon momentin 12.30.76 laskelmissa.

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

<i>01. Jokioisten siemenkeskuksen tulot</i>		ta. Tuotantotoiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 30.98.24.	
Momentille arvioidaan kertyvän 14 113 000 mk. Vähennys 353 000 mk aiheutuu nurmikasvien siementen sopimusviljelytoiminnan supistumisesta. Toiminnasta aiheutuvat kulut on merkitty momentille 30.98.22.			
1987 esitys	14 113 000	1987 esitys	18 412 000
1986 tuloarvio	14 466 000	1986 tuloarvio	15 200 000
1985 tilinpäätös	12 747 120	1985 tilinpäätös	14 494 835
<i>03. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot</i>		<i>04. Tervetaimiaseman tuotantotoiminnan tulot</i>	
Momentille arvioidaan kertyvän 18 412 000 mk. Lisäys 3 212 000 mk aiheutuu lähinnä siemenperunamyynnin kasvusta ja hintojen nousus-		Momentille arvioidaan kertyvän 688 000 mk. Lisäys 108 000 mk aiheutuu myyntihintojen noususta ja tuotannon laajenemisesta. Tuotantotoiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 30.98.25.	

1987 esitys	688 000
1986 tuloarvio	580 000
1985 tilinpäätös	217 817
Käyttötulot yhteensä	33 213 000
Käyttömenot (30.98.05—25)	33 259 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve ...	46 000

1986 tuloarvio, lisärahoitustarve	1 462 000
1985 tilinpäätös, lisärahoitustarve	1 096 801

60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä

01. Sekalaiset myyntitulot

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako.

Momentille arvioidaan kertyvän 20 600 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionrautateiden sekalaiset myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän valtionrautateiden irtaimen omaisuuden myyntituloina 13 000 000 mk.

2. *Posti- ja telelaitoksen sekalaiset myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän posti- ja telelaitoksen irtaimen omaisuuden myyntituloina 5 000 000 mk.

3. *Valtion painatuskeskuksen sekalaiset myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän valtion painatuskeskuksen irtaimen omaisuuden myyntituloina 1 000 000 mk.

4. *Valtion tietokonekeskuksen sekalaiset myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän valtion tietokonekeskuksen irtaimen omaisuuden myyntituloina 1 500 000 mk.

5. *Muut sekalaiset myyntitulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän muiden valtion liikeyritysten irtaimen omaisuuden myyntituloina 100 000 mk.

Momentin loppusumma vähenee 5 200 000 mk.

1987 esitys	20 600 000
1986 tuloarvio	25 800 000
1985 tilinpäätös	44 240 852

02. Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot

Momentille merkitään metsähallituksen hallinnassa olevien ja valtiolle tarpeettomien maa- ja vesialueiden sekä rakennusten myynnistä kertyväksi arvioituina tuloina edelleen 4 000 000 mk. Momentille 30.95.88 on ehdotettu maa-alueiden ostamista varten määräraha, jonka suuruus on enintään tälle momentille kertyviä tuloja vastaava.

1987 esitys	4 000 000
1986 tuloarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	3 202 161

03. Korvaukset metsähallitukselle maatilalain mukaisista aluevaihtoista

Maatilalain (188/77) 13 §:n mukaisina aluevaihtokorvauksina momentille arvioidaan kertyvän edelleen 500 000 mk.

1987 esitys	500 000
1986 tuloarvio	500 000
1985 tilinpäätös	—

Osaston 14 tulot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Tuloarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
Käyttötalouden rahoituskate					
04.	1 692 483	1 782 159	1 793 065	+ 10 906	+ 1
05.	2 552	1 600	1 225	— 375	—23
07.	18 104	16 847	16 318	— 529	— 3
10.	22 039	17 450	19 600	+ 2 150	+ 12
16.	51 992	64 700	87 554	+ 22 854	+ 35
20.					
	7 979	11 405	12 410	+ 1 005	+ 9
30.	21 963	12 151	15 624	+ 3 473	+ 29
40.	—	923	755	— 168	—18
43.					
	2 255	6 819	7 745	+ 926	+ 14
45.	179 020	171 814	152 358	—19 456	—11
	1 998 387	2 085 868	2 106 654	+ 20 786	+ 1
Muut tulot					
60.					
	47 443	30 300	25 100	— 5 200	—17
	Yhteensä	2 045 830	2 116 168	+ 15 586	+ 1

Osaston 14 käyttötulot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Tuloarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
01.	2 988 446	3 209 700	3 287 700	+ 78 000	+ 2
04.	6 092 819	6 521 880	6 951 560	+ 429 680	+ 7
05.	44 247	51 500	52 500	+ 1 000	+ 2
07.	253 935	287 000	307 500	+ 20 500	+ 7
10.	165 268	176 150	192 300	+ 16 150	+ 9
16.	265 157	340 676	395 300	+ 54 624	+ 16
20.					
	195 714	207 495	236 600	+ 29 105	+ 14
30.	62 950	55 700	65 400	+ 9 700	+ 17
40.	40 412	46 528	43 383	— 3 145	— 7
43.					
	32 096	37 000	39 850	+ 2 850	+ 8
45.	1 011 589	1 130 000	1 045 000	— 85 000	— 8
47.					
	27 460	30 246	33 213	+ 2 967	+ 10
	Yhteensä	11 180 094	12 093 875	+ 556 431	+ 5

Osasto 15

LAINAT

01. Takaisin maksetut lainat

Valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annetun lain 12 d §:n (826/78) mukaan tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitettua varoista myönnetyn lainan maksamatta olevaa pääomaa, korkoa tai indeksihyvitystä ei saa poistaa tileistä eikä niiden maksamisesta myöntää vapautusta, ellei laissa ole niin säädetty tai ellei eduskunta ole muuten antanut siihen suostumustaan. Tämän säännöksen soveltamisessa ehdotetaan, ellei lailla ole toisin säädetty, edelleen noudatettavaksi seuraavaa menettelyä:

1) Asianomainen ministeriö voi antaa luvan lainan pääoman, koron tai indeksihyvityksen tileistä poistamiseen, milloin sitä velallisen todetun varattomuuden tai muun siihen verrattavan syyn takia ei voida saada perityksi.

2) Valtion lainan pääoman, koron tai indeksihyvityksen maksamisesta vapauttamiseen on kussakin tapauksessa saatava eduskunnan suostumus, ellei eduskunta hyväksyessään määrärahan lainojen myöntämistä varten ole suostunut siihen, että valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi määrätyn edellytyksin myöntää maksuvapautuksen kysymyksessä olevien lainojen osalta ilman kutakin yksityistapausta koskevaa eduskunnan suostumusta.

Lisäksi on ehdotettu, että tämän tulo- ja menoarvioesityksen momentin 32.44.83 osalta teknologian kehittämiskeskuksella ja momentin 32.85.84 osalta kauppa- ja teollisuusministeriöllä olisi oikeus määrätyn edellytyksin päättää sanotuilta momenteilta myönnetyn lainan jättämistä kokonaan tai osittain takaisin perimättä tarvitsematta kussakin yksityistapauksessa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta.

01. *Asunto- ja perusparannuslainojen takaisinmaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 325 000 000 mk eli lisäystä 145 000 000 mk.

Hallituksen tarkoituksena on syysistuntokaudelle 1986 antaa eduskunnalle lakiesitys, jolla valtion lainoittamien omistusasuntojen luovutusrajauksia lievennetään. Muutoksen arvioidaan lisäävän ennenaikaisia takaisinmaksuja viimeistään vuodesta 1988 lähtien.

1. *Asunto- ja perusparannuslainojen lyhennykset.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lisäystä 195 000 000 mk lainapääoman lisääntymisen ja lyhennysmaksujen aikaisemmin myönnettyjen lykkäysten erääntymisen johdosta. Kun alamomentilta vähennetään 20 000 000 mk ennenaikaisten takaisinmaksujen pienenemisen johdosta ja momentin 13.01.01 perusteluihin viitaten 30 000 000 mk lyhennysmaksujen lykkäämisen johdosta, lisäys on 145 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 270 000 000 mk.

2. *Omaksilunastettujen asuntojen asuntolainojen takaisinmaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 55 000 000 mk vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta annetussa laissa (82/82) tarkoitettujen asuntolainausuuksien takaisinmaksujen johdosta.

1987 esitys	1 325 000 000
1986 tuloarvio	1 180 000 000
1985 tilinpäätös	1 088 548 678

03. *Vientimaksulainojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 11 500 000 mk. Lisäys on 1 500 000 mk.

1987 esitys	11 500 000
1986 tuloarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös	11 028 021

04. *Muiden lainojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 400 000 000 mk. Lisäys 15 000 000 mk aiheutuu lähinnä lainapääoman lisääntymisestä.

1987 esitys	400 000 000
1986 tuloarvio	385 000 000
1985 tilinpäätös	363 428 184

05. *Maatila-, maankäyttö- ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilojen kauppa- ja lunastushintojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 11 431 000 mk. Vähennys on 1 083 000 mk.

1987 esitys	11 431 000
1986 tuloarvio	12 514 000
1985 tilinpäätös	12 642 867

06. *Eräät maanmittaustoimitusten tukemiseen liittyvät takaisin maksettavat lainat*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 000 000 mk maanmittaustoimitusten tukemisesta annettujen lakien (42/60 ja 24/81) sekä vuokra-alueiden järjestelyistä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) nojalla myönnettyjen lainojen takaisinmaksuina.

1987 esitys	2 000 000
1986 tuloarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	3 033 557

02. *Lainanotto*01. *Uudet valtionlainat*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuksista momentille merkitään tuloksi näiden lainanottovaltuuksien nojalla vuonna 1987 nostettavina uusina valtiolainoina 14 700 000 000 mk. Lisäys vuoden 1986 tuloarvioon verrattuna on 2 730 000 000 mk. Momentin 11.01.01 perusteluihin viitaten lisäyksestä 600 000 000 mk aiheutuu siitä, että vuoden 1985 verotuksen valmistuminen lykkääntyy kuukaudella. Edellä mainitulla lisäyksellä

rahoitetaan tulo- ja varallisuusverokertymän ker-
taluonteinen vähentyminen v. 1987. Kun samasta syystä vuoden 1986 tulo- ja varallisuusverokertymä muodostuu vastaavasti suuremmaksi, vuoden 1986 pitkäaikainen lainanotto on tarkoitus jättää 600 000 000 mk aikaisemmin arvioitua pienemmäksi.

1987 esitys	14 700 000 000
1986 tuloarvio	11 970 000 000
1986 lisämenoarvio	390 000 000
1985 tilinpäätös	10 766 165 255

Osaston 15 tulot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Tuloarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
01. Takaisin maksetut lainat	1 478 681	1 589 514	1 749 931	+ 160 417	+ 10
02. Lainanotto	10 776 165	11 970 000	14 700 000	+ 2 730 000	+ 23
Yhteensä	12 254 847	13 559 514	16 449 931	+ 2 890 417	+ 21

MENOT

Pääluokka 21 TASAVALLAN PRESIDENTTI

01. Tasavallan Presidentti

01. Presidentin palkkio ja edustusrahat

Tasavallan presidentin palkkiosta annettu lain mukaisesti momentille merkitään edelleen 660 000 mk, mistä 300 000 mk tasavallan presidentin palkkiota ja 360 000 mk tasavallan presidentin edustustarkoituksia varten.

1987 esitys.....	660 000
1986 menoarvio.....	660 000
1985 tilinpäätös.....	660 000

21. Presidentin käyttövarat

Momentille ehdotetaan edelleen 95 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan presidentin käyttömenoihin.

1987 esitys.....	95 000
1986 menoarvio.....	95 000
1985 tilinpäätös.....	94 989

02. Tasavallan Presidentin kanslia

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 381 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 422 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään 19 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 243 500	2 958 800	—	33
Tilapäisten palkkiot	— 11 000	294 700	—	—
Työsuhtepalkat	+ 64 400	923 000	—	19
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 81 300	1 165 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 000	69 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 40 800	400 000	—	—
Yhteensä	+ 422 000	5 811 000	—	52

1987 esitys	5 811 000
1986 menoarvio	5 389 000
1985 tilinpäätös	5 070 533

28. *Tamminiemen hoitomenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 67 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Tamminiemen rakennusten käytöstä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	1 467 000
1986 menoarvio	1 400 000
1985 tilinpäätös	1 321 800

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 211 500 mk kustannusten nousun johdosta.

1987 esitys	2 675 000
1986 menoarvio	2 463 500
1985 tilinpäätös	2 237 930

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 650 000 mk, mistä 150 000 mk Tasavallan Presidentin linnan ja kanslian sekä Kultarannan kaluston ja koneistuksen korvaushankintoja sekä 500 000 mk Mäntyniemen taidehankintoja varten.

1987 esitys	650 000
1986 menoarvio	150 000
1985 tilinpäätös	566 090

Pääluokan 21 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk	± %
01. Tasavallan Presidentti (010)	755	755	755	—	—
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010)	9 696	9 403	10 603	+ 1 201	+ 13
Yhteensä	10 451	10 158	11 358	+ 1 201	+ 12

Pääluokka 22 EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 36 408 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Edustajien palkkiot ja korvaukset	—	33 900 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	—	2 508 000	—	—
Yhteensä	—	36 408 000	—	—

1987 esitys	36 408 000
1986 menoarvio	36 408 000
1985 tilinpäätös	27 350 393

02. *Edustajien kulukorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 593 000 mk valtion virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edustajanpalkkiolain mukaisten kulukorvausten maksamiseen.

1987 esitys	12 450 000
1986 menoarvio	11 857 000
1985 tilinpäätös	6 455 598

05. *Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnetyt ylimääräiset eläkkeet*

Momentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden

aikana myönnettävien ylimääräisten eläkkeiden ja ylimääräisten perhe-eläkkeiden maksamiseen.

1987 esitys	50 000
1986 menoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	34 700

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 6 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanedustajan tehtävästä johtuvista kotimaassa suoritettavista matkoista aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	6 300 000
1986 menoarvio	6 300 000
1985 tilinpäätös	5 148 359

02. Eduskunnan kanslia

Eduskuntatalon kiinteistöhoitoon kuuluvat tehtävät siirrettiin vuoden 1975 alusta lukien osittain Uudenmaan piirirakennustoimistolle.

Ottaen huomioon eduskunnan erityisluonteen asettamat palveluvaatimukset ja eduskunnan nykyinen kunnossapito- ja kiinteistöhoito-organi-

saatio, on tarkoituksenmukaista keskittää tehtävät samalle yksikölle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että eduskuntatalon lämmityksestä, laitehuollosta, talonmiestoimesta yms. huolehtivat, yhteensä yhdeksän henkilöä, siirretään eduskunnan kanslian hallinto-osaston alaisuuteen ja että siirrettäviä henkilöitä varten perustetaan heidän nykyisiä toimiaan vastaavat toimet.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 749 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 1 220 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 3 241 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 12 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja 42 tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 958 400	20 586 100	+ 18	197
Tilapäisten ja osa-aikaisten palkkiot	— 23 100	2 529 200	— 4	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 33 800	784 800	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 271 900	1 768 900	—	—
Yhteensä	+ 3 241 000	25 669 000	+ 14	209

Henkilöstön määrän lisäyksestä yhdeksän aiheetuu siirrosta momentilta 28.60.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi hallinto-osastolle konemestarin, laitoshuone miehen ja huoltomiehen toimet sekä käyttöpäällikön, kahden kiinteistöesimiehen, laitoshuone miehen ja kahden talonmiehen ylimääräiset toimet. Tointen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 28.60.01 määrärahalta.

Keskuskanslian tietopalvelun toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tutkijan toimi ja toimistosihteerin toimi. Nimikkeiden muuttamiseksi vastaamaan muutuneita tehtäviä ehdotetaan painatustoimiston apulaisyli virastomestarin toimi muutettavaksi painatussihteerin toimeksi sekä kaksi toimistovirkailijan tointa toimistosihteerin toimiksi. Hallintotoimistoon ehdotetaan perustettavaksi vartijan toimi ja virastoavustajan ylimääräinen toimi sekä osapäiväinen vastaanottoapulaisen toimi työterveysasemalle.

Hallintotoimiston henkilöstörakenteen korjaamiseksi ehdotetaan yksi virastomestarin toimi muutettavaksi apulaisyli virastomestarin toimeksi, neljän virastoavustajan toimet virastomestarin toimiksi ja kahden vaatenaulakonhoitajan toimet virastoavustajan toimiksi. Tehtävien lisääntymisen vuoksi ehdotetaan tilitoimistoon perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi. Pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tehtävien vakiin-

nuttamiseksi ehdotetaan neljän tilapäisen korjausmiehen toimet muutettaviksi ylimääräisiksi.

1987 esitys	25 669 000
1986 menoarvio	22 428 000
1985 tilinpäätös	20 512 254

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk lähinnä painatustarpeen kasvun johdosta. Kun muista menoista voidaan vähentää 350 000 mk, on lisäys 1 650 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	3 150 000
Toimistomenot	12 000 000
Muut menot	3 550 000
Yhteensä	18 700 000

1987 esitys	18 700 000
1986 menoarvio	17 050 000
1985 tilinpäätös	16 669 396

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan toimistokalusteiden, konttorikoneiden ja ajoneuvojen hankkimiseksi 900 000 mk, valvontajärjestelmän uusimiseen ja täydentämiseen 2 000 000 mk sekä tietojenkäsittelyjärjestelmään liittyvän laitteiston hankkimiseksi eduskunnan kanslian ja kansanedustajien käyttöön 4 000 000 mk eli yhteensä 6 900 000 mk.

1987 esitys	6 900 000
1986 menoarvio	500 000

05. Eduskuntatalo

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk lähinnä eduskunnan käytössä olevien tilojen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eduskuntatalon käytöstä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	4 150 000
1986 menoarvio	3 850 000
1985 tilinpäätös	3 617 792

13. *Korjaukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää tarpeellisiin eduskuntatalon huolto- ym. korjauksiin.

1987 esitys	600 000
1986 menoarvio	600 000
1985 tilinpäätös	500 000

76. *Kiinteistön Eduskuntakatu 4 korjaus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk korjaustöiden II vaiheen suorittamista ja hissien hankkimista varten.

1987 esitys	2 500 000
1985 tilinpäätös	1 300 000

09. Valtiontilintarkastajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 157 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 69 500

mk perustettavaksi ehdotetun toimen johdosta. Momentin lisäys on 248 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 214 800	1 924 000	+ 1	13
Muut palkat ja palkkiot	+ 11 800	273 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 21 400	162 600	—	—
Yhteensä	+ 248 000	2 360 000	+ 1	13

Lisäperustelut:

Konekirjoitustehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 10).

1987 esitys	2 360 000
1986 menoarvio	2 112 000
1985 tilinpäätös	1 772 019

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 44 000 mk, mistä 4 000 mk aiheutuu käyttövarojen tarpeen lisääntymisestä, 18 000 mk matkojen lisääntymi-

sestä ja 22 000 mk painatus- ym. toimistokulujen lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös henkilökunnan osallistumisesta koulustilaisuuksiin aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	25 000
Matkat	443 000
Toimistomenot	407 000
Yhteensä	875 000

1987 esitys	875 000
1986 menoarvio	831 000
1985 tilinpäätös	624 665

14. Eduskunnan oikeusasiamies

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 275 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 304 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja kolme tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 242 300	3 092 800	—	21
Tilapäisten ja osa-aikaisten palkkiot	+ 29 700	379 100	—	2
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 300	76 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 28 700	262 300	—	—
Yhteensä	+ 304 000	3 811 000	—	23

1987 esitys 3 811 000
1986 menoarvio 3 507 000
1985 tilinpäätös 3 288 453

1987 esitys 415 000
1986 menoarvio 415 000
1985 tilinpäätös 317 580

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 415 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös henkilökunnan koulutustilaisuuksiin osallistumisesta aiheutuviin kustannuksiin.

70. *Kaluston bankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 85 000 mk valokopiolaitteen ja konttorikoneiden hankkimista var-
ten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Matkat	120 000
Toimistomenot	260 000
Yhteensä	415 000

1987 esitys 85 000

19. Eduskunnan kirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 326 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 12 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja

85 300 mk projektiluonteisten työtehtävien li-
sääntymisen johdosta. Momentin lisäys on
466 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 323 500	3 982 100	—	41
Muut palkat ja palkkiot	+ 100 600	441 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 41 900	327 600	—	—
Yhteensä	+ 466 000	4 751 000	—	41

Lisäperustelut:

Kirjaston henkilöstörakenteen korjaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi osastosihteerin toimi

(A 15) ja samalla lakkautetaan toimistosihteerin toimi (A 9).

1987 esitys	4 751 000
1986 menoarvio	4 285 000
1985 tilinpäätös	4 057 075

21. *Kirjallisuuden hankinta ja sidonta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 144 000 mk, mikä aiheutuu ulkomaisen kirjallisuuden hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjallisuuden ja sitä vastaavan aineiston hankinnasta sekä sidonnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	1 944 000
1986 menoarvio	1 800 000
1985 tilinpäätös	1 430 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 131 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu atk-menetelmien

lisäämisestä, 10 000 mk matkojen lisääntymisestä ja 1 000 mk käyttövarojen tarpeen lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, on lisäys 31 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	6 000
Matkat	65 000
Toimistomenot	780 000
Muut menot	65 000
Yhteensä	916 000

1987 esitys	916 000
1986 menoarvio	885 000
1985 tilinpäätös	1 143 555

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 193 000 mk konttorikoneiden ja kaluston hankkimista varten.

1987 esitys	193 000
-------------------	---------

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 85 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 18 000 mk

arkiston järjestämisestä aiheutuvien palkkioiden ja 113 000 mk määrärahan oikaisun johdosta. Momentin lisäys on 235 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Vakinaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 195 900	1 171 600	—	9
Muut palkat ja palkkiot	+ 20 300	71 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 18 800	92 100	—	—
Yhteensä	+ 235 000	1 335 000	—	9

1987 esitys	1 335 000
1986 menoarvio	1 100 000
1985 tilinpäätös	1 117 526

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 240 000 mk, mistä 770 000 mk aiheutuu yhteispohjoismaisten menojen jakoperusteen muuttumisesta, 20 000 mk toimistomenojen kasvusta ja 450 000 mk kertamenosta Helsingissä pidettävän 35. istunnon järjestämistä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	900 000
Toimistomenot (kertamenoa 450 000)	730 000
Muut menot	3 770 000
Yhteensä	5 400 000

1987 esitys	5 400 000
1986 menoarvio	4 160 000
1985 tilinpäätös	3 154 006

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 140 000 mk valokopiolaitteen uusimista varten.

1987 esitys	140 000
-------------------	---------

99. Eduskunnan muut menot

21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 440 000 mk kustannusten nousun johdosta ja mikrotietokoneiden käyttökustannuksia varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ryhmien toiminnalle välttämättömien sihteerien ja muun toimistohenkilökunnan palkkaamiseen sekä muihin ryhmien toiminnasta aiheutuviin kuluihin.

1987 esitys	8 400 000
1986 menoarvio	6 960 000
1985 tilinpäätös	6 600 000

22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi

Momentille ehdotetaan lisäystä 177 000 mk matkustuskustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ryhmän toimistomenojen lisäksi parlamenttienvälisen liiton jäsenmaksuihin, kokouksista ja vierailuista sekä kieltenopetuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	870 000
1986 menoarvio	693 000
1986 lisämenoarvio	228 000
1985 tilinpäätös	715 000

Pääluokan 22 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos ±1000 mk	1986—1987 ± %
01. Kansanedustajat (010)	38 989	54 615	55 208	+ 593	+ 1
02. Eduskunnan kanslia (010)	37 182	39 978	51 269	+ 11 291	+ 28
05. Eduskuntatalo (010)	6 618	4 450	7 250	+ 2 800	+ 63
09. Valtiontilintarkastajat (010)	2 397	3 043	3 235	+ 192	+ 6
14. Eduskunnan oikeusasiamies (010) ..	3 606	3 922	4 311	+ 389	+ 10
19. Eduskunnan kirjasto (280)	6 631	6 970	7 804	+ 834	+ 12
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (030)	4 272	5 260	6 875	+ 1 615	+ 31
99. Eduskunnan muut menot (010)....	7 315	7 653	9 270	+ 1 617	+ 21
Yhteensä	107 008	125 891	145 222	+ 19 331	+ 15

Pääloukka 23 VALTIONEUVOSTO

01. Valtioneuvosto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha) palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.
Momentille ehdotetaan lisäystä 662 200 mk Momentin lisäys on 733 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Pääministerin ja häntä välittömästi avustavien henkilöiden sekä ministerien ja heidän poliittisten sihteerinsä palkkiot	+ 662 200	9 262 200	—	36
Sosiaaliturvamaksu	+ 70 800	685 800	—	—
Yhteensä	+ 733 000	9 948 000	—	36

1987 esitys 9 948 000
1986 menoarvio 9 215 000
1985 tilinpäätös 7 791 326

1987 esitys 655 000
1986 menoarvio 655 000
1985 tilinpäätös 514 313

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 655 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pääministerin ja häntä välittömästi avustavien henkilöiden sekä ministerien ja heidän poliittisten sihteerinsä matkakustannuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että poliittisten sihteerien muut kuin matkustussäännön perusteella maksettavat joukkoliikenneajoneuvon tai vuokra-auton käytöstä aiheutuvat menot suoritetaan kunkin ministeriön asianomaisesta määrärahasta.

21. *Ministeriöiden käyttövarat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston kanslian, oikeuskanslerinviraston ja ministeriöiden välttämättömien edustus- ja muiden vastaavien menojen suorittamiseen.

1987 esitys 4 750 000
1986 menoarvio 4 650 000
1985 tilinpäätös 4 360 468

02. Valtioneuvoston kanslia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 858 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 75 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 15 000 mk peruspalkkaisten sekä ylimääräisten

virkamiesten ylityökorvausten lisääntymisen, 30 000 mk viransijaisuuksien lisääntymisen sekä 60 000 mk työsuhteisten ylityökorvausten sekä äitiysloma- ja vuosilomasijaisuuksien lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 499 000 mk.

Momentin määrärahalta saadaan palkata enin-

tään kahdeksan tilapäistä ja 25 työsopimussuh- teista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamies- ten palkkaukset	+ 455 200	7 171 500	—	69
Tilapäisten palkkiot	— 82 300	509 800	— 1	8
Työsuhdepalkat	+ 54 900	3 454 400	+ 1	25
Muut palkat ja palkkiot	+ 11 100	257 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 60 100	843 300	—	—
Yhteensä	+ 499 000	12 236 000	—	102

Henkilöstön määrän muutoksesta yksi aiheu- tuu siirrosta momentille 26.01.01.

Lisäperustelut:

Virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi vanhemman hal- litussihteerin virka (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa nuorem- man hallitussihteerin virka (A 22).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen erikoistutki- jan toimi (A 23). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 123 700 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Tapahtuneiden tehtävien siirron johdosta eh- dotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi yli- määräinen toimistosihteerin toimi (A 8) ja siirret- täväksi momentille 26.01.01.

Koko valtioneuvoston kanslian hallinnonalan atk-pohjaisten tietojärjestelmien tiedotuspalvelun kehittämiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin li- säystä 122 300 mk tiedotussuunnittelijan palk- kaamista varten.

1987 esitys	12 236 000
1986 menoarvio	11 737 000
1985 tilinpäätös	11 352 860

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 500 mk, mistä 15 000 mk aiheutuu matkamenoista mo-

mentin 24.99.21 perusteluihin viitaten sekä 185 500 mk virkamatkojen ja koulutustarpeen lisääntymisestä, uusien atk-laitteiden käytöstä, painatusten lisätarpeista sekä maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoista. Kun mo- mentilta vähennetään kertameno 71 000 mk, 24 800 mk virkapukuavustuksina virkapukuavus- tusten siirrettyä ao. virastojen maksettaviksi, 95 800 mk 31.8.1986 asti palkatun henkilön palkkiona sekä 318 900 mk tasa-arvoasiain me- noina asioiden siirrettyä sosiaali- ja terveystoimi- nisteriön hallinnonalalle, vähennys on 310 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtioneuvoston autojen käyttöön ja kunnossapi- toon, valtioneuvoston kanslian toimesta suoritet- tavaan selvitys- ja kehittämistoimintaan sekä tä- män toiminnan vaatimien informaatiopalvelus- ten hankkimiseen sekä kirjallisuuden hankintoi- hin.

1987 esitys	3 100 000
1986 menoarvio	3 410 000
1985 tilinpäätös	2 770 763

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 450 000 mk atk-lait- teistojen, konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1987 esitys	450 000
1986 menoarvio	510 000
1985 tilinpäätös	460 000

03. Oikeuskanslerinvirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 329 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 30 000 mk luento-, asiantuntija- ja käännöspalkkioiden

lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 398 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 312 600	4 594 200	—	36
Tilapäisten palkkiot	+ 11 800	164 800	—	2
Muut palkat ja palkkiot	+ 35 300	153 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 38 300	364 100	—	—
Yhteensä	+ 398 000	5 277 000	—	38
1987 esitys	5 277 000	1987 esitys	470 000	
1986 menoarvio	4 879 000	1986 menoarvio	392 000	
1985 tilinpäätös	4 719 377	1985 tilinpäätös	370 982	

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 78 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä monistuskustannusten ja tietokonelaitteiden käyttökustannusten lisääntymisestä, syyttäjäkoulutuksen lisäämisestä sekä virkapukuavustuksien siirtymisestä viraston maksettavaksi.

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä tekstinkäsittelykirjoittimen hankkimista varten.

1987 esitys	80 000
1986 menoarvio	150 000
1985 tilinpäätös	148 647

25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 107 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 119 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään 13 työsuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Työsuhtepalkat	+ 77 700	1 113 300	—	13
Muut palkat ja palkkiot	+ 29 700	689 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 11 600	133 100	—	—
Yhteensä	+ 119 000	1 936 000	—	13
1987 esitys	1 936 000	21. <i>Valtioneuvoston edustustilojen kulutusmenot</i> (arviomääräraha)		
1986 menoarvio	1 817 000	Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi		
1985 tilinpäätös	1 585 456	55 000 mk, mikä johtuu valtioneuvoston juhlahuoneiston julkisivujen korjaustöiden aiheutta-		

masta juhlahuoneiston toiminnan keskeyttämisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston edustustilojen eräisiin toimistomenoihin, edustustilojen välisestä liikenteestä johtuviin menoihin, laitteistojen korjaukseen ja huoltoon, keittiötoimintaan liittyviin tavarahankintoihin sekä edustustilojen käytöstä välittömästi aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	135 000
1986 menoarvio.....	190 000
1985 tilinpäätös.....	166 963

23. Säätytalon väliaikainen hallinto

Momentille ehdotetaan edelleen 130 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Säätytalon käyttöön liittyvien asioiden hoitamisesta ja sen hallinnosta aiheutuviin kustannuksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista henkilöä.

1987 esitys.....	130 000
1986 menoarvio.....	130 000
1985 tilinpäätös.....	105 492

26. Kalastajatorpan vierastalo (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 400 000 mk valtion ja Arctia Oy:n kesken 12.4.1983 tehdyn valtion vierastaloa koskevan hoitosopimuksen mukaan vierastalon lainoista, hoidosta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	1 400 000
1986 menoarvio.....	1 400 000
1985 tilinpäätös.....	1 130 278

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk valtioneuvoston juhlahuoneistoon, Königstedtin karta-

noon ja pääministerin virka-asuntoon sekä Kalastajatorpan vierastaloon tarvittavan kaluston ja irtaimiston hankkimista varten.

1987 esitys.....	350 000
1986 menoarvio.....	600 000
1985 tilinpäätös.....	250 000

74. Valtioneuvoston väestönsuoja (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 000 000 mk valtioneuvoston väestönsuojan suunnittelua ja rakentamista sekä puhelinvaihteen uusimisen edellyttämiä rakennustoita varten.

1987 esitys.....	8 000 000
------------------	-----------

75. Säätytalon peruskorjaustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk Säätytalon peruskorjaustöiden jatkosuunnittelua varten.

1987 esitys.....	800 000
1985 tilinpäätös.....	500 000

76. Tasavallan Presidentin virka-asunto (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk tasavallan presidentin uuden virka-asunnon suunnittelua ja rakentamista varten. Hankkeen hyöty-pinta-ala on 2 003 m² sekä kokonaiskustannusarvio 70 000 000 mk, joka sisältää asunnon lisäksi talousrakennuksen, porttirakennuksen, aluetyöt, kunnallistekniset liittymät sekä turvallisuusjärjestelmät.

1987 esitys.....	1 000 000
1986 menoarvio.....	16 000 000
1985 tilinpäätös.....	2 500 000

27. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 396 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään puoluelain (10/69) mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissä määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää 4 540 800 mk avustuksina puolueille naisten po-

liittiseen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin puoluetuki. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 283 800 mk avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

1987 esitys.....	56 760 000
1986 menoarvio.....	55 364 000
1985 tilinpäätös.....	52 702 475

99. Valtioneuvoston muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 785 000 mk osallistumisjärjestelmäkomitean menoina.

1987 esitys.....	955 000
1986 menoarvio.....	170 000
1986 lisämenoarvio.....	480 000
1985 tilinpäätös.....	503 810

(09). *Neuvottelukunnat*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 90 000 mk.

1986 menoarvio.....	90 000
1985 tilinpäätös.....	730 366

24. *Kunniamerkkien korvaaminen sekä arvoni-
milautakunnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 680 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kunniamerkkien hankkimisesta aiheutuviin menoihin sekä arvoni-
milautakunnan menoihin.

1987 esitys.....	680 000
1986 menoarvio.....	680 000
1985 tilinpäätös.....	676 738

25. *J.V. Snellmanin kootut teokset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 210 000 mk J.V. Snellmanin koottujen teosten julkaisuhankkeen jatkamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös J.V. Snellmanin koottujen teosten toimikunnan menoihin. Momentin mää-

rärahasta saadaan käyttää enintään 560 000 mk enintään kuuden henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys.....	620 000
1986 menoarvio.....	410 000
1985 tilinpäätös.....	700 000

26. *Suomen hallintohistoria* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 750 000 mk Suomen hallintohistorian kirjoittamisesta vuonna 1987 aiheutuvia kustannuksia varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjoittamista valvovan komitean menoihin. Momentin määrärahaa saadaan enintään 1 138 000 mk käyttää palkkauksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kahdeksan henkilöä.

1987 esitys.....	1 250 000
1986 menoarvio.....	500 000

28. *Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuosi* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 750 000 mk, mistä 2 350 000 mk aiheutuu Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuoden vietosta ja 300 000 mk juhlavuoden yhteydessä vietettävästä kansallisesta veteraanipäivästä sekä 1 100 000 mk juhlallisuuksiin sopivan rakennushankkeen suunnittelukilpailusta. Lisäys on 3 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös itsenäisyysjuhlavuoden viettoa valmistelevan komitean menoihin.

1987 esitys.....	3 750 000
1986 menoarvio.....	200 000
1986 lisämenoarvio.....	410 000

Päälukuan 23 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk	± %
01. Valtioneuvosto (010)	12 666	14 520	15 353	+ 833	+ 6
02. Valtioneuvoston kanslia (050)	14 584	15 657	15 786	+ 129	+ 1
03. Oikeuskanslerinvirasto (010)	5 239	5 421	5 827	+ 406	+ 7
25. Valtioneuvoston edustus- ja virka- huoneistot (050)	6 238	20 137	13 751	-6 386	- 32
27. Poliittisen toiminnan avustaminen (010)	52 702	55 364	56 760	+ 1 396	+ 3
99. Valtioneuvoston muut menot (050)	2 711	2 050	7 255	+ 5 205	+ 254
Yhteensä	94 140	113 149	114 732	+ 1 583	+ 1

Pääloukka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainministeriö

22. *Kansainvälinen tiedotustoiminta* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 825 000 mk, mistä 625 000 mk aiheutuu kertamenosta Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuoden ulkomaisten kulttuuritilaisuuksien suunnittelua ja koordinoimista varten sekä 2 200 000 mk kustannusten noususta ja määrärahan perustarkistuksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomea koskevan tiedotustoiminnan sekä kulttuuriyhteistyön menoihin kotimaassa ja ulkomailla.

1987 esitys.....	10 825 000
1986 menoarvio.....	8 000 000
1985 tilinpäätös.....	7 600 000

27. *Tietojen koneellinen käsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk atk:n suunnittelu-, käyttö- ja ylläpitomenoihin. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös atk-laitteiden voimassaolevien sopimusten mukaisiin vuokramenoihin.

1987 esitys.....	2 600 000
1986 menoarvio.....	2 200 000

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 011 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu kertamenosta Suo-

men itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuoden kotimaassa järjestettäviä tilaisuuksia varten, 693 000 mk kertamenosta ulkoasiainhallinnon historian kirjoittamista ja painatusta varten, sekä 4 068 000 mk kustannusten noususta ja henkilöstökoulutuksen tehostamisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 410 000 mk, lisäys on 4 601 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös voimassa olevien sopimusten mukaisiin konttorilaitteiden ja kopiokoneiden vuokrausmenoihin.

1987 esitys.....	35 900 000
1986 menoarvio.....	31 299 000
1985 tilinpäätös.....	35 429 012

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 500 000 mk, mistä 1 800 000 mk toimistokalusteiden ja konttorikoneiden hankintaan, 1 100 000 mk viestitys- ja turvalaitteiden sekä Merikasarmin valvontalaitteiden hankkimiseen ja uusimiseen sekä 2 600 000 mk automaattisen tietojenkäsittelyn, toimistoautomaation ja konttoripalveluyksikön laitehankintoihin ja vuokralaitteiden lunastamiseen.

1987 esitys.....	5 500 000
1986 menoarvio.....	9 000 000
1986 lisämenoarvio.....	1 500 000
1985 tilinpäätös.....	4 000 000

10. Edustustot

10. *Kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 600 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta

vähennetään 750 000 mk siirtona sotilasasiamiesten toimistotilojen maksuosuudesta ulkomaanedustustojen hoito- ja vuokramenoihin momentille 27.27.10, lisäys on 4 850 000 mk. Momentin

määrärahaa saadaan käyttää vuokriin, muihin rakennusten käyttömenoihin, korjaus- ja kunnossapitomenoihin, edustustojen turvarakenteisiin, katastrofivalmiuden parantamiseen sekä tarvittaessa asemamaasta palkattavien kiinteistövärtijöiden ja yhden työsopimussuhteisen kiinteistöhoitajan palkkauksiin.

1987 esitys.....	62 850 000
1986 menoarvio.....	58 000 000
1985 tilinpäätös.....	50 773 997

20. Matkat ja muutot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 050 000 mk matkustuskustannusten ja muuttorehtien hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkamatkoihin, kotilomamatkoihin, kaupallisten sihteerien neuvottelupäivien sekä muuttojen aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	10 500 000
Kotilomamatkat	7 000 000
Kaupallisten sihteerien neuvottelupäivät	850 000
Muutot	15 300 000
Yhteensä	33 650 000

1987 esitys.....	33 650 000
1986 menoarvio.....	31 600 000
1985 tilinpäätös.....	29 312 607

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 100 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta. Hallituksen tarkoituksena on antaa esitys eduskunnalle laiksi ulkomailla työskentelevän valtion virkamiehen ja työntekijän

terveydenhuollosta. Lain nojalla määrärahaa voitaisiin käyttää myös ulkomailla työskentelevän valtion virkamiehen ja työntekijän terveydenhuollosta aiheutuviin kustannuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kunniakonsulien avustuksiin ja kokouksiin sekä voimassa olevien sopimusten mukaisiin atk- ja konttorilaitteiden sekä kopiokoneiden vuokramenoihin.

1987 esitys.....	32 600 000
1986 menoarvio.....	30 500 000
1985 tilinpäätös.....	33 281 766

70. (24.10.70 ja 71) Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 000 000 mk, mistä 7 220 000 mk edustustokanslioiden, virka-asuntojen ja henkilökunnan asuntojen irtaimistohankintoja, 1 500 000 mk viestitys- ja turvakalusteiden sekä radioyhteyksien hankintoja, 2 000 000 mk atk:n ja toimistoautomaation laitehankintoja ja konttorikoneiden täydennys Hankintoja sekä 980 000 mk edustustojen ajoneuvokannan uusimista ja 300 000 mk täydentämistä varten. Almomentille 12.24.99.3 kertyy ajoneuvojen myyntituloina 980 000 mk.

1987 esitys.....	12 000 000
1986 menoarvio.....	10 280 000
1986 lisämenoarvio	500 000
1985 tilinpäätös.....	7 517 067

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 000 000 mk edustustorakennusten sekä virka-asuntojen rakentamista ja peruskorjaamista sekä hankkeiden toteuttamisesta ja suunnittelusta aiheutuvia muita kustannuksia varten.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Uudisrakennushankkeet				
Budapest	1 822	24 500 000	16 500 000	8 000 000
2. Peruskorjaushankkeet				9 000 000
3. Hankkeiden suunnittelu sekä erät budjetoi- mattomat toteuttamisesta aiheutuvat kustan- nukset				3 000 000
			Yhteensä	20 000 000

Budapestin lähetystörakennuksen kustannukset on tarkistettu uuteen kustannustasoon.

1987 esitys..... 20 000 000

88. *Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 820 000 mk rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostamista sekä

kiinteistölainojen korkojen ja kuoletusten maksamista varten.

1987 esitys..... 26 820 000

1986 menoarvio..... 44 120 000

1986 lisämenoarvio 4 750 000

1985 tilinpäätös 41 220 000

20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 928 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 1 361 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 23 568 000 mk määrärahan oikaisun johdosta, mistä 2 330 000 mk tilapäisten palkkioihin ja 21 238 000 mk muihin palkkioihin ja palkkioihin sekä 1 300 000 mk paikalliskorotusten johdosta ja 200 000 mk kertamenona muihin palkkioihin ja palkkioihin Suomen itsenäisyyden 70-vuotis-

juhlavuoden vastaanottoja varten. Momentin lisäys on 47 039 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 191 tilapäistä ja 702 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 130 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä. Henkilöstön lukumäärissä 30 tilapäistä ja 90 työsopimussuhteista on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitettyjen lukumäärien oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 8 802 800	109 687 200	+ 6	1 103
Tilapäisten palkkiot	+ 3 502 800	17 472 800	+ 1	191
Työsuhdepalkat	+ 1 453 400	55 388 200	—	702
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 3 000	43 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 27 595 600	135 543 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 681 400	16 481 800	—	—
Yhteensä	+ 47 039 000	334 616 000	+ 7	1 996

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.5.

Lisäperustelut:

Ulkoasiainhallinnon tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Yhtenäisvirkaajärjestelmän yleisuran virat ja toimet:
Peruspalkkaiset:

2 lähetystöneuvosta..... A 24
1 kielenkääntäjä..... A 21

Ylimääräiset:

1 kehitysyhteistyöneuvos (kenttähallinto)..... A 23
1 kehitysyhteistyösihteeri (keskushallinto) A 22
5 kehitysyhteistyösihteeriä (kenttähallinto) ... A 21
2 kehitysyhteistyösihteeriä (keskushallinto) ... A 20

Ulkoasiainministeriön erityisvirat:
Peruspalkkaiset:

Palkkaus-
luokka

1 ylitarkastaja A 23
1 ylitarkastaja A 22

Virka- ja toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ulkoasiainministeriön sopimuspalkkainen ylikielenkääntäjän erityisvirka (S 24). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi ul-

koasiainministeriön ylimääräinen kielenkääntäjän erityisvirka (A 19).

Ehdotetaan lakkautettavaksi tarpeettomaksi käyneet kahdeksan ylimääräistä yhtenäisvirkaajärjestelmän yleisuran toimistovirkailijan tointa (A 3).

Virka- ja toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat:

Yhtenäisvirkaajärjestelmän yleisuran virat:	Palkkausluokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
3 lähetystöneuvosta.....	A 24

Lakkautetaan:
Peruspalkkaiset:

3 avustajaa A 18

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 125 100 mk kehitysyhteistyösihteerin (A 22) palkkaamista varten.

1987 esitys.....	334 616 000
1986 menoarvio.....	287 577 000
1985 tilinpäätös.....	280 291 040

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Kehitysyhteistyö on oleellinen osa Suomen ulkopolitiikkaa ja kehityksmaasuhteita. Sen tavoitteet määräytyvät siten ensisijaisesti ulkopolitiikan yleisistä päämääristä ja YK:n kehitysstrategian periaatteista, jotka tähtäävät kehitysmaiden tukemiseen kohti hyvinvointia ja suurempaa taloudellista riippumattomuutta.

Kehitysyhteistyön avulla pyritään tukemaan vastaanottajamaiden omaehtoista kehitystä täydentämällä kehitysmailla itsellään olevia voimavaroja. Sen avulla pyritään myös helpottamaan vaikeiden luonnonolosuhteiden aiheuttamaa suoraista nälkää ja hätää. Kehitysyhteistyö perustuu kehityksmaan omiin kehitystarpeisiin ja suuntautuu nimenomaan köyhimpien ja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien, useimmiten maaseutuväestön, perustarpeiden tyydyttämiseen.

Kehitysyhteistyömäärärahojen ja henkilöstövoimavarojen kasvaessa kiinnitetään kehitysyhteistyön sisältöön ja laatuun entistä enemmän huomiota. Avun laadun parantamiseksi tullaan kehitysyhteistyön projektien valinta- ja valmisteluvaihetta sekä toimeenpanon valvontaa edelleen vahvistamaan. Hankkeiden välittömät ja välilliset kehitysvaikutukset pyritään selvittämään ja ottamaan huomioon. Avun laatua parannettaessa kiinnitetään erityistä huomiota myös sellaisiin yhteiskunnallisiin päämääriin kuin naisen aseman parantaminen ja elinympäristön suojeleminen. Kehitysapu pyritään sopeuttamaan kehitysmaiden taloudelliseen ja sosiaaliseen todellisuuteen. Avun suunnitelmallisuuden kehittämisen lisäksi

hankkeiden tuloksellisuuden arviointi edellyttää myös henkilöstön valmiuksien parantamista, mihin pyritään jatkamalla menettelytapojen kehittämistä ja henkilöstön koulutusta.

Kehitysmaiden tarpeet ovat moninaiset. Näin ollen myös niille annettava apu on monentyyppistä, eri muodoissa ja eri kanavia pitkin annettua apua: hätäapua välittömiin tarpeisiin, pitemmän tähtäimen projektiapua taloudellisen perusrakenteen vahvistamiseksi, apua taloudellisten sopeuttamisohjelmien tukemiseksi, apua sosiaalisen kehityksen edistämiseksi, kahdenvälisiä apua ja monenkeskistä apua.

Monenkeskisen ja kahdenvälisen avun suhde on tarkoitus pitää varainhoitovuonna muuttumattomana ohjaamalla monenkeskiseen apuun noin 40 prosenttia ja kahdenväliseen apuun noin 60 prosenttia kehitysapumäärärahoista.

Monenkeskinen kehitysyhteistyö on eräs Suomen ulkopolitiikan, erityisesti YK-politiikan välineistä. Suomi tukee kansainvälisiä kehitysrahoituslaitoksia ja -ohjelmia kehitysyhteistyönsä yleisiä periaatteita soveltaen. Kehitysapumäärärahojen kasvu parantaa Suomen edellytyksiä osallistua aktiivisesti kansainvälisissä järjestöissä tapahtuvaan teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välisten suhteiden sekä kehitysyhteistyön periaatteellisten kysymysten käsittelyyn.

Kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä lähtökohdina ovat kunkin yhteistyömaan tarpeet. Suomen kehitysapu kohdistetaan maihin, jotka omilla kehityssuunnitelmillaan pyrkivät taloudelliseen

ja sosiaaliseen kehitykseen ja sitä kautta taloudellisen riippumattomuutensa vahvistamiseen. Yhteistyömaiden valinnassa ja niiden tuen mitoituksessa pannaan erityinen paino sille, että asianomainen maa pyrkii turvaamaan kaikille yhteiskunnan jäsenille yhtäläiset poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Lisäksi kiinnitetään huomiota maan taloudelliseen asemaan ja Suomen mahdollisuuksiin tukea voimavaroillaan a.o. maan kehityssuunnitelmiaan tärkeiksi katsomia kehityskohteita.

Viime vuosien erityinen, katastrofin mittasuhteet saanut ongelma on Afrikan tilanne. Avun tarve on jatkuva ja hallituksen tarkoituksena onkin jatkuvan avun sisältöä koskevan keskustelun ja tarkastelun avulla sopia Afrikassa olevien Suomen kohdemaiden kanssa avun kohdistamisesta entistä pitkävaikutteisempiin kohteisiin. Pyrkimyksenä on tällöin paremman valmiuden kehittäminen vastaisten hätätilanteiden varalta. Apua pyritään kohdentamaan erityisesti maatalouden, metsätalouden, opetuksen ja terveydenhuollon alueelle, ensisijaiseen tuotannolliseen toimintaan sekä talouden infrastruktuurin ja olemassaolevan tuotantokapasiteetin ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Ainakin 30 prosenttia kahdenvälisestä kehitysavusta pyritään ohjaamaan vuosittain maihin, jotka YK:ssa luokitellaan vähiten kehittyneiden maiden ryhmään. Suomen avun kohdemaiden joukossa tällaisia maita on Afrikassa neljä ja Aasiassa kaksi.

Kahdenvälisen avun suuntaamisessa noudetaan maakohtaisen keskittämisen periaatetta, joka edistää avun hallinnon tehokkuutta ja mahdollistaa laajempien kehitysohjelmien suunnittelun ja toteuttamisen tärkeimpien vastaanottajamaiden kanssa.

Kotimaasta suoritettavia kehitysyhteistyön hankintoja pyritään suuntaamaan aikaisempaa enemmän työllisyys- ja aluepoliittisiin perusteisiin. Tähän liittyen hallituksen tarkoituksena on selvittää hankintojen suuntautumista ja mahdollisuuksia suunnitella varojen käyttöä siten, että työllisyys- ja aluepoliittiset tavoitteet voidaan saavuttaa tähänastista paremmin.

Humanitaarisen avun tarve on edelleen kasvanut alueellisten kriisien ja ilmastollisista tekijöistä johtuvien syiden sekä näistä juontuvien vakavien pakolaisongelmien vuoksi. Humanitaarisen avun antaminen erityisesti kehitysmaita kohdanneisiin katastrofeihin on muodostunut osaksi vastuunsa tuntevien teollisuusmaiden avustusprofiilia.

Maailman pakolaistilanne on viime vuosina kasvanut edelleen. Tällä hetkellä arvioidaan pakolaisten määräksi 12—15 miljoonaa henkeä. Joukkopakolaisuus on nykyisin muodostunut pysyväksi ilmiöksi useissa osissa maapalloa. Tilapäisiksi tarkoitettujen pakolaisleirien vakinaistuminen aiheuttaa vakavia inhimillisiä ja taloudellisia ongelmia.

Humanitaarista apua vapautusliikkeille annetaan eteläisessä Afrikassa toimiville OAU:n tunnustamille vapautusliikkeille valtioneuvoston 1973 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti.

Vuonna 1985 Suomen kehitysyhteistyömenot olivat 0,40 prosenttia bruttokansantuotteesta, jolloin osuus ylitti OECD-maiden avun keskitason. Hallitus teki 4.7.1985 periaatepäätöksen kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämisestä siten, että vuosien 1986 ja 1987 bruttokansantuoteosuudet ovat 0,47 % ja 0,55 %, jolloin 0,7 %:n bruttokansantuoteosuus olisi mahdollista saavuttaa kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä.

Kansainväliseen kehitysyhteistyöhön ehdotetaan myönnettäväksi vuonna 1987 tässä pääluokassa 1 991 milj. mk, josta 43,2 milj. mk on kehitysavuksi luettavia hallintomenoja ja 13 milj. mk eräiden kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja. Lisäksi julkiseen kehitysapuun luetaan valtiovarainministeriön pääluokassa ehdotettu osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin ja Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta sekä Suomen tullilaitoksen ja kehitysmaiden tulliyhteistyöstä aiheutuvat menot yhteensä 34 milj. mk. Tämän lisäksi julkiseen kehitysapuun luetaan kuuluvaksi UNIDO:n jäsenmaksu noin 4,9 milj. mk sekä Suomen Akatemian kehitysmaatutkimukseen osoitettava noin 4 milj. markan määräraha, opetusministeriön hallinnon alan kehitysmaita palvelevan tutkimus- ja opetustoimintaan liittyvän varustuksen ja muun kehitysmaiden kanssa tapahtuvan kulttuurivaihdon menoina 8,4 milj. mk, sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla rahoitettavan pakolaishuol- lojen menoina 16 milj. mk ja muiden hallinnonalojen menoina 4 milj. mk. Vuonna 1987 ehdotetaan varattavaksi kehitysyhteistyöhön siten yhteensä 2 062 milj. mk. Elinarvikeiden vientituki esitetään maksettavaksi maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta momentilta 30.32.40. Elinarvikeohjelmien avustukset on tarkoitus toimittaa pääosin viljana ja muina kotimaisina maataloustuotteina.

22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kehitysyhteistyöosaston tiedotustoiminnan ja kirjaston menoihin sekä kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä koskevan tiedotustoiminnan tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kehitysyhteistyöosaston tiedotustoiminta ..	2 000 000
Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä koskevalle tiedotustoiminnalle	2 500 000
Yhteensä	4 500 000
1987 esitys	4 500 000
1986 menoarvio	3 500 000
1985 tilinpäätös	3 000 000

66. Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)

Monenkeskisen kehitysyhteistyön osalta tullaan kiinnittämään erityistä huomiota sosiaalisen sektorin ja väestökysymysten aloilla toimivien ohjelmien tukeen sekä UNDP:n vahvistamiseen teknisen avun kanavana ja koordinaattorina YK-järjestelmän sisällä. Lisäksi on otettu huomioon Afrikan maiden auttaminen kansainvälisten järjestöjen ja laitosten toimesta erityisesti maatalouden alalla.

YK:n kehitysohjelma UNDP on YK-järjestelmän kautta kanavoitavan teknisen avun koordinoija ja rahoittaja. YK:n lastenrahasto UNICEF ja YK:n väestörahoisto UNFPA täydentävät UNDP:n toimintaa. Nämä kolme rahastoa muodostavat YK-järjestelmän rahoituksellisen rungon. Niitä tullaan tukemaan kolmivuotisten suunnittelukehysten mukaisesti siten, että avustukset ovat kahtena seuraavana vuonna vähintään vuoden 1987 avustusten suuruisia. Suomen avustus YK:n pääomakehitysrahastolle (UNCDF) on aikaisemminkin maksettu kansainvälisille kehitysrahoituslaitoksille osoitetuista varoista. Koska rahaston toiminta liittyy UNDP:n toimintaan, esitetään sille annettava tuki maksettavaksi käyttösuunnitelman kohdasta 1.

Kansainvälisille tutkimuslaitoksille osoitettavan avun suurin erä kohdistetaan Taloudelliselle kehitystutkimuksen kansainväliselle instituutille (WIDER) Suomen ja YK:n yliopiston välisen sopimuksen mukaisesti, joka tuli voimaan 20.6.1984. Kansainvälisen maataloustutkimuksen konsultaatioryhmän (CGIAR) tukemista esitetään niinkään korotettavaksi ottaen huomioon kehitysmaiden maatalouden kehittämisen tärkeys.

Elintarvikeavun osuutta nostetaan YK:n alaisille Maailman elintarvikeohjelmalle (WFP) ja Elintarvikkeiden kansainväliselle hätäapuvarastolle (IEFR) kaksivuotiskaudelle 1987—1988 yhteensä 260 milj. markkaan, josta vuoden 1987 osuus on 120 milj. mk ja vuoden 1988 osuus on 140 milj. mk. Tällöin monenkeskisen avun kautta osoitetaan elintarvikeapuun noin 6 prosenttia koko kehitysavusta. Tämän lisäksi elintarvikkeita käytetään humanitaarisen avun toimituksissa noin yhden prosentin verran kehitysavusta. Lisäksi hallitus tutkii mahdollisuuksia liittää elintarvikeapua kahdenvälisiin hankkeisiin. Elintarvikeapuun osoitettua määrärahaa voidaan käyttää myös elintarvikeapua tukevien ja sen mahdollistavien toimintojen eli ns. non-food items -menojen maksamiseen.

Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten tukemisessa huomattavin erä on maailmanpankkiryhmään kuuluvalla Kansainvälisellä kehitysjärjestölle IDAlle esitetty avustus. Suomi osallistuu aiemmin myönnettyjen valtuuksien nojalla IDAn 7. lisärahoitukseen vuosina 1985—87 ja vuoden 1987 osuus on 118 milj. mk. Maatalouden kansainvälisen kehittämisrahaston IFADin toisesta lisärahoituksesta vuosiksi 1985—87 päästiin sopimukseen alkuvuodesta 1986. Suomen kolmas maksuerä vuodeksi 1987 on suuruudeltaan noin 7 500 000 mk. Vuonna 1987 tulevat maksettaviksi jo sovitut erät Aasian ja Afrikan kehityspankkien pääomasta sekä Aasian ja Afrikan kehitysrahastojen ja Latalalaisen Amerikan kehityspankin lisärahoituksista. Vuoden 1985 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti Suomi osallistuu Maailmanpankin Afrikkarahaston toiminnan tukemiseen vuosina 1985—87 yhteensä noin 78 000 000 markalla, josta viimeinen erä on 35 000 000 mk. Vuoden 1986 lisämenoarviossa myönnettiin valtuudet sitoutua Aasian kehitysrahaston 4. lisärahoitukseen vuosina 1987—1990 enintään 180 milj. markan osuudella eli enintään 45 milj. markan määrällä vuosittain sekä ilmoittaa tarvittaessa, että Suomi kannattaa 1,5 prosentin suuruisen osuuden osoittamista lisärahoituksesta käteissuorituksena Teknisen avun erityisrahastoon. IFADin Saharan eteläpuolisen Afrikan maiden hädänalaisen tilanteen lievittämiseen rähtäävää Afrikka-ohjelmaa on myös tarkoitus tukea 10 000 000 markalla.

Jotta ennakoimattomiin tarpeisiin voitaisiin vastata joustavasti, on käyttösuunnitelmassa edelleen alakohta ”ohjelmittain jakamaton”. Kohdittuun joustavuuden merkitys on tullut selvästi esiin Afrikan taloudellisen kriisin yhteydessä.

Tästä syystä myöskään monenkeskisen kehitysyhteistyön määrärahoja ei tule sitoa kokonaisuudessaan etukäteen. Kertyneen kokemuksen valossa on todettavissa, että tällaisten avustusten antamisen poliittinen tarve on aina ollut suurempi kuin mihin määrärahojen puitteissa on ollut mahdollisuuksia.

Momentille ehdotetaan 722 000 000 mk eli lisäystä 167 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. YK:n kehitysohjelmat	136 000 000
YK:n kehitysohjelma (UNDP).....	117 000 000
UNDP:n alaiset rahastot ..	19 000 000
2. Sosiaalisen kehityksen ohjelmat	123 000 000
YK:n lastenrahasto (UNICEF)	87 000 000
YK:n väestörahoitus (UNFPA)	36 000 000
3. Monenkeskiset tutkimusohjelmat ja muut avustukset	41 200 000
Taloudellisen kehitystutkimuksen kansainvälinen instituutti (WIDER)	25 000 000
Kansainvälisen maataloustutkimuksen konsulttioryhmä (CGIAR)	10 000 000
Muut tutkimuslaitokset ..	2 000 000
Muut avustukset	4 200 000
4. Elintarvikeapu	120 000 000
Maailman elintarvikeohjelma (WFP)	95 000 000
Elintarvikkeiden kansainvälinen hätäapujärjestelmä (IEFR)	25 000 000
5. Kansainväliset kehitysrahoituslaitokset ..	266 200 000
Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA)	118 000 000
Kansainvälinen maatalouden kehittämistärahasto (IFAD)	7 500 000
Aasian kehityspankki	6 200 000
Aasian kehitysrahasto	36 000 000
Latinalaisen Amerikan kehityspankki	6 000 000
Afrikan kehityspankki	5 500 000
Afrikan kehitysrahasto	42 000 000
Muut rahastot	45 000 000
6. Ohjelmittain jakamaton	35 600 000
Yhteensä	722 000 000
1987 esitys	722 000 000
1986 menoarvio	554 800 000
1985 tilinpäätös	468 700 000

67. Kahdenvälinen lahjumuotoinen kehitysapu (siirtomääräraha)

Momentin määrärahaa saadaan käyttää hankkeisiin, joista sovitaan joko kahdenvälisesti tai yhteispuhjoismaisesti suoraan kunkin yhteistyömaan hallituksen kanssa, sekä hankkeisiin, jotka

toteutetaan yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen sekä suomalaisten kansalais- ja lähetysjärjestöjen kanssa. Lähtökohtana yksittäistä hanketta valittaessa on, että hankkeella on tärkeä sija maan kehityssuunnitelmissa, että se vastaa Suomen kehitysyhteistyöpolitiikan päämääriä, että se edistää YK:n kehitysstrategiassa määriteltyjä yhteiskunnallisia tavoitteita ja että Suomella on hankkeen toteuttamiseen tarvittavat määrälliset ja laadulliset edellytykset. Yhteistyömaiden omien elinten apuna käytetään hankkeiden toimeenpanijoina, toimittajina ja alihankkijoina pääsääntöisesti suomalaisia virastoja, laitoksia, järjestöjä ja yrityksiä sekä yksittäisiä asiantuntijoita.

Momentin määrärahaalla voidaan rahoittaa koulutusta ja kulttuurivaihtoa, neuvonantajia, hallinto- ja toimeenpanohenkilökuntaa, tutkimus- ja suunnittelupalveluja, liikkeenjohtoa ja hallinnon kehittämistä, rakennustoimintaa, tavaroiden toimituksia sekä muita hankkeen tai ohjelman kannalta tärkeitä menoeriä sekä kehitysjoukkotoimintaa. Määrärahaa saadaan käyttää myös kohdemiin tehtäviin kehitysyhteistyöhallinnon virkamatkoihin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää eri alojen erityisasiantuntemusta edustavien enintään kahdentoista määräaikaisen neuvonantajan ja viiden heidän käyttöönsä asetettavan apulaisen palkkaamiseksi työsuhteeseen ja toimistoautomaatiikan varustamiseen heidän käyttöönsä.

Kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavat hankkeet ovat yksilöityjä projekteja, joita YK:n erityisjärjestöt ja kansainväliset kehitysrahoituslaitokset sekä eräät ei-hallitustenväliset järjestöt toimeenpanevat Suomen rahoituksella. Niihin sisältyy huomattavassa määrin mm. henkilö- ja koulutusapua käsittäviä hankkeita erityisesti vähiten kehittyneissä maissa sekä suomalaisten apulaisasiantuntijoiden ja kehitysjoukkolaisten toimintaa YK-järjestelmän piirissä.

Viime vuosina on lisäksi osallistuttu yhteisrahoitushankkeisiin kansainvälisten rahoituslaitosten ja eri YK-järjestöjen kanssa. Suomen osuus tähänastisissa yhteisrahoitushankkeissa on ollut ensisijaisesti teknistä apua, suunnittelua ja koulutusta sekä kone- ja laitetöitä.

Keskittämällä kahdenvälinen apu tiettyihin kohdemiin varmistetaan avun hallinnon tehokkuus ja mahdollistetaan pitkäjänteinen yhteistyö vastaanottajan kanssa. Useampivuotisella ohjelmointijärjestelmällä edistetään avun integroitumista vastaanottajamaan omiin kehityssuunnitelmiin.

Noin neljä viidesosaa momentin määrärahoista ohjataan nimetyille 15 kohdemaalle ja noin yksi viidennes varataan mm. alueellisen toiminnan kehittämiseen, kurssi- ja stipendiaatitoimintaan, projektiyhteistoimintaan kansainvälisten järjestöjen kanssa sekä kansalais- ja lähetysjärjestöjen kehitysyhteistyötukeen ja kansalliseen kehitysjoukkotoimintaan.

Lisäksi ehdotetaan, että ohjelmittain jakamattonta määrärahaa saadaan käyttää kehitysyhteistyömaiden kanssa harjoitettavan kulttuuriyhteistyön rahoittamiseen.

Suomen ohjelmamaat ovat Egypti, Kenia, Sambia, Sri Lanka, Tansania ja Vietnam. Näiden maiden kehitysyhteistyön menot maksetaan käyttösuunnitelman kohdasta 1. YK:n luokituksen mukaan vähiten kehittyneisiin luettujen maiden osalta menot maksetaan käyttösuunnitelman kohdasta 2. Näistä maista Suomen kehitysavun kohdemaita ovat ensisijaisesti Bangladesh, Etiopia, Nepal, Somalia, Sudan ja Tansania. Valtioneuvosto vahvisti joulukuussa 1985 sopimusten tekovaltuuksien rajoissa kolmivuotiset yhteishyökset näille maille vuosiksi 1986—88. Tansanialla on ohjelmamaan ominaisuudessa kuitenkin oma määrärahaansa käyttösuunnitelman kohdassa 1.

Valtioneuvoston vuonna 1985 tekemässä kehyspäätöksessä vahvistettiin vuosille 1986—88 yhteinen kolmivuotinen määrärahakehys myös neljälle muulle ensisijaiselle kohdemaalle, nimittäin Burmalle, Mosambikille, Nicaragualle ja Perulle. Mainittujen maiden kanssa harjoitettavan lahjamuotoisen kehitysyhteistyön menot maksetaan myös käyttösuunnitelman kohdasta 2. Alueellisen yhteistyön tukemista varten on sille myös varattu oma määräraha käyttösuunnitelman 2. kohdassa. Ensisijaisesti tullaan sen puitteissa osallistumaan yhdeksän eteläisen Afrikan maan muodostaman ns. SADDC-yhteistyön piiriin kuuluvien hankkeiden toteutukseen.

Eräissä muissakin maissa on tarkoitus toteuttaa sellaisia yksittäisiä hankkeita, jotka ovat sekä Suomella tarjottavana olevien resurssien että vastaanottajamaan kehityspykimysten kannalta erityisen perusteltuja. Muille maille kohdistettava kehitysapu osoitetaan samoin käyttösuunnitelman kohdasta 2.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnettiin valtuus tehdä kahdenvälisen lahjamuotoisen kehitysyhteistyön sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiempien vuosien sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu

kassamenoja 840 000 000 mk vuonna 1987 ja 900 000 000 mk vuonna 1988.

Kehitysyhteistyöhankkeiden valmistelun ja täytäntönpäannon tehostamiseksi ja maksatusten vuotuisen ajoittamisen helpottamiseksi pitkäaikaisissa ja laajoissa hankekokonaisuuksissa on tarkoituksenmukaista tehdä mahdolliseksi hankevalmistelu ja sitoumukset kolmeksi varainhoitovuotta seuraavaksi vuodeksi lahjamuotoisen kehitysavun kohdalla.

Ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin tehdä momenttia koskevia uusia kahdenvälisen lahjamuotoisen kehitysyhteistyön sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiempien vuosien sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 910 000 000 mk vuonna 1988 ja 970 000 000 mk vuonna 1989 sekä 1 020 000 000 mk vuonna 1990.

Momentille ehdotetaan 872 500 000 mk. Lisäys on 165 100 000 mk, missä on otettu huomioon vähennyksenä vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 400 000 markan määräraha.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. Ohjelmamaat	415 000 000
Egypti	35 000 000
Kenia	75 000 000
Sambia	75 000 000
Sri Lanka	55 000 000
Tansania	130 000 000
Vietnam	45 000 000
2. Maittain jakamaton	330 500 000
Vähiten kehittyneet maat	194 000 000
Muut ensisijaiset kohdemaat	45 000 000
Alueellinen toiminta	44 000 000
Kurssi- ja stipenditoiminta	26 000 000
Muu kahdenvälinen toiminta	21 500 000
3. Kansainvälisten järjestöjen kanssa yhteistyössä toteutettavat hankkeet	60 000 000
4. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja kehityskaatutkimus	4 000 000
5. Projektien valmistelu ja arviointi	6 000 000
6. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle	18 000 000
7. Tuki lähetysjärjestöjen kehitysyhteistyölle	34 000 000
8. Tuki kansalliselle kehitysjoukkotoiminnalle	5 000 000
Yhteensä	872 500 000

1987 esitys	872 500 000
1986 menoarvio	707 400 000
1986 lisämenoarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	606 950 000

68. *Kehitysluotot ja korkotuki* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen myöntämien kehitysluottojen maksatuksiin ja korkotukeen.

Kehitysluottojen ehdot vahvistaa valtioneuvosto. Luotot sidotaan pääsääntöisesti 80 prosenttisesti Suomesta tehtäviin tavaroiden ja palvelusten hankintoihin.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnettiin valtuus tehdä yhteistyömaiden kanssa uusia kehitysluottosopimuksia siten, että niistä ja aiempina vuosina myönnettyistä nostamatta olevista luotoista aiheutuu kassamenoja 125 000 000 mk vuonna 1986, 150 000 000 mk vuonna 1987, 170 000 000 mk vuonna 1988 ja 190 000 000 mk vuonna 1989.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lahjaluotoisena korkotukena rahoitettaessa kehitysyhteistyökohteita muilla kuin kehitysluotoilla. Korkotuella pehmenettyjen luottojen lahjasteen tulee olla vähintään OECD:n edellyttämä vähimmäislahja-aste luoton myöntämisaikankohdalla. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kehitysmaiden taloudellista kehitystä varten myönnettävien luottojen korkotuesta ehdotetaan, että laissa tarkoitettua korkotukea voidaan suorittaa enintään 2 000 000 000 markan määräisten luottojen rahoitusehtojen keventämiseen vuosina 1987—1990. Edellytyksenä tällöin on, että kyseinen hanke vastaa kehitysyhteistyöhankkeelle asetettuja vaatimuksia ja että sen hallinnoimisessa noudatetaan kehitysyhteistyössä omaksuttuja menelmiä.

Ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana saataisiin yhteistyömaiden kanssa tehdä uusia luottosopimuksia siten, että niistä ja aikaisempina vuosina myönnettyistä nostamatta olevista luotoista ja korkotuesta aiheutuu yhteensä kassamenoja 155 000 000 mk vuonna 1987, 185 000 000 mk vuonna 1988, 225 000 000 mk vuonna 1989 ja 235 000 000 mk vuonna 1990.

Momentille ehdotetaan 155 000 000 mk. Lisäys on 30 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kehitysluotot	115 000 000
Korkotuki	40 000 000
Yhteensä	155 000 000

1987 esitys	155 000 000
1986 menoarvio	125 000 000
1986 lisämenoarvio	—20 000 000
1985 tilinpäätös	85 000 000

69. *Humanitaarinen apu kehitysmaille* (siirtomääräraha)

Momentin alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi.

Katastrofiapu on se osa humanitaarista apua, joka tähtää hädänalaisten yksittäisten ihmisten hädän lievittämiseen ja elinolosuhteiden parantamiseen. Katastrofiavun kohteina ovat pääsääntöisesti luonnonkatastrofien uhrin, mutta myös ihmisestä johtuvien katastrofien ja kriisien uhreja voidaan avustaa katastrofiavun keinoin. Tästä käyttösuunnitelman kohdasta käytetään varoja avustusvalmiuden ylläpitämiseen ja katastrofitilanteen ehkäisemiseen tähtäävään toimintaan. Myös kansainvälisille katastrofiapujärjestöille, esim. UNDRolle, myönnetään varoja tästä käyttösuunnitelman kohdasta.

YK:n rooli avustustoiminnan koordinoijana on korostunut erityisesti Afrikan kriisin aikana YK:n pääsihteerin perustaman erityisen Afrikan hätäapuyksikön OEAO:n toiminnan tuloksena.

YK:n lastenavun järjestön UNICEFin, Punaisen Ristin, Luterilaisen Maailmanpalvelun (LWS) ja muiden organisaatioiden kanssa yhteistyössä pyritään toimimaan katastrofitilanteiden aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi.

Lisääntyvät pakolaisongelmat ovat kasvattaneet huomattavasti humanitaarisen avun tarvetta. Erittäin suuria avun tarpeita olevia pakolaisryhmiä on Afrikassa, Aasiassa ja Keski-Amerikassa. Suomen avustukset pakolaisille ovat suuntautuneet lähinnä Afrikkaan (Angola, Mosambik, Somalia, Sudan, Etiopia, Sambia) ja Aasian valtioista Vietnamiin, Kamputsean ja Pakistaniin. Latinalaisessa Amerikassa on tuettu mm. El Salvadorin pakolaisia.

Suomen myöntämän pakolaisavun pääasialliset kanavat ovat olleet UNHCR ja UNRWA. ICARA-toiminnan puitteissa on Somaliassa, Sudanissa ja Etiopiassa toteutettu pakolaisten avustusprojekteja, joiden kohteina on ollut pakolaiskyltien oman elintarviketuotannon edistäminen ja maataloustuotteiden varastoinnin kehittäminen.

Viime vuosina vapautusliikkeille annettu humanitaarinen apu on kohdistunut pääasiassa Namibian vapautusliike SWAPO:lle ja Etelä-Afrikan vapautusliike ANC:lle. Namibia-ohjelmassa korostuu koulutus- ja terveydenhoitohankkeille annettava tuki ja ANC:n ohjelma on voittopuoli-

sesti materiaalista apua pakolaisleirien elinolosuhteiden parantamiseksi.

Käyttösuunnitelman kohta "Muu humanitaarinen apu" sisältää niihin humanitaarisiin tarkoituksiin ohjattavat avustukset, jotka eivät suoraan liity katastrofiapuun, pakolaisapuun tai vapautusliikkeiden avustamiseen. Punaisen Ristin Kansainvälisen komitean (ICRC) vuotuisavustus kuuluu näihin.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnettiin oikeus tehdä uusia sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 6 000 000 mk vuonna 1987 ja 6 000 000 mk vuonna 1988.

Ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin tämän momentin käyttösuunnitelman kohdan 3. osalta liittyen Namibia-ohjelmaan (koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusapu ja materiaalityöt) tehdä vuoden 1987 aikana uusia sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiemmista sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 11 000 000 mk vuonna 1988 ja 11 000 000 mk vuonna 1989.

Vastaavasti ehdotetaan, että saman käyttösuunnitelmakohdan apartheidin vastaisen ohjelman osalta (terveydenhuolto- ja koulutusapu sekä materiaalityöt ANC:lle) voitaisiin tehdä vuoden 1987 aikana uusia sopimuksia ja valmistella hankkeita siten, että näistä johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 3 500 000 mk vuonna 1988 ja 3 500 000 mk vuonna 1989.

Momentille ehdotetaan 125 000 000 mk. Lisäys on 24 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:		mk
1. Katastrofiapu		47 000 000
Ennalta jakamaton	40 000 000	
YK:n alaiset katastrofiavun järjestöt	5 000 000	
Katastrofiavun kehittämisen	2 000 000	
2. Pakolaisten avustaminen		48 000 000
Ennalta jakamaton	13 000 000	
ICARA-projektit	13 000 000	
YK:n pakolaisasiain pääkomissaari UNHCR	15 000 000	
YK:n Lähi-Idässä olevien pakolaisten avustajajärjestö UNRWA	5 000 000	
Muut järjestöt (ICM, LWS)	2 000 000	
3. Humanitaarinen tuki vapautusliikkeille		26 900 000
Namibia-ohjelma (SWAPO)	11 000 000	
Apartheidin vastainen ohjelma (ANC)	3 500 000	
Muu humanitaarinen tuki	1 000 000	
Namibia-rahasto	1 000 000	
Namibia-instituutti	3 500 000	
Namibia-kansakuntaohjelma	3 900 000	
Etelä-Afrikan apartheidipolitiikan uhrien avustusrahoista	1 500 000	
YK:n eteläisen Afrikan yhdistetty harjoitteluohjelma	1 500 000	
4. Muu humanitaarinen apu		3 100 000
Punaisen Ristin Kansainvälinen komitea	1 500 000	
Muut humanitaariset järjestöt ja yhteisöt	1 600 000	
	Yhteensä	125 000 000
1987 esitys		125 000 000
1986 menoarvio		100 500 000
1985 tilinpäätös		66 500 000

40. Teollinen kehitysyhteistyö

50. Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n hallintomenoihin, tutkimustoimintaan, luottotappioiden ym. korvaamiseen sekä korkotukeen. Korkotukea ehdotetaan suoritettavaksi yhtiön vuosina 1984—1987 ottamien enintään 8 500 000 markan määräisten vuotuisen ulkomaisten lainojen osalta. Korkotukena maksetaan

näiden lainojen korkokustannusten ja 2 prosentin koron erotus.

Käyttösuunnitelma:		mk
Valtionapu hallintomenoihin		7 000 000
Valtionapu tutkimustoimintaan		6 000 000
Valtionapu luottotappioiden ym. korvaamiseen		1 000 000
Valtionapu luotonoton korkotukeen		2 000 000
	Yhteensä	16 000 000

1987 esitys.....	16 000 000
1986 menoarvio.....	13 000 000
1985 tilinpäätös.....	6 400 000

66. *Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa käytettäväksi ns. TTT-yhteistyön puitteissa toteutettaviin pienimuotoisiin soveltuvuustutkimuksiin, koulutukseen ja asiantuntijapalveluihin sekä suunnittelu- menoihin. Lisäys on 4 000 000 mk.

1987 esitys.....	10 000 000
1986 menoarvio.....	6 000 000
1985 tilinpäätös.....	4 000 000

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk uuden GATT-kierroksen ja UNCTAD:in konferenssin edellyttämän valmistelutyön johdosta.

1987 esitys.....	200 000
1986 menoarvio.....	190 000
1985 tilinpäätös.....	62 922

09. *Pysyvät toimikunnat*
Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 152 600 mk palkkausmenoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvien pysyvien neuvottelu- ja toimikuntien menoihin.

1987 esitys.....	150 000
1986 menoarvio.....	302 600
1985 tilinpäätös.....	196 355

21. *Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 495 000 mk. Kun momentilta vähennetään 2 595 000 mk muiden hallinnonalojen teknisluonteisten matkojen ao. hallinnonalan omaan pääluokkaan budjetoinnin johdosta, vähennys on 2 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää val-

83. *Lainat Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 23 000 000 mk käytettäväksi Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n toiminnan rahoittamiseen. Laina myönnettäisiin vakuutta vaatimatta ja muutoin valtioneuvoston vahvistamin lainaehdoin.

1987 esitys.....	23 000 000
1986 menoarvio.....	20 000 000

88. *Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 500 000 mk valtion osuutena Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n vuonna 1987 tapahtuvan 15 000 000 markan osakepääoman korottamista varten.

1987 esitys.....	13 500 000
1986 menoarvio.....	13 500 000
1985 tilinpäätös.....	13 500 000

tio- ja ministerivierailuihin ulkomaille sekä osallistumiseen kansainvälisten järjestöjen kokouksiin.

1987 esitys.....	23 100 000
1986 menoarvio.....	25 200 000
1985 tilinpäätös.....	23 722 287

24. *Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 420 000 mk Wienin ETYK-seurantakokouksen menoihin. Vähennys on 380 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää menoihin, jotka aiheutuvat virkamiesten osallistumisesta ETYK:n seurantaan liittyviin ja muihin kansainvälisiin konferensseihin ja asiantuntijakokouksiin.

1987 esitys.....	2 420 000
1986 menoarvio.....	2 800 000
1985 tilinpäätös.....	3 000 000

27. *Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 515 000 mk, mikä aiheutuu 800 000 markan kertamenosta Suomalais-neuvostoliittolaisen kauppakamarin ja Suomen Ulkomaankauppaliiton järjestämään

vientinäyttelyyn osallistumiseksi, 227 000 markan kertamenosta Suomessa järjestettävän Institute for East-West Security Studies-konferenssin tukemiseksi sekä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Momentin määrärahaa käytetään Suomen ja sosialististen maiden välisten sekä eräiden muiden yhteistoimintaorganisaatioiden menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös Suomessa hallituksen suostumuksella järjestettävien muiden kansainvälisten kokousten menoihin. Momentin määrärahasta on 2 770 000 mk palkkausmenoja ja sillä saadaan palkata keskimäärin enintään 22 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen ja Neuvostoliiton välinen tieteellisteknillinen yhteistoimintakomitea	2 710 000
SEV-yhteistyökomissio	2 561 000
Suomalais-neuvostoliittolainen taloudellinen yhteistyökomissio	2 074 000
Osallistuminen Suomen kansalliseen näyttelyyn (kertameno)	800 000
SEV-yhteistyöprojektit	300 000
Suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökommisio	128 000
Institute for East-West Security Studies-konferenssi (kertameno)	227 000
Yhteensä	8 800 000
1987 esitys	8 800 000
1986 menoarvio	7 285 000
1985 tilinpäätös	16 884 801

28. Turvallisuuspoliittinen tutkimustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 360 000 mk, mikä aiheutuu valvontaseismologian projektin laajenuksesta ja laitehankinnasta, kemiallisen aseiden valvontaprojektin (CC-projekti) laitehankinnoista, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta sekä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kemiallisen aseiden valvonta- ja todentamismenetelmien tutkimusprojektin käyttömenoihin, materiaalihankintoihin ja henkilöstön palkkausmenoihin, valvontaseismologian projektin menoihin sekä muuhun alan tutkimustoimintaan, joka päämääriltään palvelee Suomen harjoittamaa aseidenriisuntapolitiikkaa ja suoritetaan ulkoasiainministeriön välittömässä valvonnassa. Momentin määrärahasta on 600 000 mk palkkausmenoja ja sillä saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1987 esitys	3 010 000
1986 menoarvio	1 650 000
1985 tilinpäätös	1 118 712

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan lisäystä 290 000 mk, mikä aiheutuu avustusten tarkistamisesta kustannusten nousua vastaavaksi. Kun momentilta vähennetään 300 000 mk Suomen toimikunnan Euroopan turvallisuuden edistämisen menoina, vähennys on 10 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvien yhteisöjen valtionapuihin alla olevan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluasuntolasäätiö ts	650 000
Suomen YK-liitto ry	1 170 000
Suomen Pakolaisapu ry	400 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	200 000
Suomen YK:n lastenapu UNICEF ry	150 000
YK:n Naisten Kehitysrahasto, Suomen Yhdistys ry.	100 000
Yhteensä	2 670 000
1987 esitys	2 670 000
1986 menoarvio	2 680 000
1985 tilinpäätös	2 834 334

51. Häädänsalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen kansalaisten kotiinlähettämiseen ja avustamiseen sekä avustuksiin ulkomailla asuville Suomen kansalaisille.

1987 esitys	205 000
1986 menoarvio	200 000
1985 tilinpäätös	149 936

66. Eräät jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 327 000 mk, mistä 17 757 000 mk aiheutuu Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriyhteistyön menojen siirtämisestä rahoitettavaksi ministerineuvoston yleisestä budjetista siirtona momentilta 29.98.67. Kun momentilta vähennetään Pohjoismaisen terveydenhoitokorkeakoulun osuus 1 339 000 mk siirtona momentille 33.99.67 ja UNIDO:n jäsenmaksut 1 570 000 mk siirtona momentille 32.99.26, lisäys on 17 418 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksuihin ja vapaaehtoisin avustuksiin alla olevan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	56 514 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon	21 000 000
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille ...	7 000 000
EFTA:n jäsenmaksu	4 200 000
OECD:n jäsenmaksut	3 800 000
Maksuosuus YK:n ympäristörahasolle	3 600 000
GATT:n jäsenmaksu	1 400 000
Maksuosuus kidutuksen uhrien YK:n vapaaehtoiselle rahastolle	600 000
Muut jäsenmaksut	814 000
Yhteensä	98 928 000

1987 esitys	98 928 000
1986 menoarvio	81 510 000
1985 tilinpäätös	65 031 640

90. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön vahvistamien tilikurssien ja Suomen Pankin virallisten päivänkurssien eroista johdettiin kurssivaihteluihin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	1 772 843

Pääluokan 24 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
01. Ulkoasiainministeriö (030)	47 029	50 499	54 825	+ 4 326	+ 9
10. Edustustot (030)	162 105	174 500	187 920	+ 13 420	+ 8
20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet (030)	280 291	287 577	334 616	+ 47 039	+ 16
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040)	1 230 150	1 491 200	1 879 000	+ 387 800	+ 26
40. Teollinen kehitysyhteistyö (040) ...	23 900	52 500	62 500	+ 10 000	+ 19
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030)	114 774	122 318	139 983	+ 17 665	+ 14
Yhteensä	1 858 249	2 178 594	2 658 844	+ 480 250	+ 22

Pääluokka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Oikeusministeriö

Oikeusministeriössä vuoden 1986 tulo- ja menoarvion mukaisesti toteutetun oikeushallinto-tehtävien uudelleenorganisoinnin loppuunsaattamiseksi ehdotetaan eräitä virkajärjestelyjä. Oikeushallinto-osaston tietojärjestelmäyksikön, joka on toiminut Hämeenlinnassa vuodesta 1974 lukien, henkilöstö on pääosin palkattu momentin 25.99.27 määrärahoista. Tietojärjestelmäyksikön 73 työsuhteen henkilön palkkausten ehdotetaan siirrettäväksi tähän lukuun.

Vankeinhoitolaitoksen johdon ja toiminnan ohjauksen kannalta tarkoituksenmukaisen tehtävijaon järjestämiseksi ehdotetaan vankeinhoito-osastolle perustettavaksi apulaisosastopäällikön virka. Lainvalmisteluosaston tarkastustoimiston aseman vahvistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi lainsäädäntöneuvoksen, toimistopäällikönä, virka. Tarvittavat järjestelyt ovat toteutettavissa ministeriön henkilöstön määrää lisäämättä.

Vapausrangaistusten täytäntöönpanotehtävät on tarkoitus keskittää lääninhallituksista oikeusministeriön vankeinhoito-osastolle kehittämällä nykyistä keskusvankirekisteriä täytäntöönpano-

tehtävistä huolehtivaksi yksiköksi. Samassa yhteydessä siirretään täytäntöönpanotietojen käsittely asteittain atk:n avulla tapahtuvaksi vuoden 1989 loppuun mennessä. Täytäntöönpanotehtävien uudelleenjärjestelyjen on arvioitu edellyttävän vankeinhoito-osaston sisäisten virkajärjestelyjen ohella uuden henkilöstön palkkaamista. Vastavasti lääninhallituksista on arvioitu asteittain vapautuvan vähintään yhtä monen henkilön työpanos uudelleen kohdennettavaksi. Uudistuksen edellyttämät järjestelyt ehdotetaan aloitettavaksi tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ja saatettavaksi loppuun vuosina 1988—1989.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 449 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 6 559 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 199 000 mk kertamenon johdosta. Momentin lisäys on 10 243 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 34 tilapäistä ja 89 työsuhteen palkasta pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 157 000	27 080 500	+ 4	254
Tilapäisten palkkiot	+ 277 100	4 875 800	—	34
Työsuhtepalkat	+ 6 014 600	8 648 800	+ 73	89
Muut palkat ja palkkiot	+ 16 000	229 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 778 300	3 021 500	—	—
Yhteensä	+ 10 243 000	43 856 000	+ 77	377

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta momentilta 25.47.29 ja 72 siirrosta momentilta 25.99.27 sekä yksi vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien vankeinhoito-osastolle perus-

tettavaksi ja sieltä lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 vankeinhoidontarkastaja	A 23
1 osastosihteeri	A 15
Ylimääräiset:	
2 vankeinhoitosihteeriä	A 22
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 työntutkija	A 19
1 apulaiskirjaja	A 11
Ylimääräiset:	
2 esittelijää	A 20

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan oikeusministeriön organisaatiouudistukseen liittyen 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkainen:	
1 lainsäädäntöneuvos, toimistopäällikkönä (lainvalmisteluosasto)	S 27
Peruspalkkainen:	
1 hallitusneuvos, apulaisosastopäällikkönä (vankeinhoito-osasto)	A 27
Ylimääräinen:	
1 osastosihteeri (oikeushallinto-osasto)	A 15
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 osastosihteeri (vankeinhoito-osasto)	A 19

Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää tilapäisten palkkioista 129 800 mk lainsäädäntöneuvoksen (A 25) (lainvalmisteluosasto) palkkiona. Lisäksi momentilla 25.99.27 on otettu huomioon vähennyksenä toimistoapulaisen palkkaamiseen varattu määräraha.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan vaupuraangastusten täytäntöönpanotehtävien uudelleenjärjestelyjen aloittamiseksi vankeinhoito-

osastolle perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen tarkastajan toimi (A 20) ja ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 15).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkkioihin lisäystä 5 916 000 mk 73 tietojärjestelmäyksikön työsuhteisen henkilön palkkauseroista varten. Lisäyksessä on otettu huomioon toimirakenteen vähäiset muutokset. Vastaavasti momentilla 25.99.27 on otettu huomioon vähennyksenä 71 henkilön ja momentilla 25.47.29 kahden henkilön palkkaamiseen varatut määrärahat.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 212 000 mk vuoden 1986 tulo- ja menoarvion perusteella palkatun kahden toimihenkilön edelleen palkkaamiseksi yhdistysrekisteritoimistoon.

1987 esitys	43 856 000
1986 menoarvio	33 613 000
1986 lisämenoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	30 774 148

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 190 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä 150 000 markan kertamenosta alioikeus uudistuksen, 100 000 markan kertamenosta ulosotto- ja konkurssimenettelyn uudistamisen sekä 530 000 markan kertamenosta rikoslain uudistamisen valmistelusta aiheutuvia menoja varten sekä rakennusten käyttö- ja toimistomenojen kasvusta. Kun momentilta vähennetään kertameno 390 000 mk ja 500 000 mk siirtona momentille 25.99.28, lisäys on 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lainvalmistelua palvelemaan tutkimustyöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin enintään seitsemän päätoimisen henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	9 500 000
1986 menoarvio	9 200 000
1985 tilinpäätös	8 366 033

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 350 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	350 000
1986 menoarvio	750 000
1985 tilinpäätös	1 098 342

10. Ylimmät tuomioistuimet

Korkeimpaan oikeuteen saapuvien asioiden määrä on viime vuosina lievästi noussut. Vuodesta 1982 lähtien saapuvien asioiden määrä on kasvanut vuosittain noin sadalla asialla. Kuitenkin ratkaisemattomien asioiden määrä on vähentynyt ja vuodelle 1986 siirtyi enää 1 074 asiaa. Korkein oikeus on siten purkanut vanhan jutturuuhkan ja siirtynyt uuden muutoksenhakulainsäädännön mukaiseen työskentelyyn.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvien asioiden määrä on lievästi laskenut. Vuoden 1985 päättyessä oli ratkaisematta 3 403 asiaa. Myönteisen kehityksen turvaamiseksi ehdotetaan vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa kertamenoina osoitet-

tujen määrärahojen pysyttämistä, jotta neljäs ylimääräinen jaosto voi toimia täysilukuisena vuonna 1987.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 990 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 246 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 3 655 000 mk kertamennon johdosta. Momentin lisäys on 2 370 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen ja 12 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 360 200	30 557 400	+ 3	196
Tilapäisten palkkiot	— 249 700	2 103 300	— 3	12
Työsuhdepalkat	+ 11 400	163 200	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 13 100	188 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 235 000	2 442 900	—	—
Yhteensä	+ 2 370 000	35 455 000	—	209

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan seitsemän ylimääräisen hallintoneuvoksen (A 30) palkkaamiseksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen lisäystä kertamenona 2 132 000 mk.

Ylimpien tuomioistuinten kirjastopalvelujen kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä kirjastonhoitajan (informaatikon) tointa (A 21).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen ylivahvistajan toimi (A 12) korkeimpaan oikeuteen. Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 69 400 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Jotta korkeimpaan oikeuteen voitaisiin edelleen palkata täysin tai puolin esittelyvelvollisuusin toimivia tilapäisiä esittelijöitä (A 21), ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenona 171 000 mk.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenona 1 250 000 mk kahden esittelijän (A 21), viiden esittelijän (A 20) sekä neljän toimistohenkilökun-

taan kuuluvan henkilön palkkaamiseksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

1987 esitys	35 455 000
1986 menoarvio	33 085 000
1985 tilinpäätös	30 725 815

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä kertamenona 240 000 mk, mikä aiheutuu ylimääräisen jaoston toiminnasta ja uusiin toimitiloihin liittyvistä järjestelyistä. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 740 000 mk lähinnä virastojen toimitilojen vuokrausmenojen vähenemisen johdosta sekä kertameno 400 000 mk, vähennys on 900 000 mk.

1987 esitys	3 600 000
1986 menoarvio	4 500 000
1985 tilinpäätös	3 333 794

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk lähinnä korkeimman oikeuden vuonna 1986 valmistuvan peruskorjattavan toimitalon laitteistojen, kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 300 000
1985 tilinpäätös	2 400 000

20. Hovioikeudet

Vuodesta 1976 lähtien Helsingin hovioikeudessa on toiminut kymmenen vakinaista ja kaksi ylimääräistä jaostoa. Saapuneiden asioiden määrä hovioikeudessa on vakiintunut noin 5 000 asian vuosittaiselle tasolle eikä näköpiirissä ole seikkoja, jotka viittaisivat asiamäärän pysyvään alenemiseen. Helsingin hovioikeuden juttutilanne edellyttää toisen ylimääräisen jaoston vakinaistamista 1.12.1987 lukien.

Laiksi vesilain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (266/84) mukaan Vaasan hovioikeuden jaostona toimivasta vesiylioikeudesta muodostetaan itsenäinen ylioikeus kaikkia vesiasioita varten. Tämän johdosta ehdotetaan Vaasan hovioikeuteen vesiylioikeutta varten perustetut virat ja toimet lakkautettavaksi 1.12.1987 lukien ja uudet virat ja toimet vastaavasti perus-

tettavaksi vesiylioikeuteen luvussa 25.40 (Erityistuomioistuimet).

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 422 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 100 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä 1 720 000 mk kertamena apujäsenten ja viskaalien palkkioita varten oikeusministeriön käytettäväksi turvaamaan jaostojen toiminta mm. vuosilomien ja virkavapauksien aikana erityisesti niissä hovioikeuksissa, joissa jutturuuhka on vaikein, sekä vähennystä 3 116 000 mk kertamena ja 6 800 mk työsuhdepalkkojen oikaisuna. Momentin lisäys on 5 116 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 19 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 354 000	59 935 600	—13	480
Tilapäisten palkkiot	+ 143 200	5 336 000	—19	19
Työsuhdepalkat	— 6 800	—	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 127 900	1 977 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 497 700	4 976 200	—	—
Yhteensä	+ 5 116 000	72 225 000	—32	499

Henkilöstön määrän vähennys aiheutuu siirrostamomentille 25.40.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Helsingin hovioikeuden ylimääräinen jaosto vakinaistettavaksi ja tästä johtuen 1.12.1987 lukien perustettavaksi seuraavat virat:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 hovioikeudenneuvos yp. (puh.joht.)	A 27
1 hovioikeudenneuvos yp.	A 26
2 hovioikeudenneuvosta ap.	A 25
1 viskaali	A 22
4 viskaalia	A 20

Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää peruspalkkaisten sekä ylimääräis-

ten virkamiesten palkkauksista 54 000 mk ja tilapäisten palkkioista 41 000 mk viskaalien palkkioina.

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi 11 viskaalin virkaa (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa 11 ylimääräisen viskaalin ylimääräistä tointa (A 18).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2) Turun hovioikeuteen. Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 56 700 mk puhelinvaihteenhoitajan (A 2) palkkiona.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Vaasan hovioikeudesta 1.12.1987 lukien lakkauttavaksi seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 vesiyliuomari	A 28
1 hovioikeudenneuvos yp.	A 26
1 hovioikeudenneuvos ap.	A 25
2 insinööritineuvosta	A 27
3 viskaalia	A 18
1 konekirjoittaja	A 4

Lisäksi voidaan 1.12.1987 lukien vähentää peruspalkkaisten virkamiesten palkkauksista 144 800 mk ylimääräisten jaostojen kymmenen jäsenen palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 472 000 mk viskaalin (A 21), kolmen viskaalin (A 20), kahden viskaalin (A 19) sekä kuuden kansliahenkilön palkkaamiseksi vesiyli-
oikeuteen ajaksi 1.1.-30.11.1987.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioista 1.12.1987 lukien vähennettä-

väksi 5 000 mk vesiyli-
oikeuden toimistovirkailijan (A 4) palkkiona.

1987 esitys	72 225 000
1986 menoarvio	67 109 000
1985 tilinpäätös	62 982 589

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 630 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä virastojen toimitilojen vuokrien ja toimistomenojen kasvusta sekä 280 000 markan kertamenosta. Kertamenosta aiheutuu 150 000 mk Itä-Suomen hovioikeuden 150-vuotisjuhlaulkaisun toimitustyön aloittamisesta sekä Helsingin hovioikeudesta laadittavan julkaisun toimittamisesta ja painamisesta, 30 000 mk Vaasan hovioikeuden uusiin toimitiloihin liittyvistä järjestelyistä sekä 100 000 mk vesiyli-
oikeuden ylimääräisten jaostojen toiminnasta. Kun momentilta vähennetään 30 000 mk siirtona momentille 25.40.29 vesiyli-
oikeuden aloittaessa 1.12.1987 lukien toimintansa itsenäisenä vesiyli-
oikeutena sekä kertameno 500 000 mk, lisäys on 100 000 mk.

1987 esitys	5 800 000
1986 menoarvio	5 700 000
1985 tilinpäätös	5 232 136

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk lähinnä Vaasan hovioikeuden valmistuvien toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	1 100 000

30. Tuomiokunnat

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 822 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 657 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 700 000 mk kiinteistötietojärjestelmän valmistamiseen tarvittavien kausi-
apulaisten palkkioiden johdosta, 665 000 mk määrärahan oikaisun johdosta muihin palkkioihin ja palkkioihin sekä 808 000 mk kertamenona muihin palkkioihin ja palkkioihin käräjätuoma-

reiden ja notaareiden palkkaamista varten kiinteistötietojen tarkistustehtäviin sekä pahimmin ruuhkautuneisiin tuomiokuntiin sekä vähennystä 650 000 mk määrärahan oikaisun johdosta peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin. Momentin lisäys on 8 790 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 167 tilapäistä sekä 459 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 810 300	37 990 600	—	249
Tilapäisten palkkiot	+ 1 296 500	12 791 900	+ 6	167
Työsuhdepalkat	+ 2 704 900	35 412 600	+ 4	459
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 700 000	700 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 485 600	1 653 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 792 700	6 552 200	—	—
Yhteensä	+ 8 790 000	95 101 000	+ 10	875

Henkilöstön määrän lisäyksestä yhdeksän aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Työmäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 66 700 mk notaarin (A 14) palkkaamiseksi (Pietarsaari).

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 333 300 mk viiden notaarin (A 14) palkkaamiseksi ja työsuhdepalkkioihin lisäystä 277 000 mk neljän kansliahenkilön palkkaamiseksi.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 19 600 mk kahden osa-aikaisen siivoojan palkkoina.

1987 esitys	95 101 000
1986 menoarvio	86 311 000
1985 tilinpäätös	80 449 880

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 750 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä huoneistomenojen kasvusta sekä työmenetelmien kehittämiseen liittyvistä koulutusmatkoista.

1987 esitys	19 650 000
1986 menoarvio	18 900 000
1985 tilinpäätös	17 811 492

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 900 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	1 900 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	1 600 000

31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 309 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 364 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, määrärahan oikaisun johdosta 5 650 000 mk peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 100 000 mk kausiapulaisten palkkioihin ja 1 130 000 mk muihin palkkioihin ja palkkioihin sekä kertamenona muihin palkkioihin ja

palkkioihin 422 000 mk oikeuden jäsenten ja notaarien palkkioita varten pahimmin ruuhkautuneissa raastuvanoikeuksissa sekä vähennystä kertamenona 100 000 mk. Momentin lisäys on 14 909 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 19 tilapäistä ja viisi työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kolme työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 11 837 600	92 074 700	+ 7	829
Tilapäisten palkkiot	— 203 900	1 314 000	— 5	19
Työsuhdepalkat	+ 26 900	602 200	—	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 116 400	335 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 901 500	6 561 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 230 500	7 465 900	—	—
Yhteensä	+ 14 909 000	108 353 000	+ 2	853

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6). Lisäyksessä on otettu huomioon yhden vähennys vuoden 1986 lisämenoarvion johdosta.

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi oikeusneuvosmiehen virka (A 25) (Kuopio) ja 1.3.1987 lukien oikeusneuvosmiehen virka (A 23) (Jyväskylä). Vastaavasti voidaan 1.3.1987 lukien lakkauttaa kunnallisneuvosmiehen virka (A 12).

Henkilöstön virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi hallintopäällikön virka (A 25) (Helsinki) ja kaksi ylimääräistä kanslianhoitajan tointa (A 11) (Helsinki). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sihteerin virka (A 25) ja kaksi ylimääräistä haastemiehen tointa (A 10).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kuusi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 3). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 280 900 mk kuuden toimen palkkioina.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 3) ja tilapäisten palkkioihin lisäystä 64 800 mk notaarin (A 14) palkkaamista varten.

1987 esitys	108 353 000
1986 menoarvio	93 444 000
1986 lisämenoarvio	7 350 000
1985 tilinpäätös	94 932 010

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä toimistomenojen kasvusta sekä työmenetelmien kehittämiseen liittyvistä koulutusmatkoista.

1987 esitys	26 850 000
1986 menoarvio	26 800 000
1985 tilinpäätös	23 865 533

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 100 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	1 100 000
1986 menoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

40. Erityistuomioistuimet

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys (266/84) laiksi vesilain muuttamisesta. Sen mukaan vesilain muutoksenhakujärjestelmää yksinkertaistettaisiin siten, että vesiylioikeudesta tulisi itsenäinen ylioikeus kaikkia vesiasioita varten. Vesiylioikeus olisi yleensä myös viimeinen muutoksenhakuaste. Sen päätöksistä voitaisiin valittaa ainoastaan valitusluvan perusteella joko korkeim-

paan hallinto-oikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen. Uudistus on tarkoitus saattaa voimaan 1.12.1987 lukien.

Perustettavan vesiylioikeuden henkilöstötarpeesta osa, yhteensä 32 henkilöä, voidaan toteuttaa virkajärjestelyinä ja siirtona Vaasan hovioikeudesta (luku 25.20). Tuomioistuimen tehtävien laajentumisen ja lisääntymisen johdosta tarvitaan

myös lisähenkilökuntaa itsenäisen vesiylioikeuden saattamiseksi toimivaksi. Näistä seitsemän ehdotetaan perustettavaksi tässä tulo- ja menoarvioesityksessä. Loput mahdollisesti tarvittavat virat on tarkoitettu esittämään perustettavaksi vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesityksessä, jolloin voitaneen esittää vastaavasti vähennyksiä niissä tuomioistuimissa, joiden tehtävät vähenevät vesiylioikeuden perustamisen johdosta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 022 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 1 169 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 1 593 000 mk kertamenon johdosta. Momentin lisäys on 3 553 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen ja 37 tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 828 700	24 236 900	+ 43	240
Tilapäisten palkkiot	+ 312 800	5 833 400	+ 1	37
Työsuhddepalkat	+ 7 200	103 500	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 93 300	1 337 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 311 000	2 332 100	—	—
Yhteensä	+ 3 553 000	33 843 000	+ 44	278

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä ja 32 siirrosta momentilta 25.20.01.

Lisäperustelut:

Tämän luvun ja luvun 25.20 perusteluihin viitaten vesiylioikeuteen ehdotetaan 1.12.1987 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 vesiyliuomari	A 30
3 vesiylioikeudenneuvosta	A 28
9 vesiylioikeudenneuvosta	A 27
4 vesiylioikeudenneuvosta	A 26
6 vanhempaa vesiasiansihteeriä	A 24
3 nuorempaa vesiasiansihteeriä	A 22
1 kirjaja	A 14
1 konekirjoittaja	A 4
Ylimääräiset:	
3 nuorempaa vesiasiansihteeriä	A 21
3 osastosihteeriä	A 14
2 toimistosihteeriä	A 11
1 vahtimestari	A 10
1 konekirjoittaja	A 4
1 toimistovirkailija	A 4

Luonnontalouden asiantuntemuksen lisäämiseksi vesituomioistuimissa ja katselmustoimituksissa sekä vesioikeusmenettelyn kehittämiseksi ehdotetaan vesioikeuksiin perustettavaksi kolme vesioikeuslignologin virkaa (A 26) ja yksi sihteerin virka (A 24).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 4) Itä-Suomen vesioikeuteen. Henkilö on aikaisemmin palkattu kertamenona myönnettyllä määrärahalla.

Vakuutusosasto ehdotetaan lakkautettavaksi ylimääräinen apulaiskirjaajan toimi (A 2).

Vesioikeuksissa edelleen toimivien ylimääräisten jaostojen täydentämiseksi aikaisempien vuosien tapaan tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 151 300 mk määräajaksi nimitettävien kahden vesioikeustuomarin (A 26) ja kahden vesioikeusinsinöörin (A 26) sekä kahden sihteerin (A 21) ja yhden konekirjoittajan (A 4) palkkaamista varten. Lisäksi ehdotetaan, että vesioikeuksien ylimääräisten jaostojen sihteerien palkkaamiseen osoitettuja määrärahoja saataisiin tarvittaessa käyttää määräajaksi nimitettävien vesioikeustuomarien ja vesioikeusinsinöörien palkkaamiseen, jolloin vastaavasti sihteerien toimia jätettäisiin täyttämättä. Tämän johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 488 200 mk. Lisäys on yhteensä 1 639 500 mk.

1987 esitys	33 843 000
1986 menoarvio	30 290 000
1986 lisämenoarvio	— 1 500 000
1985 tilinpäätös	25 424 849

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja 750 000 markan kertamenosta, mistä 680 000 mk vesioikeuksien atk-järjestelmien suunnittelua ja käyttöä ja 70 000 mk ylimääräisten jaostojen toimintaa varten sekä 30 000 mk siirrosta momentilta 25.20.29 vesiylioikeuden toimintamenoja varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 450 000 mk, lisäys on 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin enintään yhden henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	5 420 000
1986 menoarvio	4 870 000
1985 tilinpäätös	4 631 261

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 350 000 mk lähinnä vesiylioikeuden toimitilojen kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	350 000
1986 menoarvio	200 000
1985 tilinpäätös	390 854

45. *Erät oikeudenhoitomenot*22. *Erät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk lähinnä todistajainpalkkioiden korotuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lakien ja asetusten mukaan valtion varoista suoritettaviin oikeudenkäyntimenoihin, jotka aiheutuvat kadonneen henkilön kuolleeksi julistamisesta, todistajille maksettavista korvauksista, huonevuokra-asioissa korvattavista haastamiskustannuksista, vangittuna oleville nuorille rikosten tekijöille eräissä tapauksissa määrättyjen avustajien palkkioista, patenttiasioissa asiantuntijoille maksettavista palkkioista, eräistä veri- ja muita periytyviä ominaisuuksia koskevista tutkimuksista, tulkin käyttämisestä tuomioistuimessa, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, todistelukustannuksista läänioikeuksissa, rikosasiain vastaajan kutumisesta toisen pohjoismaan tuomioistuimeen, pohjoismaiden keskeisestä oikeusavusta tiedoksiannon toimittamisessa ja todistelussa, velvollisuudesta eräissä tapauksissa saapua toisen pohjoismaan tuomioistuimeen, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, pohjoismaiden välisen elatusapusopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta, ulkomailla annetun elatusapua koskevan päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä muusta kansainvälisten sopimusten mukaisesta oikeusavusta Suomen ja eräiden muiden valtioiden välillä.

1987 esitys	8 200 000
1986 menoarvio	8 000 000
1985 tilinpäätös	6 422 785

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lomakkeiden käytön lisääntymisen ja painatuskustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oikeuslaitoksessa tarvittavien lomakkeiden painattamisesta ja käyttämisestä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	5 100 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	4 799 974

30. *Yleinen oikeusaputoiminta (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 500 000 mk, mistä 1 800 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 1 700 000 mk lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain (88/73) 22 §:n mukaisiin menojen suorittamiseen. Vuoden 1986 ja sitä edeltäneiden vuosien valtionavustusten loppuerien suorittamista varten arvioidaan tarvittavan 7 000 000 mk ja vuoden 1987 valtionavustusten ennakkojen maksamiseen 22 000 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1987 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä uusina toimina enintään yksi oikeusavustaja ja yksi toimistohenkilö. Lisäksi ehdotetaan, että osa kokopäivätoimisista tarvittaessa voitaisiin jakaa osapäiväiseksi toimiksi. Momentin määrärahalla saadaan

palkata enintään 419 kokopäivätoimista henkilöä.

1987 esitys.....	29 000 000
1986 menoarvio.....	25 500 000
1985 tilinpäätös.....	27 353 969

50. *Maksuton oikeudenkäynti* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rärahaa saadaan käyttää maksuttomasta oikeudenkäynnistä sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettujen lakien mukaisiin menoihin.

1987 esitys.....	49 000 000
1986 menoarvio.....	47 500 000
1985 tilinpäätös.....	48 650 852

46. Syyttäjänvirastot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 056 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 73 300 mk perustettavaksi ehdotettavan toimen johdosta, kertamenona 422 000 mk kaupunginviskaalien ja toimistohenkilöstön palkkaamisen johdosta niihin kaupunginviskaalinvirastoihin, joissa työruuhka on vaikein, 240 000 mk määrärahan oikaisun johdosta peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin sekä vähennys-

tä kertamenona 395 000 mk ja 240 000 mk määrärahan oikaisun johdosta tilapäisten palkkioista. Momentin lisäys on 1 279 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi tilapäinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö sekä kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä. Henkilöstön lukumäärässä yksi työsopimussuhteinen on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitetyn lukumäärän oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 062 400	14 325 600	+ 1	116
Tilapäisten palkkiot	+ 1 500	304 000	—	1
Työsuhdepalkat	+ 2 200	31 600	—	—
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 6 600	94 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 83 700	1 234 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 122 600	1 183 600	—	—
Yhteensä	+ 1 279 000	17 174 000	+ 1	117

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9).

1987 esitys.....	17 174 000
1986 menoarvio.....	15 895 000
1985 tilinpäätös.....	14 753 177

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan edelleen 2 350 000 mk.

1987 esitys.....	2 350 000
1986 menoarvio.....	2 350 000
1985 tilinpäätös.....	2 013 643

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys.....	200 000
1986 menoarvio.....	200 000
1985 tilinpäätös.....	300 000

47. Ulosottovirastot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 409 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 212 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, määrärahan oikaisun johdosta 1 000 000 mk peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 2 500 000

mk muihin palkkoihin ja palkkioihin toimenpidepalkkioita varten. Momentin lisäys on 8 842 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kahdeksan tilapäistä ja viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 813 200	60 210 300	+ 1	656
Tilapäisten palkkiot	+ 15 000	515 300	—	8
Työsuhteipalkat	+ 32 300	587 000	—	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 41 800	599 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 176 800	12 200 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 762 900	5 484 200	—	—
Yhteensä	+ 8 842 000	79 597 000	+ 1	669

Henkilöstön määrän muutoksesta kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6) ja kaksi siirrosta momentille 26.75.01.

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen johdosta ja virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kanslianhoitajan virka (A 12) ja ylimääräinen ulosottoapulaisen toimi (A 8). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi ylimääräinen apulaiskanslistin toimi (A 3) ja tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 33 000 mk sivutoimisen apulaiskanslistin palkkiona.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan Iisalmen ja Jyväskylän kaupungin virastoihin kumpaankin perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9).

Pääkaupunkiseudun ulosottoviranomaisten henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentamiseksi ehdotetaan 1.7.1987 lukien lakkautettavaksi Helsingin ulosottovirastosta kaksi ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (A 3). Samalla on mo-

mentilla 26.75.01 ehdotettu perustettavaksi ylimääräisiä toimia.

1987 esitys	79 597 000
1986 menoarvio	70 755 000
1985 tilinpäätös	63 604 359

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä ulosotto-toimen atk-järjestelmien suunnittelun jatkamisesta ja niiden käytöstä. Kun momentilta vähennetään 250 000 mk momentin 25.01.01 perusteluihin viitaten kahden henkilön palkkoina, lisäys on 350 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yhden päätoimisen henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys.....	22 350 000
1986 menoarvio.....	22 000 000
1985 tilinpäätös.....	17 143 897

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	600 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	700 000

50. Vankeinhoitolaitos

Vankeinhoitolaitoksessa järjestettävän kuntouttavan toiminnan kehittämiseksi perustetaan Sulkavalle 1.8.1987 lukien pääasiassa nuorille vangeille tarkoitettu kuntoutusyksikkönä toimiva laitos, johon voidaan sijoittaa keskimäärin 30—40 vankia. Perustettava laitos toimii Invaliidiliitto ry:ltä vankeinhoitolaitoksen käyttöön hankittavan Sulkavan invalidien ammattioppilaitoksen tiloissa. Ammattioppilaitos lopettaa toimintansa 31.7.1987. Tarkoituksena on, että sen nykyinen henkilökunta voidaan työllistää perustettavassa yksikössä. Ammattioppilaitoksen henkilökunnan palkkausmenoihin tarkoitettu valtionapu on aikaisemmin suoritettu momentin 29.67.51 määrärahasta. Laitosta varten ehdotetaan perustettavaksi yhteensä 30 virkaa tai tointa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 545 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 2 002 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 1 900 000 mk harjoittelijoina toimivien vartijakokelaiden palkkioista uuteen vankeinhoidon perustutkintoon kuuluvan harjoittelun järjestämisen johdosta sekä 400 000 mk sivutoimipalkkioiden lisääntymisestä vankien hammashoidon uudelleenjärjestelyjen vuoksi. Momentin lisäys on 24 044 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 56 tilapäistä ja yhdeksän työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä. Tilapäisten lukumäärässä yksi ja työsopimussuhteisten lukumäärässä yksi on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitettyjen lukumäärien oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 18 385 000	223 449 100	+ 34	2 430
Tilapäisten palkkiot	+ 529 300	6 397 200	+ 2	56
Työsuhdepalkat	+ 355 600	1 683 300	+ 2	9
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 613 500	6 908 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 160 600	17 644 300	—	—
Yhteensä	+ 24 044 000	256 082 000	+ 38	2 495

Henkilöstön määrän muutoksesta 30 aiheutuu siirrosta momentilta 29.67.51, yksi siirrosta almomentilta 28.80.02.5 ja yksi siirrosta almomentilta 28.80.02.(6).

Ylimääräiset:

1 sosiaaliohjaaja	A 14
1 kirjastosihteerin (Vankeinhoidon koulutuskeskus)	A 12

Lisäperustelut:

Tehtävien lisääntymisen ja henkilökunnan ammatillisen koulutuksen kehittämisen johdosta ehdotetaan vankeinhoitolaitokseen perustettavaksi seuraava virka ja ylimääräiset toimet:

Luvun perusteluihin viitaten Sulkavan kuntoutusyksikön perustamisen johdosta ehdotetaan vankeinhoitolaitokseen perustettavaksi 1.8.1987 lukien seuraava virka ja ylimääräiset toimet:

Peruspalkkainen:	Palkkausluokka	Peruspalkkainen:	Palkkausluokka
1 yliopettaja (Vankeinhoidon koulutuskeskus)	C 55	1 johtaja	A 23

Ylimääräiset:

1 psykologi.....	A 19
1 talouspäälikkö.....	A 17
1 apulaisjohtaja.....	A 16
1 sosiaalihoaja.....	A 13
1 taloustmestari.....	A 13
1 notaari.....	A 13
2 ylivartijaa.....	A 12
1 sairaanhoitaja.....	A 12
2 työmestaria.....	A 10
1 keittiömestari.....	A 10
1 toimistosihiteeri.....	A 8
12 nuorempaa vartijaa.....	A 7
4 työnopettajaa.....	C 34

Pelson keskusvankilan maatilatalouden työnjohtotehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen työnjohtajan toimi (A 13).

Henkilöstön virkanimikkeiden tarkistamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi Vankeinhoidon koulutuskeskukseen neljä peruspalkkaista yliopettajan virkaa (C 55). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa neljä peruspalkkaista vanhemman opettajan virkaa (C 55).

Vankiloiden terveydenhuollon, taloushallinnon ja tuotantotoiminnan virka- ja toimirakenteen kehittämiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
1 ylilääkäri (Pelson keskusvankila).....	A 25
3 talousjohtajaa (Konnunsuon, Sukevan ja Riihimäen keskusvankilat).....	A 20
1 ylityönjohtaja (Riihimäen keskusvankila) ...	A 15
Ylimääräiset:	
3 ylityönjohtajaa.....	A 15
4 työnjohtajaa.....	A 13
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 vankilalääkäri (Pelson keskusvankila).....	A 25
3 talouspäälikköä (Konnunsuon, Sukevan ja Riihimäen keskusvankilat).....	A 17
1 työliikkeenjohtaja (Riihimäen keskusvankila).....	A 16
Ylimääräiset:	
7 työmestaria.....	A 10

Vankiloiden vartiohenkilökunnan sekä opetus- ja sosiaalitoimen henkilöstön rakennemuutosten jatkamiseksi ehdotetaan vankeinhoitolaikokseen perustettavaksi 1.3.1987 lukien viisi peruspalk-

kaista vanhemman vartijan tointa (A 9), viisi ylimääräistä vanhemman vartijan tointa (A 8) sekä Köyliön varavankilaan ylimääräinen sosiaali-ohjaajan toimi (A 15). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa viisi peruspalkkaista nuoremman vartijan tointa (A 7), viisi ylimääräistä nuoremman vartijan tointa (A 7) sekä Köyliön varavankilasta ylimääräinen opettajan toimi (A 15).

Tehtävien muuttumisen johdosta Naarajärven varavankilaan ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä työnjohtajan tointa (A 13) ja ylimääräinen varastonhoitajan toimi (A 9). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi kolme ylimääräistä nuoremman vartijan tointa (A 7).

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 66 000 mk apulaiskanslistin (A 5) palkkaamista varten.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 75 100 mk asentajan (A 10) palkkaamista varten.

Nuorten vankien hammashoidon järjestämiseksi ehdotetaan työsuhdetpalkkioihin lisäystä 256 000 mk hammaslääkäriin ja hammashoitajan palkkaamiseksi Keravan nuorisovankilaan.

1987 esitys.....	256 082 000
1986 menoarvio.....	232 038 000
1985 tilinpäätös.....	221 343 938

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk lähinnä uusien tilojen käyttöönoton johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennusten käytöstä sekä maa-alueiden ja vankiloiden alueella olevien teiden ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	29 600 000
1986 menoarvio.....	29 000 000
1985 tilinpäätös.....	29 087 154

13. Kiinteistöjen korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja vuosikorjauksen lisääntymisestä heikkokuntoisten tilojen suuren määrän vuoksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöjen vuosikorjaus- ja kunnossapitomenoihin.

1987 esitys.....	6 850 000
1986 menoarvio.....	6 700 000
1985 tilinpäätös.....	6 300 000

21. Vankien huolto ja koulutus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja vankien koulutuksen kehittamisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitosten ruokataloudesta sekä vankien vaatetuksesta, terveydenhuollosta, kuljetuksista, koulutuksesta, kirjasto- ja vapaa-aikatoiminnasta samoin kuin vangeille annettavista raha- ja vaatetusavustuksista aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	47 400 000
1986 menoarvio.....	46 000 000
1985 tilinpäätös.....	40 481 913

23. Työtoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja määrärahan jälkeenjääneisyyden korjaamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työtoiminnan aineista, tarvikkeista, energiasta, tavarakuljetuksista, tuotteiden markkinoinnista, koneiden ja laitteiden kunnossapidosta sekä toiminnassa tarvittavien ulkopuolisten palvelusten ostoista aiheutuviin menoihin samoin kuin aloitepalkkioiden ja maatilatalouden kunnallisverojen maksamiseen. Määrärahasta saadaan käyttää enintään 90 000 mk markkinointiin liittyvinä käyttövaroina.

1987 esitys.....	63 000 000
1986 menoarvio.....	58 000 000
1985 tilinpäätös.....	60 714 534

24. Työ- ja käyttörahat sekä avolaitospalkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu työ- ja käyttörahojen sekä avolaitospalkkojen tarkistamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vankien työ- ja käyttörahojen sekä avovankiloissa ja niihin verrattavissa pysyväisluontoisissa avolaitoksissa rangaistustaan suorittavien vankien palkkausmenojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työ- ja käyttörahat.....	11 700 000
Avolaitospalkat.....	17 300 000
Yhteensä	29 000 000

1987 esitys.....	29 000 000
1986 menoarvio.....	28 200 000
1985 tilinpäätös.....	25 587 520

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mikä aiheutuu henkilökunnan koulutuksen kehittamisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoiminnasta, vankeinhoidon koulutuskeskuksen oppilaiden huollosta sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	12 900 000
1986 menoarvio.....	12 200 000
1985 tilinpäätös.....	12 661 885

50. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)

Kriminaalihuoltoyhdistyksen kriminaalihuolto-työn valtionavusta annetun lain (31/75) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten momentille ehdotetaan 17 608 000 mk eli lisäystä 2 567 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 867 000 mk, mistä 804 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 500 000 mk määrärahan oikaisusta, 498 000 mk uusien valtionaputoimien perustamisesta ja 65 000 mk toimirakenteen muutoksista. Ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan hyväksyä enintään kuusi uutta tointa, mistä kolme perustettavaan Kemini-Tornion aluetuomioon, kaksi tointa aluetyötä varten ja yksi toimi Imatralle perustettavaa paikallisyksikköä varten. Alamomentin loppusumma on 13 029 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 125 kokopäivätoimista ja 21 osa-aikaista valtionapuun oikeuttavaa henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mikä aiheutuu uusien toimintayksikköjen perustamisesta, asiakastyön tehostamisesta ja hintojen noususta. Alamomentin loppusumma on 4 579 000 mk.

1987 esitys.....	17 608 000
1986 menoarvio.....	15 041 000
1985 tilinpäätös.....	13 752 000

51. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle muun kriminaalihuolto-työn suorittamiseen

Kriminaalihuoltoyhdistyksen muun kuin lainsäädäntöön perustuvan kriminaalihuolto-työn

suorittamista varten momentille ehdotetaan 9 279 000 mk eli lisäystä 996 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 896 000 mk, mistä 474 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 400 000 mk määrärahan oikaisusta sekä 22 000 mk toimirakenteen muutoksista. Alamomentin loppusumma on 7 474 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 59 kokopäivätoimista ja 25 osa-aikaista valtionapuun oikeuttavaa henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 1 805 000 mk, mistä 1 610 000 mk kulutusmenoihin ja 195 000 mk lyhennyksiin ja muihin luotoista aiheutuviin menoihin. Lisäys

on 100 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja tehostamisesta sekä hintojen noususta.

1987 esitys	9 279 000
1986 menoarvio	8 283 000
1986 lisämenoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	8 097 000

52. *Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk valtionapuna Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin. Vähennys on 1 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Kohde	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Uusien toimintayksikköjen perustaminen	100 000		100 000
Tampereen toimintakeskus	8 100 000	3 650 000	2 100 000
Helsingin, Tampereen, Kotkan ja Lahden kiinteistöjen peruskorjaus- ja muutostyöt sekä toimitilahankkeiden suunnittelu			1 000 000
			<hr/> Yhteensä 3 200 000

1987 esitys	3 200 000
1986 menoarvio	4 200 000
1986 lisämenoarvio	1 800 000
1985 tilinpäätös	5 450 000

53. *Valtionapu muuhun kriminaalihuoltotyöhön*

Momentille ehdotetaan edelleen 350 000 mk harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntämiseksi kriminaalihuoltotyön valtionavusta annetun lain (31/75) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuille yhteisöille ja säätiöille sekä kokeilutoimintaan.

1987 esitys	350 000
1986 menoarvio	350 000
1985 tilinpäätös	350 000

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 11 350 000 mk konien, laitteiden ja muun kaluston uusinta- ja uudishankintoja varten.

1987 esitys	11 350 000
1986 menoarvio	11 150 000
1985 tilinpäätös	12 300 000

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 30 950 000 mk. Talonrakennusten suunnitteluun tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää enintään viiden henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin keskusvankilan ruokailutilojen, keittiöosaston sekä liikuntatilojen perusparannus ja lisärakennus	2 013	10 700 000	5 315	7 250 000	2 450 000

2. Vantaan lääninvankila	8 697	63 600 000	7 313	3 000 000	2 000 000
3. Pohjois-Karjalan lääninvankila	(6 383)	47 800 000	(7 488)	7 000 000	2 500 000
4. Sukevan keskusvankilan keittiö- ja ruokailutilat	536	3 300 000	6 157	1 800 000	1 500 000
5. Sukevan tiilitehtaan peruskorjaus ja lisärakennus	3 000	6 300 000	2 100	1 500 000	3 700 000
6. Naarajärven varavankilan teollisuus- ja varatorakennus	1 282	5 000 000	3 900	2 000 000	3 000 000
7. Käyrän työsiirtolan laminoitihallin laajennus, muutos ja peruskorjaus	805	3 600 000	4 472	800 000	2 800 000
8. Helsingin keskusvankilan henkilökunnan asuinrakennus	3 537	16 900 000	4 778	1 000 000	1 000 000
9. Oulun lääninvankilan lisärakennus	900	3 700 000	4 111		400 000
10. Köyliön varavankilan aluelämpökeskus		3 000 000			1 000 000
11. Naarajärven varavankilan aluelämpökeskus		2 800 000			2 800 000
12. Pienehköt nimeämättömät uudisrakennus- ja peruskorjaustyöt					6 800 000
13. Talonrakennusten suunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	30 950 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Helsingin keskusvankilan keittiöosaston ja liikuntatilojen perusparannus- ja lisärakennushankkeeseen on liitetty aiemmin erillisenä hankkeena olleet ruokailutilat, koska ne yhdessä keittiö- ja liikuntatilojen kanssa muodostavat toisiinsa liittyvän tilakokonaisuuden. Ruokailutilojen rakentamista varten on vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa myönnetty 2 150 000 mk. Hankkeen kustannusarvio on tarkistettu tarkennettujen suunnitelmien perusteella.

2. Vantaan lääninvankilan laajuustietoja ja kustannusarviota on tarkistettu suunnittelun edistytessä.

3. Laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu alustavien luonnospöytäkirjojen perusteella.

6. Naarajärven varavankilan teollisuus- ja varatorakennuksen laajuustiedot ovat muuttuneet suunnitelmien tarkistuksen johdosta.

7. Käyrän työsiirtolan laminoitihallin laajennus- ja peruskorjaushankkeen hyötypinta-ala on tarkistettu.

8. Helsingin keskusvankilan henkilökunnan asuinrakennus käsittää 48 asuntoa. Hankkeen suunnitteluun on aiemmin myönnetty 1 000 000 mk.

9. Oulun lääninvankilan lisärakennus on tarpeen puuttuvien hallinto-, henkilöstö- sekä vankeiden toimintatilojen saamiseksi.

10. Köyliön varavankilan aluelämpökeskuksen rakentaminen on tarpeen vankilan tilojen lisääntymisen vuoksi. Se korvaa nykyiset erilliset kattilalaitokset.

11. Naarajärven aluelämpökeskuksen rakentaminen on tarpeen vankilan tilojen lisääntymisen

vuoksi. Se korvaa nykyiset erilliset kattilalaitokset.

13. Määrärahaa on tarkoitus käyttää vankeinhoitolaitoksen muiden talonrakennushankkeiden suunnittelun lisäksi myös Keuruun kaupungin Haapamäen taajamaan rakennettavan noin 90-paikkaisen Keski-Suomen avovankilan suunnitteluun.

1987 esitys	30 950 000
1986 menoarvio	30 900 000
1986 lisämenoarvio	1 800 000
1985 tilinpäätös	30 350 000

75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Rakennustyö		
1. Suomenlinnan entistämisen- ja muut rakennustyöt	103 000 000	11 300 000
2. Hämeen vanhan linnan entistäminen	41 650 000	3 600 000
3. Parolan kasarmialueen rakennustyöt	48 200 000	6 500 000
4. Turun linnan korjaustyöt	23 550 000	3 600 000
5. Kastelholman linnan entistämisen- ja muut rakennustyöt	22 700 000	3 100 000
6. Tampere-Pirkkalan lentotukikohdan ja puolustusvoimien Ylöjärven tutkimuslaitoksen rakennustyöt	48 300 000	7 300 000

7. Haminan linnoituksen kunnostustyöt ja varuskunnan rakennusten korjaustyöt	16 700 000	4 400 000
8. Turun varuskunnan rakennustyöt	5 950 000	3 000 000
9. Hämeenlinnan varuskunnan rakennustyöt ..	4 400 000	2 000 000
10. Tuusulan Jokelassa sijaitsevan tehdaskiinteistön korjaaminen vankilakäyttöön	9 000 000	6 000 000
	Yhteensä	50 800 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Suomenlinnan entistämisen ja muita rakennustöitä ehdotetaan jatkettavaksi noin 100 vangin vahvuudella.

2. Hämeen vanhan linnan entistämisen ja muissa kunnostustöissä työllistetään keskimäärin noin 30 vankia.

3. Parolan kasarmialueella tehtäviin rakennustöihin on suunniteltu sijoitettavaksi keskimäärin noin 40 vankia.

4. Turun linnan korjaustöitä on tarkoitus jatkaa keskimäärin 30 vangin vahvuudella.

5. Kastelholman linnan entistämisen ja muita rakennustöitä ehdotetaan jatkettavaksi keskimäärin noin 30 vangin vahvuudella.

6. Tampere-Pirkkalan lentotukikohdan ja Ylöjärven tutkimuslaitoksen rakennustöissä työllistetään keskimäärin 45 vankia.

7. Haminassa tehtäviin linnoituksen kunnostustöihin sekä varuskunnan rakennusten korjaustöihin voidaan sijoittaa keskimäärin 30 vankia.

8. Turun varuskunnan rakennustöissä työllistetään noin 20 vankia.

9. Hämeenlinnan varuskunnan rakennusten korjaustöissä on tarkoitus työllistää keskimäärin noin 20 vankia.

10. Tuusulan Jokelassa sijaitsevan, lääninvalvontakilaksi kunnostettavan tehdaskiinteistön korjaus- ja lisärakennustöissä voidaan työllistää keskimäärin 30 vankia.

1987 esitys	50 800 000
1986 menoarvio	49 300 000
1985 tilinpäätös	43 250 000

77. *Työsiirtoloille järjestettävät työt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 000 000 mk työtilaisuuksien järjestämiseksi työsiirtoloissa tie- ja vesirakennuslaitoksen ja ilmailuhallinnon työkohteissa.

1987 esitys	30 000 000
1986 menoarvio	29 000 000
1985 tilinpäätös	28 500 000

78. *Työleireille järjestettävät työt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 500 000 mk noin 30-paikkaisen Lahden työleirin toimintaa varten. Työkohteina ovat puolustusvoimien rakennustyöt.

1987 esitys	3 500 000
1986 menoarvio	4 200 000
1986 lisämenoarvio	—1 000 000
1985 tilinpäätös	5 500 000

79. *Maa- ja vesirakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk Pelson keskusvankilan peltojen salaajituksen jatkamista sekä muita maa- ja vesirakennustöitä varten.

1987 esitys	200 000
1986 menoarvio	300 000
1985 tilinpäätös	200 000

88. *Kiinteistöjen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 5 750 000 mk Invalidiliitto ry:n omistaman Sulkavan invalidien ammattioppilaitoksen kiinteistön hankkimiseksi vankeinhoitolaitoksen käyttöön. Kiinteistöön kuuluvan maa-alueen pinta-ala on noin 9,9 hehtaaria ja rakennusten yhteenlaskettu tilavuus noin 19 200 m³.

Suomen valtion ja Keravan kaupungin välillä tehdään esisopimus, jonka mukaan Keravan kaupunki rakentaa vankeinhoiton koulutuskeskuksen toimitalon. Tämän johdosta ehdotetaan, että valtio lunastaa rakennuksen todellisia rakennuskustannuksia vastaavasta kauppahinnasta siten, että ensimmäinen kolmannes kauppahinnasta maksetaan kolmen vuoden kuluttua rakennuksen siirtymisestä valtion hallintaan ja loput kahtena seuraavana vuonna. Maksut ajoittuvat aikaisintaan vuosille 1991—93. Maksamattomalle kauppahinnalle valtio maksaa vuotuista korkoa, joka on yhtä prosenttiyksikköä korkeampi kuin Suomen Pankin peruskorko. Rakennushankkeen hyötypinta-ala on noin 5 400 m² ja kustannusarvio 32 800 000 mk.

1987 esitys	5 750 000
1985 tilinpäätös	6 300 000

60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 110 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

Momentin lisäys on 117 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsuhteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 121 700	1 516 700	—	14
Työsuhdepalkat	— 17 400	22 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 100	15 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 11 600	115 300	—	—
Yhteensä	+ 117 000	1 670 000	—	14

1987 esitys 1 670 000
1986 menoarvio 1 553 000
1985 tilinpäätös 1 458 961

1987 esitys 850 000
1986 menoarvio 667 000
1986 lisämenoarvio 200 000
1985 tilinpäätös 588 487

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 183 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä uusista toimitiloista johduttavasta vuokramenojen kasvusta sekä tutkimusten laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoimintaan ja siihen liittyvään julkaisutoimintaan.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 45 000 mk koneiden ja kaluston hankintaa varten.

1987 esitys 45 000
1986 menoarvio 21 000
1986 lisämenoarvio 115 000
1985 tilinpäätös 14 989

61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 41 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 45 600 mk

perustettavaksi ehdotetun viran johdosta sekä vähennystä 24 200 mk sivutoimisen johtajan palkkiona. Momentin lisäys on 69 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 75 500	474 200	+ 1	5
Muut palkat ja palkkiot	— 12 400	145 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 900	45 800	—	—
Yhteensä	+ 69 000	665 000	+ 1	5

Lisäperustelut:

Instituuttiin ehdotetaan 1.10.1987 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen, määräajaksi täytettävä johtajan virka (S 26).

1987 esitys	665 000
1986 menoarvio	596 000
1985 tilinpäätös	553 261

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk lähinnä uusien toimitilojen aiheuttaman vuokramenojen kasvun sekä kansainvälisten konferens-

sien ja seminaarien järjestämisen ja niihin liittyvien matkojen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkomaan matkoihin, tutkimustoimintaan, seminaarien ja konferenssien järjestämisestä sekä niihin osallistumisesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen, apurahojen myöntämiseen sekä keskimäärin enintään yhden henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	900 000
1986 menoarvio	870 000
1986 lisämenoarvio	28 000
1985 tilinpäätös	734 186

62. Tietosuoja

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen (49/86) henkilörekisterilaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. Lain tavoitteena on parantaa tietosuojaa. Henkilötietoja kerätessä, tallettaessa, käytettäessä ja luovutettaessa ei saisi loukata kansalaisten yksityisyyden suojaa eikä heidän oikeusturvaansa. Lain tarkoituksena on myös varmistaa yhteiskunnan avoimuus, toimivuus ja turvallisuus rekisterien käytössä.

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi tietosuoja-asiamiehen virka ja toimisto sekä tietosuoja-jalautakunta, joka käyttäisi päätösvaltaa tärkeimmissä tietosuoja-asioissa. Tietosuoja-asiamiehen toimisto kuuluisi hallinnollisesti oikeusministeriön hallinnonalaan.

Lainsäädännön täytäntöönpanoon ja toimiston käynnistämiseen ehdotetaan varattavaksi tavomaisten kulutus- ja kalustomenojen lisäksi myös

määrärahaa muun muassa henkilöstön koulutusta, ohjausta ja tiedotusta varten.

Lainsäädäntö on tarkoitus saada voimaan vuoden 1988 alussa. Tietosuojaviranomaisten toiminta on tarkoitus aloittaa asteittain jo ennen lainsäädännön voimaansaattamista. Tämän vuoksi ehdotetaan 1.9.1987 lukien perustettavaksi tietosuoja-asiamiehen toimistoa varten tietosuoja-asiamiehen ja toimistopäällikön virat ja yksi toimistosihteerin toimi. Tarvittavat muut virat on tarkoitus perustaa seuraavien tulo- ja menoarvioiden yhteydessä.

Tietosuoja-asiamiehen toimiston lopullisesta sijoituspaikkakunnasta päätetään myöhemmin.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 157 000 mk, mistä 145 800 mk aiheutuu perustettavaksi ehdotettujen virkojen ja toimen palkkauksista.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 145 800	145 800	+ 3	3
Sosiaaliturvamaksu	+ 11 200	11 200	—	—
Yhteensä	+ 157 000	157 000	+ 3	3

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tietosuoja-asiamiehen toimistoon perustettavaksi 1.9.1987 lukien sopimuspalkkainen, määräajaksi

täytettävä tietosuoja-asiamiehen virka (S 27) ja toimistopäällikön virka (A 24) sekä ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 11).

1987 esitys	157 000
-------------------	---------

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan 150 000 mk tietosuoja-lainsäädännön täytäntöönpanoon liittyvään koulutukseen ja tiedotukseen sekä tietosuoja-asiamiehen toimiston toiminnan käynnistämiseen.

1987 esitys 150 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys 50 000

70. Vaalit

21. Vaaleista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan presidentin, kansanedustajain ja tasavallan presidentin valitsijamiesten vaaleista sekä kunnallis-

vaaleista annettujen lakien mukaisesti vaaleista valtiolle aiheutuviin menoihin.

1987 esitys 8 000 000

1986 menoarvio 2 000 000

1985 tilinpäätös 726 281

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk.

1987 esitys 700 000

1986 menoarvio 700 000

1985 tilinpäätös 436 881

09. Neuvottelu- ja toimikunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 694 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ahvenanmaan valtuuskunta	140 000
Epäsiveellisten julkaisujen valvontalautakunta	4 000
Suuronnettomuustutkinnan suunnittelu- kunta ja tutkintalautakunnat	320 000
Ulosottoasiain neuvottelukunta	50 000
Vankeinhoitoasiain neuvottelukunta	20 000
Nimilautakunta	160 000
Yhteensä	694 000

1987 esitys 694 000

1986 menoarvio 694 000

1986 lisämenoarvio 270 000

1985 tilinpäätös 543 213

26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 375 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu matkamenosta momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten ja 315 000 mk kansainvälisen yhteistoiminnan laajentumisesta. Kun momentilta vähennetään ker-

tameno 95 000 mk, lisäys on 280 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää jäsenmaksujen, maksuosuuksien, matkakustannusten ja kansainvälisestä yhteistyöstä johtuvien vierailu- ja muiden edustusmenojen ja kokousjärjestelyjen maksamiseen sekä oikeusministeriön toimialaan kuuluvien säädösten kääntämisestä ja julkaisemisesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut	260 000
Pohjoismainen yhteistyö	400 000
Suomalais-neuvostoliittolainen yhteistyö ...	50 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	450 000
Muut menot	90 000
Yhteensä	1 250 000

1987 esitys 1 250 000

1986 menoarvio 970 000

1985 tilinpäätös 919 179

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 410 000 mk, mikä aiheutuu rikosasioiden atk-perusteisen tuomiolauselma- ja perintäjärjestelmän suunnittelun jatkamisesta ja asteittaisesta käyttöönotosta, kiinteistöjen kirjaamisjärjestelmän laajentamisesta valtioneuvoston 2.2.1984 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti sekä oikeudellisen aineiston tietojärjestelmäkantaan sisältyvien tietojen hankinnasta, luovuttamisesta ja tietokannan edelleen kehittämistä sekä toiminnassa olevien suunnit-

telu- ja käyttötehtävien kustannusten noususta ja osittaisesta laajentumisesta. Kun momentilta vähennetään 5 650 000 mk palkkauksina momentin 25.01.01 perusteluihin viitaten, vähennys on 4 240 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-laittevuokra- ja -huoltomaksuihin, palvelusten ostoon, koneiden ja laitteiden asennus-, käyttö- ja huoltokustannuksiin sekä atk-tarvikehankintoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kaksi henkilöä. Lukumäärässä on vähennyksenä otettu huomioon momentilla 25.01.01 palkattavaksi ehdotetut 71 työsopimussuhteista tointa sekä yhden ylimääräisen toimen perustaminen saman momentin kohdalla.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkkaukset	370 000
Laitte- ja ohjelmavuokrat sekä huolto	2 100 000
Atk-palvelujen ostot	11 400 000
Maksullinen palvelutoiminta	1 440 000
Muut atk-menot	700 000
Yhteensä	16 010 000

1987 esitys	16 010 000
1986 menoarvio	20 250 000
1985 tilinpäätös	18 019 933

28. Oikeushallinnon henkilöstökoulutus

Momentille ehdotetaan 700 000 mk, mistä 500 000 mk on siirtoa momentilta 25.01.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oikeushallinnon henkilöstön koulutusmenoihin.

1987 esitys	700 000
-------------------	---------

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 120 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoista sekä laskentatöiden laajentumisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää hallinnonalan maksuliikkeen, palkanlaskennan ja kirjanpidon kustannuksiin, rahalaitoksiin maksettavien sakkujen, ylikuormamaksujen ja eräiden saamisten kantopalkkioihin, hakijan maksettavien pakkohuutokauppakulujen ennakkoihin sekä eräisiin henkilöstömenoihin työnantajan osuutena henkilöstön kuulumisesta sairauskassan jäsenyyteen.

1987 esitys	2 300 000
1986 menoarvio	1 180 000
1985 tilinpäätös	1 115 852

50. Eräät avustukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 870 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 420 000 mk, lisäys on 450 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Julkisen Sanan Neuvoston toiminnan tukemiseen, Suomen oikeusjärjestyksen tunnetuksi tekemiseen, Suomessa vuorollaan vuonna 1987 järjestettävän Pohjoismaisen lakimieskokouksen valmisteluista Suomen paikallisjohtokunnalle aiheutuvien kustannusten osittaiseen kattamiseen sekä valtionavustuksen maksamiseen niille maakuntaliitoille aiheutuneiden kustannusten osittaiseksi korvaamiseksi, jotka alueellaan keskitetysti huolehtivat lainopillisen asiantuntija-avun ja neuvonnan hankkimisesta kalatalousyhteisöille eräisiin laajoihin vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Julkisen Sanan Neuvoston toiminnan tukeminen	200 000
Suomen oikeusjärjestyksen tunnetuksi tekeminen	50 000
Erinäiset korvaukset maakuntaliitoille	50 000
Avustus kongressimenoihin	800 000
Yhteensä	1 100 000

1987 esitys	1 100 000
1986 menoarvio	650 000
1985 tilinpäätös	564 500

70. Atk-laitteiden bankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 000 000 mk oikeusministeriön hallinnonalalla tarvittavien atk-laitteiden ja -kalusteiden ostamista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Oikeusministeriö	800 000
Tuomioistuinlaitos	4 500 000
— ylimmät tuomioistuimet	900 000
— hovioikeudet	700 000
— alioikeudet	2 400 000
— erityistuomioistuimet	500 000
Syyttäjä- ja ulosottolaitos	1 600 000
Vankeinhoitolaitos	800 000
Nykyisten vuokralaitteiden ostot	1 300 000
Yhteensä	9 000 000

1987 esitys	9 000 000
1986 menoarvio	3 400 000

Pääluokan 25 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Oikeusministeriö (070)	40 239	43 563	53 706	+ 10 143	+ 23
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)	36 460	38 885	40 055	+ 1 170	+ 3
20. Hovioikeudet (090)	69 315	74 309	79 025	+ 4 716	+ 6
30. Tuomiokunnat (090)	99 861	106 711	116 651	+ 9 940	+ 9
31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit (090)	120 798	121 144	136 303	+ 15 159	+ 13
40. Erityistuomioistuimet (090)	30 447	35 360	39 613	+ 4 253	+ 12
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090) ...	87 228	86 000	91 300	+ 5 300	+ 6
46. Syyttäjänvirastot (090)	17 067	18 445	19 724	+ 1 279	+ 7
47. Ulosottovirastot (090)	81 448	93 455	102 547	+ 9 092	+ 10
50. Vankeinhoitolaitos (100)	550 226	564 862	607 819	+ 42 957	+ 8
60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (070)	2 062	2 241	2 565	+ 324	+ 14
61. Yhdistyneiden Kansakuntien yh- teydessä toimiva Helsingin krimi- naalipoliittinen instituutti (070) ...	1 327	1 485	1 565	+ 80	+ 5
62. Tietosuoja (070)	—	—	357	+ 357	—
70. Vaalit (010)	726	2 000	8 000	+ 6 000	+ 300
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070)	21 600	27 844	31 754	+ 3 910	+ 14
Yhteensä	1 158 803	1 216 304	1 330 984	+ 114 680	+ 9

Pääloukka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön lääni- ja kuntaosaston toimintaedellytysten parantamiseksi sekä ministeriön organisaatio- ja virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan lääni- ja kuntaosaston organisaatiota muutettavaksi. Uuden organisaation mukaan osasto jaetaan kolmeen toimistoon: läänitoimistoon, tutkimus- ja kehittämistoimistoon sekä kuntatoimistoon ja lisäksi erillisenä yksikkönä toimivaan kunnallistalouden neuvottelukunnan sihteeristöön.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 835 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 1 225 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 50 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 3 540 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yhdeksän tilapäistä ja 36 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 530 400	22 629 600	+ 5	206
Tilapäisten palkkiot	+ 155 100	781 000	+ 1	9
Työsuhteipalkat	+ 486 200	3 083 600	+ 3	36
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 54 500	114 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 15 200	217 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 298 600	1 985 400	—	—
Yhteensä	+ 3 540 000	28 812 000	+ 9	251

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.1, yksi siirrosta momentilta 23.02.01 ja yksi siirrosta momentilta 26.75.70 sekä kaksi siirrosta momentilta 26.99.25.

Lisäperustelut:

Kunnallislainsäädännön kehittämistä, kansainvälisen kehityksen seuraamista ja kunnallishallinnon erityiskysymysten valmistelua varten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen neuvottelevan virkamiehen virka (S 28).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan lääni- ja kuntaosastolle 1.3.1987 lukien perustettavaksi kolme sopimuspalkkaista toimistopäällikön virkaa (S 26). Vastaavasti voidaan samasta ajankoh-

dasta lukien lakkauttaa ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 25) sekä kaksi vanhemman hallitussihteerin virkaa (A 24).

Virkanimikkeen saattamiseksi tehtäviä vastavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi poliisiosastolle sopimuspalkkainen yli-insinöörin virka (S 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa apulaistoimistopäällikön virka (A 24).

Pelastusosastolle ehdotetaan perustettavaksi ydinvoimaloiden ja vaarallisten aineiden käsittelyyn liittyvien onnettomuustilanteiden pelastustoimenpiteiden suunnittelutehtäviin ylimääräisen ylitarkastajan toimi (A 23).

Poliisiosastolle ehdotetaan esitutkintalainsäädännön voimaantulon johdosta perustettavaksi

ylimääräinen koulutussuunnittelijan toimi (A 22) ja ylimääräinen erikoissuunnittelijan toimi (A 23).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen kehittämiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 16). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 3) ja peruspalkkainen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Momentin 23.02.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 8).

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 101 900 mk esittelijän (A 20) palkkaamiseksi lääni- ja kuntaosastolle. Henkilön palkkaus on aikaisemmin suoritettu alamomentin 28.80.02.1 määrärahalla.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 114 000 mk insinöörin palkkaamiseksi. Henkilön palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 26.75.70 määrärahalla.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 240 000 mk kahden suunnittelijan palkkaamiseksi siirtona momentilta 26.99.25.

1987 esitys	28 812 000
1986 menoarvio	25 272 000
1985 tilinpäätös	22 692 268

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta voidaan vähentää 176 000 mk lähinnä kunnallistalouden neuvottelukunnan menoina, vähennys on 160 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Aluepoliittinen neuvottelukunta	85 000
Saaristoasiain neuvottelukunta	155 000
Saamelaisvaltuuskunta	630 000
Saamelaisasiain neuvottelukunta	112 000

Saamelais- ja poronhoitoasiain pohjoismaisen yhteistyöelimen Suomen valtuuskunta	70 000
Kunnallistalouden neuvottelukunta	121 000
Kantokyläluokitustoimikunta	45 000
Poliisiasiainneuvottelukunta	50 000
Rahankeräys- ja tavara-arpajaislautakunta ..	52 000
Vartiomisliikelautakunta	46 000
Kainuu-neuvottelukunta	55 000
Pelastushallinnon neuvottelukunta	67 000
Yhteensä	1 488 000

1987 esitys	1 488 000
1986 menoarvio	1 648 000
1985 tilinpäätös	952 163

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 282 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu matkamenoina momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten, 100 000 mk atk-käyttömenojen ja muiden toimistomenojen lisääntymisestä, 80 000 mk maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoina sekä 42 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta voidaan vähentää 632 000 mk rakennusten käyttömenoina ja 120 000 mk pohjoismaisen yhteistyön menoina siirtona momentille 26.05.29, vähennys on 470 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk- ja toimistolaitteiden vuokramenoihin.

1987 esitys	3 218 000
1986 menoarvio	3 688 000
1985 tilinpäätös	3 399 219

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 250 000 mk toimistokalusteita ja -laitteita sekä atk-laitteita varten.

1987 esitys	250 000
1986 menoarvio	130 000
1986 lisämenoarvio	125 000
1985 tilinpäätös	74 342

05. Lääninhallitukset

Lääninhallitusten oikeushallintotehtävien uudelleenjärjestämisen jatkamiseksi ehdotetaan perustettavaksi Keski-Suomen lääninhallitukseen oikeushallintotoimisto.

Valtion keskushallinnosta pyritään uudelleen-

kohdentamaan tehtävien kehityksen mukaisesti virkoja ja toimia lääninhallituksiin.

Lääninhallitusten tietotekniikan kehittämisen seurauksena lakkautetaan tai uudelleenkohdennetaan lääninhallituksista henkilöstön luonnollista vaihtuvuutta hyväksikäyttäen vuonna 1987 10

virkaa, tointa tai tehtävää. Hintatarkastajien toimenkuvia tarkistetaan lääninhallitusten henkilövahvuuksien ja tehtävämäärien tarpeelliseksi osoittamissa puiteissa. Vapautuvat hintatarkastajien toimet on tarkoitus mahdollisuuksien mukaan uudelleenkohdentaa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 637 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja

3 091 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin ehdotetaan 100 000 mk siirtona muista palkoista ja palkkioista. Momentin lisäys on 20 741 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 24 tilapäistä ja 37 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 19 608 200	209 639 100	+ 49	2 129
Tilapäisten palkkiot	— 228 000	2 854 800	— 6	24
Työsuhdetilat	— 609 600	3 568 100	— 17	37
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 100 000	100 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 25 800	964 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 896 200	16 066 900	—	—
Yhteensä	+ 20 741 000	233 193 000	+ 26	2 190

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, kaksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.5 ja 15 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Uudenmaan lääninhallitus:

Toiminnan tehostamisen ja laajentamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimit:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 vanhempi lääninsihteeri (sosiaali- ja terveysosasto)	A 23
1 ylitarkastaja (oikeushallinto-osasto)	A 23
1 osastosihteeri	A 12
Sopimuspalkkainen:	
1 ammattikasvatustarkastaja	S 23

Uudenmaan lääninhallituksen lääninkonttorin tehtävien uudelleen järjestämisen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi Uudenmaan lääninhallitukseen ylimääräinen lääninkamreerin toimi (A 23), peruspalkkainen vanhemman lääninsihteerin virka (A 24), peruspalkkainen kamreerin virka (A 18), kaksi peruspalkkaista kamreerin virkaa (A 17) ja peruspalkkainen osastosihteerin virka (A 13). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa perus-

palkkainen lääninkamreerin virka (A 25), peruspalkkainen lääninkirjanpitäjän virka (A 17), peruspalkkainen lääninkirjanpitäjän virka (A 16), ylimääräinen lääninkirjanpitäjän toimi (A 15) ja peruspalkkainen pääkirjanpitäjän virka (A 12). Lisäksi voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 1.3.1987 lukien 75 000 mk esittelijän (A 19) palkkiona.

Lääninhallituksen koulutus- ja tiedotusasioiden järjestämiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen koulutussihteerin toimi (A 19) ja ylimääräinen tiedotussihteerin toimi (A 19). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kolme ylimääräistä notarin tointa (A 12).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä toimistosihteerin tointa (A 11). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kolme ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2).

Turun ja Porin lääninhallitus:

Sosiaali- ja terveysosastolle siirtyneiden tehtävien vuoksi ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen vanhemman lääninsihteerin virka (A 23).

Toiminnan tehostamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen ammattikasvatustarkastajan virka (S 23) ja ylimääräinen kielenkääntäjän toimi (A 18).

Lääninhallitusten yleishallintotehtävien uudelleen järjestämisen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen hallintopäällikön toimi (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen kansliasihteerin toimi (A 21).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2).

Työsopimussuhteisten henkilöiden aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi viisi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 3). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien viiden toimistovirkailijan palkkoina 245 000 mk.

Hämeen lääninhallitus:

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 3).

Työsopimussuhteisen henkilön aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen tutkijan toimi (A 17). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien 68 000 mk tutkijan palkkana.

Kymen lääninhallitus:

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Mikkelin lääninhallitus:

Yleishallintotehtävien ja lääninkonttorin tehtävien uudelleen järjestämisen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen hallintopäällikön toimi (A 23) ja ylimääräinen lääninkamreerin toimi (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen lääninkamreerin virka (A 25) ja ylimääräinen kansliasihteerin toimi (A 20).

Lääninkanslian tehtävien uudelleen järjestämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lak-

kauttaa ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 4).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Työsopimussuhteisten henkilöiden aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 toimistosihteerin toimi	A 11
2 toimistosihteerin toimi	A 9
1 toimistovirkailijan toimi	A 4

Vastaavasti voidaan työsuhdepalkkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien neljän työsopimussuhteisen henkilön palkkoina 206 000 mk.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 3). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien 93 200 mk kahden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Kuopion lääninhallitus:

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen puhelunvälittäjän toimi (A 3). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien 53 800 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Pohjois-Karjalan lääninhallitus:

Toiminnan tehostamisen ja laajentumisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen taloussihteerin toimi (A 21).

Virkarakenteen kehittämiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen ammattikasvatustarkastajan virka (S 23) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10). Vastaavasti voidaan samasta ajan-

kohdasta lukien lakkauttaa koulutoimentarkastajan virka (A 23) ja konekirjoittajan virka (A 4).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien työsopimussuhteisten henkilöiden aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen tutkijan toimi (A 17) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9). Vastaavasti työsuhdepalkoista voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää kahden henkilön palkkoina 123 000 mk.

Vaasan lääninhallitus:

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä puhelunvälittäjän tointa (A 4). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 109 400 mk kahden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Keski-Suomen lääninhallitus:

Luvun perusteluihin viitaten oikeushallintotoimiston perustamisen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi toimistopäällikön virka (A 25), ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 23) ja ylimääräinen tarkastajan toimi (A 21). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen esittelijän toimi (A 20) ja ylimääräinen tarkastajan toimi (A 15).

Yleishallintotehtävien ja lääninkonttorin tehtävien uudelleen järjestämisen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen hallintopäällikön toimi (A 23) ja ylimääräinen lääninkamreerin toimi (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa lääninkamreerin virka (A 25) ja ylimääräinen kansliasihteerin toimi (A 20).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimää-

räinen toimistovirkailijan toimi (A 3) ja ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2).

Työsopimussuhteisten henkilöiden aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 suunnittelija	A 17
1 toimistosihteerin	A 9
1 virastomestari	A 7
1 toimistovirkailija	A 7

Vastaavasti työsuhdepalkoista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 224 000 mk neljän henkilön palkkoina.

Oulun lääninhallitus:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää tilapäisten palkkioista 53 200 mk konekirjoittajan (A 3) palkkiona.

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 1).

Lapin lääninhallitus:

Sisäisen hallinnon kehittämiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen esittelijän toimi (A 18). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen notaarin toimi (A 14).

Toimistohenkilökunnan toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 1).

Työsopimussuhteisten henkilöiden aseman parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (A 9). Vastaavasti työsuhdepalkoista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 129 000 mk kahden henkilön palkkoina.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 74 600 mk toimistosihteerin (A 9) palkkaamiseksi Kuopion läänin-

hallitukseen sekä työsuhdepalkkoihin lisäystä 74 000 mk toimistovirkailijan palkkaamiseksi Keski-Suomen lääninhallitukseen.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
<i>Turun ja Porin lääninhallitus</i>	
1 tutkija	A 17
2 toimistoapulaista	A 2
<i>Hämeen lääninhallitus</i>	
1 suunnittelija	A 17
<i>Kymen lääninhallitus</i>	
1 toimistoinsinööri	A 17
<i>Mikkelin lääninhallitus</i>	
1 tutkija	A 17
1 apulaistarkastaja	A 15
1 toimistosihteeri	A 11
<i>Kuopion lääninhallitus</i>	
2 tutkijaa	A 17
<i>Vaasan lääninhallitus</i>	
1 suunnittelija	A 17
1 toimistovirkailija	A 3
<i>Keski-Suomen lääninhallitus</i>	
1 suunnittelija	A 17
<i>Lapin lääninhallitus</i>	
2 suunnittelijaa	A 17

Lisäksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 99 500 mk osa-aikaisen suunnittelijan ja osa-aikaisen toimistosihteerin palkkaamista varten.

1987 esitys	233 193 000
1986 menoarvio	212 452 000
1986 lisämenoarvio	35 000
1985 tilinpäätös	190 698 894

09. Pysyvät neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu saamelaiden koulutusasiainneuvoston päätoimisen sihteerin palkkaamisesta ja neuvoston muista menoista. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 238 000 mk, mistä 236 000 mk aiheutuu siirrosta momentille 26.99.08 lääninneuvottelukuntia koskevan kokeilun johdosta aluepoliittisten sekä sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukuntien menoina, vähennys on 88 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Läänin- ja piirihallintoviranomaisten neuvottelukunnat	340 000
Läänien aluepoliittiset neuvottelukunnat	80 000
Järjestys- ja turvallisuusasiain neuvottelukunnat	50 000
Ympäristönsuojeluneuvottelukunnat	110 000
Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnat	240 000
Opetustoimen neuvottelukunnat	295 000
Läänien teollisuusostimikunnat	769 000
Läänien liikenneneuvottelukunnat	70 000
Muut neuvottelu- ja lautakunnat	10 000
Yhteensä	1 964 000

1987 esitys	1 964 000
1986 menoarvio	2 052 000
1986 lisämenoarvio	—60 000
1985 tilinpäätös	807 125

25. Eräät hallintomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuuluttamiskustannuksiin palautettavien sakkojen korkoihin ja ulosottolain perusteella suoritettaviin maksuihin sekä valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain nojalla määrättyihin korvauksiin sekä muihin vastaaviin menoihin.

1987 esitys	700 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	507 235

27. Tietojen koneellinen käsittely (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 660 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoista.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palvelusten ostoon, laitteiden vuokriin ja huoltomenoihin, tietoliikenneyhteyksien menoihin, atk-tarvikehankintoihin ja koulutusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietojenkäsittelyn kehittäminen ja koulutus	2 200 000
Tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	4 200 000
Laitteiden vuokrat ja huolto	4 100 000
Lääninoikeuksien tekstinkäsittelyjärjestelmä	760 000
Tietoliikenneyhteydet	750 000
Muut tietojenkäsittelymenot	200 000
Yhteensä	12 210 000

1987 esitys	12 210 000
1986 menoarvio	11 550 000
1985 tilinpäätös	8 032 568

29. (25.05.26 ja 29) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 405 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 26.01.29, 250 000 mk yleisjohdon koulutuksesta sekä 35 000 mk kertamenosta Lapin läänin 50-vuotisjuhlaulkaisun kustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 27 000 mk, lisäys on 378 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lääninsuunnittelun edellyttämiin tutkimus-, selvitys- ja kehittämistehtäviin.

1987 esitys	28 958 000
1986 menoarvio	28 580 000
1985 tilinpäätös	24 967 569

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 8 680 000 mk, mistä 1 400 000 mk konttorikoneiden ja toimistokoneiden hankkimista, 6 000 000 mk vuonna 1986 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella hankittavia lääninhallitusten tietokoneita varten ja 1 280 000 mk muita atk-hankintoja varten. Lisäksi ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia 3 000 000 markan arvosta vuonna 1988 valmistuvan Uudenmaan lääninhallituksen toimitalon varustamiseksi sekä 1 800 000 markan arvosta atk-laitehankintoja koskevia tilauksia.

1987 esitys	8 680 000
1986 menoarvio	6 311 000
1985 tilinpäätös	6 103 731

06. *Väestörekisterikeskus*01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 728 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta sekä vähennystä ehdotettavien tointen muutoksina 290 600 mk ja kausi-, ruuhka- yms. apulais-

ten palkkauksina 150 000 mk. Momentin lisäys on 335 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 103 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 380 500	3 341 400	+ 1	38
Työsuhtepalkat	+ 59 000	6 492 800	— 6	103
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 150 000	—	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 45 500	727 800	—	—
Yhteensä	+ 335 000	10 562 000	— 5	141

Lisäperustelut:

Viraston toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen suunnittelijan toimi (A 18). Vastaavasti voidaan työsuhtepalkoista vähentää 78 000 mk samasta ajankohdasta lukien käytönvalvojan palkkana.

Väestökirjanpidon paikallishallinnon automatisoinnin johdosta työsuhtepalkoista voidaan vähentää 300 000 mk viiden rekisteriselvittäjän palkkoina.

1987 esitys	10 562 000
1986 menoarvio	10 227 000
1985 tilinpäätös	9 816 596

27. *Tietojen koneellinen käsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk paikallistason väestökirjanpidon automatisoinnin kehittämisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta voidaan vähentää 680 000 mk, lisäys on 620 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelusten ostoihin, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Väestökirjatietojen rekisteröinti	15 000 000
Väestön keskusrekisterin historiatietojen järjestely	100 000
Liike- ja yhteisörekisteri	740 000

Tallennuspalvelut	400 000
Atk-laitteiden vuokrat ja huolto	970 000
Rakennus- ja huoneistorekisterin tarkista- minen (kertameno)	700 000
Paikallistason väestökirjanpidon automati- soinnin kehittäminen	1 000 000
Muut atk-menot	100 000
Yhteensä	19 010 000

1987 esitys	19 010 000
1986 menoarvio	18 390 000
1985 tilinpäätös	18 171 912

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomäärä- raha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tietojen luovutuksessa tarvittavien atk-palvelusten ja -tarvikkeiden ostoon, tietojen luovutuksen posti- ja kuljetusmaksuihin sekä muihin kulutusmenoihin, jotka erilliskustannuksina veloitetaan asiakkailta. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta on merkitty momentille 12.26.06.

1987 esitys	7 140 000
1986 menoarvio	7 000 000
1985 tilinpäätös	6 146 094

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 47 000 mk vuokramenojen nousun johdosta.

1987 esitys	7 545 000
1986 menoarvio	7 498 000
1985 tilinpäätös	7 048 673

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 70 000 mk konttorika-
lusteiden ja konttorikoneiden täydennys- ja kor-
vaushankintoja sekä työpaikka-ruokalan täyden-
nyshankintoja varten.

1987 esitys	70 000
1986 menoarvio	70 000
1985 tilinpäätös	63 402

07. Rekisteritoimistot

Helsingin kihlakunnan rekisteritoimiston teh-
tävissä otetaan käyttöön automaattinen tietojen-
käsitteily. Samassa yhteydessä saavat Helsingissä
toimivat kirkolliset väestörekisterinpitäjät oikeu-
den olla päätelaitteistollaan yhteydessä väestön
keskusrekisterin kanssa seurakuntien jäseniä kos-
kevien tietojen osalta, mistä saatavat tulot merki-
tään väestökirjanpidon tuloiksi momentille
12.26.06.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 858 500 mk
palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 317 900
mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta
sekä vähennystä 800 000 mk kausi-, ruuhka-
yms. apulaisten palkkauksina. Momentin lisäys
on 10 439 000 mk. Momentin määrärahalla saa-
daan palkata enintään yksi tilapäinen ja 130
työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista
ja kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista
osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palk- kaukset	+ 9 551 100	33 837 300	+ 3	416
Tilapäisten palkkiot	+ 63 900	63 900	+ 1	1
Työsuhdepalkat	+ 674 800	8 949 700	— 1	130
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 740 000	60 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 89 300	1 280 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 799 900	3 270 500	—	—
Yhteensä	+ 10 439 000	47 462 000	+ 3	547

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirroista alamomenteilta 28.80.02.5 ja 28.80.02.(6). Lisäyksessä on otettu huomioon yhden vähennys siirtona momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 7) ja kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 3) sekä työsuuhde-palkkioihin lisäystä 81 500 mk kahden osa-aikaisen toimistosihteerin palkkaamista varten.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 63 900 mk toimistovirkailijan (A 3) palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 27 300 mk siivoojan palkkana.

1987 esitys	47 462 000
1986 menoarvio	37 023 000
1985 tilinpäätös	30 011 856

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 016 000 mk, mistä 1 280 000 mk aiheutuu siirrosta momentil-

ta 26.75.10 rakennusten käyttömenoina ja 500 000 mk siirrosta momentilta 26.75.29 muina kulutusmenoina, 900 000 mk Helsingin rekisteritoimiston ja 200 000 mk muiden rekisteritoimistojen atk-laitteiden käyttömenoista sekä 136 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 100 000 mk matkamenoina, lisäys on 2 916 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kaupparekisterin ylläpitotietojen hankintaan.

1987 esitys	9 796 000
1986 menoarvio	6 880 000
1986 lisämenoarvio	66 000
1985 tilinpäätös	5 595 340

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 050 000 mk, mistä 400 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten, 450 000 mk atk-laitehankintoja varten Helsingin kihlakunnan väestökirjanpidon automatisoinnin kehittämiseksi ja 200 000 mk kaupparekisterin mikrofiliemien luku- ja kopiointilaitteiden uusimista varten.

1987 esitys	1 050 000
1986 menoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	441 469

75. Poliisitoimi

Esitutkintalainsäädännön uudistamiseen liittyen ehdotetaan lisättäväksi poliisin henkilöstöä teknisen rikostutkinnan, automaattisen tietojenkäsittelyn sekä koulutuksen osalta. Esitutkintalainsäädännön uudistamiseen liittyvistä 450 uudesta toimesta ehdotetaan Espoon ja Vantaan nimismiespiirien poliisitointen vajauksen korjaamiseksi perustettavaksi suunniteltua aikaisemmin vuonna 1987 kumpaankin nimismiespiiriin 10 uutta poliisin tointa. Esitutkintavirat ja toimet perustetaan esitutkintalain vahvistamisen jälkeen.

Automaattista tietojenkäsittelyä ehdotetaan tehostettavaksi etenkin rikostutkintaa palvelevia rekistereitä kehittämällä. Rikostutkinnan tehostamiseksi myös poliisin teknistä välineistöä ehdotetaan kehitettäväksi.

Jotta paikallispoliisin henkilöstöä voitaisiin joustavasti kohdentaa olosuhteiden muutosten vaatimalla tavalla, ehdotetaan, että sisäasiainmi-

nisteriö saa määrätä paikallispoliisiin sijoitettujen toimien sijoituspaikat poliisipiirien päälliköiden toimia lukuun ottamatta edellyttäen, ettei sijoituspaikkaa ole asetuksessa säädetty.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 776 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 6 866 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 11 798 000 mk määrärahan oikaisun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin. Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin ehdotetaan 465 000 mk siirtona tilapäisten palkkioista. Momentin lisäys on 103 032 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 117 tilapäistä ja 511 työsuopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 147 työsuopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 91 675 500	1 111 642 500	+ 101	10 790
Tilapäisten palkkiot	— 1 142 300	8 030 900	— 23	117
Työsuhdepalkat	+ 1 016 400	42 568 800	— 7	511
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 465 000	465 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 375 100	20 293 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 9 642 300	87 542 500	—	—
Yhteensä	+ 103 032 000	1 270 543 000	+ 71	11 418

Henkilöstön määrän lisäyksestä kuusi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.5 ja 14 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6), kaksi siirrosta momentilta 25.47.01 sekä kaksi vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä. Lisäyksessä on otettu huomioon neljän vähennys siirtona momentille 28.60.01 ja kolmen vähennys siirtona momentille 28.05.01.

Lisäperustelut:

Paikallispoliisi:

Vantaan ja Espoon nimismiespiirien ulosotto-toimen tehostamiseksi ehdotetaan 1.7.1987 lukien perustettavaksi neljä ylimääräistä ulosotto-apulaisen tointa (A 8) ja kuusi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 7). Samalla ehdotetaan momentilta 25.47.01 lakkautettavaksi kaksi tointa.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Espoon ja Vantaan nimismiespiireihin perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
6 rikosylikonstaapelia	A 13
6 ylikonstaapelia	A 12
4 vanhempaa rikoskonstaapelia	A 10
4 vanhempaa konstaapelia	A 9

Esitutkintalainsäädännön uudistamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi yksi ylimääräinen tutkimusavustajan toimi (A 15) sekä viisi ylimääräistä rikosylikonstaapelin tointa (A 13).

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 70 000 mk toimistovirkailijan (A 7) palkkaamiseksi Seinäjoen nimismiespiiriin. Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu alamomentilta 28.80.02.4.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin

28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 toimistosihteerin	A 9
1 toimistovirkailijan	A 7
1 toimistovirkailijan	A 5
2 toimistovirkailijaa	A 3
1 puhelunvälittäjän	A 3

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 apulaisnimismies	A 21
1 toimistovirkailijan	A 7
1 toimistovirkailijan	A 5
1 toimistovirkailijan	A 4
8 toimistovirkailijaa	A 3
2 toimistovirkailijaa	A 2

Lisäksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 77 000 mk kahden osa-aikaisen toimistovirkailijan palkkaamista varten.

Momentin 28.05.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen poliisilääkärin toimi (A 25), ylimääräinen vastaava sairaanhoitajan toimi (A 14) ja ylimääräinen puhelunvälittäjän toimi (A 2).

Poliisitoimen nimikkeiden yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 apulaispoliisimestari	A 24
2 apulaispoliisimestaria	A 23
2 apulaispoliisimestaria	A 22
1 apulaispoliisimestari	A 20
1 rikosylikomisario	A 20
4 toimistonjohtajaa	A 16
2 toimistonjohtajaa	A 14
5 toimistonjohtajaa	A 13

Ylimääräinen:	
1 toimistonjohtaja	A 13

	Palkkaus- luokka
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 poliisimestarin lainopillinen apulainen	A 23
1 poliisimestarin apulainen	A 23
1 rikosaston johtaja	A 22
2 rikosaston johtajaa	A 20
1 poliisimestarin apulainen	A 20
1 huolto-osaston johtaja	A 20
1 osoite- ja tiedonantotoimiston johtaja	A 16
2 osoite-, passi- ja tiedonantotoimiston johtajaa	A 16
1 liikennetoimiston johtajan apulainen	A 16
1 passitoimiston johtajan apulainen	A 14
1 taloudenhoitaja	A 14
1 osoite- ja tiedonantotoimiston johtajan apulainen	A 13
4 apulaissihteeriä	A 13

Ylimääräinen:	
1 apulaissihteeri	A 12

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kuusi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 16). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kuusi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2).

Kostamus-työmaata varten perustettujen neljän tilapäisen nuoremman konstaapelin palkkausta ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.1988 asti.

Pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tehtävien vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 ulosottoapulaista	A 8
1 toimistovirkailija	A 7
1 toimistovirkailija	A 4
17 toimistovirkailijaa	A 3

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 1 229 000 mk kahden ulosottoapulaisen (A 8), yhden toimistovirkailijan (A 7), yhden

apulaiskanslistin (A 4) ja 17 toimistovirkailijan (A 3) palkkioina.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhteppalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 134 200 mk neljän kokopäiväisen ja yhden osa-aikaisen siivoojan palkkioina.

Keskusrikospoliisi:

Esitutkintalainsäädännön uudistamisen johdosta sekä taloudellisten rikosten selvittämisen tehostamiseksi ehdotetaan keskusrikospoliisiin perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
6 rikosylikonstaapelia	A 13
1 tekninen tutkija	A 13
6 toimistosihteeriä	A 12
2 tutkimusavustajaa	A 12

Nimikkeistön yhdenmukaistamiseksi ja tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi 1.3.1987 lukien seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
5 teknistä tutkijaa	A 13

Ylimääräiset:	
5 teknistä tutkijaa	A 13
2 osastosihteeriä	A 16

	Palkkaus- luokka
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 toimitusapulainen 1 l	A 3
2 toimitusapulaista 2 l	A 3

Ylimääräiset:	
3 tutkimusapulaista	A 10
1 tutkimusapulainen	A 9
2 toimistovirkailijaa	A 3

Lisäksi samasta ajankohdasta lukien voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 60 600 mk tutkimusapulaisen (A 9) palkkiona ja työsuhteppalkoista 98 000 mk kahden tutkimusapulaisen palkkioina.

Suojelupoliisi:

Valvonta-, tiedonhankinta- ja yhteydenpito-tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen apulaistarkastajan toimi (A 19).

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen osastosihteerin toimi (A 16). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen toimistovirkailijan toimi (A 4).

Pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tehtävien vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen kielenkääntäjän toimi (A 19) ja ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 5). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 149 400 mk kielenkääntäjän (A 19) ja vahtimestarin (A 5) palkkioina.

Liikkuva poliisi:

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
8 ylikomisariota	A 18
10 ylikonstaapelia	A 12
Ylimääräiset:	
4 ylikomisariota	A 18
30 vanhempaa konstaapelia	A 9
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
7 komisariota	A 16
Ylimääräiset:	
4 komisariota	A 16
41 nuorempaa konstaapelia	A 7

Poliisikoulu:

Esitutkintalainsäädännön uudistamisen johdosta lisääntyy erikois- ja täydennyskoulutus, jonka vuoksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen apulaisjohtajan toimi (A 23), ylimääräinen ylikomisarion toimi (A 21) ja ylimääräinen opettajan toimi (A 23).

1987 esitys	1 270 543 000
1986 menoarvio	1 167 511 000
1986 lisämenoarvio	114 000
1985 tilinpäätös	1 120 572 826

09. Poliisipiirien neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisilain 7 a §:ssä tarkoitet-

tujen paikallispoliisin avuksi asetettujen poliisipiirien neuvottelukuntien menoihin.

1987 esitys	250 000
1986 menoarvio	245 000
1985 tilinpäätös	397 725

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 200 000 mk, mistä 525 000 mk aiheutuu uusista vuokratiloista, 2 791 000 mk toimitilojen korvausten noususta, 100 000 mk vuokratilojen muutostöistä ja 784 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta voidaan vähentää 642 000 mk rakennusten käyttömenoina ja 1 280 000 mk vuokrien siirtona momentille 26.07.29, lisäys on 2 278 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oikeudenhoidon ja paikallishallinnon kustannusten järjestelyistä eräissä tapauksissa annetun lain (345/76) mukaisesti kaupungeille maksettaviin korvauksiin ja vuokratilojen muutostöihin.

1987 esitys	71 486 000
1986 menoarvio	69 208 000
1985 tilinpäätös	68 229 210

21. Oppilaiden huolto

Momentille ehdotetaan lisäystä 417 000 mk, mistä oppilaiden määrän kasvun johdosta aiheutuu 200 000 mk muonitusmenoihin, 50 000 mk terveydenhoitomenoihin ja 45 000 mk kokelaiden matka- ja päivärahoihin sekä 122 000 mk kustannusten noususta. Kun muista huoltomenoista vähennetään 11 000 mk, lisäys on 406 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisioppilaitosten oppilaiden ja kokelaiden muonitukseen, terveydenhoitoon, majoitukseen ja muihin huoltomenoihin sekä kokelaiden matka- ja päivärahoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Muonitus	4 737 000
Terveydenhoito	192 000
Majoitus	1 040 000
Matkat ja päivärahat	365 000
Muut huoltomenot	137 000
Yhteensä	6 471 000

1987 esitys	6 471 000
1986 menoarvio	6 065 000
1985 tilinpäätös	5 496 528

22. Poliisivarikoiden erityismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 203 000 mk, mikä aiheutuu uuden 160 MHz radioverkon käyttö- ja kunnossapitomenoista ja kustannusten noususta. Kun momentilta voidaan vähentää 300 000 mk varuste- ja tarvikemenoina, lisäys on 903 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkapukineisiin, arvomerkkeihin, asusteisiin, patruunoihin ja kaasusumuttimiin, rahti- ja pakkausmenoihin, vähäisiin tarvikkeisiin, varikkojen toiminnassa tarvittaviin varaosa-, korjaustarvike-, raaka-aine-, rengas- ja ajoneuvojen varustemenoihin, ulkopuolisiin korjaus- ja muihin palveluihin sekä muihin varikkotoiminnan menoihin, poliisin radio- ja viestintävälineiden ylläpitomenoihin, radioasemien varustus- ja siirtämismenoihin, tukiasema- ja ohjauslinjavuokriin sekä posti- ja telehallitukselle suoritettaviin käyttömaksuihin ja kunnossapitomenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varusteet ja tarvikkeet	3 000 000
Tuotantomenot	4 789 000
Viestivälineiden käyttö ja kunnossapito	9 390 000
Aseiden käyttö ja kunnossapito	1 110 000
Yhteensä	18 289 000

1987 esitys.....	18 289 000
1986 menoarvio.....	17 386 000
1985 tilinpäätös.....	14 688 059

25. Ajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 795 000 mk, mistä 593 000 mk aiheutuu korjaus-, huolto- ja rengasmenoista, 10 000 mk kulkuvälineiden vuokraamisen lisääntymisestä ja 192 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 5 929 000 mk polttoaineiden hintojen alenemisen johdosta, vähennys on 5 134 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ajoneuvojen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuvien menojen lisäksi myös niiden varusteluun, kulkuneuvojen tilapäiseen ja eräiden erityistehtävien vaatimaan pysyväisluonteiseen vuokraamiseen sekä hälytyslaitteiden ja muiden ajoneuvovarusteiden kehittämismenoihin.

1987 esitys	34 426 000
1986 menoarvio	39 560 000
1986 lisämenoarvio	—4 000 000
1985 tilinpäätös	36 247 777

26. Päihtyneiden selviämisasemat (arviomääräraha)

Momentin alamomentijako ehdotetaan poistettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 31 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 275 000 mk Helsingin selviämisasemakokeilun lopettamisen johdosta, vähennys on 244 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän pysyväisluonteista henkilöä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää päihtyneiden käsittelystä annetun lain (461/73) nojalla kokeilutarkoituksessa perustetun selviämisaseman henkilökunnan palkkoihin, ulkopuolisille maksettaviin korvauksiin terveystalvemuista ja muihin selviämisaseman ylläpitomenoihin.

1987 esitys	1 106 000
1986 menoarvio	1 350 000
1986 lisämenoarvio	—135 000
1985 tilinpäätös	1 298 930

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 410 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu poliisin rekistereiden käytön kasvusta ja varajärjestelmien käyttöönotosta, 680 000 mk muiden rekistereiden käytön kasvusta, 650 000 mk uusien järjestelmien suunnittelusta, 100 000 mk uusien hankittavien päätteiden huollosta, 3 600 000 mk atk-linjavuokrien siirrosta momentilta 26.75.29 ja 80 000 mk maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenojen ja 200 000 mk kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoihin, atk-laitteiden vuokriin sekä atk-tarvikehankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Poliisihallinnon rekisterien käyttötehtävät ..	6 360 000
Muiden rekisterien käyttötehtävät	1 030 000
Henkilöstö- ja laskentajärjestelmät	1 200 000
Poliisihallinnon tietojärjestelmien kehittäminen	2 500 000
Etäispäätteiden huolto	1 740 000
Tallennustehtävät	140 000
Atk-linjavuokrat	3 600 000
Yhteensä	16 570 000

1987 esitys.....	16 570 000
1986 menoarvio.....	11 160 000
1985 tilinpäätös.....	10 310 537

28. Poliisitoimen erityismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 860 000 mk, mistä 2 300 000 mk aiheutuu oikeuslääkeopillisten tutkimusten korvausten ja maksujen korotuksesta, 100 000 mk teknillisten välineiden käytön ja huollon lisääntymisestä, 78 000 mk kansainvälisen yhteistyön lisääntymisestä ja Interpol-jäsenmaksun noususta, 5 000 mk ulkomailla tapahtuvan koulutuksen lisääntymisestä sekä 377 000 mk kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää van-
kien, pidätettyjen ja säilöön otettujen kuljetus- ja huoltomenoihin, oikeuslääkeopillisiin tutkimuksiin, ulkopuolisilla teetettäviin erityistutkimuksiin, rikostutkimuksiin, virkapukuavustuksiin sekä muihin poliisin toiminnasta aiheutuviin erityisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vankien, pidätettyjen ja säilöön otettujen kuljetus ja huolto	4 488 000
Oikeuslääkeopilliset tutkimukset	22 134 000
Rikostutkimustarvikkeet ja -palvelut	2 091 000
Ulkopuolisilla teetetävät tutkimukset (enintään)	660 000
Jatko- ja erikoiskoulutus	910 000
Teknillisten välineiden korjaus ja huolto ..	2 100 000
Poliisikoirien hoitomenot	941 000
Rikollisuutta ennaltaehkäisevä toiminta ..	1 000 000
Virkapukuavustukset	3 500 000
Pelastamistehtävistä, virantoimitusvahingoista ja hirvieläimistä aiheutuvat menot ..	694 000
Kansainvälinen yhteistyö (enintään)	406 000
Matka-apurahat (enintään)	53 000
Poliisin suhdetoiminta (enintään)	40 000
Yhteensä	39 017 000

1987 esitys	39 017 000
1986 menoarvio	36 157 000
1986 lisämenoarvio	2 700 000
1985 tilinpäätös	34 975 602

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 018 000 mk, mistä 2 000 000 mk aiheutuu passilomakeuudistuksesta, 333 000 mk muiden toimistomenojen lisääntymisestä sekä 685 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta voidaan vähentää 423 000 mk painatusmenoina, 500 000 mk siirtona momentille 26.07.29 ja 3 600 000 mk siirtona momentille 26.75.27 atk-linjavuokrina, vähennys on 1 505 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös yhteydenpitotehtävistä aiheutuviin menoihin, virkachtosopimuksen mukaisesti poliisimiehille

maksettaviin kulunkikorvauksiin ja toimistolaitteiden vuokramenoihin.

1987 esitys	64 433 000
1986 menoarvio	65 938 000
1985 tilinpäätös	62 671 324

70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 900 000 mk aseiden, suojavälineiden, rikostutkimusvälineiden, laboratoriovälineiden, konttorikoneiden ja -kalusteiden, liikenteenvalvontavälineiden, atk-laitteiden sekä muiden välineiden ja AV-laitteiden hankkimista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Konttorikoneet ja kalusteet	5 000 000
Rikostutkimus- ja laboratoriovälineet	3 000 000
Valvonta- ym. erityisvälineet	1 200 000
Aset ja suojavälineet	1 000 000
Liikenteenvalvontavälineet	1 400 000
Varikko- ja autohuoltamolaitteet	300 000
Hälytyspuheluiden ohjaukset	100 000
Atk-laitehankinnat	3 600 000
Muut viesti- ja elektroniset välineet	1 800 000
Muut välineet ja AV-laitteet	1 000 000
Poliisiopiston ja eräiden poliisitalojen varustaminen	3 500 000
Yhteensä	21 900 000

1987 esitys	21 900 000
1986 menoarvio	22 450 000
1986 lisämenoarvio	1 700 000
1985 tilinpäätös	27 749 977

71. Ajoneuvojen hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 000 000 mk poliisin käytössä olevan ajoneuvokaluston uusimista ja välttämättömiä täydennyshankintoja varten.

1987 esitys	22 000 000
1986 menoarvio	21 800 000
1985 tilinpäätös	21 020 000

74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 850 000 mk, mistä 100 000 mk pienehköjen rakennushankkeiden toteuttamista varten, 1 200 000 mk kiinteistön Laivastokatu 3 poliisivenelaiturin rakentamista varten, 1 250 000 mk Otaniemen poliisiopiston ja merivartiokoulun perusparannustyötä varten sekä 4 300 000 mk Tampereen poliisikoulun suunnittelua ja rakentamista varten.

Poliisiopiston ja merivartiokoulun perusparannustyön kustannusarvio on 14 000 000 mk, hyötypinta-ala 6 790 m² ja vastaava yksikkökustannus 2 062 mk/m². Poliisin osuus on 8 900 000

mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 7 300 000 mk ja lisäksi jakamattomasta suunnitelmäärärahaa varattu 350 000 mk.

Poliisikoulun kustannusarvio on ilman harjoitusradan osuutta 73 600 000 mk, hyötypinta-ala 13 485 m² ja vastaava yksikkökustannus 5 458 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 1 800 000 mk ja lisäksi jakamattomasta

suunnitelmäärärahaa varattu 500 000 mk. Tampereen teknillisen korkeakoulun kustannusosuus yhteiskäyttöisistä liikuntatiloista on 2 400 000 mk.

1987 esitys	6 850 000
1986 menoarvio	7 300 000
1985 tilinpäätös	1 498 418

80. Pelastushallinto

Pelastushallinnossa kiinnitetään huomio palo- ja pelastustoimen säteilysuojauksista ja hälytysjärjestelmiä koskeviin kysymyksiin. Palomieskoulutuksen laajentaminen toteutetaan perustamalla uusi paloalan oppilaitos.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 298 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja 109 700 mk määrärahan oikaisuna perus- ja sopi-

muspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin sekä 15 000 mk kielenkääntöpalkkioiden ja tuntiopetuksen lisääntymisen johdosta muihin palkkioihin ja palkkioihin. Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin ehdotetaan 1 200 mk siirtona tilapäisten palkkioista. Momentin lisäys on 538 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään kahdeksan työ-sopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 444 700	3 786 000	+ 1	42
Tilapäisten palkkiot	— 1 100	—	—	—
Työsuhdepalkat	+ 16 000	397 300	—	8
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 200	1 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 31 000	374 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 46 200	337 500	—	—
Yhteensä	+ 538 000	4 896 000	+ 1	50

Lisäperustelut:

Siviilipalvelusmiesten koulutuksen järjestämiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen vanhemman opettajan toimi (C 49).

1987 esitys	4 896 000
1986 menoarvio	4 358 000
1985 tilinpäätös	4 166 428

11. Laitteiden ja kaluston käyttö ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk säteilyvalvontajärjestelmän ylläpitomenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää läänien radioverkkojen ja säteilyvalvontajärjestelmän ylläpidosta ja käytöstä aiheutuviin menoihin sekä

viestikaluston, säteilymittauskaluston, hengityssuojaimien ja muun väestönsuojelukaluston huolto- ja korjauskuluihin sekä Lapin läänin väestönsuojeluharjoituksen viestiyhteyksien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	1 557 000
1986 menoarvio	1 457 000
1985 tilinpäätös	1 158 456

21. Eräät palo- ja pelastustoimen ja pelastuspalvelun menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk, mikä aiheutuu ilma-alusten lisääntyneestä käytöstä etsintä- ja pelastustehtävissä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiolle palo- ja

pelastustoimesta annetun lain perusteella aiheutuviin korvauksiin, vapaachtoisille järjestöille lain 5 §:n 2 momentin nojalla suoritettaviin korvauksiin, palo- ja pelastustoimen ja pelastuspalvelun yhteistoiminta- ja muuhun suunnitteluun, ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun aiheutuviin kustannuksiin, metsäpalojen täyhystystoimintaan samoin kuin pelastuspalvelun järjestelyistä sekä harjoituksista ja pelastushallinnon valistustoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	2 490 000
1986 menoarvio	2 140 000
1985 tilinpäätös	1 811 781

23. *Erinäiset tutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 940 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustointa, väestönsuojelua ja pelastuspalvelua koskeviin sekä palo- ja pelastustoimesta annetun asetuksen (1089/75) 31 §:n 3 momentin nojalla suoritettaviin tutkimuksiin.

1987 esitys	940 000
1986 menoarvio	940 000
1985 tilinpäätös	840 000

24. *Siviilipalvelusmiesten ylläpito ja koulutus* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 135 000 mk, mistä 117 000 mk aiheutuu siviilipalvelusmiesten uuden koulutusjärjestelmän aiheuttamista lisäkustannuksista ja 18 000 mk muonituskustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää siviilipalvelusmiesten huoltoon, päivärahoihin ja muihin ylläpitomenoihin sekä koulutukseen.

1987 esitys	639 000
1986 menoarvio	504 000
1985 tilinpäätös	377 496

25. *Oppilaiden huolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 243 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu suojavarusteiden hankkimisesta, 93 000 mk soveltuvuustestien järjestämisestä ja 50 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pelastustoimen koulutuksesta aiheutuviin oppilaiden muonitus-, terveydenhoito-, majoitus-, matka- ja muihin huolto- sekä järjestelymenoihin.

1987 esitys	3 808 000
1986 menoarvio	3 565 000
1985 tilinpäätös	2 709 379

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 217 000 mk, mistä 1 109 000 mk aiheutuu kertamenosta alueellisen palomieskoulutuksen järjestämistä varten ja 50 000 mk lähinnä Lapin läänin toimintaharjoituksen valmistelun aiheuttamasta matkakustannusten lisääntymisestä, 50 000 mk harjoitusalueen kunnossapidosta ja 8 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 087 000 mk, lisäys on 130 000 mk.

1987 esitys	3 436 000
1986 menoarvio	3 306 000
1985 tilinpäätös	2 537 255

30. *Valtionosuus aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 000 000 mk, mikä aiheutuu aluehälytyskesküsjärjestelmän valmistumisesta lukuunottamatta Helsingin aluehälytyskeskusta. Momentin määrärahaa käytetään kunnille aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin lain nojalla suoritettavaan, jo tehtyjen ja vuoden 1987 aikana tehtävien päätösten edellyttämään valtionosuuteen.

Ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin hyväksyä laitteiden ja tilojen ajanmukaistamista ja hälytysaluejaon muutosten johdosta tarpeellisia perustamissuunnitelmia määrää, että valtionosuus niiden kustannusarviosta vastaa 2 000 000 mk ja toteuttamisohjelmia määrää, että valtionosuus niiden kustannusarviosta vastaa 1 000 000 mk.

1987 esitys	2 500 000
1986 menoarvio	5 500 000
1986 lisämenoarvio	—2 500 000
1985 tilinpäätös	1 473 837

31. *Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 500 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään lain nojalla kunnille aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin suoritettaviin valtionosuuksiin ja niiden ennakoihin. Määrärahasta voidaan maksaa myös aikaisempien vuosien käyttökustannusten valtionosuuksia.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään lisäystä 1 300 000 mk palkkausmenoihin suoritettavina valtionosuuksina. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin ei vuonna 1987 hyväksytä uutta henkilöstöä. Alamomentin loppusumma on 16 800 000 mk.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään lisäystä 200 000 mk

muihin käyttökustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina. Alamomentin loppusumma on 4 200 000 mk.

1987 esitys.....	21 000 000
1986 menoarvio.....	19 500 000
1985 tilinpäätös.....	19 900 000

32. Valtionosuus kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (560/75) muuttamisesta niin, että valtionosuusjärjestelmän voimaantulo siirtyy 7—10 kantokryluokkaan kuuluvien kuntien osalta vuoteen 1990. Momentille merkitään lisäystä 10 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään lain nojalla kantokryluokkiin 1—6 kuuluville kunnille palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin suoritettaviin valtionosuuksiin ja niiden ennakoihin. Määrärahasta voidaan maksaa myös aikaisempien vuosien valtionosuuksia.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään lisäystä 8 500 000 mk, mistä 1 300 000 mk aiheutuu kuntien eläkemaksun kohoamisesta. Vuonna 1987 ehdotetaan valtionosuuden piiriin hyväksyttäväksi enintään 10 uutta palo- ja pelastustoimen päätoimista virkaa. Viran tai toimen täyttäminen on mahdollista siten, että yhtä täysiaikaista virkaa tai tointa vastaa kaksi tai useampi osa-aikainen työntekijä, joiden yhteenlaskettu työaika vastaa yhden kokopäiväisen työntekijän työaika. Alamomentin loppusumma on 125 500 000 mk.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään lisäystä 1 600 000 mk muihin käyttökustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina. Ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin valtionosuuteen oikeutettaviksi hankinnoiksi hyväksyä määrä, johon suoritettava valtionosuus on enintään 13 500 000 mk. Alamomentin loppusumma on 67 000 000 mk.

1987 esitys.....	192 500 000
1986 menoarvio.....	182 400 000
1985 tilinpäätös.....	141 600 000

34. (26.80.34 ja 35) Väestönsuojelulain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 350 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään väestönsuojelulain 8, 22 ja 25 §:n nojalla suori-

tettavien korvausten ja valtionavustusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaus vapaaehtoisille järjestöille (enintään):	
Opetus- ja valistustoiminnan kustannuksiin	460 000
Palkkauksiin	610 000
Korvaus kunnille, muille yhteisöille ja yksityisille:	
Korvaukset kunnille satamien ja linja-autoasemien väestösuojien rakentamisesta	800 000
Väestönsuojelulain 25 §:n mukaiset korvaukset	310 000
Yhteensä	2 180 000

1987 esitys.....	2 180 000
1986 menoarvio.....	2 530 000
1985 tilinpäätös.....	2 246 000

70. Kaluston ja välineiden hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 230 000 mk pää- ja varahälytyskeskusten ja läänien johtokeskusten viestiyhteyksien ja -kaluston hankintaan, rakentamiseen ja asennustöihin sekä muun materiaalin hankintaan, säteilymittauskaluston ja valtion väestönsuojeluorganisaation materiaalin perushankintaan, väestön hälytysjärjestelmien varmistamiseen sekä pelastushallinnon koulutuskeskusten moottoriajoneuvojen, kaluston ja opetusvälineistön hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Säteilyvalvontaverkon täydentäminen ja säteilymittauskaluston uusinta	1 100 000
Päähälytyskeskusten hälytystoiminnan näyttöjärjestelmä, säteilyvalvontatietojärjestelmän ja seismisen valvonnan hankinnat	800 000
Viestiyhteydet	50 000
Väestön hälytysjärjestelmän varmistaminen	480 000
Päähälytyskeskusten ja johtokeskusten kalusto	100 000
Moottoriajoneuvot	800 000
Opetusvälineet ja -laitteet	300 000
Toimisto-, majoitus- ja ruokalakalusteet	100 000
Siviilipalvelusmiesten koulutuskalusto	500 000
Yhteensä	4 230 000

1987 esitys.....	4 230 000
1986 menoarvio.....	2 480 000
1985 tilinpäätös.....	2 575 000

74. Talonrakennukset ja eräät suojatilat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk Turun ja Porin läänin johtokeskuksen suunnittelua ja rakentamista varten. Johtokeskuksen kustannusar-

vio on 9 500 000 mk, pinta-ala 1 360 m² ja vastaava yksikkökustannus 6 985 mk/m². Johtokeskuksen suunnitteluun on aikaisemmin myönnetty 300 000 mk.

1987 esitys..... 500 000
1985 tilinpäätös..... 300 000

77. *Harjoitusalueen rakenteet* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk pelastushallinnon koulutuskeskuksen harjoitusalueen lisärakentamista sekä palotalon suunnittelua ja rakentamista varten. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 800 000 mk, pinta-ala 311 m² ja vastaava yksikkökustannus noin 5 788 mk/m².

1987 esitys..... 300 000
1986 menoarvio..... 850 000
1985 tilinpäätös..... 200 000

80. *Lainat kunnille väestönsuojien rakentamista sekä erityiskaluston ja -välineistön hankkimista varten* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk väestönsuojelulain (438/58) 24 §:ssä edellytettyjä lainoja varten.

1987 esitys..... 350 000
1986 menoarvio..... 350 000
1985 tilinpäätös..... 350 000

90. Rajavartiolaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 23 518 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 534 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten sekä määrärahan oikaisun johdosta 12 337 000 mk peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten

ren palkkauksiin, 3 377 000 mk tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin ja 980 000 mk työsuhdetpalkkioihin. Momentin lisäys on 44 562 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 1 494 tilapäistä ja 320 työsuhtesuh- teista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 24 583 600	182 286 000	+ 5	1 766
Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot	+ 13 572 900	139 952 300	+ 1	1 494
Työsuhdetpalkat	+ 2 549 900	23 482 200	—	320
Muut palkat ja palkkiot	+ 73 200	1 229 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 3 782 400	25 673 900	—	—
Yhteensä	+ 44 562 000	372 624 000	+ 6	3 580

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

	Palkkaus- luokka
1 sotilasteknikko	A 11
1 toimiupseeri 4 l	A 10
1 toimiupseeri 5 l	A 8

Lisäperustelut:

Uuden ulkovartiolaivan käyttöönoton johdosta ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen sotilasteknikon toimi (A 11) ja peruspalkkainen toimiupseerin 5 l toimi (A 8).

Uuden raskaan rannikkovartiolaivan käyttöönoton johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset toimet:

Vartiolaivojen konepäällystön toimien muuttamiseksi vastaamaan tehtävien vaatimaa pätevyystasoa ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 sotilasteknikko	A 13
1 sotilasteknikko	A 11
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 toimiupseeri 5 l	A 8
Ylimääräinen:	
1 merivartija	A 5

Valtionhallinnon toiminimikkeiden yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen virastomestarin toimi (A 7). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen vahtimestarin toimi (A 5).

Rajavartiolaitoksen toiminimikkeiden yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen sotilasteknikon toimi (A 16). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen teknikon toimi (A 16).

Rajavartiolaitoksen lentohenkilöstön toimien yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen toimiupseerin 1 l toimi (A 15). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen ilma-aluksen päällikön toimi (A 15).

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 68 100 mk rajavartijan (A 2) palkkaamista varten.

1987 esitys	372 624 000
1986 menoarvio	328 062 000
1985 tilinpäätös	336 149 406

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kertamenona kiinteistöjen energian ja veden kulutuksen säästämiseen tähtäävän seurantajärjestelmän kehittämisen loppuunsaattamista varten. Kun momentilta vähennetään 770 000 mk polttoaineiden hintojen laskun johdosta sekä kertameno 200 000 mk, vähennys on 870 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rajavartiolaitoksen hallinnassa ja käytössä olevien kiinteistöjen käyttömenoihin.

1987 esitys	32 630 000
1986 menoarvio	33 500 000
1986 lisämenoarvio	—1 373 000
1985 tilinpäätös	31 283 491

13. Korjaus- ja kunnossapitomenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 415 000 mk kustannusten nousun ja kiinteistöjen määrän kasvun johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää 800 000 mk enintään 10 lyhytaikaisessa työsuhhteissa olevan henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	4 070 000
1986 menoarvio	3 655 000
1985 tilinpäätös	3 500 000

21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 505 000 mk polttoaineiden hintojen alenemisen johdosta sekä 900 000 mk ilma-alusten peruskorjausluonteisten korjaus- ja kunnossapitomenojen suorittamiseksi momentilta 26.90.70. Vähennys on 1 405 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuljetus- ja kulkuvälineiden käytöstä ja kunnossapidosta sekä kuljetuskaluston vuokrauksesta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	29 870 000
1986 menoarvio	31 275 000
1986 lisämenoarvio	—704 000
1985 tilinpäätös	29 563 584

23. Huoltomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 788 000 mk, mistä 438 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 350 000 mk kertamenosta rynnäkkökiväärien vaihtohuoltoa varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää muonituksesta, vaatattamisesta, majoittamisesta, henkilökohtaisesta puhtaanapidosta ja terveydenhuollosta aiheutuviin menoihin, erityisvaatetuksen ja sotilaallisen varustuksen hankintaan ja kunnossapitoon, virkapukuavustuksiin, taisteluvälinemateriaalin sekä pioneeri- ja suojeluvälineiden hankintaan ja kunnossapitoon, terveydenhuoltoon, työsuojelumateriaalin hankintaan ja kunnossapitoon, viesti- ja valvontakaluston huoltomeneihin sekä muihin huoltomeneihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Taloushuolto	15 427 000
Taisteluväline-, pioneeri- ja suojeluhuolto (kertamenoa 350 000)	4 717 000
Terveydenhuolto	1 752 000
Viestihuolto	1 372 000
Yhteensä	23 268 000

1987 esitys	23 268 000
1986 menoarvio	22 480 000
1985 tilinpäätös	18 597 631

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 517 000 mk, mistä 800 000 mk aiheutuu viesti-, matka-, koulutus- ja atk-menojen kasvusta, 160 000 mk maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoista, 250 000 mk rajavartiolaitoksen esikunnan siirrosta väliaikaisiin toimitiloihin ja 307 000 mk kustannusten noususta. Momentin määräraha saadaan käyttää myös valtakunnan rajan hoidosta, raja-asiaintoimikunnasta sekä raja-asioissa tapahtuvista rajaneuvotteluista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin, meripelastuspalvelusta annetun lain (628/82) 8 §:n ja 10 §:n nojalla suoritettaviin palkkioihin ja korvauksiin, meripelastusharjoituksista, meripelastuskaluston käytöstä, huollosta ja korjauksesta sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin, rajakoirien ylläpitoon ja käyttöön liittyvien välineiden ja tarvikkeiden hankinnan ja huollon vaatimiin menoihin, viesti- ja sähkötekniisten laitteiden käyttöön, vahingonkorvauksiin ja oikeudenkäyntimenoihin sekä tiedotustoimintaan.

1987 esitys	14 175 000
1986 menoarvio	12 658 000
1986 lisämenoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	14 442 850

70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 110 970 000 mk seuraavasti:

a) Vuonna 1984 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella hankittavista kevyistä rannikkovartioloivoista aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 11 100 000 mk.

b) Vuonna 1986 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella hankittavasta ulkovartiolaivasta ja sen varusteista aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 6 400 000 mk. Vuonna 1987 suoritettavia ulkovartiolaivan maksamattoman kaup-

pahinnan korkoja varten ehdotetaan 1 200 000 mk.

c) Vuonna 1985 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella hankittavasta kevyestä helikopterista ja sen varusteista aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 13 600 000 mk.

d) Vuonna 1986 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella hankittavista keskiraskaista helikopteereista ja niiden varusteista aiheutuvia maksuja varten momentille ehdotetaan 62 000 000 mk.

e) Indeksien ja valuuttakurssien muutosten johdosta aiempien hankintasopimusten maksuja varten momentille ehdotetaan 3 600 000 mk.

f) Muun kaluston uusimista ja täydentämistä varten momentille ehdotetaan 13 070 000 mk, mistä 900 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 26.90.21.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kevyiden rannikkovartioloivojen loppurahoitus	11 100 000
Ulkovartiolaivan jatkorahoitus	7 600 000
Keveyen helikopterin loppurahoitus	13 600 000
Keskiraskaiden helikoptereiden jatkorahoitus	62 000 000
Indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat maksut	3 600 000
Partioveneet, rajavartiostojen veneet, jääkulkuneuvot, alusten peruskorjaus ja suunnittelu, alusten valvontalaitteet sekä telakoiden ja aluskorjaamoiden erikoislaitteet	3 500 000
Meripelastusvälineistö	300 000
Ilma-alusten peruskorjaus	900 000
Moottoriajoneuvot	3 500 000
Viesti- ja sähkötekniiset laitteet	800 000
Valvontakalusto (josta lämpökamera 800 000 mk)	2 000 000
Kasarmi- ja toimistokalusto, keittiökoneet ja -laitteet sekä puu- ja metallityöstökoneet	1 000 000
Valaistusaggregaatit, varavoimakoneet, paikallakalusto ja kiinteistöhoitokalusto	400 000
Veneet, perämoottorit ja liikuntavälineet ..	300 000
Maalilaitteet, opetusvälineet, yleisradio- ja televisiovastaanottimet sekä rajakoirat ...	200 000
Atk-laitteet	170 000
Yhteensä	110 970 000

1987 esitys	110 970 000
1986 menoarvio	84 160 000
1986 lisämenoarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös	57 740 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 810 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Otaniemen poliisiopiston ja merivartiokoulun perusparannus	6 790	14 000 000	2 062	3 500 000	1 600 000
— RVL:n osuus		5 100 000			
Jussarön mv-asema		2 000 000			2 000 000
— perusparannus	552	1 650 000	2 989		
— laajennus	42	350 000	8 333		
Kummelgrundin mv-asema		1 800 000			1 800 000
— perusparannus	176	650 000	3 693		
— laajennus	159	1 150 000	7 233		
Pirskerin mv-asema		1 090 000			1 090 000
— perusparannus	115	330 000	2 870		
— laajennus	162	760 000	4 691		
Luoman asuinrakennuksen n:o 3/01 perusparannus	157	620 000	3 949		620 000
Partiomajojen perusparannukset					300 000
Pienehköt talonrakennushankkeet					1 000 000
Suunnittelu					400 000
				Yhteensä	8 810 000

1987 esitys	8 810 000
1986 menoarvio	8 936 000
1985 tilinpäätös	8 450 000

77. *Laiturit, ampumaradat ja muut rakenteet*
(siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 700 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Kohde	Kustannusarvio mk	Ehdotetaan mk
Maarianhaminan mv-satama	3 900 000	2 400 000
— RVL:n osuus	3 200 000	
Katajanokan mv-satama	4 150 000	2 300 000
— RVL:n osuus	2 850 000	
Mässärin vesihuoltotyöt	400 000	400 000
Muut vesihuoltotyöt		500 000
Helikopterien laskeutumiskaikat		300 000
Rajalaitteiden uusinta		300 000
Viestiyhteyksien rakentaminen		200 000
Ampumaratojen korjaus		100 000
Muut pienehköt työt		100 000
Suunnittelu		100 000
		Yhteensä 6 700 000

1987 esitys	6 700 000
1986 menoarvio	6 130 000
1985 tilinpäätös	4 250 000

laitoksen tarvitsemien maa-alueiden, rakennusten yms. ostamista ja lunastamista varten.

88. *Maa-alueiden, rakennusten yms. hankkiminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 250 000 mk rajavartio-

1987 esitys	250 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	66 000

97. Avustukset kunnille ja eräille järjestöille

30. *Kuntien yleiset rahoitusavustukset*

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain (1077/77, muut. 1034/84) muuttamisesta siten, että lain voimassaoloaikaa jatketaan vuoden 1988 loppuun, momentille ehdotetaan 284 000 000 mk. Lisäys on 6 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa tarkoitettuun verotulojen täydennykseen ja harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin. Määrärahassa on otettu huomioon ne valtionosuudet ja -avustukset, jotka em. lain 7 §:n nojalla on vähennetty eri hallinnonalojen pääluokista. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 000 000 mk avustuksena Enontekiön kunnalle loppurahoituksena virastotalon rakentamista varten. Momentilta ei ole tarkoitus tämän jälkeen osoittaa määrärahaa erikseen nimettäviin tarkoituksiin.

1987 esitys	284 000 000
1986 menoarvio	278 000 000
1986 lisämenoarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös	212 999 593

32. *Kuntien yhdistymisavustukset*

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään kuntien yhdistymisavustuksista annetussa laissa (560/78,

muut. 650/85) tarkoitettuihin yhdistymisavustuksiin.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	360 000

(36.) *Valtionavustus erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 10 000 000 mk.

1986 menoarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös	14 500 000

51. (26.97.33, 34, 52 ja 56) *Valtionavustus eräille järjestöille*

Momentille ehdotetaan edelleen 630 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionavustus Maakuntaliittojen Keskusliitolle	170 000
Valtionavustus kuntien keskusjärjestöille ...	150 000
Valtionavustus Suomalaisuuden Liitolle	80 000
Valtionavustus meripelastustoimintaan	230 000
Yhteensä	630 000

1987 esitys	630 000
1986 menoarvio	630 000
1986 lisämenoarvio	1 400 000
1985 tilinpäätös	613 000

98. Läänien kehittäminen

Luvun nimike on muutettu.

(40.) *Maaseutualueiden työpaikkatukikokeilu* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 19 500 000 mk.

1986 menoarvio	19 500 000
1985 tilinpäätös	21 500 000

43. *Läänien kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 105 000 000 mk läänien kehittämistä varten. Lisäys on 32 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saavat kaikki lääninhalitukset käyttää valtioneuvoston määräämin perustein läänin elinkeinotoiminnan tukemiskokeiluun. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 2 500 000 mk Lapin matkailun lomatukeen. Tukea ei myönnetä, milloin tarkoitukseen on mahdollista saada tukea maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain nojalla. Momentin määrärahalla saadaan palkata viitaten momentin 32.02.01 perusteluihin yksi tutkimussihteeri sekä enintään kuusi henkilöä määräaikaisiin hakemusten käsittelytehtäviin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää

myös määrärahaan liittyvien hankkeiden selvitys-, valmistelu- ja valvontatehtävistä aiheutuvien matkakustannusten korvauksiin.

1987 esitys	105 000 000
1986 menoarvio	73 000 000
1985 tilinpäätös	30 000 000

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk lääninneuvottelukuntia koskevaa kokeilua varten, mistä 236 000 mk on siirtoa momentilta 26.05.09 ja 450 000 mk Kymi-neuvottelukunnan toimintaa varten eli yhteensä 1 450 000 mk.

1987 esitys	1 815 000
1986 menoarvio	365 000
1986 lisämenoarvio	550 000
1985 tilinpäätös	715 972

25. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta*

Momentille ehdotetaan tutkimustoiminnan tehostamiseksi lisäystä 160 000 mk. Kun momentilta vähennetään 240 000 mk kahden suunnittelijan palkkana siirtona momentille 26.01.01, vähennys on 80 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sisäasiainministeriön toimialaan kuuluvan yhteiskuntapolitiikan suunnitteluun

liittyvään tutkimus-, selvitys- ja kehittämistoimintaan.

1987 esitys	360 000
1986 menoarvio	440 000
1985 tilinpäätös	419 696

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk pohjoismaisten väestönsuojeluylijohtajien kokousta varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuntajaosta annetun lain (73/77) nojalla kuntajaon muuttamisesta aiheutuviin menoihin ja ulkomaalaisten sotilashautojen hoidon vaatimiin menoihin.

1987 esitys	240 000
1986 menoarvio	190 000
1985 tilinpäätös	171 228

Päälukon 26 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Sisäasiainministeriö (050)	27 118	30 738	33 768	+ 3 030	+ 10
05. Lääninhallitukset (050)	231 117	261 645	285 705	+ 24 060	+ 9
06. Väestörekisterikeskus (050)	41 247	43 185	44 327	+ 1 142	+ 3
07. Rekisteritoimistot (050)	36 049	44 303	58 308	+ 14 005	+ 32
75. Poliisitoimi (080)	1 405 157	1 466 130	1 573 341	+ 107 211	+ 7
80. Pelastushallinto (110)	183 296	229 880	241 326	+ 11 446	+ 5
90. Rajavartiolaitos (120)	504 043	531 106	603 367	+ 72 261	+ 14
97. Avustukset kunnille ja erälle järjestöille (960)	228 473	288 730	284 730	— 4 000	— 1
98. Läänien kehittäminen (850)	51 500	92 500	105 000	+ 12 500	+ 14
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050)	1 307	995	2 415	+ 1 420	+ 143
Yhteensä	2 709 305	2 989 212	3 232 287	+ 243 075	+ 8

Päälukokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 091 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja 53 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on

1 306 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään neljä tilapäistä sekä 25 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 922 800	15 656 200	—	147
Tilapäisten palkkiot	+ 30 400	379 600	—	4
Työsuhdepalkat	+ 216 400	3 101 900	—	25
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 400	65 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 132 000	1 420 800	—	—
Yhteensä	+ 1 306 000	20 624 000	—	176

Lisäperustelut:

Puolustusministeriön virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen toimistopäällikön virka (A 26). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa vanhemman hallitussihteerin virka (A 24).

Puolustusministeriön sekä ulkoisen että sisäisen tiedotustoiminnan kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen tiedospäällikön toimi (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen tiedotussihteerin toimi (A 18).

1987 esitys	20 624 000
1986 menoarvio	19 318 000
1985 tilinpäätös	18 232 951

09. *Neuvottelukunnat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 90 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ve-

teraanitunnuslautakunnan palkkausmenoihin sekä maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tutkimusmenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin 12 henkilöä.

1987 esitys	1 665 000
1986 menoarvio	1 575 000
1985 tilinpäätös	1 465 103

21. *Tieteellinen tutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja tutkimuskapasiteetin laajentamisesta mm. puolustustarviketeollisuuden tietotaitoa edistäviin ja puolustusmateriaalien varastointikestävyyttä lisääviin tutkimushankkeisiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimusprojekteihin ja erityisselvi-tyksiin sekä näiden edellyttämiin palkkaus-, matka-, painatus-, laitehankinta- ja kulutusmenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata

pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään yksi henkilö.

1987 esitys	2 450 000
1986 menoarvio	2 300 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 432 000 mk, mistä 44 800 mk aiheutuu kustannusten noususta, 41 000 mk koulutus-, painatus- ja toimistokoneiden huoltomenojen kasvusta, 300 000 mk kertamenosta virallisista vierailuista aiheutuviin kuluihin, 1 200 mk kertamenosta virkistys- ja lomatoiminnan kehittämiseen, 30 000 mk kertamenosta työsuojelun jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä sosiaalialan koulutustoiminnan menoihin sekä 15 000 mk kertamenosta sosiaali- ja

varusmiestoimikuntien toimintaohjeen painattamiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 230 000 mk, lisäys on 202 000 mk.

1987 esitys	2 955 000
1986 menoarvio	2 753 000
1986 lisämenoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	2 409 149

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 450 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu atk-laitteiden ja 200 000 mk muiden toimistokoneiden sekä toimistokalusteiden hankkimisesta.

1987 esitys	450 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	220 000

Sotilaallinen maanpuolustus

Sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskykyä ylläpidetään ja kehitetään puolustusvoimista annetun lain määrittämien tehtävien täyttämiseksi. Sotilaallisen maanpuolustuksen menoihin ehdotetaan 5 545 milj. mk, mikä merkitsee lisäystä vuoden 1986 menoarvioon 398 milj. mk eli 8 %. Lisäyksestä 167 milj. mk aiheutuu palkkojen noususta ja 20 milj. mk vuonna 1986 toteutetusta varusmiesten päivärahojen korotuksesta ja ilmaismatkojen lisäämisestä.

Palvelukseen astuvien varusmiesten määrä on 33 000 eli tuhat vähemmän kuin vuonna 1986. Vapaehtoisia pyritään ottamaan varusmiespalvelukseen erityisesti niiltä alueilta, joilla näin voidaan lieventää nuorisotyöttömyyttä. Asevelvollisten ilmaismatkojen määrää ehdotetaan lisättäväksi 1.10.1987 lukien yhdellä matkalla.

Tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan määrärahaa kertausharjoitusten määrän lisäämiseksi 1 500 miehellä ja kertausharjoituksiin osallistuvien reserviläisten palkkauksen parantamiseksi.

Perushankintoihin ja varustuksen uusintaan ehdotetaan yhteensä 1 650 milj. mk. Menoista 1 358 milj. mk aiheutuu aikaisemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien maksuosuuksista sekä sopimusten edellyttämistä indeksimaksuista ja valuuttakurssien nousuista. Uusien tilausvaltuuksien vuoden 1987 rahoitusta varten ehdotetaan 210 milj. mk. Uusia hankintaohjelmia varten ehdotetaan tilausvaltuuksia maastoaajoneuvojen ja ilmatorjunnan välineiden hankkimiseksi, teknistä kehittämistä varten, ohjusveneläivueen hankkimiseksi sekä merivalvonnan ja rannikkopuolustuksen välineistön uusintaa varten. Ehdotetuilla hankintaohjelmilla lähinnä jatketaan ja täydennetään päättyviä hankintaohjelmia ja korvataan vanhentunutta kalustoa sekä ylläpidetään tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Hankintaohjelmiin sisältyy projektiluonteista tilapäistä palkkausta. Puolustusvoimien hankinnoissa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan teollisuus-, työllisyys- ja aluepoliittiset tavoitteet.

12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 102 144 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 6 671 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 21 920 000 mk määrärahan oikaisun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 75 000 mk laskuvarjohyppyliisien tarkistuksen, 750 000 mk linnakerahan tarkistuksen, 252 000 mk lääkärin päivystyskorvausten tarkistuksen, 10 000 mk mastotyökorvausten määrän kasvun, 120 000 mk sukellusuritteiden lisääntymisen, 5 192 000 mk harjoituspäivärahojen ja harjoituslisäpalkkioiden lisääntymisen johdosta, mistä 2 300 000 mk aiheutuu johtavien virkamiesten harjoituspäivärahojen siirrosta momentilta 27.12.20, 750 000 mk johtavien virkamiesten harjoituslisäpalkkioiden tarkistamisen, 1 200 000 mk kokeilu-, valmius- ja sotaharjoitusten johdosta, 340 000 mk reserviläisten koulutuksen lisäämisen johdosta 1 500 reserviläisellä, 3 000 000 mk työaika- ja ylityökorvauksiin osoitettujen määrärahojen jälkeenjääneisyyden korjaamisen, 9 170 000 mk värvättyjen palkkioihin osoitettujen määrärahojen jälkeenjääneisyyden korjaamisen, 404 000 mk järjestelyalan sovellustyön jatkamisen johdosta vuonna 1987,

200 000 mk meripalvelupäivärahojen tarkistuksen, 130 000 mk sivutoimipalkkioiden korotuksen, 5 000 mk muiden sivutoimipalkkioiden lisäämisen, 46 000 mk yhden uuden sotilaslääkärin sivutoimen perustamisen johdosta, 50 000 mk ohjesääntöjen laatimis- ja käännöspalkkioiden tarkistuksen, 100 000 mk liikenneopettajien palkkioiden määrän lisääntymisen sekä 880 000 mk sotilaselokuvateattereiden viihde-elokuvatoiminnan palkkioina elokuvarahastojen ja elokuva-keskusrahaston lakkauttamisen johdosta sekä vähennyistä 257 000 mk sotilaslääkärin toimintapalkkioiden määrän vähentymisen, 28 000 mk yöhöitötoimien tarpeen supistumisen johdosta sekä 388 000 mk vain vuodeksi 1986 palkattujen työ-sopimussuhteisten henkilöiden palkkaamisen johdosta. Momentin lisäys on 167 473 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 475 tilapäistä ja värvättyä sekä 1 049 työ-sopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja 14 työ-sopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä. Henkilöstön lukumäärissä on 52 tilapäistä ja 52 työ-sopimussuhteista vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitettyjen lukumäärien oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 123 150 700	1 292 989 600	+ 48	12 804
Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot	+ 19 695 700	126 529 000	+ 29	1 475
Työsuhddepalkat	+ 6 674 900	83 513 400	+ 6	1 049
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 39 800	570 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 157 800	30 079 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 14 754 100	113 492 800	—	—
Yhteensä	+ 167 473 000	1 647 175 000	+ 83	15 328

Henkilöstön määrän lisäyksestä viisi aiheutuu vuoden 1985 toisessa lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, viisi siirrosta alamomentilta 28.80.02.5, 24 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6), 21 siirrosta momentilta 27.25.24 ja yksi siirrosta momentilta 27.14.22.

Lisäperustelut:

Ohjusveneläivueen käyttöönoton mahdollistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset toimet:

	Palkkausluokka
1 sotilasinsinööri	A 20
2 sotilasteknikkoa	A 16
5 sotilasteknikkoa	A 15
1 toimiupseeri 2 I	A 12
2 toimiupseeria 3 I	A 11

Ilmavoimien lentävän henkilöstön johto- ja koulutustehtäviä sekä lentokaluston huoltotehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
1 kapteeni	A 18
1 toimiupseeri, erikoisluokka	A 17
3 yliluutnanttia	A 16
3 toimiupseeria 1 l	A 15
3 toimiupseeria 2 l	A 12

Merivoimien käyttöön sijoitettavaa Hylje-luokan öljyntorjunta-alusta varten ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen toimiupseerin 4 l toimi (A 10) ja peruspalkkainen toimiupseerin 5 l toimi (A 8).

Panssarintorjuntaohjusjärjestelmiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen majurin virka (A 22) sekä peruspalkkaiset sotilasinsinöörin toimi (A 21) ja sotilasteknikon toimi (A 16).

Esikuntakoulun lisääntyneiden suunnittelutehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen piirtäjän toimi (A 9).

Terveystoimihenkilöstön uudelleenjärjestelyjen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 sotilassairaalan ylilääkäri	A 26
1 lääkintävoimistelija	A 11
1 laboratoriohoitaja	A 11
1 toimistosihiteeri	A 7

Ylimääräiset:

1 kuulontutkija	A 9
1 lääkintävahtimestari	A 9
1 siivoustyönohjaaja	A 7
1 hammashoitaja	A 7
1 välinehuoltaja	A 3

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:	
1 osastonlääkäri	A 24
1 sotilaslääkäri	A 23
1 erikoissairaanhoitaja	A 12
2 osastonhoitajaa	A 16

Ylimääräiset:

1 apuhoitaja	A 7
1 apu- ja vartiomies	A 5
3 sairaala-apulaista	A 2

Nimikkeiden saattamiseksi tehtäviä vastaaviksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
5 varastomestaria	A 12
14 varastonhoitajaa	A 9
1 toimistosihiteeri	A 7
1 toimistovirkailija	A 5

Ylimääräiset:

5 varastomestaria	A 12
2 varastonhoitajaa	A 9
3 varastonhoitajaa	A 8
1 piirtäjä	A 8
1 atk-kirjoittaja	A 7
1 valokuvateknikko	A 9
30 toimistosihiteeriä	A 10
22 toimistosihiteeriä	A 9
3 varastomiestä	A 5
41 toimistovirkailijaa	A 5

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:	
5 varastonhoitajaa	A 10
14 varastomestaria	A 7
1 viestittäjä	A 5
1 viestittäjä	A 4

Ylimääräiset:

5 varastonhoitajaa	A 10
2 varastomestaria	A 7
47 viestittäjää	A 4
44 viestittäjää	A 3
11 toimistovirkailijaa	A 2

Ylemmän tason upseerin virkojen muutostarpeeseen liittyen ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi everstin tai kommodorin virkaa (A 26). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi everstiluutnantin tai komentajan virkaa (A 24).

Upinniemen sotilaspalokunnan toiminnan lopettamisen johdosta ehdotetaan lakkautettavaksi peruspalkkainen palomiehen toimi (A 9) ja ylimääräinen palomiehen toimi (A 9).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 toimistosihiteeri	A 7
1 apuhoitaja	A 7
2 toimistovirkailijaa	A 5
10 toimistovirkailijaa	A 4
1 toimistovirkailija	A 3
4 toimistovirkailijaa	A 2

Vastaavasti voidaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista vähentää 992 900 mk 19 ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen sotilaslakimiehen toimi (A 19), ylimääräinen toimistosiihteerin toimi (A 7), ylimääräinen autonkuljettajan toimi (A 7) ja ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 2) ja tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 021 000 mk 15 värvätyn palkkaamista varten sekä työsuhdelpalkkioihin lisäystä 376 000 mk suunnitteluinsinöörin, kolmen toimistovirkailijan ja yhden varastotyöntekijän sekä kahden osa-aikaisen ruokalatyöntekijän ja yhden osa-aikaisen varastoapulaisten palkkaamista varten.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten työsuhdelpalkkioihin ehdotetaan lisäystä 248 000 mk teknikon, toimistosiihteerin ja toimistovirkailijan palkkaamista varten sekä tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin lisäystä 135 000 mk Upinniemen sotilaspalokunnan toiminnan lopettamisen johdosta ja tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta kahden värvätyn palkkaamista varten.

Tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 135 000 mk kahden värvätyn palkkaamiseksi valvonta- ja vartiointitehtäviä sekä uuden kaluston käyttöönottoa varten.

Tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 634 000 mk 24 värvätyn palkkaamiseksi vartiointitehtäviin. Vastaavasti voidaan työsuhdelpalkkoista vähentää 103 000 mk kahden vartiointityöntekijän palkkoina sekä momentilta 27.14.22 yhden ja momentilta 27.25.24 21 vartiointitehtäviin palkatun henkilön palkkoina.

Työsuhdelpalkkioihin ehdotetaan lisäystä 375 000 mk aikaisemmin tilapäisinä palkattujen 11 osa-aikaisen henkilön palkkaamiseksi. Vastaavasti voidaan tilapäisten ja erityisryhmien palkkioista vähentää 375 000 mk.

1987 esitys.....	1 647 175 000
1986 menoarvio.....	1 479 702 000
1985 tilinpäätös.....	1 434 588 322

16. Kalusteiden, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 900 000 mk toimistokoneiden ja -kaluston, taloushuoltoalan koneiden ja laitteiden, sairaaloiden koneiden, laitteiden ja välineistön sekä koulutusvälineiden ja -laitteiden hankintamenoja varten.

1987 esitys.....	5 900 000
1986 menoarvio.....	5 800 000
1985 tilinpäätös.....	5 800 000

20. Matkat

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 653 000 mk, mistä 6 153 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja virkaehtosopimuksiin tehdyistä tarkistuksista, 1 000 000 mk lähinnä toimiupseerikoulutuksen lisäämisestä koulutuksen jälkeensäneisyyden poistamiseksi, 250 000 mk kertausharjoitusten kasvusta ja maanpuolustuskurssien laajentamisesta ja 250 000 mk kertamenosta johtamisharjoitusta varten. Kun momentilta vähennetään 2 300 000 mk johtavien virkamiesten harjoituspäivärahojen siirtona momentille 27.12.01 ja kertamenot 475 000 mk, lisäys on 4 878 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkamatkoista, kurssi-, opetus- ja urheilutilaisuuksista sekä sotilaallisista harjoituksista aiheutuviin päiväraha-, aterial- ja majoittumiskorvauksiin sekä matkustamiskustannuksiin ja muutosta aiheutuviin päiväraha- ja majoittumiskorvauksiin sekä matkustamismenoihin, muuttotavaran kuljetuskustannuksiin ja muuttorahan maksamiseen, puolustusministeriön eri määräyksestä virkamattomien oikeutettujen matkakustannuksiin, oppikursseillaisten kurssipäivärahoihin, sotakorkeakoulussa opiskelevien majoitusrahoihin, matkakorvauksiin ja päivärahoihin maanpuolustuskurssien sellaisille osanottajille, jotka eivät saa korvausta muualta, sekä ulkomaille tehtäviin opintomatkoihin.

1987 esitys.....	51 765 000
1986 menoarvio.....	46 887 000
1986 lisämenoarvio.....	4 000 000
1985 tilinpäätös.....	46 527 179

25. Joukkojen ja tavaran kuljetukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 030 000 mk, josta 830 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 900 000 mk kertausharjoitusten kasvusta ja rautatiekuljetusten lisäämisestä puolustusvoimien raskaan kaluston siirroissa sekä 300 000 mk kuljetusten lisääntymisestä elokuvatoiminnan rahoituksen siirtämiseksi tulo- ja menoarvioon. Kun momentilta vähennetään kertameno 2 000 000 mk, lisäys on 30 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää joukkojen ja materiaalin kuljetuskustannuksiin, ajoneuvojen vuokra- sekä muihin kuljetusmenoihin.

1987 esitys.....	36 126 000
1986 menoarvio.....	36 096 000
1985 tilinpäätös.....	32 235 516

27. Automaattinen tietojenkäsittely (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 900 000 mk, mistä 6 570 000 mk aiheutuu laitteiden ja ohjelmistojen hankintojen lisätarpeesta sekä tietojärjestelmien käyttöönottamisesta ja 1 330 000 mk maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoista.

Momentin määrärahasta saadaan käyttää 13 900 000 mk puolustusvoimien atk:n edellyttämiin palkkausmenoihin, atk-laitteiden vuokriin ja huoltomaksuihin, ohjelmien ja palveluiden ostoon, asennus-, käyttö- ja huoltomaksuihin, atk-tarvikehankintoihin, koulutus- ja muihin atk-menoihin sekä 13 100 000 mk atk-laitteiden ja -ohjelmien hankintaan.

1987 esitys.....	27 000 000
1986 menoarvio.....	19 100 000
1985 tilinpäätös.....	13 097 625

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 335 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien tavaroiden ja palvelusten tuottamisesta sekä vuokraustoiminnasta aiheutuviin palkkaus-, aine- ja tarvike- sekä muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tavaroiden ja palvelusten tuottamisen sekä vuokraustoiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kalusteiden hankintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin 7 henkilöä. Palvelutoiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty alamomentille 12.27.14.3.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ilmakuvat, ilmakuva- ym. kartat ja kuva- piirrokset sekä painatustoiminta.....	720 000
Lentotoiminta.....	336 000
Puhelintoiminta.....	765 000
Taloushuoltoalan toiminta.....	662 000
Karttasopimus.....	752 000
Muu palvelutoiminta.....	2 789 000
Yhteensä	6 024 000

1987 esitys.....	6 024 000
1986 menoarvio.....	5 689 000
1985 tilinpäätös.....	6 299 765

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 158 000 mk, josta 508 000 mk aiheutuu kustannusten noususta sekä sotilasasiameistojen lisääntymisestä ja työsuojelun tutkimustoiminnan lisärahoitustarpeesta, 1 000 000 mk kertamenosta soittimien hankintaa varten sotilassoittokunnille, 150 000 mk kertamenosta kansainvälisiä sotilasurheilukilpailuja sekä esikuntien ja joukko-osastojen merkkipäiviä varten, 300 000 mk kertamenosta varuskuntakerhojen kalustohankintoja varten, 300 000 mk kertamenosta satelliittipaikantamislaitteistoa varten eräiden valtion laitosten yhteishankkeen toteuttamiseksi, 600 000 mk kertamenosta sotatieteen laitoksen tutkimus- ja kirjanpainatusmenoja varten sekä sotamuseon Suomenlinnaan muuton menoihin ja 300 000 mk kertamenosta rintamapalvelumerkin hankintaa varten. Kun momentilta vähennetään kertamenoina 450 000 mk sekä vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 60 000 markan määräraha, lisäys on 2 648 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sotilasasiamiesten asettautumis- ja varustautumiskorvauksiin, toimistokaluston, -koneiden ja -laitteiden hankintaan, puolustusvoimien laitosten tutkimustoiminnan edellyttämiin laitehankintamenoihin, maksavien potilaiden terveydenhoidon menoihin, kirkolliseen toimintaan sekä projektiluonteisiin palkkauksiin.

1987 esitys.....	36 000 000
1986 menoarvio.....	33 352 000
1985 tilinpäätös.....	25 044 136

14. Asevelvollisten ylläpitomenot

02. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 714 000 mk, mistä 1 120 000 mk aiheutuu reserviläis-

palkkojen virkaehtosopimuksiin perustuvasta tarkistamisesta, 4 034 000 mk reserviläispalkkojen korottamisesta, 1 420 000 mk kertausharjoitusten lisäämisestä 1 500 miehellä sekä 19 140 000 mk asevelvollisten päivärahan korotuksesta vuonna 1986. Kun momentilta vähennetään 3 850 000 mk varusmiespäivien vähenemisen johdosta, li säys on 21 864 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää asevelvollisille, kadeteille ja soitto-oppilaille suoritettavien päivärahojen maksamiseen sekä reserviläispalkkoihin.

1987 esitys	183 516 000
1986 menoarvio	161 652 000
1985 tilinpäätös	149 107 292

20. Kuljetukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 765 000 mk, mistä 180 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 842 000 mk yhden ilmaisen lomamatkan lisäämisestä Suomessa asuville yli 240 vrk palveleville varusmiehille vuonna 1986, 623 000 mk yhden ilmaisen lomamatkan lisäämisestä 1.10.1987 lukien Suomessa asuville varusmiehille ja 120 000 mk reserviläisten määrän kasvusta 1 500 miehellä. Kun momentilta vähennetään 1 283 000 mk palvelukseen astuvien varusmiesten määrän vähenemisen johdosta sekä 470 000 mk muonarahen siirtona momentille 27.14.21., lisäys on 12 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asevelvollisten palvelukseenastumis-, kotiuttamis-, komennus- ja ilmaisten kotilomamatkojen, ulkomailla pysyvästi asuvien asevelvollisten palvelukseenastumis- ja kotiuttamismatkojen, Euroopassa asuvien asevelvollisten lomamatkojen, kadettien ja soitto-oppilaiden vapaiden lomamatkojen sekä jälkitarkastukseen ja valintakokeisiin kutsuttavien matkojen kustannuksiin.

1987 esitys	37 642 000
1986 menoarvio	37 630 000
1986 lisämenoarvio	—700 000
1985 tilinpäätös	36 621 353

21. Muonitus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 705 000 mk, mistä 1 325 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 660 000 mk kertausharjoitusten kasvusta, 250 000 mk asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden ruokarahan korottamisesta ja 470 000 mk muonarahen siirrosta momentilta 27.14.20. Kun momentilta vähennetään 4 590 000 mk

muonituspäivien vähenemisen johdosta, vähenys on 1 885 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää muonitushenkilöstön ja vuosilomasijaisten palkkausmenoihin, palveluksessa olevien asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden ruoan hankintaan, työpaikkaruokailuun, puolustusvoimien henkilökunnan ja asevelvollisten yhteisten tai niihin erikseen rinnastettavien juhlatilaisuuksien ruokailumenoihin, sotilaskilpailujen ja omaistenpäivien muonitukseen, muonitus- ja ruoanvalmistussopimusten aiheuttamiin menoihin, puolustusministeriön eri määräyksestä puolustusvoimien muonitukseen oikeutettujen muonitusmenoihin, asevelvollisille, kadeteille ja soitto-oppilaille komenuksella maksettaviin ruokarahoihin, ruokalavaatukseen, ruoanvalmistukseen käytetyn energian kustannuksiin, keittiö- ja ruokailuvälineiden hankintaan ja kunnossapitoon sekä muihin muonituksesta aiheutuviin kustannuksiin. Pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun henkilöstön määrä on enintään 207 henkilöä.

1987 esitys	194 195 000
1986 menoarvio	196 080 000
1986 lisämenoarvio	—3 500 000
1985 tilinpäätös	192 440 585

22. Vaatetus ja puhtaanapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 250 000 mk kustannusten nousun johdosta, 8 000 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa varusmiesten loma- ja vapaa-ajan vaatetuksen uusimiseksi myönnetyn tilausvaltuuden vuoden 1987 rahoitusosuutta varten ja 1 800 000 mk kertamenona uuden tunnistamisjärjestelmän loppurahoitusta varten eli yhteensä 13 050 000 mk.

Lisäksi ehdotetaan, että kertausharjoituksissa ja varusmieskoulutuksessa käytettävän pakkasvaatetuksen hankkimiseksi saataisiin tehdä sopimuksia ja tilauksia vuonna 1987 enintään 25 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 3 000 000 mk, vuonna 1988 5 000 000 mk, vuonna 1989 6 000 000 mk, vuonna 1990 6 000 000 mk ja vuonna 1991 5 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusosuutta varten momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk.

Lisäys on 16 050 000 mk. Kun momentilta vähennetään vaatetuspäivien vähenemisen johdosta 1 846 000 mk, myönnetyn tilausvaltuuden

vuoden 1986 rahoitusosuus 8 000 000 mk, 75 000 mk yhden henkilön palkkauksen siirtoma momentille 27.12.01 sekä kertameno 936 000 mk, lisäys on 5 193 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, palveluksessa olevien asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden vaatettamisesta, majoittamisesta ja henkilökohtaisesta puhtaanapidosta aiheutuviin kustannuksiin, sotilas-sairaaloitten käyttöön tarvittavan vaatetusmateriaalin hankintaan ja kunnossapitoon, puolustusvoimien kantahenkilöstön ensisijaisesti koulutus- käyttöön annettavan erityisen sotilaallisen varustuksen hankintaan ja kunnossapitoon, vaatetuksen varastointi- ja siirtovälineistön ja laitteiden hankintaan, pesuloiden energia- ja vesikustannuksiin, vaatetuksen kokeilu- ja kehittämistoimintaan sekä erinäisiin muihin vaatetus- ja puhtaanapitomenoihin. Pysyväisluonteisiin tehtäviin saadaan palkata enintään 388 henkilöä.

1987 esitys	107 891 000
1986 menoarvio	102 698 000
1985 tilinpäätös	96 677 996

23. Terveystenhoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 772 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja puolustusvoimien ulkopuolisten terveydenhoitopalvelujen maksuista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, sairaalalaluston, apteekkitavaroiden ja lääkintävälineiden hankintaan ja kunnossapitoon, hoitokuluihin, siviilisairaaloille ja -lääkäreille suoritettaviin hoitomaksuihin, puolustusvoimien erityisolosuhteissa tarpeellisen asevelvollisten terveyden- ja sairaanhoitoa palvelevan tutkimus-, kehittämis- ja kokeilutoiminnan menoihin sekä erinäisiin muihin terveyden- ja sairaanhoidon menoihin.

1987 esitys	16 000 000
1986 menoarvio	15 228 000
1985 tilinpäätös	15 360 733

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 098 000 mk, mistä 98 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 450 000 mk elokuvatoiminnan rahoituksen siirtämisestä tulo- ja menoarvioon, 100 000 mk asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden majoitusrahan tarkistamisesta sekä Urheilukoulun varusmiesten valmennus- ja ottelumatkojen majoituskustannuksista, 380 000 mk kertamenosta koulutusvälineiden hankintaa ja painatusmenoja varten ja 70 000 mk kertamenosta kansainvälisten sotilasurheilutapahtumien järjestämistä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 600 000 mk, lisäys on 498 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikuntakasvatuksen erikoismenoihin, sotaharjoituksissa käytettävien tarvikkeiden hankintaan, asevelvollisten ja kadettien aikuiskasvatukseen, asevelvollisten ammatinvalinnan ohjaukseen, varusmies-toimikuntien menoihin, kirkollisiin menoihin ja hautauskustannuksiin, majoitusrahaan komennuksilla, Urheilukoulun varusmiesten valmennus- ja ottelumatkojen majoitusmenoihin, asevelvollisten ja kadettien sukellusrahaan sekä laskevarjohyppy- ja lentolisien maksamiseen, sisustusirtaimiston korjaukseen, sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseen, viihdytysvälineiden hankintaan ja korjaukseen ja muihin asevelvollisten ylläpidosta ja koulutuksesta aiheutuviin sekalaisiin menoihin.

1987 esitys	13 817 000
1986 menoarvio	13 319 000
1985 tilinpäätös	12 202 063

20. Perushankintamenot

18. Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 008 200 000 mk seuraavasti:

a) Vuosina 1981—86 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettavista ampumatarvikkeiden ja matalavalvontatutkajärjestelmän hankinnoista, Pohjois-Suomen joukkojen varustamisesta, huollon välineistön ja torjuntahävittä-

jien hankinnoista, erikoismateriaalin käyttönostosta ja muutostöistä, maavoimien erikoiskaluston ja koeammuntalaitteiden, lentokoneiden varusteiden, laitteiden ja tukeutumisyjärjestelmän hankinnoista, puolustustarviketeollisuuden valmiuden kehittämisestä, bilateraali-kaupasta sekä ampumatarvikkeiden, ruutien ja räjähdysaineiden hankinnoista aiheutuvien menojen tarve on, ml. vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa toteutettu

32 500 000 markan maksujen lykkäys vuodelta 1986 vuodelle 1987, yhteensä 913 200 000 mk. Vuoden 1987 rahoitustarpeen pienentämiseksi ehdotetaan eräiden aikaisempien tilausvaltuuksien maksatusohjelmia tarkistettavaksi siten, että vuoden 1987 rahoitusta siirretään 25 000 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1988. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan yhteensä 888 200 000 mk.

Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia ja tilauksia, ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana saadaan tehdä sopimuksia ja tilauksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä sopimuksista ja tilauksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Ehdotetaan, että maasto- ja erikoisajoneuvojen hankintaohjelman jatkamiseksi kotimaisen teollisuuden työllisyysnäkökohdat huomioon ottaen saadaan tehdä vuonna 1987 näitä ajoneuvoja ja niihin liittyvää varustusta koskevia sopimuksia ja tilauksia 460 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 55 000 000 mk, vuonna 1988 70 000 000 mk, vuonna 1989 90 000 000 mk, vuonna 1990 110 000 000 mk ja vuonna 1991 135 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 55 000 000 mk.

c) Puolustusvoimien teknisen kehittämistoinnin jatkamiseksi mm. puolustusmateriaalin hankintojen kotimaisuusasteen lisäämiseksi sekä laitteiden, järjestelmien ja menetelmien kehittämiseksi siten, että prototyypit olisivat valmiiksi kehitettyjä ennen varsinaisten tilausvaltuuksien alkamista ehdotetaan, että vuonna 1987 saatisiin tehdä tekniseen kehittämiseen liittyviä tutkimus-, tuotekehittely- sekä kokeilumateriaalin ja tutkimuslaitteiden hankintasopimuksia yhteensä 95 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 15 000 000 mk, vuonna 1988 17 000 000 mk, vuonna 1989 20 000 000 mk, vuonna 1990 20 000 000 mk ja vuonna 1991 23 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk.

d) Eri puolustushaarojen ja aselajien kalustoa täydentäviä kertahankintoja sekä tarvittavaa kehitystyötä varten momentille ehdotetaan 35 000 000 mk.

e) Indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoverolain muutosten johdosta momentille ehdotetaan 15 000 000 mk aiempien hankintasopimusten maksuja varten.

1987 esitys	1 008 200 000
1986 menoarvio	867 000 000
1986 lisämenoarvio	97 200 000
1985 tilinpäätös	650 600 000

25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot

16. *Uusinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 641 500 000 mk seuraavasti:

a) Vuosina 1981—86 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettavia ilmatorjuntakaluston, taisteluvieneläivueen, kenttätykistökaluston, moottoriajoneuvojen, merivoimien erikoisvarustuksen, ilmavoimien erikoisvälineiden, viesti- ja johtamisvälineistön, panssarintorjuntavälineistön ja jalkaväen käsiaseiden, ilmatilan valvonnan ja elektronisen puolustuksen välinei-

den sekä pioneeri- ja suojelumateriaalin hankintoja varten tarvitaan, ml. vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa toteutettu 32 500 000 markan maksujen lykkäys vuodelta 1986 vuodelle 1987, yhteensä 444 500 000 mk. Vuoden 1987 rahoitustarpeen pienentämiseksi ehdotetaan eräiden aikaisempien tilausvaltuuksien maksatusohjelmia tarkistettavaksi siten, että vuoden 1987 rahoituksesta siirretään 10 000 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1988. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan yhteensä 434 500 000 mk.

Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyjen hankinta- ja tilausoikeuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia ja tilauksia, ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana saadaan tehdä sopimuksia ja tilauksia sanottujen hankinta- ja tilausoikeuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä sopimuksista ja tilauksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoverolain muutosten johdosta aiempien hankintasopimusten maksuja varten momentille ehdotetaan 20 000 000 mk.

c) Ehdotetaan, että lentokaluston käyttöedellytysten kehittämistä varten saadaan tehdä vuonna 1987 lentokaluston modifointia, tukeutumisen edellyttämiä maajärjestelmiä ja muuta ilma- puolustuksen erikoismateriaalin hankintaa koskevia sopimuksia ja tilauksia 285 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 40 000 000 mk, vuonna 1988 45 000 000 mk, vuonna 1989 50 000 000 mk, vuonna 1990 65 000 000 mk ja vuonna 1991 85 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 40 000 000 mk.

d) Ehdotetaan, että merivalvonnan ja rannikkokystön modernisoinnin jatkamiseksi sekä rannikko puolustuksen erikoismateriaalin hankkimiseksi saadaan tehdä vuonna 1987 sopimuksia ja tilauksia 380 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 45 000 000 mk, vuonna 1988 65 000 000 mk, vuonna 1989 80 000 000 mk, vuonna 1990 90 000 000 mk ja vuonna 1991 100 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 45 000 000 mk.

e) Merivoimien moottorirykkinneet joudutaan poistamaan käytöstä tällä vuosikymmenellä niiden vanhentuneisuuden takia. Näiden alusten korvaamiseksi sekä vuonna 1986 päättyvän taisteluväenelävien hankintaohjelman jatkamiseksi kotimaiselta telakkateollisuudelta ehdotetaan, että ohjusväenelävien hankkimiseksi ja varustami-

seksi saadaan tehdä vuonna 1987 sopimuksia ja tilauksia 760 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 15 000 000 mk, vuonna 1988 90 000 000 mk, vuonna 1989 100 000 000 mk, vuonna 1990 175 000 000 mk, vuonna 1991 200 000 000 mk ja vuonna 1992 180 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk.

f) Ehdotetaan, että vuonna 1986 päättyvän ilmatorjunnan erikoiskaluston hankinnan jatkamiseksi ja ilmapuolustuksen kehittämiseksi saadaan vuonna 1987 tehdä tätä koskevia sopimuksia ja tilauksia 350 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1987 40 000 000 mk, vuonna 1988 50 000 000 mk, vuonna 1989 70 000 000 mk, vuonna 1990 90 000 000 mk ja vuonna 1991 100 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1987 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 40 000 000 mk.

g) Ammuslaboratorion tuotantomenoja varten momentille ehdotetaan 12 000 000 mk.

h) Muun käytössä olevan varustuksen, kuten kaluston, koneiden ja laitteiden uusintaa sekä tähän tarvittavaa kehitystyötä varten momentille ehdotetaan 35 000 000 mk.

1987 esitys	641 500 000
1986 menoarvio	643 500 000
1986 lisämenoarvio	13 400 000
1985 tilinpäätös	731 700 000

17. *Uusinta käytöstä poistetun tilalle (arvio- määräraha)*

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk käytöstä poistetun tai myydyin irtaimen omaisuuden tilalle tarvittavan varustuksen hankintaa ja korjauksia, myynnistä aiheutuvia kuluja sekä vuokratun omaisuuden korjauksia varten, kuitenkin enintään siinä määrin kuin myynnistä ja vuokrauksesta kertyy tuloja. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.27.20.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	10 249 259

24. *Varustuksen käyttö ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Kustannustason nousun ja määrärahan oikaisun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 23 600 000 mk.

Uuden kaluston käyttöönotto on lisännyt käyttö-, huolto- ja korjaustehtäviä sekä varaosien ja huoltovälineiden tarvetta enemmän kuin voimavaroja on vapautunut vanhan kaluston poistuman vuoksi. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 000 mk, mihin sisältyy 30 uuden pysyväisluonteisen henkilön palkkaamiseen tarvittavat määrärahat.

Kaluston muutos- ja varusteluitä sekä materiaalihallinnon tietojenkäsittelyn automatisointia sekä asevarikkojen rationalisointitutkimusta varten momentille ehdotetaan lisäystä 13 800 000 mk.

Viitaten vuoden 1986 lisämenoarvioon momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk 17 pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun henkilön edelleen palkkaamista varten.

Jotta varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon tarvittavissa hankinnoissa ja korjauspalvelusten ostoissa voitaisiin edelleen tehdä huolto- ja korjaustoiminnan sekä valtiontalouden kannalta tarkoituksenmukaisia, yhtä varainhoitovuotta pitempiä tilaussopimuksia, ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan tehdä tässä tarkoitettuja sopimuksia enintään 300 000 000 markan arvosta. Näistä sopimuksista aiheutuisi maksuja vuonna 1988 230 000 000 mk ja vuonna 1989

70 000 000 mk. Momentille ei tämän johdosta ehdoteta lisäystä.

Lisäys on 63 600 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 500 000 mk 21 pysyväisluonteisiin vartiointitehtäviin palkatun henkilön palkkausmenojen siirtona momentille 27.12.01 ja tilausvaltuuksien edellisvuoden rahoitusosuutena 22 000 000 mk, lisäys on 40 100 000 mk.

Momentin määrärahasta saadaan suorittaa vuoden 1985 ja 1986 tulo- ja menoarvioissa sekä vuoden 1985 ensimmäisessä lisämenoarviossa varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon tarvittavia hankintoja ja korjauspalvelujen ostoja varten myönnettyjen tilausvaltuuksien edellyttämät vuoden 1987 rahoitusosuudet yhteensä 225 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien varustuksen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin, kuten tässä toiminnassa tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen, varustuksen käytön ja huollon edellyttämien poltto- ja voiteluaineiden, varaosien, huoltovälineiden, tarvikkeiden yms. ja koulutuksessa tarvittavien ampumatarvikkeiden hankkimiseen sekä korjaamopalvelujen ostamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisia tehtäviä varten enintään 1 629 henkilöä.

1987 esitys	936 500 000
1986 menoarvio	896 400 000
1986 lisämenoarvio	25 000 000
1985 tilinpäätös	852 100 000

27. Kiinteistömenot

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 257 000 mk seuraavasti:

1. *Kiinteistöjen ylläpito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 9 215 000 mk, mistä 4 500 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 4 715 000 mk ylläpidettävän rakennustilavuuden kasvusta. Kun alamomentilta vähennetään 13 000 000 mk vuoden 1986 lisämenoarvioon viitaten lämmityspolttoaineiden aikaisemmin arvioitua hitaamman hintojen nousun johdosta, vähennys on 3 785 000 mk. Alamomentin loppusumma on 273 400 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöhoitohenkilöstön palkkaamiseen, hen-

kilöstön koulutukseen, materiaali- ja alihankintoihin, ulkopuolisille myytäviin kiinteistöpalveluihin, katumaksulain mukaisiin korvauksiin ja muihin ylläpidon välittömiin kulutusmenoihin sekä kiinteistöjen ylläpidon suunnitteluun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään 960 henkilöä.

2. *Kiinteistövuokrat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 528 000 mk, mistä 778 000 mk aiheutuu lähinnä vuokrattavien tilojen lisääntymisestä ja 750 000 mk sotilasiamiesten toimistotilojen maksuosuuden siirrosta momentilta 24.10.10. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vuokrattujen kiinteistöjen ja huoneistojen vuokriin, luontaisuuorituslain mukaisiin korvauk-

siin sekä kiinteistöistä suoritettaviin kunnallise-
roihin. Alamomentin loppusumma on 9 450 000
mk.

1987 esitys	282 850 000
1986 menoarvio	285 107 000
1986 lisämenoarvio	—13 000 000
1985 tilinpäätös	268 873 325

13. Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 400 000 mk, joka aiheutuu kustannusten noususta ja korjaus-
huollossa olevan rakennuskannan kasvusta. Mo-
mentin määrärahaa saadaan käyttää puolustus-
hallinnon korjaushuoltoon määrättyjen kiinteis-
töjen ja rakennusten sekä sotilasalueiden ja -lai-
tteiden korjauksiin ja kunnossapitoon. Määrära-
haa voidaan käyttää myös korjaustarpeen ja kun-
nossapitotehtävän edellyttämiin selvityksiin ja
suunnitteluun. Momentin määrärahalta saadaan
palkata enintään 21 työsopimussuhteista henki-
lööä pysyväisluonteisiin tehtäviin.

1987 esitys	72 900 000
1986 menoarvio	67 500 000
1985 tilinpäätös	65 000 000

16. Varuskuntien viestiyhteyksien rakentami- nen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 500 000 mk varus-
kuntien ja leirialueiden viestiverkkojen sekä nii-

hin tarvittavien siirtojärjestelmien hankintaa ja
rakentamista, autoradiopuhelinten uusintaa sekä
kaukohakulaitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	9 500 000
1986 menoarvio	8 500 000
1985 tilinpäätös	7 800 000

17. Sisustusirtaimiston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 700 000 mk, mistä
8 500 000 mk sisustusirtaimiston sekä ruokaloi-
den ja pesuloiden koneiden ja laitteiden hankin-
toja varten, 700 000 mk Suomenlinnaan uusitu-
tuihin tiloihin siirrettävän sotamuseon kalusto-
hankintoja varten, 4 000 000 mk kiinteistöhoi-
tovälineiden hankintoihin ja 500 000 mk vuoden
1986 lisämenoarviossa kiinteistöalan atk-laitteiden
hankintaan myönnetyn tilausvaltuuden mak-
suusutta varten.

1987 esitys	13 700 000
1986 menoarvio	12 500 000
1985 tilinpäätös	10 500 000

74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siir- tomääräraha)

Momentille ehdotetaan 115 400 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennustyö	Hyötöpinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Varuskunnan rakennustyöt, Dragsfjärd				3 000 000	1 300 000
1. Asuinrakennus	550	2 700 000	4 909		
2. Viemäriverkoston uusiminen		1 600 000			
2. Varastoalueen rakennustyöt, Hartola					1 000 000
1. Varastot	1 400	2 000 000	1 429		
3. Varuskunnan rakennustyöt, Hattula ja Hä- meenlinna				19 800 000	5 500 000
1. Sotilaskoti	1 610	9 300 000	5 776		
2. Panssarivaunuhalli II	2 240	9 800 000	4 375		
3. Rakennus n:o 1, Suomenkasarmi, perus- korjaus	2 050	11 900 000	5 805		
4. Rakennus n:o 2, Suomenkasarmi, perus- korjaus	1 010	6 500 000	6 436		
5. Rakennus n:o 10, Suomenkasarmi, perus- korjaus	1 250	7 800 000	6 240		
6. Keskusvaraston laajennus	2 800	10 800 000	3 857		
7. Kalustosuojat	6 000	10 500 000	1 750		
8. Aluetyöt		9 600 000			

4. Varuskunnan rakennustyöt, Helsinki				6 500 000	6 000 000
1. Sotamuseo	3 340	15 600 000	4 671		
2. SKK:n kurssirakennuksen peruskorjaus	490	4 800 000	9 796		
3. Asuinrakennuksen peruskorjaus esikuntatila- laksi, I-vaihe	1 000	8 500 000	8 500		
4. Autokansi	600	1 200 000	2 000		
5. Varastoalueen rakennustyöt, Ilmajoki				1 000 000	1 200 000
1. Varasto	800	2 200 000	2 750		
6. Varuskunnan rakennustyöt, Jyväskylän mlk ...					3 000 000
1. Ajoneuvohalli	1 355	5 300 000	3 911		
2. Tutkakoulutushalli	670	3 400 000	5 075		
3. Aluetyöt		500 000			
7. Varuskunnan rakennustyöt, Keuruu				6 900 000	1 300 000
1. Varuskuntakerho	880	7 200 000	8 182		
2. Aluetyöt		3 800 000			
8. Varuskunnan rakennustyöt, Kirkkonummi ...				9 000 000	7 000 000
1. Ruokalan laajennus ja peruskorjaus	2 635	13 400 000	5 085		
2. Sairaala	1 770	14 800 000	8 362		
3. Aluetyöt		3 800 000			
9. Varuskunnan rakennustyöt, Kotka					2 000 000
1. Varastot	1 000	2 400 000	2 400		
2. Jäteveden puhdistamo		800 000			
10. Varuskunnan rakennustyöt, Kouvola				500 000	500 000
1. Aluetyöt		1 000 000			
11. Varuskunnan rakennustyöt, Kuopio ja Siilin- järvi				8 000 000	700 000
1. Autohallin laajennus ja peruskorjaus	1 945	6 200 000	3 188		
2. Ajoneuvokatokset	1 875	1 900 000	1 013		
3. Varusvarasto	1 635	7 100 000	4 343		
4. Aluetyöt		600 000			
12. Varuskunnan rakennustyöt, Kuorevesi				5 000 000	3 000 000
1. Varasto	1 270	3 900 000	3 071		
2. Aluetyöt		5 400 000			
13. Varuskunnan rakennustyöt, Lahti				8 000 000	3 000 000
1. Rak. n:o 1, peruskorjaus	590	3 900 000	6 610		
2. Rak. n:o 3, peruskorjaus	720	4 800 000	6 667		
3. Ajoneuvokatokset	1 875	2 100 000	1 120		
4. Aluetyöt		3 300 000			
14. Varuskunnan rakennustyöt, Laukaa				7 000 000	3 000 000
1. Asekorjaamon laajennus	2 175	10 500 000	4 828		
2. Asekorjaamon perusparannus	2 080	4 100 000	1 971		
15. Varuskunnan rakennustyöt, Maalahti					1 000 000
1. Varasto	900	2 300 000	2 556		
16. Varuskunnan rakennustyöt, Nokia					1 000 000
1. Ajoneuvohuoltola	1 170	7 800 000	6 667		
17. Varuskunnan rakennustyöt, Pirkkala				99 000 000	5 000 000
1. Lentotukikohdan rakennukset	21 175	74 900 000	3 537		
2. Lekohalli III	2 465	12 000 000	4 868		
3. Lentotukikohdan aluetyöt		47 400 000			
18. Varuskunnan rakennustyöt, Rovaniemi				10 000 000	3 000 000
1. Keskusvarasto	2 000	7 100 000	3 550		
2. Kalustosuoja	2 060	2 600 000	1 262		
3. Aluetyöt		12 000 000			
19. Varuskunnan rakennustyöt, Ruovesi				500 000	600 000
1. Varastorakennus	792	1 100 000	1 389		
20. Varuskunnan rakennustyöt, Sodankylä				6 900 000	2 500 000
1. Vaatetuskorjaamon laajennus	1 230	7 800 000	6 341		
2. Varusvarasto	2 225	6 200 000	2 787		
3. Aluetyöt		2 400 000			

21. Varuskunnan rakennustyöt, Turku				21 950 000	4 000 000
1. Laiturit		6 500 000			
2. Varasto	3 110	10 500 000	3 376		
3. Toimistorakennus	1 460	7 400 000	5 068		
4. Varastot	1 890	6 100 000	3 228		
5. Venehalli	3 000	8 100 000	2 700		
6. Aluetyöt		5 800 000			
22. Varuskunnan rakennustyöt, Tuusula					1 500 000
1. It-koulun asuntola	1 150	6 700 000	5 826		
23. Varuskunnan rakennustyöt, Valkeala				3 000 000	4 500 000
1. Hekohalli	1 800	4 900 000	2 722		
2. Lentuerakennus	400	2 700 000	6 750		
3. Aluetyöt		6 700 000			
24. Varuskunnan rakennustyöt, Ylöjärvi				8 000 000	7 000 000
1. Kemian laboratorio	2 100	25 000 000	11 905		
2. Kocistusrakennus	190	1 600 000	8 421		
3. Aluetyöt		500 000			
25. Varuskunnan rakennustyöt, Vaasa				1 000 000	500 000
1. Koulutusrakennus	1 670	10 000 000	5 988		
26. Ampumaleirien rakennusmateriaalin hankkiminen					1 100 000
27. Lämpö-, sähkö-, vesihuolto-, kuivaus- ja kevytvahtolaitteiden sekä hissien ja nosturien hankkiminen					14 500 000
28. Lämpö-, vesi- ja viemäriverkostojen peruskorjaukset eri varuskunnissa					5 000 000
29. Sähkölaitteiden ja kojeiden sekä sähköverkostojen peruskorjaus ja uusiminen eri varuskunnissa					700 000
30. Lämpö-, sähkö- ja vesihuoltoliittymismaksut ..					3 000 000
31. Vuoden varrella esiintyvät kiireelliset rakennustyöt					2 500 000
32. Pohjavesialueilla olevien vanhojen öljysäiliöiden suojaustyöt					700 000
33. Työturvallisuuden vaatimat rakennusten muutostyöt ja laitteiden hankinta					2 500 000
34. Rakennusten keskusvalvonta- ja turvajärjestelmien hankinta					1 500 000
35. Uusien rakennuskohteiden sekä keskeneräisten töiden suunnittelu- ja valvontakustannukset ..					14 800 000
				Yhteensä	115 400 000

Edellä esitettyjen hankkeiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

2. Hartola

Varastot: Puolustusvoimille hankitun materiaalin varastointia varten tarvitaan lisätilaa.

3. Hattula ja Hämeenlinna:

Suomenkasarmin rakennusten n:o 2 ja n:o 10 peruskorjaus: Rakennukset peruskorjataan sotilasläänin ja -piirin esikuntatiloiksi.

Keskusvaraston laajennus: Parolannummelle

on siirretty lisää joukkoja, joilta puuttuu vielä varastotiloja.

Kalustusuojat: Puolustusvoimille hankitun kaluston varastointia varten tarvitaan lisätilaa.

4. Helsinki

SKK:n kurssirakennuksen peruskorjaus: Kustannusarvio on tarkistettu lopullisten suunnitelmien perusteella.

Autokansi: Asemakaavan edellyttämän paikotuskannan rakentamista koskeva lykkäys päättyy vuoden 1987 aikana, jonka takia kansi on rakennettava.

6. Jyväskylän mlk

Ajoneuvohalli: Luonnetjärven varuskunnassa ei ole riittävästi lämmintä säilytystä sitä vaativille ajoneuvoille. Lisäksi ajoneuvojen huoltoalueelta puuttuu tarpeellisia sosiaali- ja opetustiloja.

Tutkakoulutushalli: Tutkakoulutushalli on ensimmäinen rakennusvaihe Luonnetjärvelle rakennettavista viestialan koulutustiloista.

8. Kirkkonummi

Ruokalan laajennus ja peruskorjaus: Kustannusarvio on tarkistettu lopullisten suunnitelmien ja saatujen alarakkatarjousten perusteella.

9. Kotka

Varastot: Puolustusvoimille hankittua materiaalia varten tarvitaan lisätilaa.

Jäteveden puhdistamo: Kirkonmaan varuskunnassa ei ole jätevesien puhdistamo.

15. Maalahti

Varasto: Vaasan varuskuntaa varten tarvitaan lisää varastotiloja.

16. Nokia

Ajoneuvohuoltola: Kuljetusvälinevarikolta puuttuvat kokonaan moottoriajoneuvojen sekä panssarivaunujen huoltotilat.

18. Rovaniemi

Kalustosoja: Hankitulle uudelle kalustolle tarvitaan säilytystilat.

21. Turku

Varasto: Kustannusarvio on tarkistettu lopullisten suunnitelmien perusteella.

Varastot: Turun laivastoasemaan tukeutuville aluksille tarvitaan uutta varastotilaa.

Venehalli: Turun laivastoasemalla ovat uudet lujitemuoviset alukset kokonaan vailla säilytys- ja huoltotiloja.

22. Tuusula

It-koulun asuntola: Asuntola on ensimmäinen rakennusvaihe Hyrylään rakennettavan ilmatorjuntakoulun tiloista.

24. Ylöjärvi

Kemian laboratorio: Kustannusarvio on tarkis-

tettu lopullisten suunnitelmien ja saatujen alarakkatarjousten perusteella.

35. Uusien rakennuskohteiden sekä keskeneräisten töiden suunnittelu- ja valvontakustannukset.

Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että merivalvonnan ja meripelastustoiminnan tehostamiseksi selvitetään mahdollisuudet Haapa-saarella sijaitsevien puolustusvoimien ja merivartioston asemien sähköistämiseksi. Selvityksen kustannukset sisältyvät myös esitettyyn määrärahaan.

1987 esitys	115 400 000
1986 menoarvio	128 200 000
1986 lisämenoarvio	6 500 000
1985 tilinpäätös	123 170 000

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 38 000 000 mk puolustushallinnon rakennusten perusparannuksia, muutoksia ja energiataloudellisia korjauksia varten. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös perusparannusten vaatimaan suunnitteluun ja perusparannusten edellyttämiin vähäisiin lisärakennustöihin.

1987 esitys.....	38 000 000
1986 menoarvio.....	25 000 000
1985 tilinpäätös.....	20 000 000

77. *Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 45 000 000 mk lähinnä keskeneräisten töiden jatkamista varten. Momentin määräraha rahoitetaan puolustusvoimien rakennustoimintaa, joka liittyy perushankinta- ja uusintamomenttien määrärahoilla tehtäviin hankintoihin ja puolustusjärjestelmien kehittämiseen.

1987 esitys.....	45 000 000
1986 menoarvio.....	42 000 000
1985 tilinpäätös.....	41 000 000

88. *Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus* (siirtomääräraha)

Kiinteistöjen ja vesialueiden ostamiseksi tai pakkolunastamiseksi puolustusvoimille momentille ehdotetaan 13 000 000 mk koulutustoiminnan kannalta tarpeellisia aluehankintoja varten.

1987 esitys.....	13 000 000
1986 menoarvio.....	9 000 000
1985 tilinpäätös.....	9 500 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö

21. *Suomalainen valmiusjoukko* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 693 000 mk, mistä 293 000 mk aiheutuu lähinnä palkkakustannusten noususta sekä 400 000 mk YK-koulutuskeskuksen uuden kurssirakennuksen av-välineiden hankinnasta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valmiusjoukon varustamis- ja koulutusmenoihin, sotilastarkkailijoiden palkkauksiin

ja kansallisen päivärahan maksamiseen, yhteis-pohjoismaisten YK-kurssien menoihin sekä valmiusjoukosta kotimaassa aiheutuviin ylläpito-, palkkaus- ja hallintomenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisesti enintään 30 henkilöä.

1987 esitys.....	6 013 000
1986 menoarvio.....	5 320 000
1985 tilinpäätös.....	5 107 000

90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

Valtion pukutehdas valmistaa ensisijaisesti sotilaspukimia puolustusvoimille ja virkapukuja muiden valtion laitosten käyttöön. Tehdas valmistaa myös retkeily- ja metsästysasuja sekä työpukuja. Valtion laitokset muodostavat edelleen suurimman asiakasryhmän, mutta pukutehtaan tarkoituksena on lisätä myyntiä myös yksityiselle sektorille.

Hallinto- ja tuotantokustannusten alentamiseksi jatketaan aikaisemmin aloitettua leikkaamon toimintojen kehittämistä ja hallintotoimintojen rationalisointia atk-järjestelmien käyttöönotolla. Lisäksi tehdään tarkoituksena on tehostaa yksityiselle sektorille suuntautuvan valmistustuotannon tuotekehittelyä.

Vuoden 1987 liikevaihdon tavoitteeksi Valtion pukutehdas on asettanut 51,4 milj. mk. Tämä merkitsee 8 %:n kasvua edelliseen vuoteen. Liikevaihdosta valtion laitosten osuus on 70—75 %. Puolustusministeriö on tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun liittyen asettanut Valtion pukutehtaan tulostavoitteeksi 6 % käyttökateen liikevaihdosta ja 2 %:n ylijäämän jäl-

leenhankintahintaiseen (6,8 %:n hankintahintaiseen) vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle. Tavoite vastaa 880 000 markan ylijäämää.

Valtion pukutehtaan käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 47,5 milj. mk ja sijoitusmenoihin 1,4 milj. mk.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

Liikevaihto.....		51 360 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet.....	24 100 000	
Palkat.....	18 380 000	
Henkilöstökulut.....	4 270 000	
Muut kulut.....	2 030 000	
Varaston muutos.....	— 400 000	—48 380 000
Käyttökate.....		2 980 000
Poistot.....		— 2 100 000
Liikeylijäämä.....		880 000
Muut tuotot.....	+	650 000
Muut kulut.....	—	650 000
Tilikauden ylijäämä.....		880 000

Valtion pukutehtaan kehitys vuosina 1985—1987

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*)	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	43.9 (16.3)	47.5 (8.2)	51.4 (8.1)
Käyttökate liikevaihdosta %	4.2	4.6	5.8
Ylijäämä			
— milj. mk	0.7	0.8	0.9
— sidotusta pääomasta % ..	6.2	6.5	6.8
— liikevaihdosta %	1.6	1.7	1.7
Investoinnit liikevaihdosta %	3.2	5.1	2.7
Volyymin muutos %	6.6	5.1	8.8
Tuottavuuden muutos % (jalostusarvo/palkat ja henkilö- kustannukset)	2.8	1.2	2.7

*) Suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

Vammaskosken tehdas valmistaa ensisijaisesti puolustusvoimille ammuskuoria ja tekee aseiden korjaus- ja muutostöitä. Tämän lisäksi tehdas valmistaa tiehöyliä ja traktorikaivureita. Vuonna 1987 toiminnan painopistealueet säilyvät ennallaan. Tehtaan tarkoituksena on lisätä ammuskuorien tuotantokapasiteetin käyttöä tehostamalla markkinointia. Tehdas jatkaa materiaalinohjaus- ja tuotannonohjausjärjestelmien kehittämistä sekä maansiirtokoneiden tuotekehittelyä.

Vuoden 1987 liikevaihdon tavoitteeksi Vammaskosken tehdas on asettanut 66 milj. mk. Tämä merkitsee 19 %:n kasvua edelliseen vuoteen. Liikevaihdosta puolustusvoimien osuus on noin 50 % ja valtion osuus yhteensä noin 70 %. Sen johdosta, että teollisuuslaitoksen kriisiajan varalle tehdyt valmiusinvestoinnit heikentävät tehtaan kannattavuutta sekä että teollisuuslaitoksen tarkoituksena on tuottaa puolustusvoimien tarvitsemat valmisteet mahdollisimman edullisesti, puolustusministeriö on asettanut tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun liittyen Vammaskosken tehtaan tulostavoitteeksi 6 % käyttökateen liikevaihdosta ja 0.8 % ylijäämän jälleenhankintahintaiseen (1.2 %:n hankintahintaisen) vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle. Tavoite vastaa 600 000 markan ylijäämää.

Vammaskosken tehtaan käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 65 milj. mk ja sijoitusmenoihin 14.7 milj. mk.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslas-
kelma vuodelle 1987:

	mk	
Liikevaihto	66 000 000	
Kulut		
Palkat	27 000 000	
Muut henkilökulut	6 500 000	
Aineet ja tarvikkeet	29 700 000	
Muut kulut	4 500 000	
Valmistus omaan käyttöön	— 5 000 000	
Varastojen muutos	— 550 000	— 62 150 000
Käyttökate		3 850 000
Poistot		— 3 550 000
Liikeylijäämä		300 000
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	+ 150 000	
Muut tuotot	+ 550 000	
Muut kulut	— 400 000	300 000
Tilikauden ylijäämä		600 000

Vammaskosken tehtaan kehitys vuosina
1985—1987

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*)	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	46.6 (1.5)	55.6 (19.3)	66.0 (18.7)
Käyttökate liikevaihdosta %	8.5	6.6	5.8
Ylijäämä			
— milj. mk	0.7	0.6	0.6
— sidotusta pääomasta % ..	1.4	1.1	1.2
— liikevaihdosta %	1.6	1.0	0.9
Investoinnit ¹⁾ liikevaihdosta %	5.4	4.9	6.1
Tuottavuuden muutos % (jalostusarvo/henkilö)	5	5	5

*) Suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

¹⁾ Sisältää TMA:ssa myönnettyt Vammaskosken tehtaan taseeseen aktivoitavat määrärahat.

Lapuan patruunatehdas valmistaa ensisijaisesti patruunoita puolustusvoimille. Tehdas valmistaa myös patruunoita urheilu- ja metsästyskäyttöön. Lisäksi tehdas tekee tehonsiirto- ja kuljetinketjuja sekä muita metallialan töitä.

Vuonna 1987 investointien painopiste on sotilaspatriunatuotannon kehittämässä. Tehtaan tarkoituksena on jatkaa tulosvastaulliseksi yksiköksi muodostetun ketjutehtaan kehittämistä uusimalla tuotantokoneita ja -laitteita sekä aiemmin aloitettua toiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen tähtäävää projektia, jossa pääalueina ovat johtamisjärjestelmät, organisaatio, tuotekehitys ja markkinointi.

Vuoden 1987 liikevaihdon tavoitteeksi Lapuan patruunatehdas on asettanut 95 milj. mk. Tämä merkitsee 11 %:n kasvua edelliseen vuoteen. Liikevaihdosta valtion osuus on noin 50 %. Sen johdosta, että teollisuuslaitoksen kriisiajan varalle

tehdyt valmiusinvestoinnit heikentävät tehtaan kannattavuutta sekä että teollisuuslaitoksen tarkoituksena on tuottaa puolustusvoimien tarvitsemat valmisteet mahdollisimman edullisesti, puolustusministeriö on asettanut tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun liittyen Lapuan patruunatehtaan tulostavoitteeksi 7 % käyttökateen liikevaihdosta ja 0.5 %:n ylijäämän jälleenhankintahintaiseen (0.6 %:n hankintahintaiseen) vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle. Tavoite vastaa 686 000 markan ylijäämää.

Lapuan patruunatehtaan käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 86.3 milj. mk ja sijoitusmenoihin 13.1 milj. mk.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mk	
Liikevaihto	95 000 000	
Kulut		
Aineet	41 500 000	
Palkat	34 300 000	
Henkilöstökulut	7 400 000	
Vuokrat	16 000	
Muut kulut	7 200 000	
Valmistus omaan käyttöön	— 4 000 000	
Varaston muutos	2 000 000	—88 416 000
Käyttökate	6 584 000	
Poistot	— 6 233 000	
Liikelylijäämä	351 000	
Muut tuotot	+ 740 000	
Muut kulut	—250 000	490 000
		841 000
Välittömät verot	— 155 000	
Tilikauden ylijäämä	686 000	

Lapuan Patruunatehtaan kehitys vuosina 1985—1987

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*)	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	75.0	86.0	95.0
	(-0.9)	(14.6)	(10.6)
Käyttökate liikevaihdosta %	6.5	6.4	6.9
Ylijäämä			
— milj. mk	0.5	0.3	0.7
— sidotusta pääomasta % ..	0.5	0.2	0.6
— liikevaihdosta %	0.7	0.3	0.7
Investoinnit liikevaihdosta %	8	9	13.8
Tuottavuuden muutos % (jalostusarvo/henkilö).....	7	6	11

*) Suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

Metsätaloustoiminta käsittää puolustusministeriön hallinnassa olevien metsien hoidon, hakkuut ja perusparannukset.

Hallinnassa olevasta 66 000 hehtaarin maapinta-alasta metsätaloukseen osuus, jolla voidaan harjoittaa puun tuottoa, on 42 000 ha. Metsätaloussuunnitelmiin perustuva, laskettu kokonaispuusto on 3 milj. m³ ja vuotuinen kasvu 100 000 m³.

Metsänhoito- ja perusparannustoimenpiteitä apuna käyttäen voidaan nykyistä puustoa, n. 70 m³/ha, sekä hakkuu- ja myyntimääriä lisätä.

Puutavaran hakkuu ja myynti vuosina 1983—1987:

	1983	1984	1985	TMA 1986	Esitys 1987
Puuston hankintahakkuumäärät, m ³	58 500	58 400	65 300	60 000	65 500
Puutavaran myyntitulot, 1 000 mk	12 265	12 261	13 609	12 000	12 500

Puolustusvoimien käyttöön tulevan puutavaran korjuuta ja toimituksia sekä samalla taloudellisuutta lisätään ja tehostetaan. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota metsätiestöjen korjauksiin ja kunnossapitoon.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mk	
Tuotot	12 500 000	
Kulut		
Palkat	6 700 000	
Muut henkilömenot	1 800 000	
Vieraat palvelukset	2 300 000	
Aineet	500 000	
Muut kulut	200 000	11 500 000
Metsätaloustoiminnan ylijäämä	1 000 000	

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentin alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk eläkeläisten lukumäärän ja eläkkeiden nousun johdosta. Momentin määrärahasta ehdotetaan enintään 10 000 mk vuoden 1987 kuluessa myönnettäviin ylimääräisiin eläkkeisiin.

1987 esitys.....	14 190 000
1986 menoarvio.....	13 190 000
1985 tilinpäätös.....	11 315 652

21. *Pukutehdas* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 47 500 000 mk henkilöstön palkkoja, raaka- ja tarveaine- sekä muita käyttömenoja varten. Lisäys 4 500 000 mk aiheutuu kustannustason noususta sekä arvioidusta tuotannon lisäyksestä.

1987 esitys.....	47 500 000
1986 menoarvio.....	43 000 000
1985 tilinpäätös.....	41 709 892

22. *Vammaskosken tehdas* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 000 mk, mikä aiheutuu ensisijassa tuotannon määrän kasvusta. Henkilökunnan keskivahvuuden ennakoidaan olevan enintään 320 henkeä.

1987 esitys.....	65 000 000
1986 menoarvio.....	50 000 000
1985 tilinpäätös.....	54 593 398

23. *Patruunatehdas* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 300 000 mk kustannusten nousun ja tuotannon kasvun johdosta.

1987 esitys.....	86 300 000
1986 menoarvio.....	80 000 000
1985 tilinpäätös.....	70 705 026

24. *Metsätalous* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk, josta 1 100 000 mk aiheutuu metsäpinta-alojen kasvusta sekä energiakäyttöön valmistettavan puutavaran ja nuorten kasvatusmetsien hakkuiden lisääntymisestä sekä 200 000 mk metsä- ja harjoitusteiden korjaus- ja kunnossapitotarpeen lisäyksestä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkaukseen, puun korjauseen ja puutavaran markkinointiin sekä puolustusministeriön metsien hoitoon liittyviin palkkaus- ja materiaalimenoihin, työvälineiden hankintaan, työntekijöiden

kuljetukseen, majoitukseen, terveydenhoitoon, työsuojeluun, metsäalueiden teiden, maa-alueiden, riistan ja kalavesien hoitoon, harjoitusalueiden ennakoivaan metsäpalontorjuntaan sekä harjoitus- ja puistoalueiden kunnostukseen.

1987 esitys.....	11 200 000
1986 menoarvio.....	9 900 000
1985 tilinpäätös.....	9 411 591

70. *Teollisuuslaitosten konebankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 24 200 000 mk seuraavasti:

a) Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa Lapuan patruunatehtaan hylsytuotannon koneiden, laitteiden ja muiden tuotantovälineiden uusintaa varten myönnetyn tilausvaltuuden ja vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa Vammaskosken tehtaan vanhan ammustuotantolinjan saneerausta varten myönnetyn tilausvaltuuden vuoden 1987 maksuja varten ehdotetaan momentille 16 500 000 mk. Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia ja tilauksia, ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana saadaan tehdä sopimuksia ja tilauksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä sopimuksista ja tilauksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Pukutehtaan koneiden ja laitteiden uusintaa varten ehdotetaan momentille 1 400 000 mk.

c) Vammaskosken tehtaan koneiden ja laitteiden uusintaa varten ehdotetaan momentille 3 500 000 mk.

d) Lapuan patruunatehtaan ketjutuotantoyksikön kannattavuuden parantamiseksi ehdotetaan momentille koneiden ja laitteiden uusintaa varten 2 000 000 mk sekä tehtaan vartiointi- ja valvontajärjestelmien parantamista varten 800 000 mk eli yhteensä 2 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion pukutehdas.....	1 400 000
Vammaskosken tehdas.....	10 000 000
Lapuan patruunatehdas.....	12 800 000
Yhteensä	24 200 000

1987 esitys.....	24 200 000
1986 menoarvio.....	24 300 000
1986 lisämenoarvio.....	1 500 000
1985 tilinpäätös.....	26 100 000

74. *Teollisuuslaitosten rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk rakennustöiden loppuunsaattamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Vammaskosken tehdas				1 000 000	4 700 000
Ammusmaalaamo	1 006	5 700 000	5 666		
Lapuan patruunatehdas				200 000	300 000
Vartiointirakennus	64	210 000	3 281		
Alueytöt		290 000			
				<u>Yhteensä</u>	<u>5 000 000</u>

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Lapuan patruunatehtaan vartiointia ja valvontaa palvelevien aluetöiden kustannusarvio-osuus oli vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa 180 000 mk. Suunnitelmien tarkistusten johdosta aluetöiden kustannusarviota on lisätty 290 000 markkaan.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	2 700 000
1985 tilinpäätös	7 480 000

78. *Puolustusministeriön metsien perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 270 000 mk metsäteiden rakentamista, ojituksia ja muita metsänparannustoimenpiteitä varten.

1987 esitys	270 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	210 000

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot

02. *Työrajoitteisten palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 942 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien palvelukseen työllistettävien fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten tai muiden syiden johdosta työrajoitteisten henkilöiden palkkausmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 700 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työrajoitteisten työllistäminen puolustusvoimien palvelukseen	42 733 000
Sosiaaliturvamaksu	3 162 000
<u>Yhteensä</u>	<u>45 895 000</u>

1987 esitys	45 895 000
1986 menoarvio	42 953 000
1985 tilinpäätös	38 717 954

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk toimikuntien vähentymisen johdosta.

1987 esitys	90 000
1986 menoarvio	190 000
1985 tilinpäätös	85 768

40. *Lapuan patruunatehtaalle keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta maksettavat*

tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 360 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tapaturmalain mukaisten korvausten suorittamiseen. Tapaturmavirasto maksaa Lapuan patruunatehtaalla keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta tapaturmavakuutuslain mukaisia korvauksia. Valtioneuvoston 22.10.1954 tekemän päätöksen mukaan tapaturmavirasto veloittaa suorittamansa korvaukset täysimääräisinä Lapuan patruunatehtaalta.

1987 esitys.....	360 000
1986 menoarvio.....	360 000
1985 tilinpäätös.....	324 301

90. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää suomalaisista valvontajoukoista aiheutuvien menojen laskutuksessa ja sotilasasiamestojen toiminnan tilinpidossa syntyviin tappiollisiin kurssieroihin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin hyvitykseksi saataisiin kirjata vastaavat kurssivoitot. Mikäli kurssivoitoista kertyvät tulot ovat menoja suuremmat, kirjataan ylimenevä osa tuloista momentin 12.27.99 hyvitykseksi.

1987 esitys.....	50 000
1986 menoarvio.....	50 000
1985 tilinpäätös.....	28 110

Pääluokan 27 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Puolustusministeriö (150).....	24 327	26 646	28 144	+ 1 498	+ 6
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot (160).....	1 563 593	1 626 626	1 809 990	+ 183 364	+ 11
14. Asevelvollisten ylläpitomenot (160).....	502 410	526 607	553 061	+ 26 454	+ 5
20. Perushankintamenot (160).....	650 600	867 000	1 008 200	+ 141 200	+ 16
25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot (160).....	1 618 074	1 548 123	1 583 000	+ 34 877	+ 2
27. Kiinteistömenot (160).....	545 843	577 807	590 350	+ 12 543	+ 2
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö (030).....	128 869	5 320	6 013	+ 693	+ 13
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150).....	33 790	27 250	29 470	+ 2 220	+ 8
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot (150).....	39 176	43 553	46 395	+ 2 842	+ 7
Yhteensä	5 106 682	5 248 932	5 654 623	+ 405 691	+ 8

Pääluokan 27 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150).....	187 736	196 090	224 190	+ 28 100	+ 14
Yhteensä	187 736	196 090	224 190	+ 28 100	+ 14

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa aloitettua valtiovarainministeriön johtamisedellytysten ja organisaation kehittämistä on tarkoitus valmistuneiden selvitysten perusteella jatkaa. Tietojärjestelmien hyväksikäyttöön, johtamisjärjestelmiin, henkilöstöhallintoon sekä toiminnan rationalisointiin liittyvien virasto- ja laitoskohtaisten kehittämispalvelujen kysyntä on hallinnossa kasvamassa. Tämän johdosta ehdotetaan valtion koulutuskeskuksesta muodostettavaksi valtionhallinnon kehittämiskeskus, johon siirrettäisiin ministeriön järjestelyosastosta ja palkkaosastosta edellä mainittuja kehittämistehtäviä. Palkkaosastosta olisi tarpeen samassa yhteydessä siirtää eräitä työterveyshuollon ja työsuojelun tehtäviä valtiokonttoriin. Ministeriön tulo- ja menoarvio-osaston toimintaa ja organisaatiota kehitetään lähinnä finanssipoliittisen valmistelun organisaatiota uudistamalla sekä asioiden valmistelumenettelyä rationalisoimalla. Viimeksi mainitut toimenpiteet on mahdollista alkuvaiheessa toteuttaa osaston sisäisillä tehtäväjärjestelyillä.

Tehtäväsiirtojen seurauksena valtiovarainministeriön ja erityisesti sen järjestelyosaston vastuualueena korostuisivat hallinnon tuottavuuden ja tehokkuuden yleisohjaus muun muassa hallinnon rakenteita ja ohjausjärjestelmiä, teknologian hyväksikäyttöä ja hallintomenettelyjä kehittämällä. Järjestelyosaston alaisuuteen on tarkoitus siirtää

resurssihallinnon keskitettyjä palveluja tuottavista yksiköistä valtion painatuskeskus. Tietohallinnon koordinoitintarpeen jatkuvasti lisääntyessä keskeisistä tietohallintoviranomaisista myös tilastokeskus esitetään siirrettäväksi järjestelyosaston alaiseksi.

Uudelleenjärjestelyjen seurauksena toteutettaisiin ministeriöstä yhteensä 22 viran, toimen tai tehtävän siirto Valtionhallinnon kehittämiskeskukseen ja neljän valtiokonttoriin. Järjestelyosaston nykyiset viisi toimistoa korvattaisiin neljällä toimistolla samalla osaston sisäistä työnjakoa selkeyttäen. Palkkaosaston henkilöstöhallintotoimisto ja yleinen toimisto esitetään yhdistettäväksi.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 043 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 60 000 mk tilapäisten palkkioihin kertamenona ulkomaisiin oppilaitoksiin jatkokoulutukseen lähtevien henkilöiden opiskelun ajaksi palkattavien henkilöiden palkkioihin, 50 000 mk työsuhdepalkkoihin tehtävien järjestelyä varten sekä vähennystä 525 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 60 000 mk kertamenon johdosta. Momentin lisäys on 3 011 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 24 tilapäistä ja 52 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 651 500	35 381 100	— 15	257
Tilapäisten palkkiot	— 165 400	1 777 700	— 3	24
Työsuhdepalkat	+ 220 500	6 889 200	— 8	52
Muut palkat ja palkkiot	+ 300	7 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 304 100	3 260 400	—	—
Yhteensä	+ 3 011 000	47 316 000	— 26	333

Henkilöstön määrän vähennyksestä 22 aiheutuu siirrosta momentille 28.70.01 ja neljä siirrosta momentille 28.05.01.

Lisäperustelut:

Ministeriön ja sen hallinnonalan organisaatiojärjestelynä ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten ja riittävän ajan varaamiseksi muutoksien edellyttämiin järjestelyihin lakkautettavaksi 1.12.1987 mennessä seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 apulaiskoulutuspäällikkö (järjestelyosasto) ..	A 24
1 ylitarkastaja (järjestelyosasto)	A 24
2 ylitarkastajaa (järjestelyosasto)	A 23
2 ylitarkastajaa (järjestelyosasto)	A 22
1 hallintotarkastaja	A 22
3 hallintotarkastajaa	A 21
2 hallintotarkastajaa	A 20
1 tarkastaja	A 18
2 konekirjoittajaa	A 4
1 toimistovirkailija	A 2

Edellä olevien lisäksi ehdotetaan työsuhdepalloista vähennettäväksi 1.12.1987 mennessä 58 800 mk ylitarkastajan, kahden erikoistutkijan, tutkijan, vanhemman suunnittelijan ja julkaisu-sihteerin palkkoina siirtona momentille 28.70.01.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi peruspalkkainen ylitarkastajan virka (A 25) (palkkaosasto) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 7).

Edellä olevien lisäksi ehdotetaan työsuhdepalloista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 245 000 mk siirtona momentille 28.05.01 työterveyslääkäriin ja työterveyshuollon tarkastajan palkkoina.

Tehtäviä vastaavan toimirakenteen muodostamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 toimistopäällikkö (järjestelyosasto)	S 26
2 finanssineuvosta	S 26
1 neuvotteleva virkamies	S 26
1 neuvotteleva virkamies	S 25
2 ylitarkastajaa	S 23
Peruspalkkainen:	
1 nuorempi hallitussihteeri	A 22
Ylimääräinen:	
1 nuorempi budjettisihteeri	A 22
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 toimistopäällikkö (palkkaosasto)	S 26
1 ylitarkastaja (yleinen osasto)	S 24
Ylimääräiset:	
1 toimistopäällikkö (järjestelyosasto)	A 26
1 vanhempi tutkija	A 21
2 ylitarkastajaa (järjestelyosasto)	A 23
1 esittelijä	A 21

Lisäksi voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 226 900 mk neuvottelevan virkamiehen (S 25) ja esittelijän (A 21) palkkioina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen esittelijän toimi (A21). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 91 900 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

1987 esitys	47 316 000
1986 menoarvio	44 305 000
1985 tilinpäätös	41 085 609

09. Pysyvät neuvottelukunnat

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 59 000 mk, mistä 58 000 mk siirtona momentille

28.01.29. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi päätoiminen sihteeri.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion rakennusasiain neuvottelukunta ...	27 000
Kunnallisten virkaehtosopimusasiain neuvottelukunta	192 000
Valtion työehtosopimusasiain neuvottelukunta	37 000
Tulliasiain neuvottelukunta	52 000
Valtion työterveys- ja työturvallisuusasiain neuvottelukunta	37 000
Valtion henkilöstöpolitiikan neuvottelukunta	44 000
Valtion eläkeneuvottelukunta	35 000
Tietotekniikan neuvottelukunta	70 000
Yleishyödyllisten yhteisöjen verovapauslautakunta	95 000
Metalli- ja rakennusteollisuuden veronhuojennusneuvottelukunta	70 000
Indeksilain soveltamislautakunta	25 000
Muut neuvottelukunnat	72 000
Yhteensä	756 000
1987 esitys	756 000
1986 menoarvio	815 000
1985 tilinpäätös	574 305

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu henkilörekistereiden ja palkkialastojen sovellusten lisääntyvistä käytöstä sekä kehittämisestä, tulonjakoselvityksiin ja laskentamalleihin liittyvien tietojärjestelmien edelleen kehittämisestä sekä ulkopuolisten tiedostojen lisääntyvistä käytöstä. Kun momentilta vähennetään 30 000 mk ostettavien atk-laitteiden vuokrina, lisäys on 120 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-laittevuokra- ja huoltomaksuihin, palvelusten ostoon, koneiden ja laitteiden asennus- ja käyttökustannuksiin sekä atk-tarvikehankintoihin.

1987 esitys	3 320 000
1986 menoarvio	3 200 000
1986 lisämenoarvio	—300 000
1985 tilinpäätös	2 553 291

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 019 000 mk, mistä 450 000 mk aiheutuu matkamenoista mo-

mentin 24.99.21 perusteluihin viitaten ja 411 000 mk henkilöstö-, kiinteistö- ja julkaisu-toiminnan menoista, ulkopuolisilla teetettävistä tutkimuksista, painatuskustannusten noususta, 58 000 mk siirrosta momentilta 28.01.09 sekä 100 000 mk kertamenosta ministeriöesitteen uusimiseksi. Kun momentilta vähennetään kertameno 240 000 mk ja laitevuokrina 50 000 mk, lisäys on 729 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Suomen osuuden maksamiseen Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston menoista sekä neuvoston kokouksiin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, ministeriötä palvelevien ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, palkkausten tarkistusmenettelyyn liittyvistä toimenpiteistä kuten tarvittavien tilastojen laatimisesta, neuvotteluista, sovitelutoimesta ja välityslautakunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin, edustusmenoihin ja muihin valtion palkkausten tarkistamisesta aiheutuviin menoihin sekä sopimusvaltuuskunnan toiminnasta aiheutuviin edustus-, toimisto- ja muihin kulutusmenoihin ja muusta toimiehtosopimusmenettelystä aiheutuviin menoihin. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen OECD-edustustoon palkatusta erityisavustajasta sekä OECD-sihteeristöön harjoittelijaksi lähtevästä henkilöstä aiheutuviin kuluihin, ministeriön julkaisujen käännöspalkkioihin, virka-ansiomerkkien hankkimiseen, valtion virastojen ja laitosten palveluista tiedottamiseen ja kiinteistöistä omistajalle kuuluviin menoihin sekä hallinnonalan henkilöstökoulutukseen.

1987 esitys	10 289 000
1986 menoarvio	9 560 000
1985 tilinpäätös	7 941 195

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk, mistä 875 000 mk mikrotietokoneiden ja kopiokoneiden hankintaa sekä 125 000 mk muun kaluston ja konttorikoneiden uusimista varten.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	890 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	2 020 000

05. Valtiokonttori

Valtion henkilöstön työpaikkaterveydenhuollon ja työsuojelun kehittämiseksi sekä valtion vahingonkorvaustoiminnan yhtenäistämiseksi siirretään 1.3.1987 lukien tapaturmaviraston siviiliosaston tehtävät valtiosiokonttorille sekä annetaan samasta ajankohdasta lukien pysyvästi valtiosiokonttorin tehtäväksi valtion työpaikkaterveydenhuollon täytäntöönpanoon liittyvät tehtävät sekä asiantuntija-avun antaminen virastoille ja laitoksille työpaikkaterveydenhuollon ja työsuojelun kysymyksissä. Tapaturmavirastosta siirretään valtiosiokonttoriin tehtäviä vastaava henkilöstö sekä muut voimavarat. Valtiovarainministeriön ja valtiosiokonttorin välillä jo vuoden 1986 aikana tilapäisinä toteutetut henkilöstöjärjestelyt ehdotetaan samalla pysyväistettäväksi. Valtiokiokonttorissa tehtävät liitetään henkilöstöhallinto-osaston tehtäviin, jolloin tapaturmaviraston liikennevahinkotoimisto yhdistetään valtiosiokonttorin oikeudelliseen toimistoon ja valtiosiokonttorin henkilöstöhallinto-osastolle siirretään tapaturmaviraston rikosvahinkotoimisto ja perustetaan tapaturmatoimisto, jota tapaturmavirastossa vastasi siviiliosaston yleinen toimisto, sekä perustetaan henkilöstöhallinto-osastolle henkilöstötoimisto. Tehtäväjärjestelyjen edellyttämät toimenpiteet valtiosiokonttorin johtamisorganisaatiossa selvitetään siten, että ne voidaan tarpeellisilta osin ottaa huomioon vuoden 1988 menoarvioesityksen valmistelussa. Tapaturmavirastosta lakkautettavien virkojen ja toimien haltijat siirtyvät valtiosiokonttoriin perustettaviin virkoihin ja toimiin. Tehtäviä hoitavan henkilöstön kokonaismäärä ei järjestelyjohdosta muutu.

Edellä mainittujen tehtävien siirtämisen johdosta siirretään kymmentä kuukautta vastaava osuus momentista 12.33.24 Tapaturmavakuutus-toimintaa harjoittavien yhtiöiden maksuosuus perustettavalle samannimiselle momentille 12.28.24 sekä siirrettäviä tehtäviä vastaava osuus kymmeneltä kuukaudelta momentilta 12.33.99 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot momentille 12.28.99 Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot. Vastaavasti siirretään luvun 33.24 Eräät vahingonkorvaukset momenteista 50 Tapaturmakorvaukset, 53 Liikennevakuutuskorvaukset ja 55 Rikosvahinkokorvaukset kymmentä kuukautta vastaava osuus tämän luvun momentiksi 50.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 384 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 8 562 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 100 000 mk ylityöpalkkioiden lisääntymisen, 20 100 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen, luvun sekä momentin 33.14.01 perusteluihin viitaten momentilta 33.14.01 siirron johdosta muihin palkkoihin ja palkkioihin asiantuntijoiden palkkioina 117 000 mk, liikennevahinkotarkastajien palkkioina 137 000 mk ja asiamiesten palkkioina 42 000 mk sekä vähennystä kertamenona 263 600 mk. Momentin lisäys on 12 099 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 22 tilapäistä sekä 23 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 9 961 400	34 525 300	+ 117	411
Tilapäisten palkkiot	+ 454 200	1 600 400	+ 7	22
Työsuhdepalkat	+ 431 200	3 252 000	+ 1	23
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 37 000	262 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 313 500	702 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 901 700	2 985 300	—	—
Yhteensä	+ 12 099 000	43 328 000	+ 125	456

Henkilöstön määrän lisäyksestä 72 aiheutuu siirrosta momentilta 33.14.01 ja neljä siirrosta momentilta 28.01.01, 43 siirrosta momentilta

31.94.01 ja kolme siirrosta momentilta 26.75.01. Lisäyksessä on otettu huomioon yhden vähennys siirtona momentille 28.70.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
1 apulaisosastopäällikkö	A 25
1 toimistopäällikkö	A 24
3 korvauslakimiestä	A 21
1 esittelijä	A 17
5 osastosihteeriä	A 14
6 osastosihteeriä	A 13
1 osastosihteeri	A 12
1 kirjaja	A 10
1 toimistovirkailija	A 7
2 toimistovirkailijaa	A 5
2 toimistovirkailijaa	A 4
3 konekirjoittajaa	A 4
Ylimääräiset:	
1 toimistopäällikkö	A 24
1 korvauslakimies	A 21
2 esittelijää	A 16
3 esittelijää	A 15
7 osastosihteeriä	A 13
1 toimistosihteeri	A 10
1 toimistosihteeri	A 8
1 toimistovirkailija	A 7
2 toimistovirkailijaa	A 5
3 toimistovirkailijaa	A 4
5 toimistovirkailijaa	A 3
7 toimistovirkailijaa	A 2
3 toimistovirkailijaa	A 1
5 konekirjoittajaa	A 4

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 210 000 mk, mistä 160 000 mk luvun perusteluihin viitaten kolmen toimihenkilön palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien siirtona momentilta 33.14.01.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan henkilöstöhallinto-osastoon 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Sopimuspalkkainen:	Palkkausluokka
1 ylilääkäri, toimistopäällikkönä	S 24
Peruspalkkainen:	
1 ylitarkastaja	A 24
Ylimääräiset:	
1 tarkastaja	A 18
1 toimistosihteeri	A 7

Henkilöt on aikaisemmin palkattu momentin 28.01.01 määrärahalta.

Valtion alueellisista työterveysasemista osa on tarkoitettu siirtää vuoden 1987 aikana valtiokonto-

rin alaisuuteen. Tämän johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
2 vastaanottoavustajaa	A 5
Ylimääräiset:	
3 työterveyshoitajaa	A 15
14 työterveyshoitajaa	A 14
22 vastaanottoavustajaa	A 5
1 vastaanottoavustaja	A 4

Tointen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 31.94.01 määrärahalta.

Lisäksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 321 100 mk aikaisemmin momentin 26.75.01 määrärahalta palkattujen yhden apulaisylilääkäriin (A 25), yhden työterveyshoitajan (A 14) ja yhden toimistovirkailijan (A 4) palkkaamiseksi sekä aikaisemmin momentin 31.94.01 määrärahalta palkatun vastaanottoavustajan (A 3) palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien.

Keskuskirjanpito-osastolle ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi erikoistutkijan virka (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa toimistopäällikön virka (A 23).

Työsuuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 162 000 mk asiantuntijalääkäriin palkkaamiseksi eläkeosastolle työkyvyttömyyden arviointitehtäviä varten.

Vuodesta 1983 lukien kertamenoluonteisena palkatun henkilöstön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan valtionvelka- ja lainananto-osastolle perustettavaksi korkotukien maksatustehtävien hoitamiseksi ylimääräinen apukamreerin toimi (A 16) ja ylimääräinen kirjanpitäjän toimi (A 7).

Työsuuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 61 000 mk suunnittelijan palkkaamiseksi 1.7.1987 lukien henkilöstöhallinto-osastolle tilastokeskuksesta siirrettävien rekisterien kehittämistehtäviin.

Työsuuhdepalkkoista ehdotetaan vähennettäväksi 1.12.1987 mennessä 11 400 mk erikoistutkijan palkkana lukujen 28.01 ja 70 perusteluihin viitaten siirtona momentille 28.70.01.

Työsuuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 125 000 mk suunnittelijan edelleen palkkaamiseksi henkilöstöhallinto-osastolle.

1987 esitys	43 328 000
1986 menoarvio	31 229 000
1985 tilinpäätös	27 569 062

25. *Palvelusubdettietojen rekisteröinti* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työkirjoissa ja nimikirjoissa olevien eläkeoikeuteen vaikuttavien tietojen atk-rekisteröinnistä aiheutuviin kustannuksiin. Työkirjatietojen rekisteröintiä on tehty vuosina 1981—1985. Tämän jälkeen rekisteröidään vastaavat nimikirjatiedot, joiden osalta työ päättyy vuonna 1988. Määrärahasta saadaan suorittaa kaikki rekisteröintityöstä aiheutuvat menot sekä palkata keskimäärin enintään kymmenen henkilöä.

1987 esitys	1 200 000
1986 menoarvio	1 200 000
1985 tilinpäätös	1 100 000

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 076 000 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu kertamenosta eläketietokanta- ja lainatietokantasysteemien käyttöönottoa varten ja 3 976 000 mk toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta sekä 100 000 mk siirrosta luvun perusteluihin viitaten momentilta 33.14.29. Kun momentilta vähennetään kertameno 950 000 mk sekä 8 200 000 mk valtion yhtenäisen maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän tilivirastojen maksettavaksi siirtyviä käytömenoja, vähennys on 4 074 000 mk. Momentin määrärahaa arvioidaan käytettävän 7 000 000 mk koko valtionhallintoa palvelevien valtiokonttorin ylläpitämien tietojärjestelmien kehittämiseen ja käyttöön ja 14 500 000 mk valtiokonttorin tietojärjestelmien käyttöön ja kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ja -ohjelmistojen oston, atk-laitteiden huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden ja -lomakkeiden hankintaan.

1987 esitys	21 500 000
1986 menoarvio	25 574 000
1986 lisämenoarvio	— 300 000
1985 tilinpäätös	20 450 761

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 341 000 mk, mistä 280 000 mk aiheutuu kertamenosta valtion yhtenäisen maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän käyttäjän ohjeiston painamiseen, 46 000 mk lähinnä virkamatkojen ja henkilöstökoulutuksen tarpeen lisääntymisestä, 865 500 mk luvun perusteluihin viitaten siirrosta momentilta 33.14.29, 50 000 mk kertamenosta muuttokustannuksiin sekä 99 500 mk toimistomenojen kas-

vusta. Kun momentilta vähennetään kertameno 120 000 mk, lisäys on 1 221 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten kouluttajien palkkioiden sekä eläkkeenhakijoiden lääkirintutkimuskustannusten ja Työeläkelaitosten Liitto ry:n ja Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto ry:n jäsenmaksujen maksamiseen sekä liikennevahinkoasioissa hankittavista lausunnoista aiheutuvien kustannusten suorittamiseen.

1987 esitys	4 518 000
1986 menoarvio	3 297 000
1985 tilinpäätös	2 666 803

50. (28.80.99 ja 99.95) *Eräät valtion maksamat korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 63 175 000 mk, mistä 63 025 000 mk on siirtoa momenteilta 33.24.50, 53 ja 55 eli 63 575 000 mk seuraavasti:

1. *Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk, mikä aiheutuu korvaushakemusten lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virantoimituksesta tai työtehtävistä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (794/80) sekä eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (891/80) mukaisiin menoihin. Alamomentin loppusumma on 350 000 mk.

2. *Syyttömästi vangituille tai tuomituille valtion varoista suoritettavat korvaukset.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk hakemusten lisääntymisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tuomioon perustuvien tai hakemuksesta myönnettävien korvausten suorittamiseen syyttömästi vangituille tai tuomituille. Alamomentin loppusumma on 200 000 mk.

3. *Liikennevakuutuskorvaukset.* Viitaten lukujen 28.05 ja 33.14 perusteluihin alamomentille merkitään siirtona momentilta 33.24.53 kymmentä kuukautta vastaavana osuutena 7 667 000 mk.

Alamomentin määrärahaa käytetään autovastuulain (408/37), liikennevakuutuslain (279/59) ja liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidi- huollosta annetun lain (391/55) nojalla henkilö- ja omaisuusvahinkoihin myönnettävien korvausten maksamiseen.

4. *Tapaturmakorvaukset.* Viitaten lukujen 28.05 ja 33.14 perusteluihin alamomentille mer-

kitään siirtona momentilta 33.24.50 kymmentä kuukautta vastaavana osuutena 49 733 000 mk.

Alamomentin määrärahaa käytetään tapaturmavakuutuslain (608/48), ammattitaitilain (638/67), valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta annetun lain (154/35), korvausten antamisesta maailmansodan aikana erinäisiä vahinkoja kärsineille annetun lain (284/27) sekä muun tapaturmavakuutuslainsäädännön nojalla suoritettaviin tapaturmakorvauksiin.

5. *Rikosvahinkokorvaukset.* Viitaten lukujen 28.05 ja 33.14 perusteluihin alamomentille merkitään siirtona momentilta 33.24.55 kymmentä kuukautta vastaavana osuutena 5 625 000 mk.

Alamomentin määrärahaa käytetään rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) mukaisten korvausten maksamiseen.

1987 esitys	63 575 000
1986 menoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	228 036

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk, mistä 1 050 000 mk aiheutuu atk-laitteiden ja niihin liittyvän erikoiskaluston hankinnoista sekä

150 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden uusimisesta sekä 300 000 mk henkilöstö- ja tehtäväsiirtoihin liittyvistä kalustohankinnoista ja puhelinvaihteen laajennuksesta.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	1 420 000
1985 tilinpäätös	1 000 000

95. *Valtion saatavien turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion laina- ja takaussaatavien sekä perintöomaisuuden turvaamisesta ja hoidosta sekä aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määräraha saadaan käyttää myös kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa, milloin se valtion laina-, takaus- tms. saatavan turvaamiseksi on tarpeen, sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta aiheutuvien menojen suorittamiseen.

1987 esitys	250 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	69 475

07. Eläkkeet

Vuoden 1987 aikana aloitetaan taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden uudistaminen, joka tähtää paremmin nykyisiä tarpeita vastaavien valtion tunnustuksenantamismuotojen kehittämiseen. Tässä yhteydessä eläkkeiden kokonaismäärää vähennetään vuosina 1988—90 keskimäärin kahdeksalla eläkkeellä vuodessa.

05. (28.07.05 ja 30.96.05) *Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 424 141 000 mk eläkkeiden tarkistuksen ja lukumäärän kasvun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, perhe-eläkkeet ja hautausavut	2 965 000 000
Kunnan, seurakunnan ja yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut sekä valtionapulaitosten eläkkeet	1 147 000 000
Kansanedustajain eläkkeet ja perhe-eläkkeet	22 000 000
Toisen korvauslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettut eläkkeet	400 000
Vuonna 1987 suoritettava eläkkeiden tarkistus	200 795 000
Yhteensä	4 335 195 000

1987 esitys	4 335 195 000
1986 menoarvio	3 911 054 000
1985 tilinpäätös	3 680 488 021

06. *Ylimääräiset eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 000 mk seuraavasti:

1. *Ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Vuoden 1986 aikana myönnettäviä eläkkeitä varten alamomentille merkitään lisäystä 7 773 000 mk. Kun eläkkeiden lakkaamisen johdosta alamomentilta voidaan vähentää 200 000 mk, lisäys on 7 573 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston yleis- ja erillispäätösten nojalla erityisryhmille myönnettyjen eläkkeiden maksamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen, jotka on myönnetty tulo- ja menoarvion erityisperusteluiden mukaisesti tehtyjen päätösten nojalla. Alamomentin loppusumma on 74 061 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Uusia ylimääräisiä eläkkeitä varten alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 427 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 5 000 000 mk.

Määrärahasta saadaan käyttää ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (75/74) mukaisten taiteilijaeläkkeiden ja ylimääräisistä sanomalehtimieseläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (37/77) mukaisten sanomalehtimieseläkkeiden myöntämiseen yhteensä 4 000 000 mk kuitenkin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 62 ylimääräistä taiteilijaeläkettä ja 22 ylimääräistä sanomalehtimieseläkettä.

Muutoin alamomentin määrärahaa saadaan käyttää ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Lisäksi määrärahasta saadaan myöntää ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidiin Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimiville toimihenkilöille sekä julkisoikeudellisen Kriminaalihuoltoyhdistyksen palveluksessa oleville niille toimihenkilöille, joiden palkkaukseen myönnetään valtionapua. Eläkkeen määrä laskettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain ja rintamaveteraanien varhaiseläkelain säännöksiä. Eläkkeestä vähennetään samasta palveluksesta työntekijän eläkelain mukaisesti tuleva eläke.

Samoin ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä saadaan myöntää Maatalousseurojen Keskusliiton, sittemmin Maatalouskeskusten Liiton ja vastaavan ruotsinkielisen liiton, ja niiden jäsenjärjestöinä toimineiden maanviljelys- ja talousseurojen päätoimisesta palveluksesta asutuslainsäädännössä annetun toimivallan käyttämistä varten muodostetuissa toimielimissä. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöllä on tai olisi ollut oikeus eläkkeeseen valtion varoista tai kunnallisesta eläkejär-

jestelmästä ns. lisäeläketurvan mukaisesti ja että eläketurva muuten jäisi olennaisesti pienemmäksi siitä, mikä se olisi ollut, jos heidän asutustehtävissä palvelemaansa aika olisi luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi mainittuja eläkkeitä varten. Eläke myönnetään sen määräisenä, että se yhdessä valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen sekä Eläkekassa Maan myöntämän eläkkeen kanssa on yhtä suuri kuin valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen myöntämä eläke olisi ollut, jos edellä määrittely asutustehtävissä palveltu aika olisi kokonaan luettu eläkeajaksi valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen myöntämää eläkettä varten.

1987 esitys.....	79 061 000
1986 menoarvio.....	70 061 000
1986 lisämenoarvio	520 000
1985 tilinpäätös.....	61 032 062

07. *Muut eläkemenot* (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 550 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaus Kunnalliselle eläkelaitokselle eräistä eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä.* Alamomentille merkitään lisäystä 8 000 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eri lakien nojalla Kunnalliselle eläkelaitokselle maksettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 60 000 000 mk.

2. *Valtionapu Suomen yksityiskoulujen eläkekassalle.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 110 000 mk. Alamomentin määrärahasta saadaan suorittaa valtionapua Suomen yksityiskoulujen eläkekassalle.

3. *Korvaus Eläkekassa Maalle eräille asutustehtävissä palvelleille maksettavista eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk eläkkeiden tarkistuksen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Eläkekassa Maalle maksettavaan korvaukseen siitä eläkemenojen lisäyksestä, mikä aiheutuu asutustehtävissä palvelun ajan huomioon ottamisesta eläkekassan myöntämässä eläkkeessä. Alamomentin loppusumma on 1 300 000 mk.

4. *Korvaus Telenokia Oy:lle eläkkeistä aiheutuvan lisärasituksen keventämiseksi.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Aikanaan Televa Oy:n perustamisen yhteydessä lähdettiin siitä, että Televasta uuden yhtiön palvelukseen siirtyville henkilöille järjestettiin valtion eläkelain mukaiset eläke-edut eli samat edut, jotka siirtyvillä on Televan palveluksessa ollut. Tästä järjestelystä

aiheutuva lisärasitus on siirtynyt Telenokia Oy:lle. Korvausta suoritetaan myös Telenokia Oy:stä yrityskaupan yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn ja 31.8.1976 Televan palveluksessa olleen henkilön työnantajalle. Valtiokonttori voi myös sopia vakuutusmatemaattisin perustein laskeuista eläkevastuiden kertosuorituksista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kyseisten korvausten suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 1 750 000 mk.

5. *Korvaus Vapo Oy:lle eläkkeistä aiheutuvan lisärasituksen keventämiseksi.* Valtion liikelaitoksesta toimineesta valtion polttoainekeskuksista on vuonna 1984 muodostettu turve- ja sahatteellisuutta harjoittava valtionenemmistöinen osakeyhtiö Vapo Oy. Yhtiön perustamisen yhteydes-

sä on lähdetty siitä, että uuden yhtiön palvelukseen siirtyvälle valtion polttoainekeskuksen henkilöstölle määrätyn edellytyksin järjestetään valtion eläkelain (280/66) mukaiset eläke-edut. Eläkejärjestelystä Vapo Oy:lle koitua lisärasitus korvataan vuosittain todellisia eläkekorvauksia vastaavasti. Korvausta suoritetaan myös Vapo Oy:stä yrityskaupan yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn, 31.12.1983 valtion polttoainekeskuksen palveluksessa olleen henkilön työnantajalle. Alamomentille ehdotetaan edelleen 4 000 000 mk.

1987 esitys.....	67 160 000
1986 menoarvio.....	58 610 000
1985 tilinpäätös.....	51 984 842

10. Valtiontalouden tarkastusvirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 687 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 242 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta sekä vähennystä 20 500 mk muista palkoista ja palkkioista. Momentin lisäys on 1 004 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 931 600	10 451 200	+ 2	88
Muut palkat ja palkkiot	— 18 900	16 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 91 300	774 200	—	—
Yhteensä	+ 1 004 000	11 242 000	+ 2	88

Lisäperustelut:

Tarkastustoiminnan tehostamiseksi ja erityisesti tietotekniikan lisääntyvän käytön johdosta ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen atkerikoistutkijan virka (S 22) ja peruspalkkainen tarkastajan virka (A 20).

kertameno 75 000 mk ja virkapukuavustus 1 500 mk, lisäys on 163 700 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten kouluttajien ja asiantuntijoiden palkkioiden ja tekstinkäsittelylaitteiden vuokrien maksamiseen.

1987 esitys.....	11 242 000
1986 menoarvio.....	10 238 000
1985 tilinpäätös.....	10 084 494

1987 esitys.....	1 139 700
1986 menoarvio.....	976 000
1985 tilinpäätös.....	837 023

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 240 200 mk, mikä aiheutuu lähinnä henkilöstön lisäyksestä ja atk-koulutuksen, atk-laitevuokrien ja käyttömenojen samoin kuin ulkopuolisten asiantuntijoiden lisätarpeesta. Kun momentilta vähennetään

70. *Kaluston bankkiminen*

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja lisähankintoja varten.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	80 000
1985 tilinpäätös	133 231

18. Verohallinto

Verohallinnon tietojenkäsittelyjärjestelmän uudistamista jatketaan. Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa aloitettu lääninverovirastojen atk-laitteistojen uusiminen saadaan suunnitelmien mukaan päätökseen vuoden 1987 aikana. Uuden järjestelmän mukaiset välittömän verotuksen atk-sovellukset otetaan käyttöön viimeistään vuoden 1989 aikana. Tähän mennessä tietojenkäsittelyn kehittämisohjelmaan on budjetoitu määrärahoja tai myönnetty tilausvaltuuksia 36,2 milj. markan arvosta. Vuonna 1987 aikaisempien tilausvaltuuksien maksatuksiin ja laitehankintoihin ehdotetaan yhteensä 16 milj. mk.

Tietojenkäsittelytehtävien uudelleen järjestely edellyttää lääninverovirastojen organisaation kehittämistä sekä henkilöstön lisäämistä näihin tehtäviin vuosina 1987—88 yhteensä 140 hengellä. Vuonna 1987 lääninverovirastoihin ehdotetaan perustettaviksi atk-yksiköt ja näihin sekä verohallitukseen yhteensä 63 virkaa, ylimääräistä tointa tai työsopimussuhteista tehtävää. Yhteensä 34 toimen tai tehtävän osalta kyse on virkajärjestelystä. Atk-tehtävien siirrot verohallinnon vastuulle ja suoritettaviksi sen omilla laitteilla vähentävät laskennallisesti valtion tietokonekeskuksen tehtävistä vuonna 1987 viittä henkilötyövuotta

vastaavan työpanoksen. Henkilöstön lisääminen vuonna 1987 yhteensä 29 viralla, toimella tai tehtävällä edellyttää, että vuosina 1987—89 verohallinnosta lukuun ottamatta Vantaan ja Espoon verovirastoja lakkautetaan vastaava määrä virkoja ja toimia tai tehtäviä.

Liikevaihtoverotusmenettelyä on tarkoitus uudistaa vuoden 1989 alusta lukien. Tämän johdosta hallitus tulee antamaan asiaa koskevan lakiesityksen eduskunnalle ennen vuoden 1987 loppua. Ehdotettava uudistus edellyttää liikevaihtoverohallinnon organisaation kehittämistä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 831 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 7 090 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten sekä 3 910 000 mk kertamenon johdosta kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin sekä vähennystä kertamenona 5 328 000 mk. Momentin lisäys on 56 802 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 32 tilapäistä ja 920 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi tilapäinen ja 101 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 43 041 600	519 425 300	+ 13	6 009
Tilapäisten palkkiot	— 95 800	2 768 400	— 6	32
Työsuhdepalkat	+ 7 205 200	68 496 900	+ 52	920
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 394 900	19 994 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 39 000	905 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 217 100	45 257 400	—	—
Yhteensä	+ 56 802 000	656 847 000	+ 59	6 961

Henkilöstön määrän lisäksi 17 aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6). Lisäyksessä on otettu huomioon kahden vähennys siirtona momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Lääminverovirastot:</i>	
3 toimistoapulaista	A 1
1 apulaisvahtimestari	A 1
<i>Verotoimistot:</i>	
2 lähettä	A 1

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 300 800 mk kuuden ylimääräistetyntöimen palkkioina.

Virkanimikkeiden muuttamiseksi tehtäviä vastaaviksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Perustetaan:</i>	
<i>Verotoimistot:</i>	
<i>Peruspalkkaiset:</i>	
16 verovalmistelijaa	A 8
1 verovalmistelija	A 7
93 verovalmistelijaa	A 5
<i>Ylimääräiset:</i>	
2 verovalmistelijaa	A 8
1 verovalmistelija	A 7
41 verovalmistelijaa	A 5
<i>Lakkautetaan:</i>	
<i>Verotoimistot:</i>	
<i>Peruspalkkaiset:</i>	
16 kanslistia	A 8
1 kanslisti	A 7
12 apulaiskanslistia	A 5
3 apulaiskanslistia	A 4
4 toimistoapulaista	A 4
37 toimistoapulaista	A 3
17 toimistoapulaista	A 2
9 toimistovirkailijaa	A 5
11 toimistovirkailijaa	A 3
<i>Ylimääräiset:</i>	
2 kanslistia	A 8
1 kanslisti	A 7
38 toimistoapulaista	A 2
3 toimistoapulaista	A 1

Atk-strategian toteuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen atk-päällikön toimi (A 23), 10 ylimääräistä atk-päällikön tointa (A 22) sekä ylimääräinen atk-tarkastajan toimi (A 21). Samalla voidaan lakkauttaa ylimääräinen kirjanpitäjän toimi (A 10).

Atk-strategian toteuttamiseksi ja siihen liittyen verotuksen tietojenkäsittelytehtävien siirtämiseksi verohallinnon itsensä suoritettavaksi ehdotetaan

1.9.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Perustetaan:</i>	
<i>Ylimääräiset:</i>	
2 atk-tarkastajaa	A 21
<i>Lakkautetaan:</i>	
<i>Peruspalkkainen:</i>	
1 toimistoapulaisten	A 3
<i>Ylimääräiset:</i>	
4 apulaiskamreeria	A 14
2 kirjanpitäjää	A 10
10 kirjanpitäjää	A 9
3 kirjanpitäjää	A 7
1 kanslisti	A 8

Verovirastojen työvoimavajauksen poistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi Vantaan verovirastoon yhdeksän ylimääräistä verovalmistelijan tointa (A 7) ja Espoon verovirastoon kuusi ylimääräistä verovalmistelijan tointa (A 7).

Tietojenkäsittelytehtävien kehittämiseksi sekä verotuksen atk-tehtävien siirtämiseksi verohallinnon itsensä suoritettavaksi ehdotetaan työsuhdelpalkkoihin lisäystä 2 265 000 mk yhden vanhemman suunnittelijan, kahden vanhemman valmistelijan, kahden valmistelijan, yhden pääoperaattorin, yhden operaattorin sekä yhden käytönjärjestelijän palkkaamiseksi 1.1.1987 lukien sekä yhden ohjelmointipäällikön, kahden pääsuunnittelijan, yhden pääohjelmoijan, kahden vanhemman ohjelmoijan sekä yhden vanhemman suunnittelijan palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien ja 10 vanhemman suunnittelijan, kolmen suunnittelijan, yhden vanhemman valmistelijan, 10 valmistelijan, 10 pääoperaattorin sekä seitsemän operaattorin palkkaamiseksi 1.9.1987 lukien. Samalla voidaan työsuhdelpalkkoista vähentää 551 000 mk yhden käytönsuunnittelijan palkkana 1.1.1987 lukien sekä 11 käytönsuunnittelijan, kahden käyttökeskuksen päällikön, yhden käyttöpäällikön, kahden järjestelmäneuvojan, yhden käytönohjelmoijan sekä yhden vanhemman käytönjärjestelijän palkkoina 1.9.1987 lukien.

Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamena 1 512 000 mk, mistä 1 343 000 mk veronkannon siirtymäkauden henkilöjärjestelyjä varten sekä 169 000 mk kahden veroluokittajan edelleen palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdelpalkkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 58 800 mk kahden siivoojan palkkoina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 740 000 mk 17 toimihenkilön palkkaamiseksi.

1987 esitys	656 847 000
1986 menoarvio	600 045 000
1985 tilinpäätös	562 150 048

09. Pysyvät neuvottelu- ja lautakunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 190 000 mk matkustuskustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtionasiamiesten sekä verotus- ja tarkastusasiamiesten palkkioihin sekä matkakustannusten korvauksiin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös asiamiesten lomakorvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Verohallituksen yhteydessä toimivat lautakunnat	196 000
Lääninverolautakunnat	280 000
Vero-, perintövero- ja tutkijalautakunnat ..	14 736 000
Valtion-, verotus- ja tarkastusasiamiesten palkkiot	3 692 000
Yhteensä	18 904 000

1987 esitys	18 904 000
1986 menoarvio	18 714 000
1986 lisämenoarvio	— 700 000
1985 tilinpäätös	18 902 408

21. Veronkantopalkkiot ja muut veronkantokustannukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikevaihtoverolain perusteella verovelvollisille suoritettaviin veronkantopalkkioihin, Postipankille ja muille rahalaitoksille suoritettaviin veronkantopalkkioihin sekä Postipankille tilillepanoista ja tililtäotoista aiheutuneiden kustannusten korvauksiin.

1987 esitys	55 000 000
1986 menoarvio	52 500 000
1985 tilinpäätös	55 120 531

22. Veroluokitus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 700 000 mk, mistä arviolta noin 7 100 000 mk käytetään vuosina 1982—1986 aloitettujen luokitusten jatkamiseen ja 7 600 000 mk momentin 12.30.60 perusteluihin viitaten maanmittaushallinnolle vuonna 1987 käynnistettävistä luokituksista suoritettaviin maksuihin. Lisäys on 4 310 000 mk. Vuosina 1988—1990 valtiolle aiheutuu kassamenoja vuosina

1982—1986 aloitetuista luokituksista lisäksi arviolta noin 2 730 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ennen vuotta 1987 aloitettujen luokitusten edellyttämien konsulttipalvelusten ja luokitustarvikkeiden oston, verohallituksen määräämien maanmittaushallinnon suorittamien luokitustehtävien osalta palkkaus- ja matkakustannuksiin, toimitilojen vuokriin, atk-laitteiden, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattisen tietojenkäsittelyn kuluihin sekä vuonna 1987 alkavista luokituksista maanmittaushallinnolle suoritettaviin korvauksiin.

1987 esitys	14 700 000
1986 menoarvio	10 390 000
1986 lisämenoarvio	—1 000 000
1985 tilinpäätös	7 000 000

24. *Leimamerkkien valmistus* (arviomääräraha)
Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 510 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää leimamerkkien painatuskustannusten suorittamiseen.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 510 000
1985 tilinpäätös	755 660

25. Korvaukset posti- ja telelaitokselle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 680 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaus leimamerkkien ja elokuvaverolippujen myynnistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 5 300 000 mk lisääntyneen myynnin ja myyntikustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää posti- ja telelaitokselle leimamerkkien ja elokuvaverolippujen myynnistä suoritettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 17 300 000 mk.

2. *Korvaus veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palauttamisesta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 380 000 mk, mikä aiheutuu veroilmoitusten lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää korvauksiin posti- ja telelaitokselle veroilmoituslomakkeiden ilman postimaksua tapahtuvasta palauttamisesta. Alamomentin loppusumma on 5 780 000 mk.

3. *Korvaukset ennakkoperintään liittyvien pannotuotteiden saatavana pitämisestä postitoimipaikoissa.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 020 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää posti- ja telelaitokselle maksettavia korvauksia varten.

1987 esitys.....	24 100 000
1986 menoarvio.....	18 420 000
1985 tilinpäätös.....	23 475 692

26. *Palautettavien verojen korot sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 76 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palautettavien verojen korkoihin ja oikeudenkäyntikuluihin veroasioissa. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää pakkohuutokauppakulujen maksamiseen. Momentin määrärahaa voivat käyttää myös tullihallitus ja lääninhallitukset.

1987 esitys.....	76 500 000
1986 menoarvio.....	76 500 000
1985 tilinpäätös.....	75 279 109

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 500 000 mk verotuksen tietojenkäsittelytehtävien lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää verohallinnon ulkopuolelta hankittavien verohallituksen, liikevaihtovero- ja verojärjestelmien, lääninverovirastojen, verotoimistojen ja muiden verotukseen liittyvien atk-käyttöpalveluiden ja systeemyöpalveluiden, tietosysteemien ja ohjelmistojen hankintaan sekä atk-konsultointiin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää verohallintoon hankittujen atk-laitteiden vuokra-, huolto- ja asennuskustannuksiin sekä telepalveluiden ja atk-tarvikkeiden hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaukset atk-käyttötehtävistä.....	38 820 000
Korvaukset systeemyötehtävistä.....	11 980 000
Tietojenkäsittelylaitteiden vuokra- ja huoltomaksut.....	10 700 000
Yhteensä	61 500 000

1987 esitys.....	61 500 000
1986 menoarvio.....	56 000 000
1986 lisämenoarvio.....	1 000 000
1985 tilinpäätös.....	51 474 273

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 700 000 mk, mistä 1 000 000 mk kertamenona metsäverotutkimuksen jatkamista varten, voimalaitosten verotusarvoja koskevan tutkimuksen suorittamiseen, perintö- ja lahjaverotukseen liittyvän tutkimuksen suorittamiseen ja atk-strategian toteuttamisen aiheuttaman koulutuksen ostamiseen sekä 3 700 000 mk painatusmenojen kasvun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 161 000 mk, lisäys on 3 539 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös muiden verohallintoa palvelevien ulkopuolisilla teetetävien tutkimusten suorittamiseen, verohallinnon tarvitsemien tietojen ja palvelusten hankkimiseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

1987 esitys.....	106 000 000
1986 menoarvio.....	102 461 000
1986 lisämenoarvio.....	2 800 000
1985 tilinpäätös.....	97 501 273

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 21 600 000 mk, mistä 16 000 000 mk aiheutuu atk-strategian toteuttamiseksi tarvittavien verohallituksen ja lääninverovirastojen atk-laitteiden hankkimisesta ja tietokone-laitteiden uusimiseksi vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden maksatuksista sekä 5 600 000 mk muista kone- ja kalustohankinnoista. Lisäksi ehdotetaan, että verohallitus saa tehdä tilauksia ja sopimuksia enintään 4 500 000 markan arvosta lääninverovirastojen laitteistolaajennusten toteuttamiseksi. Tilausvaltuudesta aiheutuu kassameno vuonna 1988.

1987 esitys.....	21 600 000
1986 menoarvio.....	26 100 000
1985 tilinpäätös.....	12 735 000

37. *Eräät hinnanerokorvaukset*

40. *Eräiden valmisteverolakien mukaiset hinnanerokorvaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 000 mk lähinnä maailmanmarkkinahintojen ja kotimaisien hintojen eron kasvun johdosta. Maltaiden tuenalainen vientimäärä ehdotetaan rajattavaksi

22 000 tonniin, sokerikemian tuotteiden vientimäärä 10 000 tonniin ja perunasosevalmisteiden vientimäärä 3 000 tonniin vuonna 1987. Viitaten maataloustulolain 15 §:ään vuoden 1987 mallasohratuotanto mitoitetaan siten, että valtio vastaa vuonna 1988 enintään 30 000 tonnia mallasohraa

vastaavan maltaan viennin edellyttämistä hinnan-erokorvauksista. Jos maltaan vienti ylittää tämän määrän, peritään hinnanerokorvauksia vastaavasti maataloustulolain mukaista maatalouden osuutta.

Momentin määrärahasta 300 000 000 mk arvioidaan tarvittavan ns. vapaakauppatuotteiden,

50 000 000 mk vientimaltaiden, 230 000 000 mk lihajalosteiden ja 50 000 000 mk muiden jalostettujen maataloustuotteiden raaka-aineiden hinnan-erokorvauksiin.

1987 esitys	630 000 000
1986 menoarvio	560 000 000
1985 tilinpäätös	676 503 822

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Ahvenanmaan itsehallintolain (607/51) mukaan varat, jotka Ahvenanmaan maakunta tarvitsee itsehallinnon toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi, on valtakunnan ja maakunnan välistä verotaloudellista säännöllistä tasoitusta odotettaessa Ahvenanmaan valtuuskunnan esityksestä osoitettava valtion tulo- ja menoarviossa vuotuisina, kohtuulliseen määrään arvioituina ennakkomaksuina. Nämä ennakkomaksut on otettava huomioon lopullisessa tasoituksessa, jonka suorittaa Ahvenanmaan valtuuskunta vuosittain jälkikäteen itsehallintolaissa tarkemmin esitetyin perustein.

Ahvenanmaan maakunnan menojen kehityksen vuonna 1987 on arvioitu olevan suunnilleen sama kuin valtakunnassa. Näin ollen vuoden 1987 tasoitukseen tarvittavan ennakkomaksun suuruus on mitoitettu samaa menokehitystä noudattaen kuin muualla valtakunnassa. Kuitenkin eräät menolisäykset ovat vuonna 1987 suhteellisesti hieman suuremmat kuin muualla valtakunnassa, johtuen osittain maakunnan erillisestä asemasta ja erikoisoloista.

Valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu ylimääräinen määräraha on tarkoitus käyttää Ahvenanmaan maakunnan ylimääräisiin menoihin. Ylimääräisinä menoina pidetään itsehallintolain mukaan suurehkoja kertamenoja sellaisten laitosten tai yritysten kustantamiseksi tai avustamiseksi, joiden suunnittelu ja kustannuslaskelmat vaativat erityistä, perusteellista käsittelyä ja joihin tarvittavien varojen osoittaminen ei kuulu vakinaisen menoarvion järjestelyyn. Valtion ylimääräisen määrärahan myöntämisestä päättää Ahvenanmaan valtuuskunta maakuntapäivien esityksestä. Tähän tulo- ja menoarvioesitykseen ehdotettua ylimääräistä määrärahaa tarvittaisiin Ahvenanmaan hotelli- ja ravintolakoulun rakentamiseen toimivan turistihotellin laajenuksena. Tähän tarkoitukseen ehdotetaan valtion vuoden

1987 tulo- ja menoarvioon osoitettavaksi 1 milj. markan suuruinen ylimääräinen määräraha.

Ahvenanmaalle voidaan myöntää tukea maakunnan ja mantereiden välisten tavarakuljetusten kustannusten alentamiseksi. Vuoden 1986 aikana on tarkoitus selvittää kuljetusavustusten tarvetta ja määräämisperusteita.

30. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävä verotaloudellinen tasoitus (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 376 800 000 mk. Lisäys on 7 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (670/51) mukaisen verotaloudellisen tasoituksen ja tasoitusta koskevan ennakkomaksun suorittamiseen. Koska säännöllinen tasoitus toimitetaan jälkikäteen ja koska tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät saattavat nousta ennakkomaksuja suuremmiksi, ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää ennen lopullisen tasoituksen valmistumista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

1987 esitys	376 800 000
1986 menoarvio	369 400 000
1985 tilinpäätös	346 500 000

31. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävät ylimääräiset määrärahat

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ahvenanmaan hotelli- ja ravintolakoulun rakentamiseen.

1987 esitys	1 000 000
1985 tilinpäätös	2 885 468

32. *Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen eräissä tapauksissa (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 2 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ruotsin valtion kanssa kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan (SopS 61/85) määräysten mukaisen korvauksen suorittamiseen Ahvenanmaan kunnille. Korvauksista Ruotsin ja Suomen kummankin osuus on 50 prosenttia. Ruotsin osuutta vastaava korvausmäärä on otettu huomioon momentilla 12.28.99.

1987 esitys.....	2 200 000
1986 menoarvio.....	2 200 000
1985 tilinpäätös.....	1 800 000

40. *Ahvenanmaan ja mantereen välisten tavarakuljetusten kuljetuskustannusten alentaminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk. Momentin määräraha ehdotetaan Ahvenanmaan maakunnanhallituksen käytettäväksi valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti Ahvenanmaan ja mantereen välisten tavarakuljetuskustannusten alentamiseksi.

1987 esitys.....	700 000
1986 menoarvio.....	700 000
1985 tilinpäätös.....	650 000

40. Tullilaitos

Tullilaitoksen harjoittaman elintarvike- ja kulutustavaravalvonnan organisaatiota ehdotetaan tarkistettavaksi alalla tapahtunutta kehitystä vastaavaksi siten, että tullihallituksen osastona toimineesta tullilaboratoriosta muodostetaan itsenäinen yksikkö tullilaitoksen aluehallintoon 1.3.1987 lukien. Samalla ehdotetaan huolehdittavaksi siitä, että tullihallituksen vastuulle edelleenkin jäävän, lähinnä elintarvike- ja kulutustavaravalvonnan suunnittelun ja ohjauksen sekä alaan liittyvän kansainvälisen yhteistyön hoidossa on käytettävissä riittävän korkeatasoinen asiantuntemus.

Tullilaitoksen elintarvike- ja kulutustavaravalvonnan organisaatiouudistus ehdotetaan toteutettavaksi henkilökuntaa lisäämättä.

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 18 281 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 1 364 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten sekä 45 000 mk veneenkuljettajalisien johdosta. Momentin lisäys on 21 708 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 47 tilapäistä ja 48 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 22 tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 19 021 700	231 124 900	+ 10	2 447
Tilapäisten palkkiot	+ 214 300	2 493 700	—	47
Työsuhdepalkat	+ 305 400	4 377 800	—	48
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 149 200	2 138 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 8 300	192 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 009 100	17 784 000	—	—
Yhteensä	+ 21 708 000	258 111 000	+ 10	2 542

Lisäperustelut:

Valtion veroedun valvonnan tehostamiseksi, oikaisuasioiden käsittelyn nopeuttamiseksi sekä

huumevalvontaa varten ehdotetaan aluehallintoon perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 tullilylitarkastaja	A 21
2 tullilylitarkastajaa	A 19
4 tulliverotarkastajaa	A 18
1 tullivalvontatarkastaja	A 15
1 tullimestari	A 14
1 apulaistullitarkastaja	A 13
1 tullivartija	A 9

Toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien aluehallintoon perustettavaksi ja aluehallinnosta lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Ylimääräiset:	
4 tullilylitarkastajaa	A 21
2 tullilylitarkastajaa	A 20
9 tullitarkastajaa	A 16
8 tullimestaria	A 14
6 apulaistullitarkastajaa	A 13
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
6 tullivalvojaa	A 8
Ylimääräiset:	
4 tulliverotarkastajaa	A 18
2 tulliverotarkastajaa	A 17
5 tulliekspediitööriä	A 11
4 tulliekspediitööriä	A 10
8 ylitullivartijaa	A 10

Tullilaitoksen harjoittaman elintarvike- ja kulutustavaravalvonnan organisaatiouudistuksen toteuttamiseksi ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
<i>Tullihallitus</i>	
1 tullineuvos (määräaikainen)	S 27
<i>Aluehallinto</i>	
1 laboratorionjohtaja	S 26
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkainen:	
<i>Tullihallitus</i>	
1 laboratorionjohtaja	S 27

Peruspalkkainen:

Tullihallitus

1 toimistopäällikkö
 A 24 |

Ylimääräinen:

Tullihallitus

1 apulaiskemisti
 A 19 |

1987 esitys

 258 111 000 |

1986 menoarvio

 236 403 000 |

1985 tilinpäätös

 215 156 585 |

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä maksuliikenne- ja kirjanpitojärjestelmän menoista sekä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoon, ohjelmistojen suunnitteluun, atk-laitteiden huoltoon sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

	mk
Käyttösuunnitelma:	
Ulkomaankauppatilasto	1 750 000
Tullilaskutus, tililaskenta, maksutarkkailu ..	20 000
Palkkalaskenta	330 000
Atk-laitteiden huolto	1 200 000
Tullilaboratorion tietojenkäsittelyjärjestelmä	900 000
Tarkastustoimi	330 000
Valmisteverotus	160 000
Ohjelmistohuolto ja systeemituki sekä muut atk-kustannukset	250 000
Maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmä	360 000
Yhteensä	5 300 000

1987 esitys

 5 300 000 |

1986 menoarvio

 4 800 000 |

1985 tilinpäätös

 5 019 485 |

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 131 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä tullikoulutuksen matkamenojen ja vuokramenojen sekä telekustannusten kasvusta sekä 250 000 markan kertamenosta Brysselin tulliasiamiehen vaihtumisesta aiheutuvia matka- ja muutokustannuksia sekä tullihallituksen 175-vuotisjuhlan kustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertamenoina 1 960 000 mk, lisäys on 171 000 mk. Momentilta saadaan maksaa myös kansainvälisen tulliyhteistyön, Brysselin tullitariffitoimiston ja Tulliyhteistyöneuvoston jäsenmaksut, ulkolaisten vierailijoiden käynneistä johtuvat edustusmenot, Suomen tullilaitoksen ja kehitysmaiden tulliyhteistyöstä ja koulutuksesta aiheutuvat menot, tullilaboratorion analyysitoiminnassaan tarvitsemat kulutus-

menot sekä tullihallituksen 175-vuotisjuhlallisuuksista aiheutuvat menot.

1987 esitys	36 036 000
1986 menoarvio	35 865 000
1986 lisämenoarvio	—400 000
1985 tilinpäätös	28 265 309

70. Kulkuneuvojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 930 000 mk, mistä 2 120 000 mk autojen hankkimista sekä 810 000 mk vesi- ja lumikulkuneuvojen hankkimista ja niiden varusteiden, kuten tutkalaitteiden ja pelastusvälineiden uudistamista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	2 930 000
1986 menoarvio	2 900 000
1985 tilinpäätös	2 799 449

71. Kaluston, puhelimien ja muiden välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 650 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu luovutusjärjestelmän atklaitteisiin vuoden 1986 menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden maksatuksista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kaluston, konntorikoneiden ja muiden välineiden hankkiminen	1 800 000
Puhelinten ja radiopuhelinten hankkiminen	360 000
Tullilaboratorion koneiden ja välineiden hankkiminen	600 000
Atk-laitteistojen hankkiminen	1 490 000
Tullivalvonnan erikoislaitteiden ja välineiden hankkiminen	400 000
Yhteensä	4 650 000

1987 esitys	4 650 000
1986 menoarvio	5 700 000
1985 tilinpäätös	3 280 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Nuijamaan raja-asema		17 800 000		6 300 000	4 700 000
— talonrakennus	378	3 000 000	7 937		
— tie		8 900 000			
— satama		5 900 000			
2. Tullilaitoksen koirakoulu	447	2 650 000		585 000	1 000 000
3. Näränperän vartiorakennus	196	1 400 000	6 890	100 000	1 300 000
4. Eckerön postitalon korjaus	n. 210	1 800 000	8 750		600 000
5. Siirrettävät vartiorakennukset					100 000
6. Pienehköt uudisrakennus- ja peruskorjaustyöt ..					1 500 000
				Yhteensä	9 200 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 17 800 000 mk, josta tie- ja vesirakennuslaitos vastaa tien rakentamiskustannuksista 650 000 mk ja tien lunastuskustannuksista 1 000 000 mk. Suunnitelmissa on varauduttu yhden laituripaikan sataman rakentamiseen, jos sellainen osoittautuu käytännössä välttämättömäksi.

2. Peruskorjauksesta luovutaan ja hanke toteutetaan suurimmaksi osaksi uudisrakentamalla ra-

kennushallituksen lausunnon mukaisesti. Myös kustannusarvio on tarkistettu.

3. Hankkeen laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu vahvistetun perustamis- ja esisuunnitelman mukaisesti.

4. Vahvistetun perustamis- ja esisuunnitelman mukaan hankkeen kustannusarvio on 7,5 milj. mk, josta tullin osuus on laskettu pinta-alojen suhteessa.

5. Laitos käyttää siirrettäviä vartiokoppeja, rakennuksia ja autosuojia lähinnä sellaisissa maa- ja vesiliikennettä palvelevissa kohteissa, joissa toi-

minta ei ole pitkäaikaista, tai tarvittaessa tuki-kohtana valvontapartioille.

6. Ehdotettua määrärahaa käytetään pieneköihin uudisrakennus- ja peruskorjaustöihin toi-

mipisteissä ja asunnoissa tullihallituksen KTS-suunnitelman mukaan.

1987 esitys	9 200 000
1986 menoarvio	6 340 000
1985 tilinpäätös	6 165 000

50. Suomen rahapaja

Luvun nimike on muutettu.

Eduskunta päätti vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa, että Suomen rahapajan uusien toimitilojen suunnitteluun ryhdytään pitäen lähtökohtana rahapajan sijoittamista Suomen Pankilta vuokrataviin tiloihin Vantaalla. Rahapajan suunnitellua, konehankintoja ja asennustöitä varten on eduskunta myöntänyt määrärahoja vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa. Rahapajan toimintaa on tarkoitus jatkaa leimaavana rahapajana siten, että laitos ostaa tarvitsemansa raha-aihiot. Toiminta uusissa tiloissa on tarkoitus aloittaa vuonna 1988.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 389 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta sekä määrärahan oikaisuna 100 000 mk sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkauksiin ja 1 200 mk muihin palkkoihin ja palkkioihin sekä vähennystä määrärahan oikaisuna 101 200 mk työsuhdepalkoista. Momentin lisäys on 431 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 64 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 125 900	523 700	—	3
Työsuhdepalkat	+ 260 200	5 078 300	—	64
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 000	42 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 41 900	417 800	—	—
Yhteensä	+ 431 000	6 062 000	—	67

1987 esitys	6 062 000
1986 menoarvio	5 631 000
1985 tilinpäätös	4 980 523

22. Raaka-aineet (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk, mikä aiheutuu Suomen Pankin pienentyneestä rahatilausennusteesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metallirahan ja muiden rahapajan tuotteiden raaka-aineiden ja puolivalmisteen hankkimiseen.

1987 esitys	6 900 000
1986 menoarvio	7 100 000
1985 tilinpäätös	7 844 708

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 30 000 mk kertamenona. Momentin määräraha saadaan käyttää myös parannusehdotusten palkit-

semiseen, rahapajan toiminnasta aiheutuviin erityismenoihin sekä rahapajan henkilökunnan ruokailusta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	3 543 000
1986 menoarvio	3 573 000
1985 tilinpäätös	2 877 445

70. Koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 000 000 mk, mistä 300 000 mk käytettäväksi konekannan täydentämiseen ja 8 700 000 mk rahapajan tuotantolaitoksen uudistamisen edellyttämiä kone- ja laitehankintoja varten vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden mukaisiin maksatuksiin.

1987 esitys	9 000 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	100 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Rahapajan uudet toimitilat ehdotetaan vuokrattavaksi Suomen Pankilta Vantaalta tiloista, jotka Suomen Pankki kustannuksellaan saneeraa rahapajan käyttöön. Tähän rakennushankkeeseen liittyviä koneiden ja laitteiden sähkö-, ilmastointi- ja asennussuunnittelun konsulttikustannuksia sekä laitteiden asennuksia varten momentille ehdotetaan 500 000 mk.

1987 esitys.....	500 000
1986 menoarvio.....	250 000

95. *Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk vanhan vaihtorahan palautuksen lisäyksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Pankin palauttaman vanhan vaihtorahan lunastamiseen.

1987 esitys.....	1 900 000
1986 menoarvio.....	1 500 000
1985 tilinpäätös.....	997 220

52. Tilastokeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 602 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 162 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 1 000 000 mk työsuhdepalkkojen määrärahan oikaisun johdosta sekä vähennystä muista palkoista ja palkkioista 50 000 mk, missä on lisäksi otettu huomioon haastattelijoiden rinnas-

tuspalkkaluokan tarkistaminen. Lisäksi työsuhdepalkoista ehdotetaan määrärahan oikaisuna siirrettäväksi 400 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin. Momentin lisäys on 5 091 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 203 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 179 100	29 747 100	— 7	301
Tilapäisten palkkiot	+ 2 600	39 500	—	—
Työsuhdepalkat	+ 1 905 800	18 336 600	— 1	203
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 400 000	400 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 139 900	4 360 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 463 600	3 913 800	—	—
Yhteensä	+ 5 091 000	56 797 000	— 8	504

Lisäperustelut:

Rahalaitostilastojen, julkisen sektorin palkkatiilastojen sekä tiede- ja teknologiatilastojen kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi sopimuspalkkaista yliaktuaarin virkaa (S 22) ja yksi sopimuspalkkainen suunnittelijan virka (S 21).

Ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen tilastoapulaisen toimi (A 5) sekä kaksi ylimääräistä lävistäjän tointa (A 7).

Viitaten momentin 28.05.01 perusteluihin ehdotetaan 1.7.1987 lukien lakkautettavaksi kaksi peruspalkkaista avoinna olevaa tilastoapulaisen tointa (A 5).

Tilastokeskuksen vuonna 1985 toteutettuun organisaatiouudistukseen liittyen ehdotetaan työ-

suhdepalkkoihin lisäystä 149 000 mk erikoistutkijan palkkaamiseksi tietokantayksikköön 1.3.1987 lukien. Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa avoimeksi jäänyt sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 23).

Virka- ja toimirakenteen korjaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan: Sopimuspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 yliaktuaari	S 22
2 yliaktuaaria	S 21

Ylimääräiset:	
2 tilastonlaatijaa	A 13
7 tilastonlaatijaa	A 12

Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 tilastoapulainen	A 7
2 tilastoapulaista	A 5
1 tilastoapulainen	A 4

Ylimääräiset:	
2 tilastonpitäjää	A 8
6 tilastonpitäjää	A 7
2 lävistäjää	A 7
1 tilastoapulainen	A 7
1 tilastoapulainen	A 4

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 128 300 mk vanhemman atk-suunnittelijan palkkaamista varten.

Työsuhdepalkoista voidaan vähentää 203 800 mk kolmen henkilön palkkoina.

1987 esitys	56 797 000
1986 menoarvio	51 706 000
1985 tilinpäätös	49 649 106

09. Tilastoneuvosto

Momentille ehdotetaan edelleen 33 000 mk.

1987 esitys	33 000
1986 menoarvio	33 000
1985 tilinpäätös	24 617

21. Määräaikaisselvitykset ja laskennat (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 313 000 mk, mikä aiheutuu ammatti- ja elinkeinotutkimuksen määräraharatteen vähenemisestä. Määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten projektien, ammatti- ja elinkeinotutkimuksen 1985, väestölaskennan 1990:n valmistelun ja siihen liittyvän alueellisen työvoimatilaston perustamisen, asuntotutkimuksen, kotitaloustiedustelujen, yritys- ja toimipaikkarekisterin, ajankäyttötutkimuksen, jätelaskennan ja tapaturma- ja rikosvahinkotutkimuksen aiheuttamiin palkkaus-, matka- ja tietojenkäsittelymenoihin sekä laitevuokriin ja markkinointi- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 66 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansainväliset projektit	350 000
Ammatti- ja elinkeinotutkimus 1985	3 000 000
Asuntotutkimus	640 000
Väestölaskenta 1990	2 700 000
Yritys- ja toimipaikkarekisterin laajennus ..	1 850 000
Kotitaloustiedustelut	2 950 000
Muut määräaikaistutkimukset	447 000
Yhteensä	11 937 000

1987 esitys	11 937 000
1986 menoarvio	15 250 000
1985 tilinpäätös	14 025 000

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 870 000 mk, mikä aiheutuu ohjelmatuotteiden hintojen noususta ja toiminnan laajentamisesta sekä 300 000 markan kertamenosta tuotantomenetelmien kehittämishanketta varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 620 000 mk, lisäys on 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tietojenkäsittelylaitteiden ja -ohjelmistojen vuokriin, huoltomenoihin, tietojenkäsittelypalvelusten ja -tarvikkeiden hankintoihin sekä tuotantomenetelmien kehittämishankkeen palkkauksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaava työpanos.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atk-palvelusten ostot	2 200 000
Atk-laittevuokra- ja huoltomaksut	3 800 000
Muut atk-menot	2 950 000
Tuotantomenetelmien kehittäminen (kertameno)	300 000
Yhteensä	9 250 000

1987 esitys	9 250 000
1986 menoarvio	9 000 000
1985 tilinpäätös	7 030 000

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 182 000 mk, mistä 1 900 000 mk aiheutuu julkaisujen painatusmenojen siirrosta tämän luvun momentilta 29 ja 1 282 000 mk julkaisujen sekä muiden maksullisten palvelujen markkinointitoiminnan laajentamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää julkaisujen ja maksullisten palvelujen tuottamisesta ja markkinoinnista aiheutuviin palkkausmenoihin, haastattelijoiden palkkoihin, tietojenkäsittely-, painatus- ja matkakuluihin, laitevuokriin ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimää-

rin enintään 42 henkilöä. Toiminnasta kertyvät tulot merkitään momentille 12.28.52.

1987 esitys.....	10 068 000
1986 menoarvio.....	6 886 000
1985 tilinpäätös.....	4 362 125

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 916 000 mk, mistä 50 000 mk aiheutuu painatusmenojen kasvusta, 660 000 mk lähinnä lisätilan vuokraamisesta ja 206 000 mk toimistomenojen, matkojen ja muiden menojen kasvusta. Kun momentilta vähennetään 1 900 000 mk siirtona tämän luvun momentille 28, vähennys on 984 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös toiminnan kehittämiseen aiheutuvien palkkioiden mak-

samiseen ja kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin edustus- ja muihin menoihin sekä konttori-koneiden vuokriin.

1987 esitys.....	13 415 000
1986 menoarvio.....	14 399 000
1985 tilinpäätös.....	13 987 000

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 450 000 mk, mistä 2 700 000 mk aiheutuu atk-laitteiden ja niihin kuuluvan erityiskaluston hankinnoista, 450 000 mk vuokralaitteiden korvaamisesta ostoilla ja 300 000 mk muista kalustohankinnoista.

1987 esitys.....	3 450 000
1986 menoarvio.....	3 100 000
1985 tilinpäätös.....	6 180 000

54. Pankkitarkastusvirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 306 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 26 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta. Momentin lisäys on 368 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 525 000	4 156 500	+ 2	37
Tilapäisten palkkiot	+ 18 600	269 600	—	3
Työsuhdepalkat	— 210 600	48 400	— 2	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 35 000	331 500	—	—
Yhteensä	+ 368 000	4 806 000	—	40

Lisäperustelut:

Viraston henkilöstön palvelussuhteiden yhdenmukaistamiseksi ja atk-tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden virkamiesoikeudellisen aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen pankkiylitarkastajan virka (S 25) ja sopimuspalkkainen suunnittelijan virka (S 21). Vastaavasti voidaan vähentää työsuhdepalkkoihin varatusta määrärahasta 230 000 mk kahden henkilön palkkoina.

Viraston autonkuljettaja- ja vahtimestaritehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen virastomestarin toimi (A 7). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakauttaa ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 5).

1987 esitys	4 806 000
1986 menoarvio	4 438 000
1985 tilinpäätös	3 848 012

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 46 000 mk, mikä aiheutuu pankkitoiminnan kansainvälistymisen aiheuttamien ulkomaisten tarkastusmatkojen lisääntymisestä, henkilöstö- ja koulutusmenojen ja atk-menojen kasvusta sekä maksuliikenteen ja kirjanpidon tietojenkäsittelyn menoista.

1987 esitys	1 941 000
1986 menoarvio	1 895 000
1985 tilinpäätös	1 795 602

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 175 000 mk, mistä 125 000 mk toimistoautomaation käynnistämiseksi tarvittavien atk-laitteiden hankintaa varten sekä 50 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	175 000
1986 menoarvio	55 000
1985 tilinpäätös	34 272

56. Taloudellinen suunnittelukeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 196 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja 150 000 mk määrärahan oikaisun johdosta sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten

palkkauksiin. Momentin lisäys on 378 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yhdeksän työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 282 500	2 072 700	—	16
Työsuhdepalkat	+ 62 500	895 400	—	9
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 200	28 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 31 800	221 700	—	—
Yhteensä	+ 378 000	3 218 000	—	25

1987 esitys	3 218 000
1986 menoarvio	2 840 000
1985 tilinpäätös	2 644 843

09. Talousneuvosto

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	83 465

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 31 000 mk, mikä aiheutuu lisääntyvistä rakennusten käyttömenoista sekä matkoista. Kun momentilta vähennetään 95 000 mk lähinnä lunastettujen tekstinkäsittelylaitteen ja atk-laitteiden vuokramenoina, vähennys on 64 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää myös konsulttitoimeksiantoi-

hin ja osaprojekteihin lyhytaikaisesti sekä tilapäisesti tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen valtiovarainministeriön vahvistaman työohjelman mukaisesti.

1987 esitys	1 240 000
1986 menoarvio	1 304 000
1986 lisämenoarvio	—20 000
1985 tilinpäätös	1 191 907

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista sekä pienoistietokoneiden hankkimista varten.

1987 esitys	80 000
1986 menoarvio	90 000
1986 lisämenoarvio	59 000
1985 tilinpäätös	10 511

Rakennushallinto

(Luvut 60 ja 64)

Valtion talonrakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen ehdotetaan tässä tulo- ja menoarvioesityksessä yhteensä n. 1 357 milj. mk. Suurimpia sektoreita ovat virastotalot (156 milj. mk) ja opetusministeriön hallinnonalan rakennukset (319 milj. mk). Rakennushallitukselle ehdotetaan kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkimiseksi valtion tarpeisiin 110 milj. mk.

Valtionhallinnon toimitilakustannusten kasvun ja pääkaupunkiseudun vuokratason nopean nousun hillitsemiseksi on tarkoitus osana pääkaupunkiseudun erityisongelmiin kohdistuvia valtion toimenpiteitä siirtää virastoja ja laitoksia Helsingin kantakaupungista lähinnä pääkaupunkiseudun aluekeskuksiin ja muualle Uudellemaalle sekä vakauttaa valtion henkilöstön määrä pääkaupunkiseudulla enintään nykyiselle tasolle. Siirrot toteutetaan virastojen ja laitosten tilaongelmien ja erityistarpeiden tullessa ajankohtaisiksi. Tarvittavien uusien toimitilojen suunnittelun

aloittamiseen ehdotetaan määrärahaa momentille 28.64.74 ja virastotilojen ostamista varten yhteensä 50 milj. markan määrärahaa ja valtuutta momentille 28.64.88.

Valtion kiinteistöjen hoidon tehokkuuden ja taloudellisuuden edistämiseksi katsotaan edelleen tarkoituksenmukaiseksi siirtää kiinteistöjä rakennushallinnon isännyyteen ja laajentaa keskitettyä siivoustoimintaa 1.3.1987 lukien. Kiinteistönhoidon piiriin kuuluva rakennuskanta kasvaa 390 000 m³:lla ja siivottava pinta-ala 76 000 m²:llä.

Valmistuvien rakennusten kiinteistönhoito- ja siivoustehtäviin ehdotetaan lisäyksenä 26 henkilön palkkaamista sekä siirtoina muilta hallinnonaloilta 37 kokopäivätoimista henkilöä. Keskittämistoimenpiteistä rakennushallinnolle aiheutuvia henkilöstö- ja hoitomenoja vastaavat säästöt muilla hallinnonaloilla.

60. Rakennushallinto

01. (28.60.01 ja 28.65.01) *Palkkaukset* (arvio-määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 19 953 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja 4 213 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen

muutosten johdosta. Momentin lisäys on 27 560 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 3 695 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 5 368 100	49 845 400	+ 9	560
Tilapäisten palkkiot	— 32 000	164 700	—	—
Työsuhdepalkat	+ 19 524 100	234 817 100	+ 62	3 695
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 188 900	2 707 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 700	17 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 510 200	21 279 000	—	—
Yhteensä	+ 27 560 000	308 831 000	+ 71	4 255

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6) ja 37 on lakkautettu tai vähennetty muilla hallinnonaloilla. Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä yhdeksän siirto momentille 22.02.01.

Lisäperustelut:

Kiinteistönhoidon ja siivoustoiminnan keskitämisen johdosta ehdotetaan rakennushallintoon perustettavaksi 1.3.1987 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, jotka voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa momentilta 29.10.01:

	Palkkaus- luokka
1 talonmies-lämmittäjä	A 7
1 siivoustoimen ohjaaja	A 3
3 siivoojaa	A 2
8 siivoojaa	A 1

Momentin 22.02.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi seuraavat kiinteistöhoitohenkilöstön peruspalkkaiset virat ja ylimääräinen toimi:

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 konemestari	A 12
1 laitosmies	A 10
1 huoltomies	A 7
Ylimääräinen:	
1 laitosmies	A 10

Momentin 22.02.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien vähennettäväksi 386 000 mk työsuhdepalkoista yhden käyttöpäällikön, kahden kiinteistöesimiehen ja kahden talonmiehen palkkoina.

Kiinteistöhoito- ja käytönohjaustoiminnan laajenemisen vuoksi ja kotimaisten polttoaineden käytön tehostamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 112 000 mk insinöörin palkkaamiseksi rakennushallintoon.

Piirihallinnon toiminnan laajenemisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 410 000 mk yhden teknisen toimihenkilön, kahden käyttötekniikon ja kahden siivoustyönjohtajan palkkoina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 1 721 000 mk yhden vanhemman huoltoasentajan, kolmen huoltomiehen, kuuden talonmiehen ja 16 siivoojan palkkaamiseksi vuoden 1987 aikana valmistuvien uudis- ja lisärakennusten kiinteistöhoito- ja siivoustehtäviin.

Kiinteistönhoidon ja siivoustoiminnan keskitämisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 1 030 000 mk 39 siivoojan, joista 15 on osa-aikaista, palkkaamista varten 1.3.1987 lukien. Vastaava palkkausmenojen säästö syntyy muilla hallinnonaloilla.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion momentin 29.10.74 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 778 000 mk Turun, Kuopion, Joensuun, Jyväskylän ja Oulun yliopistojen ja Lapin korkeakoulun rakentamisen neuvottelukuntien yhteensä yhdeksän päätoimisen teknisen sihteerin palkkaamiseksi rakennushallintoon.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 139 000 mk kahden toimistovirkailijan palkkaamiseksi.

1987 esitys	308 831 000
1986 menoarvio	281 271 000
1985 tilinpäätös	254 045 981

29. (28.60.29 ja 28.65.29) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 656 000 mk, mikä aiheutuu tiedotus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan tehostamisesta, vuokratilojen kasvusta, atk-menojen kasvusta sekä toiminnan kasvusta erityisesti piirihallinnossa. Kun momentilta vähennetään kertameno 620 000 mk, lisäys on 36 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion kiinteistöjen keskusrekisterin aiheuttamiin konsulttimenoihin, koulutus- ja kehittämistoimintaan liittyviin konsulttimenoihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matka-, edustus- ja muihin menoihin sekä vahingonkorvauksiin.

1987 esitys	22 875 000
1986 menoarvio	22 839 000
1985 tilinpäätös	19 979 003

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 1 100 000 mk rakennushallituksen ja piirirakennustoimistojen konttorikoneiden ja kaluston hankintoihin. Tästä noin 750 000 mk on tarkoitus käyttää uusiin atk-laitteisiin ja epätaloudellisten vuokrasopimusten korvaamiseen laitehankinnoilla.

1987 esitys	1 100 000
1986 menoarvio	750 000
1986 lisämenoarvio	630 000
1985 tilinpäätös	548 700

64. Eräät valtion kiinteistömenot

(09.) (28.65.09) *Otaniemen hoitokunta*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 44 000 mk.

1986 menoarvio 44 000
1985 tilinpäätös 58 689

10. (28.64.10 ja 28.65.10) *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 200 000 mk, mikä aiheutuu hoidettavan rakennuskannan laajenemisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennushallinnon hoitoon, siivoukseen tai ylläpidon yhteistyöhön kuuluvien kiinteistöjen, rakennusten, huonetilojen tai alueiden yleishoidosta ja -valvonnasta, lämpö-, sähkö-, vesi- ja erikoislaitehuollosta, siivouksesta, jätehuollosta ja ulkoalueiden hoidosta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös rakennushallinnon hallinnassa olevista kiinteistöistä ja huoneisto-osakkeista aiheutuviin omistajalle kuuluviin menoihin sekä valtiovarainministeriön erikseen määrittämässä tapauksissa käyttäjälle annettaviin palveluksiin tai käyttäjän puhelinmaksuihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös kiinteistöllä toimivan hoito- ja siivoushenkilöstön työpaikkaterveydenhuolto-, matka- ja koulutusmenoihin ja muihin vastaaviin henkilöstömenoihin varsinaisia palkkauksia lukuunottamatta. Määrärahaa voidaan käyttää myös kiinteistönhoidon ja käytönohjauksen sekä siivoustoimen edellyttämiin selvityksiin ja suunnitelmiin.

1987 esitys 220 000 000
1986 menoarvio 212 800 000
1986 lisämenoarvio —4 000 000
1985 tilinpäätös 211 280 837

11. *Valtion virastojen ja laitosten edeltä arvaimattomat vuokramenot* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 000 000 mk. Momentin määräraha on tarkoitettu rakennushallituksen käytettäväksi valtion virastojen ja laitosten toimitilojen vuokrauksesta ja vuokrien korotuksista aiheutuviin menoihin sellaisissa tapauksissa, joissa vuokrauksesta aiheutuva meno ei ollut tiedossa varsinaista tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa. Tämän lisäksi määrärahaa saadaan käyttää vuokrauksesta aiheutuviin muutto-, siivous-, sähkö-, puhelin- ym. vastaaviin kustannuksiin.

1987 esitys 3 000 000
1986 menoarvio 5 000 000
1985 tilinpäätös 743 601

13. (28.64.13 ja 28.65.13) *Korjaus ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan rakennushallinnon korjaushuoltoon määrättyjen kiinteistöjen, rakennusten ja huonetilojen korjauksiin ja kunnossapitoon 113 000 000 mk. Lisäys 6 000 000 mk aiheutuu korjaushuollossa olevan rakennuskannan kasvusta. Virkistyskäytössä olevien rakennusten ja tilojen kunnossapitoon määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 000 000 mk. Määrärahaa voidaan käyttää myös korjaustarpeen ja kunnossapitotehtävän edellyttämiin selvityksiin ja suunniteltuun sekä valtiovarainministeriön erikseen määrittämiin korjaustöihin.

1987 esitys 113 000 000
1986 menoarvio 107 000 000
1986 lisämenoarvio —2 000 000
1985 tilinpäätös 97 600 000

21. (28.64.21 ja 28.65.21) *Otaniemen sähkölaitos* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan polttoöljyn hinnan alenemisen johdosta vähennettäväksi 4 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Otaniemen alueelle hankittavasta lämmöstä ja sähköstä, tuotantolaitosten käytöstä ja ylläpidosta, kaukolämpö-, sähkö- ja puhelinverkojen sekä katuvalaistuslaitteiden hoidosta ja muusta sähkölaitostoiminnasta aiheutuviin menoihin. Lämmön ja sähkön myynnistä kertyvät tulot tuloutetaan alamomentille 12.28.60.4.

1987 esitys 24 600 000
1986 menoarvio 29 050 000
1985 tilinpäätös 28 048 590

70. (28.64.70 ja 28.65.70) *Kiinteistöjen työkoneiden ja kaluston bankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 700 000 mk, mistä 4 000 000 mk kiinteistönhoidon, käytönohjauksen, siivouksen, laite- ja korjaushuollon sekä yhteistilojen kaluston, koneiden, laitteiden ja autojen hankkimista varten, 1 000 000 mk Valtioneuvoston linnan ja eri ministeriöiden turvallisuusteknillisiin laitehankintoihin sekä 10 700 000 mk puhelinvaihdhankintoihin.

Käyttösunnitelma:

Hankinnat	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Valtioneuvoston linnan puhelinvaihteen uusiminen ...	13 500 000	3 500 000	7 000 000
2. Asuntohallituksen virastotalon puhelinvaihte	1 500 000		600 000
3. Mikkelin virastotalon puhelinvaihteen uusiminen	3 300 000	400 000	2 900 000
4. Vantaan oikeus- ja poliisitalon puhelinvaihte	1 000 000		200 000
5. Muut kalustohankinnat			5 000 000
		Yhteensä	15 700 000

1987 esitys.....	15 700 000
1986 menoarvio.....	12 950 000
1986 lisämenoarvio	840 000
1985 tilinpäätös.....	6 289 921

74. *Valtion talonrakennusten suunnittelu ja koerakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk seuraavasti:

1. *Suunnittelu.* Alamomentille ehdotetaan 4 000 000 mk perustamis- ja esisuunnitelmien sekä yhdistettyjen perustamis- ja esisuunnitelmien laatimista ja niitä edeltävien maankäyttösuunnitelmien ja tutkimusten hankkimista varten sekä kiireellisten uudisrakennushankkeiden, peruskorjaus- ja muutostöiden suunnittelua sekä suunnittelun alku- ja täydennysrahoitusta, käytäjä- ja huonetilapäätösten valmistelua ja muita suunnitteluun liittyviä menoja varten. Määräraha arvioidaan käytettävän noin 1 000 000 mk lähinnä Helsingin kantakaupungista siirrettävien virastojen ja laitosten uusien toimitilojen suunnittelun aloittamiseen.

2. *Koerakennustoiminta.* Alamomentille ehdotetaan 1 000 000 mk valtion rakennustöiden yhteydessä suoritettavan koerakentamisen jatkamiseen. Koerakentamista harjoitetaan rakennusten lähinnä energiatalouteen, sisäilmastoon ja kestävyyyteen vaikuttavien ja tilankäyttöä koskevien ominaisuuksien selvittämiseksi ja kehittämiseksi sekä kotimaisia polttoaineita käyttävien lämpökeskusten kehittämiseksi. Määrärahaa käytetään koerakentamiskohteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja seurannasta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys..... 5 000 000
1986 menoarvio..... 3 300 000
1986 lisämenoarvio..... 3 000 000
1985 tilinpäätös..... 4 000 000

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan rakennushallinnon korjaushuoltoon määrättyjen kiinteistöjen ja rakennusten perusparannustöitä ja energiataloudellisia korjauksia ja muutoksia varten 87 000 000 mk. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös perusparannusten vaatimaan suunnitteluun, perusparannusten edellyttämiin vähäisiin lisärakennustöihin sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämiin korjaustöihin. Vuonna 1987 jatkuvien tai aloitettavien perusparannustöiden arvioidaan sitovan myöhemminä vuosina noin 68 000 000 mk.

1987 esitys	87 000 000
1986 menoarvio	76 000 000
1986 lisämenoarvio	—5 000 000
1985 tilinpäätös	74 000 000

76. *Virastotalojen rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 156 110 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Merikasarmi, Helsinki	4 850	63 000 000	12 990	28 400 000	23 000 000
I vaihe					
— peruskorjaus					
2. Kajaanin virastotalo		52 900 000		45 000 000	7 900 000
— poliisi- ja oikeustalo	3 564	18 000 000	5 051		
— uusi virastotalo	3 542	23 300 000	6 578		
— muutos- ja korjaustyö	4 110	11 600 000	2 822		
3. Virastotalon Mariankatu 23 — Liisankatu 8, peruskorjaus, Helsinki	4 570	20 400 000	4 464	8 800 000	5 000 000
4. Oulun oikeus- ja poliisitalo	12 445	75 500 000		25 500 000	30 000 000
— uudisrakennus		71 900 000	5 777		
— tontin käyttöönotto		3 600 000			
5. Nurmeksien virastotalo	2 345	13 900 000	5 928	13 450 000	450 000
6. Varkauden virastotalo	2 190	14 700 000	6 712	14 300 000	400 000
7. Virastotalon Kirkkokatu 14 — Snellmaninka- tu 7, peruskorjaus, Helsinki	2 348	22 400 000	9 540	19 300 000	2 960 000
8. Joensuun virastotalon laajennus	6 000	37 000 000	6 167	6 700 000	7 300 000
9. Hyvinkään virastotalo	4 365	27 500 000	6 300	3 200 000	16 800 000
10. Rauman virastotalo	4 446	30 600 000	6 882	2 000 000	2 000 000
11. Kuopion oikeus- ja poliisitalo	7 650	45 900 000	6 000	3 200 000	4 000 000
12. Virastotalo Kyllikinportti 1, Helsinki	11 000	69 100 000	6 282	1 200 000	2 000 000
13. Kokkolan virastotalo	4 295	25 600 000	5 960	2 400 000	10 500 000
14. Kemijärven virastotalo		28 050 000		1 500 000	7 000 000
— uudisrakennus	2 700	16 650 000	5 926		
— muutos- ja korjaustyö	3 600	11 400 000	3 167		
15. Kiinteistö Laivastokatu 3, Helsinki	817	7 000 000	8 568	4 730 000	2 200 000
16. Virastotalo Korkeavuorenkatu 21, Helsinki ...		51 600 000		1 850 000	6 200 000
— peruskorjaus	4 654	34 500 000	7 413		
— väestönsuoja	1 210	17 100 000	14 132		
17. Sodankylän virastotalo		14 300 000		3 100 000	3 900 000
— oikeus- ja poliisitalo	1 500	9 500 000	6 333		
— peruskorjaus	1 626	4 800 000	2 952		
18. Kuusamon virastotalo	2 500	14 850 000	5 920	900 000	5 100 000
19. Virastotalo Aleksanterinkatu 4—10, Helsinki .	5 700	30 500 000	5 353	1 000 000	1 000 000
20. Otaniemen virastotalo, Espoo	1 949	13 450 000	6 900	1 000 000	4 000 000
21. Kiinteistö Linnankatu 43, Turku		6 000 000		2 000 000	2 400 000
22. Virastotalo Mariankatu 9, perusparannustyöt, Helsinki	4 910	6 000 000	1 222	300 000	2 700 000
23. Espoon virastotalon I vaihe	6 700	45 800 000	6 836	—	1 000 000
24. Mikkelin virastotalo	5 400	33 000 000	6 111	—	500 000
25. Itä-Suomen hovioikeus, Kuopio		12 600 000			500 000
— lisärakennus	1 420	8 800 000	6 197	—	
— muutostyöt	1 780	3 800 000	2 124	—	
26. Kanavakatu 4, peruskorjaus, Helsinki	590	5 000 000	8 475		500 000
27. Kauhavan virastotalo		5 100 000			2 000 000
— lisärakennus	500	3 500 000	7 000		
— muutostyö	500	1 600 000	3 200		
28. Simon virastotalo	1 190	6 800 000	5 714	2 000 000	4 800 000
				<u>2 000 000</u>	<u>4 800 000</u>
				Yhteensä	156 110 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

1. Merikasarmien I vaiheen määrärahoista on peruuntunut 6 317 426 mk. Momentilla myön-

nettyjen määrärahojen lisäksi on I vaiheen suunnitteluun käytetty 275 359 mk momentilta 28.64.74. Kustannusarvio on tarkistettu urakka-
tarjousten perusteella.

2. Kajaanin virastotalon kustannusarvio on tarkistettu poliisi- ja oikeustalon ja uuden virastotalon urakkatarjousten perusteella.

3. Virastotalon Mariankatu 23 — Liisankatu 8 peruskorjaukseen myönnettyistä määrärahoista on peruuntunut 853 662 mk.

5. Nurmeksen virastotalon kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

6. Varkauden virastotalon kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

7. Virastotalon Kirkkokatu 14 — Snellmaninkatu 7 peruskorjauksen suunnitteluun on momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi käytetty 140 000 mk momentilta 28.64.74.

8. Joensuun virastotalon laajennuksen laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

9. Hyvinkään virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella.

10. Rauman virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

11. Kuopion oikeus- ja poliisitalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

12. Virastotalo Kyllikinportti 1 käsittää lähinnä keskusrikospoliisin toimitilat.

13. Kokkolan virastotalon laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu luonnossuunnitelmien perusteella. Suunnitteluun on aiemmin varattu 480 000 mk momentilta 28.64.74.

14. Kemijärven virastotalon laajuus ja kustannusarvio vastaavat esisuunnitelmaa.

15. Kiinteistön Laivastokatu 3 laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella. Momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi on suunnitteluun varattu 70 000 mk momentilta 28.64.74.

16. Virastotalon Korkeavuorenkatu 21 peruskorjauksen laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu yhdistetyn perustamis- ja esisuunnitelman perusteella. Hankkeen yhteydessä toteutettavat puolustusministeriön lisätilat, jotka eivät sisälly hankkeen kustannusarvioon ja hyötയാലaan, rahoitetaan luvun 27.27 määrärahoista.

17. Sodankylän virastotalon laajuus ja kustannusarvio vastaavat esisuunnitelmaa. Suunnitteluun on varattu 200 000 mk momentilta 28.64.74 myönnettyistä määrärahoista.

18. Kuusamon virastotalon laajuus ja kustannusarvio vastaavat esisuunnitelmaa.

19. Virastotalo Aleksanterinkatu 4—10 peruskorjauksen laajuus ja kustannusarvio on tarkistet-

tu alustavan yhdistetyn perustamis- ja esisuunnitelman perusteella.

20. Otaniemen virastotalon laajuus ja kustannusarvio vastaavat esisuunnitelmaa. Hankkeeseen kuuluu lisäksi valtion painatuskeskuksen tiloja 688 m², joiden kustannusarvio on 4 150 000 mk, ja jotka rahoitetaan momentilta 28.90.74.

21. Määrärahaa ehdotetaan perustusten vahvistamiseen ja hankkeen suunnitteluun. Suunnitteluun on lisäksi varattu 70 000 mk momentilta 28.64.74.

22. Kiinteistö Mariankatu 9 on ostettu valtiolle ja perusparannetaan virastotiloiksi sen vapauduttua Raha-automaattiyhdistyksen käytöstä. Suunnitteluun on varattu 300 000 mk momentilta 28.64.74.

23. Espoon virastotalon laajuus ja kustannusarvio vastaavat perustamissuunnitelmaa.

24. Mikkelin kiireellisten tilantarpeiden ratkaisemiseksi ehdotetaan määrärahaa uuden virastotalon suunnitteluun.

25. Itä-Suomen hovioikeuden kiireellisen tilantarpeen vuoksi esitetään hovioikeudelle rakennettavaksi lisärakennus. Lisärakennuksen ja peruskorjauksen laajuus ja kustannusarvio vastaavat perustamissuunnitelmaa.

26. Rahapajan vanha rakennus peruskorjataan ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosaston käyttöön.

27. Kauhavan kiireellisten tilantarpeiden ratkaisemiseksi ehdotetaan määrärahaa lisärakennusta ja muutostyötä varten.

28. Simon tilan tarpeiden ratkaisemiseksi ehdotetaan määrärahaa virastotalon rakentamista varten. Hankkeen suunnittelua varten on aikaisemmin myönnetty 250 000 mk työllisyysvaroista.

1987 esitys	156 110 000
1986 menoarvio	150 583 000
1986 lisämenoarvio	2 700 000
1985 tilinpäätös	156 570 000

88. *Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden bankkiminen valtion tarpeisiin* (siirtomääräraha)

Rakennushankkeiden ja valtion rakennusmaan tarkoituksenmukaisen käytön edellyttämiä kiinteistöhankintoja sekä huoneisto-osakkeiden hankkimista ja niiden hankkimiseen liittyviä lisä- ja muutostöitä, puhelinvaihteita sekä rakennustöiden valvontaa varten valtion virastojen ja laitosten tarpeisiin momentille ehdotetaan 110 000 000 mk, mistä noin 17 000 000 mk käytetään kertaluonteisena menona Vantaan oi-

keus- ja poliisitalon hankkimiseen ja noin 4 000 000 mk Itä-Pasilan Pysäköinti Oy:n osakkeiden maksamiseen. Lisäksi on tarkoitus vuonna 1987 hankkia pääkaupunkiseudulta toimitiloja noin 50 000 000 markalla, mistä arvioidaan ai-

heutuvan menoja vuonna 1987 noin 30 000 000 mk.

1987 esitys	110 000 000
1986 menoarvio	80 000 000
1986 lisämenoarvio	8 400 000
1985 tilinpäätös	150 000 000

(65.) Otaniemen valtionalue

Luku ja sen momentit on siirretty Otaniemen hoitokunnan lakkauttamisen johdosta lukuihin 28.60 ja 28.64.

70. Valtion koulutuskeskus

(1.3.1987 lukien Valtionhallinnon kehittämiskeskus)

Luvun 28.01 perusteluihin viitaten valtion koulutuskeskuksen tehtäväaluetta ehdotetaan muutettavaksi siten, että laitoksen tehtäviin tulevat kuulumaan valtion henkilöstökoulutuksen lisäksi konsulttipalvelujen tarjonta valtionhallinnon organisaatiota, johtamista, henkilöstöhallintoa, suunnittelu- ja seurantarjestelmiä sekä tietotekniikan hyväksikäyttöä virasto- ja laitostyöskohteisesti kehitettäessä. Koulutuskeskuksesta näin muodostettavaan valtionhallinnon kehittämiskeskukseen ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien yhteensä 23 uutta virkaa tai työsopimussuhteista tehtävää. Vastaava määrä virkoja, toimia ja tehtäviä ehdotetaan lakkautettavaksi momentilta

28.01.01 sekä momentilta 28.05.01. Tämän lisäksi kehittämiskeskukseen ehdotetaan perustettavaksi ylijohdajan määräaikainen sopimuspalkkainen virka.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 368 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 3 591 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 4 265 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 69 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 594 500	797 900	+ 4	5
Työsuhteipalkat	+ 3 363 500	8 063 200	+ 20	69
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 900	43 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 305 100	658 600	—	—
Yhteensä	+ 4 265 000	9 563 000	+ 24	74

Henkilöstön määrän lisäyksestä 22 aiheutuu siirrosta momentilta 28.01.01 ja yksi siirrosta momentilta 28.05.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat virat:

Perustetaan: Sopimuspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 ylijohtaja (määräaikainen)	S 28
1 johtava konsultti	S 25
1 tutkimuspäällikkö	S 25
1 hallinnontutkija	S 22

Kolmen viran palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 28.01.01 määrärahalta.

Luvun perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 3 011 000 mk hallinnon kehittämistoiminnan konsulttitehtäviin ja niihin liittyviin aputehtäviin palkattavan 20 henkilön palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien. Henkilöiden palkkaus on suoritettu aikaisemmin momenttien 28.01.01 ja 28.05.01 määrärahalta.

1987 esitys	9 563 000
1986 menoarvio	5 298 000
1985 tilinpäätös	4 896 891

26. (28.70.29, osa) *Koulutus- ja konsulttitoiminnan erityismenot* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 731 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää koulutus- ja konsulttitoiminnan palkkioista, matkoista, materiaalihankeista aiheutuviin sekä muihin kulutusmenoihin. Lisäksi momentin määrärahas- ta saadaan käyttää enintään 700 000 mk määrä- ajaksi koulutus-, tutkimus-, opetusmateriaali- ja konsulttitehtäviin palkattavan henkilöstön palk-

kauksiin enintään kuuden henkilötyövuoden ver- ran.

1987 esitys	3 300 000
1986 menoarvio	2 569 000
1985 tilinpäätös	2 189 059

29. (28.70.29, osa) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 556 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja val- tionhallinnon kehittämiskeskuksen perustamisesta sekä 100 000 markan kertamenosta käytettä- väksi organisaatiouudistuksen edellyttämään kou- lutus- ja tiedotustoimintaan. Momentin määrära- haa saadaan käyttää myös koti- ja ulkomaisista matkoista, materiaalihankeista sekä kansain- välisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	1 452 000
1986 menoarvio	896 000
1985 tilinpäätös	729 687

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 085 000 mk puhe- linvaihteen laajennukseen, kopiokoneen hankin- taan, lisähenkilökunnan konttorikalusteiden sekä -laitteiden hankintoihin, AV- ja ATK-laitteiden täydennyshankintoihin sekä entisen kaluston uu- simiseen.

1987 esitys	1 085 000
1986 menoarvio	420 000
1985 tilinpäätös	330 000

80. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

02. *Eräät muut palkat ja palkkiot* (arviomäärä- raha)

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi ala- momentti 8, ehdotetaan lisäystä 11 017 000 mk seuraavasti:

1. *Lisähenkilökunnan palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Alamomen- tin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministe- riön käytettäväksi varainhoitovuoden aikana vält- tämättömästi tarvittavan lisähenkilökunnan palk- kaamiseen valtion palvelukseen sellaisissa tapauk- sissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ollut tiedossa varsinaista tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa.

2. *Virkamiesharjoittelijoiden palkkiot.* Alamo- mentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Alamo-

mentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainmi- nisteriön käytettäväksi pääasiassa julkisen hallin- non tehtäviin valmistavia korkeakoulu- ja opisto- tasoisia tutkintoja opiskelevien palkkaamiseksi harjoittelijoiksi valtion virastoihin ja laitoksiin. Alamomentin loppusumma on 2 000 000 mk.

3. *Muut palkat ja palkkiot.* Valtion työmarkki- napolitiikan joustava hoitaminen edellyttää, että valtio voi työnantajan ominaisuudessa suorittaa lisäpalkkiota sellaisille valtion virkamiehille, joi- den tehtävien laadussa on tapahtunut muutok- sia, taikka joille lisäpalkkioiden suorittaminen muutoin on erityisen perusteltua. Tämän vuoksi ja kun sanottujen lisäpalkkioiden suorittamista on pidettävä rajoitetussa määrin tarkoituksenmu-

kaisena, alamomentille ehdotetaan valtiovarainministeriön käytettäväksi edelleen 2 500 000 mk.

4. *Lakkautuspalkat.* Alamomentille merkitään edelleen 1 900 000 mk lakkautuspalkkalain (182/31, muut. 904/48) mukaisia lakkautuspalkkoja varten.

5. *Virkojen ja toimien uudelleen järjestely.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 5 500 000 mk. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi virkojen, toimien ja tehtävien uudelleen järjestelyn yhteydessä tapahtuvaan henkilöstön palkkaamiseen valtion palvelukseen. Määrärahan käyttämisen edellytyksenä tähän tarkoitukseen on, että vastaava säästö syntyy ao. viraston tai jonkin muun viraston palkkauseroissa. Määrärahaa voidaan käyttää myös virastojen ja laitosten tai niiden osien siirtojen tai alueellisten uudelleenjärjestelyjen johdosta väliaikaisesti tarvittavan henkilöstön palkkauseroihin sekä työpaikkojen järjestämiseen sellaisille henkilöille, jotka eivät voi siirtyä viraston uudelle sijaintipaikkakunnalle. Samoin määrärahaa saadaan käyttää automatisoinnin ja muun rationalisoinnin yhteydessä työttömäksi jäävän henkilöstön sijoittamiseksi valtion palvelukseen uusiin tehtäviin eri virastoihin ja laitoksiin. Tarkoituksena on jättää täyttämättä täten vapautuneet virat, toimet ja tehtävät sekä lakkauttaa ne viimeistään vuoden 1988 tulo- ja menoarviossa.

(6.) *Pysyväisluonteiseksi muodostuvien tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen vuonna 1986 valtionhallinnossa.* Aikaisemmin tilapäisin työllistämistoimin valtion virastoissa ja laitoksissa pysyväisluonteisia tehtäviä hoitaneiden vuoden 1986 aikana tältä alamomentilta vakinaistettujen 200 henkilön palkkaus ehdotetaan siirrettäväksi asianomaisen viraston tai laitoksen palkkausmomentille. Tämän johdosta alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 11 000 000 mk.

6. *Pysyväisluonteiseksi muodostuvien tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen vuonna 1987 valtionhallinnossa.* Yleisperusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 8 000 000 mk valtiovarainministeriön käytettäväksi tilapäisin työllistämistoimin valtion virastoissa ja laitoksissa pysyväisluonteisesti hoidetun 200 tehtävän vakinaistamiseksi pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Tästä kokonaismäärästä vakinaistetaan Lapin läänissä toimiviin virastoihin 20 kokoaikaisen ja 20 osa-aikaisen tehtävän palkkaus.

7. *Virkamiehille maksettavat erorahat.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk. Ala-

momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virkamiehille tulevien erorahojen maksamiseen.

8. *Pysyväisluonteisten tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen kunnallisballinnossa ja muissa julkisoikeudellisissa yhteisöissä.* Yleisperusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 13 000 000 mk kunnallisen työllistämistuen avulla kunnissa, kuntainliitoissa ja muissa julkisoikeudellisissa yhteisöissä pysyväisluonteisesti hoidettujen tehtävien vakinaistamiseksi. Määrärahalta voidaan vakinaistaa enintään 200 tehtävää, joista 20 Lapin läänissä. Määrärahaa voidaan käyttää kullakin alalla voimassa olevien valtionosuus- ja valtionapuseränsäntösten mukaisesti palkkausmenoihin.

9. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään 2 583 000 mk. Lisäys on 817 000 mk.

1987 esitys.....	37 583 000
1986 menoarvio.....	26 566 000
1986 lisämenoarvio	250 000
1985 tilinpäätös.....	20 409 724

03. *Ryhmähenkivakuutusta vastaava järjestely (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk ryhmähenkivakuutussummien korottamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virkamiesten tai työntekijöiden, eduskunnan viran- tai toimenhaltijan taikka kansanedustajan kuoltua suoritettavan ryhmähenkivakuutusta vastaavan edun maksamiseen. Edun maksaminen perustuu virka- ja työehtosopimuksiin, eduskunnan viran- tai toimenhaltijoiden ryhmähenkivakuutusta vastaavaa etua koskevaan lainsäädäntöön sekä lakiin kansanedustajana toimineen henkilön kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta.

1987 esitys.....	19 500 000
1986 menoarvio.....	17 500 000
1985 tilinpäätös.....	14 829 420

19. *Hallinnon kehittämistoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virastojen ja laitosten sekä valtionapulaitosten johtamista, laskentatointa ja tietojärjestelmiä koskeviin ja muihin toiminnan tuottavuutta edistäviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä alueellisiin uudelleen järjestelyihin liittyvien tutkimusten ja selvitysten tekemiseen, suunnittelu- ja koulutustehtäviin ja näitä koskevien ulkopuolis-

ten palvelujen ostamiseen sekä näistä aiheutuvien ulkomaanmatkojen tekemiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös muihin valtakunnalliselta kannalta tärkeisiin tietotekniikkaa koskeviin selvitystehtäviin. Momentin määrärahalla saadaan myös palkata henkilöitä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	4 100 000
1986 menoarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös	2 015 343

(20.) *Kuntoutuksen kokeilutoiminnan järjestäminen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

21. *Valtion virastojen ja laitosten puolesta postisiirtoliikkeestä suoritettavat maksut* (arvio-määräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 9 100 000 mk suoritettavien maksujen vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiovarainministeriön postipankkilain (511/69) nojalla antaman päätöksen mukaan posti- ja telelaitokselle ja Postipankille tuleviin maksuihin valtion laitosten ja viranomaisten tilille tehdyistä tilillepanoista sekä niiltä suoritettavista tililtäotoista, joihin luetaan myös lapsilisan maksamiseen käytettävät maksukortit, kuitenkin niin, että valtion liikelaitokset ja verohallinto suorittavat nämä maksut omista määrärahoistaan. Määrärahaa saadaan käyttää myös lajiteltuna rahana maksettavista postisiirtoliikkeen tililtäotoista perittäviin maksuihin.

1987 esitys	10 000 000
1986 menoarvio	19 100 000
1985 tilinpäätös	11 189 972

22. *Työsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 205 000 mk, mikä aiheutuu valtion henkilöstön palkkasumman noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työsuojelurahastoa vastaavan järjestelyn (laki työsuojelurahastosta 407/79) toteuttamiseksi valtionhallinnossa, työsuojelututkimukseen, työsuojelukoulutukseen, työsuojelutietojen keräämiseen ja työsuojelua koskevaan tiedottamiseen sekä muuhun työsuojelun edistämiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi henkilöä työsuojelutehtäviin ja lisäksi

enintään viittä henkilötyövuotta vastaava määrä henkilöstöä määräaikaisiin työsopimussuhteisiin tällä määrärahalla rahoitettavia tutkimusprojekteja varten.

1987 esitys	4 650 000
1986 menoarvio	4 445 000
1985 tilinpäätös	4 215 928

23. *Työterveyshuollon kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 700 000 mk, mikä aiheutuu uusien valtion työterveysasemien toiminnan aloittamisesta ja valtion ylläpitämällä työterveysasemilla annettavan sairaanhoidon laajentamisesta. Keskitetyn työpaikkaterveydenhuollon järjestämisen johdosta voidaan virastojen ja laitosten työterveyshuollon ja sairaanhoidon menoja vähentää yhteensä 7 000 000 mk. Momentin määrärahalla rahoitetaan työterveyshuoltolain (743/78) mukaista työterveyshuoltoa ja valtion palveluksessa olevien sairaanhoitoa. Määrärahaa käytetään valtion varoin ylläpidettyjen terveysasemien tilojen hankkimiseen, rakentamiseen sekä muutos- ja korjaustöihin, laitteistojen ja palvelujen hankkimiseen sekä palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahaa voidaan käyttää myös työterveyshuollon ja sairaanhoidon kehittämistä koskeviin tutkimus- ja suunnittelukustannuksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata valtion työterveyshuollon tehtäviin enintään 234 henkilöä, mistä aiheutuu palkkausmenoja noin 25 800 000 mk.

1987 esitys	48 700 000
1986 menoarvio	32 000 000
1985 tilinpäätös	30 000 000

24. *Työpaikkaruokailun kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 500 000 mk, mikä aiheutuu valtion henkilöstön työpaikkaruokailun laajentamisesta erityisesti niille henkilöstöryhmille, jotka työolojensa vuoksi eivät voi käyttää tavanomaisia ruokailupalveluja sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion henkilöstön työpaikkaruokailun ja valtion ravitsemistoiminnan kehittämiseen liittyviin tutkimus- ja suunnittelukustannuksiin, työpaikkaruokalojen rakentamiseen sekä muutos- ja korjaustöihin ja työpaikkaruokalojen koneiden, laitteiden ja välineiden hankintaan, työpaikkaruokailupalvelujen hankkimiseen, erityisryhmien ateriapalvelujen kustannuksiin ja ruoan kuljetuskustannuksiin sekä työpaikkaruokailun

käytön edistämiseen tähtävään tiedotus- ja valistustoimintaan. Lisäksi ehdotetaan, että määrärahaa voidaan käyttää keskuskeittiöiden sellaisiin kiinteistökustannuksiin, joita ei voida osoittaa yksittäisten virastojen suoritettaviksi. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi henkilöä.

1987 esitys.....	17 600 000
1986 menoarvio.....	10 100 000
1986 lisämenoarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös.....	11 200 000

26. *Eräät koulutuksen menot* (siirtomääräraha)

Momentille, jolle ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 3, ehdotetaan lisäystä 300 000 mk seuraavasti:

1. *Henkilöstökoulutuksen edistäminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtionhallinnon henkilöstökoulutuksen, erityisesti johdon koulutuksen edistämiseen ja siitä poikkeuksellisesti aiheutuvien ulkomaanmatkojen tekemiseen. Määrärahaa saadaan kokeiluluonteisesti käyttää myös stipendijärjestelyjen luomiseen ja tehtäväkierron edistämiseen. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

2. *Talouspolitiikan johtamiskoulutus.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää talouspolitiikan johtamiskoulutuksen järjestämiseen.

3. *Liikelaitoskoulutus.* Alamomentille ehdotetaan 300 000 mk liikelaitosten toiminnan kehittämiseen liittyvään koulutukseen ja tiedostustoimintaan.

1987 esitys.....	1 900 000
1986 menoarvio.....	1 600 000
1985 tilinpäätös.....	1 570 000

60. *Valtion osuus erorahastosta johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Työntekijäin erorahasta annetun lain (947/78) mukaan työntekijälle maksetaan työsuhteen päättyessä erorahaa laissa tarkemmin säädettyjen perusteiden mukaan. Erorahan maksamisesta huolehtii erorahasto, jolle lain 4 §:n 1 momentin mukaan valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettu työttömyyskassojen keskuskassa suorittaa varoistaan menoja varten vuosittain määrän, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä työnantajan asianomaisena vuotena maksamis-

ta työpalkoista. Saman pykälän 2 momentin mukaan valtio suorittaa edellä tarkoitettun maksun erikseen erorahastolle. Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama kyseessä oleva prosenttimäärä vuodeksi 1986 on 0,15 prosenttia.

Kun valtion palveluksessa yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa olevien palkkasumma vuonna 1987 arvioidaan 5 600 milj. markaksi, ehdotetaan edellä mainittua prosenttimäärää laskentaperusteena käyttäen momentille merkittäväksi erorahastolle vuonna 1987 suoritettavana maksuna 8 400 000 mk. Lisäys on 3 500 000 mk. Vuonna 1987 mahdollisesti liikaa tai liian vähän suoritettu määrä otetaan huomioon vuodelta 1988 suoritettavassa maksussa kysymyksessä olevan palkkasumman tultua lopullisesti selvitettyksi.

1987 esitys.....	8 400 000
1986 menoarvio.....	4 900 000
1985 tilinpäätös.....	4 473 412

70. *Moottoriajoneuvojen hankkiminen erälle valtion virastoille ja laitoksille* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 000 000 mk moottoriajoneuvokaluston uusimista ja täydentämistä sekä niiden valintaan liittyviä kustannuksia varten.

1987 esitys.....	11 000 000
1986 menoarvio.....	11 000 000
1985 tilinpäätös.....	11 000 000

74. *Talonrakennushankkeiden kustannusarvioiden tarkistuksista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk valtion talonrakennushankkeiden edeltä arvaamattomista kustannusarvioiden tarkistuksista aiheutuvia menoja varten.

1987 esitys.....	5 000 000
------------------	-----------

95. *Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 3 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lakiin tai asetukseen perustuviin menoihin, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa.

1987 esitys.....	3 000 000
1986 menoarvio.....	3 000 000
1985 tilinpäätös.....	4 397 038

96. *Valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lähinnä sellaisten edeltä arvaamattomien menojen suorittamiseen, joita varten tulo- ja menoarviossa ei ole määrärahaa.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	489 339

97. *Tileistä poistot (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisten saatavien tileistä poistamiseen, joita ei ole velallisen todetun varattomuuden tai muun siihen verrattavan syyn takia saatu perityksi ja joita varten virastolla tai laitoksella ei ole tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen soveltuvaa määrärahaa. Määrärahaa saadaan käyttää myös sellaisten saatavien tileistä poistamiseen, jotka aiheutuvat siitä, että hankintasopimukseen liittyvä tuotekehityshanke ei ole onnistunut, ja vaikka kysymys ei ole sopijapuolen maksukyvyttömyydestä.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	7 000 000
1985 tilinpäätös	2 399 040

98. *Valtioneuvoston käytettäväksi virastojen hoitomenoihin (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yllättävistä ja poikkeuksellisista uudelleenjärjestelyistä aiheutuviin menoihin, kuten kalusto- ja materiaalihankintoihin. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää palkkauksia ja momentilta 28.64.11 suoritettavia vuokramenoja lukuunottamatta myös sellaisiin ennakoimattomiin tai vaikeasti arvioitaviin virastojen ja laitosten kiinteästä määrärahasta suoritettaviin kulutusmenoihin, joita ei ole otettu riittävässä määrin huomioon asianomaisten momenttien määrärahojen mitoituksessa ja joiden suorittaminen näistä määrärahoista ei ole viraston tai laitoksen toimintaa tarkistamalla mahdollista.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	1 100 000
1985 tilinpäätös	1 245 538

(99.) *Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha on otettu huomioon momentin 28.05.50 laskelmissa.

82. Valtion investointirahasto

60. *Sierito valtion investointirahastoon*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk.

1987 esitys	17 000 000
1986 menoarvio	15 000 000

61. *Korvaus valtion investointirahastolle (arviomääräraha)*

Valtion investointirahastosta annetun lain (74/75) 7 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston niin päättäessä suoritetaan investointirahastolle tulo- ja menoarvioon otettavasta määrärahasta kohtuullinen korvaus siltä ajalta, jona investointirahaston lainaksi ottamat varat ovat olleet valtion käytettävissä. Valtion investointirahaston varoista myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (567/79) 8 a §:n mukaan suoritetaan rahastolle mainittu-

jen lainavarojen osalta sille aiheutunutta todellista korkokustannusta ja sanottuna aikana mahdollisesti syntyntä kurssitappiota vastaava korvaus. Niiltä osin kuin lyhennyksinä kertyvät varat sijoitetaan tuloa tuottavasti rahastolle maksetaan korvaus näiden varojen väliaikaisesta sijoittamisesta saatavaa korkotuottoa vastaavasti. Näin määräytyvä korvaus arvioidaan vuoden 1987 osalta 6 000 000 markaksi. Edellä mainitun johdosta momentille ehdotetaan 6 000 000 mk. Vähennys on 4 000 000 mk. Rahaston varojen väliaikaisesta sijoittamisesta saatava korkotuotto tuloutetaan momentille 13.01.07.

1987 esitys	6 000 000
1986 menoarvio	10 000 000
1986 lisämenoarvio	—4 000 000
1985 tilinpäätös	6 448 046

83. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki

66. *Osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Neuvottelut Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin uudesta pääoman korotuksesta ovat käynnistymässä ja pankin hallintoneuvoston on tarkoitus päättää asiasta vuoden 1986 loppuun mennessä. Suunniteltu korotuksen määrä on 50 mrd Yhdysvaltain dollaria. Suomella olisi oikeus merkitä vuosina 1987—1991 pankin uusia osakkeita 315 milj. vuoden 1944 Yhdysvaltain dollarin arvosta. Osakemerkinnän korotuksen vastarvo olisi noin 2 015 milj. mk. Osakemerkinnästä 5 % on maksettavaa pääomaa. Merkinnän jäljelle jäävää 95 %:n osaa ei tarvitse maksaa, vaan se jää pankin takuupohjan laajentamiseen. Korotuksen

maksettavaksi tuleva osuus 18,9 milj. dollaria eli noin 100 milj. mk suoritetaan viitenä yhtä suurena eränä vuosina 1987—1991. Varautumisena vuonna 1987 maksettavaa ensimmäistä erää varten momentille ehdotetaan 20 000 000 mk. Vähennys on 11 875 000 mk.

Koska Kansainväliselle Jälleenrakennuspankille markkoina suoritettuihin maksuihin sisältyy arvonsäilytysvelvoite suhteessa Yhdysvaltain dollariin ehdotetaan, että määrärahaa voitaisiin käyttää myös arvonsäilytysvelvoitteesta mahdollisesti aiheutuviin maksuihin.

1987 esitys.....	20 000 000
1986 menoarvio.....	31 875 000
1985 tilinpäätös.....	28 406 631

85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt

66. *Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 15 000 000 mk, mikä aiheutuu kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella suoritettavista maksuista annettujen sitoumusten määrän ja siten myös lunastusten kasvusta. Sitoumukset on annettu rahoituslaitoksille vaadittaessa erääntyvinä korotomina velkakirjoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisille rahoituslaitoksille velkakirjojen muodossa jäsenyyden perusteella suoritettavista maksuista vuosina 1980—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää sitoumusten lunastamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

1987 esitys.....	185 000 000
1986 menoarvio.....	170 000 000
1985 tilinpäätös.....	98 929 795

68. *Suomen osuus Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Maailemanpankkiryhmään kuuluvan Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) osakepääomaa on päätetty korottaa 650 milj. Yhdysvaltain dollarista 1 300 milj. Yhdysvaltain dollariin. Päätöksen mukaisesti Suomi on merkinnyt 4 829 kpl 1 000 Yhdysvaltain dollarin nimellisarvoista osaketta osakepääoman korotuksesta. Suomen osakeosuus nousee nykyisestä 4 043 000 Yhdysvaltain dollarista 8 872 000 Yhdysvaltain dollariin. Tarkoituksena on, että Suomen 4 829 000 Yhdysvaltain dollarin eli noin 26 milj. markan maksuosuus suoritetaan yhtä suurina vuotuiserinä vuosina 1986—1990. Vuonna 1987 suoritettavaa toista maksuerää varten ehdotetaan 5 350 000 mk. Vähennys on 500 000 mk.

1987 esitys.....	5 350 000
1986 menoarvio.....	5 850 000
1985 tilinpäätös.....	—

87. Asuntosäästöpalkkiot

53. *Asuntosäästöpalkkiot* (arviomääräraha)

Viitaten hallituksen esitykseen asuntosäästö-palkkiolain (862/80) 5 §:n muuttamisesta momentille ehdotetaan lisäystä 23 000 000 mk, mi-

kä aiheutuu asuntosäästöpalkkioiden korottamisesta 4 500 markkaan. Momentin määräraha saadaan maksaa asuntosäästöpalkkiolain (862/80 ja 1036/85) 5 §:n mukaiset asuntosäästöpalkkiot.

1987 esitys.....	58 000 000
1986 menoarvio.....	35 000 000
1985 tilinpäätös	8 288 763

(88.) Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko

Luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(32.) Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko (arviomääräraha)

tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 7 000 000 mk.

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-

1986 menoarvio	7 000 000
1986 lisämenoarvio	—6 900 000

90. Valtion painatuskeskus

Painatuskeskuksen kehittämisen painopistealueet vuonna 1987 ovat kirjapainon myynti- ja asiakaspalvelutoiminnan tehostaminen, tuotantoprosessien vahvistaminen sekä monistustoiminnan laajentaminen. Painatuskeskuksessa suoritettavaa valtionhallinnon jakelutointa ryhdytään myös tehostamaan. Yleisesti painatuskeskuksen kilpailukykyä kehitetään edelleen sen mahdollistamiseksi, että sen asema voidaan lähivuosina saattaa vastaamaan muita liikelaitoksia.

Tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun liittyen valtiovarainministeriö on asettanut painatuskeskuksen toiminnan tulostavoitteeksi 7 %:n tuottovaateen jälleenhankintahintaiselle vaihtoja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää 10 %:n käyttökateen liikevaihdosta sekä toiminnan 3 %:n määrällistä kasvua.

Painatuskeskuksen myynnin arvioidaan kasvavan vuonna 1987 n. 9 %, mikä vastaa 191 400 000 markan liikevaihtoa. Keskimääräiseksi hintatason nousuksi arvioidaan noin 2 %.

Käyttötuloina arvioidaan kertyvän 192 300 000 mk, mikä merkitsee n. 9 %:n kasvua vuoden 1986 tuloarvioon verrattuna. Käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 172 700 000 mk. Toiminnan kehityksen edellyttämät kone- ja laiteinvestoinnit sekä Otaniemen monistamon rakentaminen on otettu huomioon tulo- ja menoarvioesityksessä. Painatuskeskuksen sijoitusmenoiksi ehdotetaan 17 357 000 mk sekä irtaimen omaisuu-

den myyntituloina arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk.

Valtion painatuskeskuksen kehitys vuosina 1985—1987 tunnuslukuina

	1985 toteu- tuma ¹⁾	1986 enna- koitu ¹⁾	1987 TMAE ¹⁾
Liikevaihto milj. mk	164 (14)	178 (9)	191 (7)
Käyttökate liikevaihdosta % ..	13	11	10
Ylijäämä			
— milj. mk	9	8	6
— sidotusta pääomasta %	11	9	7
— liikevaihdosta %	5	5	3
Investoinnit liikevaihdosta % ..	6	8	9
Volyymin muutos %	4	5	4
Tuottavuus (jalostusarvo/henkilö)	168 (23)	189 (8)	176 (—3)

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

	Mmk	Yhteensä Mmk
Liikevaihto		191,4
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	89,4	
Valmistuspalkat	36,7	
Muut palkat	16,3	
Vuokrat	3,5	
Muut kulut	26,1	—172,0

Käyttökate	19,4
Poistot	— 13,6
Liikelylijäämä	5,8
Muut tuotot	+ 0,2
Tilikauden ylijäämä	6,0

21. Käyttömenot (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan 172 700 000 mk kahden sopimuspalkkaisen virkamiehen ja 578 työsopimussuhteisen muun henkilön palkkaus- ja eläkemenoja sekä muita käyttömenoja varten. Lisäys 14 000 000 mk aiheutuu toiminnan volyymin kasvusta, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, henkilömäärän lisäyksestä, raaka- ja tarveainehintojen noususta sekä muusta toiminnan laajentamiseen liittyvästä menojen kasvusta. Momentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisesti keskimäärin enintään 580 henkilöä, josta lisäystä on viisi työsopimussuhteista henkilöä. Määräraha voidaan käyttää enintään 300 000 mk tehtävärakenteen muuttumisen edellyttämiin toimirakennekorjauksiin. Virkistys- ja lomatoimintaan sekä käyttövaroihin ehdotetaan käytettäväksi yhteensä enintään 0,07 prosenttia liikevaihdosta.

1987 esitys	172 700 000
1986 menoarvio	158 700 000
1985 tilinpäätös	143 229 413

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 000 000 mk painatuskeskuksen tuotannon ja hallinnon koneiden, laitteiden ja järjestelmien sekä kaluston korvaus- ja täydennysinvestointeihin. Viitaten alamomentin 14.60.01.3 perusteluihin momentille ehdotettuun määrärahaan sisältyy 1 000 000 mk irtaimen omaisuuden myynnistä saatavaa tuloa vastaavana sijoitusmenona.

1987 esitys	15 000 000
1986 menoarvio	13 400 000
1985 tilinpäätös	10 900 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 357 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Otaniemen monistuskeskus	688	4 150 000	6 032	100 000	1 500 000
2. Painatuskeskuksen väestösuoja	210	157 000	748	100 000	57 000
3. Valolatomon muutostyöt	795	3 200 000	4 025	1 330 000	600 000
4. Tuotantotekniikan uudistamiseen liittyvät ja muut muutostyöt					200 000
				Yhteensä	2 357 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

1. Monistuskeskuksen laajuus- ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

3. Muutostöiden laajuus ja kustannusarvio vastaavat yhdistettyä perustamis- ja esisuunnitel-

maa. Hankkeelle myönnetty 1 330 000 mk on varattu tuotantotekniikan uudistamiseen liittyviin muutostöihin myönnytyistä määrärahoista.

1987 esitys	2 357 000
1986 menoarvio	800 000
1985 tilinpäätös	600 000

92. Valtion tietokonekeskus

Valtion tietokonekeskuksen toiminnan painoalueet valtionhallinnossa vuonna 1987 ovat kes-

kusrekisterisysteemit, hallinnonalakohtaiset tietojärjestelmät, hallinnon yleissovellukset, toimisto-

järjestelmät ja tietopalvelu. Painoalueina muussa julkisessa hallinnossa ovat terveydenhuollon ja opetustoimen tietosysteemit. Pääasiassa korkeakoulujen tutkimusta palveleva, vektorisuorittimeen ja yleiskoneeseen perustuva suurteholaskentaan soveltuva järjestelmä saataneen täysimittaiseen käyttöön.

Tietokonekeskuksen myynnin kasvutavoite vuonna 1987 on 22 %, mikä vastaa 394 milj. markan liikevaihtoa. Palvelujensa hintatason nousuksi tietokonekeskus arvioi noin 1,5 %. Valtionhallinnon osuus liikevaihdosta on noin 80 %.

Tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun liittyen valtiovarainministeriö on asettanut tietokonekeskuksen tulostavoitteeksi 7 prosentin ylijäämän jälleenhankintahintaiseen vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle, mikä vastaa 12 000 000 markan ylijäämää. Tietokonekeskuksen käyttötuloina arvioidaan kertyvän 395 300 000 mk ja käyttömenoihin ehdotetaan budjetoitavaksi 307 746 000 mk. Tietokonekeskuksen sijoitusmenoiksi ehdotetaan yhteensä 92 800 000 mk, mistä irtaimen omaisuuden myyntituloina arvioidaan kertyvän 1 500 000 mk.

Valtion tietokonekeskuksen kehitys vuosina 1985—1987

	1985 toteu- tuma ^{*)}	1986 enna- koitu ^{*)}	1987 TMÄE ^{*)}
Liikevaihto milj. mk	264 (21)	323 (22)	394 (22)
Käyttökate liikevaihdosta % ..	15	16	18
Ylijäämä			
— milj. mk	7 (3)	11 (51)	12 (9)
— sidotusta pääomasta %	6	7	7
— liikevaihdosta %	3	3	3
Investoinnit liikevaihdosta % ..	18	24	24
Volyymin muutos %	19	20	20
Tuottavuuden muutos %	15	11	16
(tuotot kiintein hinnoin/keski- henkilömäärä)			

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

	Mmk	Mmk
Liikevaihto		393,8
Kulut		
Aineet	9,8	
Palkat	107,6	
Muut henkilökulut	32,1	
Tietojenkäsittelyvuokrat	33,4	
Muut vuokrat	7,8	
Muut tietojenkäsittelykulut	116,2	
Muut kulut	17,6	— 324,5
Käyttökate		69,3
Poistot		— 58,8
Liikeylijäämä		10,5
Muut tuotot		+ 1,5
Tilikauden ylijäämä		12,0

21. Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 307 746 000 mk sopimuspalkkaisen ylijohdajan ja työsopimussuhteisen muun henkilöstön palkkaus- ja eläkemenoja sekä muita käyttömenoja varten. Lisäys on 31 770 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös myytäviin atk-järjestelmiin sisältyvien laitteiden ostamiseen ja muihin palvelusten tuotantomenoihin sekä tietojenkäsittelylaitteiden vuokraamiseen.

Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 894 henkilöä, jossa on lisäystä 25 työsopimussuhteista henkilöä. Määrärahasta voidaan käyttää enintään 3 200 000 mk tehtävä- rakenteen muuttumisen edellyttämiin palkkausjärjestelyihin. Virkistys- ja lomatoimintaan sekä käyttövaroihin ehdotetaan käytettäväksi yhteensä enintään 0,07 prosenttia liikevaihdosta.

1987 esitys	307 746 000
1986 menoarvio	275 976 000
1985 tilinpäätös	213 164 521

70. Koneiden ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 86 700 000 mk, mistä 5 400 000 mk ehdotetaan käytettäväksi vuoden 1986 menoarvion tilausvaltuuden perusteella, 300 000 mk supertietokonehankkeen valmistelu- tehtäviin sekä 81 000 000 mk asiakkaille vuokrat- tavien atk-laitteiden ostamiseen, keskustietoko- neiden sekä näiden päätteiden ja oheislaitteiden, muiden atk-laitteiden, kuljetusvälineiden sekä muiden koneiden ja välineiden hankkimiseen.

Momentin määrärahalla hankittavia sekä vastaavan momentin määrärahalla aikaisempina vuosina hankittuja atk-laitteita tietokonekeskus voi myydä entisille ja uusille asiakkailleen.

1987 esitys.....	86 700 000
1986 menoarvio.....	70 939 000
1985 tilinpäätös.....	52 510 795

71. *Irtaimen omaisuuden myyntituloja vastaavat hankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk koneiden ja välineiden hankintaa varten. Määrärahaa vastaavat tulot on ehdotettu alamomentille 14.60.01.4. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään tuloja vastaava määrä.

1987 esitys.....	1 500 000
------------------	-----------

74. *Otaniemen toimitalon laajennus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk toimitalon laajennuksen suunnittelua varten.

1987 esitys.....	1 200 000
1986 menoarvio.....	500 000

88. *Osakkeiden ja kiinteistöjen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 400 000 mk, mistä 400 000 mk osakkeiden hankkimista varten sellaisista lähinnä pääkaupunkiseudun ulkopuolella toimivista tietotekniikka-alan yrityksistä, jotka parantaisivat tietokonekeskuksen edellytyksiä kehittää ja monipuolistaa palvelutoimintaansa sekä 3 000 000 mk käytettäväksi tietokonekeskuksen Jyväskylään tulevien toimitilojen hankintaa varten. Tietokonekeskuksen toiminnan tuleva kasvu on tarkoitus suunnata Jyväskylään. Tämän johdosta hankittavaksi tulevien lisätilojen tarve on alkuvaiheessa n. 4 000 m². Hankintakustannukset arvioidaan kaikkiaan n. 30 milj. markaksi. Loppuosa hankintahinnasta on tarkoitus suorittaa tasaerinä vuosina 1988—1993. Maksamattomalle kauppahinnalle suoritetaan tilojen käyttöönsaannista lukien vuotuista korkoa, joka on yhtä prosenttiyksikköä korkeampi kuin Suomen Pankin peruskorko.

1987 esitys.....	3 400 000
1986 menoarvio.....	500 000

94. Valtion ravitsemiskeskus

Valtion ravitsemiskeskus hoitaa ja kehittää valtion ja valtionapuyhteisöjen työpaikka- ja oppilaitosruokailua ylläpitämällä ruokaloita ja muita ruokailujärjestelyjä. Valtion ravitsemiskeskukseen pääkonttori on tarkoitus sijoittaa pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueelle.

Työpaikkaruokailun piirissä on vuonna 1987 noin 90 % valtion henkilöstöstä. Työpaikkaruokailun laajeneminen perustuu pääosin ruokailuun osallistumisen lisääntymiseen. Kehittäminen painottuu ateriapalvelujen järjestämiseen erityisoloissa työskenteleville ja sopimusruokailuun. Oppilaitosruokailusta kertyy noin 41 % ravitsemiskeskukseen osuus valtion oppilaitosruokailun järjestämisessä kasvaa. Tuotettujen aterioiden määrän lisäykseksi ravitsemiskeskus arvioi noin 6 %. Henkilöstöä on tarpeen lisätä noin 3 % eli 50 henkilöllä. Tuottavuuden nousu mitattuna tuotettujen aterioiden määrällä henkilöä kohti on 2,9 %.

Ravitsemiskeskukseen asettama liikevaihdon

kasvutavoite on 9,4 % vuoteen 1986 verrattuna. Liikevaihtotavoite on 301 milj. mk. Kasvusta noin 2,5 % aiheutuu uusien ruokaloiden avaamisesta ja noin 4 % ruokailijamäärän kasvusta toiminnassa olevissa ruokaloissa. Aterioiden hintatason nousuksi ravitsemiskeskus arvioi keskimäärin 3 %.

Ravitsemiskeskukseen taloudelliset tavoitteet määräytyvät ravitsemiskeskuksesta annetun lain (101/75, 68/76) mukaisen omakustannusperiaatteen perusteella. Toiminnan tuotoilla tulee kattaa toiminnan menot pyrkimättä ylijäämän tuottamiseen.

Ravitsemiskeskukseen käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 307 500 000 mk. Käyttömenoihin ehdotetaan 291 182 000 mk, jolloin käyttötalouden rahoituskate on 16 318 000 mk. Ravitsemiskeskukseen sijoitusmenoiksi ehdotetaan 5 050 000 mk.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

	Mmk	Mmk
Liikevaihto		301,0
Kulut		
Raaka-aineet	149,0	
Tarvikkeet	13,8	
Palkat	102,8	
Muut henkilökulut	29,0	
Kalusto	1,8	
Muut kulut	5,0	
Varaston muutos	— 0,5	— 300,9
Käyttökate		+ 0,1
Poistot		— 2,3
Liikealijäämä		2,2
Muut tuotot		+ 2,2
Tilikauden ylijäämä		—

21. (28.94.01 ja 29) Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 291 182 000 mk sopimuspalkkaisen johtajan ja työsopimussuhteisen muun henkilöstön palkkaus- ja eläkemenoja sekä muita käyttömenoja varten. Lisäys on 21 029 000 mk, mistä 19 929 000 mk aiheutuu uusien ruokalojen avaamisesta, toiminnassa olevien ruokailujärjestelyjen laajentumisesta ja palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 1 100 000 mk eläkemenoista, jotka on aikaisemmin suoritettu momentin 28.07.05 määrärahalta. Momentin mää-

räraha saadaan käyttää myös raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintoihin sekä muihin ravitsemiskeskuksen toiminnan vaatimiin käyttömenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 1 793 henkilöä, jossa on lisäystä 50 henkilöä.

1987 esitys	291 182 000
1986 menoarvio	270 153 000
1985 tilinpäätös	235 830 405

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk ruokalojen keittiö-, tarjoilu- ja jakelukuluston hankkimista varten.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	5 900 000

71. Rakennusten kunnostaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 mk Vilppulassa, Rovaniemellä ja Kankaanpäässä sijaitsevien rakennusten korjauksia varten.

1987 esitys	50 000
1986 menoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	40 000

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 830 000 mk.

1987 esitys	830 000
1986 menoarvio	830 000
1985 tilinpäätös	952 041

40. Ulkomaan kuorma-autoliikenteen polttoaineen hintaan sisältyvän liikevaihtoveron korvaaminen

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 1 päivästä elokuuta 1986 lähtien kannetun dieselöljyn liikevaihtoveron ulkomaan kuorma-autoliikenteelle aiheuttamien lisäkustannusten korvaamiseen.

1987 esitys	2 500 000
-------------------	-----------

50. Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen

Sotainvalidien Veljesliiton jäsenyhdistykset myyvät vuosittain maanviljelijöiltä lahjoituksina saamansa viljan myllyille ja kauppa- ja eläintarhoille sekä käyttävät näin saamansa varat toimintansa tukemiseen. Koska viljan ostajat maksavat liikevaihtoverolain (532/63) säännöksistä johtuen keräysviljasta liikevaihtoveron määrällä alennetun hinnan, vähenee liiton keräyksestä saama tuotto vastaavasti. Valtioneuvosto teki vuonna 1969 periaatepäätöksen siitä, että keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman luovutushinnan välisen hinnaneron korvaamiseksi valtion tulo- ja menoarvioon otetaan määräraha. Määräraha on myönnetty vuosien 1970—1986 tulo- ja menoarviossa. Kun olosuhteissa ei ole tapahtunut muutosta ja kun määräraha on edelleenkin tarpeen, ehdote-

taan momentille 297 000 mk, mikä on vuoden 1986 keräysviljan yleisten luovutushintojen yhteismäärästä 14 prosentin liikevaihtoveron mukaan laskettua veromäärää vastaava määrä. Lisäys on 30 000 mk.

1987 esitys	297 000
1986 menoarvio	267 000
1985 tilinpäätös	260 197

58. Eräiden kulttuuritapahtumien tukeminen

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää taiteellisesti merkittävien kulttuuritapahtumien järjestäjille rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) säännösten soveltamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta, opetusministeriötä kuultuaan, määrärahaa edellä mainituissa kulttuuritapahtumissa esiintyneistä, ulkomailla asuvista ja taiteellisesti ansioituneista esiintyjistä aiheutuviin palkkakustannuksiin.

1987 esitys	2 500 000
-------------------	-----------

61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 12 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää veron takaisin maksamiseen niissä tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä vapautettu valtiovarainministeriön, verohallituksen tai tullihallituksen päätöksellä maksamasta veroa.

1987 esitys	12 000 000
1986 menoarvio	12 000 000
1985 tilinpäätös	39 319 835

(95.) Syyttömästi vangituille tai tuomituille valtion varoista suoritettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha on otettu huomioon momentin 28.05.50 laskelmissa.

Pääluokan 28 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
01. Valtiovarainministeriö (020)	54 174	58 770	62 681	+ 3 911	+ 7
05. Valtiokonttori (020)	53 084	63 370	135 871	+ 72 501	+ 114
07. Eläkkeet (950)	3 792 354	4 038 451	4 481 416	+ 442 965	+ 11
10. Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	11 055	11 294	12 482	+ 1 188	+ 11
18. Verohallinto (020)	904 394	962 640	1 036 151	+ 73 511	+ 8
37. Eräät hinnanerokorvaukset (670)	676 504	560 000	630 000	+ 70 000	+ 13
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maa- kunnalle (960)	351 835	372 300	380 700	+ 8 400	+ 2
40. Tuillilaitos (020)	260 686	292 008	316 227	+ 24 219	+ 8
50. Suomen rahapaja (020)	16 800	23 054	27 905	+ 4 851	+ 21
52. Tilastokeskus (050)	95 258	100 374	104 950	+ 4 576	+ 5
54. Pankkitarkastusvirasto (820)	5 678	6 388	6 922	+ 534	+ 8
56. Taloudellinen suunnittelukeskus (050)	3 931	4 334	4 638	+ 304	+ 7
60. Rakennushallinto (050)	274 574	304 860	332 806	+ 27 946	+ 9
64. Eräät valtion kiinteistömenot (050)	728 592	676 727	734 410	+ 57 683	+ 9
70. Valtion koulutuskeskus (050)	8 146	9 183	15 400	+ 6 217	+ 68
80. Eräät hallinnonaloittain jakamat- tomat menot (990)	123 935	144 311	179 433	+ 35 122	+ 24
82. Valtion investointirahasto (840)	6 448	25 000	23 000	— 2 000	— 8
83. Kansainvälinen jälleenrakennus- pankki (040)	28 407	31 875	20 000	— 11 875	— 37
(84.) Pohjoismaiden Investointipankki (840)	10 191	—	—	—	—
85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	98 830	175 850	190 350	+ 14 500	+ 8
87. Asuntosäästöpalkkiot (540)	8 289	35 000	58 000	+ 23 000	+ 66
(88.) Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko (020)	—	7 000	—	— 7 000	—100
90. Valtion painatuskeskus (050)	11 500	14 200	17 357	+ 3 157	+ 22
92. Valtion tietokonekeskus (050)	52 511	71 939	92 800	+ 20 861	+ 29
94. Valtion ravitsemiskeskus (050)	40	5 950	5 050	— 900	— 15
99. Valtiovarainministeriön hallinnon- alan muut menot (020)	48 208	13 097	18 127	+ 5 030	+ 38
Yhteensä	7 625 421	8 007 975	8 886 676	+ 878 701	+ 11

Pääluokan 28 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987	
				± 1000 mk	± %
90. Valtion painatuskeskus (050)	143 229	158 700	172 700	+ 14 000	+ 9
92. Valtion tietokonekeskus (050)	213 165	275 976	307 746	+ 31 770	+ 12
94. Valtion ravitsemiskeskus (050)	235 830	270 153	291 182	+ 21 029	+ 8
Yhteensä	592 224	704 829	771 628	+ 66 799	+ 9

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Opetusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 867 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 143 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta. Momentin lisäys on 2 236 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja 21 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 052 200	24 747 900	+ 4	209
Tilapäisten palkkiot	+ 4 700	64 300	—	1
Työsuhdepalkat	— 33 400	2 107 900	— 3	21
Sosiaaliturvamaksu	+ 212 500	1 991 900	—	—
Yhteensä	+ 2 236 000	28 912 000	+ 1	231

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon lisäyksenä yhden siirto momentilta 29.99.22 ja vähennyksenä kolmen siirto momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Virkarakenteen yhdenmukaistamiseksi ja kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi yleiselle osastolle sopimuspalkkainen osastopäällikön virka (S 28) ja sopimuspalkkainen neuvottelevan virkamiehen virka (S 27). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa osastopäällikön virka (A 28) ja neuvottelevan virkamiehen virka (A 27).

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi apulaisosastopäällikön virka (A 27) lähinnä pohjoismaista kulttuuriryhteyttä varten sekä ylimääräinen kulttuurisihteerin (urheilu- ja nuoriso-osasto) toimi (A 22) ja ylimääräinen kirjaajan (yleinen osasto) toimi (A 14). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kulttuuriasiainneuvoksen virka (A 24) sekä ylimääräinen esittelijän (urheilu- ja nuoriso-osasto) toimi (A 20) ja

ylimääräinen apulaiskirjaajan (yleinen osasto) toimi (A 9).

Kirjaamon tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimisihteerin toimi (A 10).

Vahtimestaritoimen järjestämiseksi nykyisten vaatimusten edellyttämällä tavalla ehdotetaan uusien toimitilajärjestelyjen yhteydessä 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä virastomestarin tointa (A 9).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan koulutusosastolle perustettavaksi ylimääräinen toimisihteerin toimi (A 9). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.99.22.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 194 000 mk kolmen kokopäiväisen ja kolmen osa-aikaisen siivoojan palkkoina.

1987 esitys	28 912 000
1986 menoarvio	26 676 000
1985 tilinpäätös	25 104 530

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 254 000 mk, mistä 104 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja atk-menojen kasvusta sekä 150 000 mk maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista. Kun momentilta vähennetään 954 000 mk, mistä 844 000 mk rakennusten käyttömenoina vuokratilojen vähenemisen johdosta, 30 000 mk siivoustoiminnan rakennushallintoon keskittämisen johdosta luvun 28.60 perusteluihin viitaten ja 80 000 mk korkeakoulujen tiedotusmenojen siirtäminen momentille 29.37.21, vähennys on 700 000 mk.

1987 esitys.....	5 000 000
1986 menoarvio.....	5 700 000
1985 tilinpäätös.....	5 323 262

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk, mistä 1 000 000 mk vuonna 1986 myönnetyn tilausvaltuuden mukaisia maksuja, 700 000 mk uusien toimitilojen kalustohankintoja sekä 300 000 mk atk-laitehankintoja varten.

1987 esitys.....	2 000 000
1986 menoarvio.....	1 000 000
1985 tilinpäätös.....	1 600 000

02. *Luterilainen kirkko*01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 415 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 461 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään kolme työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	+ 373 400	5 488 500	—	47
Työsuhdepalkat.....	+ 13 900	198 800	—	3
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 27 800	644 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 45 900	468 900	—	—
Yhteensä.....	+ 461 000	6 801 000	—	50

1987 esitys.....	6 801 000
1986 menoarvio.....	6 340 000
1985 tilinpäätös.....	5 919 499

pien koulutus- ja toimintamenoihin sekä koulutuksesta aiheutuviin ulkomaanmatkoihin.

1987 esitys.....	2 500 000
1986 menoarvio.....	2 250 000
1985 tilinpäätös.....	2 237 859

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk, mistä 190 000 mk aiheutuu vuokramenojen lisääntymisestä, 80 000 mk kertamenosta kaluston ja koneiden hankkimista ja korjaamista varten sekä Mikkelin tuomiokapitulin uusien tilojen käyttöönottamisesta aiheutuvia kalustohankintoja varten, 30 000 mk muina menoina kirkolliskousten virallisille edustajille korvattavista kokouskuluista sekä 30 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, lisäys on 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuurojenpap-

50. *Valtionapu Suomen Merimieslähetysseuralle*

Momentille ehdotetaan Suomen Merimieslähetysseuran toiminnan tukemiseksi lisäystä 100 000 mk kertamenoa Lontoon merimieskirkon korjaustöitä varten edellyttäen, että kirkon keskusrahasto suorittaa vastaavan osuuden. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, momentin loppusumma pysyy ennallaan.

1987 esitys	530 000
1986 menoarvio	530 000
1985 tilinpäätös	510 000

määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios-
ta. Vähennys on 100 000 mk.

(51.) *Valtionavustus raamatunkäännösyksikön
työskentelyyn*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja meno-
arviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan

1986 menoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	100 000

05. Ortodoksinen kirkko

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 236 200 mk
palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.
Momentin lisäys on 261 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään viisi työ-
sopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista
henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palk- kaukset	+ 213 000	2 842 100	—	33
Työsuhteipalkat	+ 16 300	233 300	—	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 900	27 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 000	116 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 24 800	238 100	—	—
Yhteensä	+ 261 000	3 457 000	—	38

1987 esitys	3 457 000
1986 menoarvio	3 196 000
1985 tilinpäätös	2 873 901

laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta.
Kun momentilta vähennetään kertameno 20 000
mk, vähennys on 5 000 mk. Momentin määrära-
haa saadaan käyttää ortodoksisille seurakunnille
suoritettavaan verohyvitykseen sekä Lapin orto-
doksisen seurakunnan valtionapuun ja ortodoksi-
sen kirkkomuseon valtionapuun, museoesineiden
restaurointiin, tieteelliseen tutkimus- ja julkaisu-
toimintaan sekä päivystys- ja opastustoimintaan.

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 275 000 mk
kertamenona kanttorikurssin järjestämiseksi. Kun
momentilta vähennetään kertameno 275 000
mk, momentin loppusumma ei muutu. Momen-
tin määrärahaa saadaan käyttää myös kanttori-
kurssin luentopalkkioihin, pappiskoulutuksen ul-
komaille suuntautuvien opintomatkojen menoi-
hin sekä ortodoksisen kirkkokunnan virka- ja
työehtovaliokunnasta annetussa laissa (158/84)
tarkoitettuihin valtion edustajien matkakustan-
nusten korvauksiin ja kokouspalkkioihin.

1987 esitys	950 000
1986 menoarvio	950 000
1985 tilinpäätös	826 514

Käyttösuunnitelma:	mk
Ortodoksisille seurakunnille suoritettava ve- rohvytys	96 000
Suomen Ortodoksisen kirkkomuseon val- tionapu	179 000
Lapin ortodoksisen seurakunnan valtionapu	25 000
Yhteensä	300 000

50. *Erät valtionavut*

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk
Suomen Ortodoksisen kirkkomuseon toiminnan

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	305 000
1985 tilinpäätös	291 971

51. *Valtionavustus Tornion entisen ortodoksisen sotilaskirkon korjaustöitä varten* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 300 000 mk valtionavustuksena Oulun ortodoksiselle seurakunnalle Tornion entisen ortodoksisen sotilaskirkon korjaustöitä ja entistämistä varten. Vähennys on 1 200 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 180 000 mk.

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	500 000

52. *Valtionavustus Valamon luostarin kalustohankintoja varten* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen valtionavustuksena 100 000 mk Valamon luostarin yhteyteen rakennetun kirjaston ja konservointilaitoksen kalustohankintoja varten.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	300 000

06. Valtion audiovisuaalinen keskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 106 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 100 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten sekä 50 000 mk muiden palkkojen ja palkkioiden

lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 279 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 14 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 16 900	242 200	—	2
Työsuhteipalkat	+ 68 100	976 000	—	14
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 111 600	266 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 59 500	269 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 22 900	130 300	—	—
Yhteensä	+ 279 000	1 885 000	—	16

1987 esitys	1 885 000
1986 menoarvio	1 606 000
1985 tilinpäätös	1 449 738

28. *Myytäväksi tarkoitettujen aineiston hankkiminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk hintojen nousun ja välitettävän aineiston lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myytävien kopioiden hankinta- ja tuotantokustannuksiin sekä pakkaustarvikkeiden hankintamenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.06.

1987 esitys	2 200 000
1986 menoarvio	1 900 000
1985 tilinpäätös	1 577 749

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk av-aineiston hankkimisen ja tuottamisen lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös julkaisutoiminnasta ja av-aineiston hankkimisesta ja tuottamisesta aiheutuviin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.06.

1987 esitys	2 750 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	2 193 278

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 200 000 mk koneiden ja kalusteiden hankintaan ja videolaitteiston hankkimiseen kuvanauhojen nauhoittamista ja kopiointia varten.

1987 esitys	200 000
1986 menoarvio	300 000
1985 tilinpäätös	39 671

Korkeakoululaitos

(Luvut 29.10, 12 ja 37)

Korkeakoulujen kehittäminen on perustunut korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1967—86 annettuun lakiin. Lain asettamat mää-

rälliset kehittämistavoitteet on saavutettu vuoden 1986 loppuun mennessä.

Korkeakouluissa oli opiskelijoita ja opettajavoimia syksyllä 1985 seuraavasti:

	Peruskoulutuksen opiskelijoita	Uusia opiskelijoita	Opettaja- voimat
Helsingin yliopisto, — josta Svenska social- och kommunalhögskola -nimisessä yksikössä 355	24 315	2 585	1 750
Jyväskylän yliopisto	6 050	1 055	505
Oulun yliopisto	7 345	975	795
Joensuun yliopisto	3 675	570	300
Kuopion yliopisto	1 930	425	250
Turun yliopisto	8 965	1 160	730
Tampereen yliopisto	8 975	1 065	555
Åbo Akademi	4 280	640	300
Lapin korkeakoulu	980	195	95
Vaasan korkeakoulu	1 620	310	100
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	295	45	50
Teknillinen korkeakoulu	8 500	1 070	570
Tampereen teknillinen korkeakoulu	2 975	475	220
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	1 500	280	130
Helsingin kauppakorkeakoulu	3 075	400	170
Svenska handelshögskolan	1 715	275	90
Turun kauppakorkeakoulu	1 450	220	70
Teatterikorkeakoulu	145	40	45
Taideteollinen korkeakoulu	925	135	130
Sibelius-Akatemia	1 005	185	265
Yhteensä	89 720	12 105	7 120

Korkeakouluissa järjestettävään lastentarhanopettajakoulutukseen osallistui vuonna 1985 495 opiskelijaa sekä opettajankoulutuksen erillisiin opintoihin runsaat 700 opiskelijaa. Tämän lisäksi korkeakoulut järjestävät täydennyskoulutusta, johon kevätlukukaudella 1985 osallistui 10 850 opiskelijaa. Kurssipäivien määrä oli 5 000 vuonna 1985. Korkeakoululaitoksen kehittämislain säädännön mukainen opettajavoimatavoite, laskennallisesti 6 670 opettajaa, saavutetaan lainsäädännön päättymisvuonna 1986.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi korkeakoululaitoksen kehittämisestä. Tarkoituksena on turvata korkeakoululaitoksen voimavarojen suunnitelmallinen kehittäminen sekä luoda lakisääteinen suunnittelujärjestelmä. Lakiesitykseen liittyen tarkoituksena on tehdä valtioneuvos-

ton periaatepäätös korkeakoulujen voimavarojen kehittämisestä sekä korkeakoululaitoksen toiminnan tehostamisesta vuosina 1988—91.

Tarkoituksena on, että korkeakoulujen uusien opiskelijoiden määrää lisätään erällä koulutustarpeen edellyttämällä aloilla. Perustutkintojen kehittämisessä on pääpaino opiskelumuotojen, perustutkimuksessa tutkimuksen taloudellisten edellytysten ja tutkijakoulutuksessa kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämisessä. Korkeakoulujen toiminnan ja talouden suunnittelupe-
rusteita pyritään kehittämään toiminnan arvioinnista saatavien tulosten pohjalta. Tutkimuksen arviointia jatketaan pääasiassa Suomen Akatemian toimesta. Korkeakoulujen omien toimenpiteiden lisäksi tuetaan opetuksen arviointia seura- ja arviointiseminaarien järjestämisellä.

Suunnittelussa ja päätöksenteossa tarvittavia pohjatietoja varten kehitetään valtakunnallinen tietokanta. Toiminnan seurannan ja arvioinnin sekä tietokannan avulla saatavia tietoja käytetään korkeakoulujen toiminnan kehittämässä ja määrärahojen kohdentamisessa. Toiminnan arvioinnin kehittämiseen tarvittavat määrärahat sisältyvät momentille 29.37.21.

Vuonna 1987 korkeakoulujen pysyvää henkilöstöä ehdotetaan lisättäväksi yhteensä noin 200 henkilöllä, mistä tuntiopetuksen vakinaistamiseksi ehdotetaan 66 tilapäisen toimen lisäystä. Henkilöstölisäyksestä uusien virkojen ja toimien osuus on yhteensä 103, joista 10 on lahjoitusvaroin palkattuja, kahdeksasta kertyy tuloja kunnilta ja kaksi teletoinnasta vapautuneiden henkilöiden vakinaistamista, sekä työsopimussuhteisten osuus 40, joista viisi on teletoinnasta vapautuneiden henkilöiden vakinaistamista sekä 15 kokoaikaista ja neljä osa-aikaista tilapäisin työllistämistoimin palkattujen vakinaistamista. Muu henkilöstölisäys aiheutuu luento- ja tuntiopetuksen lisäämisestä sekä tutkimustyötä avustavan henkilöstön lisäämisestä. Taidekorkeakouluihin ehdotetaan lisäksi 18 uutta virkaa tai tointa, mistä tuntiopetuksen vakinaistamiseksi ehdotetaan 11 tilapäisen toimen lisäystä ja yksi virka on lahjoitusvaroin palkattu. Henkilöstön mitoitus perustuu myös siihen, että henkilöstövoimavaroja kohdennetaan uudelleen sekä korkeakoulujen sisällä että korkeakoulujen kesken. Korkeakoulujen henkilöstön joustavan käytön lisäämiseksi perustetaan korkeakouluihin kuusi alaltaan määrittelemätöntä sopimuspalkkaista professorin virkaa ja jätetään pääsääntöisesti määrittelemättä assistentit ja yllassistentit toimien alat.

Tarkoituksena on kehittää Vaasan korkeakoulun kauppatieteellistä koulutusta tarvittavassa määrin tietotekniikan ja tuotantotalouden suuntaan.

Korkeakoululaitoksen menoihin ehdotetaan 2 574 mmk, mikä merkitsee lisäystä vuoden 1986 menoarvioon 310 mmk eli 14 %. Korkeakoulurakennusten suunnitteluun, rakentamiseen sekä peruskorjauksiin ja -parannuksiin ehdotetaan yhteensä noin 120 mmk. Määrärahat kohdistuvat pääosin keskeneräisiin työkohteisiin. Taidekorkeakoulujen määrärahat sisältyvät lukuun 29.12.

Perustutkintojen kehittämiseksi on opetusministeriö hyväksynyt 21.1.1986 toimenpideohjelman, jossa esitettyjen periaatteiden mukaan kehitetään perustutkintoihin johtavaa koulutusta. Keskeistä on koulutuksen jatkuva seuranta ja

toimenpiteet, joiden avulla valmistumisajat lyhenevät ja valmistuneiden määrät nousevat.

Valtioneuvosto antoi 12.9.1985 eduskunnalle selonteot tiede- ja teknologiapolitiikasta. Tiedepoliittisessa selonteossa hallitus määritteli tutkimus- ja kehitystyön rahoituksen edelleen valtion menotalouden erääksi painopisteeksi sekä piti keskeisenä tehtävänä perustutkimuksen edellytyksissä maassamme vallitsevien puutteiden korjaamista. Tutkimusjärjestelmän tasapainoinen kehittäminen edellyttää erityisesti korkeakoulujen tutkimusmahdollisuuksien parantamista. Selontekojen mukaan tutkijakoulutuksen järjestäminen ja suomalaisen tutkimuksen kansainvälistäminen ovat lähivuosien tiedepoliittisista toimenpiteistä ensisijaisempia.

Korkeakouluopintoihin sisältyvän harjoittelun tehostamiseksi esitetään momentille 29.37.01 siirrettäväksi momentilta 34.50.02 opiskelijoiden kesätyömäärärahat 22 000 000 mk opiskelijoiden palkkaamiseksi harjoittelijoiksi valtionhallintoon.

Taideteollisen korkeakoulun täydennyskoulutus ehdotetaan järjestettäväksi tiedekorkeakouluissa noudatettavan menettelyn mukaisesti maksullisena palvelutoimintana. Tätä tarkoitusta varten rahoitusta ehdotetaan kehitettäväksi keskittämällä korkeakoulun täydennyskoulutuksen eri momenteilla osoitetut varat momentille 29.12.28 (Maksullinen palvelutoiminta).

Lahjoitusvirkoja vuonna 1987 perustettaessa noudatetaan samaa menettelyä kuin vuonna 1986. Vuodesta 1988 lukien lahjoitusten vastaanottamisessa noudatetaan seuraavaa menettelyä:

Perustettaessa lahjoitusvirkoja korkeakouluihin tulee lahjoitusvaroin perustettavan viran olla kyseisen korkeakoulun opetuksen ja tutkimuksen kannalta tarpeellinen sekä sisältyä korkeakoulun ja opetusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Lahjoitettavan pääoman on laskennallisesti katettava lahjoitusviran palkkaus- ja muut henkilöstökustannukset vähintään viiden vuoden ajalta. Perustettavan viran palkkauskustannukset koostuvat peruspalkasta, 1. kalleusryhmän mukaisesta kalliinpaikanlisästä sekä ikälisistä, joiden laskennallinen määrä on viisi. Muut henkilöstökustannukset, joihin sisällytetään lomaraha, työnantajan sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut sekä muut sosiaaliturvamaksut ja muut välilliset palkkakustannukset ovat 40 % palkkauskustannuksista. Lahjoitusviran liitännäiskustannuksina, jotka koostuvat hallinnollisista ja muista toiminnasta aiheutuvista kustannuksista, on lahjoituksen yhteydessä suoritettava vähintään 25 % edellä mainituista laskennallisista palk-

kauskustannuksista, elleivät liitännäiskustannukset ole yksittäistapauksessa tätä suuremmat. Lahjoittajan tulee luovuttaa korkeakoulun tulotilille koko tarvittava pääoma ennen lahjoitukseen sisältyvän viran tai toimen perustamista. Lahjoitusvirkoja voidaan myös perustaa sopimuspalkkaisina ja määrääjäksi täytettävänä.

Opiskelijaruokaloiden ylläpitäjille voidaan edelleen luovuttaa valtion korkeakouluista tiloja vastikkeetta käytettäväksi opiskelijaruokalan tarkoituksiin edellyttäen, että ravintolatoiminnan harjoittaja käyttää ruokalatoiminnasta saamansa tulot yksinomaan ruokailun järjestämiseen. Opiskelijaruokaloiden kalustomenot sekä toiminnasta aiheutuvat siivous-, vesi- ja jätehuoltokustannukset saadaan edelleen suorittaa asianomaisen korkeakoulun määrärahoista.

Korkeakoulujen yhteydessä toimivien kesäyliopistojen toimintaedellytysten turvaamiseksi korkeakoulujen tiloja ja laitteita voidaan vastikkeetta käyttää kesäyliopistotarkoituksiin.

Korkeakoulujen monistepalvelutoiminnassa vallitsevan käytännön mukaan opiskelijatyöt saadaan edelleen opetusministeriön ohjeiden mukaisesti monistaa vastikkeetta opiskelijoille käytettävissä olevien määrärahojen ja muiden resursien puitteissa. Opiskelijayhteisöille voidaan vastikkeetta luovuttaa tiloja opetusohjelmiin liitty-

vän monistetoiminnan harjoittamiseen edellyttäen, että toiminnalla ei pyritä taloudellisen voiton saavuttamiseen.

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta vastaavalle Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle voidaan toistaiseksi vastikkeetta luovuttaa korkeakoulujen omia ja vuokratiloja terveydenhuollon järjestämiseksi.

Korkeakoulu voivat edelleen opetusministeriön suostumuksella luovuttaa korkeakoulujen hallinnassa olevia omia ja vuokratiloja vastikkeetta ilman omia tiloja olevien ylioppilaskuntien toimisto- ja kokoustarkoituksiin.

Vuokrattaessa valtion maa-alueita opiskelija-asuntojen rakentamista varten niistä peritään yleensä paikkakunnan käyvän vuokratason mukainen vuokra. Pääosa vuokrasta katetaan valtion maksamalla opintorahan asumislisällä tai asumistuella. Opiskelijoille annettavan tuen yhdenmuikaistamiseksi ja järkiperaistämiseksi ehdotetaan, että opiskelija-asuntotarkoituksiin luovutettujen valtion maa-alueiden vuokra voidaan jättää permättä silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen, edellyttäen, että asianomainen kunta noudattaa samaa käytäntöä tai tukee opiskelija-asumista muutoin vastaavalla määrällä.

10. Korkeakoulut

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 92 015 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 12 275 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, määrärahan oikaisun johdosta 19 000 000 mk perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 1 700 000 mk työsuhdepalkkoihin sekä 3 700 000 mk muihin palkkoihin ja palkkioihin, 1 121 000 mk vuonna 1982 lahjoitusvaroin perustettujen virkojen ja tointen palkkausten edelleen suorittamiseksi, 1 800 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta, 3 500 000 mk luento- ja tuntiopetuksen lisääntymisen ja 200 000 mk lähinnä opettajankoulutuslain edellyttämän opetusharjoittelun ohjauksesta, opiskelijavalinnoista ja henkilöstökoulutuksesta johtuvien muiden erittelemättömien palkkojen ja palkkioiden lisäänty-

misen johdosta, mistä 40 000 mk on siirtoa momentilta 29.99.22 Joensuun yliopiston käytettäväksi kääntäjänkoulutuslaitoksen yhteisvalinnan kuluihin sekä vähennystä kertamenona 800 000 mk, 1 300 mk muista palkoista ja palkkioista Åbo Akademin kielipalvelun ehdotettujen virkajärjestelyjen johdosta, 307 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioista Kajaanin opettajankoulutuslaitoksessa tapahtuvan täydennyskoulutuksen tukemiseen tarkoitettujen määrärahojen siirron johdosta momentille 29.10.28 ja 2 614 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioista tuntiopettajien aseman vakiinnuttamisen johdosta. Momentin lisäys on 155 469 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 152 tilapäistä ja 2 605 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 37 tilapäistä ja 24 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamies- ten palkkaukset	+ 106 421 700	1 032 895 800	+ 113	8 689
Tilapäisten palkkiot	+ 3 852 100	13 474 900	+ 45	152
Työsuhdepalkat	+ 17 769 200	197 757 200	+ 34	2 605
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 2 402 800	21 107 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 11 345 900	148 664 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 13 677 300	104 629 000	—	—
Yhteensä	+ 155 469 000	1 518 529 000	+ 192	11 446

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, kahdeksan siirrosta momentilta 29.10.74, yksi siirrosta momentilta 29.99.24, kymmenen lahjoitusvaroilla palkatuista viroista ja toimista, neljä siirrosta momentilta 29.10.28, seitsemän siirrosta alamomentilta 28.80.02.5, 15 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6), yksi siirrosta momentilta 29.60.01, sekä 66 siirrosta tämän momentin muista palkoista ja palkkioista ja kahdeksan toimen osalta kertyy tuloja kunnilta. Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä yhdeksäntoista siirto momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Korkeakoululaitosta koskeviin lukuryhmäperusteluihin viitaten korkeakouluihin ehdotetaan toiminnan tehostamisen ja laajentamisen johdosta perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.9.1987 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin yliopisto</i>	
<i>Historiallis-kielitieteellinen osasto</i>	
Peruspalkkainen:	
1 professori (Itä-Aasian kielet ja kulttuuri)....	A 27
<i>Kasvatustieteiden osasto</i>	
Peruspalkkainen:	
1 apulaisprofessori (aikuiskoulutus)	A 25
<i>Metsäkirjasto</i>	
Ylimääräinen:	
1 kirjastonhoitaja	A 20
<i>Kehitysmainstituutti</i>	
Ylimääräinen:	
1 ylläsihtentti	A 21
<i>Svenska social- och kommunalhögskolan</i>	
Ylimääräinen:	
1 apulaisihtentti (täydennyskoulutus)	A 19

*Jyväskylän yliopisto**Kasvatustieteiden tiedekunta*

Ylimääräinen:

1 lehtori (tietotekniikan didaktiikka)

A 21

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 professori (biomekaniikka)

A 27

Kasvatustieteiden tutkimuslaitos

Peruspalkkainen:

1 osastonjohtaja (ammattillinen koulutus).....

A 24

Oulun yliopisto

Sopimuspalkkainen:

1 professori (alaltaan vaihtuva), 10 kk

S 27

Luonnontieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 johtaja (kasvitieteellinen puutarha).....

A 24

Teknillinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 laboratoriosihtentti

A 10

Kielikeskus

Ylimääräinen:

1 amanuenssi

A 17

Hallinto

Ylimääräinen:

1 laboratorionsinööri

A 22

*Joensuun yliopisto**Kasvatustieteiden tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 professori (erityispedagogiikka).....

A 27

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (fysiikka)

A 25

<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		<i>Hallinto</i>	
Ylimääräinen:		Ylimääräinen:	
1 yliassistentti	A 21	1 apulaissihteeri	A 20
<i>Metsätieteellinen tiedekunta</i>		<i>Tampereen yliopisto</i>	
Ylimääräinen:		<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>	
1 assistentti	A 17	Peruspalkkainen:	
<i>Kirjasto</i>		1 apulaisprofessori (sosiaaliantropologia)	
Ylimääräinen:		A 25	
1 kirjastonhoitaja	A 16	Ylimääräiset:	
<i>Hallinto</i>		1 yliassistentti	
Ylimääräinen:		A 21	
1 toimistopäällikkö	A 23	1 amanuessi	
<i>Karjalan tutkimuskeskus</i>		A 17	
Ylimääräinen:		<i>Humanistinen tiedekunta</i>	
1 vanhempi tutkija	A 24	Ylimääräiset:	
<i>Kuopion yliopisto</i>		1 lehtori (näyttelijäntyö)	
Sopimuspalkkainen:		A 20	
1 professori (alaltaan vaihtuva)	S 27	1 amanuessi	
<i>Farmasian osasto</i>		A 17	
Ylimääräinen:		1 assistentti (näyttelijäntyö)	
1 laboratoriomestari	A 13	A 17	
<i>Matematiikan, fysiikan ja kemian osasto</i>		<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>	
Ylimääräinen:		Peruspalkkainen:	
1 assistentti	A 17	1 apulaisprofessori (kasvatustiede, erityisesti	
<i>Yhteiskuntatieteiden osasto</i>		nuorisonkasvatus)	
Peruspalkkainen:		A 25	
1 apulaisprofessori (julkishallinto)	A 25	<i>Taloudellis-hallinnollinen tiedekunta</i>	
<i>Kliinisen lääketieteen osasto</i>		Peruspalkkainen:	
Peruspalkkainen:		1 apulaisprofessori (julkishallinto, erityisesti	
1 apulaisprofessori (ravitsemustiede)	A 25	julkisen finanss hallinto)	
<i>Kirjasto</i>		A 25	
Ylimääräinen:		<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>	
1 kirjastonhoitaja	A 19	Peruspalkkainen:	
<i>Eläinlääketieteellinen koetila</i>		1 lehtori (hoitotyön didaktiikka)	
Ylimääräinen:		A 21	
1 erikoistutkija	A 23	<i>Kielikeskus</i>	
<i>Turun yliopisto</i>		Ylimääräinen:	
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		1 johtaja	
Peruspalkkainen:		A 24	
1 apulaisprofessori (vieraiden kielten didak-	A 25	<i>Tietokonekeskus</i>	
tiikka)		Ylimääräinen:	
		1 apulaisjohtaja, 10 kk	
		A 23	
		<i>Kirjasto</i>	
		Peruspalkkainen:	
		1 kirjastonhoitaja (Hämeenlinnan opettajan-	
		koulutuslaitos)	
		A 19	
Edellä perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen apulaisjohtajan toimen (A 23) palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 29.99.24 määräraha-			
halla.			
		<i>Åbo Akademi</i>	Palkkaus-
		Ylimääräinen:	luokka
1 informaattikko (naistutkimus)	A 19		

<i>Kemiallis-teknillinen tiedekunta</i>			
Peruspalkkainen:			
1	apulaisprofessori (automaatio ja tietotekniikka)	A 25	
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>			
Peruspalkkainen:			
1	apulaisprofessori (ammattikasvatuksen didaktiikka)	A 25	
Ylimääräinen:			
1	assistentti	A 17	
<i>Talous- ja valtiotieteellinen tiedekunta</i>			
Ylimääräinen:			
1	yliassistentti	A 21	
<i>Österbottens högskola</i>			
Ylimääräinen:			
1	tutkimusjohtaja	A 25	
<i>Lapin korkeakoulu</i>			
<i>Oikeustieteiden osasto</i>			
Ylimääräinen:			
1	yliassistentti	A 21	
<i>Yhteiskuntatieteiden osasto</i>			
Peruspalkkaiset:			
1	professori (julkishallinto)	A 27	
1	apulaisprofessori (psykologia)	A 25	
Ylimääräinen:			
1	assistentti	A 17	
<i>Kirjasto</i>			
Ylimääräinen:			
1	kirjastonhoitaja	A 20	
<i>Hallinto</i>			
Ylimääräinen:			
1	tiedekuntasihteeri	A 21	
<i>Teknillinen korkeakoulu</i>			
Sopimuspalkkainen:			
1	professori (alaltaan vaihtuva)	S 27	
Peruspalkkainen:			
1	apulaisprofessori (paperinjalostustekniikka) ..	A 25	
Ylimääräiset:			
1	opintosihteeri (ruotsinkieliset opinnot)	A 19	
1	kirjastonhoitaja (tekniillisen fysiikan osasto) ..	A 17	
<i>Tampereen teknillinen korkeakoulu</i>			
Sopimuspalkkainen:			
1	professori (alaltaan vaihtuva)	S 27	
Peruspalkkainen:			
1	apulaisprofessori (konepajatekniikka)	A 25	
Ylimääräinen:			
1	yliassistentti	A 21	
<i>Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu</i>			
Sopimuspalkkainen:			
1	professori (alaltaan vaihtuva)	S 27	
Ylimääräiset:			
2	laboratorioinsinööriä	A 22	
1	assistentti	A 17	
1	laboratorioteknikko	A 13	
<i>Hallinto</i>			
Ylimääräinen:			
1	osastosihteeri	A 13	
<i>Helsingin kauppakorkeakoulu</i>			
Peruspalkkainen:			
1	apulaisprofessori (laskentatoimi, erityisesti laskentatoimen tietotekniset sovellutukset)	A 25	
Ylimääräinen:			
1	yliassistentti	A 21	
<i>Svenska handels högskolan</i>			
Peruspalkkainen:			
1	apulaisprofessori (yrityshallinto)	A 25	
Ylimääräinen:			
1	yliassistentti (Vaasa)	A 21	
<i>Turun kauppakorkeakoulu</i>			
Peruspalkkainen:			
1	professori (tietojenkäsittelyoppi)	A 27	
Ylimääräiset:			
1	yliassistentti	A 21	
1	amanuenssi	A 17	
<i>Vaasan korkeakoulu</i>			
Peruspalkkaiset:			
3	professoria (liiketaloustiede, erityisesti hallinto ja organisaatio, soveltava kielitiede, julkisoikeus)	A 27	
Ylimääräiset:			
2	lehtoria (tilastotiede, julkishallinto)	A 21	
1	assistentti	A 17	
<i>Kirjasto</i>			
Peruspalkkainen:			
1	kirjastonjohtaja	A 24	

Hallinto

Ylimääräinen:

1 toimistos sihteeri A 10

Täydennyskoulutuskeskus

Peruspalkkainen:

1 johtaja A 24

Korkeakoulujen henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan, mikäli perustamis- ja lakkauttamisajankohdaksi ei ole muuta osoitettu, 1.9.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:

*Helsingin yliopisto**Teologinen tiedekunta*

Ylimääräinen:

1 yliassistentti A 21

Oikeustieteellinen tiedekunta

Ylimääräiset:

2 yliassistenttia A 21

Lääketieteellinen tiedekunta

Peruspalkkaiset:

3 apulaisprofessoria (hammas- ja suukirurgia, geroprotetiikka ja geriatrinen hammashoito, sosiaalihammaslääketiede) A 25

1 apulaisprofessori (lastenkirurgia), 10 kk A 25

Matemaattis-luonnontieteellinen osasto

Ylimääräiset:

2 yliassistenttia A 21

2 amanuenssia A 17

1 osastosihteeri A 13

1 laboratorioteknikko A 12

1 toimistos sihteeri A 7

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 professori (maatalouseläintiede) A 27

Elektronimikroskopian laitos

Peruspalkkainen:

1 johtaja A 26

Teoreettisen fysiikan tutkimuslaitos

Sopimuspalkkainen:

1 johtaja S 27

Matematiikan tutkimuslaitos

Sopimuspalkkainen:

1 johtaja, 10 kk S 27

Täydennyskoulutuskeskus

Sopimuspalkkainen:

1 johtaja S 26

Svenska social- och kommunalhögsolan

Peruspalkkainen:

1 lehtori (lehdistöoppi) A 21

*Jyväskylän yliopisto**Humanistinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 professori (puheviestintä) A 27

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Ylimääräiset:

2 yliassistenttia A 21

Laskentakeskus

Sopimuspalkkainen:

1 johtaja S 24

*Oulun yliopisto**Luonnontieteellinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (perinnöllisyystiede) A 25

Ylimääräiset:

2 yliassistenttia A 21

Teknillinen tiedekunta

Ylimääräiset:

2 yliassistenttia A 21

Lääketieteellinen tiedekunta

Peruspalkkaiset:

1 professori (fysiatria) A 27

1 apulaisprofessori (kliininen kemia) A 25

Ylimääräiset:

2 yliassistenttia A 21

3 osastonhammaslääkärinä A 20

Hallinto

Ylimääräinen:

1 osastosihteeri A 14

*Joensuun yliopisto**Kasvatustieteiden tiedekunta**Savonlinnan opettajankoulutuslaitos*

Peruspalkkainen:

1 professori (kasvatustiede) A 27

*Kuopion yliopisto**Farmasian osasto*

Peruspalkkainen:

1 professori (sosiaalifarmasia) A 27

<i>Yhteiskuntatieteiden osasto</i>		<i>Åbo Akademi</i>	
Peruspalkkainen:		<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>	
1	apulaisprofessori (terveystaloustiede)	A 25	Ylimääräinen:
<i>Kliinisen lääketieteen osasto</i>		1 yliassistentti	
Peruspalkkainen:		A 21	
1	professori (yleislääketiede)	A 27	<i>Talous- ja valtiotieteellinen tiedekunta</i>
Ylimääräinen:		Peruspalkkainen:	
1	yliassistentti	A 21	1 apulaisprofessori (liiketaloustiede, erityisesti yrityshallinto)
<i>Hammaslääketieteen osasto</i>		A 25	
Ylimääräinen:		<i>Kemiallis-teknillinen tiedekunta</i>	
1	osastonhammaslääkäri	A 20	Ylimääräiset:
<i>Turun yliopisto</i>		3 yliassistenttia	
Sopimuspalkkainen:		A 21	
1	professori (alaltaan vaihtuva)	S 27	<i>Kielipalvelu</i>
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		Ylimääräinen:	
Ylimääräinen:		1 johtaja	
1	yliassistentti	A 21	A 22
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		<i>Eläinlääketieteellinen korkeakoulu</i>	
Peruspalkkaiset:		Ylimääräinen:	
2	professoria (lastenpsykiatria, molekyylibiologia)	A 27	1 kirjastonhoitaja
Ylimääräiset:		A 20	
1	apulaisopettaja (kliininen kemia)	A 21	<i>Teknillinen korkeakoulu</i>
1	lehtori (hoitotiede, terveydenhuollon pedagogiikka), 5 kk	A 21	Sopimuspalkkainen:
1	kemisti (syklotroniprojekti)	A 20	1 johtaja (Metsähovin radiotutkimusasema)
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		S 27	
Ylimääräinen:		Peruspalkkainen:	
1	assistentti	A 17	1 apulaisprofessori (talonrakennustekniikka, erityisesti korjausrakentaminen)
<i>Tampereen yliopisto</i>		A 25	
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		Ylimääräiset:	
Peruspalkkaiset:		5 yliassistenttia	
2	apulaisprofessoria (sosiaalipolitiikka, erityisesti sosiaalityö, tiedotusoppi), 5 kk	A 25	A 21
Ylimääräinen:		<i>Tampereen teknillinen korkeakoulu</i>	
1	yliassistentti, 5 kk	A 21	Peruspalkkainen:
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		1 professori (arkkitehtuurin historia)	
Peruspalkkainen:		A 27	
1	apulaisprofessori (englannin kieli, erityisesti kääntämisen teoria ja käytäntö), 5 kk	A 25	<i>Helsingin kaupparakenteellinen tiedekunta</i>
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		Ylimääräinen:	
Peruspalkkainen:		1 kuvalaitoksen johtaja	
1	professori (kansanterveystiede, erityisesti työpsykologia ja -sosiologia), 5 kk	A 27	A 16
<i>Oikeustieteellinen tiedekunta</i>		<i>Vaasan korkeakoulu</i>	
Ylimääräiset:		Peruspalkkainen:	
2	assistenttia	A 17	1 apulaisprofessori (englannin kieli)
<i>Yhteiskuntatieteiden osasto</i>		A 25	
Peruspalkkainen:		Lakkautetaan :	
1	apulaisprofessori (terveystaloustiede)	A 25	<i>Helsingin yliopisto</i>
<i>Kliinisen lääketieteen osasto</i>		<i>Teologinen tiedekunta</i>	
Peruspalkkainen:		Ylimääräinen:	
1	professori (yleislääketiede)	A 27	1 assistentti
Ylimääräinen:		A 17	
1	yliassistentti	A 21	<i>Oikeustieteellinen tiedekunta</i>
<i>Hammaslääketieteen osasto</i>		Ylimääräiset:	
Ylimääräinen:		2 assistenttia	
1	osastonhammaslääkäri	A 20	A 17

<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 apulaisprofessori (lääketieteellinen biologia)	A 25	
Ylimääräiset:		
2 opettajaa	A 21	
1 apulaisopettaja	A 21	
1 apulaisopettaja, 10 kk	A 21	
1 assistentti	A 17	
1 assistentti, 10 kk	A 17	
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen osasto</i>		
Ylimääräiset:		
7 assistenttia	A 17	
1 assistentti, 10 kk	A 17	
1 toimistosihiteeri	A 11	
<i>Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 apulaisprofessori (maatalouseläintiede)	A 25	
<i>Svenska social- och kommunalhögskolan</i>		
Peruspalkkainen:		
1 lehtori (käytännöllinen sanomalehtioppi)	A 20	
<i>Jyväskylän yliopisto</i>		
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 apulaisprofessori (fonetiikka)	A 25	
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
2 assistenttia	A 17	
<i>Oulun yliopisto</i>		
<i>Luonnontieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
3 assistenttia	A 17	
<i>Teknillinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
2 assistenttia	A 17	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräiset:		
1 apulaisopettaja (fysiatria)	A 21	
3 assistenttia	A 17	
<i>Joensuun yliopisto</i>		
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		
<i>Savonlinnan opettajankoulutuslaitos</i>		
Peruspalkkainen:		
1 lehtori (kasvatustiede)	A 21	
<i>Kuopion yliopisto</i>		
<i>Farmasian osasto</i>		
Peruspalkkainen:		
1 apulaisprofessori (sosiaalifarmasia)	A 25	
<i>Yhteiskuntatieteiden osasto</i>		
Peruspalkkainen:		
1 lehtori (terveydenhuollon taloustiede)	A 21	
<i>Klinisen lääketieteen osasto</i>		
Ylimääräiset:		
1 apulaisopettaja (yleislääketiede)	A 21	
1 assistentti	A 17	
<i>Turun yliopisto</i>		
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		
Ylimääräinen:		
1 assistentti	A 17	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 apulaisprofessori (lastenpsykiatria)	A 25	
Ylimääräiset:		
2 assistenttia	A 17	
8 apulaislääkärinä (2 neurologia, 5 psykiatria, 1 infektioaudit)	A 13	
<i>Tampereen yliopisto</i>		
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 lehtori (sosiaalityön menetelmät), 5 kk	A 21	
Ylimääräinen:		
1 assistentti, 5 kk	A 17	
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 lehtori (englanti), 5 kk	A 21	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		
Peruspalkkainen:		
1 apulaisprofessori (kansanterveystiede, erityisesti työsuojelupsykologia ja -sosiologia), 5 kk	A 25	
<i>Yhteiskunnallinen opetusjaosto</i>		
Peruspalkkainen:		
1 lehtori (sanomalehtioppi), 5 kk	A 20	
<i>Åbo Akademi</i>		
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		
Ylimääräinen:		
1 assistentti	A 17	

Talous- ja valtiotieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 yliassistentti A 21

Kemiallis-teknillinen tiedekunta

Ylimääräiset:

3 assistenttia A 17

Kielipalvelu

Ylimääräinen:

1 amanuessi A 17

Eläinlääketieteellinen korkeakoulu

Ylimääräinen:

1 kirjastoamanuessi A 11

Teknillinen korkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 laboratorioinsinööri A 22

Ylimääräiset:

1 yliassistentti (talonrakennustekniikka) A 21

5 assistenttia A 17

Tampereen teknillinen korkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (arkkitehtuuri, arkkitehtuurin historia) A 25

Helsingin kaupparkeakoulu

Ylimääräinen:

1 kuvalaitoksen hoitaja A 13

Vaasan korkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 lehtori (englannin kieli ja kaupparkeakouluvaihto) A 21

Edellä perustettaviksi ehdotettujen Oulun yliopiston kolmen ylimääräisen osastonhammaslääkärin toimen (A 20) ja Kuopion yliopiston yhden ylimääräisen osastonhammaslääkärin toimen (A 20) palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 29.10.28 määrärahalta.

Edellyttäen, että Turun yliopistoon ehdotettu ylimääräinen lehtorin (hoitotiede, terveydenhuollon pedagogiikka) toimi (A 21) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa momentilla 29.60.01 ylimääräinen opettajan toimi (C 50).

Edellyttäen, että sopimuspalkkainen johtajan virka (S 27) perustetaan Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan tutkimuslaitokseen, voidaan työsuhteepalkoista vähentää 61 000 mk 1.9.1987 lukien johtajan palkkana.

Edellyttäen, että sopimuspalkkainen johtajan virka (S 24) perustetaan Jyväskylän yliopiston laskentakeskukseen, voidaan työsuhteepalkoista vähentää 48 000 mk 1.9.1987 lukien johtajan palkkana.

Edellyttäen, että ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 14) perustetaan Oulun yliopistoon, voidaan työsuhteepalkoista vähentää 26 000 mk 1.9.1987 lukien osastosihteerin palkkana.

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset ja ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
Perustetaan:	
<i>Helsingin yliopisto</i>	
Ylimääräiset:	
1 toimistosihteerin	A 11
12 toimistosihteerin	A 10
8 kirjastoavustajan	A 10
22 toimistosihteerin	A 8
26 kirjastoavustajan	A 8
13 toimistovirkailijan	A 4

Jyväskylän yliopisto

Ylimääräiset:

2 toimistosihteerin	A 11
3 toimistosihteerin	A 10
2 kirjastoavustajan	A 10
2 kirjastoavustajan	A 8

Oulun yliopisto

Ylimääräiset:

6 toimistosihteerin	A 11
2 toimistosihteerin	A 10
3 kirjastoavustajan	A 10
9 toimistosihteerin	A 8
4 kirjastoavustajan	A 8

Joensuun yliopisto

Ylimääräiset:

2 toimistosihteerin	A 10
1 kirjastoavustajan	A 10
1 toimistosihteerin	A 8

Kuopion yliopisto

Ylimääräiset:

1 toimistosihteerin	A 10
1 kirjastoavustajan	A 10
1 toimistosihteerin	A 8
2 kirjastoavustajan	A 8
6 toimistovirkailijan	A 4

Turun yliopisto

Peruspalkkainen:

5 toimistosihteerin	A 11
3 toimistosihteerin	A 10
2 kirjastoavustajan	A 10

Ylimääräiset:	
1 toimistosihiteeri	A 8
1 kirjastoavustaja	A 8

Tampereen yliopisto

Peruspalkkaiset:	
4 toimistosihiteeriä	A 11
1 toimistosihiteeri	A 10
1 kirjastoavustaja	A 10
4 toimistosihiteeriä	A 8
1 kirjastoavustaja	A 8

Ylimääräiset:	
2 toimistosihiteeriä	A 10
5 toimistosihiteeriä	A 8
2 kirjastoavustajaa	A 8
1 toimistovirkailija	A 4

Åbo Akademi

Peruspalkkaiset:	
3 toimistosihiteeriä	A 11

Ylimääräiset:	
2 toimistosihiteeriä	A 11
1 toimistosihiteeri	A 10

Lapin korkeakoulu

Ylimääräinen:	
1 kirjastoavustaja	A 8

Eläinlääketieteellinen korkeakoulu

Ylimääräinen:	
1 kirjastoavustaja	A 8

Teknillinen korkeakoulu

Ylimääräiset:	
6 toimistosihiteeriä	A 11
2 toimistosihiteeriä	A 10
1 kirjastoavustaja	A 10
6 kirjastoavustajaa	A 8

Tampereenteknillinen korkeakoulu

Peruspalkkainen:	
1 toimistosihiteeri	A 11

Ylimääräiset:	
1 toimistosihiteeri	A 11
1 toimistosihiteeri	A 10
1 kirjastoavustaja	A 10

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

Ylimääräiset:	
1 toimistosihiteeri	A 8
1 kirjastoavustaja	A 8
1 toimistovirkailija	A 4

Helsingin kaupparkeakoulu

Peruspalkkaiset:	
2 toimistosihiteeriä	A 11

Vaasan korkeakoulu

Ylimääräinen:	
1 kirjastoavustaja	A 10

Lakkautetaan:

Helsingin yliopisto

Ylimääräiset:	
1 kanslisti	A 8
12 kanslistia	A 7
8 kirjastoapulaista	A 7
17 kirjastoapulaista	A 5
21 kanslistia	A 5
1 kanslisti	A 4
9 kirjastoapulaista	A 4
13 toimistoapulaista	A 2

Jyväskylän yliopisto

Ylimääräiset:	
2 kanslistia	A 8
3 kanslistia	A 7
2 kirjastoapulaista	A 7
2 kirjastoapulaista	A 5

Oulun yliopisto

Ylimääräiset:	
6 kanslistia	A 8
2 kanslistia	A 7
3 kirjastoapulaista	A 7
8 kanslistia	A 5
4 kirjastoapulaista	A 5
1 kanslisti	A 4

Joensuun yliopisto

Ylimääräiset:	
2 kanslistia	A 7
1 kirjastoapulainen	A 7
1 kanslisti	A 5

Kuopion yliopisto

Ylimääräiset:	
1 kanslisti	A 7
1 kirjastoapulainen	A 7
1 kanslisti	A 5
2 kirjastoapulaista	A 4
6 toimistoapulaista	A 1

Turun yliopisto

Peruspalkkaiset:	
5 kanslistia	A 8
3 kanslistia	A 7
2 kirjastoapulaista	A 7

Ylimääräiset:	
1 kirjastoapulainen	A 5
1 kanslisti	A 4

Tampereen yliopisto

Peruspalkkaiset:

4 kanslistia	A 8
1 kanslisti	A 7
1 kirjastoapulainen	A 7
4 kanslistia	A 5
1 kirjastoapulainen	A 5

Ylimääräiset:

2 kanslistia	A 7
4 kanslistia	A 5
1 kirjastoapulainen	A 5
1 kanslisti	A 4
1 kirjastoapulainen	A 4
1 toimistoapulainen	A 1

Åbo Akademi

Peruspalkkaiset:

3 kanslistia	A 8
--------------------	-----

Ylimääräiset:

2 kanslistia	A 8
1 kanslisti	A 7

Lapin korkeakoulu

Ylimääräinen:

1 kirjastoapulainen	A 5
---------------------------	-----

Eläinlääketieteellinen korkeakoulu

Ylimääräinen:

1 kirjastoapulainen	A 5
---------------------------	-----

Teknillinen korkeakoulu

Ylimääräiset:

6 kanslistia	A 8
2 kanslistia	A 7
1 kirjastoapulainen	A 7
5 kirjastoapulaista	A 5
1 kirjastoapulainen	A 3

Tampereen teknillinen korkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 kanslisti	A 8
-------------------	-----

Ylimääräiset:

1 kanslisti	A 8
1 kanslisti	A 7
1 kirjastoapulainen	A 7

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

Ylimääräiset:

1 kanslisti	A 5
1 kirjastoapulainen	A 5
1 toimistoapulainen	A 1

Helsingin kauppakorkeakoulu

Peruspalkkaiset:

2 kanslistia	A 8
--------------------	-----

Vaasan korkeakoulu

Ylimääräinen:

1 kirjastoapulainen	A 7
---------------------------	-----

Lahjoitusvaroin ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.9.1987 lukien seuraavat virat ja ylimääräinen toimi:

*Helsingin yliopisto**Lääketieteellinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 professori (hoitotiede, osa opetuksesta Åbo Akademin Vaasan yksikössä)	A 27
--	------

Historiallis-kielitieteellinen osasto

Peruspalkkainen:

1 professori (kieliteoria ja kääntäminen)	A 27
---	------

Ylimääräinen:

1 assistentti (kieliteoria ja kääntäminen)	A 17
--	------

Valtiotieteellinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 assistentti (tieteen tutkimus)	A 17
--	------

*Jyväskylän yliopisto**Humanistinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 professori (tiedotusoppi), 10 kk	A 27
--	------

Ylimääräinen:

1 lehtori (tiedotusoppi)	A 21
--------------------------------	------

*Turun yliopisto**Lääketieteellinen tiedekunta*

Ylimääräinen:

1 assistentti (kliininen allergologia)	A 17
--	------

*Åbo Akademi**Kasvatustieteiden tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (sosiaalipsykologia)	A 25
--	------

Lapin korkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 professori (liiketaloustiede)	A 27
---------------------------------------	------

Turun kauppakorkeakoulu

Peruspalkkainen:

1 professori (kansainvälinen talous, erityisesti SEV-kauppa)	S 27
--	------

Lahjoittajat ovat sitoutuneet osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

Palkkaus-
luokka

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin yliopisto</i>	
1 lehtori (erityispedagogiikka)	A 21
4 lehtoria (kielikeskus: englannin kieli, ranskan kieli, ruotsin kieli, venäjän kieli)	A 20
<i>Oulun yliopisto</i>	
1 lehtori	A 20
1 tekninen avustaja	A 3
3 puhelunvälittäjää	A 2
1 toimistovirkailija	A 2
<i>Joensuun yliopisto</i>	
4 lehtoria (sosiologia, psykologia, kielikeskus: englannin kieli, ruotsin kieli)	A 20
<i>Kuopion yliopisto</i>	
1 lehtori (farmasia)	A 21
1 lehtori (kielikeskus: suomen kieli)	A 20
<i>Turun yliopisto</i>	
2 lehtoria (kielikeskus: suomen kieli, ruotsin kieli)	A 20
<i>Åbo Akademi</i>	
1 lehtori (ranskan kieli)	A 20
<i>Vaasan korkeakoulu</i>	
2 lehtoria (suomen kieli, saksan kieli)	A 20
1 assistentti (ruotsin kieli)	A 17

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 1 880 700 mk 23 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi Helsingin yliopistoon, Oulun yliopistoon, Kuopion yliopistoon ja Turun yliopistoon kuhunkin kaksi ylimääräistä apulaisosastonhammaslääkärin tointa (erikoishammaslääkärikoulutus) (A 19).

Edellä perustettavaksi ehdotettujen kahdeksan ylimääräisen apulaisosastonhammaslääkärin toimen palkkausta vastaava määrä tuloja kertyy kuntien ja kuntainliittojen kanssa tehtävien sopimusten nojalla.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen talonmies-lämmittäjän toimi (A 7), ylimääräinen siivoustoimen ohjaajan toimi (A 3), kolme ylimääräistä siivoojan tointa (A 2) ja kahdeksan ylimääräistä siivoojan tointa (A 1) sekä työsuhde-

palkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 235 000 mk kuuden siivoojan palkkoina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 736 000 mk tutkimussihteerin palkkaamiseksi Tampereen yliopistoon ja toimistosihteerin palkkaamiseksi Jyväskylän, Oulun, Joensuun, Kuopion, Turun ja Tampereen yliopistoon sekä Lapin korkeakouluun kuhunkin yksi 1.1.1987 lukien. Henkilöt on aikaisemmin palkattu momentin 29.10.74 määrärahalta.

Tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 3 004 400 mk seuraavien henkilöiden palkkaamiseksi 1.8.1987 lukien.

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin yliopisto</i>	
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen osasto</i>	
2 lehtoria (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
<i>Kasvatustieteiden osasto</i>	
2 lehtoria (aikuiskoulutus; suomenkielinen opetus, aikuiskoulutus; ruotsinkielinen opetus)	A 20
<i>Kielikeskus</i>	
2 lehtoria	A 20
<i>Jyväskylän yliopisto</i>	
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>	
1 lehtori (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
<i>Humanistinen tiedekunta</i>	
1 lehtori (musiikkiteide; musiikkikasvatus) ...	A 20
1 amanuenssi	A 17
<i>Liikuntatieteellinen tiedekunta</i>	
1 lehtori (liikuntakasvatus, ruotsinkielinen opetus)	A 21
<i>Oulun yliopisto</i>	
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>	
1 lehtori (Oulun opettajankoulutuslaitos, musiikki)	A 21
<i>Luonnontieteellinen tiedekunta</i>	
1 lehtori (sovellettu matematiikka ja tilastotiede)	A 21
<i>Kielikeskus</i>	
1 lehtori (ruotsin kieli)	A 20
<i>Tietojenkäsittelyopin laitos</i>	
1 lehtori (tietojenkäsittelyoppi)	A 21

<i>Joensuun yliopisto</i>		<i>Åbo Akademi</i>	
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>	
1 yliassistentti (kasvatustieteiden sosiologia)	A 21	1 lehtori (tietojenkäsittelyoppi)	A 21
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		<i>Kemiallis-teknillinen tiedekunta</i>	
1 yliassistentti (biologia, erityisesti genetiikka)	A 21	1 yliassistentti (polymeerikemia)	A 21
<i>Yhteiskuntatieteiden tiedekunta</i>		<i>Kielikeskus</i>	
1 lehtori (kansantaloustiede)	A 21	1 lehtori (ruotsin kieli)	A 20
<i>Kielikeskus</i>		<i>Lapin korkeakoulu</i>	
1 lehtori (ruotsin kieli)	A 20	2 lehtoria (suomen kieli, tietojenkäsittelyoppi)	A 20
<i>Kuopion yliopisto</i>		<i>Teknillinen korkeakoulu</i>	
<i>Matematiikan, fysiikan ja kemian osasto</i>		1 lehtori (matematiikka, ruotsinkielinen opetus)	A 21
1 laboraattori	A 19	2 yliassistenttia (taloustiede, sähkömittaustekniikka)	A 21
<i>Yhteiskuntatieteiden osasto</i>		3 assistenttia	A 17
1 lehtori (psykologia)	A 21	<i>Kielikeskus</i>	
<i>Kliinisen lääketieteen osasto</i>		2 lehtoria (japanin kieli, viestintä)	A 20
1 lehtori (ravitsemustiede)	A 21	<i>Tampereen teknillinen korkeakoulu</i>	
<i>Turun yliopisto</i>		3 yliassistenttia	A 21
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta</i>		1 lehtori (tietokoneavusteinen suunnittelu)	A 21
1 lehtori (tietojenkäsittelyoppi)	A 21	1 lehtori (neuvottelutaito)	A 20
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		<i>Kielikeskus</i>	
1 lehtori (sosiaalipolitiikka)	A 21	4 lehtoria (2 englannin kieli, 1 ruotsin kieli, 1 saksan kieli)	A 20
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		<i>Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu</i>	
1 lehtori (Rauman opettajankoulutuslaitos, kasvatustiede)	A 21	2 lehtoria (kemian prosessitekniikka)	A 21
<i>Kielikeskus</i>		4 yliassistenttia (teräsrakenteet, teollisuustalous, kemian laitetekniikka, materiaalitalous)	A 21
1 lehtori (englannin kieli)	A 20	2 assistenttia	A 17
<i>Tampereen yliopisto</i>		<i>Kielikeskus</i>	
<i>Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta</i>		1 lehtori (espanjan kieli)	A 20
1 yliassistentti (sosiaalityö)	A 21	<i>Helsingin kauppa- ja korkeakoulu</i>	
<i>Humanistinen tiedekunta</i>		1 yliassistentti (yrittäjyys ja pienyritysten johtaminen)	A 21
1 lehtori (liikunta)	A 20	<i>Svenska handelsbögskolan</i>	
<i>Kasvatustieteiden tiedekunta</i>		1 lehtori (saksan kieli, Vaasa)	A 20
1 lehtori (Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitos, kuvaamataidon didaktiikka)	A 20	<i>Turun kauppa- ja korkeakoulu</i>	
<i>Lääketieteellinen tiedekunta</i>		1 lehtori (liiketaloustiede)	A 21
1 apulaisopettaja (lääketieteellinen ja kliininen kemia)	A 21	<i>Vaasan korkeakoulu</i>	
<i>Yhteiskunnallinen opetusjaosto</i>		1 lehtori (saksan kieli)	A 21
1 lehtori (kuvajournalismi)	A 21	1 lehtori (englannin kieli)	A 20

Vastaavasti tuntiopetuspalkkioista voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää A 16 palk-

kausluokan mukaisten 66 tuntiopettajan palkkioita vastaava määräraha.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 166 400 mk virastotutkijan (A 17) ja toimistosihteerin (A 12) palkkaamista varten Joensuun yliopistoon sekä työsuhdepalkkioihin lisäystä 375 000 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:

Helsingin yliopisto

1 huoltoinsinööri

Oulun yliopisto

1 emäntä

Kuopion yliopisto

1 laboratoriomestari

Tampereen yliopisto

1 laboratoriomestari

Helsingin kauppakorkeakoulu

1 toimistosihteerin

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 206 000 mk seuraavien henkilöiden palkkausta varten:

Helsingin yliopisto

1 tutkimusapulainen

Jyväskylän yliopisto

1 laboratoriomestari

1 vahtimestari

Oulun yliopisto

1 toimistovirkailija

1 kirjastonhoitaja

1 kirjastoavustaja

Joensuun yliopisto

1 laborantti

1 kirjastosihteerin

2 toimistosihteerin

Kuopion yliopisto

1 toimistosihteerin

2 toimistovirkailijaa

Lapin korkeakoulu

1 toimistosihteerin

1 atk-ryhmäpäällikkö

2 toimistosihteerin (osa-aikaisia)

2 amanuenssia (osa-aikaisia)

Toiminnan tehostamisen johdosta työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 500 000 mk 15 henkilön palkkaamiseksi korkeakouluihin 1.9.1987 lukien tutkimusta ja opetusta avustaviin tehtäviin.

Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin ehdotettu 1 800 000 markan lisäys on tarkoitettu henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tutkimustyötä avustaviin tehtäviin muun muassa tietotekniikkaan liittyvissä tutkimushankkeissa ja käytettäväksi perustutkinnon loppuvaiheessa olevien opiskelijoiden ja jatko-opiskelijoiden määrärahaa palkkaamiseksi laitosten tutkimushankkeisiin.

Luento- ja tuntiopetuspalkkioihin ehdotetusta 5 000 000 markan lisäyksestä 3 400 000 mk aiheutuu syksyllä 1986 aloitetun tuntiopetuksen muuttumisesta kokovuotiseksi, 1 000 000 mk avoimen korkeakouluopetuksen laajentamisesta sekä 600 000 mk eräiden alojen tuntiopetustarpeen lisääntymisestä. Kun tuntiopetuksen uudelleen suuntamisen johdosta tuntiopetuspalkkioina vähennetään 1 500 000 mk, mistä 1 140 000 mk Tampereen teknillisen korkeakoulun, 350 000 mk Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ja 10 000 mk Vaasan korkeakoulun tuntiopetuspalkkioista, lisäys on 3 500 000 mk.

1987 esitys	1 518 529 000
1986 menoarvio	1 363 060 000
1986 lisämenoarvio	1 081 000
1985 tilinpäätös	1 265 424 410

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 228 000 mk määrärahan oikaisun ja vuokratilojen lisääntymisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 1 228 000 mk siivoustoiminnan rakennushallintoon keskittämisen johdosta luvun 28.60 perusteluihin viitaten, lisäys on 8 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen vuokra- ja käyttömenoihin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 9 400 000 mk rakennusten vuotuisiin korjausmenoihin rakennushallinnon käytäntöä noudattaen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	68 700 000
Jyväskylän yliopisto	8 150 000
Oulun yliopisto	9 650 000
Joensuun yliopisto	1 430 000

Kuopion yliopisto	340 000
Turun yliopisto	12 950 000
Tampereen yliopisto	10 400 000
Åbo Akademi	5 660 000
Lapin korkeakoulu	1 950 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	910 000
Teknillinen korkeakoulu	1 720 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	1 450 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	210 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	2 050 000
Svenska handelshögskolan	2 130 000
Turun kauppakorkeakoulu	800 000
Vaasan korkeakoulu	1 500 000
Yhteensä	130 000 000

1987 esitys	130 000 000
1986 menoarvio	122 000 000
1985 tilinpäätös	124 595 131

21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 136 000 mk tutkimuksen ja opetuksen tehostamisen, kirjallisuuden hankintamäärärahojen jälkeensä jääneisyyden korjaamisen sekä tietoliikenne- ja atk-ohjelmistomenojen kasvun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk ja 86 000 mk siirtona momentille 29.10.28, lisäys on 20 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitospäämäärärahoihin, kirjallisuuden hankintoihin, opetuksen ja tutkimuksen automaattiseen tietojenkäsittelyyn sekä muihin opetus- ja tutkimusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto, mistä 210 000 mk Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle	41 720 000
Jyväskylän yliopisto	14 470 000
Oulun yliopisto	22 070 000
Jouensuun yliopisto	7 610 000
Kuopion yliopisto	9 270 000
Turun yliopisto	18 550 000
Tampereen yliopisto	16 320 000
Åbo Akademi	9 270 000
Lapin korkeakoulu	1 860 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	2 780 000
Teknillinen korkeakoulu	19 850 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	8 160 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	5 000 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	3 890 000
Svenska handelshögskolan	1 850 000
Turun kauppakorkeakoulu	1 300 000
Vaasan korkeakoulu	2 030 000
Yhteensä	186 000 000

1987 esitys	186 000 000
1986 menoarvio	166 000 000
1985 tilinpäätös	151 500 000

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 41 195 500 mk, mistä 15 637 500 mk aiheutuu kustannusten noususta, yrityspalvelutoiminnan lisäämisestä ja toiminnan laajentumisesta, 25 000 000 mk määrärahan oikaisemisesta aikaisempina vuosina tapahtuneen toiminnan laajentumisen johdosta ja 558 000 mk Kajaanin opettajankoulutuslaitoksessa tapahtuvan täydennyskoulutuksen tukemiseen tarkoitettujen määrärahojen siirrosta, mistä 307 000 mk momentilta 29.10.01, 86 000 mk momentilta 29.10.21 ja 165 000 mk momentilta 29.10.29. Kun momentilta vähennetään 1.3.1987 lukien 40 500 mk luvun 28.60 perusteluihin viitaten siivoojan palkkana sekä 155 000 mk 1.9.1987 lukien momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten neljän osastonhammaslääkärin palkkoina, lisäys on 41 000 000 mk.

Korkeakoulujen maksulliseen palvelutoimintaan varattuja määrärahoja saadaan käyttää opetusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti tutkimus- ja muihin palvelutehtäviin liittyviin raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta- sekä palkkaus-, vuokra- ja matkamenoihin sekä opetus- ja koetilojen tuotantotoiminnan edellyttämiin pienehköihin perusparannustöihin.

Momentin määrarahasta on opetusministeriön käytettäväksi tarkoitettu 12 000 000 mk, mistä 500 000 mk pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen siirtyvien yrittäjien yritysten perustamiskoulutusta varten sekä 11 500 000 mk silloin, kun korkeakouluilta tilatuista tutkimuksista ja muista palvelutehtävistä perittävistä maksuista annetun asetuksen (997/82) 6 a §:n 3 momentissa tarkoitetuista koulutuspoliittisista syistä täydennyskoulutukseen osallistuvilta ei peritä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia täysimääräisinä sekä hankekohtaisena tukena aluepoliittisten tavoitteiden mukaisesti korkeakoulujen yrityspalvelutoiminnan käynnistämistä ja laajentamista varten. Momentille 12.29.10 ei kerry opetusministeriön käytettäväksi osoitettuja määrärahoja vastavia tuloja.

Momentin määrärahaa voidaan lisäksi korkeakoulujen laitosten lääketieteellisistä, hammaslääketieteellisistä ja eläinlääketieteellisistä tutkimuksista perittäviä maksuja lukuunottamatta käyttää korkeakoulun muuhun opetus- ja tutkimustoimintaan mukaan lukien niiden vaatimat ulkomaanmatkat sekä opetus- ja tutkimusvälineiden hankinnat edellyttäen, että korkeakoulun budjetivuotta edeltävänä vuonna maksullisesta palvelutoiminnasta saamat tulot ovat olleet suuremmat

kuin maksullisen palvelutoiminnan momentin määrärahaa suoritetut menot, joihin on lisätty maksullisen palvelutoiminnan laskennalliset eläkekustannukset. Vuoden 1986 osalta tämän ns. tuloylijäämän arvioidaan olevan 19 500 000 mk.

Määrärahaa voidaan käyttää palvelututkimustoiminnassa, mikä on korkeakoulujen lääketieteellisissä, hammaslääketieteellisissä ja eläinlääketieteellisissä laitoksissa harjoitettavaa toimintaa, tarvittavien tutkimus- ja opetusvälineiden hankintaan, enintään kuitenkin palvelututkimustehävistä laskettuja konekustannuksia vastaava määrä.

Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.10.

Momentin määrärahalta palkataan arviolta 1 050 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto, mistä 210 000 mk Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle	56 100 000
Jyväskylän yliopisto	7 300 000
Oulun yliopisto	12 600 000
Joensuun yliopisto	1 700 000
Kuopion yliopisto	7 900 000
Turun yliopisto	22 500 000
Tampereen yliopisto	9 300 000
Åbo Akademi	3 300 000
Lapin korkeakoulu	1 200 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	3 500 000
Teknillinen korkeakoulu	15 600 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	11 900 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ..	3 600 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	7 100 000
Svenska handelshögskolan	400 000
Turun kauppakorkeakoulu	1 200 000
Vaasan korkeakoulu	500 000
Helsingin yliopiston opetus- ja koetilojen maatalousmenot	3 200 000
Opetusministeriön käytettäväksi	12 000 000
Yhteensä	180 900 000

1987 esitys	180 900 000
1986 menoarvio	139 900 000
1986 lisämenoarvio	25 000 000
1985 tilinpäätös	155 769 383

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 270 000 mk, mistä 1 770 000 mk aiheutuu maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista, 4 130 000 mk toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta, 300 000 mk kertamenosta Helsingin yliopiston kansallisbibliografian painatusta varten ja 70 000 mk kertamenosta Oulun yliopiston kirjaston muutokustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 90 000 mk ja 165 000

mk siirtona momentille 29.10.28, lisäys on 6 015 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös yliopistollisten keskussairaaloiden vapaapaikoista maksettaviin korvauksiin, kansainvälisten toimintojen aiheuttamiin menoihin ja vierailevista opettajista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto (kertamenoa 300 000 mk), mistä 320 000 mk Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle	14 840 000
Jyväskylän yliopisto	5 600 000
Oulun yliopisto (kertamenoa 70 000 mk) ..	6 020 000
Joensuun yliopisto	2 590 000
Kuopion yliopisto	3 240 000
Turun yliopisto	4 305 000
Tampereen yliopisto	4 540 000
Åbo Akademi, mistä 110 000 mk Österbot- tens högskola -nimiselle yksikölle	3 010 000
Lapin korkeakoulu	1 290 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	850 000
Teknillinen korkeakoulu	4 480 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	2 420 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ..	1 350 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	2 010 000
Svenska handelshögskolan	940 000
Turun kauppakorkeakoulu	530 000
Vaasan korkeakoulu	1 000 000
Yhteensä	59 015 000

1987 esitys	59 015 000
1986 menoarvio	53 000 000
1985 tilinpäätös	51 118 124

50. Apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää korkeakoulujen opettajien ja tutkijoiden sekä opiskelijoiden tutkimusta ja koulutusta edistäviin tarkoituksiin. Erityisesti tullaan momentin määrärahaa käyttämään korkeakoulujen kansainvälisen ja kotimaisen yhteistoiminnan kehittämiseen, korkeakoulujen oppimateriaalien laatimiseen, opiskelijoiden pakollisesta harjoittelusta aiheutuviin matka-apurahoihin sekä jatkokoulutuksen menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto, mistä 27 000 mk Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle	1 000 000
Jyväskylän yliopisto	475 000
Oulun yliopisto	620 000
Joensuun yliopisto	300 000
Kuopion yliopisto	340 000
Turun yliopisto	640 000
Tampereen yliopisto	500 000
Åbo Akademi	270 000
Lapin korkeakoulu	120 000

Eläinlääketieteellinen korkeakoulu.....	75 000
Teknillinen korkeakoulu	560 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	300 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	130 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	160 000
Svenska handelshögskolan	100 000
Turun kauppakorkeakoulu	75 000
Vaasan korkeakoulu	110 000
Yhteensä	5 775 000

1987 esitys	5 775 000
1986 menoarvio	4 575 000
1985 tilinpäätös	4 211 297

70. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan korkeakoulujen perushankintoja varten 183 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös palkkausmenoina erikoislaitteiden ja -koneiden suunnitteluun ja valmistamiseen sekä valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti prototyyppien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin.

Käyttösuunnitelma:

	Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista aiheutuvat menot mk	Uusista tilausvaltuuksista v. 1987 aiheutuvat menot mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin yliopisto	500 000	4 000 000	25 700 000
2. Jyväskylän yliopisto			12 200 000
3. Oulun yliopisto	4 000 000		19 700 000
4. Joensuun yliopisto	2 200 000		8 400 000
5. Kuopion yliopisto			7 000 000
6. Turun yliopisto	4 000 000		18 600 000
7. Tampereen yliopisto			8 500 000
8. Åbo Akademi			7 500 000
9. Lapin korkeakoulu			1 900 000
10. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu			1 800 000
11. Teknillinen korkeakoulu	3 000 000		25 200 000
12. Tampereen teknillinen korkeakoulu			9 800 000
13. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu			5 800 000
14. Helsingin kauppakorkeakoulu			2 800 000
15. Svenska handelshögskolan			1 100 000
16. Turun kauppakorkeakoulu			1 500 000
17. Vaasan korkeakoulu			3 000 000
18. Opetusministeriön käytettäväksi	6 000 000		23 000 000
Yhteensä	19 700 000	4 000 000	183 500 000

Edellä lueteltujen määrärahojen lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

1. Ehdotetaan, että vuonna 1987 Helsingin yliopistolle saataisiin tilata 12 000 000 mk maksava puhelinkeskus, josta aiheutuu menoja 4 000 000 mk vuonna 1987, 4 000 000 mk vuonna 1988 ja 4 000 000 mk vuonna 1989. Määrärahasta on tarkoitettu 500 000 mk vuonna 1986 myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuvia menoja ja 200 000 mk Svenska social- och kommunalhögskolan -nimisen yksikön menoja varten.

2. Ehdotetaan, että Jyväskylän yliopiston fysiikan laitokseen rakennettaisiin vuosina 1987—1992 yhteensä enintään 30 500 000 mk maksava syklotroni korvaamaan vuosina 1969—1974 val-

mistetun laitteen. Hankinnasta aiheutuu menoja vuonna 1987 yhteensä 2 000 000 mk, vuonna 1988 yhteensä 10 000 000 mk ja vuosina 1989—1991 yhteensä enintään 18 500 000 mk. Hankinta edellyttää yliopiston fysiikan laitosrakennuksen yhteyteen rakennettavaa syklotronilaboratoriota.

3. Ehdotetaan, että Oulun yliopistolle myönnettäisiin tilausvaltuus noin 1 500 000 mk maksavan Fourier-infrapunaspektrometrin hankkimiseksi. Tilauksesta aiheutuvat menot kohdistuvat vuodelle 1988. Määrärahasta on tarkoitettu 4 000 000 mk Oulun yliopiston VI rakennusvaiheen kalustamista varten vuonna 1986 myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuviin menoihin.

4. Määräraha on tarkoitettu 2 200 000 mk Joensuun yliopiston puhelinvaihteen hankkimiseksi vuonna 1986 myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuviin menoihin.

6. Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista aiheutuneista menoista 500 000 mk aiheutuu vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetystä Fourier-infrapunaspektrometrin tilausvaltuudesta ja 3 500 000 mk vuoden 1986 lisämenoarviossa myönnetystä positroniemissiokuvauslaitteiston tilausvaltuudesta.

11. Määräraha on tarkoitettu 2 800 000 mk heliumnesteyttimen ja muihin kylmälaboratorion hankintoihin sekä 3 000 000 mk vuonna 1985 korkeakoulun puhelinkeskuksen hankintaa varten myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuviin menoihin.

18. Määräraha on tarkoitettu 6 000 000 mk Helsingin yliopiston keskustietokoneen hankkimiseksi vuonna 1986 myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuviin menoihin, 4 100 000 mk korkeakoulujen kirjastojen atk-järjestelmän hankintoihin, 12 000 000 mk korkeakoulujen tietokonelaitteistojen, tietotekniikan tutkijakoulutuksensa ja korkeakoulujen tietoliikenneverkon kehittä-

misessä tarvittavien laitteiden hankintoihin ja 450 000 mk laitehankintoja koskevaan selvitystyöhön.

1987 esitys	183 500 000
1986 menoarvio	151 000 000
1986 lisämenoarvio	150 000
1985 tilinpäätös	129 000 000

71. *Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston uusiminen käytöstä poistetun tilalle (arvio-määräraha)*

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk tutkimuslaitteiston ja kaluston uusimista varten. Uutta laitteistoa ja kalustoa saadaan hankkia momentin määrärahalla enintään niin paljon kuin vanhentuneen laitteiston ja kaluston myynnistä kertyy tuloja. Vastaava tulo on merkitty alamentille 12.29.10.3.

1987 esitys	2 000 000
-------------------	-----------

74. (29.10.74 ja 75) *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 118 340 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötyinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin yliopisto, päärakennuksen peruskorjaus	10 370	42 420 000	4 090	500 000	3 100 000
2. Jyväskylän yliopisto, opettajankoulutuslaitoksen teknisen käsityön tilat	690	4 600 000	6 667	3 600 000	1 000 000
3. Jyväskylän yliopisto, luonnontieteen laitosrakennusten I rakennusvaihe (kemia)	6 235	52 000 000	8 340	1 150 000	1 500 000
4. Oulun yliopisto, Linnanmaan VI rakennusvaihe (pääkirjasto)	6 422	37 000 000	5 761	30 680 000	6 320 000
5. Oulun yliopisto, geologian, maantieteen ja tähtitieteen laitosryhmäkirjasto, muutostyö ...	345	1 000 000	2 898	180 000	820 000
6. Oulun yliopisto, koe-eläin keskus	950	9 500 000	10 000	200 000	800 000
7. Joensuun yliopisto, IV rakennusvaihe (humanistinen tiedekunta)	2 537	16 000 000	6 307	900 000	2 000 000
8. Kuopion yliopisto, III rakennusvaihe	3 361	26 600 000	7 914	1 500 000	3 000 000
— vapautuvien tilojen muutostyöt	1 280	1 100 000	859		
9. Kuopion yliopisto, palvelutalo	1 927	15 500 000	8 044	13 000 000	2 500 000
10. Kuopion yliopisto, koe-eläintuotantorakennus	800	5 100 000	6 375	200 000	1 000 000
11. Turun yliopisto, lääketieteen laitosrakennuksen peruskorjaus	9 189	60 000 000	6 530	50 400 000	9 600 000
12. Turun yliopisto, kasarmialueen II rakennusvaihe	6 578	53 400 000	8 118	—	1 500 000
13. Turun yliopisto, Tuorlan lisärakennus ja muutostyö	570	2 900 000	5 088	50 000	1 300 000
14. Turun yliopisto, kasvihuoneet	1 050	3 100 000	2 952	—	400 000
15. Tampereen yliopisto, päärakennuksen muutostyö	1 150	5 500 000	4 783	—	2 500 000

16. Teknillinen korkeakoulu, kemian osaston lisärakennus ja vesihuoltotekniikan laboratorio ...		24 500 000		9 200 000	15 300 000
— konehalli	996	10 800 000	10 843	(peruuntunut	
— kellarin muutostyö	1 398	10 700 000	7 654	14 934)	
— ilmastoinnin saneeraus		3 000 000			
17. Teknillinen korkeakoulu, rakennusosaston monitoimivarasto	433	1 900 000	4 388	650 000	1 250 000
18. Teknillinen korkeakoulu, laivalaboratorion altaan muutostyö	1 800	12 000 000	6 667	1 800 000	7 900 000
19. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu, III rakennusvaihe					
— lisärakennus	5 191	42 800 000	8 245	} 5 900 000	24 500 000
— muutostyöt	417	1 320 000	3 165		
20. Turun kauppakorkeakoulu					
— lisärakennus	2 168	15 100 000	6 965	} 2 000 000	12 000 000
— muutos- ja korjaustyöt	1 420	5 100 000	3 592		
21. Lapin korkeakoulu, II rakennusvaihe	5 500	34 100 000	6 200	500 000	1 000 000
22. Perusparannustyöt					11 700 000
23. Suunnittelu					4 700 000
24. Liitännäistyöt					2 650 000
				Yhteensä	118 340 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

5. Myönnettyihin määrärahoihin sisältyy 120 000 mk momentilta 28.64.74.

6. Yhteishanke Oulun yliopistollisen keskussairaalan kanssa. Yliopiston osuus kustannusarviosta on noin 46 %. Keskussairaalan osuus kustannuksista tuloutuu valtiolle ja on otettu huomioon momentilla 12.29.10.

10. Hanke on tarpeen suurten koe-eläinten keskitettyä valtakunnallista tuotantoa varten.

15. Hanke sisältää vapautuvien liikuntatilojen muutostyön opetus- ja ruokalatilaksi.

23. Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa Oulun yliopiston Linnanmaan VII rakennusvaiheen ja Vaasan korkeakoulun I rakennusvaiheen suunnitteluun sekä korkeakoulujen rakentamisen neuvottelukuntien menoihin.

1987 esitys	118 340 000
1986 menoarvio	108 757 000
1986 lisämenoarvio	2 670 000
1985 tilinpäätös	109 700 000

11. Valtion harjoittelukoulu

Harjoittelukouluissa on vuonna 1987 keskimäärin 8 000 oppilasta, joista peruskouluasteella 6 000 ja lukioasteella 2 000 oppilasta. Harjoittelukouluissa järjestetään noin 3 000 opiskelijan opetusharjoittelu. Peruskoulun ja lukion käyttömenojen lisäksi harjoittelukoulujen määrärahoihin sisältyy erältä osin myös opettajankoulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Opettajankoulutuslain nojalla kunnat ovat velvollisia suorittamaan osuutensa harjoittelukoulun käyttömenoista sekä koulurakennusten hankinta- ja perusparannuskustannuksista. Kuntien maksusuudet, ruokamaksut, lukukausimaksut ja muut harjoittelukouluista aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.10. Tulojen arvioidaan vuonna 1987 olevan noin 32,5 milj. mk.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 234 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 786 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 9 800 000 mk määrärahan oikaisun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin, 2 300 000 mk määrärahan oikaisun johdosta muihin palkkoihin ja palkkioihin ja muihin palkkoihin ja palkkioihin 600 000 mk, mistä 300 000 mk aiheutuu tuntiopetuksen lisääntymisestä sekä vähennystä 400 000 mk muista palkoista ja palkkioista päätoimisten tuntiopettajien aseman vakiinnuttamisen johdosta. Momentin lisäys on 21 677 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 63 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja 15 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 16 201 300	91 044 200	+ 17	607
Työsuhdepalkat	+ 303 900	3 926 600	—	63
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 448 500	23 677 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 723 300	8 780 000	—	—
Yhteensä	+ 21 677 000	127 428 000	+ 17	670

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan toiminnan laajentumisen ja tehtävien tarkoituksenmukaisen hoitamisen johdosta 1.8.1987 lukien perustettavaksi seuraava virka ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Kajaanin normaalikoulu</i> Peruspalkkainen:	
1 lehtori (luokanopettaja)	C 44
<i>Tampereen normaalikoulu</i> Ylimääräinen:	
1 toimistosihteeri	A 9
<i>Vasa övningsskola</i> Ylimääräinen:	
1 koulupsykologi	A 18

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
<i>Jyväskylän normaalikoulu</i>	
1 toimistovirkailija	A 4
<i>Joensuun normaalikoulu</i>	
1 kirjastoavustaja	A 8
<i>Savonlinnan normaalikoulu</i>	
1 toimistosihteeri	A 8
<i>Vasa övningsskola</i>	
1 kirjastoavustaja	A 8
Lakkautetaan:	
<i>Jyväskylän normaalikoulu</i>	
1 toimistoapulainen	A 2
<i>Joensuun normaalikoulu</i>	
1 kirjastoapulainen	A 5

Savonlinnan normaalikoulu

1 kanslisti

A 5

Vasa övningsskola

1 kirjastoapulainen

A 5

Päätoimisten tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.8.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin I normaalikoulu</i>	
1 lehtori (fysiikka ja matematiikka)	C 49
2 lehtoria (erityisopetus, oppilaanohjaus)	C 44
<i>Helsingin II normaalikoulu</i>	
2 lehtoria (uskonto, englannin kieli)	C 49
<i>Jyväskylän normaalikoulu</i>	
2 lehtoria (tyttöjen liikunta, poikien liikunta)	C 49
1 lehtori (oppilaanohjaus)	C 44

Joensuun normaalikoulu

1 lehtori (matematiikka ja tietotekniikka)

C 49

Oulun normaalikoulu

1 lehtori (erityisopetus)

C 44

Tampereen normaalikoulu

1 lehtori (oppilaanohjaus)

C 44

Hämeenlinnan normaalikoulu

1 lehtori (englannin kieli)

C 49

Turun normaalikoulu

2 lehtoria (ruotsin kieli, tekninen työ)

C 49

Vastaavasti tuntiopetuspalkkiot vähenevät.

Muita palkkoja ja palkkioita saadaan käyttää myös harjoittelukouluasetuksen edellyttämien opetussuunnitelmatoimikuntien kokouspalkkioihin.

1987 esitys	127 428 000
1986 menoarvio	105 751 000
1985 tilinpäätös	102 708 204

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää koulu-ruokailusta, oppilaiden koulumatkoista ja oppilasavustuksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös opettajien ja oppilaiden koulutyön yhteydessä vahingoittuneiden välineiden yms. korvaamiseen. Momentin määrärahalla saadaan henkilökunnalle ja opetusharjoittelijoille tarjota tilaisuus osallistua maksulliseen kouluruokailuun.

Lukioasteen oppilaiden, opetusharjoittelijoiden ja henkilökunnan ruokamaksuista aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.10.

1987 esitys	10 700 000
1986 menoarvio	10 400 000
1985 tilinpäätös	9 197 402

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk momentin aikaisempina vuosina tapahtuneen jälkeenjäneisyyden korjaamiseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppilaille annettavien oppikirjojen, koulutarvikkeiden ja työaineiden hankintoihin, oppilaille jaettavaan stipendeihin sekä muihin peruskoulun ja lukion opetuksen ja muun toiminnan edellyttämiin kulutusmenoihin.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuntien maksettavaksi opettajankoulutuslain

9 §:n 2 momentin nojalla tulevien osuuksien tarkistuksista tai näiden osuuksien ja kuntien suoraan kustantamien menojen erotuksesta aiheutuvien palautusten suorittamiseen.

1987 esitys	10 700 000
1986 menoarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös	9 333 568

70. *Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 400 000 mk opetusvälineiden, kalusteiden ja atk-laitteiden uushankintoja ja täydentämistä varten. Jyväskylän yliopistolle ehdotetaan myönnettäväksi 1 000 000 markan tilausvaltuus kaluston ja opetusvälineiden hankkimiseksi uusiin tiloihin. Hankinnoista aiheutuvat menot kohdistuvat vuoteen 1988. Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetty tilausvaltuus jää käyttämättä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopiston harjoittelukoulu	400 000
Jyväskylän yliopiston harjoittelukoulu	150 000
Joensuun yliopiston harjoittelukoulu	600 000
Oulun yliopiston harjoittelukoulu	400 000
Turun yliopiston harjoittelukoulu	260 000
Tampereen yliopiston harjoittelukoulu	240 000
Åbo Akademin harjoittelukoulu	200 000
Lapin korkeakoulun harjoittelukoulu	150 000
Yhteensä	2 400 000

1987 esitys	2 400 000
1986 menoarvio	1 950 000
1985 tilinpäätös	2 600 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötöpinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Jyväskylän normaalikoulun yläaste — laajennus	2 300	14 300 000	6 217	10 700 000 (peruuntunut 41 000)	1 000 000
— muutos- ja korjaustyö	3 725	18 800 000	5 047		
2. Suunnittelu					200 000
				Yhteensä	1 200 000

1987 esitys	1 200 000
1986 menoarvio	7 500 000
1985 tilinpäätös	7 690 000

12. Taidekorkeakoulut ja kuvataideakatemia

Luvun nimike on muutettu.

Toiminnan laajuustiedot on esitetty korkeakoululaitosta koskeissa lukuryhmäperusteluissa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 780 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 971 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 100 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen ja 600 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioiden lisääntymisen johdosta

sekä vähennystä 2 185 000 mk, mistä 335 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioista tuntiopettajien aseman vakiinnuttamisen johdosta ja 1 850 000 mk taideteollisen korkeakoulun täydennyskoulutuksen palkkioiden siirtona momentille 29.12.28. Momentin lisäys on 3 815 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 35 tilapäistä ja 85 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kuusi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osaaikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 227 900	28 727 100	+ 26	267
Tilapäisten palkkiot	— 1 206 000	3 079 000	— 12	35
Työsuhdepalkat	+ 633 900	5 673 200	+ 4	85
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 126 700	483 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 380 600	22 497 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 413 100	4 473 900	—	—
Yhteensä	+ 3 815 000	64 934 000	+ 18	387

Lisäperustelut:

Korkeakouluihin ja kuvataideakatemiaan ehdotetaan toiminnan tehostamisen ja laajentamisen johdosta perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.9.1987 lukien seuraavat virat ja ylimääräinen toimi:

Lahjoittaja on sitoutunut osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi teollisen huonekalusuunnittelun sopimuspalkkaisen professorin viran perustamiseksi.

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.9.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka		Palkkaus- luokka
<i>Sibelius-Akatemia</i>			
Peruspalkkainen:			
1 professori (kirkkomusiikki)	A 27	Perustetaan:	
		<i>Teatterikorkeakoulu</i>	
		Peruspalkkainen:	
<i>Taideteollinen korkeakoulu</i>		1 hallintojohtaja	A 24
Sopimuspalkkainen:			
1 professori (teollinen huonekalusuunnittelu)	S 27		
		<i>Taideteollinen korkeakoulu</i>	
<i>Kuvataideakatemia</i>		Peruspalkkaiset:	
Ylimääräinen:		6 apulaisprofessoria	A 25
1 apulaiskamreeri, 12 kk	A 16		

Lakkautetaan:

Teatterikorkeakoulu

Ylimääräinen:

1 sihteeri A 22

Taideteollinen korkeakoulu

Ylimääräiset:

6 yliopettajaa A 21

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan taideteolliseen korkeakouluun perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 5). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimitoapulaisten toimi (A 2).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Sibelius-Akatemia</i>	
10 lehtoria	A 20
<i>Teatterikorkeakoulu</i>	
1 opintosihteeri	A 18
<i>Taideteollinen korkeakoulu</i>	
12 lehtoria	A 20

Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 1 984 600 mk 23 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Työsuhteppalkkioihin ehdotetaan lisäystä 100 000 mk vahtimestarin ja siivoojan palkkaamiseksi teatterikorkeakouluun sekä 120 000 mk työmestarin ja vahtimestarin palkkaamiseksi kuvataideakatemiaan.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi lisäystä 427 000 mk seuraavan henkilökunnan palkkaamiseksi 1.8.1987 lukien:

	Palkkaus- luokka
<i>Sibelius-Akatemia</i>	
1 lehtori	A 20
2 assistenttia	A 17
<i>Teatterikorkeakoulu</i>	
2 assistenttia (valo- ja äänisuunnittelu, dramaturgia)	A 17
<i>Taideteollinen korkeakoulu</i>	
2 lehtoria (lavastustaide, kuvaamataito)	A 20
4 assistenttia	A 17

Vastaavasti tuntiopetuspalkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien A 16 palkkausluokan mukaisten 11 päätoimisen tuntiopettajan palkkioita vastaava määräraha.

Tuntiopetuksen laajentamiseen ehdotettu 600 000 markan lisäys jakaantuu korkeakouluittain seuraavasti:

Sibelius-Akatemia	260 000
Teatterikorkeakoulu	140 000
Taideteollinen korkeakoulu	160 000
Kuvataideakatemia	40 000

1987 esitys	64 934 000
1986 menoarvio	61 119 000
1985 tilinpäätös	54 337 352

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 510 000 mk lähinnä uusien vuokratilojen vuokra- ja käyttömenojen kokovuotiseksi muuttumisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 9 800 000 mk, vähennys on 6 290 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään 130 000 mk rakennusten vuotuisiin korjausmenoihin rakennushallinnon käytäntöä noudattaen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	3 000 000
Teatterikorkeakoulu	4 620 000
Taideteollinen korkeakoulu	10 990 000
Yhteensä	18 610 000

1987 esitys	18 610 000
1986 menoarvio	24 900 000
1985 tilinpäätös	10 511 042

21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 775 000 mk, mistä 595 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen johdosta ja 180 000 mk siirtona momentilta 29.12.28 Sibelius-Akatemian julkaisutoiminnan menoina. Momentin määräraha saadaan käyttää laitosten kulutusmenoihin ja tarvehankintoihin, kirjallisuuteen, nuottien ja äänitteiden hankintoihin, automaattisen tietojenkäsittelyn kuluihin, opetusteatterin ja musiikkiteatterin menoihin sekä muihin opetus- ja tutkimusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	880 000
Teatterikorkeakoulu	350 000
Taideteollinen korkeakoulu	2 035 000
Kuvataideakatemia	500 000
Yhteensä	3 765 000

1987 esitys	3 765 000
1986 menoarvio	2 990 000
1985 tilinpäätös	3 020 746

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 485 000 mk, mistä 435 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta sekä 1 850 000 mk taideteollisen korkeakoulun täydennyskoulutusmäärärahojen siirrosta momentilta 29.12.01, ja 200 000 mk tuetun täydennyskoulutuksen laajentamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisesta palvelutoiminnasta, täydennyskoulutuksesta, julkaisutoiminnasta, opetustatteritoiminnasta sekä konsertti- ja oopperatoiminnasta aiheutuviin palkkaus-, vuokra-, painatus- ja muihin kulutusmenoihin. Kun momentilta vähennetään 180 000 mk momentin 29.12.21 perusteluihin viitaten, lisäys on 2 305 000 mk. Momentin määrärahasta on 2 000 000 mk tarkoitettu lukuryhmäperustelujen mukaisesti taideteollisen korkeakoulun käytettäväksi silloin, kun korkeakouluilta tilatuista tutkimuksista ja muista palvelutehtävistä perittävistä maksuista annetun asetuksen 6 a §:n 3 momentissa (997/82) tarkoitettu koulutuspoliittisista syistä täydennyskoulutukseen osallistuvilta ei peritä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia täysimääräisinä. Momentille 12.29.12 ei kerry tätä vastaavaa tuloa. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.12.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	420 000
Teatterikorkeakoulu	200 000
Taideteollinen korkeakoulu	2 545 000
Yhteensä	3 165 000

1987 esitys	3 165 000
1986 menoarvio	860 000
1985 tilinpäätös	899 538

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 840 000 mk, mistä 650 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta, 40 000 mk maksumenot ja kirjainpitojärjestelmän menoihin, 120 000 mk kertamenosta Sibelius-Akatemian Pohjoisen Rautatiekadun rakennuksen peruskorjauksen alkamisen johdosta muutto- ja asennuskustannuksiin sekä 30 000 mk kertamenosta teatterikorkeakoulun osallistumiseksi pohjoismaisille teatterikoulujen opetustatterifestivaaleille. Kun momentilta vähennetään kertameno

550 000 mk, lisäys on 290 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 75 000 mk ulkomaisten opettajien matka-, majoitus- ja päivärahakuluihin.

1987 esitys	3 148 000
1986 menoarvio	2 858 000
1985 tilinpäätös	2 157 676

50. Apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää julkaisutoiminnan tukemiseen, ulkomaiseen vaihtotoimintaan, opetuksen vaatimien opintoretkeilyjen ja kenttäharjoittelun tukemiseen, opettajien ja opiskelijoiden ulkomaisiin opintomatkoihin sekä muihin opetuksen ja tutkimuksen edistämiseen myönnettäviin apurahoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	63 000
Teatterikorkeakoulu	47 000
Taideteollinen korkeakoulu	42 000
Kuvataideakatemia	18 000
Yhteensä	170 000

1987 esitys	170 000
1986 menoarvio	160 000
1985 tilinpäätös	142 000

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk, mistä 3 000 000 mk vuoden 1986 tulo- ja menoarvion mukaisesti taideteolliselle korkeakoululle tilattujen opetus- ja tutkimusvälineiden sekä kaluston rahoitusta varten sekä 7 000 000 mk taidekorkeakoulujen ja kuvataideakatemian opetus- ja tutkimusvälineiden ja kaluston hankkimista ja laitteiston ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten. Määrärahaa voidaan käyttää erikoislaitteiden ja -koneiden suunnittelusta ja valmistamisesta aiheutuviin palkkausmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sibelius-Akatemia	1 600 000
Teatterikorkeakoulu	500 000
Taideteollinen korkeakoulu	7 850 000
Kuvataideakatemia	50 000
Yhteensä	10 000 000

1987 esitys	10 000 000
1986 menoarvio	8 500 000
1985 tilinpäätös	4 560 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Pohjoinen Rautatiekatu 9, Sibelius-Akatemian tilojen peruskorjaus	3 437	22 000 000	6 401	760 000 (peruuntunut 154 569)	1 500 000
2. Yleissuunnittelu					100 000
				Yhteensä	1 600 000
1987 esitys		1 600 000			
1986 menoarvio		500 000			
1985 tilinpäätös		500 000			

37. Muut korkeakoulumenot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 142 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta sekä muihin palkkoihin ja palkkioihin 22 000 000 mk siirtona alamomentilta 34.50.02.1 opiskelijoiden palkkaamiseksi harjoit-

telihoiksi valtionhallintoon ja 5 000 mk lyhytaikaisten opettajavierailujen luentopalkkioihin. Momentin lisäys on 23 792 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 19 työsopimusluonteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Työsuhdepalkat	+ 142 800	2 046 800	—	19
Muut palkat ja palkkiot	+ 22 005 000	22 005 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 644 200	1 780 200	—	—
Yhteensä	+ 23 792 000	25 832 000	—	19

Lisäperustelut:

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kulttuurivaihtosopimusten perusteella palkattavien opettajien palkkaamiseen, lyhytaikaisista opettajavierailuista aiheutuviin luentopalkkioihin sekä 2 200 opiskelijan palkkaamiseen kolmeksi kuukaudeksi harjoittelijoiksi valtionhallintoon.

09. *Korkeakouluneuvosto*

Momentille ehdotetaan toiminnan laajentumisen johdosta lisäystä 60 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1987 esitys	25 832 000	1987 esitys	660 000
1986 menoarvio	2 040 000	1986 menoarvio	600 000
1985 tilinpäätös	1 739 683	1985 tilinpäätös	549 736

21. *Korkeakoululaitosta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu korkeakoululaitoksen toiminnan arvioinnin ja korkeakoulutusta koskevan tutkimustoiminnan tehostumisesta sekä 80 000 mk siirrosta momentilta 29.01.29 Korkeakoulutieto-julkaisun painatusmenoina. Kun momentilta vähennetään 250 000 mk siirtona momentille 29.37.26 opettajankouluttajien tietotekniikan täydennyskoulutuksen menoina, lisäys on 80 000 mk. Momentin määräraha on 150 000 mk tarkoitettu taidekorkeakoulujen suunnittelu- ja toteutustöihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakoululaitoksen kehittämiseen ja toiminnan arviointiin liittyvään tutkimus-, selvitys-, suunnittelu- ja kokeilutoimintaan sekä tiedostojen laadintaan. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 17 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	2 480 000
1986 menoarvio	2 400 000
1985 tilinpäätös	955 743

23. *Tutkimusten ja opetuksen kehittäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mistä 300 000 mk tietotekniikan tutkijakoulutuksen johdosta sekä 100 000 mk ortodoksisen pappiskoulutuksen järjestämisen selvittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää toiminnasta aiheutuviin palkka-, palkkio-, matka- ja muihin menoihin sekä tiedotustoiminnasta aiheutuviin toimitus-, painatus-, jakelu- ja muihin menoihin. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 44 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	6 300 000
1986 menoarvio	5 900 000
1985 tilinpäätös	3 163 111

24. *Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan kehittäminen*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan aiheuttamiin perus-, jatko- ja henkilöstökoulutuksen menoihin sekä opintoihin kuuluvan harjoittelun järjestämiseen ulkomailla, kansainvälisestä vaihto-ohjelmasta ja muusta korkeakoulujen kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin palkka-, matka- ja muihin menoihin, apurahoihin sekä suunnitteluun. Momentin määräraha saadaan käyttää myös ulkomaisten opettajien palkkioiden

ja matka- ja majoituskulujen suorittamiseen. Momentin määräraha saadaan palkata enintään kaksi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	1 349 994

26. *Opettajien poikkeuskoulutus ja opettajankoulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täydennyskoulutus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 650 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä opettajien poikkeuskoulutuksen ja opettajien tietotekniikan koulutuksen lisäämisestä sekä 250 000 markan siirrosta momentilta 29.37.21. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opettajien poikkeuskoulutuksen ja opettajankoulutusyksiköiden jatko- ja täydennyskoulutuksen tilapäisten ja työsuhteisten toimen palkkaukseen, tuntipalkkioihin sekä muihin kulutusmenoihin. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 24 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	5 750 000
1986 menoarvio	4 100 000
1985 tilinpäätös	2 632 960

27. *Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 800 000 mk suurtietokoneajan oston, Euroopan tietokoneverkon rakentamisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakoulujen keskustietokonelaitteiston käytöstä ja ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin sekä muihin yhteistoiminnan kuluihin, atk-toiminnan kehittämiseen ja suurtietokonepalvelujen ostoon. Momentin määräraha saadaan palkata enintään kuusi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	12 600 000
1986 menoarvio	7 800 000
1986 lisämenoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	7 243 170

28. *Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää tieteellisten kirjastojen atk-järjestelmän kehittämis-, ylläpito- ja käyttökuluihin, toiminnasta aiheutuviin matkakuluihin sekä tieteellisten kirjastojen atk-yksikön omassa käytössä olevien atk-laitteiden hankintaan. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 10 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin. Ulkopuolisille

myytävistä järjestelmän palveluista kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1987 esitys	2 950 000
1986 menoarvio	2 700 000
1985 tilinpäätös	1 881 876

29. Eräät aineenopettajien koulutuksen menot

Momentille ehdotetaan 3 420 000 mk aineenopettajien erillisiä kasvatustieteellisiä opintoja suorittavien 615 opiskelijan kouluttamiseksi samanaikaisesti varsinaisia aineenopettajien kasvatustieteellisiä opintoja suorittavien lisäksi. Lisäys on 70 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisen henkilöstön palkkaamiseen, tuntiopetuspalkkioihin sekä opetusharjoittelun ohjauspalkkioihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 25 päätoimista henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	3 420 000
1986 menoarvio	3 350 000
1985 tilinpäätös	2 849 830

50. Oppimateriaalin tuotannon edistäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 820 000 mk oppimateriaalin laatijoille maksettaviin apurahoihin sekä valtionavustuksina palkkioihin ja muuhun oppimateriaalituotannon edistämiseen.

1987 esitys	820 000
1986 menoarvio	820 000
1985 tilinpäätös	789 968

51. Kesäyliopistojen valtionapu

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna kesäyliopistojen palkkauksia, opetuspalkkioita ja muita kustannuksia varten. Kesäyliopistojen yhteisen tiedotus- ja tutkimustoiminnan osuus momentin määrärahasta on 42 000 mk.

1987 esitys	2 950 000
1986 menoarvio	2 890 000
1985 tilinpäätös	2 780 000

52. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk ruokailijamäärän lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opiskelija-ruokaloille myönnettävinä valtionavustuksina opetusministeriön ohjeiden mukaisten opiskelija-aterioiden hinnan alentamiseksi 3,75 markalla ateriaa kohti. Momentin määrärahasta on ylimääräistä ateriakohtaista tukea enintään 1 400 000 mk muissa kuin korkeakoulujen tiloissa toimivien opiskelijaruokaloiden energia-, siivous- ja muita ylläpitokorvauksia varten.

1987 esitys	19 400 000
1986 menoarvio	19 000 000
1985 tilinpäätös	18 793 577

39. Valtion opintotukikeskus

Peruskoulun jälkeen tapahtuvien opintojen tukemiseen tarkoitettu opintotukilain (28/72) mukainen opintotuki käsittää valtion varoista maksettavan opintorahan (perusosan ja asumislisän)

sekä valtion takaaman korkotukilainan. Opintotukea myönnettiin opintovuonna 1984—85 seuraavasti:

	opintorahat			keskim. saajaa kohden mk	opintolainat			keskim. saajaa kohden mk
	saajien lukum. (opisk.)	% opisk. määrästä	määrä yht. milj. mk		saajien lukum. (opisk.)	% opisk. määrästä	takausten määrä yht. milj. mk	
lukiot	62 600	61	62	990	3 200	3	12	3 600
kansanopistot	5 200	76	12	2 400	4 100	60	28	6 900
ammattilliset oppilaitokset	126 100	90	287	2 280	71 800	51	490	6 900
korkeakoulut	48 300	54	166	3 430	47 400	54	519	11 000
ulkomaiset oppilaitokset	1 800	—	7	4 300	1 900	—	21	11 300
Yhteensä	244 000	72	534	2 190	128 400	38	1 070	8 300

Opintorahan asumislisää myönnettiin opintovuonna 1984—85 noin 79 000 opiskelijalle keskimäärin 2 450 mk opiskelijaa kohden.

Takausvastuun nojalla on pankeille maksettu vuosittain noin 1 500 henkilön opintolainat. Takausvastuun otot olivat vuonna 1985 noin 16,1 milj. mk eli 0,3 prosenttia koko opintolainakannasta. Takausvastuun nojalla maksettuja lainoja perittiin valtiolle takaisin vuoden 1985 aikana noin 9,4 milj. mk, mistä pääomien lyhennysten osuus oli 5,8 milj. mk ja korkojen osuus 3,6 milj. mk.

Keskiasteen oppilaitosten opiskelijoiden tuen kehittämiseksi on säädetty laki lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista (499/83) sekä laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista (498/83). Lainsäädännön mukaiset tukimuodot tulevat asteittain voimaan vuosina 1986—88. Niistä aiheutuva valtion menojen lisäys on vuositasolla n. 250 milj. mk kuluvan vuoden kustannustason mukaan.

Opiskelijan maksama opintolainan korko on alennettu vuoden 1986 aikana 4,0 prosentista 3,25 prosenttiin. Opintolainan takaisinmaksuaikaa on lisäksi pidennetty puolella vuodella. Opintolainojen korkojen verovähennysoikeudesta ehdotetaan poistettavaksi omavastuuosuus vuonna 1987.

Opintotuen kehittämisen tavoitteena on asteittain parantaa oman talouden muodostaneiden opiskelijoiden opintotukea perustoimeentulon turvaavaksi etuudeksi. Tämän mukaisesti tarkoituksena on asteittain lisätä opintorahan osuutta siten, että se yhdessä ruokailutuen — keskiasteella maksuttoman ateriaedun — kanssa nousee noin puoleen opintotuen määrästä, sekä lieventää opiskelijoiden puolison sekä vanhempien tulojen ja varallisuuden huomioon ottamista päätettäessä täysi-ikäisten opiskelijoiden opintotuetta.

Hallitusohjelman tavoitteeksi on asetettu lapsilain maksukauden pidentäminen siihen asti,

kun lapsi täyttää 18 vuotta. Tämän mukaisesti maksukautta on päätetty jatkaa 1.10.1986 lukien yhdellä vuodella kattamaan seitsemännentoista ikävuoden. Selvityksen perusteella hallitus on kahdeksannentoista ikävuoden osalta todennut, että tuki on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa opintotukea kehittämällä. Lukiolaisten opintorahan perusosia ehdotetaan korotettavaksi siten, että opintorahan perusosan enimmäismäärät vastaavat suunnilleen ensimmäisestä lapsesta suoritettavaa lapsilisää. Myös ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen opiskelijoiden tukea ehdotetaan korotettavaksi tuntuvasti.

Aikuisopintotuen rahoituksen kehittämiseksi ehdotetaan toteutettavaksi 30.6.1990 saakka kestävä aikuisopintotuen kokeilu. Eduskunnalle annetaan tätä tarkoittava opintotukilain muutosesitys. Vuoden 1987 kokeilua varten ehdotetaan 10 milj. mk.

Opintotukimenot olivat vuonna 1984 yhteensä 708 milj. mk, vuonna 1985 ne olivat 808 milj. mk, vuoden 1986 menoarviossa on osoitettu 887 milj. mk ja vuodelle 1987 esitetään 992 milj. mk. Peruskoulutuksessa olevien opiskelijoiden määrä lisääntyy jonkin verran ammatillisten oppilaitosten koulutusaikojen pidentymisen vuoksi. Ammatillinen erikoistumiskoulutus lisääntyy edelleen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 259 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 376 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta ja määrärahan oikaisun johdosta 2 900 mk kausi-, ruuhka- yms. palkkauksiin siirtona muista palkoista ja palkkioista sekä vähennystä 65 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksina kahden tilapäisen kanslistin palkkaamisen johdosta. Momentin lisäys on 621 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme tilapäistä ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 313 100	2 659 700	+ 2	35
Tilapäisten palkkiot	+ 290 500	409 200	+ 1	3
Työsuhdepalkat	+ 9 100	253 900	—	4
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 41 000	240 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 500	53 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 49 800	268 100	—	—
Yhteensä	+ 621 000	3 885 000	+ 3	42

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen kanslistin toimi (A 7) ja ylimääräinen kanslistin toimi (A 5). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 106 600 mk kahden ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Opintotukihakemusten käsittelyn tehostamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 200 200 mk tarkastajan (A 14) palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien sekä kahden aikaisemmin kausiluonteisesti palkatun kanslistin (A 7) palkkaamiseksi 1.1.1987 lukien kokovuotuisina. Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien 73 300 mk tarkastajan palkkana.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan aikuisopintotukikokeilun vuoksi lisäystä kertamenona 185 500 mk projektipäällikön (A 23) ja kanslistin (A 7) palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 64 000 mk kanslistin palkkaamiseksi.

1987 esitys	3 885 000
1986 menoarvio	3 264 000
1985 tilinpäätös	3 242 021

09. *Opintotukilautakunnat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 40 000 mk.

1987 esitys	40 000
1986 menoarvio	40 000
1985 tilinpäätös	31 324

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 928 000 mk, mistä 437 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista sekä aikuisopintotukikokeilusta, 88 000 mk lisätilojen vuokramenoista, 300 000 mk kertamenosta tietojärjestelmien kehittämistä varten, 100 000 mk kertamenosta lomakkeiden uusimista varten ja 3 000 mk käyttövaroista. Kun momentilta vähennetään kertameno 350 000 mk, lisäys on 578 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteiden vuokraukseen.

1987 esitys	4 476 000
1986 menoarvio	3 898 000
1985 tilinpäätös	3 744 788

52. *Opintolainojen valtioneuvosto ja korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 216 500 000 mk. Vähennys 19 600 000 mk aiheutuu peruskoron alenemisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opintotukilain (28/72) mukaiseen opintolainojen valtioneuvoston ja korkotukeen sekä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 10 §:n nojalla luottolaitoksille lääkäreiden ja hammaslääkäreiden ulkomailla tapahtuvasta kouluttamisesta suoritettaviin korkohyvityksiin.

Lääkäreiden ja hammaslääkäreiden ulkomailla tapahtuvaan kouluttamiseen myönnettyt lainat ovat korottomia lääkärintutkinnon suorittamiseen saakka tai kunnes lääkintöhallitus on julistanut lainansaajan laillistetuksi hammaslääkäriksi, kuitenkin enintään seitsemän vuotta. Tältä ajalta korkohyvitys vastaa määrältään Postipankin antolainauksestaan yleisesti perimää korkoa. Muutoin korkohyvitys vastaa määrältään Postipankin antolainauksestaan yleisesti perimän koron ja rahalaitosten kuuden kuukauden talletuksista maksaman koron erotusta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotukilain (1015/77) nojalla myönnettävä korkotuki	100 000
Opintotukilain (28/72) mukainen korkotuki	170 000 000
Hoitokorvaus	19 600 000
Takausvastuusuoritukset	18 500 000
Työttömien korkoavustukset	2 000 000
Asevelvollisten korkoavustukset	3 300 000
Äitiys- ja vanhempainrahaa saavien opiskelijoiden korkoavustukset	3 000 000
Yhteensä	216 500 000

1987 esitys	216 500 000
1986 menoarvio	236 100 000
1986 lisämenoarvio	—13 000 000
1985 tilinpäätös	217 010 450

55. Opintoraha (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan opintotukilain (28/72, muut. 23/80) 10 §:n mukaisia opintorahoja varten lisäystä 126 800 000 mk seuraavasti:

a) Vuosina 1984—85 tapahtuneen asumislisien keskimäärän nousun ja tuen saajamäärien kasvun aiheuttaman määrärahan jälkeenytyyden oikaisemiseksi ehdotetaan lisäystä 25 000 000 mk.

b) Opintorahoihin 1.7.1986 tehtyjen korotusten, opintorahojen myöntämisperusteiden muutosten sekä saajamäärän kasvun johdosta opintovuosina 1986—87 ja 1987—88 ehdotetaan lisäystä 53 000 000 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten lukiolaisten opintorahan perusosien enimmäismäärän korottamiseksi 1.7.1987 lukien tuen kehittämisen johdosta 152 markasta 230 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 14 800 000 mk. Opintorahan perusosa myönnetään lukiossa enintään yhdeksälle kuukaudelle opintovuodessa.

d) Opintorahan huoltajalisien enimmäismäärien korottamiseksi 1.7.1987 lukien 320 markasta 333 markkaan kuukaudessa tapahtuneen kustannusten nousun johdosta ehdotetaan lisäystä 800 000 mk.

e) Opintorahan asumislisiin ehdotetaan 1.7.1987 lukien lisäystä 3 700 000 mk asumiskustannusten nousun johdosta.

f) Korkeakouluopiskelijoiden opintorahojen perusosien korottamiseksi 1.7.1987 lukien kustannusten nousun ja tuen kehittämisen johdosta 270 markasta 320 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 10 800 000 mk.

g) Ammatillisten oppilaitosten sekä kansanopistojen opiskelijoiden opintorahan perusosien korottamiseksi 1.7.1987 lukien kustannusten nousun ja tuen kehittämisen johdosta 241 markasta 270 markkaan kuukaudessa ehdotetaan lisäystä 13 700 000 mk.

h) Opintorahan asumislisien myöntämisessä noudatettavan vanhempien tuloihin ja varallisuuteen perustuvan tarveharkinnan ikärajan alentamiseksi 1.7.1987 lukien 21 vuodesta 20 vuoteen ehdotetaan lisäystä 4 500 000 mk.

i) Opintotukeen oikeuttavien opintojen vähimmäiskeston alentamiseksi 1.7.1987 lukien 16 viikosta kahdeksaan viikkoon ehdotetaan lisäystä 500 000 mk.

Kun momentilta voidaan vuonna 1986 toteutetun lapsilisäauidistuksen johdosta vähentää 14 000 000 mk, lisäys on 112 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lukiolaisten opintorahan perusosa	70 750 000
Kansanopistossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien opintorahan perusosa	289 900 000
Korkeakouluopiskelijoiden opintorahan perusosa	145 600 000
Asumislisiä	250 500 000
Yhteensä	756 750 000

1987 esitys	756 750 000
1986 menoarvio	643 950 000
1985 tilinpäätös	584 000 000

56. Aikuisopintoraha

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 10 000 000 mk 1.7.1987 lukien maksettaviin aikuisopintotukikokeilun opintorahamenoihin.

1987 esitys	10 000 000
-------------------	------------

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 280 000 mk aikuisopintotuen toteutuksen vaatimia laite- ja kalustohankintoja ja muita välttämättömiä kalustohankintoja varten.

1987 esitys	280 000
1986 menoarvio	200 000
1985 tilinpäätös	60 000

41. Kouluhallitus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 915 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 330 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 300 000 mk kertame-

nona. Momentin lisäys on 2 153 500 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 13 tilapäistä ja 12 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 720 200	24 060 500	—	212
Tilapäisten palkkiot	+ 77 600	1 023 800	—	13
Työsuhdepalkat	+ 116 900	1 275 700	—	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 30 900	716 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 207 900	2 003 300	—	—
Yhteensä	+ 2 153 500	29 080 000	—	237

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 330 000 mk, mistä 230 000 mk rakennusinsinöörin ja arkkitehdin palkkaamiseksi rakennustoimistoon ja 100 000 mk suunnittelijan palkkaamiseksi opetusosaston erityisopetustoimistoon viittomakielen opetuksen suunnittelu- ja kehittämistehtäviin. Vastaavasti voidaan Turun kuulovammaisten ammattikoulun ylimääräinen yleisaineiden opettajan toimi (C 37) momentilta 29.60.01 jättää täyttämättä.

1987 esitys	29 080 000
1986 menoarvio	26 926 500
1985 tilinpäätös	24 144 012

22. Suunnittelutoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk kehittämistoiminnan laajentumisen ja tutkimustyön lisääntymisen sekä kustannusten nousun johdosta. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 2 000 000 mk tietotekniikkaan liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Momentin määräraha saadaan käyttää peruskoulun ja lukion tutkimus- ja kehittämistoimintaan, suunnittelutoimintaan ja erityisopetuksen, saamenkielisen opetuksen, taidekasvatuksen sekä opettaja- ja oppilaitostiedostojen kehittämiseen ja atk-laitteistojen vuokriin sekä kansainväliseen ystävyyskoulutoimintaan ja tasa-arvon edistämiseen liittyvään toimintaan. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään kolmen henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	4 000 000
1986 menoarvio	2 900 000
1985 tilinpäätös	2 900 000

23. Oppimateriaalien kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 700 000 mk lähinnä oppimateriaalien tuottamisen laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 3 000 000 mk peruskoulun ja lukion opetuskäyttöön tarkoitettua kotimaisen tietokoneohjelmiston tuottamiseen. Momentin määräraha saadaan käyttää myös peruskoulun, lukion, aikuisopetuksen, ruotsinkielisen, saamenkielisen sekä erityisopetuksen oppimateriaalien kehittämistoimintaan ja tuottamistoimintaan, oppimateriaalien hyväksymiseen, tarkastamiseen ja asiantuntijapalkkioiden suorittamiseen, oppimateriaalien valmistamiseen sekä enintään 12 000 mk saamenkielen kirjajimilla varustettua kirjoituskoneen hankkimiseen. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään yhden henkilön palkkaamiseen saamenkielisen oppimateriaalin kehittämistehtäviin.

1987 esitys	4 000 000
1986 menoarvio	2 300 000
1985 tilinpäätös	2 050 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 260 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 200 000 mk maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista. Kun momentilta vähennetään

kertameno 110 000 mk, lisäys on 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteistojen vuokriin.

1987 esitys	3 100 000
1986 menoarvio	2 950 000
1985 tilinpäätös	2 709 029

50. Kodin ja koulun yhteistyö

Momentille ehdotetaan edelleen 410 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksina kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtivien järjestöjen toiminnan avustamiseen, kodin ja koulun yhteistyömuotojen kehittämiseen sekä koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen.

1987 esitys	410 000
1986 menoarvio	410 000
1985 tilinpäätös	300 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista ja uusimista, tietojenkäsittelyn kehittämistä johtuvien mikrotyökoneiden ja ohjelmistojen hankkimista sekä työajanvalvontajärjestelmän uusimista var-
ten.

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	220 000

42. Eräät valtion oppilaitokset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 039 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 96 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 20 000 mk kertamenona muihin palkkoihin ja palkkioihin peruskouluosan opetus-

kielille ja 480 000 mk määrärahan oikaisuna tuntiopetuspalkkioihin sekä vähennystä kertameno-
nona 20 000 mk. Momentin lisäys on 1 773 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 42 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 670 900	9 386 200	+ 1	93
Työsuhdepalkat	+ 353 300	4 239 900	+ 1	42
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 600	22 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 590 000	3 033 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 157 200	1 234 600	—	—
Yhteensä	+ 1 773 000	17 917 000	+ 2	135

Lisäperustelut:

Toiminnan lisääntymisen johdosta ehdotetaan 1.8.1987 lukien perustettavaksi Helsingin ranskalais-suomalaiseen kouluun ylimääräinen nuoremman lehtorin (matematiikka, fysiikka, kemia) toimi (C 35) sekä Suomalais-venäläiseen kouluun ylimääräinen kirjastonhoitajan toimi (A 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa Suomalais-venäläisestä koulusta ylimääräinen nuoremman lehtorin (venäjän kieli ja kirjallisuus) toimi (C 35).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä

61 800 mk siivoojan palkkaamiseksi Suomalais-venäläiseen kouluun.

1987 esitys	17 917 000
1986 menoarvio	16 144 000
1985 tilinpäätös	13 695 320

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä Suomalais-venäläisen koulun lisärakennuksen käyttökustannuksista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjahankintoihin, opetusväline- ja tarvikkehankintoihin, oppimateriaalien valmistukseen, oppilai-

den ruokailuun ja koulumatkakustannuksiin sekä operussuunnitelman tarkistamisesta ja kääntämisestä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	4 900 000
1986 menoarvio	4 800 000
1985 tilinpäätös	4 167 054

53. Valtionapu rakennustoimintaan (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 000 000 mk valtionavustuksena Suomalais-venäläisen koulun kannatusosakeyhtiön omistuksessa olevien koulutilojen peruskorjaus- ja muutostöitä varten. Lisäys on 4 000 000 mk. Hankkeen laajuus on 5 145 m² ja kustannusarvio 16 700 000 mk, jolloin yksikkökustannukset ovat 3 246 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 3 100 000 mk.

1987 esitys	6 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	1 000 000

70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun peruskorjattujen tilojen kaluston uusimista ja Suomalais-venäläisen koulun uusien tilojen kalustamista ja varustamista varten sekä koulukaluston, opetusvälineistön ja atk-laitteistojen täydentämistä ja uusimista varten.

1987 esitys	800 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	210 000

43. Lukiot

Päivälukioiden ensimmäisen luokan oppilasmäärä oli syksyllä 1984 noin 35 900, josta se syksyllä 1985 laski noin 33 900:aan. Syksyllä 1985 oli lukioiden päivä- ja iltalinjojen oppilasmäärä 110 500, mikä on 2,5 % pienempi kuin edellisenä syksynä. Lukioiden oppilasmäärän arvioidaan lukuvuonna 1986—87 olevan noin 106 800 ja lukuvuonna 1987—88 noin 103 400. Vuoden 1985 syksyllä oli toiminnassa 469 lukioasteen koulua.

Tarkoituksena on, että päiväkouluina toimivien lukioiden aloituspaikkojen määrää säädelään pitkällä aikavälillä siten, että niiden osuus 16-vuotiaiden ikäluokasta säilyy nykyisellä tasolla. Tällöin aloituspaikkojen ja oppilaiden määrät tulevat asteittain laskemaan seuraten ikäluokan pientenymistä, minkä johdosta tarkoituksena on myös yhdistää ja lakkauttaa yksiluokkasarjaisia lukioita. Maaseutulukioiden verkko pyritään kuitenkin säilyttämään.

Laki lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista (499/83) tuli voimaan asteittain 1.1.1986 lukien. Vuonna 1987 tulevat valtionosuuden piiriin oppilaille maksuttoman kouluaterian järjestämisestä aiheutuvat menot Lapin, Oulun, Vaasan, Keski-Suomen, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääneissä sijaitsevista oppilaitoksissa.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muutta-

misesta, jolla on tarkoitus edelleen yhtenäistää ja yksinkertaistaa lukion ja peruskoulun rakentamisen valtionrahoitusta ja siihen liittyviä menettelytapoja. Esityksen mukaan luovuttaisiin hallinnollisesti suuritoisesta lukiotilojen vuokra-arvonnestelystä. Pääoma-arvoltaan suurimpien lukiotilojen poistuvan pääomakorvauksen vastikkeeksi suoritettaisiin kuitenkin kymmenen vuoden aikana tasaerinä korvausta, jonka suuruus määrätään laskennallisesti jäljellä olevasta pääoma-arvosta. Lukiotilojen rakentaminen tulisi samoin perustein kuin peruskoulurakentaminen valtionosuuden piiriin.

Valtionosuuteen oikeuttavat käyttökustannukset oppilasta kohti olivat vuonna 1985 noin 10 000 mk. Valtionosuuden keskimääräinen suuruus valtionosuuteen oikeuttavista menoista on noin 69 %.

Luvun 29.46 perusteluihin viitaten tarkoituksena on jatkaa lukioiden säästötoimia vuonna 1987.

09. Ylioppilastutkintolautakunnan menot (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 520 000 mk ylioppilastutkintolautakunnan palkkojen ja muiden kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahasta 7 470 000 mk on tarkoitettu palkkoja ja palkkioita sekä 2 730 000 mk muita

menoja varten. Momentille 12.29.43 arvioidaan vastaavasti kertyvän tuloa 10 500 000 mk.

1987 esitys.....	10 200 000
1986 menoarvio.....	9 680 000
1985 tilinpäätös.....	9 338 615

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk ylioppilaskirjoitusten valvontaa varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kielistudio-ohjelmien hankkimiseen, kirjeopiskelijoiden täydennyskursseihin, lukion kirjeopiskelun menoihin, ylioppilaskirjoitusten valvonnan järjestämiseen sekä koululaisten kansainvälisten matemaattikka- sekä fysiikan ja kemian olympialaisten kansallisiin valmentautumiskustannuksiin.

1987 esitys.....	1 250 000
1986 menoarvio.....	1 050 000
1985 tilinpäätös.....	1 196 352

30. Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/78) ja kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain (468/68) mukaiseen valtionosuuteen ja -avustukseen 951 311 000 mk eli lisäystä 77 000 000 mk seuraavasti:

a) Opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten ehdotetaan lisäystä 88 000 000 mk, mistä 33 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 40 000 000 mk määrärahan oikaisusta ja 15 000 000 mk osasuoritusten määrän lisääntymisestä. Kun oppilasmäärän vähenemisen johdosta voidaan vähentää 15 000 000 mk, lisäys on 73 000 000 mk. Loppuerien osuus on 80 000 000 mk.

b) Muiden käyttömenojen valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 24 000 000 mk, mistä 20 000 000 mk aiheutuu maksuttoman kouluaterian järjestämisestä ja 4 000 000 mk osasuoritusten määrän lisääntymisestä. Kun oppilasmäärän vähenemisen ja luvun perusteluihin viitaten pääomakorvaukseen perustuvan valtionosuuden vä-

henemisen johdosta voidaan vähentää 20 000 000 mk, lisäys on 4 000 000 mk. Loppuerien osuus on 31 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus opettajien palkkauskustannuksiin.....	679 811 000
Valtionosuus koulumarkka- ja asuntolokustannuksiin.....	65 000 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.....	206 500 000
Yhteensä.....	951 311 000

1987 esitys.....	951 311 000
1986 menoarvio.....	874 311 000
1985 tilinpäätös.....	799 895 893

32. Lukioiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) säännösten mukaan suoritettaviin vuosina 1969—1986 myönnettyjen rakennuslainojen korkohyvityksiin.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys.....	500 000
1986 menoarvio.....	500 000
1985 tilinpäätös.....	335 307

(52.) Kesälukiotoiminnan tukeminen

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 120 000 mk.

1986 menoarvio.....	120 000
1985 tilinpäätös.....	120 000

46. Peruskoulut

Peruskoulujen ja peruskouluasteiden oppilasmäärä oli syksyllä 1985 noin 570 000. Näistä oli peruskoulun ala-asteella noin 380 000 ja yläasteella noin 190 000. Lukuvuonna 1986—87 oppilasmäärän arvioidaan olevan noin 568 000 ja lukuvuonna 1987—88 noin 570 000. Peruskoulussa annettavaan tilapäiseen lisäkoulutukseen arvioidaan osallistuvan vuonna 1987 noin 8 000 oppilasta ja esiopetukseen noin 900 oppilasta.

Kuljetettavia oppilaita oli vuonna 1985 noin 123 000. Vuonna 1986 kuljetettavia oppilaita arvioidaan olevan noin 119 000 ja vuonna 1987 noin 112 000.

Peruskoulunopettajien palkkausmenot, oppilaiden majoitus- ja kuljetusmenot sekä muut käyttömenot olivat vuonna 1985 oppilasta kohti noin 12 600 mk. Kunnat saavat peruskoulumenoihin valtionosuutta keskimäärin 71 %.

Vuonna 1986 arvioidaan tarvittavan valtionapua peruskoulujen käyttömenoihin noin 5 360 milj. mk. Vuodeksi 1987 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 5 679 milj. mk.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi Steiner-pedagogisista erityiskouluista.

Viime vuosina on koulu- ja kirjastotoimen järjestelyjen taloudellisuutta koskevia ohjeita antamalla pyritty yhteistyössä kuntien keskusjärjestöjen kanssa siihen, että peruskoulun, lukion ja kirjastojen yksikkökustannusten kasvu jäisi keskimäärin yhden prosenttiyksikön vähäisemmäksi kuin muutoin tapahtuisi. Säästötoimenpiteitä ehdotetaan jatkettavaksi vuonna 1987.

30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 679 065 000 mk eli lisäystä 319 385 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen valtionosuus.* Peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/78) mukaiseen valtionosuuteen merkitään lisäystä 319 385 000 mk seuraavasti:

a) Peruskoulujen palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten ehdotetaan lisäystä 280 000 000 mk, mistä 200 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 50 000 000 mk uusien koululakien voimaantulosta ja 30 000 000 mk osasuoritusten määrän lisääntymisestä. Kun sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta vähennetään 10 655 000 mk,

lisäys on 269 345 000 mk. Loppuerien osuus on 200 000 000 mk.

b) Kuljetus- ja majoituskustannuksiin sekä koulunkäyntiavustajien palkkauskustannuksiin tarkoitettuun valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 1 040 000 mk, mikä aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarvion perusteluihin viitaten siirrosta momentilta 33.32.30. Kun alamomentilta vähennetään 5 000 000 mk momentin 31.57.30 perusteluihin viitaten, vähennys on 3 960 000 mk. Loppuerien osuus on 9 000 000 mk.

c) Muiden käyttömenojen valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 54 000 000 mk, mistä 20 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta, 30 000 000 mk kustannusten noususta ja 4 000 000 mk kuntien eläkemaksun kohoamisesta. Loppuerien osuus on 83 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus opettajien palkkauskustannuksiin	3 358 505 000
Valtionosuus kuljetus- ja majoituskustannuksiin sekä koulunkäyntiavustajien palkkauskustannuksiin	282 660 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	2 035 500 000
Yhteensä	5 676 665 000

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 2 400 000 mk Ruotsista ja muualta ulkomailta palanneiden oppilaiden tukiovetuksen järjestämiseen sekä pakolaislasten opetuksen erityisjärjestelyihin.

1987 esitys	5 679 065 000
1986 menoarvio	5 359 680 000
1986 lisämenoarvio	1 040 000
1985 tilinpäätös	5 039 109 422

34. Valtionosuus peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 87 000 000 mk. Lisäys on 1 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja avustettavien rakennustöiden lisääntymisestä. Samalla ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin myöntää peruskoulu- ja lukiohankkeille rakentamislupia siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet vuoden 1987 hintatason mukaisista normaalihinnoista laskien ovat yhteensä enintään 130 000 000 mk. Tavoitteena on myöntää rakentamislupia niin, että niistä aiheutuvien ra-

kennusaikana suoritettavien valtionosuuksien määrä on enintään 35 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuonna 1986 ja sitä aikaisemmin myönnettyjen rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet	7 000 000
Vuonna 1987 myönnettävien rakentamislupien edellyttämät rakennusaikana maksettavat valtionosuudet	25 000 000
Lääninhallituksen päätöksellä ilman rakentamislupaa vuonna 1987 rahoitettavat pienet hankkeet	26 000 000
Ensikertainen kalustaminen, jälkirahoitteisten koulujen vuotuismaksut ja muut menot	29 000 000
Yhteensä	87 000 000

1987 esitys	87 000 000
1986 menoarvio	86 000 000
1986 lisämenoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	79 965 985

35. Lisävustus peruskoulujen ylläpitomenoihin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää koulujärjestelmän perusteista annetun lain (7/72) 26 §:n ja peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/78) mukaisena valtionapuna aikaisempiin vuosiin kohdistuvan lisävastuksen sekä perus- ja keskiasteen koulutusta varten kunnille myönnettävistä lisävastuksista annetun lain (497/83) mukaisen lisävastuksen suorittamiseen.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	4 338 958

38. Kesäsiirtoloiden valtionapu

Momentille ehdotetaan edelleen 765 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna peruskouluasetuksen mukaiseen kesäsiirtolatoimintaan sekä päiväsiirtolatoimintaan.

1987 esitys	765 000
1986 menoarvio	765 000
1985 tilinpäätös	735 000

51. Valtionapu Steiner-kouluille (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentille merkitään 16 100 000 mk eli lisäystä 450 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tar-

kistamisesta ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa käytetään Steiner-koulusta annetun lain (417/77) 5 §:n mukaisen valtionavun suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	9 100 000
Valtionapu muihin käyttömenoihin	7 000 000
Yhteensä	16 100 000

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 2 000 000 mk avustuksena Lahden Rudolf Steiner -koulun kansatusyhdistykselle uudisrakennuksen hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia varten.

1987 esitys	18 100 000
1986 menoarvio	17 650 000
1985 tilinpäätös	16 495 200

52. Vieraskielisten koulujen valtionapu

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk. Momentin määrärahaa on 2 000 000 mk tarkoitettu englantilaisen koulun valtionapuun ja 250 000 mk avustukseen Helsingin kansainvälisen koulun toimintaan.

1987 esitys	2 250 000
1986 menoarvio	2 000 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	1 750 000

55. Valtionapu ulkomailla toimiville peruskoulua vastaaville yksityisille kouluille (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 050 000 mk eli lisäystä 50 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain (379/81) 5 §:n mukaiseen valtionapuun sekä Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaiseen valtionapuun 1 950 000 mk. Lisäys on 50 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta.

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain säännösten mukaan toimivien koulujen oppimateriaalikustannuksia varten sekä vai-

keassa taloudellisessa asemassa toimivien koulujen tukemiseen.

1987 esitys	2 050 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	1 784 221

81. *Rakennuslainat peruskouluille* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk peruskoulurakennuksia varten myönnettäviin rakennuslainoihin ottaen huomioon ennen vuotta 1986 syntyneet lakisääteiset menot.

Uudis- ja lisärakennustöitä varten myönnettyt lainat suoritetaan takaisin kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnettyt lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroiksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	18 500 000

50. Eräät opettajankoulutuksen menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 267 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 297 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään 13 työopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 159 400	2 034 700	—	19
Työsuhdepalkat	+ 63 600	912 200	—	13
Muut palkat ja palkkiot	+ 44 500	1 032 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 29 500	294 600	—	—
Yhteensä	+ 297 000	4 274 000	—	32

1987 esitys	4 274 000
1986 menoarvio	3 977 000
1985 tilinpäätös	3 136 369

28. *Koulukoulutuksen täydennyskoulutus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 350 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tietotekniikan opetukseen liittyvästä opettajien täydennyskoulutuksesta ja tähän liittyvästä atklaitteiden vuokrauksesta, kielten aineopettajien valmistuksesta, opettajien erikoisopinnoista, koulun johtajien koulutuksesta, lastentarhanolettajaopistojen opettajien täydennyskoulutuksesta, päiväkodeissa opetusharjoittelua ohjaavan henkilökunnan perehdyttämiskoulutuksesta, lääninhallitusten suorittamasta pedagogisesta ohjaustoiminnasta, ohjaus- ja neuvontatilaisuuksien järjestämisestä opettajankoulutusyksiköiden

edustajille, muun koulukoulutuksen täydennyskoulutuksesta ja koulukoulutuksen muusta täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös enintään kuuden henkilön palkkaukseen määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	9 500 000
1986 menoarvio	8 150 000
1985 tilinpäätös	8 199 739

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomeneihin.

1987 esitys	3 300 000
1986 menoarvio	3 260 000
1985 tilinpäätös	2 935 628

50. *Stipendit ja apurahat*

Momentille ehdotetaan edelleen 350 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun ja lukion opettajien matka-apurahoihin, peruskoulun ala-asteen opettajien auskultoisstipendeihin, apurahoina jaettavaksi peruskoulun yläasteen ja lukion opettajille yliopiston kesäkursseihin osallistumista varten, saksan ja historian opettajille pätevyyden lisäämiseksi tarvittavien opintojen tukemiseen virkavapauden aikana sekä peruskoulun luokanopettajille yliopiston saamen kielen ja saamelaiskulttuurin kesäkursseihin osallistumiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös eräiden valtion oppilaitosten ja lastentarhanopettajaopistojen opettajille aiheutuviin menoihin

heidän osallistuessaan vapaaehtoiseen täydennyskoulutukseen.

1987 esitys	350 000
1986 menoarvio	350 000
1985 tilinpäätös	315 368

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 100 000 mk Heinolan kurssikeskuksen opetusvälineiden, kaluston ja atk-laitteiston hankkimista, täydentämistä ja uusimista varten.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	100 000

51. *Lastentarhanopettajaopistot*

Tarkoituksena on aloittaa syksyllä 1987 barnträdgårdslärarinstitut i Jakobstad -nimisen oppilaitoksen alaisena ruotsinkielisten lastentarhanopettajien poikkeuskoulutus pääkaupunkiseudulla.

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 770 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 346 200

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä 76 000 mk tuntiopetuspalkkioina, mistä 16 000 mk luvun perusteluihin viitaten ja 60 000 mk tuntiopetuksen lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 2 110 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 25 työso-pimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja yksi työso-pimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 445 900	8 915 300	+ 16	98
Tilapäisten palkkiot	— 15 500	21 800	—	—
Työsuhdepalkat	+ 279 600	1 479 000	+ 1	25
Muut palkat ja palkkiot	+ 222 200	3 470 200	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 177 800	1 027 700	—	—
Yhteensä	+ 2 110 000	14 914 000	+ 17	123

Henkilöstön määrän lisäyksestä kahdeksan aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä. Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kahden vähennys siirtona momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Toiminnan lisääntymisen johdosta ehdotetaan 1.8.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Helsingin lastentarhanopettajaopisto

4 opettajaa	C 41
1 toimistosihiteeri	A 10

Tampereen lastentarhanopettajaopisto

1 opettaja (opetusharjoittelun ohjaus)	C 41
1 toimistosihiteeri	A 10

Palkkausluokka

Oulun lastentarhanopettajaopisto

1 lehtori (kasvatustiede ja lasten päivähoito- alan metodiikka)	C 48
1 toimistos sihteeri	A 10

Jyväskylän lastentarhanopettajaopisto

1 toimistos sihteeri	A 10
----------------------------	------

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työ-
suhdepalkkoihin lisäystä 94 000 mk opettajan ja
osa-aikaisen siivoojan palkkaamiseksi.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan
työsuhdepalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lu-
kien 100 000 mk kahden kokopäiväisen ja yhden
osa-aikaisen siivoojan palkkoina.

1987 esitys	14 914 000
1986 menoarvio	12 804 000
1986 lisämenoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	10 237 733

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 230 000 mk,
mistä 950 000 mk aiheutuu Helsingin lastentar-
hanopettajaopiston toiminnan laajentumisesta,
200 000 mk luvun perustelujen mukaisesta toi-
minnan laajentumisesta ja 80 000 mk kustannus-
ten noususta. Kun momentilta vähennetään
510 000 mk vuokratilustusten vähenemisen ja
20 000 mk Oulun lastentarhanopettajaopiston
kiinteistön hoitomenoina rakennushallintoon
keskittämisen johdosta, lisäys on 700 000 mk.
Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kir-
jahankintoihin. Kopioinnista kertyvät tulot on
merkitty momentille 12.29.99.

1987 esitys	5 800 000
1986 menoarvio	5 100 000
1986 lisämenoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	3 511 561

*50. Korvaus päiväkodeille opiskelijoiden käy-
tännön harjoittelun ohjauksesta (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk
korvausten suorittamiseen päiväkodeille opiske-
lijain käytännön harjoittelun ohjauksesta. Mo-
mentin määrärahaa saadaan käyttää myös opetus-
harjoittelun materiaalikulustuksiin.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	236 762

*51. Lasten päivähoidon henkilöstön täyden-
nyskoulutus*

Momentille ehdotetaan edelleen 55 000 mk.
Momentin määrärahaa saadaan käyttää päivähoi-
don henkilöstön täydennyskoulutukseen myön-
nettävään valtionapuun.

1987 esitys	55 000
1986 menoarvio	55 000
1985 tilinpäätös	49 725

*70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen
(siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk uusien
opetustilojen kaluston ja opetusvälineiden hank-
kimista ja täydentämisestä sekä atk-laitteistojen
hankintaa varten.

1987 esitys	1 200 000
1986 menoarvio	1 000 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	1 100 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tampereen lastentarhanopettajaopiston perus- korjaus	1 912	9 000 000	4 707	1 100 000	6 300 000
2. Jyväskylän lastentarhanopettajaopiston uudisra- kennuksen suunnittelu					500 000
				Yhteensä	6 800 000

1987 esitys	6 800 000
1986 menoarvio	7 900 000
1986 lisämenoarvio	2 600 000
1985 tilinpäätös	2 500 000

(54.) Valtion askartelunohjaajaopisto

Luvun määrärahat on otettu huomioon luvun 29.60 laskelmissa.

55. Vammaisten lasten koulut

Lailla kuulovammaisten ja näkövammaisten kouluista annetun lain muuttamisesta (36/86) laajennettiin lain soveltamisala käsittämään myös liikuntavammaisten lasten koulut sekä peruskoulun lisäopetus. Valtion ylläpitämät Oulussa sijaitseva Lohipadon erityiskoulu ja Kuopiossa sijaitseva Mäntykankaan erityiskoulu siirrettiin 1.8.1986 lukien kouluhallinnon alaisuuteen. Samasta ajankohdasta lukien siirtyi myös yksityinen vammaisten lasten erityiskoulu, Ruskeasuon koulu, valtion ylläpitämäksi kouluksi. Samalla kunnat veloitettiin lain 17 a §:n mukaisesti suorittamaan valtiolle erityiskoulun varsinaisesta oppilaastaan korvauksen, joka on suuruudeltaan 14 prosenttia asianomaisen erityiskoulun oppilasta kohden lasketuista käyttökustannuksista. Kun-

tien osuuksina ja muina tuloina arvioidaan vuonna 1987 kertyvän 4 800 000 mk momentille 12.29.55.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 384 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 456 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä 102 000 mk luvun perusteluihin viitaten Ruskeasuon koulun valtiolle siirtymisen johdosta kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin ja 373 500 mk muihin palkkoihin ja palkkioihin. Momentin lisäys on 15 334 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja 87 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 12 927 200	36 421 700	+ 1	425
Tilapäisten palkkiot	+ 21 000	74 700	— 1	1
Työsuhteipalkat	+ 713 300	6 144 600	+ 2	87
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 107 500	180 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 437 400	1 858 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 127 600	3 306 200	—	—
Yhteensä	+ 15 334 000	47 986 000	+ 2	513

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
<i>Lohipadon erityiskoulu</i>	
1 johtaja	C 55
1 apulaisjohtaja	C 50
6 erityisluokanopettajaa, erityisopettajaa	C 41

Mäntykankaan erityiskoulu

1 johtaja	C 55
1 apulaisjohtaja	C 50
6 erityisluokanopettajaa, erityisopettajaa	C 41

Ruskeasuon koulu

5 lehtoria	C 42
20 erityisluokanopettajaa, erityisopettajaa	C 41
1 esiasteen erityisluokanopettaja	C 39

Lakkautetaan:

Lohipadon erityiskoulu

1 johtaja	C 52
1 apulaisjohtaja	C 46
6 erityisluokanopettajaa, erityisopettajaa	C 37

Mäntykankaan erityiskoulu

1 johtaja	C 52
1 apulaisjohtaja	C 46
6 erityisluokanopettajaa, erityisopettajaa	C 37

Ruskeasuon koulu

20 erityisluokanopettajaa, erityisopettajaa	C 36
1 esiasteen erityisluokanopettaja	C 36
5 lehtoria	C 35

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi Mäntykankaan erityiskouluun ylimääräinen laitospäivähoito (A 7). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 78 600 mk laitospäivähoito (A 7) palkkiona.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 120 900 mk toimistoapulaisen palkkaamiseksi Jyväskylän näkövammaisten kouluun sekä toimistovirkailijan palkkaamiseksi Lohipadon erityiskouluun.

1987 esitys	47 986 000
1986 menoarvio	32 652 000
1985 tilinpäätös	21 991 097

20. *Oppilaiden huolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 400 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 2 400 000 mk luvun perusteluihin viitaten toiminnan kokovuotisuuden johdosta ja 850 000 mk oppilaiden viikonloppukuljetusten järjestämisestä viikottain. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppilaiden ravinto- ja majoitusmenoihin, kuljetuksiin, terveydenhoitomenoihin,

kouluissa järjestettävän kurssitoiminnan sekä kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskuksen (Jyväskylä) aiheuttamiin ravinto- ja majoitusmenoihin. Ulkopuolisista aiheutuneita ravinto- ja majoitusmenoja vastaavat tulot on merkitty momentille 12.29.55.

1987 esitys	9 465 000
1986 menoarvio	6 065 000
1985 tilinpäätös	3 627 921

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk, mistä 300 000 mk aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja kustannusten noususta sekä 2 000 000 mk luvun perusteluihin viitaten toiminnan kokovuotisuuden johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppikirjojen hankkimisesta, oppilaiden vanhempien kurssitoiminnasta, oppimateriaalien valmistamisesta, siviilipalvelusmiesten ylläpidosta, opettajien valmistuksesta ja jatkokoulutuksesta sekä muun kouluhenkilöstön koulutuksesta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	5 500 000
1986 menoarvio	3 200 000
1985 tilinpäätös	1 422 264

50. *Stipendit ja apurahat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 67 000 mk. Lisäys aiheutuu luvun perusteluissa todetusta toiminnan kokovuotisuudesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppilasstipendeihin ja apurahiin oppilaiden opintoretke-, urheilu- ja harastustoimintaan sekä opettaja- ja opetusharjoittelustipendeihin ja apurahiin koti- ja ulkomailla tapahtuvaan opiskeluun.

1987 esitys	215 000
1986 menoarvio	148 000
1985 tilinpäätös	84 546

70. *Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan kaluston ja opetusvälineiden uudis- ja täydennys Hankintoja varten 1 500 000 mk.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	930 000
1985 tilinpäätös	607 481

56. Kirjastotoimi

Vuonna 1984 kouluhallituksen valvontaan kuului 1 564 kirjastoa, joista pääkirjastoja oli 445, sivukirjastoja 893 ja laitoskirjastoja 226. Kirjastoautoja oli toiminnassa 236. Rekisteröityjä lainaajia oli noin 1 980 000 henkilöä ja kotilainoja otettiin noin 79 miljoonaa kappaletta. Kirjastoissa oli kirjoja noin 29 miljoonaa nidettä.

Vuonna 1984 yleisissä kirjastoissa työskenteli noin 5 050 henkilöä, joista päätoimisia kirjastonhoitajia oli noin 1 600, sivutoimisia kirjastonhoitajia noin 880 ja muuta kirjastohenkilökuntaa noin 2 570 henkilöä.

Kunnat saavat valtionosuuden kirjastojensa käyttökustannuksiin valtioneuvoston eri tyyppisiä kuntia varten asukasta kohden vahvistaman markkamäärän ja kuntien kantokykyluokituksen mukaisesti porrastetun valtionosuusasteikon perusteella. Vuonna 1985 yleisten kirjastojen käyttökustannukset olivat koko maassa keskimäärin 110 mk asukasta kohden.

Kuurojen liitolla on tarkoituksena perustaa vuonna 1987 valmistuvaan monitoimitalon kuurojen videokirjasto. Monitoimitalon rakentamiseen on myönnetty avustusta raha-automaattiyhdistyksen tuottovaroista. Myös kuurojen videotoinnassa tarvittavan tuotantovälineistön hankintoihin myönnetään valtionavustusta raha-automaattiyhdistyksen tuottovaroista. Kuurojen videotoinnin vakinaistamiseksi uusissa tiloissa ehdotetaan momentille 29.56.51 kuurojen videotoinnasta varten tarvittava valtionapu.

28. Kirjastotoimen kehittäminen ja koulutus

Momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjastokurssien luennoitsijoiden luentopalkkioihin ja matkakustannuksiin, kurssien materiaaliin sekä suunnittelusta, kokeilusta ja koulutus-toiminnasta aiheutuviin palkkauksiin, matkakuuluihin ja asiantuntijapalkkioihin sekä uuden kirjastolain toimeenpanoon.

1987 esitys.....	200 000
1986 menoarvio.....	200 000
1985 tilinpäätös.....	195 396

30. Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 25 000 000 mk, mistä 15 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 10 000 000 mk osasuoritusten määrän lisääntymisestä. Momentin määrärahaa käytetään

peruskouluun, lukioon ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/78) 7—10 §:n mukaiseen kirjastojen valtionosuuteen. Loppuerien osuus on 45 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuudet paikallisen kirjastotoiminnan ja maakuntakirjastojen käyttökustannuksiin.....	402 000 000
Valtionosuudet laitoskirjastojen käyttökustannuksiin.....	12 240 000
Valtionosuudet valtakunnallisen keskuskirjaston käyttökustannuksiin.....	460 000
Valtionavustus keskitettyihin palveluihin ja kokeilutoimintaan (enintään).....	400 000
Yhteensä	415 100 000

1987 esitys.....	415 100 000
1986 menoarvio.....	390 100 000
1985 tilinpäätös.....	383 238 770

31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 8 500 000 mk kirjastoautojen hankkimisesta ja niiden ensikertaisesta varustamisesta aiheutuviin valtionosuuksiin, mistä 350 000 mk yhteispujoismaisen kirjastoauton hankkimiseen Utsjoen kuntaan. Lisäys on 5 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja rakennustöiden lisääntymisestä.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1987 saatettiin myöntää kirjastohankkeille rakentamislupia siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet vuoden 1987 hintatason mukaisista normaalihinnoista laskien ovat yhteensä enintään 30 000 000 mk. Tavoitteena on myöntää rakentamislupia niin, että niistä aiheutuvien rakennusaikana suoritettavien valtionosuuksien määrä on enintään 8 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuonna 1986 ja sitä ennen myönnettyjen rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet.....	11 000 000
Vuonna 1987 myönnettävien rakentamislupien edellyttämät, rakennusaikana maksettavat valtionosuudet.....	4 500 000
Lääninhallituksen päätöksellä ilman rakentamislupaa vuonna 1987 rahoitettavat pienet hankkeet.....	1 000 000
Kirjastoautojen hankkimisesta ja niiden ensikertaisesta varustamisesta aiheutuviin valtionosuuksiin.....	8 500 000
Ensikertainen kalustaminen ja muut menot.....	5 000 000
Yhteensä	30 000 000

1987 esitys.....	30 000 000
1986 menoarvio.....	25 000 000
1986 lisämenoarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös.....	24 999 656

32. Valtionavustus yhteispohjoismaiseen kirjastotoimintaan

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena kunnille, jotka harjoittavat kirjastolain (235/86) 18 §:n mukaista kirjastotoimintaa toisen pohjoismaan kunnan kanssa.

1987 esitys.....	240 000
1986 menoarvio.....	235 000
1985 tilinpäätös.....	216 495

50. Valtionapu yksityiseen kirjastotoimintaan

Momentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjastolain (235/86) 17 §:n nojalla yksityisin varoin ylläpidettyyn kirjastotoimintaan myönnettäviin avustuksiin.

1987 esitys.....	50 000
1986 menoarvio.....	50 000
1985 tilinpäätös.....	50 000

51. Valtionapu kuurojen videotoimintaan

Momentille ehdotetaan 900 000 mk valtioneapuna Kuurojen liitolle kuurojen videokirjastotoi-

mintaa varten. Momentin määrärahasta on kerta-menoa 200 000 mk avustuksena kaluston ja välineistön hankkimiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	250 000
Valtionapu muihin menoihin (kertamenoa 200 000)	650 000
Yhteensä	900 000

1987 esitys.....	900 000
------------------	---------

80. Rakennuslainat kirjastoille (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk kirjastorakennuksia varten myönnettäviin rakennuslainoihin ottaen huomioon ennen vuotta 1986 syntyneet lakisäätöiset menot.

Uudis- ja lisärakennustöitä varten myönnettyt lainat suoritetaan takaisin kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnettyt lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1987 esitys.....	500 000
1986 menoarvio.....	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	10 489 520

57. Yhteiskunnallinen sivistystyö

Kansanopistoja on kaikkiaan 89. Työvuonna 1984—1985 opiskeli perusoppijaksoilla yhteensä noin 6 400 ja lyhytkursseilla 41 000 opiskelijaa. Työvuonna 1985—1986 aloitti opiskelunsa perusoppijaksoilla noin 6 200 opiskelijaa. Lisäksi järjestetään lyhytkursseja, joiden opiskelijamäärä arvioiden mukaan tulee olemaan noin 42 000. Vuonna 1986 arvioidaan tarvittavan valtionapua kansanopistojen menoihin noin 170 milj. mk. Vuodeksi 1987 kansanopistojen valtionapuun ehdotetaan 178 milj. mk.

Työvuonna 1984—1985 oli toiminnassa kaikkiaan 278 kansalais- ja työväenopistoa ja opiskelijoita oli kaikkiaan 624 000. Työvuonna 1985—1986 opistojen määrä on 278 ja opiskelijoiden määrässä arvioidaan tapahtuvan edelleen lievää

kasvua. Opetustuntien määrä oli työvuonna 1984—1985 yhteensä noin 1 950 000 tuntia. Opetustuntien määrän arvioidaan työvuonna 1985—1986 nousevan 2 010 000 tuntiin. Vuonna 1986 arvioidaan tarvittavan valtionapua kansalais- ja työväenopistojen menoihin noin 270 milj. mk. Vuodeksi 1987 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 284 milj. mk.

Vuonna 1986 opintokeskuksia on toiminnassa kymmenen. Vuonna 1985 oli valtionapua saaneiden opintokerhojen määrä 24 000 ja niissä jäseniä noin 216 000. Opintokerhojen opinto-ohjaajien koulutusta järjestettiin noin 15 000 tuntia ja tähän koulutukseen osallistui noin 21 000 opinto-ohjaajaa. Valtionapuun oikeuttavia kursseja oli vuonna 1985 noin 8 500 ja niillä osallis-

tujia noin 252 000. Vuonna 1985 toimeenpantiin noin 5 000 luentotilaisuutta. Vuonna 1986 arvioidaan tarvittavan valtionapua opintokeskusten menoihin noin 50 milj. mk. Vuodeksi 1987 opintokeskusten valtionapua varten ehdotetaan 54 milj. mk.

30. *Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan 283 771 000 mk kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun lain (1078/75) mukaiseen valtionosuuteen ja -avustukseen eli lisäystä 13 652 000 mk seuraavasti:

a) Palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten ehdotetaan lisäystä 12 180 000 mk, mistä 10 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 2 180 000 mk kuntien eläkemaksun kohoamisesta. Kun palkkausmenoista vähennetään määrärahan oikaisuna 9 500 000 mk ja 1 028 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 1 652 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 151 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Tämän lisäksi ehdotetaan, että valtionavun piiriin saadaan hyväksyä enintään 30 uutta henkilöä muuttamalla tuntiopetusta varsinaisiksi päätoimisiksi viroiksi ja toimiksi opistoille määrättyjen opetustuntien enimmäismäärien ja määrärahojen puitteissa.

b) Muiden käyttökustannusten valtionosuuteen ja -avustukseen ehdotetaan lisäystä 12 000 000 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu hintojen noususta, 1 500 000 mk uusien rakennusten rakentamisesta johtuvista vuokra-arvoista ja kalustamisesta sekä 9 500 000 mk määrärahan oikaisuna kohdan a perusteluihin viitaten.

1987 esitys	283 771 000
1986 menoarvio	270 119 000
1985 tilinpäätös	261 559 873

50. *Kansanopistojen valtionapu* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 605 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) mukaiseen valtionapuun ja aikaisemmin voimassa olleen kansanopistojen valtionavusta annetun lain (556/69) mukaisiin valtionapujen loppu-erriin.

1. *Lakisidonnainen valtionapu*. Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 2, 3, 6, 8, 9 ja 10 §:n mukaiseen valtionapuun ehdotetaan alamomentille lisäystä 7 605 000 mk seuraavasti:

a) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 2, 3 ja 8 §:n mukaisena valtionapuna palkkauskustannuksiin ja niihin liittyviin kustannuksiin, vuokriin ja vuokra-arvoihin, muihin käyttömenoihin sekä opintorahoihin ehdotetaan 174 950 000 mk. Ehdotetaan, että 1.8.1987 lukien saataisiin perustaa kaksi uutta kansanopistoa ja niihin 16 uutta tointa. Lisäys on 9 655 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 400 000 mk edellä mainitun henkilöstön palkkaamisesta 1.8.1987 lukien, 655 000 mk vuonna 1986 valtionavun piiriin tulleen Valamon kansanopiston valtionavusta, 1 000 000 mk kustannusten noususta ja 1 800 000 mk kahden uuden opiston perustamisesta sekä 800 000 mk siviilipalvelusmiesten koulutuksen järjestämisestä. Kun vuoden 1986 lisämenoarvion perustelujen mukaisesti momentilta vähennetään 2 110 000 mk kahdeksan opettajan palkkauksiin, tuntiopetuspalkkioihin ja muihin menoihin tarkoitettua valtionapua kodinhoitajakoulutuksen siirtona momentille 29.67.50, lisäys on 7 545 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 623 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Tämän lisäksi ehdotetaan, että valtionavun piiriin saadaan määrärahojen ja nykyisten tuntimäärien puitteissa tuntiopetuksen vakinaistamiseksi hyväksyä enintään 20 uutta henkilöä.

b) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 9 §:n mukaisena valtionapuna rehtorien ja opettajien kelpoisuuden edellyttämän harjoittelun järjestämiseen ehdotetaan edelleen 50 000 mk.

c) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 10 §:n 2 momentin mukaisena valtionapuna opettajien täydennyskoulutukseen ehdotetaan edelleen 100 000 mk.

d) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 6 §:ssä tarkoitettua lisäavustuksen osuus on edelleen enintään 2 000 000 mk.

e) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (542/84) 10 §:n mukaisena valtionapuna kokeilutoimintaan ehdotetaan 60 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	114 530 000
Valtionapu opintorahoihin	400 000
Valtionapu muihin menoihin	60 020 000
Opettajien harjoittelu	50 000
Opettajien täydennyskoulutus	100 000
Kokeiluvaltionapu	60 000
Lisäavustuksia varten (enintään)	2 000 000
Yhteensä	177 160 000

2. *Harkinnanvarainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 700 000 mk Lapin Opiston, Inarin opiston, Ylitornion kristillisen kansanopiston, Lehtimäen opiston ja Kainuun opiston rakennusvelkojen lyhentämiseen.

1987 esitys	177 860 000
1986 menoarvio	170 255 000
1985 tilinpäätös	165 232 600

52. *Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)*
Momentille ehdotetaan 6 800 000 mk. Vähennys on 4 445 000 mk, missä on otettu huomioon vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 4 045 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanopistojen rakennusavustuksiin.

Hanke	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tuusulan kansanopisto — uudisrakennus	1 200 000	400 000
2. Ranuan kristillinen kansanopisto — uudisrakennus	—	800 000
3. Karhunmäen kristillinen kansanopisto — uudisrakennus	300 000	800 000
4. Perheniemien evankelinen opisto — uudisrakennus	—	300 000
5. Kymenlaakson kansanopisto — uudisrakennus	1 200 000	300 000
6. Evangeliska folkhögskolan i Österbotten — uudisrakennus	150 000	300 000
7. Suomen nuorisopisto — uudisrakennus	900 000	600 000
8. Viittakiven opisto — uudisrakennus	200 000	300 000
9. Kalajoen kristillinen kansanopisto — uudisrakennus	150 000	300 000
10. Houtskärs kyrkliga folkhögskola — muutos- ja perusparannustyö	430 000	200 000
11. Kaustisen evankelinen kansanopisto — perusparannus- ja muutos-työ	—	300 000

12. Inarin opisto — uudisrakennus	1 200 000	500 000
13. Kuusamon kansanopisto — uudisrakennus	450 000	300 000
14. Päivölän kansanopisto — uudisrakennus	100 000	200 000
15. Kauhajoen evankelinen kansanopisto — muutos- ja perusparannustyö	400 000	200 000
16. Östra Nylands folkhögskola — muutos- ja perusparannustyö	200 000	300 000
17. Oriveden opisto — muutos- ja perusparannustyö	500 000	200 000
18. Jyväskylän kristillinen opisto — uudisrakennus	500 000	200 000
19. Lahden kansanopisto — muutos- ja perusparannustyö	1 400 000	300 000
Yhteensä	6 800 000	

1987 esitys	6 800 000
1986 menoarvio	11 245 000
1985 tilinpäätös	10 850 000

54. *Valtionapu järjestöjen vapaata sivistystyötä varten*

Momentille ehdotetaan 13 000 000 mk. Lisäys on 200 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 350 000 markan määräraha, vähennys on 150 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistystyöhön	8 000 000
Laitosmuotoisen sivistystyön keskusjärjestöjen valtionapu	2 350 000
Eräiden sivistysjärjestöjen valtionapu	1 570 000
Mustalaisten aikuiskoulutuksen tukeminen	115 000
Valtionapu Karjalan Liitto r.y:lle	680 000
Valtionapu yleissivistävää pohjakoulutusta täydentävän kirjeopetuksen järjestämiseen	285 000
Yhteensä	13 000 000

1987 esitys	13 000 000
1986 menoarvio	13 150 000
1985 tilinpäätös	12 780 000

55. *Opintokeskusten valtionapu (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 800 000 mk, mistä 800 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja kustannusten noususta, 1 500 000 mk kurssitoiminnan laajentumisesta ja 1 500 000 mk 1.7.1986 voimaan tulleiden lain muutosten vaikutuksista. Momentin määrärahaa käytetään opintokeskusten valtionavusta annetun

lain (398/75, 966/85) 2 ja 2 a §:n nojalla suoritettavaan valtionapuun.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu opintokeskusten yleismenoihin	20 800 000
Valtionapu ohjaajakoulutukseen	2 900 000
Valtionapu opintokerhoja varten	7 500 000
Valtionapu luentotoimintaa varten	2 180 000
Valtionapu kurssitoimintaa varten	20 500 000
Yhteensä	53 880 000

1987 esitys	53 880 000
1986 menoarvio	50 080 000
1985 tilinpäätös	47 420 737

57. *Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1051/77) mukaisiin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin vuosina 1969—77 ja luottolaitosten vuosina 1979—86 myöntämistä sekä vuoden 1987 aikana myönnettävistä enintään 7 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista lainoista kansan-

opistojen tai kansalais- ja työväenopistojen rakentamiseen ja rakentamisesta aiheutuneiden lyhytaikaisten lainojen vakauttamiseen.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1987 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1987 esitys	920 000
1986 menoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	867 764

58. Näkövammaisten kirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 236 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 263 000 mk. Momentin

määrärahaalla saadaan palkata enintään 33 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 12 600	168 200	—	2
Työsuhdepalkat	+ 155 200	2 224 200	—	33
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 15 400	220 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 52 800	1 226 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 27 000	284 300	—	—
Yhteensä	+ 263 000	4 124 000	—	35

1987 esitys	4 124 000
1986 menoarvio	3 861 000
1985 tilinpäätös	3 638 938

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk palvelusten kysynnän kasvun ja kustannusten

nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös näkövammaisten kirjastosta annetun lain edellyttämään oppimateriaalituotantoon ja piste- ja äänikirjakokoelmien perusvarastojen hankintoihin.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	4 650 000
1985 tilinpäätös	3 998 970

50. Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 300 000 mk kertamenosta Näkövammaisten Keskusliitolle pistekirjoittimen hankkimisesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saa-

daan käyttää näkövammaisten ääni- ja pistekirjoituslehtien julkaisemiseen sekä tiedonsaannin kehittämiseen. Määrärahasta on 320 000 mk tarkoitettu ruotsinkielisten äänilehtien toimittamiseen.

1987 esitys	1 870 000
1986 menoarvio	1 540 000
1985 tilinpäätös	1 350 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk kaluston ja koneiden sekä kasettinauhurien hankintaa varten.

1987 esitys	700 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	600 000

59. Ammattikasvatusthallitus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 010 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 274 500 mk ehdotettavien virkojen muutosten johdosta.

Momentin lisäys on 2 548 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä sekä 22 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 132 700	25 407 700	+ 2	243
Tilapäisten palkkiot	+ 4 200	259 800	—	2
Työsuhdepalkat	+ 158 500	2 272 200	—	22
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 11 900	170 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 900	113 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 235 800	2 088 900	—	—
Yhteensä	+ 2 548 000	30 313 000	+ 2	267

Lisäperustelut:

Toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi sopimuspalkkaista ylitarkastajan (rakennustoimisto, kuvataidealan koulutus) virkaa (S 23). Tarkoituksena on perustettavia virkoja vastaavasti lakkauttaa kaksi virkaa tai tointa.

1987 esitys	30 313 000
1986 menoarvio	27 765 000
1985 tilinpäätös	24 882 476

09. Ammattikasvatusthallinnon henkilöstön kokoukset ja laskentatoimi

Momentille ehdotetaan edelleen 460 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion

oppilaitosten rehtorien ja muun henkilökunnan osallistumiseen hallinnon, opetustoimen ja oppilashuollon kokouksiin, ammattikasvatusneuvoston palkkioihin ja muihin menoihin sekä ammattikasvatusthallituksen ja sen alaisten valtion oppilaitosten laskentatoimen kehittämisestä ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	460 000
1986 menoarvio	460 000
1985 tilinpäätös	410 100

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rä rahaa saadaan käyttää myös tiedotustoimin-
taan.

1987 esitys	2 650 000
1986 menoarvio	2 600 000
1985 tilinpäätös	2 145 048

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 250 000 mk kaluston
ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä
varten sekä tietokoneiden hankkimista varten.

1987 esitys	250 000
1986 menoarvio	450 000
1985 tilinpäätös	150 000

Ammatilliset oppilaitokset

(luvat 29.60, 29.65, 29.67 ja 29.69, osa)

Ammatillisia oppilaitoksia on vuonna 1987 toiminnassa 538, joista 177 valtion, 237 kuntien tai kuntainliittojen ja 124 yksityisten yhteisöjen ylläpitämiä. Ammatillisen koulutuksen seuraavassa taulukossa esitetty laajeneminen vuonna 1987 perustuu valtioneuvoston hyväksymään keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 1986—1988. Taulukossa esitetyn vakinaisen koulutuksen lisäksi väliaikaisen ammatillisen koulutuksen määrällisenä tavoitteena vuonna 1987 on noin 10 500 oppilasta, joista 500 on aikuisille tarkoitettussa ammatillisessa koulutuksessa. Näin ollen ammatillisessa koulutuksessa olisi vuonna 1987 yhteensä noin 149 500 opiskelijaa. Lisäys vuoteen 1986 verrattuna on noin 2 700 opiskelijaa, mikä aiheutuu vakinaisen koulutuksen laajentamisesta.

Ammatillisen koulutuksen voimavarojen käytön tehostamista on tarkoitus jatkaa myös vuonna 1987 mm. aloittavien ryhmien opiskelijamäärää lisäämällä siten, että edellä todetut opiskelijamäärät ylitetään vähintään 3 000 oppilaalla.

Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen ja tuntiopetuksena järjestetyn opetuksen vakinaistamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi valtion oppilaitoksiin 138 tointa sekä hyväksyttäväksi valtionavun piiriin 509 opettajan tointa, jotka eivät lisää nykyistä henkilöstömäärää. Edellisen lisäksi vakinaisen ammatillisen koulutuksen suunnittelusta lisäämisestä johtuen ehdotetaan valtion oppilaitosten henkilökuntaa lisättäväksi ja valtionosuuden piiriin hyväksyttäväksi nettomääräisesti yhteensä noin 80 uutta henkilöä.

60. Valtion ammatilliset oppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä		Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelijamäärän muutos 1987/86
	1987	1986	1987	1986	
Ammattikoulujen opettajaopistot	2	500	500	—	—
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	4	1 050	1 100	+	50
Maatalousalan oppilaitokset	45	5 100	5 500	+	400
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	1	50	50	—	—
Keskusammattikoulut	7	6 000	6 100	+	100
Vammaisten ammattikoulut	6	470	470	—	—
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	29	3 100	3 200	+	100
Merenkuoppilaitokset	5	850	850	—	—
Teknilliset oppilaitokset	19	13 600	13 500	—	100
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	23	3 000	3 200	+	200
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	6	1 060	1 160	+	100
Terveydenhuolto-oppilaitokset	30	12 800	13 000	+	200
Yhteensä	177	47 580	48 630		+ 1 050

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä	Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelija- määrän muutos 1987/86
	1987	1986	1987	
Ammattioppilaitokset	85	37 900	37 900	—
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	6	660	1 100	+ 440
Kauppaoppilaitokset	58	25 000	25 000	—
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	14	1 500	1 550	+ 50
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	37	3 000	3 350	+ 350
Maatalousalan oppilaitokset	11	650	800	+ 150
Sosiaalialan oppilaitokset	10	330	1 500	+ 1 170
Teknilliset oppilaitokset	11	3 600	3 700	+ 100
Terveydenhuolto-oppilaitokset	5	750	1 000	+ 250
Yhteensä	237	73 390	75 900	+ 2 510

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä	Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelija- määrän muutos 1987/86
	1987	1986	1987	
Ammattioppilaitokset	4	300	300	—
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	1	350	350	—
Kauppaoppilaitokset	9	5 400	5 400	—
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	16	1 600	1 700	+ 100
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	2	500	600	+ 100
Maatalousalan oppilaitokset	8	600	600	—
Sosiaalialan oppilaitokset	8	920	970	+ 50
Teknilliset oppilaitokset	1	440	400	— 40
Terveydenhuolto-oppilaitokset	8	630	650	+ 20
Invalidien oppilaitokset	11	1 360	1 300	— 60
Yhteensä	68	12 100	12 270	+ 170

69. Ammatilliset erikoisoppilaitokset

	Oppilaitosten lukumäärä	Opiskelijoiden lukumäärä		Opiskelija- määrän muutos 1987/86
	1987	1986	1987	
Erikoisalojen ammattikoulut	43	1 800	1 600	— 200
Ammattiopistot	6	450	450	—
Liikealan erikoisoppilaitokset	7	190	190	—
Yhteensä	56	2 440	2 240	— 200

Kaikki oppilaitokset yhteensä (vakainainen koulutus)..... 538 135 510 139 040 + 3 530

Oppilaspaikkojen lisäämiseksi ja tarpeellisten muutos- ja peruskorjaustöiden suorittamiseksi valtion ammatillisten oppilaitosten rakennusinvestointeihin ehdotetaan vuonna 1987 käytettäväksi 127 milj. mk. Valtionosuuksiin ja -avustuksiin kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten talonrakennusten perustamiskustannuksiin ehdotetaan yhteensä 92 milj. mk. Tämän

lisäksi ehdotetaan, että perustamissuunnitelmia, joiden valtionosuus tai -avustus maksetaan jälki-rahoituksena, voidaan hyväksyä yhteensä 285 milj. markan kustannusarvioita vastaavasti. Rakennushankkeiden rahoituksessa on edelleen tarkoitus asettaa etusijalle oppilaspaikkojen lisäämiseksi tarkoitetut kohteet.

Ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opin-
tososiaalisista eduista annetun lain (498/83) mu-
kaan oppilasmaksut poistetaan ja oppilaille jär-
jestetään jokaisena työpäivänä maksuton koulu-
ateria vuonna 1987 Lapin, Oulun, Vaasan,
Keski-Suomen, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lää-
neissä sijaitsevilla oppilaitoksissa.

Keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanoa
jatketään keskiasteen koulutuksen ajoittamisesta
annetun asetuksen (544/80) edellyttämällä tavalla
perustamalla vuonna 1987 terveydenhuollon
peruslinja ja vastaavat ylioppilas pohjaiset opinto-
linjat. Koulunuudistus edellyttää opettajien ja
oppilaitosten muun henkilökunnan koulutuksen
tehostamista ja laajentamista.

Tarkoituksena on vuonna 1987 vakinaistaa
koulutusta perustettavissa tai perustetuissa kah-
dessa kunnallisessa hotelli- ja ravintolaoppilaitok-
sessa sekä neljässä kunnallisessa sosiaalialan oppi-

laitoksessa. Lisäksi kolme kuvataiteen keskiasteen
koulutusta antavaa oppilaitosta on tarkoitus siir-
tää opetusministeriön taideosaston alaisuudesta
ammattikasvatustahallituksen alaisuuteen.

Tarkoituksena on aloittaa alueellinen selvitys-
työ valtion ammatillisten oppilaitosten muutta-
misesta kunnallisiksi oppilaitoksiksi.

Koulutusta koskevista järjestelyissä otetaan eri-
tyisesti huomioon valtioneuvoston tietotekniikan
koulutuksen kehittämistä 21.3.1985 tekemä
periaatepäätös sekä valtioneuvoston periaatepää-
tös 11.7.1985 pääkaupunkiseudun erityisongel-
mien toimenpideohjelmaksi.

Hallitus on antanut esitykset laiksi ammatilli-
sista oppilaitoksista sekä laiksi ammattikasvatus-
hallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta. Ehd-
dotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan
vuoden 1987 alusta lukien.

60. (29.54 ja 60) Valtion ammatilliset oppilaitokset

01. (29.54.01 ja 60.01) *Palkkaukset* (arviomää-
räraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 44 112 300 mk
palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 13 436 000
mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten
ja 16 000 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioi-
den lisääntymisen johdosta, mistä 12 000 000
mk määrärahan oikaisuna ja 300 000 mk johto-
kuntien kokouspalkkioina sekä vähennystä
4 000 000 mk tuntiopetuspalkkioiden vähenemi-
sen johdosta. Momentin lisäys on 90 885 000
mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös
ulkomaisten asiantuntijoiden palkkaamiseksi lu-

ennoitsijoiksi ja opettajiksi turkisanalan ja muun
vastaavan alan koulutukseen sekä opetusministe-
riön määräämiin perustein valtion ammatillisten
oppilaitosten tuntikehyskokeilun ja urheilijoiden
ammattillisen koulutuksen kokeilun johdosta
maksettaviin opettajien lisätyökorvauksiin sekä
oppilaskerhotyön edellyttämiin palkkioihin ja
palkkioihin.

Momentin määrärahalla saadaan palkata enin-
tään 45 tilapäistä sekä 1 900 työsopimussuhteista
pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä viisi
työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista
henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 53 888 600	483 594 700	+ 204	4 805
Tilapäisten palkkiot	+ 136 800	3 160 700	—	45
Työsuhdepalkat	+ 12 317 100	121 387 300	+ 30	1 900
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 14 400	206 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 16 762 300	120 767 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 7 765 800	53 954 300	—	—
Yhteensä	+ 90 885 000	783 071 000	+ 234	6 750

Henkilöstön määrän lisäyksestä 98 aiheutuu
tuntiopetuksen vakinaistamisesta, neljä siirrosta

momentilta 29.69.27, 40 siirrosta momentilta
29.76.21, neljä siirrosta momentilta 29.76.22,

yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.5 ja seitsemän siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6). Lisäyksessä on otettu vähennyksenä huomioon yhden toimen siirto momentille 29.10.01 sekä vuoden 1986 lisämenoarviossa lakkautetut kaksi tointa.

Lisäperustelut:

Opetuksen tehostamiseksi ja tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.8.1987 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

<i>Ammattikoulujen opettajaopistot</i>	Palkkaus-	
<i>Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopisto</i>	luokka	
Ylimääräinen:		
1 opintosihteeri	A	14
<i>Ammattikoulujen Jyväskylän opettajaopisto</i>		
Ylimääräinen:		
1 toimistosihteeri	A	10
<i>Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset</i>		
<i>Kuopion hotelli- ja ravintolaoppilaitos</i>		
Ylimääräinen:		
1 kurssitoimenjohtaja, 10 kk	C	58
<i>Rovaniemen hotelli- ja ravintolaoppilaitos</i>		
Ylimääräiset:		
1 opettaja	C	37
1 toimistosihteeri	A	10
<i>Vaasan hotelli- ja ravintolaoppilaitos</i>		
Ylimääräinen:		
1 puhelunvälittäjä	A	3

Edellyttäen, että Kuopion hotelli- ja ravintolaoppilaitokseen ehdotettu ylimääräinen kurssitoimenjohtajan toimi (C 58) sekä Rovaniemen hotelli- ja ravintolaoppilaitokseen ehdotettu toimistosihteerin toimi (A 10) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen opettajan toimi (C 37) (Kuopion hotelli- ja ravintolaoppilaitos) ja ylimääräinen opettajan toimi (C 33) (Rovaniemen hotelli- ja ravintolaoppilaitos).

<i>Maatalousalan oppilaitokset</i>	Palkkaus-	
<i>Kiteen maatalousoppilaitos</i>	luokka	
Ylimääräinen:		
1 lehtori, 10 kk	C	48

Korsholms lantbruksskolor

Ylimääräinen:

1 taloudenhoitaja

A 12

Maatalousnormaalikoulu

Ylimääräinen:

1 toimistosihteeri

A 10

Otavan maatalousoppilaitos

Ylimääräinen:

1 kurssitoimenjohtaja, 10 kk

C 58

Peltosalmen maatalousoppilaitos

Ylimääräinen:

1 lehtori, 10 kk

C 48

Tuorlan maatalousoppilaitos

Ylimääräinen:

1 toimistosihteeri

A 10

Vammaisten ammattikoulu

Näkövammaisten ammattikoulu

Ylimääräinen:

1 käyttöassistentti

A 21

Kuhankosken erityisammattikoulu

Ylimääräiset:

4 ammattiopettajaa, 12 kk

C 37

Kuhankosken erityisammattikoulun neljän ammattiopettajan palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.69.27.

Metsä- ja puutalousoppilaitokset

Rovaniemen metsäopisto

Ylimääräinen:

1 metsänhoitaja

C 51

Merenkulkuoppilaitokset

Helsingin merenkulkuoppilaitos

Ylimääräinen:

1 laboratorioinsinööri, 10 kk

C 47

Edellyttäen, että Helsingin merenkulkuoppilaitokseen ehdotettu ylimääräinen laboratorioinsinöörin toimi (C 47) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen assistentin toimi (C 43).

Palkkaus-
luokka*Teknilliset oppilaitokset**Helsingin teknillinen oppilaitos*

Ylimääräiset:

1 kurssitoimenjohtaja	C 60
1 hallintopäällikkö, 10 kk	A 24
1 kirjastoamanuenssi	A 12

Jyväskylän teknillinen oppilaitos

Peruspalkkainen:

1 yliopettaja	C 57
---------------------	------

Kajaanin teknillinen oppilaitos

Peruspalkkainen:

1 yliopettaja	C 57
---------------------	------

Kokkolan teknillinen oppilaitos

Ylimääräinen:

1 kurssitoimenjohtaja	C 60
-----------------------------	------

Mikkelin teknillinen oppilaitos

Ylimääräinen:

1 kurssitoimenjohtaja	C 60
-----------------------------	------

Oulun teknillinen oppilaitos

Peruspalkkainen:

1 yliopettaja	C 57
---------------------	------

Rovaniemen teknillinen oppilaitos

Peruspalkkainen:

1 yliopettaja, 10 kk	C 57
----------------------------	------

Ylimääräinen:

1 laboratorioinsinööri	C 47
------------------------------	------

Tampereen teknillinen oppilaitos

Ylimääräinen:

1 laboratorioinsinööri	C 47
------------------------------	------

Turun teknillinen oppilaitos

Peruspalkkainen:

1 yliopettaja	C 57
---------------------	------

Ylimääräinen:

1 laboratorioinsinööri	C 47
------------------------------	------

Vaasan teknillinen oppilaitos

Ylimääräiset:

1 laboratorioinsinööri	C 47
1 laboratorioteknikko, 10 kk	A 12

Edellyttäen, että peruspalkkainen yliopettajan virka (C 57) (Rovaniemen teknillinen oppilaitos) ja ylimääräinen laboratorioteknikon toimi (A 12) (Vaasan teknillinen oppilaitos) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lak-

kauttaa peruspalkkainen lehtorin virka (C 51) (Rovaniemen teknillinen oppilaitos) ja ylimääräinen laboratoriomestarin toimi (A 11) (Vaasan teknillinen oppilaitos).

Palkkaus-
luokka*Koti- ja laitostalousoppilaitokset**Järvenpään kotitalousopettajaopisto*

Ylimääräinen:

1 yliopettaja	C 49
---------------------	------

Keski-Suomen kotitalousopettajaopisto

Ylimääräiset:

1 yliopettaja	C 49
1 täydennyskoulutus suunnittelija	A 22

*Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset**Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopisto*

Ylimääräiset:

1 kurssitoimenjohtaja	C 58
1 talouspäällikkö, 10 kk	A 15

Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos

Ylimääräiset:

1 yliopettaja	C 49
1 lehtori, 10 kk	C 48

Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos

Ylimääräinen:

1 lehtori, 10 kk	C 48
------------------------	------

Edellyttäen, että ylimääräiset yliopettajan (C 49) (Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos), kaksi lehtorin (C 48) (Lahden ja Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos) ja talouspäällikön (A 15) (Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopisto) toimet perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräiset yliopettajan (C 48) (Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos), ammattiopettajan (C 39) (Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos), ammattiopettajan (C 37) (Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos) ja kanslistin (A 7) (Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopisto) toimet.

Palkkaus-
luokka*Terveystieteiden oppilaitokset**Helsingin IV sairaanhoito-oppilaitos*

Ylimääräiset:

1 kurssitoimenjohtaja	C 58
1 opettaja	C 50
1 opettaja	C 45

<i>Helsingin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 45

<i>Keski-Pohjanmaan sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 48

<i>Keski-Suomen sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
1 opettaja	C 50
1 opettaja	C 45

<i>Kuopion sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 50

<i>Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 48

<i>Oulun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
1 kurssitoimenjohtaja	C 58
1 opettaja	C 49

<i>Tampereen sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 45

<i>Turun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
Ylimääräiset:	
1 kurssitoimenjohtaja	C 58
1 opettaja	C 45

<i>Vasa sjukvårdsläroanstalt</i>	
Ylimääräinen:	
1 opettaja	C 48

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1987 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21.

<i>Maatalousalan oppilaitokset</i>		Palkkaus- luokka
<i>Anjalan maatalousoppilaitos</i>		
1 opettaja	C 44	
1 ammattiopettaja	C 37	

<i>Kempeleen maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 37

<i>Kokemäen maatalousoppilaitos</i>	
1 puutarhaopettaja	C 37

<i>Loimaan maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
1 ammattiopettaja	C 37

<i>Tarvaalan maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 37

<i>Vehmaan maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja	C 44
1 ammattiopettaja	C 37

<i>Keskusammattikoulut</i>	
<i>Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu</i>	
1 ammattiaineiden opettaja	C 44

<i>Koti- ja laitostalousoppilaitokset</i>	
<i>Kymenlaakson kotitalousoppilaitos</i>	
1 talousopettaja	C 37

<i>Terveydenhuolto-oppilaitokset</i>	
<i>Ekenäs sjukvårdsläroanstalt</i>	
4 opettajaa	C 45

<i>Helsingfors svenska sjukvårdsinstitut</i>	
1 opettaja	C 45

<i>Hyvinkään sairaanhoito-oppilaitos</i>	
2 opettajaa	C 45

<i>Kuusankosken sairaanhoito-oppilaitos</i>	
2 opettajaa	C 45

<i>Kättilöopisto</i>	
2 opettajaa	C 45
1 toimistosihtööri	A 10

<i>Lapin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
2 opettajaa	C 45

<i>Oulun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
2 opettajaa	C 45

<i>Porin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
3 opettajaa	C 45

<i>Pohjois-Karjalan sairaanhoito-oppilaitos</i>	
2 opettajaa	C 45

<i>Turun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 45

Aikaisemmin tuntiopetuksena annetun opetuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1987 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

<i>Maatalousalan oppilaitokset</i>	Palkkaus- luokka
6 opettajaa (Ilmajoen maatalousoppilaitos, Kokemäen maatalousoppilaitos, Loimaan maatalousoppilaitos, Mäntsälän maatalousoppilaitos, Seppälän maatalousoppilaitos, Tuorlan maatalousoppilaitos)	C 44
1 ammattiopettaja (Mustialan maatalousoppilaitos)	C 38
3 ammattiopettajaa (1 Kannuksen maatalousoppilaitos, 2 Pudasjärven maatalousoppilaitos)	C 37

Otavan maatalousoppilaitokseen ehdotetaan perustettavaksi Etelä-Savon metsäkoulun kanssa kaksi yhteistä ylimääräistä opettajan tointa (C 44) sekä Korsholms lantbruksskolor nimiseen oppilaitokseen Korsholms forstläroanstalt ja Korsholms husmodersskola -nimisten oppilaitosten kanssa yhteinen opettajan toimi (C 44) ja Korsholms husmodersskolan kanssa yhteinen opettajan (liikuntakasvatus) toimi (C 38).

<i>Keskusammattikoulut</i>	Palkkaus- luokka
2 ammattiaineiden opettajaa (Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulu, Kainuun keskusammattikoulu)	C 44
2 ammatinopettajaa (Keski-Suomen keskusammattikoulu, Österbottens centralityrkeskola)	C 37
2 yleisaineiden opettajaa (Keski-Suomen keskusammattikoulu)	C 37

<i>Metsä- ja puutalousoppilaitokset</i>	
1 lehtori (Rovaniemen metsäopisto)	C 51

<i>Teknilliset oppilaitokset</i>	
22 yliopettajaa (1 Jyväskylän teknillinen oppilaitos, 5 Kotkan teknillinen oppilaitos, 3 Kuopion teknillinen oppilaitos, 2 Oulun teknillinen oppilaitos, 2 Raahen tietokonealan oppilaitos, 2 Tampereen teknillinen oppilaitos, 2 Turun teknillinen oppilaitos, 3 Vaasan teknillinen oppilaitos, 2 Vasa tekniska läroanstalt)	C 57
38 lehtoria (1 Helsingin teknillinen oppilaitos, 1 Jyväskylän teknillinen oppilaitos, 3 Kemin teknillinen oppilaitos, 3 Kokkolan teknillinen oppilaitos, 4 Kotkan teknillinen oppilaitos, 3 Kuopion teknillinen oppilaitos, 2 Mikkelin teknillinen oppilaitos, 5 Oulun teknillinen oppilaitos, 1 Rovaniemen teknillinen oppilaitos, 4 Tampereen teknillinen oppilaitos, 6 Turun teknillinen oppilaitos, 3 Vaasan teknillinen oppilaitos, 2 Vasa tekniska läroanstalt)	C 51

Koti- ja laitostalousoppilaitokset

1 lehtori (Keski-Suomen kotitalousopettajapisto)	C 48
1 opettaja (Kauhajoen kotitalousopisto)	C 45
1 maatalousaineiden opettaja (Haapaveden kotitalousoppilaitos)	C 45
2 maatalousaineiden opettajaa (Limingan emäntäkoulu, Sorkamon emäntäkoulu)	C 45
2 terveydenhoidon opettajaa (Kittilän emäntäkoulu, Korsholms husmodersskola)	C 37
6 opettajaa (1 Haapaveden kotitalousoppilaitos, 1 Kauhajoen kotitalousopisto, 1 Orimattilan kotitalousopisto, 2 Rovaniemen kotitalousopisto, 1 Suomenjoen kotitalousoppilaitos)	C 45

Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset

4 lehtoria (1 Jurvan kotiteollisuusoppilaitos, 2 Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos, 1 Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos)	C 48
--	------

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
<i>Vammaisten ammattikoulu</i>	
<i>Perttulan erityisammattikoulu</i>	
Peruspalkkaiset:	
1 johtaja	C 55
1 apulaisjohtaja	C 50
2 ammattiopettajaa	C 39

Ylimääräiset:	
4 ammattiopettajaa	C 39

Kuhankosken erityisammattikoulu

Peruspalkkaiset:	
1 johtaja	C 55
1 apulaisjohtaja	C 50
1 ammattiopettaja	C 39

Ylimääräiset:	
1 apulaisjohtaja	C 50
2 ammattiopettajaa	C 39
2 erityisopettajaa	C 39

Alavuden erityisammattikoulu

Ylimääräiset:	
1 johtaja	C 55
1 apulaisjohtaja	C 50
5 ammattiopettajaa	C 39
3 erityisopettajaa	C 39

Lakkautetaan:

Perttulan erityisammattikoulu

Peruspalkkaiset:

1 johtaja	C 52
1 apulaisjohtaja	C 46
2 ammattiopettajaa	C 37

Ylimääräiset:

4 ammattiopettajaa	C 37
--------------------------	------

Kubankosken erityisammattikoulu

Peruspalkkaiset:

1 johtaja	C 52
1 apulaisjohtaja	C 46
1 ammattiopettaja	C 37

Ylimääräiset:

1 apulaisjohtaja	C 46
2 ammattiopettajaa	C 37
2 erityisopettajaa	C 37

Alavuden erityisammattikoulu

Ylimääräiset:

1 johtaja	C 52
1 apulaisjohtaja	C 46
5 ammattiopettajaa	C 37
3 erityisopettajaa	C 37

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:

Palkkausluokka

Ammattikoulujen opettajaopistot

2 toimistosihteriä (Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopisto 1, Ammattikoulujen Jyväskylän opettajaopisto 1)	A 9
---	-----

Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset

4 toimistosihteriä (Jyväskylän hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1, Kuopion hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1, Rovaniemen hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1, Vaasan hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1)	A 9
--	-----

Maatalousalan oppilaitokset

9 toimistosihteriä (Alajärven maatalousoppilaitos 1, Haapajärven maatalousoppilaitos 1, Kauhajoen maatalousoppilaitos 1, Kempeleen maatalousoppilaitos 1, Kiteen maatalousoppilaitos 1, Kokemäen maatalousoppilaitos 1, Peltosalmen maatalousoppilaitos 1, Tuorlan maatalousoppilaitos 1, Valtion kalatalousoppilaitos 1)	A 9
---	-----

Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus

1 toimistosihteri	A 9
-------------------------	-----

Keskusammattikoulut

6 toimistosihteriä (Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulu 1, Keski-Suomen keskusammattikoulu 1, Lapin keskusammattikoulu 1, Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu 1, Pohjois-Pohjanmaan keskusammattikoulu 1, Österbottens centralyrkesskola 1)	A 9
---	-----

Metsä- ja puutalousoppilaitokset

2 toimistosihteriä (Lounais-Suomen metsäkoulu 1, Pohjois-Savon metsäkoulu 1)	A 9
--	-----

Merenkuoppilaitokset

3 toimistosihteriä (Kotkan merenkulkuoppilaitos 1, Rauman merenkulkuoppilaitos 1, Åbo svenska sjöfartsläroanstalt 1)	A 9
--	-----

Teknilliset oppilaitokset

6 toimistosihteriä (Helsingin teknillinen oppilaitos 1, Kajaanin teknillinen oppilaitos 1, Kotkan teknillinen oppilaitos 1, Kuopion teknillinen oppilaitos 1, Rovaniemen teknillinen oppilaitos 1, Turun teknillinen oppilaitos 1)	A 9
--	-----

Koti- ja laitostalousoppilaitokset

1 toimistosihteri (Kauhajoen kotitalousopisto)	A 9
--	-----

Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset

4 toimistosihteriä (Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopisto 1, Jurvan kotiteollisuusoppilaitos 1, Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos 1, Åbo hemslöjdslärarinstitut 1)	A 9
---	-----

Terveystieteiden oppilaitokset

10 toimistosihteriä (Helsingin IV sairaanhoito-oppilaitos 1, Helsingfors svenska sjukvårdsinstitut 1, Hämeenlinnan sairaanhoito-oppilaitos 1, Kainuun sairaanhoito-oppilaitos 1, Kotkan sairaanhoito-oppilaitos 1, Lahden sairaanhoito-oppilaitos 1, Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos 1, Turun sairaanhoito-oppilaitos 1, Valtion hammasteknikko-opisto 1, Vasa sjukvårdsläroanstalt 1)	A 9
---	-----

Lakkautetaan:

Ammattikoulujen opettajaopistot

1 kanslisti (Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopisto)	A 7
1 apulauskanslisti (Ammattikoulujen Jyväskylän opettajaopisto)	A 5

Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset

4 kanslistia (Jyväskylän hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1, Kuopion hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1, Rovaniemen hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1, Vaasan hotelli- ja ravintolaoppilaitos 1)	A 7
--	-----

Maatalousalan oppilaitokset

- 9 kanslistia (Alajärven maatalousoppilaitos 1, Haapajärven maatalousoppilaitos 1, Kauhajoen maatalousoppilaitos 1, Kempeleen maatalousoppilaitos 1, Kiteen maatalousoppilaitos 1, Kokemäen maatalousoppilaitos 1, Peltosalmen maatalousoppilaitos 1, Tuorlan maatalousoppilaitos 1, Valtion katalousoppilaitos 1) A 7

Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus

- 1 kanslisti A 7

Keskusammattikoulut

- 6 kanslistia (Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulu 1, Keski-Suomen keskusammattikoulu 1, Lapin keskusammattikoulu 1, Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu 1, Pohjois-Pohjanmaan keskusammattikoulu 1, Österbottens centralyrkesskola 1) A 7

Metsä- ja puutalousoppilaitokset

- 2 kanslistia (Lounais-Suomen metsäkoulu 1, Pohjois-Savon metsäkoulu 1) A 7

Merenkulkuoppilaitokset

- 1 kanslisti (Rauman merenkulkuoppilaitos) ... A 8
2 kanslistia (Kotkan merenkulkuoppilaitos 1, Åbo svenska sjöfartsläroanstalt 1) A 7

Teknilliset oppilaitokset

- 5 kanslistia (Helsingin teknillinen oppilaitos 1, Kajaanin teknillinen oppilaitos 1, Kotkan teknillinen oppilaitos 1, Kuopion teknillinen oppilaitos 1, Rovaniemen teknillinen oppilaitos 1) A 7
1 apulaiskanslisti (Turun teknillinen oppilaitos) A 5

Koti- ja laitotalousoppilaitokset

- 1 kanslisti (Kauhajoen kotitalousopisto) A 8

Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset

- 4 kanslistia (Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopisto 1, Jurvan kotiteollisuusoppilaitos 1, Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitos 1, Åbo hemsjösläroanstalt 1) A 7

Terveystieteiden oppilaitokset

- 10 kanslistia (Helsingin IV sairaanhoito-oppilaitos 1, Helsingfors svenska sjukvårdsinstitut 1, Hämeenlinnan sairaanhoito-oppilaitos 1, Kainuun sairaanhoito-oppilaitos 1, Kotkan sairaanhoito-oppilaitos 1, Lahden sairaanhoito-oppilaitos 1, Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos 1, Turun sairaanhoito-oppilaitos 1, Valtion hammasteknikko-opisto 1, Vasa sjukvårdsläroanstalt 1) A 7

Teknillisten oppilaitosten rehtorien siirtämiseksi kokonaispalkkaukseen ja kokonaistyöaikaan ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1987 lukien seuraavat peruspalkkaiset virat:

Palkkausluokka

- 10 rehtoria (Helsingin teknillinen oppilaitos, Jyväskylän teknillinen oppilaitos, Kotkan teknillinen oppilaitos, Kuopion teknillinen oppilaitos, Lahden teknillinen oppilaitos, Mikkelin teknillinen oppilaitos, Oulun teknillinen oppilaitos, Tampereen teknillinen oppilaitos, Turun teknillinen oppilaitos, ja Vaasan teknillinen oppilaitos) C 63
9 rehtoria (Kajaanin teknillinen oppilaitos, Kemin teknillinen oppilaitos, Kokkolan teknillinen oppilaitos, Lappeenrannan teknillinen oppilaitos, Raahen tietokonealan oppilaitos, Rovaniemen teknillinen oppilaitos, Tekniska läroanstalten i Ekenäs, Vasa tekniska läroanstalt ja Ylivieskan teknillinen oppilaitos) C 62

Edellyttäen, että Raahen tietokonealan oppilaitokseen perustetaan peruspalkkainen rehtorin virka (C 62) voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen rehtorin virka (S 23).

Ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1987 lukien neljä ylimääräistä harjoitteluinsinööriä tointa (C 47) (Jyväskylän teknillinen oppilaitos, Kotkan teknillinen oppilaitos, Turun teknillinen oppilaitos ja Ylivieskan teknillinen oppilaitos). Tointen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 29.76.22 määrärahalta.

Parikkalan maanmittaustoimiston toiminnan loppumisen johdosta ja vuoden 1986 menoarvion momentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan Parikkalan maatalousoppilaitokseen perustettavaksi 1.8.1987 lukien ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 3).

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan Mikkelin teknilliseen oppilaitokseen perustettavaksi ylimääräinen laboratorioinsinööriä toimi (C 47), ylimääräinen psykologin toimi (A 16) Kuhankosken erityisammattikouluun, Oulun teknilliseen oppilaitokseen ylimääräinen laboratorioteknikon toimi (A 12) ja saamelaisalueen ammatilliseen koulutuskeskukseen ylimääräinen kanslistin toimi (A 8).

Runnin kotitalousoppilaitoksesta ehdotetaan 1.8.1987 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen opettajan toimi (C 44).

Momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.8.1987 lukien lakkautettavaksi yli-

määräinen opettajan toimi (C 50) Turun sairaanhoito-oppilaitoksesta.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan toiminnan laajentamisen ja tehostamisen johdosta lisäystä 702 000 mk lisähenkilökunnan palkkaamiseksi, mikäli palkkaamisajankohdaksi ei ole muuta osoitettu, 1.8.1987 lukien seuraavasti:

Ammattikoulujen opettajaopistot
1 asentaja

Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset
1 varastonhoitaja

Maatalousalan oppilaitokset
1 talonmies-lämmittäjä
2 asuntolanhoitajaa
1 siivooja

Keskusammattikoulut
1 huoltomestari
1 varastonhoitaja
2 keittäjää
2 asuntolanhoitajaa

Metsä- ja puutalousoppilaitokset
1 talonmies, 12 kk
1 talonmies
1 huoltomies

Koti- ja laitostalousoppilaitokset
2 lastentarhanopettajaa
4 asuntolanhoitajaa

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 190 000 mk aikaisemmin momentin 29.76.21 määrärahoilla palkatun henkilökunnan palkkaamiseksi 1.8.1987 lukien seuraavasti:

Maatalousalan oppilaitokset
2 keittiöapulaista
1 siivooja

Keskusammattikoulut
1 vahtimestari
2 toimistovirkailijaa

Terveydenhuolto-oppilaitokset
1 toimistovirkailija

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 333 000 mk asuntolanvalvojan, kahden toimisto-

virkaileijan sekä osa-aikaisten yhden asuntolanhoitajan, yhden kirjastoapulaisen ja yhden vahtimestarin palkkaamista varten.

Edellyttäen, että Helsingin teknilliseen oppilaitokseen perustetaan ylimääräinen hallintopäällikön toimi (A 24), voidaan vastaavasti työsuhdepalkkoista vähentää 123 000 mk 1.3.1987 lukien hallintopäällikön palkkana.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 39 000 mk puolipäivätoimisen oppilaskodinjohtajan (A 13) palkkaamiseksi kokopäivätoimisena.

1987 esitys	783 071 000
1986 menoarvio	692 186 000
1986 lisämenoarvio	—81 000
1985 tilinpäätös	674 506 945

21. (29.54.29, osa ja 60.21) *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 660 000 mk, mistä 3 000 000 mk aiheutuu ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (498/83) mukaisesta oppilaiden kouluruokailukustannusten lisäyksestä, 1 000 000 mk valtion erityisammattikoulujen kokovuotisesta toiminnasta ja 11 660 000 mk toiminnan laajenemisesta ja oppilaiden matkakustannusten lisääntymisestä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaaliisiin etuihin, oppilaitosten ravintomienoihin ja kouluruokailun järjestämiseen, keskusammattikoulujen oppilaskotien menoihin ja oppilaiden terveydenhuollon menoihin, vammaisten ammattikoulujen oppilaiden viikkorahoihin, työvaatetukseen ja matkakuluihin sekä perhehuolto-rahoihin, metsätyömiesten ammattiopetuksen opinto- ja perheavustuksiin, merenkulkuoppilaitosten oppilasasuntolamienoihin sekä terveydenhuolto-oppilaitosten oppilaiden terveydenhuoltoon, vuokra-apuihin ja suojavaatetuksen hankinnasta ja huollosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	1 900 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	2 600 000
Maatalousalan oppilaitokset	18 900 000
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	150 000
Keskusammattikoulut	20 000 000
Vammaisten ammattikoulut	4 180 000
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	24 700 000
Merenkulkuoppilaitokset	3 550 000
Teknilliset oppilaitokset	24 000 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	15 030 000

Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	2 250 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset	49 500 000
Yhteensä	166 760 000

1987 esitys	166 760 000
1986 menoarvio	151 100 000
1985 tilinpäätös	108 201 546

26. Opettajankoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 340 000 mk ammatillisten oppilaitosten opettajankoulutuksen sekä terveydenhuollon erityisalojen ja ammatillisten yleisaineiden opettajien pedagogisen koulutuksen laajentamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opettajakokelaiden apurahoihin, opettajanvalmistuksen menoihin ja siinä välttämättömien opetusvälineiden ja -tarvikkeiden hankintaan sekä opetusosojen tilapäiseen kunnostamiseen. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää vuonna 1987 yhden osavuotisen opettajan palkkaamiseen määräraikaiseen työsuhteeseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maatalousalan oppilaitokset	400 000
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	1 900 000
Teknilliset oppilaitokset	1 700 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset	500 000
Yhteensä	4 500 000

1987 esitys	4 500 000
1986 menoarvio	3 160 000
1985 tilinpäätös	2 088 251

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 700 000 mk, mistä 2 400 000 mk aiheutuu toiminnan laajentamisesta, 500 000 mk maksullisen palvelutoiminnan käynnistämisestä ja kokeilusta keskusammattikouluissa, 200 000 mk vammaisten ammattikoulujen maksullisesta palvelutoiminnasta, 100 000 mk maksullisen palvelutoiminnan aloittamisesta metsä- ja puutalousoppilaitoksissa sekä 1 500 000 mk hankekohtaisesta tuesta yrityspalvelutoiminnan käynnistämistä varten teknillisissä oppilaitoksissa. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetukseen liittyvän hotelli- ja ravintolatoiminnassa tarvittavan työsuhteisen henkilökunnan palkkoihin, materiaali- ja tarvikkehankintoihin ja muihin kulutusmenoihin sekä valtion ammatillisten oppilaitosten palvelutoimintaan liittyviin raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintasekä palkkaus-, vuokra- ja matkamenoihin. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää myös oppilaitoksilta tilattujen täydennyskoulutuspalvelujen menoihin. Lisäksi momentin määrärahaa

saadaan käyttää opetus- ja tutkimusvälineiden hankintaan sekä ammatillisten oppilaitosten palkkausmenoihin siltä osin kuin se on mahdollista ilman, että palvelutoiminnasta saatavat tulot jäävät momentilta suoritettavia menoja pienemmiksi. Yrityspalvelutoiminnan käynnistysvaiheen osalta ei kerry tuloja. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.60. Momentin määrärahaa saadaan palkata arviolta 80 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	300 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	23 400 000
Keskusammattikoulut	500 000
Vammaisten ammattikoulut	200 000
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	100 000
Teknilliset oppilaitokset	3 000 000
Yhteensä	27 500 000

1987 esitys	27 500 000
1986 menoarvio	22 800 000
1985 tilinpäätös	17 675 688

29. (29.54.29, osa ja 60.29) Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk, mistä 7 600 000 mk aiheutuu toiminnan laajentamisesta, uusista vuokratiloista sekä oppilaitosten tietopalvelujen kehittämisestä, 1 500 000 mk valtion erityisammattikoulujen kokovuotisesta toiminnasta, 500 000 mk kertamenoista Helsingin merenkulkuoppilaitoksen palokoulutuskeskuksen simulaattorin kunnostamisesta, 100 000 mk käyttövarojen lisäämisestä kaikille oppilaitosryhmille ja 300 000 mk valtion terveydenhuolto-oppilaitosten opettajien käytännön opetuksessa tarvittavan suojavaatetuksen kustannuksista.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koneiden ja laitteiden vuokraukseen silloin, kun se on valtion kannalta edullisinta voimakkaasti kehittyvien koneiden ja laitteiden saamiseksi oppilaitosten käyttöön, työtoiminnan menoihin, oppimateriaalin ja kirjallisuuden hankkimiseen ja oppilaiden kerhotoiminnan menoihin. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.60. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää opetukseen liittyvään rakennusten korjaustoimintaan valtion maatalousoppilaitoksissa ja työkorvauksiin oppilaille, jotta metsä- ja puutalousoppilaitosten oppilaille vakiintuneen käytännön mukaisesti voidaan maksaa palkka heidän työharjoituksina suorittamastaan tuottavasta työstä voimassa olevien työehtosopimusten mukaisesti

ti sekä metsäkone- ja metsätyökoulujen metsätyökoneiden käytön työnopetuksessa aiheuttamiin käyttömenoihin, josta toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.60. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää alusten kunnossapitoon merenkulkualan ja kalatalousalan oppilaitoksissa, laboratorioihin, tietokoneen käyttöön opetuksessa, erikoiskursseihin, pääsykokeiden järjestämiseen sekä koneiden ja kaluston korjauksista aiheutuviin palkkauksiin tai palkkioihin valtion teknillisissä oppilaitoksissa, hevosten hankkimiseen opetuskäyttöön valtion maatalousalan oppilaitoksiin, kotitalouden neuvontapalvelutoimintaan valtion koti- ja laitostalousoppilaitoksissa sekä rakennusten kunnossapitomenoihin, toimintaterapeuttien ja turkisalan opettajien koulutukseen ulkomailla sekä valtion erityisammattikoulujen maatilatalouden menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	3 300 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	4 300 000
Maatalousalan oppilaitokset	31 000 000
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	1 000 000
Keskusammattikoulut	29 500 000
Vammaisten ammattikoulut	5 400 000
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	33 000 000
Merenkultuoppilaitokset (kertamenoa 500 000)	3 500 000
Teknilliset oppilaitokset	14 000 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	11 500 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	8 000 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset	35 820 000
Yhteensä	180 320 000

1987 esitys	180 320 000
1986 menoarvio	170 320 000
1985 tilinpäätös	160 093 660

70. (29.54.70 ja 60.70) Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 85 000 000 mk koneiden ja kaluston sekä opetusvälineiden hankkimista, uusimista ja täydentämistä varten. Määrärahaa 1 450 000 mk aiheutuu moottoriajoneuvojen hankkimisesta, mikä on aikaisemmin suoritettu momentin 28.80.70 määrärahalta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattikoulujen opettajaopistot	2 000 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	2 500 000
Maatalousalan oppilaitokset	6 000 000
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	50 000
Keskusammattikoulut	16 000 000
Vammaisten ammattikoulut	1 200 000
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	13 000 000
Merenkultuoppilaitokset	2 300 000
Teknilliset oppilaitokset	23 500 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	5 500 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	2 500 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset	9 000 000
Moottoriajoneuvojen hankkiminen	1 450 000
Yhteensä	85 000 000

1987 esitys	85 000 000
1986 menoarvio	71 560 000
1986 lisämenoarvio	9 200 000
1985 tilinpäätös	68 108 817

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 127 150 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinna- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset					
1.1 Jyväskylän hotelli- ja ravintolakoulu, opetus-hotelli					
— laajennus	1 660	10 400 000	6 265	1 400 000	10 400 000
— muutostyö	681	3 650 000	5 360		
2. Maatalousalan oppilaitokset					
2.1 Kokemäen maatalousoppilaitos					
— lisärakennus	3 527	18 600 000	5 274	500 000	1 600 000
— peruskorjaus	508	1 500 000	2 953		
2.2 Suonenjoen maatalousoppilaitos					
— lisärakennukset	2 673	14 400 000	5 387	350 000	1 800 000

2.3 Osaran maatalousoppilaitos, Hämeenkyrö					
— lisärakennus	3 125	16 700 000	5 344		1 000 000
— peruskorjaus	258	600 000	2 325	400 000	
2.4 Otavan maatalousoppilaitos, Mikkelin mlk					
— oppilasasuntola	672	3 300 000	4 911	200 000	1 100 000
2.5 Harjun maatalousoppilaitos, Virolahti					
— oppilasasuntola	580	2 900 000	5 000	200 000	1 200 000
2.6 Maatalousnormaalikoulu, Järvenpää					
— oppilasasuntola	580	3 100 000	5 345	100 000	800 000
2.7 Suunnittelu					1 000 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>8 500 000</u>
3. Keskusammattikoulut					
3.1 Österbottens centralityrkesskola, Vaasa					
— lisärakennus	3 919	24 300 000	6 201	5 700 000	
— peruskorjaus	2 707	11 550 000	4 267	(peruuntunut 886 000)	18 000 000
3.2 Keski-Suomen keskusammattikoulu, Jyväskylä					
— peruskorjaus	2 025	8 900 000	4 395	5 000 000	3 900 000
— oppilasasuntolan peruskorjaus	3 097	11 100 000	3 584	550 000	2 000 000
3.3 Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulun lisä- rakennuksen ja peruskorjauksen suunnittelu ..					700 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>24 600 000</u>
4. Vammaisten ammattikoulut					
4.1 Näkövammaisten ammattikoulu, Espoo					
— työpajan peruskorjaus	1 500	7 230 000	4 820	100 000	1 000 000
4.2 Kuhankosken erityisammattikoulu					
— kasvihuone ja huoltorakennus	1 060	3 010 000	2 840		
— henkilökunnan asunnot	210	950 000	4 524	2 500 000	2 200 000
— aluetyöt		740 000			
				<u>Yhteensä</u>	<u>3 200 000</u>
5. Metsä- ja puutalousoppilaitokset					
5.1 Joensuun metsä- ja puutalousopisto					
— uudisrakennus	4 546	28 500 000	6 269	14 300 000	6 000 000
5.2 Suunnittelu					1 000 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>7 000 000</u>

6. Teknilliset oppilaitokset

6.1 Kuopion teknillinen oppilaitos					
— opetustilat	3 923	26 000 000	6 628	18 050 000	10 600 000
— muutostyöt	1 650	5 300 000	3 212		
6.2 Lahden teknillinen oppilaitos					
— lisärakennus	2 383	15 700 000	6 588	13 050 000	8 000 000
— muutostyöt	3 913	11 300 000	2 888		
6.3 Helsingin teknillinen oppilaitos					
— kurssirakennuksen peruskorjaus	958	6 100 000	6 367	1 500 000	4 600 000
— Hietalahden rakennusten peruskorjaus ja suunnittelu	18 180	101 300 000	5 572	5 000 000	3 000 000
				(peruuntunut 1 225 000)	
6.4 Turun teknillinen oppilaitos					
— lisärakennus	4 772	28 600 000	5 993	1 100 000	1 800 000
— peruskorjaus	3 842	12 200 000	3 175		
				Yhteensä	28 000 000

7. Koti- ja laitostalousoppilaitokset

7.1 Elias Lönnrotin emäntäkoulu, Sammatti					
— asuntola	672	3 500 000	5 208	1 100 000	3 400 000
— peruskorjaus	514	1 000 000	1 946		
7.2 Kauhajoen kotitalousopisto					
— oppilasasuntola	841	4 600 000	5 470	1 500 000	3 100 000
7.3 Suunnittelu					1 800 000
				Yhteensä	8 300 000

8. Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset

8.1 Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos					
— lisärakennus	3 974	30 000 000	7 549	4 500 000	17 000 000
— muutostyöt	1 180	2 200 000	1 864		
				(peruuntunut 1 775 000)	
8.2 Suunnittelu					900 000
				Yhteensä	17 900 000

9. Terveystieteiden oppilaitokset

9.1 Savonlinnan sairaanhoito-oppilaitos					
— lisärakennus	890	7 200 000	8 090	2 300 000	4 900 000
9.2 Keski-Suomen sairaanhoito-oppilaitos					
— ruokalarakennus	815	6 350 000	7 790	1 500 000	4 850 000
9.3 Porin sairaanhoito-oppilaitos					
— lisärakennus	3 253	22 000 000	6 763	1 200 000	2 500 000
— peruskorjaus	1 415	6 000 000	4 240		
9.4 Oulun sairaanhoito-oppilaitos					
— lisärakennus	9 967	64 000 000	6 421	2 000 000	2 000 000
9.5 Hämeenlinnan sairaanhoito-oppilaitos					
— peruskorjaus	5 497	11 300 000	2 056	200 000	500 000
9.6 Kemin sairaanhoito-oppilaitos					
— peruskorjaus	3 550	15 000 000	4 225	200 000	1 000 000
9.7 Suunnittelu					2 000 000
				Yhteensä	17 750 000

10. Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettaja-

opiston perusparannustyön suunnittelu					500 000
---	--	--	--	--	---------

11. Tilapäisten oppilasasuntoloiden siirto- ja kunnostustyöt					1 000 000
--	--	--	--	--	-----------

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

2.7 Määrärahaa on tarkoitus käyttää lähinnä Loimaan, Alajärven ja Hyvinkään maatalousoppilaitosten sekä Lepaan puutarhaoppilaitoksen rakennushankkeiden suunnitteluun.

4.2 Hankkeelle on aikaisemmin myönnetty 2 500 000 mk momentilta 33.45.74.

5.2 Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa Evon metsäoppilaitosten rakennushankkeen suunnitteluun.

7.3 Määrärahaa on tarkoitus käyttää lähinnä Kotkan talouskoulun, Lepaan emäntäkoulun ja Kauhajoen kotitalousopiston rakennushankkeiden suunnitteluun.

8.2 Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa Rovaniemen taide- ja käsiteollisuusoppilaitoksen rakennushankkeen suunnitteluun.

9.7 Määräraha on tarkoitus käyttää lähinnä Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopilaitosten suunnitteluun ja sitä voidaan käyttää myös Kuopion sairaanhoito-oppilaitoksen rakennushankkeen suunnitteluun.

1987 esitys	127 150 000
1986 menoarvio	113 470 000
1985 tilinpäätös	146 982 000

88. *Kiinteistöjen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 704 000 mk seuraavasti:

a) Etelä-Savon metsäkoulun (Mikkelin mlk) toisen vaiheen rakennusten, rakennelmien, laitteiden ja harjoitusalueiden maanrakennustöiden lunastamiseksi valtiolle vuoden 1987 osuutena momentille ehdotetaan 3 533 000 mk. Toisen vaiheen kustannukset ovat noin 11 900 000 mk ja niihin on aikaisemmin myönnetty 1 300 000 mk.

b) Ylivieskan teknilliselle oppilaitokselle ostetun kiinteistön kauppahinnan yhdeksättä erää ja vuotuista korkoa varten momentille ehdotetaan 171 000 mk.

1987 esitys.....	3 704 000
1986 menoarvio.....	5 711 000
1985 tilinpäätös.....	12 530 000

61. Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 057 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 20 300 mk ehdotettavan toimen muutoksen johdosta sekä 2 000 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin puutarhatalouden peruslinjojen

harjoittelijoiden palkkausten sekä lomituksen lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 4 525 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 327 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Työsuhtepalkat	+ 1 959 700	26 853 600	+ 1	327
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 2 190 000	4 724 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 375 300	2 336 400	—	—
Yhteensä	+ 4 525 000	33 914 000	+ 1	327

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta momentilta 29.76.21.

Lisäperustelut:

Aikaisemmin väliaikaisena annettun koulutuk-

sen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhtepalkkoihin lisäystä 20 300 mk puutarhurin palkkaamiseksi 1.9.1987 lukien. Henkilön palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21.

1987 esitys	33 914 000
1986 menoarvio	29 389 000
1985 tilinpäätös	27 065 949

21. Metsien hoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää havainto- metsien käyttösuunnitelmien mukaisten metsänhoitotöiden suorittamisessa, metsänviljelymateriaalin hankinnassa ja tuottamisessa, jalostustoiminnassa sekä muissa metsänhoitotöissä tarpeellisiin palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin.

1987 esitys	700 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	453 976

22. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puun ja puutuotteiden hankinnasta ja myynnistä sekä korjuusta ja kuljetuksesta aiheutuviin palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin ja tapaturmantorjunnan ja työneuvonnan menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.61.

1987 esitys	2 200 000
1986 menoarvio	2 200 000
1985 tilinpäätös	1 737 201

24. Maatilatalouden menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk toiminnan laajenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lämmityspolttoainesten ja koneiden poltto- ja voiteluainesten han-

kintaan, koneiden ja rakennusten korjaukseen ja huoltoon, lannoitteiden ja ostorehujen hankintoihin, kunnallisveroihin, katumaksuihin sekä muihin maatilatalouden menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.61.

1987 esitys	36 700 000
1986 menoarvio	35 500 000
1985 tilinpäätös	34 725 157

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk toiminnan lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös teiden ja tieosuuksien kunnossapitoon, kiinteistön korjauksiin ja kunnossapitoon, työkonien käytön aiheuttamiin menoihin, veroihin ja metsänhoitomaksuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutilat	150 000
Metsät	1 200 000
Yhteensä	1 350 000

1987 esitys	1 350 000
1986 menoarvio	1 230 000
1985 tilinpäätös	1 093 214

70. Irtaimiston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 900 000 mk koulutilojen koneiden ja kaluston hankkimista varten.

1987 esitys	5 900 000
1986 menoarvio	5 500 000
1985 tilinpäätös	5 200 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 150 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tuorlan koulutila, Kaarina — kasvihuonelaitos	4 730	9 000 000	1 903	6 400 000	2 100 000
2. Kokemäen koulutila — kotieläinrakennus	2 356	6 500 000	2 759	1 000 000	4 900 000
3. Korsholman koulutila, Vaasa — kotieläinrakennus	2 770	8 000 000	2 888	3 300 000	3 150 000
4. Hyvinkään koulutila — kone- ja kalustohalli	700	2 300 000	3 286	—	500 000
5. Peruskorjaukset					1 000 000
6. Suunnittelu					500 000
				Yhteensä	12 150 000

1987 esitys.....	12 150 000
1986 menoarvio.....	11 200 000
1985 tilinpäätös.....	10 380 000

77. Perusparannukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 400 000 mk koulutilojen pellon- ja metsänparannus- sekä muita perusparannustöitä varten ja havaintometsien kulku- ja kuljetusteiden rakentamista, peruskuivatusta ja -metsitystä sekä metsänlannoituksia ja muita perusparannustöitä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutilat	750 000
Metsät	650 000
Yhteensä	1 400 000
1987 esitys	1 400 000
1986 menoarvio	1 350 000
1985 tilinpäätös	1 300 000

88. Maa-alueiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 750 000 mk koulutilojen ja vesialueiden opetustarkoitukseen käyttämisen ja tilojen kannattavan hoidon vuoksi sopivan tilusjaon aikaansaamiseksi sekä toiminnan kannalta muutoin tarpeellisten lisämäiden ja vesialueiden hankkimista varten sekä havaintometsien ja tonttialueiden hankkimista varten metsä- ja puutalousoppilaitoksille ostoin ja tilusvaihdoin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutilat	850 000
Metsät	900 000
Yhteensä	1 750 000
1987 esitys	1 750 000
1986 menoarvio	1 600 000
1985 tilinpäätös	1 650 000

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

30. Valtionosuus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Rehtorit ja opettajat	Virat ja toimet		Muutoksesta aiheutuva Va-koulutuksen vakinaistamisesta	Tuntiope- tuksen vakinaistamisesta
	1986	1987/1986		
Ammattioppilaitokset	2 822	+ 107	12	95
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	35	+ 8	2	5
Kauppaoppilaitokset	813	+ 238	28	200
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	96	+ 8	—	8
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	229	+ 46	2	30
Maatalousalan oppilaitokset	52	+ 14	—	—
Sosiaalialan oppilaitokset	12	+ 37	25	—
Teknilliset oppilaitokset	139	+ 10	—	10
Terveydenhuolto-oppilaitokset	47	+ 29	24	—
Yhteensä	4 245	+ 497	93	348

Edellä ehdotetusta muutoksesta 27 viran ja toimen lisäys aiheutuu viiden oppilaitoksen kunnallistamisesta ja 11 viran ja toimen lisäys vuoden 1986 lukumäärän oikaisusta. Lisäksi terveydenhuolto-oppilaitoksissa aiheutuu kolmen uuden viran ja toimen perustaminen vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionosuutena ja -avustuksena ulkomaalaisten oppilaiden koulutuskustannusten maksamiseksi oppilai-

osten ylläpitäjille sekä tuntikehyskokeilun ja urheilijoiden ammatillisen koulutuksen kokeilun johdosta maksettaviin opettajien lisätyökorvauksiin.

Momentille merkitään ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84, 624/85) mukaiseen valtionosuuteen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionosuussäännösten mukaisiin loppusuorituksiin ja opetusministeriön määräämin perustein myös

ammattioppilaitosten tuntikehyskokeilun johdosta maksettaviin opettajien lisätyökorvauksiin valtionosuutena 1 209 585 000 mk eli lisäystä 168 621 000 mk seuraavasti:

a) Ammatillisten oppilaitosten rehtorien ja opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten momentille merkitään lisäystä 95 620 000 mk, mistä 30 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 10 495 000 mk uusien rehtorien ja opettajien palkkaamisesta, mistä 8 449 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.76.21, sekä 500 000 mk oppilaanohjauksen, tukiopetuksen ja tuntiopetuksen lisääntymisestä, 2 460 000 mk viiden oppilaitoksen kunnallistamisesta siirtona momentilta 29.67.50, 12 921 000 mk aikaisempiin vuosiin kohdistuvista loppusuorituksista, 30 000 000 mk määrärahan oikaisusta, 2 544 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta sekä 6 700 000 mk kuntien eläkemaxun kohoamisesta. Kun sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta vähennetään 1 699 000 mk, lisäys on 93 921 000 mk.

b) Viitaten eräiden ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin (498/83) merkitään momentille lisäystä 1 810 000 mk, mistä 598 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 1 200 000 mk koulumatkojen lisääntymisestä sekä 12 000 mk oppilaitosten kunnallistamisesta siirtona momentilta 29.67.50. Kun momentilta vähennetään 1 617 000 mk käyttösuunnitelman oikaisuna, lisäys on 193 000 mk.

c) Oppilasasuntolasta aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten merkitään momentille lisäystä 3 529 000 mk, mistä 332 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 1 000 000 mk uusista oppilasasuntoloista, 135 000 mk oppilaitosten kunnallistamisesta siirtona momentilta 29.67.50, 417 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista loppusuorituksista sekä 1 645 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta.

d) Vuokrasta ja vuokra-arvoista aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten merkitään momentille lisäystä 31 575 000 mk, mistä 1 733 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 2 000 000 mk korjaus- ja kunnossapitokustannusten lisääntymisestä, 6 000 000 mk tilojen lisääntymisestä, 430 000 mk oppilaitosten kunnallistamisesta siirtona momentilta 29.67.50, 15 000 000 mk määrärahan oikaisusta, 3 958 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista loppusuori-

tuksista sekä 2 454 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta.

e) Muiden menojen valtionosuutta varten merkitään lisäystä 44 429 000 mk, mistä 6 900 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 7 760 000 mk oppilasmäärän lisääntymisestä, 3 860 000 mk väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta, 10 000 000 mk kalustohankintojen ja opintososiaalisten etujen lisääntymisestä, 10 000 000 mk määrärahan oikaisusta, 3 759 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista loppusuorituksista sekä 2 150 000 mk oppilaitosten kunnallistamisesta siirtona momentilta 29.67.50. Kun 5 026 000 mk vähennetään käyttösuunnitelman oikaisuna, lisäys on 39 403 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus rehtorien ja opettajien palkkaus-kustannuksiin	650 197 000
Valtionosuus koulukuljetuksiin	36 093 000
Valtionosuus oppilasasuntolasta aiheutuviin kustannuksiin	18 454 000
Valtionosuus vuokrasta ja vuokra-arvoista aiheutuviin kustannuksiin	115 770 000
Valtionosuus muihin menoihin	389 071 000
Yhteensä	1 209 585 000

1987 esitys	1 209 585 000
1986 menoarvio	1 040 964 000
1986 lisämenoarvio	8 397 000
1985 tilinpäätös	998 982 996

32. Kunnallisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 8 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77, 1022/83, 965/85) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—1986 myöntämistä sekä vuonna 1987 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään 53 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1987 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollis-

ta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1987 esitys.....	8 550 000
1986 menoarvio.....	8 550 000
1985 tilinpäätös.....	6 834 074

33. Lisäavustus kunnille oppilaiden matkakustannuksiin

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lisäavustuksena Lapin läänin kunnille keskiasteen oppilaitosten pitkämatkaisten oppilaiden koulunkäyntiin liittyviin viikonloppumatkoista aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	400 000
1986 menoarvio.....	300 000

34. Ylimääräinen valtionavustus kunnallisten ammatillisten oppilaitosten palvelutoimintaan

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk ylimääräisenä hankekohtaisena valtionavustuksena kunnallisten ammatillisten oppilaitosten yritysvalvontatoiminnan käynnistämistä varten.

1987 esitys.....	1 000 000
------------------	-----------

37. Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 183 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan sekä 2 momentin ja 13 §:n, 16 §:n, 19 §:n, 23 §:n ja 48 a §:n (1/85) mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen sekä ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84, 624/85) 4 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionosuusien suorittamiseen. Lisäys on 43 800 000 mk.

1. Valtionosuus ja -avustus huoneistojen hankkimiseen. Alamomentille ehdotetaan 85 800 000 mk eli lisäystä 28 800 000 mk kunnallisten ammatillisten oppilaitosten huoneistojen ja oppilasasuntoloiden hankkimiseen tarkoitettuja vuonna 1987 maksettavia rakennusavustuksia ja valtionosuuksia varten. Lisäys aiheutuu avustettavien rakennustöiden lisääntymisestä muun muassa valtioneuvoston tulopoliittisten

ratkaisujen yhteydessä tekemän päätöksen seurauksena. Ehdotetaan, että vuonna 1987 saataviin hyväksyä kunnallisten ammatillisten oppilaitosten perustamissuunnitelmia ja toteuttamisohjelmia enintään sellainen määrä, että valtionosuusien ja -avustusten osuus vastaa perustamissuunnitelmien kustannusarvioista 25 000 000 mk ja toteuttamisohjelmien kustannusarvioista 35 000 000 mk. Kassamenoja edellä mainituista ja aikaisempina vuosina hyväksytyistä suunnitelmista ja ohjelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1988 80 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että perustamissuunnitelmia ja toteuttamisohjelmia, joiden valtionosuus suoritetaan jälkirahoituksena, saadaan hyväksyä vuonna 1987 enintään siten, että niiden hyväksyttävien kustannusarvioiden määrä perustamissuunnitelmien osalta on 240 000 000 mk ja toteuttamisohjelmien osalta 380 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset.....	52 000 000
Kauppaoppilaitokset.....	6 100 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset.....	2 500 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset.....	15 500 000
Maatalousalan oppilaitokset.....	6 000 000
Sosiaalialan oppilaitokset.....	3 000 000
Teknilliset oppilaitokset.....	200 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset.....	500 000
Yhteensä	85 800 000

2. Valtionosuus ja -avustus laitehankintoihin.

Alamomentille ehdotetaan 87 200 000 mk koneiden ja kaluston perustamiskustannusten valtionosuutta ja -avustusta varten. Lisäys on 10 000 000 mk, mikä aiheutuu uusien huoneistojen kone- ja kalustohankinnoista, koulunuudistukseen liittyvien linjamuutosten aiheuttamista laitehankinnoista sekä atk-laitehankinnoista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset.....	67 500 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset.....	500 000
Kauppaoppilaitokset.....	5 000 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset.....	1 000 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset.....	7 000 000
Maatalousalan oppilaitokset.....	1 000 000
Sosiaalialan oppilaitokset.....	1 000 000
Teknilliset oppilaitokset.....	2 200 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset.....	2 000 000
Yhteensä	87 200 000

3. Valtionosuus ja -avustus maatalon ja harjoitusmetsän perustamiskustannuksiin. Alamomentille ehdotetaan 10 000 000 mk oppilaitosten koulutiloina tarvittavien maatilojen perustamiskustannusten valtionosuutena ja -avustuksena.

Määrärahaa voidaan käyttää maa-alueiden, huoneistojen, koneiden, kaluston ja kotieläinten hankkimiseen. Lisäys on 5 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan hyväksyä perustamissuunnitelmia ja toteuttamishojelmia sellainen määrä, että niistä ja aikaisempina vuosina hyväksytyistä suunnitelmista ja ohjelmista aiheutuvat kassamenot ovat vuonna 1988 yhteensä enintään 12 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	2 400 000
Maatalousalan oppilaitokset	7 600 000
Yhteensä	10 000 000

1987 esitys	183 000 000
1986 menoarvio	139 200 000
1985 tilinpäätös	89 936 000

(38.) *Lisäavustus kehitysalueiden ammatillisille oppilaitoksille*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annettuun lakiin (1035/81) viitaten poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 9 250 000 mk.

1986 menoarvio	9 250 000
1985 tilinpäätös	17 577 255

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

50. Valtionavustus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Rehtorit ja opettajat	Virat ja toimet		Muutoksesta aiheutuuta Va-koulutuksen vakinaistamisesta	Tuntiope- tuksen vakinaistamisesta
	1986	Muutos 1987/1986		
Ammattioppilaitokset	22	—	—	—
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	24	—	—	—
Kauppaoppilaitokset	269	—36	10	40
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	132	—	2	6
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	50	—10	—	1
Maatalousalan oppilaitokset	67	—9	—	—
Sosiaalialan oppilaitokset	47	+10	9	—
Teknilliset oppilaitokset	10	—	—	—
Terveystieteiden oppilaitokset	41	—	—	—
Yhteensä	662	—45	21	47

Edellä ehdotetusta muutoksesta on vähennystä 123 virkaa ja tointa, mistä 27 aiheutuu viiden oppilaitoksen kunnallistamisesta, viisi Aitoon kotitalouskeskikoulun siirrosta momentille 29.76.53 ja kolme Lahden talouskoulun osuutena toiminnan loppumisen johdosta ja 88 vuoden 1986 lukumäärän oikaisusta. Näistä neljän oppilaitoksen kunnallistaminen ja Aitoon kotitalouskeskikoulun määrärahojen siirto on suoritettu vuoden 1986 lisämenoarviossa. Lisäksi sosiaalialan oppilaitoksissa aiheutuu kahdeksan uuden viran ja toimen perustaminen kevään 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena ulkomaalaisten oppilaiden koulutuskustannusten maksamiseksi oppilaitosten ylläpi-

täjille sekä urheilijoiden ammatillisen koulutuksen kokeilun johdosta maksettaviin opettajien lisätyökorvauksiin.

Momentille merkitään ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84) mukaiseen valtionavustukseen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionapuseännösten mukaisiin loppusuorituksiin lisäystä 2 656 000 mk seuraavasti:

a) Ammatillisten oppilaitosten rehtorien ja opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionavustusta varten merkitään lisäystä 7 626 000 mk, mistä 4 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 2 626 000 mk uusien rehtorien ja opettajien palkkaamisesta, mistä 1 253 000 mk on aikaisemmin suoritettu mo-

mentilta 29.76.21 ja 960 000 mk momentilta 29.57.50 sekä 1 000 000 mk oppilaanohjauksen, tukiopetuksen ja tuntiopetuksen lisääntymisestä. Kun viiden oppilaitoksen kunnallistamisen johdosta vähennetään 2 460 000 mk siirtona momentille 29.65.30, Aitoon kotitalouskeskikoulun osuutena 460 000 mk siirtona momentille 29.76.53 sekä Lahden talouskoulun osuutena 207 000 mk, ennakoina ja loppusuorituksina 7 804 000 mk ja käyttösuunnitelman oikaisuna 1 318 000 mk, vähennys on 4 623 000 mk.

b) Viitaten eräiden ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin (498/83) ehdotetaan lisäystä 976 000 mk, mistä 54 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 600 000 mk koulumatkojen lisääntymisestä, 311 000 mk edelliseen vuoteen kohdistuvista loppusuorituksista ja 11 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta. Kun oppilaitosten kunnallistamisen johdosta vähennetään 12 000 mk siirtona momentille 29.65.30, lisäys on 964 000 mk.

c) Oppilajasuntolasta aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään lisäystä 996 000 mk, mistä 65 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 600 000 mk uusista oppilajasuntoloista, 250 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista loppusuorituksista ja 81 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta. Kun oppilaitosten kunnallistamisen johdosta vähennetään 135 000 mk siirtona momentille 29.65.30 ja Aitoon kotitalouskeskikoulun osuutena 175 000 mk siirtona momentille 29.76.53, lisäys on 686 000 mk.

d) Vuokrista ja vuokra-arvoista aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään lisäystä 3 543 000 mk, mistä 184 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 850 000 mk korjaus- ja kunnossapitokustannusten lisääntymisestä, 1 600 000 mk tilojen lisääntymisestä ja 909 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta. Kun oppilaitosten kunnallistamisen johdosta vähennetään 430 000 mk siirtona momentille 29.65.30 ja Aitoon kotitalouskeskikoulun osuutena 10 000 mk siirtona momentille 29.76.53 sekä Lahden talouskoulun osuutena 34 000 mk ja edellisten vuosien loppusuorituksina 210 000 mk, lisäys on 2 859 000 mk.

e) Muiden menojen valtionavustusta varten merkitään lisäystä 7 712 000 mk, mistä 568 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 2 502 000 mk oppilasmäärän lisääntymisestä, 1 375 000 mk väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta sekä 1 150 000 mk siirtona momentilta 29.57.50, 500 000 mk valtionavustukseen oikeut-

tavien uusien menojen johdosta, 1 300 000 mk kalustohankintojen ja opintososiaalisten etujen lisääntymisestä ja 317 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta. Kun oppilaitosten kunnallistamisen johdosta vähennetään 2 150 000 mk siirtona momentille 29.65.30 ja Aitoon kotitalouskeskikoulun osuutena 280 000 mk siirtona momentille 29.76.53 sekä Lahden talouskoulun osuutena 200 000 mk ja edellisten vuosien loppusuorituksina 2 312 000 mk, lisäys on 2 770 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionavustus rehtorien ja opettajien palkkuskustannuksiin	70 081 000
Valtionavustus koulukuljetuksiin	3 664 000
Valtionavustus oppilajasuntolasta aiheutuviin kustannuksiin	3 799 000
Valtionavustus vuokrista ja vuokra-arvoista aiheutuviin kustannuksiin	13 155 000
Valtionavustus muihin menoihin	41 201 000
Yhteensä	131 900 000

1987 esitys	131 900 000
1986 menoarvio	129 244 000
1986 lisämenoarvio	-3 417 000
1985 tilinpäätös	192 114 251

51. Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 540 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) nojalla suoritettaviin menoihin. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös 31.7.1987 lakkautettavan Sulkavan Invalidien Ammattioppilaitoksen henkilökunnan palkkausmenoihin kahden kuukauden koulutusajalta henkilöstön siirtyessä vankeinhoitolaitoksen palvelukseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään invalidien ammattioppilaitosten palkkausmenoihin tarkoitettua valtionapua varten 37 240 000 mk. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saataisiin vuonna 1987 hyväksyä kaksi uutta opettajaa ja kaksi uutta muuta henkilöä. Alamomentille merkitään lisäystä 5 840 000 mk, mistä 340 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä ja 1 500 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 4 000 000 mk siirtona tämän momentin alamomentilta 2. Kun alamomentilta vähennetään 800 000 mk 31.7.1987 lakkautettavan Sulkavan Invalidien Ammattioppilaitoksen osuutena luvun 25.50 perusteluihin viitaten, lisäys on 5 040 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 456 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille merkitään valtionapuna invalidien ammattioppilaitosten muihin menoihin 30 240 000 mk. Alamomentille merkitään lisäystä 2 200 000 mk, mistä 1 200 000 mk aiheutuu uusien rakennusten lainojen korko- ja kuoletusmenoista, 600 000 mk kustannusten noususta ja 400 000 mk keskiasteen koulunuudistuksen aiheuttamasta kalustohankintojen lisätarpeesta. Kun alamomentilta vähennetään 4 000 000 mk siirtona alamomentille 1 ja 700 000 mk luvun 25.50 perusteluihin viitaten 31.7.1987 lakkautettavan Sulkavan Invalidien Ammattioppilaitoksen osuutena, vähennys on 2 500 000 mk.

1987 esitys.....	67 480 000
1986 menoarvio.....	64 940 000
1985 tilinpäätös.....	59 143 000

52. *Ylimääräinen avustus erälle amatillista peruskoulutusta antaville oppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk, mistä 600 000 mk ylimääräisenä avustuksena yksityisten amatillisten oppilaitosten yrityspalvelutoiminnan käynnistämiseen ja 50 000 mk ylimääräisenä avustuksena ohjelmistotuotantoa ja välitystä varten tarvittaviin menoihin sekä 550 000 mk Keski-Pohjanmaan emäntäkoulun ja Päijät-Hämeen maatalousoppilaitoksen toiminnan turvaamiseksi myönnettävään ylimääräiseen avustukseen.

1987 esitys.....	1 850 000
1986 menoarvio.....	650 000
1985 tilinpäätös.....	2 585 000

53. *Yksityisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 582 000 mk. Lisäys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77, 1022/83, 965/85) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—86 myöntämistä sekä vuonna 1987 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään 3 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainansaaajalta perittävä kor-

ko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1987 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaaajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys.....	1 582 000
1986 menoarvio.....	1 482 000

57. *Valtionavustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 16 900 000 mk. Lisäys on 995 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden amatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 2 kohdan sekä 2 momentin ja 13 §:n, 16 §:n ja 19 §:n sekä amatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84, 624/85) 7 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksien suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 6 500 000 mk yksityisten amatillisten oppilaitosten huoneistojen ja oppilasasuntoloiden hankkimiseen tarkoitettuun valtionavustukseen vuonna 1987 maksettavia rakennusavustuksia varten. Vähennys on 1 605 000 mk.

Ehdotetaan, että perustamissuunnitelmia ja toteuttamishojoelmia, joiden valtionavustus suoritetaan jälkirahoituksena, saadaan hyväksyä vuonna 1987 siten, että niiden kustannusarvioiden määrä on kumpienkin osalta erikseen enintään 45 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kauppaoppilaitokset.....	3 000 000
Koti- ja laitotalousoppilaitokset.....	2 000 000
Maatalousalan oppilaitokset.....	1 500 000
Yhteensä	6 500 000

2. *Valtionavustus laitehankintoihin.* Alamomentille ehdotetaan 10 000 000 mk koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin myönnettävää valtionavustusta varten. Lisäys on 2 600 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset	300 000
Kauppaoppilaitokset	7 000 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	800 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	200 000
Maatalousalan oppilaitokset	400 000
Sosiaalialan oppilaitokset	200 000
Teknilliset oppilaitokset	500 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset	600 000
Yhteensä	10 000 000

3. *Valtionavustus maatilan perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk yksityisten koti- ja laitostalousoppilaitosten koulutiloina tarvittavien maatilojen perustamiskustannuksiin. Määrärahaa voidaan käyt-

tää maa-alueiden, huoneistojen, koneiden, kaluston ja kotieläinten hankkimiseen.

1987 esitys	16 900 000
1986 menoarvio	15 905 000
1986 lisämenoarvio	—1 280 000
1985 tilinpäätös	11 836 000

(58.) *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille ammatillisille oppilaitoksille*

Ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annettuun lakiin (1035/81) viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 85 000 mk.

1986 menoarvio	85 000
1985 tilinpäätös	432 738

69. Ammatillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset

Ammattikurssitoiminta käsittää työllisyyskoulutuslainsäädännön perusteella järjestettävän työllisyyskoulutuksen sekä ammatillisten oppilaitosten toimesta järjestettävän muun ammattikurssitoiminnan.

Työllisyyskoulutuksen määrälliseksi tavoitteeksi vuonna 1987 asetetaan keskimäärin 17 000 koulutettavaa. Korkeakoulujen työllisyyskoulutus pidetään vuonna 1987 määrällisesti samalla tasolla kuin vuonna 1986 eli koulutuksen osuus työllisyyskoulutuksen kokonaismäärästä on noin 10 500 oppilaskuukautta, josta yrittäjäkoulutusta enintään 8 000 oppilaskuukautta.

Työllisyyskoulutuksessa toteutetaan säästö- ja rationalisointitoimia mm. kurssikeskusten työnjakoa kehittämällä. Työllisyyskoulutuksen tehokkuuden ja taloudellisuuden parantamiseksi selvitetään mahdollisuudet muuttaa työllisyyskoulutuksen hallinnollista järjestelyä siten, että työvoimaministeriö ostaisi työllisyyskoulutuspalvelut ammatillisilta kurssikeskuksilta, ammatillisilta oppilaitoksilta ja korkeakouluilta.

26. (29.76.27) *Ammatilliset pätevyystutkinnot* (arviomääräraha)

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, tutkittavien määrän lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käyt-

tetään ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain (32/72) mukaisiin menoihin.

1987 esitys	2 150 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	1 729 635

27. *Työllisyyskoulutus* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 91 600 000 mk, mistä 59 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta, 18 000 000 mk toiminnan laajentumisesta, 9 500 000 mk kustannusten noususta ja 1 500 000 mk kertamenosta ammatillisten kurssikeskusten maksullisen palvelutoiminnan käynnistämiskustannuksia varten sekä 3 600 000 mk kuntien eläkemaksun kohoamisesta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 000 000 mk aikaisemmin vuokratun kaluston vuokrina momentin 29.69.70 perusteluihin viitaten, lisäys on 86 600 000 mk. Ehdotetaan, että korkeakoulujen työllisyyskoulutukseen saadaan vuonna 1987 myöntää aloittamislupia niin, että niiden hyväksyttävät kustannusarviot ovat yhteensä 47 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76, muut. 606/84, 85/86) ja asetuksen (206/76) perusteella työllisyyttä edistävän ammattikurssitoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, suunnittelu- ja tarkastustyövoiman matkamenoihin, opetussuunnitelmien painatukseen,

atk-menoihin, opetusmenetelmien kehittämiseen ja opettajien koulutukseen sekä henkilöstön työelämään osallistumisesta aiheutuviin korvauksiin ja koneiden ja laitteiden vuokraukseen silloin, kun se on valtion kannalta edullisinta voimakkaasti kehittyvien koneiden ja laitteiden sekä suurten kuljetusajoneuvojen ja maansiirtokoneiden saamiseksi työllisyyskoulutuskurssien käyttöön. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää Kainuun ja Lapin laaja-alaisten, maakunnallisten koulutus- ja kokeiluprojektien yleissuunnitteluun ja toteuttamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaukset ammatillisille kurssikeskuksille ja muille työllisyyskurssien järjestäjille ...	659 600 000
Korvaukset palkkamenoista	
— opettajat	287 224 000
— muu henkilökunta	50 376 000
	337 600 000
Korvaus muista käyttömenoista, mistä koneiden ja laitteiden vuokraukseen enintään 35 000 000 mk..	322 000 000
Suunnittelu- ja tarkastustyövoiman matkamenot, opetussuunnitelmien painatus, opetusmenetelmien ja koulutuksen laadullinen kehittäminen sekä opettajien koulutus	4 785 000
Rehtoreiden ja opettajien osallistumisesta käytännön työelämään aiheutuvien kustannusten korvaus	3 600 000
Maksullisen palvelutoiminnan käynnistämiseen (kertameno)	1 500 000
Yhteensä	669 485 000

1987 esitys	669 485 000
1986 menoarvio	582 885 000
1985 tilinpäätös	567 200 008

28. Valtion ammatillisten oppilaitosten muut ammattikurssit

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 500 000 mk, mikä aiheutuu kurssitarpeen lisääntymisen aiheuttamasta toiminnan laajenemisesta sekä metsä- ja puutalousalan koulutuksen aikaisemmin suorittaneille uusien opetussuunnitelmien mukaisen pätevyyden suorittamiseksi kokeilu- luonteisesti järjestettävistä ammattikursseista.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion ammatillisten oppilaitosten muiden ammattikurssien, teknillisten alojen opiskelijoille oppilaitoksissa kesäisin järjestettävien harjoittelukurssien sekä työsuhteissa oleville järjestettävän lyhytkestoisien koulutuksen järjestämisestä aiheutuviin palkkaus- ja kulutusmenoihin. Metsätalousalan kurssitoimintaan varattua määrärahaa saadaan

käyttää edelleen myös maatalousalan oppilaitosten oppilaille annettavaan metsätalouden erikoisopetukseen ja kursseja saadaan järjestää erityisistä syistä myös välittömästi ammattikasvatushallituksen toimesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 350 000 mk oppilaitosten järjestämien kurssien suunnittelua ja kehittämistä varten. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään 41 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koti- ja laitostalousoppilaitosten ammattikurssitoiminta	900 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitosten ammattikurssitoiminta	900 000
Maatalousalan ammattikurssitoiminta	3 800 000
Metsätalousalan ammattikurssitoiminta	7 900 000
Teknillisten oppilaitosten ammattikurssitoiminta	6 800 000
Merenkulkualan ammattikurssitoiminta	700 000
Ammattioppilaitosten ammattikurssitoiminta	2 300 000
Saamelaisalueen ammatillisen koulutuskeskuksen ammattikurssitoiminta	100 000
Terveystieteiden ammattikurssitoiminta	2 800 000
Sosiaalialan ammattikurssitoiminta	1 600 000
Hotelli- ja ravintolooppilaitosten ammattikurssitoiminta	200 000
Yhteensä	28 000 000
1987 esitys	28 000 000
1986 menoarvio	25 500 000
1985 tilinpäätös	39 967 848

30. Ammatillisten kurssikeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammattikurssikeskusten korkotukiluotoista annetun lain (501/70) ja siihen liittyvän valtioneuvoston päätöksen (605/70) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkotukea maksetaan luottolaitosten vuosina 1971—86 myöntämistä ja vuonna 1987 myönnettäviksi ehdotetuista, enintään 2 000 000 markkaan nousevista kurssikeskusten omien huoneistojen hankkimiseen ja niiden hankkimisesta aiheutuneiden velkojen vakuuttamiseen tarkoitetuista pitkäaikaisista halpalkoista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 ³/₄ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen

vuotta 1987 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännösten estämittä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta peritävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1987 esitys.....	300 000
1986 menoarvio.....	300 000
1985 tilinpäätös.....	208 357

33. Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten muut ammattikurssit

Momentille ehdotetaan 27 890 000 mk. Lisäys on 1 670 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammattillisten kurssikeskusten järjestämien muiden ammattikurssien sekä ammattillisten oppilaitosten rahoituksesta annettun lain (494/83, muut. 142/84, 624/85) 12 §:n mukaisen kurssitoiminnan valtionosuuden ja -avustuksen suorittamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että ammattillisten kurssikeskusten järjestämistä kurssista aiheutuviin menoihin voidaan myöntää enintään 85 prosentin suuruinen valtionavustus.

1. *Valtionosuus ja -avustus kurssiosaston johtajan palkkaukseen.* Alamomentille ehdotetaan 2 740 000 mk kurssiosaston johtajien tai vastaavien palkkauksen valtionosuuteen ja -avustukseen. Lisäys 500 000 mk aiheutuu viiden uuden kurssiosaston johtajan palkkauksesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 38 valtionosuuteen tai -avustukseen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionavustus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 25 150 000 mk. Lisäys 1 170 000 mk aiheutuu toiminnan lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattilliset kurssikeskukset	9 000 000
Ammattioppilaitokset	4 000 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	200 000
Kauppaoppilaitokset	6 500 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	450 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	2 200 000
Maatalousalan oppilaitokset	500 000
Sosiaalialan muut ammattikurssit	700 000
Teknilliset oppilaitokset	1 200 000
Terveydenhuolto-oppilaitokset	400 000
Yhteensä	25 150 000

1987 esitys.....	27 890 000
1986 menoarvio.....	26 220 000

50. Valtionavustus ammattillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Rehtorit ja opettajat:	Virat ja toimet	
	1986	Muutos ± 1987/1986
Erikoisalojen ammattikoulut	185	+ 1
Ammattiopistot	82	+ 2
Liikealan erikoisoppilaitokset	85	+ 2
Muu henkilöstö:		
Erikoisalojen ammattikoulut	101	—
Ammattiopistot	73	—
Liikealan erikoisoppilaitokset	41	—
Yhteensä	567	+ 5

Momentille merkitään ammattillisten oppilaitosten rahoituksesta annettun lain (494/83, muut. 142/84, 624/85) mukaiseen valtionavustukseen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionapuseränsäännösten mukaisesti loppusuorituksiin valtionavustuksena lisäystä 3 049 000 mk seuraavasti:

a) Ammattillisten erikoisoppilaitosten rehtorien ja opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionavustusta varten merkitään lisäystä 1 726 000 mk, mistä 426 000 mk aiheutuu uusien opettajien palkkaamisesta sekä 1 300 000 mk aikaisempiin vuosiin kohdistuvista loppusuorituksista. Kun käyttösuunnitelman oikaisuna vähennetään 9 432 000 mk, vähennys on 7 706 000 mk.

b) Oppilasasuntolasta aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään lisäystä 450 000 mk, mistä 50 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 400 000 mk uusista oppilasasuntoloista.

c) Vuokrista ja vuokra-arvoista aiheutuvien kustannusten valtionavustusta varten merkitään käyttösuunnitelman oikaisuna vähennystä 1 525 000 mk.

d) Muiden menojen valtionavustusta varten merkitään lisäystä 11 830 000 mk, mistä 300 000 mk aiheutuu kalustohankintojen lisääntymisestä, 573 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista loppusuorituksista ja 10 957 000 mk käyttösuunnitelman oikaisusta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionavustus rehtorien ja opettajien palkkaukseen	26 746 000
Valtionavustus oppilasasuntolasta aiheutuviin kustannuksiin	2 950 000
Valtionavustus vuokrista ja vuokra-arvoista aiheutuviin kustannuksiin	10 475 000
Valtionavustus muihin menoihin	32 585 000
Yhteensä	72 756 000

1987 esitys.....	72 756 000
1986 menoarvio.....	69 707 000

51. *Ylimääräinen valtionavustus erälle ammattioppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk ylimääräisenä valtionavustuksena erälle ammattioppilaitoksille, mistä 500 000 mk erikoisalojen ammattikoulujen muuta ammattikurssitoimintaa varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattienedistämislaitokselle	3 800 000
Liikenneopettajien tutkinnon järjestämiseen	1 400 000
Finnairin ilmailuopistolle	700 000
Pohjois-Suomen teollisuusopistolle	800 000
Pohjanmaan yrittäjäopistolle	400 000
Erikoisalojen ammattikoulujen muuhun ammattikurssitoimintaan	500 000
Yhteensä	7 600 000
1987 esitys	7 600 000
1986 menoarvio	6 600 000
1985 tilinpäätös	5 005 000

52. *Ammatillisten erikoisoppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 300 000 mk. Vähennys on 76 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77, 1022/83, 965/85) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—86 myöntämistä pitkäaikaisista halpakorkeisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 3/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla ennen vuotta 1987 myönnettyjen korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	376 000

57. *Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentin alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi.

Momentille ehdotetaan 6 600 000 mk ammatillisten erikoisoppilaitosten koneiden ja kaluston valtionavustusta varten. Lisäys on 356 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin sekä 16 §:n sekä ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84) 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1987 esitys	6 600 000
1986 menoarvio	6 243 500

59. (29.76.55) *Valtionapu kirjeopiskelua varten*

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen kirjeopiskelun ja -opetuksen valtionavusta annetun lain (1079/79) perusteella. Määrärahasta saadaan käyttää lain (1015/81) 4 §:n mukaiseen valtionapuun 6 300 000 mk sekä 7 §:n mukaiseen valtionapuun enintään 200 000 mk.

1987 esitys	6 500 000
1986 menoarvio	6 000 000
1985 tilinpäätös	5 799 800

70. *Kone- ja kalustobankinnat (siirtomääräraha)*

Työllisyyskoulutuksen järjestämiseen tarvittavien koneiden ja kaluston hankintaa varten momentille ehdotetaan 22 000 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu momentin 29.69.27 perusteluihin viitaten aikaisemmin vuokratun kaluston hankinnasta.

1987 esitys	22 000 000
1986 menoarvio	19 000 000
1985 tilinpäätös	18 500 000

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 2 702 000 mk Rovaniemen ammatillisen kurssikeskuksen opetusläm-

pökeskuksen rakentamista varten. Hankkeen kustannusarvio on 7 000 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 5 300 000 mk, mistä 1 001 761 mk on peruuntunut.

1987 esitys	2 702 000
1986 menoarvio	400 000
1986 lisämenoarvio	1 100 000
1985 tilinpäätös	5 790 000

74. Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus

Vuonna 1987 arvioidaan olevan 9 000 voimassa olevaa oppisopimusta. Tämän lisäksi vuotuisen koulutusopimusten arvioidaan lisääntyvän noin 5 000:sta noin 6 500:aan.

08. Keskustoimikunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk, mikä aiheutuu palkkioiden ja matkakustannusten noususta sekä keskiasteen koulunuudistuksen edellyttämästä oppiohjelmien uusimisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslain (422/67) 25 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen menojen suorittamiseen.

1987 esitys	750 000
1986 menoarvio	680 000
1985 tilinpäätös	700 000

27. Kurssitoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslaissa (422/67) edellytettävien tietopuolisten kurssien järjestämiseen sekä kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkimiseen niitä varten.

1. *Kurssitoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 270 000 mk oppilasmäärän kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tietopuolisten kurssien järjestämiseen. Alamomentin loppusumma on 21 950 000 mk.

2. *Kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkiminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tietopuolisten kurssien järjestämistä varten tarvittavan kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkimiseen. Alamomentin loppusumma on enintään 300 000 mk.

1987 esitys	22 250 000
1986 menoarvio	21 800 000
1985 tilinpäätös	20 796 335

30. Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslain (422/67, muut. 841/84 ja 1067/85) 22, 27 ja 28 §§:ien nojalla suoritettaviin valtionosuuksiin.

1. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk, mistä 270 000 mk aiheutuu kolmen uuden päätoimisen koulutustarkastajan palkkaamisesta sekä 60 000 mk kahden uuden toimistovirkailijan palkkaamisesta valtioneuvoston 29.1.1986 tekemän koulutustakuujärjestelmän kehittämistä koskevan periaatepäätöksen toimeenpanon johdosta. Alamomentin määrärahaa käytetään kunnille ja kuntainliitoille myönnettäviin avustuksiin. Alamomentin loppusumma on 3 720 000 mk.

2. *Lisätty valtionosuus kehitysalueella oleville kunnille.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 440 000 mk.

1987 esitys	4 160 000
1986 menoarvio	3 830 000
1985 tilinpäätös	3 097 595

40. Korvaus työnantajille (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslain 28 §:n mukaisesti koulutuskorvauksiin työnantajille sekä lisäkorvauksiin kehitysalueella.

1. *Korvaus oppi- ja koulutusopimuksen tekneille työnantajille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 15 800 000 mk toiminnan laajenemisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää työnantajille maksettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 142 000 000 mk.

2. *Lisäkorvaus työnantajille kehitysalueella.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, oppisopimusten määrän kasvun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää lisäkorvauksiin työnantajille kehitysalueella. Alamomentin loppusumma on 6 000 000 mk.

1987 esitys	148 000 000
1986 menoarvio	131 400 000
1985 tilinpäätös	65 538 618

76. Ammatik素vatuksen muut menot

08. *Oppilaskunnat ja oppilaitostuimikunnat*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisten oppilaitosten oppilaskuntien ja oppilaitostuimikuntien menoihin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	336 716

21. *Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen*

Väliaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa oli aikaisempina vuosina aloittaneet huomioon ottaen vuoden 1985 lopussa yhteensä 12 767 oppilasta. Keskiasteen koulutuksen kehittämissuohjelmassa vuosille 1986—1988 on väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärätavoitteena 7 000 aloituspaikkaa vuonna 1986. Aikaisemmin aloittaneet sekä aikuisille tarkoitettu väliaikaisessa koulutuksessa olevat mukaan lukien koulutuksessa on 11 300 oppilasta. Kehittämissuohjelmassa vuoden 1987 osalta väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärätavoitteena on 5 000 aloituspaikkaa. Lisäksi aikuisten ammatillisessa peruskoulutuksessa on 300 aloituspaikkaa. Vuonna 1987 väliaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa on siten aikaisemmin aloittaneet huomioon ottaen noin 10 500 oppilasta.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83, muut. 142/84) muuttamisesta siten, että oppilaiden kotikunnat korvaavat valtiolle väliaikaisen ammatillisen koulutuksen kustannuksia samojen perusteiden mukaan kuin valtion ammatillisten oppilaitosten kustannuksia.

Momentille ehdotetaan 210 000 000 mk. Lisäys 10 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää väliaikaisesta ammatillisesta koulutuksesta aiheutuviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin sekä valtion oppilaitosten käyttö- ja kalustomenoihin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää väliaikaisen ammatillisen koulutuksen toimeenpanosta aiheutuviin välttämättömiin hallintomenoihin sekä opettajankoulutusmenoihin.

1987 esitys	210 000 000
1986 menoarvio	200 000 000
1986 lisämenoarvio	8 000 000
1985 tilinpäätös	239 390 133

22. *Harjoittelutoiminnan uudistaminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 360 000 mk, mistä 1 360 000 mk aiheutuu toiminnan lisääntymisestä sekä muun työpaikkakoulutuksen aloittamisesta ja siihen liittyvistä selvityksistä sekä 8 000 000 mk siirrosta momentilta 34.50.02 ammatillisten oppilaitosten oppilaiden palkkaamiseksi harjoittelijoiksi valtionhallintoon. Kun momentilta ehdotetaan 1.8.1987 lukien vähennettäväksi 360 000 mk neljän henkilön palkkausmenoina momentin 29.60.01 perusteluihin viitaten, lisäys on 9 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatilliseen koulutukseen kuuluvasta ohjatusta työpaikkaharjoittelusta ja muusta työpaikkakoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 20 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	11 410 000
1986 menoarvio	2 410 000
1986 lisämenoarvio	800 000
1985 tilinpäätös	2 299 581

24. *Oppilasvalinta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 465 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää automaattista tietojenkäsittelyä hyväksikäyttäen toimitettavasta ammatillisten oppilaitosten oppilasvalinnasta aiheutuviin menoihin ja ammatinvalintaa palvelevan tietoaineiston julkaisemiseen. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan

käyttää enintään kolmen toimihenkilön ja satunaisen toimistohenkilöstön palkkaamiseen.

1987 esitys	8 000 000
1986 menoarvio	7 535 000
1985 tilinpäätös	6 337 096

25. *Oppimateriaalin valmistaminen sekä opetusväline- ja kalustosuunnittelu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk kustannusten nousun ja uuden oppimateriaalin lisääntyneen valmistustarpeen sekä tietotekniikan opetuksen laajentamisen edellyttämän atk-ohjelmistojen tuottamisen, hankinnan ja jakelun sekä oppimateriaalin laatijoiden ja opetusvälineiden hankkijoiden koulutuksen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppikirjojen ja monisteiden sekä kirjeopetuksen, työnopetuksen ja av-oppimateriaalin valmistamisesta ja ruotsiksi kääntämisestä, opetusväline- ja kalustaselvitysten tekemisestä sekä oppimateriaalitutkimuksesta aiheutuviin palkkoihin ja muihin kulutusmenoihin sekä atk-ohjelmien hankkimisesta ja tuottamisesta aiheutuviin menoihin sekä oppimateriaalin ja välineiden hankkimiseen ja tuottamiseen liittyvän koulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kuluihin ja koulutukseen osallistumisesta aiheutuviin matka- ja päivärahoihin. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää kahden toimihenkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	8 300 000
1986 menoarvio	6 000 000
1985 tilinpäätös	5 800 000

(27.) *Ammatilliset pätevyystutkinnot*

Momentti on siirretty momentiksi 29.69.26.

28. *Opettajien ja oppilaitosten muun henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 500 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 2 850 000 mk koulunuudistuksen toimeenpanon edellyttämän koulutuksen laajentamisesta, tietotekniikan kehityksen edellyttämän opettajien ammatillisen täydennyskoulutuksen laajentamisesta sekä 20 000 mk kertamenosta ammattipedagogisen yhteispohjoismaisen seminaarin ja 230 000 mk kertamenosta pohjoismaisen ympäristökasvatusseminaarin järjestämiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaassa ja ulkomailla tapahtuvan sekä suomen- että ruotsinkielisten opettajien jatko- ja täydennyskoulutuskustannuksia varten, kuten opetuspalk-

kioita ja opettajien sekä koulutettavien matkakustannusten ja päivärahojen korvaamista varten matkustussäännön mukaisesti. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan palkata enintään 18 henkilöä määräaikaisiin kehittämistehtäviin.

1987 esitys	23 500 000
1986 menoarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	17 559 163

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk, mistä 1 800 000 mk aiheutuu maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista, 400 000 mk ammatillisen koulutuksen tutkimuksen lisääntymisestä, automaattisen tietojenkäsittelyn, tiedotuksen, opetussuunnitelmien uusimisen ja kokeilutoiminnan aiheuttamien menojen kasvusta, 30 000 mk kertamenosta pohjoismaista insinööri-koulutuksen konferenssia varten, 50 000 mk kertamenosta Suomen ja DDR:n välisen ammattikasvatusalan seminaarin järjestämiseksi sekä 20 000 mk kertamenosta kaupallisen opetuksen 150-vuotishistoriikin kirjoittamiseksi. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 2 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppilaiden kotimaisiin opintoretkeilyihin, kansainvälisen yhteistyön menoihin, opetussuunnitelmien uusimisesta, kokeilutoiminnasta ja opetussuunnitelmien kääntämisestä aiheutuviin palkkoihin ja muihin menoihin, automaattisen tietojenkäsittelyn ja tekstin-käsittelyn menoihin, eri opintolinjojen käytön tehostamiseksi tarvittavaan tiedotustoimintaan, ammatillista koulutusta koskevan tutkimustyön menoihin ja Ruotsista ja muualta palaaville oppilaille järjestettävän tukioetuksen palkkoihin sekä muihin menoihin.

1987 esitys	6 750 000
1986 menoarvio	4 500 000
1985 tilinpäätös	4 193 620

50. *Kotitalouden edistäminen*

Maatalouskeskusten Liitto ry:n, Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten ja Marttaliitto ry:n sekä näiden piirijärjestöjen ja Finland Svenska Martta-förbund rf:n, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:n, Työteho-seura ry:n kotitalousosaston, Kotitalous- ja kuluttaja-asiain tutkimuskeskuksen, Kuluttajaneuvontaliitto ry:n ja Kunnallisten kotitalous- ja kuluttajalautakuntien keskus ry:n toimintaan sekä kotitalousoppilaitosten neuvontapalveluun myönnettäviä valtionavus-

tuksia varten momentille ehdotetaan 19 012 000 mk eli lisäystä 1 158 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu kotitalousneuvontajärjestöjen ja tutkimuslaitosten palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävää valtionapua varten 14 774 000 mk. Lisäys 950 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 228 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan 132 000 mk valtionapuna Kunnallisten kotitalous- ja kuluttajalautakuntien keskus ry:n henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin. Lisäys 8 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi valtionapuun oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionapu kotitalousneuvontajärjestöjen ja tutkimuslaitosten muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kertamenosta tutkimusvälineiden hankintaan ja huoneistojen korjauksiin sekä 200 000 mk kertamenosta avustuksena neuvontajärjestöjen valistuskampanjaa varten. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, lisäys on 200 000 mk. Alamomentin loppusumma on 3 986 000 mk.

4. *Kotitalouden neuvontapalvelu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 120 000 mk kotitalousoppilaitosten neuvontapalvelutoimintaa varten.

1987 esitys.....	19 012 000
1986 menoarvio.....	17 854 000
1985 tilinpäätös.....	16 725 839

51. *Kotiteollisuuden edistäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 170 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna kotiteollisuuden edistämiseen.

1. *Valtionapu kotiteollisuusneuvontajärjestöjen palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävää valtionapua varten 11 959 000 mk. Lisäys on 1 250 000 mk, mistä 750 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 500 000 mk 10 aikaisemmin tilapäisin työllistämistoimin palkatun henkilön palkkaamisesta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 174 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 1 435 000 mk eläkemaksuihin,

matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin. Lisäys 20 000 mk aiheutuu kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, vähennys on 80 000 mk.

1987 esitys.....	13 394 000
1986 menoarvio.....	12 224 000
1985 tilinpäätös.....	10 975 000

53. *Eräät valtionavut*

Momentille ehdotetaan eräitä valtionapuja varten 3 795 000 mk.

Momentille ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 700 000 mk valtionavustuksena S. ja A. Bovalliuksen säätiölle valtion ylläpitämän Nikkarilan kuulovammaisten ammattikoulun käytössä olevan säätiön omistaman koulurakennuksen peruskorjauksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Vuoden 1986 lisämenoarvioon viitaten ehdotetaan Aitoon kotitalouskeskikoulun ammattikasvatushallituksen alaista koulutusta varten lisäystä 950 000 mk, mistä 925 000 mk on siirtoa momentilta 29.67.50.

Lisäksi ehdotetaan siirrettäväksi kolme kuvataiteen keskiasteen ammatillista koulutusta antavaa oppilaitosta 1.8.1987 lukien ammattikasvatushallituksen alaisuuteen. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk, mistä 250 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.90.52.

Lisäys on 3 300 000 mk. Kun momentilta vähennetään 150 000 mk valtionapuna Folktingets utbildningsdelegationille siirtona momentilta 29.99.50, lisäys on 3 150 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu S. ja A. Bovalliuksen säätiölle (kertameno).....	1 700 000
Valtionapu Pernå skärgårdsskola -nimiselle oppilaitokselle.....	210 000
Opintomatka-apurahat.....	25 000
Avustus Suomesta lähetettävien opiskelijoiden kustannusten kattamiseksi Örebron kunnan kuulovammaisten oppilaitokses- sa.....	260 000
Valtionapu Aitoon kotitalouskeskikoululle .	950 000
Valtionapu kuvataiteen keskiasteen ammatillista koulutusta varten	650 000
Yhteensä	3 795 000

1987 esitys.....	3 795 000
1986 menoarvio.....	645 000
1986 lisämenoarvio	925 000
1985 tilinpäätös.....	454 091

54. *Apurabat opettajien käytännön työelämään osallistumista varten*

Momentin ja sen alamomenttien nimikkeet on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opettajien käytännön työelämään osallistumisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettäviin apurahoihin.

1. *Apurabat opettajien käytännön työelämään osallistumista varten vapaa-aikana.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 450 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opetuksen ajan tasalla pitämiseksi opettajien opetuksettomana aikana tapahtuvasta käytännön työelämään osallistumisesta aiheutuviin matka- ja päivärahoihin myönnettäviin apurahoihin.

2. *Apurabat opettajien käytännön työelämään osallistumista varten.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk, mikä aiheutuu osallistujien lukumäärän kasvusta ja kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää ensisijaisesti teollisuusalojen opettajille käytännön työelämään osallistumisesta aiheutuviin kustannusten korvaamiseksi myönnettäviin apurahoihin. Alamomentin loppusumma on 4 350 000 mk.

1987 esitys	4 800 000
1986 menoarvio	3 700 000
1985 tilinpäätös	2 281 096

(55.) *Valtionapu kirjeopiskelua varten*

Momentti on siirretty momentiksi 29.69.59.

87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja muihin palkkoihin ja palkkioihin 5 000 mk johtokunnan kokouspalkkioiden momentilta 29.87.09 siirron

johdosta. Momentin lisäys on 84 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 67 200	939 800	—	9
Työsuhtepalkat	+ 3 600	52 100	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 5 000	5 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 8 200	74 100	—	—
Yhteensä	+ 84 000	1 071 000	—	10

1987 esitys	1 071 000
1986 menoarvio	987 000
1985 tilinpäätös	831 623

(09.) *Johtokunta*

Momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarvista ja sen määräraha siirrettäväksi momenteille 29.87.01 ja 29. Vähennys on 7 000 mk.

1986 menoarvio	7 000
1985 tilinpäätös	6 032

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 000 mk, mistä 2 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 29.87.09 johtokunnan matkakuluina ja 41 000 mk lähinnä vuokramenojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maksullisesta tutkimus- ja julkaisutoiminnasta sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin. Maksullisesta tutkimus- ja julkaisutoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1987 esitys	605 000
1986 menoarvio	562 000
1985 tilinpäätös	552 840

50. *Apurahat*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk alan kansainvälisen tutkijavaihdon apurahoja varten.

1987 esitys.....	100 000
1986 menoarvio.....	75 000
1985 tilinpäätös.....	70 000

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 50 000 mk lähinnä atk-laitteiden hankkimista varten.

1987 esitys.....	50 000
1986 menoarvio.....	10 000
1985 tilinpäätös.....	9 991

88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 049 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen sekä 424 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen

muutosten johdosta. Momentin lisäys on 5 189 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 20 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 541 100	57 074 600	+ 8	522
Työsuhdepalkat	+ 99 100	1 420 900	—	20
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 30 700	439 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 32 500	754 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 485 600	4 416 800	—	—
Yhteensä	+ 5 189 000	64 107 000	+ 8	542

Lisäperustelut:

Tieteellisen tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen tehostamiseksi ehdotetaan 1.8.1987 lukien perustettavaksi seuraava virka ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkainen:	
1 tutkijaprofessori	S 28
Ylimääräiset:	
2 vanhempaa tutkijaa	A 25
2 nuorempaa tutkijaa	A 22
3 tutkimusassistenttia	A 17
1987 esitys.....	64 107 000
1986 menoarvio.....	58 918 000
1985 tilinpäätös.....	55 164 521

09. (29.88.09 ja 99.09, osa) *Neuvottelukunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 135 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja kirjastojen atk-pohjaisen yhteistiedoston laadinnasta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion tiedeneuvoston ja tieteellisen informoinnin neuvoston menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme päätoimista henkilöä.

1987 esitys.....	705 000
1986 menoarvio.....	570 000
1985 tilinpäätös.....	502 345

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 164 000 mk, mistä 847 000 mk aiheutuu vuokratilojen muutoksen vuoksi kohonneista vuokramenoista, 135 000 mk maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista, 150 000 mk kertamenoista muuttokustannuksiin sekä 32 000 mk kustannusten noususta ja lisääntyneistä tehtävistä. Kun momentilta vähennetään 17 000 mk kiinteistön hoitomenoina rakennushallintoon keskittämisen johdosta, lisäys on 1 147 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää myös tieteellisten toimikuntien

matkamenoihin sekä työterveyshuoltoon ja julkaisu- ja tiedotustoimintaan.

1987 esitys.....	4 347 000
1986 menoarvio.....	3 200 000
1986 lisämenoarvio.....	600 000
1985 tilinpäätös.....	2 971 961

50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 126 000 000 mk eli lisäystä 34 700 000 mk seuraavasti:

1. *Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat ja tutkimussopimukset.* Alamomentille ehdotetaan 108 800 000 mk tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen rahoitusta, tutkimussopimuksia ja tieteellisten toimikuntien tutkimusmäärärahoja, tutkimuksen painoalueille sekä yhteiskuntapolitiikkaan ja palveluihin liittyvää tutkimusta, kotimaista tuotantoa edistävää ja kansantalouden kehittämistä palvelevaa tutkimustoimintaa sekä syöpätutkimusta varten. Alamomentin määrärahaa on tarkoitus käyttää eräiden pitkäaikaista rahoitusta vaativien perus- ja soveltavan tutkimuksen hankkeiden ja määräaikaisten tutkimusyksiköiden rahoittamiseen sekä akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin liittyviin laitehankintoihin.

Lisäys on 32 800 000 mk, mistä 16 500 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.88.53 ja 3 000 000 mk aiheutuu Suomen osallistumisesta Euroopan talousyhteisön tutkimusohjelmiin ja Euroopan avaruustutkimusjärjestön tiedeohjelmaan sekä 13 300 000 mk tieteellisen tutkimustyön ja tutkijakoulutuksen edistämisestä ja tehostamisesta sekä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen tutkimushankkeisiin ja tutkijakoulutuksen edistämiseen	70 000 000
Tutkimusyksiköihin ja tutkimussopimuksiin, erityisen tuen kohteisiin, akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin liittyvien tutkimuslaitteiden rahoittamiseen sekä muuhun tutkimuksen erityisrahoitukseen	28 000 000
Tutkimusyhteistyön ja kansainvälisen projektiluontoisen tutkimustoiminnan edistämiseen	10 800 000
Yhteensä	108 800 000

2. *Kansainvälinen tutkimusyhteistyö.* Alamomentille ehdotetaan 13 900 000 mk kansainvälisten sopimus pohjaisten yhteistyö- ja tutkijainvaihtosopimusten sekä eräiden kansainvälisten tutki-

musorganisaatioiden jäsenosuuksien ja muiden sopimus pohjaisten kansainvälisten tutkimushankkeiden aiheuttamia kustannuksia varten. Lisäys on 3 200 000 mk, mistä 1 600 000 mk aiheutuu tutkijanvaihdon ja tutkimusyhteistyön kehittämisestä ja jäsenmaksuista sekä Suomen osallistumisesta yhteispohjoismaiseen tähtikaukoptkihankkeeseen sekä 1 600 000 mk kertamenoista Euroopan molekyylibiologian laboratorion liittymismaksua varten. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 1 600 000 mk, lisäys on 1 600 000 mk.

3. *Pohjoismaisen yhteistyön menot.* Alamomentille ehdotetaan 3 300 000 mk Suomen osuuksien suorittamiseksi tieteellisten toimikuntien pohjoismaisten yhteistyöelinten kustannuksista, yhteispohjoismaisten lääketieteellisten stipendiaattien rahoittamiseksi Suomen osalta, Nordforskin jäsenosuusmaksuja ja pohjoismaisten yhteistyöelinten Suomessa järjestettävien kokosten menoja sekä pohjoismaisia tutkimushankkeita varten. Lisäys 300 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja jäsenosuusmaksujen tarkistuksesta, osallistumisesta pohjoismaisiin tutkijakoulutuskursseihin sekä pohjoismaisen tutkimusyhteistyön jatkamisesta ja kehittämisestä.

1987 esitys	126 000 000
1986 menoarvio	91 300 000
1985 tilinpäätös	117 900 000

52. Suomen Akatemian apurabat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 10 610 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain (760/69) 5 §:n mukaisia apurahoja ja Suomen Akatemias- ta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain (10/62) 6 §:n ja 9 §:n mukaisia apurahoja varten.

1987 esitys.....	10 610 000
1986 menoarvio.....	10 610 000
1985 tilinpäätös.....	7 977 988

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittorat tieteiden tukemiseen (arviomääräraha)

Luvun 29.91 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 84 000 000 mk tieteen tukemiseen. Lisäys on 6 500 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 16 500 000 mk alamomentin 29.88.50.1 perusteluihin viitaten, vähennys on 10 000 000 mk.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion mukaan tiedekeskuksen perustamiskustannukset on arvi-

oitu 84 000 000 markaksi, johon suoritetaan valtionavustusta vuosina 1989—92 enintään 21 000 000 mk pääasiallisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista. Ehdotetaan, että valtionavustus on enintään yksi neljäsosa vuoden 1986 alun kustannustasossa lasketuista enintään 84 000 000 markkaan nousevista perustamiskustannuksista. Rakennushankkeen toteuttaa Kiinteistö Oy Tiedepuisto.

Momentin määrärahaa käytetään tieteen tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia, -palkintoja ja apurahoja varten, kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta annetun lain (48/76) mukaisesti tutkimusprojekteihin ja sanakirjatöihin, tieteellisen kirjallisuuden kääntämiseen ja painattamiseen, yksityisluonteisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/74, muut. 953/81) mukaisiin menoihin, tutkijakoulutukseen, tutkimussopimuksiin ja jäsenmaksuihin, julkaisutoimintaan, sekä tieteen tukemiseen liittyviin tutkimus-, selvitys- ja julkaisumenoihin.

	mk
Käyttösuunnitelma:	
Suomalaiselle Tiedekatemialle Sodankylän observatoriota varten	3 300 000
Suomen Museoliitolle	880 000
Kotiseututoimintaan, josta Suomen Kotiseutuliitolle 710 000 mk	820 000
Kansallispukuneuvostolle	150 000
Tieteellisen kirjallisuuden edistämiseen ja kääntämiseen	570 000
Työväen taloudelliselle tutkimuslaitokselle ..	640 000
Pellervon taloudelliselle tutkimuslaitokselle ..	640 000
Suomen osuus eräiden pohjoismaisten tieteellisten yhteistyöhankkeiden menoista ..	920 000
Suomen ja eräiden muiden maiden välisen stipendien vaihdon menot	1 050 000
Kansainvälisten tieteellisten konferenssien järjestämiseen Suomessa	2 500 000
Yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/74; 953/81) mukaisiin menoihin	8 400 000
Kotimaisten kielten tutkimusprojekteihin ja sanakirjatöihin	5 300 000
Tieteellisten seurain yhteistyöelimille	2 700 000
Väestöliiton väestöpoliittiselle tutkimuslaitokselle	700 000
Jyväskylän Talvi -nimiselle kulttuuritapatumalle	190 000
Institutum Romanum Finlandiae -säätiölle ..	1 150 000
Suomen Ateenan-instituutin säätiölle	120 000
Ulkopolitiikan tutkimuksen säätiölle	1 300 000
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle kirjastotoimintaan, sanakirjatyöhön ja matrikelin julkaisemiseen	1 400 000

V. I. Leninin oleskelua ja toimintaa Suomessa koskevan teoksen laatimiseen	900 000
Työväenperinne-Arbeitartradition r.y:lle kirjasto- ja museotoimintaa varten	600 000
Kriittiselle korkeakoululle	410 000
Suomen Kotiteollisuusmuseolle	710 000
Tekniikan Museon säätiölle	710 000
Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen rahoitukseen, tutkimussopimuksiin, jäsenmaksuihin, julkaisutoiminnan ja tieteellisten seurojen muun toiminnan tukemiseen sekä matka- ja muihin apurahoihin	35 000 000
Tiedonjulkistamisen edistämiseen	580 000
Eräisiin tutkimus-, selvitys- ja julkaisuprojekteihin	640 000
Museoviraston käytettäväksi museoiden avustamiseen	5 700 000
Museoiden rakentamisavustuksia varten	500 000
Luonnontieteellisten museoiden yhteisnäytelyn järjestämiseen	200 000
Föreningen Brage r.f. -nimiselle yhdistykselle leikearkiston avustamiseen	220 000
Svenska Litteratursällskapet i Finland -nimiselle yhdistykselle perinnetutkimukseen (Vaasa)	155 000
Suomen historialliselle seuralle käytettäväksi bibliografiatyöhön	180 000
Eräät kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menot ja jäsenmaksut	3 620 000
Opetusministeriön käytettäväksi, mistä Wiipurin Museosäätiölle 400 000 mk	1 145 000
Yhteensä	84 000 000

1987 esitys	84 000 000
1986 menoarvio	94 000 000
1985 tilinpäätös	53 684 529

(54.) Eräät lisävastukset tieteen tukemiseen (kertameno)

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa kertamenona myönnetty 1 720 000 markan määräraha, mistä 920 000 mk ehdollisena, ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 720 000 mk.

1986 menoarvio	1 720 000
1985 tilinpäätös	200 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 700 000 mk uuden puhelinvaihteen ja atk-laitteiden hankkimista sekä uusien tilojen kalustamista varten.

1987 esitys	700 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	100 000

89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 279 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 248 300 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 100 000 mk kertamenona. Mo-

mentin lisäys on 469 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 414 100	3 912 000	+ 1	37
Tilapäisten palkkiot	+ 1 900	26 700	—	—
Työsuhdepalkat	+ 11 900	170 100	—	1
Sosiaaliturvamaksu	+ 41 100	304 200	—	—
Yhteensä	+ 469 000	4 413 000	+ 1	38

Lisäperustelut:

Viranomaisten kielenkäytön huoltoa ja tutkimusta varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan (ruotsin kieli) toimi (A 23).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kertamenona tutkimushenkilöstön palkkaamiseksi viittomakielen perustutkimusprojektia varten.

1987 esitys	4 413 000
1986 menoarvio	3 944 000
1985 tilinpäätös	3 713 927

09. *Johtokunta ja lautakunnat*

Momentille ehdotetaan edelleen 25 000 mk tutkimuskeskuksen johtokunnan ja lautakuntien kokouspalkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin sekä asiantuntijoiden palkkioihin.

1987 esitys	25 000
1986 menoarvio	25 000
1985 tilinpäätös	20 125

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk toiminnan laajenemisen johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää karttanimien tarkistamisesta ja kielenhuoltotyöstä aiheutuviin palkkaus- ja muihin

kustannuksiin ja ulkopuolisilta laskutettaviin teollisten kokoelmien kopiointimenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kahdeksan henkilöä lyhytaikaiseen työsuhteeseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	420 000
1985 tilinpäätös	518 948

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk uusien tilojen vuokrien johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 20 000 mk, lisäys on 110 000 mk.

1987 esitys	1 705 000
1986 menoarvio	1 595 000
1986 lisämenoarvio	110 000
1985 tilinpäätös	1 514 495

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston, atk-laitteiden sekä muiden konttorikoneiden hankkimista ja uusimista varten.

1987 esitys	80 000
1986 menoarvio	40 000
1986 lisämenoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	39 929

90. Taiteen tukeminen

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 108 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 368 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta. Momentin lisäys on 517 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja kolme työsopimussuhteista pytväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 247 100	1 818 200	+ 1	14
Tilapäisten palkkiot	+ 88 000	88 000	+ 1	1
Työsuhdepalkat	+ 142 600	190 600	+ 2	3
Sosiaaliturvamaksu	+ 39 300	155 200	—	—
Yhteensä	+ 517 000	2 252 000	+ 4	18

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 29.90.52 ja kaksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

1987 esitys 200 000
1986 menoarvio 200 000
1985 tilinpäätös 200 000

Lisäperustelut:

Taiteen keskustoimikunnan kanslian lisääntyneiden tehtävien johdosta ja tarkoituksenmukaisen henkilöstörakenteen aikaansaamiseksi sekä tehtävien vakinaistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi taiteen keskustoimikuntaan ylimääräinen pääsihteerin toimi (A 22). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 29.90.52 määrärahalla.

Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikuntien lisääntyneiden tehtävien johdosta ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 88 000 mk osastosihteerin (A 14) palkkaamiseksi taiteen keskustoimikunnan kansliaan.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan 139 000 mk apulaiskanslistin ja toimistoapulaisen palkkaamista varten.

1987 esitys 2 252 000
1986 menoarvio 1 735 000
1985 tilinpäätös 1 585 874

09. *Valtion taidetoimikunnat*

Taiteen edistämisen järjestelyistä annetun lain (328/67) 5 §:ssä tarkoitettuihin valtion taidetoimikuntien, taiteen keskustoimikunnan ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin arvioidaan vuonna 1987 tarvittavan 6 000 000 mk. Kun näihin menoihin on tarkoitettu momentille 29.90.52 myönnettyistä varoista 5 800 000 mk, momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk.

30. *Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 342 000 mk eli lisäystä 2 488 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionosuus palkkauskustannuksiin.* Alamomentille merkitään kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (1045/80, muut. 948/81) 5 §:n nojalla kunnalle kulttuuritoiminnan virkojen aiheuttamiin palkkauskustannuksiin suoritettavaa valtionosuutta varten 10 342 000 mk. Alamomentille merkitään lisäystä 1 020 000 mk, mistä 460 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 300 000 mk 5 uutta päävirkaa vastaavista valtionosuuksista ja 260 000 mk valtionosuusennakoiden oikaisusta. Kun alamomentilta vähennetään 32 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 988 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata sivu- ja yhdistelmävirat huomioon ottaen enintään 185 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus paikallisen kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin.* Lain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla kunnalle suoritettavan paikallisen kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja tukemisesta aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten alamomentille ehdotetaan enintään 17 000 000 mk. Valtionosuuden määräytymisen perusteena voidaan enintään ottaa huomioon valtioneuvoston vuosittain asukasta kohden vahvistama markkamäärä, mikä on vuonna 1987 tarkoitettu vahvistaa 6 markaksi asukasta kohti. Lisäys 1 500 000

mk aiheutuu valtionosuuden vuosittaisen asukasta kohden vahvistettavan markkamäärän korottamisesta 5,5 markasta 6 markkaan.

3. *Valtionosuus kulttuuritoimintaan tarvittavia tiloja ja laitteita varten.* Kunnalle tai kunnan osoituksesta yhteisöille lain 8 §:n nojalla myönnettäviin avustuksiin kulttuuritoimintaan tarvittavien tilojen rakentamista, hankkimista, kunnostamista ja perusparannuksia sekä kulttuuritoiminnan kannalta tarpeellisten laitteiden ja välineiden hankkimista varten alamomentille ehdotetaan edelleen 3 000 000 mk.

1987 esitys.....	30 342 000
1986 menoarvio.....	27 854 000
1985 tilinpäätös.....	22 679 631

51. *Valtion taiteilija-apurahat (arviomääräraha)*

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/69, muut. 947/81) mukaan jaetaan vuosittain 104 kappaletta yksi-, 41 kolmi-, 19 viisi- ja 10 viisitoistavuotista taiteilija-apurahaa ja varataan sen ohessa vähintään 50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina. Kun vuonna 1987 kohdeapurahoina ehdotetaan jaettavaksi 50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha, merkitään momentille 20 360 000 mk. Lisäys 805 000 mk aiheutuu apurahojen korotuksesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
104 yksivuotista apurahaa.....	4 901 000
123 kolmivuotista apurahaa.....	5 796 000
95 viisivuotista apurahaa.....	4 477 000
60 viisitoistavuotista apurahaa.....	2 827 000
50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha kohdeapurahoina.....	2 359 000
Yhteensä	20 360 000

1987 esitys.....	20 360 000
1986 menoarvio.....	19 555 000
1985 tilinpäätös.....	18 265 465

52. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittorat taiteen tukemiseen (arviomääräraha)*

Luvun 29.91 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan taiteen tukemiseen 345 000 000 mk. Vähennys on 1 000 000 mk, missä on otettu huomioon 250 000 mk kolmen kuvataiteen koulun ammatikasvatushallituksen alaisuuteen siirtymisen johdosta sekä 120 000 mk taiteen keskustoimikunnan sihteerin palkkauksena momentin 29.90.01 perusteluihin viitaten.

Momentin määrärahaa käytetään taiteen tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia, -palkin-

toja ja apurahoja varten sekä musiikkioppilaitosten valtionavusta annetun lain (147/68) mukaisia menoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lisämäärärahaa taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin sekä taiteenalan selvitys- ja tutkimustoiminnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionpalkintoihin.....	550 000
Suomenkielisen kaunokirjallisuuden edistämiseen.....	100 000
Ruotsinkielisen kaunokirjallisuuden edistämiseen.....	90 000
Kirjailijajärjestöille.....	800 000
Suomen maakuntakirjailijat ry:lle.....	180 000
Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutille.....	235 000
Kirjailija- ja kirjoittajakoulutukseen.....	250 000
Lukemisharrastuksen edistämiseen.....	370 000
Suomalaisen kirjallisuuden kääntämiseen ja julkaisemiseen.....	200 000
Kirjallisuuden ostotukeen.....	1 000 000
Suomen taideakatemian säätiölle.....	12 000 000
Suomen taideakatemian säätiön hallinnassa olevien valtion taidekokoelmien täydentämiseen.....	800 000
Taideteosten hankkiminen julkisiin rakennuksiin.....	2 300 000
Taidemuseoille.....	2 000 000
Kuvataidejärjestöille.....	1 400 000
Taidekouluille.....	1 300 000
Kuvataidenäyttelytoimintaan.....	1 100 000
Suomen Kansallisoopperan Säätiölle raha- arpa- ja veikkauspelien ylijäämän käytöstä annetun asetuksen mukaiseen avustukseen, mistä 5 100 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi myöhemmin erikseen päätettävällä tavalla.....	66 800 000
Oopperajuhlia varten.....	2 100 000
Konserttitoiminnan edistämiseen.....	730 000
Orkestereille ja yhtyeille sekä niiden alue-toimintaan.....	6 000 000
Musiikkioppilaitosten valtionavustuksiin, mistä harkinnanvaraisiin avustuksiin 4 100 000 mk (enintään).....	60 200 000
Säveltaidejärjestöille.....	550 000
Säveltaiteen harrastustoimintaan.....	2 200 000
Musiikkileirejä varten.....	1 000 000
Musiikki-instituuteille.....	1 500 000
Oopperayhdistyksille.....	1 300 000
Suomen oopperaliitolle toimintaan ja solistivierailujen järjestämiseen.....	500 000
Säveltilauksiin ja musiikkikiilpailuihin.....	300 000
Äänitetuotannon tukemiseen.....	230 000
Luovan säveltaiteen edistämissäätiölle.....	110 000
Musiikin tiedotuskeskukselle.....	335 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle raha- arpa- ja veikkauspelien ylijäämän käytöstä annetun asetuksen mukaiseen avustukseen, mistä 3 050 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi myöhemmin erikseen päätettävällä tavalla.....	25 050 000
Teattereiden valtionapu.....	24 000 000
Alueteatteritoimintaa varten.....	21 000 000
Lastenteattereiden valtionapu.....	3 300 000

Svenska teatern i Helsingfors -nimiselle teatterille	6 200 000
Tampereen Työväen Teatteri Oy:lle	10 500 000
Teatteriryhmien tukemiseen	3 400 000
Teatteriryhmien kiertuetukeen ja laitehankintoihin	720 000
Harrastajateattereille	750 000
Näyttämötaiteellista harrastustoimintaa varten	2 600 000
Näyttämötaidejärjestöille	1 520 000
Näytelmäkirjallisuuden edistämiseen	830 000
Ohjaaja-, koreografi- ja skenografivierailuja varten	120 000
Teatterien teknisiä laitteita ja perushankintoja varten	300 000
Lyhytaikaisia ammatti-teatterikokeiluja varten	200 000
Säännöllisesti toimivien tanssiryhmien tukemiseen	1 500 000
Tanssiryhmien kiertuetukeen	200 000
Tanssitaidejärjestöille	350 000
Tanssin harrastajien esitystoimintaan ja tanssin harrastustoimintaan	180 000
Arkkitehtuurinäyttelyihin	1 000 000
Rakennustaiden alan julkaisutoimintaan ..	100 000
Suomen taideteollisuusyhdistykselle, mistä näyttelytoimintaa 600 000 mk	1 400 000
Teollisuustaideteiden liitto Ornamolle	800 000
Graafisen suunnittelun järjestöille	80 000
Taidekäsityön laatutuki	100 000
Kotimaisen elokuvan tuotantotukeen	19 300 000
Suomen elokuvasäätiön ja Oy Yleisradio Ab:n välisen sopimuksen edellyttämän säätiön rahoitusosuuteen	2 200 000
Elokuvatarjonnan kehittämiseen kunnissa ..	1 200 000
Elokuva-alan teknisiä laitteita ja hankintoja varten	1 600 000
Elokvakopioiden tarjonnan lisäämiseen ...	700 000
Elokuva-alan järjestöille	1 300 000
Elokvateattereiden kunnostustuki	1 200 000
Valokuvajärjestöille	300 000
Valokuvanäyttelyihin	235 000
Valokuvateosten laatutuki	200 000
Taiteen alan valtakunnallisille erikoismuseoille	8 400 000
Valtakunnalliset kulttuuritapahtumat, mistä Jyväskylän kesä -tapahtumaa varten 390 000 mk, Jyväskylän Talvi -tapahtumaa varten 335 000 mk, Musikfestspelen i Korsholm -tapahtumaa varten 175 000 mk sekä Työväen musiikkitapahtumaa varten 335 000 mk	4 500 000
Läänien taidetoimikuntien käytettäväksi taiteen edistämiseen	15 300 000
Taidelaitosten rakentamisavustuksia varten ..	4 700 000
Lisämääräraha taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin	5 800 000
Taiteenalan tutkimus- ja julkaisutoimintaan	400 000
Lastenkulttuurin apurahoihin ja valtionpalkintoihin	300 000
Lasten ja nuorten kuvataidekouluja varten ..	1 100 000
Pohjoismaisia taiteen alan yhteishankkeita varten	100 000

Kansainvälistä taiteen alan yhteistoimintaa varten	300 000
Opetusministeriön käytettäväksi	1 135 000
Yhteensä	345 000 000

1987 esitys	345 000 000
1986 menoarvio	346 000 000
1985 tilinpäätös	299 221 344

(53.) *Eräät lisävastukset taiteen tukemiseen*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetty 12 395 000 markan määräraha, mistä ehdollisena myönnettynä määrärahana 5 995 000 mk, ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 12 395 000 mk.

1986 menoarvio	12 395 000
1985 tilinpäätös	3 530 000

54. *Musiikkioppilaitosten ja musiikin keskiasteen ammatillisen peruskoulutuksen valtionapu*

Kouluhallituksen alaisen ammatillisen koulutuksen kehittämissuunnitelman mukaista musiikin ammatillista koulutusta annetaan yhdeksässä konservatoriossa. Orkesterisoittajakoulutusta jatketaan Keski-Pohjanmaan ja Joensuun musiikkiopistoissa. Kehittämissuunnitelman mukaisten uusien opintolinjojen käynnistymisen myötä tapahtuvasta ammattiopetuksen laajentumisesta aiheutuu noin 1 000 000 markan valtionapumenojen lisäys. Uusien opintolinjojen käynnistämisen johdosta saadaan perustaa 10 uutta virkaa tai tointa, joista kaksi on tarkoitettu Pietarsaaren konservatorioon. Uusien virkojen aiheuttama valtionapumenojen lisäys on arviolta 450 000 mk.

Määrärahasta saadaan käyttää 300 000 mk opetussuunnitelmatyötä, -kokeiluja ja opettajien täydennyskoulutusta varten sekä ammatillisen koulutuksen oppilasvalinnasta aiheutuviin menoihin.

Lakisääteisen valtionosuuden piiriin ehdotetaan otettavaksi kolme uutta oppilaitosta, minkä johdosta valtionapumenot lisääntyvät noin 900 000 mk. Perus- ja ammattiopetusta antavissa oppilaitoksissa saadaan edelleen tuntiopetusta muuntaa viroiksi ja toimiksi edellyttäen, että valtionosuusmenot eivät toimenpiteen johdosta nouse. Hyväksyttäessä uusi oppilaitos lakisääteisen valtionosuuden piiriin saadaan siihen hyväksytyyn tuntikiintiön puitteissa perustaa valtionosuuteen oikeutettavina tarvittavat virat ja toimet.

Lakisääteistä valtionosuutta saavien perusopetusta antavien musiikkioppilaitosten oppilaspaikkoja ehdotetaan lisättäväksi 100:lla, mistä aiheutuu noin 300 000 markan menolisäys.

Musiikkioppilaitostoiminnan valtionavustusten kokonaisuudet arvioidaan edellä olevan johdosta 69 350 000 markaksi vuonna 1987. Kun avustuksiin on tarkoitus käyttää momentille 29.90.52 osoitetuista varoista 60 200 000 mk, momentille ehdotetaan 9 150 000 mk. Lisäys on 8 000 000 mk.

1987 esitys	9 150 000
1986 menoarvio	1 150 000
1985 tilinpäätös	1 100 000

55. Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apurahat ja avustukset (arviomääräraha)

Kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/83) mukaisesti apurahoihin ja avustuksiin arvioidaan tarvittavan 13 600 000 mk. Lisäys on 600 000 mk.

1987 esitys	13 600 000
1986 menoarvio	13 000 000
1985 tilinpäätös	12 745 760

57. Elokvataiteen tukeminen

Momentille ehdotetaan elokuvataiteen edistämistoimenpiteitä varten 2 000 000 mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu avustustarpeen lisääntymisestä.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	1 500 000
1986 lisämenoarvio	1 200 000
1985 tilinpäätös	2 700 000

59. Valtionavustus Åbo Svenska Teatern -nimisen teatterin toimitilojen peruskorjaukseen (siirtomääräraha)

Åbo Svenska Teatern -nimisen teatterin toimitilat Turussa omistaa Stiftelsen för Åbo Akademi -niminen säätiö. Teatterin toimitilat ovat käyneet epätarkoituksenmukaisiksi ja niiden kunto on epätydyttävä. Kulttuurihistoriallisesti arvokas teatterirakennus tulee 150-vuotiaaksi vuonna 1989. Rakennuksen tilojen uudelleenjärjestelystä ja peruskorjauksesta on laadittu suunnitelma, jonka kustannusarvio on noin 33 000 000 mk. Työt on tarkoitus suorittaa vaiheittain. Ehdotetaan, että valtionavustusta korjauksiin myönnettäisiin yhteensä enintään 11 000 000 mk. Vuonna 1987 ehdotetaan momentille korjauksia varten 4 000 000 mk.

1987 esitys	4 000 000
1985 tilinpäätös	5 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Ateneum				74 300 000	30 000 000
— peruskorjaus	6 548	110 500 000	16 857		
— lisärakennus	2 020	32 500 000	16 089		
2. Suunnittelu					500 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>30 500 000</u>

Suunnittelumääräraha on tarkoitus käyttää taideteollisuusmuseon käytössä olevan kiinteistön Korkeavuorenkatu 23 sekä Sinebrychoffin taide-museon puutalon Bulevardi 40 peruskorjauksen suunnitteluun.

1987 esitys	30 500 000
1986 menoarvio	43 400 000
1985 tilinpäätös	23 200 000

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen

Arpajaislain (644/82) mukaisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja käytetään urheilun ja liikuntakasvatustyön sekä tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen. Raha-arpaja-veikkauspeliä ylijäämän käyttämisestä annetun asetuksen (725/82) mukaan pelien ylijäämän yhteismäärää vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain tulo- ja menoarvioon. Asetuksen 2 §:n mukaan määrärahasta käytetään vuosittain 36,6 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen sekä 8 prosenttia Suomen Kansallisoopperan Säätiön ja 3 prosenttia Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön tukemiseen kuitenkin siten, että niille tarvittaessa annetaan myös lisäavustusta sekä jäljelle jäävä osa tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja arvioidaan vuonna 1987 kertyvän 835 milj. mk. Tästä ehdotetaan 305,6 milj. mk käytettäväksi urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen sekä 529,4 milj. mk tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen. Lisäksi näiden toimintojen tukemiseen käytettäväksi arvioidaan kertyvän 32 milj. mk aikaisemmin myönnettyjen lainojen kuoletuksina ja korkoina, mistä 19,4 milj. mk ehdotetaan käytettäväksi urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen.

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)*

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen 325 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään liikuntalakiin (984/79) ja urheiluopistojen valtionavusta annettuun lakiin (946/78) perustuvia valtionosuuksia, -avustuksia ja halpakorkoisia lainoja sekä muita urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia ja apurahoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion urheiluneuvoston, valtion liikuntatieteellisen neuvoston ja läänien urheilulautakuntien menoihin sekä liikuntatieteelliseen suunnittelu- ja tutkimustyöhön.

Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää 2 000 000 mk avustuksena Latokartanon urheilu- ja kulttuuritalosäätiölle Latokartanon ylioppilaskylän yhteyteen rakennettavien liikuntatilojen perustamiskustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen valtionavustus	96 000 000
Avustusten myöntämiseen liikuntapaikkojen sekä niihin liittyviin vapaa-aikatoimien perustamiskustannuksiin, mistä enintään 250 000 mk urheilulaitosten rakentamiseen liittyvään tutkimus- ja selvitystyöhön	52 100 000
Halpakorkoisten, pitkäaikaisten lainojen myöntämiseen liikuntapaikkojen sekä niihin liittyvien vapaa-aikatoimien perustamiskustannuksiin	35 030 000
Urheiluopistojen valtionavusta annetun lain piiriin kuuluvien urheiluopistojen omien huoneistojen ja harjoituspaikkojen hankkimiseen, laajentamiseen ja perusparannuksiin	10 000 000
Valtionosuuksiin kunnille urheiluseurojen toimintaan sekä liikuntatoimen yleiseen toiminnalliseen kehittämiseen ja kuljetuskustannuksiin, jolloin valtionosuuteen oikeutettavaksi menoksi vahvistettiin 13,5 mk asukasta kohti (enintään)	40 600 000
Valtionosuuksiin kunnille viranhaltijain palkkauksiin, mistä 2 600 000 mk erityisryhmien liikunnanohjaajien palkkauksiin	20 000 000
Olympiavalmennukseen, mistä 1 300 000 mk olympiavalmentajien palkkaamiseen ja 220 000 mk vammaisten olympiavalmennukseen	11 000 000
Urheiluopistojen toimintaan, mistä 1 300 000 mk harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin	41 300 000
Liikuntatieteelliseen suunnittelu- ja tutkimustyöhön sekä toimintaan, mistä erityisryhmien liikunnan suunnitteluun 200 000 mk	10 000 000
Urheilun ja liikunnan opettajien, valmentajien, ohjaajien sekä tutkijain ulkomaisiin opintomatkoihin	300 000
Avustus urheilijoiden ammattienedistämistätiölle	520 000
Urheiluvälineiden hankintaan, mistä 650 000 mk suunnistuskarttojen valmistukseen	800 000
Läänien urheilulautakuntien menoihin, mistä 1 300 000 mk sihteerien palkkaamiseen	2 500 000
Suomen Urheilumuseon toimintaan	1 250 000
Valtion urheiluneuvoston, valtion liikuntatieteellisen neuvoston, doping-testaukseen sekä muihin liikuntakasvatusta edistäviin tarkoituksiin opetusministeriön käytettäväksi, mistä 130 000 mk neuvostojen sihteerin palkkaamiseen	3 600 000
Yhteensä	325 000 000

1987 esitys	325 000 000
1986 menoarvio	315 000 000
1985 tilinpäätös	290 750 657

51. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisokasvatustyön tukemiseen* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 113 000 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään valtakunnallisen nuorisotyön valtionavusta annettuun lakiin (1035/73) ja kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta annettuun lakiin (117/72) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten aikaisempien vuosien loppuerien sekä nuorisotyölain (1068/85) mukaisiin valtionapuihin sekä muihin nuorisokasvatustyön tukemiseen myönnettäviin avustuksiin, lainoihin ja apurahoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion nuorisoneuvoston, läänien nuorisolautakuntien, kansainvälisen nuorisotoiminnan ja nuorisotyötä käsittelevän tutkimus- ja kokeilutoiminnan menoihin, lasten ja nuorten taideharrastuksen tukemiseen sekä nuorison leiri- ja kurssikeskusten toiminnan avustamiseen.

Kuntien valtionapuun oikeutetun henkilökunnan määrä on pääviroiksi muutettuna 424.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionapuun .	37 000 000
Muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaan	550 000
Valtionosuus kuntien nuorisotyöhön, jolloin valtionosuuteen oikeutettavaksi asukaskohitaiseksi käyttömenoksi vahvistettaisiin 6 mk (enintään).....	57 000 000
Valtionavustukset nuorisotilojen perustamiskustannuksiin, mistä 1 500 000 mk nuorison leiri- ja kurssikeskusten avustamiseen ja 500 000 mk nuorisojärjestöjen kokous- ja toimistotilojen hankintaan ...	5 500 000
Halpakorkoiset lainat kuntien nuorisotilojen perustamiskustannuksiin	4 000 000
Nuorison leiri- ja kurssikeskusten toiminnan avustamiseen	900 000
Kansainväliseen nuorisoyhteistyöhön ja nuorisotyöntekijöiden ulkomaisiin opintomatkoihin	1 700 000
Nuorten kulttuuriryhmien ulkomaille suuntautuvien esiintymismatkojen tukemiseen	210 000
Nuorisomatkailun edistämiseen	150 000
Lasten ja nuorten taideharrastuksen edistämiseen	1 050 000
Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiön toiminnan tukemiseen	220 000
Nuorisotyötä käsittelevään tutkimus- ja kokeilutoimintaan	530 000

Nuorisopoliittisen kirjaston ja tietopalvelun tukemiseen	220 000
Läänien nuorisolautakuntien toimintaan, mistä 1 280 000 mk sihteerien palkkaamiseen	2 700 000
Valtion nuorisoneuvoston menoihin, mistä 200 000 mk sihteerien palkkaamiseen ...	440 000
Opetusministeriön käytettäväksi	830 000
Yhteensä	113 000 000

1987 esitys	113 000 000
1986 menoarvio	109 000 000
1985 tilinpäätös	96 049 378

52. *Urheiluopistojen valtionapu*

Urheiluopistojen valtionavusta annetun lain (946/78) mukaisiin sekä muiden urheiluopistojen avustuksiin arvioidaan vuonna 1987 tarvittavan 46 500 000 mk. Kun näihin avustuksiin on tarkoitus käyttää momentille 29.91.50 osoitetuista varoista 41 300 000 mk, ehdotetaan momentille 5 200 000 mk. Lisäys on 4 700 000 mk.

1987 esitys	5 200 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	499 854

(53.) *Valtionapu nuorisokasvatustyöhön*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Määrärahasta 1 255 000 mk on myönnetty ehdollisena vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa. Vähennys on 1 470 000 mk.

1986 menoarvio	1 470 000
1985 tilinpäätös	1 592 000

(54.) *Valtionapu urheiluun ja liikuntakasvatustyöhön*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 430 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 430 000 mk.

1986 menoarvio	430 000
----------------------	---------

(61.) *Nuorisotyöttömyyden seurauksivaikutusten lieventäminen*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 000 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

1986 menoarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	951 615

92. Suomenlinnan hoitomenot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 375 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 15 600 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta sekä 552 600 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin määrärahan oikaisun johdosta siirto-

na työsuhdelpalkoista. Momentin lisäys on 433 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 62 työsopimussuhteista pysyväsluonteista päätoimista henkilöä, mistä viisi on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitetyn lukumäärän oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 33 200	271 600	—	2
Työsuhdepalkat	— 195 100	4 572 200	—	62
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 552 600	552 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 400	10 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 41 900	400 400	—	—
Yhteensä	+ 433 000	5 807 000	—	64

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen kiinteistöpäällikön toimi (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistopäällikön toimi (A 21).

1987 esitys	5 807 000
1986 menoarvio	5 374 000
1985 tilinpäätös	4 956 009

09. Suomenlinnan hoitokunta

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk hoitokunnan ja jaostojen jäsenten kokouspalkkioita sekä jaostojen puheenjohtajien ja hoitokunnan sihteerin kuukausipalkkioita varten.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	62 338

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk Valmet Oy:ltä hoitokunnan hallintaan siirtyneiden kiinteistöjen johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöjen energia-, jätehuolto- ja vartiointimenoihin, ulkoalueiden hoitomenoihin sekä asukkaille myytävistä polttoaineista aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	3 300 000
1986 menoarvio	2 900 000
1985 tilinpäätös	3 399 731

13. Rakennusten korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk Valmet Oy:ltä siirtyneiden kiinteistöjen kiireellisten kunnostustöiden johdosta. Momentin määrärahasta 500 000 mk on tarkoitettu huonokuntoisten peltikattojen uusimiseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomenlinnan hoitokunnasta annetun asetuksen (427/76) mukaisten vuosikorjaustöiden suorittamiseen, kuten huonokuntoisten rakennusten, vapautuvien asuntojen sekä sähkö- ja LVI-verkoston kunnostamiseen.

1987 esitys	3 300 000
1986 menoarvio	2 800 000
1985 tilinpäätös	3 200 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	225 000
1986 menoarvio	220 000
1985 tilinpäätös	206 742

40. Valtionavustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk tarvaliikenteen alijäämän valtionosuuden suorittamista varten. Valtion ja Helsingin kaupungin kesken 27.2.1978 solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti val-

tio korvaa puolet tavaraliikennettä varten hankitun lautan aiheuttamista käyttötappioista.

1987 esitys.....	690 000
1986 menoarvio.....	660 000
1985 tilinpäätös.....	630 000

70. *Laitteiden ja kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk, mistä 350 000 mk keskiraskaan traktorin uusimista ja 50 000 mk muun kaluston hankkimista varten.

1987 esitys.....	400 000
1986 menoarvio.....	300 000
1985 tilinpäätös.....	320 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk, kunnallistekniikan liittymismaksuja ja liitännäistöitä,

asuinrakennusten peruskorjaustöitä sekä Suomenlinnan käyttösuunnitelman edellyttämiä suunnitelmia, selvityksiä ja muita rakennuttajan kuluja varten.

1987 esitys.....	3 200 000
1986 menoarvio.....	3 200 000
1985 tilinpäätös.....	2 250 000

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk Suomenlinnan linnoitusmuurien ja -vallien kunnostus- ja perusparannustöiden jatkamista varten. Määrärahalla työllistetään pitkäaikaisesti työttöminä olleita henkilöitä.

1987 esitys.....	1 300 000
1986 lisämenoarvio.....	600 000

93. Arkistolaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 977 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 177 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta ja määrärahan oikaisun johdosta peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin 176 000 mk, tilapäisten palkkioihin 17 000 mk ja työsuhdepalkkioihin 271 000 mk

sekä 80 000 mk muihin palkkioihin ja palkkioihin päyvyystehtävien ja harjoittelijoiden palkkojen lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 1 857 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 46 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 16 tilapäistä ja kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 940 600	9 873 700	—	110
Tilapäisten palkkiot	+ 22 600	89 300	—	—
Työsuhdepalkat	+ 602 200	2 837 500	+ 1	46
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 2 200	32 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 132 000	1 287 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 157 400	1 045 300	—	—
Yhteensä	+ 1 857 000	15 165 000	+ 1	156

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi toimistopäällikön virka (A 21). Vastaavasti voidaan sa-

masta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylitarkastajan virka (A 19).

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viittaten ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 99 600 mk tutkijan palkkaamista varten.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 64 000 mk osa-aikaisen vahtimestarin ja osa-

aikaisen siivoojan palkkaamiseksi Turun ja Vaasan maakunta-arkistojen uusiin tiloihin.

1987 esitys	15 165 000
1986 menoarvio	13 308 000
1985 tilinpäätös	12 916 918

10. (29.93.29, osa) *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 480 000 mk uusien toimitilojen käyttöönoton johdosta.

1987 esitys	3 940 000
1986 menoarvio	2 460 000
1985 tilinpäätös	2 376 439

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk toiminnan laajenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuspalvelutoiminnasta aiheutuviin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momenteille 12.29.93 ja 12.29.94. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi päätoiminen henkilö.

1987 esitys	310 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	243 421

29. (29.93.29, osa) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu kertamenosta Valtion-

arkiston historian julkaisemiseen, 10 000 mk kertamenosta Turun maakunta-arkiston vihkiäisten järjestämiseen, 100 000 mk atk-aineiston arkistointimenojen, muiden atk-menojen ja painatusmenojen lisääntymisen sekä kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, vähennys on 120 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjallisuuden hankintoihin, asiakirjojen mikrofilmaukseen, arkistoitujen filmien kopiointiin, asiakirjojen ostamiseen sekä matkakuluihin.

1987 esitys	1 960 000
1986 menoarvio	2 080 000
1985 tilinpäätös	1 823 806

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 400 000 mk, mistä 800 000 mk vuoden 1986 lisämenoarviossa osoitetun tilausvaltuuden mukaisiin menoihin ja 600 000 mk Vaasan ja Turun maakunta-arkistojen tilojen varustamiseen sekä muihin kalusto- ja laitehankintoihin.

1987 esitys	1 400 000
1986 menoarvio	800 000
1985 tilinpäätös	347 689

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 450 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyöty-pinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Turun maakunta-arkisto				18 550 000 (peruuntunut 300 000)	2 950 000
— lisärakennus	2 890	14 600 000	5 052		
— peruskorjaus	1 795	6 600 000	3 677		
2. Joensuun maakunta-arkisto	2 335	15 100 000	6 467	900 000	500 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>3 450 000</u>

1987 esitys	3 450 000
1986 menoarvio	8 900 000
1985 tilinpäätös	7 700 000

94. Museovirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 583 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 104 000 mk ehdotettavien tointen muutosten ja 150 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta ja kertamenona 20 000 mk muihin palkkoihin ja palkkioihin Suomen

Kirkot -sarjateoksen kirjoitustyön jatkamista var-
ten sekä vähennystä kertamenona 117 000 mk.
Momentin lisäys on 1 925 000 mk. Momentin
määrärahalla saadaan palkata enintään 127 työso-
pimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista
henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 659 500	8 749 700	—	88
Työsuhdepalkat	+ 742 600	10 550 900	—	127
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 332 500	2 765 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 9 900	229 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 180 500	1 650 400	—	—
Yhteensä	+ 1 925 000	23 946 000	—	215

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kerta-
menona 104 000 mk valtion omistamien kulttuu-
rihistoriallisesti huomattavien rakennusten luet-
teloja tekevän tutkijan palkkaamiseksi edelleen
rakennushistorian osastoon.

1987 esitys	23 946 000
1986 menoarvio	22 021 000
1985 tilinpäätös	20 459 716

10. Künsteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk
kustannusten nousun ja valmistuvien lisätilojen
käyttömenojen johdosta.

1987 esitys	3 350 000
1986 menoarvio	3 170 000
1985 tilinpäätös	2 771 218

13. Rakennusten korjaus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk.
Momentin määrärahaa saadaan käyttää museovi-
raston hallinnassa olevien rakennusten pieneh-
köihin korjaustöihin. Momentin määrärahalla
saadaan palkata enintään yksi henkilö määräai-
kaisesti tehtäviin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	500 000

21. Tutkimus- ja valvontatoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk
kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-
rärahaa saadaan käyttää museoviraston tehtäviin
kuuluvan tutkimus-, valvonta- ja inventointitoi-
minnan menoihin sekä muinaismuistolain mu-
kaisiin lunastuksiin ja kokoelmien kartuttami-
seen, kansatieteellisten työväenkulttuurikokoel-
mien kartuttamiseen, kaivaushenkilökunnan
palkkaus- ja matkakustannuksiin ja muihin kent-
tätöiden aiheuttamiin menoihin sekä valtion
mahdollisesti kohdistuvien korvausvaatimusten
välttämisen kannalta kiireellisiin arkeologisiin
kaivauksiin. Momentin määrärahalla on tarkoitus
palkata enintään viisi henkilöä määräaikaisesti
tehtäviin kansatieteellisten työväenkulttuurikoko-
elmien ja kenttätöiden johdosta. Määrärahasta on
tarkoitus käyttää enintään 300 000 mk lyhyt-
aikaisissa kaivaustehtävissä tarvittavan henkilö-
kunnan palkkauksiin.

1987 esitys	1 550 000
1986 menoarvio	1 350 000
1985 tilinpäätös	1 318 592

23. Museotoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk
kustannusten nousun, näyttelytoiminnan lisääntymisen ja toiminnan laajentumisen johdosta.
Kun momentilta vähennetään kertameno
260 000 mk, vähennys on 200 000 mk. Momen-
tin määrärahaa saadaan käyttää museokokoel-

mien hoitoon, näytteille panoon, esittelyyn, tiedotuspalveluun sekä kokoelmien kartuttamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.95.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 200 000
1985 tilinpäätös	1 876 131

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 850 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston maksullisesta palvelutoiminnasta aiheutuviin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.95. Momentin määrärahalla saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	850 000
1986 menoarvio	850 000
1985 tilinpäätös	749 685

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 79 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 24 000 mk maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän menoista ja 35 000 mk kertamenosta Suomen Kirkot -sarjateoksen painattamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 35 000 mk, lisäys on 44 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuvalaitoksen ja kirjaston menoihin, laboratoriotarvikemenoihin ja siviilipalvelusmiesten aiheuttamiin menoihin.

1987 esitys	1 504 000
1986 menoarvio	1 460 000
1985 tilinpäätös	1 323 802

50. Rakennusten entistämisyavustukset (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 15 000 mk. Momentin määrärahaa on tarkoitettu käyttää kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten sekä autiokirkkojen korjausavustuksiin.

1987 esitys	2 800 000
1986 menoarvio	2 815 000
1985 tilinpäätös	1 510 000

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 950 000 mk kansallismuseon korjattujen työhuoneiden, laboratoriorien, keskusvaraston ja muiden museoviraston tilojen kalusteiden, laitteiden ja tutkimusvälineiden sekä kiinteistöjen hoitovälineiden hankkimista varten.

1987 esitys	950 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	800 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 800 000 mk. Momentin määrärahalla on tarkoitettu palkata enintään seitsemän henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kansallismuseon kiinteät näyttelykalusteet		2 500 000		1 900 000	600 000
2. Kansallismuseon laajennus					
— I vaihe	926	8 500 000	9 179	10 610 000 (peruun. unut 4 605 880)	2 500 000
3. Seurasaaressä ulkomuseon täydennystyöt				450 000	300 000
4. Hylkysaaren merimuseo		10 400 000		8 000 000	2 400 000
— uudisrakennukset	785	5 000 000	6 369		
— peruskorjaukset	667	3 400 000	5 097		
— ulkotyöt		2 000 000			
5. Suunnittelu- ja rakennuttajatehtävät sekä pienhkököt rakennustyöt					1 000 000
				Yhteensä	6 800 000

Käyttösuunnitelman kohdan 5 määräraha on tarkoitettu käyttää talonrakennustöiden suunnitteluun, valvontaan, tutkimus- ja rakennuttajatehtäviin sekä pienehköihin rakennustöihin. Hämeen linnan, Turun linnan ja Haminan linnoituksen varsinaiset rakennustyöt tehdään vankeinhoitolaitoksen työsiirtolatyönä.

1987 esitys.....	6 800 000
1986 menoarvio.....	7 450 000
1985 tilinpäätös.....	5 310 000

75. Perusparannukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk museoviraston hallinnassa olevien linnojen ja linnoitusten sekä muiden kiinteiden muinaisjäännösten korjaus- ja perusparannustöitä varten. Mo-

mentin määrärahalta on tarkoitettu palkata enintään kolme henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	2 000 000
1986 menoarvio.....	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	1 980 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennus-suojelulain (60/85) sekä muinaismuistolain (295/63) toteuttamisesta aiheutuvia menoja ja näiden lakien nojalla suoritettavia korvauksia varten.

1987 esitys.....	550 000
1986 menoarvio.....	550 000
1985 tilinpäätös.....	120 000

95. Suomen elokuva-arkisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 177 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 192 000 mk. Momentin

määrärahalta saadaan palkata enintään 17 työso-pimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työso-pimussuhteinen pysyväis-luonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	+ 75 500	1 055 800	—	11
Työsuhdepalkat.....	+ 86 600	1 241 200	—	17
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 15 400	356 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 14 500	196 200	—	—
Yhteensä.....	+ 192 000	2 850 000	—	28

1987 esitys.....	2 850 000
1986 menoarvio.....	2 658 000
1986 lisämenoarvio.....	— 73 000
1985 tilinpäätös.....	2 248 702

1987 esitys.....	1 400 000
1986 menoarvio.....	1 150 000
1985 tilinpäätös.....	1 258 821

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 751 000 mk, mistä 276 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta ja toiminnan laajenemisesta sekä 475 000 mk kertamenosta, mistä 100 000 mk arkiston atk-järjestelmän suunnittelun jatkamiseksi ja käyttöönottamiseksi, 75 000 mk varastojen muuttokustannuksia varten sekä 300 000 mk restauroitujen vanhojen nitraattivalmisteisten elokuvien kopiointia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 640 000 mk, lisäys on

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Vastaavasti kertyy tuloa momentille 12.29.07. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään seitsemän henkilöä.

111 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös elokuvien konservointi-, restaurointi- ja kopiointimenoihin, julkaisutoimintaan, Suomen kansallisleikkimateriaalin -hankkeen menoihin sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	3 600 000
1986 menoarvio	3 489 000
1986 lisämenoarvio	73 000
1985 tilinpäätös	1 945 140

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk arkiston laite- ja kalustohankintoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös suunnittelu- ja

asennuskustannuksiin. Lisäksi ehdotetaan myönnettäväksi 500 000 markan tilausvaltuus arkiston uusien tilojen varustamista varten. Valtuudesta aiheutuvat menot kohdistuvat vuoteen 1988.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	204 436

88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 470 000 mk Suomen elokuva-arkiston nitraattifilmivaraston tilojen ja maa-alueen valtiolle lunastamista varten Tuusulasta.

1987 esitys	1 470 000
-------------------	-----------

96. Elokuvien tarkastus

Eduskunnalle on annettu esitys videoiden ja muiden kuvataallenteiden ennakkotarkastusta koskevaksi lainsäädännöksi, mikä aiheuttaa lisästarpeita valtion elokuvatarkastamon henkilöstöön ja määrärahoihin.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 64 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 142 200 mk

ehdotettavien tointen muutosten ja 45 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaamisen johdosta. Momentin lisäys on 272 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 122 400	696 900	+ 1	8
Tilapäisten palkkiot	+ 80 900	239 200	+ 1	3
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 45 000	45 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 800	89 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 19 900	78 900	—	—
Yhteensä	+ 272 000	1 149 000	+ 2	11

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen kanslistin toimi (A 7) ja tilapäisten palkkioihin lisäystä 68 100 mk toimistovirkailijan (A 2) palkkaamista varten.

1987 esitys	1 149 000
1986 menoarvio	877 000
1985 tilinpäätös	773 153

09. Elokuvalautakunta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 33 000 mk. Määrärahaa käytetään elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain (300/65) mukaisiin elokuvalautakunnan tehtävistä aiheutuviin kouspalkkioihin ja muihin menoihin.

1987 esitys	33 000
1986 menoarvio	33 000
1985 tilinpäätös	10 568

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 75 000 mk, mistä 70 000 mk aiheutuu kertamenosta atk-järjestelmän käyttöönoton johdosta ja 5 000 mk lähinnä kustannusten noususta. Määrärahaa saadaan käyttää myös elokuvakoneiden ja -laitteiden huolto- ja korjausmenoihin.

1987 esitys	115 000
1986 menoarvio	40 000
1985 tilinpäätös	32 108

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 170 000 mk atk-laitteiston, elokuvien tarkastuskoneiden ja laitteiden sekä konttorikoneiden ja kaluston hankkimista varten.

1987 esitys	170 000
1986 menoarvio	20 000
1985 tilinpäätös	50 000

97. *Neuvostoliittoinstituutti*01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 124 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 140 000 mk. Momentin

määrärahalta saadaan palkata enintään viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 108 800	1 350 900	—	15
Tilapäisten palkkiot	— 7 700	—	—	—
Työsuhdepalkat	+ 25 100	360 000	—	5
Muut palkat ja palkkiot	+ 900	20 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 12 900	128 100	—	—
Yhteensä	+ 140 000	1 859 000	—	20

1987 esitys	1 859 000
1986 menoarvio	1 719 000
1985 tilinpäätös	1 536 411

jastojen hankintoihin, tieteellisten ja kulttuuri-ohjelmien toteuttamiseen, julkaisujen vaihtomenoihin, julkaisu- ja tiedotustoiminnan sekä idäntutkijoiden pysyvän tutkijaseminaarin menoihin.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	356 671

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kir-

98. *Kansainvälinen yhteistyö*

25. *Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuvat menot ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yleismenot* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 750 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien laajenemisesta sekä 50 000

mk matkamenoista momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten. Momentin määrarahasta on 300 000 mk tarkoitettu Suomen ja eräiden kehitysmaiden väliseen kulttuuriyhteistyöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kulttuurisopimusten, vaihto-ohjelmien ja muun kansainvälisen kulttuurivaihdon edellyttämiin palkkio- ja

muihin kulutusmenoihin ja valtionavustuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan enintään neljän henkilön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	20 180 000
1986 menoarvio.....	19 430 000
1985 tilinpäätös.....	19 630 000

26. Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen ulkomailla

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomailla toimivien Suomen kielen ja kulttuurin opettajien palkkausmenoihin sekä ulkomaanlehtorien ohjesäännön mukaisesti muihin menoihin samoin kuin ulkomalaisille järjestettävistä Suomea koskevista kursseista, Suomen kieltä ja kulttuuria koskevien tiedotusmateriaalien valmistamisesta ja ostamisesta sekä Suomen kirjallisuuden kääntämisen tunnetuksi tekemisestä aiheutuviin palkkioihin, apurahoihin ja muihin menoihin.

1987 esitys.....	4 400 000
1986 menoarvio.....	4 150 000
1985 tilinpäätös.....	4 090 326

27. Ulkosuomalaisten koulutus- ja sivistysolojen edistäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kertamenona Delaware-laakson ja Australian suomalaisiirtolaisuuden vuosijuhlien valmistelua varten. Kun momentilta voidaan vähentää vuoden 1986 menoarviossa rakennusavustuksena osoitettu 500 000 mk, vähennys on 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää toiminnasta ulkosuomalaisten keskuudessa, mm. ulkosuomalaisten sanomalehtien avustamisesta, toiminta-avustuksista, apurahoista, täydennysopetusta suomen kielessä ja kansallisissa aineissa ulkosuomalaisille lapsille antavista kursseista, opimateriaalitoimituksista opetuspisteisiin sekä etäisopetusmateriaalin valmistamisesta ulkosuomalaislapsille aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan enintään neljän henkilön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	4 125 000
1986 menoarvio.....	4 325 000
1986 lisämenoarvio.....	270 000
1985 tilinpäätös.....	3 645 535

50. Eräät valtionavut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 737 000 mk eli lisäystä 946 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n palkkausmenoihin tarkoitettuun valtionapuun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 50 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Alamomentin loppusumma on 6 079 000 mk.

2. *Valtionapu Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n eläkemenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 11 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n valtionapupalkkaisten toimihenkilöiden eläkemenoihin. Alamomentin loppusumma on 288 000 mk.

3. *Muut valtionavut.* Alamomentille ehdotetaan enintään 8 370 000 mk. Lisäys on 635 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kertamenosta Hanasaaren kulttuurikeskuksen lisätilojen kalustamista varten ja 150 000 mk kertamenosta Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n naapurit tutuksi -projektia varten. Kun alamomentilta vähennetään Pohjola-Nordenin nuorisoliitto ry:lle Nordjobb 1986 -nimisen hankkeen järjestämiseen ja kehittämiseen vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 mk, lisäys on 535 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Hanasaaren kulttuurikeskuksen toimintaan, Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n ja Pohjola-Norden ry:n valtionapuun sekä ulkomaanyhdistysten ja muiden kansalaisjärjestöjen kansainvälisen toiminnan tukemiseen ja eräisiin muihin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hanasaaren kulttuurikeskuksen toimintaa varten (kertamenoa 200 000).....	600 000
Pohjoismaiden saamelaisneuvoston ja saamelaisjärjestöjen toimintaa varten.....	180 000
Pohjola-Norden ry:n toimintaa varten.....	1 600 000
Siirtolaisuusinstituutin toimintaa varten...	830 000
Suomi-Amerikka yhdistysten liiton toimintaa varten.....	520 000
Youth for Understanding -nimisen järjestön nuorisovaihtotoimintaa varten.....	220 000
Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n muita menoja varten (kertamenoa 150 000).....	2 200 000
Tukholman Suomi-talo-säätiölle kulttuuri-toimintaa varten.....	820 000

Ulkomaanyhdistysten ja muiden kansalaisjärjestöjen kansainvälisen toiminnan tukemista varten	1 000 000
Suomen Ranskan Instituuttia varten	400 000
Yhteensä	8 370 000

1987 esitys	14 737 000
1986 menoarvio	13 791 000
1985 tilinpäätös	12 413 827

66. Kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 850 000 mk, mistä 600 000 mk aiheutuu kertamenosta Länsi-Euroopan opetusministerikonferenssin järjestämisestä varten ja 250 000 mk matkamenosta momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten asiantuntijakokouksiin osallistumista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 350 000 mk, lisäys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Yhdistyneiden Kansakuntien kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestön Unescon sekä muiden multilateraalisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen Suomen jäsenmaksusuuksiin ja näiden järjestöjen toimintaan osallistumisesta aiheutuviin menoihin, niitä koskevan tiedotustoiminnan menoihin, apurahoihin ja valtionavustuksiin sekä Suomen Unesco-toimikunnan palkkioihin ja muihin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan kahden määräaikaisen henkilön palkkaukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen Unesco-toimikunta	100 000
Unescon jäsenmaksu	4 700 000
Osallistuminen Yhdistyneiden Kansakuntien kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestön Unescon toimintaan	1 200 000
Muut multilateraalisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöt	1 500 000
Opetusministeriön käytettäväksi (kertamenoa 600 000)	1 000 000
Yhteensä	8 500 000

1987 esitys	8 500 000
1986 menoarvio	8 000 000
1985 tilinpäätös	7 382 046

67. Suomen osallistuminen pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön

Momenttiin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk kertamenona suomenruotsalaisen kulttuuritapahtuman toteuttamiseksi Tukholmassa sekä Suomen osallistumista varten yhteispohjoismaiseen

kulttuurihankeeseen Japanissa. Kun momentilta vähennetään 20 552 000 mk, mistä 17 757 000 mk Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön jäsenmaksusuuksien siirtona momentille 24.99.66, vähennys on 19 352 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen henkilövaihdon ja muun pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön edellyttämiin kulutusmenoihin, apurahoihin ja valtionavustuksiin.

1987 esitys	10 700 000
1986 menoarvio	30 052 000
1985 tilinpäätös	27 243 056

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk, mistä 600 000 mk on tarkoitettu Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen lisärakennuksen kiinteiden kalusteiden ja laitteiden hankintoihin, 600 000 mk Suomen Ranskan Instituutin kalustamista ja laitehankintoja varten ja 300 000 mk Otaniemen stipendiaattiasuntolan kalustamiseen.

1987 esitys	1 500 000
-------------------	-----------

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen laajennuksen rakennustöiden loppuunsaattamista varten. Lisätilan laajuus on 274 m² ja hankkeen kustannusarvio 4 900 000 mk. Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 3 400 000 mk.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	3 200 000
1986 lisämenoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	200 000

88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk huoneisto-osakkeiden lunastamiseksi lähinnä kansainvälistä tekniikan alan jatko- ja täydennyskoulutusta palvelevaa stipendiaattiasuntolaa varten. Tarkoituksena on perustaa Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön ja valtion yhteinen kiinteistöyhtiö, joka rakennuttaa valtion omistamalle tontille Espoon Otaniemeen noin 70 asuntopaikan opiskelija-asuntolan. Stipendiaattien majoitukseen varataan näistä noin 35 asuntopaikkaa. Valtion osuuden lunastamiseksi momentille ehdotetaan 5 000 000 mk.

1987 esitys	5 000 000
-------------------	-----------

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1987 esitys.....	2 350 000
1986 menoarvio.....	2 300 000
1985 tilinpäätös.....	2 319 695

09. (29.99.09, osa) *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk aikuiskoulutusneuvoston, saamelaisten koulutusasiainneuvoston ja tekijänoikeusneuvoston lisääntyneitä menoja ja päätoimisten sihteerien palkkausta sekä 1.1.1987 lukien perustettavan ulkomaantutkintojen neuvottelukunnan päätoimisen sihteerin palkkausta ja muita menoja varten.

1987 esitys.....	1 540 000
1986 menoarvio.....	1 240 000
1985 tilinpäätös.....	867 756

21. *Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset*

Momentille ehdotetaan edelleen 3 960 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanon suunnittelusta ja siihen liittyvästä kokeilu- ja muusta kehittämistoiminnasta sekä tietotekniikan opetuksen kehittämiseen liittyvän selvitystyön johdosta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työelämän kehitystä koskevaa selvitystyötä johtavan henkilön palkkaukseen sekä enintään 12 muun työsuhteisen henkilön palkkaamiseksi määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	3 960 000
1986 menoarvio.....	3 960 000
1985 tilinpäätös.....	4 282 231

22. *Koulutuksen suunnittelu*

Momentille ehdotetaan lisäystä 115 000 mk. Kun momentilta vähennetään 115 000 mk, mistä 40 000 mk aiheutuu siirrosta momentille 29.10.01 ja 75 000 mk momentin 29.01.01 perusteluihin viitaten toimistosihiteerin palkkana, jää momentin loppusumma ennalleen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskiasteen koulutuksen, aikuiskoulutuksen ja taidekasvatuksen

kehittämisessä sekä koulutus suunnittelun ja opiskelijavalinnan kehittämisessä tarvittavasta suunnittelu- ja tutkimustoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 18 työsuhteisen henkilön palkkaamiseksi määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	3 720 000
1986 menoarvio.....	3 720 000
1985 tilinpäätös.....	3 282 473

23. *Opetusmenetelmien kehittäminen*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 600 000 mk eräille kasvatusalan järjestöille opetusmenetelmien kehittämistä varten, mistä Snellman-korkeakoululle vähintään 100 000 mk.

1987 esitys.....	1 600 000
1986 menoarvio.....	1 600 000

24. *Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 100 000 mk yhden henkilön palkkausmenoina momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten, vähennys on 90 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetusministeriön hallinnonalan taloushallinnon automaattisen tietojenkäsittelyn menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään kahden henkilön palkkauksista aiheutuviin menoihin sekä satunnaisen apu työvoiman palkkaamiseen.

1987 esitys.....	300 000
1986 menoarvio.....	390 000
1985 tilinpäätös.....	370 000

25. *Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk kertamenona Suomen taiteen historiateossarjan hankkimisesta aiheutuvia menoja varten.

Suomen taiteen historiateossarjan julkaisemisen tukemiseksi ehdotetaan, että valtiolle hankitaan vuonna 1987 teossarjan ensimmäinen ja

toinen osa. Ehdotetaan, että teokset voidaan luovuttaa vastikkeetta opetusministeriön määräämille virastoille, laitoksille ja oppilaitoksille sekä kuntien kirjastoille ja erälle muille valtionapua saaville laitoksille. Lisäksi ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin tehdä sopimus teossarjan 3. — 6. osien hankkimisesta vastaavasti valtiolle vuosina 1988—89, jolloin teokset myös luovutettaisiin edelleen vastikkeetta. Valtuudesta aiheutuu menoja enintään 1 000 000 mk vuonna 1988 ja enintään 1 000 000 mk vuonna 1989.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetusministeriön historian kirjoitustyön ja Uno Cygnauksen elämäkerran kirjoitustyön jatkamiseen sekä Suomen historioteossarjan hankkimiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata yksi henkilö määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	1 220 000
1986 menoarvio	220 000
1985 tilinpäätös	220 000

26. Eräät kopiointi- ja nauhoituskorvaukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mistä 180 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 120 000 mk oppilaitoksissa tapahtuvan valokopioinnin seurantatutkimuksen menoista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tekijänoikeuslain (404/61, muut. 897/80 ja 442/84) ja oikeudesta valokuvaan annetun lain (405/61, muut. 898/80 ja 443/84) mukaisiin menoihin sekä valokopiointitutkimuksen menoihin.

1987 esitys	7 880 000
1986 menoarvio	7 580 000
1985 tilinpäätös	7 090 000

27. Ympäristö 87 Miljö -tapahtuman järjestäminen

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk kesällä 1987 Helsingissä järjestettävän pohjoismaisen ympäristökasvatusprojektin seurantatapahtuman Ympäristö 87 Miljö järjestämisestä aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää tapahtuman suunnittelusta ja järjestämisestä aiheutuviin palkkioihin, vuokriin, matkakustannuksiin, palkintoihin, materiaalimenoihin ja muihin kuluksimenoihin sekä yhden päätoimisen henkilön palkkaamiseen määräaikaiseen tehtävään.

1987 esitys	1 000 000
-------------------	-----------

28. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk kustannusten nousun ja koulutusajan pidennyksestä johtuvan opiskelijamäärän kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuudessa koulutusyksikössä järjestettävästä väliaikaisesta lastentarhanopettajien koulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 62 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys	9 800 000
1986 menoarvio	9 000 000
1985 tilinpäätös	6 717 477

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan lisäystä 440 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 29.76.53, 100 000 mk avustuksesta Näkövammaisten kulttuuripalvelu r.y:n kulttuuritoimintaa varten, 140 000 mk kertamenosta avustuksena Suomen Sotaveteraaniliitolle tiedoston kokoamista varten ja 50 000 mk kertamenosta avustuksena Suomen Rauhanliitolle kansainvälisen symposiumin järjestämistä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, eräiden vankileireillä kuolleiden hautapaikkojen kunnostukseen tarkoitettuna avustuksena 50 000 mk ja vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 485 000 mk, vähennys on 1 195 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Svenska Finlands folkting -toiminnan valtionavusta annetun lain (902/85) mukaisiin menoihin ja eräisiin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Toimittajien opintomatka-apurahat	90 000
Svenska Finlands folkting -toiminnan valtionapu, mistä 150 000 mk utbildningsdelegationille	1 000 000
Eräiden siirtoväen sankarihautojen hoito ...	65 000
Suomi-Neuvostoliitto-Seura r.y. -nimiselle yhdistykselle Lenin-Museon ylläpitoon ...	300 000
Vakaumuksensa puolesta vuonna 1918 kaatuneiden hautapaikkojen kunnostamiseen	15 000
Suomen Rauhanpuolustajat r.y:n valtionapu	1 200 000
Suomen Rauhan liitto-YK-yhdistys r.y., Finlands Fredsförbund-Förening för FN r.f. -nimisen yhdistyksen valtionapu (kertamenoa 50 000)	700 000
YK:n aseidenriisuntaviikon järjestämisen valtionapu	175 000
Rauhantyön edistämiseen kansalaisjärjestöille myönnettäviin kohdeavustuksiin ja rauhantyöhön liittyviin matka-apurahoihin	325 000

Saamenkielisen julkaisutoiminnan tukeminen	160 000
Paasikivi-Seuran tukeminen	105 000
Maaseudun kulttuuriperinteen tallentamisen tukemiseen	240 000
Paikallislehlien koulutustoiminnan tukemiseen	80 000
Vapaa-ajattelijain liiton tukeminen	125 000
Työväenperinteen kerääminen ja tutkiminen	300 000
Kuurojen Liiton kulttuuritoiminnan tukeminen	400 000
Yrjö Kallisen Rauhanopiston kannatusyhdistys r.y:n valtionapu	230 000
Mannerheim-säätiölle Mannerheim-museon ylläpitoon	60 000
Ihmisoikeuksien instituutille	200 000
Näkövammaisten kulttuuripalvelu r.y:n kulttuuritoiminnan tukeminen	100 000
Suomen Sotaveteraaniliitolle (kertameno)	140 000
Yhteensä	6 010 000

1987 esitys	6 010 000
1986 menoarvio	7 205 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	7 179 472

51. Valtionavustus työväen- ja seurantalojen korjaukseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 000 000 mk, mistä 4 100 000 mk valtionavustuksina työväentalojen korjauksiin, 4 100 000 mk nuorisoseurantaloiden korjauksiin, 2 660 000 mk muiden vastaavanlaisten yhdistysten ja järjestöjen vanhojen rakennusten korjauksiin, mistä 300 000 mk Suomen Rauhan liitto-YK-yhdistys r.y., Finlands Fredsöbund-Förening för FN r.f.-nimiselle yhdistykselle Rauhanaseman kunnostamisesta aiheutuviin kustannuksiin, sekä 140 000 mk mainittujen talojen korjaustoimintaan liittyvää selvitystyötä varten. Vähennys on 2 145 000 mk, missä on otettu huomioon vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 305 000 markan määräraha. Määrärahaa voidaan käyttää myös sellaisten talojen korjauksiin, jotka nämä järjestöt yhdessä muiden yhteisöjen kanssa omistavat.

1987 esitys	11 000 000
1986 menoarvio	13 145 000
1985 tilinpäätös	11 000 000

52. Sivistystyön järjestäminen eräillä työmailla

Momentille ehdotetaan 600 000 mk. Vähennys on 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Tallinnan ja muiden Neuvostoliiton alueella sijaitsevien suomalaisten työmaiden kulttuuripalvelutoiminnan järjestämiseen. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi valtionapuun oikeutettua henkilöä.

1987 esitys	600 000
1986 menoarvio	750 000
1985 tilinpäätös	700 000

53. Kouluradiotoiminnan kehittäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 490 000 mk kouluradiotoiminnan kehittämiseen.

1987 esitys	490 000
1986 menoarvio	490 000
1985 tilinpäätös	490 000

55. Karjalatalon rakentamisen ylimääräinen avustus lainojen lyhentämiseen

Momentille ehdotetaan edelleen 375 000 mk ylimääräisenä avustuksena Kiinteistö Oy Karjalaisten Heimotalo -nimiselle kiinteistöosakeyhtiölle käytettäväksi Postipankin antamien lainojen sopimusten mukaisiin kuoletuksiin vuoden 1987 aikana.

1987 esitys	375 000
1986 menoarvio	375 000
1985 tilinpäätös	375 000

56. Uskonnollisten lehtien tukeminen

Momentille ehdotetaan 1 750 000 mk valtio-neuvoston käytettäväksi avustuksina uskonnollisten lehtien tukemiseen. Lisäys on 50 000 mk.

1987 esitys	1 750 000
1986 menoarvio	1 700 000
1985 tilinpäätös	1 600 000

57. Mieli-pidelehtien tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 1 750 000 mk valtio-neuvoston käytettäväksi avustuksina mieli-pidelehtien tukemiseen.

1987 esitys	1 750 000
1986 menoarvio	1 750 000
1985 tilinpäätös	1 350 000

71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen Neuvostoliitosta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 25 650 000 mk seuraavasti:

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa eduskunta on myöntänyt valtuudet hankkia korkeakouluille ja muille, lähinnä opetusministeriön alaisille opetus- ja tutkimuslaitoksille tarpeellisia laitteita 76 500 000 markan edestä Neuvostoliitosta vuosina 1986—88. Hankintojen kauppahinnasta 30

prosenttia maksetaan asianomaisten hankintasuoritusyhteydessä ja 70 prosenttia vastaavasti vuosien 1989—91 loppuun mennessä. Viimeiselle maksuerälle suoritettaisiin tällöin 6½ prosentin vuotuinen korko tavaran toimittamisesta lukien.

Ehdotetaan, että vuosina 1987—88 saataisiin lisäksi tilata 20 000 000 markan edestä laitteita vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetyn valtuuden perustelujen mukaisesti.

Vuonna 1987 suoritettavien hankintojen en-

simmäistä maksuerää varten momentille ehdotetaan 10 650 000 mk.

Vuosina 1983—86 oli voimassa maksuaikataulultaan edellä todettua vastaava tilausvaltuus. Sen mukaisten hankintojen loppuerää ja korkoa varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk.

Ehdotetaan, että momentin määrähalla saadaan palkata kaksi henkilöä hankintojen edellyttämiin määräaikaisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	25 650 000
1986 menoarvio.....	22 650 000
1985 tilinpäätös.....	19 100 000

Pääluokan 29 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Opetusministeriö (210)	32 028	33 376	35 912	+	2 536 + 8
02. Luterilainen kirkko (310)	8 767	9 220	9 831	+	611 + 7
05. Ortodoksinen kirkko (310)	4 972	6 051	5 107	—	944 —16
06. Valtion audiovisuaalinen keskus (210)	5 260	6 306	7 035	+	729 + 12
10. Korkeakoulut(240)	2 002 313	2 108 892	2 384 059	+	275 167 + 13
11. Valtion harjoittelukoulut (220)	132 029	135 601	152 428	+	16 827 + 12
12. Taidekorkeakoulut ja kuvataide- akatemia (240)	76 128	101 887	105 392	+	3 505 + 3
37. Muut korkeakoulumenot (240)	47 274	53 100	84 662	+	31 562 + 59
39. Valtion opintotukikeskus (260)	808 089	887 452	991 931	+	104 479 + 12
41. Kouluhallitus (210)	32 323	36 187	40 890	+	4 704 + 13
42. Eräät valtion oppilaitokset (220) ...	20 272	30 844	29 617	—	1 227 — 4
43. Lukiot (220)	811 582	885 661	963 261	+	77 600 + 9
46. Peruskoulut (220)	5 162 679	5 475 095	5 795 230	+	320 135 + 6
50. Eräät opettajankoulutuksen menot (230)	14 687	15 837	17 524	+	1 687 + 11
51. Lastentarhanopettajaopistot (230) ..	17 636	27 994	29 169	+	1 175 + 4
55. Vammaisten lasten koulut (220) ...	27 733	42 995	64 666	+	21 671 + 50
56. Kirjastotoimi (280)	419 190	417 585	446 990	+	29 405 + 7
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö (250)	498 711	515 749	536 231	+	20 482 + 4
58. Näkövammaisten kirjasto (280)	9 588	10 751	11 694	+	943 + 9
59. Ammatikasvatushallitus (210)	27 588	31 275	33 673	+	2 398 + 8
60. Valtion ammatilliset oppilaitokset (230)	1 190 187	1 230 307	1 378 005	+	147 698 + 12
61. Ammatikasvatushallituksen kou- lutilat ja metsät (230)	83 605	88 669	96 064	+	7 395 + 8
65. Kunnalliset ammatilliset oppilai- tokset (230)	1 116 354	1 198 264	1 402 535	+	204 271 + 17
67. Yksityiset ammatilliset oppilaitok- set (230)	266 183	212 306	219 712	+	7 406 + 3
69. Ammatillinen kurssitoiminta ja amatilliset erikoisoppilaitokset (250)	644 201	745 232	846 283	+	101 052 + 14
74. Oppisopimuslakiin perustuva am- mattikoulutus (230)	90 133	157 710	175 160	+	17 450 + 11
76. Ammatikasvatuksen muut menot (230)	306 352	275 368	309 461	+	34 093 + 12
87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslai- tos (270)	1 470	1 641	1 826	+	185 + 11
88. Suomen Akatemia ja tieteen tuke- minen (270)	238 501	260 568	290 469	+	29 901 + 11
89. Kotimaisten kielten tutkimus- keskus (270)	5 807	6 024	6 723	+	699 + 12
90. Taiteen tukeminen (290)	510 888	466 789	457 404	—	9 385 — 2
91. Urheilun ja nuorisokasvatustyön tukeminen (300)	389 992	427 400	443 200	+	15 800 + 4
92. Suomenlinnan hoitomenot (280) ..	17 505	15 554	18 322	+	2 768 + 18
93. Arkistolaitos (280)	25 408	27 798	26 225	—	1 573 — 6
94. Museovirasto (280)	38 719	44 066	45 800	+	1 734 + 4
95. Suomen elokuva-arkisto (290)	5 757	10 497	10 320	—	177 — 2
96. Elokuvien tarkastus (820)	866	970	1 467	+	497 + 51
97. Neuvostoliittoinstituutti (030)	1 893	2 119	2 259	+	140 + 7
98. Kansainvälinen yhteistyö (030)	74 605	82 948	70 642	—	12 306 —15
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot (210)	70 794	78 075	80 995	+	2 920 + 4
Yhteensä	15 238 072	16 164 162	17 628 174	+	1 464 012 + 9

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 048 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 326 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä 200 000 mk siirtona momentilta 30.99.(01) perus- ja sopimuspalkkaisten sekä yli-

määräisten virkamiesten viransijaisten palkkioihin. Momentin lisäys on 1 844 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä sekä kuusi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 633 400	14 936 500	+ 3	116
Tilapäisten palkkiot	+ 11 000	158 000	—	3
Työsuhdepalkat	+ 39 400	565 300	—	6
Sosiaaliturvamaksu	+ 160 200	1 159 200	—	—
Yhteensä	+ 1 844 000	16 819 000	+ 3	125

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 30.37.25.2.

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylitarkastajan virka (A 24) ja ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa tarkastajan virka (A 21) ja ylimääräinen esittelijän toimi (A 21).

Viitaten luvun 35.25 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi nuoremman hallitussihteerin virka (A 22). Vastaavasti voidaan lakkauttaa vesi- ja ympäristöhallinnosta yksi virka tai toimi.

Kansainväliseen henkilövaihtoon liittyvien tehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 11).

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan perus-

tettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 15). Vastaavasti voidaan vähentää alamomentilta 30.37.25.2 80 000 mk yhden toimihenkilön palkkana.

1987 esitys	16 819 000
1986 menoarvio	14 975 000
1985 tilinpäätös	13 062 572

09. Neuvottelukunnat

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 25 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsätalouden neuvottelukunta	10 000
Eläinlääkintäneuvottelukunta	5 000
Kansainvälisten maatalousasiain neuvottelukunta	10 000
Maataloustutkimuksen neuvottelukunta ..	10 000
Luonnonvarainneuvosto	390 000
Yhteensä	425 000

1987 esitys	425 000
1986 menoarvio	450 000
1985 tilinpäätös	383 168

26. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 607 000 mk, mistä 567 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja kansainvälisen yhteistyön lisääntymisestä, 600 000 mk kertamenosta Suomessa pidettävien kansainvälisten kokousten järjestelyistä aiheutuvia menoja varten, 40 000 mk kertamenosta kansainvälisen vesihuollon vuosikymmenen menoja varten, 150 000 mk kertamenosta kiertävän pohjoismaisen metsätalousnäyttelyn menoja varten, 100 000 mk Neuvostoliiton kanssa aloitettavasta salaojatutkimusprojektista ja 150 000 mk momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumismenoina. Kun momentilta vähennetään kertameno 600 000 mk, 122 000 mk siirtona momentille 35.25.26 ja 60 000 mk siirtona momentille 35.01.26 ympäristöministeriön hallinnonalalle siirtyneiden tehtävien kustannuksina sekä 2 470 000 mk dollarin kurssimuutoksen aiheuttaman kansainvälisten jäsenmaksujen vähentymisen johdosta, vähennys on 1 645 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainväliin yhteistyöhön liittyviin matka- ja osallistumiskustannuksiin, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja muihin kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut	6 400 000
Neuvostoliiton ja Suomen välinen tieteellistekninen yhteistoiminta	110 000
Unkarin ja Suomen välinen maatalouden sekä elintarviketeknologian yhteistoiminta	170 000
SEV-maiden ja Suomen välinen yhteistoiminta metsätalouden alalla	20 000
Saksan demokraattisen tasavallan ja Suomen välinen maa- ja metsätalouden tieteellistekninen yhteistoiminta	20 000
Puolan ja Suomen välinen maa- ja metsätalouden sekä elintarviketeknologian alalla tapahtuva tieteellistekninen yhteistoiminta	210 000
Saksan Liittotasavallan ja Suomen välinen yhteistoiminta kalatalouden ja metsätalouden alalla	70 000
Pohjoismainen riistan tutkimuskollegion (NKV) menot, Suomen osuus	70 000
Suomalais-ruotsalainen rajajokikomisio	200 000
Inarinjärven vedensäännöstelyn hoidosta aiheutuvat menot	15 000
Suomen osallistuminen OECD:n maataloustutkimusohjelmaan	20 000

Matkat kansainvälisiin kokouksiin	1 550 000
Pohjoismaisesta porotalouden yhteistyöstä aiheutuvat menot	90 000
Pohjoismainen yhteistyö	160 000
Euroopan maiden tiede- ja teknologiayhteistyö (COST)	20 000
Ranskan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsätalalla	55 000
Kiinan Kansantasavallan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsätalouden alalla	110 000
Maailman ravintopäivä	70 000
Osallistuminen moottorisahauksen kansainvälisiin kilpailuihin	50 000
Salaojatutkimusprojekti	100 000
Suomen osuus kiertävän pohjoismaisen metsätalousnäyttelyn menoista (kertameno)	150 000
Suomessa pidettävien muiden kansainvälisten kokousten järjestelyistä aiheutuvat menot (kertameno)	600 000
Kansainvälisen vesihuollon vuosikymmenen menot (kertameno)	40 000
Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot	150 000
Yhteensä	10 450 000

1987 esitys	10 450 000
1986 menoarvio	12 095 000
1986 lisämenoarvio	—1 400 000
1985 tilinpäätös	9 966 626

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 422 000 mk, mistä 302 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen ja vuokrien noususta sekä atk-toiminnan laajenemisesta, 50 000 mk kertamenosta maa- ja metsätalousministeriön historian julkaisemiseen ja 70 000 mk kertamenosta ulkomaankielisen tiedotusmateriaalin painamiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 372 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös metsästyksen, riistanhoidon ja riistakaupan sekä ulkopuolisilla teetettävien tutkimuksien menoihin.

1987 esitys	3 700 000
1986 menoarvio	3 328 000
1986 lisämenoarvio	150 000
1985 tilinpäätös	3 312 248

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 220 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja atk-laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	220 000
1986 menoarvio	160 000
1985 tilinpäätös	105 000

08. Maataloushallinto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 916 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 417 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä kertamenona 928 300

mk. Momentin lisäys on 4 863 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 31 tilapäistä ja 12 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 5 004 100	59 890 500	—	701
Tilapäisten palkkiot	— 714 900	3 153 000	—	31
Työsuhdepalkat	+ 95 800	1 428 300	—	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 400	55 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 475 600	4 775 200	—	—
Yhteensä	+ 4 863 000	69 302 000	—	744

Lisäperustelut:

Maatilahallituksen henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastaamaan lisääntyneitä ja muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

1987 esitys	69 302 000
1986 menoarvio	64 439 000
1985 tilinpäätös	60 734 150

21. *Valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk maanmittausmaksujen sekä perustettavien luontaiselinkeinotilojen ja kolttatilojen määrän lisääntymisestä johtuen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää porotilalain (590/69), luontaiselinkeinolain (610/84) ja koltttalain (611/84) sekä maatilalakia edeltävän lainsäädännön nojalla valtiolle hankituista ja sen hallinnassa edelleen olevista tiloista ja alueista sekä virkataloista suoritettaviin tieyksikkö- ja katumaksuihin sekä muihin kyseisistä alueista aiheutuviin kustannuksiin sekä koltta-asetuksen (716/84) 15 §:n mukaisesti valtion hallinnassa olevien kolttatilojen hoitoon liittyviin rakennusten välttämättömiin korjaustöihin ja käyttökuluihin.

1987 esitys	150 000
1986 menoarvio	90 000
1985 tilinpäätös	2 336

22. *Suunnittelutoimikuntien erillismenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 315 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maa-

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
Ylimääräiset:	
1 toimistoinsinööri	A 23
4 ylitarkastajaa	A 23
1 toimistosiihteerä	A 10
2 atk-kirjoittajaa	A 5
Lakkautetaan:	
Ylimääräiset:	
1 esittelijä	A 17
2 esittelijää	A 15
2 toimistorakennusmestaria	A 13
1 konekirjoittaja	A 3
1 piirtäjä	A 2
6 toimistovirkailijaa	A 1

Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä ehdotetaan maatalouspiirien maataloustoimistoihin perustettavaksi sanotun lain mukaisia tehtäviä varten viisi ylimääräistä tarkastajan tointa (A 15).

tilalain (188/77) mukaisten suunnittelutoimikuntien jäsenten palkkioihin sekä ansionmenestysten, luottamustoimen aiheuttamien kustannusten ja matkakustannusten korvauksiin, kenttätöyöpuolaisten palkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin, kenttätötarvikkeiden, kartta- ja kartanvalmistusmateriaalin hankintoihin sekä suunnittelutoimikuntien kuulutusilmoitusten julkaisemiskustannuksiin. Momentin määrärahaa voidaan käyttää palkkauksiin enintään 700 000 mk.

1987 esitys	1 315 000
1986 menoarvio	1 315 000
1985 tilinpäätös	923 670

23. Maatilatilasto

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk, josta 750 000 mk aiheutuu maatalouden vuositilaston otoksen laajenemisesta, atk-käyttömenojen lisääntymisestä ja hintojen noususta, 50 000 mk maatalouslaskennan suunnittelusta aiheutuvasta kertamenosta ja 100 000 mk kertamenosta maatalouden tietokannan perustamiskustannuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 800 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatilatilastosta annetun lain (675/75) edellyttämän vuosittain tehtävän maatilarekisterin ja muun maatilatilaston sekä metsätilarekisterin ja puutarhayrityksrekisterin keruusta, valmistamisesta, julkaisemisesta ja kehittämisestä sekä tilastollisten selvitysten muilta laitoksilta hankkimisesta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	4 100 000
1986 menoarvio	3 300 000
1985 tilinpäätös	3 390 499

24. Kasvintarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 122 000 mk, mistä 52 000 mk aiheutuu hintojen noususta sekä kasvinsuojelulain ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisten tehtävien lisääntymisestä ja 70 000 mk kertamenosta perunan kasvintuhoojien torjunnan tehostamiseksi tapahtuvaa tiedotustoimintaa varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kasvinsuojelulain (127/81) ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen kasvintarkastustoiminnan hoitamisesta aiheutuviin kulutusmenoihin, kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kulutusmenoihin, maatalouden ja puutarhatalouden neuvontajärjestöille suoritettaviin toimenpidekorvauksiin, tutkimuksista muille

laitoksille suoritettaviin maksuihin, tarkastajien palkkioihin, matkakustannusten korvauksiin, koulutusmenoihin sekä annettujen päätösten aiheuttamien kustannusten ja vahinkojen korvauksiin. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1.

1987 esitys	690 000
1986 menoarvio	568 000
1985 tilinpäätös	1 239 945

25. Torjunta-aineiden tarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää torjunta-ainelain (309/69, muut. 159/84) ja torjunta-aineasetuksen (211/84) mukaisen torjunta-aineiden tarkastustoiminnan hoitamiseen liittyviin matka- ja muihin kulutusmenoihin sekä kansainväliseen yhteistyöhön. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1.

1987 esitys	214 000
1986 menoarvio	210 000
1985 tilinpäätös	99 359

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mistä 484 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen ja vuokrien noususta, eräistä maatalouspiirien maataloustoimistojen muutoista johtuvasta vuokramenon lisääntymisestä sekä atk-toiminnan kehittämisestä, 216 000 mk valtion yhtenäisestä maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmästä aiheutuvista menoista ja 100 000 mk kertamenosta keskusviraston peruskorjaukseen liittyviä muuttokustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 700 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maatilahallituksen julkaisujen kirjoitus- ja käännöspalkkioihin, koulutuksen luentopalkkioihin, maatilalain (188/77) 41 §:n mukaisiin vahingonkorvauksiin, asiakirjain lunastuksiin, oikeudenkäyntikuluihin, rekisteröimismaksuihin ja saamisten perimiskuluihin sekä kopiokoneiden vuokraamiseen.

1987 esitys	11 900 000
1986 menoarvio	11 200 000
1985 tilinpäätös	9 802 356

30. *Valtionapu maatalouslautakuntien menoihin sekä korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 948 000 mk eli lisäystä 1 331 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouslautakunnista annetun lain (87/71, muut. 1039/75 ja 43/85) 9 §:n ja maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) 7 §:n nojalla kunnille maatalouslautakuntien vuoden 1986 menoista suoritettaviin korvauksiin ja vuodelta 1987 maataloussihteerimenojen osalta suoritettaviin korvauksiin sekä Ahvenanmaan kunnille vuoden 1986 menojen osalta suoritettaviin korvauksiin.

1. *Valtionapu maataloussihteerien palkkausmenoihin*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 322 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Kun alamomentilta vähennetään 90 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 1 232 000 mk. Alamomentin loppusumma on 22 549 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien maataloussihteerien palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin suoritettaviin valtionosuuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määräraha saadaan maksaa myös aikaisempiin vuosiin kohdistuvia valtionosuuksia.

2. *Valtionapu maatalouslautakuntien muihin käyttömenoihin*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 99 000 mk lähinnä eläke- yms. maksujen sekä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määräraha saadaan käyttää maataloussihteerien eläkemenoihin ja muihin välillisiin sosiaalikuluihin sekä maatalouslautakuntien kokous- ja toimituspalkkioihin, matkakustannusten korvauksiin ja päivärahoihin sekä puheenjohtajille vahvistettuihin kuukausipalkkioihin suoritettaviin valtionosuuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määräraha saadaan maksaa myös aikaisempiin vuosiin kohdistuvia valtionosuuksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 699 000
Valtionapu kokous- ja toimituspalkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin	3 570 000
Valtionapu puheenjohtajien kuukausipalkkioihin (enintään)	120 000
Yhteensä	5 389 000

3. *Korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla*. Alamomentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain

(88/71) mukaisesti Ahvenanmaan kunnille valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaan suoritettaviin korvauksiin.

1987 esitys	27 948 000
1986 menoarvio	26 617 000
1985 tilinpäätös	26 870 370

41. *Eräät korvaukset ja maksut* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 6 sekä vähennystä 65 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset eräiden maatilain ja luontaiselinkeinolain mukaisten tehtävien suorittamisesta*. Alamomentille ehdotetaan edelleen 30 000 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää maatalouskeskuksille, maanviljelys- ja talousseuroille sekä piirimetsälautakunnille maatalasetuksen (385/77) 10 ja 118 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta sekä maatalouskeskuksille, Paliskuntain Yhdistykselle ja paliskunnille luontaiselinkeinoasetuksen (715/84) 52 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta aiheutuvien kustannusten korvauksiin.

2. *Korvaukset eräille maatalouden edistämisjärjestöille eräiden valtionapujen jakamisesta*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määräraha saadaan käyttää pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistysten ja sonninpitoyhtymien valtionavustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen (414/75) 13 §:n 1 momentin mukaisiin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 1 260 000 mk.

3. *Korvaukset maidon kaksihintarekisterin pitämiseen liittyvistä tehtävistä*. Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk maidon kaksihintarekisterin pitämisestä aiheutuvien kustannusten nousun johdosta. Kun alamomentilta vähennetään 170 000 mk eräiden maataloustuen jakokorvausten loppumisen johdosta, vähennys on 165 000 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää maidon kaksihintarekisteristä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Alamomentin loppusumma on 85 000 mk.

4. *Eräiden lainojen hoitopalkkiot ja korkohyvitykset*. Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 30 000 mk lainakannan pienenemisen johdosta. Alamomentin määräraha saadaan käyttää maaseudun asunto-olojen parantamiseen osoitetuista varoista kuntien välityksellä myönnettyjen lainojen sekä siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain (398/45)

mukaisten lainojen ja Porkkalan alueen maataloudellisen jälleenrakentamistyön tukemisesta valtion varoilla annetun lain (4/57) mukaisten lainojen hoitopalkkioihin. Alamomentin loppusumma on 100 000 mk.

5. *Korvaukset lihan ostajille eräiden valvontatietojen keräämisestä.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 20 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettujen lakien (1080/81 ja 1011/84) noudattamisen valvonnassa tarvittavien ostotietojen keräämisestä ja valvontaviranomaisille toimittamisesta teurastamoille ja muille lihan ostajille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen maa- ja metsätalousministeriön määräämin perustein.

6. *Korvaukset piirimetsälautakunnille yhteismetsien metsätaloussuunnitelmien laatimisesta.* Alamomentille ehdotetaan 100 000 mk käytettäväksi niiden kustannusten korvaamiseen, joita piirimetsälautakunnille on aiheutunut maatalain ja porotilalain mukaan perustettujen yhteis-

metsien ensimmäisten metsätaloussuunnitelmien laatimisesta.

1987 esitys	1 595 000
1986 menoarvio	1 660 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	2 057 758

70. *Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 3 300 000 mk virastotalojen peruskorjaukseen liittyvän kaluston ja puhelinvaihteen hankkimista varten sekä eräiden maatalouspiirien maataloustoimistojen muutoista aiheutuvia kalustohankintoja, kasvintarkastus- ja torjunta-ainetarkastustehtävissä tarvittavien kokeiden, laitteiden ja kaluston hankkimista sekä maataloushallinnon muuta konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten ja atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	3 300 000
1986 menoarvio	2 200 000
1985 tilinpäätös	1 465 000

10. Valtion maatalouskemian laitos

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 474 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 16 000 mk siirron johdosta momentilta 30.99.(01) peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten viransijaisten palkkioihin, 9 000 mk kausiapulaisten palkkauksen lisääntymisen sekä

50 000 mk valantehneiden tarkastajien palkkioiden lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 605 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 430 400	5 422 800	—	59
Tilapäisten palkkiot	+ 18 900	213 600	—	4
Työsuhdepalkat	+ 3 600	51 800	—	—
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 23 200	212 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 73 000	583 700	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 55 900	480 300	—	—
Yhteensä	+ 605 000	6 965 000	—	63

1987 esitys	6 965 000
1986 menoarvio	6 360 000
1985 tilinpäätös	5 771 085

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 420 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan laajenemisesta sekä atk-menojen li-

sääntymisestä ja 300 000 mk kertamenosta atk-toimintojen kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kemikaalien ja tarvikkeiden hankintaan.

1987 esitys	1 600 000
1986 menoarvio	1 180 000
1985 tilinpäätös	1 051 732

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 550 000 mk tutkimuslaitteiden, konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	550 000
1986 menoarvio	550 000
1985 tilinpäätös	798 402

12. Valtion siementarkastuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 491 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 5 500 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten li-

sääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 548 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 28 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 364 700	4 462 000	—	51
Työsuhteipalkat	+ 120 600	1 728 200	—	28
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 10 900	83 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 800	19 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 51 000	465 800	—	—
Yhteensä	+ 548 000	6 759 000	—	79

1987 esitys	6 759 000
1986 menoarvio	6 211 000
1985 tilinpäätös	4 946 393

1987 esitys	840 000
1986 menoarvio	684 000
1985 tilinpäätös	767 240

27. Asiakkaiden puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asiakkaille myytävien vakuustodistuslipukkeiden, lomakkeiden ja lyijykeiden hankintaan. Maksujen takaisinperinnästä kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.12.

1987 esitys	150 000
1986 menoarvio	150 000
1985 tilinpäätös	142 137

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 156 000 mk lähinnä hintojen nousun ja atk-menojen lisääntymisen johdosta.

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk tutkimusvälineiden hankkimista sekä koneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	100 000
1986 menoarvio	350 000
1985 tilinpäätös	59 939

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk laitoksen uusien toimitilojen suunnitteluun Loimaan kaupunkiin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	100 000

14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 338 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 375 000 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 315 500	4 163 500	—	42
Tilapäisten palkkiot	+ 5 700	75 700	—	1
Työsuhdepalkat	+ 12 800	184 000	—	4
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 800	112 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 36 200	335 800	—	—
Yhteensä	+ 375 000	4 871 000	—	47

1987 esitys 4 871 000
1986 menoarvio 4 496 000
1985 tilinpäätös 3 875 389

1987 esitys 400 000
1986 menoarvio 350 000
1986 lisämenoarvio 100 000
1985 tilinpäätös 314 650

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 136 000 mk, mistä 36 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja tulipalossa tuhoutuneiden tarvikkeiden hankkimisesta sekä 100 000 mk kertamenosta laitoksen 75-vuotisjuhla-julkaisun toimittamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 36 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laitoksen maiden viljelystä ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin sekä tiedotus- ja tutkimustoiminnan kirjoituspalkkioihin.

1987 esitys 1 867 000
1986 menoarvio 1 831 000
1985 tilinpäätös 1 708 983

70. *Kaluston ja koneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk kaluston, koneiden sekä mittaus- ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 65 000 mk kuivaamo-laitehallin julkisivun kunnostukseen ja konekentan aitauksen rakentamiseen.

1987 esitys 65 000
1986 menoarvio 53 000
1985 tilinpäätös 180 000

77. *Maanrakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 191 000 mk Hovin suopellon valtaojan perkaukseen.

1987 esitys 191 000
1986 menoarvio 42 000
1985 tilinpäätös 90 000

88. *Maan bankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk maa-alueen hankkimista varten Vihdin kunnasta Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitokselle sen toimintaedellytysten parantamiseksi.

1987 esitys 100 000

15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 397 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta,

26 000 mk siirron johdosta momentilta 30.99.(01) peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten viransijaisten palkkioihin. Momentin lisäys on 438 000 mk. Momentin määrärahalta

saadaan palkata enintään yksi työsopimussuhteinen ja neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 399 000	4 627 700	—	56
Tilapäisten palkkiot	— 15 800	236 400	—	4
Työsuhdepalkat	+ 6 400	92 000	—	1
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 7 100	102 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 400	8 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 40 900	374 800	—	—
Yhteensä	+ 438 000	5 442 000	—	61

1987 esitys 5 442 000
1986 menoarvio 5 004 000
1985 tilinpäätös 4 820 008

27. Asiakkaitten puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lisääntyneen tarkastustoiminnan johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tarkastettavista tuotteista asiakkaiden puolesta suoritettaviin maksuihin. Vastaavat maksujen takaisin perinnästä kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.15.1.

1987 esitys 50 000
1986 menoarvio 40 000
1985 tilinpäätös 26 050

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 940 000 mk, mikä aiheutuu hintojen ja vuokrien noususta.

1987 esitys 2 450 000
1986 menoarvio 1 510 000
1986 lisämenoarvio 300 000
1985 tilinpäätös 1 517 486

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk laboratorio- ja tutkimusvälineiden sekä kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys 400 000
1986 menoarvio 220 000
1986 lisämenoarvio 700 000
1985 tilinpäätös 210 000

16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 199 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 220 000 mk. Momentin

määrärahalta saadaan palkata enintään 24 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 84 700	1 213 500	—	11
Työsuhdepalkat	+ 114 600	1 642 400	—	24
Muut palkat ja palkkiot	—	1 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 20 700	211 100	—	—
Yhteensä	+ 220 000	3 068 000	—	35

1987 esitys.....	3 068 000
1986 menoarvio.....	2 848 000
1985 tilinpäätös.....	2 544 783

1987 esitys.....	6 285 000
1986 menoarvio.....	7 100 000
1986 lisämenoarvio.....	—800 000
1985 tilinpäätös.....	5 658 269

29. Muut kulutusmenot

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 815 000 mk lähinnä maidon hankintaan ehdotettavien varojen supistumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös pakkaus-, puhdistus-, laboratorio- ja meijeritarvikkeiden sekä maidon hankintaan.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 310 000 mk laboratorio- ja tutkimusvälineiden ja laitteiden sekä konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys.....	310 000
1986 menoarvio.....	300 000
1985 tilinpäätös.....	665 000

17. Valtion hevosjalostuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 108 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 59 000 mk perustettavaksi ehdotetun toimen johdosta, 50 000 mk työsuhdepalkkoihin ylityökorvauksien lisääntymisen johdosta sekä 7 300 mk kausiapulaisten ja harjoittelijoiden palkkio-

den lisääntymisen johdosta. Peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten palkkauksista siirretään oikaisuna 52 600 mk ylityö- ja työaikakorvauksina työsuhdepalkkoihin. Momentin lisäys on 245 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 17 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	— 11 700	556 200	—	5
Työsuhdepalkat.....	+ 215 400	933 000	+ 1	17
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset.....	+ 17 400	151 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot.....	+ 3 300	76 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu.....	+ 20 600	127 200	—	—
Yhteensä.....	+ 245 000	1 845 000	+ 1	22

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 59 000 mk laitosmiehen palkkaamista varten.

1987 esitys.....	1 845 000
1986 menoarvio.....	1 600 000
1985 tilinpäätös.....	1 604 064

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 240 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, laitoksen hevosmäärän lisääntymisestä, uusien talli- ja laboratoriotilojen aiheuttamasta toiminnan laajentamisesta ja 50 000 markan kertamenosta laitoksen 50-vuotisjuhlien järjestämistä varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maa- ja metsätalouden sekä koe- ja tutkimustoiminnan menoihin, konsulttipalvelujen ostamiseen sekä lyhytaikaisissa tutkimusprojekteissa tarvittavien apulaisten palkkioihin ja hevosten hankintaan.

1987 esitys	1 660 000
1986 menoarvio	1 420 000
1986 lisämenoarvio	180 000
1985 tilinpäätös	1 549 026

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 800 000 mk maatalouskoneiden ja kaluston hankkimista ja tallirakennusten varustamista varten.

1987 esitys	800 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	104 982

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk Valtion hevosjalostuslaitoksen tallirakennusten rakennus- ja laajennustöitä varten. Hankkeen kustannusarvio on 35 900 000 mk ja pinta-ala 4 953 m². Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 22 100 000 mk.

1987 esitys	10 000 000
1986 menoarvio	10 600 000
1985 tilinpäätös	5 500 000

29. Valtion viljavarasto

Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi valtion viljavarastosta annetun lain muuttamiseksi viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoja lisätään siten, että vuoden 1992 loppuun mennessä saavutetaan 900 miljoonan kilon viljan ja kylvösiementen varmuusvarasto. Vuoden 1986 lopussa varmuusvaraston määrän arvioidaan olevan runsaat 550 miljoonaa kiloa. Vuoden 1987 aikana tätä määrää pyritään lisäämään noin 20 miljoonalla kilolla.

60. Siirto viljavarastorahastoon

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 60 000 000 mk käytettäväksi varmuusvarastoon ostetun viljan ja nurmikasvien siementen rahoittamiseen valtioneuvoston vahvistamien viljamäärien puitteissa.

1987 esitys	60 000 000
1985 tilinpäätös	100 000 000

61. Siirto siementuotannon edistämiseksi (arviomääräraha)

Viitaten kylvösiementuotannon edistämisestä annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin

(1138/78) momentille ehdotetaan 1 000 000 mk kylvösiemenestä perittävistä tasausmaksuista kertyvää liikevaihtoveroa vastaavana eränä tuloutettavaksi viljavarastorahaston siementuotannon edistämiseksi. Vähennys on 2 800 000 mk.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	3 800 000
1985 tilinpäätös	583 044

64. Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Momentille ehdotetaan 54 800 000 mk käytettäväksi vuonna 1987 varmuusvarastossa olevan viljan sekä viljan siementen ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Lisäys on 3 800 000 mk.

1987 esitys	54 800 000
1986 menoarvio	51 000 000
1985 tilinpäätös	45 861 584

30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen

Tarkoituksena on vuoden 1987 aikana laatia selvitys kotieläinneuvonnan kehittämistarpeista ja voimavarojen kohdentamisesta, yhteistoimintasuorituksen toimivuudesta ja sen parantamiseksi mahdollisesti tarvittavista toimenpiteistä. Tarkoituksena on kohdentaa uudelleen maatalouden neuvontatyön henkilöstöä uusia tarpeita vastavasti enintään henkilöstön nykyisen kokonaismäärän puitteissa.

40. Maanviljelyn, maatalouden rakennustoiminnan ja karjatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 191 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden maatalouden edistämisyhteisöjen valtionavun ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (63/72) 2 ja 3 §:ssä tarkoitetun muun kuin puutarha-, kala- ja kotitalouteen kuuluvan toiminnan tukemiseen ja edistämiseen Maatalouskeskusten Liitolle ja sen jäseninä oleville maatalouskeskuksille sekä Svenska lantbrukssällskapetens förbund -nimiselle järjestölle sekä sen jäseninä oleville maanviljelys- ja talousseuroille.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 870 000 mk, mistä 2 515 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 76 000 mk yhden uuden koneagronologin palkkaamisesta ja 279 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty määräraha kahden perunakonsultin palkkaamiseen. Lisäksi on tarkoitus toteuttaa henkilöstöjärjestelyjä siten, että voidaan valtionavun piiriin ottaa uusi atk-suunnittelija valtionapuun oikeutetun henkilöstön kokonaismäärän muuttumatta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 552 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	37 520 200
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	2 776 800
Yhteensä	40 297 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 321 000 mk, mistä 830 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen noususta, 800 000 mk määrärahan oikaisemisesta, 146 000 mk matka- ja muiden kustannus-

lisääntymisestä, 45 000 mk palkattavaksi ehdotetun uuden henkilön aiheuttamista menoista sekä 500 000 mk kertamenosta atk-laitehankintoihin. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin sekä atk-laitehankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	8 872 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	4 182 000
Valtionapu muihin menoihin (kertamenoa 500 000)	3 760 000
Yhteensä	16 814 000

1987 esitys	57 111 000
1986 menoarvio	51 920 000
1985 tilinpäätös	47 093 304

41. Karjanjalostuksen ja sikatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 565 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Kotieläinjalostusyhdistyksen suorittaman eräiden maatalouden edistämisyhteisöjen valtionavun ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (63/72) 4 §:ssä tarkoitetun karjanjalostustoiminnan ja sianjalostustoiminnan tukemiseen ja edistämiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 336 000 mk, mistä 303 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 33 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 118 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	4 506 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	333 200
Yhteensä	4 840 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 229 000 mk, mistä 108 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 21 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 100 000 määrärahan oikaisusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 067 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	657 000
Valtionapu muihin menoihin	434 000
Yhteensä	2 158 000

1987 esitys	6 998 000
1986 menoarvio	6 433 000
1985 tilinpäätös	5 953 600

42. Lampaanjalostuksen tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 52 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Lampaanjalostusyhdistyksen toiminnan tukemiseen ja sen pääsiemasuunnitelman avustamiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 176 000 mk, mistä 24 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta sekä 152 000 mk siirrosta alamomentilta 2 ja sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahaa saadaan palkata enintään kymmenen valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	499 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	36 200
Yhteensä	536 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 26 000 mk, mistä 9 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 1 800 mk matka- ja muiden kustannusten noususta ja 15 200 mk määrärahan oikaisusta. Kun alamomentilta vähennetään 150 000 mk siirtona alamomentille 1, vähennys on 124 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	112 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	71 800
Valtionapu muihin menoihin	76 200
Yhteensä	260 000

1987 esitys	796 000
1986 menoarvio	744 000
1985 tilinpäätös	697 200

43. Siipikarjatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 66 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Siipikar-

janhoitajain Liiton ja sen kanatalouskocaseaman toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 28 000 mk, mistä 25 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 3 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahaa saadaan palkata enintään kymmenen valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	374 200
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	27 800
Yhteensä	402 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 38 000 mk, mistä 9 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 4 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta ja 25 000 mk määrärahan oikaisusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	89 100
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	6 700
Valtionapu muihin menoihin	237 200
Yhteensä	333 000

3. *Valtionapu kotimaisen kanan jalostustoimintaan.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk kotimaisen kanan jalostustoiminnan jatkamiseen ja broilerikasvatuksen koetoiminnan tukemiseen.

1987 esitys	835 000
1986 menoarvio	769 000
1985 tilinpäätös	713 400

44. Turkiseläimetalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 172 500 mk. Alamomenttien 1 ja 2 määrärahaa saadaan käyttää Kehitysaluerahasto Oy:n aloittaman maatalouskeskusten toiminnaksi siirtyneen turkistarhausneuvonnan tukemiseen, alamomentin 3 määrärahaa Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton toiminnan tukemiseen ja alamomentin 4 määrärahaa Nutrialiiton toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu maatalouskeskuksille palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 18 000 mk, mistä 16 000 mk aiheutuu palvelus-

suhteen ehtojen tarkistuksesta ja 2 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	241 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	18 000
Yhteensä	259 000

2. *Valtionapu maatalouskeskuksille muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 500 mk, josta 3 000 mk aiheutuu eläke-yms. maksujen ja 1 500 mk matka- ja muiden kustannusten lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	57 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	81 000
Valtionapu muihin menoihin	34 000
Yhteensä	172 000

3. *Valtionapu Suomen Turkkiläisten Kasvatustajain Liitolle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mistä 50 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentamisen ja 100 000 mk kettujen keinosiemennestyön tukemisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Turkkiläisten Kasvatustajain Liiton toiminnan tukemiseen. Alamomentin loppusumma on 650 000 mk.

4. *Valtionapu Nutriallitolle.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 20 000 mk.

1987 esitys	1 101 000
1986 menoarvio	928 500
1985 tilinpäätös	920 000

45. *Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)*

Vedonlyönnistä hevoskilpailuissa arvioidaan valtion osuutena kertyvän 37 000 000 mk, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.30. Kun valtion osuudesta ehdotetaan luvussa 30.17 käytettäväksi valtion hevosjalostuslaitoksen menojen rahoittamiseen 14 305 000 mk, momentille jää 22 695 000 mk käytettäväksi hevostalouden edistämistä ja hevostalouden tukemista varten. Heikossa taloudellisessa asemassa olevien raviratojen talouden parantamiseksi vuonna 1987 on tarkoituksena myöntää mm. lainojen korkoja

varten avustuksia, minkä johdosta momentille ehdotetaan 24 195 000 mk. Lisäys on 7 315 000 mk. Tästä määrärahasta 1 500 000 mk on tarkoitus ottaa viimeistään vuoden 1990 tulo- ja menoarvioesityksessä huomioon siten, että valtionapu hevostalouden edistämiseen tuolloin on 1 500 000 mk pienempi, kuin miksi se vedonlyönnistä hevoskilpailuissa valtionosuutena kertyvien tulojen perusteella muodostuisi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vedonlyönnin toimeenpanemisesta hevoskilpailuissa annetun asetuksen ja valtionavusta hevosjalostuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun asetuksen mukaisesti. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 28 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 593 000
Korko- ja muut avustukset	3 000 000
Valtionapu raviratojen rakentamiseen ja varustamiseen	5 900 000
Valtionapu hevoskasvatuksen tukemiseen ..	5 500 000
Hevostalouden neuvottelukunnan menot	2 000
Valtionapu suomenhevosten varsarahoihin ..	4 100 000
Valtionapu muihin varsarahoihin	4 100 000
Yhteensä	24 195 000

1987 esitys	24 195 000
1986 menoarvio	16 880 000
1985 tilinpäätös	17 325 000

46. *Kerhotoiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maaseudun ja taajamien nuorisolle maatalouden, metsänhoidon ja kotitalouden alalta annettavaa opetusta ja näihin aloihin liittyvää harrastus- ja yritystoiminnan ohjausta hoitavien Suomen 4H-liiton, 4H-piirien ja 4H-yhdistysten sekä Svenska lantbrukssällskapetens förbund -nimisen järjestön osastona toimivan Finlands svenska 4H:n toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 478 000 mk, mistä 1 188 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 140 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 150 000 mk Ilmajoen maatalousopiston harjoittelupalkkioiden lisääntymisestä.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin sekä maatalousopiston opiskelijoiden kesäharjoittelupalkkioihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 361 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	17 701 900
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	1 345 100
Valtionapu harjoittelupalkkioihin	470 000
Yhteensä	19 517 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 337 000 mk, mistä 166 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 30 900 mk matka- ja muiden kustannusten lisääntymisestä, 90 100 mk määrärahan oikeuksista eläkemenoihin ja 50 000 mk metsäkerhotoiminnan laajentamisesta. Kun alamomentilta vähennetään vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty määräraha 115 000 mk, lisäys on 222 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin sekä metsäkerhotoimintaan myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	2 977 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	964 000
Valtionapu muihin menoihin	695 000
Valtionapu metsäkerhotoimintaan	1 250 000
Yhteensä	5 886 000

1987 esitys	25 403 000
1986 menoarvio	23 703 000
1985 tilinpäätös	21 670 020

47. Puutarhatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 2 618 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuotannollisen vihannes- ja kukkaviljelyn sekä muun puutarhatalouden tukemiseen ja edistämiseen Puutarhaliitolle ja Svenska Trädgårdsförbundet -nimiselle järjestölle yhteistoiminnassa maatalouden edistämisyhteisöjen ja niiden keskusjärjestöjen kanssa sekä Martens Trädgårdsstiftelselle tutkimus- ja koetoiminnan tukemista varten.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 117 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 13 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 27 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 749 400
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	129 600
Yhteensä	1 879 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 17 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 7 000 mk matka- ja muiden kustannusten nousta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	178 600
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	138 000
Valtionapu muihin menoihin	235 400
Yhteensä	552 000

3. *Valtionapu muun puutarhatalouden tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun alamomentilta vähennetään vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha, vähennys on 147 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Svenska Trädgårdsförbundetille puutarhatalouden edistämiseen ja Martens Trädgårdsstiftelselle tutkimus- ja koetoiminnan tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu Svenska Trädgårdsförbundet rf:lle	56 000
Valtionapu Martens Trädgårdsstiftelselle	131 000
Yhteensä	187 000

1987 esitys	2 618 000
1986 menoarvio	2 618 000
1985 tilinpäätös	2 475 020

48. Salaojitustoiminnan tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Salaojakeskuksen salaojitustoiminnan edistämiseen ja Salaojituksen tutkimusyhdistyksen toiminnan tukemiseen.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	397 000
1985 tilinpäätös	382 000

49. Muu neuvontatyön tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 144 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Työtehoseuralle maatalouden rationalisoinnin tutkimista, kehittämistä ja neuvontaa, Kylvösiemenliitolle kotimaisen kylvösiementuotannon edistämistä ja Suomen Mehiläishoitajain Liiton toiminnan sekä luonnonmukaisen viljelyn tukemista varten myönnettäviin valtionapuihin.

1. *Valtioapu Työtehoseuran palkkausmenoihin.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 87 000 mk, mistä

78 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 9 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Työtehoseuran henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 22 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 156 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	86 000
Yhteensä	1 242 000

2. *Valtionapu Työtehoseuran muihin käyttömenoihin.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 18 000 mk, mistä 12 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 6 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Työtehoseuran eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	212 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	44 800
Valtionapu muihin menoihin	268 200
Yhteensä	525 000

3. *Valtionapu kylvösiementuotannon tukemiseen.* Kotimaisen kylvösiementuotannon tukemiseksi alamomentille ehdotetaan 272 000 mk Kylvösiemenliiton käyttömenoihin myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 4 000 mk.

4. *Valtionapu mehiläistalouden tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan 300 000 mk Suomen Mehiläishoitajain Liiton toiminnan tukemiseen myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 100 000 mk.

5. *Valtionapu luonnonmukaisen viljelyn tukemiseen (kertameno).* Alamomentille ehdotetaan 1 000 000 mk, mistä 300 000 mk Maaseudun kehittämiskeskus Partalan toiminnan tukemiseen. Lisäys on 935 000 mk.

1987 esitys	3 339 000
1986 menoarvio	2 195 000
1985 tilinpäätös	1 886 400

(50.) *Eräät valtionavut*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 80 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 80 000 mk.

1986 menoarvio	80 000
1985 tilinpäätös	50 000

31. Maataloustuotteiden hintatuki

40. *Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 250 000 000 mk seuraavasti:

1. *Maataloustuotteiden markkinoinnin tukeminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 3 000 000 mk käytettäväksi maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määräämin perusteiden maataloustuotteiden menekin lisäämiseksi kotimaassa tai ulkomailla suoritettavan markkinoinnin tukemiseen ja puutarhatuotteiden muuhun menekinedistämistoimintaan sekä pitäjänruokaprojektin menoihin. Valtionavustuksen osuus saa olla enintään puolet hyväksyttävistä kustannuksista.

2. *Muu maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen.* Alamomentille ehdotetaan 247 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin

perusteiden käyttösuunnitelmassa mainittuihin tarkeituuksiin. Vähennys on 67 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Voin hinnan alentaminen teollisuudelle ...	90 000 000
Ruokaperunan hintatason vakaannuttaminen	2 000 000
Rehuksi käytettävien maitotaloustuotteiden hinnanalennuskorvaus (enintään)	100 000 000
Kananmunapakkaamojen hinnanalennuskorvaus	33 000 000
Villan hintatuki (enintään)	2 000 000
Voin varastointi	20 000 000
Yhteensä	247 000 000

Leipomo-, keksi-, makeis- ja einestuuotteiden teollisessa valmistuksessa käytettävän voin hinnan alentamista ehdotetaan edelleen jatkettavaksi kuitenkin edellyttäen, että järjestelmä on valtiontaloudellisesti edullinen voin vientiin verrattuna. Tuen perusteita on tarkoitus tarkistaa vuoden 1987 alusta lukien. Voin hinnan alentamiseen

arvioidaan tarvittavan varoja sama määrä kuin vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa.

Kotimaisen ruokaperunan hintatason vakaannuttamiseen arvioidaan tarvittavan varoja sama määrä kuin vuonna 1986.

Rehuksi käytettävien maitotaloustuotteiden hinnanalennuskorvauksia varten ehdotetaan enintään 100 000 000 mk. Nämä korvaukset luetaan maataloustulolain 15 §:n mukaisiksi maidon vientikustannuksiksi.

Kananmunapakkaamoille maksettaviin kananmunien hinnanalennuskorvauksiin arvioidaan tarvittavan vähemmän varoja kuin vuonna 1986.

Villan hintatukeen ehdotetaan varoja enintään 2 000 000 mk.

Voin varastointikorvauksia ehdotetaan maksettavaksi edelleen vuonna 1987. Voin varastoimis- ja korkokorvauksia suoritetaan voin varastoimis- sopimuksen tehneelle keskusliikkeelle kunkin liikkeen varastoimis- sopimuksessa lähemmin määrättävän voivara-aston omavastuuosuuden ylittävältä voimäärältä siten, että voin hinnannoususta varastoijille aiheutuva hyöty otetaan kulloinkin huomioon varastoimis- ja korkokorvausten määrän vähennyksenä. Varastoimiskorvauksen perusteita on tarkoitus muuttaa mm. liikkeiden omavastuuosuuden osalta siten, että määrärahan tarve vähenee.

Momentin loppusumma vähenee 67 900 000 mk.

1987 esitys	250 000 000
1986 menoarvio	317 900 000
1985 tilinpäätös	271 034 359

41. Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 700 000 mk, mikä aiheutuu vuonna 1986 tehdystä maataloustuloratkaisusta. Kun momentilta vähennetään varaus 40 000 000 mk, vähennys on 36 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perustein viljelmäkoon mukaan maksettavaan hintapoliittiseen tukeen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määräraha saadaan maksaa loppuun edellisiin vuosiin kohdistuvat pinta-alalisät.

1987 esitys	583 842 900
1986 menoarvio	620 142 900
1986 lisämenoarvio	—36 300 000
1985 tilinpäätös	590 442 900

42. Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan maataloustulolain mukaiseen alueittaiseen hintapoliittiseen tukeen lisäystä 5 000 000 mk, mikä aiheutuu vuonna 1986 tehdystä maataloustuloratkaisusta. Kun momentilta vähennetään varaus 30 000 000 mk vuodelle 1986, vähennys on 25 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perustein jaettavaan alueittaiseen hintapoliittiseen tukeen sekä Pohjois-Suomessa maksettavaan lihan kuljetustukeen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määräraha saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia tukia.

1987 esitys	576 704 400
1986 menoarvio	601 704 400
1986 lisämenoarvio	—25 000 000
1985 tilinpäätös	582 704 400

43. Muu hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 874 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein maidon lisähinnan, naudan- ja lampaanlihan tuotantopalkkioiden sekä kananmunien lisähinnan maksamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määräraha saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia tukia.

1987 esitys	874 500 000
1986 menoarvio	874 500 000
1985 tilinpäätös	844 500 000

44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha)

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi satovahinkojen korvaamisesta annettun lain muuttamisesta momentille merkitään 30 000 000 mk käytettäväksi satovahinkojen korvaamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määräraha saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia. Lisäys on 10 000 000 mk.

1987 esitys	30 000 000
1986 menoarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	33 000 000

45. Sokerintuotannon tukeminen

Viitaten lakiin kotimaisen sokerin tuotannosta (863/82) momentille ehdotetaan 175 000 000 mk vuoden 1986 sokerijuurikassatoa koskeviin

korvauksiin ja vuoden 1987 satoa koskevien korvausten ennakkosuorituksiin. Tarvittavat varat peritään momentin 11.08.09 perusteluihin viitaten sokerituotteiden valmisteverona. Lisäys on 61 000 000 mk.

1987 esitys	175 000 000
1986 menoarvio	114 000 000
1986 lisämenoarvio	52 500 000
1985 tilinpäätös	89 208 520

46. Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 108 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä öljykasvien siementen maailmanmarkkinahintojen laskusta ja kotimaisen hinnan korotuksesta. Tarkoituksena on tarkistaa kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuja vuoden 1986 sadon siementen kohtuullisia hankinta- ja varastointikuluja sekä kohtuullisia korkokuluja. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (965/82) mukaisten korvausten suorittamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että lain 2 §:ssä tarkoitettuja viljely- tai hankintasopimuksia voidaan vuonna 1987 tehdä siten, että markkinoitava siementen määrä on satovuonna 1987/88 enintään 115 milj. kiloa.

1987 esitys	316 000 000
1986 menoarvio	208 000 000
1985 tilinpäätös	202 499 999

47. Tärkkelystuotannon tukeminen

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain jatkamisesta momentille ehdotetaan 99 500 000 mk. Vähennys 27 500 000 mk aiheutuu lähinnä kotimaisesta vehnästä valmistetun tärkkelyksen määrän alentamisesta. Ehdotetaan, että vuoden 1987 tärkkelysperunatuotanto mitoitetaan siten, että satovuonna 1987/88 markkinoitava tuenalainen perunatärkkelyksen määrä on enintään 16 milj. kiloa. Kesän 1987 viljelysopimuksia mitoitettaessa tarkoituksena on ottaa paremmin huomioon varastossa oleva satovuonna 1987/88 markkinoitava perunatärkkelyksen määrä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 54 200 000 mk perunatärkkelyksen tukemiseen. Tästä 6 000 000 mk arvioidaan tarvittavan perunatärkkelyksestä valmistettujen makeuttajien tukemiseen.

Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 5 300 000 mk kotimaisesta ohrasta valmistetun tärkkelysmakeuttajan tukeen. Tärkkelysmakeuttajien tukeen tarvittavat varat peritään momentin 11.08.09 perusteluihin viitaten sokerituotteiden valmisteverona. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 40 000 000 mk kotimaisesta vehnästä valmistetun tärkkelyksen tukemiseen edellyttäen, että se on valtiontaloudellisesti vähintään yhtä edullista kuin vehnän vienti.

1987 esitys	99 500 000
1986 menoarvio	127 000 000
1985 tilinpäätös	54 962 628

32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan vuonna 1987 kotieläintuotannon ja viljan tuotannon ylijäämien supistamiseksi. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta mm. siten, että myös nykyistä pitempiaikaiset maataloustuotannon vähentämissopimukset olisivat mahdollisia metsätalouteen suuntautuvilla tiloilla ja että pellon metsitystä voitaisiin edistää nykyistä tehokkaammin. Viljaylijäämän supistamiseksi viljelyksessä olevaa peltoalaa pyritään vähentämään mm. käyttämällä maataloustuotannon tasapainottamiseen ehdotettuja varoja myös

vuonna 1987 pellon kesannointiin. Kotieläintuotannon perustamista ja laajentamista säädellään edelleen lupajärjestelmällä. Maidon tuotantoa rajoitetaan kaksihintajärjestelmällä ja kananmunien tuotantoa lupajärjestelmän ohella lisähintaan perustuvalla kiintiöjärjestelmällä. Tuotantorakennusten rahoitusta ohjataan siten, että se tukee kotieläintuotannon supistamistavoitteita.

Maataloustulolain (629/82, muut. 444/84) tarkoittamien tavoitehintatuotteiden vientituen tarpeeksi vuonna 1986 arvioidaan noin 3 170 000 000 mk, mistä noin 2 850 000 000 mk suoritetaan momentilta 30.32.40, noin 195 000 000 mk momentilta 28.37.40 ja noin

125 000 000 mk momentilta 30.31.40. Vientitu-esta viljan viennin tukemiseen arvioidaan tarvittavan noin 900 000 000 mk, lisäksi arvioidaan tarvittavan viljan vientitukivarjoja noin 160 000 000 mk kotimaahan maailmanmarkkinahintaisena myytävän viljan hinnan alentamiseen. Viljaa arvioidaan vietävän näillä varoilla noin 670 milj. kiloa.

Maataloustulolain mukaan maatalous osallistuu maataloustuotteiden viennistä aiheutuviin kustannuksiin lain 15 §:ssä säädettyjen vienti- ja tuotantomäärien perusteella. Maatalouden osuus vuoden 1986 vientikustannuksista arvioidaan noin 560 000 000 markaksi. Kun vuonna 1985 syntynyttä, mutta perimättä jäänyttä maatalouden osuutta arvioidaan siirtyvän 9 800 000 mk vuonna 1986 maataloudelta perittäväksi, maataloudelta vuonna 1986 perittävä osuus arvioidaan yhteensä noin 570 000 000 markaksi. Tämän arvioidaan tulevan perityksi vuonna 1986.

Momentin 30.32.40 vientituen avulla vietävien maataloustuotteiden vientituesta osa on vuoden 1983 alusta lukien suoritettu maksatusteknisistä syistä liikevaihtoverotukena. Vientituen suorittaminen osittain liikevaihtoverotukena on seurannut siitä, että kotimaisen hintatason alentamista varten alkutuotevähennyksen avulla saatua liikevaihtoveroetua ei ole poikkeuksellisesti tullut palauttaa valtiolle, kun tuotteet on viety ulkomaille. Liikevaihtoverotuki on otettu huomioon varsinaista vientitukea vähentävänä tekijänä momentin 30.32.40 määrärahaissa. Kun vuonna 1986 liikevaihtoverotuen määrä arvioidaan noin 780 000 000 markaksi, tavoitehintatuotteiden vientituki on yhteensä noin 3 950 000 000 mk. Jaettaessa maataloustuotteiden vientikustannuksia maataloustulolain 15 §:n mukaisesti valtion ja maatalouden vastuulle liikevaihtoverotuen määrää ei ole otettu huomioon vientikustannuksina.

Maataloustulolain tarkoittamien tavoitehintatuotteiden vientitukeen arvioidaan vuonna 1987 tarvittavan varoja 2 855 000 000 mk. Kun lihajalosteiden vientituki noin 230 000 000 mk suoritetaan hinnanerokorvauksena momentilta 28.37.40 ja rehuksi käytettävien maitotaloustuotteiden hinnanalennuskorvaus 100 000 000 mk suoritetaan momentilta 30.31.40, ehdotetaan momentille 30.32.40 yhteensä 2 525 000 000 mk. Tämän lisäksi momentille 30.32.40 ehdotetaan edelleen tukea myös jalostuseläinten vientiin. Vientituesta viljan vientitukeen arvioidaan tarvittavan 795 000 000 mk, mistä varsinaista viljan vientitukea on noin 580 000 000 mk ja noin 215 000 000 mk on kotimaahan maailman-

markkinahintaisena myytävän viljan hinnan alentamista varten. Vuoden 1986 sadon ylijäämäksi arvioidaan noin 300 milj. kg rehuviljaa. Tästä on tarkoitus viedä vuoden 1986 puolella noin 100 milj. kg ja vuoden 1987 puolella noin 200 milj. kg. Lisäksi vuodelle 1987 ehdotettavilla varoilla arvioidaan voitavan viedä vuoden 1987 mahdollisesta viljaylijäämästä 200 milj. kg rehuviljaa. Vuodelle 1987 ehdotettavilla viljan vientitukivarjoilla arvioidaan voitavan viedä siten yhteensä 400 milj. kg rehuviljaa. Lisäksi tarkoituksena on viedä 25 milj. kg vehnää kehitysapuna.

Maatalouden osuus vuoden 1987 tavoitehintatuotteiden vientituesta arvioidaan 330 000 000 markaksi. Tämä määrä esitetään vuonna 1987 perittäväksi maataloudelta valmisteveroina, vientikustannusmaksuina, markkinoimismaksuina sekä maidon kiintiömaksuna ja valkuaiverona.

Maataloustulolain 16 §:n (muut. 444/84) mukaisesti maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen momentille 30.32.41 varataan määrärahat, jotka ovat 20 prosenttia muiden tavoitehintatuotteiden kuin viljan vientikustannuksiin varatuista määrärahoista. Momentille 30.32.41 ehdotetaan 412 000 000 markan määräraha maataloustuotannon tasapainottamiseen momenttien 30.31.40, 30.32.40 ja 28.37.40 määrärahojen perusteella.

40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 530 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein käyttösuunnitelman mukaiseen maataloustuotteiden vientitukeen. Vähennys on 365 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maitotaloustuotteiden vientituki	1 250 000 000
Kananmunien vientituki	165 000 000
Lihan vientituki	300 000 000
Viljan vientituki	795 000 000
Jalostuseläinten vientituki	5 000 000
Muu vientituki	15 000 000
Yhteensä	2 530 000 000

Meijereiden vastaanottaman maidon määrän arvioidaan hieman supistuvan vuoden 1986 tasolta. Maidon tuotannon omavaraisuustaso muodostuu noin 128 prosentiksi. Maitoylijäämä markkinoidaan edelleen voina, juustona ja maitojauheena. Maitotaloustuotteiden vientituen tarpeen arvioidaan säilyvän suunnilleen vuoden 1986 tasolla.

Kananmunien tuotannon arvioidaan hieman supistuvan vuoden 1986 tasolta. Tuotannon omavaraisuustason arvioidaan olevan noin 145 prosenttia.

Sianlihan vientitarve supistunee hieman vuoden 1986 tasolta, mutta naudanlihan vientitarve pysynee ennallaan. Sianlihan tuotannon omavaraisuustaso on noin 106 prosenttia ja naudanlihan tuotannon omavaraisuustaso noin 118 prosenttia. Ehdotetaan, että lihan vientitukea saadaan myöntää ainoastaan edellyttäen, että viejäläkkeillä on varastoissaan lihaa kunakin aikana vähintään valtioneuvoston tarkemmin määräämä määrä kotimaisen kulutuksen vaihtelujen tasaimiseksi.

Ehdotetaan, että lihan vientitukea voidaan käyttää lihajalosteiden vientikuljetusten tukemiseen enintään 2 000 000 mk edellyttäen, että jalostevienti muodostuu näin valtiontaloudellisesti kannattavaksi.

Ehdotetaan, että maataloustuotteiden vientitukeen varattua määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön, Kirkon Ulkomaanavun ja Suomen Punaisen Ristin toimesta elintarvikeapuna toimitettavien maataloustuotteiden vientitukeen maataloustulolain mukaista vientiä vastaavasti.

Lisäksi ehdotetaan, että viljan vientitukeen varattuja varoja voidaan käyttää kotimaisen viljan hinnan alentamiseen käytettäessä kotimaista viljaa vientialkoholin tai vientiin tarkoitettujen rehuentyymiseosten valmistukseen taikka turkiseläinten rehuksi edellyttäen, että viljan käyttö näihin tarkoituksiin on valtiontaloudellisesti vähintään yhtä edullista kuin vienti.

Ehdotetaan, että varoja voidaan edelleen käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein myös jalostuseläinten vientiin edellyttäen, että vienti on valtiontaloudellisesti kannattavaa.

Ehdotetaan, että muuhun vientitukeen varattua määrärahaa saadaan käyttää enintään 2 900 000 mk suomalaisen elintarviketuotannon monipuolistamiseen ja kansainvälistämiseen tähtäävän tutkimusprojektin maa- ja metsätalousministeriön rahoitusosuden mukaisiin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Lisäksi ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää myös elintarvikeviennin edistämiskampanjoihin ja vastaavaan vienninedistämistyöhön enintään 1 000 000 mk edellyttäen, että elintarvikeyritykset käyttävät tarkoitukseen vähintään saman määrän omia varojaan.

Vuoden 1987 aikana arvioidaan maataloustuotteiden kansainvälisen hintatason pysyvän vuoden 1986 aikaisella varsin alhaisella tasolla.

Lihan ja kananmunien vientituen määräytymisperusteita on tarkoitus muuttaa vuoden 1987 alusta siten, että vientituen tarve alenee. Maitotaloustuotteiden vientituki on tarkoitus edelleen määrätä siten, että ns. vientitakuuhinnan asettamisen lähtökohtana on hintavalvonta-asetuksen mukainen omakustannusarvo. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää maksatus-teknisistä syistä myös edelliseen varainhoitovuoteen kohdistuviin menoihin.

1987 esitys	2 530 000 000
1986 menoarvio	2 895 000 000
1985 tilinpäätös	2 469 486 171

41. Maataloustuotannon tasapainottamismenot

Maataloustulolain 16 §:n mukaisesti maataloustuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi tarvittavia toimenpiteitä varten momentille ehdotetaan 412 000 000 mk eli lisäystä 21 600 000 mk.

Maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukaisesti vuosina 1977—1982 tehdyistä tuotannonmuutosopimuksista aiheutuvia menoja, pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukaisia korvauksia, maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annetun lain (400/81) mukaisia, vuosina 1981 ja 1982 tehdyistä sopimuksista aiheutuvia korvauksia sekä maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukaisia, vuosina 1983 ja 1984 tehdyistä sopimuksista aiheutuvia menoja varten arvioidaan tarvittavan yhteensä 220 000 000 mk, jolloin maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteiden tehostamista varten jää vuonna 1987 käytettäväksi 192 000 000 mk. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamiseksi tarkoitukseksi on tehdä nykyistä pitempiaikaisia maataloustuotannon vähentämissopimuksia metsätalouteen suuntautuvien viljelijöiden kanssa. Lisäksi tarkoituksena on tehostaa pellon metsitystä sekä tehdä edelleen mm. kesannoimissopimuksia.

Ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana saadaan tehdä maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamislain mukaisia sopimuksia siten, että niistä ja aiempina vuosina tehdyistä sopimuksista aiheutuu kassamenoja vuonna 1987 enintään 412 000 000 mk, vuonna 1988 enintään

160 000 000 mk ja sen jälkeen yhteensä enintään 350 000 000 mk. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää maksusteknisistä syistä myös edelliseen varainhoitovuoteen kohdistuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tuotannonmuutoskorvaukset	45 300 000
Pellonvarauslain mukaiset korvaukset	11 200 000

Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamislain mukaiset korvaukset

— vanhat sopimukset	163 500 000
— uudet sopimukset	192 000 000
Yhteensä	412 000 000

1987 esitys	412 000 000
1986 menoarvio	390 400 000
1985 tilinpäätös	372 952 704

33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen

40. *Nuorten viljelijöiden tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 155 000 000 mk. Lisäys on 27 500 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää nuorille viljelijöille tilanpidon aloittamisen yhteydessä maksettaviin käynnistysavustuksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1987 esitys	155 000 000
1986 menoarvio	127 500 000
1985 tilinpäätös	110 500 000

41. *Maataloustuotteiden varastotilojen rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Viitaten maataloustuotevarastojen korkotukilainoista annettuun lakiin (19/77, muut. 807/78 ja 997/79) ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää valtion viljavaraston hyväksymiä sekä maatilahallituksen valvonnan alaisena annettavia korkotukilainoita enintään 30 000 000 mk. Lainat myönnetään korkotukilainojen työllisysehdoista kulloinkin voimassa olevia määräyksiä noudattaen. Momentille ehdotetaan 3 400 000 mk korkotukilainoista, mukaan lukien myös ennen vuotta 1987 myönnetty kyseisen lain ja aikaisemman lainsäädännön mukaiset vastaavat lainat, luottolaitoksille suoritettavaa korkohyvitystä varten. Lisäys on 400 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1983 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estä-

mättä ja velkakirjaehtojuken mukaan on mahdollista. Mikäli korkotukikannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaa- jalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	3 400 000
1986 menoarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös	3 020 782

42. *Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 500 000 mk eläkemenojen kasvun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään luopumiseläkelain (16/74 muut. 1087/85) mukaan valtion vastattavaksi tuleviin luopumiseläkkeiden kustannuksiin.

1987 esitys	64 000 000
1986 menoarvio	49 500 000
1985 tilinpäätös	17 343 697

44. *Avustukset maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseen* (arviomääräraha)

Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä ehdotetaan lain mukaisia avustuksia myönnettäväksi vuonna 1987 enintään 40 000 000 mk. Momentille ehdotetaan 18 000 000 mk avustuksista vuonna 1987 aiheutuvia maksatuksia varten.

1987 esitys	18 000 000
-------------------	------------

48. *Valtionapu kuivatustöihin* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetussa laissa (433/63) tarkoitettujen maankuivatustöiden suorittamiseen myönnettäviin avustuksiin sekä mainitun lain 38 §:n 1 momenttiin ja maankuivatustalain osaksi tai kokonaan perimättä jättämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (754/71) 1 §:ään viitaten maankuivatustalainojen perimättä jättämiseen. Määrärahasta on tarkoitus käyttää noin 500 000 mk maankuivatustöiden nopeuttamiseen tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi annetun lain (532/81) nojalla nimitetyissä erityisaluekunnissa.

1987 esitys.....	11 000 000
1986 menoarvio.....	11 500 000
1985 tilinpäätös.....	11 000 000

49. *Maatalouden korkotukilainojen menot* (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alomomenttijako ja myönnettäväksi 131 650 000 mk eli vähennyistä 21 350 000 mk seuraavasti:

1. *Maatilalain mukaisten korkotukilainojen menot.* Maatilalakiin (188/77) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää maatilalaissa tarkoitettuja korkotukilainoja enintään 700 000 000 mk. Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 21 500 000 mk korkokannan alentumisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää mainitun lain mukaisista korkotukilainoista, aikaisemman lainsäädännön mukaisista perusluotoista ja salaojitusluotoista sekä eräiden maatalousluottojen vakauttamisesta annetun lain (79/79) ja eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annettujen lakien (398/81 ja 511/85) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvytyksiin. Lainoituksessa on tarkoitus ottaa huomioon momentin 30.33.60 perusteluissa todetut näkökohdat. Lainoituksesta on tarkoitus ohjata enintään 20 000 000 mk lanta- ym. varastojen rakentamiseen vanhoihin tuotantorakennuksiin lähinnä vedenhankintavesistöjen alueilla. Alamomentin loppusumma on 131 500 000 mk.

2. *Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi annetun lain mukaisten korkotukilainojen menot.* Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi ehdotetaan lain mukaisia korkotukilaino-

ja myönnettäviksi vuonna 1987 enintään 20 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan 150 000 mk näistä lainoista luottolaitoksille vuonna 1987 suoritettavia korkohyvytyksiä varten.

1987 esitys.....	131 650 000
1986 menoarvio.....	153 000 000
1986 lisämenoarvio	—10 000 000
1985 tilinpäätös.....	123 453 439

60. *Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon*

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista suoritetaan maatilalain (188/77), luontaiselinkeinolain (610/84), kolttalain (611/84), porotilalain (590/69) samoin kuin aikaisemman maankäyttö-, koltta- ja maanhankintalainsäädännön mukaisista lainoitus-, avustus-, palkkio-, maanhankinta- ja muista tukitoimenpiteistä aiheutuvat menot sekä eduskunnalle annetun hallituksen esityksen laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi mukaiset menot ja eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain (511/85) mukaiset kehittämisrahaston varoista maksettavat menot. Lisäksi rahastosta suoritetaan oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/78) mukaisia samoin kuin pakkohuutokauppojen lunastushintoja.

Rahaston varoista suoritetaan myös luottolaitoksille ja kunnille lainoituksen hoitamisesta maksettavat hoitopalkkiot sekä maan ja muun valtiolle hankitun omaisuuden hoitamisesta ja kunnostamisesta aiheutuvat menot mukaan luetuna myös peltojen metsittämiskustannukset sekä metsämaiden metsänhoito- ja metsänparannustyöt, samoin kuin kunnallis- ja kirkollisverot sekä metsänhoitomaksut ja rahaston neuvottelukunnan menot.

Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/66) 3 §:n 1 momenttiin viitaten ehdotetaan, että lattiasienien tuhoaman asuinrakennuksen sijaan rakennettavaa uutta rakennusta varten maatilalain mukaista asunto- ja asuntokorkotukilainaa hakeville lainoituskelpoisille viljelijöille voidaan antaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoista valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein avustusta sellaisen lainan takaisinmaksamiseen, joka on myönnetty lattiasienien tuhoamaa rakennusta varten valtion varoista tai valtion korkotuella ja että näitä avustuksia voidaan myöntää vuonna 1987 enintään 200 000 mk.

Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi maatilatalouden

kehittämisrahaston varoja on tarkoitus kohdentaa vuonna 1987 myös muun kuin varsinaisen maatalouden ja erikoismaatalouden lainoituksen tukemiseen. Maaseudun pienimuotoista elinkeinotoimintaa on tarkoitus lainoittaa vuonna 1987 noin 25 000 000 markalla.

Maatilalain mukaisilla valtion varoista myönnettävillä lainoilla ja luottolaitosten myöntämällä korkotukilainoilla on tarkoitus tukea edelleen maatilajen sukupolvenvaihdoksia. Maatilalain mukaisten varojen käyttöä koskevia säännöksiä ja ohjeita on tarkoitus muuttaa mm. siten, että lainoituksella hillitään maatalouden kustannusten nousua ja kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota tilan taloudelliseen kannattavuuteen tilojen velkaantuneisuuden hillitsemiseksi. Sukupolvenvaihdosten rahoitusosuuden lisäämiseksi tarkoituksena on, että vuonna 1987 maatilalain mukaisessa lainoituksessa vähennetään irtaimistolainojen ja lisämaanostolainojen määrää.

Hallituksen tarkoituksena on antaa eduskunnalle esitys maatilalain muuttamisesta metsätalouteen suuntautuvien tilojen toimintaedellytysten parantamiseksi.

Tuotantorakennusten lainoituksessa on edelleen tarkoitus ottaa huomioon tuotantopoliittiset näkökohdat. Kotieläintuotantorakennuksia on tarkoitus lainoittaa lähinnä vain peruskorjausten osalta. Asuntolainoituksen osalta arvioidaan, että maatilatalouden kehittämisrahaston varoista voidaan vuonna 1987 lainoittaa noin 900 uuden

rakennuksen tuotantoa ja noin 1 000 rakennuksen peruskorjausta ja laajennusta. Maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettävien asuntolainojen korkoja korotetaan 1.7.1987 lukien asuntohallituksen myöntämien lainojen korotuksia vastaavasti.

Rahastolla on ollut varoja käytettävissä vuonna 1984 noin 940 000 000 mk ja vuonna 1985 noin 1 015 000 000 mk ja vuonna 1986 arvioidaan käytettävissä olevan noin 1 000 000 000 mk.

Siirtona maatilatalouden kehittämisrahastoon momentille ehdotetaan edelleen 435 000 000 mk. Vuonna 1987 arvioidaan rahaston käytettävissä olevan tällöin varoja noin 1 025 000 000 mk.

1987 esitys	435 000 000
1986 menoarvio	435 000 000
1985 tilinpäätös	480 000 000

83. Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetussa laissa (433/63) tarkoitettujen maankuivatustöiden suorittamiseen myönnettäviin lainoihin.

1987 esitys	11 000 000
1986 menoarvio	11 000 000
1985 tilinpäätös	10 500 000

34. Muut maatalouden menot

40. Eräät kuljetus- ja rahtivastukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 46 300 000 mk seuraavasti:

1. *Maidon kuljetusavustukset.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 37 800 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein myönnettäviin maidon kuljetusavustuksiin. Maidon kuljetusavustusperusteita on tarkoitus tarkistaa vuoden 1987 alusta.

2. *Maataloustarvikkeiden ja eräiden elintarvikkeiden rahtivastukset.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 8 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Pohjois-Suomessa maksettaviin maataloustarvikkeiden ja eräiden elintarvikkeiden rahtivastuksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1987 esitys	46 300 000
1986 menoarvio	46 300 000
1985 tilinpäätös	46 300 000

41. Valtionapu pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistyksille ja sonninpitoyhtymille (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 4 sekä lisäystä 1 428 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistysten ja sonninpitoyhtymien valtionavustuksista annetun lain (418/62, muut. 773/69 ja 224/79) mukaisiin avustuksiin sekä Alkiokeskus Oy:n tukemiseen.

1. *Valtionapu karjantarkkailuyhdistysten palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk, mistä 812 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 88 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	12 084 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	894 200
Yhteensä	12 979 000

2. *Valtionapu karjantarkkailuyhdistysten muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 264 000 mk, mistä 90 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 174 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää karjantarkkailuyhdistysten eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 556 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	1 326 000
Valtionapu muihin menoihin	7 848 000
Yhteensä	10 730 000

3. *Valtionapu sonninpitoyhtymille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 64 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää sonninpitoyhtymien toiminnan tukemiseen valtioneuvoston tarkemmin määrittämien perusteiden mukaisesti erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Alamomentin loppusumma on 3 264 000 mk.

4. *Valtionapu Alkiokeskus Oy:lle.* Alamomentille ehdotetaan kertamenona 200 000 mk Alkiokeskus Oy:n toiminnan käynnistysvaiheen tukemiseen. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Alkiokeskus Oy:n toiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin.

1987 esitys	27 173 000
1986 menoarvio	25 745 000
1985 tilinpäätös	25 105 091

42. *Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat korvaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 500 000 mk, mikä aiheutuu torjuntakustannusten noususta ja torjuntatoimenpiteiden laajentumisesta. Hallituksen tarkoituksena on antaa eduskunnalle esitys hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta torjuntatoimenpiteiden tehostamiseksi ja torjuntakustannusten vähentämiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää hukkakauran torjunnasta annetun lain (178/76) 10 §:ssä tarkoitettujen maataloustoimistojen suorittamien hukkakauran hävittämistoimenpiteiden kustannuksiin, 11 §:ssä tarkoitettuihin korvauksiin sekä sanotun lain 13 §:ssä tarkoitetuille neuvontajär-

jestöille asetuksen (541/76) 17 ja 21 §:ssä mainittujen tehtävien suorittamisesta maksettaviin korvauksiin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia hukkakauran torjuntakorvauksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hukkakauralain 10 §:n mukaiset kustannukset ja 11 §:n mukaiset korvaukset	12 430 000
Toimenpidekorvaukset neuvontajärjestöille (enintään)	70 000
Yhteensä	12 500 000

1987 esitys	12 500 000
1986 menoarvio	9 000 000
1985 tilinpäätös	9 541 403

43. *Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 10 000 000 mk lainakannan ja korkokannan alenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden 1981 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1/82) ja vuoden 1984 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (239/85) mukaisista lainoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin.

1987 esitys	4 000 000
1986 menoarvio	14 000 000
1986 lisämenoarvio	-4 000 000
1985 tilinpäätös	9 379 679

44. *Avustukset maatilakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen (siirtomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 7 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustusten maksamiseen maatalojen kiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja muuttamiseen kotimaista energiaa käyttäväksi sekä kasvihuoneviljelmillä suoritettaviin muihin energiataloudellisiin investointeihin. Avustuksen suuruus on enintään 20 prosenttia investoinnin hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustukset maatilakiinteistöille	6 500 000
Avustukset kasvihuoneviljelmille	500 000
Yhteensä	7 000 000

1987 esitys.....	7 000 000
1986 menoarvio.....	14 000 000
1985 tilinpäätös.....	12 500 000

45. *Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi*

Momentille ehdotetaan edelleen 750 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1987 esitys.....	750 000
1986 menoarvio.....	750 000
1985 tilinpäätös.....	722 312

46. *Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsämarjojen ja sienien pitkäaikaisen varastoinnin aiheuttamien kustannusten alentamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1987 esitys.....	600 000
1986 menoarvio.....	600 000
1985 tilinpäätös.....	600 000

47. *Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)*

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen kasvinjalostustoiminnan edistämisestä

annetun lain (896/77) muuttamisesta sanotun lain nojalla suoritettavia kasvinjalostusmaksuja arvioidaan vuonna 1987 kertyvän momentille 12.30.32 8 585 000 mk, mistä 250 000 mk kasvinjalostusmaksuina ulkomailta. Kertymästä 6 035 000 mk tulee muusta kuin maatalouden tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta suoritettavista maksuista, mitä vastaava määräraha ehdotetaan käytettäväksi mainitun lain 7 §:n mukaisesti kasvinjalostajille suoritettavaan kasvinjalostustukeen sekä kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen. Tämän johdosta momentille ehdotetaan 6 035 000 mk. Lisäys on 2 335 000 mk. Tarkoituksena on käyttää määrärahaa vähintään 400 000 mk vehnälaajikkeita koskevaan kasvinjalostustutkimukseen.

1987 esitys.....	6 035 000
1986 menoarvio.....	3 700 000
1985 tilinpäätös.....	3 148 009

48. *Aggregaattivastukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk siirtoma momentilta 32.55.41 käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein avustuksina yksinäistalouksien sähköaggregaattien hankkimiseen.

1987 esitys.....	1 000 000
------------------	-----------

35. Metsästäys ja porotalous

26. *Suomen, Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin välisistä porosopimuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen naapurimaiden kanssa tehtyjen porosopimusten mukaisesti menoihin mukaan luettuna korvausten maksaminen valtakunnan rajan ylittävistä poroista.

1987 esitys.....	10 000
1986 menoarvio.....	10 000
1985 tilinpäätös.....	—

40. *Riistanhoitomaksut riistanhoidon edistämiseen (arviomääräraha)*

Kun riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä vuosina 1983—85 oli 283 850 ja kun metsästyslain 49 §:ssä tarkoitettu riistanhoitomaksu on tarkoitus säilyttää 80 markkana, merkitään momentille metsästyslain 52 §:n muuttamisesta annetun lain (872/73) mukaisesti 22 708 000 mk. Lisäys on 74 000 mk.

Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 50 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsästäjain keskusjärjestön henkilöstömenot.....	5 125 000

Metsästäjien keskusjärjestön toiminnasta aiheutuvat menot	15 183 000
Riistanhoitotoimenpiteet sekä niihin liittyvä kokeilutoiminta	1 100 000
Riistanhoitomaksujen perimisestä aiheutuvat menot	1 300 000
Yhteensä	22 708 000

1987 esitys	22 708 000
1986 menoarvio	22 634 000
1985 tilinpäätös	21 023 210

41. Luonnonvaraisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 25 900 000 mk eli vähennystä 100 000 mk seuraavasti:

1. *Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 22 150 000 mk momentille 12.30.35 kertyväksi arvioituja hirvieläinten metsästämisestä perittäviä maksuja sekä valtion lukuun myytävistä hirvieläimistä saatavia tuloja vastaavasti. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää hirvieläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi annettaviin avustuksiin ja vahinkojen estämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin sekä hirvieläinten metsästyslupamaksujen palautuksiin. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vahinkojen korvaaminen	20 700 000
Metsästyslupamaksujen palautukset	1 000 000
Vahinkojen estämistä tarkoittavat toimenpiteet, tutkimukset ja hirvieläinkantojen seuranta	450 000
Yhteensä	22 150 000

2. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää petoeläinten tappamien porojen ja petoeläinten aiheuttamien muiden vahinkojen johdosta maksettaviin korvauksiin sekä vahinkojen estämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin. Alamomentin loppusumma on enintään 3 100 000 mk.

3. *Saimaanhylkeen aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan enintään 650 000 mk. Vähennys on 200 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää saimaanhylkeen aiheuttamien vahinkojen estämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin kuten kalastusvälineistön kehittämiseen sekä saimaanhyljekannan suojelemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Alamomentin määrärahasta saadaan käyttää enin-

tään 250 000 mk tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

1987 esitys	25 900 000
1986 menoarvio	26 000 000
1985 tilinpäätös	31 844 606

45. Porotalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk seuraavasti:

1. *Porotalouden koetoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimesta Kaamasen koeporotarhan ylläpitoon sekä porotalouden muuhun koetoimintaan. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin. Alamomentin loppusumma on 270 000 mk.

2. *Jalostushirvaiden palkitseminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 30 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimesta merkkipireittain suoritettavaan jalostushirvaiden palkitsemiseen.

3. *Porotaloustuotteiden markkinoinnin edistäminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää porotaloudesta saatavien tuotteiden tuotekehittelyyn ja tuotteiden kotimaassa tai ulkomailla suoritettavan mainonnan tukemiseen.

4. *Rakennustoiminnan tukeminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein valtioapuna paliskuntain toimesta suoritettavien esteatojen, erotuspaikkojen, teurastamoiden sekä muiden näihin verrattavien poronhoidon kehittämiseksi tarpeellisten rakennustöiden tukemiseen.

1987 esitys	2 500 000
1986 menoarvio	2 490 000
1985 tilinpäätös	2 318 008

46. Paliskuntain yhdistys (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 131 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 79 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen palkkausmenoihin myönnettävään valtionapuun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään kymmenen valtionapuun oikeutettua henkilöä. Alamomentin loppusumma on 1 173 000 mk.

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 52 000 mk, mistä 22 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta ja 30 000 mk kertamenosta poromiesten työterveyshuoltotutkimukseen. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimistomenoihin sekä poronhoitolain 49 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä aiheutuviin muihin menoihin ja poromiesten työterveyshuoltotutkimukseen. Alamomentin loppusumma on enintään 775 000 mk.

1987 esitys	1 948 000
1986 menoarvio	1 817 000
1985 tilinpäätös	1 802 815

47. *Poroaitojen kunnossapito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poronhoitolain (444/48) 37 §:n sekä Suomen—Norjan porosopimuksen mukaisesti valtakunnan rajalle rakennettujen poroaitojen peruskorjauksiin ja kunnossapitoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Peruskorjaukset	1 300 000
Kunnossapito	1 600 000
Yhteensä	2 900 000

1987 esitys	2 900 000
1986 menoarvio	2 900 000
1985 tilinpäätös	2 540 907

48. *Valtionapu eräiden poronhoidosta aiheutuvien kustannusten alentamiseksi*

Momentille ehdotetaan 400 000 mk porotaloudessa käytettävien moottorikelkkojen polttoaineverona valtiolle kertyväksi arvioitua määrää vastaavasti. Vähennys 500 000 mk aiheutuu polttoaineverotuksen kevenemisestä ja polttoaineiden hintojen alenemisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää porotaloudessa käytettävien moottorikelkkojen käyttökustannusten alentamiseen.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	880 000

(50.) *Eräiden porovahinkojen korvaaminen*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 125 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 125 000 mk.

1986 menoarvio	125 000
----------------------	---------

37. Kalatalous

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 222 900 mk kalastuspiireihin palkatun henkilöstön palvelus-

suhteen ehtojen tarkistuksen ja 2 000 mk kausi-apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 249 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 219 600	3 186 600	—	33
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 5 300	49 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 24 100	239 100	—	—
Yhteensä	+ 249 000	3 475 000	—	33

1987 esitys	3 475 000
1986 menoarvio	3 226 000
1985 tilinpäätös	3 053 616

23. *Alueellinen kalataloussuunnittelu ja kalatalouden kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk seuraavasti:

1. *Alueellinen kalataloussuunnittelu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä

hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää alueellisen kalataloussuunnittelun palkka-, matka- ja muihin menoihin ja ulkopuolisilta ostettaviin palveluksiin. Määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 15 henkilöä. Alamomentin loppusumma on 1 850 000 mk.

2. *Oulujärven kalatalouden kehittäminen.* Alamomentille ehdotetaan 100 000 mk käytettäväksi emokalojen ja kalanpoikasten hankintaan, istutuksiin ja istukkaiden jatkokasvatukseen sekä vähempiarvoisten kalojen pyynnin tukemiseen ja Oulujärven yleisvettä palvelevien pienten rakentamishankkeiden kuten luonnonravintolammikoiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin. Vähennys on 200 000 mk.

1987 esitys	1 950 000
1986 menoarvio	2 050 000
1985 tilinpäätös	1 900 000

25. *Kalakannan hoitovelvoitteet ja kalatalous selvitykset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk seuraavasti:

1. *Kalanhoitomaksut.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille merkitään edelleen 2 000 000 mk alamomentille 12.30.37.2 kertyväksi arvioituja sekä aikaisemmin kertyneitä kalakannan hoitoa ja säilyttämistä varten valtiolle maksettaviksi määrättyjä maksuja vastaavasti. Alamomentin määrärahaa käytetään vesioikeudellisten päätösten lupahdoissa edellytetyllä tavalla. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

2. *Velvoitteiden valvonta.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk velvoitteiden ja niiden valvontatarpeen lisääntymisen johdosta. Kun alamomentilta vähennetään 80 000 mk velvoitteiden maksuliikennettä käsittelevän toimihenkilön palkkiona siirtona momentille 30.01.01, lisäys on 120 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesilain (264/61) mukaisesti määrättyjen kalakannan hoitoa ja säilyttämistä koskevien velvoitteiden valvonnasta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin sekä valvontavälineistön hankintaan. Alamomentin loppusumma on 920 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yhdeksän henkilöä.

3. *Vesioikeudelliset kalatalousselvitykset.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalataloudellisen edun valvontaan, vesioikeudellisten lupapäätösten toteuttamiseen ja tarkistamiseen liittyviin selvityksiin ja katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yhdeksän henkilöä.

1987 esitys	3 520 000
1986 menoarvio	3 400 000
1985 tilinpäätös	2 900 902

26. *Tenojoen ja Inarin kalakantojen kehittäminen, kalastuksen valvonta ja kalataloustutkimukset (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 25 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastuslupamaksut Tenojoen kalastuksen valvontaan ja kalakantojen kehittämiseen.* Alamomentille ehdotetaan 685 000 mk Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79, 66/82) mukaan Tenojossa kalastukseen lunastetuista kalastuskorteista alamomentille 12.30.37.3 kertyviä tuloja vastaavasti. Lisäys on 35 000 mk. Alamomentin määrärahaa tulee sopimuksen mukaan ensisijaisesti käyttää kalastuksen valvonnasta aiheutuviin kuluihin sekä muihin kalakantojen kehittämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

2. *Eräät kalataloustutkimukset sekä Inarin kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatiminen.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79, 66/82) ja Näämönjoen kalastussopimuksen (SopS 17—18/78, 33/84) edellyttämään kalataloudelliseen tutkimustoimintaan ja Inarin alueen kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaan. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin. Alamomentin loppusumma on enintään 870 000 mk.

1987 esitys	1 555 000
1986 menoarvio	1 580 000
1985 tilinpäätös	1 073 100

29. *Muut kulutusmenot*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 286 000 mk lähinnä kalastusalueiden järjestäytymisestä kalastuspiireille aiheutuvien menojen vähentymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuspiirien kulutusmenoihin ja muihin valtion kalastusmenoihin kuten valtion

kalastusten valvonnasta, kalastusloistoista, pelastusasemista, kalastusilmoituksista ja valtion Haapasaari—Virolahden saaristoalueen kalavesien hoidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	2 300 000
1986 menoarvio.....	2 586 000
1986 lisämenoarvio.....	—200 000
1985 tilinpäätös.....	1 786 875

41. Kalastuslain mukaiset maksut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 631 000 mk seuraavasti:

1. *Kalatalouden edistäminen.* Kun kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä vuosina 1983—1985 oli 660 490 ja kun kalastuslain (909/77) 83 §:n mukaisen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien alueella suoritettavan ruokakuntakohtaisen kalastuksenhoitomaksun ja muualla maassa suoritettavan henkilökohtaisen kalastuksenhoitomaksun suuruutta on tarkoitus nostaa kahdella markalla 22 markkaan, lakien mukainen määrärahan vähimmäismäärä on 14 531 000 mk, mikä ehdotetaan myönnettäväksi kalatalouden edistämiseen. Lisäys on 2 031 000 mk. Vuonna 1987 on tarkoitus aloittaa kalakantojen hoitotyön tuloksellisuuden selvitystutkimus. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuslain mukaisesti kalatalouden edistämiseen. Määrärahaa käytetään edelleen myös kalataloustutkimukseen. Vuonna 1987 kertyvät kalastuksenhoitomaksut on merkitty alamomentille 12.30.37.1.

2. *Pilkintämaksut.* Alamomentille merkitään 7 000 000 mk kalastuslain (286/82) 89 §:n mukaisia momentille 12.30.36 kertyviä pilkintämaksutuloja vastaavasti. Lisäys on 600 000 mk. Alamomentin määrärahaa jaetaan kalastuslain mukaisesti vesialueiden omistajille ja käytetään pilkintämaksujen perimisestä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	21 531 000
1986 menoarvio.....	18 900 000
1985 tilinpäätös.....	11 826 758

42. Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kalansaaliin käytön edistäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 660 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalansaaliin hintatuesta annetun lain (621/75) tarkoitettaman vuotta 1987 koskevan hintatuen, kotimai-

sen kalan jalostuksen ja tuotannon edistämiseen tarkoitettun tuotantotuen maksamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein, kuljetustukeen, näiden avustusten maksamisesta aiheutuviin tilapäisluonteisiin palkkio- ja muihin kulutusmenoihin sekä kotimaisen kalan kulutuksen ja sisävesialueiden kalastuksen edistämiseen. Valtioneuvoston päätöstä (432/86) on tarkoitus muuttaa siten, että tuotantotukea voidaan myöntää myös silakkafiletä valmistaville yrityksille. Kuljetustuen osuudesta käytetään 950 000 mk saariston ja syrjäseutujen kalankuljetuksen avustamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 200 000 mk palkkausten luonteisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalan hintatuki.....	10 960 000
Kalan kuljetustuki.....	3 300 000
Kotimaisen kalan tuotantotuki ja kulutuksen edistäminen.....	8 600 000
Sisävesialueiden kalastustuki.....	800 000
Yhteensä	23 660 000

1987 esitys.....	23 660 000
1986 menoarvio.....	22 000 000
1985 tilinpäätös.....	22 650 000

44. Kalastusvakuutustoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk lähinnä hintojen nousun ja vakuutustoiminnan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastusvakuutuslain (331/58) mukaisesti kalastusvakuutusyhdistyksille maksettavaan vuotuisen valtion avustukseen ja pääoma-avustukseen.

1987 esitys.....	3 950 000
1986 menoarvio.....	3 800 000
1985 tilinpäätös.....	3 660 327

47. Kalatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastajalainojen menot.* Kalatalouden korkotukilainoista annettuun lakiin (1/76) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää kalastajalainoja enintään 11 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk. Alamomentin loppusumma on 2 190 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainitussa laissa tarkoitettujen korkohyvitysten ja muiden sanotusta laista aiheutuvien menojen suorittamiseen.

2. *Kalan markkinointilainojen menot.* Kalatalouden korkotukilainoista annettuun lakiin (1/76) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää kalan markkinointilainoja enintään 7 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 950 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainitussa laissa tarkoitettujen korkotuen ja muiden sanotusta laista aiheutuvien menojen suorittamiseen.

1987 esitys.....	4 140 000
1986 menoarvio.....	3 640 000
1985 tilinpäätös.....	2 568 846

48. *Erät korvaukset ja maksut*

Momentille ehdotetaan edelleen 550 000 mk seuraavasti:

1. *Korvausten maksaminen ammattikalastajille eräistä vesien saastumisesta aiheutuneista kalavahingoista.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 150 000 mk käytettäväksi vesien saastumisesta ammattikalastajille aiheutuneiden kalavahinkojen korvaamisesta annetun lain (208/74) tarkoitettujen korvausten maksamiseen.

2. *Vaelluskalakantojen hoidon edellyttämät kalastusjärjestelyt.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk käytettäväksi vaelluskalakantojen hoidon ja ylläpidon kannalta merkityksellisissä joissa, jokisuissa ja niiden edustan merialueella tarvittaviin kalastusolojen järjestelyihin. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuslain (286/82) 14 §:ssä tarkoitettua kalastusoi-keuksien luovuttamisesta suoritettavia korvauksia ja lunastusten aiheuttamia muita kuluja varten.

1987 esitys.....	550 000
1986 menoarvio.....	550 000
1985 tilinpäätös.....	179 900

49. *Kalastusalan järjestöjen toiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 595 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 492 000 mk, mistä 444 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 48 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastusalan järjestöjen henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 72 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	6 617 400
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin.....	489 600
Yhteensä	7 107 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 101 000 mk, mistä 78 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen sekä 23 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin sekä muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin.....	1 171 500
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin.....	403 000
Valtionapu muihin menoihin.....	790 500
Yhteensä	2 365 000

3. *Valtionapu Suomen Lohenkasvattajain Liitolle.* Alamomentille ehdotetaan 119 000 mk Suomen Lohenkasvattajien Liitolle myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 2 000 mk.

4. *Valtionapu kalastusalan neuvontajärjestölle.* (kertameno) Alamomentille ehdotetaan edelleen kertamenona 1 000 000 mk.

1987 esitys.....	10 591 000
1986 menoarvio.....	9 996 000
1985 tilinpäätös.....	7 976 969

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 400 000 mk kalastuspiirien kaluston ja konttorikoneiden sekä atk-laitteiden hankkimista ja täydentämistä ja valtion Haapasaari—Virolahden saaristoalueen hoitokunnan venehankintaa varten.

1987 esitys.....	400 000
1986 menoarvio.....	315 000
1985 tilinpäätös.....	299 563

77. *Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonravintolammikoiden suunnitteluun ja rakentamiseen sekä lähinnä vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Momentin määrärahasta käytetään 300 000 mk Kemijoen kalataloudellisten kunnostushankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen.

1987 esitys	2 500 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	1 550 000

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 112 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 336 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 26 000 mk siirtona momentilta 30.99.(01) viransijaisten palkkioina ja

100 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 1 729 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 155 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 387 200	3 511 700	+ 1	28
Työsuhdepalkat	+ 941 600	10 655 700	+ 4	155
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 238 000	2 078 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 8 000	186 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 154 200	1 216 100	—	—
Yhteensä	+ 1 729 000	17 648 000	+ 5	183

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan kalanviljelyosaston tehtäviä varten perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien työsuhdepalkoista vähentää 158 000 mk tarkastajan palkkana.

Kalanviljelylaitosten toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 295 000 mk kahden kalanviljelijän palkkaamiseksi Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitokseen ja yhden kalanviljelijän ja yhden kalastusmestarin palkkaamiseksi Leustojärven kalanviljelylaitokseen.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 76 000 mk tutkimusapulaisen ja osa-aikaisen toimistovirkailijan palkkaamista varten.

1987 esitys	17 648 000
1986 menoarvio	15 919 000
1985 tilinpäätös	14 290 193

14. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	500 000

23. Valtion kalanviljelytoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mädin ja kalanpoikasten sekä rapujen tuotantoon ja hankintaan sekä koneiden, laitteiden ja välineistön korjaukseen ja kunnossapitoon. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös tilapäisten kausityöntekijöiden palkkauksiin. Valtion kalanviljelytoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.38.2.

1987 esitys	4 650 000
1986 menoarvio	4 400 000
1985 tilinpäätös	3 997 151

24. Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 400 000 mk seuraavasti:

1. *Itämeren lobi- ja taimenkantoja koskeva sopimuskasvatustoiminta.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan 5 000 000 mk aiemmin tehdyistä merilohen kasvatussopimuksista aiheutuvia menoja varten. Lisäys on 2 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana voidaan tehdä sopimuksia merilohen ja meritaimenen enintään 600 000 istutuspoikasen kasvattamiseksi siten, että niistä aiheutuvista enintään 4 200 000 markan menoista suoritetaan vuonna 1988 enintään 200 000 mk ja vuonna 1989 enintään 4 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää sopimuskasvatustoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä istutuspoikasten lunastamiseen. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään kaksi henkilöä.

2. *Sisävesistöjen uhanalaisia arvokalakantoja koskeva sopimuskasvatustoiminta.* Alamomentille ehdotetaan 500 000 mk aiemmin tehdyistä järvilohen kasvatussopimuksista aiheutuvia menoja varten. Lisäys on 400 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1987 aikana voidaan tehdä sopimuksia järvilohen enintään 100 000 istutuspoikasen kasvattamiseksi siten, että niistä aiheutuvista enintään 600 000 markan menoista suoritetaan vuonna 1988 enintään 50 000 mk ja vuonna 1989 enintään 550 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää sopimuskasvatustoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä istutuspoikasten lunastamiseen. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään yksi henkilö.

1987 esitys	5 500 000
1986 menoarvio	3 100 000
1985 tilinpäätös	3 000 000

27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arvionääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk tilaustutkimustehtävien vähentymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.38.1. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

1987 esitys	800 000
1986 menoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	617 225

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 430 000 mk, lähinnä hintojen nousun ja atk-menojen lisääntymisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 180 000 mk, lisäys on 250 000 mk.

1987 esitys	4 400 000
1986 menoarvio	4 150 000
1986 lisämenoarvio	200 000
1985 tilinpäätös	3 399 696

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 700 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	1 700 000
1986 menoarvio	1 700 000
1985 tilinpäätös	1 470 000

74. Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 990 000 mk kalanviljelylaitosten suunnittelua, rakentamista ja peruskorjauksia varten seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitos, Enonkoski					
— talonrakennustyöt	6 156	25 300 000	4 110	} 53 790 000	8 000 000
— maa- ja vesirakennustyöt	—	47 000 000	—		

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
2. Leustojärven kalanviljelylaitos, Muonio					
— talonrakennustyöt	2 093	9 700 000	4 634	} 12 540 000	11 940 000
— maa- ja vesirakennustyöt	—	14 780 000	—		
3. Hakasuon kalanviljelylaitos, perusparannus ja laajennus, Paltamo					
— talonrakennustyöt	2 637	12 100 000	4 589	} 11 500 000	1 000 000
— maa- ja vesirakennustyöt	—	36 800 000	—		
4. Käylän kalanviljelylaitos, perusparannus ja laajennus, Kuusamo		10 460 000		10 210 000	250 000
5. Kalanviljelylaitosten suunnittelu				3 450 000	700 000
6. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden peruskorjaukset				200 000	100 000
				Yhteensä	21 990 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitos, Enonkoski

Hankkeen talonrakennustyöt saadaan suorite-
tuiksi vuoden 1986 aikana. Hankkeen kustannus-
arviota on tarkistettu maa- ja vesirakennustöiden
osalta 15 800 000 markalla. Tarkistuksesta
5 600 000 mk aiheutuu kustannustason noususta
sekä suunnitelmaan tehdyistä muutoksista ja
10 200 000 mk esisuunnitelman kustannusar-
vioon sisällyneistä virheellisistä arvioista. Virhear-
viot johtuvat lähinnä kalanviljelytekniikan no-
peasta kehityksestä, kalanviljelylaitosten rakenta-
miskokemuksen puuttumisesta ja vesiensuojelun
tehostamisesta.

2. Leustojärven kalanviljelylaitos, Muonio

Hankkeen kustannusarviota on tarkistettu
10 680 000 markalla, mistä 1 600 000 mk aiheu-
tuu talonrakennustöistä ja 9 080 000 mk maa- ja
vesirakennustöistä. Tarkistukset aiheutuvat kus-
tannustason noususta sekä samoista tekijöistä
kuin Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitoksen koh-
dalla on esitetty. Rakennustyöt on tarkoitus saat-
taa loppuun vuoden 1987 aikana.

3. Hakasuon kalanviljelylaitos, Paltamo

Hankkeen kustannusarviota on tarkistettu
18 530 000 markalla, mistä 1 030 000 mk aiheu-
tuu talonrakennustöistä ja 17 500 000 mk maa- ja
vesirakennustöistä. Tarkistukset aiheutuvat
kustannustason noususta sekä samoista tekijöistä
kuin Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitoksen koh-
dalla on esitetty.

5. Kalanviljelylaitosten suunnittelu

Määrärahaa saadaan käyttää Särkijärven kalan-
viljelylaitoksen perusparannuksen, Nilsiiän suun-
niteltavan kalojen rodunjalostuslaitoksen, Porras-
kosken kalanviljelylaitoksen ja Perämeren alueel-
la sijaitsevan kalanviljely-yksikön sekä lohiohio-
kalojen pyynti- ja säilytystilojen suunnitteluun.
Hankkeiden suunnitteluun on tähän mennessä
myönnetty varoja seuraavasti: Särkijärven kalan-
viljelylaitos 1 000 000 mk, Nilsiiän suunniteltava
kalojen rodunjalostuslaitos 400 000 mk, Porras-
kosken kalanviljelylaitos 1 050 000 mk, Peräme-
ren alueella sijaitseva kalanviljely-yksikkö
200 000 mk ja lohiohioalojen pyynti- ja säilytys-
tilat 800 000 mk.

1987 esitys.....	21 990 000
1986 menoarvio.....	20 900 000
1985 tilinpäätös.....	22 810 000

75. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk porotutki-
musaseman suunnittelemista varten Rovaniemen
maalaiskunnan Apukkaan.

1987 esitys.....	100 000
------------------	---------

88. Rakennusten osto

Momentille ehdotetaan 657 000 mk Simon
koekalanviljelylaitoksen Simon kunnalta lunasta-
mista varten.

1987 esitys.....	657 000
------------------	---------

40. Vesivarojen käyttö

Luvun nimike on muutettu.

Luvun 35.25 perusteluihin viitaten ehdotetaan tästä luvusta siirrettäväksi vesi- ja ympäristöhallinnon perustamisen yhteydessä ympäristöministeriön toimialaan siirtyneiden tehtävien määrärahat lukuun 35.25. Saman luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tästä luvusta yhteensä 27 henkilön palkkausmenot siirrettäviksi momentille 35.25.01.

(01.) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.01 laskelmissa.

(09.) *Tieteellinen neuvottelukunta*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.09 laskelmissa.

14. *Vesistöjen hoito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 685 000 mk, mistä 600 000 mk aiheutuu kertamenosta patojen perusparannuskorjauksiin ja 85 000 mk lähinnä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 600 000 mk ja luvun perusteluihin viitaten 225 000 mk kahden henkilön palkkauksen siirtona momentille 35.25.01, vähennys on 140 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää säännöstelyjen käyttötoiminnan vaatimiin tehtäviin, maa- ja vesirakenteiden perusparannuksiin, korjaukseen ja kunnossapitoon, säännöstelyjen vaikutusten selvittämiseen, vesialueiden hoitotoimenpiteisiin, jääpatojen ja äkillisten tulvien torjuntaan, patoturvallisuuden valvontaan ja edellä mainittuihin tehtäviin liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä laitteiden, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan. Valtion työohjelmaan sisältyvien työntekijöiden lisäksi momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Säännöstelyjen käyttö	600 000
Vesistörakenteiden kunnossapito (kertamenoa 600 000)	2 200 000
Säännöstelyjen vaikutusten selvittäminen ..	490 000
Vesialueiden hoito	160 000
Jääpatojen ja äkillisten tulvien torjunta	530 000
Yhteensä	3 980 000

1987 esitys	3 980 000
1986 menoarvio	4 120 000
1985 tilinpäätös	5 600 000

15. *Vesioikeudellisilla lupapäätöksillä määräytyvät hoitovelvoitteet* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 850 000 mk, mistä 1 200 000 mk aiheutuu kertamenosta uitosääntöjen kumoamispäätösten edellyttämiin rakentamisvelvoitteisiin, 600 000 mk kertamenosta Inarin rantavyörymiä koskevaan velvoitteeseen ja 50 000 mk hintojen noususta sekä hoitovelvoitteiden lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään luvun perusteluihin viitaten 200 000 mk kahden henkilön palkkauksina siirtona momentille 35.25.01, lisäys on 1 650 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lainvoimaisten lupapäätösten edellyttämien velvoitteiden toteuttamisesta aiheutuviin menoihin, kuten palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä kalanviljely- ja istutustoiminnasta sekä velvoitetutkimuksesta aiheutuviin muihin menoihin. Valtion työohjelmaan sisältyvien työntekijöiden palkkaamisen lisäksi momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 17 henkilöä Inarjärven hoitotoimenpiteisiin liittyviin tehtäviin. Lisäksi momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 100 000 mk muiden velvoitteiden edellyttämiin tehtäviin palkattavan tilapäisen henkilöstön palkkauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Inarjärven säännöstelystä johtuvat hoitotoimenpiteet (kertamenoa 600 000)	4 450 000
Muiden lainvoimaisten lupapäätösten velvoitteiden hoito (kertamenoa 1 200 000)	1 900 000
Yhteensä	6 350 000

1987 esitys	6 350 000
1986 menoarvio	4 700 000
1986 lisämenoarvio	550 000
1985 tilinpäätös	4 300 000

(22.) *Katselmustoimitukset*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.22 laskelmissa.

23. (23.40.23, osa) *Vesien käytön suunnittelu ja valvonta* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi ja alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 170 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja pohjavesiselvitysten tehostamisesta sekä 770 000 mk kertamenosta haja-asutusalueiden vedenhankinnan kehittämisprojektiin. Kun momentilta luvun perusteluihin viitaten vähennetään 23 henkilön palkkauksina 2 650 000 mk siirtona momentille 35.25.01 ja 130 000 mk siirtona momentille 35.25.29 ja 350 000 mk uiton hankesuunnittelumäärärahoina sekä 70 000 mk Ounasjoen luonnontaloudellisen kehittämissuunnitelman laatimismenoina, vähennys on 2 030 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesivarojen käyttöä ja tulvasuojelua palvelemaan suunnittelu- ja valvontatoimintaan sekä niihin liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tarvikkeiden hankintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 19 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vesistösuunnittelu	500 000
Vesihuollon suunnittelu	500 000
Vedenhankinnan pohjavesiselvitykset	1 150 000
Haja-asutuksen vedenhankinnan kehittäminen (kertameno)	770 000
Valvonta	50 000
Yhteensä	2 970 000
1987 esitys	2 970 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	4 244 469

(25.) *Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.25 laskelmissa.

(26.) *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.26 laskelmissa.

(29.) *Muut kulutusmenot*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.29 laskelmissa.

30. *Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 26 500 000 mk. Vähennys 2 500 000 mk aiheutuu lainakannan pääomamäärän pienenemisestä. Momentin määräraha saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/79, 1022/83 ja 965/85) sekä maa- ja metsätalousministeriön te-

kemän päätöksen (114/78, muut. 877/78, 631/81 ja 181/82) mukaisista lainoista luottolaitoksille sekä Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68, muut. 708/70, 811/73, 1105/74) mukaisista lainoista Postipankille suoritettaviin korkohyvityksiin.

Lainoitusta on tarkoitettu ohjata myös sellaisiin pienehköihin haja-asutusalueiden yhteisiin vesihuoltohankkeisiin, joihin on liittynyt vähintään 10 taloutta ja jotka tähän asti on lainoitettu maatilalain säännösten mukaisesti.

Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten aikaisemmin myöntämistä ja vuonna 1987 myönnettäväksi ehdotetuista enintään 90 000 000 markkaan nousevista lainoista.

Vuosina 1978—1981 ja vuosina 1983—1986 myönnettyjen sekä vuonna 1987 myönnettävien korkohyvitysten määrä vastaa ensimmäisen kahdeksan lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 1/4 prosentin koron erotusta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1978 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa suhdannepoliittisista syistä kahdeksan ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 3 prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 6 prosentin koron erotusta. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkotukea ei enää makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitosten korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko lukuunottamatta vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkoa kahdeksan ensimmäisen lainavuoden osalta.

1987 esitys	26 500 000
1986 menoarvio	29 000 000
1985 tilinpäätös	27 955 825

31. *Avustukset yhdyskuntien vedenhankinta- ja viemäröintitoimenpiteisiin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 26 000 000 mk käytettäväksi avustuksina vedenhankintaa ja viemäröintiä edistäviin investointeihin yhdyskuntien vesi-

huoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/80) mukaisesti. Määrärahaa on tarkoitus käyttää erityisesti pääomaköyhissä kunnissa toteutettavien, työllisyyden hoidon kannalta merkityksellisiin hankkeisiin. Lisäys on 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää myös sellaisiin pienehköihin haja-asutusalueiden yhteisiin vesihuoltohankkeisiin, joihin on liittynyt vähintään 10 taloutta.

1987 esitys.....	26 000 000
1986 menoarvio.....	24 000 000
1985 tilinpäätös.....	19 000 000

(70.) *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.70 laskelmissa.

(72.) *Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.72 laskelmissa.

(74.) *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha on siirretty momentiksi 35.25.74.

77. (30.40.77, osa) *Vesistö- ja vesihuoltotyöt* (siirtomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan, että ympäristöministeriön hallinnonalalle kuuluvia aikaisemmin tämän momentin määrärahoilla ra-

hoitettuja Vihannin Kirkkojärven kunnostusta, Siikajokisuun ruoppausta, Sarrion ja Tangonhaaran ruoppausta sekä Liakanjoen suosan ruoppausta varten myönnetään varoja momentilta 35.25.77.

Momentille ehdotetaan 37 720 000 mk, mistä 28 270 000 mk arvioidaan käytettävän keskeneräisten töiden jatkamiseen, 2 750 000 mk nimettyjen uusien töiden aloittamiseen, 4 700 000 mk vesi- ja ympäristöpiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi ja 2 000 000 mk hankekohtaiseen suunnitteluun.

Rakennuskohteisiin osoitettuja määrärahoja saadaan käyttää hankkeiden välittömiin työkohtaisiin rakennuskustannuksiin, hankkeiden toteuttamisen edellyttämään suunnitteluun ja selvitysten laadintaan sekä myös rakennustyömaiden aiheuttamiin yleiskustannuksiin, kuten rakentamistöissä tarvittavan kone- ja kuljetuskaluston käyttö- ja kunnossapitomenoihin, siirrettävien työmaarakennusten hankintaan ja kunnossapitoon, työmaatehtävissä toimivien työaikalain alaisten rakennusmestareiden matkakustannuksiin sekä luottamusmiestoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin.

Hankekohtaiseen suunnitteluun tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää suunnittelusta aiheutuviin palkka-, matka- ja tarvikemenoihin sekä konsulttipalvelusten ostoihin. Hankekohtaiseen suunnitteluun momentille 35.25.77 ehdotettu määräraha vähentää momentin 30.40.77 varojen tarvetta 350 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Työkohte	Aloitus- vuosi	Työn kokonais- kustannus- arvio mk	Valtion osuus edellisestä mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
02. <i>Turun vesi- ja ympäristöpiiri</i>					
5. Kokemäenjoen järjestely, suosan pengerrys ja ruoppaus, Pori	1979	38 100 000	21 000 000	12 050 000	2 900 000
7. Siirppujoen vesistön järjestely, Kalanti ja Laitila	1982	13 900 000	12 350 000	200 000	200 000
12. Vesihuoltotyö, Kalannin—Uudenkaupungin siirtoviemäri ja yhdysvesijohto, Kalanti ja Uusikaupunki	1984	5 400 000	2 700 000	2 200 000	500 000
13. Vesihuoltotyö, Lemun, Maskun, Mietoisten, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien yhdysvesijohdot, Lemu ym.	1985	4 400 000	1 760 000	1 300 000	460 000

03. *Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri*

12. Leväsjoen yläosan järjestely, Siikainen ym.	1985	1 600 000	1 600 000	820 000	780 000
14. Vesihuoltotyö, Kiikoisten syöttövesijohto, Kiiokoinen	1986	3 900 000	1 300 000	100 000	1 200 000
15. Vesihuoltotyö, Valkeakosken, Toijalan ja Lempäälän yhdysvesijohdot, Toijala ym. ..	1987	28 900 000	8 400 000	—	500 000

04. *Kymen vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Urpalanjoen järjestely, Luumäki ym.	1986	14 100 000	14 100 000	100 000	800 000
2. Jyrääkosken padon kuntoonpano, Valkeala	1987	1 050 000	1 050 000	—	1 050 000

08. *Vaasan vesi- ja ympäristöpiiri*

2. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaiheen täydennys, Lapua ja Nurmo	1980	13 600 000	7 000 000	5 100 000	1 900 000
3. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaihe, Lapua	1968	43 150 000	43 070 000	38 600 000	900 000
5. Kyrönjoen alaosan järjestelyn täydennys, Mustasaari ym.	1981	7 100 000	7 100 000	3 700 000	800 000
10. Kyrönjoen vesistöaloussuunnitelma, Seinäjoki ym.	1968	353 000 000	252 500 000	154 495 000	5 000 000
20. Vesihuoltotyö, Lappakangas—Lapuan syöttövesijohto, Lapua	1983	21 000 000	7 500 000	5 750 000	1 000 000
23. Närpiönjoen järjestelyn muutos, vaihe I, Närpiö ja Jurva	1985	5 600 000	5 600 000	800 000	1 000 000
25. Vesihuoltotyö, Laihia—Mustasaaren syöttövesijohto, Laihia ym.	1987	24 000 000	9 100 000	—	1 200 000

09. *Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiiri*

17. Vesihuoltotyö, Tammijärven syöttövesijohto, Joutsa ja Luhanka	1986	850 000	380 000	300 000	80 000
---	------	---------	---------	---------	--------

10. *Kokkolan vesi- ja ympäristöpiiri*

5. Kalajoen keskiosan järjestely, Nivala, Ylivieska	1967	61 900 000	61 900 000	52 700 000	2 500 000
6. Perhonjoen keskiosan järviyhmän säännöstely, Kaustinen ja Kruunupyö	1979	73 050 000	39 500 000	35 950 000	3 550 000
23. Vesihuoltotyö, Evijärven, Kaustisen, Vetelin ja Teerijärven yhdys- ja syöttövesijohdot, Evijärvi ym.	1984	17 400 000	5 500 000	3 100 000	2 000 000

11. *Oulun vesi- ja ympäristöpiiri*

6. Tyrnävän- ja Ängeslevänjoen järjestely, Tyrnävä ym.	1980	11 430 000	10 900 000	5 300 000	800 000
16. Siikajoen kunnostus välillä Lämsänkoski—Lamujokisuu, Kestilä ym.	1985	3 200 000	3 200 000	600 000	800 000

12. *Kainuun vesi- ja ympäristöpiiri*

2. Säännöstelyjen järvien kunnostus, Kiantaja Vuokkijärvi, Suomussalmi	1984	2 650 000	2 650 000	1 870 000	400 000
--	------	-----------	-----------	-----------	---------

13. *Lapin vesi- ja ympäristöpiiri*

13. Ivalon pengerrys, Inari	1983	8 250 000	8 250 000	3 400 000	700 000
-----------------------------------	------	-----------	-----------	-----------	---------

14. *Vesi- ja ympäristöpiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi*

1. Pienehköt vesistöjen kunnostustyöt ja muut pienehköt vesistötyöt	3 500 000
2. Saimaan rantapengerrykset	300 000
3. Kokemäenjoen ja Kymijoen vesistöjen rantapengerrykset	400 000
4. Pienehköt vesihuoltotyöt	500 000

15. *Hankekohtainen suunnittelu*

	2 000 000
Yhteensä	37 720 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

02. *Turun vesi- ja ympäristöpiiri*

5. Kokemäenjoen järjestely, suosan pengerys ja ruoppaus, Pori

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 1 100 000 mk ja valtion osuutta 600 000 mk kustannustason nousun johdosta.

7. Sirppujoen vesistön järjestely, Kalanti ja Laitila

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 770 000 mk ja valtion osuutta 690 000 mk kustannustason nousun johdosta.

13. Vesihuoltotyö Lemun, Maskun jne. yhdysvesijohdot, Lemu ym.

Hankkeen virheellinen kokonaiskustannusarvio on korjattu.

03. *Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri*

12. Leväsjoen yläosan järjestely, Siikainen ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 100 000 mk kustannustason nousun johdosta.

15. Vesihuoltotyö, Valkeakosken, Toijalan ja Lempäälän yhdysvesijohdot, Toijala ym.

Toijalan kaupunki ottaa nykyisin talousveden jätevesien voimakkaasti kuormittamalta Vanajaveden Makkaraselältä. Lempäälän kunnan pohjavesivarat puolestaan ovat tulevaisuuden tarpeeseen nähden riittämättömät. Laaditun vedenhankinnan yleissuunnitelman mukaan tullaan raakavesi ottamaan hyvälaatuisesta Mallasvedestä ja johtamaan em. kuntiin Valkeakosken puhdistamokäsitellyn jälkeen. Yhdysvesijohdot palvelevat myös

niiden varrella sijaitsevien asutusalueiden vedenhankintaa. Yhdysvesijohtosuunnitelman kokonaiskustannusarvio on 28 900 000 mk, josta valtion osuus on 8 400 000 mk.

04. *Kymen vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Urpalanjoen järjestely, Luumäki ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 800 000 mk kustannustason nousun johdosta.

2. Jyräänkosken padon kuntoonpano, Valkeala

Valkealan kunnassa olevien Tirvan-, Kepsu-, Haukka-, ym. järvien laskemiseen vuonna 1934 annetun lupapäätöksen mukaisesti on mm. rakennettu Jyräänkosken pato, joka on kerran kunnostettu päätöksen määräysten mukaisesti. Pato on rappeutunut eikä sillä ole enää voitu pitää vedenkorkeuksia määräysten mukaisina. Järvien virkistyskäytön sekä yhdyskuntien vedenhankinnan lisääntymisen johdosta padon kuntoonpanotyöt ehdotetaan suoritettavaksi valtion toimesta. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 050 000 mk, mikä ehdotetaan rahoitettavaksi valtion varoista.

08. *Vaasan vesi- ja ympäristöpiiri*

2. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaiheen täydennys, Lapua ja Nurmo

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 2 100 000 mk ja valtion osuutta 1 600 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kustannusten nousun, 700 000 mk säännöstelypadon suunnitelman tarkistamisen, 600 000 mk allasalueen vahingonestotöiden ja 100 000 mk vedenkorkeuden seuranta-asemien rakentamisen johdosta.

Säännöstelypadon suunnitelmaan on tehty patoturvallisuuslain edellyttämät tarkistukset. Muut tarkistukset perustuvat lupapäätöksen velvoitteisiin.

3. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaihe, Nurmo ja Lapua

Hanke on saanut loppurahoituksen vuoden 1981 tulo- ja menoarviossa. Hankkeeseen kuulunut Lapuanjoen pohjapato jätettiin tällöin kuitenkin rahoituksesta pois. Vuonna 1985 lainvoimaiseksi tulleen luvan mukaisesti 20.6.1989 mennessä tehtäväksi määrätty kiinteä pohjapato on tarpeen varustaa säädettävällä tulva-aukolla, jotta Lapuan kaupungille ei aiheutuisi tulvavahinkoja. Tämän osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 4 550 000 mk, josta valtion osuus eli säännöstelypato laitteineen on kustannuksiltaan 4 470 000 mk. Säännöstelypadon kunnossapidosta tulee huolehtimaan Lapuan kaupunki. Alkuperäistä pohjapatoa koskeva vesioikeuden lupa on voimassa 20.6.1989 saakka. Padon rakenteen ja sijainnin muuttaminen edellyttää luvan muutoksen, joka saataneen kuulutusmenettelyllä, koska kaikki alueet on sovittu.

5. Kyrönjoen alaosan järjestelyn täydennys, Mustasaari ym.

Hankkeen kustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 200 000 mk kustannustason nousun johdosta.

10. Kyrönjoen vesistötaloussuunnitelma, Seinäjoki ym.

Hankkeelle edellytettiin vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa laadittavaksi vaihtoehtoinen vesistötaloussuunnitelma. Laaditun voimalaitoksettomman vaihtoehtosuunnitelman ja annettujen lausuntojen perusteella maa- ja metsätalousministeriö päätti heinäkuussa 1983 valtioneuvoston rahasiainvaliokunnan lausunnon mukaisesti, että vesistötyötä jatketaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti siten, että suunnittelussa otetaan huomioon esille tulleet parannukset hankkeen ympäristövaikutuksiin nähden. Laaditun tarkistetun suunnitelman perusteella hankkeen kustannusarviota on tarkistettu 51 000 000 mk, mistä valtion osuus on 47 400 000 mk. Tarkistuksesta 3 300 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 44 100 000 mk suunnitelman tarkistuksesta ja täydennyksestä.

Kyrönjoen yläosan vesistötyöhankkeen vesioikeudellinen lupakäsittely on kesken. Katselmuksen alkukokous on pidetty helmikuussa 1986, ja

lopullinen lupa arvioidaan saatavan vuonna 1989. Suunnitelman toteuttamista on tarkoitus jatkaa vuosina 1988—89 työluvan nojalla 12 000 000 markan vuotuisella rahoituksella niin, että Tieksin pengerrys voidaan ottaa käyttöön heti, kun lopullinen lupa on saatu. Loppuosa hankkeesta on tarkoitus toteuttaa vuosina 1990—92.

23. Närpiönjoen järjestelyn muutosvaihe I, Närpiö ja Jurva

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 1 800 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kustannusten nousun ja 1 600 000 mk suunnitelman tarkistamisen johdosta. Hankkeen suunnitelmaan on tehty lähinnä patoturvallisuuslain edellyttämät tarkistukset.

25. Vesihuoltotyö, Laihian—Mustasaaren syöttövesijohto, Laihia ym.

Laihialle johdetaan vesi nykyisin Isonkyrön kunnan vesilaitokselta, mutta toimitussopimus päättyi 1986 lopulla. Jo tänä vuonna joudutaan veden käytön määrää rajoittamaan. Mustasaaren eteläosan vettä johdetaan Vaasan kaupungin vesilaitokselta sekä Maalahden vesilaitokselta. Mustasaaren ja Maalahden kuntien välinen sopimus päättyi veden riittämättömyyden takia vuonna 1986. Laihian—Mustasaaren syöttövesijohdon toteuttamisella mahdollistetaan Jurvan Porokankaan pohjaveden johtaminen Laihialle ja Mustasaaren kunnan eteläosaan sekä varmistetaan Vaasan kaupungin kriisiajan pohjaveden saanti. Hankkeen merkitys ulottuu täten laajalle alueelle ja sen toteuttamisella saadaan aikaan alueellisesti tarkoituksenmukainen vesihuoltoratkaisu. Hankkeen kustannusarvio on 24 000 000 mk, josta valtion osuus on 9 100 000 mk.

10. Kokkolan vesi- ja ympäristöpäätös

5. Kalajoen keskiosan järjestely, Nivala ja Ylivieska

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 750 000 mk kustannustason nousun johdosta.

6. Perhonjoen keskiosan järviryhmän säännöstely, Kaustinen ja Kruunupyä

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 1 050 000 mk ja valtion osuutta 900 000 mk, mistä 430 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 470 000 mk Vestersundin sillan suunnitelman muutoksesta. Vestersundiin on lu-

paechojen mukaan rakennettava pysyvä kävelysilta. Hankkeen suunnitelmaan sisältyvä puinen pukkisilta ei kuitenkaan ilmeisesti kestä jäiden aiheuttamaa rasitusta, joten sen rakentaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Paikalliset asukkaat ja Kruunupyyn kunta ovat esittäneet sillan toteuttamista ajoneuvosiltana. Ajoneuvosillan kustannusarvio on 750 000 mk, se on 620 000 mk kalliimpi kuin kävelysilta. Kruunupyyn kunta on sitoutunut osallistumaan sillan rakentamiskustannuksiin 150 000 markalla, minkä johdosta valtiolle aiheutuvaksi lisäkustannukseksi jää 470 000 mk.

11. Oulun vesi- ja ympäristöpiiri

6. Tyrnävän- ja Ängeslevänjoen järjestely, Tyrnävä ym.

Hankkeeseen kuului alkuperäisen suunnitelman mukaan kolme vaihetta. Vaihe I käsitti Temmesjoen suuosan perkauksen ja puhdistuksen, Kiviojan ja Ruosteenojan perkauksen sekä Ängeslevänjoen puhdistuksen virtausta haittaavasta puustosta. Vaihe I on saatettu päätökseen vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa myönnettyin varoin. Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa todettun mukaisesti alkuperäisen suunnitelman vaiheista II ja III on luovuttu ympäristösuojelullisista syistä, sen sijaan alkuperäistä hanketta vastaavien tulvasuojeluhuötyjen saavuttamiseksi toteutetaan Kiviojan ja Temmesjoen alaosan täydennysperkauksia. Suunnitelmaan ehdotetaan täydennystä, jonka mukaan Temmesjokisuuhun rakennetaan veneilysatama sekä sen yläpuolelle pohjapato. Veneilysatamalla voidaan keskittää jokisuun veneliikenne ja välttää peräaalloista aiheutuvaa syöymistä eroosiherkillä rannoilla. Pohjapato estää liian alhaiset vedenkorkeudet joen suuosalla. Lisäkustannukset pohjapadon rakentamisesta ovat 735 000 mk, mikä tulee kokonaan valtion vastattavaksi ja veneilysataman rakentamisesta 795 000 mk, mistä 530 000 mk on Limingan kunnan vastattavaa osuutta. Hankkeen kokonaiskustannusarvio nousee suunnitelman tarkistuksen johdosta 1 530 000 mk ja valtion osuus 1 000 000 mk.

16. Siikajoen kunnostus välillä Lämsänkoski—Lamujokisuu, Kestilä ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 200 000 mk kustannustason nousun johdosta.

12. Kainuun vesi- ja ympäristöpiiri

2. Säännösteltyjen järvien kunnostus, Kianta- ja Vuokkijärvi, Suomussalmi

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 100 000 mk kustannustason nousun johdosta.

13. Lapin vesi- ja ympäristöpiiri

13. Ivalon pengerrys, Inari

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 370 000 mk kustannustason nousun johdosta.

14. Vesi- ja ympäristöpiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi

1. Pienehköt vesistöjen kunnostustyöt ja muut pienehköt vesistötyöt

Ehdotettava määräraha on tarkoitus käyttää ennalta nimeämättömiin, pienehköihin vesistöihin sekä sellaisiin keskeneräisten hankkeiden vähäisiin korjaus- ja muutostöihin, joiden ottamista nimettyinä tulo- ja menoarvioon ei voida pitää perusteltuna. Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös pienehköjen kunnostushankkeiden toteuttamiseen.

2. Saimaan rantapengerrykset

Saimaan poikkeuksellisten tulvien johdosta tarpeelliseksi osoittautuneisiin rantapengerryksiin on talvitulvan 1974—1975 jälkeen myönnetty valtion varoja yhteensä noin 8 800 000 mk. Vuonna 1987 on tarkoitus aloittaa työt viimeisissä 3—4 kohteessa.

3. Kokemäenjoen ja Kymijoen vesistöjen rantapengerrykset

Kymijoen vesistön rantapengerrykset, Iitti, Sysmä ym.

Kymijoen ja Päijänteen tulvat aiheuttavat lähes vuosittain ranta-alueiden käytölle huomattavaa haittaa. Kyseessä olevat hankkeet tähtäävät lähinnä pysyvässä käytössä olevien peltojen kuivatustilan parantamiseen eivätkä estä Kymijoen vesistöä koskevia myöhempiä kokonaisjärjestelyjä. Kymijoen ja Pyhäjärven rantapengerrysten kokonaiskustannukset ovat noin 4 000 000 mk ja Päijänteen noin 1 200 000 mk. Hankkeet sijaitsevat Kymen ja Mikkelin piireissä.

Kokemäenjoen vesistön rantapengerrykset, Hauho ym.

Hanke koskee noin 10 erillistä pengerrysaluetta lähinnä Hauhon ja Tuuloksen kunnissa. Tarkoituksena on suojata pysyvässä maatalouskäytössä olevat alavat rantamaat Hauhon reitin haitallisilta tulvilta. Alustavien selvitysten mukaan em. rantapengerrysten hyötyalueiden koko vaihtelee 15—60 ha. Osahankkeiden kokonaisyötyalat ovat yhteensä vajaa 400 ha, josta peltoa yli 80 %. Tarkoituksenmukaisten pengerratkaisujen yhteydessä hyötyalueeseen tulee sisällyttämään myös jonkin verran alavia rantametsiä. Pengerryksille saatettavaksi tulvasuojelu- ja maankuivatushyödyksi on alustavasti arvioitu yhteensä 3 000 000 mk. Alustavan arvion mukaan hankkeeseen sisällytettävien rantapengerrysten kokonaiskustannusarvio on noin 3 000 000 mk.

Yleensä hankkeiden toteuttamiseksi ei tarvita vesioikeuden lupaa. Hankkeet luovutetaan niiden valmistuttua hyödynsaajien hoitoon ja kunnossapidettäväksi.

4. Pienehköt vesihuoltotyöt

Määrärahalta on tarkoitus rahoittaa ennalta nimeämättömiä, pienehköjä valtion vesihuoltotyitä sekä keskeneräisten hankkeiden viimeistelytyitä. Myös pienien vesihuoltohankkeiden toteuttaminen edellyttää erillistä sopimusta valtion ja toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa.

15. Hankekohtainen suunnittelu

Vesistöiden hankekohtaiseen suunnitteluun ehdotetaan 2 000 000 mk, mistä 350 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 30.40.23. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön välisen tehtäväjaon mukaan määräraha käytetään pääosin tulvasuojeluhankkeiden ja niihin liittyvien kunnostusten suunnitteluun. Määrärahasta käytetään 300 000 mk Kemijoen uitosta aiheutuvien haittojen vähentämistä ja entisten uittoväylien kunnostamista koskevaan suunnitteluun.

1987 esitys.....	37 720 000
1986 menoarvio.....	34 850 000
1985 tilinpäätös.....	39 550 000

50. Yleismetsätalous

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi metsähallinnosta ehdotetaan metsähallituksen organisaatiota muutettavaksi 1.3.1987 lukien. Organisaatiota kehitetään järjestämällä valtion metsien liiketoiminnan sekä yleis- ja yksityismetsätalouden tehtävien hoito nykyistä selkeämmiksi kokonaisuuksiksi.

Yleis- ja yksityismetsätalouden tehtävien siirtämistä keskusvirastosta maa- ja metsätalousministeriöön sekä keskusmetsätalokuntiin selvitetään erikseen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 584 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 520 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 1 297 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 32 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja neljä työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 137 600	5 729 200	— 3	56
Tilapäisten palkkiot	+ 800	11 000	—	—
Työsuhdepalkat	+ 974 000	2 921 600	+ 9	32
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 75 200	145 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 2 100	49 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 107 300	655 300	—	—
Yhteensä	+ 1 297 000	9 512 000	+ 6	88

Henkilöstön määrän lisäyksestä kolme aiheutuu siirrosta momentilta 30.50.21, kaksi siirrosta momentilta 30.95.01 ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin ja luvun 30.95 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
2 toimistöpäällikköä	A 25
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkainen:	
1 ylijohtaja	S 28
Peruspalkkaiset:	
2 ylimetsänhoitajaa	A 25
1 metsänhoitaja	A 20
Ylimääräiset:	
1 metsänhoitaja	A 19
1 toimistovirkailija	A 2

Viitaten momentin 30.95.01 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi metsätekniikon virka (A 15).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 312 000 mk neljän valvojan palkkaamista varten. Lisäyksestä 207 000 mk on siirtoa momentilta 30.50.21 ja 91 000 mk siirtoa momentilta 30.95.01.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kahden huoltomiehen, yhden puistomestarin ja yhden oppaan palkkaamista varten UK-puiston tehtäviin.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 229 500 mk toimistovirkailijan sekä osa-aikaisten siivoustyöntekijän, kahden oppaan ja yhden huoltomiehen palkkaamista varten.

Kausiapulaisten palkkauksiin ehdotetaan lisäystä 70 000 mk UK-puiston, Petkeljärven, Oulangan ja Seitsemisen kansallispuistojen opastustoimintaa varten.

1987 esitys	9 512 000
1986 menoarvio	8 215 000
1985 tilinpäätös	7 389 807

21. Metsien erityiskäyttö

Momentille ehdotetaan lisäystä 91 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 61 000 mk kertamenosta Enontekiön yhteisemälle laadittavan metsätaloussuunnitelman loppuunsaattamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 57 000 mk ja 207 000 mk kolmen pysyväisluonteisen valvojan palkkausmenojen siirtona momentille 30.50.01, vähennys on 173 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion maiden ulkoilu-, retkeily- ja leirintäalueiden sekä ulkoilureittien ja autiotupien suunnitteluun, kunnostamiseen ja hoitoon, ulkoilua koskevaan tiedotustoimintaan ja opastukseen, suojametsälaissa säädettyihin suojametsäalueen metsien käsittely-, hoito- ja valvontatehtäviin sekä valtion mailla sijaitsevien maisema- ja luonnonhoidollisten kohteiden suunnitteluun ja hoitotoimenpiteiden suorittamiseen sekä uhanalaisten eläinten suojeluun.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ulkoilutoiminta	1 184 000
Suojametsälain toimeenpanomenot (kertamenoa 61 000)	175 000
Maiseman- ja luonnonhoito	325 000
Yhteensä	1 684 000

1987 esitys	1 684 000
1986 menoarvio	1 857 000
1985 tilinpäätös	1 531 862

23. Metsien palosuojelu

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 72 000 mk kustannusten alenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa (559/75) edellytettyn metsäpalojen tähytys- ja tiedotustoimintaan Oulun ja Lapin lääneissä, palovartiotorvien kunnossapitokorjauksiin, metsäpalojen ennalta ehkäisemisestä aiheutuviin menoihin sekä metsähallituksen metsien palosuojelusta Etelä-Suomen piirikunnan alueella aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	1 800 000
1986 menoarvio	1 872 000
1985 tilinpäätös	1 209 133

24. Metsähallituksen metsänjalostustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 500 000 mk metsäpuiden siementen saannin turvaamista ja metsänjalostusohjelman mukaisten metsänjalostustöiden toteuttamista varten. Vähennys 1 950 000 mk

aiheutuu käytettävissä olevista edellisiltä vuosilta siirtyneistä varoista.

1987 esitys	4 500 000
1986 menoarvio	6 450 000
1985 tilinpäätös	6 000 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan edelleen 2 754 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös jäkälän maasta viennistä annetun lain (203/31) edellyttämän tarkastustoiminnan menoihin, autiotupien kunnostustoimintaan sekä metsätuhojen seuranta- ja torjuntatoimenpiteisiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	10 000
Yleismetsätalouden matkat	700 000
Luonnonsuojelutoimen matkat	400 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 000
Muut henkilöstömenot	30 000
Rakennusten käyttö	900 000
Automaattinen tietojenkäsittely	330 000
Toimistomenot	310 000
Muut menot	72 000
Yhteensä	2 754 000

1987 esitys	2 754 000
1986 menoarvio	2 754 000
1985 tilinpäätös	2 461 517

40. Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisointityön tukemiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 167 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsätöiden, -koneiden ja -työvälineiden sekä työturvallisuuden tutkimus- ja kehittämistyöhön, metsätalouden rationalisointia edistävään tiedotus- ja muuhun toimintaan, kotimaisen energiakäytön ja maatilojen hankintahakkuiden sekä maatalametsätalouden koneellistamisen edistämistoimintaan.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 138 000 mk, mistä 124 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 14 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 19 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 849 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	136 900
Yhteensä	1 986 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 74 000 mk, mistä 17 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 12 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 45 000 mk kertamenosta kansainväliseen maatilojen energiakäytön koetoimintaan. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 45 000 mk, lisäys on 29 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin sekä toimisto- ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	302 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	87 000
Valtionapu muihin menoihin	550 000
Kansainvälinen maatilojen energiakäytön koetoiminta (kertameno)	45 000
Yhteensä	984 000

3. *Maatilametsätalouden koneellistamisen kehittämisen (kertameno).* Alamomentille ehdotetaan edelleen kertamenona 250 000 mk käytettäväksi maatilametsätaloudessa erityisesti harvennushakkuissa tarvittavien koneiden kehittämiseen. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimus-, kehittämis- ja tiedotustoimintaan liittyviin palkkaus-, matka- ja muihin kulutusmenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

1987 esitys	3 220 000
1986 menoarvio	3 053 000
1985 tilinpäätös	2 659 000

41. Valtionapu Metsänjalostussäätiölle metsäpuiden jalostustoimintaan

Momentille ehdotetaan lisäystä 371 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää perintötekijöiltään korkealaatuisen metsänviljelyaineiston, sen tuotantovälineiden ja menetelmien kehittämiseen sekä niitä koskevaan tiedotus- ja koulustoimintaan.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 374 000 mk, mistä 337 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 37 000 mk sosiaaliturvamaksujen lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 49 henkilöä, joista neljä tilapäisenä henkilöstönä siemenviljelysten harvennusprojektin toteuttamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	5 014 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	371 000
Yhteensä	5 385 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 205 000 mk, mistä 86 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 119 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Kun alamomentin eläke- yms. maksuista vähennetään oikaisuna 308 000 mk, vähennys on 103 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin, pienehköihin hankintoihin, tiedotustoimintaan, koulutukseen ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	979 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	250 000
Valtionapu hankintoihin	700 000
Valtionapu muihin menoihin	711 000
Yhteensä	2 640 000

3. *Metsänjalostuksen tehostamishankkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk Metsänjalostussäätiön ja muiden metsänjalostusta harjoittavien yksiköiden yhteistyössä toteutettaviin alan tehostamishankkeisiin Metsä 2000 -ohjelmaan sisältyvien jalostustavoitteiden mukaisesti. Alamomentin loppusumma on 1 100 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää viljelypuiden jalostushankkeeseen liittyviin palkkaus-, matka- ja muihin käyttömenoihin sekä enintään 500 000 mk hankintoihin myönnettäviin valtionapuihin.

1987 esitys	9 125 000
1986 menoarvio	8 754 000
1985 tilinpäätös	6 318 000

43. *Iijoen vesistön vanhoista uittoväylätöistä aiheutuvat korvaukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 4 500 000 mk Iijoen vesistössä 1950- ja 1960-luvuilla suoritetuista uittoväylätöistä aiheutuneiden vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten arvioimisesta aiheutuvien kulujen sekä korvausten maksamiseen.

1987 esitys	4 500 000
1986 lisämenoarvio	53 000

45. *Sabatavaran menekin edistäminen*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi kuusisahatavaran menekin edistämiseen ulkomaisilla markkinoilla. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena yrityksille ja muille yhteisöille sellaisten menekinedistämistoimenpiteiden kustannuksiin, jotka ovat tarpeen kuusisahatavaran menekin edistämiseksi ulkomailla. Ehdotettu määräraha on kolmivuotisen hankkeen loppurahoitusosuus. Valtionavustuksen osuus saa olla enintään puolet hyväksyttävistä kustannuksista.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	450 934

50. *Eräät metsätaloudelliset valtionavut*

Momentille ehdotetaan lisäystä 741 000 mk, mistä 41 000 mk aiheutuu hintojen noususta, 500 000 mk kertamenosta Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry:n ylläpitämän Palosalmen metsätyömiestöskodin majoitus- ja saunatilojen peruskorjaukseen sekä 200 000 mk kertamenosta Pohjois-Karjalan Metsätyömiestöskodin Kannatusyhdistys ry:n Uuron työpisteen peruskorjaukseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry:n ja Pohjois-Karjalan Metsätyömiestöskodin Kannatusyhdistys ry:n ylläpitämien metsätyömiestöskotien kehittämiseen ja ylläpitoon, yhdistysten harjoittamaan muuhun metsätyömiestöskotitoimintaan ja metsätyöntekijäin keskuudessa harjoitettavaan sivistystyöhön sekä tilojen peruskorjauksiin sekä Mustilan Kotikunnas-säätiölle arboretumin ylläpidosta aiheutuviin menoihin ja Suomen Metsäyhdistyksen toiminnasta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry (kertamenoa 500 000)	1 974 000
Pohjois-Karjalan Metsätyömiestöskodin Kannatusyhdistys ry (kertamenoa 200 000) ..	593 000
Mustilan Kotikunnas-säätiön valtionapu ...	51 000
Suomen Metsäyhdistyksen valtionapu	212 000
Yhteensä	2 830 000

1987 esitys	2 830 000
1986 menoarvio	2 089 000
1985 tilinpäätös	1 960 000

51. *Siemenviljelyssiemenen hinnanalennuskorvaus (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk käytettäväksi yksityismetsissä käytettävän siemenvilje-

lyssiemenen hinnan alentamiseksi myönnettäviin korvauksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Korkealaatuisen siemen- ja taimimateriaalin käytön edistämiseksi Metsä 2000-ohjelman tavoitteiden mukaisesti määrärahaa saadaan käyttää siemenviljelyssiemenen hinnan alentamiseen siten, että myönnettävä tuki kattaa enintään 50 % siemenviljelyssiemenen ja metsikösiemenen hankintakustannusten keskimääräisestä erosta.

1987 esitys 2 500 000

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk atk-laitteiden hankintaa sekä kaluston ja konntorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys 200 000
1986 menoarvio 150 000
1985 tilinpäätös 200 000

77. Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk metsätaloutta palvelevia pienehköjä uittoväylätöitä ja sellaisia uittoväylätöitä varten, jotka eivät vaikuta vesistöjen kokonaiskäyttöön. Määrärahalla työllistetään noin 20 työntekijää.

Käyttösuunnitelma:	mk
Uittoväylien rakentaminen	2 500 000
Uittoväylähankkeiden suunnittelu	500 000
Yhteensä	3 000 000

1987 esitys 3 000 000
1986 menoarvio 3 000 000
1985 tilinpäätös 3 350 000

58. Yksityismetsätalous

Viitaten eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista yksityismetsätalouden tehtäviä piirittämällä hoitavat piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on tarkoitus yhdistää 1.1.1987 lukien metsälautakunniksi. Organisaatiomuutokseen liittyviä henkilöstörakenteen muutoksia esitetään osaltaan otettavaksi huomioon tässä luvussa.

Organisaatiomuutokseen liittyen luvun momenttirakennetta ehdotetaan muutettavaksi siten, että keskusmetsälautakuntien ja metsälautakuntien valtionavut palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin budjetoidaan kokonaisuudessaan momenteille 30.58.41—42. Samalla ehdotetaan momentilta 30.58.44 maksetut metsänparannustehävissä toimivien työnjohtajien aiheuttamiin menoihin myönnetty valtionavut budjetoitavaksi momentille 30.58.42.

Metsänparannustoimintaa varten ehdotetaan vuodelle 1987 varoja yhteensä 351 500 000 mk, mikä momenttirakenteen muutokset huomioon

ottaen merkitsee 7 % lisäystä vuoden 1986 tuloja menoarvioon verrattuna. Tästä 15 000 000 mk on pystypuiden karsinnan menoja, jotka on tähän asti osoitettu momentilta 34.50.61. Toteutettavaksi arvioidut työmäärät sekä etenkin työvoimatarve nousivat kokonaisuutena vuoden 1986 tasosta. Töitä on edelleen tarkoitus painottaa Metsä 2000 -ohjelman työläjikohtaisten tavoitteiden mukaisesti sekä työllisyyttä ja alueellisia näkökohtia tukevasti. Erityisesti kiinnitetään huomiota taimikonhoitotöissä esiintyneiden ongelmien poistamiseen. Metsä 2000-ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi on yksityismetsätaloudessa lisäksi kiinnitettävä huomiota metsien ensiharvennusten edistämiseen. Metsänparannushankkeiden rahoitusehdoissa pyritään edellyttämään lisäksi, että viljelytyöt suoritetaan käyttäen korkealaatuisinta saatavissa olevaa siementä tai siitä kasvatettuja taimia. Vertailuna vuosien 1985—1987 metsänparannustoiminnasta esitetään seuraavaa:

Työlaji	Suoritteet 1 000 ha tai km			Työvoima keskimäärin Henkilöä			Työvoimakustannus 1 000 mk/henkilövuosi
	1985	1986	1987	1985	1986	1987	1987
Metsäojitustyöt	53	55	56	262	254	251	147
Metsänuudistustyöt	34	37	41	248	287	306	264
Taimikonhoito	77	106	115	488	714	758	78
Metsänlannoitus	42	50	55	69	67	68	709
Pystypuiden karsinta	—	—	7	—	—	200	72
Metsätiettyöt, km	2 306	2 454	2 150	476	454	430	200
Alueellinen suunnittelu	199	160	160	19	26	26	192
Yhteensä/keskim.				1 562	1 802	2 039	166

41. (30.58.40, osa ja 58.41) *Valtionapu keskusmetsälautakunnille*

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	11 047 500
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	817 500
Yhteensä	11 865 000

Momentille ehdotetaan lisäystä 618 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsälautakunnista annetussa laissa, yksityismetsälaissa, metsänparannuslaissa, yhteismetsälaissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetussa laissa, maankäyttölaissa ja muussa maankäyttölainsäädännössä sekä näiden ja eräiden muiden lakien nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyihin ohjaus- ja valvonta-tehtäviin. Sanottuihin tehtäviin kuuluvat ensisijaisesti puuntuottamisen kohottamista tarkoittavat yksityismetsätalouden edistämistehtävät, erilaiset yksityismetsätalouden suunnittelu-, neuvonta-, kehittämis-, koulutus-, tiedotus- ja suhdetoimintatehtävät sekä yksityismetsiä koskevien muiden säännösten perusteella keskusmetsälautakunnille kuuluvat ja annettavat tehtävät.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 651 000 mk, mistä 580 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 71 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Kun valtionapuun oikeutetun henkilöstön määrässä otetaan huomioon metsäparannushankkeiden rahoituskäsittelyn siirtymisestä piirimetsälautakuntiin aiheutuva viiden atk-tallennustehtävissä olevan henkilön toimen vapautuminen, momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 100 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Vuoden 1987 aikana on tarkoitus siirtää lisäksi henkilöstöä piirimetsälautakuntiin, mitkä järjestelyt esitetään vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesityksessä.

2. *Valtionapu muihin käyttömeneihin.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 33 000 mk organisaatiomuutosten johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin, automaattiseen tietojenkäsittelyyn ja toimisto- sekä muihin käyttömeneihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. menoihin	2 393 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	650 000
Valtionapu atk-menoihin	1 200 000
Valtionapu toimisto- yms. menoihin	2 200 000
Valtionapu muihin menoihin	650 000
Yhteensä	7 093 000

1987 esitys	18 958 000
1986 menoarvio	18 340 000
1985 tilinpäätös	17 883 380

42. (30.58.40, osa, 42 ja 30.58.44, osa) *Valtionapu piirimetsälautakunnille*

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 3 ja lisäystä 15 065 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsälautakunnista annetussa laissa, yksityismetsälaissa, metsänparannuslaissa, metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa, yhteismetsälaissa, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetussa laissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, puutavaranmittauslaissa, palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa, metsänkiinnityslaissa, suoja- metsälaissa, maatilatalouden tuloverolaissa, maatilalaissa, maankäyttölaissa ja muussa maankäyttölainsäädännössä sekä näiden lakien nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyihin ohjaus-, neuvonta- ja ohjaustehtäviin sekä metsätuhojen arviointiin. Sanotut tehtävät käsit-

tävät ensisijassa puuntuottamisen kohottamista tarkoittavat toimenpiteet, erityisesti alueellisten ja metsälökohtaisten suunnitelmien laatimisen sekä neuvonta-, ohjaus-, kehittämis- ja koulutus-tehtävät, metsänhoito- ja leimaustyöt, metsätalouden rationalisointiin tähtäävät toimenpiteet, tiedotus- ja suhdetoimintatehtävät sekä muiden säännösten perusteella piirimetsälautakunnille kuuluvat ja annettavat tehtävät. Tarkoitus on edelleen tehostaa metsätalouden suunnittelua sekä yksityismetsätalouden neuvonta- ja palvelutoimintaa Metsä 2000 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 12 364 000 mk, mistä 9 606 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 570 000 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä sekä 1 188 000 mk kymmenen uuden toimihenkilön palkkaamisesta metsätaloussuunnittelun nopeuttamiseksi ja viiden uuden toimihenkilön palkkaamisesta yksityismetsätalouden neuvonnan tehostamiseksi. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 1 543 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Vuoden 1987 aikana on tarkoitus lisäksi tarkistaa henkilöstön toimenkuvia siten, että vähintään viisi toimihenkilöä suunnattaisiin metsätaloussuunnitteluun muista tehtävistä. Lisäksi alamomentin määräraha voidaan käyttää enintään 1 600 000 mk erityisaluekuntien ja Etelä-Suomen metsälautakuntien määräaikaisien metsätaloussuunnittelijoiden palkkauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	141 736 000
Valtionapu sosiaaliturvaksuihin	10 488 000
Yhteensä	152 224 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 001 000 mk, mistä 1 801 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen noususta, 200 000 mk alamomentilta 1 palkkattavaksi ehdotetun uuden henkilöstön aiheettamista kuluista ja 2 000 000 mk kertamenosta tietokonelaitteistojen ja ohjelmistojen hankkimista varten. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 5 000 000 mk, vähennys on 999 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	32 200 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	24 600 000

Valtionapu atk-menoihin (kertamenoa 2 000 000)	4 750 000
Valtionapu toimisto- yms. menoihin	16 965 000
Valtionapu muihin menoihin	2 100 000
Yhteensä	80 615 000

3. *Valtionapu metsälautakuntien toimitilahan- kintoihin.* Alamomentille ehdotetaan 3 700 000 mk käytettäväksi organisaatiomuutokseen liittyvien Etelä-Karjalan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan metsälautakuntien toimitilahankintojen rahoittamiseen.

1987 esitys	236 539 000
1986 menoarvio	221 474 000
1986 lisämenoarvio	190 000
1985 tilinpäätös	208 911 885

44. (30.58.44, osa) *Valtionapu metsänparan- nustöihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 167 000 000 mk eli lisäystä 25 000 000 mk seuraavasti:

1. *Metsänparannuslain mukaiset avustukset.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 000 mk, mistä 15 000 000 mk aiheutuu luvun perus- teluihin viitaten siirrosta momentilta 34.50.61. Alamomentin loppusumma on 137 100 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edus- kunnalle annetun hallituksen esityksen metsän- parannuslain mukaisiin avustuksiin ja vahin- gonkorvauslain (412/74) mukaisten työnantajan maksettavien vahingonkorvausten suorittami- seen.

2. *Lapin vajaatuoitoisten metsien kunnostami- sesta annetun lain mukaiset avustukset.* Alamo- mentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk. Ala- momentin loppusumma on 29 900 000 mk. Ala- momentin määrärahaa saadaan käyttää Lapin vajaatuoitoisten metsien kunnostamisesta an- netun lain (1057/82) mukaisiin toimenpiteisiin sekä vahingonkorvauslain (412/74) mukaisten työnantajan maksettavien vahingonkorvausten suorittamiseen.

1987 esitys	167 000 000
1986 menoarvio	142 000 000
1985 tilinpäätös	141 290 000

83. *Metsänparannuslainat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 184 500 000 mk edus- kunnalle annetun hallituksen esityksen metsän- parannuslain mukaisia lainoja, 9 §:n mukaista ennakkorahoitusta ja 16 §:n mukaisia kustannuk- sia varten.

1987 esitys	184 500 000
1986 menoarvio	181 500 000
1985 tilinpäätös	172 500 000

60. Maanmittaushallinto

Vuoden 1987 aikana on tarkoitus selvittää ne lainsäädännölliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen maanmittausmaksujen tuoton saattamiseksi vastaamaan paremmin toimituksista aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 729 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 342 100

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 16 683 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 69 tilapäistä ja 250 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kolme tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä. Henkilöstön lukumäärissä kaksi tilapäistä on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitettyjen lukumäärien oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 12 636 500	163 298 100	+ 3	1 862
Tilapäisten palkkiot	+ 606 300	6 246 400	+ 1	69
Työsuhdepalkat	+ 1 547 400	22 324 700	—	250
Muut palkat ja palkkiot	+ 320 700	4 757 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 572 100	14 550 700	—	—
Yhteensä	+ 16 683 000	211 177 000	+ 4	2 181

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

1987 esitys	211 177 000
1986 menoarvio	194 494 000
1985 tilinpäätös	186 032 879

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 maanmittausteknikkoa	A 15
1 toimistovirkailija	A 4

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 197 200 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 305 100 mk kolmen maanmittausteknikon (A 13) ja yhden toimistovirkailijan (A 1) palkkaamista varten sekä 37 000 mk yhden osa-aikaisen toimistovirkailijan palkkaamista varten.

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 51 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kartastosiain neuvottelukunnan ja Suomen Kartaston tieteellisen toimituskunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	51 000
1986 menoarvio	51 000
1985 tilinpäätös	48 148

21. Kartastotyöt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja kaukokartoitustoiminnasta sekä 400 000 mk kertamenosta paikkatietojen yhteiskäyttöä koskevan projektin palkkamenoihin. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 700 000 mk, vähennys on 600 000 mk. Momentin määrä-

rahaa saadaan käyttää maanmittaushallinnosta annetussa laissa (34/72) ja asetuksessa (145/72) tarkoitettujen yleisten kartastotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä aloitetoiminnan palkkioihin. Momentin määrärahaa käytetään vähintään 2 000 000 mk Pohjois-Suomen peruskartoitukseen. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään 115 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varsinaiset kartastotyöt (kertamenoa 400 000)	20 200 000
Suomen Kartasto	1 600 000
Yhteensä	21 800 000
1987 esitys	21 800 000
1986 menoarvio	22 400 000
1985 tilinpäätös	16 844 501

22. Kiinteistötoimitukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja luonnonsuojelualueiden rajanmääräämistöimistuksista. Kun momentilta vähennetään kertameno 700 000 mk ja 1 654 000 mk maksullisen palvelutoiminnan palkka- ja tarvikemenojen siirtona momentille 30.60.25, vähennys on 1 454 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maanmittaustoimitusten suorittamiseen ja niihin liittyviin matkakustannuksiin, toimitusmenettelyä koskeviin kehittämistehtäviin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyviin tiedonsiirtokuluihin sekä aloitetoiminnan palkkioihin. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään 160 henkilöä.

1987 esitys	23 056 000
1986 menoarvio	24 510 000
1985 tilinpäätös	13 427 000

24. Kiinteistörekisterin muodostaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk hintojen nousun, rekisterin laajentamisen ja järjestelmän kehittämishankkeiden johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistörekisterin perustamiseen ja ylläpitoon sekä kiinteistötietojärjestelmän kehittämistyöhön. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään 25 henkilöä.

1987 esitys	3 700 000
1986 menoarvio	3 400 000
1985 tilinpäätös	2 839 497

25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 050 000 mk, mistä 5 396 000 mk aiheutuu eräiden tilaustöiden budjetointitavan muutoksesta ja hintojen noususta sekä 1 654 000 mk kaavoitustehtäviin liittyvien palkkaus- ja tarvikemenojen, tiesuunnitelman pohjakartan rajapiirroksista aiheutuvien menojen ja arviointilauseunnoista aiheutuvien menojen siirrosta momentilta 30.60.22. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilauksesta tehtävien kaavoitusmittausten ja -kartoitusten, veroluokitustehtävien, kaavojen laatimiseen ja niiden toteuttamiseen liittyvien sekä muiden tilauksesta tehtävien maanmittauksen ja kartastotoimen alaan kuuluvien tehtävien suorittamisesta aiheutuviin palkkaus- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattisen tietojenkäsittelyn menoihin. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään 75 henkilöä. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.60.1.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kaavoitusmittaus- ja kartoitustoimitukset, kaavojen laatiminen ja toteuttaminen ...	2 000 000
Muut kartoitustehtävät	1 000 000
Ilmakuvapalvelut	600 000
Veroluokitustehtävät	4 800 000
Arviointitehtävät	450 000
Muut tilaustehtävät	200 000
Yhteensä	9 050 000
1987 esitys	9 050 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	1 267 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös hallintotehtäviä koskevan aloitetoiminnan palkkioihin.

1987 esitys	25 500 000
1986 menoarvio	24 000 000
1985 tilinpäätös	34 127 326

(40.) Rajakuntien tilusjärjestelylain mukaiset menot (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

1986 menoarvio	200 000
1985 tilinpäätös	500 000

41. *Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 14 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää usjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/81) sekä vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) ja sen perusteella annetun valtioneuvoston päätöksen (802/73) mukaisten menojen maksamiseen, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoitukseen sekä eräistä vesitusjärjestelystä annetun lain (31/80) 19 §:n mukaisiin lunastuksiin.

1987 esitys.....	14 000 000
1986 menoarvio.....	14 000 000
1985 tilinpäätös.....	10 500 000

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 200 000 mk uusien toimitilojen kalusto- ja laitehankintoja, kojeiden ja kaluston uusimista sekä atk-laitteiden hankkimista varten.

1987 esitys.....	12 200 000
1986 menoarvio.....	12 000 000
1985 tilinpäätös.....	12 000 000

65. Geodeettinen laitos

Kartastoalan tutkimuksen selkeyttämiseksi Geodeettisesta laitoksesta on tarkoitus kehittää keskeinen kartastoalan tutkimuslaitos. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi Geodeettisesta laitoksesta annetun lain muuttamisesta laitoksen tehtäviin lisätään kartografian ja siihen liittyvien tieteiden tutkimus sekä laitoksen organisaatiota muutetaan siten, että geometrisen geodesian ja avaruusgeodesian osastot yhdistetään geodesian osastoksi ja samalla perustetaan uusi kartografian osasto.

Ottaen huomioon Geodeettisen laitoksen toiminnassa tapahtuvat muutokset ja kehittämisen aiheuttamat mahdolliset lisätilarpeet hallituk-

sen tarkoituksena on selvittää laitoksen Kirkkonummelle avaruusgeodeettisen aseman yhteyteen tarkoitettavan siirron edellyttämät toimenpiteet.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 173 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 142 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 345 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 372 900	2 286 500	+ 2	18
Tilapäisten palkkiot	+ 400	5 700	—	—
Työsuhdepalkat	— 57 100	314 500	— 1	3
Muut palkat ja palkkiot	+ 100	1 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 28 700	193 000	—	—
Yhteensä	+ 345 000	2 801 000	+ 1	21

Lisäperustelut:

Metsähovin tutkimusasemalle ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi erikoistutkijan virka (A 23). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää työsuhdepalkoista 85 000 mk tutkijan palkkana.

Fotogrammetrian tutkimuksen tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tutkijan toimi (A 20).

1987 esitys.....	2 801 000
1986 menoarvio.....	2 456 000
1985 tilinpäätös.....	2 404 397

21. *Mittaus- ja tutkimustyöt*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu hintojen noususta, 40 000 mk Pohjois-Lapin kolmiomittaustöiden tehostamisesta ja 80 000 mk kartografian tutkimuksen aloittamisesta. Momentille ehdotetusta määrärahasta on enintään 240 000 mk tarkoitettu vaaitusmenetelmien kehittämistä koskevan kansainvälisen tutkimuksen viimeiseen Suomen maksuosuuteen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mittaus- ja tutkimustyöhön liittyviin matkakustannuksiin, laskenta- ja kenttätyöapulaisten palkkauksiin sekä mittaus- ja tutkimustyön kulutusmenoihin.

1987 esitys	1 627 000
1986 menoarvio	1 477 000
1985 tilinpäätös	1 326 253

22. *Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien töiden suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille

12.30.99. Momentin määrärahalta saadaan palkata yksi henkilö.

1987 esitys	72 000
1986 menoarvio	71 000
1985 tilinpäätös	55 606

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 237 000 mk hintojen nousun, rakennusten käyttömenojen lisäyksen ja kartografian tutkimuksen aloittamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 35 000 mk, lisäys on 202 000 mk.

1987 esitys	1 583 000
1986 menoarvio	1 381 000
1985 tilinpäätös	1 313 594

70. *Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 450 000 mk tutkimusvälineiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	450 000
1986 menoarvio	437 000
1985 tilinpäätös	420 000

70. **Maatalouden tutkimuskeskus**01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 214 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 382 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 130 000 mk siirtona momentilta 30.99.(01) viransijaisten palkkioina, 30 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen ja 25 000 mk asiantuntija- ja käännöspalkkioiden lisääntymisen johdosta. Momen-

tin lisäys on 4 167 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään neljä tilapäistä, 322 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yhdeksän työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä. Henkilöstön lukumäärissä 245 työsopimussuhteista on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitettyjen lukumäärien oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 579 900	19 431 100	+ 1	178
Tilapäisten palkkiot	— 47 400	270 900	— 1	4
Työsuhdepalkat	+ 1 958 800	22 983 100	+ 6	322
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 261 900	3 354 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 28 300	101 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 385 500	3 414 700	—	—
Yhteensä	+ 4 167 000	49 556 000	+ 6	504

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6) ja kaksi siirrosta momentilta 30.70.21.

Lisäperustelut:

Itseuudistuvan naudanlihatuotannon tutkimuksen järjestämiseksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan 1.7.1987 lukien lisäystä 37 000 mk tutkimusmestarin palkkaamista varten Karjalan tutkimusasemalle.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 118 000 mk laitosten palkkaamiseksi Etelä-Pohjanmaan vuonna 1986 valmistuneen tutkimusaseman kiinteistöhoitotehtäviä varten ja laitosten palkkaamiseksi Kannuksen tutkimusaseman kiinteistöhoitotehtäviä varten.

Viitaten momentin 30.70.21 perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 128 000 mk kahden metsurin palkkaamista varten.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 99 000 mk tutkimusapulaisen palkkaamiseksi Keski-Pohjanmaan tutkimusasemalle ja osa-aikaisen koeapulaisen palkkaamiseksi Lapin tutkimusasemalle.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen tutkijan toimi (A 18). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 75 400 mk ylimääräistetyntötoimen palkkiona.

1987 esitys.....	49 556 000
1986 menoarvio.....	45 389 000
1985 tilinpäätös.....	41 748 903

21. Tutkimustoiminnan yleiskustannukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 456 000 mk, mistä 296 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan tehostumisesta ja 160 000 mk kertamenosta koe-eläinten hankintaan. Kun momentilta vähennetään kertameno 190 000 mk ja 120 000 mk Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon tutkimusasemilla työskentelevien kahden metsurin palkkojen siirtona momentille 30.70.01 sekä 154 000 mk Jokioisten kartanoiden henkilöstömenojen ja rakennusten käyttöön liittyvien menojen siirtona momentille 30.70.29, vähennys on 8 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuskeskuksen ja tutkimusasemien hallinnassa olevien maatilojen ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin ja tiloilla ja tutkimusasemilla suoritettavaan tutkimustoimintaan liittyvien aineiden, tarvikkeiden ja koe-eläinten sekä

ulkopuolisten palvelusten ostoihin. Momentin määrärahaa voidaan käyttää palkkauksiin enintään 50 000 mk. Maatilatalouden tuotteiden ja turkisnahkojen myynnistä kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.2.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tutkimusasemien yleiskustannukset	3 880 000
Tutkimuksen yleiskustannukset	3 805 000
Koe-eläinten hankinta (kertameno).....	160 000
Metsien hoito	400 000
Yhteensä	8 245 000

1987 esitys	8 245 000
1986 menoarvio	8 253 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	7 855 492

22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 24 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää torjunta-aineiden biologista tehokkuutta ja käyttökelpoisuutta selvittävään tarkastustoimintaan ja tähän liittyvien aineiden, tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä enintään 45 000 mk alan kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuviin matkakustannuksiin. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 17 henkilöä.

1987 esitys	1 209 000
1986 menoarvio	1 185 000
1985 tilinpäätös	1 134 541

24. Kasvinjalostustoiminta (siirtomääräraha)

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kasvinjalostustoiminnan edistämiseksi annetun lain muuttamisesta momentille ehdotetaan 2 790 000 mk, mistä 2 550 000 mk momentille 12.30.32 kertyväksi arvioitua tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta suoritettavia maksuja vastaavasti ja 240 000 mk puutarhakasvien jalostustyön tehostamiseen uusien lajikkeiden markkinoinnista alamomentille 12.30.70.2 kertyväksi arvioitua jalostusmaksuja vastaavasti. Lisäys on 1 165 000 mk. Maksuista arvioidaan kertyvän 250 000 mk ulkomailta. Viitaten kasvinjalostustoiminnan edistämiseksi annettuun lakiin (896/77) momentin määrärahaa saadaan käyttää kasvinjalostustoimintaan liittyviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä kojeiden ja laitteiden hankintaan.

Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 21 henkilöä.

1987 esitys	2 790 000
1986 menoarvio	1 625 000
1985 tilinpäätös	1 590 000

25. *Maksullisten tilaustöiden erillismenot* (arvion määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk tutkimusten kysynnän kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuskeskuksetilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien sekä tutkimussopimusten suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.1. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 15 henkilöä.

1987 esitys	1 700 000
1986 menoarvio	600 000
1986 lisämenoarvio	500 000
1985 tilinpäätös	721 484

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 674 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan laajenemisesta, 170 000 mk maatalou-

den sääpalvelun asteittaisesta vakainaistamisesta ja 154 000 mk siirrosta momentilta 30.70.21. Maatalouden sääpalvelusta aiheutuvat kustannukset katetaan sääpalvelumaksuin, joista kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.31.50.1.

1987 esitys	12 100 000
1986 menoarvio	11 426 000
1985 tilinpäätös	10 759 145

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 100 000 mk koeruis-kutuslaitteiston hankintaa, tutkimusvälineiden, kaluston, atk-laitteiden sekä maatalouskoneiden ja traktoreiden uusimista ja täydentämistä sekä rakennushankkeisiin liittyviä irtaimisto- ja puhelinvaihdohankintoja varten. Kone- ja kalustohankintoja suunnataan lähinnä työllisyyttä tukeviin kohteisiin.

1987 esitys	5 100 000
1986 menoarvio	4 500 000
1985 tilinpäätös	4 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 18 200 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kasvinjalostusosasto, kasvihuone- ja työtilat, Jokioinen	3 591	23 100 000	6 433	13 400 000	9 700 000
2. Karjalan tutkimusasema, navetta- ja asuinrakennus, Tohmajärvi	3 526	9 800 000	2 779	1 000 000	3 000 000
3. Lapin tutkimusasema, peruskorjaus ja asuinrakennuksen, kasvihuoneen, konehallin sekä lämpökeskuksen rakentaminen, Rovaniemen mk.	2 464	9 500 000	3 856	3 500 000	4 000 000
4. Kainuun tutkimusasema, Sotkamo	1 250	6 500 000	5 200	200 000	1 500 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>18 200 000</u>

1987 esitys	18 200 000
1986 menoarvio	16 570 000
1986 lisämenoarvio	300 000
1985 tilinpäätös	5 050 000

töitä sekä Keski-Pohjanmaan tutkimusaseman ja Karjalan lihakarjanavetan uusien lisämaiden kunnostusta varten.

77. *Maa- ja vesirakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 460 000 mk tutkimuskeskuksen peltojen perusparannus- ja salaojitus-

1987 esitys	460 000
1986 menoarvio	230 000
1985 tilinpäätös	110 000

72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 258 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 75 000 mk siirtona momentilta 30.99.(01) perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten viransijaisten palkkoihin, 6 000 mk kausiapulaisten palkkausten lisääntymisen sekä 4 000

mk muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 378 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen ja kolme työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 309 300	3 166 100	—	32
Tilapäisten palkkiot	+ 4 700	53 500	—	1
Työsuhdepalkat	+ 15 000	214 600	—	3
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 8 800	46 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 000	49 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 34 200	261 700	—	—
Yhteensä	+ 378 000	3 792 000	—	36

1987 esitys 3 792 000
1986 menoarvio 3 414 000
1985 tilinpäätös 3 084 574

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, mikä aiheutuu siirrosta momentilta 30.72.40. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maataloustilastojen tuottamisesta maksettaviin korvauksiin.

1987 esitys 618 000
1986 menoarvio 588 000
1985 tilinpäätös 541 358

40. Maatalouskirjanpito toiminnan avustaminen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 30 000 mk, mikä aiheutuu kirjanpito toiminnan

atk-menojen siirrosta momentille 30.72.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouskirjanpito toiminnasta neuvontajärjestöille maksettaviin korvauksiin sekä toiminnasta aiheutuviin painatus- ja muihin kuluihin sekä enintään 25 000 mk kirjanpito toiminnan 75-vuotisjuhlista aiheutuviin menoihin.

1987 esitys 1 740 000
1986 menoarvio 1 770 000
1985 tilinpäätös 1 575 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 184 000 mk atk-laitteiden hankintaan ja konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys 184 000
1986 menoarvio 180 000
1985 tilinpäätös 200 895

76. (30.76 ja 30.96, osa) Metsäntutkimuslaitos

Perustuen valtioneuvoston 11.7.1985 tekemään pääkaupunkiseudun erityisongelmien lieventämistä koskevaan periaatepäätökseen sekä eduskunnan vastaukseen hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1986 laitoksen keskusyksikön sijaintivaihtoehtoja selvittää

maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä.

Koska tutkimustoiminnalla on niin suuri paino metsäntutkimuslaitoksen metsätalouden harjoittamisessa, että taloustulos on muodostunut alijäämäiseksi, tämän pääluokan luku 96 ehdote-

taan poistettavaksi ja sen määrärahat budjetoitavaksi tähän lukuun. Esitykseen ei liity organisatiomuutoksia.

01. (30.76.01 ja 30.96.01) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 660 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 924 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten,

60 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen ja 5 000 mk muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisen johdosta sekä vähennystä kertamenona 129 000 mk työsuhdepalkoista. Momentin lisäys on 5 059 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 394 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 394 700	18 552 400	—	165
Työsuhdepalkat	+ 3 132 700	34 302 100	+ 10	394
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 64 300	122 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 700	43 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 460 600	3 923 700	—	—
Yhteensä	+ 5 059 000	56 944 000	+ 10	559

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6) ja kahdeksan siirrosta momentilta 30.99.28.

Lisäperustelut:

Kannuksen tutkimusasemalla puun energiankäyttötutkimuksissa työskentelevien kahden tutkijan, kahden työnjohtajan, kahden toimistovirkailijan ja kahden tutkimusapulaisen palkkaamista varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 610 000 mk, mistä 573 000 mk on siirtoa momentilta 30.99.28.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 177 000 mk atk-kirjoittajan palkkaamiseksi Muhoksen tutkimusasemalle sekä metsäteknikon ja osa-aikaisen toimistoapulaisen palkkaamiseksi Rovaniemen tutkimusasemalle.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 137 000 mk siivoojien palkkaamiseksi Vantaan Jokiniemen toimipaikkaan.

1987 esitys	56 944 000
1986 menoarvio	51 885 000
1985 tilinpäätös	47 197 697

20. *Maksullisten tilaustöiden erillismenot* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 286 000 mk lähinnä tilaustöiden kysynnän laskun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.76.1. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi henkilöä.

1987 esitys	650 000
1986 menoarvio	936 000
1985 tilinpäätös	385 904

22. (30.96.22) *Puun tuotannon ja bankinnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 411 000 mk hankintahakkuiden lisääntymisen ja metsätyöpalkkojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puutavaran hankinnasta ja myynnistä sekä metsänhoitotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkkaus- yms. kustannuksiin sekä laitteiden, työvälineiden, siementen ja taimien hankintaan sekä enintään 8 200 mk metsätyöntekijäin virkistys- ja harrastustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puun korjuu ja markkinointi	4 760 000
Metsien hoito	1 940 000
Yhteensä	6 700 000

1987 esitys	6 700 000
1986 menoarvio	6 289 000
1985 tilinpäätös	6 296 702

24. *Tutkimuksen yleiskustannukset ja tutkimusalueiden hoito (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 061 000 mk, mistä 191 000 mk aiheutuu hintojen noususta, 520 000 mk puutavaran mittausten menetelmien kehittämistä sekä puuhuoltoon ja kansainväliseen puukauppaan liittyvän tutkimuksen tehostamisesta Metsä 2000 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti, 200 000 mk metsämarja- ja sienitutkimusten jatkamisesta ja 150 000 mk siirrosta momentilta 30.99.28. Kun momentilta vähennetään kertameno 725 000 mk ja 120 000 mk atk-menojen siirtona momentille 30.76.29, lisäys on 216 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimustoimintaa palvelevien aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tilapäisluonteisen henkilökunnan palkkauksiin ja matkakustannuksiin. Määrärahaa saadaan käyttää myös torjunta-aineiden tarkastukseen, metsämaan viljavuustutkimukseen sekä tilastomatemattiseen tutkimukseen ja palveluun liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin sekä enintään 225 000 mk metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevien tutkimusalueiden hoito- ja opastustoimintaan ja enintään 100 000 mk Pohjoismaisesta tutkimusyhteistyöstä aiheutuviin tilapäisluonteisen henkilöstön palkkamenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 128 henkilöä.

1987 esitys	9 786 000
1986 menoarvio	9 570 000
1985 tilinpäätös	8 455 727

28. (30.96.29) *Metsätalouden käyttömenot*

Momentin nimike ja numerotunnus on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 39 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 1 700 mk käyttövaroihin ja enintään 9 000 mk kalavesien ja riistan hoitoon.

1987 esitys	2 005 000
1986 menoarvio	1 966 000
1985 tilinpäätös	2 100 311

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 618 000 mk, mistä 498 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja atk-menojen lisääntymisestä ja 120 000 mk siirrosta momentilta 30.76.24. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, lisäys on 538 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteiden vuokraukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	8 800
Virkistystoiminta (enintään)	8 200
Matkat	3 417 000
Muut henkilöstömenot	152 000
Rakennusten käyttö	4 490 000
Toimistomenot	2 193 000
Painatus	1 159 000
Atk-menot	2 390 000
Kansainvälinen yhteistyö	102 000
Yhteensä	13 920 000

1987 esitys	13 920 000
1986 menoarvio	13 382 000
1985 tilinpäätös	12 575 712

70. (30.76.70 ja 30.96.70) *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 4 700 000 mk, mistä 4 500 000 mk tutkimustoimintaan tarvittavien atk-laitteiden hankkimista ja moottoriajoneuvojen, kalusteiden, koneiden ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten sekä 200 000 mk metsätalouden harjoittamiseen liittyviin kalustohankintoihin.

1987 esitys	4 700 000
1986 menoarvio	3 909 000
1985 tilinpäätös	3 575 000

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 6 200 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Metsätalon D-siiven peruskorjaus	3 689	15 600 000	4 229	10 500 000	2 000 000
2. Vantaan Jokiniemen toimitilojen kunnostukset	1 855	5 400 000	2 900	3 400 000	2 000 000
3. Rovaniemen tutkimusaseman lisärakennus	1 245	7 200 000	5 783	500 000	2 000 000
4. Toimitilojen suunnittelu					200 000
				Yhteensä	6 200 000

Toimitilojen suunnittelumäärärahaa saadaan käyttää keskusyksikön ja Parkanon tutkimus- aseman lisärakennuksen suunnitteluun.

1987 esitys	6 200 000
1986 menoarvio	6 100 000
1985 tilinpäätös	6 680 000

77. (30.96.77) *Metsien perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 377 000 mk metsä- autoteiden rakentamista ja kunnossapitoa, soiden kuivatuksia, perusmetsityksiä ja -lannoitusta var- ten.

1987 esitys	1 377 000
1986 menoarvio	1 326 000
1985 tilinpäätös	1 275 000

88. (30.96.88) *Maan bankkiminen* (siirtomää- räraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk maiden ja rakennusten ostamiseen käytettäväksi tutkimus- ja koasemien sekä metsänjalostuksen tarpeisiin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	700 000
1985 tilinpäätös	700 000

80. Eläinlääkintätoimi

Teurastamoissa käytettävien työmenetelmien muuttumisen ja teurasmäärien kasvun johdosta tarkastusapulaisten käyttö on käynyt tarpeelliseksi rutiinitarkastuksessa teurastuslinjoilla. Tarkastusapulaisia on vuodesta 1983 ryhdytty siirtämään teurastamojen palveluksesta valtion palve- lukseen. Kun nyt esitettävät 48 tarkastusapulaista on siirretty valtion palvelukseen, koko lihantarkastus on valtion hoidettavana. Lihantarkastuk- sesta aiheutuvat palkkaus- ja muut kulutusmenot katetaan teurastamoilta perittävillä lihantarkas- tusmaksuilla.

01. *Palkkaukset* (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 745 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 3 517 000 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta. Ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin varatusta määrärahasta siirretään oikaisuna 500 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin. Momentin lisäys on 4 605 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enin- tään 80 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 13 000	7 669 000	—	51
Työsuhdepalkat	+ 3 698 300	6 115 900	+ 48	80
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 512 700	681 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 38 500	551 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 342 500	1 111 800	—	—
Yhteensä	+ 4 605 000	16 130 000	+ 48	131

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 3 517 000 mk lihan-tarkastusapulaisen palkkaamiseksi.

1987 esitys.....	16 130 000
1986 menoarvio.....	11 525 000
1985 tilinpäätös.....	10 355 980

25. *Eläintautien ehkäiseminen ja muu eläinlääkintähuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mistä 220 000 mk aiheutuu eläintautien lisääntymisen takia laajennettavasta toiminnasta, 80 000 mk momentilta 30.80.01 palkattavaksi ehdotettujen uusien toimihenkilöiden koulutuksesta, 100 000 mk eläinten ulkomaankauppaan liittyvien tehtävien lisääntymisestä ja 100 000 mk jatko- ja täydennyskoulutusmäärärahan siirrosta momentilta 30.80.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eläintautien ehkäisemiseen, eläinsuojeluun ja muuhun eläinlääkintähuoltoon, koulutukseen sekä aineiden, tarvikkeiden ja palvelusten hankkimiseen, toimituspalkkioiden maksamiseen, poikkeuksellisissa tautitilanteissa ja eläinten tai eläintuotteiden ulkomaankauppaan liittyviin tehtäviin tarvittavan tilapäisen työvoiman palkkaamiseen sekä valtion lihan-tarkastamon suorittamista tarkastuksista aiheutuviin kuluihin.

1987 esitys.....	3 000 000
1986 menoarvio.....	2 500 000
1985 tilinpäätös.....	2 084 143

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 215 000 mk, mistä 25 000 mk aiheutuu lähinnä ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten lisääntymisestä ja 190 000 mk uusien lihantarkastusapulaisten aiheuttamasta työterveyshuolto- ja viransijaiskujen lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään 100 000 mk siirtona momentille 30.80.25, lisäys on 115 000 mk. Momentin määrärahaa

saadaan käyttää ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, kotieläinten terveydenhuoltoon liittyviin tutkimusapurahoihin, työvoiman vuokraamiseen tarkastusapulaisten sijaisiksi ja eläinlääkintätoimen muihin menoihin.

1987 esitys.....	400 000
1986 menoarvio.....	285 000
1986 lisämenoarvio.....	60 000
1985 tilinpäätös.....	205 729

30. *Eräät valtionosuudet* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 220 000 mk sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaiseen valtionosuusjärjestelmään siirtymisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään eläinlääkintähuoltolain ja maidontarkastuslain nojalla suoritettavien vuoden 1983 ja sitä aikaisempien vuosien valtionosuuden loppuerien maksamiseen.

1987 esitys.....	100 000
1986 menoarvio.....	320 000
1985 tilinpäätös.....	1 317 703

50. *Valtionapu eläinsuojelutyöhön*

Momentille ehdotetaan 200 000 mk käytettäväksi vapaaehtoista eläinsuojelutyötä tekevien valtakunnallisten yhteisöjen toiminnan tukemiseen. Momentin määräraha on otettu huomioon vähennyksenä vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha. Vähennys on 100 000 mk.

1987 esitys.....	200 000
1986 menoarvio.....	300 000
1985 tilinpäätös.....	203 000

70. *Kaluston ja laitteiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 80 000 mk eläintautien vastustamiseen liittyvän laitteiston hankkimiseen.

1987 esitys.....	80 000
------------------	--------

84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 758 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 459 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

ja 50 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 1 385 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä ja viisi

työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä. Henkilöstön lukumäärissä neljä tila-

päistä on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa esitettyjen lukumäärien oikaisua.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 227 300	9 768 200	+ 5	103
Tilapäisten palkkiot	— 46 000	112 200	— 1	3
Työsuhdepalkat	+ 27 100	388 200	—	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 59 500	186 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 300	6 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 116 800	774 400	—	—
Yhteensä	+ 1 385 000	11 236 000	+ 4	111

Lisäperustelut:

Eläinten vientitutkimusten lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (A 24).

Ehdotetaan perustettavaksi kalatautitutkimuksen tehostamiseksi ylimääräinen eläinlääkärin toimi (A 22) (Kuopio).

Aluelaboratorioiden toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen eläinlääkärin toimi (A 22) ja ylimääräinen talonmies-vahtimestarin toimi (A 8) (Oulu).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen tutkimusapulaisen toimi (A 5). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista samasta ajankohdasta lukien vähentää 59 000 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

1987 esitys	11 236 000
1986 menoarvio	9 851 000
1985 tilinpäätös	8 796 249

24. Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk, josta 2 990 000 mk aiheutuu turkiseläinrokotteiden lisääntyneestä tarpeesta ja 10 000 mk kertamenosta rokotejulkaisun päivytykseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 10 000 mk, lisäys on 2 990 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten rokotteiden, seerumien ja muiden biologisten valmisteiden hankintaan sekä hankintaan liittyviin matkoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.84.1.

1987 esitys	11 000 000
1986 menoarvio	8 010 000
1985 tilinpäätös	10 785 000

27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten, tarkastusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään yksi henkilö. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.84.1.

1987 esitys	41 000
1986 menoarvio	40 000
1985 tilinpäätös	22 327

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 725 000 mk toiminnan laajenemisen sekä hintojen ja vuokrien nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eläinten hoitoon, laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden sekä seerumihevosten ja koe-eläinten hankintaan sekä ulkopuolisten palveluiden ostoon.

1987 esitys	6 200 000
1986 menoarvio	5 475 000
1985 tilinpäätös	4 023 395

70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk Helsingin uuden laboratoriorakennuksen ja Lappeenrannan aluelaboratorion rakennusvaiheessa asennettavien laitteiden hankintaa, atk-laitehankintoja sekä kaluston, konntorikoneiden ja tutkimuslaitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	1 300 000
1985 tilinpäätös	1 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk valtion eläinlääketieteellisen laitoksen uuden laboratoriorakennuksen rakennustöiden jatkamista varten. Hankkeen hyötypinta-ala on 1 146 m² ja tarkistettu kustannusarvio 14 500 000 mk eli 12 653 mk/m². Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 12 000 000 mk.

1987 esitys	2 500 000
1986 menoarvio	7 000 000
1985 tilinpäätös	2 500 000

88. *Huoneisto-osakkeiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Tehdyn esisopimuksen mukaan Lappeenrannan kaupunki perustaa kiinteistöosakeyhtiön, jo-

ka rakennuttaa laboratoriorakennuksen ja jonka osakkeista valtion eläinlääketieteellisen laitoksen aluelaboratorion omistukseen ja hallintaan oikeuttavat osakkeet kaupunki myy valtiolle. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen aluelaboratorion tilojen laajuus on 795 hyöty-m² ja yhteisten tilojen laajuus 174 hyöty-m². Osakkeiden hinta on tarkistetun kustannusarvion perusteella nousut 2 400 000 markalla 9 300 000 markkaan, mikä pääosin aiheutuu virheellisesti laaditusta alustavasta kustannusarviosta. Kun osakkeiden hankkimiseen on myönnetty aikaisemmin 4 000 000 mk, momentille ehdotetaan 5 300 000 mk osakkeiden loppurahoitusosuutena.

1987 esitys	5 300 000
1986 menoarvio	4 000 000

90. *Valtion margariinitehdas*

Valtion margariinitehtaan tehtävänä on margariinien ja kasviöljyjen valmistus, pakkaus sekä markkinointi valtion ja valtionapua saaville laitoksille sekä tuotantokapasiteettinsa puitteissa myös muille asiakkaille. Valtion margariinitehtaan tehtävänä on myös edistää kotimaisen maataloustuotannon hyväksikäyttöä sekä seurata alansa kehitystä ja margariinien laatu- ja hintasuhteita sekä antaa näitä koskevia tietoja valtion eri viranomaisille.

Valtion margariinitehdas arvioi kotimaan myynnin volyymin kasvavan vuonna 1987 noin 1,5 %, mikä vastannee alan yleistä kehitystä. Liikevaihdon tavoitteeksi tehdas on asettanut 34 900 000 mk.

Valtion margariinitehtaan tulostavoitteeksi on asetettu 3 %:n käyttökate liikevaihdosta ja 4 %:n ylijäämä sidotulle pääomalle. Ylijäämäksi jälleenhankintahintaiselle omaisuudelle arvioidaan 0,4 %.

Valtion margariinitehtaan käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 43 383 000 mk. Käyttömeneihin ehdotetaan osoitettavaksi 42 628 000 mk, jolloin käyttötalouden rahoituskate on 755 000 mk. Valtion margariinitehtaan investointimenoiksi ehdotetaan yhteensä 400 000 mk, joka on 1 % liikevaihdosta.

Valtion margariinitehtaan liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mk	mk
Myyntituotot		43 348 000
Myyntiin oikaisuerät		
Alennukset	1 805 000	
Luottotappiot	30 000	
Välilliset verot	6 642 000	— 8 477 000
Liikevaihto		34 871 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	26 130 000	
Palkat	2 645 000	
Vuokrat	89 000	
Muut kulut	4 859 000	—33 723 000
Käyttökate		1 148 000
Poistot		
Rakennuksista	20 000	
Koneista ja kalustosta ..	793 000	— 813 000
Liikelylijäämä		335 000
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	15 000	
Muut tuotot	20 000	+ 35 000
		370 000
Välittömät verot		— 70 000
Tilikauden ylijäämä		300 000

Valtion margariinitehtaan kehitys vuosina 1985—1987 tunnuslukuina:

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*)	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	32,5 (9)	33,4 (2)	34,9 (4)
Käyttökate liikevaihdosta %	2,6	3,0	3,3
Ylijäämä			
— milj. mk	0,3	0,3	0,3
— sidotusta pääomasta %	4,2	3,6	3,6
— liikevaihdosta %	1,7	0,9	0,9
Investoinnit liikevaihdosta %	2,7	1,1	1,1
Volyymin muutos %	0,8	0,1	1,5
Tuottavuus (jalostusarvo/ henkilö)	103	136	140

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 1 020 000 mk vakinaisiin ja ennen myönnettyihin eläkkeisiin.

1987 esitys	1 020 000
1986 menoarvio	1 020 000
1985 tilinpäätös	872 990

22. Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 977 000 mk kustannusten alenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työntekijäin palkkoihin, raaka- ja lisäaineiden hankintaan, muihin liiketoiminnan käyttömenoihin sekä enintään 2 200 mk käyttövaroihin ja enintään 20 000 mk ulkomaanmatkoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 35 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	2 645 000
Raaka- ja lisäaineet	23 800 000
Muut kulut	15 163 000
Yhteensä	41 608 000

1987 esitys	41 608 000
1986 menoarvio	44 585 000
1985 tilinpäätös	39 765 102

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 400 000 mk kone- ja kalustohankintoja varten.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	650 000

92. Maanmittaushallituksen karttapaino

Maanmittaushallituksen karttapaino harjoittaa karttojen ja niihin liittyvien julkaisujen painatus- ja kustannustoimintaa, suorittaa karttojen monistustöitä ja graafisia suunnittelu- ja painatustöitä sekä huolehtii karttojen ja niihin liittyvien julkaisujen ja tarvikkeiden myymisestä. Karttapainon ensisijaisena tarkoituksena on palvella maanmittaushallinnon toimintaa. Tilauksesta karttapaino voi suorittaa toimialaansa kuuluvia tehtäviä myös muille. Tilaustehtävien osuus karttapainon toiminnasta on yli puolet. Karttapaino on asettanut tavoitteekseen 37 900 000 markan liikevaihdon, mikä merkitsee 5,3 % kasvua edelliseen vuoteen nähden.

Maanmittaushallituksen karttapainon tulostavoitteeksi on asetettu 13 %:n käyttökate liikevaihdosta ja 10 %:n ylijäämä sidotulle pääomalle. Käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 39 850 000 mk. Kun käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 32 105 000 mk, käyttötalouden rahoituskatteeksi muodostuu 7 745 000 mk. Investointi-

menoihin ehdotetaan yhteensä 1 200 000 mk, joka on 3 % liikevaihdosta. Ylijäämäksi jälleenhankintahintaiselle omaisuudelle arvioidaan 8,2 %.

Maanmittaushallituksen karttapainon liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mk	mk
Liikevaihto		37 900 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	7 000 000	
Palkat	18 623 000	
Vuokrat	2 035 000	
Muut kulut	5 805 000	
Varaston muutos	—500 000	—32 963 000
Käyttökate		4 937 000
Poistot		2 740 000
Liikeylijäämä		2 197 000
Muut tuotot		+ 350 000
Tilikauden ylijäämä		2 547 000

Maanmittaushallituksen karttapainon kehitys vuosina 1985—1987 tunnuslukuina:

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*)	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	31,8 (7)	36,0 (13)	37,9 (5,3)
Käyttökate liikevaihdosta %	0,5	13,9	13,0
Ylijäämä			
— milj. mk	1,4	2,3	2,5
— sidotusta pääomasta %	7,9	11,6	10,0
— liikevaihdosta %	4,5	6,4	6,7
Investoinnit liikevaihdosta %	10,8	8,6	3,0
Volyymin muutos	0,1	9,2	2,2

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 015 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 1 124 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 148 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	toimet Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 10 500	159 000	—	1
Työsuohdepalkat	+ 1 005 000	14 404 400	—	148
Sosiaaliturvamaksu	+ 108 500	1 077 600	—	—
Yhteensä	+ 1 124 000	15 641 000	—	149

1987 esitys	15 641 000
1986 menoarvio	14 517 000
1985 tilinpäätös	15 638 540

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 964 000 mk.

1987 esitys	964 000
1986 menoarvio	964 000
1985 tilinpäätös	888 012

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk hintojen nousun ja tuotannon kasvun johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää matkakustannuksiin,

aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, vieraiden palvelusten ostoihin, vuokriin ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin.

1987 esitys	15 500 000
1986 menoarvio	14 700 000
1985 tilinpäätös	13 314 202

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk kaluston ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	1 200 000
1986 menoarvio	3 100 000
1985 tilinpäätös	4 350 000

95. Metsähallituksen metsät

Metsähallituksen tehtävänä on hoitaa ja käyttää hallinnassaan olevaa valtion metsä- ja maanomaisuutta kestävänsä metsätalouden ja yleisten liikeperiaatteiden mukaan ottaen kuitenkin huomioon yleinen etu.

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi metsähallinnosta metsähallituksen organisaatiota ehdotetaan muutettavaksi 1.3.1987 lukien. Organisaatiouudistuksen joh-

dosta ehdotetaan vuonna 1987 lakkautettavaksi yhteensä 28 virkaa tai tointa, mistä neljä ehdotetaan toteutettavaksi luvussa 30.50 ja 24 tässä luvussa.

Uusi organisaatorakenne edellyttää myös tehtävien siirtoa hoitoaluetasolle ja henkilöstörakenteen kehittämistä. Tehtävien uudelleenjärjestelyjen seurauksena arvioidaan tässä vaiheessa metsähallituksen henkilöstömäärän vähenevän 60—80

henkilöllä vuosikymmenen loppuun mennessä. Tarkoituksena on lisäksi selvittää myös metsähallinnon työvoimapolitiikan periaatteita sekä valtion metsätaloudelle yleisten palvelutehtävien hoidosta aiheutuvien kustannusten arviointiperusteita.

Organisaatiouudistusta on tarkoitus jatkaa edelleen seuraavina vuosina siten, että metsähallituksesta muodostettaisiin valtion liikelaitos. Piirikuntakonttoreiden asema itsenäisinä organisaatioitasoina selvitetään erikseen.

Metsähallituksen hallinnassa on noin 9 milj. ha valtion maa- ja vesialueita. Tästä määrästä on taloustoiminnan piirissä vajaat 5 milj. ha, mikä merkitsee noin neljännestä maan metsäalasta, 18 % puuvaroista ja 12 % puuvarojen kasvusta. Kasvun alhaisuus johtuu valtion maiden sijainnista pääosin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Tämä heijastuu osaltaan taloustulokseen.

Metsähallituksen tavoitteena on myydä puutavaraa n. 4,5 milj. m³ vuonna 1987. Liikevaihdon tavoitteeksi metsähallitus on asettanut 1 095 000 000 mk. Metsähallituksen metsien tulostavoitteeksi on asetettu 20 %:n käyttökate sekä 11 %:n ylijäämä liikevaihdosta. Käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 1 045 000 000 mk. Kun käyttömenoihin ehdotetaan 892 642 000 mk, käyttötalouden rahoituskatteen muodostuu 152 358 000 mk. Investointimenoiksi ehdotetaan 45 600 000 mk, mikä on 4,2 % liikevaihdosta.

Metsähallituksen metsien liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mk	mk
Puutavaran myyntituotot	992 000 000	
Muut myynti- yms. tuotot	103 000 000	1 095 000 000
Liikevaihto		1 095 000 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	59 000 000	
Palkat ja muut henkilökulut	430 000 000	
Vieraat palvelukset	271 000 000	
Muut kulut	110 000 000	—870 000 000
Käyttökate		225 000 000

Poistot

Rakennuksista ja rakennelmista	7 000 000	
Koneista ja kalustosta	13 000 000	
Muista pitkävaikutteisista menoista	22 000 000	— 42 000 000
Liikelylijäämä		183 000 000

Muut tuotot

Korkotuotot		+ 2 000 000
		185 000 000
Välittömät verot		— 67 000 000
Tilivuoden ylijäämä		118 000 000

Metsähallituksen metsien kehitys vuosina 1985—1987 tunnuslukuina:

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*) korjattu arvio	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	1 072 (6)	1 090 (2)	1 095 (0)
Käyttökate liikevaihdosta %	23,4	19	20
Ylijäämä			
— milj. mk	154	110	118
— liikevaihdosta	14,4	10,1	10,8
Investoinnit liikevaihdosta %	4,4	4,4	4,2
Volyyymi milj. m ³	4,4 (—4)	4,6 (3)	4,5 (—2)
Tuottavuus m ³ /mtpv	13,5 (5)	14,2 (5)	14,9 (5)

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 353 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 8 200 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta sekä vähennystä 2 269 300 mk virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 3 382 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 15 tilapäistä sekä 125 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 224 500	59 999 500	— 25	608
Tilapäisten palkkiot	+ 89 400	1 141 400	—	15
Työsuhdepalkat	+ 651 800	10 556 400	— 1	125
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 17 700	144 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 900	112 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 393 700	5 324 500	—	—
Yhteensä	+ 3 382 000	77 279 000	— 26	748

Henkilöstön määrän vähennyksessä on otettu huomioon kahden siirto momentille 30.50.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
3 osastonjohtajaa	S 27
Peruspalkkaiset:	
2 toimialapäällikköä	A 26
5 toimialapäällikköä	A 25
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 metsäneuvos	S 27
3 ylimetsänhoitajaa	S 25
Peruspalkkaiset:	
3 metsäneuvosta	A 27
1 hallintojohtaja	A 27
3 ylimetsänhoitajaa	A 25
1 asessori	A 25
1 yli-insinööri	A 25
14 metsänhoitajaa	A 19
2 metsäteknikkaa	A 13
Ylimääräiset:	
2 metsänhoitajaa	A 20
1 toimistometsänhoitaja	A 19
2 toimistovirkailijaa	A 2

Tulo- ja menoarvion rakenteen selkeyttämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi metsäteknikon virka (A 15). Vastaava virka ehdotetaan perustettavaksi momentilla 30.50.01.

Momentin 30.50.01 perusteluihin viitaten työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 91 000 mk yhden ulkoilutointa hoitaneen valvojan palkkana.

1987 esitys	77 279 000
1986 menoarvio	73 897 000
1985 tilinpäätös	68 433 439

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 400 000 mk eläkeläisten lukumäärän ja eläkkeiden nousun johdosta. Momentin määrärahasta ehdotetaan enintään 25 000 000 mk vuoden 1987 kuluessa myönnettäviin ylimääräisiin eläkkeisiin.

1987 esitys	77 000 000
1986 menoarvio	72 600 000
1985 tilinpäätös	67 193 988

21. Liiketoiminnan käyttömenot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 78 000 000 mk tuottavuuden nousun ja polttoainekustannusten alenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puun korjuuseen ja markkinointiin sekä metsien hoitoon liittyviin palkkaus- yms. kustannuksiin, pienhköjen laitteiden ja työvälineiden hankintaan, kulutuksesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen, työntekijöiden kuljetukseen, majoitukseen, työsuojeluun ja terveydenhoitoon, valtion kalavesien ja valtion maiden riistan hoitoon ja valvontaan, katurasitusmaksuihin, metsähallituksen korjaushuollossa olevien rakennusten ja asuntojen kunnossapitoon sekä metsähallituksen teiden ja tieosuuksien kunnossapitoon. Määrärahaalla työllistetään keskimäärin 3 300 työntekijää.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puun korjuu ja markkinointi	442 000 000
Metsän hoito ja metsätalouden järjestely	115 000 000
Työntekijöiden kuljetus, majoitus ja työsuojelu	54 000 000
Kalavesien ja riistan hoito	4 000 000
Muut liiketoiminnan käyttömenot	30 000 000
Yhteensä	645 000 000

1987 esitys	645 000 000
1986 menoarvio	723 000 000
1985 tilinpäätös	614 741 712

24. Verot ja metsänhoitomaksut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk, mikä aiheutuu verotuksen perustana olevan kolmen viimeisen vuoden keskimääräisen verotettavan tulon noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää veroihin sekä metsänhoito- ja manttaalimaksuihin.

1987 esitys	67 000 000
1986 menoarvio	62 000 000
1985 tilinpäätös	61 193 480

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 326 000 mk organisaatiouudistuksen aiheuttaman määrärahatarpeen vähentymisen johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	23 000
Matkat	9 400 000
Virkistystoiminta (enintään)	15 000
Muut henkilöstömenot	175 000
Rakennusten käyttö	7 700 000
Automaattinen tietojenkäsittely	3 500 000
Toimistomenot	4 850 000
Muut menot	700 000
Yhteensä	26 363 000

1987 esitys	26 363 000
1986 menoarvio	26 689 000
1985 tilinpäätös	21 007 094

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 000 000 mk maansiirto-, maanmuokkaus- ja puunkäsittelykoneiden, autojen, korjaamon työstö- ja hitsauskoneiden, puhelinvaihteen sekä hinnaltaan näihin verrattavien koneiden sekä kaluston, konttorikoneiden ja atk-laitteiden uusimista ja täydentämistä varten. Työkoneiden ja niiden laitteiden hankintoja suunnataan lähinnä työllisyyttä tukeviin kohteisiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkoneet ja laitteet	3 300 000
Autot	4 700 000
Kalusto	3 700 000
Puhelinvaihde	1 300 000
Yhteensä	13 000 000

1987 esitys	13 000 000
1986 menoarvio	13 000 000
1985 tilinpäätös	12 400 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 400 000 mk metsätyöväen vuokra-asuntojen rakentamista, perus- ja lämpötaloudellisia korjauksia, yhteisasuntojen uudelleen pystyttämistä, asuntovaunujen ja tautokupien hankkimista ja kunnostamista, taimituotannon rakennusten peruskorjauksia ja taimitarhalaitteita ja rakenteita varten. Määrärahalla työllistetään keskimäärin 12 työntekijää.

1987 esitys	2 400 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	2 400 000

77. Teiden rakentaminen ja metsäojitukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 23 200 000 mk metsähallituksen metsien peruskuivatukseen sekä pysyväisluonteisten teiden ja puutavaran käsittely-, varastointi-, purkaus- ja lastauspaikkojen sekä omien uittoväylien rakentamisesta ja perusparannuksesta aiheutuviin menoihin, tarvittavien välineiden, tarvikkeiden ja kaluston sekä varastosuojien hankintaan, yksityisteiden rakentamis- ja perusparannuskustannusten metsähallitukselle jaettujen osuuksien maksamiseen, rakennustöiden suunnitteluun ja laskentamenoihin sekä työmenetelmien kehittämiseen. Määrärahalla on tarkoitus rakentaa uusia teitä noin 300 km, suorittaa teiden peruskorjauksia noin 400 km ja ojittaa noin 13 500 ha. Määrärahalla työllistetään keskimäärin noin 170 työntekijää.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tienrakennustoiminta	13 200 000
Osuudet yksityisteiden maksamiseen	3 000 000
Metsäojitukset	7 000 000
Yhteensä	23 200 000

1987 esitys	23 200 000
1986 menoarvio	26 000 000
1985 tilinpäätös	25 000 000

88. Maan bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk metsätalouden harjoittamista ja metsänjalostusohjelman toteuttamista varten.

Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää enintään momentin 14.60.02 tuloja vastaava määrä metsähallituksen hallinnassa olleiden ja myytyjen maa- ja vesialueiden sekä rakennusten

tilalle hankittavien lähinnä metsätaloudellisia tarkoituksia varten tarpeellisten maa-alueiden ostamiseen.

Määrärahaa saadaan käyttää sellaisten maa-alueiden hankintaan, mitkä sijaintinsa ja valtion metsien yhtenäistämisen kannalta on tarkoituksenmukaista liittää metsähallituksen maihin.

Määrärahaa saadaan käyttää myös rakennusmaan hankkimiseen metsähallituksen vakituksille metsäyöntekijöille rakennettavia vuokra-asuntoja varten, kaava-alueilla olevien metsähallituksen omistamiin tontteihin liittyvän kaavanmukaisen tontin osien ostamiseen sekä kadun, vesijohdon

ja viemärin rakentamisesta aiheutuvien korvausten maksamiseen ja huoneisto-osakkeiden ostamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maan hankinta valtion metsätaloutta varten	2 500 000
Maan hankinta myytyjen maa- ja vesialueiden tilalle	4 000 000
Muut menot	500 000
Yhteensä	7 000 000
1987 esitys	7 000 000
1986 menoarvio	7 000 000
1985 tilinpäätös	7 000 000

(96.) Metsäntutkimuslaitoksen metsät

Viitaten luvun 30.76 perusteluihin luku ja sen momentit lukuunottamatta momenttia 30.96.05,

jonka määräraha on otettu huomioon momentin 28.07.05 laskelmissa, on siirretty lukuun 30.76.

98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta käsittää Jokioisten siemenkeskuksen, Siemenperunakeskuksen (Tyrnävä) ja Tervetaimiaseman (Laukaa).

Jokioisten siemenkeskuksen tehtävänä on edistää Maatalouden tutkimuskeskuksen kasvinjalostusosaston lajikkeiden viljelyä tuottamalla ja markkinoimalla näiden lajikkeiden siementavaraa. Maamme sadosta n. 50 % tuotetaan Jokioisten lajikkeilla. Tavoitteeksi on asetettu, että varainhoitovuonna lisätään korkeampien siemenluokkien tuotantoa muuttamalla markkinointitapa eri siemenluokkien osalta. Lisäksi tuotantoa suunnataan enenevässä määrin uutuuslajikkeiden tuottamiseen. Siemenkeskuksen tavoitteena on saavuttaa noin 14 000 000 markan liikevaihto, mikä merkitsee 4,5 % kasvua edellisestä vuodesta. Kasvu johtuu lähinnä hintojen noususta. Toimintaa pyritään sopeuttamaan määrällisesti kasvinjalostusosaston lajikkeiden kysyntää vastaavaksi. Jokioisten siemenkeskuksen tulostavoitteeksi on asetettu 0,3 %:n käyttökate liikevaihdosta. Käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 14 113 000 mk. Kun käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 13 615 000 mk, käyttötalouden ra-

hoituskate on 498 000 mk. Siemenkeskuksen investointimenoiksi ehdotetaan 120 000 mk.

Siemenperunakeskuksen tehtävänä on terveen korkealaatuisen siemenperunan tuotanto maassamme viljeltävistä perunalajikkeista. Valtion ohella siemenperunakeskuksen toimintaan osallistuvat ns. jäsenyhteisöinä maataloustuottajat, perunateollisuus ja kaupan keskusliikkeet. Siementuotannon suunnittelu varainhoitovuonna perustuu yhteistyössä jäsenyhteisöjen kanssa laadittuihin arvioihin korkealaatuisen siemenperunan valtakunnallisen tarpeen kehityksestä. Siemenperunakeskus arvioi liikevaihdon nousevan 18 400 000 markkaan, mikä merkitsee 18 % kasvua edellisestä vuodesta. Kasvusta 5 prosenttiyksikköä aiheutuu myynnin määrällisestä lisääntymisestä. Liiketaloudellisen tuloksen arvioidaan olevan lievästi alijäämäinen, mikä pääasiassa johtuu suoritetuista investoinneista. Siemenperunakeskuksen tulostavoitteeksi on asetettu 7 % käyttökateen liikevaihdosta. Käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 18 412 000 mk. Kun käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 17 539 000 mk, käyttötalouden rahoituskate on 873 000 mk. Siemenperunakeskuksen investointimenoiksi ehdotetaan 502 000 mk.

Tervetaimiaseman tehtävänä on ylläpitää taimitarhakasvien aitoa ja puhdasta ydintaimiaineistoa ja lisätä tästä perusaineistosta valiotaimia taimitarhoille emokasveiksi. Lähivuosien tavoitteena on terveen ja aidon marjakasviaineiston tuotannon tehostaminen. Tervetaimiaseman toiminnassa panostetaan edelleen solukkolisäysmenetelmien tutkimukseen sekä lisäyksessä olevan aineiston aitoustestausmenetelmien kehittämiseen. Tervetaimiaseman tavoitteena on saavuttaa noin 700 000 markan liikevaihto. Tervetaimiaseman toimiminen liiketaloudellisella pohjalla tulee olemaan kannattamatonta, koska aseman tehtävät painottuvat vahvasti ydintaimiaineiston ylläpitoon ja tutkimustoimintaan. Varainhoitovuoden toiminnasta on arvioitu 40 % olevan tutkimusta ja vain 35 % tuotantotoimintaa.

Tervetaimiaseman käyttötuloiksi arvioidaan kertyvän 688 000 mk. Kun käyttömenoihin ehdotetaan osoitettavaksi 1 900 000 mk, käyttötalouden rahoituskate on 1 212 000 mk alijäämäinen. Tervetaimiaseman investointimenoiksi ehdotetaan 170 000 mk. Koska tutkimuksella on laitoksen toiminnassa niin suuri paino, että liiketoiminta muodostunee alijäämäiseksi myös jatkossa, maa- ja metsätalousministeriön tarkoitus on vuoden 1988 tulo- ja menoarvion laatimista varten tehdä selvitys siitä, miten tervetaimiaseman toiminta organisoitaisiin osana Maatalouden tutkimuskeskuksen tutkimustoimintaa.

Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminnan liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mk	mk
Liikevaihto		33 013 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	24 919 000	
Palkat	5 700 000	
Vuokrat	157 000	
Muut kulut	3 322 000	
Varaston muutos	— 900 000	—33 198 000
Käyttökate		— 185 000
Poistot		
Rakennuksista	1 940 000	
Salaojituksista	22 000	
Koneista ja kalustosta ..	1 223 000	— 3 185 000
Liikeylijäämä		— 3 370 000
Muut tuotot ja kulut		
Muut tuotot	680 000	
Muut kulut	—	+ 680 000
		— 2 690 000
Välittömät verot		— 80 000
Tilikauden alijäämä		— 2 770 000

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 45 000 mk eläkelainsäädännön alaisuuteen kuuluvien henkilöiden lukumäärän kasvun johdosta.

1987 esitys	205 000
1986 menoarvio	160 000
1985 tilinpäätös	372 040

22. Jokioisten siemenkeskus (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 529 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan sopeuttamisesta vastaamaan heikentyntä nurmikasvien siemenmarkkinointitilannetta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.01.

1987 esitys	13 615 000
1986 menoarvio	14 144 000
1985 tilinpäätös	12 440 009

24. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 879 000 mk, mikä aiheutuu siementuotannon lisäyksestä ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.03.

1987 esitys	17 539 000
1986 menoarvio	15 660 000
1985 tilinpäätös	14 391 086

25. Tervetaimiasema (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 156 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.04.

1987 esitys	1 900 000
1986 menoarvio	1 744 000
1985 tilinpäätös	1 353 438

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 752 000 mk Jokioisten siemenkeskuksen, siemenperunakeskuksen ja tervetaimiaseman koneiden, kaluston ja ajoneuvojen uusimista ja täydentämistä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jokioisten siemenkeskus	120 000
Siemenperunakeskus	502 000
Tervetaimiasema	130 000
Yhteensä	752 000

1987 esitys	752 000
1986 menoarvio	1 300 000
1985 tilinpäätös	1 180 000

77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 40 000 mk tervetaimiaseman hallinnassa olevien peltojen parannukseen.

1987 esitys	40 000
1985 tilinpäätös	130 000

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ja sen määrärahasta 473 000 mk siirrettäväksi momenteille 30.01.01, 10.01, 15.01, 38.01, 70.01 ja 72.01. Vähennys on 944 000 mk.

1986 menoarvio	944 000
1985 tilinpäätös	644 142

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	924 714

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 64 000 mk, mistä 50 000 mk on kertamenoa.

Käyttösuunnitelma:	mk
Viljantutkimustoimikunta	80 000
Valtion ravitsemusneuvottelukunta	125 000
Torjunta-ainelautakunta	75 000
Kasvilajiketoimikunta	13 000
Metsäntutkimuksen neuvottelukunta	5 000
Keinosiemennystoimikunta	14 000
Lapin maatilatalouden kehittämisneuvottelukunta	55 000
Satovahinkoneuvottelukunta	10 000
Eläinsuojeluneuvottelukunta	10 000
Kalastuksen hintatukineuvottelukunta	30 000
Kasvinsuojeluneuvottelukunta	15 000
Maidon kaksihintajärjestelmän neuvottelukunta	20 000
Metsänviljelyaineiston neuvottelukunta	15 000
Vesiasian neuvottelukunta	10 000
Tärkkelysasiainneuvottelukunta	3 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	30 000
Yhteensä	510 000

1987 esitys	510 000
1986 menoarvio	574 000
1985 tilinpäätös	361 873

20. Eräät luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvät tutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk. Momentin määräraha on tarkoitettu maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi lähinnä uudistuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön ja suojeluun sekä kiinteistötehtäviin, maa-alueiden arviointiin ja kartoitukseen liittyvien tutkimusten suorittamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää pääasiassa tutkimuslaitosten yhteistyönä toteutettavien ajankohtaisten tavoitetutkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 10 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Luonnonvarojen kestävä käytön ja suojelun tutkimukset	950 000
Kemikaalien ja torjunta-aineiden tutkimukset	100 000
Kaukokartoitustutkimukset	400 000
Muut tutkimukset	100 000
Yhteensä	1 550 000

1987 esitys	1 550 000
1986 menoarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	1 000 000

24. Happamoitumistutkimus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maaperän happamoitumista ja ilman epäpuhtauksien muita vaikutuksia selvittävän yhteistutkimusprojektin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan rahoitusosuutena. Momentin määrärahaa saadaan käyttää projektista aiheutuviin kulutusmenoihin sekä laitteiden ja kaluston hankintaan. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 43 henkilöä.

1987 esitys	5 200 000
1986 menoarvio	4 700 000
1985 tilinpäätös	4 500 000

27. *Maataloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuslaitosten yhteistyönä suoritettavien ajankohtaisten tutkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä seleenilannoituksen seurantaan. Maatalouden sääpalvelutoimintaa on tarkoitus vakinaistaa osassa Suomea. Maatalouden sääpalvelututkimuksen jatkamiseksi ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää enintään 700 000 mk maatalouden sääpalvelututkimukseen. Maatalouden sääpalvelututkimuksesta aiheutuvia kustannuksia katetaan sääpalvelumaksuina, jotka määräytyvät samoin perustein kuin vakinaistetussa sääpalvelussa. Sääpalvelumaksuista kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.31.50.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 67 henkilöä.

1987 esitys	5 800 000
1986 menoarvio	5 700 000
1985 tilinpäätös	5 000 000

28. *Metsätaloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä Metsä 2000 -ohjelman aiheuttaman tutkimustarpeen lisääntymisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 573 000 mk siirtona momentille 30.76.01, 150 000 mk siirtona momentille 30.76.24 ja 200 000 mk puun energiakäyttötutkimuksen määrärahatarpeen supistumisen johdosta, vähennys on 823 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ajankohtaisiin metsäta-

loudellisiin yhteistutkimuksiin liittyviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 35 henkilöä.

1987 esitys	4 477 000
1986 menoarvio	5 300 000
1985 tilinpäätös	5 500 000

29. *Kalataloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk ajankohtaisiin kalataloudellisiin yhteistutkimuksiin liittyviä palkkaus- ja muita kulutusmenoja varten. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yhdeksän henkilöä.

1987 esitys	1 000 000
-------------------	-----------

41. *Vuotoksen alueen kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 500 000 mk Vuotoksen alueen peruselinkeinojen toimintaedellytysten parantamiseksi tapahtuvien avustustoimenpiteiden jatkamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein alueen maa- ja metsätalouden sekä tieolojen kehittämiseen. Vähennys on 500 000 mk.

1987 esitys	3 500 000
1986 menoarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

(50.) *Eräät valtionavut*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 100 000 mk.

1986 menoarvio	100 000
----------------------	---------

Pääluokan 30 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Maa- ja metsätalousministeriö (650)	26 830	31 008	31 614	+ 606	+ 2
08. Maataloushallinto (670)	106 585	111 599	120 514	+ 8 915	+ 8
10. Valtion maatalouskemian laitos (660)	7 621	8 090	9 115	+ 1 025	+ 13
12. Valtion siementarkastuslaitos (660)	5 916	7 495	8 349	+ 854	+ 11
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos (660)	6 169	6 772	7 494	+ 722	+ 11
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos (660)	6 574	6 774	8 342	+ 1 568	+ 23

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos (660).....	8 868	10 248	9 663	— 585	— 6
17. Valtion hevosjalostuslaitos (660) ...	8 758	14 120	14 305	+ 185	+ 1
29. Valtion viljavarasto (670)	146 445	54 800	115 800	+ 61 000	+ 111
30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen (670)	99 167	106 668	122 796	+ 16 129	+ 15
31. Maataloustuotteiden hintatuki (670)	2 668 353	2 883 247	2 905 547	+ 22 300	+ 1
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet (670)	2 842 439	3 285 400	2 942 000	—343 400	— 10
33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen (670)	785 918	790 500	829 050	+ 38 550	+ 5
34. Muut maatalouden menot (670) ...	107 296	114 095	105 358	— 8 737	— 8
35. Metsästyksen ja porotalous (690)	60 410	56 876	56 366	— 510	— 1
37. Kalatalous (690)	61 427	74 543	80 122	+ 5 579	+ 7
38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (690)	50 664	51 569	57 945	+ 6 376	+ 12
40. Vesivarojen käyttö (560)	100 650	101 670	103 520	+ 1 850	+ 2
50. Yleismetsätalous (680)	33 430	39 194	46 625	+ 7 431	+ 19
58. Yksityismetsätalous (680)	540 585	563 314	606 997	+ 43 683	+ 8
60. Maanmittaushallinto (550)	277 587	297 055	320 534	+ 23 479	+ 8
65. Geodeettinen laitos (550)	5 580	5 822	6th533	+ 711	+ 12
70. Maatalouden tutkimuskeskus (660)	73 359	89 978	99 360	+ 9 382	+ 10
72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos (660)	5 402	5 952	6 334	+ 382	+ 6
76. Metsätutkimuslaitos (660)	77 151	84 137	102 782	+ 18 645	+ 22
80. Eläinlääkintätoimi (670)	14 167	14 930	19 910	+ 4 980	+ 33
84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos (670)	27 127	35 676	38 277	+ 2 601	+ 7
90. Valtion margariinitehdas (850) ...	2 376	400	400	—	—
92. Maanmittaushallituksen karttapaino (550)	4 350	3 100	1 200	— 1 900	— 61
95. Metsähallituksen metsät (680)	46 800	47 500	45 600	— 1 900	— 4
98.* Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)	12 207	2 762	838	— 1 924	— 70
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot (650) ..	23 721	24 818	23 537	— 1 281	— 5
Yhteensä	8 243 930	8 930 112	8 846 827	— 83 285	— 1

* Markkamääräisiin tietoihin sisältyvät reaali- ja finanssisijoituksia varten tarkoitetut määrärahat sekä mahdollinen lisärahoitustarve.

Pääluokan 30 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
90. Valtion margariinitehdas (850)	40 638	45 605	42 628	— 2 977	—7
92. Maanmittaushallituksen karttapaino (550)	29 841	30 181	32 105	+ 1 924	+ 6
95. Metsähallituksen metsät (680)	832 570	958 186	892 642	—65 544	—7
98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)	28 557	31 708	33 259	+ 1 551	+ 5
Yhteensä	931 605	1 065 680	1 000 634	—65 046	—6

Pääluokka 31 LIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Liikenneministeriö

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys teletoimintaa koskeväksi lainsäädännöksi. Sen mukaisesti joudutaan telealan yleishallinnolliset tehtävät, telelaitoksiin kohdistuvat tekniset tarkastustehtävät ja telepäätelaitteiden tyyppitarkastus järjestämään vastaamaan muuttuneita olosuhteita.

Lakiesityksen mukaan liikenneministeriön tehtävänä olisi teletoinen yleinen ohjaus ja kehittäminen. Liikenneministeriön alaisena asiantuntija-elimenä teletoinen yleistä suunnittelua, hoitoa ja kehittämistä sekä telelaitosten yhteistoimintaa koskevissa asioissa toimisi valtioneuvoston asettama teletoitinnan neuvottelukunta. Neuvottelukunnan asema olisi keskeinen valmisteltaessa liikenneministeriön vahvistettavaksi tulevia telealan teknisiä määräyksiä ja muita telelaitoksiin sovellettavia menettelyjä.

Lakiesityksen mukaan liikenneministeriö toimisi teletarkastusviranomaisena. Se vastaisi siitä, että maan teletarkastusta hoidetaan asianmukaisesti ottaen huomioon muun muassa kansainväliset sopimukset.

Liikenneministeriöllä olisi oikeus delegoida tyyppihyväksyntä- ja teknisiä tarkastustehtäviä telealan muille viranomaisille ja julkisoikeudellisille yhteisöille. Tarkoituksena on, että telepäätelaitteiden tyyppihyväksyminen delegoitaisiin Sähkötarkastuskeskukselle, jotta tyyppihyväksymistoiminta voitaisiin järjestää yhtenäisellä tavalla.

Teletarkastuksen uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan samalla posti- ja telehallituksen puhelinlaitosten tarkastustoimisto lakkautettavaksi.

Edellä todetun johdosta ehdotetaan liikenneministeriön yleiseen osastoon perustettavaksi yhteensä neljä uutta virkaa tai tointa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 842 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 1 075 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 2 090 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kuusi tilapäistä ja viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 996 500	12 113 900	+ 11	107
Tilapäisten palkkiot	— 38 600	175 400	— 1	6
Työsuhteipalkat	— 38 500	658 800	— 1	5
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 400	20 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 169 200	959 500	—	—
Yhteensä	+ 2 090 000	13 928 000	+ 9	118

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.1, yksi siirrosta

momentilta 31.90.01 ja yksi siirrosta momentilta 31.94.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan liikenneministeriöön perustettavaksi yksi sopimuspalkkainen yli-insinöörin virka (S 25), kaksi ylimääräistä ylitarkastajan tointa (A 22) ja yksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 16).

Liikennetaloudellisten tutkimusten ja selvitysten tekemistä varten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien sopimuspalkkainen erikoistutkijan virka (S 23).

Kansainvälisten asioiden lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen kansainvälisten asioiden sihteerin toimi (A 22).

Vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevien ruuhkautuneiden asioiden käsittelyn tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 22). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu alamomentin 28.80.02.1 määrärahalta.

Koululaiskuljetuksiin liittyvien avustusasioiden valmistelua ja esittelyä varten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen liikennetarkastajan toimi (A 21). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää työsuhdepalkoista 90 800 mk tutkijan palkkana.

Tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 18). Vastaavasti voidaan momentilta 31.90.01 lakkauttaa ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 18).

Tavaraliikenteen ruuhkautuneiden lupa-asioiden ja tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 17). Vastaavasti voidaan momentilta 31.94.01 lakkauttaa peruspalkkainen esittelijän virka (A 17).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen puhelinvälittäjän toimi (A 4). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 58 700 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

1987 esitys	13 928 000
1986 menoarvio	11 838 000
1985 tilinpäätös	10 831 961

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 203 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä päätoimisen sihteerin palkkaamisesta avaruusasiain neuvottelukunnalle sekä telealan neuvottelukunnan perustamisesta.

1987 esitys	365 000
1986 menoarvio	162 000
1986 lisämenoarvio	90 000
1985 tilinpäätös	74 265

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 172 000 mk, mistä 52 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 300 000 mk matkamenoista momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten, 70 000 mk tele-tarkastustoiminnan menoista, 550 000 mk kertamenosta kansainvälisen liikenneseminaarin järjestämistä varten sekä 200 000 mk liikennelupajärjestelmän kehittämiseen liittyvistä ohjelmistohankinnoista ja muusta tietokonetoiminnan laajentumisesta. Kun tiedotustoiminnan menoista voidaan vähentää 90 000 mk, lisäys on 1 082 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää myös vahtimestarien virkapukujen hankintaan.

1987 esitys	3 732 000
1986 menoarvio	2 650 000
1985 tilinpäätös	2 461 118

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk mikrotietokoneiden ja toimistokalusteiden sekä konttorikoneiden hankintaa varten. Lisäksi ehdotetaan, että liikenneministeriö saisi tilata 600 000 markalla tietokonejärjestelmiä liikenneluparekisteröintiä ja liikennepoliittisen suunnittelun kehittämistä varten. Kassamenot tilauksesta aiheutuivat vuonna 1988.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	630 000
1986 lisämenoarvio	133 000
1985 tilinpäätös	310 000

20. Tie- ja vesirakennushallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 23 918 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 5 297 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on

32 146 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja 1 140 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 17 678 300	241 189 900	—	2 567
Tilapäisten palkkiot	+ 18 400	251 800	—	5
Työsuhdepalkat	+ 11 517 800	94 727 900	+ 69	1 140
Muut palkat ja palkkiot	+ 1 400	33 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 930 100	24 879 300	—	—
Yhteensä	+ 32 146 000	361 082 000	+ 69	3 712

Lisäperustelut:

Piirihallintoon ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylitarkastajan virka (A 22). Vastaavasti ehdotetaan lakkautettavaksi tie- ja vesirakennushallituksesta samasta ajankohdasta lukien ylimääräinen toimistoinsinööri toimi (A 21).

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 5 277 000 mk aikaisemmin työmäärärahoilla palkattujen pysyvästi laitoksen palveluksessa olevien, laskentakeskuksessa toimivien 69 toimihenkilön palikkaamista varten.

Ehdotetaan, että tie- ja vesirakennuslaitoksessa jätetään vuosina 1986 ja 1987 avoimiksi tulevista viroista ja toimista täyttämättä yhteensä 40 virkaa tai tointa. Nämä virat ja toimet on tarkoitus esittää lakkautettavaksi vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesityksessä.

1987 esitys	361 082 000
1986 menoarvio	328 936 000
1985 tilinpäätös	327 617 854

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 082 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan tehostamisesta sekä 95 000 markan kertamenoista tie- ja vesirakennuslaitoksen kulttuuripäivien järjestämiseen ja 350 000 markan kertamenoista muuttokustannuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tietokone-, tekstinkäsittely-, kopiokone- ja muiden toimistolaitteiden vuokriin, ohjelmistomaksuihin, väestönsuojelutarvikkeiden hankintaan ja lainvoiman saaneiden korvauspäätösten mukaisesti vahingonkorvauksiin

ja niihin liittyviin eläkkeisiin, milloin niitä varten ei ole erikseen budjetoitu määrärahaa.

1987 esitys	58 844 000
1986 menoarvio	55 762 000
1985 tilinpäätös	50 589 305

71. Tietokoneiden ja toimistokaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 19 000 000 mk, mistä 7 600 000 mk on tarkoitettu piiriin ja tie- ja vesirakennushallituksen keskustietokoneiden ja niiden oheislaitteiden täydennys Hankintaan, 3 800 000 mk pääosin työmaiden työnsuunnittelua ja seurantaa palvelevien mikrotietokoneiden hankintaan, 3 200 000 mk tiensuunnittelua palvelevan atk-laitteiston hankintaan, 2 200 000 mk piirikohtaisten ja vesitiempitoa palvelevien atk-laitteiden hankintaan sekä erillishankintoihin kuten työajanseurantalaitteiden ja tiedon keruu- ja siirtolaitteiden hankintaan sekä 2 200 000 mk toimistokalusteiden ja konttorikoneiden uusintahankintoja varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atk-laitteet	16 800 000
Toimistokaluston ja konttorikoneiden hankinnat	2 200 000
Yhteensä	19 000 000

Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista aiheutuu vuonna 1987 kassamenoja 3 200 000 mk.

1987 esitys	19 000 000
1986 menoarvio	16 700 000
1985 tilinpäätös	9 500 000

24. Tiet

Tämä luku sisältää tienpidon kulutus-, siirto- ja sijoitusmenot hallintoa lukuunottamatta.

Tienpitoon ehdotetaan 3 317 milj. mk, mikä on 176 milj. mk enemmän kuin vuonna 1986. Määrärahojen lisäys kohdistetaan tienpidon tarpeiden mukaisesti päällystettyjen teiden kunnan parantamiseen, pääteiden liikennöitävyyden parantamiseen ja suunnitteluun.

Toiminnallisesti tienpito on tiestön hoitoa, kunnostusta, peruskorjausta ja kehittämistä. Hoito, kunnostus ja runsas neljännes peruskorjauksista rahoitetaan kunnossapitomäärärahoihin. Pääosa peruskorjauksista ja kehittäminen rahoitetaan rakentamismäärärahoihin.

Hoitotoimenpitein varmistetaan tiestön päivittäinen liikennekelpoisuus. Hoidon kustannukset ovat 825 milj. mk, millä säilytetään hoidon taso ennallaan.

Kunnostus- ja peruskorjaustoimenpitein parannetaan päällysteiden ja tiestön rakenteellista kuntoa. Kunnostuksen kustannukset ovat 675 milj. mk ja peruskorjausten 850 milj. mk. Päällysteitä kunnostetaan 3 170 km ja päällystettyjä teitä vahvistetaan 350 km eli yhteensä 3 520 km, mikä on lähes 1 000 km enemmän kuin vuonna 1985 toteutettiin.

Kehittämistoimenpitein turvataan tiestön liikenteen palvelutason ja turvallisuuden säilyminen. Kehittämistoimenpiteet ovat liikennöitävyyden parantamista, taajamien kautta- ja ohikulkutiejärjestelyjä, kevyen liikenteen järjestelyjä sekä uusien tieyhteyksien rakentamista. Pääteiden liikennöitävyys- ja turvallisuustoimenpiteitä lisätään reaalisesti alemman tieverkon kehittämisen sekä taajamatoimenpiteiden ja uusien tie- ja siltayhteyksien rakentamisen säilyessä nykyisellä tasolla.

Tienpidon työohjelma työllistää noin 12 500 henkilöä, mikä on noin 200 edellisvuotta enemmän.

14. Yleisten teiden kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 24 000 000 mk, mistä 20 000 000 mk aiheutuu kunnossapidon määrän lisääntymisestä ja 4 000 000 mk tie- ja vesirakennushallituksen yhdessä liikenneministeriön kanssa tehtävistä päällystetutkimuksista.

Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 100 000 mk. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon v. 1986 tapahtunut kunnossapitokustannusten tason voimakas aleneminen.

Momentin määrärahaa käytetään teiden hoitoon, kunnostukseen, pienehköihin peruskorjauksiin ja edellisistä aiheutuviin yhteisiin menoihin.

Momentilta maksetaan tiemestaripiirien työsuhteisen henkilökunnan palkat, kaluston ja koneiden kunnossapito, kaluston pienten lisälaitteiden ja tienpitoaineiden hankinta, tiemestaripiirien kiinteistöjen ylläpito, kunnossapidon osuus keskitettyjen palvelujen kustannuksista ja niihin kuuluvien kiinteistöjen ylläpidosta, sosiaalitulojen kalusteiden sekä siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta, ylläpito ja varustaminen, hiekka- ja suolavarastojen rakentaminen, valtion vastattavien vahinkojen korvaukset, tiemestaripiirien henkilökunnan matkat ja koulutus, työkohteiden valvonnasta ja tarkastuksesta aiheutuvat kulut, tiemestaripiirien toimistoautomaation ja kopiokoneiden käyttömenot, luottamusmiestoiminnan kulut sekä kunnossapidon tutkimus- ja kehittämistoiminta ja pienehköjen peruskorjausten suunnittelu.

Määrärahaa käytetään myös museoinnin kannalta arvokkaiden nykyisten ja entisten teosien, niihin kuuluvien laitteiden sekä tienpitokaluston säilyttämiseen sekä museotoimintaan liittyvien tietojen tallentamiseen ja museokiinteistön ylläpitoon. Virkistys- ja liikuntatoimintaa palvelevien rakennusten kunnostamiseen ehdotetaan momentin määrärahasta kertamenoa 110 000 mk edellyttäen, että ao. järjestöt vastaavat niille osoitettujen tilojen tavanomaisista käyttökustannuksista.

Momentin määrärahalla palkataan noin 6 200 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

1987 esitys	1 540 000 000
1986 menoarvio	1 516 000 000
1985 tilinpäätös	1 451 302 378

31. *Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista*

Momentille ehdotetaan 2 800 000 mk käytettäväksi valtionapuna erityisesti vähävaraisille kunnille tielain perusteella määrättyjen, paikallisteiden tekemisestä ja kunnossapidosta aiheutuvien kustannusosuuksien alentamiseen. Lisäys 600 000 mk aiheutuu avustushakemusten lisääntymisestä.

1987 esitys	2 800 000
1986 menoarvio	2 200 000
1985 tilinpäätös	1 998 749

33. *Korvaukset katujen kestopäällystämisestä (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 3 000 000 mk käytettäväksi rakennuslain 136 a §:n mukaisen kauko- tai kauttakulkuliikenteelle tärkeiden katujen ja kaavateiden kestopäällystämistä aiheutuvan valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	3 000 000
1986 menoarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös	1 355 786

34. *Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 34 500 000 mk käytettäväksi rakennuslain 136 a §:n mukaisena harkinnanvaraisena avustuksena kunnille katujen ja kaavateiden rakentamiseen. Määrärahalla avustetaan ensisijaisesti hankkeita, jotka parantavat kauko- ja kauttakulkuliikenteen sekä julkisen liikenteen sujuvuutta, edistävät liikenneturvallisuutta ja vähentävät liikenteen ympäristöhaittoja taajamissa. Lisäys 1 000 000 mk aiheutuu avustustarpeen kasvusta.

1987 esitys	34 500 000
1986 menoarvio	33 500 000
1985 tilinpäätös	31 500 000

35. *Katmaksulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)*

Momentille merkitään edelleen 35 000 000 mk käytettäväksi kunnille suoritettavasta katumaksusta annetun lain mukaisten valtionosuuksien maksamiseen.

1987 esitys	35 000 000
1986 menoarvio	35 000 000
1985 tilinpäätös	27 974 357

50. *Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 90 100 000 mk yksityisistä teistä annetun lain mukaisiin valtionapuihin. Lisäys 15 100 000 mk aiheutuu teiden määrän lisääntymisestä ja avustusprosentin noususta sekä tapahtuneesta kustannusten kasvusta.

1987 esitys	90 100 000
1986 menoarvio	75 000 000
1986 lisämenoarvio	7 800 000
1985 tilinpäätös	74 804 833

51. *Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 20 000 000 mk yksityisistä teistä annetun lain mukaisiin valtionapuihin.

1987 esitys	20 000 000
1986 menoarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	17 000 000

52. *Tielain mukainen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 180 000 mk. Määrärahaa käytetään yleisistä teistä annetun lain mukaisista halpakorkoisista lainoista ja korkotuesta annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten enintään 1 200 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään yleisten teiden tekemisen tai yksityisten teiden järjestelyn johdosta asuntonsa taikka elinkeinon tai ammatin jatkamismahdollisuuden menettäneille.

Korkohyvityksen määrä on 2½ prosenttia korkotukiehtojen mukaan myönnetyn lainan vuosittaisesta pääomasta. Lainan saajalta perittävä korko on kulloinkin pankkien kuuden kuukauden irtisanomisajoin tehdyistä talletustilin talletuksista yleisölle maksama korko lisätyn yhdellä prosenttiyksiköllä.

1987 esitys	180 000
1986 menoarvio	180 000
1985 tilinpäätös	75 529

70. *Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 165 000 000 mk tienpidossa tarvittavan kaluston hankintoja varten. Määrärahasta käytetään pääosa kuorma-autojen, tiehöylien, kuormauskaluston sekä lauttakaluston hankintaan. Aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien mukaisesti käytetään määrärahaa

noin 75 000 000 mk tienpito- ja lauttakaluston hankintoihin sekä Hailuodon lautan maksamiseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyyppeihin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuoteke-

hitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan, että tie- ja vesirakennushallitus saisi tilausvaltuuden tilata vuonna 1987 tienpitokalustoa 60 miljoonalla markalla. Kassamenoja näistä sekä aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1987 Mmk	1988 Mmk	1989 Mmk	Yhteensä Mmk
Vuoden 1987 TMAE:n tilausvaltuuksista		40	20	60
Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista	75	20	—	95
Yhteensä	75	60	20	155

1987 esitys	165 000 000
1986 menoarvio	147 000 000
1985 tilinpäätös	120 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 34 650 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Oulun piirin konekorjaamo, Oulu	3 773	19 700 000	5 221	17 300 000	2 400 000
2. Keski-Pohjanmaan piirin konekorjaamo, Ylivieska	2 426	12 800 000	5 276	2 600 000	9 200 000
3. Kirkkonummen tiemestaripiirin tukikohta, Kirkkonummi	1 372	5 900 000	4 300	1 600 000	4 300 000
4. Kangasalan tiemestaripiirin tukikohta, Kangasala	1 495	5 500 000	3 679	1 500 000	4 000 000
5. Parkanon tiemestaripiirin tukikohta, Parkano ..	1 444	5 500 000	3 809	1 000 000	4 500 000
6. Nummen tiemestaripiirin tukikohta, Nummi-Pusula	1 495	5 600 000	3 746	—	1 800 000
7. Ilmajoen tiemestaripiirin tukikohta, Ilmajoki ..	1 495	5 600 000	3 746	—	1 700 000
8. Salon tiemestaripiirin tukikohdan pihamaa- ja aluetyöt, Salo	1 444	5 750 000	3 982	5 500 000	250 000
9. Keski-Suomen piirin keskusvaraston uudisrakennus ja konekorjaamon peruskorjaus, Laukaa	1 500	4 500 000	3 000	—	1 500 000
10. Pienehköt talonrakennustyöt, rakennussuunnittelu ja kiinteistöjen peruskorjaukset					5 000 000
				Yhteensä	34 650 000

1987 esitys	34 650 000
1986 menoarvio	30 500 000
1985 tilinpäätös	30 400 000

77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 664 000 000 mk. Yleisten teiden tekemistä rahoitetaan tämän momentin lisäksi myös momentilta 34.50.77 (Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi) ja momentilta 25.50.77 (Työsiirtoloille järjestettävät työt).

Työsiirtolatoihin arvioidaan käytettävän 13 milj. mk ja työllisyysmäärärahalla rahoitettaviin töihin 100 milj. mk. Yleisten teiden tekemistä koskeva toimintasuunnitelma on kokonaisuudessaan laadittu 1 777 000 000 markan rahoitustasoon. Määrärahaa käytetään tiestön peruskorjauksiin, kehittämiseen sekä tutkimukseen ja suunnitteluun.

Momentilta maksetaan työmäärärahalla palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön palkat, rakennus- ja suunnitteluhankkeiden aiheuttamat matkat, hankkeiden tarkastuksesta ja valvonnasta aiheutuvat kulut, suunnittelu- ja rakennushankkeiden henkilöstön koulutus, arvoltaan vähäisen työmaiden kaluston hankinta sekä kolmannelle henkilölle aiheutuneen vahingon korvaus, josta tienpitäjä työn teettäjänä on vastuussa ja edelleen teiden tekemisen osuus keskitettyjen palvelujen kustannuksista ja niihin kuuluvien kiinteistöjen ylläpidosta, työmaiden siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta, ylläpito ja varustaminen sekä pienhköet keskitetyt hankinnat, työmaiden toimistoautomaation ja kopiokoneiden käyttömenot, palkkiot ja luottamusmiestoiminnan kulut. Momentin määrärahalla palkataan noin 5 200 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

Määräraha ehdotetaan jaettavaksi alamomenteille seuraavasti:

	mk
1. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri	258 000 000
2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri	178 000 000
3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri	193 000 000
4. Kymen tie- ja vesirakennuspiiri	80 000 000
5. Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri	73 000 000
6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri	45 000 000
7. Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri	87 000 000
8. Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri	115 000 000
9. Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri	127 000 000
10. Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri	41 500 000
11. Oulun tie- ja vesirakennuspiiri	84 000 000
12. Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri	41 000 000
13. Lapin tie- ja vesirakennuspiiri	111 000 000
14. Muut tie- ja siltatyöt	19 000 000
15. Tutkimus ja suunnittelu	211 500 000
	Yhteensä 1 664 000 000

Käyttösuunnitelma:

1. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Mt 1121 välillä Inkoo—Mustio sekä kt 53 ja mt 186 tiejärjestelyt Mustion kohdalla, Inkoo, Karjaa	17,8 + 0,60 + 0,40 1982—85, 87	45 900	42 000	3 900 000
2. Vt 7 välillä Rita—Koskenkylä, Porvoon mlk, Pernaja	19,20 + 0,00 + 2,00 1983—88, 90	177 900	133 500	25 800 000
3. Pt 11453 Vantaankoski—Ylästö, Vantaa	1,60 + 2,30 1983—87	8 500	8 000	500 000
4. Mt 152 Maantiekylä—Korso, Tuusula, Vantaa	4,10 + 0,00 + 5,90 1984—87	32 700	29 100	500 000
5. Mt 143, vt 3, pt 11493 Hyvinkään pohjoinen ohikulkutie, Hyvinkää, Riihimäki, Hausjärvi	7,10 + 3,90 + 6,40 1984—87	44 700	33 000	11 700 000
6. Vt 4 välillä Änäs—Mäntsälä, Mäntsälä, Järvenpää ...	18,80 1984—88, 90	115 000	44 200	32 700 000
7. Mt 167 Orimattila—Renkomäki, Orimattila	15,00 + 2,80 + 3,50 1985—87, 89	20 600	9 200	8 000 000
8. Mt 174 Artjärvi—Kimonkylä, Artjärvi, Lapinjärvi ...	18,30 + 0,60 + 2,50 1985—87	28 000	14 600	13 400 000
9. Vt 3 välillä Vantaankoski—Keimola, Vantaa	8,00 + 23,20 + 18,50 1985—89, 91	186 200	55 000	60 000 000
10. Mt 140 välillä Kuusijärvi—Nikinmäki, kevyen liikenteen väylä, Vantaa, Sipoo	5,30 + 0,70 + 6,70 1986—87	9 700	2 000	7 700 000
11. Mt 148 ja 145 Hyrylä—Kerava—Jokivarsi, kevyen liikenteen järjestelyt, Tuusula, Kerava	6,20 + 0,40 + 6,80 1986—87	7 100	1 500	5 600 000
12. Mt 113 välillä Lapinkylä—Solvik, Kirkkonummi	7,70 + 0,40 + 1,80 1986—87, 89	12 200	3 200	7 800 000
13. Kt 50 välillä Muurala—Bemböle, Espoo	4,50 + 4,00 + 14,20 1986—89, 91	80 300	1 000	31 200 000
14. Mt 153 Bollan silta, Porvoon mlk	1,50 1986—87	4 800	300	4 500 000
15. Pt 11307 Nuuksio, Espoo	11,00 1987—88	13 500	—	2 000 000
16. Kt 53 Lohjan kohdalla, kevyen liikenteen väylä, Lohja, Lohjan kunta	0,00 + 0,00 + 8,40 1987—88	10 800	—	3 800 000
17. Mt 1403, 143 ja 2894 Kaukas—Ridasjärvi, Hyvinkää	12,20 + 0,00 + 6,00 1987—88	15 000	—	3 000 000
18. Mt 113 välillä Solvik—Siuntio, Siuntio, Kirkkonummi	11,50 + 2,00 + 0,00 1987—89	21 000	—	3 800 000
19. Vt 7 Loviisan ohikulkutie, Loviisa	5,80 + 1,20 + 2,30 1987—89	38 000	—	4 000 000
20. Mt 137 Asesepäntien liittymä, Helsinki	2,50 + 0,00 + 0,00 1987—88	5 400	—	2 000 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
21. Mt 170 Mellunmäki—Östersundom, kevyen liikenteen väylä, Sipoo, Vantaa	0,00 + 0,00 + 3,50 1987—88	7 800	—	2 900 000
22. Mt 137 Tammiston eteläinen eritasoliittymä, Vantaa	8,30 + 0,00 + 2,00 1987—88	18 800	—	3 000 000
23. Pt 11357 Finnoo—Espoo, Espoo	0,80 + 0,00 + 1,20 1987—88	11 500	—	2 000 000
24. Mt 143 välillä Ylentola—Ridasjärvi, Hyvinkää	3,50 + 0,00 + 3,50 1987	5 700	—	5 700 000
25. Pt 11129 Tähtelä, Inkoo	8,30 + 0,00 1987—88	5 500	—	500 000
26. Pienehköt tietyt				28 400 000
— liikenneturvallisuustyöt	14 400 000			
— pienet siltatyöt	7 000 000			
— muut pienet tietyt	7 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—16 400 000
			Rahoitustarve	258 000 000

Käyttösuunnitelma:

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
2. <i>Turun tie- ja vesirakennuspiiri</i>				
1. Vt 8 Porin läntinen ohikulkutie, Pori	5,40 + 1,30 1983—87	107 200	103 800	3 400 000
2. Vt 8, mt 196, 198, 205, 2051, pt 12483, 12363, 12507, Laivanrakentajantie, rautatien ylikulkusilta mt:lle 196, Kalannin ja Laitilan keskustojen tiejärjestelyt, Uusikaupunki, Kalanti, Laitila	6,10 + 9,20 1984—87	33 400	30 400	3 000 000
3. Vt 11, mt 259, 2591, 2593 sekä pt 13077 ja 13095 Putaja—Suodenniemi ja Mouhijärven tiejärjestelyt, Mouhijärvi, Suodenniemi	10,95 + 0,18 1985—87	12 400	10 400	2 000 000
4. Mt 208 Yläne—Honkilahti—Hinnerjoki, Yläne, Eura	27,90 + 1,56 1985—88	33 500	17 800	10 000 000
5. Mt 189 välillä Turku—Naantali, Turku, Raisio, Naantali	11,67 + 5,22 1985—89	163 300	53 100	50 000 000
6. Mt 183, 1835 Ylönkylä—Kemiö, Perniö, Kemiö	11,30 + 0,34 1985—87	14 800	11 400	3 400 000
7. Vt 2, mt 2442, 2443, 2444 Friitalan keskustan tiejärjestelyt ja Friitalan silta, Ulvila	3,02 1986—87	6 800	3 000	3 800 000
8. Mt 183 välillä Söderlångvik—Kasnäs, Dragsfjärd	12,72 1986—87	5 100	2 000	3 100 000
9. Mt 1801 Galtby—Korpoström, Korppoo	11,24 + 0,24 1986—87	7 500	2 500	5 000 000
10. Vt 1 ohituskastat, liittymäjärjestelyt ja Kitulan keskustan tiejärjestelyt, Piikkiö, Paimio, Halikko, Kiihkala, Suomusjärvi	16,00 + 1,20 1986—88	19 100	5 000	7 600 000
11. Vt 2 välillä Tikkula—Tiilimäki, Pori	2,93 + 2,48 1986—88	47 000	5 000	25 000 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
12. Pt 12817 Karhiniemen silta, Huittinen	0,58 1986—87	8 100	3 200	4 900 000
13. Mt 247, 2484 Kiikka—Kiikoinen, Äetsä, Vammala, Kiikoinen	20,88 + 4,23 1987—89	34 400	—	4 500 000
14. Mt 180 välillä Nauvo—Pärnäinen, Nauvo	13,74 + 0,20 1987—88	8 900	—	2 500 000
15. Mt 202 välillä Tarvainen—Yläneen kunnan raja, Mynämäki	13,46 + 0,30 1987—88	8 200	—	4 000 000
16. Mt 1835 välillä Kemiö—Angelniemi, Kemiö, Halik- ko	17,00 + 0,10 1987—88	8 900	—	2 500 000
17. Kt 40 välillä Makarla—Kausela, Piikkiö, Lieto, Kaa- rina	11,70 + 0,28 1987—88	14 700	—	5 200 000
18. Mt 270, pt 13183, 13179 Siikaisten keskustan kevyen liikenteen järjestely, Siikainen	3,44 1987—88	3 500	—	1 200 000
19. Kt 42 välillä Rauma—Lappi, Rauma, Rauman mlk, Lappi Tl	17,08 + 1,87 1987—89	24 600	—	5 800 000
20. Vt 23, pt 13037, 13039, 13041 Pomarkun keskustan kevyen liikenteen järjestely, Pomarkku	3,23 1987	3 200	—	3 200 000
21. Mt 247 Lievikosken silta, Kokemäki	2,10 1987	3 600	—	3 600 000
22. Pienehköt tietyt				36 800 000
— liikenneturvallisuustyöt	21 700 000			
— pienehköt siltatyöt	6 600 000			
— muut pienehköt tietyt	8 500 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—12 500 000
			Rahoitustarve	178 000 000

Käyttösuunnitelma:

3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Vt 4 Lahden ohikulkutie, Renkomäki—Holma, Lah- ti	12,50 + 1,00 1979—83, 1985—87	117 075	116 375	700 000
2. Mt 280 välillä Uudenmaan piirin raja—Somero, Somero	28,59 + 2,17 1984—87	39 000	27 000	12 000 000
3. Vt 12 välillä Alasjärvi—Suorama, Tampere, Kangas- ala	7,12 + 3,94 1985—87, 88	55 500	28 500	23 500 000
4. Mt välillä Lentoaseman mt-Lempäälä, Pirkkala, Lem- päälä	15,87 + 1,24 1985—87	23 500	12 000	11 500 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
5. Mt 335 välillä Kuru—Virrat, Kuru, Virrat	43,80 + 2,00 1985—89	54 500	22 600	16 000 000
6. Vt 3 välillä Riihimäki—Lempäälä, liikenneturvalli- suusjärjestelyt, Riihimäki, Janakkala, Hämeenlinna, Valkeakoski, Lempäälä	25,0 1985—87	8 100	6 500	1 600 000
7. Mt 167 välillä Uudenmaan piirin raja—Renkomäki, Lahti	3,14 1985—87	3 000	1 700	1 300 000
8. Kt 66 välillä Mustajärvi—Visuvesi, Ruovesi	9,30 + 0,28 1986—87	8 800	4 500	3 300 000
9. Mt 317 välillä Lovo—Viitaila, Lammi, Koski, Asik- kala	22,32 + 1,31 1986—88	22 600	3 800	12 000 000
10. Vt 5 välillä Joutjärvi—Mikkelin piirin raja, Lahti, Nastola	16,60 + 10,35 1986—88, 90	118 000	18 600	50 000 000
11. Mt 130 välillä Uudenmaan piirin raja—Loppi, Loppi	19,00 + 10,32 1986—89	35 600	2 600	10 500 000
12. Mt 314 välillä Vähä-Pulkvila—Mikkelin piirin raja, Asikkala	1,70 1986—87	2 600	1 600	1 000 000
13. Mt 6031 välillä Hallinpenkki—Keski-Suomen piirin raja, Kuorevesi	6,12 1986—87	5 300	1 200	4 100 000
14. Mt 304, 307, pt 13941 Valkeakosken kevyen liiken- teen järjestelyt, Valkeakoski	15,8 1986—88	12 600	2 000	5 400 000
15. Mt 280 välillä Pikku-Joensuu—Häiviä, Somero, Tammela	19,02 1986—87	7 000	2 000	5 000 000
16. Mt 324 välillä Ponsa—Yliskylä, Kangasala, Orivesi ..	11,40 1986—87	8 500	4 000	4 500 000
17. Mt 304 Konhovuolteen silta, Toijala, Valkeakoski ..	0,30 1986—87	5 800	2 800	3 000 000
18. Mt 347 välillä Vilppula—Mänttä, Vilppula, Mänttä .	5,70 1987—88	5 700	—	1 000 000
19. Mt 2813 välillä Minkiö—Kauppila, Jokioinen, Humppila	10,58 + 1,00 1987—88	8 500	—	2 000 000
20. Mt 310 välillä Valkeakoski—Rekiälä, Valkeakoski, Kangasala	23,83 + 0,93 1987—90	27 500	—	500 000
21. Mt 301 välillä Lamminperä—Kurala ja mt 299 Narvan kohdalla, Vesilahti	19,40 + 1,53 1987—89	27 000	—	4 000 000
22. Mt 337 välillä Kuru—Ruovesi ja mt 3382 välillä Murole—Karjula, Kuru, Ruovesi	23,50 + 7,40 1987—90	47 000	—	4 200 000
23. Vt 12 välillä Soramäki—Lahti, Hollola, Lahti	6,25 + 0,91 1987—89, 91	42 000	—	2 000 000
24. Pienehköt tietyt				25 600 000
— liikenneturvallisuuustyöt	8 900 000			
— pienehköt siltatyöt	9 000 000			
— muut pienehköt tietyt	7 700 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—11 700 000
			Rahoitustarve	193 000 000

Käyttösuunnitelma:

4. <i>Kymen tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Vt 7 välillä Poitsila—Hamina, Hamina, Vehkalahti .	3,60 + 2,70 1980—87	65 400	62 200	3 200 000
2. Vt 6 Joutsenon tiejärjestelyt, Joutseno	2,40 + 5,20 1984—87	10 000	5 700	4 300 000
3. Vt 6 välillä Imatra—Parikkala, Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti	50,40 1985—88	51 400	21 700	17 200 000
4. Mt 3872 ja pt 14811 Simolan tiejärjestelyt, Lappeen- ranta	1,30 1986—87	2 400	1 000	1 400 000
5. Vt 12 välillä Sitikkala—Papinkallio, Iitti	4,40 1986—87	9 600	3 000	6 600 000
6. Mt 173 ja 3602 Kausalan keskusta, Iitti	4,80 + 2,30 1986—87	12 300	1 600	10 700 000
7. Pt 14685 Sivatti, Vehkalahti, Hamina	4,50 + 1,20 1986—87	4 800	900	3 900 000
8. Vt 12 Tillolan kohdalla, Iitti	3,10 1986—87	6 700	1 000	5 700 000
9. Mt 4081 Luukkaansalmen silta, Lappeenranta	1,70 + 1,70 1986—88	34 000	2 000	16 300 000
10. Vt 15, mt 3593 ja pt 14613 Myllykosken sisääntulo- tie, Anjalankoski	3,60 + 2,30 1987—88	15 600	—	3 000 000
11. Mt 359 ja 364 Korian keskusta, Elimäki	4,40 + 4,40 1987—89	24 200	—	1 200 000
12. Mt 405 välillä Särkisalmi—Melkonieniemi, Parikkala ...	15,0 1987—88	9 700	—	1 100 000
13. Pienehköt tietyt				15 200 000
— liikenneturvallisuuustyöt	4 500 000			
— pienehköt siltatyöt	6 300 000			
— muut pienehköt tietyt	4 400 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—9 800 000
			Rahoitustarve	80 000 000

Käyttösuunnitelma:

5. <i>Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Vt 5 välillä Pitkäjärvi—Asema, Mikkelin, Mikkelin mlk	2,29 + 1,60 1977—87	56 500	53 000	3 500 000
2. Mt 434 välillä Sairalanmäki—Kaskii, Sulkava, Juva ..	8,78 + 0,12 1985—87	6 900	4 300	2 600 000
3. Mt 471 välillä Hannolanpelto—Enonkoski, Enonkos- ki, Savonlinna	21,60 + 0,83 1985—87	16 900	9 400	7 500 000
4. Mt 314 välillä Hämeen piirin raja—Virtaa, Sysmä ...	15,72 + 0,70 1985—87	15 900	10 900	5 000 000
5. Vt 5 välillä Tikkala—Pitkäjärvi, Mikkelin mlk	5,90 + 0,16 1985—87	26 000	16 000	10 000 000
6. Pt 15358 välillä Pihlajaniemi—Kesamonsaari, Savon- linna	5,66 1985—87	3 500	3 300	200 000
7. Vt 5 välillä Hämeen piirin raja—Vierumäki, Heino- lan mlk	1,61 + 1,00 1986—88	14 400	1 000	10 500 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
8. Vt 13 välillä Kattilansilta—Rinnekatu, Mikkeli	1,75 + 0,10 1986—88	13 800	5 600	8 200 000
9. Mt 450 välillä Vaalijala—Kuopion piirin raja, Piek- sämaen mlk	13,78 + 2,87 1986—88	14 200	3 000	6 700 000
10. Mt 4784 välillä Tollero—Kypärälahti, Heinävesi	11,40 1986—87	5 400	3 400	2 000 000
11. Pt 15409 Hyväsalmen silta tiejärjestelyineen, Heinä- vesi	0,70 1986—87	6 000	1 600	4 400 000
12. Pt Korvenkylä, Mäntyharju	9,66 + 0,62 1987—88	7 800	—	1 600 000
13. Mt 406 välillä Kymen piirin raja—Kultakivi, Punka- harju	17,50 1987—89	19 500	—	2 400 000
14. Pt 15409 Vaaluvirran silta tiejärjestelyineen, Heinä- vesi	0,70 1987—88	7 300	—	2 400 000
15. Vt 5 välillä Vierumäki—Myllykylä, Heinolan mlk	9,80 1987—90	60 000	—	1 000 000
16. Pienehköt tietyt				9 300 000
— liikenneturvallisuustyöt	2 800 000			
— muut pienehköt tietyt	6 500 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—4 300 000
			Rahoitustarve	73 000 000

Käyttösuunnitelma:

6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri				
	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Mt 524 välillä Lieksa—Nurmijärvi, Lieksa	24,70 + 0,38 1985—87	15 100	10 100	4 000 000
2. Mt 494 välillä Huhtilampi—Kiihtelysvaara, Kiihte- lysvaara	7,04 + 0,04 1985—87	5 100	3 700	1 400 000
3. Mt 5071 välillä Vuonilahti—Tiensuu, Lieksa	15,87 + 0,36 1985—87	14 300	11 900	2 400 000
4. Mt 5284 välillä Valtimo—Sivakkajoki, Valtimo	12,30 + 0,11 1985—87	9 900	7 400	2 500 000
5. Mt 494 välillä Kiihtelysvaara—Heinävaara, Kiihtelys- vaara	8,77 + 1,77 1986—87	6 400	1 300	2 900 000
6. Mt 488 välillä Kitee—Korkeakangas, Kitee	9,52 + 0,40 1986—87	7 000	3 000	4 000 000
7. Mt 500 välillä Värtsilä—Hoilola, Värtsilä, Tuupovaa- ra	21,46 + 0,38 1987—89	16 300	3 400	4 500 000
8. Mt 5031 Käsämän silta, Liperi	3,00 1986—88	11 000	1 000	5 000 000
9. Pt 15594 ja 15596 Kemie—Kirkkoniemi, Tohmajär- vi	5,38 + 1,20 1987—88	7 200	—	2 500 000
10. Mt 512 Eno—Pirttivaara, Eno	20,80 + 0,29 1987—89	15 900	—	2 300 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
11. Mt 494 ja 492 Kiihtelysvaaran keskusta, Kiihtelys- vaara	2,58 + 4,02 1987—88	6 500	—	2 700 000
12. Pt 15720 ja mt 5051 Kontiolahden keskusta, Konti- olahti	4,99 + 2,37 1987—88	7 000	—	2 700 000
13. Mt 4845 Niittylahden tiejärjestelyt, Pyhäselkä	3,04 + 1,49 1987—88	4 700	—	2 000 000
14. Pienehköt tietyt				8 400 000
— liikenneturvallisuustyöt	2 800 000			
— pienehköt siltatyöt	4 300 000			
— muut pienehköt tietyt	1 300 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 300 000
			Rahoitustarve	45 000 000

Käyttösuunnitelma:

7. <i>Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri</i>				
	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Mt 506 välillä Luikonlahti—Pohjois-Karjalan piirin raja, Kaavi	19,20 1984—87	16 800	13 000	3 800 000
2. Mt 5822 välillä Matalalahti—Paisua, Iisalmi, Sonka- järvi	17,60 1985—87	13 400	10 200	3 200 000
3. Mt 5862 välillä Poromäki—Jyrkkä, Sonkajärvi	21,20 1984—87	17 000	13 200	3 800 000
4. Mt 564 välillä Vianta—Lammaspohja, Maaninka, Lapinlahti, Iisalmi	28,60 1985—87	15 800	8 300	7 500 000
5. Mt 560 välillä Jylhä—Saarela, Pielavesi	21,60 1985—87	12 100	11 900	200 000
6. Mt 5822, välillä Paisua—Juminen, Iisalmi, Varpais- järvi	19,20 1986—88	12 700	2 100	6 000 000
7. Mt 5613 välillä Laukkala—Hautakylä, Kiuruvasi, Pielavesi	26,80 1986—88	19 000	2 700	8 200 000
8. Mt 576 välillä Pyykangas—Koivumäki, Siilinjärvi	13,40 1986—88	16 700	2 800	8 700 000
9. Pt 16349 Syvärinpää—Palonurmi, Varpaisjärvi, Nil- siä	26,50 1986—88	10 100	1 800	3 100 000
10. Mt 536 välillä Konnuslahti—Räsälä, Leppävirta, Vehmersalmi	21,50 1986—88	20 000	2 100	9 400 000
11. Mt 555 ja 5542 välillä Lamperila—Hirvilahti, Kuo- pio	14,20 1986—87	8 700	3 000	5 700 000
12. Kt 87, mt 580 ja 582 Rautavaaran keskusta, Rauta- vaara	4,00 + 3,90 1986—87	3 400	1 800	1 600 000
13. Mt 5821 välillä Lapinlahti—Pällikäs, Lapinlahti	12,10 1986—88	5 500	300	1 700 000
14. Mt 591 Vieremä—Ryhälänmäki, Vieremä, Iisalmi	18,00 1987—89	14 700	—	3 500 000
15. Mt 5611 ja 5633 Runni—Kiulumäki, Iisalmi	5,80 1987—88	3 500	—	2 200 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
16. Mt 555 välillä Hirvilahti—Pulkonkoski, Maaninka, Kuopio	17,80 1987—88	8 400	—	2 900 000
17. Mt 573 välillä Kaavi—Luikonlahti, Kaavi	13,40 1987—89	17 700	—	3 500 000
18. Vt 5 välillä Pitkälähti—Jynkkä, I-vaihe, Kuopio	1,30 + 0,50 1987	2 500	—	2 500 000
19. Pienehköt tietyt				12 400 000
— liikenneturvallisuuksuystöt	4 100 000			
— pienehköt siltatyöt	1 600 000			
— muut pienehköt tietyt	6 700 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 900 000
			Rahoitustarve	87 000 000

Käyttösuunnitelma:

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
8. <i>Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri</i>				
1. Vt 4 välillä Lohikoskentie—Löylyjoki, Jyväskylä	2,30 1984—88	40 500	37 900	2 000 000
2. Vt 4 välillä Mattilanniemi—Lohikoskentie, Jyväskylä	3,60 1985—89	177 000	33 200	47 800 000
3. Mt 605 välillä Harjukangas—Juokslahti, Jämsänkoski, Jämsä	9,30 1985—87	11 400	7 400	4 000 000
4. Mt 636 välillä Pylkönmäki—Karstulan kunnan raja, Pylkönmäki	14,40 1985—87	13 600	8 800	4 800 000
5. Mt 610 välillä Putkilahti—Kaakkomäki, Korpilahti, Luhanka, Joutsa	22,00 1985—87	19 000	12 500	6 500 000
6. Vt 4 välillä Kotakennäs—Televan liittymä ja Mämmensalmi—Enolanpuro, Äänekoski	3,60 1986—87	6 400	1 000	5 400 000
7. Mt 642 välillä Kuusa—Kaura-aho, Laukaa, Suolahti	11,00 1986—87	7 100	2 100	5 000 000
8. Mt 604 välillä Rekola—Vihatti, Jämsänkoski	7,00 1986—87	7 900	2 200	5 700 000
9. Mt 760 välillä Alvajärvi—Pihtipudas, Pihtipudas	12,30 1986—88	10 500	2 000	3 500 000
10. Mt 6541 Saarensalmen silta, Kinnula	0,50 1986—87	7 100	3 300	3 800 000
11. Mt 6031 välillä Heräkulma—Hämeen piirin raja, Jämsä	4,10 1987	5 100	—	5 100 000
12. Vt 4 välillä Arvaja—Jämsä, Jämsä	14,40 1987—89	25 000	—	5 700 000
13. Mt 634 välillä Karstula—Humppi, Karstula	4,40 1987—88	7 100	—	2 400 000
14. Mt 633 välillä Hietalahti—Timpersuntti, Saarijärvi, Pylkönmäki	25,60 1987—88	4 800	—	2 400 000
15. Mt 618 välillä Toivakka—Ruuhimäki, Toivakka	12,7 1987—89	14 000	—	300 000
16. Pienehköt tietyt				17 500 000
— liikenneturvallisuuksuystöt	5 600 000			
— pienehköt siltatyöt	1 900 000			
— muut pienehköt tietyt	10 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—6 900 000
			Rahoitustarve	115 000 000

Käyttösuunnitelma:

9. Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Mt 7276 Lassila—Uusikaarlepyy tiejärjestelyineen, Uusikaarlepyy	9,31 + 1,32 1985—88	18 800	8 400	5 000 000
2. Mt 740 välillä Evijärven raja—Kortjärvi sekä mt 743 välillä Högnabba—Teerijärvi, Kruunupyö	16,46 + 0,82 1985—87	13 400	11 000	2 400 000
3. Mt 684 Teuva—Jurva, Teuva, Jurva	24,07 + 0,72 1985—87	18 800	10 800	8 000 000
4. Mt 6961 välillä Putula—Koura, Alavus, Nurmo	19,62 + 0,15 1985—87	18 500	8 800	9 700 000
5. Mt Kauhavan läntinen yhdystie, Kauhava	6,48 + 0,85 1985—87	10 800	7 100	3 700 000
6. Mt 6921 välillä Koskue—Ylivalli, Jalasjärvi	9,70 + 0,10 1985—87	9 600	1 900	5 200 000
7. Pt 17657 Isonkyrön paikallistie, Isokyrö	7,30 + 0,88 1986—88	11 400	300	7 100 000
8. Mt 670 välillä Nummikangas—Rahikka, Kauhajoki	5,76 1986—87	6 300	1 000	5 300 000
9. Mt 741 välillä Lassfolk—Pännäinen, Pietarsaaren mlk	15,25 + 0,35 1986—88	14 800	500	6 900 000
10. Mt 721 ja 729 Vöyrin keskustassa, Vöyri	4,08 1986—87	6 900	2 100	4 800 000
11. Mt 690 välillä Hakuni—Kurikka, Kurikka	7,18 + 0,12 1986—87	7 500	1 500	6 000 000
12. Mt 740 välillä Ylikylä—Kukkola, Korttesjärvi	3,94 + 0,28 1986—87	3 500	2 300	1 200 000
13. Mt 669 välillä Kasari—Rahikka, Kauhajoki	8,31 + 0,29 1986—87	8 200	1 500	6 700 000
14. Mt 673 välillä Molpe—Maalahti, Korsnäs, Maalahti	16,55 + 0,26 1987—88	10 000	—	3 100 000
15. Mt 733 Kauhavan keskustassa, Kauhava	4,04 + 0,05 1987—88	11 000	—	5 500 000
16. Mt 682 Teuva—Brännback, Teuva, Närpiö	19,63 + 0,10 1987—88	13 400	—	6 000 000
17. Vt 8 välillä Kirkkolehto—Piispanmäki, Kokkola	4,50 + 1,78 1987—90	74 000	—	4 000 000
18. Mt 700 ja 7013 välillä Ilmajoki—Halkosaari, Ilmajoki, Ylistaro	19,69 + 0,28 1987—89	20 500	—	2 000 000
19. Mt 672 välillä Kulma—Peräseinäjoki, Jalasjärvi, Peräseinäjoki	16,90 + 0,12 1987—89	20 500	—	3 300 000
20. Mt 6761 välillä Finby—Näsby, Närpiö	1,10 + 0,04 1987—88	6 500	—	2 300 000
21. Vt 16 välillä Laihia—Ylistaro, Laihia, Vähäkyrö, Isokyrö, Ylistaro	19,04 1987—88	16 000	—	4 700 000
22. Pienehköt tietyt				32 000 000
— liikenneturvallisuustyöt	26 000 000			
— pienehköt siltatyöt	2 500 000			
— muut pienehköt tietyt	3 500 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—7 900 000
			Rahoitustarve	127 000 000

Käyttösuunnitelma:

10. Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri	Pituus km Kesto aika	Kusr. arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Mt 778 välillä Hakalahti—Alavieska, Ylivieska, Alavieska	14,46 + 0,10 1984—87	10 700	8 800	1 900 000
2. Mt 7621 välillä Köyhänperä—Haapajärvi, Reisjärvi, Haapajärvi	21,23 + 0,52 1985—87	17 800	11 000	6 800 000
3. Mt 7702 ja pt 18471 Pyhäsalmen ja Ruotasen kevyen liikenteen järjestelyt, Pyhäjärvi	5,80 1986—87	5 000	1 200	3 800 000
4. Mt 796 välillä Koste—Lehtimäki, Oulainen	8,34 + 0,61 1986—87	7 600	2 100	5 500 000
5. Mt 751, 7501 ja 744 Sillanpää—Vaasan piirin raja, Veteli	13,53 + 2,72 1986—88	9 800	2 900	5 500 000
6. Mt 790 välillä Pyhäjoki—Keskikylä, Pyhäjoki	15,83 + 0,20 1986—88	11 400	2 900	5 700 000
7. Mt 652 välillä Möttönen—Kuusjärvi, Perho	14,25 + 0,16 1987—88	10 900	—	2 500 000
8. Mt 772 välillä Kannus—Märsylä, Kannus	7,84 + 0,16 1987—88	5 000	—	1 600 000
9. Pt Pirttiranta—Kotila, Nivala	7,20 + 0,66 1987—88	7 900	—	2 200 000
10. Mt 740 välillä Käsäkangas—Toholampi, Kaustinen, Ullava, Kälviä, Toholampi	28,42 + 0,38 1987—89	22 300	—	3 500 000
11. Pienehköt tietyt				4 800 000
— liikenneturvallisuustyöt	1 900 000			
— pienehköt siltatyöt	1 000 000			
— muut pienehköt tietyt	1 900 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 300 000
			Rahoitustarve	41 500 000

Käyttösuunnitelma:

11. Oulun tie- ja vesirakennuspiiri	Pituus km Kesto aika	Kust. arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Mt 807 Rantsila—Paavola, Rantsila, Ruukki	26,10 1985—87	20 000	11 800	8 200 000
2. Vt 5 välillä Kainuun piirin raja—Vesala, Taivalkoski, Kuusamo	49,20 1985—88	23 500	11 800	4 100 000
3. Mt 813 välillä Siikajoki—Lumijoki, Siikajoki, Lumijoki	23,10 1985—87	13 600	8 500	5 100 000
4. Vt 20 välillä Siikakangas—Kuolio, Taivalkoski, Kuusamo	27,00 1982—88	32 400	15 000	10 200 000
5. Vt 4 välillä Kempele—Kiviniemi, Kempele, Oulu ..	7,50 1986—90	94 000	7 500	29 000 000
6. Mt 8331 välillä Sanginsuu—Sanginjoki, Oulu, Oulunsalo, Muhos	5,80 1986—87	3 500	1 600	1 900 000
7. Pt 18580 Lapaluoto, Raahe	3,40 1987	3 100	—	3 100 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
8. Pt 18718 Huttukylän silta, Kiiminki	0,50 1987	3 400	—	3 400 000
9. Vt 20, pt 18777 ja 18775 Kurenalus, Pudasjärvi	3,50 1987—89	16 300	—	4 600 000
10. Mt 816 Hailuodon lautan laiturit ja väylän ruopaus, Oulunsalo, Hailuoto	0,05 + 0,05 1987	7 900	—	7 900 000
11. Mt 827 välillä Puntrala—Rauhionoja, Tyrnävä, Liminka	15,10 1987—88	11 000	—	2 000 000
12. Pienehköt tietyt				11 200 000
— liikenneturvallisuuustyöt	2 200 000			
— pienehköt siltatyöt	800 000			
— muut pienehköt tietyt	8 200 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—6 700 000
			Rahoitustarve	84 000 000

Käyttösuunnitelma:

12. <i>Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri</i>				
	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Vt 5 Kajaanin kaupungin kohdalla, Kajaani	9,10 + 4,30 1984—89	92 400	46 900	26 400 000
2. Mt 879 välillä Vuolijoki—Vaalan kunnan raja, Vuolijoki	15,54 1984—87	15 900	11 200	3 300 000
3. Vt 22 välillä Heinijoki—Paltamo, Paltamo	4,30 + 0,90 1985—87	9 300	3 700	5 000 000
4. Mt 891 välillä Hyrynsalmi—Kangaskylä, Hyrynsalmi	2,50 + 0,70 1986—87	4 400	1 800	1 500 000
5. Pt 19049 Sokajärvi, Kajaani	2,90 + 2,30 1987—88	7 900	—	4 800 000
6. Pienehköt tietyt				3 200 000
— liikenneturvallisuuustyöt	200 000			
— muut pienehköt tietyt	3 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—3 200 000
			Rahoitustarve	41 000 000

Käyttösuunnitelma:

13. <i>Lapin tie- ja vesirakennuspiiri</i>				
	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Vt 4, mt 924, 9241, pt 19501, 19504 Simon asemakylän tiejärjestelyt, Simo	4,60 1982—87	24 800	23 400	1 400 000
2. Mt 935 välillä Konttajärvi—Rattostunturi, Pello	18,40 1982—87	19 300	19 100	200 000
3. Vt 21 välillä Laurila—Röyttäen liittymä, Tornio	8,30 1982—87	29 400	27 200	2 200 000
4. Vt 4 parantaminen Vajukosken voimalaitoksen kohdalla, Sodankylä	7,40 1983—87	8 600	7 100	1 500 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
5. Mt 942 välillä Pohjaslahti—Juotas, Rovaniemen mlk	13,00 1983—87	12 300	12 100	200 000
6. Vt 4 välillä Ylinampa—Vuojärvi, Rovaniemen mlk, Sodankylä	40,20 1984—87	41 600	35 900	5 700 000
7. Vt 4, mt 9693 Saariselän retkeilykeskuksen tiejärjestelyt, Inari	2,90 1984—87	7 800	5 900	1 900 000
8. Mt 965 välillä Pelkosenniemi—Savukosken kunnan raja, Pelkosenniemi	20,30 1984—88	23 300	18 800	2 800 000
9. Vt 4 välillä Hyljelahti—Kaamanen, Inari	17,40 1985—87	24 300	15 100	8 000 000
10. Vt 5 välillä Särkikangas—Kemijärven keskusta, Kemijärvi	2,30 1985—88	25 000	14 000	9 000 000
11. Po Neilimö—Paatsjoki ja Paatsjoen silta, Inari	2,40 1985—87	6 500	3 100	3 400 000
12. Mt 930 ja 932 välillä Aavasaksa—Koivistonpää, Ylitornio	12,00 1985—88	14 600	7 900	3 000 000
13. Mt 970 välillä Keneskoski—Mantojärvi, Utsjoki	16,00 1986—88	14 500	6 000	8 000 000
14. Kt 79 Meltaus—Korinttee, Rovaniemen mlk	7,60 1986—88	13 600	3 000	6 400 000
15. Vt 4 välillä Vuojärvi—Lismanaavan tiehaara, Sodankylä	14,90 1986—88	19 800	5 800	8 600 000
16. Kt 78 Rovaniemen sisääntulotie ja Kemijoen silta, Rovaniemi	2,20 1986—89	74 500	7 700	23 000 000
17. Pt 19526 Raumo, Tornio	2,20 1986—88	14 200	2 500	7 900 000
18. Pt 19801 Kairalan silta, Pelkosenniemi	3,00 1986—88	8 500	1 900	4 800 000
19. Mt 970 välillä Kuktsjoki—Keneskoski, Utsjoki	19,50 1987—89	19 100	—	2 000 000
20. Vt 4 välillä Peurasuvanto—Lohijoki, Sodankylä	20,80 1987—89	18 800	—	4 500 000
21. Vt 21 välillä Pello-Orajärvi, Pello	11,60 1987—89	17 800	—	600 000
22. Polkutiet, Utsjoki, Muonio, Savukoski, Enontekiö, Inari, Kittilä		2 000	—	2 000 000
23. Pienehköt tietyt				12 000 000
— liikenneturvallisuustyöt	3 500 000			
— pienehköt siltatyöt	600 000			
— muut pienehköt tietyt	7 900 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—8 100 000
			Rahoitustarve	111 000 000

Käyttösuunnitelma:

14. Muut tie- ja siltatyöt

	Arvioidut kustannukset v. 1987 mk
1. Pienehköt tie- ja siltatyöt	9 000 000
2. Yleiseksi teiksi otettavien teiden kuntoonpano	10 000 000
	Rahoitustarve
	19 000 000

1. *Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri*

18. Mt 113 välillä Solvik—Siuntio

Nykyinen tie on 6—7 m leveä geometrialtaan ja kantavuudeltaan huono öljysoratie. Liikennemäärä on noin 800—1 000 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osin myös suuntauksen parantamisen sekä kestopäällystämisen. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

19. Vt 7 Loviisan ohikulkutie

Valtatie 7 katkeaa nykyisin yleisenä tienä Loviisan kohdalla. Läpikulkeva liikenne käyttää katuverkkoa, mistä seuraa pitkämatkaisen ja paikallisen liikenteen sekoittuminen sujuvuus- ja turvallisuusongelmineen. Liikennemäärä on noin 6 000 autoa/vrk. Hanke käsittää ohikulkutien rakentamisen keskustan pohjoispuolitse.

2. *Turun tie- ja vesirakennuspiiri*

13. Mt 247, 2484 Kiikka—Kiikoinen

Nykyinen tie on 6 m leveä mutkainen, mäkinen ja kantavuudeltaan heikko osittain sora- ja osittain öljysorapäällysteinen tie. Liikenne on nykyisin lähinnä paikallista ja sitä on noin 300—700 ajon./vrk. Hanke käsittää 8 m leveän öljysorapäällysteisen tien rakentamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on muodostaa Äetsän—Vammalan seudulta Poriin ja Pohjois-Satakuntaan suuntautuvia sekä muutakin pitkämatkaista liikennettä palveleva tiejakso.

19. Kt 42 välillä Rauma—Lappi

Nykyinen tie on pääosin 7,5—8,0 m leveä ja reunoistaan heikko kestopäällystetie. Liikennemäärä on 3 000—5 000 autoa/vrk, jonka lisäksi tiellä on paikoin kevyttä liikennettä. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen ja leventämisen sekä kevyen liikenteen järjestelyjä Uotilan taajaman kohdalla. Toimenpiteen tarkoituksena on liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

3. *Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri*

20. Mt 310 välillä Valkeakoski—Rekiälä

Nykyinen tie on 6 m leveä mutkainen ja kantavuudeltaan heikko soratie. Liikennemäärä on noin 600 autoa/vrk. Hanke käsittää tien

rakenteen ja suuntauksen parantamisen sekä päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteen tarkoituksena on parantaa tien liikennöitävyyttä sekä Valkeakosken yhteyksiä pohjoiseen.

21. Mt 301 välillä Lamminperä—Kurala ja mt 299 Narvan kohdalla

Nykyinen tie on 6 m leveä, mutkainen ja kantavuudeltaan heikko pääosin sorapäällysteinen tie. Liikennemäärä on 300—700 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja suuntauksen parantamisen sekä päällystämisen ja kevyen liikenteen järjestelyjä. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden ja taajamien liikenneturvallisuuden parantaminen.

22. Mt 337 välillä Kuru—Ruovesi ja mt 3382 välillä Murole—Karjula

Nykyinen tie on 5,5 m leveä mutkainen, mäkinen ja kantavuudeltaan heikko soratie. Liikennemäärä on noin 400 autoa/vrk. Hanke käsittää 8 m leveän maantien rakentamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen ja pitkämatkaista liikennettä palvelevan tieverkon tihentäminen.

23. Vt 12 välillä Soramäki—Lahti

Nykyinen tie on kaksikaistainen 10—12 metriä leveä tie, joka ruuhkautuu päivittäin. Liikennemäärä on noin 15 000 autoa/vrk. Hanke käsittää tien nelikaistaistuksen tie- ja katujärjestelyineen. Toimenpiteen tarkoituksena on tien turvallisuuden ja liikennevälityskyvyn parantaminen.

4. *Kymen tie- ja vesirakennuspiiri*

11. Mt 359 ja mt 364 Korian keskusta

Liikennemäärä on 2 000—4 000 autoa/vrk ja kevyen liikenteen määrä noin 1 000 henkilöä/vrk. Maantie 359 ylittää samassa tasossa Riihimäen—Kouvolan rautatien. Hanke käsittää rautatie-eritasoristeyksen rakentamisen sekä maanteiden järjestelyn rakennuskaavan mukaisella tavalla. Toimenpiteen tarkoituksena on liikenneturvallisuuden parantaminen.

5. *Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri*

15. Vt 5 välillä Vierumäki—Myllykylä

Nykyinen tie on pääasiassa 8 m leveä kestopäällystetie. Se on geometrialtaan ja liikennetur-

vallisuudeltaan huono ja sillä on nopeusrajoitus 80 km/h. Liikennemäärä on 6 000 autoa/vrk. Hanke käsittää moottoriliikennetien rakentamisen ja on välitön jatke jo käynnistyneelle hankkeelle Hämeen piirin raja—Vierumäki.

8. *Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri*

12. Vt 4 välillä Arvaja—Jämsä

Nykyinen tie on 7,5 m leveä, mutkainen ja mäkien kestopäällystetie, jolla on nopeusrajoitus 80 km/h. Liikennemäärä on noin 2 000 autoa/vrk. Hanke käsittää tien leventämisen ja suuntauksen parantamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

9. *Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri*

17. Vt 8 välillä Kirkkolehto—Piispanmäki

Valtatie 8 katkeaa nykyisin yleisenä tienä Kokkolan kohdalla. Läpikulkeva liikenne käyttää tähän tarkoitukseen huonosti soveltuvaa katuverkkoa, jolla liikennemäärä on yli 10 000 autoa/vrk. Hanke käsittää ohikulkutien rakentamisen Kokkolan keskustan eteläpuolitse. Toimenpiteen tarkoituksena on sekä paikallisen että läpikulkevan liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen sekä liikenteen ympäristöhaittojen vähentäminen.

18. Mt 700 ja 7013 välillä Ilmajoki—Halkosaari

Nykyinen tie on pääosin 6 m leveä mutkainen ja kantavuudeltaan heikko soratie, jonka liikennemäärä on 300—600 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen ja päällystämisen öljysoralla sekä kevyen liikenteen väylän Ilmajoen taajamassa. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennekelpoisuuden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

19. Mt 672 välillä Kulma—Peräseinäjoki

Nykyinen tie on 7 m leveä kantavuudeltaan heikko öljysoratie, jonka liikennemäärä on noin 700 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osittain myös suuntauksen parantamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on parantaa tien liikennöitävyyttä sekä vähentää läpikulkuliikennettä Peräseinäjoen keskustassa.

10. *Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri*

10. Mt 740 välillä Känäkangas—Toholampi

Nykyinen tie on 6 m leveä mutkainen ja kantavuudeltaan heikko öljysoratie, jonka liikennemäärä on noin 600 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osittain myös suuntauksen parantamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on liikennöitävyyden parantaminen.

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Edellä esitetty käyttösuunnitelma on laadittu ottamalla huomioon myös momenttien 25.50.77, 34.50.77 ja 31.24.78 määrärahojen arvioitu käytö eri hankkeilla.

Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin alueella työllistetään 80 vankia työsiirtolakohteissa, joita rahoitetaan käyttösuunnitelmassa ehdotetun lisäksi momentilta 25.50.77.

Käyttösuunnitelmassa on käytetty seuraavia lyhennyksiä:

Vt, vt	=	valtatie
Kt, kt	=	kantatie
Mt, mt	=	maantie
Pt, pt	=	paikallistie
Po, po	=	polkutie
mlk	=	maalaiskunta
kk	=	kirkonkylä

Hankkeiden pituutta kuvaavissa luvuissa on ensin mainittu kohteena olevan tien pituus ja sen jälkeen työhön liittyvien muiden tietöiden pituus.

Hankkeiden kestoajaksi on ilmoitettu työn aloittamis- ja valmistumisvuosi. Totuttamista vasta riippuen tie voidaan avata liikenteelle valmistumisvuotta aikaisemmin.

Hankkeen kustannusarvio ja jo budjetoidut kustannukset on esitetty reaaliarvoisena vuoden 1987 arvioidussa kustannustasossa. Mikäli hankkeen kustannuksiin osallistuu kunta tai muu ulkopuolinen yhteisö, sisältyy kustannusarvioon myös tämä, momentilta 31.24.78 rahoitettava osuus.

Kohtaan ”Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät” sisältyvät ulkopuolisten sitoumusosuudet, laskennalliset eläkkeet ja pääomakustannukset sekä hankkeilla työskentelevien virkapalkat.

14. *Muut tie- ja siltatyöt*1. *Pienehköt tie- ja siltatyöt*

Määrärahaa käytetään poikkeuksellisten tulvien, sateiden tai muiden luonnonkatastrofien sekä liikenteen aiheuttamien tai liikennettä vaarantavien vaurioiden korjaamiseen.

Tienrakennustekniikan ja teiden rakenteiden kehittämiseksi kokeillaan erilaisia päällyste-, päällysrakenne-, silta- ym. rakenteita. Kokeilut ja kehittäminen rahoitetaan osittain tai kokonaan tästä määrärahasta.

Määrärahalla tehdään myös yleisten teiden liikennekelpoisuutta parantavia töitä kuten siltojen, lauttalaitureiden ja -telakoiden sekä rumpujen parannustöitä sekä vilkkaimmin liikennöityjen teiden pienehköjä parantamis- ja päällystämistöitä. Edelleen viimeistellään valmistumisvaiheessa olevia tie- ja siltatöitä sekä tehdään uusien kohteiden alustavia töitä ja kunnostetaan myös yleisinä teinä lakkautettavien teiden siltoja. Määrärahoista maksetaan myös poikkeusajan toimintaan varautumisesta aiheutuvia kuluja.

2. *Yleisiksi teiksi otettavien teiden kuntoonpano*

Tielain mukaisessa järjestyksessä yleisiksi teiksi otettavilla teillä on luovuttajan tekemien kuntoonpanotöiden lisäksi valtion tehtävä kuntoonpanotöitä, kuten heikkojen siltojen parantamisia, liikenneturvallisuutta parantavia tieoikaisuja sekä ajoradan kantavuuden ja leveyden lisäämisiä. Edellämainittuja töitä ei voida kokonaisuudessaan vaatia tien luovuttajan velvollisuudeksi.

15. *Tutkimus ja suunnittelu.* Alamomentille ehdotetaan 211 500 000 mk teiden ja siltojen, tie- ja rakennussuunnittelua varten. Lisäksi määrärahaa käytetään esisuunnitelmien laatimiseen, tieverkkosuunnittelun, tienpidon suunnittelun ja ohjelmoinnin sekä tienpitoa palvelevan tutkimus- ja kehittämistoiminnan kuluihin sekä tutkimus- ja suunnittelutoiminnassa tarvittavien arvoltaan vähäisten erikoislaitteistojen hankintaan. Lisäksi määrärahaa käytetään pohjoismaiden yhteisesti sopimien hankkeiden suunnitteluun siten, että ne voidaan toteuttaa aikataulun mukaisesti.

1987 esitys	1 664 000 000
1986 menoarvio	1 520 000 000
1986 lisämenoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	1 297 000 000

78. *Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 72 000 000 mk. Kuntien tai muiden ulkopuolisten osallistuessa rakennushankkeiden rahoitukseen katetaan näiden osuudet tältä momentilta. Ulkopuolisilta perittävät sitoumusosuudet tuloutetaan momentille 12.31.25. Lisäksi momentilta rahoitetaan maksullisena palvelutoimintana liikenneonnettomuksien teiden rakenteille aiheuttamat vauriot, yksityistieliittymien parantamiset, valtionapua saavien yksityisteiden auraukset, eräille valtion laitoksille ja muille ulkopuolisille tehtävät tien- ja vesitienpidon pienehköt rakennus- ja kunnossapitotyöt. Lisäksi määrärahasta käytetään enintään 800 000 mk maksullisena palvelutoimintana julkisten palvelujen viennin rahoittamiseen edellyttäen, että kaikki toiminnasta valtiolle aiheutuvat kulut saadaan tuloilla katetuiksi. Maksullisista töistä perittävät korvaukset määritetään valtion maksuperustelakia soveltaen ja tuloutetaan momentille 12.31.26.

Käyttösuunnitelma:	mk
Menot maksullisesta palvelutoiminnasta ...	14 000 000
Ulkopuolisten sitoumusosuudet maantie- ja paikallistietöiden kustannuksista	58 000 000
Yhteensä	72 000 000
1987 esitys	72 000 000
1986 menoarvio	60 000 000
1986 lisämenoarvio	12 000 000
1985 tilinpäätös	52 129 185

88. *Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 113 000 000 mk käytettäväksi maa-alueiden hankintaan, tielain mukaisiin korvauksiin ja maanmittausmaksuihin (L maanmittausmaksusta 475/85) sekä lunastustoiminnasta aiheutuviin välittömiin menoihin. Määrärahaa käytetään myös erityisistä syistä tietä varten tarvittavien alueiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen yleisistä teistä annetun lain mukaisen tiesuunnitelman vahvistamista.

1987 esitys	113 000 000
1986 menoarvio	105 000 000
1985 tilinpäätös	106 011 966

27. Vesitiet

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 153 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 1 251 400 mk. Momentin

määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä ja 36 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista ja 35 tilapäistä pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 765 100	10 022 900	+ 1	96
Tilapäisten palkkiot	+ 143 200	3 149 100	— 1	4
Työsuhdepalkat	+ 218 300	3 129 200	—	36
Muut palkat ja palkkiot	+ 27 600	640 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 97 200	1 254 100	—	—
Yhteensä	+ 1 251 400	18 196 000	—	136

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen kanavaluotsin toimi (A 16). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 79 200 mk ylimääräistytyn toimen palkkiona.

1987 esitys	18 196 000
1986 menoarvio	16 944 600
1985 tilinpäätös	16 223 549

09. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 580 000 mk. Lisäys 23 600 mk aiheutuu kustannusten noususta ja palvelussuhteen ehtojen tarkistuksista. Määräraha käytetään hoitokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioihin, viiden toimihenkilön palkkaukseen, matkakorvauksiin sekä kulutus- ja edustusmenoihin.

1987 esitys	580 000
1986 menoarvio	556 400
1985 tilinpäätös	560 737

14. Käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu kunnossapitotarpeen kasvusta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa käytetään vesiteiden käyttötoiminnan menoihin

sekä väylän, kanava- ja satamarakenteiden, laitteiden, rakennusten ja alueiden kunnossapidon toistuvaistöihin ja pienehköihin kunnostuksiin, valtion vastattavien vahinkojen korvauksiin, metsätöihin, työkohteiden valvonnasta ja tarkastuksesta aiheutuviin kuluihin, työsuhteisen käyttö- ja kunnossapitohenkilöstön palkkauksiin, matkakorvauksiin ja koulutukseen, kunnossapidossa käytettävien koneiden ja kuljetuskaluston käyttöön ja kunnossapitoon, kaluston pienten lisälaitteiden hankintaan ja siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankintaan, ylläpitoon ja varustamiseen sekä työkohteiden kopiokoneiden käyttömenoihin.

Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 85 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

	mk
Käyttösuunnitelma:	
Saimaan kanavan käyttö ja kunnossapito ...	13 200 000
Muiden vesiteiden käyttö ja kunnossapito ..	7 000 000
Yhteensä	20 200 000

1987 esitys	20 200 000
1986 menoarvio	19 700 000
1985 tilinpäätös	18 700 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 68 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu kertamenosta Suomen kanavien historian kirjoittamista varten ja 38 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Saimaan kanavan hallinnosta

aiheutuviin kulutusmenoihin, toimistoautomaatio-, kopiokone- ja muiden toimistolaitteiden vuokriin ja muihin käyttömenoihin, ohjelmistomaksuihin, väestönsuojelutarvikkeiden hankintaan, liikenteen edistämiseen, veden laadun tarkkailuun sekä myös muiden vesiteiden henkilöstön virkapukuavustuksiin. Kanavien historian kirjoittamiseen käytetään yhteensä enintään 80 000 mk.

1987 esitys.....	3 468 000
1986 menoarvio.....	3 400 000
1985 tilinpäätös.....	3 133 836

31. *Veneilysatamien rakentamisen valtionapu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna veneretkeilyä palvelevien satamien rakentamiseen ja kunnostamiseen. Kotisatamien rakentamiseen ei myönnetä valtion tukea, vaan niiden rakentamisesta vastaavat kunnat ja veneilyalan järjestöt.

1987 esitys.....	1 300 000
1986 menoarvio.....	1 300 000
1985 tilinpäätös.....	1 300 000

40. *Keskuskalasetamien rakentamisen valtionapu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk käytettäväksi harkinnanvaraisena valtionavustuksena kunnille ja kalanjalostusalan yrityksille keskuskalasetamien rakentamiseen. Lisäys on 50 000 mk.

1987 esitys.....	1 000 000
1986 menoarvio.....	950 000
1985 tilinpäätös.....	950 000

42. *Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain nojalla tie- ja vesirakennushallituksen päätöksen mukaan luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten kauppa- ja teollisuussatamien rakentamiseen aikaisempina vuosina myöntämistä sekä vuonna 1987 myönnettäväksi ehdotettavista, enintään 15 000 000 markkaan nousevista lainoista. Lisäys on 100 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 1/4 prosentin koron ero-

tusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 1/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1987 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 1/4 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys.....	1 400 000
1986 menoarvio.....	1 300 000
1985 tilinpäätös.....	1 128 971

43. *Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 800 000 mk tie- ja vesirakennushallituksen päätöksen mukaan luottolaitoksille suoritettavia korkohyvityksiä varten. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten vuosille 1983—86 myöntämistä yhteensä enintään 66 000 000 markkaan nousevista lainoista. Lainat myönnetään valtakunnallisen hiilihuollon kannalta tärkeän Porin Tahkoluodon syväsataman rakentamiseen.

Korkohyvitystä maksetaan neljän ensimmäisen lainavuoden aikana 3 1/2 prosenttiyksikön ja 5—8 lainavuosien aikana 1 1/4 prosenttiyksikön suuruisena.

1987 esitys.....	1 800 000
1986 menoarvio.....	1 800 000
1985 tilinpäätös.....	1 104 622

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 200 000 mk, josta 3 200 000 mk aiheutuu neljän Kone-Jyrä Oy:n valmistaman nopean yhteysveneen hankkimisesta ja muutostöistä. Momentin määrärahasta ehdotetaan 2 000 000 mk käytettäväksi vesitiekaluston hankintaan ja peruskorjauksiin.

Vientitakuulaitoksen Kone-Jyrä Oy:ltä olevien saatavien vähentämiseksi ja Kone-Jyrä Oy:n toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan, että tie- ja vesirakennushallitus oikeutettaisiin hankkimaan neljä yhtiön Irakiin tarkoitettua venettä 500 000 markan kappalehinnalla ja suorittamaan kutakin hankittavaa venettä kohden 300 000

markan muutostyöt. Veneet on tarkoitettu sijoittaa nopeiksi yhteys- ja henkilökuljetusveneiksi.

1987 esitys	5 200 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	2 500 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 700 000 mk rakennusten pienehköjä perusparannuksia, laajennuksia, varastojen ja huoltorakennusten rakennustöitä sekä suunnittelua varten.

1987 esitys	1 700 000
1986 menoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	599 979

77. Vesitietyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 285 000 mk vesiteiden rakentamiseen, peruskorjauksiin sekä tutkimus- ja suunnittelutöihin.

Momentilta maksetaan työmäärärahalla palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön palkat, rakennus- ja suunnitteluhankkeiden aiheuttamat matkat, hankkeiden tarkastuksesta ja valvonnasta aiheutuvat kulut, suunnittelu- ja rakennushankkeiden henkilöstön koulutus, arvoltaan vähäisen työmaiden kaluston hankinta sekä kolmannelle henkilölle aiheutuneen vahingon korvaus, josta työn teettäjä on vastuussa ja lisäksi vesiteiden tekemisen osuus keskitettyjen palvelujen kustannuksista ja niihin kuuluvien kiinteistöjen ylläpidosta, työmaiden siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta, ylläpito ja varustaminen sekä työmaiden pienehköt keskitetyt hankinnat, työmaiden toimisto-automaation ja kopiokoneiden käyttömenot, palkkiot ja luottamusmiestoiminnan kulut. Momentin määrärahalla palkataan noin 180 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

Käyttösuunnitelma:

Nimetyt vesitietyöt	Kesto-aika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
1. Suomenlahden nippuhinausväylän parantaminen; Vehkalahti ym.	1978—88	7 480 4 130	260 000
2. Keihässalmen yhteys- ja kalasataman rakentaminen; Pyhtää	1986—87	630 410	220 000
3. Storörenin ja Söderkullalandetin yhteysliikennelaiturin rakentaminen; Sipoo	1986—87	700 490	210 000
4. Pirttisaaren laiturin rakentaminen; Porvoo mlk	1987	520	520 000
5. Kirkonmaan länsilaiturin rakentaminen; Kotka	1987	460	460 000
6. Inkoon kalasataman laajentaminen; Inkoo	1987	430	430 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—170 000
		Rahoitustarve	1 930 000

Turun tie- ja vesirakennuspiiri

7. Paraisten yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Parainen, Nauvo	1986—90	2 795 1 240	1 185 000
8. Velkuan yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Velkua, Rymättylä ym.	1974—87	4 170 2 711	1 005 000

9. Reposaaren keskuskalasadataman parantaminen; Pori ..	1987—88	3 075	800 000
10. Teersalon keskuskalasadataman parantaminen; Velkua ..	1987	495	495 000
11. Saaristomeren nippuhinausväylän parantaminen; Uusikaupunki, Pyhäranta, Taivassalo ym.	1982—88	3 110	515 000
		2 312	
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—150 000
		Rahoitustarve	3 850 000

Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri

12. Muroleen kanavan kunnostaminen; Ruovesi	1986—88	7 100	450 000
		550	
13. Virtain—Tampereen reitin laitureiden parantaminen; Kuru ym.	1987—90	1 670	400 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—70 000
		Rahoitustarve	780 000

Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri

14. Haponlahden—Orivirran väylän parantaminen; Savonlinna ym.	1983—88	3 000	700 000
		1 700	
15. Uuden Valamon laivalaiturin rakentaminen; Heinävesi	1986—87	450	250 000
		200	
16. Anttolan kk:n laivalaitureiden rakentaminen; Anttola	1986—87	500	150 000
		350	
17. Puulaveden yhteysliikennelaitureiden rakentaminen; Hirvensalmi	1983—87	1 770	190 000
		1 580	
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—
		Rahoitustarve	1 290 000

Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri

18. Puhoksen syväväylän rakentaminen; Kitee	1982—87	26 360	875 000
		25 485	
19. Paukkajan—Häihän väylän parantaminen; Eno	1987—89	5 500	1 100 000
20. Saimaan syväväyliä parantaminen; Rääkkylä ym.	1987—90	3 000	320 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—325 000
		Rahoitustarve	1 970 000

Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri

21. Liikennekauden jatkamiseksi tehtävät työt; Varkaus ym	1985—87	1 000 380	450 000
22. Neiturin sulkukanavan peruskorjaus; Konnevesi	1986—87	800 400	400 000
23. Konnuksen laiturin rakentaminen; Leppävirta	1987	500 —	500 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—200 000
		Rahoitustarve	1 150 000

Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri

24. Karisalmen kalasataman rakentaminen ja laivalaiturin laajentaminen; Asikkala	1987	580	580 000
25. Keurusselän laivalaiturin rakentaminen; Keuruu	1987	315 —	315 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—
		Rahoitustarve	895 000

Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri

26. Merenkurkun ja Selkämeren nippuhinausväylän parantaminen; Mustasaari, Maalahti, Uusikaarlepyy ...	1980—91	7 000 4 290	620 000
27. Luodon kalasataman ja väylän rakentaminen; Luoto ..	1986—87	1 930 820	1 110 000
28. Strömmingsbådan suojasataman ja tuloväylän rakentaminen; Maalahti	1987	820 —	820 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—40 000
		Rahoitustarve	2 510 000

Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri

29. Merenkurkun ja Selkämeren nippuhinausväylän parantaminen; Poroluodon suojavaikan väylä; Kälviä ..	1987—89	440	80 000
30. Ohtakarın kalasataman parantaminen; Lohtaja	1987—88	900	100 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—
		Rahoitustarve	180 000

Oulun tie- ja vesirakennuspiiri

31. Siikajoen väylän syventäminen; Siikajoki	1985—87	1 330 830	200 000
32. Inarinjärven väylien merkinnän parantaminen; Inari ..	1986—87	2 900 260	320 000
33. Sarven suojasataman rakentaminen; Kemi	1986—87	810 410	400 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—40 000
		Rahoitustarve	880 000

Saimaan kanava

34. Liikennekauden jatkamiseksi tehtäviin töihin ja sulkujen sulanapitolaitteisiin; Lappeenranta, Joutseno, Nuijamaa, vuokra-alue	1981—89	6 150 4 750	500 000
35. Sulkujen ja avattavien siltojen kaukokäyttö- ja valvontalaitteiden parantaminen; Lappeenranta	1985—90	2 500 700	450 000
36. Mustolan sataman kääntöaltaan laajentaminen; Lappeenranta	1987—88	1 300	400 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät		—	—
		Rahoitustarve	1 350 000
Nimetyt vesitietyöt, rahoitustarve yhteensä			16 785 000

Muut vesitietyöt

37. Vesiliikenteen turvalaitteet			2 500 000
38. Pienehköt vesitietyöt			1 500 000
39. Tutkimus- ja suunnittelutyöt			1 500 000
Muut vesitietyöt, rahoitustarve yhteensä			5 500 000
		Rahoitustarve	22 285 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Nimetyt vesitietyöt

9. Reposaaren keskuskalasataman parantaminen; Pori

Reposaaren keskuskalasatama on rakennettu vuosina 1968—72 Porin kaupungin toimesta valtion avustuksella. Satamassa on 55 m pitkä pistolaituri ja noin 70 m rantalaituria. Satama on jalostussatamaluokkainen ja Selkämeren alueen tärkein kalasatama.

Nykyinen kalansaaliin määrä on noin 2,5 milj. kg ja arvo noin 10 milj. mk vuodessa. Satama on tärkeä koko Pohjanlahden alueen troolareiden talvisatama. Satamaa käyttää samanaikaisesti yli 20 troolaria ja muita kalastusaluksia. Talvella satama on ahdas, sitä käyttää jopa 40—50 kalastusalusta.

Satamaan on alunperin suunniteltu toinen pistolaituri. Hankkeeseen sisältyy noin 120 m uutta laituria sekä myös aallonmurtajana toimivaa laiturin taustakenttää. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 3 880 000 mk, josta valtion osuus on 3,0 milj. mk.

19. Paukkajan—Häihän väylän parantaminen; Eno

Pielisjoki on edelleen merkittävä uittoväylä, vuosina 1975—1985 ovat vuotuiset uittomäärät vaihdelleet Paukkaja—Häihä väyläosalla 1,1—1,4 milj. m³. Hankkeella on tarkoitus parantaa uittoa Pielisen ja Kaltimon sulun välillä. Väylän parannustyön jälkeen suurin osa Pielisen lautoista voidaan hinata hajoittamalla noin 20 km pitemmälle Niskaveteen. Kuljetustaloudellisessa tarkastelussa on väylän parantamisesta syntyvän vuosisäästön suuruudeksi saatu 397 000 mk, joka antaa investoinneille 6 % sisäisen koron.

Väylän parannus pienentää lisäksi putoushäviötä Kaltimon voimalaitoksen ja Pielisen välillä. Tästä on laskettu aiheutuvan 840 000 kwh energianlisäys Kaltimon voimalaitoksella.

20. Saimaan syväväylien parantaminen; Rääkkylä ym.

Saimaan kanavan rakentamisen aikana merkittiin Saimaan syväväylät pienin puurakenteisin linjatauluihin. Yli 20 vuotta vanhat taulut ovat pahasti lahonneet, eivätkä ne enää kooltaan eikä heijastavuudeltaan vastaa merenkulun turvalaitteille asetettavia normeja. Linjataulut on nyttemmin saatu uusituiksi Mikkelin tie- ja vesirakennuspiirin alueella ja työt etenevät Pohjois-Karja-

lan piiriin puolelle, jolla sijaitsevat tärkeät Joensuu ja Puhoksen syväsatamat.

1987 esitys.....	22 285 000
1986 menoarvio.....	27 870 000
1985 tilinpäätös.....	33 200 000

88. *Vesitiealueiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk käytettäväksi vesiteiden rakentamista varten tarpeellisten

maa- ja vesialueiden hankkimiseen sekä vesilain mukaisiin korvauksiin.

1987 esitys.....	300 000
1986 menoarvio.....	360 000
1986 lisämenoarvio.....	150 000
1985 tilinpäätös.....	349 999

40. Autorekisterikeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 220 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 2 358 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, määrärahan oikaisun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin 1 500 000 mk ja työsuhdepalkkoihin 200 000 mk sekä 100 000

mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen ja 30 000 mk muiden palkkojen ja palkkioiden lisääntymisen johdosta. Momentin lisäys on 11 378 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kahdeksan tilapäistä ja 70 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista ja 11 työsopimussuhteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 9 447 500	78 417 200	+ 28	919
Tilapäisten palkkiot	+ 268 800	502 700	+ 4	8
Työsuhdepalkat	+ 325 000	4 393 200	— 4	70
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 166 700	1 056 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 204 400	4 080 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 965 600	6 545 800	—	—
Yhteensä	+ 11 378 000	94 996 000	+ 28	997

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä yhden siirto momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Työmäärän ja liikenneturvallisuustehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 ylitarkastaja	A 23
1 esittelijä	A 21
1 toimistosihiteeri	A 9

Katsastustoimipaikat

2 apulaiskatsastusmiestä	A 18
14 katsastusteknikkoa	A 15
1 toimistovirkailija	A 5
4 toimistovirkailijaa	A 4

Katsastavan henkilöstön aseman yhdenmukais-
tamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustetta-
vaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset
toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan: Autorekisterikeskus	
1 apulaiskatsastusmies	A 17

Katsastustoimipaikat	
4 katsastusmiestä	A 21
Lakkautetaan:	
Autorekisterikeskus	
1 katsastusteknikko	A 16
Katsastustoimipaikat	
3 apulaiskatsastusmiestä	A 19
1 apulaiskatsastusmies	A 18

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 249 600 mk neljän toimistovirkailijan (A 3) palkkaamiseksi keskustuomipaikkaan.

Työsopimussuhteisten henkilöiden aseman vaikiinnuttamiseksi ehdotetaan katsastustoimipaikoille 1.3.1987 lukien perustettavaksi neljä ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää työsuhdepalkoista 188 200 mk neljän toimistovirkailijan palkkoina.

Autorekisterikeskuksen rekisteritoimintojen kehittämissuhteiden varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 112 500 mk systeemin suunnittelijan palkkaamiseksi.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 77 000 mk yhden kokopäiväisen ja viiden osa-aikaisen siivoajan palkkoina.

1987 esitys	94 996 000
1986 menoarvio	83 618 000
1985 tilinpäätös	77 638 187

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 240 000 mk, mistä 1 229 200 mk aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja 10 800 mk kertamenosta katsastus-

asemien avajaisia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 28 000 mk, lisäys on 1 212 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kilpien hankintaan, tietokone- ja muiden toimistolaitteiden vuokraamiseen sekä ulkopuolisten kouluttajien palkkioiden maksamiseen.

1987 esitys	29 453 000
1986 menoarvio	28 241 000
1985 tilinpäätös	22 877 735

70. Kalusto- ja laitebankinnot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 500 000 mk katsastus- ja rekisteritoiminnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista, kalusteiden ja konterolaitteiden uusimista ja täydentämistä sekä automaattisten tietojenkäsittelylaitteiden hankkimista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Rekisteritoimintojen kehittämiseen liittyvät laitehankinnat	4 500 000
Muu kalusto ja laitteet	2 000 000
Yhteensä	6 500 000

1987 esitys	6 500 000
1986 menoarvio	4 250 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

74. Katsastusasemien rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 300 000 mk. Kustannusarvioihin sisältyvät myös kiinteän laitteiston, pakokaasunpoistolaitteiden, pysäköintialueiden sekä koeajoratojen aiheuttamat kustannukset.

Käyttösuunnitelma:

Katsastusasema	Hyötöpinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Lieksa	360	4 500 000	12 500	1 300 000	3 200 000
2. Lohja	586	6 900 000	11 774	2 150 000	3 000 000
3. Porvoo	619	6 900 000	11 147	5 950 000	950 000
4. Nokia	615	7 000 000	11 382	100 000	5 000 000
5. Varkaus	346	4 500 000	13 005	100 000	3 000 000
6. Pieksämäki	346	4 500 000	13 005	100 000	3 000 000
7. Hyvinkää	619	6 900 000	11 147	6 000 000	900 000
8. Peruskorjaukset ja rakennussuunnittelu					1 250 000
				Yhteensä	20 300 000

Käyttösuunnitelman kohdan 8 määräraha on tarkoitus käyttää enintään 200 000 mk uuden nykyistä pienintä tyyppiasemaa taloudellisemman katsastusasematyypin kehittämiseen.

Kohdan 8 määräraha on lisäksi tarkoitus käyttää 900 000 mk Helsingin katsastusaseman peruskorjauksiin, joihin sisältyy myös 247 m² uutta tilaa sekä kylmä dynamometrikatos. Hank-

keeseen, jonka kustannusarvio on 3 milj. mk, on varattu vuoden 1986 menoarviossa tällä momentilla käyttösuunnitelman kohdassa 7 myönnetty 1,5 milj. markan määräraha.

1987 esitys.....	20 300 000
1986 menoarvio.....	20 000 000
1986 lisämenoarvio	400 000
1985 tilinpäätös.....	19 000 000

47. Ilmailuhallinto

Ilmailuhallinnon organisaatiota ehdotetaan 1.3.1987 lukien muutettavaksi. Sen tavoitteena on parantaa lennonvarmennusalan suunnittelua ja kehittämistä sekä tehostaa ilmailuhallituksen kenttäosaston toimintoja päätöksenteossa. Organisaatiomuutos toteutetaan siten, että nykyisestä kenttäosastosta erotetaan lennonjohtotoimisto ja viesti- ja sähkötoimisto uudeksi lennonvarmistusosastoksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 400 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 492 400

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, määrärahan oikaisun johdosta 2 500 000 mk perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin sekä 400 000 mk katsastajien ja tarkastuslentäjien palkkioina muihin palkkoihin ja palkkioihin. Momentin lisäys on 11 796 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 23 tilapäistä ja 362 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 7 722 700	69 661 000	+ 4	578
Tilapäisten palkkiot	+ 54 700	1 058 600	—	23
Työsuhdepalkat	+ 2 566 400	37 284 400	—	362
Muut palkat ja palkkiot	+ 411 500	667 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 040 700	8 041 700	—	—
Yhteensä	+ 11 796 000	116 713 000	+ 4	963

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen osastopäällikön virka (S 27) ja ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 16).

Lentoliikenteen kasvun johdosta ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä lennonjohtajan tointa (A 14).

Toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen lentoaseman päällikön toimi (A 20). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen kuivatusteknikon toimi (A 16).

1987 esitys	116 713 000
1986 menoarvio	104 917 000
1985 tilinpäätös	100 357 107

14. Kunnossapito- ja käyttömenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 000 mk, mistä 6 200 000 mk aiheutuu lentoasemien liikennealueiden uudelleenpäällystystarpeen ja muun korjaustarpeen kasvusta ja 5 800 000 mk kustannusten noususta sekä muusta toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lentoasemien kunnossapitoon ja käyt-

töön, rakennusten, rakenteiden ja laitteiden korjauksiin, ilmailuviestitoiminnan huoltoon ja käyttöön sekä ilmailutiedotustoiminnasta aiheutuviin menoihin.

Lentoasemien kunnossapitoon ja käyttöön kuuluvat lentoasemien ylläpidon kannalta välttämättömät toimenpiteet kuten lumenpoisto ja liukkaudentorjunta, liikennealueiden, päällysteiden ja rakenteiden sekä valaistus- ja sähköjohdusjärjestelmien kunnossapito, kiinteistöhoito ja yhdyskuntatekninen huolto, koneiden ja ajoneuvojen huolto ja korjaus sekä etsintä-, palo- ja pelastustoiminta ja turvatarkastukset.

Ilmailuviestitoiminnan huoltoon ja käyttöön kuuluu lennonvarmistus- ja viestilaitteiden kuten lentosuunnistus-, laskeutumis-, tutka-, tele- ja mittauslentoalaitteiden, radiopuhelinkaluston, kaukokirjoitin- ja puhelinverkoston ja turvatarkastuslaitteiden huolto ja käyttö.

Rakennusten, rakenteiden ja laitteiden korjauksiin kuuluvat lentoasemien liikennealueiden uudelleenpäällystys- ja lietepestäytöet, rakennusten ja niiden laitteiden, maanrakenteiden, kunnallisteknisten järjestelmien sekä sähkö- ja lennonvarmistusjärjestelmien normaalia ylläpito- ja korjausta laajemmat uusimis- ja korjaustyöt.

Momentilta rahoitetaan myös edellä mainittujen osatoimintojen yhteiskustannukset kuten polttoaineiden ja sähköenergian hankintamenot, posti- ja telemaksut, työkonien ja ajoneuvojen tehokkaan ja monipuolisen käytön edellyttämät lisälaitteet sekä enintään 525 henkilötyövuotta vastaavan lentoasemien ja lennonvarmistusverkoston työsuhteisen henkilöstön palkkaukset, matkakorvaukset sekä terveydenhoidosta ja koulutuksesta aiheutuvat menot.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lentoasemien kunnossapito- ja käyttömenojen palkat	37 300 000
Lentoasemien muut kunnossapito- ja käyttömenot	51 000 000
Ilmailuviestitoiminnan palkat	5 700 000
Ilmailuviestitoiminnan huolto- ja muut käyttömenot	10 500 000
Korjaukset	12 500 000
Yhteensä	117 000 000

1987 esitys	117 000 000
1986 menoarvio	105 000 000
1985 tilinpäätös	101 400 000

21. Ilmailuhallinnon toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 000 000 mk, josta pääosa saadaan käyttäen Helsinki-Vantaan lento-

asemalla toimiville yrityksille myytävän lämmön ostamiseen ja tuotantokustannuksiin ja loput eri lentoasemien toimesta ilmailuhallinnon ulkopuolisille suoritettavien pienehköjen töiden kustannuksiin. Lisäksi momentin määräraha saadaan käyttää enintään 300 000 mk julkisten palvelujen vientiin liittyvien suunnittelu- ja konsulttipalvelujen aiheuttamiin menoihin. Lisäys on 1 500 000 mk.

Töiden kaikkia kustannuksia vastaavat tulot 11 000 000 mk on merkitty alamomentille 12.31.47.3.

1987 esitys	9 000 000
1986 menoarvio	7 500 000
1985 tilinpäätös	7 499 560

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 568 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan muutoksesta sekä 220 000 markan kertamenoista lennonjohtohenkilöstön koulutusta varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 468 000 mk. Momentin määräraha on 600 000 mk tarkoitus käyttää lennonjohtohenkilöstön koulutukseen.

1987 esitys	9 628 000
1986 menoarvio	9 160 000
1985 tilinpäätös	8 544 901

41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Momentille ehdotetaan 4 000 000 mk lähinnä Ilmajoen, Mikkelin ja Ylivieskan lentopaikkojen rakenteiden ja laitteiden parantamiseen sekä kenttien ylläpidon avustamiseen ja näiden lentopaikkojen rakentamiseen otettujen lainojen johdosta aiheutuviin kustannuksiin. Ylläpidon avustamisen edellytyksenä on säännöllisen reittiliikenteen harjoittaminen. Momentilta maksetaan lisäksi avustuksia pienehköjen lentopaikkojen rakennusinvestointeihin. Määrärahaa voidaan käyttää myös lentopaikkojen suunnittelukustannusten avustamiseen. Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 200 000 markan määräraha sisältyy momentin määrärahaan. Vähennys on 800 000 mk.

1987 esitys	4 000 000
1986 menoarvio	4 800 000
1985 tilinpäätös	3 862 337

50. *Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, mikä aiheutuu erämaa-alueille tapahtuvan liikenteen kasvusta sekä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 95 000 mk siirtoma momentille 32.10.40, on vähennys 75 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Ilmailuliitto ry:n toiminnan tukemiseen sekä erämaa-alueiden asukkaille tärkeiden liikenneyhteyksien ylläpitoon vaikeissa olosuhteissa.

1987 esitys	675 000
1986 menoarvio	750 000
1985 tilinpäätös	697 686

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 36 000 000 mk lento liikenteen johdosta tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista, toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden täydentämistä sekä automaattisten tietojenkäsittelylaitteistojen hankkimista varten.

Vuoden 1987 tilausvaluudesta	
Aikaisempien vuosien tilausvaluuksista	
Yhteensä	

1987 esitys	36 000 000
1986 menoarvio	33 500 000
1985 tilinpäätös	34 000 000

Momentilta maksetaan myös lennonvarmennuslaitteistoihin kuuluvan viesti- ja sähkökaluston hankintoihin välittömästi liittyvät henkilöstön koulutus- ja matkakustannukset.

Käyttösuunnitelma:		mk
Kunnossapito- ja käyttökaluston hankinnat		11 000 000
Viesti- ja sähkötoiminnan hankinnat		23 000 000
Toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden hankinnat		1 200 000
Atk-laitteiden ja ohjelmistojen hankinnat ..		800 000
Yhteensä		36 000 000

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyyppien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan, että ilmailuhallitus saisi tilata vuoden 1987 aikana lennonvarmistuslaitteita yhteensä 10 000 000 markan arvosta. Kassamenoja tästä sekä aikaisempien vuosien tilausvaluuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1987 Mmk	1988 Mmk	Yht. Mmk
	—	10,00	10,00
	20,55	0,45	21,00
Yhteensä	20,55	10,45	31,00

74. *Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 18 410 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsinki-Vantaan lentoaseman matkustaja-ase- marakennuksen muutos- ja korjaus		3 700 000		1 500 000	2 200 000
2. Jyväskylän lentoaseman matkustaja-ase- marakennuksen laajentaminen		14 300 000		1 820 000	12 000 000
— uudisrakennusosa	1 277	12 700 000	9 945		
— muutostyöt nykyisissä tiloissa	550	1 600 000	2 909		
3. Jyväskylän lentoaseman lennonvarmistusraken- nus	390	4 800 000	10 769	—	500 000
4. Joensuun lentoaseman asema- ja lennonvarmis- tusrakennuksen laajentaminen		4 000 000		1 290 000	2 710 000
— uudisrakennusosa	320	2 800 000	8 750		
— muutostyöt nykyisissä tiloissa	420	1 200 000	2 857		

5. Pienehköt rakennustyöt	500 000
6. Rakennussuunnittelu ja tutkimukset	500 000
	Yhteensä 18 410 000

1987 esitys	18 410 000
1986 menoarvio	6 480 000
1986 lisämenoarvio	3 600 000
1985 tilinpäätös	4 500 000

77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 300 000 mk. Momentilta maksetaan määrärahalta palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön palkat, raken-

nus- ja suunnitteluhankkeista aiheutuvat päivärahat ja matkakustannukset, työmaiden tarkastuksesta ja valvonnasta aiheutuvat kulut, arvoltaan vähäisen työmaiden kaluston hankinta sekä kolmannelle henkilölle aiheutuneen vahingon korvaus, josta ilmailuhallitus työn teettäjänä on vastuussa, työmaiden siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta ja ylläpito sekä työmaiden pienehköt keskitetyt hankinnat, palkkiot ja luottamustoiminnan kulut.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsinki-Vantaan lentoasema, liikennealueiden päällystystyöt	1 350 000	—	1 350 000
2. Helsinki-Vantaan lentoasema, varavoimasyötön ja lennonvarmistusverkoston varmistaminen ja täydentäminen	4 000 000	500 000	500 000
3. Helsinki-Vantaan lentoasema, pysäköintialueen laajentaminen	18 000 000	—	3 000 000
4. Helsinki-Vantaan lentoasema, lämpöhuollon turvaaminen ja maanvuokrasopimusten lentoasemalle tuomat velvoitteet	1 200 000	—	1 200 000
5. Turun lentoasema, lennonvarmistuslaitteiden sähkönsaannin turvaaminen	750 000	—	750 000
6. Vaasan lentoasema, lentokenttätalteen aitaaminen	850 000	—	850 000
7. Jyväskylän lentoasema, lähestymisvalolinja, pysäköintialueen laajennus- ja muutostyöt	1 600 000	—	1 600 000
8. Tampere-Pirkkalan lentoasema, lennonvarmistuslaitteiden sähkönsaannin turvaaminen	600 000	—	600 000
9. Oulun lentoasema, Katteita II-olosuhteiden vaatimat sähkö- ja valaistustyöt	3 900 000	1 900 000	1 200 000
10. Rovaniemen lentoasema, 03 lähestymisvalolinja	750 000	—	750 000
11. Ilmailuhallitus, liikennealueiden pienehköt kunnallistekniset ja muut maanrakennustyöt	1 000 000	—	1 000 000
12. Ilmailuhallitus, lentokenttien tutkimus ja suunnittelu	500 000	—	500 000
		Yhteensä	13 300 000

1987 esitys	13 300 000
1986 menoarvio	14 500 000
1985 tilinpäätös	10 450 000

turva-alueen lentoesteenä olevien lentoliikennettä vaarantavien rakennusten ja metsän poistamista varten.

88. Lentokenttien maanlunastukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk lentokenttien lisäalueiden lunastamista sekä lentokenttien

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	200 000
1985 tilinpäätös	1 000 000

50. Ilmatieteen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 067 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 931 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 100 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen ja 90 000 mk momentilta 31.50.29 siirron johdosta sivutoimisten ha-

vainnontekijöiden palkkioina. Momentin lisäys on 4 865 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 11 tilapäistä ja 99 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 97 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet	
			Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 779 200	27 821 400	+ 7	264
Tilapäisten palkkiot	+ 24 500	1 104 500	— 1	11
Työsuhdepalkat	+ 1 205 400	10 723 000	+ 5	99
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 229 100	1 949 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 201 000	1 695 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 425 800	3 203 700	—	—
Yhteensä	+ 4 865 000	46 498 000	+ 11	374

Henkilöstön määrän lisäyksestä kolme aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

1987 esitys	46 498 000
1986 menoarvio	41 633 000
1986 lisämenoarvio	85 000
1985 tilinpäätös	38 969 185

Lisäperustelut:

Toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan Lounais-Suomen aluetoimintaa varten perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 ylimeteorologi	A 22
1 meteorologi	A 20
1 meteorologi	A 19
2 tutkimusapulaista	A 5

Laitoksen toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan keskushallintoon perustettavaksi ylimääräinen toimistopäällikön toimi (A 24).

Laitoksen atk-tehtäviä varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 95 000 mk tutkijan palkkaamista varten.

Pysyväisluonteisten toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 9). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 60 800 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 154 000 mk yhden teknikon ja kolmen osa-aikaisen ilmastohavainnontekijän palkkaamista varten.

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 600 000 mk, mistä 650 000 mk aiheutuu ilmansuojelun tilaustutkimusten ja erityissääpalveluiden lisääntymisestä, 900 000 mk tilaustyönä suoritettavan avaruustutkimuksen laajentumisesta ja 50 000 mk kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ilmatieteen laitokselta tilattujen sääpalvelujen, tutkimusten ja muiden palvelutehtävien suorittamiseen ja palkata enintään 32 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

Toiminnasta kertyvät maksuperustelaimen mukaiset tulot on merkitty alamomentille 12.31.50.1.

1987 esitys	4 310 000
1986 menoarvio	2 710 000
1985 tilinpäätös	1 637 616

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 083 000 mk, mistä 266 000 mk aiheutuu pääasiassa sääpalvelun ja tutkimustoiminnan laajentumisesta, 200 000 mk lisääntyvistä virkamatkoista, 700 000 mk toimitilojen lisääntymisestä, 750 000 mk kerätyksestä erityissääpalvelujen kehittämisprojek-

tien, aluepalvelun menetelmätutkimuksen sekä tutkankäyttötutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 420 000 mk kertamenosta kansainvälisen ilmastotutkimuksen ja energiatutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 170 000 mk kertamenosta vaarallisten aineiden leviämislaskentamenetelmien kehittämistutkimusten henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 200 000 mk kertamenosta laitoksen historiikin painatusta ja 150-vuotisjuhlatilaisuuksien valmistelua varten ja 377 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 340 000 mk, 194 000 mk vuoden 1986 lisämenoarvioon viitaten sekä 90 000 mk siirtona momentille 31.50.01, lisäys on 1 459 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ilmatieteelliseen, geofysikaaliseen ja ilmansuojelun tutkimus- ja palvelutoiminnan atk- ja tiedonsiirtomaksuihin, laitevuokra- ja huoltomaksuihin, havainto-, käsittely- ja tutkimuspalvelujen ostoihin, varaosiin, työvälineisiin, tarvikkeisiin ja muihin käyttökustannuksiin sekä eräiden kansainvälisten järjestöjen jäsen- ja osuusmaksujen ja muiden kansainvälisestä toiminnasta aiheutuvien menojen suorittamiseen. Momentin määrärahalla saadaan suorittaa enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan tutkimusprojekteissa työskentelevän päätoimisen henkilön palkkaukset.

1987 esitys.....	22 239 000
1986 menoarvio.....	20 780 000
1986 lisämenoarvio	630 000
1985 tilinpäätös.....	19 108 938

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 200 000 mk, mistä 4 000 000 mk säätutkan ja sen tiedonsiirto- ja oheislaitteiston sekä rakennuksen viimeistä maksuerää varten ja 7 200 000 mk muiden toiminnassa tarvittavien kojeiden ja laitteiden sekä käytökälykaluston, konttorikoneiden ja kalusteiden hankkimista varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehittelymenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Havaintokojeet ja tutkimuslaitteet	1 500 000
Viesti- ja tietokonelaitteet	2 500 000
Sääpalvelun välineet	2 700 000
Käyttökäly-, konttorikone- ja kaluste- hankinnat	500 000
Säätükahankinnat	4 000 000
Yhteensä	11 200 000

1987 esitys.....	11 200 000
1986 menoarvio.....	9 060 000
1986 lisämenoarvio	545 000
1985 tilinpäätös.....	7 130 000

55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset

21. Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta

Momentille ehdotetaan edelleen 1 560 000 mk merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kulujen korvaamiseen.

1987 esitys.....	1 560 000
1986 menoarvio.....	1 560 000
1985 tilinpäätös.....	1 500 000

22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta (arvion määräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk radiolaitteiden käyttö- ja tarkastusmaksuista vapautettujen osalta radiotoiminnan valvonnasta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kulujen korvaamiseen.

1987 esitys.....	400 000
1986 menoarvio.....	400 000
1985 tilinpäätös	300 000

41. Sanomalehdistön tukeminen

Momentille ehdotetaan 105 000 000 mk eli lisäystä 4 450 000 mk seuraavasti:

1. *Sanomalehdistön kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentaminen.* Alamomentille ehdotetaan 100 250 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseksi. Lisäys 4 450 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja avustuserusteiden tarkistuksesta. Määrärahasta ehdotetaan 40 100 000 mk jaettavaksi puolueille niiden lehdistön tukemiseen ja Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tuke-

miseen samojen jakoperusteiden mukaan kuin puoluelain 9 §:ssä tarkoitettu avustus.

Tarkoituksena on jatkossa muuttaa momentin määrärahan jakosuhdetta parlamentaarisen lehdistökomitean ehdottamalla tavalla siten, että määrärahasta 35 prosenttia jaetaan samojen jakoperusteiden mukaan kuin puoluelain 9 §:ssä tarkoitettu avustus.

2. *Uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakaslehtien telekustannusten alentaminen.* Alamentille ehdotetaan edelleen 4 750 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakkaina olevien sanomalehtien telekustannusten alentamiseen.

1987 esitys	105 000 000
1986 menoarvio	100 550 000
1985 tilinpäätös	95 150 000

42. *Lehdistön yleinen kuljetustuki*

Momentille ehdotetaan 330 700 000 mk posti- ja telelaitoksen käytettäväksi yleisenä kuljetus- tukena kotimaisten sanoma- ja aikakauslehtien hinnastoon merkittyjen sanomalehtien ja aikakauslehtien julkaisijoille posti- ja telelaitoksen toimesta vuonna 1987 kuljetettavien lehtien kuljetusmaksujen alentamiseen siten kuin asetuksella sanoma- ja aikakauslehtien postimaksuista säädetään. Lisäys 19 700 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

Yleistä kuljetustukea on tarkoitus myöntää vain sellaisille lehtien julkaisijoille, jotka antavat kokonaan ko. lehtien jakelun posti- ja telelaitoksen tehtäväksi. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske sanomalehtien erillisjakelua.

1987 esitys	330 700 000
1986 menoarvio	311 000 000
1985 tilinpäätös	334 415 418

44. *Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan valtioneuvoston käytettäväksi edelleen 15 000 000 mk, mistä 10 000 000 mk ehdotetaan käytettäväksi yhteisjakeluun siirtymisestä mahdollisesti aiheutuvien kustannusnousujen alentamiseen sekä 5 000 000 mk käytettäväksi yhteisjakeluun siirtymisestä sekä yhteisjakeluihin liittyvistä kehittämishankkeista aiheutuvien kertaluonteisten kustannusten ja jakeluvastuusta syntyvien pysyväisluonteisten lisäkustannusten alentamiseen.

1987 esitys.....	15 000 000
1986 menoarvio.....	15 000 000
1985 tilinpäätös.....	6 800 000

50. (31.99.50) *Televisiojakeluverkoston suunnittelu ja rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 000 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi avustuksena Oy Yleisradio Ab:lle valtioneuvoston hyväksymän tavoiteohjelman mukaisesti maamme ruotsinkieliselle väestölle tarkoitettujen televisiopalvelujen kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös avustuksena ohjelmansuunnittelusta ja -jakelusta sekä ohjelman siirrosta Oy Yleisradio Ab:lle aiheutuviin menoihin. Vähennys on 6 000 000 mk.

1987 esitys.....	6 000 000
1986 menoarvio.....	12 000 000
1985 tilinpäätös.....	4 200 000

51. (31.99.51) *Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 700 000 mk viimeistä erää varten avustuksena Oy Yleisradio Ab:lle Porin lyhyt- ja keskipitkän aaltoaseman rakentamiseen. Hanketta varten on aikaisempina vuosina myönnetty yhteensä 63 300 000 mk. Hankkeen 102 milj. markan kustannuksista katetaan kolmannes Oy Yleisradio Ab:n varoin ja kaksi kolmannesta vuosina 1982—1986 myönnettävillä valtionavuilla. Vähennys on 20 100 000 mk.

1987 esitys.....	4 700 000
1986 menoarvio.....	24 800 000
1985 tilinpäätös.....	24 000 000

52. *Valtionavustus televisio-ohjelmien välityskokeilun kustannuksiin Suur-Tukholman alueella* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 000 000 mk avustuksena TV-ohjelmien välityskokeilun jatkamisesta Suur-Tukholman alueella aiheutuviin kustannuksiin. Kokeilu aloitettiin 1.7.1986 ja se päättyi 31.12.1987.

Kokeilun kokonaiskustannukset ovat yhteensä 7 500 000 mk muodostuen tekijänoikeuskorvauksista, Oy Yleisradio Ab:lle korvattavista teknisestä toteutuksesta aiheutuvista kustannuksista ja posti- ja telehallitukselle maksettavasta linkkiyhteyden vuokrasta. Ruotsi vastaa Nackaan sijoi-

tettavan lähettimen hankinta- ja käyttökustannuksista. Kokonaiskustannuksista vuonna 1987	1987 esitys.....	4 000 000
maksettava osa on 4 000 000 mk.	1986 lisämenoarvio.....	3 500 000

56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle

Luvun nimike on muutettu.

23. Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 000 mk, mikä aiheutuu korvauserusteiden tarkistamisesta ja lähetysmäärän kasvusta. Kun momentilta voidaan vähentää 11 000 000 mk Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin virkalähetyksistä aikaisemmin suoritettuina korvauksina, lisäys on 9 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti virkalähetyksistä posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

1987 esitys.....	99 000 000
1986 menoarvio.....	90 000 000
1985 tilinpäätös.....	83 000 000

24. Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 500 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja virkalähetysmäärän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti valtion viranomaisten kyseessä olevien lähetysten toimittamisesta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien erilliskustannusten korvaamiseen.

1987 esitys.....	35 000 000
1986 menoarvio.....	30 500 000
1985 tilinpäätös.....	31 067 049

57. Joukkoliikenteen korvaukset ja avustukset

Luvun nimike on muutettu.

Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi luvusta 31.99 Liikenneministeriön hallinnonalan muita menoja siten, että luku sisältäisi kaikki keskeiset henkilö- ja tavaraliikenteen avustukset ja korvaukset.

30. (31.99.30) Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 000 mk, mikä johtuu koululaisliikenteen ylläpitämiseksi myönnetyn tuen siirtymisestä kokonaan liikenneministeriön toimesta hoidettavaksi. Lisäyksestä

on 5 000 000 mk siirtoa momentilta 29.46.30 koululaisliikenteen ylläpitämistuen siirtymisen johdosta.

Koululaiskuljetusten ylläpitämiseen tarkoitettua tukijärjestelmän siirryttyä kevatlukukauden 1987 aikana kokonaan liikenneministeriön hoidettavaksi ja siirtymäkauden avustusjärjestelyjen samalla päättyessä uudistetaan joukkoliikenteen valtionapujärjestelmä kokonaisuudessaan. Tarkoitus on tällöin yhtenäistää tukijärjestelmä joukkoliikenteen varsinaisen säilyttämisen ja kehittämisen osalta siten, ettei erittelyä koululais- ym.

liikenteisiin erikseen tehdä, vaan joukkoliikenne yleensä on tuen kohteena silloin, kun tarvittavan laajuista liikennettä ei muutoin ole mahdollista aikaansaada tai ylläpitää. Nykyinen koululaisliikenne muodostaisi käytännössä edelleen tuetun liikenteen pääosan.

Koululaistilausliikenteen muuttaminen yleiseksi linjaliikenteeksi tapahtuisi edellä mainitun yhtenäisen järjestelyn puitteissa, mutta siihen yleisen liikennetarpeen ohella perusteena on myös valtiontaloudellinen tarkoituksenmukaisuus.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös joukkoliikenteen kehittämisen ja ylläpitämisen kannalta tarpeelliseen suunnitteluun ja liikennekokeilujen tukemiseen, lakkautettavaa rautateiden paikallisliikennettä korvaavan linja-autoliikenteen järjestämiseen tarvittaessa samoin kuin julkisen henkilöliikenteen autokaluston varustamiseen myös vammaisten tarpeisiin sopivaksi.

1987 esitys.....	64 000 000
1986 menoarvio.....	56 000 000
1985 tilinpäätös.....	36 694 390

31. (31.99.31) *Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 6 000 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi avustuksina kuntien rahoitusosuuksien alentamiseen Valtionrautateiden laatiman tasoristeysten poistamis- ja turvajärjestelyohjelman toteuttamisesta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	6 000 000
1986 menoarvio.....	6 000 000
1985 tilinpäätös.....	6 000 000

33. (31.99.33) *Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 250 000 mk valtion avustuksena myönnettäväksi Porin kaupungille Tahkoluodon satamarataa varten otetun lainan korkokustannusten alentamiseksi. Vähennys on 350 000 mk.

1987 esitys.....	1 250 000
1986 menoarvio.....	1 600 000
1985 tilinpäätös.....	1 140 000

34. (31.99.34) *Valtionavustus Kontula-Mellunmäki metroradan rakentamiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 7 000 000 mk valtionavustuksena käytettäväksi Helsingin ja Vantaan kaupungeille Kontula—Mellunmäki välisen metroradan rakentamiseen. Valtioneuvoston tekemän periaatepäätöksen mukaan Kontula—Mellunmäki metroradan rakentamista on tarkoitus avustaa yhteensä 21 000 000 markalla vuosina 1986—88.

1987 esitys.....	7 000 000
1986 menoarvio.....	7 000 000

40. *Eräät Valtionrautateille maksettavat korvaukset*

Valtionrautateiden muun maan henkilöpaikallisiikenteen laajuus vuonna 1986 on noin 6,2 miljoonaa junakilometriä. Liikennelajin liikekirjanpidollinen tappio ennen liikenteen ylläpidosta maksettavaa korvausta on noin 90 000 000 mk eli 15 mk junakilometriä kohden.

Momentille ehdotetaan edelleen 24 000 000 mk käytettäväksi henkilöpaikallisiikenteen ylläpidosta aiheutuvan tappion ja kansanedustajien vapaista matkoista aiheutuvan tulojen menetyksen korvaamiseen Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 5 §:n 4 momentin mukaisesti.

Tarkoituksena on, että pääkaupunkiseudun ulkopuolista paikallisliikennettä hoidettaisiin vuonna 1987 pääasiassa samassa laajuudessa kuin edellisenä vuonna.

1987 esitys.....	24 000 000
1986 menoarvio.....	24 000 000
1985 tilinpäätös.....	22 600 000

41. *Tavaraliikenteen alennuskuljetuskorvaukset*

Momentille ehdotetaan 34 000 000 mk käytettäväksi Valtionrautateille sen taloudenhoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 3 §:n 3 momentin mukaisesti muilla kuin liiketaloudellisilla perusteilla valtioneuvoston myönnettävien tavaraliikenteen kuljetusmaksujen alennusten aiheuttaman tulojen menetyksen korvaamiseen. Lisäys on 2 000 000 mk.

1987 esitys.....	34 000 000
1986 menoarvio.....	32 000 000
1985 tilinpäätös.....	31 500 000

42. Linja-autojen linjaliikenteen tuki

Linja-autoliikenteen harjoittajilla oli ennen energiaverotuksen uudistamista oikeus saada palautuksena dieselöljyn hintaan sisältyvää veroa vastaava määrä. Energiaverotuksen uudistus 1.8.1986 lukien muutti dieselöljyn verotuskäytäntöä. Koska uuden käytännön mukaista liikevaihtovero-osuutta ei voida palauttaa liikenneitsijöille, on taksojen korotuspaineen kompensoimiseksi tarkoitus maksaa tukea linjaliikenteelle polttoaineveron palautuksen yhteydessä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kilometriperusteisen tuen maksamiseen linja-autoliikennettä linja-autolla harjoittaville piiritullikamarien suorittaman polttoaineveron palautuksen yhteydessä.

Momentille ehdotetaan edellä olevan johdosta 20 000 000 mk linja-autojen linjaliikenteen tukea varten.

Tarkoituksena on lisäksi kiireellisesti selvittää tarve ja mahdollisuudet luopua kokonaan linja-autoliikenteelle maksetusta polttoaineveron palautuksesta jo vuonna 1988 ja samalla kehittää nykyisistä avustus-, tuki- ja korvausjärjestelmistä yhtenäinen budjettivaroin toteutettava, harkin-

taan perustuva linja-autoliikenteen avustusjärjestelmä. Uuden järjestelmän tarkoituksena olisi turvata linja-autoliikenteen säilyminen riittävän laajana myös harvaan asutuilla alueilla.

1987 esitys..... 20 000 000

50. Henkilöliikenteen alennuskuljetuskorvaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 46 000 000 mk käytettäväksi Valtionrautateille sen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 3 §:n 3 momentin mukaisesti muilla kuin liiketaloudellisilla perusteilla valtioneuvoston myönnettävien henkilöliikenteen kuljetusmaksujen alennusten aiheuttaman tulojen menetyksen korvaamiseen. Lisäys on 8 000 000 mk, mistä 1 200 000 mk aiheutuu tariffien korotuksesta ja 6 800 000 mk korvausten määrän lisääntymisestä.

1987 esitys..... 46 000 000
1986 menoarvio..... 38 000 000
1986 lisämenoarvio 6 600 000
1985 tilinpäätös..... 35 100 000

90. Valtionrautatiet

Valtionrautateillä jatketaan määrätietoisesti vuonna 1983 hyväksytyt taloudellisen tuloksen parantamisohjelman toteuttamista. Tavoitteena on, että tuotoilla katettava osuus kuluista liikekirjanpidossa kasvaa vuonna 1982 toteutuneesta 73,9 prosentista 89,2 prosenttiin vuonna 1991. Tuotto-kulusuhteen vuotuinen parantamistarve on keskimäärin 1,7 prosenttiyksikköä.

Vuoden 1987 tulostavoitteeksi on asetettu, että tuotto-kulusuhde nousee 81,5 prosenttiin. Tuotto-kulusuhde paranee vuonna 1987 siten, että tavoite lähes vastaa tasaisen kehityksen mukaisesti eduskunnan hyväksymää vuoden 1991 tuloksen parantamistavoitetta. Vuosina 1984 ja 1985 tuotto-kulusuhde parani tavoitetta enemmän, mutta vuonna 1986 virkamieslakon vaikutuksesta tuottojen menetykset olivat suuria ja tuotto-kulusuhde jäi alle tavoitteen.

Tuotto-kulusuhteen paranemisen hidastumisen johtuu lakon vaikutuksen lisäksi rautatieliikenteen kasvun arvioidusta supistumisesta alle prosenttiin vuonna 1987, kun vertailuvuotena on vuosi 1985. Osaksi hidastuminen johtuu kustannustekijäin, lähinnä palkkakustannusten ennakoitua suuremmasta noususta. Tämän vuoksi on tarpeen ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että henkilöstön luonnollista vaihtuvuutta hyväksi käyttäen voidaan supistaa palkkakustannuksia ja henkilöstön määrää aikaisemmin suunniteltua voimakkaammin. Tuottavuuden kasvu mitattuna liikenteen määrän ja käyttötoiminnan henkilömäärän suhteella on runsaat 2 %. Hintojen nousu sekä asetettu talouden parantamistavoite huomioon ottaen on tarpeen korottaa tavara- ja henkilöliikenteen tariffeja vuoden 1987 alusta lukien keskimäärin 3 %. Korotukset kohdistetaan eri palveluille kilpailutilanteen mahdollistamalla tavalla.

Edellä asetettujen liikenteen kasvu- ja toimintatavoitteiden perusteella arvioidaan tuottoja kertyvän noin 3 300 milj. mk, mikä merkitsee

17 %:n kasvua vuodesta 1986. Kustannusten kasvu jää tuottojen kasvua pienemmäksi eli 3,2 prosenttiin. Kuljetustoiminnan käyttökate tavoite on 150 milj. mk. Liikekirjanpidon mukainen alijäämä on 860 milj. mk.

Myös keskushallinnon organisaatiouudistusta jatketaan. Rautatiehallituksen organisaatio rakennetaan nykyistä selkeämmin liiketoiminta-alueiden pohjalte. Pääliikennelajeja varten perustetaan tavara- ja henkilöliikenneosastot nykyisestä liikenneosastosta. Kaluston kunnossapitovastuun selkeyttämiseksi perustetaan nykyisen koneosaston tilalle kalusto-osasto, johon liitetään myös osa nykyisestä liikenneosastosta. Rautatiehallitus jatkaa keskushallinnon uudistamista seuraavina varainhoitovuosina. Tavoitteena on madaltaa keskushallinnon organisaatiota ja siirtää keskushallinnosta toimivaltaa ja tehtäviä keskushallinnon alaiselle hallinnolle. Keskushallinnon henkilöstön määrää rautatiehallitus supistaa 200 henkilöä 1990-luvun alkupuolelle ulottuvan siirtymäkauden aikana.

Valtionrautateiden ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1987:

	mmk	mmk
Liikevaihto		3 281
Kuljetustoiminnan kustannukset		
Palkat	1 704	
Sosiaaliturvamaksut ...	124	
Eläkevastuu	422	
Muut henkilökulut ...	90	
Energia	270	
Materiaali- ja muut kulut	521	3 131
Kuljetustoiminnan käyttökate		150
Poistot		285

Kuljetustoiminnan tulos		—135
Radanpidon kustannukset		
Palkat	265	
Sosiaaliturvamaksut ...	20	
Eläkevastuu	64	
Muut henkilökulut ...	21	
Energia	10	
Materiaali- ja muut kulut	80	
Poistot	265	—725
Tilikauden alijäämä		860

Valtionrautateiden kehitys vuosina 1985—1987 tunnuslukuina

	1985* toteutuma	1986* ennakoitu	1987* TMAE
Liikevaihto milj. mk	2 978	2 807	3 281
(9)		(—6)	(+ 17)
Alijäämä milj. mk	—854	—1 100	—860
— kuljetustoiminnan tulos, milj. mk	—178	—395	—135
Hintojen muutos %			
— tavaraliikenne	7	5	3
— henkilöliikenne	10	5	3
Tuotto-kulusuhde (%)	79,9	74,1	81,5
Volyymien muutos %	2	—6	7

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 155 063 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 152 932 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 1 274 tilapäistä ja 6 559 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja 180 sivutoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 112 613 900	1 507 415 500	— 32	18 454
Tilapäisten palkkiot	+ 2 533 700	72 260 300	— 72	1 274
Työsuhdepalkat	+ 28 326 900	494 872 900	— 250	6 559
Muut palkat ja palkkiot	+ 888 200	20 627 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 15 560 300	155 043 200	—	—
Yhteensä	+ 159 923 000	2 250 219 000	— 354	26 287
Vähennetään säästö, jonka arvioidaan kertyvän avoinna olevista viroista, toimista ja ylim. toimista sekä virkavapauden ajalta tehdyistä palkanpidätyksistä	— 6 991 000	—25 379 000	—	—
Yhteensä	152 932 000	2 224 840 000	— 354	26 287

Lisäperustelut:

Organisaatiouudistuksen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kaksi sopimuspalkkaista johtajan virkaa (S 26). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen yli-insinööriin virka (S 26) ja sopimuspalkkainen apulaisjohtajan virka (S 26).

Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkojen ja toimien määrä vähenee asetusvirka- ja järjestelyjen nettovaikutuksena 31:llä, lakkautettavaksi ehdotetaan yksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 18), tilapäisten toimien määrä vähenee 72:lla ja työsuhteisten määrä vähenee 98:lla. Edellä mainitun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksista vähennetään 365 000 mk, tilapäisten palkkioista 3 672 000 mk ja työsuhteisistä 6 664 000 mk.

Avoimena olevista viroista ja toimista sekä ylimääräisistä toimista arvioidaan kertyvän säästöä kaikkiaan 25 379 000 mk.

1987 esitys	2 224 840 000
1986 menoarvio	2 071 908 000
1985 tilinpäätös	2 039 847 780

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 165 000 000 mk. Lisäys 83 954 000 mk aiheutuu eläkkeiden tarkistuksesta ja uusista eläkkeistä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vakinaiset eläkkeet sekä ennen myönnetty ylimääräiset eläkkeet	921 265 800
Vuoden kuluessa myönnettävät ylimääräiset eläkkeet (enintään)	98 000
Perhe-eläkkeet ja hautausavut	243 636 200
Yhteensä	1 165 000 000

1987 esitys	1 165 000 000
1986 menoarvio	1 081 046 000
1985 tilinpäätös	1 025 030 987

14. Radanpito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään radan ja siihen liittyvien rakennusten, vahvavirta-, turva- ja sähkölaitteiden sekä ratakaluston kunnossapitoon, kunnossapidon ai-

heuttamiin matkoihin ja LEL-eläkemenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös radanpidon investointisuunnittelun ja työnjohdon aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Henkilömenot	20 900 000
Energia	9 200 000
Aineet ja tarvikkeet	45 680 000
Muut menot	34 720 000
Yhteensä	110 500 000

1987 esitys	110 500 000
1986 menoarvio	108 000 000
1985 tilinpäätös	105 623 800

22. Liikenteen hoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan liikenteenhoidon aiheuttamia matka-, energia-, aine- ja tarvike- sekä muita käyttömenoja varten 818 500 000 mk.

Momentin määrärahasta saadaan käyttää markkinoinnin edustusmenoihin enintään 400 000 mk. Lisäys on 14 600 000 mk, mistä 4 600 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 10 000 000 mk kuljetuskorvausten lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Henkilömenot	52 380 000
Energia	269 290 000
Aineet ja tarvikkeet	199 530 000
Muut menot	297 300 000
Yhteensä	818 500 000

1987 esitys	818 500 000
1986 menoarvio	803 900 000
1985 tilinpäätös	766 010 435

28. Ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu ulkopuolisille suoritettavien töiden lisääntymisestä ja 2 000 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa käytetään ulkopuolisille suoritettaviin rakennus-, kunnossapito- ja ylläpitotöihin. Töistä aiheutuvat kustannukset lukuunottamatta laitoksen palveluksessa olevan pysyvän henkilöstön palkka- ja sosiaalikulunnuksia ja laitoksen yleiskustannuksia kirjataan tälle momentille. Töistä perittävät kaikkia kustannuksia vastaavat kor-

vaukset merkitään momentille 14.01.07, mille arvioidaan kertyvän 116 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	12 100 000
Muut henkilömenot	3 040 000
Energia	610 000
Aineet ja tarvikkeet	21 420 000
Muut menot	63 430 000
Yhteensä	100 600 000

1987 esitys	100 600 000
1986 menoarvio	93 600 000
1985 tilinpäätös	72 073 211

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 370 000 mk, mistä 1 870 000 mk aiheutuu kustannusten noususta sekä 1 500 000 mk kertamenona 125-vuotisjuhluvuoden järjestelyistä. Kun momentilta vähennetään toiminnan rationalisoinnin johdosta aiheutuva säästö 2 000 000 mk ja työpaikkaterveydenhuollon kustannuksina 2 500 000 mk, on vähennys 1 130 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tileistä poistoihin, kehittämistoiminnan aiheuttamiin menoihin ja atk-laitteiden vuokriin, tapaturmakorvauksiin, edustusmenoihin, virkapukuavustuksiin, suojavaatetusmenoihin, virkistystoimintaan, veroihin, aloite-toimintaan ja 125-vuotisjuhluvuoden järjestelyihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	40 000
Matkat	1 060 000
Virkistystoiminta (enintään)	550 000
Muut henkilöstömenot	33 540 000
Kansainvälinen yhteistyö	2 250 000
Tileistä poistot	1 000 000
Kehittämistoiminta	1 000 000
Muut menot (kertamenoa 1 500 000)	43 560 000
Yhteensä	83 000 000

1987 esitys	83 000 000
1986 menoarvio	84 130 000
1985 tilinpäätös	79 931 524

60. Siirto Valtionrautateiden uudistusrahastoon

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä pe-

rusteista annetun lain muuttamisesta, missä ehdotetaan luovuttavaksi Valtionrautateilla käytössä olevasta kaavamaisesta, 35 % muista investointimäärärahoista vastaavasta uudistusrahastosiirrosta. Ehdotuksen mukaan uudistusrahastoon siirrettäisiin vain käytöstä poistetun ja tarkoitukseen kelpaamattoman omaisuuden myyntitulot sekä kunakin vuonna tulo- ja menoarviossa erikseen päätettävä määräraha. Momentille ehdotetaan 56 600 000 mk siirrettäväksi Valtionrautateiden uudistusrahastoon. Tästä määrärahasta 13 000 000 mk vastaa alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman ja käytöstä poistetun kaluston sekä muun omaisuuden myynnistä vuonna 1986 kertyviksi arvioituja tuloja ja 43 600 000 mk ehdotetaan tässä menoarvioesityksessä muita sijoitusmenoja varten ehdotettujen määrärahojen lisäksi vuoden aikana esiin tulevien kiireellisten hankkeiden rahoittamiseen. Vähennys on 132 725 000 mk.

1987 esitys	56 600 000
1986 menoarvio	189 325 000
1986 lisämenoarvio	17 778 000
1985 tilinpäätös	185 514 000

70. Työkoneiden, autojen yms. kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 72 400 000 mk tietojenkäsittelylaitteiden, autojen, työkoneiden yms. kaluston hankkimista varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyyppeihin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisesti tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietojenkäsittelylaitteet	27 800 000
Liikenteen hoidossa tarvittavat autot ja työ-koneet	24 100 000
Konepajojen työkoneet	4 500 000
Radan kunnossapidon työkoneet	16 000 000
Yhteensä	72 400 000

1987 esitys	72 400 000
1986 menoarvio	44 100 000
1985 tilinpäätös	16 610 000

72. Sähkölaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 77 300 000 mk radan-

pidon työkonehankintoja, ratojen sähkölaitteita sekä vahvavirta- ja turvalaitehankintoja varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietoliikennelaitteet	24 500 000
Vahvavirtalaitteet	6 500 000
Ohjaus- ja turvalaitteet	21 000 000
Sähköistyksen kiinteät laitteet, Imatra— Joensuu rataosa	25 300 000
Yhteensä	77 300 000

Imatra—Joensuun rataosan sähköistystyön kokonaiskustannukset ovat 138,2 milj. mk. Hankkeeseen on aiemmin budjetoitu 80,5 milj. mk ja suunnitelman mukaan rataosa avataan sähköjuliikenteelle vuonna 1988.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisesti tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Momentin määrärahojen lisäksi käytetään kii-reellisiin kaupallisiin kohteisiin uudistusrahaston varoja.

1987 esitys	77 300 000
1986 menoarvio	75 000 000
1985 tilinpäätös	69 260 000

73. Vetokaluston ja vaunuston hankkiminen ja valmistus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 184 300 000 mk liikku-
van kaluston valmistamiseen ja hankkimiseen.

Käyttösuunnitelma:

	Määrä kpl	mk
Aikaisemmat tilaukset:		
Vetokaluston hankinta, muutostyöt ja vaihto-osat	32	500 000
Vaunukaluston hankinta, muutostyöt ja vaihto-osat	147	300 000
Uudet tilaukset:		
Pienveturit	10	2 000 000
Henkilövaunut	22	2 500 000
Yhteensä		184 300 000

Aikaisemmat tilaukset:

Vuonna 1983 tilatuista 23 dieselveitureista on kahden sarjaveturin toimitusaikaa nopeutettu, jotta niitä voitaisiin käyttää täydentävissä prototyyppikoikeissa ennen varsinaisen sarjatuotannon

aloittamista. Vetureiden rahoitustarve on 11 000 000 mk. Vetokaluston käytön tehostamiseksi tarvittavien vaihto-osien hankkimiseen ehdotetaan 7 400 000 mk. Vetokaluston muutostöihin ehdotetaan momentille 14 100 000 mk.

Aikaisempien vuosien tilausten perusteella valmistuu vuonna 1987 yhteensä 26 henkilöliikenteen vaunua, joista on 17 paikallisliikenteen vaunua sekä 4 kpl 1 lk:n ja 5 kpl 2 lk:n uuden tyyppisiä päivävaunuja. Aikaisemmin tilattuja tavara-vaunuja valmistuu 224 kappaletta. Vaunuhankintojen rahoittamiseen ehdotetaan momentille 113 800 000 mk.

Kaupallisesti vanhentuneiden vaunujen muuttamiseen uuteen käyttötarkoitukseen ja vaihto-osien hankintaan ehdotetaan momentille 33 500 000 mk, josta 3 000 000 mk käytetään vaihto-osien hankintaan, 11 500 000 mk henkilövaunujen muutostöihin ja 19 000 000 mk tavara-vaunujen muutostöihin.

Uuden liikkuvan kaluston tilaukset:

Vuonna 1987 on suunniteltu tilattavaksi 10 pienveturia vanhentuneen kaluston korvaamiseksi. Hankinnan alkurahoitusta varten ehdotetaan momentille 2 000 000 mk. Pienveturit on tarkoitus toimittaa vuosina 1987—1989 ja hankinnan kustannusarvio on noin 9 000 000 mk.

Vuonna 1987 on suunniteltu tilattavaksi 22 henkilövaunua. Hankinnan alkurahoitusta varten ehdotetaan momentille valtioneuvoston käytettäväksi 2 500 000 mk. Vaunut on tarkoitus toimittaa vuosina 1989—1990. Hankintojen kokonaiskustannusarvio on noin 50 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyyppien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisesti tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

Momentin määrärahojen lisäksi käytetään kii-reellisiin kaupallisiin kohteisiin uudistusrahaston varoja.

1987 esitys	184 300 000
1986 menoarvio	121 000 000
1985 tilinpäätös	133 300 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypin- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tavaraterminaali, Helsinki		62 500 000		8 000 000	8 000 000
— terminaalirakennus	10 600	53 500 000	5 047		
— katetut vaunulaiturit ja katokset	2 470	9 000 000	3 644		
2. Varikko, Pieksämäki	4 200	25 000 000	5 952	2 000 000	5 000 000
3. Erittelemättömät hankkeet					12 500 000
4. Rakennussuunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	26 500 000

Helsingin tavaraterminaalin laajuus ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

1987 esitys..... 26 500 000
1986 menoarvio..... 23 500 000
1985 tilinpäätös..... 5 000 000

Erittelemättömiin hankkeisiin sisältyy kustannusarvioltaan alle kahden miljoonan markan peruskorjaus- ja huoltorakennushankkeita. Lisäksi kiireellisiin kaupallisiin kohteisiin käytetään uudistusrahaston varoja.

78. *Ratojen parantaminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 277 100 000 mk seuraavasti:

1. *Ratojen perusparantaminen*. Alamomentille ehdotetaan 248 100 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Arvioitu val- mistumisvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk
Kirkkonummi—Karjaa—Salo—Turku, perusparannus	1993	800 000 000	248 300 000	66 000 000
Helsinki—Tampere / Lahti, lämpöeristykset	1992	44 000 000	—	1 100 000
Lielähti—Pori—Mäntyluoto, perusparannus ja ratapihat	1990	288 800 000	169 800 000	32 000 000
Jyväskylä—Pieksämäki, perusparannus ja ratapihat	1988	195 000 000	175 000 000	10 000 000
Vaihteiden, ratapölkkyjen ja kiskojen tehostettu vaihtaminen				41 200 000
Kaipiainen, kiskohitsaamon tuotanto ..				5 600 000
Kontiomäki—Oulu, kiskonvaihto	1993	92 000 000	—	10 000 000
Pasilan henkilöaseman asematori ja henkilöratapiha	1988	53 000 000	31 600 000	15 200 000
Mussalon satamarata (valtion osuus)	1989	24 000 000	—	4 000 000
Tampere, järjestelyratapihan muutos	1987	91 000 000	80 900 000	10 100 000
Joensuu, henkilöratapihan ja järjestelyratapihan muutokset	1987	16 000 000	5 000 000	11 000 000
Kappaletavaraterminaalien raide- ja aluetyöt				9 500 000
Pieksämäki, uuden varikon raiteisto- ja aluetyöt	1988	11 800 000	—	4 000 000
Asemajärjestelyt, eritasoristeykset, muut sillat ja taseristeyksien poistaminen				24 000 000
Muut pienet hankkeet ja suunnittelu				4 400 000
			Yhteensä	248 100 000

2. Vähäliikenteisten ratojen vahvistamis- ja muutostyöt. Alamomentille ehdotetaan 29 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Arvioitu valmistusvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk
Lieska—Nurmes, perusparannus	1987	68 000 000	56 000 000	12 000 000
Mustolan satama- ja teollisuusrata (valtion osuus)	1988	21 000 000	5 500 000	10 000 000
Seinäjäki—Kaskinen perusparannus, osuus Seinäjäki—Koskenkorva	1988	33 000 000	7 000 000	7 000 000
			Yhteensä	29 000 000

Vähäliikenteisten ratojen perusparantaminen on rautatietaloudellisesti kannattamattomien mutta muuten tarpeellisten, huonokuntoisten ratojen perusparantamis- ja kiskonvaihto-ohjelman toteuttamista sekä yhdyskuntarakenteen takia perusteltujen mutta rautatietaloudellisesti kannattamattomien ratojen muutos- ja rakennustöitä. Tarkoituksena on, että näihin hankkeisiin käytetyistä investoinneista ei lasketa tästä syystä poistoa ja 10 vuoden aikana Valtionrautateiden kirjanpitoon.

Momentin määrärahojen lisäksi käytetään kii-reellisiin kaupallisiin kohteisiin uudistusrahaston varoja.

1987 esitys	277 100 000
1986 menoarvio	216 500 000
1986 lisämenoarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös	219 300 000

88. Maa-alueet ja finanssisijoitukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk, mistä 7 000 000 mk käytetään Pasilan henkilöaseman ja liikekiinteistön valtion osuuden rahoitukseen ja 3 000 000 mk tertiäärilainan myöntämiseen asuinrakennusten peruskorjauksia varten perustetulle kiinteistöosakeyhtiölle.

Pasilan henkilöasemarakennuksessa on liikenne- ja liiketiloja. Hanke toteutetaan kiinteistöosakeyhtiönä, jonka kiinteähintainen rakennus-aikaiset korot sisältävä kustannusarvio on 133 000 000 mk ja jonka osakkeet valtio ja Postipankki omistavat. Valtion omarahoitus on 46 700 000 mk, josta aikaisemmin on myönnetty 34 200 000 mk. Loppuosa rahoitetaan vuonna 1988.

1987 esitys	10 000 000
1986 menoarvio	21 000 000
1985 tilinpäätös	15 750 000

94. Posti- ja telelaitos

Posti- ja telelaitoksen palvelupäämääränä on turvata posti- ja teleliikenteen peruspalvelut edullisesti ja tasapuolisesti sekä kehittää palveluja

valikoimaltaan ja laadultaan yhteiskunnan tarpeita vastaavasti. Posti- ja telelaitoksen taloudellisuuspäämääränä on toiminnan tehokkuus ja kus-

tannusvastaavuus koko laitoksessa sekä erikseen postitoimessa ja teletoimessa.

Postitoimessa tavoitteena on parantaa postipalvelujen toimintavarmuutta. Toimipaikkaverkon tiheys ja rakenne järjestetään palvelujen kysyntää ja liikennemääriä vastaaviksi. Kiinteää toimipaikkaverkkoa täydennetään lisäämällä postipalveluautoja haja-asutusalueille. Lisäksi pyritään alueellisten erojen tasoittamiseen ja jakelutapojen yhtenäistämiseen.

Teletoimessa tavoitteena on tyydyttää peruspalvelujen kysyntä ja parantaa asiakkaiden tarpeita vastaavien palveluiden ja tuotteiden valikoidaan ja laatua. Uusista palveluista merkittävin on valtakunnallinen kaukohaku. Kysyntä kasvaa voimakkaimmin datasiirto- ja matkapuhelinpalveluissa, mikä edellyttää niihin suunnattavien investointien vastaavaa lisäämistä. Tiedotuksen ja neuvonnan keinoin lisätään asiakkaiden tietämystä telepalvelujen tarjoamista mahdollisuuksista. Telepalvelujen kehittämisessä otetaan huomioon nykyistä tehokkaammin yritysten alueellisesti tasaveroisten toimintaedellytysten edistäminen.

Posti- ja telelaitoksen talouden hoidon tavoitteena on, että tulot kattavat käyttömenot ja poistot sekä antavat kohtuullisen tuoton valtion sijoittamalle pääomalle. Palvelujen hinnoittelussa pyritään tuoteryhmäkohtaiseen kannattavuuteen. Tuotannon järjestelyissä ja toiminnan mitoituksessa tavoitteena on kaikilla toimialoilla vähintään 2 %:n tuottavuuden kasvu.

Hallinnon rationalisointia jatketaan siirtämällä edelleen tehtäviä ja päätösvaltaa piiri- ja paikallishallintoon ja samalla vähentämällä keskushallinnon henkilöstön määrää. Keskushallintoa kevennetään ja sen sisäistä yksikkö- ja tehtäväjako muutetaan vastaamaan nykyistä paremmin tulosjohtamisedellytyksiä. Materiaalihallintoa kevennetään ja tehostetaan yhdistämällä materiaali-osaston yleinen toimisto, kauppatekninen toimis-

to ja varastotoimisto uudeksi materiaalitoimistoksi.

Posti- ja telelaitoksen henkilöstön määrä on 45 700 vuonna 1986. Vuonna 1987 posti- ja telelaitoksen henkilöstön määrän arvioidaan tästä jonkin verran supistuvan. Muutoksia tapahtuu siten, että postitoimen henkilöstö hieman kasvaa ja teletoimen henkilöstö vähenee.

Posti- ja telelaitoksen tietoliikennetuloilla mitatun toiminnan volyyymi kasvoi 6,7 % vuonna 1985, mikä oli 1,4 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisellä vuonna. Posti- ja telelaitos arvioi tietoliikenteen volyymin kasvavan vuonna 1986 noin 6 %.

Posti- ja telelaitoksen liikekirjanpidollinen ylijäämä vuonna 1985 oli 811 milj. mk, josta postitoimen ylijäämä 58 milj. mk ja teletoimen ylijäämä 753 milj. mk. Vuoden 1986 ylijäämäksi arvioidaan 798 milj. mk, josta kertyy postitoimesta 10 milj. mk ja teletoimesta 788 milj. mk.

Tavoitteena on, että posti- ja telelaitoksen vuoden 1987 liikekirjanpidollinen ylijäämä olisi 753 milj. mk, mikä merkitsee 18 %:n tuottoa hankintahintaiselle käyttö- ja vaihto-omaisuudelle.

Postitoimi olisi tämän mukaisesti 69 milj. mk alijäämäinen ja teletoimi 822 milj. mk ylijäämäinen.

Tarkoituksena on tarkistaa postiliikenteen maksuja kustannusten nousun johdosta siten, että korotukset lisäävät tuottoja vuositasolla 4 %. Teletoimen tuottavuuden ja liikenteen kasvun ansiosta kotimaan kaukopuhelumaksuja alennetaan noin 8 % 1.1.1987 lukien. Eräisiin muihin tariffeihin tehdään vuonna 1987 tarkistuksia, jotka ovat kokonaistulokertymän kannalta vähäisiä.

Posti- ja telelaitoksen liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1987:

	Postitoimi		Telettoimi		Yhteensä	
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk
Liikevaihto.....		3 413		3 539		6 952
Kulut						
Palkat	2 200		1 060		3 260	
Eläkevastuu	462		253		715	
Muut henkilökulut	203		147		350	
Aineet	120		130		250	
Muut kulut	405	3 390	343	1 933	748	5 323
Käyttökate.....		23		1 606		1 629
Poistot.....		92		784		876
Tilikauden ali/ylijäämä		-69		822		753

Posti- ja telelaitoksen kehitys vuosina 1985—1987 tunnuslukuina:

	1985 toteutuma*)	1986 ennakoitu*)	1987 TMAE*)
Liikevaihto milj. mk	6 093(9.4)	6 528(7)	6 952(6.5)
Käyttökate liike- vaihdosta %	25	24	23
Ylijäämä milj. mk	811	798	753
— sidotusta			
pääomasta %	23.2	22	18
— liikevaihdosta %	13.4	12	11
Hintojen muutos %			
— PTL	2.6	3	0
— posti	6.6	5	4
— tele	-0.7	0	-4
Investoinnit liike- vaihdosta %	16	16	16
Volyymin muutos %			
— PTL	6.7	7	6
— posti	2	2	1
— tele	10.8	11	11
Tuottavuus	5.5	5	4

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 241 522 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 34 903 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 2 000 000 mk ylityökorvausten ja viransijaisten palkkioiden sekä 9 000 000 mk määrärahan oikaisun johdosta tilapäisten ja erityisryhmien palkkioihin. Momentin lisäys on 304 654 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 41 608 pysyväisluonteista henkilöä, joista perus- ja sopimuspalkkaisia ja ylimääräisiä virkamiehiä enintään 22 204.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 163 865 800	1 911 348 400	+ 91	22 204
Tilapäisten ja erityisryhmien palkkiot	+ 59 004 800	476 055 600	+ 239	19 404
Työsuhdepalkat	+ 54 277 600	616 777 100		
Muut palkat ja palkkiot	+ 158 500	3 681 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 27 347 300	222 582 100	—	—
Yhteensä	+ 304 654 000	3 230 445 000	+ 330	41 608

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon lisäyksenä 85 siirto momentilta 31.94.71 ja vähennyksenä 43 henkilön siirto momentille 28.05.01.

Lisäperustelut:

Työmäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
3 autonkuljettajien esimiestä	A 14
1 jaostosihteeri	A 10
10 postivirkailijaa	A 9
30 autonkuljettajaa	A 8
6 postipalveluautonhoitajaa	A 7
40 ylipostimiestä	A 7
10 postivirkailijaa	A 5
40 postimiestä yp.	A 5
33 postimiestä	A 4

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 esittelijä	A 18
1 osastosihteeri	A 16
1 osastosihteeri	A 15
1 jaostosihteeri	A 9
15 postimiestä	A 4

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää 1 133 600 mk 19 ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi ja joustavuuden lisäämiseksi henkilöstön käytössä ehdotetaan tilapäisten toimihenkilöiden ja erityisryhmien palkkioihin lisäystä 700 000 mk. Lisäystä vastaavasti voidaan 1.3.1987 lukien lakkauttaa seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 televirkailija	A 7
1 radiomestari	A 4
1 televälittäjä	A 3
2 toimistovirkailijaa	A 1
Ylimääräiset:	
1 televälittäjä	A 3
1 televälittäjä	A 1
4 teleapulaista	A 1

Samoin voidaan työsuhdepalkkoista vähentää 100 000 mk.

Lukuperustelujen organisaatiomuutoksiin viitaten ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Materiaaliosasto	
Perustetaan:	
Ylimääräinen:	
1 ylitarkastaja	A 24
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 toimistopäällikkö	A 24
Ylimääräinen:	
1 toimistopäällikkö	A 24
Teletoimi	
Lakkautetaan:	
Ylimääräinen:	
1 apulaistoimistopäällikkö	A 21

Postitoimen paikallishallinnon postialuekonttoreiden päälliköiden virkanimien muuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
4 postialueen päällikköä	A 24
3 postialueen päällikköä	A 22
13 postialueen päällikköä	A 21
5 postialueen päällikköä	A 20
20 postialueen päällikköä	A 19
38 postialueen päällikköä	A 18
13 postialueen päällikköä	A 17
Lakkautetaan:	
4 postikonttorinpäällikköä	A 24
3 postikonttorinpäällikköä	A 22
13 postikonttorinpäällikköä	A 21
2 postikonttorinpäällikköä	A 20
14 postikonttorinpäällikköä	A 19
24 postikonttorinpäällikköä	A 18
22 postikonttorinpäällikköä	A 17
14 postikonttorinpäällikköä	A 16

Virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
100 postivirkailijaa	A 5
50 postimiestä	A 4
Lakkautetaan:	
100 postiapulaista	A 3
50 postinkantajaa	A 2

Henkilökuntarakenteen muuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
1 toimistosihteerin	A 12
92 postivirkailijaa	A 10

Ylimääräiset:	
32 postivirkailijaa	A 10

Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 postivirkailija	A 10
89 postivirkailijaa	A 9
3 postivirkailijaa	A 7

Ylimääräiset:	
32 postivirkailijaa	A 9

Postitoimessa toimivien pysyväisluonteisten sijaisten ja 52 satunnaisen apulaisen aseman vaikiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien määräraha 130 ylipostimiehen (A 7) ja 70 postimiehen (A 4) tilapäisen toimen perustamista varten. Lisäys on 400 000 mk.

Muihin virastoihin ja laitoksiin tehtyjen siirtojen tai toiminnan lakkaamisen johdosta ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Sopimuspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 toimistopäällikkö	S 25
1 apulaistoimistopäällikkö	S 23

Peruspalkkaiset:	
1 esittelijä	A 17
1 jaostosihteerin	A 7
1 televirkailija	A 8
1 televirkailija	A 7
1 toimistovirkailija	A 2
2 toimistovirkailijaa	A 1

Ylimääräiset:

1 liikennetarkastaja	A 16
5 autonkuljettajaa	A 8
1 televirkailija	A 8
5 televirkailijaa	A 5
3 televälittäjää	A 3
7 televälittäjää	A 1
3 tealapulaista	A 1
3 toimistovirkailijaa	A 3
9 toimistovirkailijaa	A 2

Lisäksi voidaan työsuhdepalkoista vähentää 938 000 mk kuuden toimihenkilön palkkoina.

Viitaten momentin 28.05.01 perusteluihin valtion alueelliset työterveysasemat on tarkoitus siirtää vuoden 1987 aikana valtiokonttorin alaisuuteen, jolloin seuraavat virat ja toimet lakkautetaan posti- ja telelaitoksesta ja perustetaan vastaavat valtiokonttoriin 1.3.1987 lukien:

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
2 vastaanottoavustajaa	A 5
Ylimääräiset:	
3 työterveyshoitajaa	A 15
14 työterveyshoitajaa	A 14
22 vastaanottoavustajaa	A 5
1 vastaanottoavustaja	A 4

Lisäksi tilapäisten palkkioista ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien vähennettäväksi 53 800 mk vastaanottoavustajan (A 3) palkkiona.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 18 000 000 mk 180 henkilön palkkaamiseksi, joita vastaavat virat ja toimet jätetään täyttämättä ja lakkautetaan seuraavassa tulo- ja menoarviossa.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk 85 toimihenkilön palkkaamiseksi. Henkilöiden palkkaus on suoritettu aikaisemmin momentin 31.94.71 määrärahalta.

Työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 19 000 000 mk sanomalehdenjakajien palkkoina.

1987 esitys	3 230 445 000
1986 menoarvio	2 925 791 000
1985 tilinpäätös	2 742 746 056

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 54 000 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset eläkkeet ja ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille merkitään lisäystä 53 000 000 mk, mikä aiheutuu eläkkei-

den tarkistuksista ja uusista eläkkeistä. Alamomentin loppusumma on 478 000 000 mk.

2. Vuoden kuluessa myönnettyt ylimääräiset eläkkeet. Alamomentille ehdotetaan kertamena lisäystä 1 500 000 mk, jotta autopuhelinliikenteen, numerotiedotuspalvelun tai muun puhelinliikenteen tai siihen liittyvän palvelun ja automatisoinnin seurauksena työtä vaille jääneille 58 vuotta täyttäneille puhelinliikenne, -palvelu tai niihin liittyvissä tehtävissä palvelleille teteitoimen virkailijoille voitaisiin varata ylimääräistä eläkettä saaden mahdollisuus siirtyä eläkkeelle. Edellä mainitusta syystä ylimääräisen eläkkeen saaneen henkilön jälkeen on tarkoitus suorittaa myös perhe-eläkettä ylimääräisenä eläkkeenä sekä hautausavustusta ja hautauskustannusten korvausta valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain säännösten mukaisesti. Ylimääräisen eläkkeen määrää laskettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtion eläkelain (280/66) ja valtion perhe-eläkelain (774/68) säännöksiä. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 1 500 000 mk, jää alamomentin loppusumma ennalleen ja on enintään 1 573 000 mk.

3. Perhe-eläkkeet ja hautausavut. Alamomentille merkitään lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu eläkkeiden tarkistusten johdosta. Alamomentin loppusumma on 70 427 000 mk.

1987 esitys	550 000 000
1986 menoarvio	496 000 000
1985 tilinpäätös	445 734 150

10. Rakennusten ja huoneistojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 000 mk, mistä 2 600 000 mk aiheutuu vuonna 1986 osaksi vuotta vuokrattujen toimitilojen vuokrasta, 4 400 000 mk 2/3 vuodeksi vuonna 1987 vuokrattavien toimitilojen vuokrasta, 3 000 000 mk uusien tilojen muista käyttö- ja kunnossapitomenoista ja 2 000 000 mk vuokrien korotuksista. Kun työterveyshuollon menoja vähennetään 2 000 000 mk, on lisäys 10 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennusten ja huoneistojen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kiinteistön hoitokoneiden huoltoon ja varaosien sekä lisälaitteiden hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energia	62 000 000
Vuokrat	204 000 000
Korjaus ja kunnossapito	36 500 000
Muut menot	23 500 000
<u>Yhteensä</u>	<u>326 000 000</u>

1987 esitys	326 000 000
1986 menoarvio	316 000 000
1985 tilinpäätös	295 456 018

11. Televerkkojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 38 950 000 mk, mistä 20 500 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 18 450 000 mk muusta toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää televerkoston käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös poliisin lähiradioverkon ja lääninradioverkon ylläpitoon, tilaajaliittymien järjestämisestä ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi puhelinlaitoksille, puhelinlaskujen perintäkorvauksiin toimilupalaitoksille sekä ulkopuolisille suoritettavista televerkoston siirto-, asennus- ja ylläpitotöistä aiheutuneisiin palkkaus- ja ainekuluihin, atk-laittehuoltoon, asiakkaille myytävien päätelaitteiden hankintaan, telepalveluiden markkinointiin ja kansainvälisistä teleyhteyksistä aiheutuviin menoihin. Ulkopuolisista töistä aiheutuvat kaikkia kustannuksia vastaavat tulot ja päätelaitteiden myyntitulot merkitään momentille 14.04.04.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	248 500 000
Muut henkilömenot	42 900 000
Aineet ja päätelaitteet	56 100 000
Atk-huolto	2 500 000
Ulkopuolisille suoritettavat työt	11 700 000
Muut menot	111 500 000
<u>Yhteensä</u>	<u>473 200 000</u>

1987 esitys	473 200 000
1986 menoarvio	434 250 000
1985 tilinpäätös	375 250 000

12. Moottoriajoneuvojen ja postivaunujen käyttö ja kunnossapito sekä autovarikkotoiminta (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan

käyttää moottoriajoneuvojen, alusten ja postivaunujen käytöstä ja kunnossapidosta sekä autovarikotoiminnasta aiheutuviin käyttömenoihin sekä kaluston käytön edellyttämiin lisälaitteiden ja varusteiden hankintaan. Momentin määräraha saadaan käyttää myös ulkopuolisten kuljetuspalvelujen ostamiseen silloin, kun näiden palvelujen käyttäminen on kuljetusten tasaamiseksi perusteltua. Momentin määrärahaa käytetään osa laitoksen autovarikoilla muille valtion virastoille ja laitoksille suoritettaviin huoltotoihin lähinnä alueilla, joilla näiden palvelujen saanti muutoin on vaikeaa. Ulkopuolisista töistä aiheutuvat kaikkia kustannuksia vastaavat tulot merkitään momentille 14.04.07.

Käyttösuunnitelma:	mk
Polttoaineet	60 000 000
Muut aineet ja tarvikkeet	45 000 000
Vieraat palvelut	17 000 000
Postivaunut	6 000 000
Yhteensä	128 000 000

1987 esitys	128 000 000
1986 menoarvio	128 200 000
1985 tilinpäätös	123 241 008

22. Postiliikenteen hoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 300 000 mk toiminnan laajentumisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 8 300 000 mk kustannusten vähentymisen johdosta, vähennys on 4 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää postin kuljetuksesta ja jakelusta aiheutuviin menoihin sekä markkinointiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Laiva- ja lentoyhtiöille ulkomaisen postin kuljetuksista	39 600 000
Postin ja postivaunujen kuljetuksista valtionrautateilla	22 400 000
Muu postiliikenteen hoito	100 900 000
Kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvat korvaukset	23 100 000
Yhteensä	186 000 000

1987 esitys	186 000 000
1986 menoarvio	190 000 000
1985 tilinpäätös	149 103 248

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 170 000 mk, mistä 5 020 000 mk aiheutuu toiminnan

laajentumisesta, 3 750 000 mk kustannusten noususta, 2 600 000 mk käyttömenoista, mitkä on aikaisemmin suoritettu momentin 31.94.71 määrärahalta ja 5 800 000 mk kertamenosta, mistä 1 500 000 mk posti- ja telelaitoksen 350-vuotisjuhla valmistelujen jatkamista varten ja 4 300 000 mk avustuksesta postimerkkien maailmannäyttelyä järjestävälle organisaatiolle valmistelu- ja järjestelykuluihin. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 800 000 mk, lisäys on 15 370 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kopio- ja atk-laitteiden vuokriin, aloitetoimintaan, asiakasneuvottelukuntien kokousmenoihin, tutkimus- ja kehittämistoimintaan, matka-apurahoihin, virkapukuavustuksiin, sekä kansainväliseen yhteistyöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lisäksi markkinointi- ja edustusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	70 000
Matkat	58 000 000
Virkistys- ja lomatoiminta (enintään)	1 160 000
Terveydenhoito	7 000 000
Muut henkilöstömenot	23 800 000
Automaattinen tietojenkäsittely	28 000 000
Muut toimistomenot	92 000 000
Tileistä poistot	5 700 000
Kansainvälinen yhteistyö	6 800 000
Turvallisuustoiminta	5 400 000
Muut menot (kertamenoa 5 800 000)	36 920 000
Yhteensä	264 850 000

1987 esitys	264 850 000
1986 menoarvio	249 480 000
1985 tilinpäätös	268 806 370

60. Siirto posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain muuttamisesta, missä ehdotetaan luovuttavaksi posti- ja telelaitoksessa käytössä olevasta kaavamaisesta, 35 % muista investointimäärärahoista vastaavasta uudistusrahastosiirrosta. Ehdotuksen mukaan uudistusrahastoon siirretään vain käytöstä poistetun ja tarkoitukseen kelpaamattoman omaisuuden myyntitulot sekä kunakin vuonna tulo- ja menoarviossa erikseen päätettävä määräraha. Momentille ehdotetaan 60 000 000 mk siirtona posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon. Tästä määrärahaa on 5 000 000 mk alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman ja käytöstä poistetun kaluston sekä

muun omaisuuden myynnistä vuonna 1986 ker-
tyviksi arvioituja tuloja ja 55 000 000 mk vuoden
kuluessa esiintyviin kiireellisiin hankkeisiin tar-
koitettuja sijoitusmenoja. Momentin määrärahas-
ta ehdotetaan käytettäväksi vähintään 10 000 000
mk tietojenkäsittelykeskuksen rinnakkaisyksikön
perustamiseksi Kuopioon. Vähennys on
214 298 000 mk.

1987 esitys	60 000 000
1986 menoarvio	274 298 000
1986 lisämenoarvio	10 517 000
1985 tilinpäätös	260 921 000

70. *Kaluston, koneiden ja laitteiden hankki-
minen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 142 200 000 mk.

	1987 mmk	1988 mmk	1989 mmk	1990 mmk	Yht. mmk
Vuoden 1987 TMAE:n tilausvaluudesta		15,0	16,0	4,0	35,0
Aikaisempien vuosien tilausvaluudesta	24,5	5,8			30,3
Yhteensä	24,5	20,8	16,0	4,0	65,3

1987 esitys	142 200 000
1986 menoarvio	90 250 000
1985 tilinpäätös	75 200 000

71. *Televerkkojen kehittäminen* (siirtomäärära-
ha)

Momentille ehdotetaan 791 000 000 mk seu-
raavasti:

1. *Telelaitteiden hankkiminen ja asentaminen.*
Alamomentille ehdotetaan 539 000 000 mk tele-
laitteiden hankintaa ja asentamista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puhelinverkot	291 000 000
Muut televerkot	151 000 000
Asiakaslaitteet ja yritysverkot	70 000 000
Muut	27 000 000
Yhteensä	539 000 000

Momentin ja sitä vastaavan uudistusrahaston
määrärahaa saadaan käyttää johtojen ja laitteiden

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalusto	23 000 000
Hälytyslaitteet	4 200 000
Postinkäsittelylaitteet ja -laitteistot	35 000 000
Autot ja muut kulkuneuvot sekä niiden korjauksissa tarvittavat työkoneet	50 000 000
Atk-laitteet ja ohjelmistot	30 000 000
Yhteensä	142 200 000

Momentin ja tarvittaessa uudistusrahaston
määrärahaa arvioidaan käytettäväksi 24 500 000
mk aikaisempien vuosien tilausvaluuksista vuon-
na 1987 aiheutuvia kassamenoja varten.

Lisäksi ehdotetaan, että posti- ja telelaitos saisi
tilata vuoden 1987 aikana postinkäsittelylaitteis-
toja ja atk-laitteita 35,0 milj. markalla.

Kassamenoja näistä sekä aikaisemmista tilaus-
valuuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

hankkimiseen ja asentamiseen tarvittavine asema-
rakennuksineen ja maapohjineen sekä laajakais-
taisten paikallisverkkojen rakentamiseen niillä
alueilla, missä posti- ja telelaitos hoitaa paikalli-
sesti puhelintointia, sekä tietopalvelu- eli video-
teksijärjestelmän rakentamiseen.

2. *Tilausvaluusmaksut.* Aikaisempien vuosien
tilausvaluuksista vuonna 1987 aiheutuvia kassa-
menoja varten alamomentille ehdotetaan
252 000 000 mk. Osa tilausvaluusmaksuista on
tarkoitus tarvittaessa suorittaa uudistusrahaston
varoista.

Lisäksi ehdotetaan, että posti- ja telelaitos saisi
tilata vuoden 1987 aikana televerkkojen kehittä-
miseen tarvittavia laitteita 300 milj. markalla.
Kassamenoja näistä sekä aikaisempien vuosien
tilausvaluuksista arvioidaan aiheutuvan seura-
vasti:

	1987 mmk	1988 mmk	1989 mmk	1990 mmk	Yht. mmk
Vuoden 1987 TMAE:n tilausvaltuudesta	—	200	95	5	300
Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista	252	30	29	—	311
Yhteensä	252	230	124	5	611

1987 esitys	791 000 000
1986 menoarvio	587 000 000
1985 tilinpäätös	534 980 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 110 030 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin autovarikko ja autohuoltopaikan muutostyöt	8 649	49 100 000	5 677	17 500 000 (peruuntunut 3 500 000)	20 000 000
2. Helsingin pääpostitalon peruskorjaus					
— vaihe A	4 640	32 000 000	5 409	} 21 100 000	20 000 000
— vaihe B	7 084	43 600 000	6 155		
3. Kajaanin autovarikon peruskorjaus	3 835	11 630 000	3 033	5 500 000	6 130 000
4. Kemin postitalo	2 025	11 600 000	5 728	3 300 000	5 000 000
5. Kouvolan teletoitintakeskus	2 766	14 000 000	5 061	2 400 000	11 600 000
6. Kuopion postitalon peruskorjaus	3 310	15 000 000	4 532	4 150 000	6 300 000
7. Kuusamon postikonttori ja autohuoltopaikka, muutos- ja laajennustyö	3 642	14 000 000	3 844	4 400 000	9 600 000
8. Maarianhaminan postitalo	2 389	13 350 000	5 588	2 400 000	6 600 000
9. Oulun postikeskuksen muutos- ja laajennustyö	3 192	10 200 000	3 195	2 400 000	7 800 000
10. Turun postikeskus	9 320	49 600 000	5 322	4 600 000	14 000 000
11. Eckerön posti- ja tullitalon peruskorjaus (PTL:n osuus)	1 167	5 800 000	4 970		2 000 000
12. Suunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	110 030 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

2. Helsingin pääpostitalon koko peruskorjauksen laajuus on noin 25 000 m² ja kustannusarvio 105 000 000 mk, mistä kellarikerrosten ja hissi-kuilujen muutostöiden kustannukset ovat olleet 17 800 000 mk. Vaihe A on rautatieaseman puoleisen siiven ja julkisivujen peruskorjaus ja vaihe B Mannerheimintien puoleisen siiven peruskorjaus.

11. Kulttuurihistoriallisen rakennussuojelun piiriin kuuluva Eckerön posti- ja tullitalo peruskorjataan rakennuksen säilymisen turvaavalla tavalla. Korjauksen jälkeen sitä on tarkoitus toistaiseksi edelleen käyttää henkilökunnan virkistys-

ja lomatoimintaan. Edellytyksenä on, että tältä ajalta aiheutuvat tavanomaiset käyttökustannukset peritään käyttäjiltä.

1987 esitys	110 030 000
1986 menoarvio	75 000 000
1985 tilinpäätös	78 725 000

88. *Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 000 000 mk tonttien sekä huoneisto-osakkeiden ostamista varten.

1987 esitys	16 000 000
1986 menoarvio	16 000 000
1985 tilinpäätös	16 000 000

95. Posti- ja telelaitoksen konepajat

Posti- ja telelaitoksen konepajojen käyttömenoihin ehdotetaan lisäystä 1 375 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta.

Konepajojen ennakoitujen tuloslaskelmat vuodelle 1987

Turun Asennuspaja		
	mk	mk
Liikevaihto		35 000 000
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet	16 950 000	
Palkat	8 500 000	
Muut muuttuvat kulut	4 000 000	
Varastojen muutos	-850 000	-28 600 000
Myyntikate		+ 6 400 000
Kiinteät kulut		
Palkat	2 900 000	
Vuokrat	470 000	
Muut kiinteät kulut	1 930 000	- 5 300 000
Käyttökate		+ 1 100 000
Poistot		
Koneista ja kalustosta		- 250 000
Liikelyijäämä		+ 850 000

Keskusautokorjaamo		
	mk	mk
Liikevaihto		17 500 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	8 350 000	
Palkat	5 500 000	
Vuokrat	1 250 000	
Muut kulut	2 200 000	
Varastojen muutos	-200 000	-17 100 000
Käyttökate		+ 400 000

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

08. <i>Komiteat ja asiantuntijat</i> (arviomääräraha)	
Momentille ehdotetaan edelleen 250 000 mk.	
1987 esitys	250 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	197 653

22. *Tutkimus ja suunnittelu* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 4 500 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi liikennepoliittista päätöksentekoa palveleviin tutkimuksiin. Lisäys on 1 500 000 mk.

Poistot		
Koneista ja kalustosta	-	120 000
Liikelyijäämä	+	280 000
Tilikauden ylijäämä	+	280 000

22. *Turun Asennuspaja* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 975 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta.

1987 esitys	34 475 000
1986 menoarvio	33 500 000
1985 tilinpäätös	27 574 145

23. *Keskusautokorjaamo* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta.

1987 esitys	16 800 000
1986 menoarvio	16 400 000
1985 tilinpäätös	14 120 692

70. *Työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 450 000 mk, mistä 250 000 mk Turun Asennuspajan ja 200 000 mk Keskusautokorjaamon työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankintaan.

1987 esitys	450 000
1986 menoarvio	600 000
1985 tilinpäätös	450 000

Käyttösuunnitelma:		mk
Liikennepoliittinen tutkimus ja suunnittelu		1 600 000
Liikenneturvallisuustutkimukset		800 000
Joukkoviestintäteknologian tutkimukset		800 000
Pääkaupunkiseudun liikennetutkimus		1 000 000
Muu viestintäpoliittinen tutkimus		300 000
	Yhteensä	4 500 000

1987 esitys	4 500 000
1986 menoarvio	3 000 000
1986 lisämenoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	4 500 000

(30.) *Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 31.57.30.

(31.) *Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin* (siirtomääräraha).

Momentti on siirretty momentiksi 31.57.31.

(33.) *Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki* (siirtomääräraha).

Momentti on siirretty momentiksi 31.57.33.

(34.) *Valtionavustus Kontula—Mellunmäki metroradan rakentamiseen* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 31.57.34.

40. *Eräät valtionavut*

Momentille ehdotetaan lisäystä 860 000 mk, mistä 850 000 mk aiheutuu kertamenosta Ilmai-

lumuseoyhdistys ry:lle toisen näyttelyhallin ja arkistotilojen rakentamista varten sekä 10 000 mk lähinnä Torniojoen Kukkolankosken jakokunnalle maksettavan korvauksen lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään kertameno 2 750 000 mk, momentin vähennys on 1 890 000 mk.

1987 esitys.....	1 160 000
1986 menoarvio.....	3 050 000
1985 tilinpäätös.....	1 432 814

(50.) *Televisiojako- ja verkoston suunnittelu ja rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 31.55.50.

(51.) *Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 31.55.51.

Pääluokan 31 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1986—1987	
	v. 1985 1000 mk	v. 1986 1000 mk	v. 1987 1000 mk	±1000 mk	± %
01. Liikenneministeriö (710)	13 677	15 280	18 425	+ 3 145	+ 21
20. Tie- ja vesirakennushallinto (720) ..	387 707	401 398	438 926	+ 37 528	+ 9
24. Tiet (720)	3 211 553	3 547 380	3 774 230	+ 226 850	+ 6
27. Vesitiet (730)	79 702	77 081	77 429	+ 348	+ 0
40. Autorekisterikeskus (720)	121 816	138 990	151 249	+ 12 259	+ 9
47. Ilmailuhallinto (740)	273 312	286 807	325 226	+ 38 419	+ 13
50. Ilmatieteen laitos (830)	66 846	74 183	84 247	+ 10 064	+ 14
55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset (760)	465 671	465 310	467 360	+ 2 050	+ 0
56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle (050)	114 067	120 500	134 000	+ 13 500	+ 11
57. Joukkoliikenteen korvaukset ja avustukset (750)	133 034	164 600	202 250	+ 37 650	+ 23
85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin yhtiöihin (740)	10 000	—	—	—	—
90.* Valtionrautatiet (750)	1 744 805	1 723 309	1 918 940	+ 195 631	+ 11
94.* Posti- ja telelaitos (760)	965 826	1 042 548	1 119 230	+ 76 682	+ 7
95.* Posti- ja telelaitoksen konepajat (760)	450	600	450	— 150	—25
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710)	6 130	6 300	5 910	— 390	— 6
Yhteensä	7 594 597	8 064 286	8 717 872	+ 653 586	+ 8

* Markkamääräisiin tietoihin sisältyvät reaali- ja finanssisijoituksia varten tarkoitetut määrärahat sekä mahdollinen lisärahoitustarve.

Pääluokan 31 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1986—1987	
	v. 1985 1000 mk	v. 1986 1000 mk	v. 1987 1000 mk	±1000 mk	± %
90. Valtionrautatiet (750)	4 088 518	4 242 584	4 502 440	+ 259 856	+ 6
94. Posti- ja telelaitos (760)	4 400 337	4 739 721	5 158 495	+ 418 774	+ 9
95. Posti- ja telelaitoksen konepajat (760)	41 695	49 900	51 275	+ 1 375	+ 3
Yhteensä	8 530 549	9 032 205	9 712 210	+ 680 005	+ 8

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kauppa- ja teollisuusministeriön työnjaon järjeistämiseksi, johtamisen kehittämiseksi sekä pienen ja keskisuuren yritystoiminnan edistämisen tehostamiseksi kauppa- ja teollisuusministeriöön ehdotetaan perustettavaksi yrityskehitysosasto voimavaroja uudelleenkohdentamalla. Uuden osaston tehtäviin kuuluisivat yrittäjyyden yleinen edistäminen, yritysten kehittämisspalvelut, aluepoliittinen rahoitus sekä alueellinen elinkeinopoliittikka. Osaston tehtävät koskisivat pientä ja keskisuurta teollisuutta ja yritystoimintaa.

Osasto muodostettaisiin siirtämällä uuteen osastoon yritysrahoitustoimisto ja pienteollisuus-toimisto sekä muuttamalla teollisuusosaston sopimuspalkkainen apulaisosastopäällikön virka sopimuspalkkaiseksi osastopäällikön viraksi. Pienteollisuusosaston nimi muutetaan samalla kehittä-

mistoimistoksi. Uuden osaston alaisuuteen siirtyivät teollisuuspiirit. Organisaatiouudistus voidaan toteuttaa siirtämällä teollisuusosaston henkilöstöä uuteen osastoon.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 209 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 1 052 900 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten ja 38 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen johdosta sekä vähennystä kertamenona 220 000 mk. Momentin lisäys on 3 510 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme tilapäistä sekä 23 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 107 200	30 029 500	+ 11	254
Tilapäisten palkkiot	— 554 900	353 200	— 6	3
Työsuhtepalkat	+ 571 300	2 176 500	+ 3	23
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 72 300	530 000	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 200	46 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 310 900	2 451 600	—	—
Yhteensä	+ 3 510 000	35 587 000	+ 8	280

Henkilöstön määrän lisäyksestä kolme aiheutuu siirrosta momentilta 32.55.21, kaksi siirrosta momentilta 34.01.01 sekä yksi siirrosta alamentilta 28.80.02.1.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien yrityskehitysosastoon sopimuspalkkainen osastopäällikön virka (S 28).

Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa teollisuusosastosta sopimuspalkkainen apulaisosastopäällikön virka (S 27).

Taloustarkastusta varten ehdotetaan perustettavaksi yleiseen osastoon ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 24).

Hinta-, kuluttaja- sekä kilpailuasioiden valmistelun tehostamiseksi ehdotetaan yleiseen osastoon perustettavaksi ylimääräinen esittelijän toi-

mi (A 21). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu alamomentilta 28.80.02.1.

Virkarakenteen oikaisemiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi hallitusneuvoksen, toimistopäällikkönä (yleinen osasto, merenkulkutoimisto) virka (A 26) sekä ylimääräinen apulaistarkastajan (osastojen yhteiset) toimi (A 14). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen toimistopäällikön (merenkulkutoimisto) virka (S 26) sekä tilapäisten palkkioista vähentää 54 400 mk vahtimestarin (A 3) palkkiona.

Kauppaosaston henkilöstörakenteen kehittämiseksi ja henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
1 yliaktuaari	A 21
1 osastosihteerin	A 14
3 tilastosihteerin	A 12
2 toimistosihteerin	A 8
Lakkautetaan:	
1 esittelijän	A 18
2 tilastonlaatijaa	A 9
2 tilastonlaatijaa	A 8
1 toimistovirkailijaa	A 4
1 konekirjoittaja (osastojen yhteiset)	A 4

Kansainvälisen asiantuntijavaihdon tehtävien siirtyessä työvoimaministeriöstä kauppa- ja teollisuusministeriöön ehdotetaan 1.3.1987 lukien teollisuusosastoon perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 ylitarkastaja	A 23
1 osastosihteerin	A 13
1 osastosihteerin	A 11

Kahden toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 34.01.01.

Kolmen erikoistutkijan palkkaamiseksi energiaosastoon ehdotetaan työsuhtepalkkoihin lisäystä 450 900 mk, mistä 400 000 mk on siirtoa momentilta 32.55.21.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 18), ylimääräinen tarkastajan toimi (A 16), ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10), ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 7) ja ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 7).

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 316 100 mk viiden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

1987 esitys	35 587 000
1986 menoarvio	32 077 000
1985 tilinpäätös	27 646 163

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 100 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu kertamenosta kauppa- ja teollisuusministeriön 100-vuotishistoriikkiin kirjoituspalkkioihin ja muihin menoihin, 12 000 mk virkapukuavustusten siirtymisestä ministeriön maksettavaksi, 1 270 000 mk rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä, 195 100 mk toimistomenojen lisääntymisestä, 210 000 mk automaattisen tietojenkäsittelyn menojen lisääntymisestä, 50 000 mk lähinnä matkamenojen siirrosta momentilta 32.55.21 ja 212 900 mk veroista ja muista menoista. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustilaisuuksien järjestämisestä ja tiedottamisesta aiheutuviin muihin menoihin sekä henkilöstön koulutuksen edellyttämiin palkkioihin.

1987 esitys	8 700 000
1986 menoarvio	6 700 000
1986 lisämenoarvio	950 000
1985 tilinpäätös	6 571 623

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 700 000 mk, mikä aiheutuu tekstinkäsittelylaitteiden, atk-laitteiden, kaluston ja konttorikoneiden uusimisesta ja täydentämisestä sekä kopiointilaitteistojen hankinnasta.

1987 esitys	700 000
1986 menoarvio	400 000
1985 tilinpäätös	418 869

02. Teollisuuspiirit

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) mukaisten avustusten seurannan ja valvonnan tehostamiseksi sekä teollisuuspiirien harjoittaman neuvonnan lisäämiseksi ehdotetaan teollisuuspiireihin eräitä henkilöstölisäyksiä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 985 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 34 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 1 026 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 006 500	13 586 000	+ 2	134
Tilapäisten palkkiot	— 89 500	317 000	— 1	4
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 7 800	112 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 101 200	1 037 000	—	—
Yhteensä	+ 1 026 000	15 052 000	+ 1	138

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä yhden henkilön siirto momentille 26.98.43.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (A 12).

Sen johdosta, että henkilön palkkaus suoritetaan momentin 26.98.43 määrärahasta, ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 123 200 mk tutkimussihteerin (A 21) palkkiona.

1987 esitys	15 052 000
1986 menoarvio	14 026 000
1985 tilinpäätös	12 959 501

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 597 000 mk lähinnä rakennusten käyttömenojen ja atk-menojen lisääntymisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös pienen ja keskiuuren teollisuuden toimintaedellytysten selvittämiseen liittyvien ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, näytteilyihin osallistumiseen ja teollisuuspiirien toimialaan kuuluvaan tiedottamiseen. Teollisuuspiirien johtamisen kehittämiseen liittyvien asiantuntijapalvelujen hankkimisesta aiheutuviin menoihin saadaan käyttää enintään 25 000 mk.

1987 esitys	6 600 000
1986 menoarvio	6 003 000
1985 tilinpäätös	5 354 978

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 600 000 mk atk-laitteiden ja kaluston sekä koneiden ja laitteiden hankkimista ja uusimista varten.

1987 esitys	600 000
1986 menoarvio	572 000
1985 tilinpäätös	452 008

04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 103 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 59 100

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 177 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 161 700	1 566 800	—	12
Muut palkat ja palkkiot	+ 600	8 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 14 700	116 100	—	—
Yhteensä	+ 177 000	1 691 000	—	12

Lisäperustelut:

Varmuusvarastoinnin hallinnon kehittämisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen jaostosihteerin toimi (A 18).

1987 esitys	1 691 000
1986 menoarvio	1 514 000
1985 tilinpäätös	1 368 957

09. Suunnittelukunta

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk sihteeripalkkioiden kasvun johdosta.

1987 esitys	121 000
1986 menoarvio	119 000
1985 tilinpäätös	91 758

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 128 000 mk. Lisäyksestä 35 000 mk aiheutuu teollisuustuotannon turvaamiseen liittyvien sopimusten mukaisien korvausten jälkeensä jääneisyyden korjaamisesta

sekä 55 000 mk kertamenosta atk-järjestelmän valmistamiskustannuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 81 000 mk, lisäys on 47 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri teollisuusalojen kanssa solmittavien, teollisuustuotannon turvaamiseen poikkeusoloissa liittyvien sopimusten edellyttämiin tutkimusmenoihin, palkkioihin sekä kuntien poikkeusolojen toimintavalmiuden parantamiseen tähtäävään tiedotukseen, koulutukseen ja suunnitteluun.

1987 esitys	1 050 000
1986 menoarvio	1 003 000
1986 lisämenoarvio	130 000
1985 tilinpäätös	876 393

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 75 000 konttorikoneiden, toimistokalusteiden ja atk-laitteiden hankkimista varten.

1987 esitys	75 000
1986 menoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	14 710

06. Varmuusvarastointi

Varmuusvarastointimaksusta ja valtion varmuusvarastoista annettujen lakien muutosten (891/85 ja 980/85) tultua voimaan vuoden 1986 alusta varmuusvarastointimaksu tuloutetaan suoraan varmuusvarastorahastoon. Vastaavasti kaikki hankinnoista, varastojen hoidosta ja rahaston hallinnosta aiheutuvat menot suoritetaan varmuusvarastorahastosta. Vuonna 1987 rahastolle arvioidaan kertyvän varmuusvarastointimaksuja 240 milj. mk.

41. Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen (arviomääräraha)

Turvavarastolain (970/82) ja luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 518/82) mukaisia uusia turvavarastointilainoja ehdotetaan vuonna 1987 hyväksyttäväksi korkotukilainoiksi enintään 200 000 000 markkaan asti.

Korkohyvityksen määrä vastaa luottolaitosten lainoista perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitosten korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaaajalta

perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Edellä olevan johdosta momentille merkitään edelleen 10 000 000 mk korkotuen maksamiseksi aikaisempina vuosina hyväksytyille ja vuonna 1987 hyväksyttävillä korkotukilainoille.

1987 esitys.....	10 000 000
1986 menoarvio.....	10 000 000
1985 tilinpäätös.....	1 338 580

42. Turvavarastoinnin varastointiavustus

Momentille ehdotetaan edelleen 1 500 000 mk turvavarastolain mukaisena avustuksena yrityksille turvavarastoinnista aiheutuvien, varastoitavan hyödykkeen laadusta johtuvien poikkeuksellisen suurten varastointikustannusten kattamiseksi.

1987 esitys.....	1 500 000
1986 menoarvio.....	1 500 000
1985 tilinpäätös.....	—

10. Merenkululaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 622 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ja kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin lisäystä 200 000 mk luotsikutterinhoitajien vuosilomasijaisten palkkaamiseksi sekä vähennystä 2 500 000 mk Karhu-luokan jäänmurtajien kor-

vaamisen johdosta ja 865 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 12 422 000 mk. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä sekä 662 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä ja 16 pysyväisluonteista osaaikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 7 068 000	132 075 000	+ 2	1 080
Tilapäisten palkkiot	— 91 000	209 300	— 2	5
Työsuhteipalkat	+ 3 771 600	70 608 600	— 9	662
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 599 500	22 073 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 889 900	12 755 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 383 000	17 591 100	—	—
Yhteensä	+ 12 422 000	255 313 000	— 9	1 747

Henkilöstön määrän muutoksessa on otettu huomioon yhden henkilön vähennys siirtona momentille 28.60.01.

Lisäperustelut:

Luotsikutterinhoitajien työaikajärjestelyjen johdosta ehdotetaan perustettavaksi kuusi ylimääräistä luotsikutterinhoitajan tointa (A 5).

Alusten uusimisen johdosta ehdotetaan lakkautettavaksi peruspalkkainen radiosähköttäjä 1 l virka (A 12) ja peruspalkkainen radiosähköttäjä 2 l virka (A 11).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen

piirtäjän toimi (A 7) ja ylimääräinen piirtäjän toimi (A 3). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 110 200 mk kahden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Turun luotsipiirin luotsaustoiminnan uudelleen järjestämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat:

Perustetaan: Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 luotsivanhin 1 l.....	A 18
1 luotsi	A 17
8 luotsia	A 15
1 luotsi	A 14

Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 luotsivanhin 1 l (Paraistenportin luotsiasema)	A 18
1 luotsi (Paraistenportin luotsiasema)	A 17
8 luotsia (Paraistenportin luotsiasema)	A 15
1 luotsi (Paraistenportin luotsiasema)	A 14

Virkanimikkeiden selkeyttämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
1 ylitarkastaja	A 22
4 maanmittausteknikkoa	A 10
1 arkistonhoitaja	A 8
Ylimääräinen:	
1 maanmittausteknikko	A 10
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 sihteeri	A 22
4 mittausteknikkoa	A 10
1 kartanpiirtäjä	A 8
Ylimääräinen:	
1 radioteknikko	A 10

Väylänhoito-organisaation kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
2 väylämestaria	A 9
2 väylänhoitajaa	A 5
Ylimääräiset:	
2 väylänhoitajaa	A 5
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
2 radiomajakkamestaria (Isokarin radiomajakka 1, Kylmäpihlajan radiomajakka 1)	A 9
2 majakkavartijaa (Norrskärin radiomajakka) ..	A 5
Ylimääräiset:	
2 radiomajakkavartijaa (Isokarin radiomajakka 1, Kylmäpihlajan radiomajakka 1)	A 5

Väylänhoito-organisaation kehittämiseksi ehdotetaan 1.8.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
1 väylämestari	A 9
1 väylänhoitaja	A 5
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 radiomajakkamestari (Norrskärin radiomajakka)	A 9
1 radiomajakkavartija (Norrskärin radiomajakka)	A 5

Karhu-luokkaa korvaavien jäänmurtaajien ja uuden luotausveneryhmän valmistumisen vuoksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi seuraavat virat:

	Palkkausluokka
2 konemestaria 2 l	A 10
1 sähkömestari 2 l	A 10
1 konemestari 3 l	A 9

Alusten uudishankintojen vuoksi ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 954 000 mk kahdeksan henkilön palkkoina.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 28 000 mk siivoojan palkkana.

1987 esitys	255 313 000
1986 menoarvio	242 891 000
1985 tilinpäätös	232 341 917

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 84 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Merenkulkijain kurinvalvontalautakunta ...	15 000
Työsuojelutoimikunnat	23 000
Miehityslautakunta	40 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	6 000
Yhteensä	84 000

1987 esitys	84 000
1986 menoarvio	84 000
1985 tilinpäätös	60 283

28. Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 535 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää talvimerenkulun edelleen kehittämiseen tähtäävien alusten jäissäkulkuominaisuuksien, jäätiedustelun ja jäätilanne-ennustusten parantamista koskevien tutkimusten suorittamiseen.

1987 esitys	535 000
1986 menoarvio	535 000
1985 tilinpäätös	535 000

1987 esitys	129 078 000
1986 menoarvio	132 393 000
1985 tilinpäätös	135 791 148

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 465 000 mk, mistä 15 000 mk aiheutuu kertamenosta merimieslääkäreiden kouluttamiseksi, 900 000 mk kertamenosta tilapäisten vuokratilojen käyttökustannukseksi, 300 000 mk kertamenosta "Suomen rannikon loistot" -painattamiseksi, 100 000 mk kertamenosta "Sisävesistöjen loistot I" -painattamiseksi, 70 000 mk kertamenosta merimiesrekisterin aineiston mikrokuvaamiseksi ja 80 000 mk kertamenosta romualusten poistamiseksi. Kun momentilta vähennetään 3 575 000 mk lähinnä polttoaineiden hintojen alenemisen johdosta ja kertameno 1 205 000 mk, vähennys on 3 315 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös palkkiotoimisten merenkulun katsastajien koulutusmenoihin, lähinnä katsastuksesta aiheutuviin palkkioihin sekä enintään 25 henkilövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen lyhytaikaiseen työsuhteeseen rakennusten, satamien, turvalaitteiden, alusten ja työkoneiden kunnossapito- ja korjaustehtäviin sekä kartografiseen projektityöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat matkoista, koulutuksesta, terveydenhoidosta, suojavaatetuksesta, alusten ravintomenoista, eläkevakuutusmaksuista, rakennusten, satamien, väylien, turvalaitteiden ja työkoneiden sekä alusten käytöstä, kunnossapidosta, korjauksista, työpaja- ja varastotoiminnasta, työharjoittelua suorittavien oppilaiden ravintomenoista, viitoituksesta, korvauksesta Neuvostoliitolle rannikkoväylän kunnossapidosta, merikarttojen painatuksesta ja myynnistä sekä kansainvälisestä yhteistyöstä. Määrärahasta saadaan maksaa alusten ja muiden kulkuvälineiden muina käyttö- ja kunnossapitomenoina myös jäänmurtajatoiminnan ohjaamiseksi välttämättömien lentotiedustelujen kustannukset, laituri- vuokrat ja vartioimispalvelusmenot. Edelleen määrärahaa saadaan käyttää näyttelytoiminnan menoihin, maa-aluevuokriin ja tiemaksuihin, oikeudenkäyntikuluihin ja korvauspäätösten mukaisesti vahingonkorvauksiin, atk:n käyttö- ja käyttöönottomenoihin, mikrotietokoneiden ohjelmistojen hankintaan, painatukseen, laitevuokra- ja huoltomenoihin sekä muihin toimistomenoihin.

40. Saaristoliikenteen avustaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 95 000 mk siirtona momentilta 31.47.50. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamin yleisin perustein saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitavien liikennöitsijöiden avustamiseen. Avustusta voidaan myöntää hyväksyttäviin käyttökustannuksiin ja käyttöomaisuuden hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kun niihin ei ole myönnetty momentilta 32.10.41 korkotukea. Avustusta saadaan myöntää myös muihin toimenpiteisiin saariston vakinaisen väestön kuljetuspalvelujen hintojen alentamiseksi.

1987 esitys	1 245 000
1986 menoarvio	1 150 000
1985 tilinpäätös	923 036

41. Korkotuki saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävistä lainoista (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 25 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään saaristoliikenteessä käytettävien alusten peruskorjauksiin ja uudishankintoihin annetuista, luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Vuonna 1987 ehdotetaan korkotukilainoja hyväksyttäväksi 700 000 markkaan asti saaristoliikennettä harjoittaville liikennöitsijöille alusten sellaisiin peruskorjauksiin ja uudishankintoihin, jotka on katsottava tarpeelliseksi saaristoalueiden kulkuyhteyksien turvaamiseksi.

Korkohyvityksen määrä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1987 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin

siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	25 000
1986 menoarvio	25 000
1985 tilinpäätös	21 376

42. Vesikuljetuskaluston hankintojen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 3 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään sisävesi-, rannikko- ja Saimaan kanavan liikenteeseen sopivan proomu- ja muun vesikuljetuskaluston uudishankintoihin ja peruskorjauksiin, Suomessa rakennettavien ulkomaanliikenteessä käytettävien pienalusten hankintoihin ja Suomessa tehtäviin peruskorjauksiin sekä ulkomailta käytettynä ostettavien Suomen ulkomaankaupan merikuljetuksissa käytettävien pienalusten hankintoihin annetuista, luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 173/79, 1022/83 ja 965/85) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Vuonna 1987 hyväksyttävien korkotukilainojen enimmäismääräksi ehdotetaan 50 000 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1987 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	3 000 000
1986 menoarvio	3 000 000
1985 tilinpäätös	836 497

43. Avustus pientonniston korkomenojen alentamiseksi (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti Suomen ulkomaankaupan merikuljetuksia hoitavien varustamoiden pientonnistotoimintaa varten otettujen lainojen vuosien 1986—1987 korkomeno-

jen alentamiseen. Tuen tarkoitus on vaikuttaa alan kannattavuuden palautumiseen. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että kyseisen aluksen miehitys- ja muiden käyttökustannusten arvioidaan muodostuvan sellaisiksi, etteivät ne estä aluksen kannattavaa toimintaa pitkällä aikavälillä. Avustuksen saajan tulee sitoutua toiminnan jatkamiseen määräajaksi.

1987 esitys	2 000 000
1985 tilinpäätös	5 000 000

50. Lästimaksuista suoritettavat valtionavustukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 600 000 mk. Lisäys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lästimaksusta annetun lain (189/36) mukaisiin avustuksiin ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaa huoltotoimintaa sekä meripelastustoiminnan edistämistä varten. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02.

1987 esitys	2 600 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	2 574 195

70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 500 000 mk, mistä 1 650 000 mk merenkulkuhallituksen peruskorjattujen toimitilojen kalustohankintoja varten sekä toimistokoneiden ja kopiokoneiden ostamiseksi.

Käyttösuunnitelman kohdasta "Luotsiasemat ja satamat" ehdotetaan käytettäväksi enintään 50 000 mk televisio- ja yleisradiovastaanottimien hankkimiseksi luotsiasemille.

Käyttösuunnitelman kohdasta "Muu kalusto ja laitteet" ehdotetaan hankittavaksi atk-laitteita, joiden kustannusarvio on 2 450 000 mk ja merenkulkuhallituksen puhelinkeskuksen laajenus, jonka kustannusarvio on 450 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Merenkulkuhallituksen ja piirikonttorien kalusto	1 800 000
Luotsiasemat ja satamat	3 200 000
Muu kalusto ja laitteet	4 500 000
Yhteensä	9 500 000

1987 esitys	9 500 000
1986 menoarvio	7 604 000
1985 tilinpäätös	7 324 000

71. Alusten ja muiden kulkuvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 185 396 000 mk seuraavasti:

1. *Uudisrakennukset.* Alamomentille ehdotetaan 169 958 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Karhu-luokan uusiminen			
1.1. jm Otso	242 100 000	48 800 000	122 520 000
1.2. jm Kontio	240 000 000	—	31 378 000
2. Luotsikutterien suunnittelu	500 000	—	500 000
3. Yhteysalus	6 500 000	—	6 500 000
4. Mittausveneet	2 550 000	—	2 550 000
5. Luotsikutterit	4 600 000	—	4 600 000
6. Työveneet	1 500 000	—	1 500 000
7. Kelirikkokalusto ja muut kulkuvälineet	410 000	—	410 000
			<hr/> Yhteensä 169 958 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Ensimmäisen Karhu-luokkaa korvaavan jm Otson vuonna 1987 suoritettavia lainan lyhennyksiä varten ehdotetaan 110 000 000 mk ja kauppahinnan korkoja varten ehdotetaan 12 520 000 mk. Toisen Karhu-luokkaa korvaavan jm Kontion vuonna 1987 suoritettavia lainan lyhennyksiä varten ehdotetaan 20 000 000 mk ja kauppahinnan korkoja varten ehdotetaan 11 378 000 mk.

2. Luotsikutterisuunnittelun parantamiseksi ja kutterityyppien standardisoimiseksi ehdotetaan mallioikeuksien lunastamiseen ja suunnitteluun 500 000 mk.

3. Vanhentuneiden ns. pienten yhteysalusten uusimiseksi ehdotetaan uuden aluksen hankintaan 6 500 000 mk.

4. Merenmittausretkikuntien käytössä olevien puisten ja yli-ikäisten mittausveneiden korvaamiseksi ehdotetaan 850 000 mk yhden 12,8 m mittausveneen, 1 400 000 mk yhden 15 m komennusveneen ja 300 000 mk kahden 7,5 m apuveneen hankkimista varten.

5. Luotsikutterien uusimiseksi ehdotetaan hankittavaksi kaksi uutta 2 300 000 mk maksavaa luotsikutteria.

6. Väylänhoitotehtäviin tarkoitettun työveneen hankintaan ehdotetaan 1 500 000 mk.

7. Luotsien talvisiin kuljetuksiin ehdotetaan käytettäväksi 60 000 mk moottorikelkkojen han-

kintoihin ja autojen hankintoja varten 350 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös prototyypin ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti.

2. *Peruskorjaukset ja hankinnat.* Alamomentille ehdotetaan 15 438 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	mk
1. Jäänmurtaja Voiman peruskorjauksen rahoitus	2 838 000
2. Alusten ja muiden kulkuvälineiden peruskorjaus ja erilaiset varustehankinnat	6 000 000
3. Merenmittausvälineistö- ja laitehankinnat	1 000 000
4. Työsuojelutoimenpiteiden aiheuttamat korjaukset	1 100 000
5. Alusten navigointi- ja viestintälaitteiden hankinta ja uusinta	4 500 000
	<hr/> Yhteensä 15 438 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Vuoden 1977 kolmannessa lisämenoarviossa hyväksytyn jäänmurtaja Voiman peruskorjauksen ensimmäisen vaiheen kauppahinnasta on vuonna 1987 suoritettava lyhennyksiä 2 725 000 mk ja korkoja 113 000 mk eli yhteensä 2 838 000 mk.

5. Käyttösuunnitelman kohdasta "Alusten navigointi- ja viestintälaitteiden hankinta ja uusinta" ehdotetaan hankittavaksi aluksille televisio-

ja radiovastaanottimia sekä videolaitteita enintään 60 000 markalla.

Ehdotetaan, että alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi toimihenkilöä lyhytaikaiseen työsopimussuhteeseen merenkululaitoksen alusten esisuunnittelua ja rakennusvalvontaa varten.

1987 esitys	185 396 000
1986 menoarvio	56 393 000
1986 lisämenoarvio	21 317 000
1985 tilinpäätös	70 094 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 200 000 mk talonrakennustöiden suunnittelua, rakentamista ja perusrparannuksia varten.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Pienehköt talonrakennustyöt					700 000
2. Tutkimukset ja suunnittelu					500 000
3. Pärnäisten varasto		1 100 000		500 000	600 000
4. Helsingin keskustukikohdan suunnittelu					500 000
5. Kylmäpihlajan luotsiaseman korjaus ja satamavarasto		3 200 000			3 200 000
6. Marjaniemen luotsiaseman korjaus	500	3 700 000	7 400	1 000 000	2 700 000
				Yhteensä	8 200 000

1987 esitys	8 200 000
1986 menoarvio	4 210 000
1986 lisämenoarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	4 250 000

77. Turvalaitteiden rakentaminen ja väylätöet (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 46 100 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kokkolan väylä	36 000 000	17 000 000	19 000 000
2. Suomen Leijonan majakka	5 200 000	3 500 000	1 700 000
3. Yhteysalusväylät	13 000 000	4 400 000	1 200 000
4. Turvalaitteiden vauriokorjaukset ja laitehankinnat	—	—	5 500 000
5. Veneväylät ja pienehköt väylä- ja turvalaitetyöt	—	—	4 200 000
6. Tutkimukset ja suunnittelu	—	—	2 600 000
7. Reuna- ja tutkamerkit	—	—	1 600 000
8. Kihti—Maarianhamina väylän parantaminen	5 300 000	—	5 300 000
9. Veitsiluodon väylä	8 000 000	—	5 000 000
			Yhteensä 46 100 000

6. Ehdotetaan, että käyttösuunnitelman kohdan "Tutkimukset ja suunnittelu" määrärahaa saadaan käyttää enintään yhdeksän toimihenkilön palkkaamiseksi lyhytaikaiseen työsopimussuhteeseen merenkulkuhallitukseen sekä tie- ja vesirakennushallituksen vesitieosastolle ja piirikonttoreihin.

8. Turku—Tukholma välillä liikennöivien uusien suurlauttojen vaatimien väylänparannusten toteuttamiseksi välillä Kihti—Maarianhamina ehdotetaan 5 300 000 mk.

9. Veitsiluodon 7,1 metrin väylää ehdotetaan parannettavaksi liikenneturvallisuuden vuoksi kaarrealueita leventämällä ja turvalaitteita lisäämällä.

1987 esitys.....	46 100 000
1986 menoarvio.....	50 310 000
1985 tilinpäätös.....	70 640 000

79. *Muut maa- ja vesirakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 520 000 mk väylien hoitoon ja luotsipalveluun liittyvien satamien ja maanrakennustöiden suunnittelua, rakentamista ja peruserannusta varten.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Pienehköt maa- ja vesirakennustyöt			900 000
2. Tutkimukset ja suunnittelu			370 000
3. Emäsalon sataman parantaminen	3 850 000	2 600 000	1 250 000
4. Pärnäisten luotsisatama	4 250 000	1 250 000	3 000 000
			Yhteensä 5 520 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

3. Kustannustason nousun vuoksi Emäsalon sataman parantamisen kustannusarviota on lisätty 150 000 markalla. Vuonna 1985 sataman parannustöitä on rahoitettu käyttösuunnitelman kohdasta "Pienehköt maa- ja vesirakennustyöt" 300 000 markalla.

4. Nauvon Pärnäisiin rakennettavan luotsisataman kustannusarvio on kohonnut 1 050 000 markkaa.

1987 esitys.....	5 520 000
1986 menoarvio.....	6 040 000
1985 tilinpäätös.....	3 038 100

88. *Maa-alueiden ja rakennusten ostot* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk käytettäväksi Helsingin keskustukikohdan Katajanokalta siirtämisen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

1987 esitys.....	1 600 000
------------------	-----------

28. Elinkeinohallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 151 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 1 277 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme

tilapäistä sekä kymmenen työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä. Lainsäädännöstä tai muusta syystä elinkeinohallitukselle aiheutuva henkilöstön lisätarve tulee tyydyttää uudelleenkohdentamalla henkilöstöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 039 900	14 202 700	—	143
Tilapäisten palkkiot	+ 36 000	475 600	—	3
Työsuhdepalkat	+ 75 900	1 029 000	—	10
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 600	51 800	—	—
Sosiaaliturvamuksu	+ 121 600	1 165 900	—	—
Yhteensä	+ 1 277 000	16 925 000	—	156

1987 esitys	16 925 000
1986 menoarvio	15 648 000
1985 tilinpäätös	14 378 131

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 22 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä tuoteturvallisuusasiain neuvottelukunnan perustamisesta, matkatoimistoasiain neuvottelukunnan menoista sekä Nordiska metodikkomitten för livsmedel -järjestön jäsenmaksusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös elintarvikeneuvottelukunnan päätoimisen sihteerin edelleen palkkaamiseen sekä neuvottelukuntien kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin ja jäsenmaksuihin. Elintarviketutkimusmenetelmien neuvottelukunta on lakkautettu ja sen tehtävät on siirretty elintarvikeneuvottelukunnan jaostolle.

Käyttösuunnitelma:	mk
Elintarvikeneuvottelukunta	234 000
Kilpailuneuvosto	52 000
Matkatoimistoasiain neuvottelukunta	5 000
Tuoteturvallisuusasiain neuvottelukunta	10 000
Yhteensä	301 000

1987 esitys	301 000
1986 menoarvio	279 000
1985 tilinpäätös	205 436

21. Eräät elinkeinovalvonnan ja kuluttaja-asiain menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 260 000 mk, mikä aiheutuu tutkimustoiminnan ja valvontahenkilöstön koulutuksen lisäämisestä ja 200 000 markan kertamenosta valistustoimintaan uuden kulutusluottolainsäädännön johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuoteturvallisuus-, elintarvike-, kulutustarvike-, hinta- ja kilpailu- sekä kuluttajatutkimuksista, niihin liittyvästä näyttöiden hankinnasta, koulutuksesta, valistuksesta, julkaisu- ja tiedotustoiminnasta sekä elinkeinovalvonnan aluehallinnon erityistehtävistä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	3 710 000
1986 menoarvio	3 450 000
1985 tilinpäätös	2 995 055

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kansainvälisen yhteistyön edellyttämien matkojen lisääntymisestä, vuokrien noususta sekä 100 000 markan kertamenosta henkilöstön uudelleenkoulutukseen. Kun mo-

mentilta vähennetään kertameno 70 000 mk, lisäys on 50 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	2 750 000
1986 menoarvio	2 700 000
1985 tilinpäätös	2 661 484

31. Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 469 000 mk, mistä 172 000 mk aiheutuu kolmen uuden päätoimisen kuluttajaneuvojan palkkaamisesta ja 297 000 mk määrärahan oikaisusta vastaamaan aiemmin tehdyistä virkamuutoksista ja toiminnan laajentumisesta uusiin kuntiin aiheutunutta valtionosuuden lisäystä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnissa annetun lain (39/78) nojalla suoritettavaan valtionosuuteen. Valtion tukeman kuluttajaneuvonnan piiriin kuuluu vuoden 1986 lopussa 162 kuntaa, joiden asukasmäärä on noin 3 300 000. Momentilta suoritetaan valtionosuus enintään 57 pää- ja sivutoimisen kuluttajaneuvojan osalta.

1987 esitys	2 982 000
1986 menoarvio	2 513 000
1985 tilinpäätös	2 522 276

50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille

Momentille ehdotetaan lisäystä 34 000 mk avustusten lisäämisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena kuluttajajärjestöjen tukemiseen. Avustukset suoritetaan elinkeinohallituksen määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksytyihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kuluttajaneuvontaliitto ry	425 000
Kuluttajat-Konsumenterna ry	115 000
Yhteensä	540 000

1987 esitys	540 000
1986 menoarvio	506 000
1985 tilinpäätös	486 000

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja mikrotietokoneiden hankintoja varten.

1987 esitys	350 000
1986 menoarvio	300 000
1985 tilinpäätös	300 000

30. Kilpailuasiamiehen toimisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

velussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 48 000 mk.

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 200 mk pal-

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 43 200	604 800	—	5
Sosiaaliturvamaksu	+ 4 800	45 200	—	—
Yhteensä	+ 48 000	650 000	—	5
1987 esitys	650 000	1987 esitys	245 000	
1986 menoarvio	602 000	1986 menoarvio	233 000	
1985 tilinpäätös	613 349	1985 tilinpäätös	219 379	

29. Muut kulutusmenot

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 25 000 mk atk-laitteiden sekä kaluston ja konttorikoneiden hankintoja varten.

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä rakennusten käyttömenojen ja toimistomenojen lisääntymisestä. Käyttövaroihin saadaan käyttää enintään 5 500 mk.

1987 esitys	25 000
1986 menoarvio	8 000
1985 tilinpäätös	3 000

31. Kuluttajansuoja

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 293 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 78 800 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta. Momentin lisäys on 409 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 341 600	3 626 900	+ 1	36
Tilapäisten palkkiot	+ 26 200	371 200	—	4
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 000	56 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 37 200	300 100	—	—
Yhteensä	+ 409 000	4 355 000	+ 1	40

Lisäperustelut:

Kuluttajavalituslautakuntaan ehdotetaan valitusmäärien kasvun takia perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 15).

1987 esitys	4 355 000
1986 menoarvio	3 946 000
1985 tilinpäätös	3 385 425

09. *Kuluttajavalituslautakunta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lähinnä toiminnan laajentumisen takia. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valitusasioiden ratkaisujen perusteeksi tarvittavien tutkimusten ja selvitysten teettämisestä aiheutuvien palkkioiden maksamiseen, asiantuntijalausuntojen hankkimiseen sekä pohjoismaisesta yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin.

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	290 000
1985 tilinpäätös	247 341

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 289 000 mk, mistä 255 000 mk aiheutuu rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä, 30 000 mk puhelin-

vaihteen vuokratilustannusten noususta sekä 4 000 mk muista menoista.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä, kuluttaja-asiamiehen päätösten valmistelussa tarvittavien tutkimusten ja selvitysten teettämisestä sekä tiedotustoiminnasta aiheutuviin palkkioihin ja muihin menoihin sekä kuluttajaneuvoston toimitilojen vuokramenoihin. Tutkimusten teettämisestä aiheutuviin palkkioihin saadaan käyttää enintään 92 000 mk.

1987 esitys	1 824 000
1986 menoarvio	1 535 000
1986 lisämenoarvio	194 000
1985 tilinpäätös	1 252 493

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 85 000 mk, mikä aiheutuu valokopioikoneen hankinnasta, muutosta aiheutuvista kalustohankinnoista sekä konttorikoneiden ja kaluston uusintahankinnoista.

1987 esitys	85 000
1986 menoarvio	35 000
1985 tilinpäätös	35 000

32. Patentti- ja rekisterihallitus

Patentti- ja rekisterihallitukselle jätettyjen hakemusten ja ilmoitusten sekä siltä pyydettyjen lausuntojen ja selvitysten määrä kasvaa jatkuvasti. Uusina asioina virastoon tulivat vuoden 1986 alusta yritysikiinnitykset. Tämän johdosta sekä käsittelyaikaisten nopeuttamiseksi ehdotetaan eräi-

tä henkilöstölisäyksiä. Virasto hankkii aiheuttamiensa kustannuksia vastaavat tulot maksuina ja veronluontoisina erinä.

Toiminnan laajuutta sekä hakemusten käsitteilyaikoja vuosina 1985—1987 kuvaa seuraava taulukko.

	Saapuneet hakemukset 1985	Loppuunkäsit. (ratkaistut) 1985 kpl	84/85 kasvu %	Vireillä olevat 31.12.1985	Keskimääräinen käsittelyaika 1985	Keskimääräinen käsittelyaika 1986 (arvio)	Keskimääräinen käsittelyaika 1987 (arvio)
Patenttihakemukset.....	5 199	4 775	+ 1,8	19 359	4 v	4 v	4 v
Tavaramerkkien rekisteröinti- hakemukset	4 604	4 509	—2,7	8 213	1 v 10 kk	1 v 10 kk	1 v 9 kk
Mallioikeushakemukset	1 069	1 199	—2,3	974	11 kk	11 kk	11 kk
Kaupparekisterin ilmoitukset	51 353	51 982	+ 1,4	26 200	2—6 kk	2—5 kk	1—4 kk
Valitusasiat	172	150	—1,3	520	patentti 4 v tav.merk. ja mallioik. 2—3 v	4 v	2,5—3 v
Yrityskiinnityshakemukset ..						2—3 v	1,5—2 v
Yhteensä	62 397	62 615	+ 1,1	55 266		1—2 kk	1—2 kk

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 451 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 2 656 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 82 500 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen, 100 000 mk viransijaisten palkkioiden, 30 000 mk vuosilomakorvausten, 100 000 mk ylityökorvausten sekä 6 000 mk

tuntiopetus- ja asiantuntijoiden palkkioiden johdosta sekä vähennystä 219 000 mk patenttihakemusten virka-ajan ulkopuolella tapahtuneen käsittelyn vähenemisen johdosta ja kertamena 1 481 000 mk. Momentin lisäys on 4 080 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 36 tilapäistä ja 13 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamies- ten palkkaukset	+ 3 012 300	27 994 500	+ 7	287
Tilapäisten palkkiot	+ 678 200	5 008 600	+ 1	36
Työsuhdepalkat	+ 63 200	906 200	—	13
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 112 300	509 800	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 139 700	838 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 353 700	2 608 700	—	—
Yhteensä	+ 4 080 000	37 866 000	+ 8	336

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 28.80.19.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka	Palkkaus- luokka
1 yli-insinööri	A 25	
1 vanhempi lakimies	A 25	
Ylimääräiset:		
1 osastosihteeri	A 15	
1 toimistosihteeri	A 12	
		1 lakimies
		1 toimistosihteeri
		1 toimistovirkailija

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmien kehittämiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 198 400 mk suunnittelupäällikön (A 27) palk-

kaamista varten vuoden 1988 loppuun asti. Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 28.80.19.

Yrityskiinnityshakemusten käsittelyn hoitamiseksi asetettujen tavoitteiden mukaisesti ehdotetaan perustettavaksi kaupparekisteriosastoon seuraavat ylimääräiset toimet:

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan kertamena lisäystä 1 724 300 mk lakimiehen (A 21), kahden lakimiehen (A 20), lakimiehen (A 19), lakimiehen (A 18), kahden toimistosihteerin (A 10), viiden toimistovirkailijan (A 7), neljän toi-

mistovirkailijan (A 5) ja viiden toimistovirkailijan (A 1) edelleen palkkaamista varten.

1987 esitys	37 866 000
1986 menoarvio	33 786 000
1985 tilinpäätös	30 083 963

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 977 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä atk-menojen, rakennusten käyttömenojen ja matkamenojen lisääntymisestä sekä toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä ja tiedottamisesta sekä kuluttajaneuvoston toimitilojen vuokraamisesta aiheutuviin menoihin.

1987 esitys	11 000 000
1986 menoarvio	9 023 000
1985 tilinpäätös	6 690 410

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk, josta 330 000 mk kopiointikoneiden, konntorikoneiden, kalusteiden sekä 870 000 mk atk-laitteiden hankkimista varten.

1987 esitys	1 200 000
1986 menoarvio	670 000
1986 lisämenoarvio	170 000
1985 tilinpäätös	612 564

34. Lisensivirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 227 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 69 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta. Momentin lisäys on 325 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi tilapäinen pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ± Esitys	
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 264 500	2 821 400	+ 1	29
Tilapäisten palkkiot	+ 25 300	114 300	—	1
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 900	99 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 28 300	224 200	—	—
Yhteensä	+ 325 000	3 259 000	+ 1	30

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen konekirjoittajan toimi (A 4). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 52 300 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 69 200 mk puhelunvälittäjän (A 3) palkkaamista varten.

1987 esitys	3 259 000
1986 menoarvio	2 934 000
1985 tilinpäätös	2 383 270

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 823 000 mk, mistä 793 000 mk aiheutuu rakennusten käyttömenojen ja 30 000 mk lähinnä henkilöstömenojen ja toimistomenojen lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään 273 000 mk atk-menoina oman pientietokoneen käyttöön siirtymisen takia, lisäys on 550 000 mk.

1987 esitys	1 480 000
1986 menoarvio	930 000
1986 lisämenoarvio	1 281 000
1985 tilinpäätös	962 261

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 520 000 mk atk-laittei-

den, konttorikoneiden sekä toimistokalusteiden hankintaa varten.

1987 esitys	520 000
1986 menoarvio	1 070 000
1986 lisämenoarvio	663 000
1985 tilinpäätös	14 805

39. Teknillinen tarkastuskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 028 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 729 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 195 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin, josta 80 000 mk lyhytaikaiseen työsuhteeseen otettavien tarkastajien, harjoittelijoiden ja apulaisten palkkaamiseen, 55 000 mk kertamenona henkilön palkkaamiseksi projektiluonteista selvitystyötä varten teollisuus-

kartoituksen suorittamiseksi ja 60 000 mk kertamenona henkilön palkkaamiseksi kansalliseen mittauspaikkaan sekä vähennystä 377 000 mk muista palkoista ja palkkioista ja kertamenona 1 345 000 mk. Momentin lisäys on 1 719 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 21 tilapäistä sekä 24 työsuhteen palkata ja 12 osa-aikaista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 320 100	20 171 000	+ 18	182
Tilapäisten palkkiot	— 744 800	2 681 400	— 10	21
Työsuhteipalkat	+ 151 600	1 818 700	—	24
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 34 500	1 850 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 1 156 900	2 777 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 183 500	2 168 200	—	—
Yhteensä	+ 1 719 000	31 467 000	+ 8	227

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1985 toisessa lisämenoarviossa ja yksi vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Lisäperustelut:

Nesteen tilavuuden mittausta ja nestemittareiden tyyppitarkastusta varten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 22).

Tarkastuskeskuksen toiminnan laajentumisen aiheuttamien hallintotehtävien lisääntymisen takia ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (A 15).

Palkkioperusteisten tarkastajien korvaamiseksi päätoimisella tarkastajalla ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 22) piirihallintoon. Vastaavasti muista palkoista ja palkkioista on vähennetty 60 000 mk.

	Palkkaus- luokka
2 tarkastajaa	A 23
2 tarkastajaa	A 22
2 vakaajaa	A 22
2 tarkastajaa	A 21
2 tarkastajaa	A 20
1 vakaaja	A 19
2 tarkastajaa	A 18

Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 1 276 600 mk 13 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 354 500 mk kolmen vakaajan (A 22) (piirihallinto) palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien. Vastaavasti

muista palkoista ja palkkioista on vähennetty 317 000 mk.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 26 600 mk osa-aikaisten siivoojien (piirihallinto) palkkoihin uusien toimitilojen vuokraamisen johdosta.

1987 esitys	31 467 000
1986 menoarvio	29 748 000
1986 lisämenoarvio	179 300
1985 tilinpäätös	23 871 208

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisen palvelutoiminnan luonteesta johtuen muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 460 000 mk. Lisäyksestä 1 150 000 mk aiheutuu kertamenosta tietokantajärjestelmän kehittämiseen, 100 000 mk kertamenosta CEOC:n vuosikokouksen järjestämismenoihin ja 60 000 mk pitkäaikaisen ulkomailla työskentelyn menoista. Kun momentilta vähennetään kertameno 960 000 mk, on lisäys 1 500 000 mk. Matkamenoissa on otettu huomioon ulkoasiainministeriön määrärahoihin aikai-

emmin kustannetut kansainvälisen yhteistyön matkat.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat vaurio- ja turvallisuusustukimustoiminnasta, ulkopuolisilta ostettavista palveluksista, kansainvälisestä yhteistyöstä, aloitetoiminnasta sekä tileistä poistoista.

1987 esitys	10 700 000
1986 menoarvio	9 200 000
1986 lisämenoarvio	335 000
1985 tilinpäätös	7 973 121

70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 980 000 mk, mistä 730 000 mk aiheutuu konntorikoneiden, kaluston, tietojenkäsittelylaitteiden, tarkastus-, mittamis- ja leimausvälineiden, kansallisen mittauspaikan laitteiden sekä tyypitarkastustoiminnan välineiden ja 1 250 000 mk lämpöenergia- ja vesimittareiden tarkastuslaitteiden hankkimisesta.

1987 esitys	1 980 000
1986 menoarvio	1 340 000
1985 tilinpäätös	1 226 000

40. Geologian tutkimuskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 545 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 100 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä 350 000 mk kausiapulaisten palk-

kauksiin. Momentin lisäys on 6 618 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 619 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 593 700	21 592 800	—	196
Työsuhdepalkat	+ 3 657 400	51 311 400	+ 1	619
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 723 400	5 702 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 17 700	254 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 625 800	5 836 200	—	—
Yhteensä	+ 6 618 000	84 697 000	+ 1	815

Lisäperustelut:

Lisääntyneiden atk:n kehittämistehtävien johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä

100 000 mk atk-suunnittelijan palkkaamiseksi Rovaniemen aluetoimistoon.

1987 esitys	84 697 000
1986 menoarvio	78 079 000
1985 tilinpäätös	71 576 236

09. Valtuuskunta

Momentille ehdotetaan edelleen 11 000 mk.

1987 esitys	11 000
1986 menoarvio	11 000
1985 tilinpäätös	1 790

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 580 000 mk tutkimustoiminnan tehostamisen ja atk-menojen kasvun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 1 330 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää menoihin, jotka aiheutuvat tutkimustoiminnan matkoista, tutkimustarvikkeista, ulkopuolisilta tilattavista palveluista, kenttätukikohtien ylläpidosta, kuljetusvälineiden vuokrista ja käyttö- ja kunnossapitomenoista, lentokoneiden käyttökorvauksista, atk:n käytöstä, tutkimuksista johtuvien vahinkojen korvauksista, tutkimuskeskukselle toimitetuista näytteistä tai tiedoista maksettavista palkkioista sekä muista tutkimustoiminnan välittömistä menoista.

1987 esitys	42 330 000
1986 menoarvio	41 000 000
1985 tilinpäätös	39 500 000

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 650 000 mk maksullisen palvelutoiminnan menoja varten. Vähennys on 1 684 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palvelusten ja tavaroiden tuottamisen edellyttämiin palkkaus-, matka-, tarvike- ja muihin kulutusmenoihin sekä koneiden ja laitteiden hankintaan. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.32.40.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 12 henkilövuotta vastaava henkilömäärä määräaikaiseen työsuhteeseen.

1987 esitys	2 650 000
1986 menoarvio	4 334 000
1985 tilinpäätös	2 367 812

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 786 000 mk, mistä 501 000 mk aiheutuu lähinnä toimisto- ja koulutusmenojen lisääntymisestä, 440 000 mk kertamenosta Otaniemen toimitalon peruskorjauksen ajaksi tarvittavien toimitilojen vuokraamiseen ja lisärakennuksen käyttöönoton edellyttämiin kulutusmenoihin, 645 000 mk kertamenosta peruskorjauksesta aiheutuviin muutto- ja tarvikemenoihin sekä 200 000 mk kertamenosta tutkimuskeskuksen tehtäviä ja resurssien käyttöä koskevan selvityksen suorittamiseksi. Kun momentilta vähennetään kertameno 60 000 mk, lisäys on 1 726 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan maksaa myös Maailman geologisten karttojen komission jäsenmaksu. Määrärahaa saadaan palkata enintään yhtä henkilövuotta vastaava henkilömäärä tilapäiseen työsuhteeseen.

1987 esitys	6 850 000
1986 menoarvio	5 124 000
1985 tilinpäätös	5 145 259

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 400 000 mk, mistä 2 400 000 mk aiheutuu vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden perusteella tilatun Otaniemen lisärakennuksen peruskaluston maksatuksesta vuonna 1987 sekä 10 000 000 mk koneiden, laitteiden, tutkimusvälineiden sekä kuljetus- ja muun kaluston uusimisesta ja täydentämisestä.

1987 esitys	12 400 000
1986 menoarvio	9 470 000
1985 tilinpäätös	6 750 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 35 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Otaniemen toimitalo, Espoo				30 500 000	25 000 000
— peruskorjaus	4 700	27 100 000	5 766		
— uudisrakennus	5 065	47 600 000	9 415		
2. Kuopion toimitalo	6 550	45 300 000	6 916	4 500 000	10 000 000
				Yhteensä	35 000 000

Kuopion toimitalohankkeeseen sisältyvien teknillisen tarkastuskeskuksen käyttöön korjattavien tilojen kustannusarvio on 1 400 000 mk.

1987 esitys	35 000 000
1986 menoarvio	27 200 000
1985 tilinpäätös	4 500 000

42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintaa on tarkoitus kehittää ja tehostaa tutkimustarpeen muutosten ja teknologian nopean kehityksen vaatimalla tavalla. Tutkimusta lisätään erityisesti informaatiotekniikan alueella. Henkilöstörakenteen kehittämistä ja henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamista jatketaan.

Tutkimuskeskuksen toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon niin valtakunnallinen kuin maan eri alueiden tutkimustarve ja turvata alueellisesti riittävä teknologisen tiedon tarjonta. Erikseen selvitetään tutkimuskeskuksen organisaation kehittäminen sekä se, miten tutkimuskeskuksen kaikkien yksiköiden palvelujen alueellista saatavuutta voidaan parantaa. Sen lisäksi, että huolehditaan tutkimuskeskuksen keskusyksikön kehittämisestä tutkimustarpeen mukaisesti, ehdotetaan Helsingin seudun ulkopuolisia yksiköitä kehitettäväksi lähivuosina erillistoimenpitein seuraavan kokonaisuohjelman mukaisesti:

Vuonna 1987 ehdotetaan toimintaa kehitettäväksi erityisesti nykyisissä pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa toimintayksiköissä Tampereella, Oulussa, Jyväskylässä ja Outokummussa palkkaamalla lisähenkilöstöä sekä ottamalla menoarvioon toiminnan kehittämisen edellyttämät muut määrärahat. Tämän lisäksi ehdotetaan perustettavaksi Tampereelle 1.9.1987 lukien kone- ja laitetekniikan laboratorio, jonka toiminta painottuu mekaniikan, hydraulikan ja elektroniikan yhdistämiseen koneiden ja laitteiden mekanisoinnissa ja automatisoinnissa. Vuonna 1988 on tarkoitus

perustaa Jyväskylään tietojenkäsittelytekniikan laboratorion jaosto, jonka tehtävänä on tietojärjestelmiin sekä toimisto- ja opetusautomaatioon samoin kuin tietokoneavusteisen suunnittelun eräisiin osa-alueisiin kohdistuva tutkimustoiminta. Lisäksi vuonna 1988 on tarkoitus perustaa Lappeenrantaan konepajan tuotantotekniikan laboratorion jaosto, jonka toiminta suuntautuu lasertekniikan soveltamiseen sekä eräiden teräsrakenteiden ja koneensuunnittelun erityiskysymyksiin. Tutkimuskeskuksen alueellisen toiminnan kehittämiseen vaikuttaa myös tutkimuskeskuksessa käynnistettävä optoelektronikan tutkimusohjelma, jonka toteuttamiseen osallistuu useita tutkimuskeskuksen laboratorioita. Tutkimusohjelman kesto on kolme vuotta ja vasta siitä saatavien tietojen ja kokemusten perusteella voidaan nykyistä perustellummin tehdä päätökset mahdollisesta organisaation kehittämisestä.

01. Palkkaukset (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 614 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 1 117 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 1 685 000 mk määrärahan oikaisun johdosta perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkauksiin ja 1 215 000 mk työsuhdetarkistuksiin. Momentin lisäys on 11 846 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 562 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 943 900	34 353 200	— 17	243
Työsuhdepalkat	+ 7 873 900	65 432 900	+ 30	562
Muut palkat ja palkkiot	+ 4 800	69 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 023 400	7 389 700	—	—
Yhteensä	+ 11 846 000	107 245 000	+ 13	805

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä ja viisi on palkattu aikaisemmin momentilta 32.42.70.

Lisäperustelut:

Tutkimustoiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen tutkimusprofessorin virka (S 27) Oulun yksikköön.

Henkilöstön uudelleen kohdentamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien sopimuspalkkainen puurakentamisen tutkimusprofessorin virka (S 27) ja lakkautettavaksi peruspalkkainen tutkijan virka (A 22) sekä ylimääräinen laboratoriomestarin toimi (A 11).

Laboratorionjohtajien ja muiden toimintayksiköiden johtajien palvelussuhteiden yhtenäistämiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Sopimuspalkkaiset:	
9 laboratorionjohtajaa	S 27
1 informaatiopalvelulaitoksen johtaja	S 26
3 toimistopäällikköä	S 25
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
9 laboratorionjohtajaa	A 27
Ylimääräiset:	
1 informaatiopalvelulaitoksen johtaja	A 26
3 toimistopäällikköä	A 25

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ja henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi seuraavat avoinna olevat virat ja ylimääräiset toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 assistentti	A 20
1 assistentti	A 16
1 toimistosihtööri	A 10

Ylimääräiset:

1 tutkija	A 22
1 tutkija	A 20
1 assistentti	A 20
1 kirjastonhoitaja	A 16
1 laboratoriomestari	A 12
1 assistentti	A 12
2 assistenttia	A 11
1 assistentti	A 10
1 lämmittäjä	A 8
1 mekaanikko	A 7
2 talonmies-vahvistaria	A 7
1 kirjastoapulainen	A 7
1 kirjastoapulainen	A 5
1 toimistovirkailija	A 5
1 siivooja	A 2

Vastaavasti työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 1 396 000 mk 20 henkilön palkkaamiseksi 1.3.1987 lukien.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 450 000 mk aikaisemmin momentilta 32.42.70 palkattujen viiden henkilön palkkoina.

Tutkimustoiminnan tehostamiseksi luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 274 000 mk kahden henkilön palkkaamiseksi Ouluun.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan kone- ja laitetekniikan laboratorioon perustettavaksi 1.9.1987 lukien sopimuspalkkainen laboratorionjohtajan virka (S 27) ja sopimuspalkkainen erikoistutkijan virka (S 25) sekä työsuhdepalkkoihin lisäystä 84 000 mk kolmen toimihenkilön palkkaamiseksi 1.9.1987 lukien.

1987 esitys	107 245 000
1986 menoarvio	95 399 000
1986 lisämenoarvio	80 900
1985 tilinpäätös	91 891 540

09. *Valtuuskunta*

Momentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk.

1987 esitys	10 000
1986 menoarvio	10 000
1985 tilinpäätös	—

21. *Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 167 000 mk, mistä 2 669 000 mk aiheutuu toiminnan kehittämisestä, 150 000 mk kone- ja laitetekniikan laboratorion perustamisesta ja 348 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 2 000 000 mk, lisäys on 1 167 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimustoiminnassa käytettävien laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden hankintoihin, tutkimuksiin liittyviin matkoihin, tutkimuslaitteiden korjaus- ja huoltomenoihin, tutkimusten edellyttämiin atk-menoihin, tutkimus-, tietokone- ja toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin sekä muihin tutkimustoiminnan välittämiin kulutusmenoihin.

1987 esitys	20 550 000
1986 menoarvio	19 383 000
1985 tilinpäätös	8 320 000

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 573 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu kone- ja laitetekniikan laboratorion perustamisesta sekä 1 323 000 mk lähinnä toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös markkinointiin ja tiedotukseen sekä tietokone- ja tekstinkäsittelylaitteiden, kopiokoneiden ja muiden toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin.

1987 esitys	22 550 000
1986 menoarvio	20 977 000
1986 lisämenoarvio	610 000
1985 tilinpäätös	28 436 093

70. *Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 39 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Perushankinnat	—	—	29 700 000
Mineraalitekniikan laboratorion uudisrakennuksen varustaminen	10 000 000	3 500 000	3 000 000
Kotimaisten polttoaineiden laboratorion uudisrakennuksen varustaminen	6 600 000	1 000 000	2 800 000
Oulun toimitalo I:n varustaminen	9 000 000	2 000 000	3 500 000
		<u>Yhteensä</u>	<u>39 000 000</u>

1987 esitys	39 000 000
1986 menoarvio	33 200 000
1985 tilinpäätös	33 000 000

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 56 330 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Mineraalitekniikan laboratorio, Outokumpu ...		31 200 000		11 900 000	9 100 000
— rakentaminen	3 677	21 700 000	5 901		
— kiinteät prosessilaitteet		9 500 000			
2. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimitalo I, Oulu	4 435	43 700 000	9 853	12 500 000	12 500 000

3. Kotimaisten polttoaineiden laboratorio, Jyväskylä		48 900 000		12 400 000	18 000 000
— rakentaminen	4 210	42 000 000	9 976		
— kiinteät prosessilaitteet		6 900 000			
4. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimitalo 2, Tampere	4 200	39 500 000	9 405		5 000 000
5. Otaniemen lisärakentaminen					
— Koehalli 2	444	4 300 000	9 684	1 700 000	2 600 000
— Koehalli 3	641	4 850 000	7 566	1 500 000	3 350 000
— Koehalli 4	500	4 500 000	9 000	1 100 000	3 400 000
6. Koekentän kallistuslavan kattaminen, Tampere		380 000			380 000
7. Muutostyöt ja suunnittelu					2 000 000
				Yhteensä	56 330 000
1987 esitys		56 330 000			
1986 menoarvio		50 000 000			
1985 tilinpäätös		40 800 000			

43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisten tutkimuspalvelujen kysynnän ennakoidaan kasvavan. Kasvu kohdistuu lähinnä informaatiotekniikan perusteknologiaan ja sovellutuksiin. Tulot, jotka on merkitty alamomentille 12.32.42.1, kattavat kustannukset tutkimuskeskuksen maksuasetuksen (262/77, muut. 1042/83) edellyttämällä tavalla lukuunottamatta esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvia menoja momentilla 32.43.22.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 028 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 2 747 000 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta sekä 5 553 000 mk määrärahan oikaisu- na työsuhdepalkkoihin. Momentin lisäys on 23 292 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 1 677 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Työsuhdepalkat	+ 21 344 900	168 396 800	+ 65	1 677
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 947 100	12 461 200	—	—
Yhteensä	+ 23 292 000	180 858 000	+ 65	1 677

Henkilöstön määrän lisäyksestä 20 aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

1987 esitys	180 858 000
1986 menoarvio	157 566 000
1986 lisämenoarvio	1 082 600
1985 tilinpäätös	151 329 039

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 2 747 000 mk, mistä 2 507 000 mk 35 toimihenkilön palkkaamiseksi palvelujen kysynnän lisääntymisen johdosta sekä 240 000 mk 10 toimihenkilön palkkaamiseksi luvun 32.42 perusteluihin viitaten Tampereelle 1.9.1987 perustettavaan kone- ja laitetekniikan laboratorioon.

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 537 000 mk, mikä aiheutuu tutkimuskysynnän lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisissa tutkimuspalveluissa käytettävien laboratoriotarvikkeiden ja tar-

veaineiden hankintoihin, tutkimuksiin liittyviin matkoihin, tutkimuslaitteiden korjaus- ja huolto-menoihin, tutkimusten edellyttämiin atk-menoihin, tutkimus-, tietokone- ja toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin sekä muihin maksullisten tutkimuspalvelujen kulutusmenoihin.

1987 esitys.....	92 300 000
1986 menoarvio.....	77 763 000
1986 lisämenoarvio	9 500 000
1985 tilinpäätös.....	69 263 000

22. Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 770 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä tutkimuskysynnän lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisten tutkimuspalvelujen edellyttämistä esitutkimuksista ja tutkimustoimeksiantoihin sisältyvistä riskeistä aiheutuviin palkkausmenoihin sekä aineiden ja tarvikkeiden, vieraiden palvelui-

den sekä koneiden ja laitteiden hankintamenoihin, milloin mainitut menot jätetään tutkimuskeskuksen päätöksellä tutkimuspalvelujen tilaajalta perimättä valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta annetun lain (144/72, muut. 1041/83) mukaisesti.

1987 esitys.....	13 770 000
1986 menoarvio.....	13 000 000
1985 tilinpäätös.....	12 292 728

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 35 000 000 mk maksullisten tutkimuspalvelujen tehtäviin liittyvien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintaa ja uusimista varten.

1987 esitys.....	35 000 000
1986 menoarvio.....	31 300 000
1986 lisämenoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	29 000 000

44. Teknologian kehittämiskeskus

Tutkimus- ja kehitystoiminnan määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi. Lisäys perustuu rahoitustuen kasvaneeseen kysyntään sekä kansainvälisen tutkimus- ja kehitystyön laajenemiseen. Tukea myönnettäessä kiinnitetään huomiota rahoituksen tuloksellisuuteen sekä pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin.

Pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvaa tuotekehitys- ja markkinointikonsultointia ehdotetaan tehostettavaksi ja laajennettavaksi perustamalla uudet yksiköt Turkuun, Joensuuhun ja Mikkeliin. Vastaisuudessa toimintaa kehitetään vahvistamalla ensi sijassa olemassa olevia yksiköitä.

Kehittämiskeskuksen uusia ja laajentuneita

tehtäviä varten ehdotetaan eräitä henkilöstölisäyksiä.

01. Palkkaukset (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 770 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 1 820 000 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta, 26 000 mk määrärahan oikaisuna sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkauksiin, 350 000 mk Suomen OECD-edustustoon määrätyn asiantuntijan ja 170 000 mk hänen sijaisensa menoina sekä 8 000 mk kausi-, ruuhka-ym. apulaisten palkkauksiin. Momentin lisäys on 3 403 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 87 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 87 100	947 600	—	4
Työsuuhdepalkat	+ 2 518 900	11 837 800	+ 14	87
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 11 200	53 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 526 900	619 100	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 258 900	996 100	—	—
Yhteensä	+ 3 403 000	14 454 000	+ 14	91

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 1 820 000 mk kahden henkilön palkkaamiseksi suunnittelu- ja hallinto-tehtäviin kehittämiskeskukseen sekä kolmen yksikön päällikön, kuuden konsultin ja kolmen sihteerin palkkaamiseksi kolmeen uuteen yksikköön.

1987 esitys	14 454 000
1986 menoarvio	11 051 000
1985 tilinpäätös.....	5 632 266

09. *Teknologian valtuuskunta*

Teknologian valtuuskunnan menoja varten momentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk.

1987 esitys	10 000
1986 menoarvio	10 000
1985 tilinpäätös.....	2 241

21. *Tavoitetutkimustoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 35 000 000 mk, mistä 2 600 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 32.44.29 kansainvälisen yhteistyön menoina ja 32 400 000 mk tutkimustoiminnan ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön lisäämisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisiin soveltavan teknisen tutkimuksen hankkeisiin, jotka kohottavat tai ylläpitävät teknologian tasoa ja joilla on merkitystä teollisuuden tutkimus- ja kehitystoiminnalle. Momentin määräraha arvioidaan käytettävän 28 000 000 mk kansainvälisiin tutkimushankkeisiin ja jäsenmaksuihin. Momentin määräraha saadaan käyttää yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän edelleen palkkaamiseen tutkimushankkeiden suunnittelu-, valmistelu- ja seurantatehtäviä varten, hankkeiden edellyttämien tutkimuslaitteiden hankkimiseen, tutkimusten julkaisemiseen, teollisuuden turvallisuutta ja käyttövarmuutta koskeviin riskianalyysiin, asiantuntijaseminaarien järjestämiseen, uuden tekniikan teolliseen soveltamiseen liittyvään selvitys-, julkaisu- ja tiedotustoimintaan, kansainvälisiin tutkimushankkeisiin osallistumiseen sekä tutkimushankkeiden edellyttämiin ulkomaanmatkoihin.

1987 esitys	125 000 000
1986 menoarvio	90 000 000
1986 lisämenoarvio	6 000 000
1985 tilinpäätös	75 000 000

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 750 000 mk, mistä 824 000 mk aiheutuu matkojen, 670 000 mk rakennusten käytön, 624 000 mk toimistomenojen ja 1 130 000 mk automaattisen tietojenkäsittelyn lisääntymisestä sekä 160 000 mk tiedotus- ja julkaisutoiminnan tehostamisesta, 440 000 mk teknologiapäivien järjestämisestä, 300 000 mk teollisuussihteerien kotimaantoiminnan menoista sekä 602 000 mk toiminnan laajentamisesta ja uusien alueellisten yksiköiden perustamisesta. Kun momentilta vähennetään 2 600 000 mk siirtona momentille 32.44.21 kansainvälisen yhteistyön menoina, on lisäys 2 150 000 mk. Käyttövaroihin saadaan osoittaa enintään 36 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustoiminnasta, teknologiapäivien yhteydessä järjestettävistä seminaareista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin. Tiedotus- ja julkaisutoiminnan, teknologiapäivien ja konsultointitoiminnan tulot on merkitty alamomentille 12.32.99.4.

1987 esitys.....	13 400 000
1986 menoarvio.....	11 250 000
1986 lisämenoarvio	200 000
1985 tilinpäätös.....	4 088 869

40. *Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 18 000 000 mk, mikä aiheutuu tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan tukitoimien ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön lisäämisestä sekä hintojen noususta. Momentin määräraha saadaan käyttää tuotekehitysavustusten ja tuotekehityslainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (150/85) mukaisesti avustusten myöntämiseksi yrityksille ja muille yhteisöille uusia kansainvälisesti kilpailukykyisiä tuotteita ja tuotantomenetelmiä koskeviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin. Määräraha saadaan käyttää myös avustusten myöntämiseksi pienille ja keskisuurille yrityksille ulkomaisten tuotevalmistus- ja tuotantomenetelmien käyttöoikeuksien hankkimiseksi silloin, kun vastaavaa teknologiaa ei ole kotimaasta saatavissa. Avustusta myönnetään erityisesti uuden teknologian hyväksikäyttöön hankkeiden alkuvaiheissa. Avustuksilla edistetään teollisuuden tuotantorakenteen ja yritysten tuotevalikoiman kehittämistä kansainvälisen kilpailun ja markkinoiden edellyt-

tämällä tavalla sekä tuetaan uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energian säästöön ja ympäristönsuojelun kehittämiseen liittyvää tuote- ja menetelmäkehitystä. Avustuksia myönnetään erityisesti pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 7 300 000 mk avustuksina Valmet Oy:n ilmailuteollisuuden kehityksikön tukemiseen kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien ehtojen mukaisesti.

1987 esitys	130 000 000
1986 menoarvio	112 000 000
1986 lisämenoarvio	10 000 000
1985 tilinpäätös	100 000 000

42. Avustukset teknologia- ja tietotekniikka-keskuksille (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk käytettäväksi tietotekniikkakeskusten valtionavustuksen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (125/86) mukaisesti avustuksina tietotekniikkakeskuksille. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtionavustuksena teknologiakeskusten ja teknologiakylien suunnitteluun ja toiminnan käynnistämiseen valtioneuvoston vahvistamien ehtojen mukaisesti.

Avustuksia myönnettäessä otetaan huomioon tasapainoisen alueellisen kehityksen asettamat vaatimukset sekä työllisyyspoliittiset näkökohdat.

1987 esitys	11 000 000
1986 menoarvio	6 000 000
1986 lisämenoarvio	3 000 000

46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen

21. Ulko- ja kotimaankauppaan liittyvä tutkimustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä tutkimustarpeen lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolisilta tilattaviin tutkimuksiin ja selvityksiin, jotka liittyvät ulko- ja kotimaankauppaan, merenkulun elinkeinopolitiikkaan, yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn, markkinointiin, sekä liikkeenjohdon ongelmiin. Määrärahasta saadaan maksaa myös julkaisumenoja. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 30 henkilötyö-

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 680 000 mk atk-laitteiston laajentamiseen ja täydentämiseen ja muihin kalusto- ja laitehankintoihin.

1987 esitys	2 680 000
1986 menoarvio	1 947 000
1985 tilinpäätös	1 600 000

83. Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 140 000 000 mk käytettäväksi tuotekehitysavustusten ja tuotekehityslainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (150/85) mukaisesti. Lainoja myönnetään kansainvälisesti kilpailukykyisten tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen ja parantamiseen. Eri-tyistä huomiota kiinnitetään uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energian säästöön ja ympäristönsuojelun kehittämiseen liittyvään tuote- ja menetelmäkehitykseen. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta. Lainoista enintään 115 000 000 mk voidaan myöntää ehdollisina siten, että mikäli kehitystyö ei johda taloudellisesti hyödynnettävään tulokseen, Teknologian kehittämiskeskuksella on lainan saajan hakemuksesta oikeus jättää laina kokonaan tai osittain takaisin perimättä tarvitsematta yksittäistapauksissa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta.

1987 esitys	140 000 000
1986 menoarvio	120 000 000
1985 tilinpäätös	115 000 000

vuotta vastaava henkilöstömäärä tilapäiseen työsuhteeseen.

1987 esitys	4 000 000
1986 menoarvio	3 600 000
1985 tilinpäätös	3 300 000

22. Kansainvälinen tekninen yhteistyö (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 500 000 mk, mistä 924 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 34.01.51 ja 2 576 000 mk lähinnä yhteistyöhankkeiden ja yhteistyömaiden lisääntymisestä ja kor-

keakoulujen maksuperusteista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisistä tieteellisteknisistä hankkeista aiheutuviin välittömiin menoihin, yhteistyön aiheuttamiin asiantuntijastipendeihin ja valtuuskuntien sekä stipendiaattien menoihin, yhteistyöhön osallistuvien henkilöiden ulkomaanmatkoihin sekä asiantuntijoiden ja harjoittelijoiden ulkomailla oleskelusta aiheutuviin palkkaus- ym. kuluihin, kansainväliseen tekniseen yhteistyöhön liittyviin jäsenmaksuihin sekä yhteistyön edellyttämistä seminaareista, vierailuista ja asiantuntija- ja sihteeritehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen tilapäiseen työsuhteeseen.

1987 esitys.....	11 000 000
1986 menoarvio.....	7 500 000
1986 lisämenoarvio	800 000
1985 tilinpäätös.....	7 000 000

23. *Julkisten palvelujen asiantuntemuksen vienti* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk julkisen sektorin asiantuntemuksen kansainväliseen hyödyntämiseen tähtäviin selvityksiin sekä kotimaassa että ulkomailla. Momentin määräraha saadaan käyttää julkisen sektorin asiantuntemuksen kansainväliseen hyödyntämiseen tähtäviin selvityksiin sekä kotimaassa että ulkomailla, asiantuntijoiden ulkomaanmatkoihin, ulkomailla työskentelyyn ja yhteistyöhankkeista aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä kohdemaista kutsuttavien asiantuntijoiden kouluttamiseen Suomessa. Määrärahaa saadaan käyttää enintään 5 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen tilapäiseen työsuhteeseen.

1987 esitys.....	1 000 000
------------------	-----------

24. *Jäänmurtamislaboratorion käyttäminen*

Valtion ja Oy Wärtsilä Ab:n välillä vuonna 1982 solmitun sopimuksen mukaan valtion teknillinen tutkimuskeskus, teknillinen korkeakoulu ja Oulun yliopisto saavat käyttää Oy Wärtsilä Ab:n jäänmurtamislaboratoriota omiin tutkimuksiinsa. Laboratorion käytöstä vuonna 1987 aiheutuvia menoja varten momentille ehdotetaan 2 300 000 mk. Lisäys 50 000 mk aiheutuu sopimusten mukaisten korvausten kasvusta.

1987 esitys.....	2 300 000
1986 menoarvio.....	2 250 000
1985 tilinpäätös.....	2 070 000

25. *Kansallisten mittauspaikkojen toiminnan kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 500 000 mk käytettäväksi mittauspalvelutoiminnasta annetussa asetuksessa (489/78) tarkoitettujen kansallisten mittauspaikkojen toiminnan kehittämiseen. Lisäys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimushankkeisiin sekä hankkeiden edellyttämien laitteiden hankkimiseen, ulkomaanmatkoihin ja palkkaus- ja julkaisumenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mittauspaikkojen toiminnasta aiheutuviin asiantuntijapalkkioihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	500 000
1986 menoarvio.....	400 000

41. *Avustukset teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisölle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 382 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisölle käyttösuunnitelman mukaisesti. Suomen Standardisoimisliitto ry:lle ehdotettua valtionavustusta saadaan käyttää liiton yleiseen toimintaan, tietojärjestelmiin ja tiedotuskeskukseen. Keksintösäätiölle ehdotettua valtionavustusta saadaan käyttää myös Keksijäyhdistysten Keskusjärjestö ry:n toiminnan tukemiseen. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen Standardisoimisliitto ry	2 970 000
Rationalisoimiliitto ry	430 000
Keksintösäätiö	5 000 000
Liikkeenjohdon Instituutin Säätiö	312 000
Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiö	432 000
Insinöörijärjestöjen Koulutuskeskus ry	312 000
Johtamistaidon Opisto ry	208 000
Ekonomisäätiön Koulutuskeskus	104 000
Tietotekniikan kehittämisskeskus	432 000
Yhteensä	10 200 000

1987 esitys.....	10 200 000
1986 menoarvio.....	9 818 000
1985 tilinpäätös.....	11 041 797

50. Keksijöiden tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tunnustuspalkintoihin keksintötoiminnan edistämiseksi.

1987 esitys.....	150 000
1986 menoarvio.....	150 000
1985 tilinpäätös.....	130 000

(66.) *Osallistuminen Tele-X-satelliittihankkeeseen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 8 500 000 mk.

1986 menoarvio.....	8 500 000
1985 tilinpäätös.....	21 000 000

47. Merentutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 496 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 106 600 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten

johdosta. Momentin lisäys on 663 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 39 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 214 600	3 038 800	—	26
Työsuhdepalkat	+ 329 300	3 298 300	+ 1	39
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 36 600	524 100	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 22 200	317 900	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 60 300	530 900	—	—
Yhteensä	+ 663 000	7 710 000	+ 1	65

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 106 600 mk tutkijan palkkaamiseksi jäätutkimustehtäviin.

1987 esitys	7 710 000
1986 menoarvio	7 047 000
1985 tilinpäätös	6 153 089

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 812 000 mk, mistä 212 000 mk aiheutuu lähinnä automaattisen tietojenkäsittelyn menojen lisäyksestä ja 1 600 000 mk merentutkimusala Arandan vuokran noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten asiantuntija-, huolto- ja korjaushenkilöiden palkkioiden, vieraiden palvelujen ostojen, merentutkimusala Arandan käyttökustannuksien (enintään 6 000 000 mk), tilojen vuok-

rien ja kansainvälisen yhteistyön menojen maksamiseen sekä tiedottamiseen. Palkkioihin saadaan käyttää enintään 100 000 mk enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen tilapäiseen työsuhteeseen.

1987 esitys.....	11 500 000
1986 menoarvio.....	9 688 000
1985 tilinpäätös.....	9 069 523

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan toiminnassa tarvittavien tutkimusvälineiden, atk-laitteiden ja kalusteiden uusimista ja hankkimista varten 1 750 000 mk, mistä 270 000 mk aiheutuu Suomen ja Saksan Liittotasavallan välisen yhteistyöprojektin toteuttamisesta ja 250 000 mk uuden tutkimus-
aluksen suunnittelusta.

1987 esitys	1 750 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	1 200 000

48. Teollisuussihteerit

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 547 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 300 000 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä 260 000 mk kausi- ja ruuhka-apulaisten palkkauksiin asemamaahan sitomattoman teollisuussihteerin palkkaamiseksi lyhytaikaisia

projektiluonteisia ulkomaantehtäviä varten. Kausi- ja ruuhka-apulaisten palkkoihin tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää myös ulkomaan toimintoihin. Momentin lisäys on 876 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 25 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 131 800	1 779 900	—	26
Työsuhdepalkat	+ 573 900	4 225 600	+ 2	25
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 289 900	688 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 111 500	4 571 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	—231 100	495 100	—	—
Yhteensä	+ 876 000	11 760 000	+ 2	51

Lisäperustelut:

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kahden asemamaasta palkattavan avustajan palkkaamiseksi teollisuussihteeritoimistoihin.

Teollisuussihteeriverkoston joustavuuden lisäämiseksi ehdotetaan 13 asemapaikkaan sidotun ylimääräisen teollisuussihteerin toimet muutettaviksi asemapaikkaan sitomattomiksi ylimääräisen teollisuussihteerin toimiksi.

1987 esitys	11 760 000
1986 menoarvio	10 884 000
1985 tilinpäätös	10 943 873

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan kehittämisestä, valuttakurssien muutoksista ja ulkomaisesta kustannustason noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää teollisuussihteerien neuvottelupäivien järjestämisestä, kansainväliseen tieteellistekniseen yhteistyöhön liittyvien asiantuntijavierailujen yhteydessä järjestettävistä neuvottelu- ja edustustilaisuuksista, kotimaan organisaation ulkomaan virkamatkoista, toimistoautomaation as-

teittäisestä toteuttamisesta ja laitevuokrasta, teollisuussihteeritoiminnan selvityksistä, samoin kuin maksullisesta palvelutoiminnasta aiheutuviin kulutusmenoihin, sekä ulkomaanedustuksen viran ja toimenhaltijain palkkauksesta, paikalliskorotuksista ja erinäisistä korvauksista annetun asetuksen (477/76) sekä ulkomaanedustuksen virkamiesten muutto- ja kotilomamatkakustannusten korvaamisesta annetun asetuksen (478/76) mukaisiin kulutusmenoihin. Maksullisesta palvelutoiminnasta arvioidaan kertyvän tuloja 1 000 000 mk alamomentille 12.32.99.3.

1987 esitys	7 000 000
1986 menoarvio	5 900 000
1985 tilinpäätös	4 782 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk konttorikoneiden, toimistokalusteiden ja turvallisuuslaitteiden hankkimista, toimistoautomaation asteittaista toteuttamista sekä henkilöstön asuntojen peruskalusteiden hankkimista varten muuttokustannusten vähentämiseksi.

1987 esitys	200 000
1986 menoarvio	130 000
1985 tilinpäätös	100 000

49. Kehitysaluerahasto Oy

Kehitysaluerahasto Oy:n toimialue laajennetaan käsittämään koko Kymen lääni. Eduskunnalle annetaan tämän mukainen lakiehdotus.

42. Kehitysaluerahasto Oy:lle maksettava korkotuki (arviomääräraha)

Kehitysaluerahasto Oy on voinut yhtiöstä annetun lain (65/71, muut. 577/75, 363/78 ja 324/79) nojalla vuoden 1981 loppuun saakka myöntää kunnan tuotantorakennusten korkotukiluottoja vastaavia luottoja sekä kunnille että teollisuuskylille. Näiden osalta valtio suorittaa korkotukea vastaavan korvauksen yhtiölle. Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 800 000 mk korkotason alenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotuen maksamiseen vuosina 1972—1981 myönnettyistä luotoista.

1987 esitys	1 600 000
1986 menoarvio	2 400 000
1985 tilinpäätös	3 503 637

43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 45 000 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää yhtiön luotonanto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden ja ulkomaisten luottojen kurssitappioiden korvaamiseen. Lisäys 4 000 000 mk aiheutuu luottotappioiden määrän kasvusta.

1987 esitys	45 000 000
1986 menoarvio	41 000 000
1985 tilinpäätös	41 000 000

44. Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten

Vuosina 1980—1986 on menoarvioihin sisällynyt yhteensä 12 000 000 markan määrärahat avustusten myöntämiseksi Kehitysaluerahasto Oy:lle Keraspo Oy ja Lakespo Oy -nimisten kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen. Kehitysaluerahasto Oy on tähän asti kokeiluluonteisesti toimineiden yhtiöiden toiminnan kehittämi-

seksi ja vakiinnuttamiseksi ryhtynyt toimiin yhtiöiden osakaspojan laajentamiseksi.

Yhtiöiden toiminnan tavoitteena on yritysten kehittäminen tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetussa laissa tarkoitetuilla toimialoilla. Kehitysaluerahasto Oy on lisäksi asettanut yhtiöille yksityiskohtaisia aluepoliittisia tavoitteita pysyvien työpaikkojen luomisessa ja tuotantorakenteen kehittämisessä. Nämä tavoitteet tullaan liittämään ehdoksi myös osakaspojan laajentamista koskeviin mahdollisiin sopimuksiin.

Kehitysyhtiöiden toiminnan turvaamiseksi momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk avustusten myöntämiseksi Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	1 500 000

45. Tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 17 500 000 mk valtionavustuksena Kehitysaluerahasto Oy:lle pienten ja keskisuurten yritysten tuotekehitystyön ja markkinoinnin edistämiseen sekä liikkeenjohdon kehittämisen tukemiseen kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymien perusteiden mukaisesti. Lisäys on 500 000 mk.

1987 esitys	17 500 000
1986 menoarvio	17 000 000
1985 tilinpäätös	15 000 000

83. Laina Kehitysaluerahasto Oy:lle

Kehitysaluerahasto Oy:n lainojen ja osakepääomasijoitusten määräksi vuonna 1987 on suunniteltu 735 000 000 mk. Yhtiön toiminnan rahoittamiseksi tarpeellinen ulkoinen rahoitus on suunniteltu lähivuosina järjestettäväksi valtion antamalla rahoituksella, Suomen Pankin lainoilla ja ulkomaisilla lainoilla. Ehdotetaan, että valtio myöntäisi valtioneuvoston vahvistamin ehdoin Kehitysaluerahasto Oy:lle 219 000 000 markan suuruisen halpakorkoisen lainan. Lainan takaisin-

maksuaika olisi enintään 15 vuotta. Lainalle ei vaadittaisi vakuuksia.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 219 000 000 mk lainan myöntämiseksi Kehitysaluerahasto Oy:lle. Lainan myöntämisen edellytykseksi ehdotetaan asetettavaksi, että Ke-

hitysaluerahasto Oy noudattaa valtioneuvoston yhtiölle hyväksymää rahoituksen myöntämisvaltuutta ja sijoitus suunnitelmaa.

1987 esitys	219 000 000
1986 menoarvio	168 000 000
1985 tilinpäätös	125 000 000

50. Teollisuuden edistäminen

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk lähinnä selvitystoiminnan laajentumisen johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
PKT-neuvottelukunta	110 000
Teollisuusneuvottelukunta	120 000
Yhteensä	230 000

1987 esitys	230 000
1986 menoarvio	210 000
1985 tilinpäätös	340 906

23. Teollistamistutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk selvitystoiminnan laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön, teollisuusneuvottelukunnan ja läänien teollisuustoimikuntien suorittamaa teollisuuspolitiikkaa ja teollisuuden kehittämisedellytyksiä koskevaa tutkimus- ja selvitystyötä varten. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen toimintaan liittyviä tutkimus- ja selvitystehtäviä varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kauppa- ja teollisuusministeriön toimintaan liittyvien alojen koulutustarpeiden selvittämistä palvelevien tutkimusten tekemiseen.

1987 esitys	1 300 000
1986 menoarvio	1 200 000
1985 tilinpäätös	1 155 000

24. Yrittäjäkoulutus ja -neuvonta

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 950 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta sekä hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön sekä teollisuuspiirien järjestämistä yrittäjäkoulutustilaisuuksista

sekä oppilaitosten pienille ja keskisuurille yrityksille järjestämästä koulutuksesta aiheutuviin palkkoihin, palkkioihin, oppimateriaalin hankintaan, matkakustannuksiin ja muihin menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös pienille ja keskisuurille yrityksille tarkoitettujen neuvonta-, koulutus- ja konsultointipalvelujen kehittämiseen. Maksutta tarjottavien neuvonta-, koulutus- ja konsultointipalvelusten kehittämiseen saadaan käyttää määrärahaa enintään 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen. Koulutukseen osallistuvilta perittävänä maksuina arvioidaan alamomentille 12.32.99.5 kertyvän 6 500 000 mk.

1987 esitys	14 500 000
1986 menoarvio	11 550 000
1986 lisämenoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	11 897 291

30. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 083 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain (159/75) 3 §:n nojalla suoritettaviin käyttökustannuksiin.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantuloäännöksen muuttamisesta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin hyväksytään vuonna 1987 viisi uutta elinkeinoasiamiestä. Alamomentille merkitään lisäystä 1 125 000 mk, mistä 665 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 460 000 mk uuden henkilöstön palkkaamisesta. Kun alamomentilta vähennetään 58 000

mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 1 067 000 mk. Alamomentin loppusumma on 17 480 000 mk. Alamomentilta suoritetaan valtionosuus enintään 185 pää- ja sivutoimisen elinkeinoasiamiehen palkkausmenoihin.

2. *Valtionavustus palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 16 000 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Alamomentin loppusumma on enintään 425 000 mk. Ehdotetaan, ettei valtionavustuksen piiriin hyväksytä uutta henkilöstöä. Alamomentilta saadaan suorittaa valtionavustusta enintään yhdeksän pää- tai sivutoimisen elinkeinoasiamiehen palkkausmenoihin.

1987 esitys.....	17 905 000
1986 menoarvio.....	16 822 000
1985 tilinpäätös.....	13 955 034

40. *Valtionavustus pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisyksiköille*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 580 000 mk siirtona momentille 32.50.43 Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämisyksikön valtionavustuksena. Kun mainitun säätiön hallintomenoihin sekä muiden järjestöjen toimintoihin tarkoitettuun valtionavustukseen ehdotetaan lisäystä 261 000 mk hintojen nousun vuoksi, vähennys on 3 319 000 mk. Tarkoituksena on selvittää ko. järjestöjen valtionavustuksen tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisyksiköille käyttösuunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pienteollisuuden Keskusliitto ry.....	624 000
Käsi- ja Pienteollisuuden Koulutussäätiö....	700 000
Ruotsinkieliset pienteollisuusjärjestöt.....	437 000
Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämisyksikö (hallintomenot).....	1 500 000
Yhteensä	3 261 000

1987 esitys.....	3 261 000
1986 menoarvio.....	6 580 000
1986 lisämenoarvio.....	—3 580 000
1985 tilinpäätös.....	6 300 000

41. *Kaivannaisteollisuuden edistäminen*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 300 000 mk, mistä 600 000 mk siirtona momentille 32.51.21 sekä 700 000 mk kansainväli-

sen yhteistyön menoina. Kun momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk malminetsinnän kustannusten nousun johdosta, vähennys on 800 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien yleisin ehdoin malminlöytöpalkkioihin, malminetsinnän tehostamiseen, kaivosten lähiympäristöjen syväkairauksiin ja kaivostoiminnan edistämiseen tähtäävään tekniseen tutkimukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Malminlöytöpalkkiot.....	100 000
Malminetsinnän toimialarationalisointi....	12 500 000
Syväkairaukset ja malminetsintä sekä kaivostoiminnan tekninen tutkimus.....	14 600 000
Yhteensä	27 200 000

1987 esitys.....	27 200 000
1986 menoarvio.....	28 000 000
1985 tilinpäätös.....	14 616 634

42. *Valtionavustus Kotimaisen Työn Liitto ry:lle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 96 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Kotimaisen Työn Liitto ry:lle myönnettävään valtionavustukseen. Avustusta myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

1987 esitys.....	2 488 000
1986 menoarvio.....	2 392 000
1986 lisämenoarvio.....	1 000 000
1985 tilinpäätös.....	2 300 000

43. *Pienen ja keskisuuren teollisuuden kehittämishankkeiden tukeminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 3 723 000 mk, mistä 3 580 000 mk on siirtoa momentilta 32.50.40.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien periaatteiden mukaisesti Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämisyksikön toimesta tapahtuvaan avustustoimintaan, jolla tuetaan yritysten kehittämispalvelujen hankintaa.

1987 esitys.....	3 723 000
1986 lisämenoarvio.....	3 580 000

(44.) *Eräiden kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 20 000 mk.

1986 menoarvio	20 000
1985 tilinpäätös	84 896

46. *Ulkomaisen harjoittelun tukeminen (siirtomääräraha)*

Teollisuustuotteiden ja eräiden palvelujen kansainvälistä markkinointia sekä ulkomaisen teknisen kehityksen seuraamista rajoittaa kielitaitoisten ja ulkomailla työskentelyyn tottuneiden henkilöiden saatavuus. Nuorten henkilöiden kouluttamiseksi tällaisiin tehtäviin ehdotetaan yrityksille myönnettäväksi valtion varoista avustusta ulkomailla tapahtuvaa työskentelyä varten valtioneuvoston vahvistamilla ehdoilla. Määrärahaa saadaan käyttää myös korkeakoulujen henkilöstön ulkomaisesta harjoittelusta aiheutuviin menoihin. Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk toiminnan laajentamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 750 000 mk momentin 34.01.51 perusteluihin viitaten, vähennys on 450 000 mk.

1987 esitys	1 050 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	865 534

47. *Valtionavustus eräisiin pienten ja keski suurten yritysten neuvonta- ja koulutus hankkeisiin*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston päätöksen (143/86) mukaisesti valtionavustuksen myöntämiseen pienille ja keski suurille yrityksille tarkoitettujen neuvonta-, koulutus- ja konsultointipalvelujen kehittämiseen sekä alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 000 000
1985 tilinpäätös	956 348

48. *Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille (siirtomääräraha)*

Uusien teollisuusrakennuksien liikevaihtovero huojennusta vastaavan avustuksen myöntämiseksi kunnille ja kiinteistöyrityksille tuotantorakennushankkeita varten momentille ehdotetaan 25 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1987 esitys	25 000 000
1986 menoarvio	15 000 000
1985 tilinpäätös	5 000 000

49. *Neste Oy:n maakaasuverkon ensimmäisen laajennusvaiheen rahoittamislainojen korkotuki (arviomääräraha)*

Neste Oy:n maakaasuverkoston ensimmäisen laajennusvaiheen toteuttamisen tukemisesta annetun lain (555/85) mukaisia vuonna 1987 suoritettavia korkohyvityksiä varten momentille merkitään 27 400 000 mk. Lisäys on 14 600 000 mk.

1987 esitys	27 400 000
1986 menoarvio	12 800 000
1986 lisämenoarvio	—3 200 000

60. *Siirto valtioneuvostotakausrahastoon (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 20 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvostotoimintaa koskevien lakien (375/63, 573/72 ja 609/73) nojalla toimivan Valtioneuvoston takauslaitoksen antamien takaus sitoumusten aiheuttamien tappioiden korvaamiseen valtioneuvostotakausrahastolle.

1987 esitys	20 000 000
1986 menoarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	10 000 000

88. *Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 340 000 000 mk seuraavasti:

1. *Kemira Oy:n osakepääoman korottaminen.* Kemira Oy:n suunnitelmissa on noin 800 000 000 markan vuotuiset käyttöomaisuusinvestoinnit. Yhtiö tähtää erityisesti ammoniakkuhuollon turvaamiseen, kasvinsuojeluaineiden ym. jalosteiden tuotannon laajentamiseen, energihuollon parantamiseen Vuorikemian tehtailla sekä toiminnan kansainvälistämiseen. Investointien rahoittamiseksi ja rahoitusrakenteen pitämiseksi terveellä pohjalla on perusteltua korottaa yhtiön osakepääomaa.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 70 000 000 mk valtiolle tulevien Kemira Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

2. *Valmet Oy:n osakepääoman korottaminen.* Valmet Oy:n kehittämistoimenpiteissä korostuu eri alojen pitkälle kehitetyn teknologian soveltaminen, markkinoinnin kehittäminen ja kansainvälistyminen.

Yhtiön kehittäminen edellyttää myös tavannoimaisten käyttöomaisuusinvestointien tason säilyttämistä. Se on metalliteollisuudessa keskimäärin 8 % liikevaihdosta.

Jotta laaditut kehitysohjelmat voitaisiin toteuttaa ja vakavaraisuustavoitteet saavuttaa, on ulkopuolisen rahoituksen lisäksi myös osakepääomaa korotettava.

Valmet Oy ja Oy Wärtsilä Ab ovat solmineet sopimuksen, jonka mukaan ne ryhtyvät yhteistyöhön toisaalta paperikonesektoreillaan muodostamalla paperikoneyhtiön, jossa osake-enemmistö on Valmet Oy:llä, ja toisaalta telakkasektoreillaan telakkayhtiön muodossa, jossa osake-enemmistö on Oy Wärtsilä Ab:lla.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 70 000 000 mk valtiolle tulevien Valmet Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

3. *Rautaruukki Oy:n osakepääoman korottaminen.* Rautaruukki Oy on laatinut investointiohjelman, jolla se pyrkii säilyttämään kilpailukyönsä ja turvaamaan kannattavuutensa. Ohjelmalla tähdätään muun muassa Raahan rautatehtaan kehittämiseen ja koksaaon rakentamiseen, kuljetusjärjestelmien uudistamiseen sekä jatkojalostuksen kehittämiseen ja laajentamiseen. Yhtiön käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä vuosina 1987—1989 on noin 1 400 000 000 mk, josta vuoden 1987 osuus on noin 800 000 000 mk. Investointiohjelman turvaamiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi Rautaruukki Oy:n osakepääomaa on tarkoitus korottaa vuosina 1986—1989.

Edellä sanotun perusteella alamomentille ehdotetaan 90 000 000 mk valtiolle tulevien Rautaruukki Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

4. *Outokumpu Oy:n osakepääoman korottaminen.* Outokumpu Oy:n suunnitelmissa on vuosina 1987—1989 1 000 000 000 markan käyttöomaisuusinvestoinnit vuodessa. Yhtiö tähtää lähinnä kuparituoteteollisuuden kehittämiseen ja uudelleenjärjestelyjen toteuttamiseen, metallurgisen ja terästeollisuuden kehittämiseen sekä raaka-ainehuollon turvaamiseen. Kotimaisten kaivosten ehtyminen edellyttää investointeja myös ulkomaiseen kaivostoimintaan.

Investointien osittaiseksi rahoittamiseksi ja yhtiön rahoitusrakenteen heikentymisen estämiseksi Outokumpu Oy:n osakepääomaa on tarkoitus korottaa vuosina 1987—1988.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 60 000 000 mk valtiolle tulevien Outo-

kumpu Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

5. *Neste Oy:n osakepääoman korottaminen.* Maakaasuputken ensimmäisen laajennusvaiheen rahoittamiseksi hyväksyttiin vuoden 1984 kolmannessa lisämenoarviossa suunnitelma Neste Oy:n osakepääoman korottamiseksi vuoteen 1988 mennessä yhteensä 200 000 000 markalla siten, että korotus vuosina 1987 ja 1988 olisi 50 000 000 mk kumpanakin vuonna.

Vastaavasti yhtiö toteuttaa rahastoannin 100 000 000 markan määräisenä.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 50 000 000 mk valtiolle tulevien Neste Oy:n uusien osakkeiden merkitsemistä varten.

1987 esitys	340 000 000
1986 menoarvio	270 000 000
1985 tilinpäätös	257 375 000

89. *Osallistuminen Lahden Lasitehdas Oy:n osakkeiden merkitsemiseen* (siirtomääräraha)

Vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa on hyväksytty suunnitelma, jonka mukaan valtio osallistuu Lahden Lasitehdas Oy:n uuden tasolasitehtaan rahoittamiseen osakepääomalla siten, että valtion osuus osakepääoman korotuksesta on 10 000 000 mk vuonna 1985, 20 000 000 mk vuonna 1986 ja 10 000 000 mk vuonna 1987 eli yhteensä 40 000 000 mk. Uuden tehtaan kokonaiskustannusarvio on 280 000 000 mk, josta 120 000 000 mk rahoitetaan osakepääoman korotuksella. Muu osa osakepääoman korotuksesta jakaantuisi englantilaisen Pilkington Brothers plc. -yhtiön ja yksityisten suomalaisten osakkaiden kesken. Muut osakkaat lunastaisivat valtion osakepääomaosuuden viimeistään 15 vuoden kuluessa tehtaan aloittamisvuodesta laskettuna.

Edellä sanotun perusteella momentille ehdotetaan 10 000 000 mk valtiolle tulevien Lahden Lasitehdas Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

1987 esitys	10 000 000
1986 menoarvio	20 000 000

90. *Valvilla Oy:n tukeminen* (arviomääräraha)

Eräistä Valvilla Oy:n rahoitusasemaa tukevista valtion toimenpiteistä annetun lain (520/85) mukaisesti momentille merkitään 20 600 000 mk vuonna 1987 suoritettavia lyhennyksiä ja korkoja varten. Vähennys on 14 126 000 mk.

1987 esitys.....	20 600 000
1986 menoarvio.....	34 726 000
1985 tilinpäätös.....	22 134 269

51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen

21. *Malmi- ja malmiesiintymien hyödyntämistä palveleva geologinen ja tekninen tutkimus kehitysalueilla*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk siirtona momentilta 32.50.41 malmiesiintymien hyödyntämiseen tähtäävää teknistä tutkimusta varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pääasiassa kehitysalueella malminetsintää palvelevaan geologiseen tutkimukseen sekä malmiesiintymien hyödyntämiseen tähtäävään tekniseen tutkimukseen, jota suorittavat korkeakoulut ja geotieteelliset laitokset. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään 25 henkilötyövuotta vastaava henkilöstömäärä määräraikaiseen työsuhteeseen.

1987 esitys.....	3 200 000
1986 menoarvio.....	2 600 000
1985 tilinpäätös.....	2 297 416

41. *Kehitysalueuottojen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 50 000 mk, mikä aiheutuu luottokannan väheneemisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää aikaisempina vuosina hyväksytyjen investointiluottojen (246/66, muut. 68/69 ja 880/69) ja kunnan tuotantorakennusten korkotukiluottojen (67/71, muut. 579/75 ja 327/79) korkotukeen.

1987 esitys.....	50 000
1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	197 751

42. *Avustus Kemira Oy:n turveammoniakkitehtaan rakentamislainojen korkokustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa hyväksyttiin ohjelma, jonka mukaan Kemira Oy:n Oulun turveammoniakkitehdashankkeen kannattavuuden parantamiseksi yhtiölle myönnetään avustusta valtioneuvoston vahvistamin ehdoin vuosina

1986—1988 yhteensä enintään 30 000 000 mk siten, että vuonna 1986 avustusta myönnetään 3 000 000 mk, vuonna 1987 14 000 000 mk ja vuonna 1988 13 000 000 mk. Avustus myönnetään niiden lainojen korkokulujen maksamiseen, jotka Kemira Oy ottaa turveammoniakkitehtaan rakentamisen rahoittamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 14 000 000 mk. Lisäys on 11 000 000 mk.

1987 esitys.....	14 000 000
1986 menoarvio.....	3 000 000

43. *Avustus Kemira Oy:lle nitroselluloosatutannon uudistamiseksi Vihtavuoren tehtailla*

Kemira Oy tuottaa puolustusvoimiemme tarvitseman ruudin Vihtavuoren tehtailla. Ruudin valmistus muodostuu varsinaisesta selluloosanitraattien valmistuksesta sekä vedensyrjäytyksestä. Ruudinvalmistusketjuun kuuluu lisäksi eetteritehdas. Kaikki ko. laitokset on rakennettu vuosina 1923—1926 ja ovat lähivuosina uusimisen tarpeessa. Uusiminen on välttämätöntä turvallisuusriskien ja laitosten tekniikan vanhanaikaisuuden vuoksi.

Kemira Oy on suunnitellut, että vuosien 1986—1989 aikana rakennetaan uusi nitroselluloosatehdas, jonka kustannusarvio on 81 300 000 mk. Rakentamisen edellytyksenä kuitenkin on, että valtio osallistuu hankkeen rahoittamiseen, sillä hanke ei ole liiketaloudellisesti kannattava. Hankkeella on merkitystä työllisyyden säilymisen ja aluepolitiikan kannalta. Hankkeen heikko kannattavuus ja puolustustaloudellinen merkitys huomioon ottaen on perusteltua, että valtio osallistuu sen aiheuttamiin investointikustannuksiin myöntämällä Kemira Oy:lle avustusta yhteensä 54 000 000 mk vuosina 1987—1989 eli 18 000 000 mk kunakin vuonna. Hankkeen valtiotaloudellisten vaikutusten keventämiseksi jätettäisiin vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa momentille 27.20.18 (Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt) kotimaisen puolustustarviketeollisuuden tuotantokyvyn turvaamiseksi myönnetyn yhteensä 70 000 000 markan tilausvaltuu-

den vuoden 1988 rahoitusosuudesta käyttämättä 4 000 000 mk ja vuoden 1989 rahoitusosuudesta 9 000 000 mk.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 18 000 000 mk avustuksen myöntämiseksi Kemira Oy:lle uuden nitroselluloosatehtaan rahoittamista varten.

1987 esitys..... 18 000 000

45. *Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien hankkeiden korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille merkitään 20 473 000 mk eli vähennystä 17 532 000 mk.

1. *Kemijoki Oy:n Porttipahdan tekojärven investointilainojen korkotuki*. Porttipahdan tekojärven rakentamisen edistämiseksi annetun lain (80/69) edellyttämiä vuonna 1987 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 566 000 mk. Vähennys on 97 000 mk.

2. *Rautaruukki Oy:n Kolarin Rautuvaaran rautakaivoksen avaamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Kaivostoiminnan aloittamisen tukemisesta Rautaruukki Oy:n Kolarin Rautuvaaran rautamalmiesiintymällä annetun lain (255/70, muut. 495/73) edellyttämiä vuonna 1987 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 1 140 000 mk. Vähennys on 1 017 000 mk.

3. *Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vanadiini-tuotannon aloittamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Vanadiini-tuotannon aloittamisen tukemisesta Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vanadiiniesiintymällä annetun lain (345/71, muut. 576/75) edellyttämiä vuonna 1987 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 897 000 mk. Vähennys on 991 000 mk.

4. *Outokumpu Oy:n Tornion jaloterästehtaan rakentamislainojen korkotuki*. Outokumpu Oy:n Tornion jaloterästehtaan rakentamisesta annetun lain (494/73, muut. 434/76) edellyttämiä vuonna 1987 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 6 620 000 mk. Vähennys on 2 677 000 mk.

5. *Rautaruukki Oy:n erikoistavaravaunun-tuotannon aloittamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Rautaruukki Oy:n erikoistavaravaunun-tuotannon aloittamisen tukemisesta annetun lain (645/83) edellyttämiä korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 11 250 000 mk. Vähennys on 12 750 000 mk.

1987 esitys 20 473 000
1986 menoarvio 38 005 000
1986 lisämenoarvio —6 000 000
1985 tilinpäätös 23 003 542

46. *Taantuvien teollisuusalueiden tukikokeilu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 500 000 mk käytettäväksi Porin ja Kotkan kaupungeissa vuosina 1984—1988 toteutettavien taantuvien teollisuusalueiden kokeiluluontoisten tukitoimenpiteiden jatkamiseen. Lisäys on 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston päätöksessä (85/84) määriteltyjen perusteiden mukaisesti käynnistysavustusten myöntämiseen tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetussa laissa (533/81) tarkoitetuilla toimialoilla toimiville lähinnä pienille ja keskisuurille yrityksille.

1987 esitys 3 500 000
1986 menoarvio 2 500 000
1985 tilinpäätös 5 000 000

48. *Alueellinen kuljetustuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen kuljetustuki*. Alamomentille merkitään lisäystä 2 000 000 mk kuljetuskustannusten nousun vuoksi. Alamomentin määrärahaa käytetään kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetussa laissa (954/81) tarkoitettuun kuljetustukeen. Alamomentin loppusumma on 138 000 000 mk.

2. *Saariston kuljetustuki*. Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 312 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää saaristokuljetusten tukemisesta annetussa valtioneuvoston päätöksessä (311/82) tarkoitettuun kuljetustukeen.

1987 esitys 138 312 000
1986 menoarvio 136 312 000
1985 tilinpäätös 130 243 452

49. *Kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukeminen* (arviomääräraha)

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) mukaisia investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustuksia ehdotetaan vuonna 1987 myönnettäväksi enintään 530 000 000 mk. Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä, minkä johdosta osa aikaisemmin tuotantotukilain perusteella

tuetusta yritystoiminnasta siirtyy rahoitettavaksi momentilta 30.33.44. Valtion rahoitustukea matkailumarkkinointiin ehdotetaan lisättäväksi luvussa 32.80. Olemassa olevan majoituskapasiteetin käyttöasteen ja työllisyyden turvaamiseksi uusiin kapasiteetteja lisääviin investointeihin suhtaudutaan sen sijaan pidättyvästi. Mainituista syistä myöntämisvaltuuden tarve vähenee noin 50 milj. mk. Lisäksi myöntämisvaltuutta on viime vuosina jäänyt käyttämättä, mikä johdosta myöntämisvaltuuden tarve vähenee 20 milj. mk.

Valtioneuvosto päättää siitä, mikä on kunkin tukimuodon osuus myöntämisvaltuudesta sekä kauppa- ja teollisuusministeriön oikeudesta muuttaa mainittua osuutta. Avustukset on tarkoitettu edelleen kohdistaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten hankkeisiin. Sekä edellä mainitun lain että kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukemisesta annetun lain (452/75, muut. 323/79) nojalla myönnettyjen avustusten vuonna 1987 tapahtuvaa maksatusta varten mo-

mentille merkitään 340 000 000 mk. Vähennys on 30 000 000 mk.

1987 esitys	340 000 000
1986 menoarvio	370 000 000
1986 lisämenoarvio	—23 200 000
1985 tilinpäätös	312 600 330

88. Osallistuminen kehitysyritysten osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)

Kymen lääniin ja Pirkanmaalle perustettujen kehitysyritysten Eficap Oy:n ja Pikespo Oy:n osakkeiden merkitsemistä varten momentille ehdotetaan 4 000 000 mk. Osakkeiden merkitsemisen ehtona on kehitysyritysten riskipitoisten sijoitusten kasvu siinä määrin, että osakemerkinnät ovat rahoituksen lähteenä tarpeellisia.

1987 esitys	4 000 000
1986 menoarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	5 000 000

55. Energialous

Lähi vuosien energiapolitiikan tavoitteita ovat energiahuollon varmuuden turvaaminen, energian säästäväinen käyttö sekä energiahuollon omavaraisuuden nostaminen. Tavoitteisiin pyritään tehostamalla energiatutkimusta ja koe-toimintaa, edistämällä energian säästöinvestointeja sekä kotimaisten polttoaineiden tuotannon ja käytön investointeja kehittämällä turpeen ja hakkeen kuljetustukijärjestelmää sekä tiedottamalla energiatutkimuksen tuloksista. Ensi vuosikymmenen sähköhuollon turvaaminen edellyttää voimavarojen suuntaamista sähkön käyttöä tehostavaan ja hajautettua sähköntuotantoa edistävään investointi- ja tutkimustoimintaan.

09. Neuvottelukunnat

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 23 000 mk, mistä 10 000 mk sähkölaitosluopalautakunnan toimikauden päättymisen sekä 13 000 mk energiapolitiikan neuvoston määrärahatarpeen vähenemisen johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää myös neuvottelukuntien kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kokous- ja neuvottelumenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atomienergieneuvottelukunta	60 000
Sähköhuollon neuvottelukunta	42 000
Energiapolitiikan neuvosto	50 000
Yhteensä	152 000

1987 esitys	152 000
1986 menoarvio	175 000
1985 tilinpäätös	66 094

21. Eräät energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 9 245 000 mk, mistä 5 245 000 mk aiheutuu lähinnä säästö tutkimuksen, kotimaisen energian tutkimuksen, energialouden ympäristötekniikan tutkimuksen ja ydinenergi-alan tutkimuksen lisäämisestä sekä 4 000 000 mk lisääntyneistä menoista korkeakoulujen siirtyessä noudattamaan maksuasetuksen mukaisia laskutusperusteita. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 400 000 mk siirtona momentille 32.01.01 projektinvalvontatehtävissä toimivien kolmen henkilön palkkoina, 50 000 mk siirtona momentille 32.01.29 ja 5 000 000 mk siirtona momentille 32.55.42, lisäys on 3 795 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulko-
puolisilta tilattaviin energiataloudellisiin tutki-
muksiin ja energiatalouden suunnittelua palvele-
viin selvityksiin sekä ydinenergiaa koskevaan tutki-
mus-, suunnittelu- ja valvontatyöhön. Erityistä
huomiota kiinnitetään tavoitteellisten ja pitkä-
jänteisten tutkimuskokonaisuuksien toteuttami-
seen sekä energiahuollon ympäristö- ja turvalli-
suuskysymysten selvittämiseen. Momentin mää-
rarahasta saadaan maksaa tutkimusprojektien
kustannuksiin sisältyviä henkilöstökuluja, tutki-
mukselle välttämättömiä laitteistoja, aineita ja
tarvikkeita, matkoja, vieraita palveluja, yleiskulu-
ja sekä projektien julkistamiseen ja tiedottami-
seen liittyviä kustannuksia kauppa- ja teollisuus-
ministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.
Momentin määrarahasta saadaan käyttää enin-
tään 4 000 000 mk enintään 30 henkilötyövuotta
vastaavan henkilömäärän palkkaamiseksi valtion
virastoihin ja laitoksiin tutkimustehtäviin projek-
tikohtaiseen määräaikaiseen työsopimussuhtee-
seen. Momentin määrarahasta saadaan maksaa
myös energia-alan kansainvälisen yhteistyön edel-
lyttämien ulkomaanmatkojen kustannukset sekä
kansainvälisiin tutkimuksiin ja selvityksiin osallis-
tumisesta aiheutuvia menoja. Tutkimusprojektei-
hin välittömästi liittyvät tutkimushenkilöstön ul-
komaanmatkojen kustannukset saadaan maksaa
tutkimuksiin tarkoitetuista käyttösuunnitelman
kohdista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energian käytön ja säästön tutkimus	20 500 000
Kotimaisten polttoaineiden hankinnan ja jalostuksen tutkimus	13 000 000
Sähkön ja lämmön tuotantoon kotimaisella ja muulla energialla liittyvä tutkimus	14 000 000
Energiatalouden ympäristövaikutuksien tutkimus	2 800 000
Energiatalouden suunnitteluun liittyvät sel- vitykset	2 700 000
Ydinenergia-alan turvallisuus- ja muu tut- kimus sekä suunnittelu ja valvonta	18 000 000
Energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoimintaan liittyvät matkat ja muut menot	1 000 000
Yhteensä	72 000 000
1987 esitys	72 000 000
1986 menoarvio	68 205 000
1985 tilinpäätös	62 414 000

27. *Energiatiedotus ja neuvontatoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 225 000 mk.
Momentin määrarahassa on otettu huomioon
vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena
myönnetty 15 000 markan määräraha. Momentin

määrärahaa saadaan käyttää energian tehokkaan
käytön edistämiseen, kotimaisen energian tuot-
annon ja käytön lisäämiseen ja muuhun energia-
talouteen liittyvän tiedotus-, neuvonta- ja koulu-
tustoiminnan toteuttamiseen sekä tiedotus- ja
neuvontatoiminnassa käytettävien asiantuntijoi-
den palkkioihin kauppa- ja teollisuusministeriön
vahvistamien energiatiedotuksen ja neuvontatoi-
minnan yleisten ehtojen mukaisesti. Momentin
määrarahasta saadaan maksaa myös energia-alan
kansainvälisten tietokantojen ylläpidosta ja kan-
sainvälisiin tiedotusprojekteihin osallistumisesta
aiheutuvia menoja.

1987 esitys	7 000 000
1986 menoarvio	6 775 000
1985 tilinpäätös	4 849 695

30. *Avustukset kauko- ja aluelämpökeskuksille*

Momentille ehdotetaan 20 000 000 mk käytet-
täväksi kertaluonteisina avustuksina lähinnä
pienien, kotimaista polttoainetta käyttävien alue-
ja kaukolämpökeskusten toiminnan jatkuvuuden
turvaamiseksi sekä toisaalta keskeneräisen kauko-
lämpöverkoston rakentamiseen valtioneuvoston
hyväksymien perusteiden mukaisesti, milloin
alue- tai kaukolämpökeskuksen rakentaminen on
aloitettu vuonna 1980 tai sen jälkeen.

Avustusta myönnetään kilpailukyvyyn heikke-
nemisestä johtuvien, kunnan tai toimintaa har-
joittavan yhteisön voimavaroihin nähden koh-
tuuttomien tappioiden kattamiseen sekä kes-
keneräisen verkoston rakentamisen jatkamiseen.

1987 esitys	20 000 000
-------------------	------------

40. *Investointiavustukset kotimaisen energian tuotannon ja energiansäästön edistämiseen (ar- viomääräraha)*

Kotimaisen energian tuotannon ja energian-
säästön edistämisestä annetun lain (858/84) no-
jalla voidaan antaa sitoumuksia avustusten anta-
misesta kotimaisia polttoaineita käyttäville ener-
giantuotantolaitoksille, vesistön tai maaperän
lämpöä hyödyntäville energiantuotantolaitoksil-
le, tuulta tai aurinkoa hyödyntäville energiantuo-
tantolaitoksille sekä yritysten energiansäästöinves-
tointeihin taikka jätelämmön talteenottoon liitty-
viin muutostöihin. Vuonna 1987 annettavien
avustussitoumusten enimmäismääräksi ehdote-
taan luvun perusteluihin viitaten 120 000 000
mk. Momentille merkitään vuonna 1987 makset-
tavia avustuksia varten 40 000 000 mk. Lisäys on
6 000 000 mk. Määrarahasta voidaan maksaa la-

kien (858/84 ja 164/79) nojalla myönnettyjä avustuksia.

1987 esitys.....	40 000 000
1986 menoarvio.....	34 000 000
1985 tilinpäätös.....	14 655 385

41. Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk siirtona momentille 30.34.48, vähennys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien jakoperusteiden mukaisesti avustuksina maaseudun uudissähköistykseen, syöttöjohtojen ja -asemien rakentamiseen ja sähkölaitosten yhtymisestä aiheutuvien verkostojärjestelyjen toteuttamiseen. Momentin määrärahasta saadaan maksaa enintään 2 700 000 mk vuoden 1985 tulo- ja menoarvion myöntämisvaltuuksien puitteissa myönnettyjä avustuksia ja enintään 5 000 000 mk vuoden 1986 tulo- ja menoarvion puitteissa myönnettyjä avustuksia. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 000 000 mk saariston erityisen kalliiden kohteiden sähköistämiseen.

1987 esitys.....	17 000 000
1986 menoarvio.....	17 500 000
1985 tilinpäätös.....	20 050 000

42. Avustukset energiataloudellisen tutkimuksen ja koetoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 7 400 000 mk, mikä aiheutuu valtionhallinnon ulkopuolisen energiataloudellisen ja koetoiminnan kasvusta, hintojen noususta sekä 5 000 000 markan siirrosta momentilta 32.55.21. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina energiataloudellisiin tutkimuksiin ja koetoimintahankkeisiin sekä ydinenergia-alan teknologiseen kehitystoimintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien yleisten ehtojen mukaisesti avustuksina tutkimus- ja koetoimintaprojektien kustannuksiin sisältyviin henkilöstökuluihin, projekteille välttämättömiin laitteistoihin, aineisiin ja tarvikkeisiin, matkoihin, vieraisiin palveluihin, yleiskuluihin sekä projektien julkistamiseen ja tiedottamiseen liittyviin kustannuksiin. Momentin määrärahalla voidaan rahoittaa myös kansainvälisiin hankkeisiin osallistumisesta aiheutuvia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energian käyttö ja säästö	11 000 000
Kotimaisen polttoaineiden hankinta ja jalostus	6 500 000
Sähkön ja lämmön tuotanto kotimaisella ja muulla energialla	8 500 000
Energiatalouden ympäristötekniikka	3 000 000
Yhteensä	29 000 000

1987 esitys.....	29 000 000
1986 menoarvio.....	21 600 000
1985 tilinpäätös.....	19 000 000

45. Energiansäästöinvestointien, kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointien sekä maakaasun jakelu- ja käyttöinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille merkitään luvun perusteluihin viitaten lisäystä 2 000 000 mk, mikä aiheutuu lainakannan lisääntymisestä. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/79, 944/82 ja 965/85) muuttamisesta siten, että korkotukilainoja voidaan myöntää myös maakaasun jakelu- ja laitosinvestointeihin. Korkotukilainoja ehdotetaan hyväksyttäväksi yritysten energiansäästöinvestointien, kotimaisten polttoaineiden tuotannon investointeihin ja kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten sekä maakaasun jakelu- ja laitosinvestointeihin vuonna 1987 yhteensä 130 000 000 markkaan saakka.

Korkohyvityksen määrä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 6 ½ prosentin koron erotusta. Vuonna 1982 teollisuuden energiansäästöinvestointeihin hyväksytyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa kuitenkin neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 5 ½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitosten korkotukilainoista perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan muutos lainansaajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotuki yritysten energiansäästöinvestointeihin	900 000
Korkotuki kotimaisten polttoaineiden tuotannon edellyttämiin investointeihin	400 000
Korkotuki kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen	3 950 000
Korkotuki maakaasun jakeluinvestointeihin	500 000
Korkotuki maakaasua käyttävien laitosten rakentamiseen	250 000
Yhteensä	6 000 000

1987 esitys	6 000 000
1986 menoarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	816 512

46. Avustukset turve- ja puuraaka-ainevarojen hyväksikäytön edistämiseen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk tuen tarpeen vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina turve- ja puualan yhteisöjen toiminnan tukemiseen, raaka-ainevarojen hyötykäyttöön liittyvään tutkimus- ja koetoimintaan sekä alan kansainvälisen yhteistyön rahoittamiseen. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien yleisten ehtojen mukaisesti.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	1 200 000
1985 tilinpäätös	1 009 470

61. Kotimaankaupan edistäminen

Tarkoituksena on siirtää haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuen myöntäminen ministeriötasolta lääninhallituksiin. Samalla rahoitustuki on perusteltua yhdistää läänien kehittämismäärärahaan. Tämän toteuttamiseksi tarpeellinen lakiehdotus on tarkoitus antaa eduskunnalle myöhemmin erikseen.

40. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille merkitään 3 400 000 mk. Lisäys on 50 000 mk.

Korkotukiluottoja ehdotetaan hyväksyttäväksi vuonna 1987 enintään 13 750 000 markan määrään asti. Momentin määrärahaa saadaan käyttää haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain (1086/74, muut. 184/79, 935/81) perusteella aikaisempina vuosina hyväksytyistä ja vuonna 1987 hyväksyttävistä korkotukilainoista aiheutuvan korkotuen maksamiseen.

1987 esitys	3 400 000
1986 menoarvio	3 350 000
1985 tilinpäätös	3 089 650

41. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus (arviomääräraha)

Momentille merkitään 4 400 000 mk. Lisäys on 50 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta

annetun lain (1086/74, muut. 184/79, 935/81) perusteella aikaisempina vuosina myönnettyjen ja vuonna 1987 myönnettävien investointiavustusten maksatukseen. Investointiavustuksia ehdotetaan myönnettäväksi vuonna 1987 enintään 4 700 000 markan määrään asti.

1987 esitys	4 400 000
1986 menoarvio	4 350 000
1985 tilinpäätös	2 431 018

42. Valtionavustus haja-asutusalueiden kauppalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi (arviomääräraha)

Momentille merkitään 4 450 000 mk. Lisäys on 150 000 mk.

Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain muuttamisesta annettujen lakien (935/81 ja 883/82) mukaista kiinteiden myymälöiden ja myymäläautojen toimintatukea sekä tavarankuljetustukea ehdotetaan vuonna 1987 myönnettäväksi yhteensä enintään 4 800 000 markan määrään asti. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainittujen lakien mukaisesti aikaisempina vuosina myönnettyä ja vuonna 1987 myönnettävän kiinteiden myymälöiden ja myymäläautojen toimintatuen sekä tavarankuljetustuen maksamiseen.

1987 esitys	4 450 000
1986 menoarvio	4 300 000
1985 tilinpäätös	4 193 000

80. Matkailun edistämiskeskus

Matkailumarkkinointia ulkomailla tehostetaan vuonna 1987 erityisesti lähimarkkinoilla. Lisäksi on tarkoitus sijoittaa henkilöitä markkinoinnin edistämistehtäviin Pohjois-Amerikkaan, Espanjaan sekä myöhemmin Japaniin. Järjestely tapahtuu sisäisin siirtein ja vähentämällä henkilöresursseja Amsterdamin toimistossa. Myös markkinointitoimenpiteitä kotimaassa tehostetaan. Samalla on tarkoitus supistaa matkailualalle myönnettäviä aluepoliittisia investointiavustuksia ylikapasiteetin välttämiseksi. Toimenpiteiden tavoitteena on matkailutaseen alijäämäisyyden vähentäminen, kapasiteetin käyttöasteen nostaminen ja alan työllisyyden turvaaminen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 957 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta, 208 000 mk paikalliskorotuksina sisäisin järjestyin toteutettavasta kolmen henkilön markkinoinnin edistämistehtäviin lähettämisen johdosta, kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkauksiin 45 000 mk kertamenona Joulumaan markkinointikampanjan projektisihteerin palkkaamisen johdosta ajalle 1.1.—30.6.1987 ja 200 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkausten lisääntymisen, valuuttakurssien muutosten ja asemamaan palkkatason nousun johdosta sekä vähennyistä kertamenona 134 200 mk. Momentin lisäys on 1 144 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 90 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	+ 30 800	504 700	—	3
Työsuhdetilat	+ 943 900	12 149 200	—	90
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 297 900	1 532 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 500	50 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 132 100	794 200	—	—
Yhteensä	+ 1 144 000	15 031 000	—	93

Lisäperustelut:

Vuosien 1986 ja 1987 aikana on tarkoitus sisäisin henkilöjärjestelyin lähettää kolme henkilöä markkinoinnin edistämistehtäviin Los Angelesiin, Madridiin ja Torontoon.

1987 esitys	15 031 000
1986 menoarvio	13 887 000
1986 lisämenoarvio	49 000
1985 tilinpäätös	12 006 925

09. Matkailuasiain neuvottelukunta

Momentille ehdotetaan edelleen 21 000 mk.

1987 esitys	21 000
1986 menoarvio	21 000
1985 tilinpäätös	3 084

21. Eräät matkailun edistämistoiminnan menot

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 5 270 000 mk, josta 4 400 000 mk aiheutuu markkinointitoimenpiteiden lisäämisestä ulkomailla ja kotimaassa, 300 000 mk

Joulumaan markkinointikampanjan tehostamisesta, 70 000 mk tietopalvelu- ja tiedotustoiminnan kasvusta sekä 500 000 mk kertamenosta atk-pohjaisen matkailupalvelujen varausjärjestelmän jatkosuunnitteluun. Kotimaassa matkailun markkinointia tehostetaan majoituspakasiteetin käyttöasteen parantamiseksi ja työllisyyden turvaamiseksi. Kun momentilta vähennetään kertamenona 500 000 mk sekä matkailusopimuksista ja muusta kansainvälisestä toiminnasta 270 000 mk, lisäys on 4 500 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen kustannusosuuksiin kansainvälisissä järjestöissä, matkailusopimuksista ja virallisten valtuuskuntien vierailuista ja muusta kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin kuluihin, markkinointitoimenpiteisiin sekä julkaisu- ja tiedotusmateriaalituotantoon kotimaassa ja ulkomailla, myyminen edustajille, Look at Finland- ja Matkailusilmä -lehden julkaisemiseen, tietopalvelutoimintaan, tiedotustoimintaan, tutkimustoimintaan,

kurssitoimintaan, opetusmateriaalituotantoon ja kirjastomenoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata yksi henkilö määräraikaiseen työsuhteeseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkailusopimuksista aiheutuvat toimenpiteet ja muu kansainvälinen toiminta	2 080 000
Markkinointitoimenpiteet ulkomailla	15 000 000
Markkinointitoimenpiteet kotimaassa	5 000 000
Joulumaa-kampanja	800 000
Tietopalvelu- ja tiedotustoiminta	2 870 000
Tutkimus- ja kurssitoiminta (kertamenoa 500 000)	1 350 000
Yhteensä	27 100 000
1987 esitys	27 100 000
1986 menoarvio	22 600 000
1985 tilinpäätös	21 430 469

27. Matkailutoimistojen muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 326 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä uusien toimitilojen vuokraamisesta sekä kolmen toimihenkilön lähettämisestä markkinoinnin edistämistehtäviin Los Angelesiin, Madridiin ja Torontoon. Käyttövaroihin saadaan osoittaa määrärahasta enintään 150 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää matkailutoimistojen muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijan palkkauksesta, paikalliskorotuksesta ja erinäisistä korvauksista annetun asetuksen (477/76) ja ulkomaan edustuksen virkamiesten muutto- ja kotilomamatkakustannusten korvaamisesta annetun asetuksen (478/76) mukaisesti korvauksiin sekä lähetetyn henkilökunnan käytössä olevien asuntojen korjauksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lisäksi mikrotietokone-, tekstinkäsittely- ja muiden toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin.

1987 esitys	9 300 000
1986 menoarvio	7 974 000
1986 lisämenoarvio	230 000
1985 tilinpäätös	7 248 761

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 132 000 mk, josta 14 000 mk aiheutuu uusien toimitilojen vuokrauksesta ja 80 000 mk toimistoautomaation kehittämisestä sekä 38 000 mk toiminnan laajentumisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös mikrotietokone-, tekstinkäsittely- ja muiden toimistolaitteiden vuokra- ja leasingmenoihin sekä Rovaniemen aluetoimiston sekalaisiin menoihin.

1987 esitys	3 620 000
1986 menoarvio	3 488 000
1986 lisämenoarvio	197 000
1985 tilinpäätös	3 450 751

40. Valtionavustus matkailun edistämistoimintaan

Momentille ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten lisäystä 550 000 mk lähinnä matkailumarkkinointiin myönnettävien avustusten lisäämisen johdosta. Käyttösuunnitelman kohdasta "Markkinointi- ja tiedotustoiminnan avustaminen" ehdotetaan käytettäväksi 70 000 mk Suomen Matkailuliitto ry:lle Suomen matkailun historian kirjoittamisen jatkamiseen myönnettävää valtionavustusta varten ja käyttösuunnitelman kohdasta "Sisävesiliikenteen avustaminen" 330 000 mk höyrylaivaliikenteen erityistukeen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina matkailun markkinointi- ja tiedotustoimintaan kotimaassa ja ulkomailla, yhteistyöprojektien avustamiseen kotimaassa ja ulkomailla siten, että avustuksen osuus projektin kokonaiskustannuksista voi olla enintään kolmasosa, matkailupalvelujen kehittämistoimintaan sekä matkailua palvelevan sisävesi- ja saaristoliikenteen tukemiseen. Avustukset myönnetään valtioneuvoston määrittämien yleisten perusteiden mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Markkinointi- ja tiedotustoiminnan avustaminen	1 500 000
Yhteistyöprojektien avustaminen	1 000 000
Maatilamatkailun kehittämisprojekti	120 000
Matkailupalvelujen kehittämisavustukset	900 000
Sisävesiliikenteen avustaminen	1 560 000
Saaristoliikenteen avustaminen	220 000
Yhteensä	5 300 000

1987 esitys	5 300 000
1986 menoarvio	4 750 000
1985 tilinpäätös	4 552 100

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 400 000 mk atk-laitteiden ja kalusteiden hankintaa varten.

1987 esitys	400 000
1986 menoarvio	280 000
1985 tilinpäätös	200 000

74. *Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjaus ja rakentaminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 7 500 000 mk Kolin matkailuhotellin peruskorjauksen loppuun saattamiseksi.

Hankkeen hyötypinta-ala on 3 204 m² ja kustannusarvio 13 000 000 mk eli 4 057 mk/m².

Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 5 700 000 mk, mistä on peruuntunut 200 000 mk.

1987 esitys	7 500 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	4 200 000

85. Ulkomaankaupan edistäminen

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 55 000 mk, mikä aiheutuu kaupallisten sihteerien virkamatkojen lisäämisen tarpeesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vienninedistämistapahtumiin liittyviin kaupallisten sihteerien ja valtion laitosten edustajien virkamatkoihin sekä vienninedistämis toiminnan muihin kulutusmenoihin.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	945 000
1985 tilinpäätös	790 520

40. *Valtionavustus viennin edistämiseen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 23 000 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisen ja tehostamisen tarpeesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena yrityksille ja muille yhteisöille sellaisten vienninedistämis toimenpiteiden kustannuksiin, jotka ovat tarpeen uuden vientituotannon markkinoimiseksi, uusille markkinoille pääsemiseksi tai markkinaosuuksien ylläpitämiseksi ja laajentamiseksi. Avustusten myöntämisessä etusijalle asetetaan kasvukykyisten ja korkean kotimaisen jalostusasteen omaavien tuotannonalojen viennin edistäminen sekä pienten ja keskisuurten yritysten vientitoiminnan tukeminen. Tavaraviennin ohella edistetään myös hankevientä, rakennus- ja insinööritaidon ja muun tietotaidon vientiä sekä palvelujen vientiä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös hankevientiin liittyviin esitutkimuksiin sekä Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:n vientijulkaisujen hankkimiseen ja jakamiseen toimialoittain toteutettavassa vienninedistämisessä. Valtionavustuksen osuus on mainittujen vienninedistämis toimenpiteiden kustannuksista pääsääntöisesti enintään 50 %, mutta voi etenkin maittain toteutettaviin tiedotuskampanjoihin liittyvien kulujen osalta olla suurempi. Avustukset myönnetään

kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Momentin määrärahaa enintään 1 000 000 mk saadaan käyttää avustuksina sahateollisuuden yhdistykselle sahatavaran markkinoinnin valtionavustuksen loppurahoitusta varten. Valtionavustuksen osuus saa olla enintään 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen	60 000 000
Yritysten yksittäiset näyttelyosallistumiset ..	22 000 000
Suomen viralliset näyttelyosallistumiset	10 000 000
Toimialoittain toteutettavat vienninedistämistapahtumat	35 000 000
Maittain toteutettavat tiedotuskampanjat ..	5 000 000
Sahatavaran markkinoinnin edistäminen (enintään)	1 000 000
Yhteensä	133 000 000

1987 esitys	133 000 000
1986 menoarvio	110 000 000
1986 lisämenoarvio	12 000 000
1985 tilinpäätös	107 000 000

41. *Valtionavustus ulkomaankauppaa edistävälle järjestöille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 470 000 mk toiminnan laajentamisen ja palkkauskustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena ulkomaankauppaa edistävälle järjestöille käyttösuunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientikoulurussäätö r.y.	6 300 000
Suomalais-Ruotsalainen kauppakamari	1 250 000
Suomalais-Neuvostoliittolainen kauppakamari	1 600 000
Osuuskunta Viexpo	1 000 000
Yhteensä	10 150 000

1987 esitys.....	10 150 000
1986 menoarvio.....	9 680 000
1985 tilinpäätös.....	9 393 000

45. Valtionavustus Suomen Ulkomaankauppa-liitto r.y:lle

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 350 000 mk pääasiassa maakunnallisen vienninedistämistoiminnan laajentamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena Suomen Ulkomaankauppa-liitto r.y:lle liiton valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (32/78) mukaisiin liiton toiminnan menoihin. Valtionavustus on enintään 50 % mainituista menoista.

Määräaikaisen, kolmivuotiseksi suunnitellun yhteisvientipäällikköprojektin ensimmäisen vuoden valtionavustuksen osuus on enintään 75 % valtionavun piiriin hyväksyttävistä menoista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Yleistoiminta:	
Valtionavustus palkkausmenoihin	7 880 000
Valtionavustus muihin menoihin	4 130 000
Maakunnallinen toiminta:	
Valtionavustus maakunnallisten vientiasiamiesten menoihin	1 840 000
Valtionavustus yhteisvientipäällikkökokeiluprojektin menoihin	400 000
Yhteensä	14 250 000

1987 esitys.....	14 250 000
1986 menoarvio.....	12 900 000
1985 tilinpäätös.....	11 800 000

46. Valtionavustus pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk avustusten kysynnän lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää uuden vientimarkkinointihenkilöstön palkkaamiseen myönnettävän valtionavustuksen yleisistä ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (769/79) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (797/83) mukaisesti avustuksena pienille ja keskisuurille yrityksille uuden markkinointihenkilöstön palk-

kaamiseksi myyntitehtäviin vientitoiminnan alkuvaiheessa.

1987 esitys.....	3 400 000
1986 menoarvio.....	3 200 000
1985 tilinpäätös.....	3 000 000

47. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (arviomääräraha)

Momentille merkitään 55 000 000 mk eli vähennystä 8 500 000 mk seuraavasti:

1. *Ulkomaisen luotonoton korkotuki.* Alamomentille merkitään 49 000 000 mk. Vähennys on 7 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään Suomen Vientiluotto Oy:n ulkomaisen luotonoton korkotuesta annettujen lakien (1029/80, 936/82, muut. 672/83, 86/84, 900/84 ja 1053/85) mukaisen korkotuen maksamiseen.

Korkotukilainoja ehdotetaan vuonna 1987 hyväksyttäväksi enintään 82 000 000 markan määrään asti. Korkotuen kohteena olevan lainakan- nan ja pankkien merkitsemien debentuurien suhteen tulee olla 55/45. Korkotuen määrä vastaa korkokustannusten ja sen korkotason erotusta, joka saadaan vähentämällä rahalaitosten merkit- täväksi tulevien debentuurien korosta 2,5 prosenttiyksikköä.

2. *Alushankintojen korkotuki.* Alamomentille merkitään 6 000 000 mk. Vähennys on 1 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1093/85) mukaisen korkotuen maksamiseen.

Korkotukilainoja ehdotetaan vuonna 1987 hyväksyttäväksi enintään 400 000 000 markan määrään asti.

1987 esitys.....	55 000 000
1986 menoarvio.....	63 500 000
1985 tilinpäätös.....	29 361 105

60. Siirrot rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 000 mk seuraavasti:

1. *Siirto vientitakuurahastoon.* Vientitakuu- lain (479/62) nojalla toimivan Vientitakuulaitok- sen antamien takuusitoumusten aiheuttamia lähinnä kaupallisista ja poliittisista riskeistä johtuvia nopeasti kasvaneita korvausmenoja varten alamomentille ehdotetaan 180 000 000 mk. Li- säys on 140 000 000 mk.

2. *Siirto tuontikaupparahastoon.* Alamomen- tille ehdotetaan edelleen 100 000 mk. Alamo- mentin määrärahaa saadaan käyttää tuontikaup- parahastosta annetun lain (530/58, muut. 486/

80, 1054/85) mukaisesti lähinnä eräisiin bilateraali-kaupan turvaamiseksi tarkoitettuihin toimenpiteisiin sekä rahaston hallintomenoihin.

1987 esitys	180 100 000
1986 menoarvio	40 100 000
1986 lisämenoarvio	100 000 000
1985 tilinpäätös	—

84. Lainat viennin edistämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 52 000 000 mk myönnettäväksi lainoina vientituotteiden markkinointia edistäviin hankkeisiin ja hankeventiin liittyvän tarjoustoiminnan kulujen osittaiseen rahoittamiseen. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta ja muutoin valtioneuvoston päättämien yleisten ehtojen mukaisesti. Lainojen korko on käypää korkoa alempi, vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen myönnettävien lainojen osalta kuitenkin vähintään viisi prosenttia ja

hankeviennin tarjoustoimintaan myönnettävien lainojen osalta vähintään seitsemän prosenttia. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi lainansaaajan hakemuksesta jättää lainan osaksi tai kokonaan valtiolle takaisin perimättä tarvitsematta yksittäistapauksissa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta, mikäli siihen vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen tarkoitettun lainan osalta on erityisiä syitä tai jos hankeventiin liittyvä tarjous lainansaaajasta riippumattomista syistä ei ole johdannut toimeksiantoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen	40 000 000
Hankeventiin liittyvä tarjoustoiminta (enintään)	12 000 000
Yhteensä	52 000 000
1987 esitys	52 000 000
1986 menoarvio	48 000 000
1985 tilinpäätös	45 000 000

90. Valtion hankintakeskus

Valtion hankintakeskuksen tavoitteena on parantaa edelleen asiakaskuntansa ostoehtoja. Tästä syystä hankintakeskus ottamalla huomioon valtiontaloudelliset näkökohdat pyrkii kasvattamaan osuuttaan valtion virastojen ja laitosten hankinnoista sekä myös valtionapusektorin hankinnoista. Hankintakeskuksen tavoitteena on niin ikään vähentää päällekkäisvarastointia valtionhallinnossa. Hankintakeskuksen tarkoituksena on lisätä asiakkaiden konsultointia tavaravalintojen suorittamisessa.

Tietotekniikkaan liittyvien tavararyhmien hankinnat lisääntyvät. Samoin kehitysyhteistyön tavaravälitys kasvaa. Välitettävien tavaroiden määrän hankintakeskus arvioi lisääntyvän vuonna 1987 3 %.

Valtion hankintakeskus arvioi liikevaihdon nousevan vuonna 1987 2 564 000 000 markkaan, mikä merkitsee 5 % kasvua vuoteen 1986 verrattuna. Valtionhallinnon osuus liikevaihdosta on edelleenkin noin 70 %. Valtionhallinnon ulkopuolisia asiakkaita ovat lähinnä koulut, sairaalat ja huoltolaitokset.

Työn tuottavuuden kasvutavoitteeksi hankintakeskus on asettanut 3 %.

Tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun liittyen hankintakeskuksen taloudelliseksi tavoit-

teeksi on asetettu, että sen tulee kattaa tuotoilla toiminnasta aiheutuvat kustannukset mukaan luettuna sidotun pääoman korkokustannukset. Valtion hankintojen tulee hankintakeskusta käyttäen olla valtiolle edullisin vaihtoehto suoraan tavarantoimittajilta ottaen huomioon myös virastojen ja laitosten hankintatoimen kustannukset. Hankintakeskuksen tulostavoitteeksi vuodelle 1987 on asetettu 0,4 %:n käyttökate liikevaihdosta sekä 3 %:n ylijäämä jälleenhankintahintaiselle vaihto- ja käyttöomaisuuteen sidotulle pääomalle.

Hankintakeskuksen käyttötuloiksi arvioidaan 65 400 000 mk, mikä merkitsee 9 %:n kasvua vuodesta 1986. Käyttömeneihin ehdotetaan osoitettavaksi 49 776 000 mk eli menot olisivat 9 % suuremmat kuin vuonna 1986. Merkittävimmät menonlisäykset aiheutuvat keskusvaraston uuden lisärakennuksen käyttöönotosta. Käyttötalouden rahoituskatteen arvioidaan olevan vuonna 1987 15 624 000 mk eli 5 % suuremman kuin vuonna 1986. Hankintakeskuksen investointimenoiksi ehdotetaan yhteensä 2 500 000 mk keskusvaraston lisärakennuksen kalustamista ja koneistamista varten sekä toimistoautomaation kehittämistä varten.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1987:

		milj. mk
Myyntituotot		2 953,9
Myyntin oikaisuerät		
Myyntirahdit	5,9	
Välilliset verot	384,3	—390,2
Liikevaihto		2 563,7
Tavaraostot		—2 505,3
Myyntikate		58,4
Kulut	27,8	
Sosiaalikulut	10,1	
Vuokrat	0,4	
Toimistokulut	5,2	
Muut kulut	5,2	—48,7
Käyttökate		9,7
Poistot		— 5,0
Muut tuotot		+ 1,0
Tilikauden ylijäämä		5,7

Valtion hankintakeskuksen kehitys vuosina 1985—1987:

	1985* toteutuma	1986* ennakoitu	1987* TMAE
Liikevaihto milj. mk	2 325	2 442	2 564
	(13)	(5)	(5)
Käyttökate liikevaihdosta % ..	0,4	0,4	0,4
Ylijäämä milj. mk	6	6	6
— sidotusta pääomasta %	3	3	3
— liikevaihdosta %	0,3	0,2	0,2
Investoinnit liikevaihdosta % ..	0,5	0,2	0,2
Volyymin muutos %	7	3	3
Tuottavuuden kasvu %	3	3	3

*) suluissa muutos-% edelliseen vuoteen.

21. (32.90.01, 05, 21 ja 29) *Käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 49 776 000 mk sopimuspalkkaisten yliohtajan ja johtajan sekä työso-
pimussuhteisen muun henkilöstön palkkaus- ja
eläkemenoja sekä muita käyttömenoja varten.
Lisäys on 6 297 200 mk, mistä 936 000 mk
aiheutuu palkkamäärärahojen oikaisusta,
699 000 mk palkka- ja kustannustason noususta,
114 000 mk eläkemenosta ja 4 548 200 mk pal-
velutuotannon laajenemisesta. Kun momentilta
vähennetään 70 200 mk henkilöstömenoina, li-
säys on 6 227 000 mk.

Momentin määrärahalla saadaan palkata keski-
määrin enintään 313 henkilöä, jossa on lisäystä 5
työsopimussuhteista henkilöä. Ehdotetut lisähen-
kilöt palkataan asiakaspalvelutehtäviin. Virkistys-
ja lomatoimintaan sekä käyttövaroihin ehdote-
taan käytettäväksi yhteensä enintään 48 000 mk.

1987 esitys	49 776 000
1986 menoarvio	43 549 000
1985 tilinpäätös	40 986 774

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk, mistä
1 500 000 mk keskusvaraston lisärakennuksen ka-
lustamiseen ja koneellistamiseen sekä 1 000 000
mk toimistokoneiden ja -kaluston uusimiseen ja
atk-laitteiden hankkimiseen.

1987 esitys	2 500 000
1986 menoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	1 000 000

99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentin määräraha ehdotetaan muutetta-
vaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk
määrärahan tarpeen kasvun johdosta.

1987 esitys	350 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	296 014

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk.
Kun momentilta vähennetään 25 000 mk raken-
nussementilautakunnan menoina siirtona mo-

mentille 35.01.09, lisäys on 20 000 mk. Mo-
mentin määrärahaa saadaan käyttää kuluttaja-
neuvoston päätoimisten pääsihteerin ja toimisto-
sihteerin palkkoihin sekä neuvottelu- ja toimi-
kuntien selvitys-, tutkimus-, julkaisu-, tiedotus-,
atk- ja muihin kuluihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
CECA-neuvottelukunta	5 000
FINPRO-neuvottelukunta	90 000
Kaivoslautakunta	37 000
Kirjanpitolautakunta	85 000
Paineastialautakunta, räjähdysvaarallisten ainesten lautakunta ja maakaasulauta- kunta	260 000

Kiinteistönvälittäjälautakunta	30 000
Kuluttajaneuvosto	400 000
Ulkomaisten investointien neuvottelukunta	100 000
Metrologian neuvottelukunta	48 000
Yhteensä	1 055 000
1987 esitys	1 055 000
1986 menoarvio	1 035 000
1985 tilinpäätös	694 346

26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 277 000 mk, mistä 800 000 mk aiheutuu matkamenosta momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten, 1 570 000 mk UNIDO:n jäsenmaksujen siirrosta momentilta 24.99.66 ja 907 000 mk lähinnä jäsenmaksujen ja matkojen lisääntymisestä. Kun momentilta voidaan vähentää 1 600 000 mk jäsenmaksujen ja valuuttakurssien muutosten johdosta, lisäys on 1 677 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin sekä kokous- ja muihin kulutusmenoihin. Käyttösuunnitelman kohdasta "Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot" saadaan suorittaa myös edustusluonteisia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Osallistuminen Pohjoismaiden neuvoston toimintaan ja muuhun pohjoismaiseen yhteistyöhön	250 000
Kansainvälisen tarkastussäännösten ja toiminnan seuraaminen ja osallistuminen kansainväliseen tarkastustoiminnan yhteistyöhön	100 000

UNIDO:n jäsenmaksut ja sen muut kulut ..	1 570 000
Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	3 500 000
OECD:n energia-alan järjestöjen ja sen eräiden tutkimus- ym. projektien jäsenmaksut	3 700 000
Muut kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja OECD:n maksusuudet	1 100 000
Kansainvälisen luonnonkumisopimuksen aiheuttamat menot	720 000
Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät matkat	1 850 000
Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot	60 000
Yhteensä	12 850 000

1987 esitys	12 850 000
1986 menoarvio	11 173 000
1986 lisämenoarvio	—1 600 000
1985 tilinpäätös	7 510 368

95. Maanomistajien osuus puolustusmaksuista (arviomääräraha)

Momentille merkitään 61 000 mk. Vähennys on 7 000 mk johtuu kaivosoikeuksien raukeamisesta. Momentin määrärahaa käytetään kaivoslain (503/65) perusteella maanomistajille suoritettaviin puolustusmaksujen osuuksiin.

1987 esitys	61 000
1986 menoarvio	68 000
1985 tilinpäätös	68 000

Pääluokan 32 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	34 637	39 177	44 987	+ 5 810	+ 15
02. Teollisuuspiirit (810)	18 766	20 601	22 252	+ 1 651	+ 8
04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta (170)	2 352	2 686	2 937	+ 251	+ 9
06. Varmuusvarastointi (170)	234 115	11 500	11 500	—	—
10. Merenkululaitos (730)	533 430	507 135	650 196	+ 143 061	+ 28
28. Elinkeinohallitus (820)	23 548	25 396	27 558	+ 2 162	+ 9
30. Kilpailuasiamiehen toimisto (820) ..	836	843	920	+ 77	+ 9
31. Kuluttajansuoja (820)	4 920	5 806	6 564	+ 758	+ 13
32. Patentti- ja rekisterihallitus (820) ..	37 387	43 479	50 066	+ 6 587	+ 15
34. Lisenssivirasto (820)	3 360	4 934	5 259	+ 325	+ 7
39. Teknillinen tarkastuskeskus (820) ..	39 024	40 288	44 147	+ 3 859	+ 10
40. Geologian tutkimuskeskus (830) ..	129 841	165 218	183 938	+ 18 720	+ 11
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus (830)	203 448	220 969	245 685	+ 24 716	+ 11
43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut (830)	261 885	279 629	321 928	+ 42 299	+ 15
44. Teknologian kehittämisskeskus (830)	306 641	352 258	436 544	+ 84 286	+ 24
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen (830)	44 542	32 218	29 150	— 3 068	—10
47. Merentutkimuslaitos (830)	16 423	18 235	20 960	+ 2 725	+ 15
48. Teollisuussihteerit (830)	15 826	16 914	18 960	+ 2 046	+ 12
49. Kehitysalue rahasto Oy (840)	211 004	230 400	285 100	+ 54 700	+ 24
50. Teollisuuden edistäminen (850) ..	376 982	456 800	515 657	+ 58 857	+ 13
51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen (850)	479 842	556 517	541 535	— 14 982	— 3
55. Energiatalous (860)	122 861	153 455	192 152	+ 38 697	+ 25
61. Kotimaankaupan edistäminen (870)	9 714	12 000	12 250	+ 250	+ 2
80. Matkailun edistämiskeskus (870) ..	53 992	55 000	68 272	+ 13 272	+ 24
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	206 345	288 325	448 900	+ 160 575	+ 56
90. Valtion hankintakeskus (050)	11 500	3 290	2 500	— 790	—24
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot (810) ..	8 569	12 526	14 316	+ 1 790	+ 14
Yhteensä	3 391 790	3 555 599	4 204 233	+ 648 634	+ 18

Pääluokan 32 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
90. Valtion hankintakeskus (050)	40 987	43 549	49 776	+ 6 227	+ 14
Yhteensä	40 987	43 549	49 776	+ 6 227	+ 14

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö jatkaa edelleen valtion henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamisesta annetun asetuksen (758/83) mukaisia toimenpiteitä. Täten turvataan lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastojen toimintakyky.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi nykyistä paremmin yhtenä kokonaisuutena ja uuden sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus- ja suunnittelulainsäädännön tarjoamien kehittämismahdollisuuksien hyödyntämiseksi sekä ministeriön ohjausehdelytysten parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien tutkimusosaston ja suunnittelusihteeristön yhdistämistä suunnitteluosastoksi. Suunnitteluosaston tehtävänä olisi nykyisten suunnittelusihteeristön ja tutkimusosaston tehtävien lisäksi käsitellä pääosa sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuslainsäädännön mu-

kaan sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvista asioista yhteistyössä sosiaalihuolto-osaston ja terveydenhuolto-osaston kanssa sekä suorittaa tämän lainsäädännön edellyttämää tarkastus-, koulutus- ja muuta ohjaustoimintaa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 805 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 113 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 3 069 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi tilapäistä ja kuusi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 624 000	26 056 300	—	228
Tilapäisten palkkiot	+ 25 900	381 300	—	5
Työsuhdepalkat	+ 138 100	566 400	+ 1	6
Muut palkat ja palkkiot	+ 13 100	304 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 267 900	2 020 600	—	—
Yhteensä	+ 3 069 000	29 329 000	+ 1	239

Lisäperustelut:

Ministeriön organisaatiojärjestelyinä ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

Lakkautetaan:

1 osastopäällikkö (tutkimusosasto)	S 28
1 suunnittelupäällikkö (suunnittelusihteeristö)	S 27

Tarkoituksenmukaisen virkarakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi tarkastajan virka (A 19). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa apulaistarkastajan virka (A 16).

Perustetaan:

Palkkausluokka

1 osastopäällikkö (suunnitteluosasto)	S 28
1 apulaisosastopäällikkö (suunnitteluosasto) ..	S 27

Ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 5). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakauttaa ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 4).

Norjassa toimivan sosiaaliavustajan toimistotehtävien järjestämiseksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 106 000 mk toimistosihteerin palkkaamista varten.

1987 esitys.....	29 329 000
1986 menoarvio.....	26 260 000
1985 tilinpäätös.....	23 893 877

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 540 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu tasa-arvolautakunnan ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnan vuositason menoista, 60 000 mk kemiallisten aineiden terveysvaaran arviointineuvoston toiminnan tehostamisesta, 180 000 mk valtakunnallisen vammaisneuvoston menoista ja 100 000 mk muiden neuvottelukuntien toiminnan tehostamisesta.

1987 esitys.....	3 650 000
1986 menoarvio.....	3 110 000
1986 lisämenoarvio.....	63 000
1985 tilinpäätös.....	1 861 034

21. Tutkimustoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk sosiaaliturvan kohdentuminen -projektin tietojenkäsittelymenojen ja toiminnan tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä tietokoneiden ja ohjelmistojen vuokrista, tietokonekäsittelystä ja tilasto- ja tutkimustoista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi henkilöä sekä apuhenkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1987 esitys.....	1 140 000
1986 menoarvio.....	840 000
1986 lisämenoarvio.....	150 000
1985 tilinpäätös.....	780 000

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 065 000 mk, mistä 75 000 mk aiheutuu tasa-arvoasioihin liittyvistä tutkimus- ja kehittämistoiminnan vuositason menoista ja 990 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, hallinnon hajauttamiskomi-

tean ehdotusten toimeenpanotehtäviin, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään liittyvien tieto- ja tietojenkäsittelyjärjestelmien kehittämistä sekä siihen liittyvästä koulutuksesta aiheutuviin menoihin, sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmien kehittämistä palveleviin projektiluonteisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, jotka toteutetaan yhteistyössä kuntien, kansalaisjärjestöjen, keskusvirastojen, yliopistojen ja kunnallisten keskusjärjestöjen kanssa, sekä muiden tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään viisi henkilöä sekä apuhenkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tieto- ja tietojenkäsittelyjärjestelmien kehittäminen sekä siihen liittyvä koulutus .	1 700 000
Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmien kehittäminen.....	1 700 000
Yhteensä	3 400 000

1987 esitys.....	3 400 000
1986 menoarvio.....	2 335 000
1986 lisämenoarvio.....	1 000 000
1985 tilinpäätös.....	2 000 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 160 000 mk, mistä 600 000 mk aiheutuu tasa-arvovaltuutetun toimiston vuositason menoista, 200 000 mk kertamenosta tietokoneohjelmistojen ostoa varten, 300 000 mk sosiaaliavustajien toimintamenojen lisääntymisestä, 400 000 mk kertamenoista uusiin toimitiloihin muutosta aiheutuvia hankintoja ja muuttokustannuksia varten sekä 660 000 mk lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua, päätöksentekoa ja seurantaa palvelevien tietojärjestelmien ylläpitomenoista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sosiaali- ja terveysministeriön tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen sekä sosiaaliavustajien toimintamenojen maksamiseen.

1987 esitys.....	8 200 000
1986 menoarvio.....	6 040 000
1986 lisämenoarvio.....	200 000
1985 tilinpäätös.....	5 400 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 950 000 mk, mistä 1 150 000 mk vuoden 1987 aikana käyttöön

saatavien toimitilojen kalustohankintoja varten 800 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	1 950 000
1986 menoarvio	520 000
1986 lisämenoarvio	350 000
1985 tilinpäätös	233 000

03. Työsuojeluhallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 780 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 605 800 mk ehdotettavien tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 39 100 mk käännöspalkkioiden

ja asiantuntijoiden palkkioiden siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin lisäys on 3 684 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 12 tilapäistä ja 20 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 416 500	36 901 100	+ 12	364
Tilapäisten palkkiot	— 405 100	892 500	— 9	12
Työsuohdepalkat	+ 375 200	1 124 200	+ 5	20
Muut palkat ja palkkiot	— 39 100	—	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 336 500	2 880 200	—	—
Yhteensä	+ 3 684 000	41 798 000	+ 8	396

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.5 ja viisi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

Lisäperustelut:

Työsuohdeturvalainsäädännöstä johtuvien tehtävien hoitamista varten työsuojelun piirihallintoon ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen lakimiehen toimi (A 21).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi työsuojeluhallitukseen ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (A 2). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 170 200 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi työsuojelun piirihallintoon ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 insinööriä	A 18
1 rakennusmestari	A 16
1 toimistovirkailija	A 7
3 toimistovirkailijaa	A 2
1 puhelunvälittäjä	A 2

Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 517 200 mk kahdeksan ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 180 900 mk tarkastajan (A 19) ja toimistovirkailijan (A 9) palkkaamiseksi työsuojelun piirihallintoon.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten työsuohdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 319 000 mk insinöörin, teknikon, tarkastajan ja kahden toimistovirkailijan palkkaamiseksi työsuojelun piirihallintoon.

1987 esitys	41 798 000
1986 menoarvio	38 114 000
1985 tilinpäätös	35 930 690

09. *Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat*
Momentille ehdotetaan edelleen 284 000 mk.

1987 esitys.....	284 000
1986 menoarvio.....	284 000
1985 tilinpäätös.....	254 557

22. *Kehittämistoiminta*
Momentille ehdotetaan lisäystä 68 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahaa saadaan palkata keskimäärin enintään kaksi henkilöä.

1987 esitys.....	900 000
1986 menoarvio.....	832 000
1985 tilinpäätös.....	717 474

25. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan edelleen 460 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen, ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja alalla tapahtuvan teknisen kehityksen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	186 000
Kahdenvälinen yhteistyö	33 000
Suomalaisten alusten tarkastustoiminta ulkomailla	49 000
Muu yhteistyö	192 000
Yhteensä	460 000

1987 esitys.....	460 000
1986 menoarvio.....	460 000
1985 tilinpäätös.....	290 830

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mistä 39 100 mk aiheutuu käännöspalkkioiden ja asiantuntijoiden palkkioiden siirrosta momentilta 33.03.01, 200 000 mk kertamenosta tietokoneohjelmistojen hankintaa varten ja 460 900 mk lähinnä toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työsuojeluhallinnon tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, ammattikirjallisuuden hankkimiseen, työsuojelunäyttelystä aiheutuviin menoihin ja asiantuntijalaitoksilta hankittavista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

1987 esitys.....	11 600 000
1986 menoarvio.....	10 900 000
1985 tilinpäätös.....	10 064 356

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk, mistä 1 100 000 mk työpaikkatietojärjestelmän edellyttämiin työsuojelupiirien atk-laitehankintoihin ja 400 000 mk mittaus- ja toimistokaluston sekä konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä ja atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys.....	1 500 000
1986 menoarvio.....	416 000
1985 tilinpäätös.....	399 982

(05.) **Kunnallinen työsuojelutarkastus**

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtionosuus kunnille työsuojelutarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.77.38 laskelmissa.

06. Työterveyslaitos

50. *Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin*

Momentille merkitään työterveyslaitoksen toiminnasta vuonna 1987 aiheutuviin menoihin lain nojalla suoritettavaa valtionapua varten lisäystä 5 800 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan tehostamisesta, toimitilojen kunnostuksesta ja kustannustason noususta. Momentin määrärahasa ja henkilömäärässä on otettu huomioon vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 mk, mikä aiheutuu maanviljelijöiden työterveystutkimuksen suorittamisesta ja yhden henkilön palkkaamisesta.

Edellä mainitun lisäksi työterveyslaitokselle arvioidaan kertyvän vuonna 1987 noin 7 700 000 mk sellaisia menoja ja tuloja, joita ei lueta valtionapuun oikeuttavaksi toiminnaksi.

Momentin määrärahaa käytetään työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/78) nojalla työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 558 valtionapuun oikeutavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	60 500 000
Valtionapu muihin menoihin	38 300 000
Yhteensä	98 800 000

1987 esitys	98 800 000
1986 menoarvio	93 000 000
1985 tilinpäätös	81 050 000

07. Työsuojelun muut menot

22. *Työturvallisuustoimenpiteiden laiminlyömisestä johtuvat toimenpiteet (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 15 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään työsuojelun valvonnasta annetun lain (131/73) 15 §:n mukaisten toimenpiteiden aiheuttamien kustannusten maksamiseen. Vastaavasti tuloa kertyy momentille 12.33.99.

1987 esitys	15 000
1986 menoarvio	15 000
1985 tilinpäätös	—

51. *Avustus työsuojelun tiedotustoimintaa varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksen maksamiseen työsuojeluviikon tiedotus-, koulutus- ja valistustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	118 000
1986 menoarvio	116 000
1985 tilinpäätös	112 000

56. *Valtionapu työsuojelukoulutukseen*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavun maksamiseen ammattiyhdistysliikkeelle, omaa työtään tekevien ja pienyrittäjien sekä muille työsuojelualan järjestöille työsuojelukoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu ammattiyhdistysliikkeelle	551 000
Valtionapu omaa työtään tekevien ja pienyrittäjien järjestöille	260 000
Valtionapu muille työsuojelualan järjestöille	21 000
Yhteensä	832 000

1987 esitys	832 000
1986 menoarvio	932 000
1985 tilinpäätös	800 000

10. Työttömyysturvalautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 174 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 91 100 mk ehdotettavien tointen muutosten ja 80 000 mk kausi-, ruuhka- yms. apulaisten tarpeen lisäänty-

misen johdosta. Momentin lisäys on 384 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 179 300	1 136 300	+ 1	13
Tilapäisten palkkiot	+ 58 300	744 100	—	7
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 88 400	199 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 26 300	611 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 31 700	199 300	—	—
Yhteensä	+ 384 000	2 891 000	+ 1	20

Lisäperustelut:

Työttömyysturvaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen notaarin toimi (A 15).

1987 esitys	910 000
1986 menoarvio	400 000
1986 lisämenoarvio	240 000
1985 tilinpäätös	309 731

1987 esitys	2 891 000
1986 menoarvio	2 507 000
1986 lisämenoarvio	79 000
1985 tilinpäätös	1 138 215

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 30 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 510 000 mk vuokramenojen lisääntymisen ja toiminnan laajentumisen johdosta.

1987 esitys	30 000
1986 menoarvio	80 000
1985 tilinpäätös	64 508

11. Tarkastuslautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 300 mk

palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 69 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 33 900	1 355 500	— 1	15
Työsuhdepalkat	+ 2 200	31 900	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 23 700	551 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 9 200	143 600	—	—
Yhteensä	+ 69 000	2 082 000	— 1	15

Henkilöstön määrän vähennys aiheutuu vuoden 1986 lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

1987 esitys	2 082 000
1986 menoarvio	2 013 000
1986 lisämenoarvio	—30 000
1985 tilinpäätös	1 709 753

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä matkakustannusten ja henkilöstön koulutusmenojen lisääntymisestä.

1987 esitys	134 000
1986 menoarvio	126 000
1986 lisämenoarvio	52 000
1985 tilinpäätös	120 365

12. Työneuvosto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 32 900 mk pal-

velussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin lisäys on 37 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 24 500	355 800	—	3
Työsuhdepalkat	+ 1 600	22 300	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 6 800	158 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 4 100	40 200	—	—
Yhteensä	+ 37 000	577 000	—	3

1987 esitys	577 000
1986 menoarvio	540 000
1985 tilinpäätös	417 958

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan edelleen 66 000 mk.

1987 esitys	66 000
1986 menoarvio	66 000
1985 tilinpäätös	56 480

14. Tapaturmavirasto

Viitaten luvun 28.05 perusteluihin tapaturmaviraston siviiliosaston tehtävät siirretään 1.3.1987 lukien valtiokonttorille. Samalla siirretään tapaturmavirastosta valtiokonttoriin siviiliosaston henkilöstö sekä muut voimavarat samoin kuin talousosastosta ja yleisestä osastosta siviiliosaston toimintoihin liittyviä tehtäviä hoitanut henkilöstö sekä siviiliosaston toimintoihin liittyvät muut voimavarat. Tapaturmaviraston muun henkilöstön osalta käynnistetään tehtävien myöhemmän vähenemisen varalta uudelleensijoitus- ja uudelleen koulutusohjelman laatiminen, jonka avulla palvelussuhteiden jatkuvuus voidaan turvata.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 205 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 100 000 mk tilapäisten palkkioihin määrärahan oikaisun ja 30 000 mk asiamiesten palkkioiden lisääntymisen johdosta sekä vähennystä 5 034 300 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta, 58 700 mk lääkäriasiantuntijoiden ja liikennevahinkotarkastajien palkkioiden vähenemisen johdosta sekä luvun perusteluihin viitaten momentille 28.05.01 siirron johdosta muista palkkoista ja palkkioista lääkäriasiantuntijoiden palkkioina 117 000 mk, liikennevahinkotarkastajien

palkkioina 137 000 mk ja asiamiesten palkkioina 42 000 mk. Momentin vähennys on 3 215 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata

enintään 26 tilapäistä ja kaksi työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	— 2 345 000	20 997 000	— 66	259
Tilapäisten palkkiot	— 424 400	1 269 600	— 12	26
Työsuhteipalkat	+ 13 300	190 800	—	2
Muut palkat ja palkkiot	— 297 400	308 300	—	—
Sosiaaliturvamaksu	— 161 500	1 684 300	—	—
Yhteensä	— 3 215 000	24 450 000	— 78	287

Henkilöstön määrän vähennyksestä 72 aiheutuu siirrosta momentille 28.05.01.

Lisäperustelut:

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan lakautettavaksi 1.3.1987 lukien seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 osastopäällikkö	A 25
1 toimistopäällikkö	A 24
3 korvauslakimiestä	A 21
1 esittelijä	A 17
5 notaaria	A 14
6 notaaria	A 13
1 notaari	A 12
1 kirjajaaja	A 10
1 toimistovirkailija	A 7
2 toimistovirkailijaa	A 5
2 toimistovirkailijaa	A 4
3 konekirjoittajaa	A 4

Ylimääräiset:

1 toimistopäällikkö	A 24
1 korvauslakimies	A 21
2 esittelijää	A 16
3 esittelijää	A 15
7 notaaria	A 13
1 toimistosihteeri	A 10
1 toimistosihteeri	A 8
1 toimistovirkailija	A 7
2 toimistovirkailijaa	A 5
5 konekirjoittajaa	A 4
1 lävistäjä	A 4
2 toimistovirkailijaa	A 4
5 toimistovirkailijaa	A 3
7 toimistovirkailijaa	A 2
3 toimistovirkailijaa	A 1

Tilapäisten palkkioista ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten vähennettäväksi 1.3.1987 lu-

kien 160 000 mk kolmen toimihenkilön palkkioina siirtona momentille 28.05.01.

Tilapäisten palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 335 100 mk kuuden toimistovirkailijan (A 1) palkkioina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen apulaisarkistonhoitajan toimi (A 12), ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 10) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 7). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 186 800 mk kolmen ylimääräistetyt toimen palkkioina.

1987 esitys	24 450 000
1986 menoarvio	27 665 000
1985 tilinpäätös	25 293 127

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 712 500 mk, mikä aiheutuu vuokramenojen lisääntymisestä, atk-toiminnan laajentumisesta ja kortistojen mikrofilmauksesta aiheutuvista menoista. Kun momentilta vähennetään luvun perusteluihin viitaten siirtona momentille 28.05.27 ja 28.05.29 yhteensä 965 500 mk, vähennys on 253 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten kouluttajien ja asiantuntijoiden palkkioihin.

1987 esitys	8 714 000
1986 menoarvio	8 967 000
1985 tilinpäätös	7 674 727

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 480 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	480 000
1986 menoarvio	450 000
1985 tilinpäätös	449 660

15. Perhekustannusten tasaus

30. Valtionosuus kunnille lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta 1.1.1987 lukien siten, että täyteen lisäosaan oikeuttavaa tuloajaa korotetaan ja lisäosan tuloidonnoisuus alennetaan 25 prosenttiin nykyisestä 50 prosentista ja että sisaruskorotuksen ikäraja korotetaan 7 vuoteen nykyisestä 3 vuodesta.

Momentille merkitään lisäystä 156 800 000 mk, mistä 60 000 000 mk aiheutuu lain muutoksesta ja 96 800 000 mk toiminnan laajenemisesta ja etuuksien tason kohoamisesta.

Momentin määrärahaa käytetään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (24/85) ja mainitun lain voimaannpanosta annetun lain (25/85) nojalla kunnille aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	435 800 000
1986 menoarvio	279 000 000
1985 tilinpäätös	104 287 534

(31.) Valtionosuus kunnille elatustuesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.27.38 laskelmissa.

50. Kotona tapahtuvan hoidon tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk. Vähennys on 20 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen valtioneuvoston määräämien perusteiden (80/82) mukaisesti. Tukea maksetaan niille perheille, jotka täyttivät tuen edellytykset ennen 1.1.1985. Tämän jälkeen niiden perheiden kotihoidon tukeen, jotka täyttävät lasten kotihoidon tuesta annetussa laissa (24/85) ja mainitun lain voimaannpanosta annetussa laissa (25/85) säädetyt edellytykset, maksetaan valtionosuutta kunnille aiheutuneisiin kustannuksiin momentilta 33.15.30.

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	21 000 000
1985 tilinpäätös	118 000 000

51. Äitiysavustus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 715 000 mk äitiysavustusten korottamiseksi 1.3.1987 lukien 550 markasta 580 markkaan kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään äitiysavustuslain (424/41) mukaisten äitiysavustusten maksamiseen. Määrärahasta maksetaan myös äitiysavustuspakkausista menevä liikevaihtovero, yleiskulut ja rahtikustannukset sekä äitiysavustuksen saaville äideille jaettava opaskirja.

1987 esitys	44 980 000
1986 menoarvio	42 265 000
1985 tilinpäätös	36 423 473

52. Lapsilisät (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi lapsilisälain 1 §:n ja 1 a §:n muuttamisesta siten, että 1 §:n mukaisia lapsilisiä korotetaan 1.10.1987 lukien lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön ensimmäisestä ja toisesta lapsesta 3 prosentilla, kustakin seuraavasta lapsesta 10 prosentilla sekä 1 a §:n mukaista kolmea vuotta nuoremasta lapsesta maksettavaa lapsilisän korotusta 3 prosentilla. Tämän lainmuutoksen sekä vuonna 1986 voimaan tulevien lainmuutosten johdosta momentille merkitään lisäystä 188 268 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lapsilisälain (541/48) mukaisten lapsilisien maksamiseen.

1987 esitys	2 801 602 000
1986 menoarvio	2 613 334 000
1985 tilinpäätös	2 479 891 985

53. Avustus sairaan lapsen kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta lapsen vanhemmille (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk, mikä aiheutuu avustusten myöntämisperusteiden laajentamisesta ja etuuksien korottamisesta.

Momentin määrärahaa käytetään valtioneuvoston tarkemmin määäämin perustein. Perusteita laajennetaan 1.2.1987 lukien siten, että avustusta maksetaan vanhemmille, jotka ovat estyneet tekemään omaa tai toisen työtä, kun he lääkärin määräyksestä osallistuvat vakavasti sairaan lapsen-

sa sairaalahoitoon sairaalassa tai sairaalan poliklinikalla, tämän jälkeiseen kotihoitoon tai kuntoutukseen. Lisäksi avustusta maksettaisiin vanhemmille, jotka lääkärin määräyksestä osallistuvat alle 5-vuotiaan lapsensa hoitoon sairaalassa tai sairaalan poliklinikalla.

1987 esitys.....	10 100 000
1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	4 000 000

16. Yleinen perhe-eläke

50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 25 000 000 mk eläkekannan pienenemisestä johtuen.

Momentin määrärahaa käytetään perhe-eläke-

lain (38/69) nojalla suoritettavien eläkkeiden maksamiseen.

1987 esitys	261 000 000
1986 menoarvio	286 000 000
1985 tilinpäätös	284 941 609

17. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys työttömyysturvalain muuttamisesta 1.4.1987 lukien siten, että pitkäaikaistyöttömien korvaustasoa parannetaan pidentämällä alentamattomana maksettavan päivärahan maksuaika 100 päivästä 200 päivään, pienentämällä alenema 20 prosentista 12,5 prosenttiin ja poistamalla alenema kokonaan yli 55-vuotiailta sekä pidentämällä ansioon suhteutetun päivärahan enimmäismaksuaika yli 55-vuotiailla 750 päivästä 900 päivään. Lisäksi esityksen mukaan osa-aikatyötä tekevien työttömyysturvaa parannetaan.

Edelleen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys työttömyyskassalain muuttamisesta niin, että työttömyyskassojen vuoden 1985 hallintomoihin voidaan myöntää kertaluonteinen ylimääräinen 2 000 000 markan valtionosuus.

Momentille merkitään lisäystä 91 000 000 mk, mikä aiheutuu lain muutoksista, työttömien määrän kasvusta ja etuuksien korotuksista.

Momentin määrärahaa käytetään työttömyyskassalain (603/84) mukaisen valtionosuuden maksamiseen työttömyyskassoille.

1987 esitys	984 000 000
1986 menoarvio	893 000 000
1985 tilinpäätös	784 202 726

51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys työttömyysturvalain muuttamisesta 1.4.1987 lukien siten, että perusturvan varassa olevien ikääntyneiden työttömien työttömyysturvaa parannetaan lieventämällä perusturvan tarveharkintaa, perusturvan varassa olevien perheiden asemaa parannetaan etuoikeuttamalla osa puolison tuloista ja korottamalla lapsikorotusta sekä osa-aikatyötä tekevien työttömyysturvaa parannetaan.

Momentille merkitään lisäystä 214 500 000 mk, mikä aiheutuu lainmuutoksista, työttömien määrän kasvusta ja etuuksien korotuksista.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää työttömyysturvalain (602/84) mukaisen perusturvan rahoittamiseen.

1987 esitys	1 439 500 000
1986 menoarvio	1 225 000 000
1986 lisämenoarvio	50 000 000
1985 tilinpäätös	1 200 000 000

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Tartuntatautilain (583/86) ja sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain (584/86) mukaan sairausvakuutuslain nojalla korvataan ansiomenetyt henkilölle, joka tartuntatautilain mukaan joutuu eristettäväksi tai olemaan pois työstä. Vastaavat kustannukset on aikaisemmin korvattu momentilta 33.85.(50).

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys sairausvakuutuslain muuttamisesta 1.1.1987 lukien siten, että äitiysrahakautta pidennetään 5 päivällä synnytystä edeltävältä ajalta ja että äitiysrahaa ennen synnytystä voivat saada vain ne äidit, jotka ovat lopettaneet työnteon.

Edelleen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi vuodelta 1987 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta. Esityksen mukaan yksityisen

sektorin työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,45 %, valtion ja sen laitosten sekä kunnallisten liikelaitosten 2,45 % ja muiden julkisen sektorin työnantajien 3,95 % palkoista. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu on vuonna 1987 1,70 penniä äyriä.

Momentille ehdotetaan lisäystä 67 200 000 mk, mikä aiheutuu lainmuutoksista ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 160 000 000 mk muiden julkisen sektorin työnantajien sairausvakuutusmaksun korotuksen johdosta, vähennys on 92 800 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sairausvakuutuslain (473/63) 59 §:n mukaisen valtion osuuden suorittamiseen.

1987 esitys	1 082 200 000
1986 menoarvio	1 175 000 000
1985 tilinpäätös	718 062 805

19. Eläkevakuutus

Vuonna 1986 aloitettiin joustavaa eläkeikää koskevan lainsäädännön asteittainen toteuttaminen yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Vuoden 1987 alusta toteutetaan järjestelyn osana osa-aikaeläkeuudistus työeläkejärjestelmässä. Uudistus rahoitetaan työnantajain työeläkemaksulla, yrittäjäeläkemaksuilla ja valtion osuudella yrittäjäeläkevakuutusten kustannuksista.

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista* (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys merimieseläkelain muuttamisesta siten, että joustava eläkeikäjärjestely ulotetaan 1.1.1987 lukien koskemaan myös merimiehiä.

Momentille merkitään lisäystä 3 800 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään merimieseläkelain (72/56) 4 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	66 500 000
1986 menoarvio	62 700 000
1985 tilinpäätös	54 351 507

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys työntekijäin eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta siten, että toteutetaan joustava eläkeikäjärjestelyyn liittyvä osa-aikaeläkejärjestely.

Momentille merkitään lisäystä 165 200 000 mk, mikä aiheutuu osa-aikaeläkejärjestelystä, TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalous-

yrittäjien eläkelain (467/69) 13 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	1 230 000 000
1986 menoarvio	1 064 800 000
1985 tilinpäätös	947 200 000

52. *Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys työntekijäin eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta siten, että toteutetaan joustavaan eläkeikäjärjestelyyn liittyvä osa-aikaeläkejärjestely.

Momentille merkitään lisäystä 12 900 000 mk, mikä aiheutuu osa-aikaeläkejärjestelystä, TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään yrittäjien eläkelain (468/79) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	285 800 000
1986 menoarvio	272 900 000
1985 tilinpäätös	290 178 191

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys lapsen hoitotuesta annetun lain muuttamisesta vuoden 1987 alusta niin, että nykyistä paremmin voidaan tukea vammaisten ja sairaiden lasten kotihoitoa.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kansaneläkelain muuttamisesta siten, että kunkin kunnan osuus lisäosamenoista on 0,86 penniä viimeksi toimitetun säännönmukaisen kunnallisverotuksen veroäyriä ja kansaneläkelaitoksen osuus 74,1 prosenttia lisäosamenoista valtion vastatessa lisäosamenoista muulta kuin edellä mainitulta osalta. Edelleen esityksen mukaan yksityisen työnantajan kansaneläkemaksu on 4,45, 5,40 tai 5,95 % palkoista riippuen poistojen määrästä ja suhteesta maksettaviin palkkoihin. Julkisen sektorin työnantajien kansaneläkemaksu on 4,95 % palkoista. Vakuutetun kansaneläkemaksu on esityksen mukaan 1,80 penniä äyriä. Lisäksi esityksen mukaan kansaneläkelain 59 §:n 2 momenttia muutetaan siten, että kansaneläkerahaston varojen on oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään kuusi prosenttia kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskustannuksista. Vastaava muutos on väliaikaisesti voimassa jo vuonna 1986.

Momentille merkitään lisäystä 8 000 000 mk lähinnä indeksitarkistusten johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään kansaneläkelain (347/56) 59 §:n ja 62 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	595 000 000
1986 menoarvio	587 000 000
1985 tilinpäätös	1 365 406 322

20. Yrittäjien tapaturmavakuutus

53. *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista* (arviomääräraha)

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta siten, että maatalousyrittäjätyöksi luetaan yrityksessä suoritettu ravintohuoltoon liittyvä työ ja viljelmällä olevan asuinrakennuksen rakennustyö ja että vuosityöansiosäännökset yhdenmukaistetaan tapaturmavakuutuslain kanssa.

Momentille merkitään lisäystä 4 900 000 mk, mikä aiheutuu lainmuutoksesta, TEL-indeksin noususta ja etuuksien kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 15 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	27 200 000
1986 menoarvio	22 300 000
1985 tilinpäätös	20 400 000

21. Rintamaveteraanieläkkeet

52. Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 153 000 000 mk vuoden 1986 lisämenoarviossa mainitun lainmuutoksen johdosta. Lainmuutoksella parannetaan pientä eläkettä saavien rintamaveteraanien asemaa rintamalisäjärjestelmää kehittämällä. Kun momentilta vähennetään eläkekannan pienenemisen johdosta 49 000 000 mk, lisäys on 104 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään rintamasotilaseläkelain (119/77) nojalla suoritettavien eläkkeiden ja eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) nojalla rintamasotilaseläkkeisiin suoritettavien asumistukien maksamiseen.

1987 esitys	808 000 000
1986 menoarvio	704 000 000
1986 lisämenoarvio	25 000 000
1985 tilinpäätös	660 786 818

53. Rintamaveteraanien varhaiseläke (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 58 500 000 mk, mikä aiheutuu eläkekannan pienenemisestä.

Momentin määrärahaa käytetään rintamaveteraanien varhaiseläkelain (13/82 ja 1058/82) nojalla suoritettavien varhaiseläkkeiden maksamiseen.

1987 esitys	246 500 000
1986 menoarvio	305 000 000
1985 tilinpäätös	247 729 607

22. Sotilasvammakorvaukset ja erät kuntoutustoiminnan menot

50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sotilasvammalain muuttamisesta siten, että ennen 1.1.1986 aloitetut kunnalliset avopalvelut saatetaan korvausten piiriin.

Sotainvalidien yleisen terveydentilan tarkastusten määrää lisätään siten, että tarkastus voidaan suorittaa kerran vuodessa.

Momentille merkitään lisäystä 109 180 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu lainmuutoksesta, 100 380 000 mk TEL-indeksin mukaisesta sotilasvammakorvausten tarkistamisesta ja toiminnan laajentumisesta sekä enintään 3 800 000 mk sairaskotipaikkojen lisäämisestä. Kun momentilta vähennetään sairaskotipaikkojen lisäämiseen osoitettu 2 000 000 mk, lisäys on 107 180 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasvammalain (404/48) ja muiden siihen liittyvien lakien nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen. Sotainvalidien sairaskotipaikkojen lisäämisestä aiheutuvista perustamiskustannuksista rahoitetaan 60 % pitkäaikaisilla lainoilla, joiden lyhennykset ja korot otetaan huomioon hoitopäivän hintaan sisältyvänä ja 30 % Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta myönnettävällä avustuksella.

1987 esitys	1 394 000 000
1986 menoarvio	1 286 820 000
1985 tilinpäätös	1 190 536 100

55. Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 6 616 000 mk, mistä vuonna 1987 tapahtuvasta enintään 15 uuden henkilön palkkaamisesta aiheutuu henkilöstömenoihin 1 476 500 mk ja muihin käyttökustannuksiin 819 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 3 570 500 mk sekä eräistä käyttökustannushankkeista 750 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasvammalain (404/48) nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Käyttökustannuksiin sisältyvät Pohjois-Karjalan sairaskodin laajennusosan rakentamisen rahoittamiseksi otettujen lainojen lyhennykset ja korot. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 599 valtion korvaukseen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion korvaus palkkausmenoihin	58 341 000
Valtion korvaus muihin käyttökustannuksiin	33 054 000
Yhteensä	91 395 000

1987 esitys.....	91 395 000
1986 menoarvio.....	84 779 000
1985 tilinpäätös.....	68 171 771

56. *Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu kuntoutustoiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

1987 esitys.....	4 100 000
1986 menoarvio.....	3 100 000
1985 tilinpäätös.....	2 337 970

(58.) *Entisten sotavankien terveystarkastus (siirtomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-

tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

1986 menoarvio.....	500 000
1986 lisämenoarvio.....	300 000

59. *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 920 000 mk kuntoutustoiminnan laajenemisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (60/83) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1987 esitys.....	77 000 000
1986 menoarvio.....	62 080 000
1986 lisämenoarvio.....	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	48 267 473

23. Muu sodista kärsineiden turva

30. *Valtion korvaus siirtoväen huoltoon (arviomääräraha)*

Momentille merkitään vähennystä 700 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun lain (423/40) nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys.....	13 400 000
1986 menoarvio.....	14 100 000
1985 tilinpäätös.....	17 160 000

37. *Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille merkitään vähennystä 30 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotaorpojen työhuollosta annetun lain (363/43) 4 §:n 1 momentin nojalla suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys.....	100 000
1986 menoarvio.....	130 000
1985 tilinpäätös.....	74 957

51. *Sotaeläkkeet (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 460 000 mk eläkkeen saajien määrän vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään aiemmin myönnettyjen rintamasotilaiden ylimääräisten sotaeläkkeiden ja 55 vuotta täyttäneiden rintamapalveluksessa olleiden naisten ylimääräisten sotaeläkkeiden maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

1987 esitys.....	1 000 000
1986 menoarvio.....	1 460 000
1985 tilinpäätös.....	1 591 577

53. *Valtionavustus erälle veteraanijärjestöille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 194 000 mk. Kun momentilta vähennetään vuoden 1986 tuloja menoarviossa ehdollisena myönnetty 340 000 markan määräraha, vähennys on 146 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään valtionavustuksen maksamiseen Suomen Sotaveteraaniliitto ry:lle, Rintamamiesveteraanien liitto ry:lle, Rintamanaisten Liitto ry:lle ja Sotavangit ry:lle niiden toiminnasta aiheutuvien kustannusten peittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää

myös järjestöjen kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	646 000
1985 tilinpäätös	434 000

54. (33.33.54) *Pakolaishuollon avustaminen* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi

36 000 mk huollettavien määrän alenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään Maikkulan vanhainkodista eri laitoksiin hoidettavaksi siirrettyjen huollettavien huolto- ja hoitokustannusten korvaamiseen.

1987 esitys	86 000
1986 menoarvio	122 000
1985 tilinpäätös	75 000

24. Erät vahingonkorvaukset

50. *Tapaturmakorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 679 000 mk TEL-indeksin nousun johdosta. Kun momentilta lukujen 28.05 ja 33.14 perusteluihin viitaten vähennetään kymmentä kuukautta vastaavana osuutena 49 733 000 mk siirtona momentille 28.05.50, vähennys on 47 054 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään tapaturmavakuutuslain (608/48), ammattitaitilain (638/67), valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta annetun lain (154/35), korvausten antamisesta maailmansodan aikana erinäisiä vahinkoja kärsineille annetun lain (284/27) sekä muun tapaturmavakuutuslainsäädännön nojalla suoritettaviin tapaturmakorvauksiin.

1987 esitys	9 946 000
1986 menoarvio	57 000 000
1985 tilinpäätös	53 440 159

53. *Liikennevakuutuskorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 600 000 mk TEL-indeksin nousun ja kustannusten nousun johdosta. Kun lukujen 28.05 ja 33.14 perusteluihin viitaten momentilta vähennetään kymmentä kuukautta vastaavana osuutena 7 667 000 mk

siirtona momentille 28.05.50, vähennys on 7 067 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään autovastuulain (408/37), liikennevakuutuslain (279/59) ja liikennevakuutuskorvausta saavien invalidihuollosta annetun lain (391/55) nojalla henkilö- ja omaisuusvahinkoihin myönnettävien korvausten maksamiseen.

1987 esitys	1 533 000
1986 menoarvio	8 600 000
1985 tilinpäätös	8 647 730

55. *Rikosvahinkokorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 450 000 mk tapausten lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun lukujen 28.05 ja 33.14 perusteluihin viitaten momentilta vähennetään kymmentä kuukautta vastaavana osuutena 5 625 000 mk siirtona momentille 28.05.50, vähennys on 5 175 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) mukaisten korvausten maksamiseen.

1987 esitys	1 125 000
1986 menoarvio	6 300 000
1985 tilinpäätös	4 992 357

27. Kunnallinen toimeentuloturva

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettua sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän ”Toimeentulotur-

va ja lasten kotihoidon tuki” valtionosuudet kunnille toimeentuloturvan osalta on merkitty tähän lukuun. Momentille 33.27.38 on koottu momenteilta 33.15.31 ja 33.28.31 kunnille ja

kuntainliitoille ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaisesti menoihin suoritettavat valtionosuudet.

Elatusapujen perinnän tehostamiseksi ja elatustukimenojen kasvun hillitsemiseksi eduskunnalle annetaan hallituksen esitys lapsen elatusavun perimistä koskevien säännösten uudistamisesta.

Kunnallisen toimeentuloturvan valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1987 olevan 379 580 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 87 880 000 mk, mistä 25 000 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 62 880 000 mk toimeentulotuen perusosan korotuksesta 1.7.1986, kustannusten noususta sekä toiminnan laajenemisesta.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalihuoltolaissa (710/82) tarkoitettua toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, sotilasavustulaisissa (566/48) tarkoitettua avustuksesta, lapsen elatuksen turvaamisesta annetussa laissa (122/77) tarkoitettua elatustuesta sekä invalidihuoltolain (907/46) 6, 8, 9 c, 11, 14, 15, 18, 19 c, 21 ja 29 §:n perusteella annettavasta avustuksesta ai-

heutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	379 380 000
1986 menoarvio	291 500 000
1985 tilinpäätös	317 963 377

38. (33.15.31 ja 33.28.31) Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille eräisiin käyttökustannuksiin

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään 200 000 mk. Vähennys on 4 711 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain (122/77) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 elatustuesta aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen sekä sosiaalihuoltolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1056/83) mukaisesti huoltoapulain (116/56) 61 §:n perusteella kunnille mustalaisväestöön kuuluville henkilöille annetun huollon ennen vuotta 1984 syntyneisiin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys	200 000
1986 menoarvio	4 911 000
1985 tilinpäätös	5 721 260

28. Muu toimeentuloturva

(30.) Valtionosuus kunnille huoltoapulain mukaisiin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 32 340 000 mk.

1986 menoarvio	32 340 000
1985 tilinpäätös	30 024 352

(31.) Valtion korvaus kunnille mustalaisväestön huollon kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.27.38 laskelmissa.

51. Invalidiraha (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 8 600 000 mk, mikä aiheutuu invalidirahan saajien määrän alenemisesta.

Momentin määrärahaa käytetään invalidirahain (374/51) nojalla suoritettavan invalidirahan

maksamiseen sekä lain 11 §:n tarkoittamissa tapauksissa lääkärintarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen.

1987 esitys	100 100 000
1986 menoarvio	108 700 000
1985 tilinpäätös	92 074 280

56. Asevelvollisten kotiuttamisraha (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 12 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kotiuttamisrahain (910/77) mukaisen kotiuttamisrahan maksamiseen asevelvollisille.

1987 esitys	12 000 000
1986 menoarvio	12 000 000
1985 tilinpäätös	7 451 801

29. Pakolaishuolto

61. *Pakolaishuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 300 000 mk toiminnan laajentumisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään Suomessa olevien pakolaisten ja pakolaisiin verrattavien henkilöiden huollosta aiheutuvien kustannusten maksamiseen sekä toimeentuloturvan järjestämiseen ja kotimaahan palaavien pakolaisten matkakustannusten korvaamiseen sekä kotimaahan sijoittumisen tukemiseen pakolaisten toimeentuloturvasta annettavan valtioneuvoston päätöksen

mukaisesti, pakolaishuollossa työskentelevien henkilöiden palkkaukseen sekä sosiaali- ja terveysministeriön että muilla hallinnonaloilla, sekä pakolaishuollossa työskentelevien henkilöiden koulutuksesta ja ulkomaanmatkoista aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

1987 esitys.....	11 500 000
1986 menoarvio.....	8 200 000
1986 lisämenoarvio	3 500 000
1985 tilinpäätös.....	7 509 622

30. Sosiaalihuolto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 329 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen sekä 17 500 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta ja vähennystä 100 000 mk käännöspalk-

kioiden ja asiantuntijoiden palkkioiden siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin lisäys on 1 381 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 11 tilapäistä ja 29 työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 134 100	14 912 300	— 1	146
Tilapäisten palkkiot	+ 66 600	859 400	—	11
Työsuhtepalkat	+ 135 900	1 947 700	—	29
Muut palkat ja palkkiot	— 89 300	149 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 133 700	1 322 100	—	—
Yhteensä	+ 1 381 000	19 191 000	— 1	186

Lisäperustelut:

Toiminnan kehittämiseksi ja tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä ylitarkastajan tointa (A 22). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kolme ylimääräistä esittelijän tointa (A 19).

Ehdotetaan lakkautettavaksi ylimääräinen kokkirjoittajan toimi (A 4).

1987 esitys.....	19 191 000
1986 menoarvio.....	17 810 000
1985 tilinpäätös.....	15 810 741

09. *Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk toiminnan laajentumisen ja vakiintumisen johdosta.

1987 esitys.....	100 000
1986 menoarvio.....	50 000

22. *Kehittämistoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 290 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kolme henkilöä.

1987 esitys.....	1 950 000
1986 menoarvio.....	1 660 000
1985 tilinpäätös.....	1 187 410

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, ulkomaille suoritettaviin tutustumismatkoihin, sosiaalihuollon alaisten valtion laitosten henkilöstön kansainvälisiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	171 000
Kahdenvälinen yhteistyö	43 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	107 000
Yhteensä	321 000
1987 esitys	321 000
1986 menoarvio	315 000
1985 tilinpäätös	298 648

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 612 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu käännöspalkkioiden ja asiantuntijoiden palkkioiden siirrosta momentilta 33.30.01 ja 512 000 mk lähinnä atk-menojen lisääntymisestä sekä koulutustoiminnan tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sosiaalihuollon tiedotustoiminnasta sekä oppi- ja toimintamateriaalin tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1987 esitys	10 981 000
1986 menoarvio	10 369 000
1985 tilinpäätös	8 344 798

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 300 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	149 820

31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus

28. Sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk toiminnan laajenemisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä sosiaalihuollon edellyttämästä ja muusta sosiaalihuollon jatko-, täydennys- ja erikoistumiskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palata keskimäärin enintään kaksi henkilöä.

1987 esitys	1 900 000
1986 menoarvio	1 650 000
1985 tilinpäätös	1 340 001

50. Opintoapurahat sosiaalihuollon ulkomaisista jatko- ja täydennyskoulutusta varten

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti apurahojen maksamiseen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden sellaiseen ulkomailta hankittavaan jatko- ja täydennyskoulutukseen, jota ei ole mahdollista saada Suomessa.

1987 esitys	167 000
1986 menoarvio	164 000
1985 tilinpäätös	104 385

32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettujen sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtävryhmän "Sosiaalipalvelut"

valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Tämän luvun momenteille 33.32.38 ja 33.32.39 on koottu luvuista 33.38, 39, 41, 46, 54 ja 56 kunnille ja kuntainliitoille ennen vuotta

1984 voimassa olleiden säännösten mukaisiin menoihin suoritettavat valtionosuudet. Lukuun 33.33 on sisällytetty valtionavustuksia eräille valtakunnallisen suunnitelman ulkopuolelle jääville yksityisten palvelujen tuottajien toiminnoille.

Vuoden 1984 alusta voimaan tullut yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on luonut kunnissa ja kuntainliitoissa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteistoiminnassa ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Eräissä tapauksissa toimintojen järjestely kuitenkin edellyttää kuntatasolla tapahtuvaa uudelleenorganisointia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen joustavan järjestämisen ja kuntien ja kuntainliittojen toimintojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen mahdollistamiseksi tarkoituksena on, että kansanterveystyön ja sosiaalipalvelujen tehtäväryhmien välillä suoritetaan siirtoja. Momenteilla 33.32.30 ja 33.78.30 on siirrot otettu huomioon. Ehdotetaan, että mikäli siirrot eivät toteudu, saataisiin siirrettäviltä momenteilta maksaa siirrettäväksi suunniteltujen toimintojen kustannukset.

Sosiaalipalveluista perittäviä maksuja on tarkoitettu tarkistaa. Lasten päivähoitomaksuja korotetaan 1.8.1987 lukien 4 %. Alle 3-vuotiaiden päivähoitomaksuja alennetaan yhdellä maksuluokalla 1.8.1987 lukien. Muista sosiaalipalveluista perittäviä maksuja korotetaan 1.1.1987 lukien 4 %.

Sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti sosiaalipalvelujen henkilöstölisäys on vuonna 1987 3 150 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1987 olevan käyttökustannusten osalta 4 513 102 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 82 000 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 419 850 000 mk, mistä määrärahan oikaisuna aiheutuu henkilöstömenoihin 13 729 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 48 345 000 mk, vuonna 1986 osaksi vuotta palkatusta henkilöstöstä henkilöstömenoihin 72 900 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 28 500 000 mk, vuonna 1987 perustamisajan kohtien osalta sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 3 150 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 19 961 000 mk sekä tästä ja muusta toiminnan laajenemisesta johtuen

muihin käyttökustannuksiin 7 892 000 mk, käyttökustannushankkeiden lisäyksenä 4 000 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 169 363 000 mk, kuntien eläkemaksun kohoamisena 31 160 000 mk sekä hintojen nousuna 24 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään sosiaaliturvamaksun alenemisena henkilöstömenoista 9 951 000 mk, vuoden 1986 lisämenoarviossa tapahtuneena 23 henkilön siirtona momentille 29.46.30 henkilöstömenoista 733 000 mk ja muista käyttökustannuksista 307 000 mk, 6 000 000 mk luvun perusteluihin viitaten sosiaalipalveluista perittävien maksujen tarkistuksena sekä luvun perusteluihin viitaten noin 12,5 henkilön tehtävien siirtona momentille 33.78.30 henkilöstömenoista 385 000 mk ja muista käyttökustannuksista 160 000 mk, lisäys on 402 314 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä hankkeita saadaan aloittaa vuonna 1987 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 380 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 91 712 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	3 023 719 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. markan hankkeiden osuus on 156 895 000 mk	282 183 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	1 207 200 000
Yhteensä	4 513 102 000

1987 esitys	4 513 102 000
1986 menoarvio	4 110 788 000
1986 lisämenoarvio	7 960 000
1985 tilinpäätös	3 946 592 367

31. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdystä ja vuonna 1987 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä. Valtionosuusmenoja arvioidaan

aiheutuvan edellä mainittujen päätösten johdosta vuonna 1988 73 000 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan hyväksyä sosiaalihuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 11 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia sekä aiemmin hyväksytyjen hankkeiden toteuttamisohjelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 175 000 000 mk ja että hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1987 43 300 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys.....	82 000 000
1986 menoarvio.....	78 000 000
1985 tilinpäätös.....	35 620 668

32. *Valtion korvaus kunnille eräiden kehitysvammaisten huollosta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 550 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 44 §:n 2 momentin nojalla kehitysvammahuollon kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys.....	550 000
1986 menoarvio.....	550 000
1985 tilinpäätös.....	449 654

(35.) *Valtionavustus kunnille eräisiin sosiaalihuollon käyttökustannuksiin*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 450 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 450 000 mk.

1986 menoarvio.....	450 000
1985 tilinpäätös.....	250 000

36. *Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden päiväkotihankkeiden kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan 336 000 mk eräiden hankkeiden kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

Samalla ehdotetaan, että kustannuksiltaan 1 100 000 — 11 000 000 markan määräisiä päiväkotihankkeita saadaan pääkaupunkiseudulla aloittaa vuonna 1987 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 156 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (1113/85) nojalla pääkaupunkiseudun kunnille hankkeiden kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1987 esitys.....	336 000
1986 menoarvio.....	—

38. (33.38.30 ja 31, 39.38, 41.33, 46.30, 54.31, 56.30 ja 32) *Valtionosuuden loppuerät kunnille sosiaalipalvelujen eräisiin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään 1 500 000 mk. Vähennys on 54 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoitosta annetun lain (36/73), kasvatuseuvola-lain (568/71), lastensuojelulain (52/36) 39 §:n, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77), päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain (96/61) sekä kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys.....	1 500 000
1986 menoarvio.....	55 900 000
1985 tilinpäätös.....	48 505 352

39. (33.46.32) *Valtionosuuden loppuerät kunnille sosiaalipalvelujen eräisiin perustamiskustannuksiin*

Momentin numerotunnus ja nimike on muutettu.

Luvun perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 1 100 000 mk. Kustannukset aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1987 tehtävistä valtionosuuden suorittamis-päätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamisohjelmia ja toteuttamisohjelman muutoksia saadaan hyväk-

syä 1 400 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamisohjelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1987 1 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77)

nojalla kunnallisten kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	1 400 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	1 879 193

33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut

51. Valtionavustus yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin

Momentille ehdotetaan lisäystä 18 650 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä yksityisten asuntovaikeuksissa olevien ihmisten asuntojen hankkimisen tukemisesta. Kun momentilta vähennetään Ruskeasuon koulun opetushallintoon siirtymisen johdosta 7 900 000 mk ja vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnettyjä valtionavustuksia 2 010 000 mk, lisäys on 8 740 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 16 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kuntien toimintaa tukevaan sosiaalihuollon tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaan, invalidihuoltolain (907/46) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kokeilutoimintaan, 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuun elinkeinoneuvontaan ja 25 e §:n 2 momentissa tarkoitettuun sopeutumis- ja työhönvalmennukseen sekä eräiden yksityisten sosiaalihuollon järjestöjen toimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sosiaalihuollon tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminta	900 000
Invalidien sopeutumis- ja työhönvalmennus sekä elinkeinoneuvonta	10 500 000
Näkövammaisten käsityöntekijöiden työllistäminen	1 200 000

Päihdehuollon järjestöjen toiminta	5 050 000
Vanhustyön koulutus- ja tutkimuskeskus	1 900 000
Asunnottomien tukeminen	20 000 000
Yhteensä	39 550 000

1987 esitys	39 550 000
1986 menoarvio	30 810 000
1986 lisämenoarvio	4 000 000
1985 tilinpäätös	31 704 951

(54.) *Pakolaishuollon avustaminen* (arviomääräraha)

Momentti on siirretty momentiksi 33.23.54.

58. (33.38.50 ja 33.44.54) *Valtionavun ja valtion korvauksen loppuerät yksityisten sosiaalipalvelujen eräisiin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään 200 000 mk. Vähennys on 1 600 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoitosta annetun lain (36/73) ja invalidihuoltolain (907/46) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden ja valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys	200 000
1986 menoarvio	1 800 000
1985 tilinpäätös	1 410 853

(38.) Lasten päivähoito

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtionosuus kunnille lasten päiväkotien käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

(31.) *Valtionosuus kunnille ohjatusta perhepäivähoidosta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

(50.) *Valtionosuus yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.33.58 laskelmissa.

(39.) Kasvatusneuvolatoiminta

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(38.) *Valtionosuus kunnille kasvatusneuvoloiden kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

40. Valtion koulukodit

Valtion koulukotien menot katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.40.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 963 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 429 100

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 2 795 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä ja 77 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä viisi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	toimet Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 999 700	20 763 600	+ 4	241
Tilapäisten palkkiot	+ 73 900	137 100	+ 1	2
Työsuhdepalkat	+ 410 800	5 187 700	+ 1	77
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 30 500	437 400	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 30 000	697 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 250 100	2 014 700	—	—
Yhteensä	+ 2 795 000	29 238 000	+ 6	320

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.5 ja kaksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6).

	Palkkaus- luokka
1 vastaava ohjaaja (Sippolan koulukoti)	A 11
2 ohjaajaa (Sippolan ja Sairilan koulukoti)	A 10

Lisäperustelut:

Koulukotien ohjaus-, kasvatus- ja valvontatehtävien tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Harvialan koulukotiin ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (A 8). Vastaavasti voidaan työsuhdepalkkoista vähentää samasta ajankohdasta lukien 43 500 mk toimistosihteerin palkkana.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten tilapäisten

palkkioihin ehdotetaan lisäystä 68 100 mk toimistovirkailijan (A 2) palkkaamiseksi Koivikon koulukotiin.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin vii-
ten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä
94 000 mk toimistovirkailijan palkkaamiseksi
Sippolan koulukotiin ja keittiöapulaisen palkkaa-
miseksi Yläneen koulukotiin.

Toimirakenteen muuttamiseksi työtehtäviä
vastaavaksi työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäys-
tä 55 000 mk tilamestarin palkkaamiseksi Sippo-
lan koulukotiin 1.3.1987 lukien. Vastaavasti voi-
daan työsuhdepalkoista vähentää samasta ajan-
kohdasta lukien 53 000 mk työmestarin palkka-
na.

1987 esitys.....	29 238 000
1986 menoarvio.....	26 443 000
1985 tilinpäätös.....	24 787 105

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 609 000 mk lähinnä toiminnan laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomienojen ja oppilaiden koti- ja ulkomaan mat-

kamenojen maksamiseen, oppilaiden perus- ja ammattikoulutuksesta aiheutuviin opetusväline-
menoihin, oppilaiden perhesijoittamisen kustan-
nuksiin, virkistystoimintaan sekä valtion koulu-
kotien harjoittaman maatala- ja metsätalouden
aiheuttamiin menoihin.

1987 esitys.....	11 909 000
1986 menoarvio.....	11 300 000
1985 tilinpäätös.....	10 299 440

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 350 000 mk perus-
korjattujen koulukotien kalustohankintoihin sekä
muun kaluston, maatalouskaluston ja ammatti-
opetuskaluston sekä koneiden uusimista ja täy-
dentämistä varten.

1987 esitys.....	1 350 000
1986 menoarvio.....	1 100 000
1985 tilinpäätös.....	1 042 623

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 125 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötyypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Pernasaaren koulukodin koulurakennus.....	703	4 800 000	6 828	2 900 000	1 900 000
2. Vanajan koulukodin peruskorjaus- ja muutostyöt.....	2 980	3 700 000	1 242	1 780 000	1 920 000
3. Kylliälän koulukodin ammattiopetustilat.....	1 580	9 500 000	6 018	1 000 000	3 000 000
4. Yläneen koulukodin opetustilat.....	500	3 400 000	6 800	100 000	2 000 000
5. Harvialan koulukoti.....	200	1 200 000	6 000	895 000	305 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>9 125 000</u>

1987 esitys.....	9 125 000
1986 menoarvio.....	3 700 000
1985 tilinpäätös.....	2 475 000

(41.) Lasten ja nuorten kasvatus ja huolto

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.
(33.) *Valtion korvaus kunnille kasvatuskor-
vauksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon mo-
mentin 33.32.38 laskelmissa.

(43.) Valtion erityiskoulut

Invaliidihuoltolain (907/46) mukaiset vammaisten lasten erityiskoulut ovat siirtyneet 1.8.1986 lukien opetusministeriön hallinnonalalle. Tämän johdosta luku ja sen määrärahat ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 5 403 000 mk.

1986 menoarvio.....	5 403 000
1985 tilinpäätös.....	8 934 919

(29.) Muut kulutusmenot

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 961 000 mk.

1986 menoarvio.....	1 961 000
1985 tilinpäätös.....	3 080 069

(44.) Invalidihuolto

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(33.) Valtionosuus kunnille suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	990 691

(50.) Valtion korvaus erityishuoltolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	—

(51.) Valtionosuus yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	339 686

(52.) Valtionavustus yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	399 753

(53.) Valtion korvaus muihin invalidihuollon toimintoihin (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	1 339 350

(54.) Valtion korvaus yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.33.58 laskelmissa.

(45.) Valtion kehitysvammalaitokset

Valtion kehitysvammalaitokset ovat siirtyneet 1.8.1986 lukien opetusministeriön hallinnonalalle. Tämän johdosta luku ja sen määrärahat ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(01.) Palkkaukset (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 9 131 000 mk.

1986 menoarvio.....	9 131 000	määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios- ta. Vähennys on 2 928 000 mk.
1985 tilinpäätös.....	12 522 062	

(29.) Muut kulutusmenot

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen

1986 menoarvio.....	2 928 000
1985 tilinpäätös.....	4 213 577

(46.) Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

(32.) Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin

Momentti on siirretty momentiksi 33.32.39.

53. Valtion päihdehuoltolat

Valtion päihdehuoltoloiden menot katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.53. Valtion huoltoloiden siirtämistä kuntien toimesta ylläpidettäväksi selvitetään.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 014 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 161 900

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 1 295 000 mk. Momentin määrarahalla saadaan palkata enintään kolme tilapäistä ja 39 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi työsopimussuhteinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Virat ja toimet Esitys
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 980 100	9 790 800	+ 3	117
Tilapäisten palkkiot	— 60 600	235 000	— 1	3
Työsuhdepalkat	+ 221 200	3 170 200	—	39
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 32 000	458 500	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 3 700	85 800	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 118 600	1 016 700	—	—
Yhteensä	+ 1 295 000	14 757 000	+ 2	159

Lisäperustelut:

Valtion päihdehuoltoloiden toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 vastaava sosiaalityöntekijä (Lapinjärven huoltola)	A 15
1 ohjaaja (Perniön huoltola)	A 7

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi Perniön huoltolaan ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen sairaanhoitajan toimi (A 11). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 71 900 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

1987 esitys.....	14 757 000
1986 menoarvio.....	13 462 000
1985 tilinpäätös.....	13 036 511

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 157 000 mk lähinnä rakennusten käyttömenojen ja maatilatalouden menojen kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenojen maksamiseen, virkistystoimintaan sekä val-

tion päihdehuoltoloiden harjoittaman maatalo- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

1987 esitys.....	9 357 000
1986 menoarvio.....	9 200 000
1985 tilinpäätös.....	8 355 549

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 600 000 mk kaluston ja koneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys.....	600 000
1986 menoarvio.....	300 000
1985 tilinpäätös.....	264 853

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 007 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Perniön huoltolan muutos- ja peruskorjaustyöt.	1 951	9 400 000	4 818	6 995 000 (peruuntunut 1 795 000)	4 200 000
2. Järvenpään sosiaalisairaalan liikuntahallin rakentaminen	764	1 507 000	1 973	700 000	807 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>5 007 000</u>

1987 esitys.....	5 007 000
1986 menoarvio.....	3 700 000
1985 tilinpäätös.....	1 200 000

(54.) Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(31.) *Valtionosuus kunnille päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

(55.) Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto

Luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 340 000 mk.

(51.) *Valtionapu yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin*

1986 menoarvio 340 000
1985 tilinpäätös 400 000

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-

(56.) Kodinhoitotoiminta

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(32.) *Valtionosuus kunnille kotivastajatoiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

(30.) *Valtionosuus kunnille kodinhoitajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.32.38 laskelmissa.

57. Lomatoiminta

30. *Valtionosuus kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän hallintomenoihin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 930 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain (2/85) nojalla kunnille lomalautakunnan sihteerien palkkaamisesta aiheutuviin henkilöstömenoihin ja muihin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen sekä pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain (408/77) täytäntöönpanosta aiheutuviin tarpeellisiin käyttökustannuksiin. Momentin määräraha arvioidaan palkattavan enintään 298 henkilöä, joista päätoimisten virkojen osuus on 226.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	16 497 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	4 858 000
Yhteensä	21 355 000

1987 esitys.....	21 355 000
1986 menoarvio.....	20 425 000
1985 tilinpäätös.....	19 528 222

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien vuosilomituksen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 62 500 000 mk, mistä 15 000 000 mk aiheutuu kevään 1986 maataloustuloratkaisun mukaisesta kustannusten noususta ja 33 500 000 mk vuosiloman pidentämisestä yhdellä päivällä lomakauden 1987/88 alusta lukien 17 päivään kevään 1986 maataloustuloratkaisun mukaisesti sekä 14 000 000 mk varauksesta vuodelle 1987. Kun momentilta vähennetään 27 500 000 mk varauksena vuodelle 1986, lisäys on 35 000 000 mk.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen tuottamisessa pyritään lisäämään päätoimisten lomittajien osuutta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain (2/85) nojalla maatalouslomittajien palkoista ja matkoista kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Kevään 1986 maataloustuloratkaisussa sovittu menojen taso on 493 800 000 mk. Varaus ja vuosiloman pidentämisestä aiheutuvat menot luetaan maataloustulolaisissa (692/82) tarkoitettuksi maatalouden tuloksi siten kuin laissa maatalousyrittäjän lomituspalveluista säädetään.

1987 esitys	565 000 000
1986 menoarvio	530 000 000
1985 tilinpäätös	452 678 820

41. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien sijaisapulomituksen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Kevään 1986 maataloustuloratkaisuun viitaten eduskunnalle on annettu hallituksen esitys maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta siten, että sijaisapua voidaan 1.1.1987 lukien antaa synnytyksen vuoksi 150 päivän ajaksi, tietyin edellytyksin asevelvollisuuden suorittamisen ajaksi sekä lähiomaisen kuolemantapauksen yhteydessä.

Momentille ehdotetaan lisäystä 78 000 000 mk, mistä 30 800 000 mk aiheutuu kevään 1986 maataloustuloratkaisun mukaisesta kustannusten noususta, 15 200 000 mk synnytyksen aikaisen sijaisavun käytön pidentymisestä, 8 000 000 mk asevelvollisuusajan sijaisavusta, 1 000 000 mk lähiomaisen kuolemantapauksen aikaisesta sijaisavusta sekä 23 000 000 mk varauksesta vuodelle 1987. Kun momentilta vähennetään 51 000 000 mk varauksena vuodelle 1986, lisäys on 27 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain nojalla kunnille maatalousyrittäjien sijaisaputoiminnan kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Kevään 1986 maataloustuloratkaisussa sovittu menojen taso on 190 800 000 mk. Varaus ja etuuksien parantamisesta aiheutuvat menot luetaan maataloustulolaisissa (692/82) tarkoitetuksi maatalouden tuloksi siten, kuin laissa maatalousyrittäjän lomituspalveluista säädetään.

1987 esitys	260 000 000
1986 menoarvio	233 000 000
1985 tilinpäätös	190 828 711

42. *Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 800 000 mk etuuden saajien lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain (408/77) nojalla pienyrittäjien vuosilomasta aiheutuviin kustannuksiin lomakautena 1987/88 suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys.....	21 600 000
1986 menoarvio.....	18 800 000
1985 tilinpäätös.....	17 900 000

43. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Viikkovapaatoiminnan kokonaiskustannukset vuonna 1987 arvioidaan 82 000 000 markaksi, mistä arvioidaan katettavan maatalousyrittäjiltä perittävillä maksuilla 25 000 000 mk ja valtion korvauksella 57 000 000 mk. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä viikkovapaan käytön lisääntymisestä.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain (2/85) nojalla maatalouslomitajien palkoista ja matkoista kunnille suoritettavien korvausten maksamiseen. Kevään 1986 maataloustuloratkaisussa sovittu valtion menojen taso on 47 000 000 mk. Vuodelle 1987 ehdotettu lisäys 10 000 000 mk luetaan maataloustulolaisissa tarkoitetuksi maatalouden tuloksi siten kuin laissa maatalousyrittäjän lomituspalveluista säädetään.

1987 esitys.....	57 000 000
1986 menoarvio.....	47 000 000
1985 tilinpäätös.....	23 322 250

(51.) *Valtionapu lomatoimintaan*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 110 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 110 000 mk.

1986 menoarvio.....	1 110 000
1985 tilinpäätös.....	800 000

60. Lääkintöhallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 646 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 311 800

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä kertamenona 180 000 mk sekä 213 700 mk käänköspalkkioiden ja asi-

antuntijoiden palkkioiden siirtana tämän luvun momentille 29. Momentin lisäys on 1 732 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata

enintään neljä tilapäistä ja 43 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 770 900	18 533 700	+ 4	171
Tilapäisten palkkiot	— 68 500	448 100	— 1	4
Työsuhdepalkat	+ 66 700	2 976 000	— 3	43
Muut palkat ja palkkiot	— 204 100	9 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 167 000	1 625 600	—	—
Yhteensä	+ 1 732 000	23 593 000	—	218

Lisäperustelut:

Väestön terveydentilan ja terveydenhuollon toiminnan seuranta ja arviointia varten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen ylilääkärin virka (S 22).

Toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 toimistosihteerin	A 8
Ylimääräiset:	
1 osastosihteerin	A 13
1 toimistosihteerin	A 10
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 toimistovirkailijan	A 7

Lisäksi voidaan työsuhdepalkoista samasta ajankohdasta lukien vähentää 148 000 mk toimistosihteerin ja kahden toimistovirkailijan palkkoina.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen lääkintölakimiehen toimi (A 20). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 86 100 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan kertamenona lisäystä 190 000 mk vienninedistämisestä tehtäviä varten määrääjäksi palkattavan henkilön palkkaamiseksi.

1987 esitys	23 593 000
1986 menoarvio	21 861 000
1985 tilinpäätös	21 738 190

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

1987 esitys	1 190 000
1986 menoarvio	1 090 000
1985 tilinpäätös	1 073 555

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk tutkimus- ja kehittämistoiminnan tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, laskentatoimen suunnitteluun ja kehittämiseen sekä muihin tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään viisi henkilöä lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1987 esitys	3 300 000
1986 menoarvio	3 000 000
1986 lisämenoarvio	163 000
1985 tilinpäätös	2 785 000

25. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 204 000 mk, mistä 65 000 mk aiheutuu kertamenosta Suomessa pidettävän pohjoismaisen valmiuskokouksen menoja varten ja 139 000 mk toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä

asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin, harjoittelijain vaihtoon, Pohjoismaisen lääkelautakunnan menoihin, pohjoismaiden sosiaali- ja terveysviranomaisten sekä sairaalanomistajien välisen puitesopimuksen mukaisen valtion maksuosuuden suorittamiseen sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö (kertameno 65 000)	370 000
Kahdenvälinen yhteistyö	530 000
Harjoittelijain vaihto	120 000
Pohjoismainen lääkelautakunta	90 000
Pohjoismaisen kliinisen kemian sairaalalaboratorioiden välinen yhteistyö	78 000
Muu yhteistyö	750 000
Yhteensä	1 938 000
1987 esitys	1 938 000
1986 menoarvio	1 734 000
1985 tilinpäätös	1 565 376

26. Farmakopea

Momentille ehdotetaan edelleen 140 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää farmakopeakomitean toiminnan menoihin, Euroopan farmakopean toimittamiseen, asiantuntijaryhmien matkakustannuksiin ja painatuskuluihin.

1987 esitys	140 000
1986 menoarvio	140 000
1985 tilinpäätös	76 036

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 946 000 mk, mistä 213 700 mk aiheutuu käännöspalkkioiden ja asiantuntijoiden palkkioiden siirrosta momentilta 33.60.01 ja 732 300 mk lähinnä toiminnan tehostamisesta. Kun momentilta vähennetään kertamenot 460 000 mk, lisäys on 486 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lääkintöhallituksen tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, Sairaanhoidon Tutkimuslaitoksen toiminnan ja sen tutkimusprojektien tukemiseen, huumausaineseurannan sekä lääkkeiden haittavaikutusrekisterin ylläpidon menoihin, terveydenhoitoalan rakennusten ja laitteiden standardointityöhön, lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiuden menoihin, ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen ja farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupamaksujen palauttamiseen, apuvälinerekisteristä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä viennin edistämisen edellyttämiin matkamenoihin.

1987 esitys	12 674 000
1986 menoarvio	12 188 000
1985 tilinpäätös	10 891 564

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 300 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	300 000
1986 menoarvio	300 000
1986 lisämenoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	229 759

63. Valtion mielisairaalat

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 131 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 392 700 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten, 240 000 mk työsuhdepalkkoihin määrärahan oikaisun johdosta sekä 45 000 mk kausi-, ruuhkayms. palkkausten lisääntymisen johdosta. Mo-

mentin lisäys on 5 162 400 mk. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä ja 21 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi tilapäinen ja kuusi työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ±mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 4 332 600	51 476 400	+ 4	498
Tilapäisten palkkiot	— 54 200	180 000	—	2
Työsuhteipalkat	+ 254 500	2 021 200	—	21
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 144 500	1 471 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 15 000	349 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 470 000	4 106 700	—	—
Yhteensä	+ 5 162 400	59 605 000	+ 4	521

Lisäperustelut:

Toiminnan tehostamiseksi Niuvanniemen sairaalaan ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 apulaisosastonhoitajaa	A 15
1 liikunnanohjaaja	A 10

Mielentilatutkimustoiminnan tehostamiseksi Mustasaaren sairaalaan ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen ylilääkärin toimi (A 26).

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi Niuvanniemen sairaalaan ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen talouspäällikön virka (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen taloudenhoitajan virka (A 22).

Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 63 000 mk osa-aikaisten terveydenhoitajan ja lääkärin palkkioina.

1987 esitys	59 605 000
1986 menoarvio	54 442 600
1985 tilinpäätös	106 941 209

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 604 000 mk, mistä 530 000 mk aiheutuu kertamenosta varastotilin lopettamisen johdosta valtion mielisairaloissa, 290 000 mk lääkkeiden velvoitevarastointilain (402/84) edellyttämästä lääkkeiden varastoinnin menoista sekä 784 000 mk lähinnä ravintomien kasvusta ja toiminnan tehostumisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomien, tutkimus- ja hoitomien sekä maatilatalouden menojen maksamiseen.

1987 esitys	15 604 000
1986 menoarvio	14 000 000
1985 tilinpäätös	28 832 177

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 120 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys	1 120 000
1986 menoarvio	1 100 000
1985 tilinpäätös	2 900 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 750 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Niuvanniemen sairaalan potilasosastojen peruskorjaus					
— osastojen 3—4 peruskorjaus	998	7 250 000	7 265	1 000 000	6 250 000
— osastojen 5—6 peruskorjaus	1 200	4 900 000	4 083		500 000
2. Mustasaaren sairaala					
— uudisrakennus	1 741	12 200 000	7 007		
— peruskorjaus	2 423	10 270 000	4 238	3 500 000	7 000 000
— piha-alueen kunnostus		1 060 000			
				Yhteensä	13 750 000
1987 esitys	13 750 000				
1986 menoarvio	2 000 000				
1985 tilinpäätös	—				

65. Kansanterveyslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 376 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 118 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennyistä 70 000 mk asiantunti-

joiden palkkioiden siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin lisäys on 4 084 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään neljä tilapäistä ja 61 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 3 612 600	37 208 300	+ 6	377
Tilapäisten palkkiot	— 243 600	418 100	— 5	4
Työsuhdepalkat	+ 391 400	4 946 100	+ 1	61
Muut palkat ja palkkiot	— 49 300	411 600	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 372 900	3 180 900	—	—
Yhteensä	+ 4 084 000	46 165 000	+ 2	442

Henkilöstön määrän lisäyksessä on otettu huomioon kolmen lisäys vuoden 1986 lisämenoarviossa tehtyjen päätösten johdosta, kahden lisäys siirtona alamomentilta 28.80.02.5 ja yhden lisäys siirtona alamomentilta 28.80.02.(6).

Perustetaan: Sopimuspalkkainen:	Palkkaus- luokka
1 laboratorionjohtaja	S 22

Lisäperustelut:

Rovaniemen aluelaitoksen lakkauttamiseen liittyen Kansanterveyslaitoksen ympäristöhygienian ja toksikologian osaston toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan 1.9.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Ylimääräiset:

1 erikoistutkija	A 23
1 osastosihteeri	A 11
1 laboratoriomestari	A 10

Lakkautetaan:

Ylimääräiset:

1 ylilääkäri	A 25
1 toimistosihteeri	A 9
2 tutkimusapulaista	A 5
1 tutkimusapulainen	A 4
2 tutkimusapulaista	A 2
1 vahtimestari	A 7

Kansanterveyslaitoksen keskushallinnon organisaatiouudistuksen johdosta yleisen osaston perustamiseen liittyen ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen osastonjohtajan virka (S 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistopäällikön toimi (A 24).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 tutkijaa	A 16
1 laboratorioteknikko	A 8
1 toimistovirkailija	A 3
3 toimistovirkailijaa	A 1

Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 446 900 mk kahden tutkimusassistentin (A 16), yhden laboratoriohjohtajan (A 8), yhden toimistovirkailijan (A 3) ja kolmen toimistovirkailijan (A 1) palkkioina.

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 145 600 mk vahtimestarin (A 9) ja laboratoriomestarin (A 8) palkkaamista varten.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 49 800 mk toimistovirkailijan palkkaamista varten.

1987 esitys	46 165 000
1986 menoarvio	42 081 000
1986 lisämenoarvio	103 000
1985 tilinpäätös	38 244 565

21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 595 000 mk WHO:n MONICA-projektin välikartoituksen sekä sisäilman ominaisuuksia ja vaikutuksia koskevan tutkimusohjelman aloittamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden valvonta- ja

tutkimustoiminnan edellyttämien selvitysten laatimisesta ja laitehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään keskimäärin yhdeksän henkilöä.

1987 esitys	2 300 000
1986 menoarvio	1 705 000
1985 tilinpäätös	1 582 000

22. Eräät tutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk projektien henkilöstömenojen kasvun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, projekteissa tarvittavien kalusto- ja laitehankintojen suorittamiseen, ulkopuolisilta tilattaviin tutkimuksiin, projekteihin liittyvään vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieraanvaraisuuteen sekä muihin kansanterveyslaitoksen toimesta ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön ja maksullisten tilaustutkimusten suorittamisesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään keskimäärin 109 henkilöä. Tutkimuksista saatavilla tuloilla, jotka on merkitty momentille 12.33.65, voidaan kattaa toiminnan aiheuttamat välittömät kustannukset.

1987 esitys	12 100 000
1986 menoarvio	11 300 000
1986 lisämenoarvio	800 000
1985 tilinpäätös	12 500 000

28. Yleisen rokotusohjelman mukaiset rokotteet ja tutkimusaineet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 500 000 mk tartuntatautilain (583/86) 25 §:n perusteella maksutta toimitettavien rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden ja tutkimusainneiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin.

1987 esitys	13 500 000
-------------------	------------

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 205 000 mk, mistä 70 000 mk aiheutuu asiantuntijoiden palkkioiden siirrosta momentilta 33.65.01, 500 000 mk rokotteiden ja seerumien hankkimisesta ja 635 000 mk toiminnan laajentumisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, lisäys on 1 005 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koe-eläinten hankinnasta ja hoidosta aiheutuviin menoihin, harvinaisten rokotteiden ja seerumien hankkimiseen,

laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon, kansainvälisen yhteistyön edellyttämiin matkoihin, ulkomaalaisille vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieraanvaraisuuteen ja kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin muihin menoihin sekä Suomen lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenmaksun maksamiseen.

1987 esitys.....	21 975 000
1986 menoarvio.....	20 970 000
1985 tilinpäätös.....	20 093 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Ehdotetaan, että Kansanterveyslaitos saisi hankkia yhdessä Kuopion yliopiston ja Kuopion aluetyöterveyslaitoksen kanssa massaspektrometrin, josta Kansanterveyslaitokselle aiheutuvat kokonaiskustannukset ovat 1 100 000 mk. Tästä

aiheutuu menoja 500 000 mk vuonna 1987 ja 600 000 mk vuonna 1988.

Momentille ehdotetaan 5 900 000 mk, mistä 3 000 000 mk kansanterveyslaitoksen laajennushankkeen laite- ja kalustohankintoihin, 400 000 mk verenalkoholilaboratorion atk-laitteiden hankintaan, 500 000 mk massaspektrometrin hankkimiseen ja 2 000 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1987 esitys.....	5 900 000
1986 menoarvio.....	2 630 000
1985 tilinpäätös.....	3 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 32 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Viitasaaren suojatilat	15 000	84 600 000	5 640	58 000 000	19 000 000
2. Kansanterveyslaitoksen laajennus	1 845	28 500 000	15 447	(peruuntunut 3 000 000) 9 000 000	13 500 000
				Yhteensä	32 500 000

1987 esitys.....	32 500 000
1986 menoarvio.....	22 500 000
1985 tilinpäätös.....	8 000 000

66. Lääkelaboratorio

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 274 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta sekä vähennystä 3 000 mk asiantuntijoiden palk-

kioiden siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin lisäys on 300 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi tilapäistä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 403 700	3 314 600	+ 2	33
Tilapäisten palkkiot	— 130 500	200 100	— 2	2
Muut palkat ja palkkiot	— 1 600	30 200	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 28 400	262 100	—	—
Yhteensä	+ 300 000	3 807 000	—	35

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (A 20) ja ylimääräinen apulais-tutkijan toimi (A 13). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 156 200 mk kahden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

1987 esitys	3 807 000
1986 menoarvio	3 507 000
1985 tilinpäätös	3 249 068

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 131 000 mk, mistä 3 000 mk aiheutuu asiantuntijoiden palkkioiden siirrosta momentilta 33.66.01, 100 000 mk kertamenosta laitteiden uusiin laboratoriotiloihin siirtämistä varten ja 28 000 mk toiminnan tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koe-eläinten hankinnasta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon.

1987 esitys	1 416 000
1986 menoarvio	1 285 000
1985 tilinpäätös	1 022 775

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 550 000 mk, mistä 50 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten ja 1 500 000 mk uusien laboratoriotilojen kaluston, kojeiden ja laitteiden hankkimista varten.

1987 esitys	1 550 000
1986 menoarvio	320 000
1985 tilinpäätös	280 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 500 000 mk kansanterveyslaitoksen lisärakennuksen yhteyteen rakennettavien lääkelaboratorion uusien toimitilojen rakennustöitä varten. Hankkeen kustannusarvio on 27 300 000 mk ja hyötöpinta-ala 2 360 m², jolloin vastaava yksikkökustannus on 11 568 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 9 000 000 mk.

1987 esitys	13 500 000
1986 menoarvio	7 500 000

68. Säteilyturvakeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 671 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 447 200 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 75 000 mk asiantunti-

joiden palkkioiden siirtona tämän luvun momentille 29. Momentin lisäys on 2 268 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 103 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamies- ten palkkaukset	+ 1 343 300	12 340 300	+ 2	100
Työsuhdepalkat	+ 776 500	11 570 800	+ 1	103
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 7 800	111 200	—	—
Muut palkat ja palkkiot	— 67 500	99 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 207 900	1 785 000	—	—
Yhteensä	+ 2 268 000	25 907 000	+ 3	203

Lisäperustelut:

Tarkoituksenmukaisen virkarakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen pääjohtajan virka (S 30). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen ylijohdajan virka (S 29).

Ydinturvallisuusvalvontaan kuuluvien lisääntyneiden valvontatehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen tarkastajan virka (S 22).

Ionisoimattoman säteilyn valvontatehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 21).

Lisääntyneiden ydinjätehuollon valvontatehtävien hoitamiseksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 147 700 mk tarkastajan palkkaamiseksi.

1987 esitys	25 907 000
1986 menoarvio	23 639 000
1985 tilinpäätös	21 205 945

21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu ydinturvallisuuteen ja ydinjätehuoltoon liittyvän valvonta- ja tutkimustoiminnan tehostamisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä erillisistä valvonta- ja tutkimusprojekteista, ulkopuolisille suoritettavista tutkimus- ja mittauspalveluista sekä ulkopuolisilta tilattavista tutkimuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin 19 henkilöä. Osa valvonta- ja tutkimustoiminnan menoista voidaan kattaa tuloilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.68.

1987 esitys	5 100 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	3 875 000

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 788 000 mk, mistä 75 000 mk aiheutuu asiantuntijoiden palkkioiden siirrosta momentilta 33.68.01, 270 000 mk kertamenosta säteilyturvakeskuksen henkilöiden pitkäaikaista ulkomailla työskentelyä sekä säteilyturvakeskuksen ja Kansainvälisen Atomiennergiajärjestön (IAEA) välisen yhteistyösopimuksen aiheuttamia menoja varten, 36 000 mk kertamenosta Kansainvälisen standardisoimisjärjestön (ISO) alakomitean kokouksen sekä pohjoismaisen mittanormaallilaboratorioiden ja sairaalafyysikkojen välisen kokouksen aiheuttamia menoja varten, 890 000 mk vuokramenoista ja 517 000 mk toiminnan laajenemisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 270 000 mk, lisäys on 1 518 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon, kansainvälisen yhteistyön edellyttämiin matkoihin, ulkomaalaisille vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieraanvaraisuuteen ja kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin muihin menoihin.

1987 esitys	12 419 000
1986 menoarvio	10 901 000
1985 tilinpäätös	9 671 493

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä sekä atk-laitteiden hankintaa varten.

1987 esitys	3 200 000
1986 menoarvio	2 800 000
1985 tilinpäätös	2 600 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk säteilyturvakeskuksen uusien toimitilojen suunnittelua varten. Laitos sijoitetaan Keravalle.

1987 esitys	500 000
1985 tilinpäätös	3 325 000

69. Terveystieteiden täydennyskoulutus

28. Terveystieteiden jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 91 000 mk koulutuksen tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää terveystieteidenhuoltoalan jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansanterveysystön, alueellisen terveystieteidenhuollon ja työterveyshuollon edellyttämä täydennyskoulutus	1 070 000
Lääninhallituksille järjestettävä täydennyskoulutus	26 000
Terveystieteidenhuoltohallinnon kurssit	525 000
Mielenterveysystön täydennyskoulutus	366 000
Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkiminto	120 000
Terveystieteidenhuollon ja muun ympäristöterveystieteidenhuoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus	240 000
Terveystieteidenhuollon tutkiminto	30 000
Lääkehuollon täydennyskoulutus	135 000
Hammashuollon täydennyskoulutus	28 000
Sairaalaläkemistien, sairaalafysiikkien ja ravitsemusterapeuttien tutkiminto	15 000
Laboratoriohenkilökunnan täydennyskoulutus	26 000

Terveystieteidenhuollossa toimivien sosiaalityöntekijöiden täydennyskoulutus	14 000
Terveystieteidenhuollon täydennyskoulutus	65 000
Erikoissairaanhoitoalan täydennyskoulutus	90 000
Ulkomailla valmistuneen terveystieteidenhuoltohenkilöstön lisäkoulutus Suomessa	210 000
Yhteensä	2 960 000

1987 esitys	2 960 000
1986 menoarvio	2 869 000
1985 tilinpäätös	2 490 076

50. Opintoapurahat terveystieteidenhuoltoalan ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten

Momentille ehdotetaan edelleen 575 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaisesti apurahojen maksamiseen erikoislääkäreiden ja muiden erikoisammattihenkilöiden sellaiseen ulkomailta hankittavaan jatko- ja täydennyskoulutukseen, jota ei ole mahdollista saada Suomessa.

1987 esitys	575 000
1986 menoarvio	575 000
1985 tilinpäätös	549 800

73. Terveystieteidenkasvatus ja -valvonta

21. Terveystieteidenkasvatus

Momentille ehdotetaan lisäystä 275 000 mk terveystieteidenkasvatuksen tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä terveystieteidenkasvatuksen ja -valvontasuunnittelusta, kehittämisestä ja toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen sekä tapaturmien torjuntaa koskevaan terveystieteidenkasvatukseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään yksi henkilö.

1987 esitys	1 525 000
1986 menoarvio	1 250 000
1985 tilinpäätös	1 026 729

22. Tupakoinnin vähentäminen

Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi edellyttää valtion tulo- ja menoarvioon otettavaksi vuosittain määrärahan, joka vastaa vähintään 0,45 % tupakkaveron tuotosta. Vuonna 1987 arvioitu tupakkaveron tuotto on 1 950 000 000 mk. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 360 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/76) nojalla henkilöstön palkkauksiin, tupakoinnin ehkäisytyöhön sekä tutkimus-, seuranta- ja valvontatoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti.

ti. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään kolme henkilöä.

1987 esitys	8 775 000
1986 menoarvio	8 415 000
1985 tilinpäätös	8 100 000

23. Terveysvalvonta

Momentille ehdotetaan lisäystä 430 000 mk terveysvalvonnan tehostamisen johdosta. Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää 284 000 mk siitepölytiedotteen laatimisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä Suomen aerobiologisen työryhmän toiminnan ylläpitämisestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen ja 300 000 mk sisäilman tutkimushankkeen toteuttamiseen.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, siitepölytiedotteen laatimisesta sekä Suomen aerobiologisen työryhmän toiminnan ylläpitämisestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen ja terveydenhoitolain (469/65), myrkkylain (309/69), elintarvikelain (526/41) ja torjunta-ainelain (327/69) edellyttämästä terveysvalvonnasta aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään kaksi henkilöä.

1987 esitys	1 350 000
1986 menoarvio	920 000
1985 tilinpäätös	899 995

24. *Tartuntatautien valvonta* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk toiminnan tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, tartuntatautien ja sukupuolitautilien ehkäisyn valistustoimintaan sekä yllättävien epidemioiden selvittämiseen ja seurantaan. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään yksi henkilö.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	1 500 000
1986 lisämenoarvio	2 000 000

(50.) *Valtionapu Keskustan Terveysliitto ry:lle*

Momentti ja sille vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 250 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 250 000 mk.

1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	200 000

(74.) Kunnallinen terveysvalvonta

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtionosuus kunnille terveystarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.77.38 laskelmissa.

(75.) Kunnallinen kansanterveystyö

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtionosuus kunnille terveyskeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.78.38 laskelmissa.

(31.) *Valtionosuus kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin*

Momentti on siirretty momentiksi 33.78.39.

(35.) *Valtion korvaus terveyskeskuksille eräiden potilaiden hoitoon* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.78.38 laskelmissa.

(37.) *Valtion korvaus eräiden tautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.78.38 laskelmissa.

(76.) Kunnallinen erikoissairaanhoito

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.79.38 laskelmissa.

(31.) *Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten perustamiskustannuksiin*

Momentti on siirretty momentiksi 33.79.39.

(32.) *Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille eräiden potilaiden hoitoon* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.79.38 laskelmissa.

77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettun valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Ympäristöterveydenhuolto" valtionosuudet on merkitty tähän lukuun. Tämän luvun momentille 33.77.38 on koottu luvuista 33.05 ja 33.74 kunnille ja kuntainliitoille ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaisiin menoihin suoritettavat valtionosuudet.

Vuoden 1984 alusta voimaan tullut yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on luonut kunnissa ja kuntainliitoissa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteistoiminnassa ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Eräissä tapauksissa toimintojen järjestely kuitenkin edellyttää kuntatasolla tapahtuvaa uudelleenorganisointia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen joustavan järjestämisen ja kuntien ja kuntainliittojen toimintojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen mahdollistamiseksi tarkoituksena on, että ympäristöterveydenhuollon ja kansanterveystyön tehtäväryhmien välillä suoritetaan siirtoja. Momenteilla 33.77.30 ja 33.78.30 on siirrot otettu huomioon. Ehdotetaan, että mikäli siirrot eivät toteudu, saataisiin siirrettäviltä momenteilta mak-
saa siirrettäväksi suunniteltujen toimintojen kustannukset.

Valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti ympäristöterveydenhuollon henkilöstölisäys on vuonna 1987 20 uutta henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan olevan käyttökustan-

nusten osalta 138 285 000 mk sekä perustamiskustannusten osalta 570 000 mk.

30. *Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 8 226 000 mk, mistä vuonna 1986 osaksi vuotta palkatusta henkilöstöstä henkilöstömenoihin 570 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin lisäystä 228 000 mk, luvun perusteluihin viitaten yhden henkilön tehtävien siirtona momentilta 33.78.30 henkilöstömenoihin 47 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 20 000 mk, vuonna 1987 perustamisajankohtien osalta sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 20 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 223 000 mk sekä tästä ja muusta toiminnan laajenemisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 94 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 5 404 000 mk, kuntien eläkemaksun kohoamisena 940 000 mk sekä hintojen nousuna 700 000 mk. Kun momentilta vähennetään määrärahan oikaisuna henkilöstömenoista 2 276 000 mk ja muista käyttökustannuksista 928 000 mk sekä 393 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 4 629 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä hankkeita saadaan aloittaa vuonna

1987 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 10 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan henkilöstön määrästä on 1 969 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	91 678 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. mk hankkeiden osuus on 3 759 000 mk.....	9 185 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	37 422 000
Yhteensä	138 285 000

1987 esitys	138 285 000
1986 menoarvio	133 656 000
1985 tilinpäätös	128 534 186

31. *Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 570 000 mk. Vähennys on 530 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina

tehdystä ja vuonna 1987 tehtävistä valtionosuiden suorittamispäätöksistä.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille ympäristöterveydenhuollon perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	570 000
1986 menoarvio	1 100 000
1985 tilinpäätös	354 998

38. (33.05.30 ja 74.30) *Valtionosuuden loppuerät kunnille ympäristöterveydenhuollon eräisiin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 50 000 mk. Vähennys on 915 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään työsuojeluhallinnosta annetun lain (574/72) sekä terveydenhoitolain (469/65) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin työsuojelutarkastajien ja terveystarkastajien toiminnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	50 000
1986 menoarvio	965 000
1985 tilinpäätös	775 489

78. Kuntien järjestämä kansanterveystyö

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettujen valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtävryhmän "Kansanterveystyö" valtionosuudet on merkitty tähän lukuun. Tämän luvun momenteille 33.78.38 ja 39 on koottu luvusta 33.75 kunnille ja kuntainliitoille ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaisiin menoihin suoritettavat valtionosuudet.

Vuoden 1984 alusta voimaan tullut yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on luonut kunnissa ja kuntainliitoissa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteistoiminnassa ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Eräissä tapauksissa toimintojen järjestely kuitenkin edellyttää kuntatasolla tapahtuvaa uudelleenorganisointia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen joustavan järjestämisen ja kuntien ja kuntainliittojen toi-

mintojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen mahdollistamiseksi on tarkoituksena, että sosiaalipalvelujen, ympäristöterveydenhuollon, kansanterveystyön ja erikoissairaanhoidon tehtävryhmien välillä tehdään siirtoja. Momenteilla 33.32.30, 33.77.30, 33.78.30 ja 33.79.30 on siirrot otettu huomioon. Ehdotetaan, että mikäli siirrot eivät toteudu, saataisiin siirrettäviltä momenteilta maksaa siirrettäväksi suunniteltujen toimintojen kustannukset.

Kuntien mahdollisuuksia kehittää röntgen- ja anestesiapalvelujen sekä hampaiden oikomishoidon järjestämistä toteutetaan valtakunnallisen suunnitelman puitteissa.

Valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti kansanterveystyön henkilöstölisäys on vuonna 1987 896 uutta henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan olevan käyttökustannusten osalta

3 491 599 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 96 900 000 mk.

30. *Valtionosuus kunnille kansanterveystyön käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 280 273 000 mk, mistä vuonna 1986 osaksi vuotta palkatusta henkilökunnasta henkilöstömenoihin 37 882 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 15 369 000 mk, vuoden 1986 lisämenoarviossa tapahtuneesta kolmen henkilön siirrosta momentilta 33.79.30 henkilöstömenoihin 140 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 60 000 mk, vuonna 1987 perustamisajankohtien osalta sosiaali- ja terveysministeriön tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 896 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 10 629 000 mk sekä tästä ja muusta toiminnan laajenemisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 4 356 000 mk, 12,5 henkilön tehtävien siirtona momentilta 33.32.30 henkilöstömenoihin 385 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 160 000 mk, yliopilaiden terveydenhoidon menoina muihin käyttökustannuksiin 7 053 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 141 039 000 mk, kuntien eläkemaksun kohoamisena 24 200 000 mk, käyttökustannushankkeiden lisäyksenä 20 000 000 mk sekä hintojen nousuna 19 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään määrärahan oikaisuna henkilöstömenoista 125 085 000 mk ja muista käyttökustannuksista 42 960 000 mk sekä yhden henkilön tehtävien siirtona momentille 33.77.30 ja 12,5 henkilön siirtona momentille 33.79.30 henkilöstömenoista 633 000 mk ja muista käyttökustannuksista 271 000 mk, hoitopäivämaksun korotuksen 47 markasta 50 markkaan 1.1.1987 lukien johdosta 3 600 000 mk sekä 10 613 000 mk sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta, lisäys on 97 111 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä hankkeita saadaan aloittaa siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 161 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille kansanterveystyön käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 49 344.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 350 355 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. mk hankkeiden osuus on 87 900 000 mk	175 389 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	965 855 000
Yhteensä	3 491 599 000

1987 esitys	3 491 599 000
1986 menoarvio	3 394 488 000
1986 lisämenoarvio	100 000
1985 tilinpäätös	3 050 420 331

31. *Valtionosuus kunnille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 8 500 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1987 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä. Valtionosuusmenoja arvioidaan aiheutuvan edellä mainittujen päätösten johdosta vuonna 1988 101 900 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, merkittävien hankkeiden toteuttamishankkeiden sekä aiemmin hyväksytyjen hankkeiden toteuttamishankkeiden muutoksia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 210 000 000 mk ja että näistä hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1987 57 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	96 900 000
1986 menoarvio	88 400 000
1985 tilinpäätös	48 487 007

36. *Valtionavustus pääkaupunkiseudun kunnille eräiden terveyskeskushankkeiden kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin numerotunnus on muutettu.

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan 107 000 mk eräiden terveyskeskushankkeiden kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

Samalla ehdotetaan, että kustannuksiltaan yli 1 100 000 markan määräisiä terveyskeskushankkeita saadaan pääkaupunkiseudulla aloittaa vuonna 1987 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 67 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (1113/85) nojalla pääkaupunkiseudun kunnille hankkeiden kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1987 esitys.....	107 000
1986 menoarvio.....	—

(37.) *Valtion korvaus tartuntatautiin vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 13 500 000 mk.

1986 menoarvio.....	13 500 000
1985 tilinpäätös.....	20 885 143

38. (33.75.30, 35 ja 37) *Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille kansanterveystyön eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään 1 720 000 mk. Vähennys on 47 295 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72) ja aluesairaaloiden sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain (142/51) kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kansanterveystyön käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen, kansanterveyslain (66/72) 23 ja 24 §:n nojalla terveyskeskuksille ja rokotuslain (361/51) 7 §:n, terveydenhoitolain (469/65) 42 §:n, pitalitautilain (638/45) 2 §:n 2 momentin, sukupuolitautilain (52/52) 13 ja 13 a §:n sekä hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista annetun lain (129/57) 2 §:n no-

jalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys.....	1 720 000
1986 menoarvio.....	49 015 000
1985 tilinpäätös.....	42 135 027

39. (33.75.31) *Valtionosuuden loppuerät kunnille kansanterveystyön eräisiin perustamiskustannuksiin*

Momentin numerotunnus ja nimike on muutettu.

Luvun perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 000 000 mk. Kustannukset aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1987 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamishojelmia ja toteuttamishojelman muutoksia saadaan hyväksyä 16 000 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamishojelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1987 16 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72), kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) sekä aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain (142/51) nojalla kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

Tältä momentilta ehdotetaan edelleen maksettavaksi valtionosuutta ja -avustusta 75 % terveyskeskusten sairaaloiden perustamiskustannuksiin, milloin sairaala on muodostettu aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetussa laissa (142/51) tarkoitetusta kunnansairaalaista.

1987 esitys.....	16 000 000
1986 menoarvio.....	20 000 000
1985 tilinpäätös.....	40 500 000

79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitettujen valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtävryhmän "Sairaanhoitolaitokset" valtionosuudet on merkitty tähän lukuun. Lisäksi lukuun

on merkitty yliopistosairaaloille suoritettavat erilliset valtion rahoitusosuudet. Tämän luvun momenteille 33.79.38 ja 39 on koottu luvusta 33.76 kunnille ja kuntainliitoille ennen vuotta 1984

voimassa olleiden säännösten mukaisiin menoihin suoritettavat valtionosuudet.

Vuoden 1984 alusta voimaan tullut yhtenäinen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on luonut kunnissa ja kuntainliitoissa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteistoiminnassa ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Eräissä tapauksissa toimintojen järjestely kuitenkin edellyttää kuntatasolla tapahtuvaa uudelleenorganisointia. Terveydenhuollon palvelujen joustavan järjestämisen ja kuntien ja kuntainliittojen toimintojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen mahdollistamiseksi tarkoituksena on, että sairaanhoitolaitosten ja kansanterveystyön tehtäväryhmien välillä suoritetaan siirtoja. Momenteilla 33.78.30 ja 33.79.30 on siirto otettu huomioon. Ehdotetaan, että mikäli siirrot eivät toteudu, saataisiin siirrettäviltä momenteilta maksaa siirrettäväksi suunniteltujen toimintojen kustannukset.

Valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti henkilöstölisäys on vuonna 1987 620 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan olevan käyttökustannusten osalta 4 137 098 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 35 000 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti lisäystä 304 165 000 mk, mistä määrärahan oikaisuna aiheutuu henkilöstömenoihin 13 728 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 22 971 000 mk, vuonna 1986 osaksi vuotta palkatusta henkilöstöstä henkilöstömenoihin 20 898 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 8 370 000 mk, vuonna 1987 perustamisajan kohtien osalta sosiaali- ja terveystieteiden tarkemmin määräämin perustein tapahtuvasta enintään 620 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 7 630 000 mk sekä tästä ja muusta toiminnan laajenemisesta johtuen muihin käyttökustannuksiin 3 295 000 mk, 12,5 henkilön tehtävän siirtäminen momentilta 33.78.30 henkilöstömenoihin 586 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 251 000 mk, potilasvahinkolaisista johtuvana muihin käyttökustannuksiin 10 000 000 mk, käyttökustannushankkeiden lisäyksenä 8 000 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 158 036 000 mk, kuntien eläkemaksun kohoamisena 28 400 000 mk ja hintojen nousuna 22 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään vuoden 1986 lisämenoarviossa tapahtuneen kolmen henkilön siirron johdosta mo-

mentille 33.78.30 henkilöstömenoista 140 000 mk ja muista käyttökustannuksista 60 000 mk, hoitopäivämaksun korotuksen 47 markasta 50 markkaan ja poliklinikkamaksun 36 markasta 40 markkaan 1.1.1987 lukien johdosta 20 000 000 mk sekä sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta 10 256 000 mk, lisäksi on 273 709 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 100 000—11 000 000 markan määräisiä hankkeita saadaan aloittaa vuonna 1987 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 198 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 55 112 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 754 651 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1,1—11 milj. mk hankkeiden osuus on 120 165 000 mk	247 093 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	1 135 354 000
Yhteensä	4 137 098 000

1987 esitys	4 137 098 000
1986 menoarvio	3 863 389 000
1986 lisämenoarvio	—100 000
1985 tilinpäätös	3 922 768 970

31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 15 600 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat aikaisempina vuosina tehdyistä ja vuonna 1987 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä. Valtionosuusmenoja arvioidaan aiheutuvan edellä mainittujen päätösten johdosta vuonna 1988 36 900 000 mk ja vuonna 1989 23 500 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 11 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia sekä aiemmin hyväksytyjen hankkeiden toteuttamisohjelmien muutoksia siten, että niiden kokonaiskus-

tannusarviot ovat yhteensä enintään 185 000 000 mk ja että hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtionosuuden maksatuksia vuonna 1987 23 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys.....	35 000 000
1986 menoarvio.....	19 400 000
1985 tilinpäätös.....	17 870 029

32. *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 25 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81) 16 §:n mukaisesti käyttökustannuksiin.

1987 esitys.....	290 000 000
1986 menoarvio.....	265 000 000
1985 tilinpäätös.....	259 331 686

33. *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 5 731 000 mk perustamiskustannushankkeiden vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81) 17 §:n 1 momentin nojalla yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin suoritettavan valtion maksuosuuden maksamiseen.

1987 esitys.....	27 569 000
1986 menoarvio.....	33 300 000
1985 tilinpäätös.....	42 193 575

34. *Valtion korvaus erikoissairaanhoidolaitoksille mielentilatutkimuspotilaiden sekä valtion täydellisessä huollossa olevien potilaiden hoitoon* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 3 379 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään mielisairaslain (187/52) 36 c §:n 1 momentin mukaisesti käyttökustannuksiin.

1987 esitys.....	11 379 000
1986 menoarvio.....	8 000 000
1985 tilinpäätös.....	9 377 346

35. *Valtionavustus kunnille erikoissairaanhoidon kustannuksiin*

Momentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään valtionavustuksen maksamiseen Kuopion yliopistollisen keskussairaalaan 1 ja 2 kantokyluokkaan kuuluville kunnille Kuopion yliopistollisen keskussairaalan laajentamisesta johtuviin kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet ennen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) voimaan tuloa. Tarkoitus on myöntää valtionavustusta kymmenen vuoden aikana yhteensä 5 000 000 mk.

1987 esitys.....	500 000
1986 menoarvio.....	500 000
1985 tilinpäätös.....	500 000

(36.) *Valtionavustus kunnille eräisiin erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin*

Momentti ja sen määräraha 3 710 000 mk ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Määrärahasta on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnettyä 2 500 000 mk. Vähennys on 3 710 000 mk.

1986 menoarvio.....	3 710 000
---------------------	-----------

38. (33.76.30 ja 32) *Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille erikoissairaanhoidon eräisiin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään 4 081 000 mk. Vähennys on 14 819 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81), mielisairaslain (187/52), tuberkuloosilain (355/60) sekä tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (198/67) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin erikoissairaanhoidolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen ja kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 23 §:n 2 ja 3 momentin sekä mielisairaslain (187/52) 9 §:n 3 momentin nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1987 esitys.....	4 081 000
1986 menoarvio.....	18 900 000
1985 tilinpäätös.....	20 943 880

39. (33.76.31) *Valtionosuuden loppuerät kunnille erikoissairaanhoidon eräisiin perustamiskustannuksiin*

Momentin numerotunnus ja nimike on muutettu.

Luvun perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 49 600 000 mk. Kustannukset aiheutuvat ennen vuotta 1984 tehdyistä tai vuosina 1984—1987 tehtävistä valtionosuuksien suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamishjelmia ja toteuttamishjelman tarkistuksia saadaan hyväksyä 12 000 000 markan valtionosuutta vastaava määrä. Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamish-

jelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1987 31 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), yliopistolaisista keskussairaaloista annetun lain (244/81), mielisairaslain (187/52), tuberkuloosilain (355/60) sekä tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (198/67) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 hyväksytyistä suunnitelmista ja ohjelmista aiheutuneisiin erikoissairaanhoidolaitosten perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1987 esitys	31 400 000
1986 menoarvio	81 000 000
1985 tilinpäätös	102 569 487

81. Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoido

(51.) *Valtionavustus yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin*

Momentti ja sen määräraha 1 830 000 mk ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Määräraha on vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnettyä 1 730 000 mk. Vähennys on 1 830 000 mk.

1986 menoarvio	1 830 000
1986 lisämenoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	4 108 000

52. *Valtionavustus yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajien perustamiskustannuksiin*

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk Invalidisäätiön ortopedisen sairaalan uudisrakennuksen valtionavustuksena.

1987 esitys	5 000 000
-------------------	-----------

(85.) Terveydenhuollon muut menot

Luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(50.) *Terveydenhoitolain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan mo-

mentin 33.18.60 perusteluihin viitaten poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 600 000 mk.

1986 menoarvio	600 000
1985 tilinpäätös	622 636

87. Päihdehaittojen ehkäiseminen

20. *Päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 252 000 mk, mikä aiheutuu asukasta kohti lasketun markkamäärän nostamisesta 0,40 markasta 0,45 markkaan.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää raittiustyölain (828/82) 10 §:n 1 kohdan nojalla päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäi-

semistä tarkoittavaan toimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti. Momentin määrärahalta saadaan palkata henkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1987 esitys.....	2 210 000
1986 menoarvio.....	1 958 000
1985 tilinpäätös.....	1 924 732

88. Kunnallinen alkoholitarkastus

30. *Valtionosuus kunnille alkoholitarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 426 000 mk, mistä vuonna 1987 tapahtuvasta enintään kuuden uuden sivuviran perustamisesta aiheutuu henkilöstömenoihin 78 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 12 000 mk sekä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 336 000 mk. Kun sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta vähennetään 21 000 mk, lisäys on 405 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään alkoholilain (459/68) nojalla kunnille eräisiin alkoholitarkas-

tajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 6 päätoimista sekä 360 sivutoimista valtionosuuteen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	5 813 700
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	902 300
Yhteensä	6 716 000

1987 esitys.....	6 716 000
1986 menoarvio.....	6 311 000
1985 tilinpäätös.....	5 591 664

89. Raittiustyö

30. *Valtionosuus kunnille raittiustyöhön* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 112 000 mk asukasta kohden lasketun valtionosuuden maksamiseksi edelleen 6 markan suuruisena.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyölain (828/82) nojalla raittiustyöhön suoritettavien valtionosuuksien maksamiseen.

1987 esitys.....	29 338 000
1986 menoarvio.....	29 226 000
1985 tilinpäätös.....	29 167 523

31. *Valtionosuus kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 299 000 mk, mistä 556 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisus-

ta ja 743 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Kun sosiaaliturvamaksun alenemisen johdosta vähennetään 39 000 mk, lisäys on 1 260 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyölain (828/82) nojalla kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavista valtionosuuteen oikeuttavista viroista on kokoviroiksi muutettuna 251.

1987 esitys.....	13 242 000
1986 menoarvio.....	11 982 000
1985 tilinpäätös.....	5 563 991

50. *Valtionapu yksityisille yhteisöille raittius-työhön*

Momentille ehdotetaan lisäystä 265 000 mk, mikä aiheutuu asukasta kohti lasketun valtionavun nostamisesta 2,40 markasta 2,45 markkaan.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyö- lain (828/82) nojalla raittiustyötä tekevien järjes-

töjen toimintaan suoritettavan valtionavun mak- samiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 91 päätoimisen sekä 18 sivutoimisen henkilön palkkauskustannuksiin.

1987 esitys.....	12 037 000
1986 menoarvio.....	11 772 000
1985 tilinpäätös.....	11 308 705

92—95. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

Raha-automaattiasetuksen (303/80) 29 §:n 1 momentin mukaisesti valtion tulo- ja menoar- vioon otetaan vuosittain määräraha, jonka arvioi- daan vastaavan yhdistyksen puhtaasta tuotosta asianomaisena varainhoitovuonna avustuksina jaettava määrää. Jaettava määrä on yhdistyksen puhtaan tuoton määrästä vahvistama arvio, jota on oikaistu tilinpäätöksessä vahvistetun puhtaan tuoton ja edellisen vastaavan arvion erotuksella ja johon on lisätty uudelleen jaettavaksi palautu- neet avustusvarat. Tämän määrän jakaa valtio- neuvosto avustuksina asetuksessa tarkemmin mai-

nituille oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhtei- söille ja säätiöille.

Raha-automaattiasetuksen 29 §:n 1 momentin mukaiseksi jaettavaksi määräksi on arvioitu 342 000 000 mk. Avustuksiin käytettävät varat on ryhmitelty käyttötarkoituksensa mukaisesti lu- kuihin 33.92—95. Ehdotetaan, että momenteilla osoitettuja arviomäärärahoja voidaan valtioneu- voston harkinnan mukaan tarvittaessa ylittää, kuitenkin niin, ettei määrärahoja saa yhteensä käyttää enempää kuin raha-automaattiasetuksen 29 §:n 1 momentin mukainen jaettava määrä.

92. Kansanterveyden edistäminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille kansan- terveystyön kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 075 000 mk. Tarkoituksena on, että momentil- ta myönnetään valtioneuvoston tarkemmin mää- räämin ehdoin avustusta muun muassa Ylioppi- laiden terveydenhoitosäätiölle, Urho Kekkosen Kuntoinstituutisäätiölle sekä Kuntoutussäätiölle näiden toiminnan turvaamiseksi. Lisäksi tarkoi- tuksena on, että avustusta ei myönnetä uusien kylpylöiden tai kuntoutuslaitosten perustami- seen.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille kansanterveyden edistämiseen suori- tettavan avustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	52 925 000
Avustus perustamiskustannuksiin	33 000 000
Yhteensä	85 925 000

1987 esitys.....	85 925 000
1986 menoarvio.....	91 000 000
1985 tilinpäätös.....	78 462 000

93. Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 393 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

1987 esitys.....	36 393 000
1986 menoarvio.....	31 000 000
1985 tilinpäätös.....	28 653 000

51. *Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 110 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille vanhusten huollon edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	14 310 000
Avustus vanhustenhuoltolaitosten perustamiskustannuksiin	36 500 000
Yhteensä	50 810 000

1987 esitys.....	50 810 000
1986 menoarvio.....	42 700 000
1985 tilinpäätös.....	38 829 705

52. *Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 37 658 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin suoritettavan avustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	36 658 000
Avustus vammaishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin	66 000 000
Yhteensä	102 658 000

1987 esitys	102 658 000
1986 menoarvio	65 000 000
1985 tilinpäätös	58 050 000

94. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 547 000 mk. Tarkoituksena on siirtää avustusten painopistettä investointiavustuksista välittömän lomanvieron tukeen siten, että investointiavustuksia ei enää vuoden 1989 jälkeen myönnetä.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille lomanviettomahdollisuuksien edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen. Avustusta jaettaessa otetaan huomioon ammattiyhdistysliikkeen ja maatalous- ja pienyrittäjäväestön lomajärjestöjen lomatoiminnan tukeminen.

Lomatoimintaan tarkoitettuja avustuksia myönnetään yksityisille lomajärjestöille käytettäväksi sosiaalista lomatoimintaa palvelevien jo päätettyjen toimintayksiköiden perustamiskus-

tannusten loppuunrahoittamiseen, korjauksiin ja hankintoihin sekä käytettäväksi sellaisten henkilöiden lomanvieron tukemiseen, joilla ei omien tulojen vähäisyydestä tai muusta syystä johtuen ole taloudellisia edellytyksiä kodin ulkopuolella tapahtuvaan lomanviettoon. Avustusta saavat järjestöt voivat edellä mainittujen periaatteiden puitteissa suorittaa lomanviettäjien valinnan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	51 647 000
Avustus lomanviettopaikkojen perustamiskustannuksiin ja korjauksiin (enintään) ..	12 400 000
Yhteensä	64 047 000

1987 esitys.....	64 047 000
1986 menoarvio.....	54 500 000
1985 tilinpäätös.....	50 757 000

95. Suuronnettomuuksiin varautuminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 367 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille

yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.

1987 esitys	2 167 000
1986 menoarvio.....	1 800 000
1985 tilinpäätös.....	1 662 000

98. Eräät sosiaalipalvelut

51. *Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 2 080 000 mk merimiesten palvelu- ja opintotoiminnasta annettun lain (452/72) nojalla merimiesten huoltotoimintaan suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	2 080 000
1986 menoarvio	2 080 000
1985 tilinpäätös	2 021 984

52. *Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 500 000 mk liikenteen vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään merimieslain (423/78) ja merimiesten vuosilomalain (353/75) nojalla merimiesten vuosi- ja vanhempainlomatkatkustannuksiin sekä työsuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyviin matkakustannuksiin suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

1987 esitys	4 500 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	4 449 228

53. *Valtionavustus merenkulkijoiden puhelinmaksuihin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään ulkomaanliikenteessä työskentelevien merenkulkijoiden laivaradiopuhelinmaksuista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1987 esitys	318 000
1986 menoarvio	312 000
1985 tilinpäätös	174 305

(54.) *Valtionapu Kuntoutussäätiölle*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 164 000 mk.

1986 menoarvio	164 000
1985 tilinpäätös	158 000

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 121 000 mk.

1987 esitys	650 000
1986 menoarvio	771 000
1985 tilinpäätös	997 049

25. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 680 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu kertamenosta ILO:n merityökonferenssin ja Euroopan aluekonferenssin menoja varten, 100 000 mk kertamenosta Kansainvälisen sairaalaliiton 25. kansainvälisen sairaalakongressin järjestelyjä varten, 60 000 mk matkamenosta momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten ja 170 000 mk toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, ulkomaille suoritettaviin tutustumismatkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	860 000
Kahdenvälinen yhteistyö	1 600 000
Muu yhteistyö (kertamenoa 450 000)	1 940 000
Yhteensä	4 400 000

1987 esitys	4 400 000
1986 menoarvio	3 720 000
1985 tilinpäätös	3 539 779

28. *Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen koulutustoiminta ja asiantuntijapalvelut*

Momentille ehdotetaan lisäystä 90 000 mk asiantuntijapalvelujen käytön lisääntymisen ja koulutustoiminnan tehostamisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilöstön koulutuksesta ja muusta koulutuksesta aiheutuvien matkajen ja muiden koulutustoiminnan menojen maksamiseen sekä asiantuntijapalvelujen hankkimisesta aiheutuvien matkajen ja asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

1987 esitys	714 000
1986 menoarvio	624 000
1985 tilinpäätös	478 783

40. *Käsi- ja opaskirjojen laatiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 37 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kustantajien kanssa tehtäviin sopimuksiin sellaisten sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan palvelutoimintaa koskevien käsi- ja opaskirjojen laatimiseksi, joita alan viranomaiset voivat käyttää toimintansa tehostamiseen.

1987 esitys	37 000
1986 menoarvio	37 000
1985 tilinpäätös	36 000

67. *Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 425 000 mk, mistä 1 339 000 mk aiheutuu Pohjoismaisen terveydenhuoltokorkeakoulun Suomen maksuosuuden siirrosta momentilta 24.99.66 ja 886 000 mk Suomen maksuosuuden lisääntymisestä Pohjoismaisen terveydenhuoltokorkeakoulun toiminnan laajentumisesta johtuen sekä 200 000 mk EEC:n lääketieteelliseen ohjelmaan osallistumisesta. Kun momentilta vähennetään 4 145 000 mk lähinnä valuuttakurssien muutoksista johtuen, vähennys on 1 720 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin, maksuosuuksiin ja erityisohjelmien tukemiseen.

1987 esitys	13 870 000
1986 menoarvio	15 590 000
1985 tilinpäätös	12 173 092

Pääluokan 33 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk %	
01. Sosiaali- ja terveysministeriö (400) .	34 168	39 105	47 669	+	8 564 + 22
03. Työsuojeluhallinto (400)	47 658	51 006	56 542	+	5 536 + 11
06. Työterveyslaitos (450)	81 050	93 000	98 800	+	5 800 + 6
07. Työsuojelun muut menot (400)	912	1 063	965	—	98 — 9
10. Työttömyysturvalautakunta (400) . . .	1 512	2 987	3 831	+	844 + 28
11. Tarkastuslautakunta (090)	1 830	2 139	2 216	+	77 + 4
12. Työneuvosto (400)	474	606	643	+	37 + 6
(13.) Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta (400)	326	—	—	—	— —
14. Tapaturmavirasto (400)	33 418	37 082	33 644	—	3 438 — 9
15. Perhekustannusten tasaus (410)	2 742 603	2 955 699	3 293 482	+	337 783 + 11
16. Yleinen perhe-eläke (410)	284 942	286 000	261 000	—	25 000 — 9
17. Työttömyysturva (410)	1 984 203	2 118 000	2 423 500	+	305 500 + 14
18. Sairausvakuutus (410)	718 063	1 175 000	1 082 200	—	92 800 — 8
19. Eläkevakuutus (410)	2 657 136	1 987 400	2 177 300	+	189 900 + 10
20. Yrittäjien tapaturmavakuutus (410)	20 400	22 300	27 200	+	4 900 + 22
21. Rintamaveteraaniseläkkeet (410)	908 540	1 009 000	1 054 500	+	45 500 + 5
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot (410) . .	1 309 313	1 437 279	1 566 495	+	129 216 + 9
23. Muu sodista kärsineiden turva (410)	19 336	16 458	15 086	—	1 372 — 8
24. Eräät vahingonkorvaukset (410)	67 080	71 900	12 604	—	59 296 — 82
(25.) Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen (410)	46	—	—	—	— —

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
27. Kunnallinen toimeentuloturva (410)	323 685	296 411	379 580	+ 83 169	+ 28
28. Muu toimeentuloturva (410)	129 550	153 040	112 100	— 40 940	— 27
29. Pakolaishuolto (410)	7 510	8 200	11 500	+ 3 300	+ 40
30. Sosiaalihuolto (400)	25 791	30 454	32 843	+ 2 389	+ 8
31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus (250)	1 444	1 814	2 067	+ 253	+ 14
32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut (420)	4 033 299	4 248 188	4 598 888	+ 350 700	+ 8
33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut (420)	34 666	32 610	39 750	+ 7 140	+ 22
40. Valtion koulukodit (420)	38 604	42 543	51 622	+ 9 079	+ 21
(43.) Valtion erityiskoulut (420)	12 194	7 464	—	— 7 464	—100
(44.) Invalidihuolto (420)	3 069	500	—	— 500	—100
(45.) Valtion kehitysvammalaitokset (420)	18 159	13 741	—	— 13 741	—100
(47.) Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto (420)	3 130	—	—	—	—
53. Valtion päihdehuoltolat (420)	22 857	26 662	29 721	+ 3 059	+ 11
(55.) Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto (420)	400	340	—	— 340	—100
57. Lomatoiminta (420)	705 669	850 335	924 955	+ 74 620	+ 9
60. Lääkintöhallitus (400)	38 359	40 313	43 135	+ 2 822	+ 7
63. Valtion mielisairaalat (480)	138 673	71 543	90 079	+ 18 536	+ 26
65. Kansanterveyslaitos (450)	83 420	101 186	134 440	+ 33 254	+ 33
66. Lääkelaboratorio (450)	4 552	12 612	20 273	+ 7 661	+ 61
68. Säteilyturvakeskus (450)	40 677	42 340	47 126	+ 4 786	+ 11
69. Terveydenhuollon täydennyskoulutus (250)	3 982	3 444	3 535	+ 91	+ 3
73. Terveyskasvatus ja -valvonta (470) ..	10 227	12 335	13 650	+ 1 315	+ 11
77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto (460)	129 665	135 721	138 905	+ 3 184	+ 2
78. Kuntien järjestämä kansanterveys-työ (470)	3 202 628	3 565 403	3 606 326	+ 40 923	+ 1
79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoido (480)	4 375 555	4 293 199	4 537 027	+ 243 828	+ 6
81. Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoido (480)	4 108	1 830	5 000	+ 3 170	+ 173
(85.) Terveydenhuollon muut menot (400)	623	600	—	— 600	—100
87. Päihdehaittojen ehkäiseminen (420)	1 925	1 958	2 210	+ 252	+ 13
88. Kunnallinen alkoholitarkastus (420)	5 592	6 311	6 716	+ 405	+ 6
89. Raittiustyö (420)	46 040	52 980	54 617	+ 1 637	+ 3
92. Kansanterveyden edistäminen (470)	78 462	91 000	85 925	— 5 075	— 6
93. Eräiden sosiaalipalvelujen avustaminen (420)	125 533	138 700	189 861	+ 51 161	+ 37
94. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen (420)	50 757	54 500	64 047	+ 9 547	+ 18
95. Suuronnettomuuksiin varautuminen (110)	1 662	1 800	2 167	+ 367	+ 20
98. Eräät sosiaalipalvelut (420)	6 804	7 556	6 898	— 658	— 9
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot (400)	17 225	20 742	19 671	— 1 071	— 5
Yhteensä	24 639 505	25 674 399	27 412 311	+ 1 737 912	+ 7

Pääluokka 34 TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Työvoimaministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 932 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 435 100 mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta sekä vähennystä 60 000 mk kausi-

ruuhka- yms. apulaisten palkkauksista. Momentin lisäys on 2 559 400 mk. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 20 tilapäistä ja kahdeksan työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 015 600	23 873 300	—	229
Tilapäisten palkkiot	+ 249 400	1 722 300	+ 1	20
Työsuhdepalkat	+ 66 600	954 500	—	8
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	— 25 500	434 700	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 10 500	243 000	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 242 800	2 015 200	—	—
Yhteensä	+ 2 559 400	29 243 000	+ 1	257

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.5. Lisäyksessä on otettu huomioon kahden vähennys siirtona momentille 32.01.01.

Lisäperustelut:

Työvoimahallinnon tietojenkäsittelyn ja tietohuollon johto- ja koordinoititehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen atk-päällikön toimi (A 25).

Virkarakenteen parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi vanhemman hallitussihteerin virka (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa nuoremman hallitussihteerin virka (A 22).

Työvoimahallinnon henkilötietojärjestelmän ylläpitoa varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tiedostonhoitajan toimi (A 7). Samal-

la ehdotetaan ruuhka-apulaisten palkkauksista vähennettäväksi 60 000 mk.

Momentin 32.01.01 perusteluihin viitaten kauppa- ja teollisuusministeriön työvoimaministeriöstä siirtyvien kansainvälisen henkilövaihdon tehtävien johdosta ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (A 19) ja ylimääräinen apulaisosastosihteerin toimi (A 13).

Henkilörakenteen kehittämiseksi vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkainen:	
1 erikoissuunnittelija	S 22

Ylimääräiset:

3 ylitarkastajaa	A 23
1 suunnittelija	A 21
1 osastosihteeri	A 16
1 toimialasihteeri	A 14
3 toimialasihteeriä	A 12
7 toimialasihteeriä	A 11
1 toimistosihteeri	A 9
1 toimistosihteeri	A 8

Lakkautetaan:

Sopimuspalkkainen:

1 tutkija	S 20
-----------------	------

Ylimääräiset:

2 tarkastajaa	A 21
1 tarkastaja	A 18
1 aktuaari	A 18
1 apulaisosastosihteeri	A 13
3 toimistosihteeriä	A 11
3 toimistosihteeriä	A 10
4 toimistosihteeriä	A 9
1 toimistosihteeri	A 8
1 kanslisti	A 7
1 kanslisti	A 5

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 133 000 mk erikoisuunnittelijan (A 22) palkkaamista varten.

1987 esitys	29 243 000
1986 menoarvio	26 683 600
1985 tilinpäätös	24 974 360

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 418 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi henkilö siirtolaisuusasiain neuvottelukuntaa varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työvoimaneuvosto	60 000
Työllisyysasiain neuvottelukunta	45 000
Työnvälityssasiain neuvottelukunta	23 000
AmmatINVALINNAOHJAUSNEUVOSTO	35 000
Ammattikursssiain neuvottelukunta	35 000
Siirtolaisuusasiain neuvottelukunta	190 000
Siviilipalvelusasiain neuvottelukunta	20 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	10 000
Yhteensä	418 000

1987 esitys	418 000
1986 menoarvio	418 000
1985 tilinpäätös	298 232

22. Työvoimapolitiittiset tutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 543 000 mk, mistä 43 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja

500 000 mk kertamenosta enintään viiden henkilön palkkaamista varten määrärahaan suunnittelutehtäviin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimapolitiittisten tutkimusten suorittamiseen toimeksiantoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 400 000 mk yhteispohjoismaisiin, lähinnä nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä koskeviin kokeiluprojekteihin, niiden aiheuttamiin matkamenoihin kotimaassa ja pohjoismaissa sekä toimistomenoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata kaksi henkilöä yhteispohjoismaisiin kokeiluprojekteihin.

1987 esitys	2 640 000
1986 menoarvio	2 097 000
1985 tilinpäätös	1 936 000

23. Työvoimahallinnon henkilöstön korkeakoulutasoinen jatkokoulutus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 550 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimahallinnon korkeakoulutasoisen jatkokoulutuksen kustannuksia varten, kuten kurssikirjojen hankintaa, lukukausimaksuja, opetuskustannuksia ja koulutettavien matkakustannusten korvaamista varten enintään valtion matkustussäännön mukaisesti. Jatkokoulutukseen voivat osallistua työvoimahallinnon toimistonhoitajat. Momentin määrärahalta saadaan palkata yksi henkilö jatkokoulutuksen suunnittelutehtäviin.

1987 esitys	550 000
1986 menoarvio	550 000

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 758 000 mk, mikä aiheutuu suunnittelu- ja ohjelmointityön hintojen noususta, työnvälityksen atk-järjestelmän kehittämisestä, maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmän atk-kustannuksista sekä 250 000 mk kertamenosta työvelvollisuusrekisteriä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 500 000 mk, lisäys on 6 258 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää automaattiseen tietojenkäsittelyyn ja tiedonsiirtopalveluihin sekä momentin määrärahasta saadaan maksaa työnvälityksen atk-projektiin liittyen palkkakustannuksia, matka- ja koulutuskustannuksia, suunnittelu-, konsultti- sekä muita atk-kustannuksia. Projektiin saadaan palkata enintään kaksitoista päätöistä henkilöä sekä tilapäistä ruuhka-apua. Projektin kustannukset vuonna 1987 ovat noin 11 000 000 mk.

Vuoden 1984 toisen lisämenoarvion perusteissa todettiin, että työnvälityksen atk-järjes-

telmän kehittämistyöhön liittyvien laitteistohankintojen, käyttöönoton ja koulutuksen kustannukset arvioidaan 60 milj. markaksi ja järjestelmän vuotuisiksi käyttö- ja ylläpitokustannuksiksi järjestelmän valmistuttua 15 milj. mk.

Alkuperäisen kehittämissuunnitelman teon jälkeen on toteuttamissuunnitelmien edistyessä kustannusarvioita jouduttu tarkistamaan. Järjestelmän laitteistoinvestointikustannukset, kalustehankintakustannukset ja järjestelmän toteutus- ja käyttökustannukset ovat tarkennetun arvion mukaan kohonneet 90 milj. markkaan. Sensijaan järjestelmän käyttökustannusten arvioidaan jäävän vuositasolla 11 milj. markaksi.

1987 esitys.....	19 050 000
1986 menoarvio.....	12 792 000
1985 tilinpäätös.....	7 828 378

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 225 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, julkaisu- ja tiedotustoiminnan ja painatustarpeen lisääntymisestä sekä sijainninhajausmenojen kasvusta. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 800 000 mk pääkaupunkiseudun ulkopuolelle sijoittuvien yritysten sijaintineuvontaan ja sijainninhajausprojektiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös opetus-, kirjoitus- ja muiden palkkioiden maksamiseen.

06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto

Työmarkkinoiden voimakkaat rakennemuutokset asettavat työvoimatoimistoille uusia vaatimuksia erityisesti työnvälityksessä. Tämän johdosta henkilöstön koulutusta tehostetaan ja palveluhenkilöstöä lisätään, minkä tavoitteena on parantaa sekä työnvälitystä että muita työvoimapalveluja. Erityisesti on pyrittävä parantamaan työnvälitystä suurilla työmarkkina-alueilla.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 308 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 8 298 900

1987 esitys.....	19 750 000
1986 menoarvio.....	18 525 000
1985 tilinpäätös.....	16 700 028

51. Kansainvälisen harjoittelun menot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 760 000 mk, mistä 750 000 mk ulkomaanharjoittelun tukemiseen käytettävän määrärahan siirtana momentilta 32.50.46. Kun momentilta vähennetään 924 000 mk asiantuntijavaihtoon tarkoitettua määrärahaa siirtana momentille 32.46.22, vähennys on 164 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään ulkomaanharjoitteluun lähtevien matka-apurahoihin ja päiväraha-avustuksiin sekä eräisiin sosialististen maiden kanssa harjoitettavaan vastavuoroisen stipendipohjaisen harjoittelijainvaihdon menoihin.

1987 esitys.....	1 060 000
1986 menoarvio.....	1 224 000
1985 tilinpäätös.....	735 968

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 670 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä sekä valokopio-, atk- ja tekstinkäsittelylaitteiden hankintoja varten.

1987 esitys.....	670 000
1986 menoarvio.....	312 000
1986 lisämenoarvio.....	50 000
1985 tilinpäätös.....	380 000

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten sekä 1 500 000 mk vuoden 1986 lisämenoarvioon viitaten 20 ruuhka-apulaisen edelleen palkkaamisen johdosta. Momentin lisäys on 26 675 100 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 108 tilapäistä ja 17 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä 11 tilapäistä ja 60 työsopimussuhteista pysyväisluonteista osa-aikaista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamies- ten palkkaukset	+ 28 305 100	161 748 500	+ 264	2 064
Tilapäisten palkkiot	— 5 638 700	11 330 700	— 147	108
Työsuhddepalkat	+ 44 800	2 745 000	— 3	17
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 1 735 800	4 880 400	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 2 228 100	13 372 400	—	—
Yhteensä	+ 26 675 100	194 077 000	+ 114	2 189

Henkilöstön määrän muutoksesta 17 on lisäys-
tä vuoden 1986 lisämenoarviossa tehtyjen päätös-
ten johdosta, 11 siirtoa alamomentilta
28.80.02.5, 34 siirtoa alamomentilta
28.80.02.(6) sekä kolme siirtoa momentille
28.60.01.

Lisäperustelut:

Satakunnan alueen työllisyyden hoidon tehos-
tamiseksi esitetään perustettavaksi Porin työvoi-
mapiirin toimisto. Työvoimapiirin toimialueen
vahvistaa valtioneuvosto. Porin työvoimapiirin
perustamisen johdosta ehdotetaan 1.3.1987 luki-
en perustettavaksi seuraava virka ja ylimääräiset
toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkainen:	
1 piiripäällikkö	S 26
Ylimääräiset:	
3 toimistopäällikköä	A 23
3 piiritarkastajaa	A 21
1 lakimies	A 21
1 tutkija	A 20
3 toimialasihteeriä	A 12
1 toimistosihiteeri	A 10
5 toimistovirkailijaa	A 7

Työvoimapalvelujen tehostamiseksi suurilla
työmarkkina-alueilla ehdotetaan perustettavaksi
kolme ylimääräistä ammatinvalintapsykologin
tointa (A 18), kaksi ylimääräistä johtavan työvoi-
maneuvojan tointa (A 12), 14 ylimääräistä eri-
koistyövoimaneuvojan tointa (A 10) ja 13 ylimää-
räistä työvoimaneuvojan tointa (A 9).

Pelkosenniemielle, Sipooseen, Taivalkoskelle,
Tuusulaan ja Utsjoelle perustettaviin työvoima-
toimistoihin ehdotetaan perustettavaksi kuhun-
kin ylimääräinen toimistonjohtajan toimi (A 18).

Momentin määrärahaassa on otettu huomioon
vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa mahdollisena
myönnetty määräraha työsuhteisen erikoistyövoi-

maneuvojan palkkaamista varten Vaasan työvoi-
mapiiriin.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihen-
kilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan
1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimää-
räiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 tutkija	A 18
8 ammatinvalintapsykologia	A 17
12 johtavaa työvoimaneuvojaa	A 13
1 toimistonhoitaja	A 13
2 toimialasihteeriä	A 11
1 toimistosihiteeri	A 9
3 toimistosihiteeriä	A 8
1 työvoimaneuvoja	A 9
4 työvoimaneuvojaa	A 8
62 työvoimaneuvojaa	A 7
3 toimistovirkailijaa	A 7
12 toimistonhoitajaa	A 5
13 toimistovirkailijaa	A 4
9 toimistovirkailijaa	A 3
12 toimistovirkailijaa	A 2
41 toimistovirkailijaa	A 1
1 virastomestari	A 7
3 konekirjoittajaa	A 4

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vä-
hentää 10 475 900 mk 189 ylimääräistetyn toi-
men palkkioina.

Henkilörakenteen kehittämiseksi vastaamaan
muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1987 lukien
perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toi-
met:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 toimistosihiteeri	A 10
1 erikoistyövoimaneuvoja	A 10

Ylimääräiset:

2	toimistopäällikköä	A 23
1	lakimies	A 22
3	lakimiestä	A 21
2	toimialasihteeriä	A 12
14	johtavaa työvoimaneuvojaa	A 12
30	erikoistyövoimaneuvojaa	A 10
8	toimistosihteeriä	A 9
33	työvoimaneuvojaa	A 8
5	konekirjoittajaa	A 4

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:

1	toimistovirkailijaa	A 9
1	työvoimaneuvoja	A 9

Ylimääräiset:

1	piiritarkastaja	A 21
5	piiritarkastajaa	A 20
1	erikoistyövoimaneuvoja	A 10
14	työvoimaneuvojaa	A 9
26	työvoimaneuvojaa	A 8
3	työvoimaneuvojaa	A 7
1	toimistosihteeri	A 10
1	toimistosihteeri	A 9
6	toimistovirkailijaa	A 5
5	toimistovirkailijaa	A 4
25	toimistovirkailijaa	A 3
7	toimistovirkailijaa	A 2

Lisäksi tilapäisten palkkioista vähennetään 126 000 mk kolmen toimistovirkailijan (A 1) palkkioina.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 715 300 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:

Palkkausluokka

3	ammatinvalintapsykologia	A 17
2	toimialasihteeriä	A 17
3	johtavaa työvoimaneuvojaa	A 15
2	erikoistyövoimaneuvojaa	A 11
5	erikoistyövoimaneuvojaa	A 10
1	työvoimaneuvoja	A 10
8	työvoimaneuvojaa	A 8
5	työvoimaneuvojaa	A 7
1	toimistovirkailijaa	A 5
3	toimistovirkailijaa	A 3
1	vahtimestari	A 7
1	toimistosihteeri (osa-aikainen)	A 10
4	toimistovirkailijaa (osa-aikainen)	A 8

Vuoden 1986 menoarvion alamomentin 28.80.02.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 773 700 mk tutkijan (A 21), johtavan työvoimaneuvojan (A 13), toi-

mistovirkailijan (A 11), kahden toimistovirkailijan (A 9), kolmen toimistovirkailijan (A 5), kahden toimistovirkailijan (A 4) ja toimistovirkailijan (A 2) palkkaamista varten.

Luvun 28.60 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkkoista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 119 500 mk kolmen kokopäiväisen ja kolmen osa-aikaisen siivoajan palkkoina.

1987	esitys	194 077 000
1986	menoarvio	167 401 900
1986	lisämenoarvio	946 000
1985	tilinpäätös	153 472 827

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan lisäystä 711 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:

		mk
Työvoimatoimikunnat	3 473 000	
Piirihallinnon neuvottelukunnat	150 000	
	Yhteensä	3 623 000

1987	esitys	3 623 000
1986	menoarvio	2 912 000
1986	lisämenoarvio	600 000
1985	tilinpäätös	3 012 540

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 985 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä rakennusten käyttömenejen kasvusta sekä toiminnan lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään kertameno 3 000 000 mk, lisäys on 4 985 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koulutus- ja muiden palkkioiden maksamiseen.

1987	esitys	51 400 000
1986	menoarvio	46 415 000
1986	lisämenoarvio	2 000 000
1985	tilinpäätös	42 772 988

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 000 000 mk, mistä 3 000 000 mk aiheutuu konttorikoneiden, atk-laitteiden, toimistokalusteiden ja puhelinlaitteiden hankkimisesta sekä 17 000 000 mk työnvälityksen atk-projektin laitteistohankinnoista.

1987	esitys	20 000 000
1986	menoarvio	11 890 000
1986	lisämenoarvio	400 000
1985	tilinpäätös	5 890 000

08. Työvoimaopisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 48 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Mo-

mentin lisäys on 54 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi työsopimus-suhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 84 100	401 500	+ 1	4
Tilapäisten palkkiot	— 53 000	7 600	— 1	—
Työsuhdepalkat	+ 15 700	224 500	—	2
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 2 100	29 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 5 100	48 700	—	—
Yhteensä	+ 54 000	712 000	—	6

Lisäperustelut:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen kanslistin toimi (A 4). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää samasta ajankohdasta lukien 58 700 mk ylimääräistety toimen palkkiona.

1987 esitys	712 000
1986 menoarvio	658 000
1985 tilinpäätös	599 980

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 22 700 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rärahaa saadaan käyttää myös luennoitsijoiden palkkioiden ja matkakustannusten maksamiseen.

1987 esitys	1 146 700
1986 menoarvio	1 124 000
1985 tilinpäätös	1 007 380

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 50 000 mk kaluston uusimista varten.

1987 esitys	50 000
1986 menoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	19 810

20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen

50. *Työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 22 000 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikkuvuuden avustamiseen siten kuin työnvälityslaisissa ja sen nojalla säädetään. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös Ruotsissa olevien työnhaki-

joiden tutustumismatkoihin Suomessa oleviin työtilaisuuksiin. Erityisesti pyritään toteuttamaan talousalueiden sisällä lähiliikkuvuutta sekä tilapäistä siirtymistä.

1987 esitys	22 000 000
1986 menoarvio	22 000 000
1985 tilinpäätös	18 197 381

50. Työllisyyden hoito

Työllisyystilanteen ennakkoidaan jonkin verran vaikeutuvan vuonna 1987. Työllisyyden hoidon ensisijaisena tavoitteena on edelleen työnhakijoiden sijoittaminen avoimille työmarkkinoille. Normaalaa työnvälitystä tehostetaan ja työllisyydenhoidon erityistoimenpiteitä käytetään pääasiassa yli kuusi viikkoa työttöminä olleiden henkilöiden työllistämiseen sekä lähinnä sellaisiin investointihankkeisiin, jotka eivät muutoin toteutuisi. Työllisyyden hoitoon liittyvät määrärahat kohdennetaan edelleen ensisijaisesti nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin ja vajaakuntoisiin. Huomiota kiinnitetään teollisuuden rakennemuutosongelmiin käyttäen hyväksi ensisijaisesti työnvälitystä ja koulutusta. Valtioneuvosto päättää työllisyyden hoitoon osoitettujen varojen alueellisesta jaosta.

Työttömyyden kestoja pyritään rajoittamaan siten, ettei se kenenkään kohdalla muodostu pitkäaikaiseksi. Hallitusohjelman mukaisesti ensisijaisena tavoitteena on katkaista työttömyys alle 25-vuotiaiden osalta korkeintaan vuoteen ja tätä vanhempien kohdalla kahteen vuoteen. Tähän tähdätään tehostamalla entisestään työnhakijoiden yksilökohtaista palvelua ja käyttämällä työllisyydenhoidon erityistoimenpiteitä työttömyyden katkaisuun. Yksityisen sektorin työllistämismahdollisuuksia lisäävä pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki erityistoimenpiteenä pysyväistetään.

Työvoimapolitiikan eräänä keskeisenä tavoitteena on vaikeiden työttömyysalueiden työllisyystilanteen parantaminen ja alueellisten työttömyyserojen supistaminen. Hallitus laatii työllisyysvarojen jaosta päättämisen yhteydessä erityisohjelman alueellisten työttömyyserojen supistamisesta. Siinä otetaan huomioon eri hallinnonalojen työllisyyttä edistävien määrärahojen alueellinen kohdentaminen sekä työllisyysmäärärahojen suuntaaminen vaikeimmille työttömyysalueille.

Valtionavun kokeiluluonteista myöntämistä yrittäjäksi ryhtyville työttömille jatketaan.

Työllisyydenhoidon erityistoimenpiteiden toimenpidekohtaiset asetukset on tarkoitus yhdistää yhteisen asetuksen muotoon.

Palkkaperusteisten työllisyysmäärärahojen alueellisessa jaossa otetaan huomioon eduskunnan asiaa koskeva lausuma. Kokoaikaisesti ja puoliaikaisesti työllistettävien määrät säilytetään yhtä suurina.

Työrajoitteisten työllistämisestä annettua asetusta on tarkoitus muuttaa siten, että käsite työrajoitteinen korvattaisiin sanalla vajaakuntoi-

nen. Muutoksen tavoitteena on kohdentaa erityistoimenpiteet nykyistä selkeämmin fyysisesti tai psyykkisesti vammaisiin työnhakijoihin ILO:n yleissopimuksen edellyttämällä tavalla.

02. Palkkaukset (arvionmääräraha)

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi, ehdotetaan 370 000 000 mk. Lisäys 7 831 000 mk aiheutuu kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään opiskelijoiden kesätyöpaikkoihin palkkaamisen johdosta 30 000 000 mk, mistä 22 000 000 mk siirtona momentille 29.37.01 ja 8 000 000 mk siirtona momentille 29.76.22, vähennys on 22 169 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työttömien henkilöiden työllistämistä aiheutuviin palkkausmenoihin valtion virastoissa ja laitoksissa. Erityisesti määrärahaa käytetään alle 25-vuotiaiden nuorten, vajaakuntoisten ja yli vuoden työttömänä olleiden työnhakijoiden palkkaamiseen. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto. Momentin määrärahasta saadaan maksaa enintään A 17 palkkausluokan mukainen palkka.

Momentin määrärahalla voidaan vuoden aikana työllistää keskimäärin 7 500 henkilöä, joista keskimäärin vähintään 3 500 on vajaakuntoista tai yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä. Työvoimahallintoon voidaan työllistää enintään 220 henkilöä. Kokoaikaisesti ja puoliaikaisesti työllistettyjen osuudet ovat yhtä suuret. Määrärahasta saadaan maksaa valtion virastoille ja laitoksille vajaakuntoisten henkilöiden työolosuhteiden järjestelystä aiheutuvia kuluja enintään 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion työtehtävät	344 500 000
Sosiaaliturvamaksu	25 500 000
Yhteensä	370 000 000

1987 esitys	370 000 000
1986 menoarvio	392 169 000
1985 tilinpäätös	332 970 174

30. Valtionapu kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 720 000 000 mk käytettäväksi työttömien henkilöiden työllistämistä aiheutuviin menoihin. Lisäys 70 000 000 mk aiheutuu työllistämiskuperusteiden noususta. Määrärahaa käytetään erityisesti alle 25-vuotiaiden nuorten, vajaakuntoisten ja yli vuoden työt-

tömänä olleiden työnhakijoiden palkkaamiseen kuntien, kuntainliittojen ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä sivistys- ja sosiaalialan vapaata kansalaistoimintaa harjoittavien yhteisöjen palvelukseen. Erityisesti niille kolme kuukautta työttöminä olleille alle 20-vuotiaille nuorille, joille ei ole voitu järjestää koulutus-, harjoittelu- tai muuta työpaikkaa, pyritään luomaan työpaikka kuntien keskusjärjestöjen kanssa tehdyn suosituksen mukaisesti kunnallisen työllistämistuen avulla. Normaalina työllistämistukena maksetaan työttömyysturvalain (602/84) mukaisista suurinta korotettua peruspäivärahaa vastaava määrä päivää ja henkilöä kohti. Vajaakuntoisten henkilöiden työllistämistä maksettava korvaus on kahden vuoden ajalta 70 %, kuitenkin ensimmäisen kantokäylyluokan kunnissa 80 % työvoimakustannuksista. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto. Kokoaikaisesti ja puoliaikaisesti työllistettyjen osuudet ovat yhtä suuret. Määrärahalla työllistetään keskimäärin 20 600 henkilöä. Työllistettävistä on keskimäärin vähintään 4 000 vajaakuntoista tai yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 3 000 000 mk työtupien järjestämisestä aiheutuviin menoihin sekä erityisistä syistä muihin kuntien järjestämien työllisyystyöpaikkojen aiheuttamiin kustannuksiin valtioneuvoston määräämin perustein.

1987 esitys	720 000 000
1986 menoarvio	650 000 000
1986 lisämenoarvio	20 000 000
1985 tilinpäätös	599 870 939

50. Työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki (arvionmääräraha)

Momentille ehdotetaan 392 000 000 mk. Lisäys on 4 620 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 2 100 000 mk atk-maksatuksia varten, lisäys on 2 520 000 mk. Työllisyyskoulutuksessa arvioidaan olevan vuonna 1987 keskimäärin 17 000 oppilasta. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) muuttamiseen ehdotetaan oppilaspaikkoja ja määrärahaa käytettäväksi työllisyyskoulutuksen lisäksi työttömien työnhakijoiden kouluttamiseen työllisyyskoulutusta vastaavin eduin muussakin ammatillisessa koulutuksessa. Tähän koulutukseen voidaan käyttää enintään 200 oppilaspaikkaa ja siihen voivat osallistua yli 25-vuotiaat joko vähintään kuusi kuukautta työttöminä olleet tai teolli-

suden rakennemuutosten vuoksi työttömiksi joutuvat henkilöt. Koulutusmahdollisuuksien parantuessa muussa ammatillisessa koulutuksessa voidaan alle 20-vuotiaiden työllisyyskoulutusta supistaa. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 600 000 mk Lapin aikuiskoulutuskokeiluun liittyvään opintososiaaliseen tukeen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutus- ja erityistuki, kurssiaikaiset matkakorvaukset sekä atk-maksatus	378 000 000
Oppilaaksi pyrkivän lääkärintarkastukset ja matkakorvaukset sekä oppilasvalintaan liittyvät menot, ilmoitus- ja tiedotuskustannukset sekä yhteispohjoismaisen kursitoiminnan kustannukset	14 000 000
Yhteensä	392 000 000

1987 esitys	392 000 000
1986 menoarvio	389 480 000
1985 tilinpäätös	326 428 697

61. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 352 000 000 mk. Lisäys on 72 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään 15 000 000 mk laatupuiden pystykarsintaan käytettävien menojen siirtona momentille 30.58.44, lisäys on 57 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työttömien henkilöiden työllistämistä aiheutuviin palkkausmenoihin. Tukea käytetään erityisesti nuorten, vajaakuntoisten ja yli vuoden työttömänä olleiden työnhakijoiden palkkaamiseen yritysten ja muiden yhteisöjen palvelukseen.

Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki pysyväistetään. Tuen soveltamisalueesta päättää valtioneuvosto. Vajaakuntoisten ja yli vuoden työttömänä olleiden henkilöiden työhönsijoittamisesta maksettava korvaus on ensimmäisenä vuonna 50 % ja toisena vuonna 20 % työvoimakustannuksista. Yli 2 vuotta työttömänä olleiden henkilöiden osalta korvaus on kuitenkin ensimmäisenä vuonna 80 % työvoimakustannuksista. Momentin määrärahalla työllistetään keskimäärin vähintään 3 400 vajaakuntoista tai yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä.

Metsänhoidollisiin töihin osoitetusta määrärahaa saadaan käyttää yhteensä enintään 5 000 000 mk yhteisöjen laatupuiden pystykarsintaan sekä muuhun pystykarsintaan niin kauan kuin tähän ei myönnetä valtionapua lain perusteella.

Edelleen määrärahaa saadaan käyttää yrittäjäksi ryhtyvän työttömän tukemiskokeilusta annetun asetuksen (702/84) mukaisiin menoihin sekä henkilöstön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelmassa vaikeimmille työttömyysalueille osoitettua määrärahaa voidaan käyttää enintään kuuden henkilön palkkaamiseen, joiden ei tarvitse olla työttömiä työnhakijoita. Muuta valtionapua voidaan käyttää mm. teollisuuden rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventämiseksi työttömien, työttömyysuhan alaisten ja muiden henkilöiden työllistämiseksi valtioneuvoston määräämin perustein.

Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vajaakuntoisten työllistämistuki	44 000 000
Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki	112 000 000
Nuorten perehdyttämistuki ja harjoitteluraha	53 000 000
Metsänhoidolliset työt	49 000 000
Yrittäjäksi ryhtyvän työttömän tukemiskokeilu	55 000 000
Ylimääräinen valtionapu vaikeimmilla työttömyysalueilla toteutettavia hankkeita varten	15 000 000
Muu valtionapu	24 000 000
Yhteensä	352 000 000

1987 esitys	352 000 000
1986 menoarvio	295 000 000
1986 lisämenoarvio	8 000 000
1985 tilinpäätös	248 862 651

62. Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 127 500 000 mk. Lisäys on 2 340 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää kuntien, kuntainliittojen ja muiden yhteisöjen työllisyysperusteisten investointien rahoittamiseen vaikeilla työttömyysalueilla.

1987 esitys	127 500 000
1986 menoarvio	125 160 000
1986 lisämenoarvio	25 000 000
1985 tilinpäätös	126 500 000

63. Vajaakuntoisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 729 000 mk seuraavasti:

1. *Vajaakuntoisten ammatinvalinnanohjaus erityislaitoksissa.* Alamomentille, jonka nimike on muutettu, ehdotetaan lisäystä 210 000 mk, mikä lähinnä aiheutuu kahden tietopalvelun hoi-

tajan ja kahden ammatinvalinnanohjausharjoittelijan palkkaamisesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu henkilöstömenoihin	2 475 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	66 000
Valtionapu hankintoihin	54 000
Valtionapu muihin menoihin	785 000
Yhteensä	3 380 000

2. *Muut erityismenot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 519 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vajaakuntoisten asiakkaiden ammatinvalinnanohjaukseen liittyviin tutkimuksiin ja kokeiluihin sekä erityisistä syistä vastaavien menetelmien käytöstä aiheutuviin kuluihin työttömien tai valintaongelmaisten asiakkaiden ammatinvalinnanohjauksessa.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lääketieteelliset ja muut tutkimukset	3 900 000
Asiakkaiden matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset	600 000
Työ- ja koulutuskokeilumenetelmien kehittäminen	120 000
Yhteensä	4 620 000

1987 esitys	8 000 000
1986 menoarvio	7 271 000
1985 tilinpäätös	6 631 868

64. Vajaakuntoisten työhön sijoittamisen erityismenot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 16 000 000 mk. Lisäys on 4 000 000 mk, mikä aiheutuu vajaakuntoisten henkilöiden työkokeilutoiminnan kasvusta. Momentin määräraha saadaan käyttää vajaakuntoisten henkilöiden työhön sijoituksesta ja siihen liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkunnan arviointitutkimukset ja työhön valmentautuminen	3 500 000
Työkokeilu työpaikalla	10 900 000
Työolosuhteiden ja laitteiden kehittäminen työpaikalla	500 000
Asiakkaiden matkakustannukset	1 100 000
Yhteensä	16 000 000

1987 esitys	16 000 000
1986 menoarvio	12 000 000
1985 tilinpäätös	11 325 000

77. *Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi työttömyyden torjumisen ja työttömyyden alueellisten erojen lieventämisen kannalta tarpeellisiin keskeneräisiin ja uusiin työkohteisiin. Määrärahasta voidaan osoittaa tie- ja vesirakennuslaitokselle teiden rakentamiseen vain keskeneräisten töiden loppuunsaat-

tamiseen ja uusiin pienehköihin hankkeisiin enintään 100 000 000 mk. Määrärahasta voidaan käyttää 700 000 mk rakennushankkeiden ajoitusmallin tutkimiseen ja kehittämiseen.

1987 esitys	400 000 000
1986 menoarvio	365 000 000
1986 lisämenoarvio	50 000 000
1985 tilinpäätös	464 270 480

89. Palkkaturva

49. *Eräät avustukset työntekijään rinnastettaville pienyrityksille*

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk avustuksina toimeksiantajan konkurssin johdosta taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille ja tuen tarpeessa oleville työntekijään rinnastettaville pienyrityksille valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

1987 esitys	2 000 000
-------------------	-----------

lain (927/79) mukaisia menoja varten. Lisäys on 20 200 000 mk. Määrärahasta arvioidaan jäävän 300 000 mk valtion lopulliseksi menoksi. Momentin määrärahasta saadaan maksaa enintään 500 000 mk palkkaturvamenettelyyn liittyviä konkurssikustannuksia ja oikeudenkäyntikuluja matkakuluineen. Momentille 12.34.70 on merkitty 100 000 000 mk vastaavia tuloja.

1987 esitys	100 300 000
1986 menoarvio	80 100 000
1985 tilinpäätös	87 986 614

50. *Palkkaturva* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 300 000 mk palkkaturvalain (649/73) ja merimiesten palkkaturva-

99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat*

Momentille ehdotetaan edelleen 170 000 mk.

1987 esitys	170 000
1986 menoarvio	170 000
1986 lisämenoarvio	50 000
1985 tilinpäätös	118 159

palvelusmiehille myönnettävien matkalippujen korvaamiseen liikenneoitsijöille.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	1 656 000
1985 tilinpäätös	1 493 587

23. (34.99.23 ja 50) *Siviilipalvelusmiesten työllistäminen* (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 344 000 mk siviilipalvelusuudistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimahallinnossa palvelevien siviilipalvelusmiesten ylläpitokustannuksiin, siviilipalvelusmiesten koulutus- ja kertausharjoitusjaksojen kustannuksiin, ohjeiden ja lomakkeiden painatuskustannuksiin sekä siviili-

25. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 187 000 mk, mistä 87 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 100 000 mk matkamennoista momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten. Kun momentilta vähennetään OECD-seminaareja koskeva 150 000 markan kertameno, lisäys on 37 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin ulkomaanmatkoihin, työvoima-avustajan toimiston matkoihin, pohjoismaiseen apurahapohjaiseen virkailijavaihtoon, käänös- ja tulkkausmenoihin, kokous- ja

edustusmenoihin sekä muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 150 000 mk Tukholman Suomitalon tietopalveluhankkeen kokeiluun.

1987 esitys	1 400 000
1986 menoarvio	1 363 000
1985 tilinpäätös	814 009

Pääluokan 34 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk	± %
01. Työvoimaministeriö (610)	52 853	62 602	73 381	+ 10 779	+ 17
06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallis- hallinto (620)	205 148	228 619	269 100	+ 40 481	+ 18
08. Työvoimaopisto (610)	1 627	2 032	1 909	— 123	— 6
20. Työvoiman liikkuvuuden edistä- minen (620)	18 197	22 000	22 000	—	—
50. Työllisyyden hoito (630)	2 116 860	2 236 080	2 385 500	+ 149 420	+ 7
89. Palkkaturva (410)	87 987	80 100	102 300	+ 22 200	+ 28
99. Työvoimaministeriön hallinnon- alan muut menot (610)	2 426	3 189	3 570	+ 381	+ 12
Yhteensä	2 485 098	2 634 622	2 857 760	+ 223 138	+ 8

Pääloukka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 643 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 1 972 400 mk ehdotettavien virkojen ja tointen

muutosten johdosta. Momentin lisäys on 4 249 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 19 tilapäistä ja 28 työsuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos± Esitys	
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 2 444 000	20 896 800	+ 8	175
Tilapäisten palkkiot	+ 289 200	1 971 400	+ 2	19
Työsuhtepalkat	+ 1 172 000	2 972 400	+ 9	28
Muut palkat ja palkkiot	+ 100	1 700	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 343 700	1 912 700	—	—
Yhteensä	+ 4 249 000	27 755 000	+ 19	222

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 35.25.01, kuusi momentilta 35.01.09 ja yhteensä kahdeksan momenteilta 35.11.22, 35.11.26 ja 35.30.21. Lisäksi vuonna 1987 on tarkoitus vähentää vesi- ja ympäristöhallituksen henkilöstöä vielä viidellä. Lisäyksessä on otettu huomioon vähennyksenä kolmen siirto momentille 35.25.01.

Lisäperustelut:

Tietohallintotehtävien sekä lisääntyneiden tietojenkäsittely- ja suunnittelutehtävien hoidon tehostamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 24). Vastaavasti voidaan momentilta 35.25.01 lakkauttaa samasta ajankohdasta lukien sopimus-palkkainen virka.

Toiminnan tehostamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
2 ylitarkastajaa	A 24
1 toimistosihiteeri	A 11
1 konekijojittaja	A 4

Vuonna 1987 toteutuvien toimitilajärjestelyjen johdosta ehdotetaan 1.8.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 7) ja ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (A 7). Tämän johdosta lakkautetaan asuntohallituksesta vuonna 1988 kaksi virkaa tai tointa.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1987 lukien ylimääräinen toimistoinsinööriin toimi (A 23), ylimääräinen vahtimestarin toimi (A 4) ja ylimääräinen puhelunvälittäjän toimi (A 4). Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 226 100 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Luvun 35.25 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 21) ja ylimääräinen tarkastajan toimi (A 18) ja tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 1.3.1987 lukien 73 300 mk apulaistarkastajan (A 14) palkkiona.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion pääloukkan 35 perusteluihin viitaten ehdotetaan pysyväis-

luonteisia suunnittelu- ja tutkimustehtäviä varten seitsemän suunnittelijan ja yhden apulaistutkijan palkkaamiseksi lisäystä työsuhdepalkkoihin 917 000 mk, mistä 160 000 mk on siirtoa momentilta 35.11.22, 600 000 mk momentilta 35.11.26 ja 100 000 mk momentilta 35.30.21.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 120 000 mk kirjastonhoitajan palkkaamista varten.

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi tehtävien muuttuneita vaatimuksia vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi peruspalkkainen vanhemman hallitussihteerin virka (A 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen esittelijän toimi (A 20).

Pysyvien neuvostojen ja neuvottelukuntien toimistotehtäviä päätoimisesti hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 521 600 mk aikaisemmin momentin 35.01.09 määrärahalta palkattujen yleissihteerin (A 22), neuvoston sihteerin (A 18), toimistosihteerin (A 10) ja kolmen toimistosihteerin (A 9) palkkaamista varten.

1987 esitys.....	27 755 000
1986 menoarvio.....	23 506 000
1985 tilinpäätös.....	21 578 494

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 191 000 mk, mistä 35 000 mk aiheutuu kertamenosta asunottomien vuoden 1987 menoja varten, 25 000 mk rakennusmenttilautakunnan menojen siirtona momentilta 32.99.09, 25 000 mk ympäristötutkimuksen neuvottelukunnan menoista, 30 000 mk kustannusten noususta ja 76 000 mk lähinnä eräiden neuvottelukuntien toiminnan tehostamisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 30 000 mk ja 619 000 mk momenttien 35.01.01 ja 35.40.01 perusteluihin viitaten neuvottelu- ja toimikuntien sihteerin- ja toimistotehtäviä päätoimisesti hoitavien seitsemän henkilön palkkauksina, vähennys on 458 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää pysyvien neuvottelu- ja toimikuntien toiminnasta aiheutuviin palkkio-, kokous-, matka- ja muihin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asunoneuvosto (kertamenoa 35 000).....	300 000
Kaavoitus- ja rakennusneuvosto	80 000
Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen neuvottelukunta	92 000
Rakennusteknillinen neuvottelukunta	30 000

Rakennusmenttilautakunta	25 000
Maa-ainesiain neuvottelukunta	30 000
Ympäristönsuojeluneuvosto	240 000
Jätehuollon neuvottelukunta	80 000
Ilmansuojelun neuvottelukunta	90 000
Meriympäristöneuvottelukunta	72 000
Ympäristönsuojelukysymysten pohjoismaisen virkamieskomitea	160 000
Meluntorjunnan neuvottelukunta	34 000
UK-puiston neuvottelukunta	32 000
Ympäristötutkimuksen neuvottelukunta ...	25 000
Saaristomerén kansallispuiston neuvottelukunta	45 000
Yhteensä	1 335 000

1987 esitys.....	1 335 000
1986 menoarvio.....	1 793 000
1985 tilinpäätös.....	2 203 987

26. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 375 000 mk, mistä 300 000 mk aiheutuu matkamenoista momentin 24.99.21 perusteluihin viitaten kansainvälisten asiantuntijakokousten menoja varten, 60 000 mk siirrosta momentilta 30.01.26 suomalais-norjalaisen rajajokikomission menoja varten, 650 000 mk jäsenmaksujen ja maksuosuuksien nousun johdosta, 200 000 mk kertamenosta OECD:n järjestämää Suomen ympäristöpolitiikan tutkituuta varten, 100 000 mk Suomen ja Neuvostoliiton välisen ympäristönsuojelusopimuksen toteuttamisesta, 80 000 mk kertamenosta pohjoismaista yhteistyötä varten sekä 985 000 mk kansainvälisen yhteistyön laajentamisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 200 000 mk, lisäys on 1 175 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja maksuosuuksiin, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumiseen sekä asiantuntijavaihdon ja tutkimusyhteistyön edellyttämiin menoihin, ulkomaan matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten menoihin, vieraskielisen aineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 200 000 mk OECD:n maatutkinnan ja kansainvälisten kokousten järjestelyn määräraikaisen henkilöstön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut ja maksuosuudet	2 185 000
YK ja monenkeskinen yhteistyö (kertamenoa 200 000)	2 000 000
Pohjoismaainen yhteistyö (kertamenoa 80 000)	140 000
Kahdenvälinen yhteistyö	1 100 000
Yhteensä	5 425 000

1987 esitys	5 425 000
1986 menoarvio	4 250 000
1986 lisämenoarvio	260 000
1985 tilinpäätös	3 905 700

1987 esitys	9 877 000
1986 menoarvio	8 526 000
1986 lisämenoarvio	900 000
1985 tilinpäätös	6 935 651

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 751 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu kertamenosta uusiin toimitiloihin muuton johdosta, 300 000 mk lisäntyvistä puhelinmenoista muuton johdosta ja 951 000 mk kustannusten noususta sekä 100 000 mk kertamenosta ympäristökasvatuksen edistämiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 400 000 mk, lisäys on 1 351 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eräiden pientehköjen palkkioluonteisten menojen maksamiseen.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 2 400 000 mk, mistä 450 000 mk atk-laitteiden hankintaa ja 1 950 000 mk vuonna 1987 käyttöön otettavien kiinteistöjen kalustamista sekä muun kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1987 esitys	2 400 000
1986 menoarvio	1 300 000
1985 tilinpäätös	399 794

(10.) Ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimus

Luku ja sen momentit on otettu huomioon lukujen 35.11 ja 35.25 laskelmissa.

11. Ympäristötutkimus

22. (35.10.22) Luonnonsuojelu- ja ulkoilututkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 160 000 mk. Kun momentilta vähennetään 160 000 mk siirtona momentille 35.01.01 kahden henkilön palkkauksena, jää momentin loppusumma ennalleen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelua, ulkoilua ja luonnon muuta virkistyskäyttöä koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yksi henkilö.

Käyttösuunnitelma:	mk
Luonnonsuojelualueita koskevat tutkimukset ja selvitykset	500 000
Uhanalaisia lajeja koskeva tutkimus	100 000
Ulkoilua ja luonnon muuta virkistyskäyttöä koskevat tutkimukset	50 000
Yhteensä	650 000

1987 esitys	650 000
1986 menoarvio	650 000
1985 tilinpäätös	450 000

26. (35.10.25) Ympäristötutkimukset ja -selvitykset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 895 000 mk, mikä aiheutuu ympäristönsuojeluteknologian tutkimusyhteistyön aloittamisesta, ympäristönsuojelututkimusten ja -selvitysten lisääntymisestä, kustannusten noususta sekä 220 000 markan siirrosta momentilta 35.25.24. Kun momentilta vähennetään 600 000 mk momentin 35.01.01 perusteluihin viitaten viiden henkilön palkkoina, lisäys on 3 295 000 mk. Momentin määrärahassa on otettu huomioon vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 15 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ympäristötutkimuksiin ja -selvityksiin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 130 000 mk keskimäärin kahden lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen ja lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin kolmen henkilön palkkaamiseen ympäristön tilan seurantatutkimuksia varten.

Käyttösuunnitelma:	mk	Ympäristönsuojeluteknologian tutkimus-	
Ympäristön tilan seuranta	1 500 000	yhteistyö	400 000
Ilmansuojelututkimus	1 700 000	Vesiympäristön tutkimus	250 000
Jätteiden huollon ja hyötykäytön tutkimus ..	2 600 000	Kansainvälinen tutkimusyhteistyö	400 000
Melun vaikutusten ja torjunnan tutkimus ..	400 000	Lääninhallintoa palvelevat selvitykset	400 000
Ympäristövaikutusten arvioinnin tutkimus ..	250 000	Muut tutkimukset	500 000
Haitallisten aineiden ja niiden vaikutusten tutkimus	700 000	Yhteensä	9 800 000
Torjunta-aineiden ympäristövaikutusten tutkimus	400 000	1987 esitys	9 800 000
Ympäristönsuojelun taloutta koskevat selvitykset	300 000	1986 menoarvio	6 505 000
		1985 tilinpäätös	4 850 000

12. Ilmansuojelu

Ilmansuojelussa keskitytään ilmansuojelulain (67/82) täytäntöönpanoon ja etenkin yksityiskohtaisten ohjeiden ja määräysten täydentämiseen sekä valvonnan tehostamiseen. Rikkipäästöjen vähentämiseksi laaditun ohjelman toteuttamista jatketaan. Typpipäästöjen vähentämisen suunnitelua sekä happamoitumistutkimusta jatketaan ja tehostetaan.

23. Ilmansuojelun suunnittelu ja valvonta

Momentille ehdotetaan 500 000 mk ympäristöministeriön ja lääninhallitusten käytettäväksi ilmansuojelulain valvonnan ja ilmansuojelun suunnittelun tehostamiseen. Lisäys on 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä valvontalaitteiden ja tarvikkeiden hankintoihin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	100 000

26. Happamoitumistutkimus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 200 000 mk happamoitumisen syitä ja vaikutuksia selvittävän yhteisprojektin ympäristöministeriön vuoden 1987 rahoitusosuuden mukaisiin menoihin. Lisäys on 500 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 400 000 mk happamoitumistutkimuksen tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, laite- ja tarvikehankintoihin, kansainvälisen yhteistoiminnan aiheuttamiin menoihin sekä muihin kustannuksiin. Ehdotetaan, että momentin määrärahalta saadaan palkata projektipäällikkö ja keskimäärin enintään 40 muuta henkilöä.

1987 esitys	5 200 000
1986 menoarvio	4 700 000
1985 tilinpäätös	4 550 000

37. Valtionosuus kunnille ilmansuojelun toimenpiteisiin

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionosuutena kunnille ilmansuojelulain (67/82) 29 §:n mukaisista kertaluonteisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä sekä ilman laadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Ilmansuojelulain muuttamisesta annetun lain (66/86) siirtymäsäännösten nojalla momentin määräraha sisällytetään asteittain kuntien ympäristöhallinnosta annetun lain (64/86) 8 §:n mukaiseen valtionosuuteen.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	810 775

42. Teollisuuden ja energihuollon ilmansuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta annetun lain (827/84) nojalla teollisuuden ja energihuollon ilmansuojeluinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää teollisuuden ja energihuollon ilmansuojeluinvestointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 70 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 pro-

sentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6½ prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta ja 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jäl-

keen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	6 000 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	2 095 135

13. Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen

Jätehuollon suunnittelua ja valvontaa tehostetaan ja ongelmajätehuollon toimivuutta kehitetään. Ekokem Oy Ab:n toimintaedellytyksiä parannetaan valtionavustuksella ja korottamalla yhtiön osakepääomaa. Öljyjätehuollon tehostamiseksi aletaan kerätä öljyjätetmaksua. Jätteiden hyödyntämistä edistetään valtioneuvoston periaatepäätöksen ja jätteiden hyödyntämisen kehittämisohjelman mukaisesti tukemalla kehitys- ja kokeilutoimintaa sekä maksamalla jätteiden hyödyntämiseen investointi- ja korkotukea. Jätteidenkäsittelypaikkojen perustamista ja kunnostamista edistetään myöntämällä korkotukea niitä koskeviin investointeihin. Saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoa tuetaan valtion avustuksin.

23. Jätehuollon suunnittelu ja valvonta

Momentille ehdotetaan 500 000 mk ympäristöministeriön, lääninhallitusten ja vesi- ja ympäristöhallinnon käytettäväksi jätehuoltolain valvonnan tehostamiseen ja jätehuollon suunnitteluun. Lisäys on 400 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä valvontalaitteiden ja tarvikkeiden hankintoihin.

1987 esitys	500 000
1986 menoarvio	100 000

46. Ongelmajätteiden kuljetustuki (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 700 000 mk. Vähennys on 1 550 000 mk, mikä aiheutuu siitä, että öljyjätehuoltoa tuetaan momentin 35.13.64 määrärahalta. Momentin määräraha saadaan käyttää avustuksiin Ekokem Oy Ab:lle muiden ongelmajätteiden kuin öljyjätteiden välivarastoinnista ja

käsittelylaitokseen kuljettamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja niiden alueelliseen tasaamiseen.

1987 esitys	1 700 000
1986 menoarvio	3 250 000
1985 tilinpäätös	3 100 000

47. Avustus Ekokem Oy Ab:n korkomenojen alentamiseen

Momentille ehdotetaan 9 000 000 mk. Avustuksen myöntämisen ehtona on, että yhtiön osakepääoman korottamisesta sovitaan osakkaiden kesken viimeistään vuonna 1987. Vähennys on 8 000 000 mk.

1987 esitys	9 000 000
1986 menoarvio	17 000 000
1985 tilinpäätös	19 000 000

61. Saaristo- ja tunturialueiden jätehuollon tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1986 tuloja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha. Momentin määräraha saadaan käyttää saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävän toiminnan tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Saaristoalueet	390 000
Tunturialueet	265 000
Yhteensä	655 000

1987 esitys	655 000
1986 menoarvio	640 000
1985 tilinpäätös	519 975

62. *Jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen edistäminen* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 7 600 000 mk jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen edistämiseen. Lisäys on 6 870 000 mk. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1986 menarviossa ehdollisena myönnetty 30 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ympäristöministeriön määräämin perustein jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen kehitys- ja kokeilutoiminnan tukemiseen, kunnallisten jätteiden hyödyntämisinvestointien tukemiseen sekä malli- ja tutkimuskaatopaikan toteuttamiseen. Samalla luovutetaan korkotukilainojen myöntämisestä jätteiden hyödyntämistä edistävään investointeihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen kehitys- ja kokeilutoiminta	1 600 000
Kunnallisten jätteiden hyödyntämisinvestointien tukeminen	5 000 000
Malli- ja tutkimuskaatopaikan toteuttaminen	1 000 000
Yhteensä	7 600 000

1987 esitys	7 600 000
1986 menoarvio	730 000
1985 tilinpäätös	550 000

63. *Jätteiden hyödyntämisen edistämisinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (944/82) nojalla jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien korkotukeen. Viitaten momentin 35.13.62 perusteluihin ei vuonna 1987 enää myönnetä korkotukilainoja jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	33 853

64. *Öljyjättemaksuilla rahoitettava öljyjätehuolto* (arviomääräraha)

Viitaten hallituksen esitykseen laiksi öljyjättemaksusta momentille ehdotetaan 16 000 000 mk. Öljyjättemaksuista kertyvät vastaavat tulot on merkitty momentille 11.19.08. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perustein öljyjätteiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuviin menoihin sekä avustuksina kunnille ongelmajätteiden alueellisten vastaanottoaipaikkojen perustamis- ja käyttökustannuksiin. Tarkoituksena on avustusperusteita vahvistettaessa osoittaa jäteöljyn myyntituloista enintään 100 milj. mk käytettäväksi valtakunnallisen ongelmajätelaitoksen perustamista varten otettujen lainojen takaisinmaksuun.

1987 esitys	16 000 000
-------------------	------------

65. *Jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (173/79) nojalla jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamiseen ja kunnostamiseen korkotukilainoja enintään 20 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6½ prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan

vastaava muutos lainan saajalta perittävässä koroissa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	3 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	555 568

88. *Ekokem Oy Ab:n osakepääoman korottaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 400 000 mk Ekokem Oy Ab:n uusien osakkeiden merkintää varten.

Valtio omistaa kolmanneksen Ekokem Oy Ab:n osakepääomasta. Yhtiön rahoitusrakenteen pysyy lähivuosina epäedullisena suurten pääomamenojen johdosta. Rahoitusrakennetta on tervehdytetty myöntämällä yhtiölle valtion avustusta korkomenojen alentamiseen. Ekokem Oy Ab on suunnitellut yhtiön rahoitusrakenteen tervehdyttämiseksi nykyisen 16 800 000 markan osakepääoman korottamista vuonna 1987 10 200 000 markalla eli 27 000 000 markkaan.

1987 esitys	3 400 000
-------------------	-----------

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö

Luonnonsuojelussa on keskeisellä sijalla valtioneuvoston hyväksymien periaatepäätösten mukaisten suojeluohjelmien toteuttaminen. Painopistettä siirretään vähitellen olemassa olevien ja perustettujen kansallispuistojen ja muiden suojelualueiden hoitoon ja niiden käytön tehostamiseen. Kuntien ulkoilureittihankkeiden tukemista jatketaan.

21. Luonnonsuojelun yleismenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 430 000 mk, mistä enintään 100 000 mk avustuksina kuntien yleiskaavoitusta varten ja 330 000 mk lähinnä tehtävien laajenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelualueiden ja luonnon virkistyskäyttöä palvelevien alueiden hoitoon, suunnitteluun ja yleiskaavoituksen tukemiseen sekä ympäristöministeriön ja lääninhallitusten ohjeiden mukaisesti yksityismaiden luonnonsuojelukohteiden ja -alueiden merkintäkustannuksiin sekä muihin luonnonsuojelualueiden ostotoimintaan ja yksityisten suojelualueiden muodostamiseen liittyviin menoihin.

1987 esitys	700 000
1986 menoarvio	270 000
1986 lisämenoarvio	300 000
1985 tilinpäätös	249 375

22. Uhanalaisten lajien suojelu ja hoito

Momentille ehdotetaan 600 000 mk uhanalaisten eliölajien seurannan, lajikohtaisen suojelun ja elinympäristön hoidon menoihin.

1987 esitys	600 000
-------------------	---------

30. *Korvaukset kunnille suojelualueista aiheutuvista metsäverotulojen menetyksistä* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulain (71/23, muut. 594/81) nojalla kunnille vuosittain maksettaviin korvauksiin, jotka aiheutuvat suojelualueiden metsäverotulojen menetyksistä.

1987 esitys	2 400 000
1986 menoarvio	2 100 000
1985 tilinpäätös	1 825 069

31. *Valtionavustus kunnille ulkoilureittien perustamiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittävien ulkoilureittien perustamiseksi.

1987 esitys	610 000
1986 menoarvio	600 000
1985 tilinpäätös	480 000

41. *Korvaukset suojelualueiden perustamisesta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulain (71/23, muut. 594/81) mukaan yksityismaille muodostettavien suojelualueiden perustamisesta maanomistajille aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamiseen.

1987 esitys	2 500 000
1986 menoarvio	2 200 000
1985 tilinpäätös	2 200 000

42. *Rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

1987 esitys.....	150 000
1986 menoarvio.....	100 000
1985 tilinpäätös.....	65 000

43. *Maa-aineslain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk harjunsuojeluun liittyviin lakimääräisiin korvauksiin, jotka tulevat maksettaviksi maa-aineslain (555/

81) siirtymäsäännösten nojalla. Vähennys on 1 000 000 mk.

1987 esitys.....	2 000 000
1986 menoarvio.....	3 000 000
1985 tilinpäätös.....	5 000 000

62. *Saariston ympäristönhoitoavustukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/81) 12 §:n mukaisiin ympäristönhoitoavustuksiin.

1987 esitys.....	550 000
1986 menoarvio.....	530 000
1985 tilinpäätös.....	400 000

20. Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito

22. *Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 014 000 mk seuraavasti:

1. *Urho Kekkosen kansallispuiston hoito ja kunnossapito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 370 000 mk, mistä 155 000 mk aiheutuu uusien rakennusten käyttökustannuksista, 199 000 mk puiston perustamislain mukaisen toiminnan vaatimista rahoituksesta ja 16 000 mk kustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on 1 150 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kansallispuiston hoitomenoihin, opastustoimintaan sekä rakennusten, teiden ja tieosuuksien korjauksiin ja kunnossapitoon. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kolme henkilöä puiston tilapäisluonteisiin suunnittelu-, hoito- ja valvontatehtäviin.

2. *Saaristomeren kansallispuiston hoito ja kunnossapito.* Alamomentille ehdotetaan 200 000 mk Saaristomeren kansallispuiston toiminnan käynnistämiseksi. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opastustoimintaan, opastusaineiston laatimiseen, palkka- ja matkamenoihin sekä rakennusten ja rakenteiden kunnossapitoon. Ehdotetaan, että alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kaksi henkilöä puiston tilapäisluonteisiin jätehuollon, valvon-

nan, kunnostuksen, hoidon ja inventoinnin tehtäviin.

3. *Metsähallituksen muiden suojelualueiden hoito ja kunnossapito.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 144 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu uusien rakennusten käyttökustannuksista, 950 000 mk kansallispuistojen hoito- ja käyttösuunnitelmien toteuttamisesta ja 44 000 mk kustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on 3 314 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonsuojelulainsäädäntöön perustuvien suojelualueiden hoitomenoihin, opastustoimintaan sekä rakennusten ja teiden ja tieosuuksien korjaukseen ja kunnossapitoon. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 20 henkilöä suojelualueiden tilapäisluonteisiin suunnittelu-, hoito- ja valvontatehtäviin.

4. *Metsäntutkimuslaitoksen suojelualueiden hoito ja kunnossapito.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä toiminnan tehostamisesta ja 300 000 markan kertamenosta Aulangon luonnonsuojelualueen Metsälammen kunnostustyön loppuunsaattamista varten. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 350 000 mk, lisäys on 300 000 mk. Alamomentin loppusumma on 800 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden hoito- ja opastustoimintaan, suojelualueilla olevien rakennusten käyttökustannuksiin sekä suojelualueiden toimipisteiden ja opastuskeskusten toimistokustannuksiin.

1987 esitys	5 464 000
1986 menoarvio	3 450 000
1986 lisämenoarvio	250 000
1985 tilinpäätös	2 821 499

70. Luonnonsuojelualueiden kalustohankinnat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk luonnonsuojelualueiden hoitoon ja käyttöön liittyviin ajoneuvo-, kalusto-, atk-laitte- ja konttorikonehankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Urho Kekkosen kansallispuisto	120 000
Saaristomeren kansallispuisto	230 000
Metsähallituksen muut luonnonsuojelualueet	350 000
Metsäntutkimuslaitoksen luonnonsuojelualueet	300 000
Yhteensä	1 000 000

1987 esitys	1 000 000
1986 menoarvio	450 000
1985 tilinpäätös	570 000

74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 990 000 mk seuraavasti:

1. *Urho Kekkosen kansallispuiston talonrakennustyöt.* Alamomentille ehdotetaan 60 000 mk kansallispuiston pienehköjen talonrakennustöiden suunnittelua varten.

2. *Saaristomeren kansallispuiston talonrakennustyöt.* Alamomentille ehdotetaan 500 000 mk kansallispuiston Utön opastuskeskuksen ja Berghamnin opastus- ja valvontatuvan peruskunnostusta varten.

3. *Metsähallituksen muiden luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt.* Alamomentille ehdotetaan 2 420 000 mk luonnonsuojelualueiden talonrakennustöiden suunnittelua ja toteuttamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Oulangan opastuskeskus	4 000 000	9 302	2 000 000	300 000
2. Seitsemisen opastuskeskus	4 375 000	7 353	885 000	1 500 000
3. Pyhä-Häkin keskusopastuspaikka	193 000	—	—	120 000
4. Pienet hankkeet	—	—	—	300 000
5. Seitsemisen opastuspaikat	945 000	—	—	200 000
Yhteensä				2 420 000

Oulangan opastuskeskuksen rakennussuunnitelmat joudutaan uusimaan urakkatarjousten ylitettyä hyväksytyyn kustannusarvion kohtuuttomasti.

Seitsemisen opastuskeskuksen kustannusarviota on tarkistettu perustamis- ja esisuunnitelman edellyttämällä tavalla.

4. *Metsäntutkimuslaitoksen luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt.* Alamomentille ehdotetaan 10 000 mk Oulangan puistometsän pienehköihin rakennushankkeisiin.

1987 esitys	2 990 000
1986 menoarvio	4 550 000
1985 tilinpäätös	3 500 000

75. Urho Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liittyvät kompensatioinvestoinnit (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk Urho Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liittyvien kompensatioinvestointien, lähinnä Savukosken savottakylähankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä kompensatioinvestoinneissa avustamiseen. Savottakylähankkeen kustannusar-

vio on 7 900 000 mk, hyötypinta-ala 1 205 m² eli 6 556 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 1 100 000 mk.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

(77.) *Luonnonsuojelualueiden kunnostus* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 35.25.77 laskelmissa.

88. *Maan hankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 000 mk maa- ja vesialueiden ostamiseksi ja lunastamiseksi luonnonsuojelutarkoituksia varten lähinnä valtioneuvoston vahvistamien periaateohjelmien toteuttamiseksi. Hankittaessa maata luonnonsuojelutarkoituksiin voidaan metsähallituksen hallinnassa olevia alueita tarvittaessa käyttää maa-alueiden vaihtamiseen.

1987 esitys	50 000 000
1986 menoarvio	45 000 000
1985 tilinpäätös	39 000 000

25. Vesi- ja ympäristöhallinto

Vesi- ja ympäristöhallinnosta 17 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain mukaan vesihallituksesta muodostetaan vesi- ja ympäristöhallitus ja vesipiirien vesitoimistoista vesi- ja ympäristöpiirit. Laki tulee voimaan 1.10.1986.

Tulo- ja menoarvion yleisperusteluihin viitaten ministeriön asemaa vahvistetaan siirtämällä keskusvirastosta ministeriön ratkaistavaksi eräitä suunnitteluun ja toiminnan ohjaukseen liittyviä tehtäviä. Vesi- ympäristöhallinnolle annetaan vesihallinnon aikaisempien tehtävien lisäksi uusina tehtävinä alusöljyvahinkojen torjuntaan, jätehuoltoon ja ympäristötutkimukseen liittyviä tehtäviä.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion luvun 30.40 perustelujen mukaan vesi- ja ympäristöhallinnosta lakkautetaan henkilöstön luonnollista vaihtuvuutta hyväksikäyttäen vuonna 1986 kahdeksan, vuonna 1987 kahdeksan ja vuonna 1988 kuusi virkaa, tointa tai tehtävää lääninhallitukseen vuonna 1986 ilmansuojelun ja jätehuollon valvontatehtäviin perustettuja 22 tointa vastaavasti. Näiden lisäksi vesi- ja ympäristöhallituksen henkilöstöä vähennetään 48 henkilöllä vuosina 1987—1991 tehtävien delegoinnin, toiminnan rationalisoinnin ja tutkimuksen hajauttamisen johdosta. Vuonna 1987 on tarkoitus vähentää vesi- ja ympäristöhallituksen henkilöstöä edellä mainittujen kahdeksan viran, toimen tai tehtävän lisäksi seitsemällä henkilöllä. Tätä vastaavasti ehdotetaan perustettavaksi virkoja ja toimia ympäristöministeriöön sekä maa- ja metsätalousministeriöön.

Alusöljyvahinkojen torjuntatehtävien siirtyessä ympäristöministeriöstä vesi- ja ympäristöhallinnolle siirretään ympäristöministeriöstä kolme tointa vesi- ja ympäristöhallitukseen.

Vesi- ja ympäristöpiirien ja lääninhallituksen tehtävien ja toimivallan jakoa esitetään selkiytettäväksi siten, että lääninhallituksen tehtäväksi annetaan valvoa ympäristönsuojelun etua myös vesiasioissa ja vesi- ja ympäristöpiirien tehtäväksi annetaan valvoa jätteiden käsittelypaikkoja myös jätehuoltolain nojalla.

Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi vesi- ja ympäristöhallituksen perustamisen yhteydessä maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan budjetoituna olleet ympäristöministeriön toimialaan siirrettyjä tehtäviä vastaavat määrärahat.

Vesi- ja ympäristöhallinnon tutkimustoiminnan yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan vuoden 1986 menoarvion momentin 35.10.23 määräraha siirrettäväksi tähän lukuun.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvion pääluokan 35 perustelujen mukaisesti ehdotetaan pysyväisluonteisia suunnittelu- ja tutkimustehtäviä hoitaneiden henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi eräiltä tehtäväpohjaisilta kulutusmenomomenteilta vesihallintoon palkattujen yhteensä 105 henkilön, joista osa on aikaisemmin palkattu maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta, palkkaus siirrettäväksi momentille 35.25.01.

Vesihallinnon rakentamisorganisaation kehittämistoimenpiteitä toteutetaan siten, että rakentavina piireinä toimivat vain Kymen, Kuopion, Vaasan, Oulun ja Lapin vesi- ja ympäristöpiirit muiden piirien toimiessa rakennuttavina piirei-

nä, jolloin rakennuspalvelukset tilataan osittain rakentavilta piireiltä. Kehittämistoimenpiteiden toteutuessa arvioidaan rakentamistehtävissä toimivan työmaiden pysyväisluonteisen työntekijäkunnan vähenevän lähivuosina yli 100 henkilöllä. Vähennys on tarkoitus toteuttaa sisäisin siirroin ja luonnollista vaihtuvuutta hyväksikäyttäen usean vuoden aikana kuitenkin niin, että osa pitkäaikaisista työntekijöistä sijoitetaan vesi- ja ympäristöhallinnon tehtävien edellyttämiin maasto-, kenttä- ja huoltotehtäviin ja heidän palkkauksensa siirretään näiltä osin maksettavaksi momentilta 35.25.01 nykyisten hankekohtaisten työmäärärahojen sijasta. Näitä tehtävä- ja palkkaussiiroja on tarkoitus toteuttaa vuosina 1987—90 yhteensä

40 seuraavasti: vuonna 1987 viisi, vuonna 1988 viisitoista ja vuosina 1989 ja 1990 kumpanakin vuonna kymmenen henkilöä.

01. (30.40.01 ja 35.25.01) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 953 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, 12 089 200 mk ehdotettavien tointen muutosten, 450 000 mk viransijaisten palkkioiden sekä 150 000 mk kausi- ja ruuhka-apulaisten palkkaustarpeen lisäyksen johdosta. Momentin lisäys on 23 517 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 10 tilapäistä sekä 303 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos ±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 7 992 000	98 499 300	+ 3	1 021
Tilapäisten palkkiot	— 34 100	631 800	— 1	10
Työsuhdepalkat	+ 13 221 100	30 007 000	+ 111	303
Kausi-, ruuhka- yms. apulaisten palkkaukset	+ 440 000	4 306 600	—	—
Muut palkat ja palkkiot	+ 16 600	385 500	—	—
Sosiaaliturvamaksu	+ 1 881 400	9 903 800	—	—
Yhteensä	+ 23 517 000	143 734 000	+ 113	1 334

Henkilöstön määrän lisäyksestä kolme aiheutuu siirrosta momentilta 35.01.01 ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(6) ja 105 siirrosta momenteilta 30.40.14, 15 ja 23 sekä 35.25.22, 23, 24 ja 26. Lisäyksessä on otettu huomioon yhden vähennys siirtona momentille 35.01.01.

Lisäperustelut:

Tämän luvun ja momentin 35.01.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi öljyvahinkojen torjuntatehtävien hoitamista varten ylimääräinen ylitarkastajan toimi (A 21), ylimääräinen tarkastajan toimi (A 18) ja ylimääräinen apulaistarkastajan toimi (A 16). Vastaavasti momentilta 35.01.01 lakkautetaan kolme tointa.

Alamomentin 28.80.02.(6) perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 59 000 mk laborantin palkkaamiseksi.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi piirihallintoon

ylimääräinen tutkimusapulaisen toimi (A 3). Vastaavasti tilapäisten palkkioista vähennetään samasta ajankohdasta lukien 53 900 mk ylimääräistetyt toimen palkkiona.

Tämän luvun ja momentin 35.01.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1987 lukien lakkautettavaksi sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 26).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan aikaisemmin tehtäväpohjaisilta kulutusmenomenteilta pysyväisluonteisesti palkattujen 105 henkilön palkkaamiseksi työsuhdepalkkoihin lisäystä 11 540 000 mk, mistä 7 750 000 mk on siirtoa momenteilta 35.25.22, 23, 24 ja 26 ja 3 075 000 mk siirtoa momenteilta 30.40.14, 15 ja 23.

Kainuun ja Mikkelin vesipiirin toiminta rakentavina piireinä loppuu vuonna 1987, minkä johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 370 000 mk aikaisemmin hankekohtaisista työmäärärahoista palkatun viiden pitkäaikaisen työntekijän palkkaamiseksi.

1987 esitys	143 734 000
1986 menoarvio	120 217 000
1985 tilinpäätös	111 310 993

(09.) (30.40.09 ja 35.25.09) *Tieteellinen neuvottelukunta*

Tieteellisen neuvottelukunnan lakkauttamisen johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 32 000 mk.

1986 menoarvio	32 000
1985 tilinpäätös	30 925

21. *Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesien-suojelutoiminta* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahasiksi.

Momentille ehdotetaan 1 450 000 mk tulomomentille 12.35.23 kertyväksi arvioituja vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:n mukaan suoritettavia sekä aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä vesiensuojelumaksuja vastaavasti. Vähennys on 150 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkamenoihin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja tarvikkeiden hankintaan. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään kahdeksan henkilöä projektiluonteisiin tehtäviin.

1987 esitys	1 450 000
1986 menoarvio	1 600 000

22. (30.40.22 ja 35.25.22) *Katselmustoimitukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 210 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 100 000 mk lopputarkastuksista ja 100 000 mk konsulttipalvelusten ostotarpeen lisäyksestä. Kun luvun perusteluihin viitaten momentilta vähennetään 11 henkilön palkkauksina 1 230 000 mk siirtona momentille 35.25.01 ja 60 000 mk siirtona momentille 35.25.29, vähennys on 1 080 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesilain mukaisten katselmustoimitusten ja lopputarkastusten suorittamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palveluiden ostoihin, tarvikkeiden hankintaan sekä vesi- ja ympäristöhallituksen omien hakemusten johdosta pidettävistä katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin. Vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesityksen antamiseen mennessä selvitetään, miten

entistä suuremmassa määrin katselmuskustannukset voidaan periä valtiolle.

1987 esitys	570 000
1986 menoarvio	1 650 000
1985 tilinpäätös	1 467 249

23. (30.40.23, osa, 35.10.23 ja 25.23) *Vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 265 000 mk seuraavasti:

1. *Vesien tutkimus.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 505 000 mk, mistä 300 000 mk aiheutuu laboratoriotoinnin toimintaedellytysten parantamisesta, 150 000 mk kertamenojen hydrologisen havaintoverkoston perustamiseksi ja 55 000 mk hintojen noususta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 70 000 mk sekä luvun perusteluihin viitaten 48 henkilön palkkausmenoina 4 415 000 mk siirtona momentille 35.25.01 ja 220 000 mk siirtona momentille 35.25.29, vähennys on 4 200 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 610 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesivarojen tutkimustoiminnasta, järvien syvyyskartoituksista sekä hydrologisen havaintoverkoston kunnossapidosta, perustamuksista ja automatisoinnista aiheutuviin palkkaus- ja matkamenoihin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tarvikkeiden hankintaan. Alamomentin määrärahaa käytetään myös hydrologisen havaintoverkoston uudistamisesta ja automatisoinnista aiheutuviin tarvike-, laite- ja kalustohankintoihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata tutkimustoiminnan kenttätyöntekijöiden lisäksi keskimäärin enintään kolme henkilöä projektiluonteisiin tehtäviin.

2. *Vesien suunnittelu ja valvonta.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 695 000 mk, mistä 550 000 mk aiheutuu pohjavesien suojelun ja valvonnan tehostamisesta, 100 000 mk vesien käytön, hoidon ja suojelun kokonaissuunnittelun kehittämiseksi ja vesien virkistyskäytön suunnittelusta sekä 45 000 mk hintojen noususta. Kun alamomentilta vähennetään luvun perusteluihin viitaten 14 henkilön palkkausmenoina 1 675 000 mk siirtona momentille 35.25.01 ja 85 000 mk siirtona momentille 35.25.29, vähennys on 1 065 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 1 640 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesiensuojelun suunnittelusta ja valvonnasta, vesien

virkestyskäytön suunnittelusta sekä vesien käytön, hoidon ja suojelun kokonaissuunnittelusta aiheutuviin palkkaus- ja matkamenoihin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tarvikkeiden hankintaan. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata kenttätöiden työntekijöiden lisäksi keskimäärin enintään viisi henkilöä projektituonteisiin tehtäviin.

1987 esitys.....	3 250 000
1986 menoarvio.....	8 515 000
1985 tilinpäätös.....	8 899 936

24. Meriympäristön suojelu

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään luvun perusteluihin viitaten yhden henkilön palkkauksena 135 000 mk siirtona momentille 35.25.01 ja 220 000 mk siirtona momentille 35.11.26, vähennys on 335 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää meriympäristön suojelun suunnittelusta ja valvonnasta sekä kansainvälisiin sopimuksiin perustuvasta vesiensuojelutoiminnasta aiheutuviin matkakustannuksiin sekä tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoihin.

1987 esitys.....	565 000
1986 menoarvio.....	900 000
1985 tilinpäätös.....	846 913

25. (30.40.25 ja 35.25.25) Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesi- ja ympäristöhallinnolta tilattujen tutkimusten, selvitysten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty alamomentille 12.35.25.1.

1987 esitys.....	300 000
1986 menoarvio.....	300 000
1985 tilinpäätös.....	176 196

26. (30.40.26 ja 35.25.26) Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 484 000 mk, mistä 122 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 30.01.26, 12 000 mk kustannusten noususta, 90 000 mk kertamenosta metsäteollisuuden jätevesisymposiumin järjestämiseksi ja 260 000 mk kertamenosta Euroopan teknologiayhteistyöhön osallistumiseksi. Kun momentilta vähennetään luvun perusteluihin viitaten neljän henkilön palkkauksena 295 000 mk siirtona momentille

35.25.01 ja 5 000 mk momentille 35.25.29 sekä kertameno 100 000 mk, lisäys on 84 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesi- ja ympäristöhallinnon kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin matka- ja osallistumiskustannuksiin, tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoihin, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin sekä muihin kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

1987 esitys.....	644 000
1986 menoarvio.....	560 000
1985 tilinpäätös.....	524 644

29. (30.40.29 ja 35.25.29) Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 671 000 mk, mistä 375 000 mk aiheutuu maksuliikkeen ja kirjanpidon tietojenkäsittelymenoista, 520 000 mk kertamenosta rakentamistoiminnan kehittämistä ja tietojenkäsittelylaitteiston vaihdon edellyttämää koulutusta varten, momentilta 35.25.01 palkattavaksi ehdotettavien 105 henkilön matkamenoista 500 000 mk, mistä 370 000 mk on siirtoa momenteilta 35.25.22, 23 ja 26 ja 130 000 mk siirtoa momentilta 30.40.23 sekä 1 276 000 mk lähinnä automaattisen tietojenkäsittelyn laajentumisesta ja vuokramenojen kasvusta sekä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 300 000 mk, lisäys on 2 371 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös vesi- ja ympäristöhallinnon henkilö-, paketti- ja maastoautojen, moottorikelkkojen ja moottoriveineiden käyttö- ja kunnossapitomenoihin, peruskorjausluonteisiin työkonien korjaus- ja muutostöihin sekä kopiokoneiden ja koekäyttöön hankittavien tekstinkäsittelylaitteiden vuokramenoihin. Kertamenoon tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää kehittämistoiminnan edellyttämiin palkka- ja matkakustannuksiin.

1987 esitys.....	44 871 000
1986 menoarvio.....	42 500 000
1985 tilinpäätös.....	39 374 604

30. Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/79, 1022/83 ja 965/85) nojalla yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotukeen.

Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää yhdyskuntien vesiensuojelutoi-

menpiteitä edistävien investointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 40 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen kahdeksan lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6¼ prosentin koron erotusta. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkotukea ei enää makseta.

Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	3 000 000
1986 menoarvio	1 500 000
1985 tilinpäätös	435 304

31. *Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 000 000 mk. Vähennys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/80) nojalla avustuksina yhdyskuntien vesiensuojelua edistäviin investointeihin.

1987 esitys	8 000 000
1986 menoarvio	8 500 000
1985 tilinpäätös	6 000 000

32. *Valtionosuus kunnille ympäristönsuojelun käyttökustannuksiin*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 600 000 mk valtionosuuteen oikeuttavien virkojen sekä muiden käyttömenojen lisääntymisen johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/86) nojalla kunnille ympäristönsuojelun henkilöstömenoihin ja muihin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Ehdotetaan, että momentilta vuonna 1987 palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön enimmäismäärä on 160 henkilöä. Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 200 000—3 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1987 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 1 000 000 mk.

Ympäristönsuojelun valtakunnallinen suunnitelma ja kuntien toteuttamissuunnitelmat vahvistetaan määrärahan puitteissa.

1987 esitys	17 800 000
1986 menoarvio	2 200 000

40. *Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 1022/83 ja 965/85) sekä Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68, muut. 708/70, 811/73, 1105/74) mukaiseen teollisuuden vesiensuojelulainojen korkotukeen.

Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1987 myöntää teollisuuden vesiensuojeluinvestointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 30 000 000 mk. Lainat myönnetään pääsääntöisesti teollisuuden liiketaloudellisesti kannattamattomien vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista varten.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 6¼ prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 3 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 5½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa. Lainan saajalta peritään kuitenkin vuonna 1982 myönnettyjä lainoja lukuunottamatta aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Sellaisista korkotukilainoista, jotka on myönnetty vuoden 1978 tulo- ja menoarvioon sisältyvän myöntämisvaltuuden puitteissa 1.9.1978—31.3.1979 välisenä aikana aloitettuihin ja viimeistään 31.12.1980 mennessä loppuun saartettuihin investointeihin, lainan saajalta perittävä korko on 5—8 lainavuosien aikana 4 prosenttia. Korko, joka peritään korkokannan yleisistä muu-

toksista riippumatta, on kuitenkin vähintään 2 prosenttia.

1987 esitys	9 600 000
1986 menoarvio	8 100 000
1985 tilinpäätös	4 496 995

51. Avustukset maatilatalouden vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk avustuksiin maatilatalouden vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perusteiden avustuksina ensisijaisesti sellaisilla vesi- ja ympäristöhallituksen määräämillä alueilla, joilla vedenhankinnan takia on noudatettava erityisen tiukkoja vesiensuojeluvaatimuksia. Avustuksen suuruus on enintään 20 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

1987 esitys	1 500 000
-------------------	-----------

70. (30.40.70 ja 35.25.70) Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 100 000 mk. Momentin määrärahasta käytetään 2 500 000 mk vuoden 1986 tulo- ja menoarvion momentin 30.40.70 perusteluihin sisältyneen tilausvaltuuden perusteella tilatun 2 800 000 markan hintaisen keskustietokoneen vuoden 1987 rahoitusosuuteen sekä 1 000 000 mk vesi- ja ympäristöhallinnon tietokonelaitteiston vaihtamisen edellyttämään vesi- ja ympäristöpiirien laitekannan uusi-

miseen ja keskuslaitteiston kapasiteetin tasaamiseen. Määrärahan tarve aiheutuu erityisesti atklaitteistojen perushankinnoista sekä laboratorioiden vanhentuneen laitekannan kiireellisestä uudistamistarpeesta.

Käyttösuunnitelma:		mk
Atk-laitteet		4 000 000
Tutkimus- ja laboratoriovälineet		3 000 000
Konttorikoneet ja muut kalustohankinnat		100 000
	Yhteensä	7 100 000

1987 esitys	7 100 000
1986 menoarvio	2 500 000
1985 tilinpäätös	2 200 000

72. (30.40.72 ja 35.25.72) Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 100 000 mk maansiirtokoneiden, moottoriajoneuvojen ja pienkonekaluston uusimista ja täydentämistä varten. Ehdotetulla määrärahalta voidaan aloittaa rakentamisorganisaation kehittämisen edellyttämää konekannan uusimista luvun perusteluissa mainituissa vesi- ja ympäristöpiireissä.

1987 esitys	3 100 000
1986 menoarvio	2 150 000
1985 tilinpäätös	2 099 566

74. (30.40.74) Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 800 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Aloitusvuosi	Pinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Vesi- ja ympäristöhallinnon Helsingin vesilaboratorio ja varastotilat, Helsinki ..	1986	4 081	33 450 000	8 196	6 500 000	20 500 000
2. Vaasan vesi- ja ympäristöpiiriin korjaamo, Vaasa						
— uudisrakennus	1987	1 586	8 500 000	5 359	400 000	1 500 000
— peruskorjaus		438	1 100 000	2 510		
3. Lapin vesi- ja ympäristöpiiriin korjaamon perusparannus, Rovaniemi	1987		800 000			800 000
					Yhteensä	22 800 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Vesi- ja ympäristöhallinnon Helsingin vesilaboratorio.

Hankkeen kustannusarviota ja hyötöpinta-alaa on tarkistettu.

Valtion painatuskeskuksen väestösuojan, jonka

hyötypinta-ala on 210 m², osuus 1 660 000 mk sisältyy kustannusarvioon.

2. Vaasan vesi- ja ympäristöpiirin korjaamo.

Hankkeen kustannusarviota ja hyötypinta-alaa on tarkistettu.

1987 esitys.....	22 800 000
1986 menoarvio.....	3 900 000
1985 tilinpäätös.....	1 150 000

77. (30.40.77, osa, 35.20.77 ja 35.25.77) *Vesien- ja ympäristönsuojelutyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan vesiensuojelua ja vesien virkistyskäyttöä sekä ympäristönsuojelua palveleviin tarkoituksiin 16 190 000 mk, mistä 8 990 000 mk keskeneräisiin töihin, 5 100 000 mk nimettyihin uusiin töihin, 1 000 000 mk vesi- ja ympäristöpiireille yhteisesti pienehköihin vesiensuojelullisiin kunnostustöihin, 800 000 mk hankekohtaiseen suunnitteluun ja 300 000 mk ulkopuolisille toimeksiantajille suoritettaviin vesistöihin.

Rakennuskohteisiin tarkoitettuja määrärahoja saadaan käyttää hankkeiden välittömiin työkohteisiin rakennuskustannuksiin sekä myös rakentamistöissä tarvittavan kone- ja kuljetuskaluston käyttö- ja kunnossapitomenoihin, siirrettävien työmaarakennusten hankintaan ja kunnossapitoon, työmaatehtävissä toimivien työaikalain alaisten rakennusmestareiden matkakustannuksiin sekä rakennustyömaiden aiheuttamiin muihin yleiskustannuksiin.

Hankekohtaiseen suunnitteluun tarkoitettua määrärahaa saadaan käyttää hankesuunnittelusta aiheutuviin palkka-, matka- ja tarvikemenoihin sekä konsulttipalvelusten ostoihin.

Ulkopuolisille toimeksiantajille suoritettavien rakennustöiden toteuttamiseen ehdotetulla määrärahalta ehdotetaan suoritettavaksi myös vesilain 21 luvun 4 §:n perusteella vesien valvontaviranomaisten teetettäväksi tulevat työt. Tästä toiminnasta kertyvät tulot tuloutetaan alamomentille 12.35.25.1.

Käyttösuunnitelma:

Työkohte	Aloitus- vuosi	Työn kokonais- kustannus- arvio mk	Valtion osuus edellisestä mk	Myönnetty mk	Arvioitu rahoitustarve v. 1987 mk
01. Helsingin vesi- ja ympäristöpiiri					
2. Vesihuoltotyö Nummi-Pusulan syöttövesijohto ja siirtoviemäri, Nummi-Pusula ..	1986	6 150 000	1 300 000	300 000	1 000 000
3. Martinkylän tynnyripesulan alueen kunnostus, Sipoo	1987	300 000	300 000	—	300 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>1 300 000</u>
02. Turun vesi- ja ympäristöpiiri					
1. Vesihuoltotyö, Liedon asemanseudun siirtoviemäri, Lieto	1985	5 800 000	2 400 000	2 200 000	200 000
2. Vesihuoltotyö Perniön asemanseudun siirtoviemäri, Perniö	1986	1 300 000	600 000	300 000	300 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>500 000</u>
03. Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri					
1. Happotervan sijoituspaikan kunnostus, Lempäälä	1987	300 000	150 000	—	150 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>150 000</u>
04. Kymen vesi- ja ympäristöpiiri					
2. Siikalahden järjestely, Parikkala	1986	2 400 000	2 400 000	1 000 000	700 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>700 000</u>

05. *Mikkelin vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Vesihuoltotyö, Savonlinnan itäisten kaupunginosien siirtoviemäri, Savonlinna ...	1987	5 500 000	2 750 000	—	500 000
2. Tuomiojärven kunnostus, Jäppilä	1986	530 000	530 000	130 000	400 000
				Yhteensä	900 000

06. *Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Vesihuoltotyö, Petonen—Pitkälahden syöttövesijohto ja kokoojaviemäri, Kuopio	1985	13 700 000	5 200 000	3 650 000	1 550 000
2. Vesihuoltotyö, Nilsinä—Tahkovooren siirtoviemäri ja syöttövesijohto, Nilsinä	1987	11 300 000	2 500 000	—	500 000
3. Litmasenlammen kunnostus, Kuopio	1987	2 500 000	500 000	—	500 000
				Yhteensä	2 550 000

07. *Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Vesihuoltotyö, Kontiolahti—Uuron siirtoviemäri ja syöttövesijohto, Kontiolahti .	1987	2 200 000	900 000	—	300 000
				Yhteensä	300 000

08. *Vaasan vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Vesihuoltotyö, Isokyrö—Vähäkyrön siirtoviemäri, Isokyrö ja Vähäkyrö	1985	10 500 000	2 500 000	1 500 000	600 000
3. Vesihuoltotyö, Karijoen siirtoviemäri ja Kristiinankaupungin syöttövesijohto, Kristiinankaupunki ja Karijoki	1987	11 800 000	5 000 000	—	1 200 000
				Yhteensä	1 800 000

09. *Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiiri*

2. Vesihuoltotyö, Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n Jämsänkosken tehtaiden siirtoviemäri, Jämsä ja Jämsänkoski	1987	18 000 000	3 600 000	—	1 000 000
				Yhteensä	1 000 000

11. *Oulun vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Vesihuoltotyö, Päivärinteen siirtoviemäri, Muhos	1986	5 300 000	2 250 000	300 000	1 950 000
2. Vihannin Kirkkojärven kunnostus, Vihanti	1983	5 050 000	3 450 000	2 000 000	1 450 000
3. Siikajokisuun ruoppaus, Siikajoki	1986	1 150 000	940 000	350 000	590 000
5. Vesihuoltotyö, Liminganlahden alueen siirtoviemärit, Liminka ym.	1987	12 000 000	7 500 000	—	500 000
6. Santaholman saha-alueen kunnostus, Haukipudas	1987	300 000	150 000	—	150 000
				Yhteensä	4 640 000

13. *Lapin vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Liakanjoen sualueen ruoppaus, Tornio..	1983	6 450 000	6 450 000	6 200 000	250 000
				Yhteensä	250 000

14. *Vesi- ja ympäristöpiireille yhteisesti ympäristöministeriön käytettäväksi*

1. Pienehköt vesiensuojelliset kunnostustyöt	1 000 000
2. Hankekohtainen suunnittelu	800 000
Yhteensä	1 800 000

15. *Ulkopuolisille tilaustyönä suoritettavat työt*

300 000
Yhteensä 16 190 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

01. *Helsingin vesi- ja ympäristöpiiri*

3. Jätehuoltotyö, Martinkylän tynnyripesulan alueen kunnostus, Sipoo

Martinkylän alueella sijaitsee noin 20 000 m²:n alue, jossa on aikaisemmin toiminut jäteöljyn regenerointiyritys ja myöhemmin öljytynnyreiden pesua ja kunnostusta tehnyt yritys. Yritykset ovat lopettaneet toimintansa, mutta alue on edelleen öljyntyneen pintamaan peitossa ja jätekasat ja saostusallas ovat vielä jäljellä. Vesien nykyisen likaantumisen ehkäisemiseksi on tarkoitettu käsitellä öljyntyneet maa-alueet paikanpäällä, kunnostaa ympäröivää ojitusta ja kerätä valumavedet kunnostettavaan altaaseen. Työn suorittaminen valtion työnä on perusteltua, koska vastuu- ja omistuskysymykset ovat epäselviä. Käsiteltävää maata arvioidaan olevan noin 5 000 m³ ja työn kustannusarvio on noin 300 000 mk.

03. *Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Jätehuoltotyö, happotervan sijoituspaikan kunnostus, Lempäälä

Lempäälän kunnassa Leukamaan tärkeällä pohjavesialueella sijaitsee öljyisen jätteen kaatopaikka, jonne on viety noin 30 vuotta sitten regenerointijätettä. Alueen laajuus on noin 100 m² ja happotervaa on alueella noin 200 m. Kaatopaikan poistaminen on tärkeää, sillä paikalle rakennetaan lähitulevaisuudessa kunnallinen vedentamotamo. Happotervan paikalle toimittanut yritys on lopettanut toimintansa, joten kunnostustyöstä ei nykyisellään vastaa kukaan, mistä syystä työ tulisi suorittaa valtion työnä. Kaivuutyön, kuljetuksen ja jätteenkäsittelyn kustannusarvio on 300 000 mk.

04. *Kymen vesi- ja ympäristöpiiri*

2. Siikalahden järjestely, Parikkala

Hanke on aikaisemmin rahoitettu momentilta 35.20.77.

05. *Mikkelin vesi- ja ympäristöpiiri*

1. Vesihuoltotyö, Savonlinnan itäisten kaupunginosien siirtoviemäri, Savonlinna

Nykyisin pääosa Savonlinnan kaupungin Kyrönsalmen itäpuolisten alueiden jätevesistä johdetaan kaupungin läpi Pihlajaniemen jätevedenpuhdistamolle. Jätevedet joudutaan pumppaamaan useita kertoja ja häiriöiden sattuessa jätevesiä on joutunut pumppaamoiden ylivuotojen takia vesistöön. Monista pumppauksista aiheutuu myös suuria energia- ja käyttökustannuksia. Siirtoviemärisuunnitelman mukaan itäisten alueiden jätevedet kootaan Altarkiveen rakennettavalle pumppaamolle ja johdetaan suoraan vesistön alitse jätevedenpuhdistamolle. Siirtoviemärisuunnitelman kustannusarvio on 5 500 000 mk, josta valtion osuus on 2 750 000 mk.

06. *Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri*

2. Vesihuoltotyö, Nilsinä—Tahkovooren siirtoviemäri ja syöttövesijohto, Nilsinä

Nilsin kirkonkylän pohjoispuolella Tahkovooren alueella oleva jätevedenpuhdistamo ei enää riitä nykyistenkään jätevesien käsittelyyn ja estää toiminnan laajenemisen. Tahkovooren ja Nilsin kirkonkylän välissä sijaitsevan Nipanan Oy:n matkailualueen jätevedenpuhdistamo on myös liian pieni. Nilsin kirkonkylän jätevedet käsitellään kirkonkylän keskellä sijaitsevassa puhdistamossa, jonka kuormitus ylittää ajoittain mitoitusarvot. Nilsin kirkonkylän ja Tahkovooren alueelle laaditun vesihuollon yleissuunnitelman mukaan jätevesien käsittely on tarkoitettu keskittämään noin neljä kilometriä kirkonkylästä Tahkovooren suuntaan rakennettavalle uudelle keskuspuhdistamolle. Kirkonkylän ja Tahkovooren välisen siirtoviemärin kanssa samaan kaivantoon asennettavassa syöttövesijohdossa saadaan johdetuksi kir-

konkylästä hyvälaatuista käyttövetä johdon alueella oleville yrityksille ja haja-asutukselle. Vesi- huoltosuunnitelman kustannusarvio on 11 300 000 mk, josta valtion osuus on 2 500 000 mk.

3. Litmasenlammen kunnostus, Kuopio

Litmasenlampi sijaitsee keskellä Petosen tulevaa asuntoaluetta noin 10 km:n päässä Kuopion keskustasta. Lammen pinta-ala on noin 5 ha ja tilavuus 31 000 m³ ja keskisyvyys 0,6 m. Lampi on osittain umpeenkasvanut ja sen yleistila on heikko.

Petosen alueelle on vuodesta 1986 alkaen tarkoituksena rakentaa 16 000 asukkaan yhdyskunta vuoteen 2000 mennessä. Alueen suunnittelussa on kiinnitetty poikkeuksellisen suurta huomiota palvelukykyisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön luomiseen. Litmasenlammen kunnostus liittyy kiinteästi näihin tavoitteisiin. Hankkeen tarkoituksena on kunnostaa Litmasenlampi kaupunkimaiseen tehokkaasti käytettyyn ympäristöön soveltuvaksi virkistysalueeksi.

07. Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiiri

1. Vesihuoltotyö, Kontiolahti—Uuron siirtoviemäri ja syöttövesijohto, Kontiolahti

Kontiolahden kunnan Uuron teollisuusalueen jätevedet on suunniteltu johdettavaksi Kontiolahden kirkonkylän jätevedenpuhdistamolle käsiteltäviksi. Noin kolmen kilometrin pituisen siirtoviemärin kanssa samaan kaivantoon sijoitetaan syöttövesijohto veden johtamiseksi kirkonkylästä Uuron alueelle. Ratkaisu on Kontiolahden kunnan vesihuollon yleissuunnitelman mukainen. Suunnitelman kustannusarvio on 2 200 000 mk, josta valtion osuus on 900 000 mk.

08. Vaasan vesi- ja ympäristöpiiri

3. Vesihuoltotyö, Karijoen siirtoviemäri ja Kristiinankaupungin syöttövesijohto, Kristiinankaupunki ja Karijoki

Karijoen keskustaajaman asutuksen jätevedet johdetaan nykyisin Karijokeen laskevaan puroon saostuskaivojen kautta. Dagsmarkin taajamassa ei ole yhteistä viemärintiä, vaan jätevedet johdetaan pääasiassa kiinteistökohtaisten saostuskaivojen kautta Lapväärtinjokeen. Siirtoviemärisuunnitelman tarkoituksena on Karijoen ja Dagsmarkin taajamien asumisjätevesien sekä Dagsmarkissa toimivan perunanjalostustehtaan jätevesien johtaminen Kristiinankaupungin jätevedenpuhdistamolle. Kristiinankaupungin vesilaitos käyttää nykyisin pintavettä, jolla ei määrällisesti eikä laadullisesti pystytä turvaamaan kaupungin ve-

dentarvetta. Korsbäckin alueelta voidaan johtaa hyvälaatuista pohjavettä kaupungin verkostoon. Dagsmarkin ja Lapväärtin välillä syöttövesijohto sijoitetaan Karijoen siirtoviemärin kanssa samaan kaivantoon. Siirtoviemäri- ja syöttövesijohtosuunnitelman kokonaiskustannusarvio on 11 800 000 mk, josta valtion osuus on 5 000 000 mk.

09. Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiiri

2. Vesihuoltotyö, Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n Jämsänkosken tehtaiden siirtoviemäri, Jämsä ja Jämsänkoski

Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n Jämsänkosken paperitehdas johtaa jätevetensä Jämsänjokeen ja saman yhtiön Kaipolan paperitehdas Olkkolanlahteen Keski-Päijänteeseen. Jämsänkoski on pahoin likaantunut em. jätevesistä. Joen vaikutusalueella arvioidaan asuvan noin 10 000 henkilöä, joten Jämsänjoen tilaa parantavilla vesiensuojelutoimenpiteillä on varsin huomattava alueellinen merkitys.

Molempien tehtaiden jätevesien johtamista on käsitelty katselmustoimituksissa ja asia on ratkaistavana Itä-Suomen vesioikeudessa. Toimitusmiehet ovat lausunnossaan esittäneet, että Jämsänkosken tehtaan jätevedet johdettaisiin siirtoviemäriä Kaipolan alueelle ja puhdistettaisiin siellä yhdessä Kaipolan tehtaan jätevesien kanssa. Tällöin myös Olkkolanlahden ja Keski-Päijänteen jätevesikuormitus vähenisi nykyisestä.

Jämsänkoski—Kaipolan siirtoviemärin rakentamisella päästään tehtaiden jätevesien keskitettyyn käsittelyyn ja saadaan jätevesille tarkoituksenmukaisempi purkupaikka vesiensuojelun kannalta. Valtion osallistumisella hankkeeseen voidaan nopeuttaa Jämsänjoen suojelun kannalta erittäin merkittävän suunnitelman toteutumista. Valtion rahoitusosuuden ehtona on, että Jämsänkosken tehtaiden jätevedet johdetaan Kaipolaan 1.1.1990 mennessä ja puhdistetaan siellä vesioikeuden aikanaan antaman lupapäätöksen mukaisesti. Siirtoviemärin kustannusarvio on 18 000 000 mk.

11. Oulun vesi- ja ympäristöpiiri

2. Vihannin Kirkkojärven kunnostaminen, Vihanti

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 150 000 mk ja valtion osuutta 100 000 mk kustannustason noususta johtuen. Hanke on aiemmin rahoitettu momentilta 30.40.77.

3. Siikajokisuun ruoppaus, Siikajoki

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 50 000 mk kustannustason

nousun johdosta. Hanke on aiemmin rahoitettu momentilta 30.40.77.

5. Vesihuoltotyö, Liminganlahden alueen siirtoviemärit, Liminka ym.

Liminganlahtea kuormittavat Lumijoen, Limingan, Kempeleen ja Oulunsalon taajamien jätevedet. Lisäksi Tyrnävän ja Temmeksen keskustaajamien jätevedet johdetaan samannimisten jokien kautta Liminganlahteen. Alueelle laaditun jätevesien käsittelyn yleissuunnitelman mukaan taajamien jätevedet Lumijokea lukuunottamatta on tarkoitus johtaa Kempeleen keskuspuhdistamolle. Jätevesien keskitetty käsittely on vesien-suojelun kannalta suositeltavin ratkaisu. Vesien-suojelusuunnitelman kustannusarvio on 12 000 000 mk. Valtion osuus on 7 500 000 mk, josta 1 400 000 mk on tarvikiemenoja lähinnä Tyrnävän ja Temmeksen kuntien osalta.

6. Santaholman saha-alueen kunnostus, Haukipudas

Haukiputaan kunnassa Kiiminkijoen suulla sijaitsee käytöstä poistettu saha-alue. Maaperään on aikanaan valunut puunsuojaukseen käytettyjä

kemikaaleja. Alue sijaitsee asutuksen läheisyydessä ja puunsuojauksen kemikaaleja on joutumassa pohjavesiin. Alue voidaan kunnostaa sijoittamalla likaantunut maa-aines hyvin eristettyyn paikkaan ja pahiten saastunut maa voidaan kompostoida samalle alueelle. Koska saha on lopettanut toimintansa kauan sitten, tulisi työ suorittaa valtion työnä. Vaihdeettavia massoja arvioidaan olevan noin 4 000 m³, mistä 200 m³ pahoin saastunutta. Kunnostustyön kustannusarvio on 300 000 mk.

13. Lapin vesi- ja ympäristöpiiri

1. Liakanjoen suualueen ruoppaus, Tornio

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 50 000 mk kustannustason nousun johdosta. Hanke on aiemmin rahoitettu momentilta 30.40.77.

1987 esitys.....	16 190 000
1986 menoarvio.....	11 560 000
1986 lisämenoarvio	900 000
1985 tilinpäätös.....	10 550 000

26. Öljyvahinkojen torjunta

27. Öljysojatoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä laivahylkyjen öljyvahinkovaaran selvittämiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää öljyvahinkojen torjunnan organisoinnista, koti- ja ulkomaisesta koulutustoiminnasta, torjuntatarvikkeiden varastoinnista ja pienistä öljyvahingoista aiheutuviin menoihin. Määrärahasta saadaan myös käyttää enintään 125 000 mk varastonhoitajien palkkoihin.

1987 esitys.....	1 500 000
1986 menoarvio.....	1 400 000
1985 tilinpäätös.....	2 540 443

29. Öljyntorjuntakaluston korjaus ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk öljyntorjunta-alusten ja muun öljyntorjuntakaluston korjausta ja kunnossapitoa varten. Lisäys 700 000 mk aiheutuu lähinnä öljyntorjuntakaluston lisäntymisestä.

1987 esitys.....	1 500 000
1986 menoarvio.....	800 000

70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan öljyntorjuntakaluston ja teknillisten laitteiden hankintaan 10 500 000 mk. Määrärahasta 7 000 000 mk on tarkoitettu vuoden 1984 kolmannessa lisämenoarviossa myönnetyn valtuuden perusteella tilatun Hyljeluokan aluksen viimeisen maksuerän suorittamista varten.

Pohjanlahden öljyvahinkojen torjuntavalmiuden parantamiseksi ehdotetaan, että saataisiin tehdä sopimuksia ja tilauksia 10 500 000 markan arvosta 28 metrin pituisen öljyntorjunta- ja väylänhoitoaluksen hankkimiseksi. Momentille ehdotetaan tilausvaltuudesta vuonna 1987 aiheutuvia maksuja varten 2 500 000 mk. Hankinnan aiheuttamista kustannuksista korvataan vähintään 70 prosenttia öljysojarahastosta.

Muihin laite- ja välinehankintoihin momentille ehdotetaan 1 000 000 mk.

Öljysojarahastosta annetun lain (379/74) 5 §:n nojalla alushankinnoista sekä muista kalustohankinnoista valtiolle haettavat korvaukset tuloutetaan momentille 12.35.60.

1987 esitys.....	10 500 000
1986 menoarvio.....	23 000 000
1985 tilinpäätös.....	8 000 000

74. *Varastorakennusten suunnittelu ja rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 900 000 mk öljyvahinkojen torjuntakaluston varastointiin tarvittavien

rakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen sekä varastoinnin järjestämiseen Nauvon Pärnäisissä.

1987 esitys.....	900 000
1986 menoarvio.....	800 000
1985 tilinpäätös.....	2 300 000

30. Kaavoitus- ja rakennustoimi

Kaavoitus- ja rakennustoimen tehtävissä ympäristön parantamisen ja rakennusten korjaamisen merkitys kasvaa voimakkaasti. Tämä vaatii erityisesti tutkimus- ja kehittämistoiminnan tehostamista rakennettujen ympäristöjen suunnittelun ja korjausrakentamisen menetelmien kehittämiseksi.

Myös ympäristönsuojelun sekä rakentamisen terveellisyyden ja taloudellisuuden vaatimuksiin on kiinnitettävä aikaisempaa enemmän huomiota. Rakennusviennin edistämiseen on pantava alan tutkimustoiminnassa enemmän painoa.

Ympäristöministeriö ryhtyy selvittämään mahdollisuuksia rakennustarkastuksen valtionosuusjärjestelmän muuttamisesta suoriteperusteiseksi.

21. *Alueiden käytön suunnittelun tutkimus- ja kehittämistoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu erityisesti rakennetun ympäristön suojelun ja kunnossapidon sekä kaavoitukseen liittyvän ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimustarpeen kasvusta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 100 000 mk siirtona momentille 35.01.01 yhden suunnittelijan palkkana, lisäys on 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää alueiden käytön suunnitteluun liittyviin tutkimuksiin ja selvityksiin, tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoimintaan sekä kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 90 000 mk keskimäärin enintään kolmen lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen ja 220 000 mk kansainvälisen asunnottomien vuoden avustamisessa tarvittavan henkilön palkaus-, matka- ja muihin menoihin.

	mk
Käyttösuunnitelma:	
Valtakunnallisen alueiden käytön suunnittelu ja seutukaavoituksen kehittäminen .	250 000
Yleiskaavoitus	400 000
Maankäytön ja yhdyskuntarakentamisen yksityiskohtainen suunnittelu	300 000
Rakennetun ympäristön suojelun ja korjaamisen kehittäminen	900 000
Kaavoitukseen liittyvät ympäristön- ja luonnonsuojeluselvitykset	350 000
Kaavoitukseen liittyvä liikennesuunnittelu .	100 000
Kaavataloudellinen selvitystoiminta	300 000
Tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoiminta....	60 000
Kansainvälinen tutkimusyhteistyö	340 000
Yhteensä	3 000 000

1987 esitys.....	3 000 000
1986 menoarvio.....	2 700 000
1985 tilinpäätös.....	2 380 000

22. *Rakentamismääräysten ja -ohjeiden kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 820 000 mk rakennustutkimuksen lisäämisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen rakentamismääräyskokoelman kehittämiseen ja ajantasalla pitoon, rakentamismääräysten kehittämisen kansainväliseen yhteistyöhön, muuhun rakennustutkimukseen sekä rakentamisen valvonnan ja ohjauksen julkaisutoiminnan tukemiseen. Määrärahasta saadaan käyttää 100 000 mk keskimäärin enintään kolmen lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk	
Rakentamismääräysten ja -ohjeiden valmistelun tutkimus-, kehittämis-, tiedotus-, seuranta- ja julkaisu toiminta	820 000	
Pohjoismainen ja muu kansainvälinen yhteistyö rakentamismääräysten kehittämiseksi	300 000	
Rakentamismääräysten ja -ohjeiden taloudellisten vaikutusten selvittäminen	300 000	
Rakennusalan tyyppihyväksynnän ja laadunvalvonnan kehittäminen ja tiedotus	300 000	
Korjausrakentamisen tutkimus, tiedotus ja julkaiseminen	600 000	
Rakentamismääräysten koordinointi	100 000	
Sisäilmastotutkimus	600 000	
Yhteensä	3 020 000	
1987 esitys	3 020 000	
1986 menoarvio	2 200 000	
1985 tilinpäätös	2 060 000	

23. Kiinteistötietojärjestelmän kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk, mikä aiheutuu tietoliikenne- ja tiedostojen säilytysmenoina sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistötietojärjestelmän suunnitelmaosan atk- ja suunnittelupalvelujen ostoihin, atk-laitteiden ja -tarvikkeiden hankinta-, vuokra- ja huoltomaksuihin, tietoliikenne- ja säilytysmenoihin, koulutukseen sekä matkakuluihin. Määrärahasta saadaan käyttää 330 000 mk projektipäällikön ja kahden muun henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk	
Palkkaukset	330 000	
Atk- ja suunnittelupalvelut ym. konsulttipalvelut	900 000	
Kone- ja laitemenot	240 000	
Tietoliikenne, säilytys- ym. atk-kustannukset	80 000	
Yleinen kehittäminen, koulutus ja tiedottaminen	40 000	
Matkat	20 000	
Yhteensä	1 610 000	

1987 esitys	1 610 000
1986 menoarvio	1 540 000
1985 tilinpäätös	1 439 998

24. Rakennusvalvonnan tietojärjestelmän kehittäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk rakennusvalvonnan tietojärjestelmän kehittämisen jatkamiseen. Järjestelmä kehitetään ja toteutetaan vuosina 1986—88 yhteistyössä kunnallishallinnon atk-neuvottelukunnan ja eräiden kuntien kanssa.

1987 esitys	200 000
1986 menoarvio	200 000

30. Valtionosuus rakennustarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 400 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Valtionosuuden piiriin ei vuonna 1987 ehdoteta hyväksyttäväksi uusia rakennustarkastajan virkoja. Momentin määrärahaa käytetään rakennuslain (370/58) 137 §:n nojalla suoritettavan valtionosuuden ja sen ennakon maksamiseen.

1987 esitys	21 200 000
1986 menoarvio	20 800 000
1985 tilinpäätös	20 341 331

31. Valtionosuus rakennuskaavoitukseen

Momentille merkitään rakennuslain (998/83) 115 §:n nojalla rakennuskaava-alueen mittaus- ja kartoituskustannuksiin myönnettävää valtionosuutta varten 12 100 000 mk, mistä 6 100 000 mk aiheutuu lääninhallitusten vuonna 1987 suoritettavasta valtionosuudesta ja 6 000 000 mk aikaisempiin vuosiin kohdistuvista korvauksista. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu aikaisempien vuosien osuuden kasvusta.

1987 esitys	12 100 000
1986 menoarvio	9 100 000
1985 tilinpäätös	8 750 263

32. Avustus kunnallisten korjausneuvojen ja aluearkkitehtien palkkauksiin

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ympäristöministeriön määräämien perusteiden mukaisesti avustuksena kunnille enintään 225 korjausneuvojan tai aluearkkitehdin palkkaamiseen.

1987 esitys	13 500 000
1986 menoarvio	12 850 000
1985 tilinpäätös	11 724 153

33. Valtionosuus seutukaavoituksen kustannuksiin

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk lähinnä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden 1987 kustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen.

1987 esitys.....	21 400 000
1986 menoarvio.....	21 200 000
1985 tilinpäätös.....	20 399 991

34. *Valtionavustukset kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden aluiden rakennusten säilyttämiseen (siirtomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 400 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionavustus teollisuusrakennusten korjauskokeiluun.* Alamomentille ehdotetaan 2 000 000 mk avustuksena Pohjan kunnalle Fiskarsin ja Billnäsin ruukinalueiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden teollisuusrakennusten ja muiden kuin asuinrakennusten säilyttämisen edellyttämiin toimenpiteisiin. Vähennys on 600 000 mk. Valtionavustusta myönnetään enintään 60 prosenttia rakennusten korjauskustannuksista. Alamomentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 300 000 mk rakennusten kunnon, käytön ja muun tarpeellisen tutkimuksen vaatimiin selvityksiin ja suunnitelmiin.

2. *Valtionavustus Vanhan Porvoon säilyttämiseen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk avustuksena Porvoon kaupungille kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Vanhan Porvoon rakennusten ja ympäristön säilyttämisen edellyttämiin toimenpiteisiin. Momentin määrärahasa on otettu huomioon vähennyksenä kertameno 100 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää säilytettävien pää- ja talousrakennusten sekä niiden välittömän ympäristön korjauksiin ja avustuksina kiinteistönomistajille ja alueella toimiville rakennettua ympäristöä vaaliville yhteisöille.

3. *Valtionavustus Pelkosenniemen Suvannon kylän säilyttämiseen.* Alamomentille ehdotetaan 400 000 mk avustuksena Pelkosenniemen kunnalle Suvannon kylän kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten säilyttämisen edellyttämiin sekä muihin Suvannon kyläyhteisön arvoa turvaaviin toimenpiteisiin. Lisäys on 200 000 mk.

1987 esitys.....	2 900 000
1986 menoarvio.....	3 300 000
1985 tilinpäätös.....	2 500 000

36. *Maa-aineslain mukaiset valtionavustukset kunnille*

Momentille ehdotetaan 600 000 mk maa-aineslain (555/81) 23 §:n 2 momentin nojalla valtionavustuksina kunnille maa-alueiden lunastamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja 26 §:n mukaisiin korvauksiin. Vähennys on 150 000 mk.

1987 esitys.....	600 000
1986 menoarvio.....	750 000
1985 tilinpäätös.....	—

38. *Valtionavustus kunnille rakennussuojelukustannuksiin*

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk. Lisäys on 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennuslain 135 §:n 3 momentin (65/85) nojalla kunnille avustuksina kunnan rakennussuojelusta maksamiin korvauksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kunnan omistaman suojelukohteen kustannuksiin myönnettäviin avustuksiin suojelun turvaamiseksi niissä tapauksissa, jolloin suojelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muodostuvat kunnan taloudelliseen asemaan nähden kohtuuttomiksi sekä avustuksena kunnalle rakennussuojelun kannalta tärkeiden kohteiden hankkimiseksi kunnan omistukseen silloin, kun suojelua ei voida muuten turvata.

1987 esitys.....	2 500 000
1986 menoarvio.....	2 000 000
1985 tilinpäätös.....	—

61. *Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä rakennusviennin edistämistä ja tietokoneavusteisen suunnittelun kehittämistä tarkoittavista tutkimuksista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kaavoitus- ja rakennustutkimuksen koordinoimiseen ja kunnallistekniikan tutkimuksen tukemiseen sekä siihen liittyvään julkaisu- ja tiedotustoimintaan. Määrärahasa 500 000 mk ehdotetaan kaavoitus- ja rakennustutkimuksen koordinoimiseksi keskeisten tutkimusten tukemiseen sekä tiedonvälityksen kehittämiseen ja 600 000 mk ympäristöministeriön käytettäväksi kunnallistekniikan tutkimukseen ja kehittämiseen.

1987 esitys.....	1 100 000
1986 menoarvio.....	750 000
1985 tilinpäätös.....	1 197 818

62. *Valtionavustus koerakentamiseen ja kokeilutoimintaan (siirtomääräraha)*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä kertamenona 2 600 000 mk avustuksena taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen Keravan Aurinkokylän energiahuoltoa varten otetuista lainoista aiheutuviin menoihin. Vastaavasti kertyy momentille 15.01.01

ennenaikaisina takaisinmaksuina noin 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan lisäksi käyttää rakennustutkimukseen liittyvien koerakentamisprojektien tukemiseen sekä koerakentamisen ohjelmoinnin, seurannan, toteuttamisen, valvon-

nan, tiedottamisen ja riskien kustannusten kattamiseen.

1987 esitys	4 600 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	2 000 000

40. Asuntohallitus

Asuntohallintoa kehitetään lähivuosina hajauttamalla edelleen tehtäviä ja toimivaltaa asuntohallituksesta alue- ja paikallishallintoon ja vahvistamalla ympäristöministeriön asemaa hallinnonalan ohjauksessa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 565 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja 75 200

mk ehdotettavien virkojen ja tointen muutosten johdosta. Momentin lisäys on 1 678 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän tilapäistä ja 19 työsopimussuhteista pysyväisluonteista päätoimista henkilöä sekä yksi tilapäinen pysyväisluonteinen osa-aikainen henkilö.

Käyttösuunnitelma:

	Muutos ± mk	Esitys mk	Virat ja toimet Muutos±	Esitys
Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	+ 1 729 300	18 704 400	+ 6	175
Tilapäisten palkkiot	— 328 700	764 400	— 5	7
Työsuhdepalkat	+ 116 000	1 662 300	—	19
Sosiaaliturvamaksu	+ 161 400	1 563 900	—	—
Yhteensä	+ 1 678 000	22 695 000	+ 1	201

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta momentilta 35.01.09.

Lisäperustelut:

Henkilöstörakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaaviksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi ylimääräinen pääjohtajan sihteerin toimi (A 14). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien vähentää tilapäisten palkkioista 61 500 mk osastosihteerin (A 12) palkkiona.

Viitaten momentin 35.01.09 perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 63 400 mk 1.7.1987 lukien tutkijan (A 22) palkkaamiseksi lähinnä hallinnon kehittämistehtäviin.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1987 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 esittelijä	A 20
1 esittelijä	A 19
1 toimistosihteerin	A 8
1 atk-kirjoittaja	A 4
1 toimistovirkailija	A 2

Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää samasta ajankohdasta lukien 345 400 mk viiden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Ympäristöministeriön virkajärjestelyihin liittyen lakkautetaan asuntohallituksesta vuonna 1988 kolme virkaa tai tointa.

1987 esitys	22 695 000
1986 menoarvio	21 017 000
1985 tilinpäätös	18 444 147

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 50 000 mk lähinnä lainoitus- ja asumistukitoi-

mintaa palvelevien tietosysteemien arvioitua hitaamman valmistamisen ja uudistamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palveluiden ostoihin, atk-tarvikkeiden hankintaan, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä tietojenkäsittelyn kehittämishankkeiden edellyttämään koulutukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk	1987 esitys	7 439 000
Asumistuen maksatusjärjestelmän käyttö ja ylläpito	490 000	1986 menoarvio	7 230 000
Lainoituksen tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	970 000	1986 lisämenoarvio	—60 000
Muiden tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	500 000	1985 tilinpäätös	6 259 375
Tietojärjestelmien kehittäminen	840 000		
Yhteensä	2 800 000		

1987 esitys	2 800 000
1986 menoarvio	2 850 000
1986 lisämenoarvio	—55 000
1985 tilinpäätös	2 374 621

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 279 000 mk, mistä 70 000 mk aiheutuu kertamenosta Suomessa järjestettävän pohjoismaisten asuntohallintoviranomaisten yhteistyökokouksen kustannuksia varten, 48 000 mk konsulttipalvelujen ostosta ja 161 000 mk lähinnä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 70 000 mk, lisäys on 209 000 mk.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 625 000 mk, mistä 400 000 mk atk-laitteiden ja 225 000 mk kopiokoneiden sekä muun kaluston ja konttorikoneiden hankkimista varten.

1987 esitys	625 000
1986 menoarvio	480 000
1985 tilinpäätös	119 953

45. Asuntotoimi

Asuntojen uustuotannon tarve vähenee 1980-luvun lopulla väestörakenteen muutosten, perusparannusten lisääntymisen ja asuntojen poistuman vähentymisen myötä. Tavoitteena on saada uustuotanto laskemaan hallitusti.

Taulukko 1. *Uusien asuntojen aloitukset*

Vuosi	Kokonais- tuotanto	Arava- tuotanto	Muu tuotanto ¹⁾
1982	50 700	22 900	27 800
1983	52 000	19 200	32 800
1984	53 100	19 600	33 500
1985 ²⁾	44 700	16 200	28 500
1986 ³⁾	45 000	19 000	26 000
1987 ³⁾	44 000	19 000	25 000

¹⁾ Vapaaehtoiset ja maatilahallituksen lainoittamat asunnot.

²⁾ Ennakkotieto.

³⁾ Arvio.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti vuonna 1987 aloitetaan 20 000 valtion lainoittaman asunnon rakennustyöt. Kun maatilahallituksen lainoittamia asuntoja aloitettaneen noin 1 000, saadaan vuonna 1987 aloittaa noin 19 000 valtion asuntolainoituksen piiriin tulevan uuden asunnon rakentaminen. Näistä on vuokra-asuntoja arviolta noin 10 000. Vapaaehtoisuuden tuotannon määräksi arvioidaan noin 24 000 asuntoa, jolloin vuonna 1987 aloitettaneen kaikkiaan noin 44 000 uuden asunnon rakentaminen.

Vuodelle 1987 suunnitelluista perusparannuslainoista aiennettiin vuoden 1986 lisämenoarviossa toteutettavaksi jo vuonna 1986 noin 1 000 asunnon osuus. Vuonna 1987 arvioidaan valtion lainoituksen turvin perusparannettavan kaikkiaan noin 10 500 asuntoa, joista asuntohallituksen lainoin noin 9 000 asuntoa ja maatilahallituksen tuella noin 1 500 asuntoa. Asuntojen korjaustöiden avustukset myönnetään vuonna 1987 lähinnä sosiaalisin perustein.

Taulukko 2. Perusparannuslainoitettavat asunnot sekä korjausavustukset

Vuosi	Perusparannettavat asunnot	Korjausavustukset asunnot	milj. mk
1982	5 520	127 000	149
1983	7 400	79 000	84
1984	8 060	62 000	70
1985 ¹⁾	7 200	55 000	63
1986 ²⁾	9 000	45 000	44
1987 ²⁾	10 000 ³⁾	30 000	30

¹⁾ Ennakkotieto.

²⁾ Arvio.

³⁾ Näistä 1 000 asunnon perusparantaminen on vuoden 1986 lisämenoarviossa aiennettu toteutettavaksi jo vuoden 1986 puolella.

Uusien asuntojen rakentamisen ja vanhojen korjaamisen tarve sekä asuntomarkkinatilanne vaihtelevat suuresti kunnittain. Jotta asuntopoliittiset tavoitteet saavutetaan mahdollisimman hyvin myös paikallisesti, tarkastellaan uustuotantoon ja perusparantamiseen tarkoitettuja lainoja yhtenä kokonaisuutena osoitettaessa kunnille myöntämisvaltuutta lääneittäisistä kiintiöistä. Kunnittaisia kiintiöitä tarkistettaessa otetaan painokkaasti huomioon asuntomarkkinatilanne, johon vaikuttavat vanhojen ja uusien sekä valtion lainoitettavien ja vapaarahoitteisten asuntojen tarjonta ja hintataso. Alueellisia hintaeroja pyritään supistamaan.

Vuosi 1987 on Yhdistyneiden Kansakuntien julistama asunnottomien vuosi. Suomessakin on edelleen asunnottomia henkilöitä, sillä asuntopoliittikkamme ei ole riittävässä määrin vastannut kaikkien väestöryhmien tarpeisiin. Asunnottomien vuoden tavoitteena on luoda sellainen yhteiskunnallinen ilmapiiiri, että asunnottomuus voidaan poistaa maastamme vuosien 1987—91 aikana. Tämä edellyttää asunto-, sosiaali- ja terveysviranomaisten aktiivista yhteistyötä sekä valtakunnallisella että kunnallisella tasolla. Päävastuu asuntojen hankinnasta myös asunnottomien käyttöön kuuluu asuntoviranomaisille.

Asunnottomien asunto-olojen parantamiseen on jo useana vuonna osoitettu lainoja ja myönnetty avustuksia. Tässä tulo- ja menoarviossa toimenpiteitä tehostetaan edelleen. Uustuotannon myöntämisvaltuudesta osoitetaan 70 milj. mk asunnottomien tarpeisiin ja myönnetään lähinnä Y-säätiölle 40 milj. markan laina vanhojen asuntojen hankkimiseen. Kunnille annetaan avustuksia yhteensä 17 milj. mk sekä vuokratulojen rakennuttajille 3 milj. mk. Kun otetaan huomioon myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ehdotettavat 20 milj. mk:n avus-

tukset, arvioidaan valtion toimenpitein vuonna 1987 järjestettävän asunto kaikkiaan noin 3 000 asunnottomalle.

Asumistukea maksettiin vuoden 1985 lopussa noin 94 000 ruokakunnalle. Määrän arvioidaan jonkin verran nousevan tuen piirin laajentamisen seurauksena. Eräät omistusasuntoryhmät tulivat 1.9.1986 lukien tukeen oikeutetuiksi ja 1.9.1987 lukien piiriä laajennetaan kaikkiin tuen ulkopuolella vielä oleviin ja tukea tarvitseviin ryhmiin.

Taulukko 3. Asumistuen saajien lukumäärä, asumistukimääräraha sekä keskimääräinen asumistuki

Vuosi	Tuensaaja-ruokakuntia vuoden lopussa ¹⁾	Asumistuki milj. mk	Keskimääräinen asumistuki mk/kk
1980	105 151	410	340
1981	97 621	459	394
1982	101 538	535	440
1983	102 359	579	468
1984	97 914	585	485
1985	93 951	595	514
1986 ²⁾	92 500	615	545
1987 ²⁾	95 000	600	515

¹⁾ Jo maksatuskessa olevat tuet; todellinen lukumäärä on maksatusviiveen vuoksi n. 10 000 suurempi.

²⁾ Arvio.

30. Kuntien maanostolainojen korkotuki (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 500 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta annetun lain (65/72) nojalla vuosina 1978—83 hyväksytyistä lainoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Ehdotetaan, että vuonna 1987 ei hyväksytä uusia lainoja korkotuen piiriin.

Korkohyvityksen määrä vastaa, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjojen mukaan on mahdollista, neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6½ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1987 esitys	1 500 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	1 166 357

32. *Avustukset kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen* (siirtomääräraha)

Viitaten asuntotuotantolain (81/82) 15 a §:n 4 momenttiin momentille ehdotetaan edelleen 15 000 000 mk avustuksina kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten enintään 10 % hankintahinnasta tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen myönnettäviä avustuksia varten. Määrärahasta varataan käytettäväksi vähintään 10 000 000 mk asunnottomien asunto-olojen parantamiseen.

Avustusten yhteismäärä ei kuitenkaan saa ylittää momentille 12.35.32 kertyneiden tulojen määrää eikä toisaalta yhdessä momentin 35.45.84 määrärahaa myönnettävien asuntolainojen kanssa momentille 12.35.32 ja alamomentille 15.01.01.2 kertyneiden tulojen yhteismäärää.

1987 esitys	15 000 000
1986 menoarvio	15 000 000
1985 tilinpäätös	8 000 000

33. *Avustukset kunnille asunnottomien asunto-olojen parantamiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston määräämin perustein avustuksina kunnille ja kuntien tosiasialisesti omistamille yhteisöille asunnottomien asunto-olojen parantamiseen.

1987 esitys	7 000 000
1985 tilinpäätös	8 000 000

35. *Korvaukset kunnille asumistukiasiain hoitamisesta* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 13 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään asumistukilain (408/75) 17 §:n nojalla kunnille asumistukipäätösten tekemisestä suoritettaviin korvauksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös edellisen vuoden korvausten maksamiseen.

1987 esitys	13 000 000
1986 menoarvio	13 000 000
1985 tilinpäätös	10 996 690

50. *Asuntotutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 610 000 mk rakennusteknologian tutkimukseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asuntorakentamista ja asumisolaja koskevaan tutkimus- ja julkaisu-toimintaan. Määrärahasta saadaan käyttää enintään 175 000 mk asuntohallituksessa suoritettavaan tutkimus- ja kehittämistyöhön ja keskimäärin enintään kahden lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

1987 esitys	2 900 000
1986 menoarvio	2 290 000
1985 tilinpäätös	2 150 000

51. *Valtionavustus vuokratulojen omapääomaosuuteen* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk asunnottomien asunto-olojen parantamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perustein 11 000 000 mk avustuksina uusien vuokratulojen oman pääoman osittaiseksi kattamiseksi opiskelija-asunto-kohteissa sekä 3 000 000 mk avustuksina kunnille ja yleishyödyllisille yhteisöille uusien vuokratulojen oman pääoman kattamiseksi silloin, kun ne sitoutuvat osoittamaan omistamiaan vuokra-asuntoja asunnottomille ja pakolaisille.

1987 esitys	14 000 000
1986 menoarvio	11 000 000
1985 tilinpäätös	10 500 000

52. *Valtionavustukset eräille asuntoalan järjestöille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 98 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa mahdollisena myönnetty 400 000 markan määräraha, vähennys on 302 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena asuntoalan järjestöille valitus- ja neuvontatoimintaan.

1987 esitys	1 100 000
1986 menoarvio	1 402 000
1985 tilinpäätös	1 377 000

53. *Oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Viitaten lakiin oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta (639/82) momentille ehdotetaan vuonna 1987 maksettavia korkohyvityksiä ja luottovarauskorvauksia varten edelleen 170 000 000 mk. Korkotukea ehdote-

taan myönnettäväksi kaikille niille asuntosäästö-palkkiolain (862/80) mukaisessa asuntosäästöso-pimuksessa tarkoitetuille vastaantulolainoille tai niiden osalle, joiden saajalle ei ole myönnetty lainaa tai muuta korkotukea valtion varoista ja edellyttäen, että asunnon hinta ei ylitä valtioneu-voston vahvistamaa tasoa. Lainoituksen enim-mäisrajat pidetään ennallaan.

Korkotukilainojen pääoman enimmäismääräksi ehdotetaan 5 500 000 000 mk. Viitaten oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen kor-kotuesta annetun asetuksen (672/82) muuttami-seen korkotuen suuruus tarkistetaan yleisen kor-kotason alenemisen mukaisesti 1.12.1986 lukien neljäksi prosenttiyksiköksi. Korkotuen saajia ar-vioidaan olevan vuoden 1987 lopussa noin 39 000.

1987 esitys.....	170 000 000
1986 menoarvio.....	170 000 000
1986 lisämenoarvio	—10 000 000
1985 tilinpäätös.....	108 201 962

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi asumistukilain ja laiksi opintotu-kilain muuttamisesta momentille ehdotetaan li-säystä 20 000 000 mk. Asumistuen piiriä laajen-netaan 1.9.1987 lukien kaikkiin tuen ulkopuolel-la vielä oleviin ja tukea tarvitseviin ryhmiin. Asumismeno-osuudet pidetään ennallaan. Tuki suoritetaan täysin kymmenin markoin. Kun mo-mentilta vähennetään lähinnä ansiotason nousu-sta ja asumiskustannusten alenemisestä aiheutu-van tukitarpeen pienenemisen johdosta 50 000 000 mk, vähennys on 30 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään asumistukilain (408/75) mukaisiin tukiin.

1987 esitys.....	600 000 000
1986 menoarvio.....	630 000 000
1986 lisämenoarvio	—10 000 000
1985 tilinpäätös.....	593 269 699

56. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomää-räraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 14 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosiaalisin perustein korjaustoiminnan avustamiseen erityisesti vanhusväestölle. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää asunnoissa ilmene-vien terveyshaittojen edellyttämien korjaustoi-menpiteiden ja peruserustusten suunnittelun

avustamiseen. Valtioneuvosto määrää tarkemmin avustusten myöntämisperusteista.

1987 esitys.....	30 000 000
1986 menoarvio.....	44 000 000
1985 tilinpäätös.....	57 000 000

62. Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 22 000 000 mk seuraavasti:

1. *Eräiden lämmityslaitosinvestointeihin myönnettyjen lainojen korkotuki.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 500 000 mk laina-kannan pienenemisen johdosta. Korkotukea maksetaan eräisiin lämmityslaitosinvestointeihin myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (836/78) mukaisesti vuosina 1978—1980 myön-netyille korkotukilainoille. Korkohyvityksen mää-rä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 5 pro-sentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen perimän koron ja 6½ prosentti koron erotusta. Kahdeksannen laina-vuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutok-sia, joiden johdosta luottolaitoksen lainasta peri-mä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kui-tenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko. Alamo-mentin loppusumma on 500 000 mk.

2. *Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävää korkotuki.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä lai-nakannan kasvun johdosta 500 000 mk. Ehdote-taan, että luottolaitokset saavat vuonna 1987 myöntää eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetussa laissa (83/82) tarkoitettuja korkotukilainoja enin-tään 100 000 000 mk. Korkotukea maksetaan eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetun asetuksen (194/82) 14 §:n mukaisesti vuosina 1982—1987 korko-tukilainoituksen piiriin hyväksytyille lainoille. Alamomentin loppusumma on 21 500 000 mk.

1987 esitys.....	22 000 000
1986 menoarvio.....	22 000 000
1985 tilinpäätös.....	12 754 437

63. Vuokra-asuntolainojen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk lainakannan kasvun johdosta. Viitaten vuokra-asuntolainojen korkotuesta annettuun lakiin

(867/80, muut. 640/82 ja 62/85) ehdotetaan, että vuonna 1987 saadaan hyväksyä korkotuen piiriin julkisen valvonnan alaisten luottolaitosten tai kuntien varoista myönnettyjä vuokra-asuntojen hankkimista, rakentamista tai peruskorjausta varten otettuja lainoja enintään 200 000 000 mk. Korkotuen piiriin arvioidaan tulevan vuonna 1987 noin 2 000 asuntoa. Korkotuen edellytyksenä on, että sitä rakentamisen tai perusparantamisen osalta on haettu ennen töiden aloittamista.

Korkotukilain (867/80) mukaista korkohyvitystä maksetaan enintään kahdeksalta vuodelta. Korkotuen määrä vastaa luottolaitoksen tai lainan myöntäjän lainasta perimän koron ja 3 prosentin koron erotusta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaaajalta perittävässä korossa.

1987 esitys.....	19 000 000
1986 menoarvio.....	9 000 000
1985 tilinpäätös.....	829 884

64. Avustukset taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokrataloille

Momentille ehdotetaan edelleen 10 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti käyttä talonomistajasta riippumattomista syistä taloudellisiin vaikeuksiin muutoin joutuvien vuokratalojen korkojen maksuun vuokrien alentamiseksi tai niiden liian suuren nousun estämiseksi, ei kuitenkaan alle asumistuessa hyväksyttävän vuokran. Avustuksen edellytyksenä on, että valtion asuntolainan korkojen ja lyhennysten lykkäysmahdollisuus on käytetty.

1987 esitys.....	10 000 000
1986 menoarvio.....	10 000 000
1985 tilinpäätös.....	2 646 100

83. Asuntolainat

Vuonna 1987 saadaan aloittaa noin 19 000 valtion asuntolainoituksen piiriin kuuluvan uuden asunnon rakentaminen.

Asuntolainojen myöntämisvaltuudeksi vuonna 1987 ehdotetaan 2 145 000 000 mk, mistä asuntojen uustuotantoon 2 120 000 000 mk sekä lämmityslaitosten rakentamiseen ja peruskorjauksiin 25 000 000 mk. Myöntämisvaltuudesta osoitetaan 70 000 000 mk asunnottomien, lähinnä laitoksissa asuvien vuokra-asunnon tarpeen tyydyttämiseen ja enintään 2 075 000 000 mk muuhun lainoitukseen.

Myöntämisvaltuuden jakamisessa otetaan huomioon työllisyysnäkökohdat valtioneuvoston asuntolainojen käyttösuunnitelman yhteydessä määräämien perusteiden mukaisesti.

Asuntotuotannon suunnitelmallisuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että vuonna 1987 saatisiin tehdä ennakkopäätöksiä valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti vuosina 1988—1991 myönnettävistä rakennusaikaisista asunto-osakeyhtiötalolainoista, vuokratalolainoista ja henkilökohtaisista osakelainoista. Ehdollisten ennakkopäätösten mukaisesti myönnettävien lainojen määrä saa kunakin vuonna olla enintään 200 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti voidaan hyväksyä ehdollisesti asunto-osakeyhtiötaloja henkilökohtaisen asuntolainoituksen kohteiksi siten, että nämä kohteet lainoitetaan aikaisintaan vuoden 1988 tulo- ja menoarvion asuntolainojen myöntämisvaltuuden nojalla ja maksatusmäärärahan puitteissa.

Momentille ehdotetaan 2 300 000 000 mk, mikä arvioidaan tarvittavan uustuotantoon ja lämmityslaitoksia varten myönnettyjen asuntolainojen maksatukseen vuonna 1987.

1987 esitys.....	2 300 000 000
1986 menoarvio.....	2 425 000 000
1985 tilinpäätös.....	2 011 921 877

84. Asuntolainat asuntolainoitettujen vuokra- ja asunto-osuuskunta-asuntojen omaksilunastamista varten (siirtomääräraha)

Viitaten lakiin vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta (82/82) ehdotetaan, että yhteensä noin 500 asuntolainoitettua vuokra- ja osuuskunta-asunnon omaksilunastamista varten voitaisiin myöntää asuntolainaa yhteensä enintään 55 000 000 mk. Omaksilunastamista varten myönnettävien asuntolainojen yhteismäärä ei kuitenkaan saa yhdessä kunnille momentin 35.45.32 määrärahasta myönnettävien avustusten kanssa ylittää momentille 12.35.32 ja alamomentille 15.01.01.2 kertyneiden tulojen yhteismäärää.

1987 esitys.....	55 000 000
1986 menoarvio.....	55 000 000
1985 tilinpäätös.....	45 000 000

85. Asuntolaina Y-säätiölle ja kunnille (siirtomääräraha)

Kansainväliseen asunnottomien vuoteen liittyvänä toimenpiteenä ehdotetaan asunnottomien asunto-olojen parantamiseksi valtakunnalliselle

Y-säätiölle ja kunnille myönnettäväksi vuokra-asuntojen hankkimiseksi olemassa olevasta asuntokannasta yhteensä 40 000 000 markan laina, mistä noin 1 000 000 mk kunnille. Asunnottomille tarkoitettavat asunnot tulevat pääasiassa kuntien käyttöön. Lainan korko on 3 %, laina-aika 15 vuotta, vaadittavat vakuudet asuntotuotantolain mukaisia ja muut lainaehdot valtioneuvoston tarkemmin määräämät. Lainalla arvioidaan voitavan hankkia noin 500 vuokra-asuntoa.

1987 esitys..... 40 000 000

86. Lainat peruskorjauksiin ja perusparannuksiin

Vuonna 1987 käytetään suunnitelmien mukaan 450 000 000 mk perusparannuslainoitukseen. Kun tästä on vuoden 1986 lisämenoarvioon jo sisällytetty 40 000 000 mk vuodelle 1986 aiennettuja lainoituskohteita varten, jää vuoden 1987 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa osoitettavaksi myöntämisvaltuutta 410 000 000 mk. Tämän mukaisesti myöntämisvaltuudeksi ehdotetaan

410 000 000 mk, jolla arvioidaan lainoitettavan noin 9 000 asunnon perusparannusta.

Momentille ehdotetaan 440 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asuntotuotantolain nojalla myönnettyihin peruskorjauslainoihin ja perusparannuslainojen nojalla myönnettyihin perusparannuslainoihin.

Perusparantamisen suunnitelmällisuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että vuonna 1987 saataisiin tehdä ehdollisia ennakkopäätöksiä asianomaisten vuosien tulo- ja menoarvion nojalla vuosina 1988—1991 myönnettävistä perusparannusohjelmien mukaisista perusparannuslainoista, joiden määrä saa kunakin vuonna olla enintään 50 000 000 mk. Erityisesti uhanalaisten kulttuuristoriallisesti arvokkaiden alueiden perusparantamista lainoitetaan edelleen suunnitelmallisesti.

1987 esitys 440 000 000
1986 menoarvio 354 000 000
1986 lisämenoarvio 10 000 000
1985 tilinpäätös 266 196 540

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

1987 esitys 510 000
1986 menoarvio 480 000
1985 tilinpäätös 1 261 760

26. Ympäristöministeriön hallinnonalan jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan 1 300 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu osallistumisesta vuosina 1986—1988 Teknillisessä Korkeakoulussa suoritettavaan korjausrakentamiskoulutuksen kehittämiseen, 350 000 mk rakennusvalvontaan ja korjausrakentamisen neuvontaan liittyvästä täydennyskoulutuksesta, 100 000 mk lähinnä vesi- ja ympäristöhallinnon järjestelyihin liittyvästä koulutuksesta ja 500 000 mk lähinnä lääninhallinnon ympäristötehtävien täydennyskoulutuksen tehostamisesta ja kuntien ympäristönsuojeluhallinnon järjestelyihin liittyvästä koulutuksesta. Lisäys 390 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesi- ja ympäristöhallinnon, lääninhallitusten ympäristöministeriön toimialan tehtäviä hoitavan henkilöstön koulutuksesta sekä muusta hallinnonalan koulutuksesta aiheutuviin luentopalkkioihin, matkakustannuksiin sekä muihin koulutustoiminnan menoihin.

1987 esitys 1 300 000
1986 menoarvio 910 000
1985 tilinpäätös 249 991

50. Valtionavustukset valtakunnallisille ympäristön- ja luonnonsuojelujärjestöille

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk lähinnä valtionavustusta saavien järjestöjen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin valtakunnallisille ympäristön- ja luonnonsuojelujärjestöille niiden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Käyttösuunnitelma:	mk	1987 esitys	2 000 000
Suomen luonnonsuojeluliitto r.y.	1 480 000	1986 menoarvio	1 850 000
Natur och Miljö r.f.	370 000	1985 tilinpäätös	1 550 000
Muut järjestöt	150 000		
Yhteensä	2 000 000		

Pääluokan 35 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdotus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ±1000 mk ± %	
01. Ympäristöministeriö (510)	35 024	39 375	46 792	+ 7 417	+ 19
11. Ympäristöntutkimus (520)	5 300	7 155	10 450	+ 3 295	+ 46
12. Ilmansuojelu (520)	7 456	12 300	13 200	+ 900	+ 7
13. Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen (520)	23 759	25 720	43 855	+ 18 135	+ 71
15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö (520)	10 219	8 800	9 510	+ 710	+ 8
20. Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito (520)	47 891	55 450	61 454	+ 6 004	+ 11
25. Vesi- ja ympäristöhallinto (560)	199 563	216 684	284 474	+ 67 790	+ 31
26. Öljyvahinkojen torjunta (520)	12 840	26 000	14 400	-11 600	-45
30. Kaavoitus- ja rakennustoimi (530) .	72 794	79 390	87 730	+ 8 340	+ 11
40. Asuntohallitus (540)	27 198	31 577	33 559	+ 1 982	+ 6
45. Asuntotoimi (540)	3 140 011	3 763 692	3 740 500	-23 192	- 1
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot (510)	3 062	3 240	3 810	+ 570	+ 18
Yhteensä	3 585 118	4 269 383	4 349 734	+ 80 351	+ 2

Pääluokka 36

VALTIONVELKA

Budjettivaroista maksettavan pitkäaikaisen valtionvelan kanta oli vuoden 1985 lopussa 45,3 mrd mk. Velka kasvoi vain 6,0 % eli velkaantumista voitiin tavoitteeksi asetetulla tavalla edelleen hidastaa. Kasvu oli vuonna 1984 16,3 % ja vuonna 1983 29,0 %.

Vuoden 1986 aikana velan kasvuvauhti nopeutuu tulo- ja menoarvion mukaan lievästi. Vuoden 1986 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan 48½ mrd markkaa. Kanta kasvaisi siten noin 7 %. Tähän tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyvällä lainanotolla valtionvelan kanta kasvaisi vuonna

1987 vajaat 13 %. Vuoden 1987 lopussa velan kanta olisi noin 55 mrd mk.

Valtionvelan bruttokansantuoteosuus oli vuoden 1985 lopussa 13,4 % ja sen arvioidaan pysyvän muuttumattomana vuonna 1986. Vuoden 1987 lopussa sen arvioidaan nousevan noin 14 prosenttiin.

Valtionvelan hoitomenojen määrä vuonna 1985 oli 12,5 % valtion menoista. Vuoden 1986 menoarviossa vastaava osuus on 12,1 %, ja tämän tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta valtionvelan hoitomenot ovat 12,3 %.

01. Kotimaisen velan korko

90. *Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko* (arvionmääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 330 159 000 mk, mikä aiheutuu kotimaisen velkakannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisen pitkäaikaisen velan korkojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden korkojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainaryhmän nimi	
Yleisöobligatiolainat	1 859 658 700
Vakuutuslaitoslainat	187 740 900
Työeläkekassalainat	35 720 600
Työllisyysobligatiolainat	348 900
Eläkelaitoslainat	1 855 300
Työeläkelaitoslainat	190 018 800
Eläkesäätiölainat	16 543 300
Velkasitoumuslainat rahalaitoksilta	150 000 000
Lainat Kansaneläkelaitokselta	9 355 900
Lainat kunnilta	11 200 900

Velkakirjalainat eläkesäätiöiltä	29 125 300
Lainat muilta	34 400
Yhteensä	2 491 603 000

1987 esitys	2 491 603 000
1986 menoarvio	2 161 444 000
1986 lisämenoarvio	42 368 000
1985 tilinpäätös	2 090 545 330

92. *Kotimaisen lyhytaikaisen velan korko* (arvionmääräraha)

Momentille merkitään edelleen 5 000 000 mk valtion kassatalouden hoitamiseksi ja maksuvalmiuden turvaamiseksi otettavien lyhytaikaisten luottojen korkomenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisten lyhytaikaisten luottojen korkojen maksamiseen.

1987 esitys	5 000 000
1986 menoarvio	5 000 000
1985 tilinpäätös	—

03. Ulkomaisen velan korko

90. *Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 186 730 700 mk, mikä aiheutuu kansainvälisen korkotason laskusta sekä valuuttakurssikehityksestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisen pitkäaikaisen velan korkojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden korkojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainavaluutan nimi	
Dollarilainat	711 604 100
Puntalainat	232 607 500
Norjankruunulainat	15 558 800
Saksanmarkkalainat	334 298 400
Floriinilainat	264 560 900
Belgianfrangilainat	14 657 000
Luxemburginfrangilainat	21 966 000
Sveitsinfrangilainat	207 354 300

Ranskanfrangilainat	25 648 000
Jenilainat	360 816 000
Muiden valuuttojen määräiset lainat	26 754 000
Yhteensä	2 215 825 000

1987 esitys	2 215 825 000
1986 menoarvio	2 402 555 700
1986 lisämenoarvio	—98 134 000
1985 tilinpäätös	2 380 544 342

91. *Ulkomaisen lyhytaikaisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 2 000 000 mk ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen korkomeno- ja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen korkojen maksamiseen.

1987 esitys	2 000 000
1986 menoarvio	2 000 000
1985 tilinpäätös	—

05. Kotimaisen velan kuoletus

90. *Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 021 471 000 mk, mikä aiheutuu velkakannan kasvusta sekä velkasitoumuslainojen kuoletusten ajoitumisesta vuodelle 1987. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden kuoletusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainaryhmän nimi	
Yleisöobligaatiolainat	3 164 952 500
Vakuutuslaitoslainat	179 315 000
Työeläkekassalainat	29 495 000

Työllisyysobligaatiolainat	737 200
Eläkelaitoslainat	14 157 200
Työeläkelaitoslainat	188 951 600
Eläkesäätiölainat	14 858 500
Velkasitoumuslainat rahalaitoksilta	1 975 000 000
Lainat Kansaneläkelaitokselta	141 875 000
Lainat kunnilta	81 025 000
Velkakirjalainat eläkesäätiöiltä	12 000 000
Lainat muilta	36 000
Yhteensä	5 802 403 000

1987 esitys	5 802 403 000
1986 menoarvio	3 780 932 000
1986 lisämenoarvio	121 352 000
1985 tilinpäätös	5 616 438 767

07. Ulkomaisen velan kuoletus

90. *Ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletus* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 995 132 000 mk, mikä aiheutuu siitä, että vuonna 1987

erääntyy suuria kertakuoletuksia vähemmän kuin vuonna 1986. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletussuunnitelman mukaisten sekä ennenaikaisesti ta-

kaisinmaksettavien lainojen kuoletusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden kuoletusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainavaluutan nimi	
Dollarilainat	1 227 259 900
Puntalainat	208 952 500
Saksanmarkkalainat	314 175 800
Floriinilainat	249 398 900

Sveitsinfrangilainat	468 737 300
Jenilainat	157 947 000
Muiden valuuttojen määräiset lainat	1 000 600
Yhteensä	2 627 472 000

1987 esitys	2 627 472 000
1986 menoarvio	3 622 604 000
1986 lisämenoarvio	328 845 000
1985 tilinpäätös	1 616 206 572

09. Muut menot valtionvelasta

21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 58 088 400 mk, mikä aiheutuu lainanoton arvioidusta kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion koti- ja ulkomaisen lainanoton valmistelusta, lainojen ottamisesta, liikkeeseenlaskusta ja markkinoinnista sekä lainojen takaisinmaksusta ja valuutan vaihtamisesta aiheutuvien kustannusten ja asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden menojen suorittamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lainojen ottamisesta, velkakannan hoidosta sekä yhteydenpidosta lainanantajiin ja asiamiehiin sekä ulkomaisiin viranomaisiin aiheutuvien matka-, neuvottelu-, edustus- ym. menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Menot ulkomaisista lainoista	106 000 000
Menot kotimaisista lainoista:	
liikkeeseenlaskupalkkiot	179 952 500
markkinointikustannukset	6 600 000
painatuskustannukset	3 300 000
lunastuspalkkiot	13 662 500
muut menot	500 000
Yhteensä	310 015 000

1987 esitys	310 015 000
1986 menoarvio	251 926 600
1986 lisämenoarvio	15 837 500
1985 tilinpäätös	231 992 768

90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan indeksikorotus (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 896 000 mk, mikä aiheutuu indeksisidonnaisen velkakannan vähentymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää indeksisidonnaisille lainoille suoritettavien indeksikorotusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden indeksikorotusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainaryhmän nimi	
Vakuutuslaitoslainat	15 516 400
Työllisyysobligatiolainat	2 220 600
Aikaisempina vuosina erääntyneet lainat ...	5 000
Yhteensä	17 742 000

1987 esitys	17 742 000
1986 menoarvio	18 638 000
1985 tilinpäätös	18 892 405

Pääluokan 36 menot luvuittain vuosina 1985—1987

	Tilinpäätös v. 1985 1000 mk	Menoarvio v. 1986 1000 mk	Ehdorus v. 1987 1000 mk	Muutos 1986—1987 ± 1000 mk ± %	
01. Kotimaisen velan korko (910)	2 090 545	2 166 444	2 496 603	+ 330 159	+ 15
03. Ulkomaisen velan korko (910)	2 380 544	2 404 556	2 217 825	— 186 731	— 8
05. Kotimaisen velan kuoletus (910) ...	5 616 439	3 780 932	5 802 403	+ 2 021 471	+ 53
07. Ulkomaisen velan kuoletus (910) ...	1 616 207	3 622 604	2 627 472	— 995 132	— 27
09. Muut menot valtionvelasta (910) ...	250 885	270 565	327 757	+ 57 192	+ 21
Yhteensä	11 954 620	12 245 100	13 472 060	+ 1 226 960	+ 10

Liite n:o 1 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1987¹⁾.

TALOUDELLINEN KATSAUS

¹⁾ Hallitus ei ole käsitellyt liitettä. Se on tarkoitettu tulo- ja menoarvioesityksen tausta-aineistoksi.

SISÄLLYS

	sivu		sivu
1 Yleiskatsaus	3	5 Työvoima	42
1.1 Suhdannekehitys vuosina 1985—1987	3	6 Kansantulo	45
1.2 Keskipitkän ajan näkymät	9	7 Kustannukset ja hinnat	48
1.3 Talouspolitiikan lähiajan ongelmia	10	8 Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö	50
2 Kansainväliset suhdanteet	13	8.1 Käytettävissä oleva tulo	50
3 Ulkomaankauppa	22	8.2 Kulutus	52
3.1 Vienti	22	8.3 Investoinnit	54
3.2 Tuonti	24	8.4 Säästäminen ja rahoitustasapaino	57
3.3 Vaihtotase	26	9 Julkinen talous	59
4 Tuotanto	28	9.1 Valtiontalous	59
4.1 Yrittäjätoiminta	28	9.2 Kunnallistalous	63
Maatalous	28	9.3 Sosiaaliturvarahastojen talous	65
Metsätalous	29	9.4 Koko julkinen talous ja finanssipolitiikka	66
Teollisuus	30	10 Rahoitusmarkkinat	69
Talonrakennustoiminta	34	Liite: Taloudelliset tapahtumat 1.1.1984—	
Maa- ja vesirakennustoiminta	35	23.9.1986	72
Palveluelinkeinot	36	Liitetaulut	82
4.2 Julkinen toiminta ja muu toiminta	39		
4.3 Kokonaistuotanto	39		

Asetelmissa ja taulukoissa käytetyt symbolit

- Ei mitään ilmoitettavana
- 0 Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
- .. Tietoa ei ole saatu
- . Loogisesti mahdoton esitettäväksi
- * Ennakkotieto
- ** Ennuste

Kukin asetelmien ja taulukoiden luvuista on pyöristetty erikseen, mistä aiheutuu, etteivät summat aina täsmää.

Asetelmissa esitetyt keskimääräiset vuosimuutokset tarkoitavat trendimuutosta, paitsi 2. luvussa, jossa ne tarkoittavat vuosimuutosten keskiarvoa.

1 Yleiskatsaus

1.1 Suhdannekehitys vuosina 1985-1987

Taloudellinen tilanne ja talouden näkymät ovat tämän vuoden aikana muuttuneet tuntuvasi. Vaikka öljyn halpeneminen on lisännyt ostovoimaa teollisuusmaissa, kysynnän kasvu niissä on jäänyt toistaiseksi melko vähäiseksi. Tämä on hidastanut Suomen länsiviennin elpymistä. Itäviennin väheneminen aiheuttaa huomattavia sopeutumistarpeita ja -vaikeuksia. Toisaalta kuluttajien ostovoiman tuntuva kasvu ylläpitää kysyntää, joka helpottaa työllisyystilannetta, mutta lisää myös tuntuvasi kulutushyödykkeiden tuontia. Talouspolitiikkaa joudutaan pitämään kireämpänä kuin työllisyyden hoidon kannalta olisi suotavaa. Kokonaistuotanto kasvaa Suomessa tänä vuonna kaksi ja ensi vuonna kolme prosenttia.

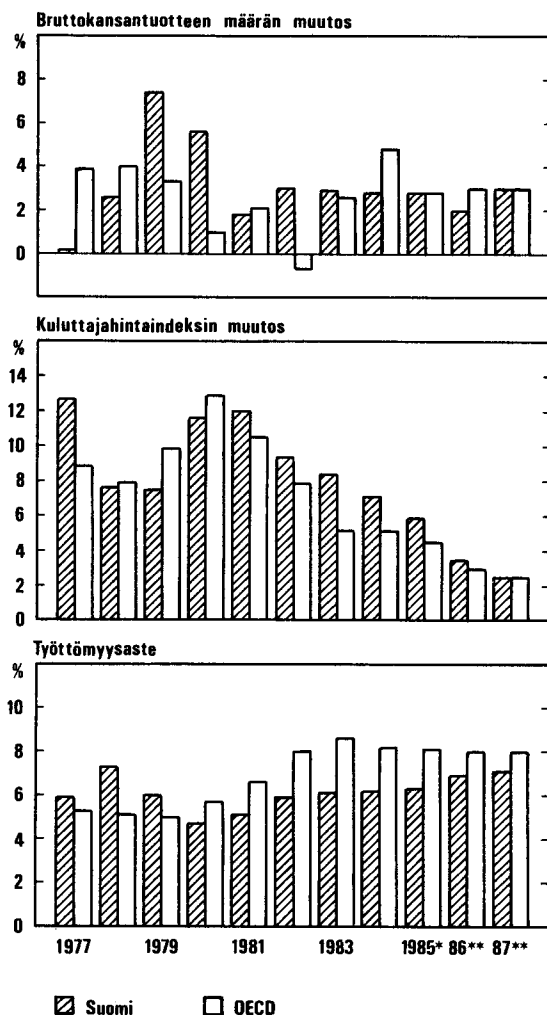
Tämänkertainen suhdanne-ennuste perustuu kolmeen keskeiseen oletukseen. Raakaöljyn keskimääräiseksi hinnaksi v. 1986 on oletettu 14 dollaria tynnyriltä ja ensi vuonna hieman enemmän. Valuuttakurssien on oletettu pysyvän heinäkuun lopun 1986 mukaisina. Rahapolitiikan on otaksuttu pysyvän riittävän tiukkana rahataloudellisen tasapainon turvaamiseksi.

Kysyntä elpyy länsimaissa odotettua hitaammin

Öljyn halpeneminen kolmanneksen vuoden 1986 puoliväliin mennessä on lisännyt tuntuvasi käytettävissä olevaa reaalitytuloa useimmissa läntisissä teollisuusmaissa. Tämä on kuitenkin elvyttänyt kulutusta vain verkkaisesti. Öljyn halpeneminen on vähentänyt tuontia öljyä tuottaviin maihin. Alentuneet raaka-ainehinnat sekä velanhoidonvaikeudet ovat puolestaan pitäneet myös muiden kehitysmaiden kysynnän heikkona. Lisäksi Länsi-Euroopan maissa talouspolitiikan yhtenä tärkeänä tavoitteena on edelleen rajoittaa julkisen sektorin osuutta voimavarojen käytössä, joten julkisen kysynnän kasvu on ollut yleisesti vaatimatonta.

Yhdysvalloissa talouspolitiikka on edelleen keveää. Dollarin halpeneminen ei ole ainakaan vielä helpottanut sanottavasti maan huomattavaa

Kuvio 1. Talouskehitys Suomessa ja OECD-maissa

	1985*	1986**	1987**
	muutos, prosenttia		
Bruttokansantuotteen määrä			
OECD	2,8	3	3
OECD-Eurooppa	2,4	3	2½
OECD, Suomen vientiosuuksilla painotettuna	2,5	2½	2½
Ulkomaankaupan määrä			
OECD, tavaravienti ..	4,3	3½	3½
OECD, tavaratuonti ..	5,3	5	5
Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat HWWA-indeksi¹⁾			
ilman energiaa	-10,1	3	2
energiaraaka-aineet ..	-2,0	-38	0
Kuluttajahinnat			
OECD	4,5	3	2½
OECD-Eurooppa	6,6	5	4½

¹⁾ Yhdysvaltain dollareina.

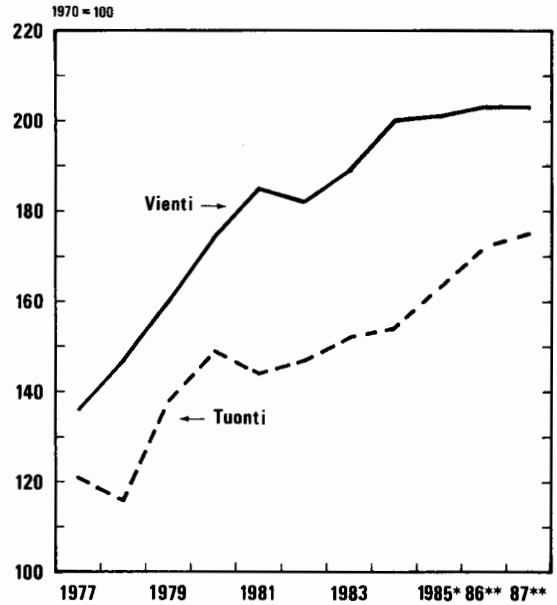
ulkomaankaupan alijäämää. Se yhdessä julkisen talouden suuren vajauksen kanssa kärjistää lähi-vuosina talouden ongelmia, mikä saattaa aiheuttaa häiriöitä myös koko maailmantaloudessa. Vaikka monien Länsi-Euroopan maiden taloudet ovat lievästi elpymässä, tällaisten näkymien vallitessa ja reaalikoron ollessa edelleen melko korkea, investoinnit näissä maissa pysyvät varsin heikkoina. Teollisuudessa paremminkin uusitaan ja rationalisoidaan tuotantokoneistoa, eikä niinkään laajenneta tuotantoa.

Kokonaistuotanto tuskin kasvaakaan läntisissä teollisuusmaissa kolmea prosenttia enempää tänä ja ensi vuonna, siis vain hieman aiemmin ennustettua nopeammin. Suomen vientiosuuksilla painotettu kasvu jäänee 2½ prosentin paikkeille. Länsi-Euroopassa työttömyysaste pysynee 11 prosentissa. Raaka-aineiden ja öljyn halpenemisen takia teollisuustuotteiden hinnat tuskin kohoavat, ja palvelujenkin kallistuminen on vähäistä. Kuluttajahinnat kohonnevat läntisissä teollisuusmaissa kolmen prosentin vauhtia tänä ja ensi vuonna; joissakin Länsi-Euroopan maissa ne eivät nouse lainkaan.

Länsivienti piristyy

Vuoden, puolentoista ajan vienti on ollut heikkoa läntisille markkinoille. Toimitukset Neu-

Kuvio 2. Ulkomaankaupan määrä

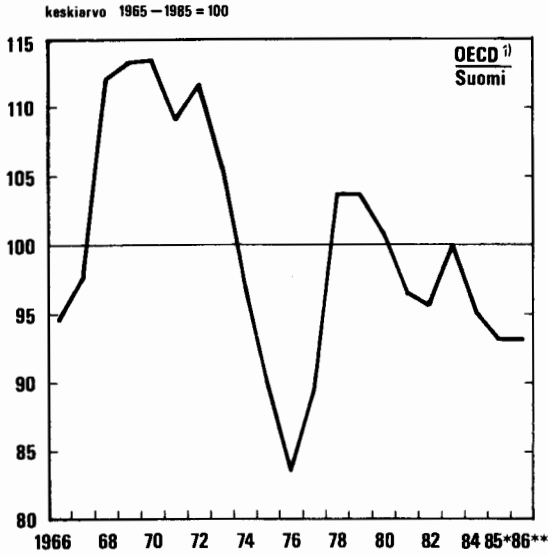

vostoliittoon kasvoivat viime vuonna tuntuvasti, mutta alkoivat vähentyä tämän vuoden alussa. Kesällä 1986 länsivienti on alkanut piristyä: erityisesti metsäteollisuustuotteita on myyty runsaasti, ja hinnatkin ovat kohonneet. Kysynnän lievä vahvistuminen länsimarkkinoilla on lisännyt vientimahdollisuuksia, ja energiaverotuksen uudistaminen on parantanut kilpailukykyä. Neuvostoliiton-kaupan sopeuttaminen öljyn halpenemiseen aiheuttaa sen, että itävienti supistuu ensi vuonna tuntuvasti. Myös palvelujen vienti on kärsinyt; sekä kuljetus- että matkailutulot kehittyvät heikosti. Tavaroiden ja palvelujen vienti kasvaa tänä ja ensi vuonna määrältään vain

	1985	1986**	1987**
	muutos, prosenttia		
Tavaraviennin arvo	3,8	-2	1½
puuteollisuus	-5,9	4	7½
paperiteollisuus	6,2	0	5½
metalli- ja konepajateollisuus	6,8	2	-3½
Tavaratuonnin arvo	9,2	-8	2½
raaka- ja polttoaineet ..	8,4	-14	1
valmiit tavarat	10,9	7	6
	mrd markkaa		
Kauppataase ¹⁾	1,9	6,5	5,7
Vaihtotase	-4,7	-1,2	-1,7

¹⁾ Ml. korjausevät.

Kuvio 3. Teollisuuden hintakilpailukyky länsimarkkinoilla suhteellisin yksikkötyökustannuksin mitattuna

¹⁾ 14 maan vientiosuudet Länsi-Euroopassa painotettuina Suomen viennin tavararakenteella.

vähän. Vientihintojen alenemisen takia vientitulot laskevat tänä vuonna ja ensi vuonnakin niiden lisääntyminen jää pieneksi.

Kauppataaseen ylijäämäksi ennustetaan tänä ja ensi vuonna kuutisen miljardia markkaa. Tuonin määrä pysyy tänä vuonna suunnilleen ennallaan, mutta raaka-aineiden, erityisesti öljyn halpenemisen vuoksi tuonin arvo alenee tuntuvasi. Palvelujen kauppa on tasapainossa. Kun muut menot ulkomaille ovat ulkomailta saatavia tuloja lähes 8 mrd mk suuremmat, vaihtotase on tänä ja ensi vuonna lievästi alijäämäinen.

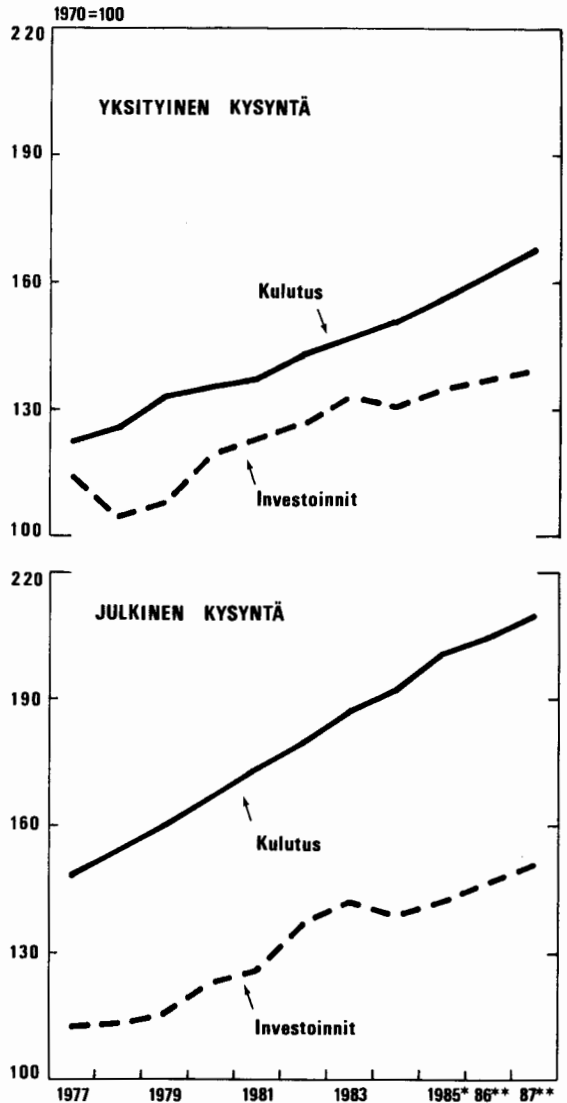
Yksityinen kulutus vilkasta

Yksityinen kulutus kasvaa tänä ja ensi vuonna nopeaa, 3½ prosentin vauhtia. Syyt ovat sekä tulo- että hintapuolella. Kevään 1986 palkankorotukset olivat kilpailukykykehitykseen nähden liian suuret, ja tuloverotuksen ns. inflaatiotarkistus oli selvästi suurempi kuin toteutuva hintojen nousu. Inflaation hidastuminen puolestaan lisää kotitalouksien käytettävissä olevaa reaalitylöä. Kotitalouksien ostovoima lisääntyy kolmen prosentin vauhtia; veronpalautusten siirtyminen vuoden 1987 puolelle laskennallisesti hidastaa tulojen kasvua tänä ja nopeuttaa ensi vuonna. Yksityinen kulutus kasvaa paljon nopeammin kuin vienti ja investoinnit.

Investoinnit pysyvät heikkoina

Investoinnit lisääntyvät sekä tänä että ensi vuonna, mutta hitaammin kuin tuotannon rakenteen uusiutuminen ja pitemmän ajan kasvutavoitteet edellyttävät. Eniten kasvavat kone- ja laitehankinnat, ja teollisuuden investoinnit saatavatkin lisääntyä tuntuvasi. Tämä ilmenee kuitenkin nykyin lähinnä valtionyhtiöissä. Muissa, etenkin pienemmissä yrityksissä uusia tuotantovälineitä ei hankita siinä määrin kuin tuotannon

Kuvio 4. Kotimaisen kysynnän määrä (ilman varastoja)

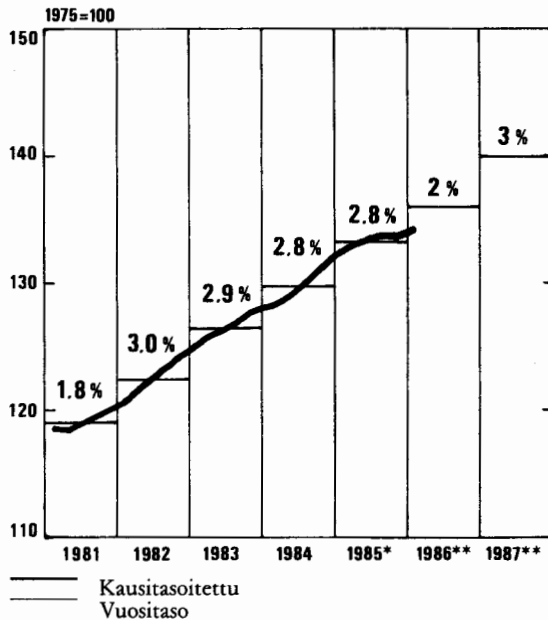
tehostaminen ja laajentaminen vaatisivat. Yksi merkittävä syy on edelleen finanssisijoitusten edullisuus verrattuna tuotannollisen toiminnan näkymiin. Asuntojen rakentaminen vähenee edelleen hieman, osin myös alan työtaistelujen takia. Maa- ja vesirakennustoiminta on vilkasta mm. tietöiden lisääntymisen vuoksi.

Julkiset investoinnit lisääntyvät nopeammin kuin yksityiset sijoitukset. Kaikkiaan kiinteät investoinnit kasvavat pari prosenttia tänä vuonna ja ensi vuonna hieman enemmän.

Kokonaistuotannon kasvu elpyy

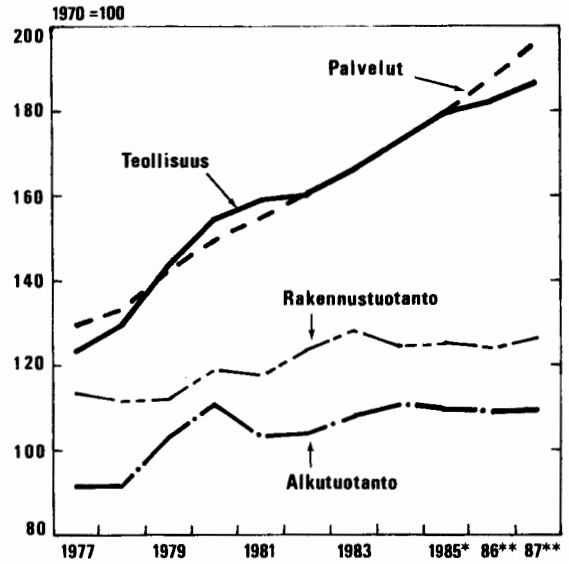
Kokonaistuotanto lisääntyi neljän vuoden ajan noin kolmen prosentin vauhtia. Nyt kasvu on hieman hidastunut, ja on tänä vuonna 2 %. Kasvunopeus on viime aikoina vaihdellut tuntuvasti. Vuoden 1985 alkupuolella bruttokansantuotteen määrä lisääntyi vielä yli kolmen prosentin vauhtia, mutta vuoden lopulla kasvu lähes pysähtyi; yksi tärkeä syy oli viennin heikko kehitys. Kasvu oli odottamattoman hidasta koko OECD-alueella vuoden 1986 alkupuoliskolla, minkä lisäksi työtaistelut heikensivät tilannetta Suomessa. Vuoden puolivälistä tuotanto on kuitenkin elpynyt nopeasti, kun mm. vienti on piristynyt ja kulutuskysyntä on pysynyt suurena.

Kuvio 5. Kokonaistuotanto (bruttokansantuote markkinahintaan) neljännesvuosittain

Prosenttiluvut: määrän muutos edellisestä vuodesta

Kuvio 6. Tuotanto yrittäjätoiminnassa

	1985*	1986**	1987**
	tuotannon määrän muutos, prosenttia		
Yrittäjätoiminta	2,7	2	3
alkutuotanto	-1,5	- ½	½
teollisuus	3,9	1½	2½
tehdasteollisuus....	3,4	1½	2½
rakennustoiminta	0,7	-1	2
palveluelinkeinot	3,9	4½	4½
Julkinen toiminta	2,8	2	2½
Muu toiminta	0,9	2	2
Bruttokansantuote tuotajahintaan	2,7	2	3
Bruttokansantuote markkinahintaan	2,8	2	3

Nykyinen kasvuvauhti jatkunee pääosan ensi vuotta, ja kokonaistuotanto lisääntyy 3 % v. 1987.

Yksityisten palvelujen tuotanto lisääntyy muuta tuotantoa nopeammin, 4-5 % tänä ja ensi vuonna. Julkisten palvelujen kasvu rajoitetaan tätä pienemmäksi. Teollisuudessa tuotannon kasvu jää pariin prosenttiin, sillä länsiviennin elpymisen vastapainoksi itävienti vähenee, eikä teollisuustuotteiden kotimaan kysyntä lisäännä olennaisesti, vaikka kotitalouksien reaalitulot kasvavat nopeasti.

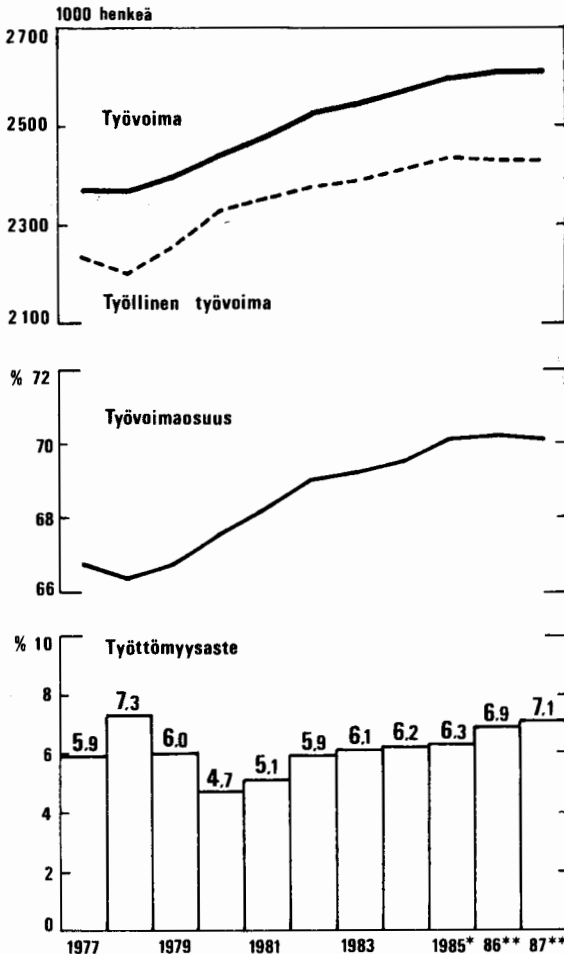
Työllisyys heikkenee

Työn tuottavuus paranee tuntuvasti sekä tänä että ensi vuonna, ja tehtyjen työtuntien määrä vähenee hieman. Myös työllisten määrä vähenee ensimmäisen kerran vuoden 1978 jälkeen.

Työttömiä on tänä vuonna 6,9 % ja ensi vuonna 7,1 % työvoimasta, jolloin työttömiä on keskimäärin 185 000. Aloittaiset ja alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Pääkaupunkiseudulla on laajalti puutetta useiden alojen työntekijöistä. Sitä vastoin vanhoilla teollisuuspaikkakunnilla ja monin paikoin varsinaista maaseutua työttömyysaste on paljon suurempi. Jos työvoiman tarjonta ja sen kysyntä saataisiin paremmin sopeutetuksi toisiinsa, tuotanto ja tulot lisääntyisivät merkittävästi ja työttömyys laskisi.

	1985*	1986**	1987**
	muutos, prosenttia		
Työllinen työvoima	1,0	-0,3	-0,1
alkutuotanto	-4,8	-5,4	-2,3
teollisuus ja rakennus-			
toiminta	-0,9	-0,1	-0,4
palveluelinkeinot	3,2	0,8	0,5
Työn tuottavuus	3,1	4	3½
	prosenttia		
Työvoimaosuus	70,1	70,2	70,1
Työttömyysaste	6,3	6,9	7,1
alle 25-vuotiaat	9,7	10,5	10,5
	1 000 henkeä vuoden aikana		
Maastamuutto (netto) ..	-2,5	0	0

Kuvio 7. Työllisyys

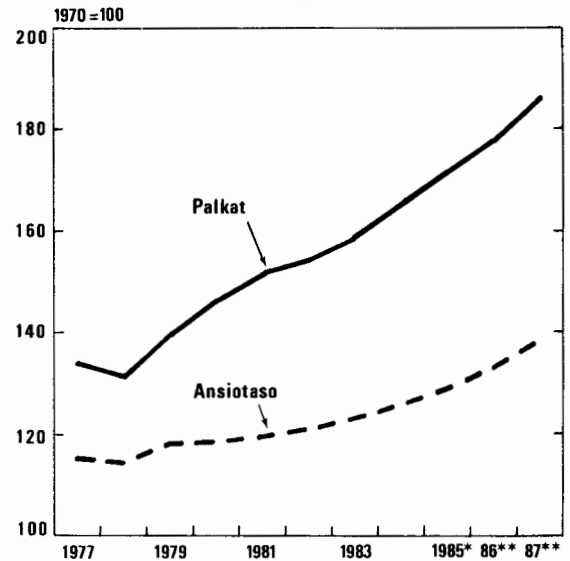

Inflaatio hidastuu edelleen

Inflaation hidastumiselle asetetut tavoitteet saavutettiin vuosina 1984 ja 1985. Vuodeksi 1986 asetettu tavoite, 4 % vuodesta 1985, alittuu raaka-aineiden, etenkin öljyn halpenemisen takia. Kuluttajahinnat eivät keskimäärin kohoa vuoden 1986 jälkipuoliskolla, ja tämän vuoden aikana ne nousevat 2½ % sekä viime vuodesta keskimäärin 3½ %. Ensi vuonna kuluttajahinnat kohonnevät 2½ %. Tuottajahintaindeksi laskee tänä vuonna tuntuvasti ja nousee ensi vuonna varsin vähän.

Työvoimakustannuksilla mitaten teollisuuden hintakilpailukyky pysynee tänä vuonna ennallaan. Energiaverotuksen uudistuksen vuoksi ener-

Kuvio 8. Palkkatulojen ja ansiotason reaalin kehitys

	1985*	1986**	1987**
	muutos, prosenttia		
Ansiotasoindeksi	8,4	7	6½
Ansiotasoindeksi, reaali- nen	2,4	3½	4
Kuluttajahintaindeksi ..	5,9	3½	2½
Työkustannukset teh- dasteollisuudessa (tuoteyksikköä kohti)	4,4	3½	3
Kotitalouksien käytettä- vissä oleva reaalitulo .	2,8	3	5

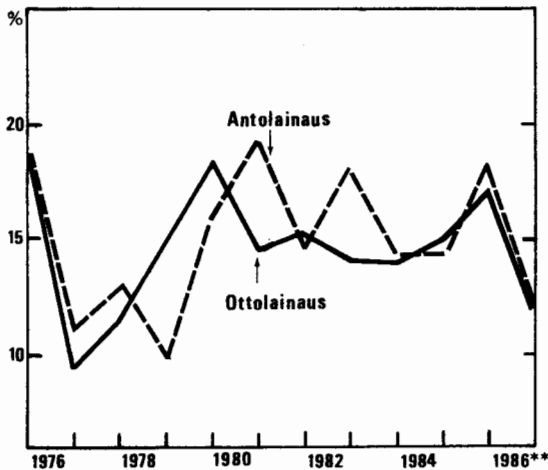
giaa runsaasti käyttävän teollisuuden hintakilpailukyky paranee kuitenkin jonkin verran. Myös kantohintojen aleneminen tänä vuonna tukee kilpailukykyä.

Rahoitusmarkkinoiden sopeutuminen vaikeaa

Vaihdeettava valuuttavaranto supistui poikkeuksellisen korkealta tasoltaan puoleen tammiheinäkuussa. Päiväkoron korottaminen elokuussa, tilapäisesti jopa 40 prosenttiin, pysäytti kuitenkin valuuttavuodon ja varanto on alkanut vahvistua. Lyhyet korot pysyvät korkeampina kuin vuoden alkupuoliskolla. Sidottua valuuttavarantoa lisää idänkaupan ylijäämän kasvu.

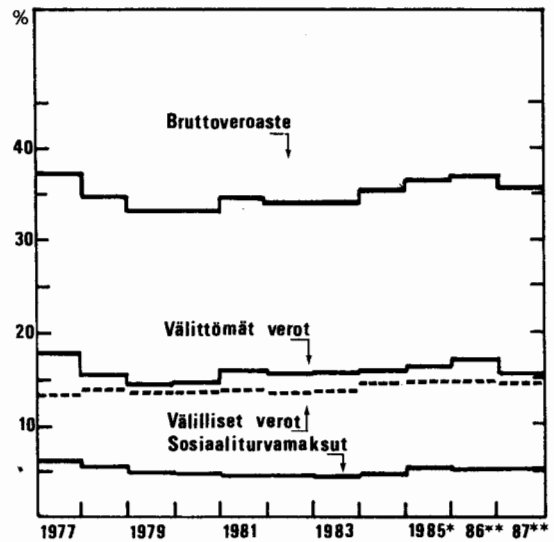
Pankkien anto- ja ottolainauksen kasvunopeudet ovat hidastuneet tuntuvasti viime vuodesta.

Kuvio 9. Pankkien otto- ja antolainaus¹⁾

¹⁾ Kannan muutos joulukuusta joulukuuhun.

Kuvio 10. Bruttoveroaste

Myös kokonaisluottoekspansio on hidastunut. Korkea kotimainen reaalikorko on yksi syy luoton kysynnän heikkenemiseen ja rahoitussijoitusten kasvuun. Uusien vaademuotojen tulo markkinoille ja markkinakelpoisen materiaalin määrän lisääntyminen ovat jossain määrin parantaneet lyhytaikaisten jälkimarkkinoiden toimintaa.

Julkinen talous lievästi elvyttävä

Vuonna 1985 julkinen kulutus lisääntyi tuntuvasti, ja tulonsiirrot kotitalouksille kasvoivat varsinkin työttömyysturvauudistuksen vuoksi. Vuonna 1986 valtion sekä menojen että tulojen kasvu hidastuu. Menojen reaalikasvu on arviolta 2½ %. Nettorahoitustarve pysyy kokonaistuotantoon suhteutettuna yhtenä prosenttina, eikä valtionvelan osuus bruttokansantuotteesta suurene. Kuntien rahoitusasema heikkenee lievästi. Julkinen talous tukee hieman tuotannon kasvua.

Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen mukaan valtion menojen volyymin kasvu ilman kuoletuksia on noin 3 %. Nettorahoitustarve kohoaa 1½ prosenttiin bruttokansantuotteesta. Bruttoveroaste alenee 35½ prosenttiin, mikä aiheutuu paljolti veronpalautusten siirtymisestä vuodesta 1986. Finanssipolitiikan kokonaisvaikutus on lievästi kasvua tukeva.

1. Kysynnän ja tarjonnan tase

	1985* mrd mk	1983	1984 määrän muutos	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**
Bruttokansantuote markkinahintaan	335	2,9	2,8	2,8	2	3
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	96	3,6	1,1	6,0	5	2
Kokonaistarjonta	431	3,1	2,4	3,5	2½	3
Tavaroiden ja palvelusten vienti	99	3,7	6,0	0,3	1	½
Kulutus	248	3,0	2,7	3,7	3½	3½
yksityinen	180	2,7	2,7	3,4	3½	3½
julkisen	68	4,0	2,8	4,3	2	3
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	78	4,7	—1,8	3,2	1½	2½
yksityinen	68	4,9	—1,7	3,3	1½	2
julkisen	10	3,9	—2,3	2,5	2	4
Varastojen muutos ¹⁾ (ml. tilastollinen ero) ...	6	—0,4	—0,3	0,8	½	½
Kokonaiskysyntä	431	3,1	2,4	3,5	2½	3
kotimainen kysyntä (ml. tilastollinen ero) ..	332	2,9	1,2	4,7	3½	3½

	1985* osuus %	1983	1984 hinnan muutos	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**
Bruttokansantuote markkinahintaan	77,7	8,7	9,1	5,9	5½	3½
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	22,3	7,4	4,9	3,0	—11	1
Kokonaistarjonta	100,0	8,4	8,1	5,2	2	3½
Tavaroiden ja palvelusten vienti	22,9	6,1	7,5	2,9	—3½	2½
Kulutus	57,5	8,9	7,4	6,7	4	3½
yksityinen	41,8	8,6	6,9	6,0	3½	2½
julkisen	15,7	9,9	8,9	8,6	6	5
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	18,2	8,0	6,6	5,1	3½	2½
yksityinen	15,8	7,7	6,7	4,9	3½	2½
julkisen	2,4	9,7	6,5	6,0	3½	3
Varastojen muutos (ml. tilastollinen ero)	1,3
Kokonaiskysyntä	100,0	8,4	8,1	5,2	2	3½
kotimainen kysyntä (ml. tilastollinen ero) ..	77,1	9,2	8,4	5,8	3½	3½

¹⁾ Mrd mk ja vaikutus kokonaiskysynnän muutokseen, prosenttiyksikköä.

1.2 Keskipitkän ajan näkymät

Teollistuneiden markkinatalousmaiden kehitysnäkymiä ovat parantaneet dollarin ja raakaöljyn halpeneminen. Toisaalta raaka-aineiden halpuus ja velanhoidon vaikeudet pitävät kehitysmaiden ongelmat suurina. Myös Yhdysvaltain mittavat julkisen talouden ja vaihtotaseen alijäämät tuovat kehitysnäkymiin epävarmuutta. Protektionistiset paineet varjostavat maailmankauppaa. Edellyttäen, että nämä häiriöpaineet kyetään hal-

lutusti purkamaan kansainvälisesti yhteensovite-
tuin toimin, Suomen viennin kannalta tärkeissä
markkinatalousmaissa kokonaistuotanto voisi kas-
vaa viiden seuraavan vuoden aikana keskimäärin
3 % vuodessa. Kansainvälinen inflaatio pysyy
hitaana, kun raaka-aineiden hinnat ja tuotanto-
kustannukset teollisuusmaissa kohoavat vain vä-
hän.

Suomen kansantalouden kehitys keskipitkällä
aikavälillä riippuu keskeisesti kolmesta seikasta:
missä määrin öljyn halpenemisen takia supistu-

vaa itävientä voidaan korvata lisäämällä myyntiä länsimarkkinoille, miten hyvin hintakilpailukyky pystytään säilyttämään, sekä miten tehokkaasti ja joustavasti tuotantoa ja tuotantomenetelmiä kehitetään reaalista kilpailukykyä parantavasti.

Matala raakaöljyn hinta vähentää itäviennin mahdollisuuksia. Vienti Neuvostoliittoon supistuu etenkin v. 1987. Luottojärjestelyin sekä tuontia monipuolistamalla viennin kohtuullinen taso voidaan kuitenkin turvata.

Matala kansainvälinen kustannustaso saattaa kysynnän elpymisestä huolimatta aiheuttaa sen, että Suomen vientituotteiden hinnat eivät nouse. Dollarin vaihtoarvon aleneminen on myös kiristämässä kilpailua erityisesti puunjalosteiden markkinoilla. Työkustannukset tuoteyksikköä kohti kohoavat Suomessa ensi vuonna nopeammin kuin keskimäärin muissa maissa. Toisaalta energiaverotuksen sekä yritysverotuksen uudistukset parantavat kilpailukykyä. Keskipitkän aikavälin näkymiä hahmoteltaessa on edellytetty, että kansantalouden hintakilpailukyky säilyy ainakin nykyisellään.

Tuotevalikoiman monipuolistaminen on tärkeää, jotta vientihintojen riippuvuus ulkomaisen kysynnän vaihteluista vähenisi. Tämä edellyttää, että tuotekehittelyä tehostetaan, investointeja lisätään uusille aloille ja markkinointiponnistuksia voimistetaan. Talouden rakenteen vahvistaminen ja sekä aineellisten että aineettomien investointien edistäminen vaativat kotimaisten kustannusten nousun hidastamista, kannattavuuden parantamista ja reaalikoron alenemista.

Kevään 1986 tuloatkaisujen ja inflaation hidastumisen takia kotitalouksien reaalitytulot kasvavat tänä ja ensi vuonna tuntuvasti. Kansantalouden ulkoisen tasapainon säilyttämiseksi on välttämätöntä, että tämän jälkeen reaaliensioiden nousu hidastuu. Yksityisen kulutuksen kasvumahdollisuudet ovat lähivuosina verrattain tyydyttävät, jos nimellistulojen nousu ei johda nopeampaan inflaatioon kuin kilpailijamaissa ja kilpailukykyä heikkenemiseen.

Työpaikkojen määrä lisääntyi vuosikymmenen alkupuoliskolla tuntuvasti. Jälkipuoliskolla niitä syntyy selvästi vähemmän. Tuottavuus paranee yhä, eivätkä teollisuuden työpaikat lisäänty. Työpaikkojen määrä kasvaakin lähinnä yksityisissä palveluissa sekä julkisessa sektorissa. Kun julkisten menojen kasvua hidastetaan, julkisen sektorin merkitys uusien työpaikkojen tarjonnassa kuitenkin vähenee. Työllisyyden lisääntyminen riippuukin entistä enemmän yksityisen sektorin kehityksestä ja varsinkin siitä, miten joustavasti

talous pystyy uudistumaan ja selviytymään hitaan kansainvälisen inflaation ja idänkaupan vähenemisen aiheuttamista sopeutumiso ongelmista. Kun lisäksi työvoiman tarjonnan kasvu hidastuu, edellytyksiä on siihen, että työttömyysaste laskee vuosikymmenen loppuvuosina.

Talouseläimätkassa on jo pitkään ollut tavoitteena, että verojen osuus bruttokansantuotteesta ei suurene. Kun julkista velkaa ei ole syytä lisätä, julkisten menojen kasvun vara on vähäinen. Tämän vuoksi joudutaan kiinnittämään paljon huomiota menojen kohdentamiseen ja niiden tehokkuuden lisäämiseen.

Talouden kehitysnäkymiä vuoteen 1990 tarkastellaan lähemmin tulo- ja menoarvioesityksen liitteessä n:o 2. Siinä hahmotellaan myös sellaista talouspoliittista linjaa, joka johtaisi keskipitkällä aikavälillä tyydyttäviin tuloksiin. Jos vuosikymmenen loppupuoliskolla kansainvälisessä taloudessa ei tapahdu merkittäviä yllätyksiä, on mahdollista, että Suomen talous voi jatkaa kolmen prosentin tuotannon kasvu-uralla.

1.3 Talouseläimätkän lähiajan ongelmia

Usean vuoden kestänyt, melko tasainen tuotannon kasvu lähes pysähtyi vuoden 1985 lopulla. Tämän vuoden alkupuoliskolla vauhtia hidastivat työtaistelujen aiheuttamat tuotannon menetyskset. Vaikka tuonti oli melko runsasta, vaihtosuhteen paraneminen piti tavarakaupan ylijäämäisenä. Tuotannon kasvun ennustetaan nopeutuvan kuluvan vuoden jälkipuoliskolla, ei kuitenkaan niin paljoa, että työttömyys vähenisi. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot kasvavat ensi vuonnakin tuntuvasti, ylläpitäen kotimaisen kysynnän kasvua. Kun tulojen korotukset pitävät kustannusten nousun hieman nopeampana meillä kuin tärkeimmässä kilpailijamaissa, finanssipolitiikan keventämiseen liittyy riski inflaatiopaineiden lisääntymisestä.

Öljyn halpeneminen on vasta äskettäin alkanut voimistaa kysyntää markkinatalousmaissa. Vienti niihin lisääntyy selvästi, ja vientihinnat ovat alkaneet kohota. Samaan aikaan ylijäämä Neuvostoliiton kanssa käytävässä kaupassa on kasvanut nopeasti, ja kaupan tasapainottaminen edellyttää uusia toimia jo sovittujen lisäksi. Pelkätään tuontia lisäämällä ei ylijäämää voida lyhyellä aikavälillä korjata. Laajan kauppavaihdon ylläpitäminen edellyttää erityistä rahoitusjärjestelyä ja pitkää sopeutusaikaa. Viennin supistumista Neuvostoliittoon ei voida tänä ja etenkin ensi vuonna välttää. Kokonaisuudessaan vienti kuitenkin

kasvaa hieman länsiviennin ansiosta. Tuotanto-toiminnan kasvua ylläpitää lähinnä yksityinen kulutus, mutta myös yritysten investointihalukkuudessa on näkynyt piristymisen oireita.

Tarve kehittää ja monipuolistaa tuotannon rakennetta on tuntuvasti voimistunut. Tätä ilmentävät mm. toimialarationalisoinnit metsä-, laivanrakennus- ja metallien perusteellisuuksissa. Tällaista kehitystä on syytä tukea, ei jarruttaa, erityisin finanssi- ja rahapolitiikan keinoin, jotta paineet purkautuisivat hallitusti tuotannon, työpaikkojen ja alueellisen kehityksen kannalta. Tuotantoedellytykset ovat verraten hyvät sellaisilla toimialoilla ja niissä yrityksissä, jotka kykenevät joustavasti sopeutumaan kysynnän rakenteen muutoksiin. Kaikilla aloilla sopeutuminen ei kuitenkaan käy nopeasti, ja kannattavuuden kehityserot saattavat kasvaa. Talouspolitiikan tuleekin painottaa tuotantotoiminnan yleisiä edellytyksiä ja työllisyyttä tukevaan, pitkäjänteiseen linjaan, jossa erityistä huomiota kiinnitetään niin työvoimamarkkinoiden, rahoitusmarkkinoiden kuin hyödykemarkkinoidenkin toimivuuden ja joustavuuden parantamiseen. Finanssipoliittista hienosäätöä voidaan edelleen käyttää suhdanteiden tasaamiseen, mutta huomiota on kiinnitettävä yhä enemmän siihen, etteivät toimet horjuta luottamusta rahoitusmarkkinoilla eivätkä vaikeuta kansantalouden rakenteellisten ongelmien hoitamista.

Kun kevään tuloratkaisut eivät parantaneet teollisuuden hintakilpailukykyä, kävi välttämättömäksi alentaa yritysten muita kustannuksia. Energiaverotuksen uudistus keventää teollisuuden kustannuksia tuntuvasti ja saattaa sen tältä osin samaan asemaan kilpailijamaiden kanssa. Etenkin energiavaltaisen teollisuuden kilpailukyky kohenee. Myös vaihtosuhteen paraneminen tukee yritysten kannattavuutta. Energiaverotuksen kohdistuminen entistä enemmän kotitalouksiin rajoittaa yksityisen kulutuksen kasvua lyhyellä aikavälillä.

Hintojen nousun tuntuva hidastuminen aiheutuu ennen muuta tuontihinnoista. Kustannustietoisuus ei vielä ole saanut riittävää jalansijaa kaikissa yrityksissä, ja vanhat tottumukset hinnoittelussa näyttävät muuttuvan varsin hitaasti. Myös hintasidonnaisuudet hidastavat kustannusten alennusten siirtymistä hintoihin. Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksessä hintojen ja kustannusten nousun hidastaminen on keskeisellä sijalla. Valtion hintoja ja maksuja korotetaan erittäin vähän.

Yritysten reaalin kilpailukyky on kuluvan vuosikymmenen aikana kohentunut huomattavasti. Tuotekehitys on vähentänyt massatuotteiden osuutta viennissä, ja huipputekniikan tuotteiden vienti on kasvanut. Kehitys on ollut kuitenkin hitaampaa kuin monissa muissa markkinatalousmaissa, ja tuotannon rakenteen kehityksen jouduttamiseksi on tarpeen tehostaa budjetin menorakenteen muutosta teknologian omaksumista ja käyttöä edistävään suuntaan. Tämä edellyttää määrärahojen tuntuvaa lisäystä sekä perus- että soveltavaan tutkimukseen, tutkimusedellytysten kohentamista ja koulutuksen laadun nostamista. Koulutuksen tulee suuntautua entistä kiinteämmin työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti, ja määrärahoja tarvitaan lisää koulutusvälineiden uusimiseen ja nykyaikaistamiseen. Uudistukset ovat ajankohtaisia kaikilla ammattitutkintojen johtavilla koulutuksen tasoilla. Muutoksia toteutetaan myös valtion yrityksille suuntaamassa rahoituksessa, jolloin reaalin kilpailukykyyn ja teknologian kehittäminen saavat suuremman painon rahoituksen kohdentamisessa. Valtion kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on reaalin kilpailukykyyn edistämiseen, laajasti käsitettynä, varattu määrärahoja 9,1 mrd mk. Ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksessä määrärahat kohoavat runsaaseen 10 mrd markkaan, mikä merkitsee lähes kymmeneksen reaalista kasvua.

Tuotannon uusiutuminen ja monipuolistuminen etenee suotuisasti vain, jos yritykset käyttävät riittävästi varoja tutkimukseen ja tuotekehittelyyn. Nämä investoinnit ovat usein pitkäaikaisia, ja ne vaativat huomattavia kustannuksia. Nämä seikat yhdessä kiinteiden investointien lisäämistä voitteen kanssa korostavat omarahoitusmahdollisuuksien parantamisen ja riskirahoituksen saannin merkitystä. Yritysten tuloverokannan alentaminen kohentaa omarahoitusmahdollisuuksia yleisesti ja toimintavarausmahdollisuuden laajentaminen erityisesti työvoimavaltaisen yritystoiminnan omarahoitusta. Investointeihin sidottujen varausmahdollisuuksien väheneminen tehostaa pääomien kohdentumista. Samaan tähtää konserniavustuksen verotuskohtelun uudistaminen. Muut valmisteltavina olevat yritysten toimintaedellytyksiä parantavat toimet edistävät säästämistä ja riskirahoituksen tarjonnan lisäämistä, yritysten uudelleenorganisointia sekä yhtenäistävät pääomatulojen verotusta.

Talouspolitiikan toimintalinjan mukaisesti kansantalouden kilpailukykyä tuetaan hillitse-

mällä kustannusten nousua. Rahapolitiikan puolella tavoitteisiin sisältyy kohtuullisen reaalikoron säilyttäminen ja rahamarkkinoiden toiminnan tehostaminen. On tärkeää, että finanssipolitiikka voi tukea rahapolitiikan liikkumavaran kasvua ja reaalikoron alentumista nykyiseltä korkealta tasoltaan, niin että investoinnit pysyvät riittävän suurina sekä tukevat työllisyyttä ja tuotannon monipuolistumista.

Kehitys työmarkkinoilla on vaikeutumassa. Työhönosallistumisen yleistymisen on pitänyt työttömyysasteen tavoiteltua korkeampana. Tuotannon kasvun hidastuttua työttömien määrä on alkanut taas lisääntyä. Samalla työvoiman kysynnän ja tarjonnan rakenteelliset erot ovat kasva-

neet, ja työttömyyden ohella esiintyy yhä enemmän työvoiman niukkuutta. Välittömin työllistämistoimin tätä ongelmaa ei voida ratkaista; työllisyyspolitiikan erityistoimet onkin syytä kohdistaa lähinnä vain nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömiin. Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ovat vakava haaste työvoimahallinnon palvelukyvylle. Entistä enemmän tulee kiinnittää huomiota palvelun joustavuuden ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseen, niin että toiminta osaltaan edistää tuotannon sopeutumista uusiin vaatimuksiin eikä jäykistämällä työvoimamarkkinoita hidasta sitä. Työvoimapalvelujen voimavaroja on tarpeen kehittää sekä määrällisesti että laadullisesti.

2 Kansainväliset suhdanteet

Kokonaistuotanto ja -kysyntä

Kokonaistuotannon kasvu hidastui v. 1985 Yhdysvalloissa kolmasosaan edellisvuotisesta eli runsaaseen 2 prosenttiin. Japanissa kokonaistuotanto kasvoi 4½ %, Länsi-Euroopassa 2½ % ja läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin vajaa 3 %. Kasvuvauhdin erot eri maiden välillä supistuivat. Tuotannon kasvu perustui enenevässä määrin kotimaiseen kysyntään, kun Yhdysvaltain tuontikysyntä heikkeni valuuttakurssimuutosten vuoksi. Maailmankaupan kasvu aleni 3 prosenttiin. Inflaatio hidastui useimmissa OECD-maissa. Kokonaisuudessaan taloudellinen tasapaino ei kuitenkaan mainittavasti kohentunut, sillä vaihtotaseiden tasapainottomuudet pysyivät liki ennallaan ja työttömyys säilyi edellisvuoden tasolla. Sosialisti- ja kehitysmaiden talouksien kohentuminen pysähtyi.

Yhdysvalloissa taloudellista kasvua on tukenut kotimainen kysyntä, varsinkin julkinen kulutus lisääntyi voimakkaasti. Japanissa ja Länsi-Euroopassa kotimainen kysyntä korvasi vientikysynnän hidastumista. Vaikka investoinnit lisääntyivät monissa maissa varsin ripeästi, ne suuntautuivat edelleen pääosin tuottavuuden parantamiseen. Tähän lienee vaikuttanut mm. korkeana jatkunut reaalikorkotaso sekä yritysten sangen varovaiset suhdanneodotukset.

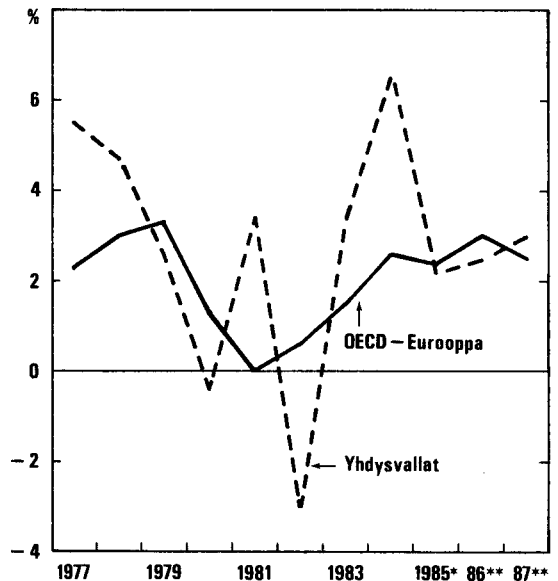
Tämän vuoden alkupuoliskolla kokonaistuotanto kehittyi odottamattoman heikosti lähes kaikissa johtavissa teollisuusmaissa. Yhdysvalloissa tuotanto kasvoi vain parin prosentin vuosivauhtia, vaikka finanssipolitiikka oli edelleen kasvua tukeva ja rahapolitiikka keveni yhä. Dollarin efektiivinen vaihtoarvo on alentunut 25 % vuoden 1985 maaliskuusta tämän vuoden kesäkuun loppuun mennessä, mutta se ei vielä ole ehtinyt juuri nopeuttaa viennin kasvua. Ulkoisen kysynnän heikentyminen on puolestaan hidastanut kokonaistuotannon kasvua Japanissa ja Länsi-Euroopassa.

Heikosta alkuvuodesta huolimatta OECD-mai-

den kokonaistuotannon kasvun arvioidaan yltävän tänä vuonna 3 prosenttiin, mutta Suomen vientiosuuksilla painotettuna 2½ prosenttiin. Kun käytetään tavanmukaisia oletuksia mm. kiinteistä valuuttakurkseista ja muuttumattomasta talouspolitiikasta, on todennäköistä, että kasvuvauhti säilynee 3 prosentin vaiheilla myös v. 1987, jolloin raakaöljyn halpenemisen positiiviset reaalitytaloudelliset vaikutukset tukenevat tuotannon kasvua.

Yhdysvalloissa tavoitteena on budjettivajeen supistaminen, mutta hidastuneen taloudellisen kasvun takia vaje kasvaneen tänä vuonna, eikä sen odoteta juuri supistuvan ensi vuonnakaan. Suuri vaihtotasevaje heikentäne dollaria edelleen. Rahapolitiikassa on ensisijaisena tavoitteena tuotannon tukeminen sallimalla rahan määrän kasvua

Kuvio 11. Bruttokansantuote Yhdysvalloissa ja Länsi-Euroopassa, määrän muutos edellisestä vuodesta

tavoiteltua nopeammin. Myös korkotasoa on alennettu. Ongelmana on kuitenkin, kuinka kauan keveää rahapolitiikkaa voidaan jatkaa, ilman että inflaatio alkaa jälleen nopeutua.

Länsi-Euroopassa tuotannon kasvu pohjautuu nyt pääasiassa kotimaiseen kysyntään, kun dollarin vaihtoarvon aleneminen on heikentänyt kilpailukykyä ja Yhdysvaltain markkinoiden imu on

vähentynyt. Talouspolitiikassa ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia. Valuuttakurssien muutokset ovat lisänneet rahapoliittista liikkumavaraa samalla kun se ja öljyn halpeneminen ovat hidastaneet inflaatiota. Toisaalta mm. Saksan liittotasavallassa on ryhdytty vastustamaan Saksan markan vahvistumista kilpailukykyyn suojelemiseksi.

2. Bruttokansantuotteen¹⁾ määrä eräissä maissa

	1983	1984	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1984/74
EC	1,4	2,4	2,2	3	2½	1,7
Alankomaat	0,9	1,8	2,0	1½	1½	1,4
Belgia	-0,1	1,3	1,1	1½	1½	1,3
Iso-Britannia	3,3	2,8	3,2	3	2½	1,3
Italia	-0,2	2,8	2,3	2½	2½	1,8
Ranska	0,8	1,5	1,2	2½	2	2,1
Saksan liittotasavalta	1,5	3,0	2,4	3	2½	1,7
Tanska	2,1	3,5	3,1	3	3	2,0
Efta	2,2	2,8	3,1	2½	2	2,2
Itävalta	2,0	2,0	2,9	2½	2	2,2
Norja	4,5	5,6	4,4	3	2½	3,7
Ruotsi	2,4	3,4	2,3	2	2	1,5
Suomi	2,9	2,8	2,8	2	3	2,8
Sveitsi	0,7	2,1	3,8	2½	2	0,4
OECD-Eurooppa	1,5	2,6	2,4	3	2½	1,8
Japani	3,2	5,1	4,6	3	3	4,4
Yhdysvallat	3,4	6,6	2,2	2½	3	2,7
OECD	2,6	4,8	2,8	3	3	2,5
OECD Suomen vuoden 1985 vientiosuuksilla painotettuna ²⁾	2,4	3,3	2,5	2½	2½	1,5

Lähde: OECD, kansalliset lähteet ja kansantalousosasto.

¹⁾ Markkinahintaan.

²⁾ Taulukossa olevien maiden vientiosuuksilla painotettuna.

Tärkeimpien läntisten teollisuusmaiden talouspoliittiset päätavoitteet ovat säilyneet ennallaan: julkista sektoria pyritään supistamaan ja markkinavoimien toimivuutta parantamaan. Erityistä huomiota kiinnitetään työmarkkinoiden toimivuuden palauttamiseen. Tiukalla talouspolitiikalla onkin onnistuttu Länsi-Euroopassa kohentamaan julkisen sektorin rahoitustasapainoa sekä joissakin maissa myös vähentämään velkaantuneisuutta. Finanssipoliittinen liikkumavara useissa maissa on yhä niukka, eikä halukkuutta finanssipoliittikan käyttöön tuotannon kasvun nopeutta-

miseksi näytä olevan niissäkään maissa, joissa julkisen sektorin rahoitustasapaino on kohentunut. Finanssipoliittikan arvioidaan sekä Länsi-Euroopassa että myös Yhdysvalloissa jarruttavan ensi vuonna tuotannon kasvua.

Kansainvälisten suhdanteiden lähiaikojen kehitys riippuu lähinnä siitä, nopeutuuko tuotannon kasvu Yhdysvalloissa arvioidulla tavalla vai jääkö Yhdysvaltojen talouskehitys kiristyvän finanssipoliittikan myötä heikoksi. Dollarin arvon heikkeneminen on kohentanut Yhdysvaltain kilpailukykyä, lähinnä Japaniin ja Länsi-Euroop-

paan nähden. Nykyisten valuuttakurssien vallitessa Yhdysvaltain kauppataase tuskin voi tasapainottaa. Lisäksi on huomattava, että tuonti supistuu jyrkästi öljyä tuottavissa maissa. Dollari voi edelleen heiketä, mitä tosin hidastanevat muiden maiden pyrkimykset estää valuuttojensa vahvistumisen.

Toinen kansainvälistä talouskehitystä varjostava tekijä on OECD-maiden ulkopuolisen kysyn-

nän väheneminen. Opec-maiden lisäksi monet kehitysmaat joutuvat supistamaan tuontiaan velkaongelmiensa ja raaka-aineiden alhaisen hintatason vuoksi. Maailmantalous näyttää olevan joutumassa tilanteeseen, jossa kasvun ylläpitäminen riippuu Japanista ja Länsi-Euroopasta yhä suuremmassa määrin. On kuitenkin epätodennäköistä, että nämä maat pystyvät tarjoamaan riittävästi vetoapua.

3. Kiinteät bruttoinvestoinnit eräissä maissa

	Osuus brutto- kansantuot- teesta 1984 %	1983	1984 määrän muutos, prosenttia				1987**
			1985*	1986**	1987**		
Yhdysvallat ¹⁾	17,9	8,1	18,0	7,4	3 ½	5 ½	
Japani	27,8	-0,3	4,6	5,8	6 ½	4	
Saksan liittotasavalta	20,3	3,2	0,8	-0,3	4 ½	6 ½	
Ranska	18,9	-2,3	-2,2	2,5	4	4	
Iso-Britannia	17,4	4,6	8,2	1,0	4 ½	2 ½	
Italia	18,2	-3,8	6,2	4,1	3 ½	4 ½	
Ruotsi	18,4	1,6	3,9	6,5	½	0	
Suomi	23,5	4,7	-1,8	3,2	1 ½	2 ½	

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

¹⁾ Vain yksityiset investoinnit.

Maailmantalouden suotuisalle kehitykselle on lähivuosina erityisen tärkeää talouspoliittisen koordinaation lisääminen ja parantuminen. Osaltaan suurimpien läntisten teollisuusmaiden valuuttapoliittisen yhteistyön vuoksi dollarin vaihtoarvo on alentunut viime vuoden ja tämän vuoden kuluessa. Tämän lisäksi tarvitaan kuitenkin yhteistyötä monilla muillakin talouspolitiikan osa-alueilla, kehitysmaiden velkaongelman ratkaisussa, kauppapolitiikassa, teollisuuden tukipolitiikassa jne. Näkymät eivät kuitenkaan ole kaikilta osin rohkaisevia. Esimerkiksi protektionistiset paineet ovat säilyneet suurina.

Jos talouskehitys ei Yhdysvalloissa nopeudu, dollari heikentynee edelleen. Kun kysyntä samanaikaisesti pysyy laimeana, välittömät inflaatiopaineet eivät juuri lisääntyne Yhdysvalloissa. Korkotaso alentunee edelleen, sillä keskuspankin päätavoitteena on kasvun tukeminen. Kilpailukyvyn heikkeneminen Japanissa ja Länsi-Euroopassa hidastaisi tällöin näiden maiden talouskasvua. Kun Yhdysvaltain vientimarkkinoilla kysyntä on lamassa, on myös epävarmaa, pystyisikö Yhdysvallat lisäämään vientiään merkittävästi. Lähivuo-

sina maailmantalouden kasvunäkymät pysyvätkin peräti epävarmoina.

Työllisyys

Työllisyys kasvoi Yhdysvalloissa viime vuonna 2 %. Kun tuottavuus ei kohonnut juuri lainkaan ja toisaalta työvoiman tarjonnan kasvu hidastui, työttömyys vähentyi edelleen hieman. Länsi-Euroopassa työllisten määrä lisääntyi ½ %; vähentyminen oli pysähtynyt vuoden 1984 lopulla. Työttömien määrä kasvoi kuitenkin edelleen hieman. OECD-maissa keskimäärin työllisten määrä kasvoi noin 1 prosentin vuosivauhtia.

Tänä vuonna työttömyys pysynee Yhdysvalloissa suunnilleen viime vuoden tasolla, ja koko vuonna työttömyysaste on keskimäärin 7 %. Vuonna 1987 työttömyysaste saattaa Yhdysvalloissa jälleen hieman laskea. Länsi-Euroopassa työttömyysasteen kohoamisen arvioidaan pysähtyvän. Tänä ja ensi vuonna sen arvioidaan olevan 11 %. Japanissa työttömyys on kohonnut sikäläisittäin ennätystasolle, ja sen arvioidaan olevan ensi vuonna 3 %. OECD-maissa keskimäärin

työttömyysaste pysyy tänä ja ensi vuonna runsaana 8 prosenttina. Työttömiä on Pohjois-Amerikassa tänä vuonna noin 9½ miljoonaa ja Länsi-Euroopassa 19 miljoonaa henkeä. Nuorten työttömyysaste pysyy läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin ennallaan eli yleisesti 15-20 prosentin vaiheilla.

Hinnat ja kustannukset

Raaka-aineiden (ilman energiaa) dollarihinnat

laskivat viime vuonna 10 % ja energiaraaka-aineidenkin hinnat 2 %, mihin vaikutti tuotannon kasvun hidastuminen teollisuusmaissa. Teollisuustuotteiden vientihintoihin verrattuna raaka-aineiden (ilman energiaa) hinnat ovat nyt alemmalla tasolla kuin koskaan toisen maailmansodan jälkeen. Tärkeimpiä syitä hintatason laskuun ovat lähinnä useimpien raaka-aineiden tuntuva ylituotanto, raaka-aineiden käytön tehostuminen ja viljan tuontitarpeen merkittävä supistuminen Aasian maissa. Lisäksi inflaation hidastu-

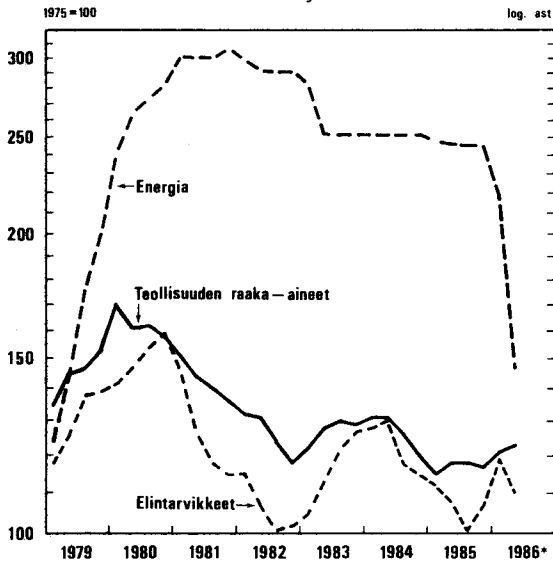
4. Tehdasteollisuuden työkustannukset¹⁾ tuoteyksikköä kohti eräissä maissa

	1983	1984	1985*	1986**	1987**	Keskimäärin 1984/74
	muutos, prosenttia					
Yhdysvallat	-0,8	0,6	1,7	1½	1½	5,8
Japani	-2,0	-4,8	1,2	3½	½	-0,1
Saksan liittotasavalta	-1,0	-1,0	-0,3	½	0	3,5
Ranska	6,6	4,1	2,0	0	-½	9,8
Iso-Britannia	0,7	3,8	5,5	5½	4½	12,7
Italia	15,8	5,6	9,1	7½	2½	15,3
Kanada	0,3	-2,8	1,9	2	1½	8,4
Keskimäärin	1,5	0,6	2,1	2	1½	5,8
Ruotsi	1,4	0,5	4,7	4	3½	8,3
Suomi	3,3	4,0	4,4	3½	3	7,3

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

¹⁾ Kunkin maan omassa valuutassa laskettuna.

Kuvio 12. Raaka-aineiden maailmanmarkkina-hinnat dollareina neljännesvuosittain

Lähde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung: Konjunktur von Morgen, Hamburg.

minen yhdessä korkean reaalikorkotason kanssa on vähentänyt aiemmin usein spekulatiivisia varastoon hankintoja. Myöskään Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen ei ole juuri heijastunut raaka-aineiden dollarihintoihin. Näyttää siltä, että maailmantalouden kasvun tulisi olennaisesti nopeutua, ennen kuin raaka-aineiden reaali hinnat vahvistuisivat.

Tänä vuonna raaka-aineiden (ilman energiaa) hintojen lasku näyttää pysähtyneen. Heinäkuussa niiden hinnat olivat samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Elintarvikkeiden hinnat ovat laskeneet 5 %, sitä vastoin teollisuusraaka-aineiden hinnat ovat kohonneet 3 %. Dollarin heikkenemisen takia reaali hinnat ovat kuitenkin laskeneet tuntuvasti, eikä tuottajien odoteta pystyvän korottamaan hintoja kuin rajoitetusti. Nimellishintojen arvioidaan kohoavan tänä vuonna 3 % ja nousevan ensi vuonna pari prosenttia.

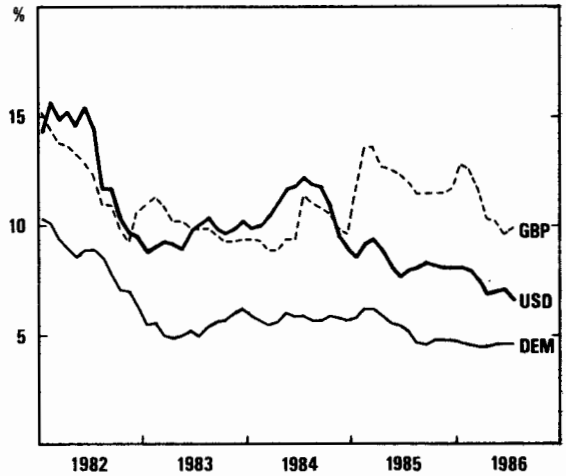
Energiaraaka-aineiden hinnat kääntyivät jyrkään laskuun tämän vuoden alussa. Raakaöljy on halventunut vuoden 1985 lopun liki 30 dollarista tynnyriltä jopa alle 10 dollariin tuntuvan ylitarjonnan vuoksi, kun Saudi-Arabia muutti tuotan-

5. Kuluttajahinnat eräissä maissa

	1985	1986**	1987**	Keski- määrin 1984/74
	muutos, prosenttia			
Yhdysvallat	3,5	2½	2½	7,8
Saksan liittotasavalta ..	2,2	0	0	4,4
Ranska	5,8	2½	2	10,7
Iso-Britannia	6,1	4	3½	12,6
Ruotsi	7,4	3½	3	10,0
Suomi	5,9	3½	2½	10,4
OECD-Eurooppa	6,6	5	4½	10,8
OECD	4,5	3	2½	8,8

topolitiikkaansa. Vaikka hinnat ovat nyt tasolla, joka vähentää mm. öljynetsintää, ylitarjonta saattaa jatkua, koska vaihtotaseongelmiensa vuoksi monet öljyntuottajat pyrkivät voittamaan markkinaosuuksia, minkä vuoksi esimerkiksi Opec on ollut kyvytön sopimaan tuotantokiintiöistä. Elokuussa Opec-maat kuitenkin pääsivät sopimukseen tuotannon supistuksesta seuraavien 2 kuukauden ajaksi, mikä on jonkin verran vahvistanut öljyn hintatasoa.

Kuvio 13. Eurotalletusten 3 kuukauden korkokanta

USD = Yhdysvaltain dollari
 GBP = Englannin punta
 DEM = Saksan marka

6. Bruttokansantuotteen¹⁾ hinta eräissä maissa

	1983	1984	1985*	1986**	1987**	Keskimäärin 1984/74
	muutos, prosenttia					
EC	7,7	5,5	5,5	4½	3½	9,3
Alankomaat	1,7	2,7	2,2	1	0	5,7
Belgia	6,3	5,5	5,2	4	1½	6,4
Iso-Britannia	5,1	3,9	6,1	3½	3½	12,9
Italia	14,9	10,8	8,8	8	5	16,7
Ranska	9,5	7,1	5,9	4	2	10,6
Saksan liittotasavalta	3,2	1,8	2,1	2	1	4,0
Tanska	8,2	5,6	5,1	4½	2	9,1
Efta	6,3	6,0	4,6	3	3½	7,6
Itävalta	3,8	4,9	3,3	3	2½	5,3
Norja	6,2	6,6	5,7	-2	3	9,2
Ruotsi	9,7	7,9	6,8	5	3	10,1
Suomi	8,7	9,1	5,9	5½	3½	10,0
Sveitsi	3,3	2,9	2,0	3½	1	3,9
OECD-Eurooppa	8,0	7,2	7,1	6	4½	9,8
Japani	0,8	1,3	1,7	1	0	4,0
Yhdysvallat	3,9	4,1	3,4	2½	2½	7,6
OECD	5,2	4,9	4,7	4	3	8,0
OECD Suomen vuoden 1985 vientiosuuksilla painotettuna ²⁾	6,2	5,1	4,9	3	2½	8,9

Lähde: OECD ja kansantalousosasto.

¹⁾ Markkinahintaan.

²⁾ Taulukossa olevien maiden vientiosuuksilla painotettuna.

Nimellisansioiden nousuvauhti on edelleen hidastunut useimmissa teollisuusmaissa. Raaka-aineiden hintojen laskusta johtuva inflaation hidastuminen näyttää heijastuneen myös palkka-vaatimuksiin. Toisaalta pyrkimykset lisätä työmarkkinoiden joustavuutta yhdessä suurena säilyneen työttömyyden kanssa ovat ilmeisesti jossain määrin vähentäneet paineita. Lisäksi uudet työpaikat ovat syntyneet pääasiassa matalapalkka-aloilla lähinnä palvelusektoriin, kun sen sijaan teolliset työpaikat ovat useissa maissa vähentyneet. Teollisuuden tuntiansiot kohosivat v. 1985 OECD-maissa 5 %. Kolmen viime vuoden aikana yksikkötyökustannukset ovat kohonneet seitsemässä suurimmassa OECD-maassa vain yhden prosentin vuodessa eli hitaimmin vuosien 1958 ja 1959 jälkeen.

Tuntiansioiden arvioidaan kohoavan teollisuusmaissa tänä vuonna nelisen prosenttia ja ensi vuonna 3½ %. Teollisuuden yksikkötyökustannukset kohoavat tänä vuonna suunnilleen 2 %, mutta ensi vuonna vain 1½ %, kun tuotannon ja tuottavuuden nousun arvioidaan nopeutuvan. Kuluttajahintojen vuotuinen nousu oli OECD-maissa vuoden 1986 alkupuoliskolla 2½ %. Inflaatio on eräissä maissa pysähtynyt raaka-aineiden halventumisen ja valuuttakurssimuutosten vuoksi. Tukkuhintojen kehitys viittaa siihen, että mm. öljyn halpenemisen kaikki kerrannaisvaikutukset eivät ole vielä ehtineet heijastua loppu-

tuotteiden hintoihin saakka täysimääräisesti. Hintapaineita aiheuttavat tällä hetkellä miltei yksinomaan julkisen sektorin tariffit sekä palvelusektorin kustannukset. Kuluttajahinnat kohonnevat tänä vuonna OECD-maissa kolmisen prosenttia ja ensi vuonna vajaa kolme prosenttia, mikäli raakaöljyn hinta jatkaa heilahtelua 10-15 dollarissa tynnyriltä.

Maailmankauppa

Maailmankaupan määrän kasvu hidastui viime vuonna 3 prosenttiin ja läntisten teollisuusmaiden tavaraviennin määrän kasvu 4½ prosenttiin. Hidastuminen aiheutui suurelta osin Yhdysvaltain heikentyneestä talouskasvusta ja dollarin halpenemisestä. Myös OECD:n ulkopuolinen kysyntä väheni. OECD-maiden välinen kauppa lisääntyi 6½ %, mutta vienti muihin maihin supistui ½ %. Opec-maiden tuonti supistui 10 %. Raaka-aineiden alentuneiden hintojen ja dollarin heikkenemisen vuoksi kehitysmaiden tuonnin määrä vähenee tänä vuonna 2-3 % ja ensi vuonna edelleen prosentin verran. Öljyä vievien maiden osuus maailman tuonnista v. 1982 oli 15 %, mutta v. 1987 sen arvioidaan olevan enää 7 %. Lähinnä tästä syystä läntisten teollisuusmaiden viennin muihin maihin arvioidaan vähenevän tänä vuonna 3 % ja ensi vuonna runsaan prosentin.

7. Tavaravienti ja -tuonti

	1984 määrän	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**	1984 hinnan	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**
Vienti								
Yhdysvallat	7,0	-1,7	3½	10	1,4	-0,7	2	3½
Japani	15,4	5,3	½	0	0,1	-0,7	-11½	-½
Saksan liittotasavalta	9,6	6,4	4	2	3,5	3,9	-3	-½
Iso-Britannia	8,6	6,9	4½	1½	8,0	4,5	-7	0
OECD	9,9	4,3	3½	3½	5,7	3,8	-2½	1
Tuonti								
Yhdysvallat	23,9	7,2	4	6	1,7	-1,3	1½	1
Japani	10,8	0,2	6½	7	-2,3	-2,5	-28	-4
Saksan liittotasavalta	5,5	4,6	6½	5½	5,9	2,4	-11½	-2
Iso-Britannia	9,4	4,1	4	6	8,8	2,8	-5½	0
OECD	11,3	5,3	5	5	5,9	3,1	-6	½

Lähde: OECD.

Koko maailmankaupan määrän arvioidaan kasvavan tänä vuonna 3 %. Ensi vuonna se kasvaa hieman nopeammin, mikäli kokonaistuotannon kasvu nopeutuu arvioidulla tavalla. OECD-maiden keskinäinen kauppa lisääntyy jonkin verran nopeammin kuin koko maailmankauppa. Läntisten teollisuusmaiden vaihtotaseiden alijäämä supistuu tänä vuonna alle 10 mrd dollariin sen oltua viime vuonna liki 60 mrd dollaria. Ensi vuonna alijäämä kasvaa jonkin verran. Dollarin vaihtoarvon alenemisesta huolimatta Yhdysvaltain kauppataaseen alijäämän arvioidaan vielä tänä vuonna kasvavan. Useimmissa muissa teollisuusmaissa ylijäämät kasvavat tuntuvasti. Yhdysvaltain vaihtotaseen alijäämäksi ensi vuonna arvioidaan 120 mrd dollaria (noin 3 % bruttokansantuotteesta), Japanin vaihtotaseen ylijäämäksi 70 mrd dollaria ja Saksan liittotasavallan noin 20 mrd dollaria. Opec-maiden vaihtotaseiden alijäämäksi ensi vuonna arvioidaan 35 mrd dollaria ja muiden kehitysmaiden vaihtotaseiden arvioidaan olevan suunnilleen tasapainossa. Sosialististen maiden yhteenlaskettu vaihtotase pysyy alijäämäisenä.

Kehitys eräissä maissa

Yhdysvaltain talouskasvu jäi viime vuonna hitaammaksi kuin läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin, vaikka kasvuvauhti hieman nopeutui vuoden loppupuoliskolla. Kasvu perustui yksityisen kulutuksen lisäksi erityisesti julkiseen kulutukseen, joka kasvoi vuoden loppupuoliskolla 12½ prosentin vuosivauhtia ja yksityisiin investointeihin, jotka lisääntyivät 7 prosentin vauhtia. Tämän vuoden alkupuoliskolla talouskasvu on uudelleen hidastunut, kun mm. julkiset menot ovat supistuneet. Kokonaistuotanto kasvoi vain parin prosentin vuosivauhtia. Menojen vähentämisestä huolimatta budjetti varainhoitovuodeksi 1986/87 on yhä lievästi kasvua tukeva, kun veroja ei ole haluttu korottaa. Budjetin alijäämäisyys lisääntyy edelleen. Alijäämä kohonnee 230 mrd dollariin tänä vuonna.

Budjetin tasapainottamiseen tähdännyt ns. budjettileikkurilaki todettiin perustuslainvastaiseksi, mikä vaikeuttanee tasapainottamista. Nyt kaikki menojen supistukset joudutaan käsittelemään kongressissa. Leikkurilain voimaantulo olisi antanut hallitukselle valtuudet leikata menoja, jos alijäämä ei olisi supistunut aiotulla tavalla. Valmisteilla oleva verojärjestelmän uudistus sitä vastoin on edennyt suunnilleen hallituksen esityksen pohjalta.

Finanssipolitiikka kiristyy v. 1987 ja rajoittaa kasvua ensimmäistä kertaa vuoden 1981 jälkeen. Vahvan dollarin takia elvyttävän finanssipolitiikan vilkastuttama kotimainen kysyntä on kuitenkin suuntautunut paljolti tuontiin muista maista. Vuoden 1985 maaliskuussa alkanut dollarin vaihtoarvon heikkeneminen ei vielä ole ehtinyt heijastua Yhdysvaltain talouskehitykseen. Esimerkiksi teollisuustuotanto on pienempi kuin vuosi sitten. Myös vaihtotaseen vaje on suurentunut edelleen. Viennin arvioidaan kuitenkin kasvavan tänä vuonna, kun se viime vuonna supistui 3 %.

Rahapolitiikkaa on löysätty jo syksystä 1984 lähtien, sen jälkeen kun tuotannon kasvuvauhti alkoi selvästi hidastua. Rahan määrän kasvun on annettu nopeutua ja diskonttokorkoa on alennettu. Hidas inflaatio on mahdollistanut rahapolitiikan keventämisen. Toisaalta dollarin heikkeneisestä johtuvat inflaatiopaineet saattavat vastaisuudessa rajoittaa rahapoliittista liikkumavaraa. Samoin erityisesti Japanin ja Saksan liittotasavallan keskuspankkien haluttomuus laskea korkotaso ja sallia valuuttojensa vahvistuminen Yhdysvaltain dollariin nähden vähentää Yhdysvaltain keskuspankin rahapoliittista liikkumavaraa. Luottamus Yhdysvaltain talouskasvuun ja dollariin on viime aikoina selvästi vähentynyt.

Talouskasvu pysynee hitaana Yhdysvalloissa edelleen tämän vuoden loppupuoliskolla, kun kotitalouksien tulonmuodostus heikkenee ja myös yritysten kannattavuus on alentunut. Ensi vuoden aikana taloudellinen kasvu kuitenkin jossain määrin nopeutuu, sillä Yhdysvaltain kilpailukyvyyn paraneminen alkaa lisätä vientiä ja syrjäyttää tuontia kotimarkkinoilla. Kun kasvu kuitenkin alittaa tänä ja ensi vuonna hallituksen tavoitteena olleen 4 prosentin vuosivauhdin, tämä hidastaa verokertymän kasvua ja toisaalta lisää verojen korottamispaineita. Rahapolitiikkaa tuskin voidaan enää löysätä ilman, että inflaatio alkaisi kiihtyä. Dollari on edelleen yliarvostettu.

Saksan liittotasavallassa kokonaistuotannon kasvu jäi v. 1985 kotimaisen kysynnän heikkouden vuoksi hitaammaksi kuin läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kokonaistuotanto ei kasvanut lainkaan, mutta ylti toisella neljänneksellä 3 prosentin vuosivauhtiin, kun kotimainen kysyntä alkoi elpyä. Tuotannon kasvu pohjautuu nyt pääosin yksityiseen kulutukseen ja investointeihin, kun Saksan markan vahvistuminen on heikentänyt kilpailukykyä.

Hallitus jatkaa julkisen velan supistamiseen tähtäävää talouspolitiikkaa. Tänä vuonna finans-

sipolitiikka on kuitenkin ensimmäistä kertaa 1980-luvulla lievästi kasvua tukevaa tuloveroasteikkojen tarkistusten vuoksi. Suurimpien teollisuusmaiden valuutta- ja rahapolitiikan yhtenäistämisyhtymykset ovat heijastuneet myös liittotasavallan rahapolitiikkaan. Korkotason alentamisen ohessa keskuspankki on sallinut rahan määrän kasvun nopeutua. Viime aikoina Saksan markan vahvistumista on pyritty hillitsemään kilpailukyyn turvaamiseksi.

Kokonaistuotannon kasvu yltäneen alkuvuoden heikosta kehityksestä huolimatta 3 prosenttiin. Kasvu perustuu tänä ja ensi vuonna pääasiassa kotimaiseen kysyntään. Vaarana saattaa olla ajautuminen deflaatiokierteeseen.

Isossa-Britanniassa kokonaistuotanto kasvoi viime vuonna nopeammin kuin OECD-maissa keskimäärin, osittain edellisen vuoden lakosta johtuneen matalan vertailutason vuoksi. Tuotannon kasvu pohjautui erityisesti vientiin. Toisin kuin useimmissa muissa maissa inflaatio kiihtyi Isossa-Britanniassa viime vuonna.

Kokonaistuotannon kasvun arvioidaan jatkuvan tänä vuonna lähes viimevuotista vauhtia. Toisin kuin monissa muissa Länsi-Euroopan maissa myös vienti tukee kasvua merkittävästi, sillä raakaöljyn halpeneminen on heikentänyt punnan vaihtoarvoa, mikä parantaa muun tuotannon kilpailukykyä. Hintojen nousuvauhti näyttää jatkuvan edelleen nopeampana kuin kilpailijamaissa.

Finanssipolitiikka kiristyy tänä vuonna, kun hallitus pyrkii saavuttamaan julkisen sektorin lainanotolle asetetut keskipitkän ajan tavoitteet. Lisäksi öljytulojen väheneminen vaikeuttaa julkisen talouden hoitoa. Rahan määrän kasvu on jatkunut tavoiteltua nopeampana. Toisaalta punnan heikkenemispaineet rajoittavat rahapoliittista liikkumavaraa.

Ranskan taloudellisen tilanteen kohentuminen jatkui v. 1985. Vaihtotase oli lievästi ylijäämäinen ja työttömyys väheni, myös inflaatio hidastui merkittävästi. Julkisen talouden terveyttämiselle asetettuja tavoitteita ei kuitenkaan aivan saavutettu. Budjettialijäämä oli 3,3 % tavoitteeksi asetetun 3 prosentin asemesta. Kotimaista kysyntää rajoittavan talouspolitiikan vuoksi kokonaistuotannon kasvu jäi 1,2 prosenttiin.

Kokonaistuotannon ennustettu 2½ prosentin kasvu pohjautuu tänä vuonna kuten useimmissa muissakin Länsi-Euroopan maissa lähinnä kotimaiseen kysyntään. Viennin kasvu hidastuu. Vuoden 1986 budjetti sisältää lukuisia tuotannon kasvua tukevia toimia mm. työnantajan sosiaali-

turvamaksuja ja yritysten tuloveroprosenttia alennetaan. Toisaalta menojen kasvua hillitään mm. jäädyttämällä julkisen sektorin palkat. Tavoitteena on rajoittaa budjettialijäämä 3 prosenttiin BKT:sta. Ensi vuonna alijäämä on tarkoitus supistaa 2½ prosenttiin BKT:sta.

Ruotsissa taloudellinen kehitys pohjautui viime vuonna pääosin kotimaiseen kysyntään, joka kasvoi lähes 4 %. Kokonaistuotanto lisääntyi sitä vastoin vain 2½ %, kun tuonti kasvoi 7½ %, mutta vienti vain 2½ %. Vaikka talouspolitiikka oli sängen tiukkaa, inflaation hidastamisyhtymyksissä ei onnistuttu. Kuluttajahinnat kohosivat 7 % eli huomattavasti nopeammin kuin useimmissa kilpailijamaissa.

Tänä vuonna Ruotsin viennin kasvu näyttää nopeutuvan toisin kuin monissa muissa Länsi-Euroopan maissa. Tuonnin ja investointien kasvu sitä vastoin hidastuu merkittävästi. Vaihtosuhteen paranemisen vuoksi viime vuonna alijäämäinen vaihtotase muuttuu hieman ylijäämäiseksi. Inflaation odotetaan hidastuvan myös merkittävästi, mutta se ylittää edelleen jonkin verran kilpailijamaiden keskiarvon.

Finanssipolitiikka jatkuu kireähkönä. Julkiset kulutusmenot kasvavat tänä ja ensi vuonna määrällisesti vain runsaan prosentin vauhtia. Budjettialijäämä supistunee ensi vuonna vajaaseen 1½ prosenttiin BKT:sta. Ratkaisevassa asemassa ovat kuitenkin palkkamenet, joiden kasvun pitäisi hidastua. Ruotsissa tuskin kuitenkaan päästään hitaampaan nimellispalkkojen nousuvauhtiin kuin kilpailijamaissa. Rahapolitiikkaa on kevennetty inflaation hidastumisen myötä.

Tuotannon kasvu jatkunee ensi vuonna suunnilleen tämänvuotista vauhtia ja perustuu lähinnä yksityiseen kulutukseen. Vaihtosuhteen paranemisen vuoksi talouden ulkoinen tasapaino kohentuu edelleen, mutta sitä vastoin työttömyyden arvioidaan lievästi kohoavan. Viennin kasvu hidastunee, koska Ruotsi on menettänyt pääosin vuoden 1982 devalvaatiolla saavuttamansa kilpailuedun.

Keskinäisen taloudellisen avun neuvoston (SEV) jäsenmaissa kokonaistuotanto v. 1985 kasvoi 3 % eli saman verran kuin edellisellä vuonna. Osin tuotannon kasvua jarruttivat sääolot — ankara talvi ja kesän kuivuus. Neuvostoliitossa tuotannon kasvua jarruttivat lisäksi öljyn tuotannon ongelmat. SEV-maiden ulkoinen tasapaino heikentyi uudelleen parannuttuaan parina edellisellä vuonna. Samalla velkatilanne alkoi uudelleen heikentyä. Neuvostoliiton vaihtotase oli

8. Kokonaistuotanto eräissä SEV-maissa

	Toteutunut				Suunnitelma		
	1983	1984	1985	Keski- määrin 1985/80 muutos, prosenttia	1985	1986	Keski- määrin 1985/80
Bulgaria.....	3,0	4,6	1,8	3,7	4,1	4,0	4,1
Puola.....	6,0	5,6	3,0	-0,3	3,2	3,2	2,7
Romania.....	3,7	7,7	5,9	4,4	10,0	11,0	6,9
Saksan demokraattinen ta- savalta.....	4,6	5,5	4,8	4,5	4,4	4,4	5,1
Tšekkoslovakia.....	2,3	3,5	3,1	1,8	3,0	3,5	1,9
Unkari.....	0,3	2,5	-1,0	1,4	2,5	2,5	2,9
Yhteensä.....	3,9	5,3	3,5	2,2	4,8	5,1	3,3
Neuvostoliitto.....	4,2	3,2	3,0	3,5	4,0	..	3,8
Yhteensä.....	4,1	3,1	3,2	3,1	4,2	4,2	3,4

Lähde: ECE.

v. 1985 heikoimmillaan 1970-luvun puolivälin jälkeen.

Tämän vuoden alkupuoliskolla teollisuustuotanto kasvoi Neuvostoliitossa viitisen prosenttia, mutta öljyn tuotannon ongelmat jatkuivat. Raakaöljyn halpenemisen vuoksi Neuvostoliiton vaihtotase heikentyy edelleen, koska valtaosa vientituloista koostuu öljyn ja muiden raaka-aineiden viennistä. Muissa SEV-maissa tilannetta vaikeuttaa se, että niiden Neuvostoliitosta ostaman öljyn hinta määräytyy viiden vuoden keskiarvon perusteella. Kun öljyn hinta kohosi, tämä hinnoittelumekanismi vähensi kustannuspaineita, mutta nyt se sitä vastoin heikentää näiden

maiden kilpailukykyä länsimarkkinoilla. Tämä haittaa talouskehitystä erityisesti Unkarissa, jonka länsikauppa on huomattava.

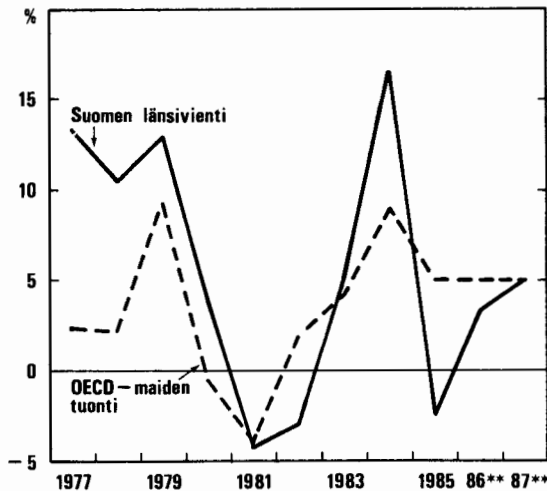
Täksi vuodeksi tuotannon kasvutavoite SEV-maissa on 4,2 %. Erityistä huomiota kiinnitetään tuotantotoiminnan tehokkuuden kohentamiseen. Talousuudistuksissa pyritään ensi sijassa parantamaan tuotantolaitosten kannattavuutta. Samanaikaisesti kehitys näyttää johtavan tuotannollisiin yhteistyökokeiluihin SEV-maiden tuotantolaitosten ja läntisten teollisuusmaiden yritysten kesken. Toisaalta viejien keskinäinen kilpailu SEV-maiden markkinoille on kovenemassa.

3 Ulkomaankauppa

3.1 Vienti

Viennin kasvu hidastui v. 1985 tuntuvasti. Vaikka markkinatalousmaissa kysynnän kasvu jatkui, Suomen länsiviennin määrä jonkin verran pieneni. Tämä aiheutui eräiden tärkeiden vientituotteittemme markkinatilanteen heikkenemisestä erityisesti vuoden jälkipuoliskolla. Lisäksi metsäteollisuustuotteiden vientihinnat laskivat, mikä heikensi viennin kannattavuutta. Myös kolmatta vuotta huonontunut kilpailukyky vaikutti vientimenestykseen länsimarkkinoilla. Sen sijaan vienti Neuvostoliittoon lisääntyi nopeasti. Tavaroiden ja palvelusten viennin määrä kasvoi kokonaisuudessaan $\frac{1}{2}$ %. Vientihinnat olivat keskimäärin lähes 3 % korkeammat kuin vuotta aiemmin, vaikka ne vuoden aikana selvästi aleni-

Kuvio 14. OECD-maiden tavaratuonti Suomen vientiosuuksilla painotettuna sekä Suomen tavara-vienti, määrän muutos edellisestä vuodesta

Vuoden 1986 alkupuoliskolla viennin arvo supistui 10 % edellisvuotisesta. Tämä aiheutui puoliksi vientihintojen alenemisestä ja puoliksi viennin määrän vähenemisestä. Vientihintojen alenemiseen vaikutti suurelta osin jo viime vuoden aikainen kehitys, ja itse asiassa kevään kuluessa joidenkin metsäteollisuustuotteiden vientihinnat kääntyivät uudelleen nousuun. Perinteisillä markkinoillamme Länsi-Euroopassa viennin määrä kasvoi alkuvuoden aikana selvästi. Sen sijaan toimitukset Neuvostoliittoon ja Euroopan ulkopuolisille markkinoille (Yhdysvallat, Japani, Opec-maat) supistuivat jyrkästi. Osittain viennin heikkouteen vaikuttivat kevään lakot, mutta paljolti se heijastaa myös kysynnän kehitystä maailmanmarkkinoilla. Raakaöljyn halpenemisen kielteiset vaikutukset Suomen viennille näyttävät ilmenevän aiemmin ja suurempina kuin sen odotetut myönteiset vaikutukset kysyntään.

Vuoden jälkipuoliskolla viennin määrän odotetaan kääntyvän selvään kasvuun, kun markkinatalousmaiden kysyntä vilkastuu. Viennin kilpailukykyä länsimarkkinoilla tukee paitsi keväinen markan ulkoisen arvon pieni alentaminen myös elokuun alussa voimaan tullut energiaverotuksen uudistus. Silti länsiviennin arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna jonkin verran markkinoiden kasvua hitaammin. Itäviennin määrä kasvaa ajoitustekijöiden takia vuoden jälkipuoliskolla, mutta jää koko vuonna hieman viimevuotista vähäisemmäksi. Koko tavaroiden ja palvelusten viennin määrän ennustetaan kasvavan prosenttien verran.

Vientihinnat kääntyivät kevään aikana lievään nousuun vuoden ajan jatkuneen yhtäjaksoisen laskun jälkeen. Hintojen kohoamisen odotetaan jatkuvan vuoden loppua kohden. Tästä huolimatta vientihinnat jäävät v. 1986 keskimäärin $3\frac{1}{2}$ % alemmiksi kuin viime vuonna.

Metsäteollisuuden viennin määrä v. 1985 lisääntyi lähes 3 %. Kehitys vaihteli eri metsäteol-

lisuuden aloilla vuoden aikana huomattavasti. Kun mekaanisen metsäteollisuuden tuotteiden kysyntä näytti vuoden loppua kohden jossain määrin elpyvän, kemiallisen metsäteollisuuden tuotteiden markkinatilanne heikkeni vuoden kuluessa. Tämän vuoden aikana taloudellisen kehityksen elpymisen markkinatalousmaissa vilkastuttaneen myös kemiallisen metsäteollisuuden tuotteiden kysyntää. Vaikka rakennustoiminnan lisääntyminen Euroopassa erityisesti korkojen alenemisen takia parantaa sahatavaran vientinäkymiä pitkän taantuman jälkeen, alan näkymät heikentyvät vastaavasti Pohjois-Afrikan ja Lähi-Idän öljyä vievissä maissa. Metsäteollisuuden viennin määrän arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna 3 %, mutta hinnat jäivät keskimäärin 2½ % viimevuotisia alemmiksi.

Metalliteollisuuden viennin määrä kasvoi viime vuonna 3½ %, vaikka laivatoimitukset supistui- vat kolmanneksen. Erityisesti vienti Neuvostoliit- toon kasvoi jälleen nopeasti. Myös markkinata- lousmaiden investointien kasvu tuki monien met- alliteollisuuden tuotteiden kysyntää. Metallien perusteollisuudessa viennin määrä kasvoi selvästi. Sen sijaan perusmetallien hinnat alkoivat vuoden jälkipuoliskolla tuntuvasti laskea. Tänä vuonna metalliteollisuuden viennin kasvun odotetaan py- sähtyvän. Tämä aiheutuu itävien supistumi- sesta, sen sijaan länsivienti kasvaa selvästi, kun läntisten teollisuusmaiden investoinnit lisäänty- vät. Myös Ruotsin parantuneet talousnäkymät tukevat metalliteollisuuden vientiä. Metallituote- ja koneteollisuuden vientihinnat ovat edelleen tämän vuoden alussa nousseet selvästi ja myös perusmetallien hintojen aleneminen näyttää py- sähtyneen.

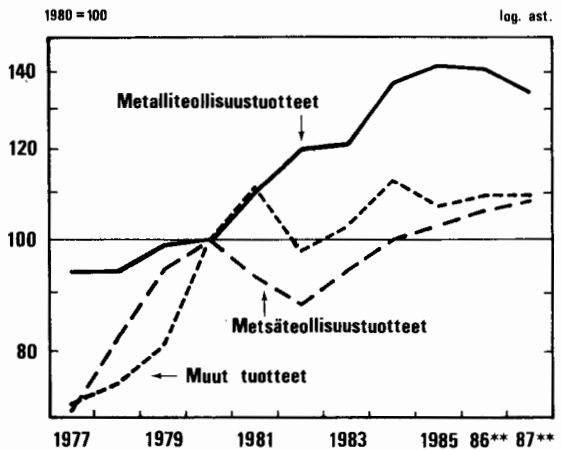
Kaikilla keskeisillä toimialoilla viennin arvo väheni tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla edellisvuotisesta. Tuntuvimmin vienti supistui elintarviketeollisuudessa ja vähiten tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuudessa. Näiden kulutusta- varateollisuuden alojen näkymät riippuvat olen- naisesti siitä, missä määrin ne pystyvät käyttä- mään hyväkseen markkinatalousmaissa lisäänty- neen ostovoiman synnyttämän kulutuksen kas- vun. Itävienti, jolla on huomattava osuus näiden alojen kokonaisviennistä, ei kaupan tasapaino- ongelmien vuoksi tarjoa kasvumahdollisuuksia.

Kemian teollisuuden viennin tuntuvaan supistu- miseen on vaikuttanut lähinnä öljytuotteiden viennin väheneminen, joka kuitenkin on väliai- kaista ja aiheutuu jalostamon seisokista.

Palvelutulot eivät lisääntyneet viime vuonna lainkaan. Tänä vuonna niiden odotetaan piene- nevän, sillä kuljetustuloja vähentänyt kauppalai- vaston supistuminen jatkuu. Projektiviennistä saatavat tulot lisääntyvät hitaasti ja matkustustu- lot vähentyvät edelleen.

Vuonna 1987 viennin kasvun odotetaan jatku- van hitaana. Suomen ja Neuvostoliiton välisen kaupan clearing-tilin saldo ylittää tämän vuoden aikana tuntuvasti sovitun luottorajan, jolloin kauppaa tasapainottaviin toimiin ryhtyminen käy välttämättömäksi. Viennin tuntuvia supistumis- paineita voidaan jonkin verran torjua erityisjärjes- telyillä. Kuitenkin viennin Neuvostoliittoon arvi- oidaan vähenevän v. 1987 viidenneksen, paine suurempaan viennin supistumiseen on ole- massa. Länsiviennin ennustetaan lisääntyvän sa- maan aikaan 5 %, joka vastaa ennustettua mark- kinoiden kasvua. Näin nopeaan länsiviennin kas- vuun päästäneen osin viennin kilpailukykyä ko- hentaneiden toimien ja osin itäkaupasta vapautu- van tuotantokapasiteetin synnyttämän lisätarjon- nan avulla. Koko tavaroiden ja palvelusten vien- nin määrän arvioidaan kasvavan v. 1987 kuiten- kin vain ½ %.

Kuvio 15. Tavaraviennin määrä pääryhmittäin

9. Tavaroiden ja palvelusten vienti

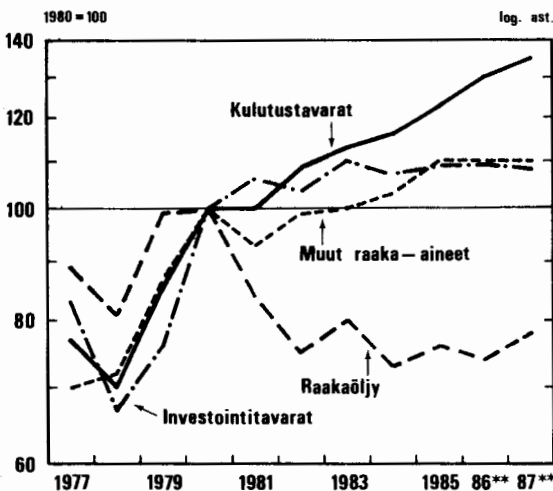
	1985 osuus %	1983	1984	1985	1986**	1987**	1983	1984	1985	1986**	1987**
		määrän muutos,			prosenttia		hinnan muutos, prosenttia				
Maa- ja metsätalous	2,8	14	33	-14	2	3	-10	34	8	-25	4
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	2,6	8	-7	9	-4	-4	9	-4	-3	-6	2
Tekstiili-, vaate- ja nah- kateollisuus	6,3	-17	7	1	1	-3	11	5	6	1	1
Puutavateollisuus	8,0	0	-4	-1	4	4	11	7	-5	0	3
Paperi- ja graafinen teol- lisuus	29,8	8	10	4	3	2	2	10	2	-3	4
Kemiallinen teollisuus	11,7	20	14	-9	1	3	7	4	6	-19	1
Metallien perusteollisuus	7,5	21	8	8	2	3	4	11	3	-11	3
Metallituote- ja kone- teollisuus	29,1	-2	14	3	-1	-6	9	0	3	6	1
Muut tavarat	2,2
Tavaravienti ¹⁾	100,0	4	10	1	1½	-½	6½	6	3	-3	2½
länsvienti	75,8	5	17	-2	3	5	6	9	3
itävienti	24,2	-2	-13	16	-5	-20	9	1	1
Tavaroiden ja palvelusten vienti ¹⁾		3½	6	½	1	½	6	7½	3	-3½	2½

¹⁾ Tavaroiden vientihinnat tullihallituksen ja tavaroiden ja palvelusten vientihinnat Tilastokeskuksen mukaan; ennuste kansantalousosaston.

3.2 Tuonti

Vuonna 1985 tavaratuonnin määrä kasvoi enemmän kuin muutamana edellisena vuonna. Muun muassa metalli- ja koneiteollisuuden raaka-aineiden tuonti kasvoi kymmeneksen ja eräitä öljytoimituksia siirtyi vuoden 1984 lopulta vuoden 1985 alkuun. Kivihiilen tuonti lisääntyi nelisenkymmentä prosenttia. Myös kulutustava-

Kuvio 16. Tavaratuonnin määrä pääryhmittäin

roiden tuonti vilkastui viime vuoden aikana. Tuontihinnat nousivat keskimäärin 3 %, mutta vuoden aikana ne laskivat lievästi. Eniten halpe-
nivat raakaöljy ja polttoaineet.

Vuoden 1986 alkupuoliskolla tavaratuonnin määrä pysyi edellisuotien suuruisena. Polttoai-
neiden ja varsinkin kivihiilen tuonti kasvoi edel-
leen tuntuvasti. Myös henkilöautoja tuotiin hyvin
runsaasti. Kaikkiaan kulutustavaroiden tuonti
vilkastui, kun taas investointitavaroiden tuonti
supistui lievästi. Raaka-aineiden tuonti ei muut-
tunut. Tavaratuonnin hinnat olivat kymmenek-
sen alemmat kuin edellisen vuoden vastaavana
ajanjaksona. Raakaöljyn maailmanmarkkinahin-
tojen romahtaminen, useiden raaka-aineiden pit-
käaikainen liikatarjonta sekä Yhdysvaltain dolla-
rin devalvoituminen ovat pääsyyt tuontihintojen
laskuun.

Raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuon-
nin määrä pysynee vuosina 1986 ja 1987 lähes
ennallaan. Raakaöljyn tuonti supistunee hieman
tänä vuonna kevään jalostustuotannon katkok-
sen vuoksi, mutta laajentunee uudelleen ensi
vuonna. Neuvostoliitosta tuotavan raakaöljyn
osuus tuonnista suurenee ja länsiöljyn vastaavasti
pienenee. Muiden raaka-aineiden tuonnin arvioi-
daan tänä ja ensi vuonna jäävän ennalleen.
Teollisuudessa kasvaa eniten metsäteollisuuden
tuotanto, jossa tuontipanosten osuus on vähäi-

nen. Esimerkiksi koneteollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonti ei muuttunut tänä vuonna ja vähentynee v. 1987. Raaka-aineiden tuontihinnat laskevat v. 1986 tuntuvasti, vaikka niiden arvioidaan vakiintuvan tai jo lievästi nousevan vuoden loppupuolella. Vuoden 1987 aikana ne vahvistunevat edelleen hieman. Vuosikeskiarvona raakaöljyn markkamääräinen tuontihinta jäänee tämänvuotista matalammaksi mm. jo tapahtuneen dollarin heikentymisen vuoksi. Raakaöljyn halpenemisen vuoksi sen osuus tavaratuonnista jäänee tänä ja ensi vuonna alle 10 prosentin, kun vastaava osuus v. 1980 oli 20 % ja v. 1985 vielä 15 %.

Polttoaineiden tuonnin määrä kasvaneet edelleen vuosina 1986 ja 1987, sillä kivihiihen ja kaasun käyttö lisääntyy. Kun varsinkin polttoöljyjien hinnat seuraavat raakaöljyn hintoja, polttoaineiden tuontihinnat alentuvat vuosikeskiarvoina sekä tänä että ensi vuonna.

Investointitavaroiden tuonti vilkastuneet hieman vuoden 1986 loppupuolella ja säilynee ensi vuonna keskimäärin melkein tämänvuotisen suuruisena. Teollisuuden koneiden ja laitteiden tuonti kasvaneet edelleen hieman, mutta kuljetuskaluston tuonti vähentynee, kuten jo parina edellisenä vuonna. *Kulutustavaroiden* tuonnin määrä jatkaa v. 1986 vahvaa kasvuaan, ja v. 1987

kasvu hidastuneet vain hieman. Tänä vuonna varsinkin henkilöautojen tuonti lisääntyy paljon, ja reaalitylojen kasvun arvioidaan yleensäkin lisäävän kulutustavaroiden tuontia. Investointitavaroiden ja kestävien kulutustavaroiden tuontihintoja on tänä vuonna nostanut mm. Saksan markan ja Japanin jenin vahvistuminen. Ensi vuonnakin valmiiden tavaroiden tuontihintojen arvioidaan kohoavan enemmän kuin raaka-aineiden.

Koko tavaratuonnin määrän arvioidaan kasvavan $\frac{1}{2}$ % tänä vuonna ja $1\frac{1}{2}$ % ensi vuonna¹⁾. Tuontihintojen ennustetaan vastaavasti laskevan tänä vuonna $8\frac{1}{2}$ % ja nousevan ensi vuonna prosenttiin.

Palvelusten tuonnin määrä pysynee tänä vuonna lähes ennallaan. Matkustusmenot kasvavat silti edelleen. Ensi vuonna palvelusmenot ulkomaille lisääntynevät määrältään hieman. Palvelusten hinnat nousevat hitaammin kuin ennen mm. halventuneiden kuljetuskustannusten takia.

1) Tullihallituksen yksikköarvoindeksin mukaan laskettuna. Tilastokeskuksen tuontihintaindeksissä painot ovat erilaiset, ja siksi kansantalouden tilinpidossa tavaratuonnin hinta laskee tänä vuonna enemmän ja tavaratuonnin määrä vastaavasti kasvaa enemmän kuin tullihallituksen laskelmien mukaan.

10. Tavaroiden ja palvelusten tuonti

	1985	1983 1984 1985 1986** 1987**					1983 1984 1985 1986** 1987**				
	osuus %	määrän	muutos,	prosenttia	prosenttia	hinnan	muutos,	prosenttia	prosenttia	prosenttia	prosenttia
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	62,5	3	0	6	-1	1	6	5	2	-13	0
raakaöljy	15,1	6	-9	5	-3	5	4	4	-1	-49	-11
muut raaka-aineet ..	47,4	1	3	6	0	0	7	6	3	-1	2
Poltto- ja voiteluaineet ..	6,7	5	-1	12	6	5	-2	2	-2	-33	-5
Investointitavarat	14,3	6	-3	2	0	-1	11	4	4	5	4
Kulutustavarat	15,9	5	3	6	6	4	11	5	7	4	4
Muut tavarat	0,5
Tavaratuonti ¹⁾	100,0	3½	-½	6	½	1½	6½	4½	3	-8½	1
länsituonti	75,8	2	3	8	-2	1	7	5	4
itätuonti	24,2	9	-7	1	9	3	4	3	0
Tavaroiden ja palvelusten tuonti ¹⁾		3½	1	6	5	2	7½	5	3	-11	1

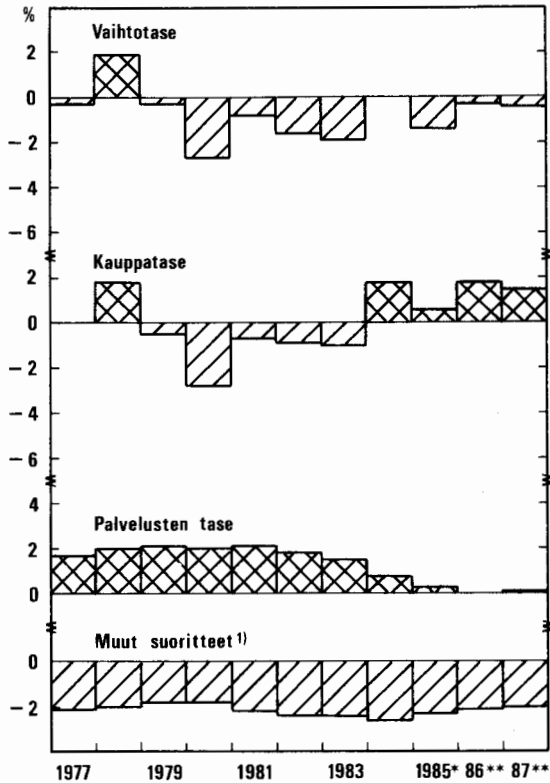
¹⁾ Tavaroiden tuontihinnat tullihallituksen ja tavaroiden ja palvelusten tuontihinnat Tilastokeskuksen mukaan; ennuste kansantalousosaston.

3.3 Vaihtotase

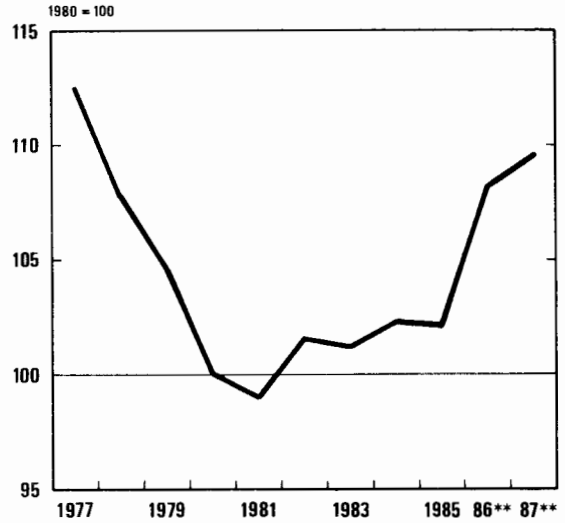
Kauppataase oli viime vuonna 1,9 mrd mk ylijäämäinen. Länsikaupan ylijäämä väheni tuntuvasti, kun taas itäkauppa muuttui lievästi ylijäämäiseksi. Tavarakaupan vaihtosuhte pysyi ennallaan. Palvelusten taseen ylijäämä jatkoi supistumistaan, kun mm. matkustusmenot kasvoivat nopeammin kuin matkustustulot, ja kuljetustulot vähenivät enemmän kuin kuljetusmenot. Nettokorkomenot ulkomaille vähenivät, kun korkotulot lisääntyivät, ja heikentynyt dollari hidasti korkomenojen kasvua. Vaihtotaseen alijäämä suureni 4,7 mrd markkaan.

Vuoden 1986 tammi-kesäkuussa kauppataase oli 1,4 mrd mk ylijäämäinen. Koko vuoden

Kuvio 17. Vaihtotase suhteessa bruttokansantuotteeseen

Kuvio 18. Ulkomaankaupan vaihtosuhte

ylijäämän arvioidaan nousevan 6,5 mrd markkaan, johon vaikuttavat viennin vilkastuminen ja alentuneet tuontihinnat. Sekä länsi- että itäkaupan ylijäämät kasvavat. Tavarakaupan vaihtosuhte parantuu v. 1986 arviolta 6 %. Palvelusten tase heikkenee ja mahdollisesti muuttuu alijäämäiseksi, sillä palvelutulot ulkomailta vähenevät. Tuloja vähentää mm. kauppa-laivaston pienentyminen. Matkailumenot ulkomailta kasvavat edelleen nopeammin kuin ulkomaalaisten kulutus Suomessa.

Tuotannon tekijäkorvausten ja tulonsiirtojen taseen alijäämä säilyy v. 1986 suunnilleen ennallaan. Alentuneet ulkomaisten lainojen nimelliskorot supistavat korkomenojen kasvua. Tulonsiirtojen nettoalijäämä suurentunee edelleen mm. kehitysyhteistyömenojen kasvun takia. Vaihtotase on lievästi alijäämäinen.

Vuonna 1987 kauppataaseen ylijäämä vähenee jonkin verran, kun itävienti supistuu. Länsikaupan taseen ylijäämän sen sijaan odotetaan kasvavan. Tavarakaupan vaihtosuhte parantunee prosentit. Palvelusten tase vahvistunee hieman, sillä palvelusten viennin arvioidaan elpävän. Muiden suoritteiden alijäämä kasvanee lievästi. Vaihtotase pysyy ensi vuonna lievästi alijäämäisenä, mutta vaihdettavissa valuutoissa käytävän kaupan vaihtotase vahvistuu tämänvuotisesta.

¹⁾ Pääasiassa korkomenot ja erilaiset tulonsiirrot ulkomaille (netto).

11. Kauppatase¹⁾

	1983	1984 miljoonaa markkaa	1985 markkaa	1986**	1987**
Länsikauppa	— 869	8 663	1 942	3 100	5 700
Itäkauppa	— 967	—2 440	566	4 200	850
Yhteensä	—1 836	6 222	2 508	7 300	6 550

¹⁾ Tullitilaston mukaan.

12. Vaihtotase

	1983	1984 miljoonaa markkaa	1985* markkaa	1986**	1987**
Tavaravienti ¹⁾ (+)	69 368	80 607	83 769	82 250	83 500
Tavaratuonti ¹⁾ (—)	72 139	75 127	81 870	75 700	77 800
Kauppatase	—2 771	5 480	1 899	6 550	5 700
Palvelusten vienti (+)	14 693	15 132	15 034	13 850	15 200
Palvelusten tuonti (—)	10 631	12 641	13 982	14 000	14 800
Palvelusten tase	4 062	2 491	1 052	— 150	400
Tavaroiden ja palvelusten tase	1 291	7 971	2 951	6 400	6 100
Muut suoritteet ²⁾ , netto	—6 518	—8 029	—7 651	—7 600	—7 800
Vaihtotase	—5 227	— 58	—4 700	—1 200	—1 700
Pääomansiirrot ulkomailta, netto	—	— 44	—	—	—
Nettoluotonanto ulkomaille	—5 227	— 102	—4 700	—1 200	—1 700
Vaihtotase, % bruttokansantuotteesta	— 1,9	— 0,0	— 1,4	— 0,3	— 0,4

¹⁾ Sisältää tavarakaupan korjausevät.

²⁾ Tuotannontekijätulot ja tulonsiirrot.

4 Tuotanto

4.1 Yrittäjätoiminta

Maatalous

Maataloustuotanto v. 1985 supistui 7½ %. Maatalouden liikatuotannon kannalta oli merkittävää, että maidon tuotanto pieneni 4½ %; siihen vaikuttivat vuoden 1985 alusta voimaan tullut maidon kaksihintajärjestelmä ja v. 1984 tehdyt tuotannon vähentämissopimukset. Sian- ja naudanlihan tuotanto lisääntyi prosenttin, mikä johtui keskiteuraspainojen noususta sekä runsaista lypsylehmien teurastuksista. Sato oli viime vuonna edellisvuotista pienempi.

Maataloustuotannon ennustetaan supistuvan myös v. 1986. Kiintiöjärjestelmä vähentää edelleen maidon tuotantoa; vuoden alkupuoliskolla

maitoa tuotettiin 2 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Toisaalta maitotaloustuotteiden kokonaiskulutus supistuu edelleen. Naudanlihan tuotanto vähenee hieman, ja sianlihan tuottaminen pysyy ennallaan. Kanamunien tuotannon supistuminen jatkuu. Kokonaissadon arvioidaan pienenevän 300—350 milj. kg lähinnä ohrasadon vähenemisen johdosta. Kaikkiaan maataloustuotanto supistunee tänä vuonna prosenttin.

Kotieläintalouden tuotannon arvioidaan pysyvän v. 1987 samansuuruisena kuin tänä vuonna. Jos lisäksi oletetaan, että ensi kesän sato olisi yhtä suuri kuin 1980-luvulla keskimäärin, niin maataloustuotanto supistuisi myös ensi vuonna noin prosenttin.

13. Maataloustuotanto

	1983	1984*	1985*	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
		määrän	muutos,	prosenttia		
Maatalouden tuotanto	10,3	0,1	-7,4	-1	-1	2,0
Kokonaissato ¹⁾	13,3	- 7,0	-0,8	1,0
Kokonaissato/ha ¹⁾	10,7	- 5,4	0,1	1,7
Leipäviljasato ¹⁾	41,5	-14,3	-4,7	-0,2
Maidon tuotanto	2,2	- 0,4	-4,4	-1	-1	-0,2
Meijerivoin tuotanto	20,3	- 4,9	-8,8	-2	-1	0,1
Lihan tuotanto	2,1	0,1	1,5	0	0	2,6

¹⁾ 31.8. päättyvänä satovuonna.

14. Maataloustuotteiden omavaraisuus

	1982	1983	1984	1985*	1986**
	prosenttia				
Maito	125	134	134	124	124
Liha	116	116	114	113	113
naudanliha	110	115	117	122	120
sianliha	124	119	113	110	110
Kananmunat	158	161	166	159	149
Leipävilja	56	93	89	87	..
vehnä	62	101	92	91	..
ruis	28	67	74	69	..

Valtionavut maataloudelle kasvavat tänä vuonna arviolta kymmeneksen eli yhtä nopeasti kuin v. 1985. Valtionapuja lisää erityisesti vilja- ja lihaylijäämien markkinointi, ja maataloustuotteiden vientituki yhteensä kasvaneeksi 13 %. Vuonna 1987 maatalouden valtionapujen odotetaan supistuvan vientituen vähenemisen takia.

15. Valtion avut maataloustuotannon tukemiseen

	1982	1983	1984	1985	1986**
	miljoonaa markkaa				
Maitotaloustuotteet	999	1 112	1 330	1 461	1 530
hinnanalennuskorvaukset	210	213	200	187	250
vientituki	789	899	1 130	1 273	1 280
Kananmunien vientituki	212	207	237	254	180
Lihan vientituki	298	267	257	256	320
Viljan vientituki	—	20	534	744	1 065
Muut hinnanalennus- ja hinnanerokorvaukset ...	215	346	84	98	85
Muu hintapoliittinen tuki ¹⁾	2 417	2 152	2 365	2 343	2 550
Hinta- ja vientituki yhteensä ²⁾	4 140	4 104	4 807	5 156	5 730
siitä vientituki ²⁾	1 308	1 399	2 165	2 541	2 865
Muut tukipalkkiot ³⁾	3 104	1 178	1 232	1 453	1 500
Yhteensä	7 244	5 281	6 040	6 608	7 230

¹⁾ Sisältää mm. viljelmäkoon mukaan maksettavan hintapoliittisen tuen, alueittaisen hintapoliittisen tuen, naudanlihan tuotantopalkkiot, maidon lisähinnan ja satovahinkokorvaukset.

²⁾ Ei sisällä valmisteverolain mukaisia hinnanerokorvauksia eikä viennin liikevaihtoverotukea.

³⁾ Sisältää mm. valmisteverolain mukaiset hinnanerokorvaukset ja maataloustuotannon tasapainottamistoimenpiteet. Valmisteverojen ja hinnanerokorvausten nettouttaminen vuodesta 1983 alkaen alentaa laskennallisesti tukipalkkioiden määrää.

Metsätalous

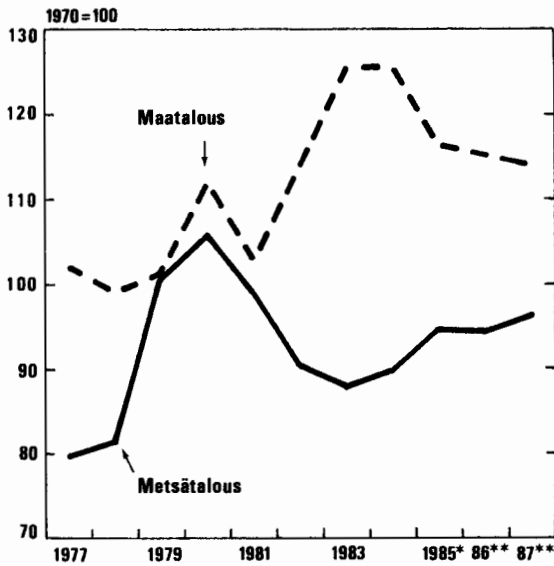
Metsätalouden tuotanto v. 1985 kasvoi 5 ½ %. Hakkuiden työvoima väheni 3 ½ %. Kantohinnat pysyivät keskimäärin ennallaan. Raakapuuta tuotiin 6 milj. m³ eli viidennes edellisvuotista tuontia vähemmän. Raakapuun varastot olivat kesällä 1985 tuntuvasti suuremmat, mutta talvelta pienemmät kuin vastaavasti v. 1984.

Teollisuuden Puuyhdistyksen ja Maataloustuottajain Keskusliiton välinen tukki- ja kuitupuukauppaa koskeva sopimus tehtiin ajaksi 15.4.1986—31.3.1989. Sopimus sisältää puun hinnan määrittämisen periaatteet ja hintasuosituksen. Hintasuositus koskee ajanjaksoa 15.4.1986—

31.3.1987. Sen jälkeen kantohinnat sovitaan vuodeksi kerrallaan ns. hintaputkijärjestelmän pohjalla, jolloin ne määrätään lähinnä vientihintojen perusteella. Hinnat laskivat uuden sopimuksen mukaan keskimäärin kuutisen prosenttia. Eniten halpeni mäntytukki. Hankintakauppojen hankintalisa nousi 2 %.

Vuoden 1986 tammi-kesäkuussa markkinahakkuut vähenivät 14 % edellisvuotisista; tukki- ja kuitupuun hakkuut supistuivat yhtä paljon. Supistuminen aiheutui, paitsi edellisen vuoden suurista hakkuista, teollisuuden haluttomuudesta ostaa erityisesti hankintapuuta. Puuta tuotiin tämän vuoden alkupuoliskolla vähemmän kuin vuosi sitten. Yksityismetsien leimaukset väheni-

Kuvio 19. Maa- ja metsätalouden tuotanto

vät tuntuvasti vielä toisella vuosineljänneksellä edellisvuotisista.

Vuoden ajan jatkunut hakkuiden jyrkkä supistuminen päättyi kesäkuussa, ja metsäteollisuuden parantuneet vientinäkymät alkavat lisätä raaka-puun kysyntää. Koko vuonna päästäneen lähes samaan hakkuumäärään kuin edellisenä vuonna. Metsänhoitotyöt lisääntyvät jonkin verran; metsänlannoitus kasvaa, sillä vuodesta 1986 lähtien lannoituskustannukset voidaan verotuksessa vähentää metsätalosta. Kaikkiaan metsätalouden tuotannon ennustetaan pysyvän tänä vuonna edellisvuotisen suuruisena.

Vuonna 1987 metsäteollisuuden noususuhdanne vahvistuu, mikä lisää raaka-puun tarvetta. Kun metsäteollisuustuotteiden vientihinnat kohoavat, myös kantohinnat nousevat ensi vuonna. Puun myyntihalukkuutta pitänevät yllä mm. maatalojen korkea velkaantuneisuus ja positiivinen reaalikorko. Metsänhoitotöiden määrän ennustetaan kasvavan v. 1987 pari prosenttia ja koko metsätalouden tuotannon yhtä paljon.

16. Markkinahakkuut ja hakkuiden työvoima

	1983	1984	1985	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Markkinahakkuut	— 5,2	4,6	5,2	—1	2½	5,2
tukkipuu	— 6,2	10,6	4,8	0	..	5,6
kuitupuu	— 4,1	0,1	5,2	—2	..	4,9
Työvoima	—11,2	3,8	—3,6	—3,5	2	—1,3

Teollisuus

Koko teollisuuden tuotanto v. 1985 kasvoi 4 %. Lisäys oli suurin metalliteollisuudessa, sähkön tuotannossa ja kaivosteollisuudessa. Tuotanto väheni metsäteollisuudessa 2 % ja lisääntyi muilla toimialoilla keskimäärin pari prosenttia. Investointitavaroiden tuotanto kasvoi 8½ %, kulutustavaroiden 4½ % ja tuotantopanosten 2½ %. Teollisuuden tuottajahinnat nousivat viime vuonna 4 % edellisvuodesta. Kun teollisuuden työpanos väheni lähes 1½ %, työn tuottavuus nousi 5 %.

Vuoden 1986 alkupuoliskolla tehdasteollisuuden tuotanto väheni teollisuustuotannon kuukausi-indeksin mukaan 1½ % edellisvuodesta ja 3 prosentin vuosivauhtia edellisestä vuosipuoliskosta. Sähkön tuotanto supistui huomattavasti enemmän kuin tehdasteollisuus. Kun alkukesän

hyvät säät lisäsivät turvetuotantoa, kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotanto kasvoi vuoden alkupuoliskolla 11 %. Teollisuuden huono kehitys johtui osin poikkeuksellisista tekijöistä, kuten työtaisteluista, mutta lisäksi heikentynyt markkinatilanne aiheutti eräillä aloilla seisokkeja, ja myös idänkaupan supistuminen vähensi tuotantoa.

Teollisuuden suhdannenäkymät ovat kuitenkin viime kuukausina parantuneet, ja tilauskanta on alkanut kasvaa. Kapasiteetin käyttöaste kohonnee vuoden lopulla ja edelleen ensi vuonna. Teollisuuden tuottajahinnat laskivat vuoden alkupuoliskolla 3½ % vastaavista viimevuotisista, ja niiden ennustetaan laskevan keskimäärin saman verran myös koko vuonna.

Vuonna 1987 teollisuustuotannon kasvu nopeatuonee jonkin verran. Tuotantoa tukee länsi-

viennin kasvu ja kotimainen kysyntä, itäkauppa sitä vastoin vaikuttaa vastakkaisuuntaisesti.

Metsäteollisuudessa tuotanto väheni vuoden 1986 alkupuoliskolla 4 % vastaavasta viimevuotesta, mihin vaikutti mm. parin päivän yhteislakko maaliskuussa. Alkuvuonna tuotantoa myös rajoitettiin seisokeilla, joilla yritykset tukivat vientihintoja, sillä useista tuotteista oli runsaasti liikatarjontaa. Puutavarateollisuuden tuotanto supistui vielä hieman vuoden alkupuoliskolla, mutta viime kuukausina tuotanto-odotukset ovat selvästi kohentuneet. Erityisesti kuusisahatavaran kysyntä on elpynyt, mitä osoittaa hintojen lievä vahvistuminen. Myöskään mäntysahatavara ja le-

vytuotteet eivät enää tämän vuoden puolella ole halventuneet. Kysyntää on vahvistanut talonrakentamisen elpyminen Länsi-Euroopassa, joskin toisaalta vientimahdollisuudet öljyä tuottaviin Lähi-Idän maihin ovat heikentyneet ja kotimaassa talonrakentaminen on supistunut. Puutalojen vienti Neuvostoliittoon kasvaa vielä tänä vuonna tuntuvasti. Vientihintojen lievä kohoaminen ja raakapuun halpeneminen kohentavat puutavarateollisuuden kannattavuutta. Toiminnan järjeittäminen alalla jatkuu. Tänä vuonna puuteollisuuden tuotannon ennustetaan kasvavan 2—3 %.

17. Teollisuuden tuotanto¹⁾ ja työllisyys

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**	Keskimäärin 1985/75
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	1,5	—0,2	3,8	8,5	4	2	5,4
Tehdasteollisuus	87,6	3,4	4,2	3,4	1½	2½	4,4
puu- ja paperiteollisuus	15,8	9,1	7,9	—1,8	2	3	4,7
metalliteollisuus	31,8	0,8	5,0	8,5	1½	2	5,4
muu tehdasteollisuus	40,1	2,9	1,8	2,0	1½	2½	3,4
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	10,8	4,4	6,6	7,9	0	4	4,6
Yhteensä	100,0	3,4	4,4	3,9	1½	2½	4,4
Teollisuuden työllisyys ²⁾		—2,3	—1,2	—1,3	—3	—2	—0,6

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Työtunteina.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto väheni vuoden alkupuoliskolla 5 %, mikä johtui sekä lakoista että seisokeista. Toisella neljänneksellä tuotanto jo hieman kasvoi. Vientihinnat eivät ole enää tänä vuonna laskeneet, mutta ne ovat melko alhaiset, sillä erityisesti sellusta ja hiokepi-toisesta painopaperista on runsaasti liikatarjontaa. Paremmiin ovat tasapainossa sanomalehtipaperin kysyntä ja tarjonta. Toisaalta nyt alkamassa olevassa noususuhdanteessa paperin hinnat eivät vahvistune kysyntää vastaavasti, koska ostajat ve-toavat tuotantopanosten, varsinkin energian halpenemiseen. Lisäksi dollarin aleneminen on kiristänyt kilpailua Euroopan ja Yhdysvaltain markki-noilla. Massa- ja paperiteollisuuden kannattavuuden heikentyminen pysähtyy tänä vuonna. Koko metsäteollisuuden tuotannon ennustetaan v. 1986 kasvavan 2 %.

Metsäteollisuuden suhdannenäkymät ovat kui-

tenkin tämän vuoden aikana kohentuneet huomattavasti, ja kapasiteetin käyttöasteen odotetaan kohoavan myös v. 1987. Puutavarateollisuuden tuotantoa tukee ensi vuonna sekä länsivienti että kotimaisen rakennustoiminnan vilkastuminen. Sitä vastoin itävienti saattaa lievästi supistua. Koko vuonna puutavarateollisuuden tuotannon ennustetaan kasvavan yhtä paljon kuin tänä vuonna.

Massa- ja paperituotteiden kysyntä vahvistuu erityisesti Länsi-Euroopassa, jos kohta kireä kilpailu pitäneekin hinnat melko matalina. Kun lisäksi reaalikorot pysyvät korkeina, massa- ja paperiteollisuuden kannattavuus parantuu vain hieman, vaikka toisaalta energiaverouudistus tukeekin merkittävästi toimialan kilpailuedellytyksiä. Toimialan kapasiteetti on 90-prosenttisesti käytössä. Vuonna 1987 tuotannon ennustetaan massa- ja paperiteollisuudessa kasvavan 3½ % ja metsäteollisuudessa kaikkiaan 3 %.

Metalliteollisuuden tuotanto ei kasvanut tämän vuoden alkupuoliskolla. Perusmetalliteollisuudessa raudan tuotanto väheni pari prosenttia, mutta värimetallien tuotanto kasvoi huomattavasti. Metallien tuotantoa rajoittaa tänä vuonna mm. talonrakentamisen ja laivanrakennusteollisuuden heikko kehitys sekä terässulaton peruskorjaus Raahessa. Toisaalta metallien kysyntää lisäävät kotimaan kone- ja laiteinvestoinnit. Metallien vienti supistui lievästi vuoden alkupuoliskolla, mutta kasvaneen jälleen vuoden loppupuoliskolla. Perusmetalliteollisuuden kannattavuus heikkeni viime vuoden lopulla, kun hinnat laskevat jyrkästi, ja myös tänä vuonna kannattavuus pysyy melko huonona. Kaikkiaan toimialan tuotanto ei kasva juuri lainkaan tänä vuonna.

Myös metalliteollisuuden muilla toimialoilla tuotannon kasvu oli pysähdyksissä vuoden alkupuoliskolla, mutta toimialoitteiset erot olivat suuret. Sähköteknisten tuotteiden ja instrumenttien valmistuksessa kasvu jatkui nopeana, kun sen sijaan koneiden ja kulkuvälineiden tuotanto supistui muutaman prosentin. Näiden toimialojen vienti ei tänä vuonna juuri kasva idänkaupan supistumisen vuoksi, mutta länsivienti sitä vastoin lisääntyy paljon. Tuotannon kasvua tukevat myös kotimaiset kone- ja laiteinvestoinnit sekä jossain määrin myös yksityinen kulutus. Metallituote- ja koneteollisuuden kannattavuus, joka viime vuonna heikkeni, pysyy tänä vuonna ennallaan. Tuotannon ennustetaan kasvavan tänä vuonna koko toimialaryhmässä 1½ % ja saman verran metalliteollisuudessa kaikkiaan.

Metalliteollisuuden suhdanneodotukset ja tilauskanta kohentuiivat lievästi keväällä, ja toimialan kapasiteetin käyttöasteen odotetaan kohoavan v. 1987. Kehitykseen vaikuttaa tosin tuntuvasti se, paljonko itävienti supistuu ja miten supistuminen ajoittuu. Länsiviennin kasvu saattaa ensi vuonna nopeutua entisestään, sillä esim. Saksan liittotasavallassa kysyntä ei vuoden alkupuoliskolla lisääntynyt odotetusti, mutta se on vilkastumassa. Toimialoitteiset kasvuerot pienenevät, kun tuotannon kasvu perusmetalli- ja koneteollisuudessa jälleen nopeutuu. Rakentamisen elpymisen kotimaassa tukee metallituotteiden valmistusta. Myös eräät telakat ovat saaneet uusia tilauksia, mutta laivanrakennusteollisuuden kokonaistilanne pysyy huonona. Metalliteollisuuden kannattavuus ei olennaisesti parane. Itäviennin supistumisen takia metalliteollisuuden tuotannon kasvun v. 1987 ennustetaan jäävän 2 prosenttiin.

Elintarviketeollisuudessa ennakkotilastot osoit-

tavat tuotannon supistuneen lievästi vuoden alkupuoliskolla, kun sen sijaan yritystiedustelut viittaavat tuotannon selvään kasvuun. Toimialan näkymät ovat tänä vuonna kohtalaisen hyvät, sillä kotitalouksien reaalitylojen 3 prosentin kasvu lisää erityisesti jalostetumpien elintarviketeollisuuden kysyntää. Elintarviketeollisuuden tuotanto kasvaneen tänä vuonna 2 %. Vuonna 1987 elintarviketeollisuuden tuotannon näkymät ovat tämänvuotisia jonkin verran huonommat, kun idänkauppa supistuneen. Lisäksi elintarviketeollisuuden tuonnin markkinaosuus suurentuneen jonkin verran. Elintarviketeollisuuden tuotanto ei kasvaneen v. 1987 aivan niin paljoa kuin tänä vuonna.

Tekstiili- ja vaatetusalan tuotanto supistui vuoden alkupuoliskolla pari prosenttia, ja vain kienien tuotanto kasvoi. Toimialan näkymiä varjostaa idänkaupan supistuminen, joka vaikuttanee selvimmän ensi vuonna. Länsiviennissä ei ole onnistuttu valtaamaan tarvittavassa määrin markkinaosuuksia. Kotimaassa kotitalouksien hyvä tulomuodostus tukee toimialan kasvumahdollisuuksia, mutta niitä rajoittaa tuonnin kasvu. Tänä vuonna tekstiili- ja vaatetusalan tuotanto kasvaa 1½ %. Vuonna 1987 kasvun ennustetaan lähes pysähtyvän.

Kemian teollisuuden tuotanto väheni vuoden alkupuoliskolla 2 %. Heikko kehitys aiheutui valtaosin siitä, että maaöllyn jalostus supistui kuudenneksen mm. jalostamoilla huhti-toukuussa tehtyjen peruskorjausten vuoksi. Kemian teollisuuden tuotanto-odotukset ovat viime kuukausina parantuneet ja tilaukset ovat kasvaneet. Tähän on useita syitä. Öljyn hinnan romahtaminen vähentää kemiallisten tuotteiden tuotantokustannuksia ja lisää öljypohjaisten tuotteiden välitöntäkin kysyntää. Lannoitteiden kysyntää vahvistaa lannoitekustannusten vähennyskelpoisuus metsätulon verotuksessa vuodesta 1986 lähtien ja metsäteollisuuden elpymisen. Tänä vuonna tuotannon kasvu jäänee kemian teollisuudessa osin poikkeuksellisten tekijöiden vuoksi 2 prosenttiin, mutta v. 1987 sen ennustetaan nopeutuvan 4 prosenttiin.

Savi-, lasi- ja kiviteollisuuden tuotanto väheni vuoden alkupuoliskolla 11 %, kun rakennusmateriaalien kysyntä oli laimeaa talonrakentamisan työtaisteluiden vuoksi. Myöskään rakennusvienti ei tukenut tuotannon kasvua. Vaikka rakentamisen elpymisen vuoksi toimialan tuotanto saattaa jo vuoden loppukuukausina lievästi kasvaa, koko vuonna tuotanto supistuu viitisen prosenttia. Vuonna 1987 savi-, lasi- ja kivitöiden valmistus kasvaa muutaman prosentin, sillä var-

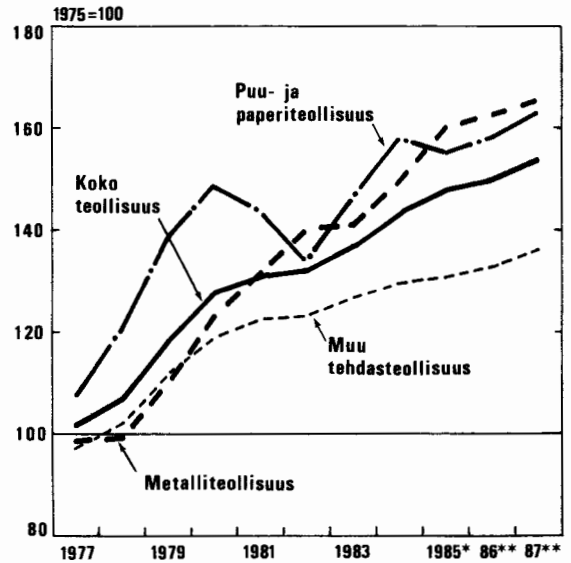
sinkin rakentamisen vauhdittuminen lisää alan tuotteiden kysyntää.

Graafinen tuotanto ja kustannustoiminta lisääntyi vuoden alkupuoliskolla 2½ %. Toimialan kasvumahdollisuudet ovat lähivuosina rajalliset, ellei vientiä onnistuta laajentamaan merkittävästi. Kotimaan markkinat ovat lähenemässä kyllästymispistettä eikä uusia tuoteinnovaatioita ole markkinoille tulossa. Kotitalouksien hyvä tulonmuodostus tänä ja ensi vuonna saattaa kuitenkin lisätä painotuotteiden kysyntää jonkin verran. Sanomalehti-ilmoittelua koskevat tiedot alkuvuodesta viittaavat alan kasvun jäävän tänä vuonna varsin vähäiseksi. Graafisen teollisuuden tuotanto kasvaneekin tänä ja ensi vuonna 2 % vuodessa.

Muun tehdasteollisuuden tuotanto kokonaisuutena supistui vuoden alkupuoliskolla ennakkotietojen mukaan 3 %. Kasvu nopeutuu vuoden loppupuoliskolla ja koko vuonna näiden alojen tuotanto lisääntyy vajaan prosentin. Vuonna 1987 kasvuksi arvioidaan 2 %.

Sähkön tuotanto, joka kahden viime vuoden aikana kasvoi 6 % vuodessa, supistui vuoden alkupuoliskolla 5½ % vastaavasta edellisvuotisesta. Tämä johtui mm. runsaasti sähköä käyttävän teollisuuden suhdannetaantumasta. Vuoden loppupuoliskolla sähkön tuotanto alkaa jälleen

Kuvio 20. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi

kasvaa, kun kemiallinen metsäteollisuus elpyy. Koko vuonna sähkön tuotannon ennustetaan pysyvän suunnilleen edellisvuotisen suuruisena, mutta kasvavan v. 1987 4 %, mihin ensi sijassa vaikuttaa prosessiteollisuuden lisääntyvä energian tarve.

18. Valtion kassamenot teollisuuden¹⁾ edistämiseen

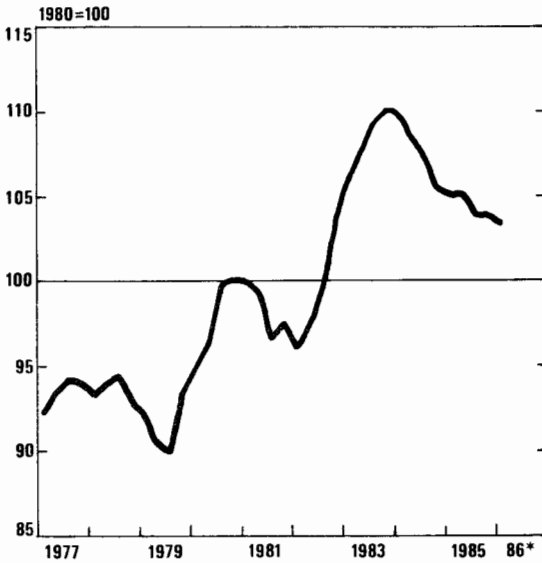
	1982	1983	1984	1985	1986**
	miljoonaa markkaa				
Tuotanto- ja investointitoiminnan edistäminen	1 891	2 082	2 275	2 722	2 945
lainananto teollisuudelle	459	469	580	668	665
osakepääomien korotukset	161	201	198	309	290
korkotuki	53	49	28	30	50
Keran rahoitustuki	227	215	237	212	230
tutkimustoiminnan edistäminen ²⁾	499	584	671	859	1 020
muu tuki teollisuudelle	494	564	561	644	690
kehitysalueiden kuljetustuki	61	95	105	130	135
kehitysalueiden tuotanto- toiminnan tukeminen	310	304	298	319	345
muut	123	164	158	176	210
Ulkomaankaupan edistäminen	362	342	166	206	380
Yhteensä	2 254	2 424	2 441	2 927	3 325
siitä valtionyhtiöt ³⁾	471	518	566	631	690

¹⁾ Ml. energiatalous ja luottolaitokset.

²⁾ Ml. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) bruttomenot. Ei sisällä tuotekehitys- yms. lainoja, jotka on luettu erään lainananto teollisuudelle.

³⁾ Lainat, korkotuki ja osakepääoman korotukset.

Kuvio 21. Talonrakennustoiminnan volyyymi, neljän neljänneksen liukuva summa

Lähde: KT, neljännesvuositilinpito.

Kaivos- ja kaivannaistoiminta kasvoi parina viime vuonna keskimäärin 6 % vuodessa, vaikka eräitä kaivoksia on suljettu. Tämän vuoden alkupuoliskolla tuotanto kasvoi 11 % vuotta aiemmasta, mikä osin aiheutui alkukesän ennätysuurista turpeennostoista. Turvetuotantoa ovat vauhdittaneet hyvät säät, uusien turvekäyttöisten lämpövoimaloiden käyttöönotto ja varastojen täydentämistarve. Kalkkikiven louhintaa vähentäneen rakentamisen supistuminen, mutta sen sijaan metsien kalkitseminen saattaa lisääntyä. Malmien louhinta on tänä vuonna aloitettu Enonkosken nikkelikaivoksella, mutta lopetettu Vuonoksen ja Hammaslahden kaivoksilla. Ensi vuonna suljetaan Kotalahden kaivos. Kaikkiaan kaivos- ja kaivannaistoiminnan ennustetaan kasvavan hie-man sekä tänä että ensi vuonna.

Teollisuuden tuotanto kokonaisuutena v. 1986 kasvaa 1½ %. Työn tuottavuus teollisuudessa lisääntyy 4½ % ja työpanos supistuu 3 %. Vuonna 1987 teollisuustuotannon ennustetaan kasvavan 2½ %. Työpanos vähentyy 2 % mm. rakennemuutoksen jatkumisen vuoksi, jolloin tuottavuus lisääntyy 4½ %.

Valtion kassamenot teollisuuden edistämiseen v. 1985 kasvoivat nimellisesti 20 %. Nopeimmin lisääntyivät menot tutkimus- ja kehitystoimintaan. Myös valtionyhtiöiden osakepääomien korotukset kasvoivat tuntuvasti. Tänä vuonna valtion menot teollisuuden edistämiseen suurenevät

13½ %. Valtion tuki tutkimustoimintaan kasvaa edelleen nopeasti. Valtion menoja ulkomaankaupan edistämiseen lisäävät tänä vuonna vientita-kuukorvaukset.

Talonrakennustoiminta

Talonrakennustoiminta supistui v. 1985 määrältään 1½ %, muiden tekijöiden ohella rakentamista vähensi poikkeuksellisen kylmä talvi. Asuntojen kysyntä on heikkenemässä mm. kotitalouksien muuttuneen kysynnän rakenteen ja asuntolainojen koron reaalisen nousun vuoksi; uusien myymättömien asuntojen suuri varanto johtikin useat pienet rakennusyrietykset vaikeaan rahoitustilanteeseen. Asuntojen nimellishintojen nousu lähes pysähtyi. Asuntoja aloitettiin 44 900 ja niitä valmistui 50 300. Asuntohallituksen lainoittaman asuntotuotannon aloitukset jäivät 16 200 asuntoon eli lähes 3 000 asuntoa tavoitetta pienemmäksi. Teollisuusrakentaminen supistui myös, mutta liikerakentaminen kasvoi ripeästi kaupan suotuisan rahoitusaseman sekä toimistorakennuksiin tehtyjen sijoitusten johdosta. Julkinen rakentaminen sekä maa- ja metsätalouden rakentaminen lisääntyivät lievästi.

Tänä vuonna rakennustoimintaa ovat hidastaneet mm. toinen peräkkäinen kylmä talvi sekä kevään laajat lakot ja työsulut. Osa rakennusliikkeiden aloittamasta rakentamisesta siirtynyt aika-tilojen kiristämiseen huolimatta ensi vuoteen. Myönnettyjen rakennuslupien perusteella liikerakentaminen kasvaa edelleen, mutta näkymät paranevat myös teollisuus- ja julkisessa rakentamisessa. Vuodelta 1984 tehtyjen investointivarausten vapauttaminen muualla maassa paitsi pääkaupunkiseudulla on vahvistanut ennen kaikkea teollisuuden ja kaupan investointien rahoitusedellytyksiä. Rakentamisen alueellisten erojen arvioidaan jossain määrin tasoittuvan. Vaikka keskeneräisten rakennustöiden valmistumista nopeutetaan ja aloitukset vilkastuvat, työvoiman niukkuus rakennusalalla ei juuri lisääntyne, sillä perus-, runko- ja sisätyövaiheissa käytetään paljon eri työtekijöitä. Asuinrakentaminen vähennee selvästi perusparannustoiminnan lisääntymisestä huolimatta. Asuntoja aloitetaan 44 000 ja niitä valmistuu 45 000. Asuntohallituksen lainoittamassa asuntotuotannossa ei nytkään päästänne asetettuun 19 000 asunnon tavoitteeseen. Kaikkiaan talonrakentamisen arvioidaan tänä vuonna supistuvan 2½ %.

Vuonna 1987 muun kuin asuntorakentamisen arvioidaan lisääntyvän. Kasvu on tuntuvin liike-,

19. Valtion asuntolainamäärärahat¹⁾

	Lainojen myöntämis- valtuus	Lainojen maksatus- valtuus	Lainojen maksatus
	miljoonaa markkaa		
1983	2 300	2 544	2 525
1984	2 500	2 526	2 251
1985	2 725	2 660	2 278
1986	3 005	2 789	2 385 ^{a)}
1987	2 555 ^{b)}	2 740 ^{b)}	2 740 ^{b)}

a) Arvio.

b) Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen mukaan.

1) Ml. peruskorjaus- ja perusparannuslainat.

teollisuus- ja julkisessa rakentamisessa. Asuinrakentamisen vähenemisen ennustetaan hidastuvan, sillä asuntojen aloitukset ja valmistuneiden asuntojen määrä ovat lähes yhtä suuret kuin tänä vuonna. Lisäksi perusparantaminen lisääntynee yhä, vaikka mm. öljyn halpeneminen saattaa osin lykätä suunniteltuja korjaustoimia. Kaikkiaan talonrakennustoiminta lisääntynee ensi vuonna 2-3 %.

20. Talonrakennustoiminta

	1983	1984	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**	Keskimäärin 1985/75
Myönnetty rakennusluvat ¹⁾	— 0,7	— 4,0	— 3,0	0	1	0,8
asuinrakennukset	1,9	1,3	— 8,8	—8	— 2	—0,7
muut rakennukset	— 2,3	— 7,3	0,8	5	3	1,9
Asuntojen aloitukset	2,7	2,1	—15,5	—2	0	—1,7
valtion lainoittamat	—10,4	— 4,7	—16,1	8	8	—7,3
muut	14,5	7,5	—15,1	—8	—6	4,7
Valtion asuntolainojen maksatukset, määrä ²⁾	1,6	—16,0	— 4,2	½	12	—4,9
Valmistuneet talorakennukset ¹⁾	8,3	— 6,6	1,1	—4	2	0,3
Talonrakennustoiminnan määrä	6,1	— 4,2	— 1,5	—2½	2½	1,3
Talonrakennustoiminnan työllisyys ³⁾	3,2	— 1,4	— 4,0	—4	0	—0,3

1) Kuutiometriä.

2) Muutettu kiinteähintaisiksi rakennuskustannusindeksillä.

3) Työtunteina.

Maa- ja vesirakennustoiminta

Maa- ja vesirakennustuotanto v. 1985 lisääntyi 6½ %. Kasvu painottui rautatie- ja tieinvestointeihin. Teollisuuden maa- ja vesirakentaminen lisääntyi lähinnä maakaasuputken rakentamisen johdosta. Maan- ja metsänparannustöiden määrä väheni edelleen.

Vuonna 1986 maa- ja vesirakennustoiminnan arvioidaan kasvavan 4 %. Tieinvestointeja lisäävät paitsi valtion tiemäärärahojen kasvu myös öljyn halpeneminen, mikä vilkastuttaa yksityistä ja kunnallista tierakentamista. Uusien teiden ra-

kentaminen kasvaa tänä vuonna korjaustoimintaa enemmän. Rautateiden rakentaminen vähenee lievästi. Teollisuuden maa- ja vesirakentamista vauhdittavat edelleen maakaasujohdotyöt, mutta myös teollisuuden talonrakennustoiminnan elpyminen.

Tieliikenteen investoinnit kasvavat v. 1987 edelleen, ja rautateiden rakentaminen supistuu yhä jossain määrin. Teollisuuden maa- ja vesirakentamisen odotetaan pysyvän enintään ennallaan, sillä maakaasujohdon rakentaminen loppuu. Kaikkiaan maa- ja vesirakentaminen pysynee v. 1987 ennallaan.

21. Maa- ja vesirakennustoiminta

	1983	1984	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**	Keskimäärin 1985/75
Maa- ja vesirakennustoiminnan määrä	-3,2	1,3	6,7	4	0	0,1
Maa- ja vesirakennustoiminnan työllisyys ¹⁾	-4,8	- 0,7	1,4	2½	- ½	-1,2
Valtion kassamenot maa- ja vesirakennusten investointeihin ja kunnossapitoon, määrä ²⁾	3,5	- 5,3	3,7	2	3½	-1,0
tieliikenne	3,7	- 2,8	3,6	5½	4	0,7
rautatiet	14,8	- 6,4	14,9	- 1	-1	-6,5
muut	-3,1	-15,5	-3,5	-14½	7	-2,9

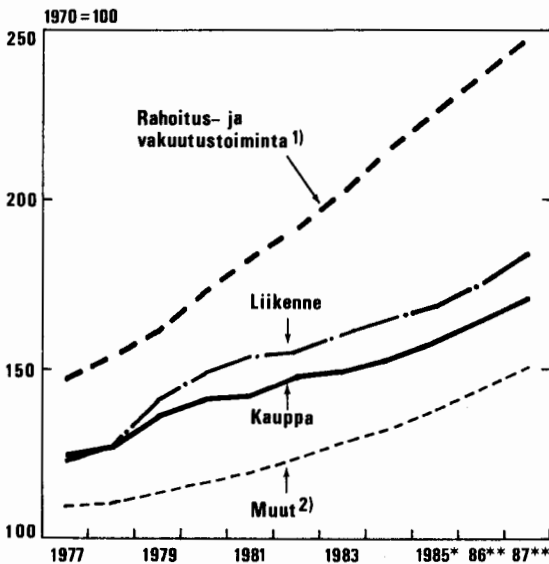
¹⁾ Työtunteina.

²⁾ Muutettu kiinteähintaisiksi tienrakennuskustannusindeksillä.

Palveluelinkeinot

Yksityisten palveluelinkeinojen tuotanto v. 1985 kasvoi 4 %. Eniten lisääntyi tietoliikenteen, rahoitustoiminnan, kiinteistötoimen sekä liike-elämää palvelevan toiminnan tuotanto. Yksityisten palvelujen kasvu jatkuu tasaisena tänä ja

Kuvio 22. Palveluelinkeinojen tuotanto

¹⁾ Sisältää myös kiinteistötoiminnan ja liike-elämää palvelevan toiminnan.

²⁾ Sisältää yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset.

ensi vuonna, ja se on edelleen nopeampi kuin alkutuotannossa ja jalostuselinkeinoissa.

Kaupan tuotanto lisääntyi viime vuonna 3½ %. Sekä tukku- että vähittäiskauppaa kasvatti henkilöautojen ennätysmäinen myynti. Tukkukaupassa myös investointitavaroiden ja raaka-aineiden kauppa laajeni tuntuvasti. Vähittäiskaupassa lisääntyivät eniten paitsi autojen myös eräiden muiden kestokulutustavaroiden ostot. Sen sijaan elintarvikemyynti säilyi ennallaan. Ravitsemis- ja majoitustoiminta kasvoi 4 %.

Kaupan myynti pysyi vilkkaana myös vuoden 1986 alkupuolella. Tammi-huhtikuussa tukku-kaupassa myynti oli 5 %, vähittäiskaupassa 4 % ja ravitsemis- ja majoitustoiminnassa 3 % suurempi kuin vastaavana ajanjaksona edellisellä vuonna. Kaupan myynti kehittyi hyvin myös loppuvuonna. Kotitalouksien ostovoiman kasvu ja bensiinin halpeneminen lisäävät autokauppaa ja huoltamopalveluiden kysyntää. Lämmin kesä kasvatti huomattavasti oluen, virvoitusjuomien ja jäätelön myyntiä. Kaikkiaan kaupan tuotanto kasvaa tänä vuonna 4 %. Vauhdin ennustetaan säilyvän samana myös v. 1987, sillä kotitalouksien ostovoima kasvaa edelleen nopeasti.

Liikenteen tuotanto kasvoi viime vuonna 2½ %. Tietoliikenne lisääntyi 6½ %. Vesiliikenne supistui, mikä johtui siitä, että kotimainen tonnisto pieneni viidenneksen. Kuljetuksissa kasvoi nopeimmin ryhmä muut kuljetukset, siinä erityisesti matkatoimistopalvelut ja maakaasukuljetukset lisääntyivät. Kuljetustoiminta kasvoi kaikkiaan ½ %.

Virkamiesliiton lakko vaikutti merkittävästi liikenteen kehitykseen vuoden 1986 alkupuolella.

22. Kotimaankaupan myynti

	1983	1984 määrän muutos,	1985* prosenttia	1986**	1987**
Tukkukauppa	0,9	-0,5	2,9	4	3
ravinto- ja nautintoainekauppa	4,3	0,7	3,1
rauta- ja rakennustarvikekauppa	2,6	-4,2	3,0
autoalan kauppa	0,3	5,5	7,5
polttoainekauppa	-3,2	-1,4	2,5
investointitavara- ja raaka-ainekauppa	3,3	3,2	7,3
Vähittäiskauppa	0,7	2,5	3,3	4	4
elintarvikkeiden kauppa	2,3	1,7	0,2
rauta-alan kauppa	-2,4	6,8	2,1
autoalan kauppa	-3,1	6,3	8,7
huoltamotoiminta	2,2	3,3	4,7
Ravitsemis- ja majoitustoiminta	0,6	3,5	3,8	4	4

Lakko vähensi eniten rautatie- ja ilmakuljetuksia. Rautatiekuljetukset korvattiin osin maantiekuljetuksilla, joten sekä linja- että kuorma-autoliikenne kasvoivat ripeästi. Rautatiekuljetusten arvioidaan tänä vuonna supistuvan, mutta tieliikenteen kasvavan nopeasti. Tosin ammattimaisen henkilöliikenteen kasvua rajoittaa henkilöautojen määrän nopea lisääntyminen. Tietoliikenteessä teletoiminta kasvaa edelleen nopeasti mm. kau-

kopuhelumaksujen alentamisen ja dataliikenteen lisääntymisen takia. Liikenteen tuotanto kasvaa tänä vuonna 4 %. Kuljetuspalvelut lisääntyvät 3 % ja tietoliikenne 6½ %. Vuonna 1987 arvioidaan kuljetustoiminnan kasvun nopeutuvan mm. teollisuuden kuljetusten lisääntymisen vuoksi. Kaikkiaan liikennepalvelusten ennustetaan kasvavan ensi vuonna 5 %.

23. Ammattimaisen liikenteen tuotanto ja työllisyys

	1985* osuus %	1983	1984 määrän muutos,	1985* prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Kuljetustoiminta	72,6	1,3	2,0	0,6	3	4½	2,6
rautateliikenne	9,6	0,9	-1,5	0,4	-4
tieliikenne	40,6	3,4	3,2	3,4	6
vesiliikenne	12,2	-3,2	-1,6	-9,2	-2
ilmaliikenne	4,5	2,3	5,8	3,5	3½
muut kuljetukset	5,7	-0,1	6,5	5,7	5
Tietoliikenne	27,4	8,3	4,6	6,3	6½	6½	6,6
Yhteensä	100,0	3,3	2,7	2,3	4	5	3,7
Liikenteen työllisyys ¹⁾		0,9	-0,4	0,4	-2,7	-0,7	0,3

¹⁾ Työtunteina.

Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistötoiminta sekä liike-elämää palveleva toiminta v. 1985 kasvoi 5 %. Rahoitustoiminnan tuotanto lisääntyi kymmeneksen, mutta tänä vuonna kasvua hidastaa mm. anto- ja ottolainauksen kasvun tasaantuminen. Vaikka vakuutuslaitosten maksutulo suureni

v. 1985 nimellisesti 13 %, niin silti toimialan arvonlisäys supistui 9 %. Tämä johtui mm. siitä, että ulkomaisessa jälleenvakuutuksessa maksettiin suuria korvauksia vastaaviin maksutuloihin verrattuina.

Asuntojen omistus -toimialan tuotanto kasvaa

tasaista 2½ prosentin vauhtia. Kiinteistötoimi ja liike-elämää palveleva toiminta laajeni viime vuonna edelleen ripeästi. Myös lähivuosina toimialan tuotanto kasvaa nopeammin kuin yksitysten palvelujen keskimäärin.

Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palve-

lujen tuotanto lisääntyi viime vuonna 4½ %. Eniten kasvoivat puhtaanapito ja erilaiset järjestö-, virkistys- ja kulttuuripalvelut. Kotitalouksien hyvä tulonmuodostus pitää toimialan kehityksen myös tänä ja ensi vuonna ripeänä.

24. Yrittäjätoiminnan palveluelinkeinojen tuotanto ja työllisyys

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Kauppa	28,6	1,1	2,3	3,5	4	4	2,1
tukku- ja vähittäiskauppa	23,8	1,2	2,1	3,4	4	3½	2,1
ravitsemis- ja majoitustoiminta ...	4,8	0,6	3,5	3,8	4	4	1,9
Liikenne	20,4	3,3	2,7	2,3	4	5	3,7
kuljetus ja varastointi	14,8	1,3	2,0	0,6	3	4½	2,6
tietoliikenne	5,6	8,3	4,6	6,3	6½	6½	6,6
Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta ...	40,7	5,8	6,3	5,0	5	4½	5,3
rahoitus- ja vakuutustoiminta ..	11,2	7,4	10,5	6,3	7	6	6,1
asuntojen omistus	16,5	2,8	2,4	2,4	2½	2½	3,4
kiinteistötoimi ja liike-elämää palveleva toiminta	13,0	8,9	8,0	7,3	7	6	7,9
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	10,2	3,7	3,1	4,3	4½	4½	2,2
Yhteensä	100,0	3,6	4,0	3,9	4½	4½	3,6
Työllisyys ¹⁾		0,8	0,5	0,9	-0,9	0,4	0,6

¹⁾ Työtunteina.

25. Julkisen toiminnan tuotanto ja työllisyys

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	96,5	3,2	2,5	2,7	2	3	4,1
julkinen hallinto	28,4	2,6	0,5	1,7	1½
opetus- ja tutkimustoiminta ..	27,2	3,0	0,5	2,1	2½
lääkintä- ja eläinlääkintäpal- velukset	24,2	2,2	4,0	3,7	1½
sosiaalihuolto	13,1	5,7	8,0	4,6	3½
järjestö-, aatteellinen, virkis- tys- ja kulttuuritoiminta ...	3,5	9,2	6,0	3,5	5
Muu julkinen toiminta ¹⁾	3,5	-0,5	0,5	4,6	1	2	..
Yhteensä	100,0	3,1	2,4	2,8	2	2½	3,9
Työllisyys ²⁾		3,1	1,7	2,5	1	2½	3,2

¹⁾ Maatalous, kuljetus, varastointi, tietoliikenne, rahoitus ja vakuutustoiminta sekä kiinteistötoimi ja liike-elämää palveleva toiminta.

²⁾ Työtunteina.

4.2 Julkinen toiminta ja muu toiminta

Julkisen toiminnan tuotannon kasvu nopeutui hieman v. 1985. Kehitys eri tehtävälueilla oli yhdenmukaisempaa kuin aiempina vuosina, koska merkittäviä julkista toimintaa laajentavia uudistuksia ei viime vuonna toteutettu. Julkinen hallinto sekä opetus- ja tutkimustoiminta laajenivat nopeammin kuin v. 1984, vaikka ne kasvoivatkin edelleen vähemmän kuin julkinen toiminta keskimäärin. Selvästi muita tuntuvammin lisättiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä vapaa-ajan palveluja.

Kevään 1986 virkamieslakko hidasti julkisessa toiminnassa tehtyjen työtuntien ja siten myös tuotannon kasvua. Pitemmällä aikavälillä julkisen toiminnan kehityskuvaan ei ole odotettavissa

suuria muutoksia, vaan toiminnan laajeneminen pidetään kokonaistuotannon kasvun rajoissa. Vuonna 1986 julkisen toiminnan tuotanto kasvaa 2 % ja ensi vuonna 2½ %.

Muuhun toimintaan sisältyvä kotitalouksia palveleva toiminta on tällä vuosikymmenellä supistunut sen vuoksi, että julkisen sektorin järjestämä lasten päivähoito ja kodinhoitoapu ovat laajentuneet. Myös yksityinen opetus- ja tutkimustoiminta on supistunut, kun osa tehtävistä on siirretty julkisen toiminnan piiriin. Sen sijaan järjestö-, virkistys- ja kulttuuripalvelut sekä yksityinen terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut ovat jatkuvasti lisääntyneet. Muun toiminnan tuotannon arvioidaan kasvavan pari prosenttia sekä tänä että ensi vuonna.

26. Muun toiminnan tuotanto ja työllisyys

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**	Keskimäärin 1985/75
Voittoa tavoittelematon toiminta . . .	86,1	3,6	1,0	1,3	2½	2½	2,6
Kotitalouspalvelutoiminta	13,9	-4,0	-1,7	-1,7	-1	-1	-3,6
Yhteensä	100,0	2,5	0,6	0,9	2	2	1,5
Työllisyys ¹⁾		-1,3	-0,3	-0,7	-½	0	-1,2

¹⁾ Työtunteina.

4.3 Kokonaistuotanto

Markkinahintaisen bruttokansantuotteen määrä v. 1985 lisääntyi 3 %, kuten jo kolmena edellisenä vuonna. Vuoden loppupuoliskolla kokonaistuotannon kasvu hidastui tuntuvasti, sillä teollisuustuotanto polki paikallaan lähinnä viennin supistumisen takia, ja kasvu väheni metsä- ja maataloudessa. Kokonaistuotantoa lisäsi v. 1985 yksinomaan kotimainen kysyntä, sillä vienti ei muuttunut edellisvuotisesta. Kulutus ja kiinteät investoinnit kumpikin lisääntyivät kokonaistuotantoa nopeammin. Varastojen kasvu väheni ja tuonnin osuus kokonaistarjonnasta suuren. Kysynnän muutoksia seuraten tuotanto kasvoi nopeimmin metalliteollisuudessa ja palveluelinkeinoissa.

Vuoden 1986 alkupuoliskolla taloudellinen kehitys jäi niin ulkomailla kuin Suomessakin odotettua heikommaksi, ja uuden nousun alkaminen siirtyi vuoden loppupuoliskolle. Suomessa alkuvuoden pieniin kasvulukuihin vaikuttivat olen-

27. Bruttokansantuote markkinahintaan neljännesvuosittain¹⁾

	I	II	III	IV	I-IV
	määrän muutos, prosenttia				
1983	3	3½	3½	1½	3
1984	3½	2	2	3½	3
1985*	3	4	2	2	3
1986**	½	1	3½	3½	2
1987**	3½	4½	2½	2½	3

¹⁾ Edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä. Luvussa 1 on kausivaihtelusta puhdistetun bruttokansantuotteen kehitystä esittävä kuvio.

naisesti kevään työtaistelut, jotka myös siirsivät osan tuotannon kasvusta myöhemmäksi. Tämän vuoden loppupuoliskolla tuotanto lisääntyneekin melko nopeasti kuten myös ensi vuonna.

Vuoden 1986 ensimmäisellä puoliskolla viennin määrä supistui, mutta toisella puoliskolla vienti elpyi. Kulutuksen kasvu jatkuu ripeänä, ja

etenkin teollisuudessa myös investointinäkömät ovat tyydyttävät. Kokonaistuotannon kasvu nopeutuu vuoden loppupuoliskolla runsaaseen 3

prosenttiin ja on koko vuonna 2 %. Eniten lisäävät tuotantoon kotimaiseen kysyntään perustuvat palveluelinkeinot. Teollisuudessa tuo-

28. Työn tuottavuus¹⁾

	1983	1984	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Maatalous, metsästys ja kalastus	18,0	4,6	-3,4	5	2½	6,5
Metsätalous	-1,4	11,4	5,4	3	2	2,6
Teollisuus	5,8	5,6	5,2	4½	4½	5,0
Rakennustoiminta	2,5	-1,7	3,4	1½	2½	1,5
Muu yrittäjätoiminta	2,6	2,8	2,3	2½	2½	2,8
Yrittäjätoiminta	5,0	4,1	3,7	4½	4	4,2
Koko kansantalous	4,2	3,5	3,1	4	3½	3,6

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon tuotanto- ja työtuntitietojen mukaan.

29. Arvonlisäys toimialoittain

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Yrittäjätoiminta	81,2	3,5	2,9	2,7	2	3	3,4
maatalous, metsästys ja kalastus	4,4	9,6	0,5	-7,2	-1	-1	2,3
metsätalous	3,7	-2,8	2,2	5,3	0	2	2,3
kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	0,4	-0,2	3,8	8,5	4	2	5,4
puu- ja paperiteollisuus	4,6	9,1	7,9	-1,8	2	3	4,7
metalliteollisuus	9,2	0,8	5,0	8,5	1½	2	5,4
muu teollisuus	11,6	2,9	1,8	2,0	1½	2½	3,4
sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	3,1	4,4	6,6	7,9	0	4	4,6
talonrakennustoiminta	6,0	6,1	-4,2	-1,5	-2½	2½	1,3
maa- ja vesirakennustoiminta	1,8	-3,2	1,3	6,7	4	0	0,1
kauppa-, ravitsemis- ja majoitus- toiminta	11,2	1,1	2,3	3,5	4	4	2,1
kuljetus, varastointi ja tietoliiken- ne	8,0	3,3	2,7	2,3	4	5	3,7
rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistö- toiminta sekä liike-elämää pal- veleva toiminta	15,9	5,8	6,3	5,0	5	4½	5,3
yhteiskunnalliset ja henkilökohtai- set palvelukset	4,0	3,7	3,1	4,3	4½	4½	2,2
miinus laskennalliset pankkipal- velumaksut	-2,7	6,8	13,0	11,1	8½	5	6,5
Julkinen toiminta	16,8	3,1	2,4	2,8	2	2½	3,9
Muu toiminta	2,0	2,5	0,6	0,9	2	2	1,5
Bruttokansantuote tuottajahintaan ..	100,0	3,4	2,8	2,7	2	3	3,5
Bruttokansantuote markkinahintaan		2,9	2,8	2,8	2	3	3,3
Kansantalouden työllisyys ¹⁾		-0,7	-0,7	-0,4	-2	-½	-0,2

¹⁾ Työtunteina.

tanto kasvaa heikon alkuvuoden takia hieman hitaammin kuin kokonaistuotanto, ja rakennustoiminnassa tuotanto pienenee.

Vuoden 1987 alkupuoliskolla tuotanto lisääntynee verraten ripeästi, ja toimialoittaiset kasvuerot tasoittuvat. Kulutuksen rinnalla varsinkin länsivienti, mutta myös investoinnit tukevat tuotantoa. Sitä paitsi kasvulukuja kohottaa keväällä 1986 heikoksi jäänyt tuotannon taso. Koko vuonna kokonaistuotannon arvioidaan lisääntyvän 3 %. Eniten se lisääntynee metsäteollisuudessa ja palveluelinkeinoissa; rakennustoiminta vilkastuu hieman.

Lähiajan talouskehityksen vaarat liittyvät lähinnä ulkomaankaupan sopeuttamiseen raakaöljyn halpenemisen aiheuttamiin muutostarpeisiin

sekä rahamarkkinoiden häiriöihin. Jos kysyntä Länsi-Euroopassa vilkastuu odotetusti, idänkaupan supistumisen negatiivisia tuotantovaikutuksia voidaan korvata lisääntyvällä länsiviennillä.

Työn tuottavuus kohosi v. 1985 koko kansantaloudessa 3 %. Tuotannon kasvun hidastuminen viime vuoden loppupuoliskolla heikensi hieman myös tuottavuuden nousua. Teollisuudessa tuottavuus nousi 5 % eli yhtä paljon kuin keskimäärin kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana. Myös v. 1986 tuottavuus kohoaa teollisuudessa tuntuvasti, varsinkin kun alalla on viime vuosina tehty runsaasti työtä säästäviä ja teknistä tehokkuutta parantavia investointeja. Koko kansantaloudessa työn tuottavuus noussee tänä vuonna 4 % ja ensi vuonna 3½ %.

5 Työvoima

Vuodesta 1978 alkanut työllisen työvoiman kasvu jatkui ripeänä v. 1985. Kaikkiaan työpaikat lisääntyivät kuluneena seitsenvuotiskautena 237 000, ja lisäys suuntautui paljolti palveluelinkeinoihin. Kun työvoiman tarjonta samaan aikaan kasvoi lähes yhtä paljon, työttömyys ei vähentynyt. Vuonna 1985 työttömyysaste oli 6,3 % eli lievästi edellisvuotista korkeampi. Työttömien määrää lisäsi etenkin yli 55-vuotiai-

den runsas siirtyminen työttömyyseläkkeelle. Sen sijaan alle 55-vuotiaiden työttömyys väheni viime vuonna hieman. Työttömyyden alueelliset erot eivät juuri muuttuneet, mutta ne olivat huomattavat: pääkaupunkiseudulla työttömyysaste oli 2½ % ja vaikeimmilla työttömyysalueilla selvästi yli 10 prosentin.

Pitkään jatkunut työvoiman kysynnän kasvu pysähtyi vuoden 1986 alkupuolella, ja työpaikko-

30. Työvoimatase

	1983 1 000 henkeä	1984 1 000 henkeä	1985* keskimäärin vuodessa	1986**	1987**
Työikäinen väestö ¹⁾	3 681	3 700	3 710	3 719	3 726
Työvoima	2 546	2 572	2 600	2 611	2 613
Työtön työvoima	156	158	163	181	185
Työllinen työvoima	2 390	2 413	2 437	2 430	2 428
maa- ja metsätalous	302	294	280	265	259
maatalous	246	242	228	216	209
metsätalous	56	52	52	49	50
teollisuus	606	600	597	594	590
rakennustoiminta	183	183	179	181	182
talonrakentaminen	140	142	137	138	141
maa- ja vesirakentaminen	43	40	41	43	41
palveluelinkeinot	1 295	1 333	1 375	1 386	1 393
kauppa	337	342	354	356	356
liikenne	177	180	186	183	180
rahoitus	135	147	155	159	159
palvelukset	646	664	680	688	698
toimiala tuntematon	3	4	5	4	4
	prosenttia				
Työvoimaosuus	69,2	69,5	70,1	70,2	70,1
Työttömyysaste	6,1	6,2	6,3	6,9	7,1
alle 25-vuotiaat	11,3	10,4	9,7	10,5	10,5
	1 000 henkeä vuoden aikana				
Maastamuutto, netto	-6,8	-4,2	-2,5	0	0

¹⁾ 15—74-vuotiaat.

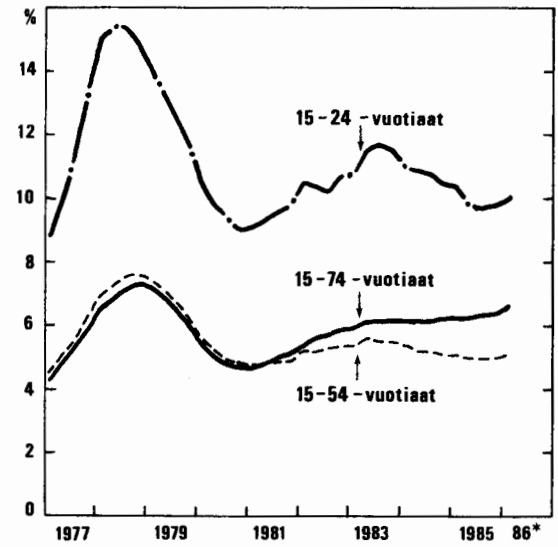
jen määrä oli tammi-kesäkuussa 9 000 edellisvuotista pienempi. Osittain väheneminen aiheutui poikkeuksellisista tekijöistä, kuten kylmästä talvesta ja työtaisteluista, mutta pääosin kuitenkin suhdanne- ja rakennetekijöistä. Tuotantotoiminnan laimeus vaikutti metsätalouden, teollisuuden ja liikenteen työpaikkojen vähenemiseen. Maataloudessa työpaikkojen poistuma näyttää mm. liikatuotantoa rajoittavien toimien sekä viljelijöiden velkarasituksen kasvun johdosta nopeutuneen. Palveluelinkeinoissa työpaikkojen kasvu on alkanut hidastua. Vaikka suhdannenäkymät ovat mm. metsäteollisuudessa ja talonrakennustoiminnassa paranemassa, työvoiman kysyntä jäänee tänä vuonna 7 000 henkeä viimevuotista pienemmäksi.

Työvoiman tarjonnan kasvu on vähitellen pysähtymässä, sillä työmarkkinoille tulevat ikäluokat pienenevät, ja jo nyt korkea työhönosallisuus ei enää juuri lisääntyne. Myös siirtolaisten paluumuuttoaktiivisuus pienenee kaiken aikaa. Tänä vuonna työvoimaa on runsas 10 000 henkeä viimevuotista enemmän.

Työttömyysaste oli tämän vuoden tammi-kesäkuussa 7,2 % eli 0,7 prosenttiyksikköä edellisvuotista korkeampi. Se on kohonnut tuntuvimmin alkutuotannossa ja teollisuudessa. Huolimatta tämän vuoden alussa voimaan tulleista varhaiseläkejärjestelmistä työttömyyseläkeläisten määrän kasvu on jatkunut varsin suurena, ja kesäkuussa heitä oli työvoimaministeriön tilaston mukaan 61 000 henkeä. Työttömyys on alkanut kohdentua yhä enemmän nuorempiinkin ikäluokkiin. Myös pitkäaikaistyöttömyys on alkanut jälleen lisääntyä. Työttömyysaste pysyy loppuvuonnakin viimevuotista suurempana ja koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste on 6,9 %.

Vuonna 1987 työvoiman kysynnän arvioidaan lievästi supistuvan. Teollisuuden työpaikat vähenivät keskimäärin vain vähän, mutta teollisuuden toimialoittainen kehitys on varsin epäyh-

Kuvio 23. Työttömyysaste, neljän vuosineljänneksen liukuva keskiarvo

tenäinen. Palveluelinkeinoissa työpaikkojen kasvu hidastunee edelleen. Laajasta työttömyydestä huolimatta etenkin useissa palvelu- ja rakennusalojen ammattiryhmissä on työntekijöistä niukkuutta, joka saattaa yhä lisääntyä, kun työvoiman tarjonnan kasvu melkein pysähtyy. Työttömyysasteen arvioidaan ensi vuonna kohoavan keskimäärin yli 7 prosentin; ennusteessa on edellytetty, että nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömien määrän lisäys voidaan talouspoliittisin toimin pysäyttää. Työttömyyden alueelliset erot eivät ensi vuonna juuri suurentune.

Kansantalouden kokonaistyöllisyys työtunteina mitattuna väheni viime vuonna ½ %. Tänä vuonna palkansaajien työtunnit supistuvat mm. työtaistelujen johdosta jopa 1½ % eli melko selvästi enemmän kuin henkilöinä mitattu työllisyys. Esimerkiksi julkisessa sektorissa työtaistelu-

31. Työtön työvoima ja työttömyysaste¹⁾

Vuosineljännes	työttömiä, 1 000 henkeä					työttömyysaste, prosenttia				
	1983	1984	1985*	1986**	1987**	1983	1984	1985*	1986**	1987**
I	170	169	170	192	198	6,8	6,7	6,8	7,6	7,8
II	160	161	163	182	187	6,2	6,1	6,1	6,9	7,1
III	142	148	156	170	174	5,4	5,6	5,9	6,4	6,6
IV	154	156	163	178	180	6,1	6,2	6,3	6,8	6,9
Koko vuosi	156	158	163	181	185	6,1	6,2	6,3	6,9	7,1

¹⁾ Lukuja ei ole puhdistettu kausivaihteluista.

jen arvioidaan supistavan työpanoksen kasvua ½ prosenttiyksikköä. Yrittäjätoiminnassa maatalouden työpanoksen väheneminen näyttää nopeutuvan. Vuoden 1987 kokonaistyöpanoksen muutoksiin vaikuttavat mm. tänä vuonna tuntuvasti pienenevä työpanos ja työtaistelujen kohteena

olleiden töiden osittainen siirtyminen tästä vuodesta ensi vuoteen. Vaikka työn tuottavuuden nousu jatkuu tuotantotoiminnan vilkastumisen vuoksi melko nopeana, koko kansantalouden työtuntien väheneminen jäänee enintään puoleen prosenttiin.

32. Työllisyys¹⁾

	1985* osuus %	1983 työtunteina,	1984 muutos,	1985* prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Yrittäjätoiminta	78,9	—1,5	—1,2	—1,0	2½	—1	—0,7
palkansaajat	60,9	—0,5	—0,2	—0,5	—2	0	—0,2
yrittäjät	18,0	—4,3	—4,1	—2,6	—4½	—3½	—2,3
Julkinen toiminta	17,2	3,1	1,7	2,5	1	2½	3,2
Muu toiminta	3,9	—1,3	—0,3	—0,7	—½	0	—1,2
Yhteensä	100,0	—0,7	—0,7	—0,4	—2	—½	—0,2
palkansaajat	82,0	0,1	0,2	0,1	—1½	½	0,4

¹⁾ Kansantulotilaston mukaan.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tehtävänä on edelleen työvoiman kysynnän ja tarjonnan sopeuttamiongelmien poistaminen sekä lisäksi työntekijöiden sijoittaminen avoimille työmarkkinoille. Yleisten talouspoliittisten toimien ohella tähän pyritään mm. kehittämällä työnvälityksen tiedollista ja teknistä valmiutta sekä työllisyyden hoidon erityistoimia. Erityistä huomiota kiinnitetään nuorten koulutukseen, työharjoitteluun ja työhön ohjaamiseen. Työrajoitteisten ja pitkäaikaistyöttömien työhön sijoittamista paran-

netaan. Työllisyyden hoidon erityistoimien piiriin kuuluu tänä vuonna keskimäärin 89 000 työntekijää eli 11 000 työntekijää enemmän kuin v. 1985. Ensi vuonna työllistetään vastaavasti 92 000 työntekijää. Valtion kassamenot työllisyyden hoitoon lisääntyvät tänä vuonna 8 %. Kasvu painottuu ensisijaisesti työttömyyden lieventämiseen tarkoitettuihin valtionapuihin. Valtion työmäärärahoihin järjestettävien töiden määrä vähenee edelleen.

33. Valtion kassamenot työllisyyden hoitoon

	1982	1983 miljoonaa	1984 markkaa	1985	1986**
Ammattikurssit	783	926	930 ^{a)}	973 ^{a)}	1 015 ^{a)}
Työvoiman liikkuvuuden edistäminen	4	9	18	18	20
Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi ¹⁾	692	659	566	472	420
Työttömyyskorvaukset	604	724	699	1 200 ^{b)}	1 275
Työttömyyskassa-avustukset	145	184	149	805 ^{b)}	900
Muut menot ²⁾	899	1 053	1 201	1 269	1 500
Yhteensä	3 127	3 555	3 562	4 737	5 130

a) Ml. koulutus- ja erityistuki.

b) Kasvu aiheutuu ensi sijassa työttömyysturvauudistuksesta.

¹⁾ Työvoimaministeriön hallinnonalalle sijoitettu työllisyystyöohjelmien rahoitus. Menot ovat viime vuosina supistuneet, kun osa määrärahasta on siirretty liikenneministeriön momenteille.

²⁾ Sisältää mm. valtionavun työttömyyden lieventämiseen, työrajoitteisten työvoimapalvelun sekä ns. virastotyöt.

6 Kansantulo

Kansantulon kasvu hidastui v. 1985. Työtulot kuitenkin lisääntyivät suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna, joten niiden osuus kansantulosta suureni. Palkansaajien ansiotasoindeksi kohosi nimellisesti 8,4 % ja reaalisesti 2,4 %. Kotitalouksien yrittäjätulot maataloudesta pysyivät suunnilleen ennallaan, mutta yrittäjätulot metsätaloudesta lisääntyivät edelleen tuntuvasti. Yritysten kannattavuus heikkeni.

Maaliskuussa 1986 allekirjoitettiin kaksi keskusjärjestötason työmarkkinaratkaisua. Näiden ratkaisujen mukaiset palkankorotukset ovat sopimuskauden alusta keskimäärin 2½ % ja vuoden 1987 maaliskuun alusta saman verran. Ratkaisuihin sisältyy kaksi indeksiehtoa. Jos kuluttajahintaindeksi kohoaa helmikuusta 1986 joulukuuhun 1986 enemmän kuin 2,1 %, ylimenevältä osalta maksetaan täysi korvaus prosenttimääräisenä palkankorotuksena maaliskuun 1987 alusta. Jos ku-

luttajahintaindeksi kohoaa joulukuusta 1986 joulukuuhun 1987 enemmän kuin 3,4 %, vastaavalla tavalla laskettu korotus maksetaan maaliskuun 1988 alusta. Ratkaisuihin sisältyy myös kaksi ansiokehitystakuuta sekä sopimus työajan lyhentämisestä vuoden 1987 alusta. Ratkaisujen perusteella solmitut liittokohtaiset sopimukset ovat voimassa vuoden 1988 helmikuun loppuun.

Työehto- ja vastaavissa sopimuksissa keskitettyjen ratkaisujen mukainen yleislinja yleensä jossain määrin ylitettiin. Erityisesti valtion virkamiesten palkat nousevat tuntuvasti enemmän, joskin lisäkorotuksia aletaan maksaa vasta sopimuskauden loppupuoliskolla tai vielä myöhemmin.

Kun palkkaliukuman arvioidaan pysyvän suunnilleen viimevuotisen suuruisena, palkansaajien ansiotasoindeksin ennustetaan kohoavan tänä vuonna nimellisesti 7 % ja reaalisesti 3½ %.

34. Palkansaajien ansiotasoindeksi ja työkustannukset tuoteyksikköä kohti

	1983	1984	1985*	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
	muutos, prosenttia					
Sopimuspalkkaindeksi	7,9	6,7	5,6	4½	4½	8,0
Palkkojen liukuminen yms. tekijät	2,5	2,7	2,8	2½	2	2,6
Ansiotasoindeksi ¹⁾	10,4	9,4	8,4	7	6½	10,6
Reaalinen muutos ²⁾	1,8	2,1	2,4	3½	4	0,9
Keskiansiot ³⁾	11,3	11,2	9,9	8½	7½	11,7
Työkustannukset tuoteyksikköä kohti						
koko kansantaloudessa ⁴⁾	7,2	8,3	8,8	5	5	8,4
tehdasteollisuudessa	3,3	4,0	4,4	3½	3	6,1
Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot	3,5	2,1	2,8	3	5	2,6

¹⁾ Ilman lomaltapaluurahaa.

²⁾ Ansiotasoindeksi jaettuna kuluttajahintaindeksillä.

³⁾ Laskettu jakamalla koko kansantalouden palkkasumma palkansaajien tehdyillä työtunneilla. Lukuihin vaikuttavat kansantalouden rakennemuutokset, ja niihin sisältyy myös lomaltapaluurahan vaikutus.

⁴⁾ Palkkojen ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen indeksi jaettuna tuotannon volyyymi-indeksillä.

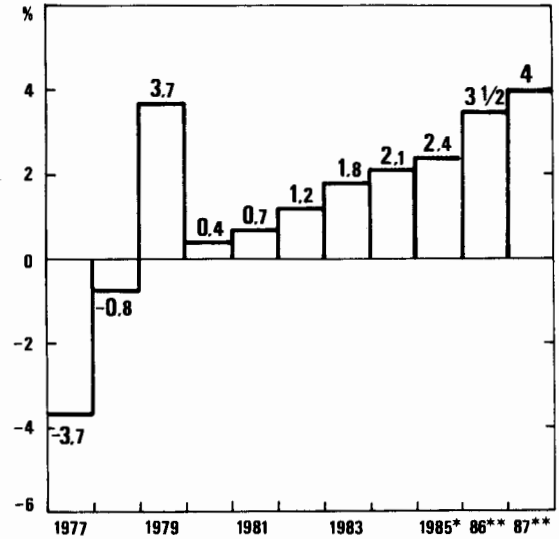
Palkansaajien työpanos supistuu v. 1986. Kun keskiansiot kohoavat mm. työajan lyhentämisen vuoksi enemmän kuin ansiotasoindeksi, palkkasumma kasvaa 7 %. Niitä nopeammin lisääntyvät työnantajien sosiaalivakuutusmaksut. Vuoden 1986 alusta työeläkevakuutusmaksut nousivat 0,7 prosenttiyksikköä, yksityisen sektorin kansaneläkevakuutusmaksu 0,25 prosenttiyksikköä ja työtömyysvakuutusmaksu 0,15 prosenttiyksikköä. Julkisen sektorin (ilman valtiota sekä valtion ja kuntien liikelaitoksia) ylimääräinen sosiaaliturvamaksu aleni 1,05 prosenttiyksikköä.

Kotitalouksien maataloudesta saamien yrittäjätulojen arvioidaan pysyvän lähes ennallaan. Työmarkkinaratkaisujen pohjalta sovittiin valtioneuvoston ja maataloustuottajain keskusjärjestöjen välillä maaliskuussa hinnoitteluvuosia 1986/87-1987/88 koskevasta maataloustuloratkaisusta. Sen mukaan tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotettiin huhtikuun alusta 132 milj. mk. Sen jälkeen maatalouden kustannukset ovat alentuneet, mutta eivät kuitenkaan niin paljon, että maatalouden tavoitehintoja olisi ollut laskettava syksyn välitarkistuksessa.

Hakkuut vähenevät tänä vuonna. Kun myös kantohintataso jää viimevuotista matalammaksi, kotitalouksien yrittäjätulot metsätaloudesta supistuvat.

Muiden kuin kotitalouksien saamat yrittäjätulot kasvavat, mutta jäävät silti mm. heikkojen vientimahdollisuuksien ja alentuneiden vientihintojen vuoksi vielä suhteellisen matalalle tasolle. Tehdasteollisuuden kannattavuuden, käyttö-

Kuvio 24. Palkansaajien reaali-ansiotasoindeksi, muutos edellisestä vuodesta

kateprosentilla¹⁾ mitattuna, arvioidaan pysyvän tänä vuonna suunnilleen ennallaan. Tulorahoitus kääntyy kuitenkin jo selvään nousuun, koska

1) Tehdasteollisuuden käyttökateprosentti oli vuosina 1980-1984 keskimäärin 10½ % ja viime vuonna 10 %. Parina viime vuonna käyttökateprosenttia on laskenut Neste Oy:n raakaöljyn välityskaupan kasvu. Jos tämä vaikutus puhdistetaan luvuista, tehdasteollisuuden käyttökateprosentti v. 1985 oli likimain sama kuin keskimäärin vuosina 1980-1984.

35. Kansantulo

	1985* osuus %	1983	1984	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keski- määrin 1985/75
Palkat	53,6	11,4	11,2	10,0	7	8	12,2
Työantajan sosiaalivakuutus- maksut	12,1	8,0	10,8	16,2	8½	11	12,3
Kotitalouksien yrittäjätulot	13,9	8,3	7,1	4,8	8	0	9,5
yrittäjätulot maataloudesta	2,6	25,1	12,6	0,8	1	1	9,4
yrittäjätulot metsätaloudesta ...	2,1	-6,7	15,7	15,1	-7	3	10,1
muut yrittäjätulot	9,2	7,5	4,0	3,9	13	0	9,4
Omaisuuksien ja muut yrittäjä- tulot	7,0	46,9	19,1	-0,9	18½	8	33,1
Välilliset verot miinus tukipalkkiot	13,4	10,4	20,1	11,3	6½	6½	15,4
Yhteensä	100,0	12,4	12,2	9,3	8	7	12,8

nettokorkomenot supistuvat. Kansantulo kasvaa tänä vuonna arviolta 8 %.

Palkansaajien ansiotasoindeksi arvioidaan kohoavan ensi vuonna nimellisesti 6½ % ja reaalisesti 4 %. Keskiansiot kohoavat edelleen ansiotasoindeksiä enemmän. Kun palkansaajien työpanos lisääntyy hieman, palkkasumma kasvaa 8 %. Työnantajien sosiaalivakuutusmaksut kohoavat arviolta 11 %. Vuoden 1987 alusta työeläkevakuutusmaksut kohoavat 0,8 ja työttömyysvakuutusmaksu 0,1 prosenttiyksikköä. Julkisen sektorin (ilman valtiota sekä valtion ja kuntien liikelaitoksia) ylimääräinen sosiaaliturvamaksu alenee 0,5 prosenttiyksikköä.

Kotitalouksien yrittäjätulot maataloudesta lisääntyvät myös ensi vuonna vain vähän. Maataloustuloratkaisun mukaisesti varsinaista maataloustuloa korotetaan maaliskuun 1987 alusta 269 milj. mk, mutta alentuneiden kustannusten vuoksi tavoitehintoja ei kuitenkaan korotettane. Kun hakkuut elpyvät ja keskimääräinen kantohintataso kohonnee tämänvuotisesta, kotitalouksien yrittäjätulot metsätaloudesta alkavat jälleen kasvaa. Vientihintojen kohoaminen, toteutettu energiaverotuksen uudistus ja tapahtunut valuuttakurssikehitys parantanevat myös teollisuuden kannattavuutta. Kansantulon arvioidaan kasvavan ensi vuonna 7 %.

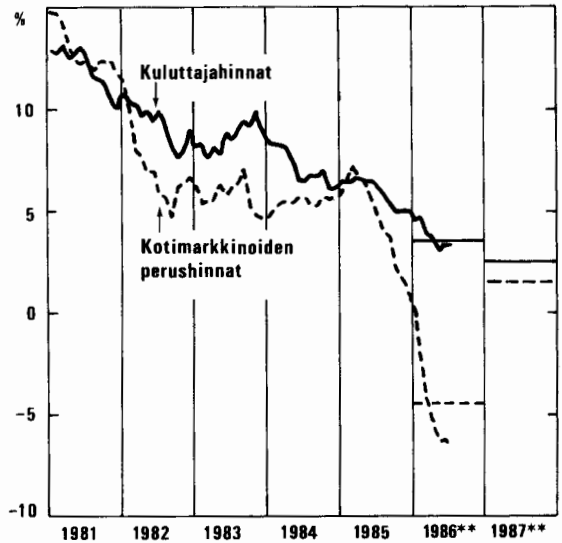
7 Kustannukset ja hinnat

Inflaatio hidastui vuoden 1985 aikana edelleen. Joulukuusta 1984 joulukuuhun 1985 kuluttajahintaindeksi kohosi 5,0 %, kotimarkkinoiden perushintaindeksi 1,0 % ja rakennuskustannusindeksi 5,3 %. Tämän vuoden aikana kustannusten ja hintojen nousu on edelleen hidastunut. Erityisesti raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen jyrkkä aleneminen on pienentänyt tuntuvasti kustannuspaineita. Lisäksi kotimaiset kustannukset ovat nousseet hieman vähemmän kuin v. 1985.

Vuoden 1985 joulukuusta vuoden 1986 joulukuuhun kuluttajahintaindeksi kohoaa arviolta 2½ %. Tämän vuoden tulo- ja menoarvioon sisältyvät valtion tuloperustemuutokset nostavat indeksiä ½ % ja elokuun alusta voimaan tullut energiaverotuksen uudistus suunnilleen saman verran. Kevään maataloustuloratkaisu (ml. jalostus- ja jakelukustannusten nousu) nosti indeksiä 0,1 %. Vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria voitiin maaliskuusta korottaa enintään 35 penniä huoneistoalan neliömetriltä kuukaudessa. Aravavuokrat nousivat hieman enemmän. Kiinteistö kustannusten alenemisen vuoksi vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokrat vastaavasti laskivat elokuusta 30 penniä ja aravavuokrat rakennuksen valmistusvuoden mukaan 40-90 penniä. Keskimääräinen vuokrataso on siten tämän vuoden lopulla suunnilleen sama kuin vuotta aiemmin.

Tuontihintojen (ilman vaikutusta maatalouden kustannuksiin ja asuinhuoneistojen vuokriin) arvioidaan hidastavan kuluttajahintaindeksin nousua tämän vuoden aikana nettomääräisesti ½ prosenttiyksikköä. Raaka-aineiden tuontihinnat ovat vähentäneet kustannuksia tuntuvasti ja valmiiden tuontitavaroiden hinnat ovat nousseet vähemmän kuin viime vuonna. Raakaöljyn halpenemisen arvioidaan lieventävän kustannuspainetta tämän vuoden aikana kaikkiaan 2-2½ %. Energiaverotuksen uudistamisen vuoksi raakaöljyn halpeneminen ei kuitenkaan ole siirtynyt

Kuvio 25. Kuluttajahintaindeksi ja kotimarkkinoiden perushintaindeksi, muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

öljytuotteiden kuluttajahintoihin täysimääräisenä. Lisäksi on todennäköistä, että yritykset eivät ole ottaneet hinnoittelussaan energiakustannusten alenemistä huomioon siinä määrin kuin olisi ollut mahdollista.

Loppuosa kuluttajahintaindeksin kokonaisnoususta aiheutuu lähinnä työvoimakustannusten kohoamisesta. Vuoden loppupuoliskolla indeksi pysynee suunnilleen ennallaan. Kustannuksia lisääviä tekijöitä ei juuri ole. Vuonna 1986 keskimäärin kuluttajahintaindeksi kohoaa 3½ %. Rakennuskustannusindeksi kohonnee 4 %, sen sijaan kotimarkkinoiden perushintaindeksi alentunee 4½ %.

Tämän vuoden helmikuusta heinäkuuhun kuluttajahintaindeksi kohosi 1,5 %. On todennä

8 Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö

8.1 Käytettävissä oleva tulo

Kansantalouden käytettävissä olevat tulot v. 1985 kasvoivat 9½ %. Tätä hitaammin lisääntyivät kotimaiset tuotannontekijätulot, sillä etenkin vientiyhtyrityksissä toimintaylijäämän kasvu jäi vähäiseksi. Ulkomaisia tuotannontekijätuloja supisti ulkomaisten rakennusprojektien vähentyminen.

Keskimääräistä nopeammin käytettävissä olevat tulot lisääntyivät julkisessa sektorissa, jossa verotulot kasvoivat edelleen nopeasti ja tukipalkkioiden kasvu hidastui. Myös rahoituslaitosten tulot lisääntyivät ripeästi.

Vuonna 1986 kansantalouden käytettävissä olevat tulot lisääntyivät reaalisesti nopeammin

37. Käytettävissä oleva tulo

	1983	1984 muutos,	1985* prosenttia	1986**	1987**
Yksityinen sektori	14,0	9,5	8,0	8	8
kotitaloudet	12,3	9,1	9,1	6½	7½
yhteisöt	34,9	12,7	3,2	22	18½
yritykset	63,2	.	.	.
rahoituslaitokset	0,6	10,1	16,0	13½	10
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,3	-4,4	8,6	9½	13½
Julkisyhteisöt	7,6	20,2	13,0	9½	-½
valtio	-4,5	28,7	14,5	14½	-13½
kunnat ja kuntainliitot	13,4	15,2	11,5	8	6
sosiaaliturvarahastot	52,1	49,9	29,7	-12½	24½
Yhteensä	12,3	12,1	9,3	8	7

kuin kotimainen kansantuote. Ulkomaankaupan vaihtosuhdetta parantaa öljyn halventuminen, lisäksi korkomenot ulkomaille vähenevät. Yritysten tulonmuodostus kohenee, mutta jää silti heikoksi aiempiin vuosiin nähden. Kotitalouksien samoin kuin kotimarkkinayritystenkin tulojen kasvu on yleiseen suhdannekehitykseen nähden hyvä.

Vuonna 1987 kansantalouden käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät edelleen runsas 3 %. Julkisyhteisöjen tulojen kasvu hidastuu mm. veronpalautusten ajoittumisen vuoksi. Sekä kotitalouksissa että yrityksissä tulokehitys on ensi vuonna verraten hyvä.

Työtulojen osuus kansantulosta on viime vuosina säilynyt vakaana, mutta kotitalouksien osuus kansantalouden käytettävissä olevista tuloista on lievästi pienentynyt. Vuonna 1985 kotitalouksien käytettävissä olevat tulot lisääntyivät nimellisesti 9 % ja reaalisesti 3 %. Muita tuloja nopeammin kasvoivat viime vuonna omaisuus- ja metsätulot, edelliset kohonneiden korkojen ja jälkimmäiset hyvän hakkuvuoden takia. Tulonsiirrot julkiselta sektorilta kotitalouksille kasvoivat myös nopeasti, mutta samoin kasvoivat kotitalouksien maksamat verot ja sosiaaliturvamaksut. Yhteensä nettoverotus vähensi kotitalouksien ostovoiman kasvua viime vuonna 1½ prosenttiyksikön verran.

38. Käytettävissä olevan tulon jakauma

	1983	1984	1985*	1986**	1987**
	prosenttia				
Yksityinen sektori	74,9	73,1	72,2	72	73 ½
kotitaloudet	68,4	66,6	66,4	65 ½	66 ½
yhteisöt	6,5	6,5	5,8	6 ½	7
yritykset	0,6	0,9	-0,1	½	1
rahoituslaitokset	4,7	4,6	4,9	5	5 ½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,2	1,0	1,0	1	1
Julkisyhteisöt	25,1	26,9	27,8	28	26 ½
valtio	7,9	9,1	9,5	10	8
kunnat ja kuntainliitot	16,7	17,1	17,5	17 ½	17 ½
sosiaaliturvarahastot	0,5	0,7	0,8	½	1
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100	100

Vuonna 1986 kotitalouksien verotukseen vaikuttaa veronpalautusten maksamisen lykkäytymisen ensi vuoden alkuun. Jos palautukset maksettaisiin joulukuussa, verotus kevenisi mm. vakuutetun sosiaalivakuutusmaksujen alentamisen tähden. Sosiaalietuudet lisääntyvät edelleen nopeasti. Maa- ja metsätaloudessa yrittäjätulot eivät kasva ollenkaan, mutta muut kotitalouksien yrittäjätulot kehittyvät hyvin mm. halvan öljyn ja kasvavan kotimaisen kysynnän johdosta. Yhteensä kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat tänä vuonna nimellisesti 6 ½ % ja reaalisesti 3 %.

Vuonna 1987 kotitalouksien verotus hieman

kiristyy veroperustemuutosten vuoksi, mutta veronpalautusten poikkeuksellinen ajoittuminen aiheuttaa sen, että verotus lisää tuntuvasti kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua. Laskevan korkokehityksen takia korkotulot kasvavat vain vähän, samalla kun korkomenojen enemmisyys korkotuloihin nähdän suurenee. Yrittäjätulojen kasvu jää ensi vuonna pieneksi, mutta hyvä reaaliensiokehitys lisää palkansaajien ostovoiman kasvua ja yhteensä kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavatkin ensi vuonna nimellisesti 7 ½ % ja reaalisesti 5 %. Tulojen lisäyksestä 1 prosenttiyksikkö aiheutuu veronpalautusten siirtymästä.

39. Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo

	1985* osuus %	1983	1984	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**
Palkat	80,9	11,4	11,2	10,0	7	8
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	18,2	8,0	10,8	16,2	8 ½	10 ½
Yrittäjätulot ja yrittäjätulojen otot	21,1	8,3	7,1	4,8	8	½
maatalous	4,0	25,1	12,6	0,8	1	1
metsätalous	3,1	-6,7	15,7	15,1	-4	5 ½
muut	14,0	7,5	4,1	3,9	13	0
Omaisuustulot	3,5	18,5	22,6	13,7	-12 ½	0
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta ¹⁾	16,9	18,5	12,1	15,1	8 ½	6
Tulonsiirrot julkiselle sektorille ²⁾	-36,9	11,4	18,9	14,9	9	3 ½
Muut tulonsiirrot, netto	-3,7	-8,2	-5,4	12,9	½	14
Yhteensä	100,0	12,3	9,1	9,1	6 ½	7 ½

¹⁾ Sosiaalivakuutusetuudet, sosiaalivastukset, maatalouden tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot.

²⁾ Valtion ja kuntien välittömät verot ja vakuutettujen kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut ml. työnantajan julkiselle sektorille maksamat sosiaalivakuutusmaksut.

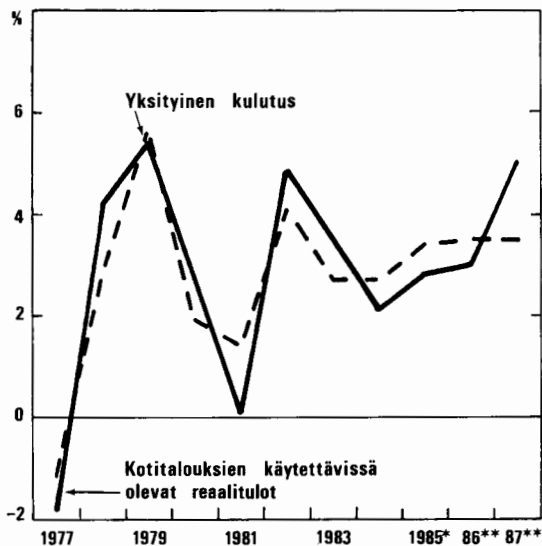
8.2 Kulutus

Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot v. 1985 lisääntyivät 2,8 % ja ansaintatulot prosenttiyksikön tätä nopeammin. Ostovoiman kasvua vähensi verotuksen kiristyminen. Silti yksityinen kulutus kasvoi 3,4 %, sillä säästämisosuus pieneni ja luottorahoitusosuus suureni. Yhteensä kymmeneksen lisääntyivät kulutusmenot ulkomailla sekä kestokulutustavaroiden hankinnat. Vuoden aikana kulutus kasvoi verraten tasaisesti, ja eri hyödykeryhmien reaalihintojen muutokset jäivät vähäisemmiksi kuin edellisvuosina.

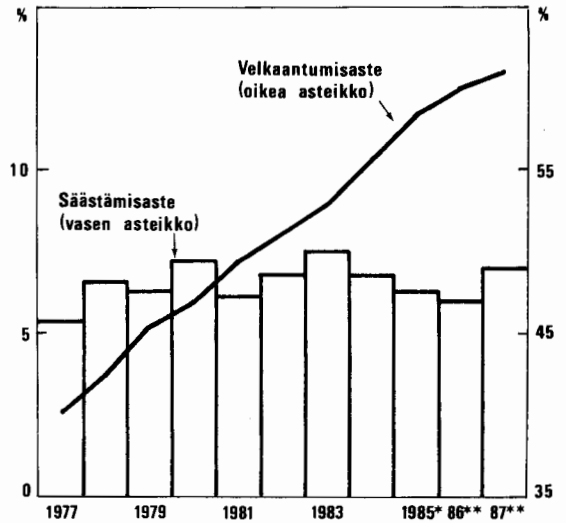
Myös vuoden 1986 alkupuoliskolla vapaa-aikaan liittyvä kulutus ja kotitalouskoneiden hankinnat ovat lisääntyneet eniten. Henkilöautoja ja kodinkoneita on hankittu runsaasti, ja matkustusmenot niin kotimaassa kuin ulkomaillakin ovat kasvaneet nopeasti. Hyvä reaalitytulon muodostus sekä öljytuotteiden halpeneminen pitävät kulutuksen kasvun ripeänä myös vuoden loppupuoliskolla.

Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot suurenevat tänä vuonna 3 %, sillä hidastunut inflaatio parantaa reaaliansioiden kasvua. Toisaalta palkansaajien työpanos supistuu viimevuotisesta mm. työmarkkinahäiriöiden takia, ja osin

Kuvio 26. Yksityinen kulutus ja kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot, muutos edellisestä vuodesta

Kuvio 27. Kotitalouksien säästämis- ja velkaantumisaste

tästä syystä myöskään verotus ei tänä vuonna kevene¹⁾.

Korkeat reaalikorot hillitseivät kulutusluottojen käyttöä, joka on parina viime vuonna nopeasti laajentunut, ja säästämisohjelmaa lisäntyy. Yksityinen kulutus kasvaneet tänä vuonna 3½ %. Kulutuksen rakenne säilynee melkein ennallaan, sillä nykyisen hidastuvan inflaation oloissa eri hyödykkeiden suhteelliset hinnat, liikennemenot ja lukuun ottamatta, eivät kovin paljon muutu.

Autokannan tuntuva nuorentuminen alkaa vähitellen hidastaa henkilöautojen myynnin kasvua. Muu yksityinen kulutus lisääntyy ensi vuonna saman verran kuin tänä vuonna, vaikka kotitalouksien ostovoiman arvioidaan suurenevan veronpalautusten takia jopa 5 %. Korkea reaalikorko hillitsee luottojen kysyntää edelleen, ja säästämisen osuus tuloista suurentuneet ensi vuonna selvästi. Vuonna 1987 yksityisen kulutuksen ennustetaan kasvavan 3½ %.

Kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus v. 1985 kasvoi 4 %. Kuten viime vuosina yleensä kunnalliset terveyden- ja sosiaalihuol-

1) Veronpalautukset maksetaan poikkeuksellisesti vuoden 1987 puolella.

lon palvelukset lisääntyivät ripeimmin. Opetustoimen menojen kasvu nopeutui. Vuonna 1986 näiden ns. ilmaisipalvelujen kasvu hidastunee 3 prosenttiin. Sosiaalihuolto- sekä virkistys- ja kulttuuri- yms. palvelujen menot suurenevät no-

peimmin. Opetustoimen menojen kasvua lisäävät ammattiopetuksen ja korkeakouluopetuksen kehittäminen sekä peruskoululaisten lukumäärän kääntymisen kasvuun pitkään jatkuneen supistumisen jälkeen. Terveystuultomenojen kasvun

40. Kulutus

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos, prosenttia	1986**	1987**	Keskimäärin 1985/75
Yksityinen kulutus	100,0	2,7	2,7	3,4	3 ½	3 ½	2,6
kotitaloudet	96,5	2,7	2,8	3,5	3 ½	3 ½	2,6
kestokulutustavarat	10,7	2,0	3,9	8,0	4 ½	4 ½	4,5
puolikestävät kulutustavarat	12,1	1,7	1,0	3,5	4	4	2,3
lyhytikäiset tavarat	36,7	2,0	1,7	1,3	3 ½	3	1,3
palvelukset	33,4	2,9	3,3	3,2	3	3	1,3
muut ¹⁾	3,7	16,6	14,3	13,5	6 ½	6	7,1
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3,5	3,3	—0,5	2,0	2	2	2,9
Julkinen kulutus	100,0	4,0	2,8	4,3	2	3	4,0
valtio	30,6	5,6	—1,0	5,2	1 ½	3 ½	3,3
kunnat ja kuntainliitot	66,3	3,0	4,9	4,1	2 ½	2 ½	4,3
sosiaaliturvarahastot	3,1	6,4	1,5	0,7	5	1 ½	3,5
Yhteensä		3,0	2,7	3,7	3 ½	3 ½	2,9
Kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus ²⁾		3,1	4,9	4,2	3	3	..
				prosenttia			
Kulutuksen osuus bruttokansan- tuotteesta (käypiin hintoihin)		73,9	72,8	74,0	74	74	73,4
Kotitalouksien säästämisaste		7,5	6,8	6,3	6	7	6,5
Kotitalouksien velkaantumisaste ³⁾		52,9	55,6	58,4	60	61	48,0
Kotitalouksien likvidisyys ⁴⁾		59,5	61,8	63,0	64	65	59,4

¹⁾ Ryhmään muut sisältyvät markkinattomat hyödykkeet sekä ulkomaiset kulutusmenot, netto.

²⁾ Julkisen toiminnan toimialoista opetustoiminta, lääkintä- ja eläinlääkintäpalvelu, sosiaalihuolto sekä virkistys- ja kulttuuripalvelutoiminta.

³⁾ Kotitalouksien velat vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

⁴⁾ Kotitalouksien käteisraha, käteis- ja aikatalletukset vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

arvioidaan selvästi hidastuvan. Vuonna 1987 kotitalouksia palvelevan julkisen kulutuksen kehityskuva säilyy samantapaisena kuin tänä vuonna.

Julkisten kulutusmenojen volyyymi v. 1985 lisääntyi 4 ½ %. Muun muassa puolustuslaitoksen kalustohankinnat olivat nopeuttamassa valtion

kulutusmenojen kasvun 5 prosenttiin. Valtavaudistuksen jälkeen kuntien kulutusmenojen kasvu hidastui, mutta oli kuntien hyvän rahoitusaseman turvin vielä 4 %.

Vuonna 1986 julkisen kulutuksen kasvun arvioidaan puolittuvan edellisvuotisesta. Kuntien kulutusmenojen kasvu hidastuu 2½ prosenttiin ja valtion kulutusmenojen lisäyksen arvioidaan jäävän 1½ prosenttiin eli neljännekseen edellisvuotisesta.

Vuonna 1987 julkisten kulutusmenojen kasvun odotetaan lievästi nopeutuvan, mikä aiheutuu lähinnä valtiontaloudesta.

8.3 Investoinnit

Kiinteät investoinnit

Kansantalouden investointiaste on Suomessa 1970-luvun puolivälistä lähtien hitaasti laskenut, mutta kiinteät investoinnit suhteessa bruttokansantuotteeseen ovat edelleen 3—4 prosenttiyksikköä suuremmat kuin OECD-maissa keskimäärin. Kiinteiden investointien suhdannevaihtelut ovat tasaantuneet merkittävästi kuluvan vuosikymmenen aikana.

Rakennusalan työtaistelut pitivät kiinteiden investointien tason tämän vuoden alkupuoliskolla matalana, mutta vuoden jälkipuoliskolla investointien odotetaan elpymän. Elpymisen voimakkuus tosin riippuu siitä, kuinka nopeasti kotimaiset korot palaavat normaalitasolle elokuun alun rahamarkkinahäiriöiden jälkeen. Kiinteiden investointien arvioidaan kasvavan vuosina 1986 ja 1987 yhteensä 4 %.

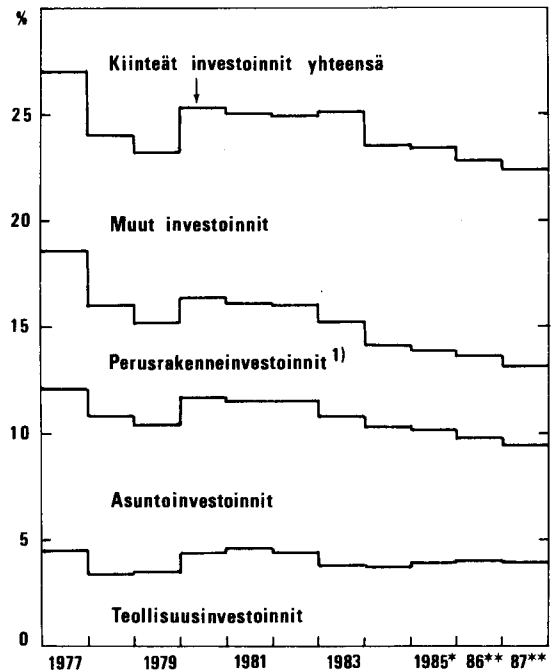
Vaikka kiinteiden investointien määrän kasvu pysyy kokonaisuutena tasaisena, toimialoittaiset kasvuerot ovat ajoittain suuria.

Maatalouden investoinnit suhteessa jalostusarvoon ovat pienentyneet vuosien 1980—1981 huipputasolta viidenneksen. Muutos on aiheutunut mm. investointien rahoituskustannusten noususta sekä toimialan lisääntyneestä velkaantuneisuudesta. Kun velkaantuneisuuden nopeaa kevenemistä ei ole odotettavissa, maatalouden investointivauhti pysynee verkkaisena.

Tehdasteollisuuden investoinnit lisääntyivät v. 1985 kymmeneksen. Kasvun painopiste oli valtionyhtiöiden investoinneissa, jotka kasvoivat edellisvuodesta 50 %. Yksityisten yritysten investointihalukkuus pysyi mm. korkean reaalkoron takia vähäisenä, ja nämä investoinnit olivatkin reaalisesti edelleen 1980-luvun alun tasolla. Jalostusarvoon suhteutettuina yksityisten yritysten kiinteät investoinnit ovat pienentyneet 1980-luvun aikana lähes neljänneksen.

Valtionyhtiöiden vilkas investointitoiminta pitää teollisuusinvestointien kokonaiskasvun myös v. 1986 ripeänä. Kasvun painopiste on suurten teollisuusyritysten investoinneissa, jotka lisääntyvät Suomen Pankin investointitiedustelun mukaan noin kymmeneksen. Teollisuuden pienten ja keskisuurten yritysten korkeahkot rahoituskustannukset pitävät näiden yritysten investointivauhdin verkkaisena. Metalliteollisuudessa, kemian teollisuudessa ja rakennusaineteollisuudessa investoinnit lisääntyvät enemmän kuin muilla toimialoilla.

Kuvio 28. Kiinteät investoinnit suhteessa bruttokansantuotteeseen

1) Sähkö-, kaasun- ja vesihuollon sekä liikenteen investoinnit.

41. Kiinteät investoinnit toimialoittain

	1985* osuus %	1983	1984 määrän	1985* muutos,	1986** prosenttia	1987**	Keskimäärin 1985/75
Maa- ja metsätalous	8,0	-1,6	-4,9	-0,9	1½	0	1,8
Teollisuus	16,6	-3,3	2,6	9,4	7	2	2,0
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	5,2	-13,7	-6,0	10,6	10	0	-5,2
Kauppa-, ravitsemis- ja majoitustoiminta	7,1	32,7	-10,1	4,8	2	6½	4,0
Asuntojen omistus	26,7	-0,2	-2,6	-2,9	-4	-1	0,7
Muut ¹⁾	36,4	14,1	-0,2	4,2	1½	5	1,7
Yhteensä	100,0	4,7	-1,8	3,2	1½	2½	1,4

¹⁾ Pääasiassa yksityisiä ja julkisia palveluja. Julkisten palvelujen osuus tästä on runsas kolmannes.

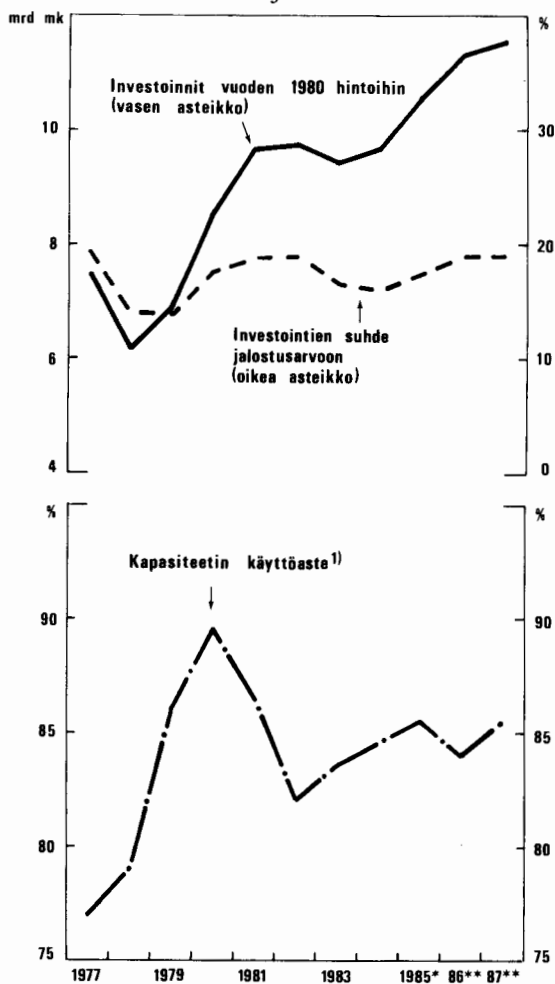
Tehdasteollisuuden investointien suhde jalostusarvoon on v. 1986 noin viidennes. Kiinteiden teollisuusinvestointien taso on kansainvälisesti edelleen korkea, vaikka myös toimialan finanssi-investoinnit ovat lisääntyneet ripeästi. Kun teollisuuden kone- ja laiteinvestoinnit ovat lisäksi kasvaneet rakennusinvestointeja ripeämmin, kiinteiden investointien rakennekehitys on vaikuttanut mm. teollisuuden reaaliseen kilpailukykyyn myönteisesti. Merkittävää on ollut myös teollisuuden aineettomien investointien kasvun nopeutuminen. Suomen Pankin tiedustelun mukaan teollisuuden tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot lisääntyvät v. 1986 arvoltaan viidenneksen.

Asuntoinvestoinnit olivat v. 1985 reaalisesti vuosien 1980—1981 tasolla. Vuodesta 1983 lähtien asuntoinvestoinnit ovat supistuneet keskimäärin vajaa 3 % vuodessa, eikä supistumisvauhti rakennusalan työtaistelujen vuoksi kuluvana vuonnakaan hidastu. Kysynnän heikkeneminen on aiheutunut mm. asuntolainojen koron reaalisesta noususta sekä siitä, että kotitalouksien säästämisen rakenne on muuttumassa.

Asuntojen peruskorjausten kasvu jatkuu, vaikka lämmityskustannusten halpeneminen saattaa kin sitä tilapäisesti hidastaa. Uusien asuntojen aloitukset supistunevat lähivuosina keskimäärin 1 000—1 500 asuntoa vuodessa.

Julkiset investoinnit kasvoivat v. 1985 hieman yksityisiä investointeja hitaammin; tänä vuonna niiden ennustetaan lisääntyvän 2 %. Ensi vuonna julkisten investointien kasvuvauhti kaksinkertaistuu.

Kuvio 29. Teollisuuden investoinnit ja kapasiteetin käyttöaste

¹⁾ Suomen Pankin investointitiedustelun mukaan. Sisältää teollisuuden lisäksi kaivannaistoiminnan ja sähkö-, kaasu- ja vesihuollon.

Varastoinvestoinnit

Teollisuuden varastokanta v. 1985 supistui 3 %; raaka-aineiden ja puolivalmisteiden varas-

42. Kiinteät investoinnit pääomatavaratyypeittäin

	1985* osuus %	1983	1984 määrän muutos,	1985* muutos, prosenttia	1986** prosenttia	1987**	Keskimäärin 1985/75
Talorakennukset	50,4	6,7	-4,7	-1,7	-2½	2½	1,3
asuinrakennukset	26,7	-0,2	-2,6	-2,9	-4	-1	0,7
muut talorakennukset	23,7	15,3	-7,1	-0,3	-1	6	2,1
Maa- ja vesirakennukset	11,8	-6,1	-0,1	4,8	3½	0	-1,1
Koneet ja laitteet	37,8	5,8	1,8	8,9	5½	3½	2,4
Yhteensä	100,0	4,7	-1,8	3,2	1½	2½	1,4
yksityiset	86,7	4,9	-1,7	3,3	1½	2	1,2
julkiset	13,3	3,9	-2,3	2,5	2	4	2,8

prosenttia

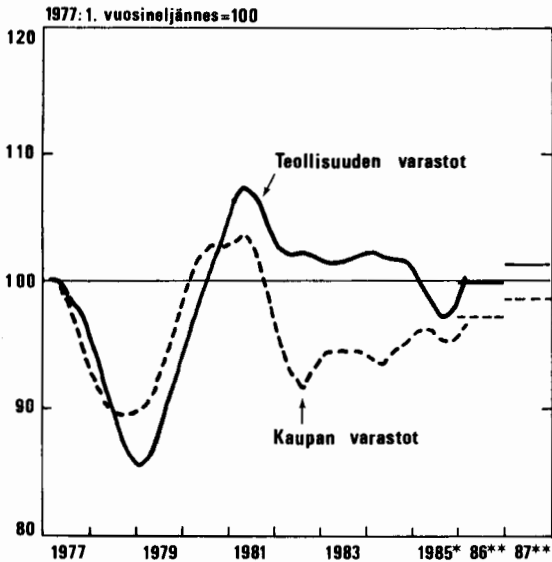
Investointien osuus bruttokansan-
tuotteesta (käypiin hintoihin)

Kiinteät investoinnit	25,1	23,5	23,4	23	22½	25,5
yksityiset	21,7	20,4	20,3	19½	19½	22,3
julkiset	3,4	3,1	3,1	3	3	3,2
Varastojen muutos ¹⁾	0,6	0,5	0,3	0	1	0,5

¹⁾ Varastojen arvon (ilman tilastollista eroa) muutoksen osuus markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta.

tot vähenivät, ja valmisteverastot pysyivät ennallaan. Korkeiden korkojen vuoksi varastojen kiertoa nopeutettiin. Lisäksi eräillä aloilla varastoja

Kuvio 30. Teollisuuden ja kaupan varastot ¹⁾ neljännesvuosittain, kausi- ja satunnaisvaihteluista puhdistetut luvut

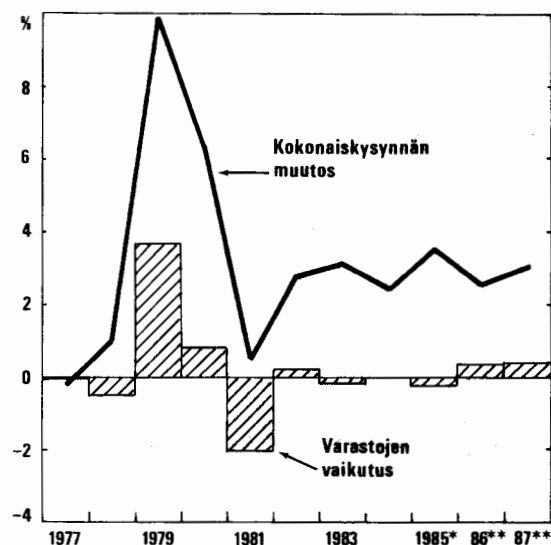
¹⁾ Teollisuuden varastot vuoden 1974 joulukuun hintoihin. Kaupan varastot vuoden 1976 joulukuun hintoihin.

sopeutettiin paremmin vastaamaan pienentyntä kysyntää ja tuotantoa. Metsäteollisuudessa varastot supistuivat puuteollisuudessa, ja kasvoivat selvästi paperiteollisuudessa. Metalliteollisuudessa varastojen supistumisvaihe ajoittui vuoden loppupuoliskolle. Kaupan varastot, jotka vielä vuoden alkupuoliskolla kasvoivat 3 %, olivat koko vuonna yhtä suuret kuin v. 1984. Kaikkiaan varastoinvestoinnit supistuivat kansantalouden kokonaiskysyntää ja -tuotantoa jonkin verran.

Teollisuuden valmisteverastot kehittyivät suhdannebarometrin mukaan laimeasti tämän vuoden alkupuoliskolla. Teollisuuden varastointihalukkuutta rajoittavat korkeat korot ja odotukset raaka-aineiden maltillisesta hintakehityksestä parina lähivuotena. Kaupan sektorissakaan ei ole merkittäviä varastojen lisäämistarpeita. Varastovaruksen pienentäminen elinkeinotulon verotuksessa 50 prosentista 40 prosenttiin ei merkittävästi vaikuttane yritysten varastointikäyttäytymiseen vielä v. 1986 mm. uudistukseen sisältyvän kolmen vuoden siirtymäajan vuoksi. Toimintavaruksen suurentaminen 20 prosentista 25 prosenttiin v. 1986 ja 30 prosenttiin v. 1987 saattaa työvaltaisilla aloilla vähentää tuloksentasausmielissä tehtyjä varastoinvestointeja. Varastoinvestoinnit lisäävät v. 1986 hieman kansantalouden kokonaiskysyntää ja -tuotantoa, joskin loppuvuoden korkeat korot saattavat siirtää varastojen kasvun seuraavan vuoden puolelle.

Vuonna 1987 kokonaistuotannon kasvun no-
peutuminen lisää erityisesti raaka-aineiden tar-
vetta, ja teollisuuden varastoinvestoinnit saatta-
vatkin jonkin verran kasvaa. Toisaalta rahoituk-
sen kalleus kannustaa edelleen tehostamaan var-
astojen käyttöä. Talonrakentamisen elpyminen
saattaa lisätä tukkukaupan varastoinvestointeja.
Vähittäiskaupan varastoissa ei ole odotettavissa
suuria muutoksia. Kaikkiaan yrityssektorin varas-
tojen kannan ennustetaan v. 1987 kasvavan ja
tukevan edelleen lievästi kansantalouden koko-
naiskysyntää.

Kuvio 31. Varastoinvestointien muutoksen¹⁾ vai-
kutukset kokonaiskysynnän muutokseen

¹⁾ Varastoinvestointien muutos suhteessa edellisvuoden kokonaiskysyntään (ilman tilastollista eroa).

8.4 Säästäminen ja rahoitustasapaino

Kansantalouden säästäminen ei v. 1985 lisääntynyt, ja säästämisen osuus kansantuotteesta pieneni prosenttiyksikön. Korkeista reaalikoroista huolimatta kotitalouksien säästäminen pysyi ennallaan ja säästämisalttius aleni. Osaltaan siihen lienee vaikuttanut asuntosäästämisen väheneminen ja ns. suurten ikäluokkien kulutusalttisuuden korkeus, mitä uusien säästämiskohteiden tarjonta ei ole kyennyt korvaamaan. Yritysten kannattavuus heikkeni viime vuonna ja niiden säästäminen väheni 2½ mrd mk, mutta toisaalta rahoituslaitosten kannattavuus parani, ja ne lisäsivät säästämistään 2 mrd mk. Yksityisen sektorin osuus kokonaissäästämisestä pieneni viime vuonna, kun taas valtio kohensi rahoitusasemaansa.

Vuonna 1986 säästämistä tukee ulkomaankaupan vaihtosuhteen tuntuva paraneminen. Yritysten kannattavuus alkaa kohentua erityisesti suljetussa sektorissa. Valtion säästäminen lisääntyy tilapäisesti veronpalautusten siirtymisen takia, kun taas kuntien ja sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema heikkenee. Kokonaisuutena säästäminen kehittyi tänä vuonna verraten hyvin ja se säilyi myös v. 1987 suurena, vaikka julkisyhteisöt

vähentävätkin säästämistään. Sitä vastoin sekä kotitalouksien että yritysten säästäminen kasvaa.

Pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino on jo useana vuonna ollut tyydyttävä. Korkea reaalikorko on tukenut säästämistä, mutta samalla vähentänyt investointihalukkuutta. Kansantalouden investointiaste (kiinteät investoinnit) onkin laskenut viime vuosina ja etenkin asuinrakennusinvestoinnit ovat vähentyneet. Tämä on kasvattanut kotitalouksien rahoitusylijämiä, mutta myös yritysten rahoitusasema on säilynyt tyydyttävänä. Julkisyhteisöjen säästäminen on parina viime vuonna ylittänyt niiden

43. Säästäminen sektoreittain

	1983	1984	1985*	1986**	1987**
	prosenttia bruttokansantuotteesta				
Nettosäästäminen	9,1	10,3	9,4	10	10
kotitaloudet	4,3	3,8	3,5	3	4
yritykset	0,5	0,8	-0,1	½	½
rahoituslaitokset	3,9	3,8	4,1	4½	4½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-1,0	-1,1	-1,1	-1	-1
julkisyhteisöt	1,4	2,9	3,0	3½	1½
Kiinteän pääoman kuluminen	14,6	14,3	14,3	14½	14
Bruttosäästäminen	23,7	24,6	23,7	24½	24

investoinnit. Vuonna 1985 kansantalouden rahoitustasapaino hieman heikkeni, kun yritysten säästäminen supistui niiden heikon tulokehityksen takia.

Vuonna 1986 pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino paranee viimevuotises- ta, kun investointiaste laskee lievästi ja säästämis- aste kohoaa. Yritysten rahoitusasema parantuu

hieman, mutta kotitalouksien rahoitusylijäämä supistuu tilapäisesti. Vuonna 1987 kansantalou- den rahoitusasema säilyy tyydyttävänä. Julkisyh- teistöjen asema tosin heikkenee, mutta yksityises- sä sektorissa tilanne vastaavasti paranee. Ulko- maista säästämistä investointien rahoitukseen tar- vitaan nettomääräisesti sekä tänä että ensi vuon- na ½ % bruttokansantuotteesta.

44. Kansantalouden rahoitustasapaino

	1983	1984	1985*	1986**	1987**
	prosenttia bruttokansantuotteesta				
Pääoman bruttomuodostus ¹⁾	25,7	24,0	23,7	23	23
kotitaloudet	6,1	5,4	5,1	5	4 ½
yritykset	11,8	11,1	11,1	11	11 ½
rahoituslaitokset	1,0	1,1	1,0	1	1
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2,9	2,9	2,8	2 ½	2 ½
julkisyhteisöt	4,0	3,5	3,6	3 ½	3 ½
Bruttosäästäminen ²⁾	23,7	24,6	23,7	24	24
kotitaloudet	8,1	7,5	7,2	6 ½	7 ½
yritykset	8,5	8,6	7,6	8 ½	9
rahoituslaitokset	4,4	4,3	4,6	4 ½	5
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,3	0,3	0,3	½	0
julkisyhteisöt	2,4	3,9	4,0	4 ½	2 ½
Rahoitusylijäämä = vaihtotaseen ylijäämä	-1,9	0,0	-1,4	- ½	- ½
kotitaloudet	2,0	2,1	2,1	2	3
yritykset	-3,3	-2,5	-3,5	-2 ½	-2 ½
rahoituslaitokset	3,4	3,2	3,6	3 ½	4
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-2,6	-2,6	-2,6	-2 ½	-2 ½
julkisyhteisöt	-1,6	0,4	0,4	1	-1
Tilastollinen ero ³⁾	-0,2	0,6	1,5	1 ½	1 ½

¹⁾ Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja varastojen lisäys sekä maanostot, netto.

²⁾ Ml. pääomansiirrot, netto.

³⁾ Kysynnän ja tarjonnan taseeseen sisältyvä tilastollinen ero.

9 Julkinen talous

9.1 Valtiontalous

Finanssipolitiikan linja keveni v. 1985 selvästi. Valtiontalous oli tuotantovaikutukseltaan suunnilleen neutraali. Eräistä vuoden lopulla voimaan tulleista verohelpotuksista huolimatta valtionveroitus kokonaisuudessaan kiristyi jonkin verran, mutta toisaalta valtion kulutuksen volyyymi kasvoi tuntuvasti ja investoinnitkin kääntyivät lievään kasvuun. Myös tulonsiirrot lisääntyivät paljon erityisesti työttömyysturvauudistuksen vuoksi. Valtion kassamenot ilman kuoletuksia kasvoivat

reaalisesti 4½ % eli huomattavasti enemmän kuin v. 1984.

Vaikka valtion tulojen kasvu hidastui, valtiontalouden tasapaino säilyi hyvänä. Nettorahoitus-tarve suhteessa kokonaistuotantoon oli 1 % kuten edellisenä vuonna (ks. asetelma 45). Brutto-rahointustarve kasvoi v. 1985, mikä aiheutui paljolti luottojen konvertointeihin liittyneistä ennenaikaisista kuoletuksista. Valtionvelan kasvu hidastui; kokonaistuotantoon suhteutettuna se väheni hieman ja oli 14 %.

45. Valtiontalouden rahoitus¹⁾

	1983	1984 miljoonaa	1985 markkaa	1986**
Verotulot	56 278	65 861	73 875	79 075
Muut tulot	8 284	9 711	10 415	11 400
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	64 562	75 572	84 290	90 475
Tavaroiden ja palvelusten ostot ²⁾	27 390	27 864	30 785	32 820
Siirtomenot ³⁾	42 553	48 297	53 954	57 925
Menot ilman rahoitustaloustoimia	69 944	76 162	84 739	90 745
Tuloylijäämä (+)	— 5 381	— 589	— 449	— 270
Finanssisijoitukset, netto ⁴⁾	3 145	2 823	2 912	2 770
Nettorahoitustarve (—)	— 8 527	—3 412	—3 361	— 3 040
Valtionvelan kuoletukset	3 939	5 552	7 682	10 615
Bruttorahoitustarve (—)	—12 465	—8 964	—11 043	—13 655
Siirto valtion suhdannerahastosta (+)	—	—	—	—
Lainanottotarve (—)	—12 465	—8 964	—11 043	—13 655
Lainanotto	11 378	10 752	11 189	13 965
Kassa- ym. lyhytaikaisten rahoitusvarausten ja -velkojen nettomuutos	— 1 088	1 788	145	310
Suhdannerahasto (supistuminen —)	—	—	—	—
Kassajäämä	— 1 088	1 788	145	310

¹⁾ Valtiontalouden (ml. rahastot) kassalaskelmien mukaan.

²⁾ Kulutusmenot, reaalisijoitukset, varastojen muutos sekä ryhmä "muut ja erittelemättömät menot".

³⁾ Ml. korot ja indeksikorotukset.

⁴⁾ Valtiolle takaisin maksetut lainat miinus annetut lainat ja muut finanssisijoitukset. Sisältää valtion investointirahaston nettolainanantoa —192 milj. mk v. 1983, 26 milj. mk v. 1984, 259 milj. mk v. 1985 ja 140 milj. mk v. 1986.

Vuonna 1986 valtion tulojen kasvu jää kassavarion mukaan 4 prosenttiyksikköä edellisvuotista pienemmäksi. Työnantajan lapsilisämaksun poisjääminen ja sähköveron alentaminen vuoden 1985 lopulla keventävät verotusta. Vuoden 1986 elokuun alusta voimaan tullut energiaverotuksen uudistus pienentää valmisteveron tuottoa, mutta lisää vastaavasti liikevaihtoverokertymää. Liikevaihtoverotuksen pitemmän maksatusviivästymän vuoksi valtion verotulot vähenevät uudistuksen tähden tänä vuonna kuitenkin hieman. Virkamiesten työtaistelujen aiheuttaman viivästymän takia mm. veronpalautukset ja jälkikannon ensimmäinen erä siirtyvät vuoden 1987 puolelle. Näiden ajoitusvaikutusten ja eräiden tiliteknisten muutosten vuoksi valtion tuloveroa kertyy tänä vuonna noin 0,6 mrd mk aiemmin arvioitua enemmän. Vuonna 1987 tuloveron tuotto jää vastaavasti pienemmäksi. Kansantalouden tilinpidossa (ks. asetelma 46) siirtymävaikutus on kuitenkin 2,1 mrd mk edellä mainittua suurempi. Tilinpidossa valtion saamaksi verotuloksi luetaan myös muiden veronsaajien veronpalautuksia varten valtiolle maksamat osuudet, jotka kirjaataan valtion kassalaskelmissa tasetileille.

Myös menojen kasvu hidastuu sekä nimellisesti että reaalisesti. Volyymin kasvu jäänee 2½ prosenttiin. Virkamieslakko pienentää palkkausmenoja, mutta heikentää toisaalta mm. Valtionrautateiden ja posti- ja telelaitoksen käyttötuloksia. Lakkojen vuoksi eräitä valtion menoeriä saattaa lisäksi siirtyä ensi vuoteen.

Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille kasvavat edelleen tuntuvasti työttömyysturva- ja muiden toimeentuloturvaetuksien parantamisen vuoksi. Tukipalkkioita lisäävät tänä vuonna vielä vuoden 1985 viljailijämien markkinointimenot.

Valtion reaalisoitukset kasvavat muutamaa prosenttia. Investointeja lisää jonkin verran keväen tulo ratkaisuun liittynyt hallituksen periaatepäätös julkisten investointien aientamisesta. Pääosin nämä lisäykset kohdistuvat kuitenkin vuoteen 1987.

Valtiontalouden nettoraohoitustarve jää tänä vuonna markkamääräisesti suunnilleen viimevuotiselle tasolle eli 3,0 mrd markkaa. Kokonaisuutantoon suhteutettuna se pysyisi edelleen noin yhtenä prosenttina. Bruttoraohoitustarve kasvaa, mutta se johtuu kokonaan huomattavan suurista luottojen konvertoinneista. Arviossa on

46. Valtiontalous¹⁾

	1983	1984 miljoonaa	1985* markkaa	1986**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	2 349	2 642	2 982	3 175
Välittömät verot	19 298	22 225	25 384	30 125
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	38 117	44 921	49 416	53 080
Sosiaalivakuutusmaksut	1	278	671	5
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	396	470	485	450
Muut tulot ²⁾	1 584	1 729	1 882	1 960
Tulot	61 745	72 265	80 820	88 795
Kulutusmenot	17 371	18 376	20 670	22 000
Tukipalkkiot	8 437	9 312	9 773	10 800
Sosiaalivakuutusetuudet	2 235	2 347	2 480	2 610
Sosiaalivastukset ja muut tulonsiirrot	7 521	8 374	8 138	9 000
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	19 363	21 796	25 520	27 150
Muut menot ³⁾	6 207	7 291	8 399	8 820
Menot	61 134	67 496	74 980	80 380
Säästö	611	4 769	5 840	8 415
Poistot ja pääomansiirrot, netto	— 220	— 392	— 400	— 460
Pääoman bruttomuodostus ⁴⁾	4 418	4 225	4 663	4 865
Rahoitusjäämä	—4 027	152	777	3 090

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut ja tulonsiirrot muilta kotimaisilta sektoreilta.

³⁾ Korko- yms. menot sekä eläkemeno.

⁴⁾ Ml. maanostot ja varastojen muutos.

oletettu, että tänä vuonna maksetaan ennenaikaisesti yhteensä 2,8 mrd markan kuoletukset. Valtionvelka jää tänä vuonna kokonaistuotantoon suhteutettuna ennalleen.

Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitys on laadittu suhdannepoliittisesti hieman elvyttäväksi. Finanssipolitiikka on kuitenkin hillittyä ja sillä pyritään turvaamaan hintatason nousun hidastuminen pienemmäksi kuin kilpailijamaissa sekä talouden kehittyminen tasapainoisesti vakaalla, työpaikkoja lisäävällä kasvu-uralla.

Tuloverotuksessa luonnollisten henkilöiden verotusta kevennetään 1 500 milj. mk, kuten tulopoliittisten ratkaisujen yhteydessä on aiemmin päätetty. Tuloveroasteikkoa esitetään tarkistettavaksi 4 % ja keskeisiä vähennyksiä sekä varallisuusveroasteikkoa keskimäärin 3 ½ %. Lapsiperheiden verotuksellista asemaa kevennetään korottamalla lapsenhoitovähennyksiä tuntuvasti sekä porrastamalla kunnallisverotuksen lapsivähennystä. Monilapsisten perheiden huoltajavähennystä sekä koulutusvähennystä, eläketulovähennystä ja veronmaksukyvyän alentumisvähennystä korotetaan inflaatiotarkistusta enemmän. Omaisuustulovähennyksen rakennetta muutetaan ja enimmäismääriä korotetaan huomattavasti.

Esitetyt luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen perustemuutokset keventävät valtionverotuksen lisäksi myös kunnallis- ja kirkollisverotusta sekä vähentävät vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun tuottoa. Kokonaisuudessaan tulo- ja varallisuusverotuksen tarkistukset pienentävät verojen tuottoa vuoden 1986 veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna 1 800 milj. mk, josta lähes 1 650 milj. mk kohdistuu valtion veroihin. Uudet ennakonpidätystaulukot otetaan käyttöön maaliskuun 1987 alusta. Esitetyt tarkistukset vähentävät ensi vuoden kassatuloja 1 230 milj. mk.

Yritysverotuksessa poistetaan avointen ja kommandiittiyhtiöiden tulojen harkintaverotusmahdollisuus, silloin kun yhtiömiehinä on ollut vain luonnollisia henkilöitä tai kuolinpesiä. Yritysvero uudistus pienentää tuloverokertymää v. 1987 noin 900 milj. mk siksi, että tuloveroprosentin 10 yksikön alennus otetaan huomioon jo ennakonkannossa ja lisäksi v. 1986 vielä alentamattomana peritty ennako palautetaan yrityksille. Kevään 1986 virkamieslakon vuoksi vuoden 1985 lopullisen verotuksen valmistuminen viivästynee kuukauden, jolloin veronpalautukset ja jälkikanon I erä siirtyvät ensi vuoden puolelle. Tämä

nostaa v. 1986 ja vastaavasti alentaa v. 1987 tuloverokertymää noin 600 milj. markalla.

Liikevaihtoveroprosentti pidetään ennallaan. Telepalvelujen ja raakakahvin verotuskohtelua esitetään jatkettavaksi muuttumattomana. Elokuun 1986 alussa toteutettu energiaverotuksen uudistus lisää liikevaihtoveroa, mutta vähentää polttoaineveroa. Sähköveroa ei enää kanneta.

Tärkeimmät budjettiesitykseen sisältyvät veroperustemuutokset ja niitä vastaavat valtion kassatuoton lisäykset tai vähennykset vuodesta 1986 vuoteen 1987:

	milj. mk
— Tulo- ja varallisuusvero	—1 230
— Tasausveron alennus	— 130
— Makeisveron korotus	+ 17
— Alkoholijuomien hintojen korotus, 4 %	+ 200
— Polttoaineveron korotus, 2½ %	+ 70
— Lannoiteveron alennus	— 125
— Öljyväkirehuvierosta luopuminen ...	— 5
— Rehuseosveron alennus	— 35
— Leimaveron muutos	— 85
— Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksujen alennukset	— 100
— Öljyjättemaksu	+ 16
	—1 407

Valtion perimiä maksuja tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti maksuperustelain edellyttämällä tavalla ja niiden tuoton lisäys on 30 milj. mk. Valtion asuntolainojen korkojen korotukset, alentamiset ja lykkäykset sekä lykkäysten erääntymiset vähentävät nettomääräisesti valtion korkotuloja 215 milj. mk. Valtionrautateiden tariffeja esitetään korotettaviksi vuoden 1987 alusta 3 prosentilla, joka lisää tuloja 85 milj. mk. Posti- ja telelaitoksen lehtien postimaksuja korotetaan 6,5 % ja muita postimaksuja keskimäärin 4 %, joka lisää tuloja 136 milj. mk. Posti- ja telelaitoksen rahoituskatetta v. 1987 supistaa noin 120 milj. markalla 1.1.1987 toteutuva kotimaan kaukoteleliikennetariffien alentaminen 8 prosentilla.

Tulot ilman lainanottoa ovat budjettiesityksen mukaan 94 824 milj. mk ja kasvavat 4 % suuremmiksi kuin vuoden 1986 arvioidut budjettitalouden kassatulot. Veronpalautusten ajoitusmuutos pienentää kasvua 1½ prosenttiyksikköä. Vuodeksi 1987 esitetyt veroperustemuutokset, sekaisten tulojen, asuntolainojen korkojen ja tariffien tarkistukset vähentävät budjettitalouden kassatuloja 1,5 mrd mk ja pienentävät tulojen kasvua 1½ prosenttiyksikköä.

Budjettitalouden menot ilman valtionvelan kuoletuksia ovat v. 1987 budjettiesityksen mukaan 101 094 milj. mk eli 8 % suuremmat kuin kuluvan vuoden varsinaisessa budjetissa. Reaalisesti ne ovat 3 % suuremmat kuin vuoden 1986 arvioituiden kassamenot.

Kulutusten menoihin ehdotetaan yhteensä 28 462 milj. mk, joka on 10 % enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisessa budjetissa. Vuoden 1986 kassa-arvioon verrattuna reaalikasvu on 2 %.

Siirtomenoihin esitetään yhteensä 56 925 milj. mk eli 6 % enemmän kuin vuoden 1986 varsinaisessa budjetissa. Kuluvan vuoden kassa-arvioon verrattuna siirtomenot kasvavat 1½ % reaalisesti.

Siirrot kunnille ja kuntainliitoille kasvavat kuluvan vuoden budjetista 7 % ja ovat 24 750 milj. mk. Kuntien valtionaputehtävät on pyritty mitoittamaan valtion rahoitusmahdollisuuksien ja taloudellisen kehityksen mukaisesti. Pääkaupunkiseudun erityisongelmien lieventämiseksi pyritään turvaamaan riittävä vuokra-asuntotuotanto, lisäämään terveyskeskus- ja päiväkotihankkeita, parantamaan liikenteen sujuvuutta sekä rajoittamaan pääkaupunkiseudun kasvua sijoittamalla valtion laitoksia uudelleen. Jälkirahoituksen turvin voidaan käynnistää päiväkotihankkeita 156 milj. markan ja terveyskeskushankkeita 67 milj. markan arvosta.

Elinkeinoille annettava tuki on 10 589 milj. mk. Maataloustuotteiden vientitukeen esitetään 11 % vähemmän varoja kuin vuoden 1986 varsinaisessa menoarviossa. Teollisuuden ja muihin elinkeinoihin menot lisääntyvät 16 %. Perus- ja soveltava tutkimus sekä tuotekehitys ja viennin edistäminen ovat painoalueita.

Siirrot kotitalouksille ovat 14 954 milj. mk ja kasvavat edellisestä budjetista 8 %; tämän vuoden kassa-arvioon verrattuna reaalikasvuakin on 3 %. Äitiysavustusta korotetaan maaliskuun 1987 alusta lukien. Lapsilisää korotetaan 1.10.1987 yhden ja kahden lapsen osalta 3 %; tämän lukumäärän ylittävältä osalta korotus on 10 %. Pitkäaikaistyöttömien turvaa parannetaan ja valtion osuutta maatalousyrittäjä- ja yrittäjä-eläkkeisiin lisätään. Rintamasotilaseläkkeisiin esitetään 808 milj. mk. Rintamaveteraanien varhaiseläkkeiden määräraha pienenee 247 milj. markkaan eläkkeeseen oikeutettujen lukumäärän supistumisen vuoksi. Sotilasvammakorvausten menot arvioidaan 1 394 milj. markaksi.

Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista pienenee 93 milj. mk 1 082 milj. markkaan. Valtion osuus kansaneläkeläistä johtu-

vista menoista kasvaa vain 8 milj. mk 595 milj. markkaan. Näiden järjestelmien maksut ovat vuoden 1986 tasolla; kuntien ja kirkkojen työnantajakasut alenevat kuitenkin yhteensä 0,5 prosenttiyksikköä.

Myös muut siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille pienenevät, sillä posti- ja telelaitoksessa sekä rautateilla luovutaan pääosin siirroista niiden uudistusrahastoihin ja budjetoidaan vastaavat varat suoraan niiden investointikohteisiin. Maatilatalouden kehittämisrahastoon siirretään varoja yhtä paljon kuin v. 1986. Sen sijaan siirrot ulkomaille kasvavat 21 % ja ovat 2 227 milj. mk. Tähän sisältyy pääosa kehitysyhteistyöhön käytettävistä määrärahoista. Hallituksen aiemman periaatepäätöksen mukaisesti kehitysyhteistyömäärärahojen arvioidaan v. 1987 kohoavan 0,55 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Sijoitusmenoihin yhteensä ehdotetaan 10 939 milj. mk, joka on 13 % enemmän kuin vuoden 1986 menoarviossa. Edellä mainittu uudistusrahastoihin liittyvä budjetointitavan muutos lisää menoarvion kone- ja laitemäärärahoja. Tiestön kuntoa parannetaan ja koulutusalan talonrakennuskohteita lisätään.

Finanssisijoituksiin ehdotetaan 4 213 milj. mk, joka on 4 % enemmän kuin vuoden 1986 menoarviossa. Kuluvan vuoden lainanannossa syntyvien säästöjen vuoksi vuoden 1987 finanssisijoitukset ovat kuitenkin noin 15 % vuoden 1986 kassa-arviota suuremmat. Asuntojen uustuotannon tarve pienenee. Vuonna 1987 arvioidaan aloitettavan noin 44 000 asunnon rakentaminen, joista 19 000 saisi aravalainaa ja 1 000 lainaa maatilahallitukselta. Lisäksi tavoitteena on peruserantaa yli 10 000 asuntoa.

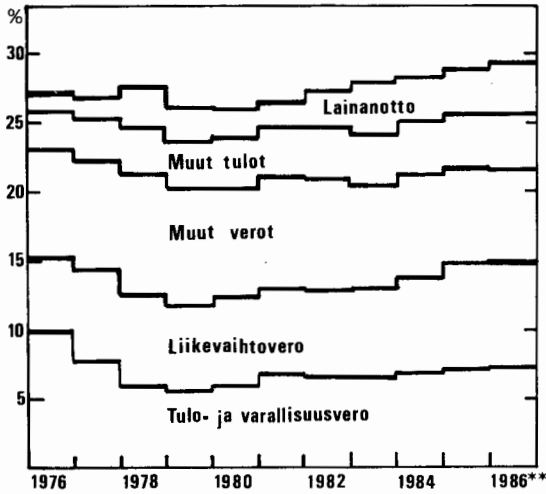
Muihin menoihin esitetään 13 197 milj. mk eli 10 % enemmän kuin vuoden 1986 budjetissa. Nämä menot koostuvat valtionvelan kuoletuksista, koroista ja indeksikorotuksista. Vuonna 1986 näitä menoja arvioidaan maksettavan 14 600 milj. mk, josta vanhojen lainojen konvertointiin liittyviä kuoletuksia kuitenkin on huomattava osa.

Budjettitalouden tulot ilman uusia pitkäaikaisia lainoja ovat 94 824 milj. mk ja menot yhteensä 109 524 milj. mk. Budjettitalouden rahoitusaseman muutos verrattuna vuoden 1986 budjettiin ja kassa-arvioon on esitetty asetelmassa 47. Budjetin tasapainottamiseen otetaan esityksen mukaan uusia valtion lainoja 14 700 milj. mk. Tämän ottamiseen tarvitaan tarpeellisen liikkumavaran vuoksi hieman suuremmat eli 15 200 milj. markan lainanottovaltuudet. Vuodeksi

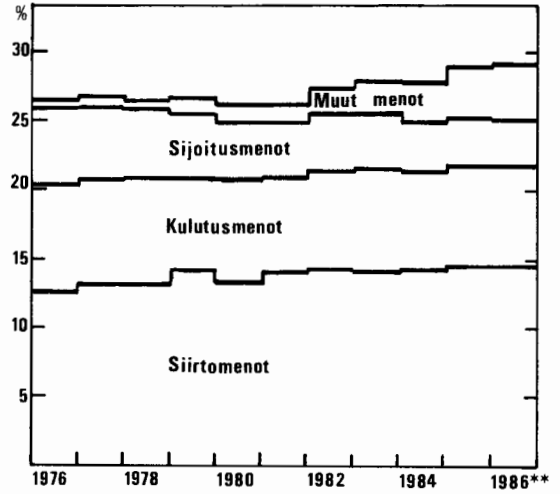
1987 esitetty lainanotto on 1 400 milj. mk suurempi kuin vuoden 1986 suunniteltu lainanotto.

Ilman vuoden 1986 konvertointeja tämä ero on 3 425 milj. mk.

Kuvio 32. Valtiontalouden kassatulot suhteessa bruttokansantuotteeseen

Kuvio 33. Valtiontalouden kassamenot suhteessa bruttokansantuotteeseen

47. Budjettitalouden rahoitustarve vuosina 1986 ja 1987

	Tulo- ja menoarvio 1986	Kassa-arvio 1986 miljoonaa markkaa	Tulo- ja menoarvioesitys 1987
Tulot ilman lainanottoa	89 461	91 225	94 824
Valtionvelan hoitomenot	12 245	14 865	13 472
Käytettävissä muihin menoihin	77 215	76 360	81 352
Menot ilman valtionvelan hoitomenoja	89 183	89 505	96 052
Bruttorahoitustarve	11 967	13 145	14 699
Valtion lainanotto	11 970	13 300 ^{a)}	14 700

^{a)} Tästä vanhojen lainojen konvertointeja 2 025 milj. mk.

9.2 Kunnallistalous

Kuntien rahoitusasema oli v. 1985 edelleen hyvä. Verotulot lisääntyivät 12 %. Keskimääräinen veroäyrin hinta nousi 0,02 penniä eli 15,99 penniin. Verotulojen kertymää lisäsivät työttömyysturvaetuksien verottaminen ja jälkikannon kasvu, mutta sitä vähensi veronpalautusten nopea kasvu. Kunnilta kerättiin ylimääräistä 3,05 prosentin suuruista työnantajan sosiaalivakuutusmaksua, jolla siirrettiin työttömyysturvaetuksis-

ta maksettu kuntien tulovero takaisin työttömyysturvauudistuksen rahoittamiseen. Kuntien kulutus ja investoinnit kasvoivat nopeasti, ja kuntien maksamat sosiaaliavustukset lisääntyivät kolmanneksen. Sosiaaliavustusten kasvua lisäsivät toimeentulotuen laajeneminen ja korvaustason nousun lisäksi lasten kotihoidon tuki, jonka maksaminen tuli kunnalliseksi tehtäväksi vuoden 1985 alussa. Tulonsiirrot valtiolta lisääntyivät 12 %.

Vuonna 1986 toteutettiin eräitä talouspoliittisia toimia kuntasektorin laajenemisen hillitsemiseksi. Kuntien osuus kansaneläkkeen lisäosakustannuksiin muutettiin veroäyrimäärään perustuvaksi ja samalla maksuosuutta korotettiin. Eräitä kunnallisverotuksen vähennyksiä korotettiin yleistä inflaatiotarkistusta enemmän ja arpajaisvero tuloutetaan kokonaan valtiolle. Veroäyrim hinta nousi 0,06 penniä eli keskimäärin 16,05 penniin. Vuoden 1985 lopullisen verotuksen viivästyminen siirtää kuntien maksettavaksi tulevia veronpalautuksia 0,5 mrd mk ensi vuoden alkupuolelle, ja lisää siten verotulojen kasvua tänä vuonna. Kuntien verotulojen kasvuksi ilman verotuksen viivästyksen aiheuttamaa siirtymävaikutusta arvioidaan 6½ % ja siirtymävaikutus mukaanlukien 8 %. Siirrot valtiolta lisääntyvät 8 %. Kuntien rahoitusasema kiristyy tänä vuonna, koska kuntien menot ovat 10 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Rahoitusjäämä pienenee noin puoleen edellisvuotisesta.

Valtion tulo- ja menoarvioesitys vuodelle 1987 ei kaiken kaikkiaan muuta merkittävästi kuntien ja valtion välistä kustannustenjakoa. Kansaneläkelaitokselle maksettujen tulonsiirtojen kasvu hidastuu, kun kuntien osuus kansaneläkkeen lisäosan kustannuksiin alennetaan 0,93 pennistä

0,86 penniin veroäyryiltä. Vuoden alusta kunnat osallistuvat väliaikaisen ammatillisen koulutuksen kustannuksiin samojen perusteiden mukaan kuin muunkin ammatillisen koulutuksen kustannuksiin. Uudistus lisää kuntien siirtoja valtiolle 55 milj. mk. Lukioinvestointien valtionrahoituksessa luovutaan vuokra-arvomenettelystä ja lukio-tilojen rakentaminen tulee samoin perustein kuin peruskoulurakentaminen valtionosuuden piiriin. Kuntien katumaksua peritään samantasoisena kuin edellisenä vuonna. Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan 6 % ja tulonsiirtojen valtiolta 7 %.

Valtion ja kuntien keskusjärjestöjen edustajat päättivät kesäkuussa 1986 käydyissä neuvotteluissa suositella kuntia mitoittamaan talousarvionsa siten, että veroäyrim hintaa ei v. 1987 tarvitse korottaa. Kuntien ja kuntainliittojen kulutusmenojen reaalisuus olisi suositusten mukaan enintään 2½ %. Kuntien investoinnit suunnataan työllisyyttä tukeviin kohteisiin ja ajoitetaan siten, että investointien työllistävä vaikutus olisi suurimmillaan vuoden 1987 alkupuolella. Kulutuksen kasvun ennustetaan pysyvän lähes sovitussa kasvutavoitteessa, koska kuntien rahoitusasema näyttää olevan kireä myös v. 1987.

48. Kuntien ja kuntainliittojen talous¹⁾

	1983	1984 miljoonaa	1985* markkaa	1986**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	1 331	1 704	2 057	2 670
Välittömät verot	23 667	27 117	30 302	32 725
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	121	146	168	180
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	15 863	18 552	20 723	22 420
Muut tulot ²⁾	3 197	3 637	4 051	4 465
Tulot	44 179	51 156	57 301	62 460
Kulutusmenot	34 312	39 515	44 790	48 985
Tukipalkkiot	419	451	461	475
Sosiaalivastukset ja muut tulonsiirrot	1 364	1 816	2 253	2 615
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	1 366	1 569	1 691	2 155
Muut menot ³⁾	3 024	3 531	4 072	4 480
Menot	40 485	46 882	53 267	58 710
Säästö	3 694	4 274	4 034	3 750
Poistot ja pääomansiirrot (netto)	2 894	3 267	3 707	4 025
Pääoman bruttomuodostus ⁴⁾	6 354	6 516	7 275	7 525
Rahoitusjäämä	234	1 025	466	250

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut ja vahinkovakuutuskorvaukset.

³⁾ Korot, vahinkovakuutusmaksut ja eläkkeet.

⁴⁾ Ml. maanostot, netto.

9.3 Sosiaaliturvarahastojen talous

Vuonna 1985 sosiaaliturvarahastojen maksamat tulonsiirrot kasvoivat viidenneksen. Vuoden alusta toteutettu kansaneläkeuudistuksen III vaihe lisäsi etuuksia 480 milj. mk, kun yrittäjä- ja omaisuustulot eivät enää vaikuttaneet kansaneläkkeiden lisäosan määrään. Kansaneläkkeiden indeksitarkistus kasvatti vuotuista eläkemäärää 610 milj. mk. Sairausvakuutuskorvaukset lisääntyivät 11 %. Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua korotettiin. Muun julkisoikeudellisen työnantajan kuin valtion, sen liikelaitoksen ja kunnallisen liikelaitoksen kansaneläkevakuutusmaksua korotettiin 1,5 prosenttiyksikköä ja sairausvakuutusmaksua 1,55 prosenttiyksikköä työttömyysturvan uudistuksen rahoitukseen liittyen. Valtion kokonaan rahoittaman tarveharkintaisen perusturvan menot lisääntyivät neljänneksen. Ansiosidonnaiset etuudet kohosivat 1 mrd mk. Valtio suoritti 364 milj. mk kansaneläkerahastoon ja 48 milj. mk sairausvakuutuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Sosiaaliturvarahastojen maksamat tulonsiirrot v. 1986 lisääntyivät 9 %. Kansaneläkkeen indeksikorotus lisää eläke-etuuksia 615 milj. mk. Vuoden alusta lähtien maksettiin korvausta v. 1961 tai sen jälkeen syntyneille vakuutetuille hampashuollon kustannuksiin. Myös sairausvakuutuksen korvaustaksoja ja vähimmäispäivärahoja korotettiin. Sairausvakuutuskorvaukset lisääntyivät 15 % ja työttömyysturvaetuudet ja -avustukset 10 %. Sosiaaliturvarahastojen tulot kasvavat hitaammin kuin menot. Työnantajan kansaneläkemaksua korotettiin 0,25 prosenttiyksikköä ja vakuutetun maksua alennettiin 0,25 penniä veroäyriältä. Kuntien ylimääräinen sosiaaliturvamaksu alennettiin 2,0 prosenttiin. Valtion suoritukset sairausvakuutuksen maksuvalmiuden turvaamiseen ovat 0,5 mrd mk.

Sosiaaliturvarahastojen menot ja tulot kasvavat hitaasti myös v. 1987. Vuoden 1986 marraskuussa voimaan tulevan rintamaveteraanien ylimääräisen rintamalisän kustannukset v. 1987 ovat 150 milj. mk. Sairaana ja vammaisen lapsen hoitotuen parantaminen lisää Kansaneläkelaitoksen menoja

49. Sosiaaliturvarahastojen talous¹⁾

	1983	1984 miljoonaa markkaa	1985*	1986**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	283	233	183	170
Sosiaalivakuutusmaksut, pakolliset	11 969	14 604	17 419	18 620
työnantajain	8 382	9 631	11 256	12 370
vakuutettujen	3 587	4 973	6 163	6 250
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	4 579	4 468	6 125	6 560
Muut tulot ²⁾	1 110	1 217	1 488	1 600
Tulot	17 941	20 522	25 215	26 950
Kulutusmenot	1 622	1 785	2 127	2 345
Sosiaalivakuutusetuudet	15 057	17 008	19 846	21 495
Sosiaalivastukset ja muut tulonsiirrot	1 566	1 581	2 910	3 270
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	109	125	122	125
Muut menot ³⁾	27	36	39	40
Menot	18 381	20 535	25 043	27 275
Säästö	-440	-13	172	-325
Poistot ja pääomansiirrot, netto	23	25	28	30
Pääoman bruttomuodostus	73	54	36	40
Rahoitusjäämä	-490	-42	164	-335

¹⁾ Kansaneläkelaitos, työttömyyskassat, Työttömyyskassojen keskuskassa, Työttömyyskassojen tukirahasto ja Erorahasto; kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Vahinkovakuutusmaksut, laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut, vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut sekä muut tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta.

³⁾ Korko- yms. menot ja vahinkovakuutuskorvaukset.

35 milj. mk. Työttömien määrän kasvu ja pitkäaikaistyöttömien, osa-aikatyötä tekevien sekä perusturvan varassa olevien ikääntyneiden työttömien ja lapsiperheiden työttömyysturvan parantaminen lisäävät nopeasti työttömyysturva- ja avustusmenoja. Työnantajan työttömyysvakuu-

tusmaksu kohoaa 0,1 prosenttiyksikköä. Kuntatyönantajan ylimääräinen kansaneläkevakuutusmaksu poistetaan ja sairausvakuutusmaksu on 1,5 prosenttiyksikön suuruinen. Valtion takuusuoritukset kansaneläke- ja sairausvakuutuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi ovat 0,5 mrd mk.

50. Keskimääräiset sosiaalivakuutusmaksut¹⁾

	1983	1984	1985	1986*	1987**
Kansaneläkevakuutus					
työnantajat	4,10—	4,20—	4,20—	4,45—	4,45—
vakuutetut	5,60	5,70	6,20	5,95	5,95
	1,75	1,95	2,05	1,80	1,80
Sairausvakuutus					
työnantajat	1,35—	1,45—	1,45—	1,45—	1,45—
vakuutetut	2,35	2,45	4,00	3,45	3,95
	1,00	1,45	1,70	1,70	1,70
Työttömyysvakuutusmaksu	0,90	1,00	0,80	0,95	1,05

¹⁾ Vuosikeskiarvoina. Työnantajien maksut prosentteina maksetuista palkoista ja vakuutettujen maksut penniä veroäyriitä.

9.4 Koko julkinen talous ja finanssipolitiikka

Vuonna 1985 julkisyhteisöjen tulot kasvoivat samalla nopeudella kuin juoksevat menot. Menojen volyyymi oli 5 % edellisvuotista suurempi. Keskiansioiden ja hintojen nousun hidastuminen johtivat edellisvuotista pienempään tulojen kasvuun, vaikka tulo- ja varallisuusverotuksen inflaatiotarkistus jäi 5 prosenttiyksikköä keskiansioiden nousua pienemmäksi ja siten kiristi verotusta. Bruttoveroaste nousi 1½ prosenttiyksikköä kuten edellisenäkin vuonna ja oli viime vuonna 37 %. Noususta puoli prosenttiyksikköä oli työttömyysturvauudistuksen vaikutusta. Veroasteen kohoamisesta vajaa puolet aiheutui välittömistä veroista. Pakollisten sosiaaliturvamaksujen perustemuutokset aiheuttivat lähes toisen puolen veroasteen noususta. Välilliset verot sen sijaan kohottivat veroastetta vain vähän.

Julkisyhteisöjen menojen kasvu nopeutui v. 1985 yhden prosenttiyksikön. Sosiaaliturvahastoissa menojen kasvunopeus kaksinkertaistui 22 prosenttiin, ja kasvu nopeutui hieman myös valtiontaloudessa. Sen sijaan kuntien menot lisääntyivät 13½ % eli pari prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yksityisille maksettavien tulonsiirtojen kasvun nopeutumi-

nen johti siihen, että nettoveroaste kohosi hieman bruttoveroastetta vähemmän ja oli 23½ %. Julkisyhteisöjen osuus kansantalouden käytettävissä olevasta tulosta suureni vajaan prosenttiyksikön ja oli 28 %, josta kunnallistalouden osuus oli ⅓.

Vuonna 1986 bruttoveroaste nousee 37½ prosenttiin. Ilman verotuksen valmistumisen viivästyistä ja veronpalautusten lykkäytymistä seuraavaan vuoteen veroaste olisi prosenttiyksikön alempi. Kun yksityisille maksettavat tulonsiirrot kasvavat verotuloja nopeammin, nettoveroaste nousee bruttoveroastetta vähemmän. Julkisen sektorin osuus kansantalouden käytettävissä olevasta tulosta pysyy ennallaan.

Vuonna 1987 bruttoveroaste laskee 35½ prosenttiin, mikä johtuu paljolti edellä mainittujen veronpalautusten ajoittumisesta. Nettoveroaste laskee 1½ prosenttiyksikköä. Julkisyhteisöjen talous kääntyy alijäämäiseksi ja niiden nettovelkaantuneisuus lisääntyy lievästi. Rahoitusaseman heikkeneminen on tuntuvinta valtiontaloudessa. Julkisyhteisöjen osuus kansantalouden käytettävissä olevasta tulosta pienenee 26½ prosenttiin. Valtionvelan suhde bruttokansantuotteeseen kohoaa ½ prosenttiyksikköä 14½ prosenttiin.

51. Julkisyhteisöjen talous

	1983	1984 prosenttia	1985* bruttokansantuotteesta	1986**	1987**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	1,4	1,5	1,6	1½	1½
Välittömät verot	15,7	16,0	16,6	17½	16
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	13,9	14,7	14,8	15	14½
Sosiaalivakuutusmaksut	4,4	4,8	5,4	5	5
työnantajat	3,1	3,2	3,6	3½	3½
vakuutetut	1,3	1,6	1,8	1½	1½
Muut tulot	2,1	2,1	2,2	2	2
Tulot	37,5	39,2	40,6	41	39½
Kulutusmenot	19,4	19,4	20,2	20½	20½
Tukipalkkiot	3,2	3,2	3,1	3	3
Sosiaalivakuutusetuudet	6,3	6,3	6,7	6½	6½
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	3,8	3,8	4,0	4	4
Muut menot	3,4	3,5	3,7	3½	4
Menot	36,1	36,2	37,6	38	38
Säästö	1,4	2,9	3,0	3½	1½
Poistot ja pääomansiirrot (netto)	1,0	0,9	1,0	1	1
Pääoman bruttomuodostus ¹⁾	4,0	3,5	3,6	3½	3½
Rahoitusjäämä	-1,6	0,4	0,4	1	-1

¹⁾ Ilman yleisöä palvelevien julkisten liikelaitosten pääoman bruttomuodostusta. Ml. maanostot ja varastojen muutos.

52. Brutto- ja nettoveroaste

	1983	1984 prosenttia	1985* bruttokansantuotteesta	1986**	1987**
Tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle (bruttoveroaste)	34,0	35,5	36,8	37½	35½
välittömät verot	15,7	16,0	16,6	17½	16
välilliset verot	13,5	14,2	14,3	14	14
pakolliset maksut ja sakot	0,5	0,5	0,5	½	½
sosiaaliturvamaksut	4,4	4,8	5,4	5	5
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta yksityiselle	13,1	13,0	13,4	13½	13½
tukipalkkiot	3,2	3,2	3,1	3	3
muut tulonsiirrot	9,9	9,8	10,4	10½	10½
Nettotulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle (nettoveroaste)	20,9	22,5	23,4	23½	22
Bruttoveroaste					
valtio	20,9	21,9	22,5	23	21½
kunnat	8,7	8,9	9,1	9	9
sosiaaliturvarahastot	4,4	4,7	5,2	5	5
Nettoveroaste					
valtio	14,5	15,7	16,7	17	15½
kunnat	8,0	8,1	8,3	8	8
sosiaaliturvarahastot	-1,7	-1,3	-1,6	-1½	-1½
Nettotulonsiirrot valtiolta kunnille	5,8	6,0	6,2	6	6

Ns. *korkeatyöllisyysbudjettilaskelmilla*¹⁾ on tarkasteltu, ovatko finanssipolitiikan perustemuutokset kiristäneet vai elvyttäneet taloudellista aktiivisuutta. Näissä laskelmissa kansantalouden oletetaan toimivan korkeaa työllisyyttä vastaavalla käyttöasteella, jolloin julkisen sektorin laskennallisen nettoluotonannon muutokset johtuvat vain tulo- ja menoperusteiden muutoksista²⁾. Tällaisen korkeatyöllisyysbudjetin mukainen laskennallinen nettoluotonanto prosentteina korkeatyöllisyystuotannosta on:

	Koko julkinen sektori	Valtio
1983	—1½	—1½
1984	½	0
1985*	½	¼
1986**	½	½
1987**	—¼	—¼

Näiden laskelmien mukaan tulo- ja menoperustemuutokset vaikuttivat v. 1985 yksityisen sektorin taloudelliseen aktiivisuuteen yhtä paljon kuin edellisenä vuonna. Finanssipolitiikka oli perustemuutosten osalta neutraali kuten vuosi sitten arvioitiin, mutta valtiontalouden vaikutus

on muuttunut arvioidusta neutraalista hieman kiristäväksi. Vuonna 1986 linja säilyy neutraalina ja valtion osalta hieman kiristävä. Vuonna 1987 tulo- ja menoperusteiden muutoksilla elvytetään yksityistä sektoria.

Finanssipolitiikan määrällisiä vaikutuksia kokonaistuotantoon on lisäksi arvioitu mallilla, jossa tulo- ja menoperusteiden muutosten ohella otetaan huomioon julkisen talouden ns. automaattiset vaikutukset sekä budjetin rakenteen ja finanssijoitusten vaikutukset (asetelma 53). Välitön vaikutus syntyy julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien kehityksestä. Ns. välilliset vaikutukset syntyvät puolestaan tulonsiirroista, finanssijoituksista sekä veroista ja maksuista, jotka vaikuttavat kotitalouksien ja yritysten käytettävissä oleviin tuloihin ja sitä kautta edelleen niiden käyttäytymiseen.

Näiden laskelmien mukaan julkinen talous tuki v. 1985 tuotannon kasvua 0,3 %. Elvytysvaikutus on hieman suurempi vuosina 1986 ja 1987. Vuonna 1987 taloudellista kasvua tukee kuntien ohella myös valtio. Vuosina 1984—1986 ja erityisesti v. 1984 valtion finanssipolitiikka oli tuotannon kasvua hidastava.

Laskelmat eivät sisällä finanssipolitiikan aiemmilta vuosilta jäljellä olevia tuotantoa lisääviä tai supistavia vaikutuksia. Vaikutuslaskelmien ulkopuolelle jäävät myös finanssipolitiikan vaikutukset palkkaratkaisuihin ja hintoihin sekä sitä kautta yritysten kilpailukykyyn. Näiden vaikutus kansantalouden tulonmuodostukseen näkyy viivästyneenä useiden vuosien aikana.

¹⁾ Laskelmien pohjana on korkeatyöllisyystuotannon (tuotantopotentiaalin) 2¾ prosentin vuosikasvu. Tämä edustaa korkeasuhdanteen huipusta huippuun olevaa tuotannon kasvua 1980-luvulla.

²⁾ Mitä pienempi korkeatyöllisyysbudjettiylijäämä (nettoluotonanto) on, sitä elvyttävämpiä ovat finanssipolitiiset päätökset lyhyellä aikavälillä.

53. Finanssipolitiikan vaikutukset¹⁾

	1983	1984	1985*	1986**	1987**
	prosenttia bruttokansantuotteesta, kiinteisiin hintoihin				
Valtio	0,8	—1,7	—0,2	—0,1	0,4
välittömät	0,6	—0,2	0,5	0,2	0,4
välilliset	0,2	—1,5	—0,7	—0,3	0,0
Kunnat	0,4	0,1	0,6	0,4	0,3
välittömät	0,7	0,7	0,9	0,6	0,6
välilliset	—0,3	—0,6	—0,3	—0,2	—0,3
Sosiaaliturvarahastot	—0,1	—0,1	—0,1	0,1	—0,1
Julkisyhteisöt yhteensä	1,1	—1,7	0,3	0,4	0,6

¹⁾ Veronpalautusten siirtymä vuoden 1986 joulukuusta vuoden 1987 tammikuuhun on laskelmassa korjattu normaali-käytännön mukaiseksi, koska siirtymä ei aiheuta olennaista muutosta kysyntään ja tarjontaan, vaikkakin tilinpidollinen tulovaikutus on tuntuva.

10 Rahoitusmarkkinat

Kansantalouden ulkoinen tasapaino heikkeni vuoden 1985 loppupuolella ja edelleen talvella 1986, mikä kuitenkin paljolti johtui tuonnin poikkeuksellisesta ajoittumisesta ja lakkoilun takia lykkääntyneistä vientitoimituksista. Vuoden jälkipuoliskolla vaihtotase paranee ja on vuoden

lopussa lähes tasapainossa kuten myös v. 1987. Suomen ulkomaiseen nettovelkaan vaikuttaa vaihtotaseen lisäksi valuuttakurssikehitys ja velan valuuttajakautuma. Toukokuussa toteutunut markan ulkoisen arvon pieni alentuminen kasvatti velkaa 1 mrd mk.

54. Vaihtotase ja ulkomainen nettovelka

	1983	1984	1985*	1986**	1987**
Vaihtotase					
ylijäämä (+), mrd mk	—5,2	—0,3	—4,7	—1	—1 ½
% vaihtotaseen tuloista.....	—5,9	—0,3	—4,3	—1	—1 ½
Ulkomainen nettovelka					
mrd mk.....	49,1	53,2	51,3	52	54
% bruttokansantuotteesta	17,9	17,3	15,3	14 ½	14
Nettovelan hoitomenot¹⁾					
mrd mk.....	11,6	12,9	13,3	16	13
% vaihtotaseen tuloista (nettovelan hoitosuhde).....	12,9	12,4	12,3	14 ½	12

¹⁾ Ulkomaisista veloista ja saamisista (ml. lyhytaikaiset velat ja saamiset) aiheutuvat nettomääräiset korko- ja kuoletusmenot.

Velanhoitokustannuksia v. 1985 nostivat lisääntyneet kuoletukset, vaikka korkotason aleneminen supistikin korkomenoja. Tänä vuonna kansainvälinen korkotaso on edelleen laskenut, mikä on lisännyt tarvetta velan uudelleenjärjestelyihin. Ennenaikaisten kuoletusten takia velanhoitokustannukset kasvavatkin edelleen selvästi. Ensi vuonna ulkomaiset korot pysyvät matalina ja velanhoitokustannukset jäävät tämänvuotisia pienemmiksi.

Vaikka Suomen kansantalous on perustaltaan varsin tyydyttävässä tasapainossa, vaihdettava valuuttavaranto on supistunut lähes yhtämittaisesti vuoden alusta elokuun alkuun saakka. Supistu-

minen alkoi tosin poikkeuksellisen korkealta tasolta, johon vaikutti harjoitettu korkean koron politiikka. Kotimainen päiväkorko oli pari vuotta keskimäärin 5 prosenttiyksikköä eurodollarikorkoa korkeampi. Viime vuodenvaihteessa korkoero supistui 2 prosenttiyksikköön. Kun vaihtotase oli samanaikaisesti kääntynyt selvästi alijäämäiseksi, ja mm. valtio vähensi ulkomaisen pääoman nettoutuontia, valuuttavirta kääntyi Suomesta ulkomaille.

Toukokuussa markkaan kohdistui ulkomailla alkanut devalvaatiospekulaatio, jonka yhteydessä valuuttapako nopeutui. Toteutetulla päiväkoron suureholla, lyhytaikaiseksi jääneellä korottami-

55. Valuuttavaranto

	1985 XII	1986 VII
	milj. mk	
Vaihdettava	22 359	12 462
Sidottu	— 284	2 208
Yhteensä	22 075	14 670

56. Kotimainen korkokehitys

	Pankkien antolainauksen efektiivinen kesikorko nimellinen	Päivä- luotto- korko reaalinen	Päiväluotokorko miinus 3 kuukauden eurodollarikorko
	prosenttia		
1983	10,1	1,6	15,4
1984	10,9	3,5	16,2
1985	10,5	4,3	13,4
1986** .	9	5½	12½

sella ja pienellä valuuttaindeksin liu'uttamisella putken sisällä tilanne saatiin nopeasti vakiintumaan. Valuuttavarannon supistuminen jatkui kuitenkin myös tämä jälkeen, ja heinäkuun lopussa Suomen Pankin johtokunta sai valtuudet muuttaa rajoituksitta päiväkorkoa. Samalla Suomen Pankki ilmoitti sitovansa päiväkoron mm. valuuttavarannon liikkeisiin ja yritysten pitkäaikainen pääomantuonti vapautettiin osittain säätelystä.

Rahapolitiikan tarkistus ja samoihin aikoihin julkistetut tiedot alkuvuoden heikosta talouskehityksestä Suomessa aloittivat uuden spekulatiivisen markan arvoa vastaan. Valuuttavarannon supistuminen nosti päiväkoron nopeasti 40 prosenttiin. Korkopolitiikka näyttää nytkin johtavan valuuttamarkkinatilanteen rauhoittumiseen, mutta tiedot parantuvasta talouskehityksestä ja markkinoiden odottamista talouspoliittisista toimita palauttavat uskon markan kurssiin vain vähitellen. Lyhyet korot pysyvätkin melko korkeina.

Kevään ja kesän tapahtumat osoittavat rahapolitiikan autonomian vähentyneen, mikä vaikeuttaa itsenäisten päätösten tekemistä sekä markan kurssista että koroista. Jos markkinat eivät pidä korkoja ja valuuttakursseja uskottavina, niin kotija ulkomaiset pankit sekä yritykset saavat nopeasti aikaan huomattavia valuuttavarannon heilahteluja muuttamalla valuutta-asemiaan ja ulkomaankaupan maksurytmiään. Vaihdettavan valuuttavarannon tuleekin nykyisin olla suurempi kuin mihin aiempina vuosikymmeninä totuttiin.

Elokuun alun vaihdettava varanto vastasi pienimmillään lähes kahden kuukauden länsituontia, mitä sinänsä voidaan vielä pitää tyydyttävänä.

Jos päiväkorko pysyy korkeana, vaihdettava varanto alkaneen uudelleen kasvaa. Sidottu valuuttavaranto on kasvussa idänkaupan ylijäämän takia, joskin osa kasvusta voidaan sitoa erityistilille pitkäaikaiseksi saamiseksi, kuten tehtiin vuoden 1982 lopullakin. Valuuttavarannon suurenenen takia liikepankkien keskuspankkiasema kevenee vuoden loppua kohden, jollei erillisin rahapoliittisin toimin sidota syntyvää likvidisyyttä. Korkea korkotaso sinänsä estää likvidisyyden purkautumista lopputuotekesyntään.

Pankkien anto- ja ottolainauksen kasvunopeudet ovat selvästi hidastuneet viime vuodesta, mihin ovat vaikuttaneet sekä viime vuoden lopun poikkeukselliset tekijät että inflaation hidastuminen ja taloudellisen toiminnan laimeus tämän vuoden alkupuolella. Antolainauksen keskikorkosäätelyn lopettaminen elokuun alusta ja korkea päiväkorko merkitsevät uusien erityisesti lyhytaikaisten luottojen korkojen nousua, ja pankkiluottojen kysyntä supistuneekin selvästi tämän vuoden loppupuolella. Myös kokonaisluottoekspansio on hidastunut. Tähän myötävaikuttaa kotimaisen luotonannon ohella erityisesti pää-

57. Talletuspankkien otto- ja antolainaus

	1985 XII	1986 VI	1986** XII
	12 kuukauden muutos, prosenttia		
Ottolainaus	17,3	14	12
Markkamääräinen	17,0	15	12
Varsinaiset talletukset ..	17,6	15	12
Shekki- ja postisiirto- tilit	13,5	16	10
Valuuttamääräinen	24,8	—15	10
Antolainaus	18,4	13½	12
Markkamääräinen	18,0	18	13
Valuuttamääräinen	21,3	—11	5

58. Yleisön kokonaisvelka luotonantajien mukaan

	1985* XII	1986** XII
	12 kuukauden muutos, prosenttia	
Talletuspankit	18,4	12
Muut kotimaiset luotonantajat	8,8	6
Ulkomaat	—23,3	0
Yhteensä	9,7	8½

omantuonnin vähäisyys. Viime vuonna yksityisen sektorin markkamääräinen ulkomainen velka jopa väheni — osin tosin myös kurssimuutosten vuoksi. Tänä vuonna kehitys on ollut varsin varovaista ja vuoden loppupuoliskolla pääomantuontia lisäävät kotimaisen koron korkeus sekä pitkäaikaisen pääomantuonnin osittainen vapauttaminen.

Korkea kotimainen reaalikorko on osasy luotokysynnän kasvun laimenemiseen. Samanaikaisesti korkeat korot ovat edistäneet finanssisijoitusten kysyntää. Perinteisten pankkitalletusten lisäksi kysyntä on suuntautunut uusiin vaateisiin. Lyhytaikaisen markkinarahan määrä kohosi viime vuoden lopussa 25 ½ mrd markkaan eli kuudennekseen pankkitalletusten kokonaismäärästä. Tämän vuoden alussa markkinarahan määrä kasvoi kausiluonteisesti erittäin nopeasti. Koron uusi kohoaminen elokuussa pitänee yllä kasvua myös vuoden loppupuolella.

Myös pitkäaikaisten finanssivaateiden määrä on lisääntynyt nopeasti. Kotimaisten joukkovelkakirjojen kanta kasvoi viime vuonna 30 %, ja sama vauhti jatkui tämän vuoden alkuneljänneksellä. Erityisen nopeasti lisääntyvät yritysten liik-

keeseen laskemat velkakirjat. Myös rahalaitosten omistamien erityisrahoituslaitosten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat kasvavat nopeasti, mutta rahalaitokset merkitsevät ne itse, ja kana-voivat näin kallista markkinarahaa eteenpäin.

Valtion yleisöobligaatioiden kanta kasvoi viime vuonna ja tämän vuoden alussa 25 prosentin vuosivauhtia. Hyvän myyntimenestyksen takia obligaatioiden korkoa on voitu alentaa hieman peruskorkoa enemmän. Myös valtion velkasitoumusten kysyntä on ollut tarjontaa suurempi. Vuoden 1985 lopulta alkaen velkasitoumuslainoja on myyty kuukausittain pankkien välisessä huutokaupassa.

Velkasitoumuslainoilla on osaltaan vaikutettu kotimaisten rahamarkkinoiden kehittymiseen. Velkasitoumuslainojen kanta, 2 mrd mk, on kuitenkin liian pieni tehokkaiden jälkimarkkinoiden synnyttämiseksi. Lyhyillä markkinoilla on lisäksi pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemia velkakirjoja, mutta näidenkin jälkikauppa on laimeaa. Markkinarahan määrän kasvu ja korkeat korot pitävät yllä finanssikierroksen lisääntymistä ja rahoitusmarkkinoiden käymistilaa tänä ja ensi vuonna.

Liite

Taloudellisia tapahtumia 1.1.1984—23.9.1986

1984

1.1.

Teollisuusyritys voi tehdä verotuksessa vuosilta 1984—1988 liiketoimintaansa liittyvän *tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoista vähennyksen*, jonka suuruus riippuu toisaalta tutkimustoimintaan käytettyjen palkkojen määrästä sekä toisaalta niiden kasvusta.

Viimeiset *tulliesteet* poistuivat Suomen teollisuustuotteiden vienniltä EC:hen.

Sähkövero kohosi 1,4 pennistä 1,6 penniin kilowattitunnilta.

Yksityisen sektorin *työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu* v. 1984 on 4,20 — 5,15 — 5,70 % ja *sairausvakuutusmaksu* 1,45 % palkoista sekä julkisen sektorin maksut vastaavasti 5,70 ja 2,45 % palkoista. *Vakuutetun* sairausvakuutusmaksu on 1,20 penniä ja kansaneläkevakuutusmaksu 1,95 penniä veroäyriltä.

Työeläkevakuutusmaksu on v. 1984 alle 24-vuotiailta työntekijöiltä 6,4 % palkoista; keskimääräinen TEL-maksu on 11,1 % ja LEL-maksu 11,6 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1984 on 1,0 %.

Valuuttaindeksiluku lasketaan vaihdettavien valuuttojen kurssimuutosten perusteella. Kurssit eivät uudistuksen yhteydessä muuttuneet. *Valuuttaindeksiluvun* (perusvuosi 1982) *vaihteluvuon* alueen yläraja on 106,0 ja alaraja 101,3.

Suomen Pankki nosti *päiväkoron* 16,7 prosentista 17,5 prosenttiin. Liikepankkien peruskorkoiset *keskuspankkiluottokiintiöt* poistettiin ja laajennettiin päivämarkkinoille osallistuvien pankkien piiriä siten, että *ulkomaisessa omistuksessa* olevat liikepankit saavat samanlaiset oikeudet kuin kotimaiset liikepankit. Pankit saavat siirtää *markkinakorkoisen ottolainauksen kustannuksista* 60 % antolainauskorkoihin, aikaisemmin 50 %. Pankkien antolainauskorkojen 14 prosentin yläraja poistettiin yhteisöjen *shekki- ja vekseliluotoilta*.

Kahdeksan *kunnan kantokykyluokkaa* korotettiin ja 33 kunnan alennettiin v. 1984.

Kuntien kalleusluokitus vuosiksi 1984—1987 muuttui. Ensimmäiseen kalleusluokkaan nousi 31 kuntaa; tämän jälkeen ensimmäiseen kalleusluokkaan kuuluu yhteensä 62 kuntaa.

Pohjoismaiden keskuspankit korottivat luottorajoja, jotka sisältyvät *pohjoismaiseen sopimukseen lyhytaikaisesta valuuttatuesta*. Keskuspankeilla on oikeus saada keskinäistä luottoa yhteensä 150 milj. SDR:n arvosta sekä velvollisuus myöntää luottoa yhteensä 100 milj. SDR:n arvosta (Islanti 30 ja 20 milj. SDR).

13.1.

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 84,5 mrd mk (13,9 % suuremmat kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 73,8 mrd mk (15,5 % suuremmat kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 10,7 mrd mk. Tuloveroasteikkojen inflaatiotarkistus on 8 % ja varallisuusveroasteikon 6 %. Keskeisiä vähennyk-

siä korotettiin keskimäärin 6 %. Sairauskuluvähennys kaksinkertaistui ja siihen tuli 200 markan omavastuu. Luonnollisten henkilöiden muuhun kuin elinkeino- ja ansiotoimintaan liittyvien velkojen korkojen vähennysoikeuden omavastuu on 400 mk v. 1984. Kivihiilen veroa korotettiin noin 21 % ja muiden polttoaineiden 5 %; ydinvoima-aine-elementtien vero on 8 % niiden tulla-arvosta. Rautateiden henkilöliikenteen tariffeja nostettiin vuoden alusta 5 % ja 1.7.1984 lukien 6 %; tavaraliikenteen tariffeja nostettiin vuoden alusta 8 %. Postimaksuja korotettiin keskimäärin 9 % 1.3.1984 lukien.

20.1.

Maasta viedystä, tullitariffin nimikkeeseen 44.05 kuuluvasta I—V laatuluokan mäntysahatarasta kannetaan 19.1.1985 saakka 2,5 prosentin suuruisia *vientitalletusta* (ks. 1.11.1984).

26.1.

Vuonna 1984 päättyvältä tilikaudelta tehtävän *investointivarausten* enimmäismäärä korotettiin 50 prosentista 70 prosenttiin tilikauden voitosta; investointivaraus saadaan tehdä myös sellaiselta v. 1983 tai 1984 päättyneeltä tilikaudelta, jolloin varausta on käytetty.

24.2.

Rahalaitosten *kassavarantovelvoite* nostettiin 4,7 prosentista 5 prosenttiin ottolainauskannasta.

29.2.

Maataloustuloratkaisussa korvataan hinnoitteluvuonna 1983/84 tapahtunut kustannustason nousu. Tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotettiin 502,5 milj. mk.

1.3.

Asuinhuoneistojen vuokria voitiin korottaa enintään 60 p/m².

4.3.

Keskeiset työmarkkina- (paitsi Akava) sekä maatalousjärjestöt hyväksyivät (allekirjoittivat 28.3.) tulopoliittisen selvitysmiehen ehdotuksen *tulopoliittiseksi kokonaisratkaisuksi 1984*. Sen perusteella solmittavat sopimukset ovat voimassa vuoden 1986 helmikuun loppuun saakka. Palkkoja korotetaan sopimuskauden alusta lukien siten, että korotuksen kustannusvaikutus on

3,2 % asianomaisen sopimusalan palkkasummasta sekä 1.3.1985 lukien vastaavasti 3,6 %. Sopimukseen sisältyy matalapalkkaratkaisu (v. 1984 keskimäärin 0,4 % koko kansantalouden palkkasummasta) ja indeksiehto (palkantarkistusindeksinä kuluttajahintaindeksi korjattuna vaihtosuhteindeksin muutoksen kolmasosalla). Lisäksi sovitettiin työajan lyhentämisestä aikaisintaan 1.1.1986 lukien. Esitys maataloustulon tarkistamiseksi sisältyy kokonaisratkaisuehdotukseen. Kokonaisratkaisu edellyttää hallitukselta mm. indeksiehdon kieltävän lain muuttamista, työttömyysajan toimeentuloturvan kehittämistä sekä työehtosopimusjärjestelmän kehittämistä; lisäksi edellytetään, että hallitus pyrkii tarkistamaan sopimuskauden aikana veroasteikkoja sekä keskeisimpiä vähennyksiä kuluttajahintojen nousua vastaavasti. *Valtioneuvosto* teki 4.3. *periaatepäätökset* näihin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Lisäksi tehtiin periaatepäätökset eräistä sosiaalipoliittisista toimista sekä ns. hyvityssakkojen enimmäismäärien nostamisesta 90 000 markkaan (työntekijän osalta 900 markkaan).

23.3.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä valtion rahoitusasemaa tukevista toimenpiteistä v. 1984*. Säästöpäätösten (noin 310 milj. mk) lisäksi annettiin hallinnonaloitteiset säästötavoitteet (490 milj. mk).

27.3.

Markan arvoa vahvistettiin yhdellä prosentilla; valuuttaindeksin uusi pisteluku on 102,5. Pankkien *kassavarantovelvoite* nostettiin 5,4 prosenttiin ottolainauskannasta.

Suomen Pankin osuus *kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyssä* (KTR-luotto) alennettiin 40 prosentista 30 prosenttiin.

29.3.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi 1984/85 tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotettiin 298 milj. mk.

1.4.

Päiväkorko aleni 17 prosenttiin ja pankkien Suomen Pankkiin tekemille päivätalletuksille asetettu yläraja, 20 % taseen loppusummasta, poistui.

Työttömyyskorvausta valtion varoista maksetaan 17 vuotta täyttäneille (aikaisemmin 16 vuotta).

27.4.

Pankkien *kassavarantovelvoite* nostettiin 5,6 prosenttiin ottolainauskannasta.

10.5.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä valtion rahoitusasemaa tukevista toimenpiteistä v. 1984*. Säästöpäätöksen vaikutus v. 1984 on 40 milj. mk; lisäksi päätettiin siirtää menoja 270 milj. mk.

15.5.

Valtioneuvoston *talouspoliittinen selonteko* eduskunnalle. Bruttolainanottoa supistetaan hallitusohjelman mukaisesti vuosina 1984 ja 1985 vuodesta 1983 elvytysvaran luomiseksi seuraavaa laskusuhdannetta varten. Vuoden 1985 budjetti valmistellaan siten, että valtion menot yhteensä jäävät reaalisesti suunnilleen vuoden 1984 tasolle. Veroasteen nousu rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi. Kun taloudellinen kehitys on ollut ennustettua suotuisampi, finanssipolitiikkaa kiristetään jo vuoden 1984 aikana (ks. 13.7.1984).

25.5.

Ensimmäinen *lisäbudjetti* sisältää menojen lisäyksiä 251 milj. mk ja menojen vähennyksiä 163 milj. mk.

31.5.

Kahdella kuukaudella varhennetun hintasuositussopimuksen mukaan *puun kantohinnat* nousivat 1.5.1984 lukien keskimäärin 5 % toteutuneeseen kantohintatasoon nähden. 1.12.1984 lukien toteutetaan mäntytukin laatumaksutapa.

8.6.

Puolivalkaistusta ja valkaistusta sulfaatti- ja muusta alkaalisesta selluloosasta kannetaan vuoden ajan 3 prosentin suuruista *vientitalletusta* (ks. 1.2.1985).

1.7.

Yhteisöverokannan lievennysäännön yläraja korotettiin 130 000 markasta 250 000 markkaan

vuodelta 1984 toimitettavasta verotuksesta lukien.

Toimintavarauksen voittosidonnaisuus poistettiin vuodelta 1984 toimitettavasta verotuksesta lukien.

Eläkkeiden ja avustusten heinäkuun *indeksitarkistuksesta* luovutaan vuodesta 1985 alkaen. Vuoden 1984 heinäkuussa eläkkeitä korotettiin 40 % tuolloin muutoin tulleesta indeksitarkistuksesta.

4.7.

Kunnallistaloutta koskevia neuvotteluja ja suositusten antamista koskeva sopimus valtion ja kunnallisjärjestöjen välillä allekirjoitettiin. Neuvottelut järjestetään vuosittain ainakin huhtikuussa ja marras—joulukuussa. Samalla allekirjoitetussa pöytäkirjassa sovittiin mm., että v. 1985 siirretään vuotta 1984 koskevien valtionosuuksien loppuerien maksatusta enintään 600 milj. mk ja että valtiontaloudellisista ja suhdanepoliittisista syistä kuntien valtionapuhankkeita voidaan siirtää vuosilta 1984 ja 1985 myöhemmän ajankohtaan. Kunnille ja kuntainliitoille suositeltiin, että ne laatisivat talousarvionsa vuodelle 1985 siten, että kulutusmenojen määrän kasvu olisi enintään 2 % ja henkilöstön kasvu rajoitettaisiin tämän mukaiseksi, että veroäyrien hinnan noususta välttyttäisiin, että vuodeksi 1985 suunniteltuja investointeja lykättäisiin myöhemmän ajankohtaan sekä että liikelaitos- yms. vastaavia maksuja korotettaisiin yleensä 5 %.

13.7.

Toisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 080 milj. mk ja menojen vähennykset 724 milj. mk (menojen nettolisäys on 357 milj. mk) sekä tulot 642 milj. mk. Tämän finanssipolitiikan kiristämistä merkitsevän *lisäbudjetin* yhteydessä korotettiin 1.7.1984 lukien sähkövero 0,5 p/kWh sekä kivihiilestä ja ydinvoima-aine-elementeistä perittävää valmisteveroa; työnantajan *lapsilisämaksua* kannetaan 1.7.1984 alkaen väliaikaisesti 0,5 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä ja *vakuutetun sairausvakuutusmaksua* ennakonpidätyksessä 0,5 pennillä korotettuna; autovero alennettiin 14.5.1984 lukien niin, että vaikutus vähittäishintaan on 2—4 %.

30.8.

Maataloudelle korvataan *maataloustuloratkaisun* jälkeen tapahtunut tuotantokustannusten nousu; tavoitehintoja ja hintapoliittista tukea korotetaan 330,8 milj. mk.

7.9.

Kassavarantopohja laajeni käsittämään normaaliehtoisen ottolainauksen lisäksi valuuttamääräisen ottolainauksen kokonaisuudessaan sekä uusina erinä markkinarahaottolainauksen ja eräin poikkeuksin pankkien ulkomaisen nettovelan. Kassavarantopohja laajeni noin 30 %; lisätalletusvelvoitteen täyttäminen tapahtuu loka—jouluun aikana.

Rahalaitoksen *antolainauksen keskiporkko* sidottiin koko kotimaisen markkaottolainauksen keskiporkkoon siten, että antolainauskorkojen nousu saa olla enintään 30 % ottolainauskorkojen noususta. Keskiporkon muutokset tapahtuvat 1—2 vuoden pituisen siirtymäajan kuluessa.

18.9.

Vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot olivat 92,9 mrd mk eli 10 % suuremmat kuin vuoden 1984 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa olivat 83,4 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta oli 13 %. Lainanotoksi oli merkitty 9,5 mrd mk.

1.11.

Vientitalletuksen kantaminen (ks. 20.1.1984) *mäntysahatavarasta* päättyi.

Suomen Pankki korotti kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyssä (*KTR-luotto*) perittävää korkoa yhden prosenttiyksikön 10,5 prosenttiin. Rahoitettavan toimituksen kauppahinnan alaraja korotettiin 1 milj. markkaan.

21.12.

Kolmannen *lisäbudjetin* nettomenot ovat 1,6 mrd mk. Ne aiheutuvat mm. maatalouden hin-
tatuesta, palkkausmenojen kasvusta lähinnä palvelussuhteen ehtojen tarkistamisen vuoksi, kustannusten noususta ja valuuttakurssien muutok-
sista.

1985

1.1.

Viimeiset EC- ja Kevsos-hidastustullit Suomen tuonnilta poistuiivat. Osa vuoteen 1986 ajoitetusta Gatt-tullinalennuksesta toteutettiin jo nyt.

Väliaikaisesti (ks. 13.7.1984) 2,1 penniin korotettua *sähköveroa* peritään myös v. 1985.

Tilapäisen *lapsilisämaksun* (0,5 % palkoista) perimistä jatketaan marraskuun loppuun (ks. 13.7.1984 ja 21.3.1985). *Vakuutetun sairausvakuutusmaksu* on 1,70 penniä ja *kansaneläkevakuutusmaksu* 2,05 penniä veroäyryiltä. *Valtion* ja sen liikelaitoksen sekä kunnallisen liikelaitoksen keva-maksu on 4,7 % ja sava-maksu 2,45 % palkoista; *muun* julkisoikeudellisen työnantajan keva-maksu on 6,2 % ja sava-maksu 4,0 %.

Työeläkevakuutusmaksu v. 1985 on alle 24-vuotiailta työntekijöiltä 6,7 % palkoista; keskimääräinen TEL-maksu on 11,5 % ja LEL-maksu 11,6 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1985 on 0,8 %.

Lapsen *kotihoidon tuki* lisineen katsotaan veronalaiseksi ansiotuloksi.

Kassavarantovelvoitetta vastaavia talletuksia peritään myös *yrittäjiltä*, joilla on luottoja omista nimissään suoraan ulkomaisista rahoituslaitoksista. Päätös liittyy kassavarantopohjan laajentamiseen (ks. 7.9.1984).

Suomen Pankki korotti *lyhytaikaisista vientiluotoista* perittävää korkoa siten, että se kaikissa tapauksissa on sama kuin Suomen Pankin kulloinkin voimassa oleva peruskorko.

Tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun (ks. 4.3.1984) liittyvä *työttömyysajan toimeentuloturvan* kokonaisuudistus sisältää mm. 70 markan tarveharkintaisen peruspäivärahan ja vakuutusmuotoisen ansioon suhteutetun päivärahan. Molemmat ovat edunsaajalle veronalaista tuloa.

Ns. *perheturvaa* parannetaan asteittain vuodesta 1985 alkaen. Vuonna 1990 voidaan kaikille alle 3-vuotiaille lapsille järjestää vanhempainrahakauden jälkeen joko kunnallinen päivähoitopaikka tai kotihoidon tuki perheen valinnan

mukaan. Tähän liittyy työntekijän oikeus saada hoitovapaata vanhempainrahakauden jälkeen siihen saakka, kun lapsi täyttää kolme vuotta.

31.1.

Vuoden 1985 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 93,9 mrd mk (11,0 % suuremmat kuin vuoden 1984 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 83,8 mrd mk (13,5 % suuremmat kuin vuoden 1984 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 10,1 mrd mk. Tulo- ja varallisuusveroasteikkojen inflaatiotarkistus on 5 %. Keskeisiä vähennyksiä tarkistettiin viiden prosentin hintatason nousua vastaavasti. Omaisuustulovähennystä vuokratulon osalta korotettiin huomattavasti inflaatiotarkistusta enemmän samoin kuin puoliso vähennystä sekä kunnallisverotuksen lapsivähennystä, opiskelijävähennystä ja perusvähennystä. Korkojen vähennysoikeuden omavastuu nousi 600 markkaan; myös sairauskulujen omavastuuosuutta nostettiin. Dieselin henkilöautojen varsinaista ajoneuvoveroa nostettiin. Polttoainevero nousi 5 % sekä kivihiili ja ydinvoima-aine-elementit siirrettiin liikevaihtoveron piiriin. Leimaveroa nostettiin 0,1—0,4 prosenttiyksikköä. Postimaksuja korotettiin keskimäärin 5,5 %, tupakkatuotteiden hintoja 5—8 % sekä alkoholijuomien 5 %.

Vientitakuiden (K-takuiden) ns. omavastuu aleni 7,5 prosentista 7 prosenttiin.

1.2.

Peruskorko aleni 9½ prosentista 9 prosenttiin. Pankkien *otto- ja antolainauskorot* alenivat keskimäärin peruskoron muutosta vastaavasti.

Suomen Pankki rajoitti pankkien oikeuden myöntää *kotimaisia valuuttamääräisiä luottoja* ao. pankissa olevaan valuuttamääräisten talletusten määrään.

Vientitalletuksen kantaminen *selluloosasta* (ks. 8.6.1984) päättyi.

21.2.

Valtioneuvoston *periaatepäätös talous- ja finanssipolitiikan lähivuosien tavoitteista ja toimintalinjasta*. Talouspolitiikan peruslinjaa ei ole tarpeen merkittävästi muuttaa. Kansainvälisen inflaation hidastuminen odotettua enemmän, talouspolitiikan suunnittelu suhdannetaantumana

varalle, teollisuuden kehittämisiongelmat sekä julkisen talouden tulojen ja menojen rakenneuutokset edellyttävät kuitenkin talouspolitiikan toimintalinjan täsmentämistä. Muun muassa selvitetään edellytykset estää tehokkaasti työttömyyden kasvu vuosina 1986—1987, inflaation hidastamistavoite v. 1986 on 4 %, hallitus tukee Suomen Pankin pyrkimystä pysyvästi positiiviseen reaalkorkoon ja aktiiviseen korkopolitiikkaan, verotuksessa pyritään lähivuosina toteuttamaan merkittäviä muutoksia kansantalouden pitkän aikavälin suotuisan kehityksen turvaamiseksi muuttuvissa olosuhteissa.

28.2.

Kevään 1984 tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyen *maataloustuloa* korotetaan siten, että tavoitehintojen ja hintapoliittisen tuen korotuksiin käytetään yhteensä 589,7 milj. mk.

1.3.

Suomen Pankki antoi valuuttapankkeille oikeuden tehdä *optiosopimuksia* tietyin edellytyksin. Optiosopimukset eivät kuitenkaan toistaiseksi saa kohdistua Suomen markkaa vastaan noteerattuihin kurssiin.

Asuinhuoneistojen vuokria voitiin korottaa enintään 1,00 mk/m², tai jos vuokralainen vastaa itse lämmityskuluista, enintään 90 p/m².

Taloudellisen kilpailun edistämislakia muutettiin siten, että mm. elinkeinonharjoittajien ilmoitusvelvollisuutta kilpailunrajoitusten osalta laajennettiin ja kilpailuneuvoston toimivaltuuksia lisättiin.

21.3.

Valtioneuvoston *periaatepäätös inflaation torjuntaan tähtäävän talouspolitiikan toimintalinjasta*. Muun muassa vuoden 1986 budjetin valmistelussa menojen määrällinen kasvu pyritään rajoittamaan enintään yhteen prosenttiin. Tiukan menopolitiikan tavoitteena on luoda tilaa verotuksen keventämiselle ja erittäin vähäisille valtion hintojen ja maksujen korotuksille. Tärkeimpien tehtäväalueiden myönteinen ja tasapainoinen kehittäminen turvataan menojen uudelleenkehittämällä. Sähköveron 0,5 pennin tilapäinen korotus ja 0,5 prosenttiyksikön suuruinen työnantajan lapsilisämaksu ehdotetaan poistettavaksi jo 1.11.1985 alkaen. Tarkoituksena on samasta

ajankohdasta lukien alentaa kaukopuhelumaksuja 10 %.

3.4.

Mäntysahatavarasta kannetut *vientitalletukset* (yhteensä 34 milj. mk) palautetaan kesäkuussa ja *selluloosasta* kannetut *vientitalletukset* (yhteensä 65 milj. mk) marraskuussa.

10.4.

Hintavalvontaan liittyvien sidonnaisuuksien purkamiseksi ja hintavalvonnan toimivuuden parantamiseksi ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien hyödykkeiden määrää karsittiin. Samalla ilmoituksiin liittyvää hinnoittelumenettelyä uusittiin siten, että toimialakohtaisista hinnoittelulaskelmista pyritään vähitellen siirtymään yritys-kohtaiseen tarkasteluun.

18.4.

Metsäteollisuus ja Maataloustuottajain Keskusliitto sopivat 1.4. alkavan hakkuukauden *puun hinnoista*. Hintaratkaisu rakentuu vanhan suositushinnaston pohjalle sopeuttaen eri puutavaralajeja koskevat ratkaisut metsäteollisuustuotteiden markkinatilanteeseen. Osa hinnoista pysyy lähes ennallaan, kuusitukin laskevaa hintaa on kompensoitu korottamalla kuusikuitupuun hintaa.

23.4.

Kunnallistaloutta koskeva pöytäkirja (ks. 4.7.1984) allekirjoitettiin. Muun muassa valtion ja kuntien välinen kustannustenjako pidetään nykyisin voimassa olevien päätösten mukaisena. Kuntien ja kuntainliittojen tulisi valmistella talousarvionsa siten, että veroäyrin hintaa ei koroteta. Valtiontalouden liikkumavara sallii toimintojen kehittämisen niin, että valtionosuuksien ja -avustusten kasvu on keskimäärin 2 %. Rahoitusmahdollisuuksien puitteissa kulutusmenojen kasvu voisi olla reaalisesti enintään samoin 2 %. Henkilöstön lisäys tulisi silloin mitoittaa myös enintään 2 prosenttiin. Palkkauskustannuksissa tulisi varautua 1½ prosentin mukaisiin korotuksiin uusien sopimusten puitteissa. Muiden kuin palkkakustannusten osalta voidaan käyttää 4 prosentin keskimääräistä kustannusten nousua.

14.5.

Valtioneuvoston *talouspoliittinen selonteke* eduskunnalle. Taloudellinen kehitys ja lähivuosien näkymät eivät vaadi sanottavia muutoksia

pitemmän aikavälin talouspoliittiseen toimintalinjaan. Kasvu näyttää jatkuvan tyydyttävänä ja tasaisena aiemmin ennustettua pitempään, ja siksi taloudellista kehitystä voimistavia toimia ei ole syytä sisällyttää vielä vuoden 1986 tulo- ja menoarvioon. Vasta kun inflaatio on saatu kyllin hitaaksi, finanssipoliittikkaa voidaan keventää tuntuvammin. Tavoitteena on, että inflaatio on v. 1986 enintään 4 %.

10.6.

Kunta voi tallettaa varoja (ns. *kuntien subdantalletuksia*) nousu- ja korkeasuhdanteessa käytettäväksi investointien rahoitukseen lasku- ja matalasuhdanteen aikana. Talletuksille maksetaan valtion varoista korkoa ja lisäkorkoa. Järjestely ei koske kuntainliittoja.

13.6.

Ennen vuotta 1984 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen *investointivarausten* käyttöajanjakso alkaa pääkaupunkiseudulla 1.4.1986 ja muualla maassa 1.10.1985. Käyttöajanjakso päättyy koko maassa 31.12.1987.

24.6.

Suomen Pankki kielsi toistaiseksi Helsingin Arvopaperipörssissä noteerattujen *joukkovelkakirjojen* myynnin ulkomaille.

12.7.

Ensimmäisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 139 milj. mk ja tulot 650 milj. mk. Menoista yli puolet aiheutuu kahden ulkomaisen lainan korvaamisesta edullisemmilla lainoilla, mikä ei merkitse todellista menojen lisäystä. Inflaation hidastamiseksi auto- ja moottoripyöräveroa alennettiin (6.5.1985 lukien). Lainanottovaltuutta korotettiin 580 milj. mk.

1.8.

Uudessa *kuntien kantokykyluokituksessa* luokitusjärjestelmän perusteet ovat pysyvät ja luokkien muutokset tehdään harkinnan perusteella. Ensijaisena harkintaperusteena on kunnan asukasta kohti laskettu veroäyrimäärä.

28.8.

Maataloustuotteiden tavoitehintoja ei kustannustason vähäiseksi jääneen nousun takia koroteta.

1.9.

Valuuttapankkien toimintaohjeita *terminimarkkinoilla* muutettiin. Ohjeet täsmentävät terminimarkkinoihin osallistumisen edellytyksiä aikaisempaa tarkemmin ja sitovat terminisopimukset kiinteämmin nimenomaan valuuttakursisiriskeihin.

18.9.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot ovat 100,8 mrd mk eli 7,4 % suuremmat kuin vuoden 1985 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa ovat 89,5 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta on 6,7 %. Lainanotoksi on merkitty 11,3 mrd mk.

1.10.

Kunnat voivat tehdä *subdannelletuksia* valtiokonttoriin 1.10.1985—2.5.1986 välisenä aikana; ne ovat nostettavissa 1.10.1986—31.8.1987. Talletuksille maksetaan peruskoron lisäksi valtion varoista 5½ prosentin suuruista vuotuista lisäkorkea.

1.11.

Kaukopuhelumaksut alenivat 10 %.

5.12.

Toisen lisäbudjetin menojen nettolisäys on 1,7 mrd mk. Suurimmat lisäykset aiheutuivat eräiden lainojen konvertoinnista sekä maatalouden vientituesta.

13.12.

Kassavarantovelvoite aleni 5,6 prosentista 5,3 prosenttiin joulukuun ja 5,0 prosenttiin tammikuun kassavarantopohjasta.

1986

1.1.

Suomi tuli *Euroopan vapaakauppaliiton* (EFTA) täysjäseneksi.

Yritysverouudistuksessa yhteisöjen tuloverokantaa alennettiin 43 prosentista 33 prosenttiin (v. 1986 ennako kannetaan 43 prosentin mukaan). Vaihto-omaisuuden yleinen aliarvostusmahdollisuus pieneni 50 prosentista 40 prosenttiin. Toimintavaruksen enimmäismäärä nousi 25

prosenttiin v. 1986 ja nousee 30 prosenttiin v. 1987. Suurten myyntivoittojen verovapautta rajoitettiin ja varallisuusverotusta lievennettiin.

Tutkimusrakennusten ja -laitteiden hankintamenot saatettiin *liikevaihtoverokohtelun* osalta samaan asemaan teollisuuden tuotannollisten investointien kanssa. *Tutkimuslaitteisiin* sisältyvän *tuonnintasausveron* palauttaminen tuli myös mahdolliseksi.

Sähkövero on v. 1986 1,6 penniä kilowattitunnilta (ks. 1.8.1986).

Yksityisen sektorin työnantajalta peritään *kansaneläkevakuutusmaksua* 4,45, 5,40 tai 5,95 % ja *sairausvakuutusmaksua* 1,45 % palkoista. Julkisen sektorin työnantajan keva-maksu on 5,95 % paitsi valtiolta ja sen laitokselta 4,95 % ja sv-maksu 3,45 % paitsi valtiolta ja sen laitokselta 2,45 % palkoista. *Vakuutetun keva-maksu* on 1,80 ja *sv-maksu* 1,70 penniä veroäyryiltä. Kunnan osuus kansaneläkkeen lisäosien kustannuksiin on 0,93 penniä veroäyryiltä.

Työeläkevakuutusmaksu v. 1986 on alle 24-vuotiailta työntekijöiltä 7,3 % palkoista; keskimääräinen TEL-maksu on 12,2 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1986 on 0,95 %.

Valtion varoista maksetaan *korkotukea* lainoille, jotka Suomen Vientiluotto Oy myöntää kotimaasta tapahtuvaan aluksen tai sen rungon hankintaan taikka aluksen olennaiseen muutostyöhön. Pientonniston hankinnassa korkotuki on korkeampi. Takauksia voidaan antaa myös telakoille.

Säännökset *työvoiman vuokrauksesta* tulivat voimaan.

Yksilöllisen varhaiseläkkeen voi saada 55 ikävuodesta alkaen, jos työkyky on siinä määrin alentunut, ettei ansiotyön jatkamista voida kohdudella edellyttää. *Varhennetun vanhuuseläkkeen* voi saada 60 ikävuodesta alkaen, jolloin eläke on vastaavasti pienempi.

Uudessa *valuuttalaissa* valuuttasäännöstelyvaltuudet ovat pääasialliselta laajuudeltaan entisen kaltaisia vuoden 1990 loppuun. Uudet valuuttamääräykset jatkavat kuitenkin valuuttasäännöste-

lyn varovaista liberalisointia. Merkittävimmät muutokset ovat tuonnin yliaikamaksujärjestelmän poistaminen ja ulkomaille suuntautuvien arvopaperi- ja tilisijoitusten vapauttaminen 10 000 markan enimmäismäärään Suomessa asuvaa kohti vuodessa.

Peruskorko aleni 9 prosentista 8½ prosenttiin.

Päiväkorkomarkkinoilla siirryttiin kahden koron järjestelmään. Päivätalletuksille ryhdytään maksamaan alempaa korkoa kuin päivälüotoista; päivätalletuskorko aleni 11 prosenttiin 2.1.1986, jolloin päivälüotto- ja päivätalletuskoron ero on 0,7 prosenttiyksikköä. Pankkien *antolainauskorko* saa olla yleensä enintään 1,75 prosenttiyksikköä yli Suomen Pankin peruskoron. Antolainauskorkojen yläraja poistettiin (ks. 1.1.1984 ja 7.9.1984).

Luoton ja takauksen antaminen sekä panttien luovuttaminen *Etelä-Afrikalle* ja Namibialle kiellettiin.

17.1.

Vuoden 1986 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 101,4 mrd mk (8,1 % suuremmat kuin vuoden 1985 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 89,5 mrd mk (6,7 % suuremmat kuin vuoden 1985 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 12,0 mrd mk. Tuloveroasteikkojen inflaatiotarkistus on 8 %, varallisuusveroasteikkoon on tehty huomattava yritysverotukseen liittyvä lievennys ja verotettavan varallisuuden alaraja nostettu 800 000 markkaan. Polttoöljyjen vero nousi 1.1. lukien 4 % ja muiden polttoaineiden 5 %. Maakaasun vero ei muuttunut. Lapsilisän maksukautta pidennettiin vuodella; lapsilisää maksetaan sen vuosineljänneksen loppuun, jolloin nuori täyttää 17 vuotta. Lapsilisät nousevat 4 % 1.10.1986. Rautateiden tariffeja nostettiin vuoden alusta 5 %, lehtien kuljetusmaksuja 10 % ja postimaksuja 4 %. Alkoholin vähittäishinnat nousivat keskimäärin 4 % 1.1. lukien.

25.2.

Kassavarantovelvoite aleni 5,0 prosentista 4,7 prosenttiin kassavarantopohjasta.

27.2.

Polttoaineveroja korotettiin. Päätös liittyy energiaverotuksen uudistukseen (ks. 1.8.1986).

1.3.

Peruskorko aleni 8½ prosentista 8 prosenttiin.

3.3.

TVK, Akava ja STTK sekä STK, LTK, valtion työmarkkinalaitos ja kunnallinen sopimusvaltuuskunta allekirjoittivat kaksivuotisen *tulopoliittisen runkosopimuksen*, joka on voimassa vuoden 1988 helmikuun loppuun. Valtion virka- ja työehtosopimusta täydennettiin 16.3.; lopullinen sopimus allekirjoitettiin 17.4. (ilman TVK-V:tä ks. 20.5.1986). Runkosopimuksen mukaan palkkojen ja muiden etuuksien kustannusvaikutus on ensimmäisenä sopimusvuonna 2 % ja 1.3.1987 lukien 2,25 %. Palkkorotuksista osa voidaan käyttää järjestelyerinä alakohtaisten erityiskysymysten hoitamiseen. Sopimuksen indeksiehto laukeaa ensimmäisenä vuonna, jos kuluttajahinnat nousevat vuoden 1986 helmikuusta joulukuuhun enemmän kuin 2,1 % ja seuraavana vuonna, jos nousu joulukuusta 1986 joulukuuhun 1987 on yli 3,4 %. Lisäksi sopimukseen sisältyy ansiokehitystakuu. Sopimus lyhentää vuosityöaikaa vuoden 1987 alusta 8 tuntia ja saman verran vuoden 1988 alusta. Lyhennys koskee vain niitä, joiden työaika on 40 tuntia viikossa ja joilla on viiden viikon vuosiloma. Sopimus sisältää mahdollisuuden työajan joustoon.

15.3.

SAK ja STK allekirjoittivat kaksivuotisen *tulopoliittisen sopimuksen*. Palkkoja korotetaan ensimmäisenä sopimusvuonna 55 p/t kuitenkin vähintään 1,5 % ja 1.3.1987 lukien 64 p/t kuitenkin vähintään 1,7 %. Alakohtainen järjestelyvara on kumpanakin vuonna 0,3 %. Indeksiehto laukeaa samoin edellytyksin kuin ns. toimihenkilösopimuksessa. Sopimus sisältää myös ansiokehitystakuun sekä matalapalkkaratkaisun. Työajan lyhennys toteutetaan seuraavasti: vuosina 1987—1989 16 tuntia kunakin vuonna ja v. 1990 20 tuntia.

Valtioneuvoston periaatepäätös hallituksen toimenpiteistä tulopoliittisten ratkaisujen yhteydessä. Mikäli keskeisten työmarkkinajärjestöjen sopima tuloratkaisu tulee hyväksytyksi, valtioneuvos-

to tulee esittämään mm. seuraavia toimenpiteitä: valtion omia ja valtion avustamia rakennustöitä sekä hankintoja aiennetaan työllisyyden tukemiseksi, v. 1987 aloitetaan 20 000 valtion lainoittaman asunnon rakennustyöt, ansioon suhteutetun täysimääräisen työttömyyspäivärahan maksujaksoa pidennetään, työttömyysturvalain mukaisia etuuksia parannetaan, lapsilisiä korotetaan, päivähoitopaikkoja lisätään, aikuiskoulutusta kehitetään, tuloveroasteikkoihin ja keskeisiin vähennyksiin tehdään täysimääräinen inflaatiotarkistus v. 1987, indeksiehdon käytön rajoittamisesta annettua lakia muutetaan ja työnvälityspalveluja kehitetään.

Valtioneuvoston periaatepäätös toimenpiteistä vakaan taloudellisen kehityksen turvaamiseksi, investointien elvyttämiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Mm. vuodelta 1984 tehdyt investointivaraukset vapautetaan (ks. VNp 20.3.1986), energiaverotusta uudistetaan ja viennin edistämiseen myönnettäviä määrärahoja lisätään.

20.3.

Vuodelta 1984 tehdyt *investointivaraukset* vapautetaan käyttöön 1.10.1985—31.12.1987 väliseksi ajaksi muualla maassa paitsi pääkaupunkiseudulla. Varausten käyttöjakso on sama kuin 13.6.1985 päätetty, ennen vuotta 1984 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöjakso.

26.3.

Hinnoitteluvuosien 1986/87—1987/88 *maataloustuloratkaisussa* tavoitehintoja ja hintapolitiitista tukea korotetaan 1.4.1986 alkaen 132 milj. mk sekä 1.3.1987 maataloustulolain mukaisen tuotto- ja kustannuslaskelman osoittaman määrän lisäksi 269 milj. mk. Sopimukseen sisältyy muiden tuloratkaisujen kaltainen indeksiehto. Maataloustulolakia jatketaan hinnoitteluvuoteen 1988/89 eräin tarkistuksin. Maataloustuloratkaisua muutettiin pinta-alalisän osalta 15.5.1986.

1.5.

Ilmoitusmenettelystä *hintavalvonnassa* luovuttiin.

13.5.

Valtioneuvoston *talouspoliittinen selonteko* eduskunnalle. Hallitus pitää tärkeänä verouudistusten toteuttamista. Keskeisiä uudistuskohteita

ovat kotitalouksien tuloverotuksen marginaaliveron alentaminen, osakeyhtiön ja muun yhteisön ja sen osakkaan kaksinkertaisen verotuksen lieventäminen, pääomatulojen verotuksen epäyhtenäisyyden vähentäminen muiltakin osin sekä liikevaihtoverotuksen selkiyttäminen ja sen kattavuuden laajentaminen. Vuoden 1987 budjetti voi olla kokonaistuotantoa vain lievästi edistävä.

14.5.

Päiväluottokorko nousi parissa päivässä 11,2 prosentista tilapäisesti 16 prosenttiin.

15.5.

Suomen Pankki nosti *valuuttaindeksilukua*, vaihtelualue ei muuttunut (ks. 1.1.1984).

Suomen Pankki lievensi *valuuttasäännöstelyä* mm. rinnastamalla pankkien kotimaiset valuuttatalletukset pankkien luotonottoon ulkomailla, poistamalla pankkien välittämiltä tuonnin rahoitusluotoilta yläraja sekä laajentamalla pitkäaikaisen vientiluottojen ulkomaisia jälleenrahoitusmahdollisuuksia.

19.5.

Peruskorko aleni 8 prosentista 7 prosenttiin. Samalla pankkien vanhojen luottojen korot alenivat yhden prosenttiyksikön. 12 ja 24 kuukauden määräaikaistalletusten korot alenivat 0,75 prosenttiyksikköä. Muut verottomat talletuskorot alenivat peruskoron muutoksen määrällä. Antolainauksen korkosäätelyä väljennettiin nostamalla keskikoron ylärajaa suhteessa peruskorkoon 0,25 prosenttiyksikköä, joten yläraja aleni 9,75 prosentista 9 prosenttiin.

20.5.

TVK-V yhtyi valtion *virkaehtosopimukseen* (ks. 3.3.1986). Virkamiesliitolle erotetaan keväällä 1987 maksettavasta 3,8 prosentin järjestelyvarasta 82 milj. mk käytettäväksi virka- ja työehtosopimussuhteisen henkilöstön palkkauksien tarkistuksiin. Virkamiesliiton kanssa tehtyyn sopimukseen sisältyy myös virkarakennekorjauksia sekä eräitä työaika-, opetusalan sekä työterveydenhuollon järjestelyjä. Valtioneuvosto hyväksyi 17.4.1986 allekirjoitetun virkaehtosopimuksen 22.5.1986.

21.5.

Puun hintasuositussopimuksessa raakapuun hinnat sidotaan metsäteollisuustuotteiden vientihintakehitykseen. Sopimus on voimassa 15.4.1986—31.3.1989. Ensimmäisenä vuonna taulukkohinnat alenevat keskimäärin 4,5 %. Koska puun maksuaikataulu muuttuu teollisuudelle edullisemmaksi, teollisuuden kustannussäästö on keskimäärin 5,5-6,0 %.

24.6.

Sopimus kunnallistaloutta koskevista neuvotte- luista ja suositusten antamisesta sekä kunnallista- loutta koskeva *pöytäkirja* allekirjoitettiin (ks. 4.7.1984 ja 23.4.1985). Sopimus on voimassa vuoden 1988 loppuun. Kunnallistalouden suun- nitelmällisen hoidon ensisijaisena tavoitteena pi- detään kunnallisveroäyriin hinnan nousun ja äyriin hintojen hajonnan kasvun estämistä sekä valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon vakaana säi- lyttämistä. Pöytäkirjan suositusten mukaan kun- tien tulisi laatia v. 1987 talousarvionsa siten, ettei veroäyriin hintaa koroteta. Kulutusmenojen kasvu tulisi hillitä enintään 2,5 prosenttiin. In- vestoinnit olisi suunnattava työllisyyttä tukevasti ilman, että käyttökustannukset merkittävästi li- sääntyisivät, lisäksi työllistävän vaikutuksen tulisi ajoittua vuoden alkupuolelle. Henkilöstö voi kas- vaa enintään 2 %. Muiden kuin palkkakustan- nusten osalta suositellaan käytettäväksi 2,5 pro- sentin keskimääräistä kustannusten nousua. Mak- sujen ja tariffien korotukset mitoitetaan korkein- taan tuotantokustannusten nousua vastaaviksi, kuitenkin ylittämättä 2,5 prosentin korotusta ilman erityistä syytä.

11.7.

Ensimmäisen *lisäbudjetin* loppusumma on 1,1 mrd mk. Lainanoton lisävaltuus on 1 840 milj. mk.

31.7.

Suomen Pankin johtokunta sai toistaiseksi ra- joittamattomat valtuudet *päiväkoron* nostami- seen, mikäli valuuttakurssitason säilyttäminen ja valuuttavarannon turvaaminen sitä edellyttävät. Suomen Pankki lopetti pankkien antolainauksen *keskikorkosäännöstelyyn* (ks. 1.1.1986 sekä 19.5.1986). Tehdasteollisuusyritysten ja varusta- moiden vähintään 5 vuoden pituiset ulkomaiset luotot niiden oman toiminnan rahoittamiseen vapautettiin säännöstelystä.

1.8.

Energiaverotusta uudistettiin siten, että sähkö, lämpö ja polttoaineet tulivat liikevaihtoverollisik- si ja samalla erillinen sähkövero ja polttoaineiden valmisteverot kumottiin. Liikennepolttonesteillä valmistevero kuitenkin osittain säilyy. Kotimaiset polttoaineet jäävät edelleen liikevaihtoverotuksen ulkopuolelle. Lisäksi niiden samoin kuin maakaasun käyttöä energiatuotannossa tuetaan. Uudis- tukseen liittyy myös kaukolämpö- ja eräiden muiden energiainvestointien verotuksen keventä- minen.

Vaparaahoitteisten *asuntojen vuokria* voitiin alentaa enintään 30 p/m²/kk ja valtion osalai- noittamien asuntojen 40-90 p/m²/kk, rakennus- vuodesta riippuen.

5.8.

Päiväluottokorko kohosi 12,4 prosentista 25 prosenttiin ja 7.8. 40 prosenttiin. Päiväluotto- ja päiväalletuskoron ero on 1 prosenttiyksikkö. Pankkien ilmoitusten mukaan markkinarahan hinta ei enää suoraan vastaa päivämarkkinoita. 14.8. päiväluottokorko aleni 35 prosenttiin, 15.8. edelleen 25 prosenttiin ja 18.8. 20 prosent- tiin. 18.9. mennessä se on alentunut 13 prosent- tiin.

3.9.

Pankkien *kassavarantotalletuksille* maksettu korko kohosi. Uusi korko on syys—jouluukuussa 1986 päiväluottokorko miinus kolme prosenttiyk- sikköä, kun se kassavarantosopimuksen mukaan on peruskorko miinus ¼ prosenttiyksikköä. Suo- men Pankki edellyttää, että pankit eivät nosta vanhojen pitkäaikaisten lainojensa korkoja.

4.9.

Maataloustuotteiden tavoitehintoja ja hintapo- liittista tukea ei kustannustason vähäiseksi jää- neen alenemisen (347 milj. mk) takia alenneta kuluvana syksynä; alennus huomioidaan seuraav- vassa maataloustuloratkaisussa.

23.9.

Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitys annetiin. Menot ovat 109,5 mrd mk eli 8,0 % suuremmat kuin vuoden 1986 varsinaisessa bud- jetissa. Tulot ilman lainanottoa ovat 94,8 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta on 6,0 %. Lai- nanotoksi on merkitty 14,7 mrd mk.

Liitetaulut:

1. Kysynnän ja tarjonnan tase käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Bruttokansantuote tuottajahintaan	195 286	218 822	245 533	273 272	296 711
Hyödykeverot miinus hyödyketukipalkkiot	23 169	26 350	28 903	34 330	38 159
Bruttokansantuote markkinahintaan	218 455	245 172	274 436	307 602	334 870
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	70 239	74 367	82 770	87 768	95 852
Kokonaistarjonta	288 694	319 539	357 206	395 370	430 722
Tavaroiden ja palvelusten vienti	73 321	76 397	84 061	95 739	98 803
Kulutus	158 853	180 822	202 912	223 972	247 795
yksityinen	118 016	134 161	149 607	164 296	180 208
julkinen	40 837	46 661	53 305	59 676	67 587
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	54 686	60 987	68 987	72 274	78 337
yksityinen	47 745	52 877	59 751	62 669	67 903
julkinen	6 941	8 110	9 236	9 605	10 434
Varastojen muutos	1 144	2 001	1 670	1 520	876
Tilastollinen ero	690	-668	-424	1 865	4 911
Kokonaiskysyntä	288 694	319 539	357 206	395 370	430 722

2. Kysynnän ja tarjonnan tase vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Bruttokansantuote tuottajahintaan	175 883	180 356	186 495	191 668	196 849
Hyödykeverot miinus hyödyketukipalkkiot	20 145	21 475	21 257	21 866	22 591
Bruttokansantuote markkinahintaan	196 028	201 831	207 752	213 534	219 440
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	62 720	64 026	66 346	67 054	71 077
Kokonaistarjonta	258 748	265 857	274 098	280 588	290 517
Tavaroiden ja palvelusten vienti	67 462	66 438	68 898	73 007	73 197
Kulutus	141 783	147 410	151 873	156 034	161 744
yksityinen	105 494	109 825	112 793	115 849	119 821
julkinen	36 289	37 585	39 080	40 185	41 923
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	50 195	51 962	54 428	53 475	55 166
yksityinen	43 943	45 172	47 376	46 588	48 107
julkinen	6 252	6 790	7 052	6 887	7 059
Varastojen muutos	1 019	1 504	1 087	1 040	487
Tilastollinen ero	-1 711	-1 457	-2 188	-2 968	-77
Kokonaiskysyntä	258 748	265 857	274 098	280 588	290 517

3. Kysynnän ja tarjonnan tase, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	Määrä					Hinta				
	1981	1982	1983	1984	1985*	1981	1982	1983	1984	1985*
Bruttokansantuote tuottajahintaan ..	2,0	2,5	3,4	2,8	2,7	11,0	9,3	8,5	8,3	5,7
Hyödykeverot miinus hyödyketuki- palkkiot	0,5	6,6	-1,0	2,9	3,3	15,0	6,7	10,8	15,5	7,6
Bruttokansantuote markkinahintaan ..	1,8	3,0	2,9	2,8	2,8	11,4	9,0	8,7	9,1	5,9
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	-3,5	2,1	3,6	1,1	6,0	12,0	3,7	7,4	4,9	3,0
Kokonaistarjonta	0,5	2,7	3,1	2,4	3,5	11,6	7,7	8,4	8,1	5,2
Tavaroiden ja palvelusten vienti	6,4	-1,5	3,7	6,0	0,3	8,7	5,8	6,1	7,5	2,9
Kulutus	2,1	4,0	3,0	2,7	3,7	12,0	9,5	8,9	7,4	6,7
yksityinen	1,4	4,1	2,7	2,7	3,4	11,9	9,2	8,6	6,9	6,0
julkinen	4,0	3,6	4,0	2,8	4,3	12,5	10,3	9,9	8,9	8,6
Kiinteän pääoman bruttomuodostus ..	3,2	3,5	4,7	-1,8	3,2	8,9	7,7	8,0	6,6	5,1
yksityinen	3,3	2,8	4,9	-1,7	3,3	8,6	7,7	7,7	6,7	4,9
julkinen	2,5	8,6	3,9	-2,3	2,5	11,0	7,6	9,7	6,5	6,0
Varastojen muutos
Yhteensä	1,2	2,6	3,4	2,6	2,5	10,6	8,3	8,1	7,2	5,6

4. Raaka-aineiden dollareina ilmaistut maailmanmarkkinahinnat, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1981	1982	1983	1984	1985
HWWA ¹⁾	6,5	- 5,0	- 8,4	-2,1	- 3,8
energiaraaka-aineet	13,6	- 2,9	-11,5	-3,1	- 2,0
muut raaka-aineet	-13,9	-13,3	4,4	1,9	-10,1
elintarvikkeiden ja rehujen raaka-aineet	-16,2	-15,9	10,1	5,1	-12,9
teollisuuden raaka-aineet	-12,4	-11,4	0,8	-0,4	- 8,0
The Economist ²⁾	-13,8	-13,3	12,9	-1,1	-10,3
elintarvikkeiden raaka-aineet	-12,1	-10,8	10,3	5,8	-11,8
teollisuuden raaka-aineet	-15,3	-15,9	15,4	-7,7	- 8,7

Lähde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung: Konjunktur von Morgen ja The Economist.

¹⁾ 1975 = 100.²⁾ 1980 = 100.

5. Kuluttajahintaindeksi eräissä maissa, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1981	1982	1983	1984	1985
Alankomaat	6,7	6,0	2,8	3,3	2,3
Belgia	7,6	8,7	7,7	6,3	4,9
Iso-Britannia	11,9	8,6	4,6	5,0	6,1
Italia	19,5	16,5	14,7	10,8	9,2
Ranska	13,4	11,8	9,6	7,4	5,8
Saksan liittotasavalta	6,3	5,2	3,3	2,4	2,2
Tanska	11,7	10,1	6,9	6,3	4,6
Itävalta	6,8	5,4	3,4	5,6	3,3
Norja	13,6	11,4	8,5	6,2	5,8
Ruotsi	12,1	8,6	8,9	8,1	7,3
Suomi	12,0	9,3	8,4	7,1	5,9
Yhdysvallat	10,4	6,1	3,2	4,3	3,5
Japani	4,9	2,7	1,9	2,2	2,1

Lähde: YK, Monthly Bulletin of Statistics.

6. Tavaraviennin ja -tuonnin volyyymi ja yksikköarvo tuoteryhmittäin,
muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1981	1982	1983	1984	1985
VOLYYMI					
Vienti					
Maa- ja metsätalous	35	-23	14	33	-14
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	35	-28	8	-7	9
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	10	-12	-17	7	1
Puutavateollisuus	-16	-9	0	-4	-1
Paperi- ja graafinen teollisuus	-3	-4	8	10	4
Kemiallinen teollisuus	4	-6	20	14	-9
Metallien perusteollisuus	8	-4	21	8	8
Metallituote- ja koneteollisuus	11	11	-2	14	3
Koko tavaravienti	3	-3	4	10	1
Tuonti					
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	-10	1	3	0	6
siitä raakaöljy	-16	-10	6	-9	5
Poltto- ja voiteluaineet	-1	-9	5	-1	12
Investointitavarat	6	-2	6	-3	2
Kulutustavarat	0	8	5	3	6
siitä kestävät	0	10	6	5	6
Koko tavaratuonti	-6	1	4	0	6
YKSIKKÖARVO ¹⁾					
Vienti					
Maa- ja metsätalous	8	2	-10	34	8
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	18	12	9	-4	-3
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	9	11	11	5	6
Puutavateollisuus	5	0	11	7	-5
Paperi- ja graafinen teollisuus	12	6	2	10	2
Kemiallinen teollisuus	13	1	7	4	6
Metallien perusteollisuus	0	3	4	11	3
Metallituote- ja koneteollisuus	16	14	9	0	3
Koko tavaravienti	11	7	6	6	3
Tuonti					
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	13	4	6	5	2
siitä raakaöljy	28	1	4	4	-1
Poltto- ja voiteluaineet	27	4	-2	2	-2
Investointitavarat	5	6	11	4	4
Kulutustavarat	8	6	11	5	7
siitä kestävät	8	5	13	5	5
Koko tavaratuonti	12	5	7	5	3

¹⁾ Ulkomaankauppatilaston yksikköarvoindeksit osoittavat hintojen kehityksen lisäksi myös laadun vaihteluja eri tavararyhmien sisällä tavarajakautuman tai jalostusasteen muuttuessa.

7. Tavaravienti SITC:in¹⁾ pääluokkien ja pääryhmien mukaan maa-alueittain (määrämaat)
vuonna 1985, miljoonaa markkaa

SITC-nimike	EFTA	EC	SEV- Eurooppa	-siitä SNTL	Muut	Yhteensä
0 Elintarvikkeet ja elävät eläimet	262	385	1 216	962	627	2 490
02 Maitotaloustuotteet ja kananmunat	42	160	337	334	359	898
2 Raaka-aineet, ei kuitenkaan syötävät eikä polt- toaineet	891	5 680	729	478	3 031	10 331
21 Vuodot, nahat ja turkisnahat	238	494	9	—	849	1 590
24 Puutavarat ja korkki	328	2 685	67	7	1 452	4 532
25 Paperimassa	199	2 149	529	358	551	3 428
26 Tekstiilikuidut ja niiden jätteet	22	165	115	110	107	409
28 Malmit ja metalliromu	75	22	4	—	36	137
3 Poltto- ja voiteluaineet sekä sähkövirta	1 596	1 714	137	137	153	3 600
5 Kemiaan teollisuuden ja siihen liittyvän teolli- suuden tuotteet	849	1 516	1 317	1 093	1 205	4 887
6 Valmistetut tavarat ryhmiteltyinä valmistusai- neen mukaan	4 460	16 117	4 999	4 494	7 456	33 032
63 Puu- ja korkkituotteet, pl. huonekalut	457	1 032	116	93	260	1 865
64 Paperi ja pahvi sekä niistä valmistetut tuotteet .	1 536	10 923	3 433	3 245	5 175	21 067
65 Tekstiilitavarat, pl. vaatteet	382	323	146	130	92	943
67 Rauta ja teräs	836	1 898	314	247	860	3 908
68 Muut metallit	364	1 254	187	49	688	2 493
69 Tuotteet epäjalosta metallista	478	249	664	633	196	1 587
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	5 751	2 951	8 560	8 299	3 866	21 128
78, 79 Kuljetusvälineet	2 153	286	4 290	4 259	915	7 644
8 Erinäiset valmiit tavarat	2 859	1 616	2 640	2 591	1 004	8 119
82 Huonekalut	280	184	128	116	135	727
84 Vaatteet	1 337	569	1 203	1 195	124	3 233
85 Jalkineet	168	33	745	744	13	959
1, 4, 9 Muut tavarat	124	148	69	45	100	441
Koko vienti, milj. mk						
1985	16 793	30 128	19 668	18 099	17 439	84 028
1984	15 502	30 664	16 752	15 397	17 986	80 904
1983	12 709	25 202	19 355	18 244	12 426	69 692
1982	12 129	21 973	18 132	16 805	10 792	63 026
1981	12 344	21 235	15 953	14 924	10 776	60 308
Koko vienti, prosenttijakauma						
1985	20	36	23	22	21	100
1984	19	38	21	19	22	100
1983	18	36	28	26	18	100
1982	19	35	29	27	17	100
1981	21	35	26	25	18	100

¹⁾ Yleiseen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu kauppatilastonimikkeistö.

8. Tavaratuonti SITC:in ¹⁾ pääluokkien ja pääryhmien mukaan maa-alueittain (alkuperämaat) vuonna 1985, miljoonaa markkaa

SITC-nimike	EFTA	EC	SEV- Eurooppa	-siitä SNTL	Muut	Yhteensä
0 Elintarvikkeet ja elävät eläimet	714	859	100	21	2 354	4 027
04 Vilja ja viljatuotteet	48	83	14	1	130	275
05 Hedelmät ja kasvikset	32	249	68	15	920	1 269
1 Juomat ja tupakka	27	88	10	1	221	346
2 Raaka-aineet, ei kuitenkaan syötävät eikä polttoaineet	938	1 579	1 261	990	1 241	5 019
26 Tekstiilikuidut ja niiden jätteet	19	163	39	38	86	307
27 Valmistamattomat kivennäisaineet	63	466	99	4	179	807
28 Malmit ja metalliromu	449	116	236	154	425	1 226
3 Poltto- ja voiteluaineet sekä sähkövirta	545	1 636	14 794	14 091	2 912	19 887
4 Eläin- ja kasviöljyt ja -rasvat	31	49	10	2	34	124
5 Kemian teollisuuden ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet	1 512	4 792	792	484	823	7 919
6 Valmistetut tavarat ryhmiteltyinä valmistusaineen mukaan	3 506	6 295	943	453	1 583	12 327
65 Tekstiilitavarat, pl. vaatteet	734	1 780	169	26	365	3 048
67 Rauta ja teräs	691	1 487	324	128	350	2 852
68 Muut metallit	372	414	273	237	261	1 320
69 Tuotteet epäjalosta metallista	633	960	56	19	198	1 847
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	5 554	11 362	1 005	705	6 325	24 246
78, 79 Kuljetusvälineet	1 451	2 739	389	274	2 000	6 579
781 Henkilöautot	155	1 196	139	117	1 098	2 588
8 Erinäiset valmiit tavarat	1 717	3 408	249	41	1 749	7 123
9 Muut tavarat	60	63	364	364	17	504
Koko tuonti, milj. mk						
1985	14 606	30 131	19 529	17 153	17 254	81 520
1984	13 410	26 571	19 527	17 274	15 174	74 682
1983	12 407	24 019	20 392	18 389	14 710	71 528
1982	11 632	21 619	17 984	15 910	13 516	64 751
1981	10 553	20 018	16 264	14 378	14 434	61 269
Koko tuonti, prosenttijakauma						
1985	18	37	24	21	21	100
1984	18	36	26	23	20	100
1983	17	34	29	26	20	100
1982	18	33	28	25	21	100
1981	17	33	26	23	24	100

¹⁾ Yleiseen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu kauppatilastonimikkeistö.

9. Maatalouden kokonaistuotoksen arvo ja panoskustannukset, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Kokonaistuotos	16 524	19 932	22 181	23 588	24 247
Välituotekäyttö	8 871	10 542	11 059	11 289	11 803
Arvonlisäys	7 653	9 390	11 122	12 299	12 444
Palkat	1 011	1 126	1 196	1 302	1 332
Sosiaalikulut	218	235	238	266	273
Välilliset verot	51	70	79	89	127
Tukipalkkiot	951	1 297	1 426	1 642	1 900
Kiinteän pääoman kuluminen	2 795	3 061	3 436	3 727	3 925
Toimintaylijäämä	4 529	6 195	7 599	8 557	8 687
korot	574	675	743	839	940
kotitalouksien yrittäjätulo maataloudesta	3 694	5 198	6 505	7 322	7 379

10. Eräiden maataloustuotteiden tuotanto, kulutus ja vienti, miljoonaa kiloa

	Tuotanto		Kulutus ¹⁾		Vienti	
	1984	1985	1984	1985	1984	1985
Meijerivoi	79,9	72,5	56,6	59,1	20,0	18,6
Juusto	75,9	79,1	45,3	46,2	37,0	37,0
Maitojauhe (rasvainen)	30,9	33,9	1,0	0,6	32,1	33,0
Kananmunat (ml. munamassa)	89,3	87,9	53,2	54,6	35,4	32,9
Sianliha	170,4	171,4	151,2	155,9	12,1	7,0
Naudanliha	123,6	125,2	105,3	102,6	14,2	10,3
Vehnä	478,3	472,1	294,1	302,0	23,6	22,3
Ruis	92,3	71,8	102,2	100,9	3,2	3,0
Kaura	1 320,9	1 217,8	26,0	26,4	511,0	152,6
Ohra	1 715,3	1 853,8	14,6	16,6	305,7	477,8

¹⁾ Ihmisravintona kulutetut määrät.

11. Markkinahakkuut hakkuuvuosittain¹⁾, miljoonaa kuutiometriä

	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86
Tukkipuu	19,9	19,6	18,9	22,5	19,4
sahatukit	18,3	18,1	17,5	20,6	18,1
vaneritukit	1,6	1,5	1,4	1,9	1,3
Kuitupuu	22,4	22,1	19,1	23,5	20,2
kuusikuitupuu	8,9	8,4	7,4	8,9	8,0
mäntykuitupuu	7,1	7,7	6,5	7,8	7,3
lehtikuitupuu	5,6	5,2	4,4	6,0	4,3
Polttopuu	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	42,6	42,1	38,3	46,2	39,8

¹⁾ Hakkuuvuosi 1.7.—30.6.

12. Raakapuuvarastot (30.6. ja 31.12.1975 = 100)¹⁾

	1982	1983	1984	1985	1986*
Sahatukit					
30. 6.	97	86	98	109	104
31.12.	134	116	147	152	.
Mäntykuitupuu					
30. 6.	68	83	102	87	92
31.12.	108	122	113	103	.
Kuusikuitupuu					
30. 6.	74	78	77	82	82
31.12.	124	111	148	119	.
Lehtikuitupuu					
30. 6.	104	94	62	114	87
31.12.	115	99	125	92	.

¹⁾ Kesä- ja talvivarastoja ei voi verrata keskenään. Varastoihin sisältyvät pysty- ja metsävarastot, keskeneräiset hankinnat ja toimitussopimukset sekä kuljetusreittien varrella, tehtailla ja sahoilla olevat puumäärät.

13. Yksityismetsistä myydyin raakapuun hinnat hakuu vuosittain, mk/m³ kuorineen¹⁾

	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86*
Havutukit					
hankintahinta	187,20	184,50	196,40	218,30	214,80
kantohinta	160,00	153,80	163,70	181,90	178,50
Lehtitukit					
hankintahinta	173,20	188,80	203,40	230,20	233,70
kantohinta	150,80	164,40	177,80	201,60	203,70
Mäntykuitupuu					
hankintahinta	136,30	142,80	143,10	155,50	159,90
kantohinta	80,60	78,10	79,70	86,00	88,20
Kuusikuitupuu					
hankintahinta	144,70	153,60	153,90	166,30	171,50
kantohinta	81,50	82,10	81,90	89,40	96,70
Lehtikuitupuu					
hankintahinta	118,90	128,10	118,00	130,30	133,30
kantohinta	65,40	65,40	55,70	62,90	63,70

¹⁾ Hakuu vuonna 1981/82 kauppojen lukumäärillä ja hakuu vuodesta 1982/83 alkaen ostomäärillä painotettu keskihinta.

14. Metsätalouden kokonaistuotoksen arvo ja panoskustannukset, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Kokonaistuotos	9 690	9 969	9 841	11 004	11 954
Välituotekäyttö	714	834	853	913	977
Arvonlisäys	8 976	9 135	8 988	10 091	10 977
Palkat ja sosiaalikulut	2 254	2 360	2 324	2 565	2 690
Tukipalkkiot	15	13	13	19	20
Kiinteän pääoman kuluminen	1 079	1 183	1 240	1 329	1 436
Toimintaylijäämä	5 653	5 599	5 430	6 209	6 860
kotitalouksien nettokantorahatulot	4 007	3 596	3 290	3 988	4 533
yhtiöiden	286	312	356	401	279
valtion	272	374	401	403	398

15. Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (1980 = 100)

	Paino, % 1980	1981	1982	1983	1984*	1985*
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	1,5	103	115	115	112	116
Tehdasteollisuus	89,5	103	104	107	113	115
Elintarvikkeiden valmistus	8,7	104	106	109	110	109
Juomien valmistus	1,4	100	102	101	105	106
Tupakan valmistus	0,3	138	97	96	96	93
Tekstiilien valmistus	2,9	94	89	85	86	84
Vaatteiden valmistus	3,1	109	108	101	100	106
Nahan, nahkatuotteiden ja kenkien valmistus ..	1,1	108	106	98	105	111
Puutavaran valmistus	7,5	90	82	90	92	88
Ei-metallisten kalusteiden valmistus	1,6	105	110	115	115	122
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus ..	13,0	101	95	104	114	114
Graafinen tuotanto	6,8	106	109	116	123	119
Kemiallisten tuotteiden valmistus	5,7	103	99	106	111	115
Maaöljyn jalostus, kumi-, muovi- yms. tuotteiden valmistus	4,8	96	96	102	105	103
Savi-, lasi- ja kivituuotteiden valmistus	3,6	101	110	115	109	113
Metallien valmistus	4,3	97	102	108	115	119
Metallituotteiden valmistus	4,7	106	121	129	130	139
Koneiden valmistus	9,2	114	117	109	123	136
Sähköteknillisten tuotteiden valmistus	4,3	102	104	108	115	129
Kulkuneuvojen valmistus	5,1	105	119	119	117	115
Muu valmistus	1,4	113	120	121	147	165
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	9,0	101	100	104	112	121
Koko teollisuus	100,0	103	104	107	112	116

16. Talonrakennustoiminta, miljoonaa kuutiometriä

	1981	1982	1983	1984	1985*
Myönnetty rakennusluvat	44,73	52,17	51,78	49,68	48,17
asuinrakennukset	18,76	19,30	19,66	19,92	18,17
teollisuusrakennukset	7,70	9,43	9,65	7,66	7,34
muut rakennukset	18,27	23,44	22,47	22,10	22,66
Aloitettut talonrakennustyöt	39,72	48,07	48,59	45,70	42,47
asuinrakennukset	17,87	18,35	18,65	18,48	16,19
teollisuusrakennukset	6,85	8,21	9,50	7,03	6,26
muut rakennukset	15,00	21,51	20,44	20,19	20,02
Keskeneräiset talonrakennustyöt	47,17	50,32	51,44	52,13	49,64
asuinrakennukset	19,43	19,43	19,58	20,10	18,81
teollisuusrakennukset	8,67	8,40	9,58	8,87	6,84
muut rakennukset	19,07	22,49	22,28	23,16	23,99
Valmistuneet rakennukset	41,22	43,74	47,37	44,24	44,74
asuinrakennukset	17,20	18,00	18,42	17,66	17,47
teollisuusrakennukset	7,52	8,19	8,05	7,27	8,13
muut rakennukset	16,50	17,55	20,90	19,31	19,14

17. Liikenne ja kuljetuskalusto

	1981	1982	1983	1984	1985
Rautatieliikenne					
Kuljetettu tavara, 1 000 tonnia	29 848	28 745	29 270	29 842	30 781
„ „ milj. tonnikilometriä	8 391	8 000	8 091	7 981	8 067
Maantieliikenne					
Rekisterissä olevat henkilöautot, 1 000 kpl	1 279	1 352	1 410	1 474	1 546
„ „ kuorma-autot, „	53	53	53	53	52
„ „ autot yhteensä, „	1 453	1 533	1 598	1 668	1 747
Ulkomainen merenkulku					
Saapuneet alukset ¹⁾ , 1 000 nettotonnia	44 375	45 244	46 096	44 854	50 335
Lähteneet alukset ¹⁾ , 1 000 nettotonnia	39 092	38 901	40 623	41 504	45 832
Kauppalaivasto, 1 000 bruttotonnia	2 479	2 210	2 360	2 067	1 650
Kotimaisten lentoyhtiöiden liikenne ²⁾					
1 000 lentokilometriä	37 044	37 089	36 581	36 959	38 418
1 000 matkustajakilometriä	2 513 137	2 589 497	2 629 768	2 696 235	2 940 269
Teletoinen liikennetulo, milj. mk	1 899	2 204	2 453	2 709	2 980

¹⁾ Lastissa.²⁾ Reittiliikenne.

18. Kotimaankaupan myynnin arvo, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Vähittäiskauppa	79 312	87 571	95 784	104 068	113 737
tavaratalokauppa	9 701	10 891	12 137	12 786	13 686
sekatavarain kauppa	7 605	7 455	8 209	8 647	9 031
elintarvikkeiden kauppa	18 804	19 527	21 599	23 670	27 953
alkoholijuomien kauppa	4 890	5 563	6 229	6 683	7 020
tekstiili-, vaatetus- ja jalkinekauppa	4 742	4 898	5 247	5 695	6 306
rauta-alan kauppa	5 853	7 265	7 657	8 618	9 007
huonekalu- ja muu sisustustarvikekauppa	1 614	1 732	1 886	2 018	1 949
autoalan kauppa	12 678	15 247	16 236	18 130	19 638
huoltamotoiminta	7 717	8 699	9 509	10 218	10 995
apteekki- ja kemikaalitavarain kauppa	1 899	2 051	2 395	2 633	2 847
kirjojen ja paperitavarain kauppa	1 147	1 292	1 435	1 504	1 626
muu vähittäiskauppa	2 662	2 951	3 245	3 466	3 679
Tukkukauppa	113 240	131 587	142 959	151 779	160 806
yleistukkukauppa	37 088	40 809	44 399	44 957	48 090
ravinto- ja nautintoainekauppa	14 628	17 302	19 599	21 366	22 406
tekstiili-, vaatetus- ja nahkatavarakauppa	1 444	1 724	1 796	2 090	2 095
rauta- ja rakennustarvikekauppa	6 214	7 619	8 340	8 467	9 031
sähkö- ja radiotarvikekauppa	3 678	4 279	4 577	5 249	5 316
autoalan kauppa	6 571	8 455	8 942	9 959	10 210
polttoainekauppa	16 317	17 509	17 873	18 393	19 413
investointitavara- ja raaka-ainekauppa	13 650	16 473	18 207	20 015	22 230
puutavarakauppa	2 792	2 527	3 025	3 373	3 530
muu tuotantotarvikekauppa	3 825	6 958	7 051	7 665	7 255
lääke- ja kemikaalitavaroitten kauppa	2 065	2 545	2 794	3 147	3 347
muu tukkukauppa	4 968	5 387	6 356	7 097	7 883

19. Arvonlisäys tuottajahintaan toimialoittain käyppiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yrittäjätoiminta					
Maatalous, metsästys ja kalastus	8 266	10 055	11 794	13 067	13 190
Metsätalous	8 976	9 135	8 988	10 091	10 977
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	800	919	1 009	1 167	1 309
Teollisuus	53 069	57 348	63 936	71 737	75 189
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	6 757	7 737	8 233	8 570	9 296
Talonrakennustoiminta	11 480	13 313	15 965	16 879	17 709
Maa- ja vesirakennustoiminta	3 980	4 349	4 606	4 698	5 429
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	22 717	25 336	27 803	30 337	33 163
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	15 453	16 968	19 096	21 725	23 672
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	7 836	8 614	9 724	11 463	12 973
Asuntojen omistus	13 066	15 009	16 274	17 688	19 097
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta	7 646	9 133	10 957	12 866	15 058
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	7 074	7 988	9 236	10 561	11 836
Laskennalliset pankkipalvelumaksut	-5 299	-5 564	-6 165	-7 188	-7 969
Yhteensä	161 821	180 340	201 456	223 661	240 929
Julkinen toiminta	29 624	34 146	39 212	44 231	49 874
Muu toiminta	3 841	4 336	4 865	5 380	5 908
Bruttokansantuote tuottajahintaan	195 286	218 822	245 533	273 272	296 711

20. Arvonlisäys tuottajahintaan toimialoittain vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yrittäjätoiminta					
Maatalous, metsästys ja kalastus	7 713	8 493	9 306	9 352	8 674
Metsätalous	7 691	7 029	6 833	6 985	7 356
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	886	992	990	1 028	1 115
Teollisuus	49 740	50 150	51 864	54 040	55 870
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	5 211	5 141	5 367	5 721	6 175
Talonrakennustoiminta	9 865	10 498	11 139	10 667	10 512
Maa- ja vesirakennustoiminta	3 626	3 691	3 573	3 619	3 861
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	20 456	21 257	21 496	21 986	22 752
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	14 094	14 234	14 703	15 105	15 455
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	7 105	7 423	7 973	8 811	9 367
Asuntojen omistus	11 414	11 724	12 050	12 335	12 625
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta	6 831	7 417	8 079	8 722	9 360
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	6 385	6 614	6 858	7 068	7 369
Laskennalliset pankkipalvelumaksut	-5 021	-5 257	-5 615	-6 345	-7 050
Yhteensä	145 996	149 406	154 616	159 094	163 441
Julkinen toiminta	26 444	27 460	28 302	28 975	29 777
Muu toiminta	3 443	3 490	3 577	3 599	3 631
Bruttokansantuote tuottajahintaan	175 883	180 356	186 495	191 668	196 849

21. Työllinen työvoima, 1 000 henkeä keskimäärin vuodessa ¹⁾

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet	375	377	386	378	361
Toimihenkilöt	966	1 014	1 040	1 072	1 116
Työntekijät	988	968	961	960	957
Työllinen työvoima yhteensä	2 353	2 377	2 390	2 413	2 437
maatalous	250	255	246	242	228
metsätalous	55	57	56	52	52
teollisuus	636	618	606	600	597
talonrakennus	133	133	140	142	137
maa- ja vesirakennus	51	50	43	40	41
kauppa, rahoitus, vakuutus ja kiinteistöt	456	462	472	489	509
liikenne	184	180	177	180	186
palvelukset	581	616	646	664	680
tuntematon	7	6	3	4	5

¹⁾ Ks. luku 5, asetelma 30.

22. Työllisyys toimialan ja ammattiaseman mukaan, miljoonaa työtuntia ¹⁾

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yrittäjätoiminta	3 363	3 334	3 285	3 247	3 215
palkansaajat	2 536	2 513	2 499	2 493	2 481
yrittäjät	827	821	786	754	734
Julkinen toiminta	636	652	672	684	701
Muu toiminta	163	161	159	159	158
Työllisyys yhteensä	4 163	4 147	4 116	4 089	4 073
maatalous ²⁾	575	553	514	494	474
metsätalous ²⁾	97	99	98	90	90
teollisuus ²⁾	1 027	1 000	977	966	954
talonrakennus ²⁾	284	293	303	299	287
maa- ja vesirakennus ²⁾	103	102	97	96	97
kauppa, rahoitus, vakuutus ja kiinteistöt ²⁾	823	832	837	842	849
liikenne ²⁾	293	291	293	292	293
palvelukset ²⁾	162	164	166	169	172

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Yrittäjätoiminnassa.

23. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat työnvälityksessä ammateittain ¹⁾, 1 000 henkeä

	1981	1982	1983	1984	1985
Työttömät työnhakijat					
teknillinen ja hallinnollinen työ	6,7	7,7	8,1	8,2	9,1
tilinpidollinen ja konttoriteknillinen työ	6,2	7,3	7,7	7,7	8,6
kaupallinen työ	5,1	6,0	6,1	6,1	7,0
maa- ja metsätaloustyö	5,6	6,4	7,6	7,2	7,2
rakennustyö	11,2	11,8	11,3	11,7	12,4
kuljetus- ja liikennetyö	3,6	4,3	4,6	4,3	4,8
teollinen työ	28,8	35,9	38,5	35,6	35,2
siitä metallityö	7,3	9,9	11,6	11,2	10,8
palvelutyö	16,0	17,9	17,8	16,7	17,3
muu työ	20,9	25,3	27,2	26,5	28,1
Yhteensä	115,4	138,1	143,9	135,3	141,5
Avoimet työpaikat					
teknillinen ja hallinnollinen työ	2,1	2,2	2,3	2,1	2,1
tilinpidollinen ja konttoriteknillinen työ	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8
kaupallinen työ	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
maa- ja metsätaloustyö	0,7	0,8	0,6	0,8	0,8
rakennustyö	1,2	1,2	1,4	1,2	1,2
kuljetus- ja liikennetyö	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
teollinen työ	3,7	2,6	2,4	2,6	2,9
siitä metallityö	1,3	0,9	0,6	0,7	0,9
palvelutyö	3,1	2,6	3,0	3,2	3,2
muu työ	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	13,0	11,3	11,8	12,0	12,2

¹⁾ Pohjoismaisen ammattiluokittelun (NYK) mukaan.

24. Kansantulo, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Palkat	99 098	110 179	122 733	136 450	150 148
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	22 269	24 328	26 264	29 107	33 819
Kotitalouksien yrittäjätulot	28 014	32 134	34 809	37 280	39 074
yrittäjätulot maataloudesta	3 694	5 198	6 505	7 322	7 379
yrittäjätulot metsätaloudesta	4 873	4 662	4 350	5 034	5 794
muut kotitalouksien yrittäjätulot	19 446	22 274	23 954	24 924	25 901
Omaisuuksien ja muuten yrittäjätulot	9 599	11 386	16 725	19 913	19 730
Välilliset verot miinus tukipalkkiot	22 486	25 473	28 122	33 769	37 572
Yhteensä	181 465	203 500	228 653	256 519	280 343

25. *Palkansaajien ansiotasoindeksi (1980 = 100)*

	1981	1982	1983	1984	1985*
Maatalous	112,2	124,4	133,7	147,4	159,1
Metsätalous	110,0	120,1	129,4	138,8	146,4
Teollisuus	113,0	125,5	138,1	150,6	162,1
työntekijät	112,8	125,0	137,3	149,9	161,2
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	113,1	126,5	138,6	151,1	163,2
Talonrakennustoiminta	113,3	124,4	138,1	152,3	167,8
työntekijät	113,4	124,3	138,4	153,3	169,6
Maa- ja vesirakennustoiminta	112,9	124,3	136,7	148,1	161,1
Tukkukauppa	112,8	124,7	137,0	150,6	165,2
Vähittäiskauppa	112,8	124,7	137,0	150,7	165,2
Ravitsemis- ja majoitustoiminta	111,1	123,9	136,7	151,1	164,8
Kuljetus	113,0	124,4	136,8	149,0	162,4
Tietoliikenne	112,7	123,6	136,9	147,0	158,5
Rahoitustoiminta	111,4	121,7	136,1	152,0	167,5
Vakuutustoiminta	114,2	126,1	140,5	153,9	169,4
Julkinen hallinto	113,2	125,9	139,9	151,8	163,3
Opetustoiminta	111,6	124,5	140,5	152,5	164,4
Lääkintä- ja eläinlääkintäpalvelu	112,3	125,2	138,9	155,7	167,9
Sosiaalihuolto	112,1	125,8	139,8	155,6	167,3
Yhteensä	112,6	124,8	137,8	150,8	163,4
työntekijät	112,7	124,6	136,9	149,7	162,2
toimihenkilöt	112,5	124,9	138,3	151,4	164,1

26. *Kotimarkkinoiden perushintaindeksi (1980 = 100)*

	1981	1982	1983	1984	1985
Kokonaisindeksi	112,8	120,8	127,6	134,5	140,5
Toimialan mukaan					
maaloustuotteet	111,3	124,7	134,0	141,9	151,0
metsätaloustuotteet	109,4	115,1	114,4	123,7	133,2
kaivannaistuotteet	130,2	132,2	136,7	142,5	142,2
teollisuustuotteet	110,5	118,0	126,0	133,8	139,6
sähkö, kaasu, lämpö ja vesi	119,6	130,4	126,8	123,2	130,8
rakennukset, maa- ja vesirakenteet	111,8	120,9	131,6	140,1	147,2
Käyttötarkoituksen mukaan					
raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	114,0	120,8	125,9	132,6	137,6
kulutustavarat	112,0	122,4	130,8	137,5	145,8
investointitavarat	110,6	119,0	128,5	135,8	142,4
Alkuperän mukaan					
kotimarkkinatavarat	112,9	122,1	128,8	135,9	143,1
tuontitavarat	112,5	116,7	124,2	130,0	132,8

27. *Kuluttajaindeksi (1977 = 100)*

	1981	1982	1983	1984	1985
Kokonaisindeksi	144,8	158,3	171,8	183,8	194,6
ravinto	138,9	155,7	166,9	179,3	193,1
juomat ja tupakka	157,4	177,7	196,8	208,4	220,5
vaatetus	146,6	156,0	167,7	177,4	187,2
asunto	140,4	155,1	165,4	175,1	184,4
lämpö ja valo	168,1	181,0	188,6	190,6	194,9
kotitalouskalusto	138,0	146,7	159,5	172,5	181,8
terveyden- ja sairaudenhoito	150,1	164,7	190,4	219,1	234,9
liikenne	148,9	158,8	174,4	186,1	193,4
koulutus ja virkistys	136,3	146,2	161,6	174,4	182,8
muut	150,8	165,3	181,1	196,6	211,0

28. *Julkisyhteisöjen ja yksityisen sektorin tulot, tulonsiirrot ja käytettävissä olevat tulot, miljoonaa markkaa*

	1981	1982	1983	1984	1985*
A Palkat ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	121 367	134 507	148 997	165 557	183 967
B Omaisuus- ja yrittäjätulot, netto	37 612	43 520	51 534	57 193	58 804
julkisyhteisöt (ml. toimintaylijäämä)	— 116	239	— 165	— 463	— 716
yksityinen sektori	37 728	43 281	51 699	57 656	59 520
C Välilliset verot miinus tukipalkkiot	22 486	25 473	28 122	33 769	37 572
välilliset verot	31 367	35 438	36 978	43 532	47 806
tukipalkkiot	8 881	9 965	8 856	9 763	10 234
D Kansantulo (A + B + C)	181 465	203 500	228 653	256 519	280 343
E Muut tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkisyhteisölle	46 411	51 205	57 299	66 978	77 016
välittömät verot	34 767	38 217	42 952	49 326	55 658
sosiaalivakuutusmaksut	10 013	11 032	12 063	14 993	18 225
muut pakolliset maksut ja sakot	899	1 076	1 260	1 535	1 778
muut tulonsiirrot	732	880	1 024	1 124	1 355
F Muut tulonsiirrot julkisyhteisöltä yksityiselle sektorille	22 423	27 434	32 172	36 031	41 191
sosiaalivakuutusetuudet ¹⁾	11 356	14 408	17 292	19 355	22 326
rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet ²⁾	4 001	4 626	5 098	5 776	6 517
sosiaalivastukset ³⁾	3 901	4 738	5 496	6 114	7 056
muut tulonsiirrot	3 165	3 662	4 286	4 786	5 292
G Muut tulot, netto ⁴⁾	14	8	— 2	8	9
julkisyhteisöt	3 602	4 163	4 755	5 324	5 904
yksityinen sektori	—3 588	—4 155	—4 757	—5 316	—5 895
H Tulonsiirrot ulkomaille, netto	495	640	796	1 005	1 003
julkisyhteisöt	453	512	669	871	952
yksityinen sektori	42	128	127	134	51
I Käytettävissä olevat tulot (D + G—H)	180 983	202 868	227 855	255 522	279 349
julkisyhteisöt (B + C + E—F + G—H)	49 507	53 134	57 170	68 706	77 633
yksityinen sektori (A + B—E + F + G—H)	131 476	149 734	170 685	186 816	201 716

¹⁾ Lapsilisät, sairausvakuutusetuudet, ansio- ja kansaneläkkeet sekä työttömyysvakuutusetuudet.

²⁾ Julkisyhteisöjen entisille työntekijöilleen maksamat eläkkeet sekä tapaturma- ja ryhmähenkivakuutuskorvaukset.

³⁾ Työttömyyskorvaukset, sotilasvammakorvaukset ja sotaeläkkeet, perhe- ja rintamasotilaseläkkeet, lapsen hoitotuet yms. avustukset.

⁴⁾ Vahinkovakuutusmaksut ja -korvaukset sekä laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut.

29. *Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo, miljoonaa markkaa*

	1981	1982	1983	1984	1985*
Palkat	99 098	110 179	122 733	136 450	150 148
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	22 269	24 328	26 264	29 107	33 819
Yrittäjätulot ja yrittäjätulojen otot	28 014	32 134	34 809	37 280	39 074
maatalous	3 694	5 198	6 505	7 322	7 379
metsätalous	4 873	4 662	4 350	5 034	5 794
muut	19 446	22 274	23 954	24 924	25 901
Omaisuustulot	3 778	3 993	4 731	5 799	6 595
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta ¹⁾	16 329	20 557	24 355	27 303	31 559
Tulonsiirrot julkiselle sektorille ²⁾	—41 356	—45 348	—50 495	—59 629	—68 525
Muut tulonsiirrot, netto	— 6 937	— 7 063	— 6 484	— 6 136	— 7 071
Käytettävissä oleva tulo	121 195	138 780	155 913	170 174	185 599

¹⁾ Sosiaalivakuutusetuudet, sosiaalivastukset, maatalouden tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot.

²⁾ Valtion ja kuntien välittömät verot ja vakuutettujen kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut ml. työnantajan julkiselle sektorille maksamat sosiaalivakuutusmaksut.

30. Yksityiset kulutusmenot käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	31 232	35 574	38 980	42 723	45 596
Vaates ja jalkineet	6 396	6 861	7 471	8 191	9 002
Asunto	21 916	24 762	26 856	28 992	31 513
Kotitalouskalusto, -tarvikkeet ja -palvelukset	7 717	8 540	9 928	10 623	11 727
Terveystenhoito	2 761	3 088	3 678	4 165	4 665
Liikenne	19 605	22 786	24 776	27 010	29 863
Virkistys, kulttuuri ja koulutus	9 925	10 750	12 576	13 626	15 046
Muut tavarat ja palvelukset	11 628	13 225	15 133	17 236	19 301
Ostot julkiselta toiminnalta	1 808	2 087	2 407	2 837	3 318
Ostot voittoa tavoittelemattomalta toiminnalta	1 229	1 436	1 679	1 919	2 098
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	114 217	129 109	143 484	157 322	172 129
Markkinahyödykkeet	111 347	125 870	139 773	153 010	167 251
kestokulutustavarat	11 732	13 999	15 755	17 053	19 267
puolikestävät kulutustavarat	15 188	16 712	18 357	19 753	21 769
lyhytikäiset tavarat	46 074	51 346	56 283	61 416	66 065
palvelukset	38 353	43 813	49 378	54 788	60 150
Markkinattomat hyödykkeet	2 870	3 239	3 711	4 312	4 878
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	114 217	129 109	143 484	157 322	172 129
Kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	2 659	3 147	3 599	4 250	4 980
Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	-3 064	-2 869	-2 851	-3 039	-3 214
Kotitalouksien kulutusmenot	113 812	129 387	144 232	158 533	173 895
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	4 204	4 774	5 375	5 763	6 313
Yksityiset kulutusmenot	118 016	134 161	149 607	164 296	180 208

31. Yksityiset kulutusmenot vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	27 898	28 341	28 888	29 262	29 055
Vaates ja jalkineet	5 744	5 825	5 942	6 143	6 394
Asunto	19 007	19 507	19 958	20 539	21 334
Kotitalouskalusto, -tarvikkeet ja -palvelukset	7 170	7 395	7 901	7 894	8 284
Terveystenhoito	2 508	2 565	2 676	2 641	2 741
Liikenne	17 626	19 268	18 921	19 563	20 550
Virkistys, kulttuuri ja koulutus	9 032	9 200	9 800	9 941	10 361
Muut tavarat ja palvelukset	10 288	10 527	10 822	11 438	12 002
Ostot julkiselta toiminnalta	1 604	1 682	1 769	1 895	2 040
Ostot voittoa tavoittelemattomalta toiminnalta	1 100	1 165	1 263	1 326	1 358
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	101 977	105 475	107 940	110 642	114 119
Markkinahyödykkeet	99 443	102 885	105 218	107 783	111 126
kestokulutustavarat	11 103	12 636	12 887	13 386	14 463
puolikestävät kulutustavarat	13 766	14 264	14 508	14 655	15 167
lyhytikäiset tavarat	40 785	41 079	41 897	42 616	43 183
palvelukset	33 789	34 906	35 926	37 126	38 313
Markkinattomat hyödykkeet	2 534	2 590	2 722	2 859	2 993
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	101 977	105 475	107 940	110 642	114 119
Kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	2 499	2 735	2 877	3 241	3 616
Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	-2 736	-2 257	-2 022	-2 011	-1 970
Kotitalouksien kulutusmenot	101 740	105 953	108 795	111 872	115 765
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	3 754	3 872	3 998	3 977	4 056
Yksityiset kulutusmenot	105 494	109 825	112 793	115 849	119 821

32. Julkiset kulutusmenot tehtävittäin käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yleishallinto	4 291	4 695	5 230	5 778	6 317
valtio	2 145	2 426	2 725	2 960	3 181
kunnat	2 146	2 269	2 530	2 818	3 136
Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 474	2 816	3 184	3 516	3 879
valtio	1 948	2 196	2 486	2 707	2 973
kunnat	526	620	710	809	906
Maanpuolustus	2 996	3 641	4 373	4 303	5 189
valtio	2 996	3 641	4 373	4 303	5 189
Koulutustoiminta	10 815	12 163	13 848	15 004	16 803
valtio	2 407	2 843	3 303	3 599	4 016
kunnat	8 408	9 320	10 480	11 405	12 787
Terveydenhuolto	8 788	10 082	11 415	13 238	15 303
valtio	241	268	293	226	313
kunnat	8 547	9 814	11 057	13 012	14 990
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	5 355	6 233	7 220	8 681	10 032
valtio	123	150	161	134	160
kunnat	4 042	4 672	5 398	6 762	7 745
sosiaaliturvarahastot	1 190	1 411	1 622	1 785	2 127
Asuminen ja yhdyskunnat	1 449	1 754	1 974	2 264	2 450
valtio	362	403	458	536	580
kunnat	1 087	1 351	1 546	1 728	1 870
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	1 253	1 465	1 646	2 012	2 250
valtio	72	87	85	108	121
kunnat	1 181	1 378	1 648	1 904	2 129
Liikenne	2 261	2 386	2 694	3 035	3 358
valtio	1 552	1 687	1 926	2 045	2 233
kunnat	709	699	839	990	1 125
Elinkeinot	961	1 191	1 352	1 502	1 664
valtio	897	1 111	1 263	1 415	1 562
kunnat	64	80	104	87	102
Muut tehtävät	194	235	298	343	342
valtio	194	235	298	343	342
Julkiset kulutusmenot yhteensä	40 837	46 661	53 234	59 676	67 587
valtio	12 937	15 047	17 371	18 376	20 670
kunnat	26 710	30 203	34 312	39 515	44 790
sosiaaliturvarahastot	1 190	1 411	1 622	1 785	2 127

33. Julkiset kulutusmenot tehtävittäin vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yleishallinto	3 795	3 776	3 873	3 962	4 012
valtio	1 898	1 955	2 005	2 043	2 050
kunnat	1 897	1 821	1 868	1 919	1 962
Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 194	2 269	2 343	2 396	2 450
valtio	1 722	1 760	1 810	1 843	1 883
kunnat	472	509	533	553	567
Maanpuolustus	2 685	3 001	3 312	3 042	3 445
valtio	2 685	3 001	3 312	3 042	3 445
Koulutustoiminta	9 647	9 679	9 902	9 927	10 214
valtio	2 157	2 310	2 449	2 500	2 592
kunnat	7 490	7 369	7 453	7 427	7 622
Terveystieteiden tutkimus	7 812	8 193	8 376	8 832	9 384
valtio	217	219	218	154	199
kunnat	7 595	7 974	8 158	8 678	9 185
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	4 690	4 961	5 204	5 712	5 953
valtio	110	123	120	92	103
kunnat	3 583	3 766	3 943	4 462	4 684
sosiaaliturvarahastot	997	1 072	1 141	1 158	1 166
Asuminen ja yhdyskunnat	1 294	1 422	1 475	1 522	1 507
valtio	321	325	334	366	370
kunnat	973	1 097	1 141	1 156	1 137
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	1 127	1 175	1 287	1 371	1 412
valtio	65	54	64	75	78
kunnat	1 062	1 121	1 223	1 296	1 334
Liikenne	2 023	1 962	2 076	2 141	2 248
valtio	1 399	1 390	1 441	1 437	1 480
kunnat	624	572	635	704	768
Elinkeinot	851	956	1 006	1 033	1 067
valtio	794	893	928	975	1 005
kunnat	57	63	78	58	62
Muut tehtävät	171	191	226	247	231
valtio	171	191	226	247	231
Julkiset kulutusmenot yhteensä	36 289	37 585	39 080	40 185	41 923
valtio	11 539	12 221	12 907	12 774	13 436
kunnat	23 753	24 292	25 032	26 253	27 321
sosiaaliturvarahastot	997	1 072	1 141	1 158	1 166

34. Kiinteän pääoman bruttomuodostus toimialoittain käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yrittäjätoiminta	47 064	52 132	58 982	61 859	67 041
Maatalous, kalatalous	3 513	4 286	4 652	4 578	4 758
Metsätalous	1 222	1 320	1 342	1 481	1 508
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	180	275	165	128	286
Teollisuus	9 981	10 855	10 523	11 419	13 088
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	2 547	3 779	3 554	3 502	4 047
Rakennustoiminta	1 160	1 209	1 822	1 670	1 757
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	3 450	3 585	5 123	4 943	5 526
Liikenne	5 191	4 798	5 712	5 439	5 295
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 222	1 236	1 190	1 834	1 943
Asuntojen omistus	15 161	17 315	19 104	20 137	20 910
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta	2 367	2 320	4 266	4 832	5 957
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	1 070	1 154	1 529	1 896	1 966
Julkinen toiminta	6 941	8 110	9 236	9 605	10 434
Voittoa tavoittelematon toiminta	681	745	769	810	862
Yhteensä	54 686	60 987	68 987	72 274	78 337

35. Kiinteän pääoman bruttomuodostus toimialoittain vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yrittäjätoiminta	43 327	44 543	46 783	46 003	47 522
Maatalous, kalatalous	3 206	3 684	3 670	3 385	3 375
Metsätalous	1 094	1 093	1 031	1 086	1 054
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	164	240	134	100	205
Teollisuus	9 660	9 733	9 415	9 663	10 569
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	2 327	3 249	2 805	2 636	2 915
Rakennustoiminta	1 049	1 021	1 405	1 216	1 224
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	3 081	2 956	3 922	3 525	3 693
Liikenne	4 807	4 056	4 521	4 047	3 689
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 113	1 056	945	1 354	1 379
Asuntojen omistus	13 706	14 529	14 501	14 128	13 715
Kiinteistötoiminta ja liike-elämää palveleva toiminta	2 151	1 966	3 255	3 504	4 361
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	969	960	1 179	1 359	1 343
Julkinen toiminta	6 252	6 790	7 052	6 887	7 059
Voittoa tavoittelematon toiminta	616	629	593	585	585
Yhteensä	50 195	51 962	54 428	53 475	55 166

36. Kiinteän pääoman bruttomuodostus pääomataratyypeittäin, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Käypiin hintoihin					
Talonrakennukset	26 900	31 054	36 504	37 525	39 455
Maa- ja vesirakennukset	6 882	7 736	7 938	8 409	9 270
Koneet ja laitteet	20 904	22 197	24 545	26 340	29 612
Yhteensä	54 686	60 987	68 987	72 274	78 337
Vuoden 1980 hintoihin					
Talonrakennukset	24 430	26 148	27 892	26 569	26 117
Maa- ja vesirakennukset	6 184	6 455	6 061	6 053	6 342
Koneet ja laitteet	19 581	19 359	20 475	20 853	22 707
Yhteensä	50 195	51 962	54 428	53 475	55 166

37. *Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus pääomatavaratyypeittäin, miljoonaa markkaa¹⁾*

	1981	1982	1983	1984	1985*
Käyppiin hintoihin					
Asuinrakennukset	301	267	249	206	266
valtio	36	37	23	11	14
kunnat	265	230	226	195	252
sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0
Muut talonrakennukset	3 654	4 406	5 058	5 120	5 494
valtio	767	891	1 159	1 160	1 131
kunnat	2 887	3 482	3 828	3 914	4 342
sosiaaliturvarahastot	0	33	71	46	21
Maa- ja vesirakennukset	2 573	2 879	3 147	3 297	3 519
valtio	1 414	1 603	1 757	1 761	1 827
kunnat	1 159	1 276	1 390	1 536	1 692
Kuljetusvälineet	69	85	94	114	156
valtio	69	85	94	114	156
Koneet ja laitteet	645	740	937	1 074	1 265
valtio	322	337	420	476	601
kunnat	308	399	515	590	649
sosiaaliturvarahastot	15	4	2	8	15
Julkiset investoinnit yhteensä	7 242	8 377	9 485	9 811	10 700
valtio	2 608	2 953	3 453	3 522	3 729
kunnat	4 619	5 387	5 959	6 235	6 935
sosiaaliturvarahastot	15	37	73	54	36
Vuoden 1980 hintoihin					
Asuinrakennukset	271	224	189	145	174
valtio	32	31	18	8	9
kunnat	239	193	171	137	165
sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0
Muut talonrakennukset	3 287	3 676	3 817	3 590	3 593
valtio	690	743	874	813	740
kunnat	2 597	2 906	2 889	2 745	2 840
sosiaaliturvarahastot	0	27	54	32	13
Maa- ja vesirakennukset	2 298	2 385	2 386	2 370	2 399
valtio	1 251	1 320	1 333	1 268	1 246
kunnat	1 047	1 065	1 054	1 102	1 153
Kuljetusvälineet	63	74	72	83	109
valtio	63	74	72	83	109
Koneet ja laitteet	604	655	777	844	958
valtio	301	301	354	381	466
kunnat	289	350	422	456	480
sosiaaliturvarahastot	14	4	1	7	12
Julkiset investoinnit yhteensä	6 523	7 014	7 241	7 032	7 233
valtio	2 337	2 469	2 651	2 553	2 570
kunnat	4 172	4 514	4 535	4 440	4 638
sosiaaliturvarahastot	14	31	55	39	25

¹⁾ Sisältää julkisen toiminnan asuinrakennusinvestoinnit, jotka toimialoitteisessa luokittelussa (taulukko 34 ja 35) luetaan toimialaan "Asuntojen omistus".

38. Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus tehtävittäin käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa¹⁾

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yleishallinto	1 261	1 300	1 571	1 532	1 644
valtio	278	269	360	383	384
kunnat	983	1 031	1 211	1 149	1 260
Yleinen järjestys ja turvallisuus	349	442	506	385	429
valtio	174	232	300	258	301
kunnat	175	210	206	127	128
Maanpuolustus	179	181	254	246	202
valtio	179	181	254	246	202
Koulutustoiminta	1 041	1 325	1 469	1 649	1 826
valtio	352	378	476	499	576
kunnat	689	947	993	1 150	1 250
Terveydenhuolto	758	889	1 080	1 135	1 281
valtio	11	20	20	26	34
kunnat	747	869	1 060	1 109	1 247
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	530	573	600	575	672
valtio	20	15	8	10	6
kunnat	495	521	519	511	630
sosiaaliturvarahastot	15	37	73	54	36
Asuminen ja yhdyskunnat	163	190	211	244	271
valtio	96	104	118	126	140
kunnat	67	86	93	118	131
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	563	749	838	910	1 024
valtio	25	24	36	36	50
kunnat	538	725	802	874	974
Liikenne	2 308	2 603	2 787	2 921	3 123
valtio	1 383	1 605	1 712	1 724	1 808
kunnat	925	998	1 075	1 197	1 315
Elinkeinot	75	112	157	200	217
valtio	75	112	157	200	217
Muut tehtävät	15	13	12	14	11
valtio	15	13	12	14	11
Julkiset investoinnit yhteensä	7 242	8 377	9 485	9 811	10 700
valtio	2 608	2 953	3 453	3 522	3 729
kunnat	4 619	5 387	5 959	6 235	6 935
sosiaaliturvarahastot	15	37	73	54	36

¹⁾ Ks. alaviite taulussa 37.

39. Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus tehtävittäin vuoden 1980 hintoihin, miljoonaa markkaa¹⁾

	1981	1982	1983	1984	1985*
Yleishallinto	1 136	1 087	1 194	1 084	1 087
valtio	251	225	275	273	257
kunnat	885	862	919	811	830
Yleinen järjestys ja turvallisuus	317	376	391	282	298
valtio	157	198	232	189	209
kunnat	160	178	159	93	89
Maanpuolustus	161	151	192	173	133
valtio	161	151	192	173	133
Koulurustotoiminta	945	1 118	1 134	1 189	1 242
valtio	322	323	377	372	411
kunnat	623	795	757	817	831
Terveydenhuolto	686	748	828	812	859
valtio	11	17	16	19	23
kunnat	675	731	812	793	836
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	479	481	456	408	446
valtio	18	13	7	7	4
kunnat	447	437	394	362	417
sosiaaliturvarahastot	14	31	55	39	25
Asuminen ja yhdyskunnat	149	160	160	174	186
valtio	88	88	89	91	98
kunnat	61	72	71	83	88
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelut	509	626	635	644	682
valtio	23	20	26	25	33
kunnat	486	606	609	619	649
Liikenne	2 060	2 160	2 119	2 109	2 137
valtio	1 225	1 327	1 305	1 247	1 239
kunnat	835	833	814	862	898
Elinkeinot	68	97	123	147	155
valtio	68	97	123	147	155
Muut tehtävät	13	10	9	10	8
valtio	13	10	9	10	8
Julkiset investoinnit yhteensä	6 523	7 014	7 241	7 032	7 233
valtio	2 337	2 469	2 651	2 553	2 570
kunnat	4 172	4 514	4 535	4 440	4 638
sosiaaliturvarahastot	14	31	55	39	25

¹⁾ Ks. alaviite taulussa 37.

40. Valtion budjettitalouden tulot ja menot tilinpäätöksen sekä tulo- ja menoarvion mukaan, miljoonaa markkaa

	Tilinpäätös			Tulo- ja menoarvio		
	1983	1984	1985 ^{a)}	varsinainen 1985	varsinainen 1986 ^{a)}	esitys 1987
Tulot						
Tulo- ja varallisuusvero	19 077	21 894	25 137	24 585	26 665	28 400
Liikevaihtovero	17 800	22 129	24 811	24 910	26 450	31 050
Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 715	1 732	1 642	1 695	1 800	1 655
Valmisteverot	10 823	11 657	12 697	12 515	13 246	11 521
Muut verot ja veronluonteiset tulot	6 862	8 449	9 588	9 274	9 276	9 804
Verot ja veronluonteiset tulot yhteensä	56 278	65 861	73 875	72 979	77 437	82 430
Muut tulot	8 936	10 562	11 757	10 834	12 024	12 395
Tulot ilman lainanottoa	65 215	76 424	85 632	83 813	89 461	94 824
Pitkäaikainen lainanotto	11 138	10 187	10 776	10 050	10 970	14 700
Tulot yhteensä	76 353	86 611	96 408	93 863	101 431	109 524
Menot						
Kulutusten menot	20 916	22 522	24 649	23 895	25 965	28 462
siitä palkkaukset ja eläkkeet	11 985	13 204	14 498	14 175	15 361	17 032
Siirtomenot	41 196	45 571	50 482	49 988	53 714	56 915
Reaalisijoitukset	5 081	5 111	5 319	5 205	5 650	6 726
Finanssisijoitukset	3 643	3 454	3 596	3 952	4 056	4 213
Muut menot	2 879	3 853	4 524	4 372	4 640	4 767
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	73 716	80 512	88 574	87 411	94 025	101 084
Valtionvelan kuoletukset	3 475	5 237	7 233	6 449	7 404	8 430
Menot yhteensä	77 190	85 748	95 803	93 860	101 428	109 514

^{a)} Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen rakenteen mukaan.

41. Valtion budjettitalouden tulot, miljoonaa markkaa

Tulolaji	Kassatulot					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Tulo- ja varallisuusvero	15 604	16 738	19 077	21 894	25 137	27 770
Merimiesvero	155	144	143	189	129	5
Perintö- ja lahjavero	168	207	267	312	366	390
Arpajaisvero	57	71	78	132	119	240
Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot .	15 984	17 160	19 565	22 526	25 750	28 405
Liikevaihtovero	14 421	15 877	17 800	22 129	24 811	27 440
Muut liikevaihdon perusteella kannettavat verot	519	575	685	844	968	1 035
Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	14 939	16 452	18 486	22 972	25 779	28 475
Tullit ja tuontimaksut	785	956	945	879	802	830
Tasausvero	626	664	770	854	840	880
Valmisteverot	10 448	12 202	10 823	11 657	12 697	12 835
tupakasta	1 312	1 577	1 686	1 741	1 820	1 890
oluesta	840	926	1 041	1 127	1 282	1 410
alkoholijuomavero	2 330	2 683	2 957	3 170	3 212	3 580
elintarvikkeista	1 559	2 066	238	96	116	120
polttoaineista	3 192	3 657	3 687	4 052	4 465	4 150
muut valmisteverot	1 215	1 293	1 214	1 469	1 800	1 685
Alkon ylijäämä	541	650	656	696	680	680
Auto- ja moottoripyörävero	1 659	2 010	2 423	2 678	2 864	3 100
Työnantajain lapsilisämaksu	58	1	1	278	671	5
Leimaverot	1 209	1 435	1 718	2 274	2 755	3 000
Muut verot ja veronluonteiset tulot	602	654	892	1 048	1 037	865
Verot ja veronluonteiset tulot	46 851	52 184	56 278	65 861	73 875	79 075
Sekalaiset tulot	3 291	4 069	4 340	5 146	5 755	6 200
valtion osuus veikkausvoitto- yms. varoista	640	700	854	1 084	1 117	1 220
Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	1 057	1 455	1 671	1 863	2 023	2 150
Valtion liikelaitosten käyttötalouden rahoituskatteet	979	1 231	1 607	1 891	1 964	2 200
Takaisin maksetut lainat	621	809	1 042	1 179	1 479	1 600
Tulot ilman lainanottoa	52 798	59 748	64 938	75 940	85 095	91 225
Pitkäaikainen lainanotto	5 176	8 287	10 867	10 517	10 729	13 300
siitä ulkomainen	2 706	3 672	4 802	4 638	3 374	..
Tulot yhteensä	57 974	68 036	75 806	86 457	95 824	104 525

42. Valtion budjettitalouden menot menolajeittain, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Kulutusmenot	15 497	18 032	20 867	22 018	24 687	26 240
Siirtomenot	31 127	36 405	40 503	44 936	50 397	54 050
Reaalisijoitukset	4 072	4 523	5 034	4 946	5 226	5 760
Finanssisijoitukset	2 938	3 422	3 720	3 397	3 532	3 670
Muut menot	3 152	4 752	6 465	8 979	11 754	14 650
Menot yhteensä	56 786	67 134	76 590	84 275	95 594	104 370

43. Valtion budjettitalouden kulutusmenot, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Palkkaukset	6 719	7 789	8 893	9 764	10 696	11 300
Eläkkeet	2 420	2 743	3 088	3 439	3 792	4 140
Korjaus ja kunnossapito	1 155	1 261	1 498	1 594	1 792	1 850
Puolustuslaitoksen kalustohankinnat	715	968	1 372	1 010	1 511	1 650
Muut kulutusmenot	4 487	5 271	6 016	6 210	6 895	7 300
Kulutusmenot yhteensä	15 497	18 032	20 867	22 018	24 687	26 240

44. Valtion budjettitalouden siirtomenot, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Valtionavut kunnille yms.	11 709	13 601	15 717	18 444	21 183	23 350
opetus, tiede ja kulttuuri	4 905	5 513	6 287	6 781	7 736	8 400
terveydenhuolto	4 673	5 530	6 362	6 788	7 726	8 020
muut	2 131	2 558	3 068	4 875	5 721	6 930
Valtionavut elinkeinoelämälle	8 023	9 343	7 643	8 606	9 540	10 500
maatalous	6 041	7 244	5 281	6 040	6 716	7 350
metsätalous	250	280	305	342	367	400
teollisuus ¹⁾ ja ulkomaankauppa	865	751	848	819	821	1 030
muut	867	1 068	1 209	1 405	1 636	1 720
Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille	7 474	8 621	10 110	11 265	12 888	13 930
opetus, tiede ja kulttuuri	1 558	1 782	1 995	2 323	2 290	2 480
sosiaaliturva	5 160	5 972	7 283	7 584	8 978	9 630
muut	756	867	832	1 358	1 620	1 820
Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille	1 692	2 256	4 167	3 594	3 482	2 760
sosiaaliturva	552	848	2 480	2 279	2 083	1 660
liikenne	368	357	426	407	446	495
maatalous	548	630	720	535	730	435
ulkomaankauppa	27	230	308	112	—	135
muut	197	191	264	261	223	35
Erittelemättömät siirrot kotimaahan ²⁾	1 636	1 871	1 989	1 974	2 084	1 930
Siirrot ulkomaille	594	713	877	1 053	1 219	1 580
Siirtomenot yhteensä	31 127	36 405	40 503	44 936	50 397	54 050

¹⁾ Ml. tutkimustoiminta ja energiatalous.²⁾ Sisältää valtion liikelaitosten alijäämät.

45. Valtion budjettitalouden reaalisijoitukset, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen	1 281	1 357	1 501	1 471	1 766	2 070
rautatieliikenne	286	262	254	253	204	250
vesiliikenne	58	51	56	75	75	80
tietoliikenne	427	501	482	467	607	700
muut	510	543	709	676	879	1 040
Talonrakennukset	731	875	1 091	1 142	1 115	1 210
yleinen hallinto sekä yleinen järjestys ja turvallisuus	240	226	327	333	326	350
maanpuolustus	103	115	164	171	140	155
opetus, tiede ja kulttuuri	193	220	298	300	342	330
muut	195	314	302	338	307	375
Maa- ja vesirakennukset	2 060	2 291	2 442	2 332	2 345	2 480
tieliikenne	916	1 080	1 230	1 249	1 362	1 390
rautatieliikenne	189	168	187	179	221	220
vesiliikenne	49	68	94	85	107	90
metsätalous	57	60	66	54	36	30
muut ¹⁾	849	915	865	765	618	750
Reaalisijoitukset yhteensä	4 072	4 523	5 034	4 946	5 226	5 760
siitä valtion liikelaitokset	1 153	1 253	1 307	1 124	1 246	1 400

¹⁾ Sisältää mm. sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi. Näistä osa kuuluisi talonrakennuksiin; maa- ja vesirakennuksiin käytetyistä kuuluu suurin osa tieliikenteeseen.

46. Valtion budjettitalouden lainananto ja muut finanssisijoitukset, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Lainat kunnille yms.	31	31	42	31	31	5
Lainat yksityisille	2 452	2 818	3 044	2 770	2 742	2 995
asuntotuotanto	2 010	2 294	2 558	2 267	2 296	2 435
metsätalous	131	147	154	160	161	180
teollisuus ¹⁾ ja ulkomaankauppa	288	351	290	320	262	350
muut	23	26	42	23	23	30
Muut finanssisijoitukset	456	574	634	595	758	670
Lainat ja muut finanssisijoitukset yhteensä	2 938	3 422	3 720	3 397	3 532	3 670
siitä valtionenemmistöiset osakeyhtiöt	352	370	373	393	454	460

¹⁾ Ml. tutkimustoiminta, energiatalous sekä Kera Oy.

47. Tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen ¹⁾ ²⁾ tulot ja menot, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985	1986**
Tulot						
Sekalaiset tulot	400	399	391	613	361	500
Korko- ja osinkotulot	248	285	274	296	318	350
Takaisin maksetut lainat	350	359	812	715	592	570
Lainanotto	53	40	510	235	460	665
Siirrot budjetista	1 139	1 406	1 687	1 315	1 393	1 100
Yhteensä	2 190	2 489	3 674	3 173	3 125	3 185
Menot						
Kulutusmenot	107	132	116	137	148	150
Siirtomenot	375	444	594	711	271	300
Reaalisijoitukset	480	441	420	509	475	400
Lainananto	773	923	1 150	1 213	1 315	1 150
Muut finanssisijoitukset	89	112	129	107	136	120
Korot ja indeksikorotukset	108	116	157	228	196	160
Velan kuoletukset	75	103	464	315	450	530
Yhteensä	2 006	2 271	3 030	3 219	2 991	2 810
Tulot suuremmat (+) tai pienemmät (—) kuin menot	184	218	645	— 46	134	375
Varastojen muutos (kasvu —)	—235	—183	—918	—262	—146	—220

¹⁾ Valtiontalouden kassalaskelmien mukaan.

²⁾ Valtion investointirahasto, valtion viljavarastorahasto, maatilatalouden kehittämistärahasto, valtionrautateiden uudistusrahasto, posti- ja telelaitoksen uudistusrahasto, varmuusvarastorahasto, valtiontakausraahasto, vientitakuu-rahasto, tuontikaupparahasto ja öljysuojarahasto.

48. Valtion pitkäaikainen velka ja sen hoitomenot, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985
Valtionvelka, kanta vuoden päättyessä					
Ulkomainen velka	13 012	18 401	21 723	24 946	25 677
budjettitalous	11 856	17 175	20 718	24 156	24 813
valtion investointirahasto	1 156	1 226	1 005	790	864
Kotimainen velka	8 762	11 378	16 383	19 057	20 872
Yhteensä	21 774	29 779	38 106	44 003	46 549
Valtionvelan hoitomenot¹⁾					
Kuoletukset	1 673	2 648	3 475	5 237	7 533
ulkomaille	315	796	1 915	1 621	1 616
budjettitalous	240	693	1 451	1 306	1 466
valtion investointirahasto	75	103	464	315	150
kotimaahan	1 359	1 852	1 560	3 616	5 916
Korot	1 577	2 199	3 142	3 965	4 686
ulkomaille	796	1 184	1 750	2 082	2 455
budjettitalous	703	1 089	1 643	1 997	2 381
valtion investointirahasto	93	95	107	85	74
kotimaahan (ml. indeksikorotukset)	781	1 015	1 392	1 883	2 231
Muut hoitomenot	124	148	216	249	231
Yhteensä	3 374	4 995	6 833	9 451	12 450

¹⁾ Valtiontalouden kassalaskelmien mukaan.

49. Kansaneläkelain, perhe-eläkelain ja rintamasotilaseläkelain mukaiset tuotot ja kulut, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985	1986 ¹⁾
Tuotot						
Vakuutusmaksut	6 657	7 002	7 568	8 844	10 310	11 130
vakuutettujen maksut	1 991	1 977	2 106	2 677	3 090	3 040
työnantajain maksut	4 666	5 025	5 462	6 167	7 220	8 090
Valtion ja kuntien osuudet	1 803	2 104	2 605	2 917	3 554	3 319
valtion osuudet	1 170	1 256	1 595	1 762	2 275	1 539
siitä:						
tukiosa-/lisäosaosuudet	547	486	718	849	965	591
perhe-eläkkeet	198	213	265	286	285	266
rintamasotilaseläkkeet	425	557	612	627	661	682
kuntien osuudet	633	848	1 010	1 155	1 279	1 780
tukiosa-/lisäosaosuudet	451	639	791	955	1 084	1 576
asumistukiosuus	181	209	219	200	195	204
Sijoitusomaisuuden tuotot	224	234	218	172	107	83
Muut tuotot	17	13	22	19	20	26
Yhteensä	8 701	9 353	10 413	11 952	13 991	14 558
Kulut						
Eläkkeet	7 930	8 827	10 607	12 094	13 341	14 053
kansaneläkkeet	7 243	7 968	9 631	11 075	12 278	12 980
perusosat/pohjaosat	2 317	2 580	2 849	3 106	3 353	3 619
tukiosat	2 622	2 871	19	—	—1	—
tukilisät/lisäosat	1 574	1 695	5 891	7 048	7 964	8 330
asumistuet	372	429	437	449	449	476
apu- ja hoitolisät	265	308	351	394	435	477
vaimolisät/puolisolisät	26	19	13	7	5	4
lapsikorotukset	67	66	71	71	73	74
perhe-eläkkeet	198	213	265	286	284	266
rintamasotilaseläkkeet	424	558	613	627	662	682
lapsen hoitotuet	65	88	98	106	117	125
Muut etuudet	80	105	127	161	197	233
Hallintokulut ¹⁾	270	271	359	388	446	475
Yhteensä	8 280	9 203	11 093	12 643	13 984	14 761

²⁾ Kansaneläkelaitoksen arvio.

¹⁾ Toimieläkevastuun kasvu sisältyy hallintokuluihin.

50. Sairausvakuutuslain mukaiset tuotot ja kulut, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985	1986 ^{a)}
Tuotot						
Vakuutusmaksut	2 808	3 495	3 408	4 502	5 889	6 360
vakuutettujen maksut	1 114	1 231	1 354	2 141	2 870	3 185
työnantajain maksut	1 692	2 264	2 054	2 361	3 019	3 175
Takautumissuoritukset	65	46	16	17	18	21
Sijoitusomaisuuden tuotot	91	87	40	18	5	14
Muut tuotot	—	4	3	12	17	20
Valtion rahoitusosuus	—	363	1 700	1 270	558	1 033
Yhteensä	2 961	3 995	5 167	5 819	6 487	7 448
Kulut						
Suoritukset vakuutetuille ¹⁾	1 944	3 800	4 442	4 937	5 455	6 198
päivärahat	401	1 337	1 582	1 840	1 956	2 239
sairaalan lapsen hoito ja kuntoutus	—	—	0	1	4	6
äitiys-, isyys- ja vanhempainrahat	476	1 250	1 506	1 646	1 897	2 033
lääkekorvaukset	699	760	853	936	1 044	1 194
lääkäripalkkiokorvaukset	93	112	129	138	141	232
tutkimus- ja hoitokorvaukset	101	143	173	174	177	230
matkakorvaukset	174	198	199	202	236	264
Työterveyshuolto	168	211	305	237	284	386
Muut etuudet	46	52	57	76	93	110
Suoritukset terveyskeskuksille	351	153	49	44	45	50
Suoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	—	5	17	31	27	38
Hallintokulut ²⁾	348	418	504	572	657	740
Yhteensä	2 857	4 639	5 374	5 897	6 561	7 522

a) Kansaneläkelaitoksen arvio.

¹⁾ Sisältää myös työpaikkakassojen kautta maksetut korvaukset.

²⁾ Toimieläkevastuun kasvu sisältyy hallintokuluihin.

51. Kansaneläkelaitoksen sijoituskanta vuoden lopussa, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985
Kansaneläkerahaston varat					
Pitkäaikaiset lainat	2 048	2 145	1 595	802	367
yhteisöyritykset	1 635	1 603	1 078	551	139
maa-, metsä- ja kalatalous, metsästys	—	—	—	—	—
kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	2	2	0	—	—
teollisuus	1 119	1 159	765	379	76
sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	434	363	259	152	59
rakennustoiminta	—	0	0	0	—
tukku- ja vähittäiskauppa, ravitsemis- ja majoitus- toiminta	19	18	12	6	1
kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	61	61	42	14	3
rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	—	—	—	—	—
yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	—	—	—	—	—
julkisyhteisöt	410	533	510	247	226
valtio	332	444	444	204	204
kunnat	78	89	66	43	22
muut julkisyhteisöt	—	—	—	—	—
yksityiset voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3	9	7	4	2
Osakkeet ja obligaatiot	182	191	200	208	256
yhteisöyritykset	176	182	189	191	239
julkisyhteisöt	—	—	—	—	—
rahoituslaitokset	6	9	11	17	17
Lyhytaikaiset lainat	27	10	—	—	201
Yhteensä	2 257	2 346	1 795	1 010	824
Sairausvakuutusrahaston varat					
Lyhytaikaiset lainat	849	522	8	—	123

52. Brutto- ja nettoveroaste, prosenttia markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta

	Verot ja pakolliset maksut					Vastikkeettomat tulonsiirrot yksityiselle sektorille					Nettosiirot yksityiseltä sektorilta (nettoveroaste)
	Yhteensä (bruttoveroaste) ¹⁾	Välittömät verot	Välilliset verot ¹⁾	Sosiaaliturvamaksut	Pakolliset maksut ja sakot	Yhteensä ¹⁾	Tukipalkkiot ¹⁾	Sosiaalivakuutusetuudet	Sosiaalivavustukset	Muut tulonsiirrot	
1960	26,3	10,1	13,2	2,5	0,5	8,3	2,8	3,4	1,0	1,1	18,0
1961	25,6	9,8	12,8	2,5	0,5	8,3	2,5	3,5	1,2	1,1	17,3
1962	26,7	10,5	13,0	2,7	0,5	8,6	2,5	3,8	1,1	1,2	18,0
1963	26,1	10,4	12,4	2,8	0,5	9,2	3,0	3,8	1,2	1,2	16,9
1964	27,4	11,5	12,2	3,3	0,5	9,7	3,4	3,8	1,2	1,3	17,7
1965	28,3	11,8	12,6	3,6	0,4	9,9	3,2	4,3	1,1	1,3	18,4
1966	29,5	12,7	12,9	3,6	0,4	10,5	3,3	4,7	1,2	1,3	19,1
1967	31,2	12,8	13,8	4,3	0,3	10,6	2,9	5,2	1,2	1,3	20,6
1968	31,6	12,9	14,2	4,2	0,4	10,3	2,8	5,1	1,2	1,2	21,3
1969	30,8	12,7	13,7	4,0	0,4	10,1	3,0	4,8	1,1	1,2	20,6
1970	30,9	13,1	13,2	4,3	0,3	9,9	2,8	4,7	1,1	1,2	21,1
1971	32,7	14,0	13,5	4,8	0,3	10,4	2,7	5,1	1,2	1,4	22,2
1972	32,6	14,1	13,5	4,7	0,3	10,5	2,7	5,0	1,5	1,3	22,2
1973	33,4	14,8	13,1	5,1	0,3	9,6	2,3	4,8	1,2	1,3	23,8
1974	33,1	15,1	12,4	5,3	0,3	10,7	3,1	5,0	1,2	1,4	22,4
1975	35,0	16,3	12,3	6,0	0,3	11,9	3,8	5,4	1,3	1,4	23,0
1976	38,0	18,9	12,5	6,2	0,4	12,4	3,8	5,7	1,5	1,4	25,6
1977	37,3	17,5	13,3	6,0	0,4	12,9	3,6	6,0	1,8	1,4	24,4
1978	34,8	15,3	13,7	5,4	0,4	12,6	3,3	5,9	2,1	1,4	22,1
1979	32,9	14,2	13,4	4,8	0,4	12,1	3,5	5,3	1,9	1,4	20,8
1980	32,9	14,5	13,4	4,7	0,4	11,5	3,2	5,2	1,8	1,3	21,4
1981	34,5	15,9	13,6	4,5	0,4	11,7	3,3	5,2	1,8	1,4	22,7
1982	34,0	15,6	13,5	4,5	0,4	12,5	3,1	5,9	1,9	1,5	21,6
1983	34,0	15,7	13,5	4,4	0,5	13,1	3,2	6,3	2,0	1,6	20,9
1984	35,5	16,0	14,2	4,8	0,5	13,0	3,2	6,3	2,0	1,6	22,5
1985*	36,8	16,6	14,3	5,4	0,5	13,4	3,1	6,7	2,1	1,6	23,4

¹⁾ Eräiden hyödykeveroihin kuuluvien valmisteverojen ja tukipalkkioihin kuuluvien hinnankerorvausten nettouttamisen vuoksi on aikasarjoja korjattu taaksepäin vuoteen 1970 saakka.

53. Maksutase, miljoonaa markkaa

	1984			1985*		
	Tulot	Menot	Netto- tulot	Tulot	Menot	Netto- tulot
Vaihtotase						
Tavarat (kauppatase).....	80 904	74 682	6 222	84 028	81 520	2 508
Tavarakaupan korjausevät.....	— 296	445	— 742	— 261	350	— 611
Kuljetus ja tietoliikennepalvelukset.....	6 580	2 572	4 008	6 318	2 641	3 677
Ulkomaisten kotitalouksien ostot Suo- messa/suomalaisten kotitalouksien os- tot ulkomailta.....	3 039	4 250	—1 211	3 214	4 980	—1 766
Muut.....	5 513	5 819	— 306	5 502	6 361	— 859
Tavaroiden ja palvelusten tase	95 739	87 768	7 971	98 803	95 852	2 951
Tuotannon tekijäkorvaukset.....	4 955	11 987	—7 032	6 203	12 861	—6 658
Tulonsiirrot.....	3 279	4 320	—1 042	3 379	4 373	— 993
Vaihtotase	103 973	104 075	— 103	108 386	113 086	—4 700
Epätarkat ja poisjääneet erät.....			— 352			—1 538
	Nettomuutos			Nettomuutos		
	Varat	Velat	Netto- varat	Varat	Velat	Netto- varat
Pääomatase						
Yksityiset.....	1 037	2 812	—1 775	1 226	2 953	—1 727
Pitkäaikainen pääoma.....	4 162	2 058	2 104	703	4 481	—3 778
Lainoja nostettu.....	3 328	4 816	—1 488	560	4 727	—4 167
Lainoja maksettu takaisin.....	—1 645	—4 574	2 929	—1 899	—4 917	3 018
Muu pitkäaikainen pääoma.....	2 479	1 816	663	2 042	4 671	—2 629
Lyhytaikainen pääoma.....	—3 125	754	—3 879	523	—1 528	2 051
Julkinen.....	294	2 633	—2 339	289	1 627	—1 338
Lainoja nostettu.....	78	4 588	—4 510	61	3 315	—3 254
Lainoja maksettu takaisin.....	— 51	—2 023	1 972	— 6	—1 828	1 822
Muu pääoma.....	267	68	199	234	140	94
Suomen Pankki.....	8 360	—1 133	9 493	3 650	— 207	3 857
Lainoja nostettu.....	—	—	—	133	—	133
Lainoja maksettu takaisin.....	—2 250	—	—2 250	— 48	—	— 48
Muu pääoma.....	10 610	—1 133	11 743	3 565	— 207	3 772
Muut rahalaitokset.....	13 989	19 822	—5 833	2 178	9 208	—7 030
Lainoja nostettu.....	16	4 683	—4 667	578	3 828	—3 250
Lainoja maksettu takaisin.....	— 21	— 941	920	— 23	—1 510	1 487
Muu pääoma.....	13 994	16 080	—2 086	1 623	6 890	—5 267
Pääomatase	23 679	24 134	— 454	7 342	13 580	—6 238

¹⁾ Erään sisältyvät pääasiassa viennin ahtauskustannukset, laivojen ja lentokoneiden polttoainetäydennykset sekä tuonnin arvostuskorjaus.

54. Rahalaitosten otto- ja antolainaus vuoden lopussa sekä liikepankkien keskimääräinen keskuspankkivelka, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985
Ottolainaus					
Markkamääräinen	84 382	95 874	107 887	125 093	146 416
Varsinaiset talletukset	73 398	82 605	93 550	108 119	127 148
Shekki- ja postisiirtotilit	10 984	13 269	14 337	16 974	19 208
Ulkomaan rahan määräinen	2 317	3 258	5 101	4 960	6 191
Yhteensä	86 699	99 132	112 988	130 053	152 607
Antolainaus					
Markkamääräinen	83 694	96 482	108 977	124 157	146 451
Ulkomaan rahan määräinen	9 971	14 105	17 254	20 363	24 704
Yhteensä	93 665	110 587	126 231	144 520	171 155
Liikepankkien keskuspankkivelka (vuosikeskiarvo)	4 088	3 166	4 478	2 396	5 216

55. Yleisön kokonaisvelka vuoden lopussa luotonantajan mukaan, miljoonaa markkaa

	1981	1982	1983	1984	1985*
Suomen Pankki	4 612	5 092	5 272	4 990	4 722
Liikepankit	41 543	49 428	57 810	66 572	82 890
Säästöpankit	22 000	25 703	29 293	32 713	36 970
Osuuspankit	20 062	23 634	27 346	31 190	35 780
Postipankki	11 516	13 126	14 500	16 429	18 448
Vakuutuslaitokset	37 180	43 788	50 068	56 808	61 564
Muut rahoituslaitokset	17 783	21 970	25 895	30 690	35 483
Kotimaiset ulkomaalaisten omistamat rahoituslaitokset	333	615	646	563
Julkisyhteisöt	23 510	25 070	25 849	27 332	28 614
Ulkomaat	21 984	26 151	28 302	35 452	27 194
Pitkäaikainen, brutto	21 417	26 227	28 037	30 021	27 068
Lyhytaikainen, netto	567	—76	265	5 431	126
Yhteensä	200 190	234 295	264 950	302 822	332 228

*Liite n:o 2 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle
valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1987¹⁾*

KANSANTALouden JA VALTIONTALouden KEHITYSNÄKYMÄT VUOTEEN 1990

¹⁾ Hallitus ei ole käsitellyt liitettä. Se on tarkoitettu tulo- ja menoarvioesityksen tausta-aineistoksi.

SISÄLLYS

1. Johdanto	Sivu II 3
2. Kansantalouden kehitysnäkymät	II 4
3. Julkisen talouden kehitysnäkymät	II 7
4. Valtion menotalouden näkymät	II 9

Taulukoissa käytettyjä lyhenteitä ja symboleja:

TP	= tilinpäätös
TMA	= tulo- ja menoarvio
LMA	= lisämenoarvio
TMAE	= tulo- ja menoarvioesitys
VTS	= valtiontalouden suunnitelma
0	= suure on pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
—	= ei mitään ilmoitettavaa

Pyöristysten vuoksi eivät kaikkien taulukoiden summat täsmää.

1. Johdanto

Talouspolitiikan linja on jo pitkään perustunut keskipitkän aikavälin tavoitteenasetteluun. Keskeisenä pyrkimyksenä on ollut parantaa talouden rakennetta sekä tukea tuotantoa ja työllisyyttä niissä puitteissa, jotka ulkomaankaupan ja julkisen talouden tasapainoinen kehitys sallivat.

Valtiovarainministeriö julkaisi keväällä 1985 laajan katsauksen kansantalouden ja valtiontalouden näkymiin (KTS 1985. Kansantalouden ja valtiontalouden kehittäminen vuoteen 1990) sekä esitti talouspoliittisen toimintalinjan asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Tässä liitteessä on tuoloin esitetyt arviot saatettu ajan tasalle. Arviot on tehty viime kevään aikana ja ne olivat hallituksen eduskunnalle 13.5.1986 antaman talouspoliittisen selonteon tausta-aineistona.

Vuoden 1985 katsauksen mukaan tuotanto voisi kasvaa vuosikymmenen loppupuoliskolla keskimäärin 3 % vuodessa. Vaihtotaseen arvioitiin säilyvän keskimäärin tasapainoisena ja brut-

toveroasteen sekä valtionvelan osuuden bruttokansantuotteesta pysyvän likimain entisellään. Työvoiman tarjonnan hidastuvan kasvun nähtiin antavan mahdollisuuksia työttömyyden vähentämiseen tarkastelujakson loppuvuosina.

Arvioiden toteutumiseen liitettiin katsauksessa kuitenkin monia ehtoja. Keskeisinä pidettiin inflaation hidastamista, julkisten menojen kasvun rajoittamista sekä tuotantotoiminnan kilpailukykyä kehittämistä. Yritystoiminnan investointias-teen sekä muiden ns. reaaliiseen kilpailukykyyn vaikuttavien toimenpiteiden tason olisi pysyttävä korkeana, jotta asetetut tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

Taloudelliseen kehitykseen on tullut vuoden aikana uusia piirteitä. Siksi viime katsauksessa esitettyjä arvioita ja tavoitteita on jouduttu jonkin verran muuttamaan. Talouspolitiikan linja on silti voitu pitää pääosin ennallaan.

2. Kansantalouden kehitysnäkymät

Merkittävimmät kansainvälisen toimintaympäristön muutokset vuoden aikana ovat dollarin vaihtoarvon kääntyminen laskuun ja raakaöljyn hinnan putoaminen alle puoleen entisestä. Muutokset parantavat läntisten teollisuusmaiden kehitysnäkymiä. Tästä huolimatta keskipitkän ajan talouskehitykseen liittyy vaikeasti ratkaistavia ongelmia. Yhdysvalloissa budjetti- ja vaihtotasevajet näyttävät pysyvän suurina, mikä merkitsee jatkuvaa uhkaa maailmankaupan tasapainolle. Länsi-Euroopassa rakenteellisten ongelmien korjaaminen jatkuu, mutta vain harvoissa maissa on merkittäviä mahdollisuuksia esimerkiksi finanssi-poliittisen linjan keventämiseen. Kehitysmaiden velkaongelmien paraneminen on pysähtynyt, kun maailmankaupan kasvu hidastui viime vuonna tuntuvasti.

Maailmankauppa kasvaneen tarkastelujaksolla enintään 4—5 % vuodessa. Kysynnän kasvu suuntautuneen teollisuusmaissa paljolti kotimaisiin tuotteisiin. Kehitysmaiden heikko ostovoima puolestaan rajoittaa niiden tuontimahdollisuuksia. Myös protektionistiset paineet säilyvät, vaikka viime aikoina onkin saavutettu tuloksia eri maiden talouspolitiikan yhtenäistämässä. Mikäli raakaöljyn hinta pysyy lähivuosina alhaisena, lisää tämä lähinnä teollisuusmaiden välistä kauppaa, mutta vähentää Opec-maiden tuontia.

Öljyn halpeneminen ja valuuttakurssimuutokset ovat ensinnä heijastuneet kansainvälisen kaupan hintakehitykseen. Sekä tuonti- että vientihinnat kääntyivät laskuun jo v. 1985, ja kulvana vuonna ne jäivät kummatkin alemmalle tasolle kuin viime vuonna keskimäärin, vaikka ne jälleen kääntyvätkin nousuun vuoden aikana. Suurin muutos on ollut öljyn hinnan romahtaminen, sillä vielä talvella 1985 sen oletettiin pysyvän melko vakaana. Hintakehityksen yleensä ja etenkin öljyn hinnan pidemmän aikavälin ennusta-

minen on nytkin varsin epävarmaa. Lähtöoletukseksi on otettu, että raakaöljyn reaalihintaa pysyy vuosikymmenen loppuun saakka alle 20 dollarina tynnyriltä. Ulkomainen hintataso nousee tarkastelukauden loppuvuosina, mutta kokonaisuudessaan hintojen kohoaminen jää kuitenkin viime vuonna arvioitua selvästi hitaammaksi. Näin ollen talouden sisäinen liikkumavara on aiemmas-taan kaventunut, ja kotimaisten kustannusten sopeuttaminen ulkomaiseen hintakehitykseen on tullut yhä tärkeämmäksi.

Kokonaisuudessaan viimevuotisen tavoitelaskelman toteutumismahdollisuudet ovat jonkin verran heikentyneet. Tuotanto jäi viime vuonna hieman aiemmin arvioitua pienemmäksi, kun länsivienti sekä investoinnit kehittyivät odotettua heikommin. Myös tänä vuonna tuotannon kasvu jää verrattain vaimeaksi. Raakaöljyn halpenemisen vuoksi itäviennin näkymät ovat heikentyneet. Itäviennin supistuminen kuitenkin lievenee siinä määrin kuin löydetään uusia tuontikohteita.

Öljyn halpeneminen parantaa kysyntänäkymiä läntisissä vientimaissa ja pienentää kustannuksia myös Suomen vientiteollisuudessa. Suomen viennille tärkeissä länsimaissa kokonaistuotannon on oletettu kasvavan keskimäärin noin 3 % vuodessa eli lievästi viime vuonna arvioitua enemmän. Länsivientiä vaikeuttaa tarkastelukauden alussa kuitenkin se, että hintakilpailukyky huononi usean vuoden ajan. Yksityisten investointien kasvu jää vuosina 1986 ja 1987 pienemmäksi kuin mitä on asetettu tavoitteeksi.

Tarkistettujen KTS-laskelmien tulokset on esitetty tämän luvun taulukoissa. Laskelmissa on edellytetty, että talouspoliittiset ratkaisut ovat pääpiirteittäin viimevuotisen katsauksen mukaisia. Kotimaisissa tulo- ja kuluratkaisuissa korotukset on vuoden 1987 jälkeen oletettu mitoitettavan niin, että nimellisansiot nousevat vähän hitaammin

kuin keskimäärin kilpailijamaissa, mikä osaltaan lievästi parantaa teollisuuden hintakilpailukykyä. Avoimen sektorin kannattavuuden ja kilpailukyvyn kohentaminen kuitenkin edellyttäisivät, että kustannuksia voitaisiin edelleen alentaa. Energia-uudistus parantaa tuotantoedellytyksiä. Vastaisuudessa on huolehdittava myös siitä, ettei reaalikorko jää liian korkeaksi. Kun standardituotteiden maailmanmarkkinahintojen kehitys kaikkiaan jäänee heikoksi, on entistä tärkeämpää monipuolistaa tuotevalikoimia, parantaa tuotantomenetelmiä ja lisätä investointeja niillä aloilla, joiden tuotteiden kysyntä on kasvava.

Viimevuotisessa katsauksessa tavoitteeksi asetettiin, että tuotanto kasvaisi vuosina 1984—1990 vähintään 3 % vuodessa. Tavoitteen saavuttaminen näyttää edelleen mahdolliselta, joskin hieman epävarmimmalta kuin aiemmin. Kasvun rakenteen muuttuu kuitenkin selvästi.

Alkuvuosina kasvua tukee erityisesti yksityinen kulutus, kun palkkojen sopimuskorotukset, inflaation hidastuminen ja tuloveron kevennykset lisäävät kotitalouksien reaalitylöjä. Avoimen sektorin kannattavuuden parantaminen ja talouden ulkoisen tasapainon säilyttäminen edellyttävät kuitenkin välttämättä, että reaaliensioiden nousuvauhti tarkastelukauden loppupuolella tasaantuu.

Vienti kasvaa sen sijaan selvästi viime vuonna arvioitua vähemmän. Tämä johtuu lähinnä öljyn halpenemisesta johtuvasta itäviennin supistumisesta. Laskelmissa on toisaalta oletettu, itäkaupan kehittämisessä saavutettavan myönteisiä tuloksia. Itäviennin supistumisen aiheuttamat tuotannon menetykset on mahdollista osin korvata myös kasvavalla länsiviennillä tietyn sopeutumiskauden jälkeen. Tämä edellyttää kuitenkin, että kysynnän kasvu nopeutuu Suomen viennin kannalta tärkeissä maissa ja että vientituotteittemme maailmanmarkkinahinnat kohentuvat. Tällöin länsiviennin ja investointien elpyminen tukee tuotannon kasvua tarkastelukauden jälkipuoliskolla samalla, kun yksityisen kulutuksen kasvu lievästi hidastuu.

Tuotannon taso jäisi nykyisten käsitysten mukaan v. 1990 kuitenkin prosenttiyksikön verran viime vuonna arvioitua matalammaksi. Tämä heijastuu myös työllisyyteen. Työllisyysennusteen tarkistamiseen vaikuttaa lisäksi se, että työpaikkojen määrä on viime aikoina kehittynyt viime vuonna arvioitua huonommin. Työllisten määrä kohoaa 1980-luvun jälkipuoliskolla ennusteen mukaan runsaalla 60 000 hengellä, noin 20 000 henkeä vähemmän kuin vuosi sitten arvioitiin.

Työllisyyden kasvu on lähinnä yksityisen palvelutoiminnan ja julkisen sektorin varassa. Teollisuudessa ja rakennustoiminnassa voidaan nykyinen työllisten määrä lähes säilyttää. Alkutuotannossa työllisten määrä sen sijaan jatkaa supistumistaan. Odotettua heikompaan työllisyyskehitykseen vaikuttaa myös se, ettei työvoiman tarjonnan ja kysynnän rakenne riittävän hyvin sopeudu toisiinsa.

Työvoiman tarjonta kasvoi vuosikymmenen alkupuoliskolla työikäisen väestön lisääntymisen ja naisten työvoimaosuuden suurentumisen vuoksi lähes 160 000 henkeä. Vuosikymmenen jälkipuoliskolla kasvu jäänee vain kolmasosaan, työvoimaosuudet ovat jo nyt varsin suuret. Valtaosa tarjonnan kasvusta aiheutuu ikärakenteen muutoksesta.

Työttömyys kasvaa tänä ja ensi vuonna. Vuosikymmenen lopulla työllisyys hieman paranee, mihin osaltaan vaikuttaa eduskunnan käsiteltävänä olevan työllisyyslain voimaantulo. Vuoteen 1985 verrattuna työttömien määrä ei kuitenkaan paljoakaan vähene. Työttömyysasteen arvioidaan alittavan vuoteen 1990 mennessä 6 %.

Talouden ulkoinen tasapaino ei keskipitkällä aikavälillä näytä ongelmalliselta, vaikka aluksi länsikaupan vaje muodostuikin suureksi, jos kansantalouden ulkoinen kehitys ja talouspolitiikan linja on olettamusten mukainen. Kansantalouden ulkomainen nettovelka supistuisi vähän. Ulkomaisen velan BKT-osuus alenee tarkastelukauden loppuun mennessä viime vuonna arvioitua enemmän länsiviennin kasvun nopeutumisen johdosta. Investointitavaroiden ja teollisuuden raaka-aineiden tuonti jää lisäksi lievästi aiemmin arvioitua pienemmäksi.

Viimevuotisen KTS-katsauksen tavoitteet voidaan suurelta osin edelleen saavuttaa, vaikka alkuvuosien kehitys saattaa jäädä aikaisemmin arvioitua heikommaksi. Talouden suotuisa kehitys edellyttää, että kilpailukyvyn vähittäinen heikkeneminen voidaan pysäyttää. Kuitenkin työttömyyden supistaminen vuoteen 1990 mennessä aiemmin asetetun tavoitteen mukaisesti näyttää vaikealta. Keskeisimpinä syinä tähän ovat paitsi itäkaupasta aiheutuvat sopeutumisongelmat ja huono hintakilpailukyky myös lähivuosien heikko vientihintakehitys. Siten työllisyystavoitteen saavuttaminen on talouden kasvun ollessa hidasta osittain murenemassa, kuten viime vuoden KTS-katsauksessa pelättiin.

Kysynnän ja tarjonnan tase

	1985* mrd mk	KTS 1985		KTS 1986			
		Vuosimuutos määrä 1990/1984	keskimäärin hinta 1990/1984	Vuosimuutos määrä		keskimäärin hinta	
				1990/ 1984	1990/ 1985	1990/ 1984	1990/ 1985
			prosenttia				
Bruttokansantuote markkinahintaan ...	335	3	4 ¹ / ₄	3	3	3 ¹ / ₂	3
Tuonti	96	4	4 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	1
Kokonaistarjonta	431	3 ¹ / ₄	4 ¹ / ₄	3	3 ¹ / ₄	2 ³ / ₄	2 ¹ / ₂
Vienti	99	5	4	3	3 ³ / ₄	1 ¹ / ₂	2
Kulutus	248	2 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	3	3	3 ¹ / ₄	3
— yksityinen	180	2 ³ / ₄	4 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	3	2 ³ / ₄
— julkinen	68	2 ¹ / ₄	5	2 ¹ / ₂	2 ¹ / ₄	4	3 ³ / ₄
Kiinteän pääoman bruttomuodostus ...	78	3 ¹ / ₄	4	3	3	3	2 ³ / ₄
Varastojen muutos (ml. tilastovirhe) ...	6
Kokonaiskysyntä	431	3 ¹ / ₄	4 ¹ / ₄	3	3 ¹ / ₄	2 ³ / ₄	2 ¹ / ₂

Eräitä tasapainotekijöitä

	1985*	KTS 1985 1990	KTS 1986 1990
Työttömyysaste, %	6,3	4 ³ / ₄	5 ³ / ₄
Ulkomainen nettovelka % BKT:sta	15,8	12	10
Bruttoveroaste, %	36,8	36	35 ³ / ₄
Valtionvelka % BKT:sta	14,0	15	16

3. Julkisen talouden kehitysnäkymät

Omaksutun talouspoliittisen linjan yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut sopeuttaa julkinen talous kokonaistaloudellisen kehityksen asettamiin puitteisiin. Pyrkimyksenä on ollut hidastaa julkisen sektorin osuuden kasvua taloudessa, jotta vältyttäisiin useissa muissa maissa koetuilta vaikeilta sopeutumisongelmilta. Bruttoveroaste on meilläkin viime vuosina lievästi kohonnut, mutta on kuitenkin matalampi kuin 10 vuotta sitten, ja julkisen velan taso on muihin maihin verrattuna vähäinen. Viimevuotisessa katsauksessa tavoitteiksi asetettiin pitää bruttoveroaste vuosikymmenen loppupuolella edelleen vakaana sekä säilyttää valtionvelan osuus bruttokansantuotteesta ennallaan.

Näiden tavoitteiden mukaisesti viimevuotisessa katsauksessa määritettiin julkisten menojen kasvuksi lähivuosina keskimäärin runsas 2 % vuodessa. Tarkistetuissa laskelmissa menojen kasvu on tätä hieman nopeampi. Verotuksen perusteet sen sijaan on pidetty likimain samoina kuin miksi ne viime vuonna määriteltiin. Tällöin bruttoveroaste olisi v. 1990 tavoitteeksi asetetulla tavalla suurin piirtein vuoden 1984 tasolla. Vuoteen 1985 verrattuna veroaste alenisi, mikä johtuisi valtion tuloveron osuuden pienenemisestä, kun taas välillistä verotusta on oletettu lievästi nostettavan. Valtionvelan osuus bruttokansantuotteesta vastaavasti lievästi suurenee, ja v. 1990 se on noin prosenttiyksikön viime vuonna esitettyä tavoitetta suurempi.

Julkisen talouden menot kasvoivat v. 1985 selvästi tavoiteltua nopeammin, ja suunta jatkuu myös tänä vuonna. Menojen kasvun arvioidaan tämän jälkeen hidastuvan. Valtion menojen reaalin taso on v. 1990 tällöin puolisentoista prosenttia aiemmin arvioitua korkeampi. Myöskään kuntasektorissa menojen kasvu ei toistaiseksi ole hidastunut riittävästi. Menolajeista suunniteltua

suuremmiksi kohoavat v. 1986 erityisesti valtion siirtomenot kunnille.

Ministeriöt ovat taloussuunnitelmissaan aiempaan tapaan esittäneet menojensa kehityksestä peruslaskelman ja kehittämisvaihtoehdon. Valtiovarainministeriö on yhtenäistänyt peruslaskelmien olettamukset ja perusteet sekä arvioinut, minkä suuruiset menot enintään näyttäisivät olevan mahdollisia ja perusteltuja valtiontalouden ja talouspolitiikan hoidon kannalta, kun samalla varataan vasta myöhemmin ilmeneviä uusia menotarpeita varten liikkumavaraa.

Valtiovarainministeriön kannan mukaan budjettitalouden menot (ilman kuoletuksia) kasvaisivat vuodesta 1987 vuoteen 1990 saakka reaalisesti keskimäärin 1,3 % vuodessa. Kasvuvauhti jäisi siten runsaaseen kolmasosaan siitä, mitä se on viimeisten viiden vuoden aikana ollut. Kaikki ajanjakson loppupuolella esiin tulevat menotarpeet eivät kuitenkaan sisälly laskelmiin. Tällaisia menoja lisääviä tekijöitä ovat mm. työajan lyheneminen, keväällä 1986 solmitut valtion työ- ja virkaehtosopimukset ja jälkirahoitusmenettelyn laajeneva käyttöönotto useilla valtionapusektoreilla. Lisäksi valtiontalouden liikkumavara on pyrittävä mitoittamaan niin, että tilaa olisi muihinkin, myös ensi vuosikymmenen alkupuolella näköpiirissä oleviin uusiin menoihin; tällaisia menotarpeita syntyy esimerkiksi energiahuollossa, opetussektorilla, vanhusten huollossa, kuntasektorin eläkkeissä, työllisyyden hoidossa ja yleensä suhdannepolitiikassa. Kokonaistaloudellisissa laskelmissa on lähdetty siitä, että menojen kasvu tulee olemaan hieman suurempi kuin valtiovarainministeriön alustavan kannan mukainen.

Kansantalouden kasvutavoitteiden saavuttaminen edellyttää voimavarojen lisäämistä erälle tärkeille aloille. Kun tila uusille menoille on

suunnittelukaudella hyvin pieni verrattuna viime vuosina toteutuneisiin lisäyksiin, olisi vastaavasti menojen kasvua voitava toisaalla hidastaa.

Yleisen talouspolitiikan tehtävänä on huolehtia, että yritysten toimintapuitteet säilyvät hyvinä. Valtion rahoitusta voidaan lisätä lähinnä tutkimukseen, koulutukseen ja teknologian edistämiseen. Pääasiassa reaalisen kilpailukyvyn kehittäminen on kuitenkin yritystoiminnan itsensä varassa.

Koulutuksen ja tutkimuksen tason kohottaminen on tärkeää kansantalouden tuotantorakenteen kehittämiseksi ja uudistamiseksi kehittyvien markkinoiden mukaisesti. Koulutuksessa on pantava erityistä painoa sen suuntautumiseen tulevien työtehtävien ja tulevien työmarkkinoiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Työvoiman tarjonnan kasvun hidastuminen tasapainottaa työmarkkinoita vuosikymmenen loppua kohden. Kun samalla väestö kuitenkin ikääntyy ja nuorten ikäluokkien osuus vähenee, työvoiman kysynnän ja tarjonnan keskinäinen sopeutuminen ammateittain ja alueittain saattaa vaikeutua. Tällaista kehitystä voidaan ehkäistä tehostamalla työvoimapolitiittisten keinojen käyttöä ja mm. aikuiskoulutusta edistämällä.

Verotuksen rakenteen kehittämiseen on viime vuosina kiinnitetty paljon huomiota. Yritysverotusta ja energiaverotusta on uudistettu ja liikevaihtoverotuksen kattavuutta lisätty. Kotitalouksien tuloverotusta kevennetään v. 1987 siten, että

inflaatiotarkistuksen ja muiden veroperusteiden muutosten kokonaisvaikutus valtion tuloveron tuottoon on runsas 1 ½ mrd mk.

Kotitalouksien tuloverotuksen keventämistä on tarkastelukaudella syytä jatkaa. Liikevaihtoverotuksen kehittämiseksi selvitetään mahdollisuuksia laajentaa verotuspohjaa edelleen. Samassa yhteydessä olisi pyrittävä vähentämään liikevaihtoverotuksen kautta syntyvää tukea (esim. alkutuotevähennykset).

Nykyinen pääomaverotus on hyvin epäyhteisestä. Siitä olisikin pyrittävä luomaan kokonaisuus, jossa erimuotoinen säästäminen, omistaminen, myyminen tai muu pääomansiirto johtavat keskenään ja myös ansiotuloihin nähden tasapuoliseen veron määrään. Rahoitusvaateiden tuoton verotukseen liittyvät tuloverosäännökset sekä vaahteiden siirtoon liittyvät leimaverosäännökset ovat osin vanhentuneet ja epätarkoituksenmukaiset rahoitusmarkkinoiden kehityksen johdosta. Näitä säännöksiä koskeva uudistustyö onkin vireillä.

Verotuksen rakenteen vastainen kehittäminen tavoitteeksi asetetun veroasteen puitteissa on tärkeä osa tarkastelukauden politiikkaa. Valtionvelan osalta tavoitetasoa on jouduttu viimevuotisesta alentamaan, jotta työttömyys ei vuosikymmenen lopulla olisi ainakaan nykyistä suurempi. Kun työvoiman tarjonnan kasvu hidastuu edelleen ensi vuosikymmenen alkupuoliskolla, lievä tavoitetaso alentaminen lähivuosina julkisessa taloudessa on tästä syystä perusteltua.

4. Valtion menotalouden näkymät

Valtiovarainministeriössä valmisteltiin keväällä 1986 alustava kannanotto valtion menokehitykseen vuoteen 1990 saakka. Kananotto laadittiin ministeriöiden valtiovarainministeriölle toimittamien vuosien 1987—1990 toiminta- ja taloussuunnitelmien perusteella. Laskelmat olivat taustana mm. laadittaessa eduskunnalle viime keväänä annettua talouspoliittista selontekoa. Tässä luvussa esitetään valtiovarainministeriön kannan mukainen valtion menokehitys yksityiskohtaisempaan ja saatettuna vuoden 1987 tulo- ja

menoarvioesityksen tasolle sekä muutoin eräiltä osin tarkistettuna.

Tähänastiseen tapaan taulukoissa 1—12 esitetään valtion menokehitys tehtäväalueittain tehtäväryhmiin ja menolajeihin jaoteltuna. Lisäksi luvussa tarkastellaan sanallisesti kunkin tehtäväalueen menokehityksen joitakin piirteitä. Yhteenvetotaulukon 13 yhteydessä arvioidaan valtion menotalouden kehitysnäkymiä kokonaisuutena.

*Taulukko 1. Yleinen hallinto, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)*

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Ylin päätöksenteko	178	201	228	225	214	212
Valtiovarainhallinto	1 348	1 426	1 609	1 590	1 573	1 548
Ulkoasiainhoito	814	801	803	918	914	917
Kansainvälinen kehitysyhteistyö	1 381	1 751	2 152	2 348	2 516	2 653
Muu yleinen hallinto	1 660	1 736	1 905	1 983	1 972	2 006
Yhteensä	5 382	5 916	6 697	7 064	7 190	7 336
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	3 217	3 378	3 623	3 764	3 759	3 763
Siirtomenot	1 580	1 919	2 384	2 595	2 762	2 897
— kunnille	0	0	0	0	0	0
— elinkeinoille	0	0	3	0	0	0
— kotitalouksille ym.	75	86	157	175	176	176
— muille	1 505	1 833	2 225	2 420	2 587	2 721
Reaalisijoitukset	378	445	506	513	487	510
Finanssisijoitukset	205	171	182	190	179	163
Muut menot	3	2	3	3	3	3
Yhteensä	5 382	5 916	6 697	7 064	7 190	7 336

Yleisen hallinnon kehittämistä ja toiminnan tehostamista jatketaan meneillään olevien kehittämissuunnitelmien pohjalta, jotka koskevat mm. ulkoasiainhallintoa, lääninhallituksia, hallinnon hajauttamista sekä valtion liikelaitosten aseman järjestämistä. Hallinnon tuottavuutta pyritään lisäämään mm. teknisiä edellytyksiä parantamalla ja toiminnallista joustavuutta lisäämällä. Valtion

keskushallinnosta lääninhallituksille siirtyneitä tehtäviä vastaavasti pyritään siirtämään virkoja ja toimia lääninhallituksiin. Kunnallisessa eläkejärjestelmässä aloitetaan rahastointi vuoden 1988 alussa.

Ulkoasiainhoidossa Suomi tähtää YK:n kehitysyhteistyöpolitiikan osalta asettamien tavoitteiden saavuttamiseen ja tukee pyrkimystä uuden

kansainvälisen talousjärjestyksen toteuttamiseksi. Hallituksen vuonna 1985 tekemän periaatepäätöksen mukaan kehitysyhteistyömäärärahoja lisätään vuonna 1986 0,47 prosenttiin ja vuonna 1987 0,55 prosenttiin bruttokansantuotteesta, jolloin julkisen kehitysavun osuus bruttokansantuotteesta nousee tasaisesti niin, että 0,7 prosentin tavoite olisi mahdollista saavuttaa vuonna 1989. Kehitysyhteistyömäärärahat vuosille 1986—87 on mitoitettu hallituksen periaatepäätöksen mukaisesti. Veroastetavoitteen ja kehitysyhteistyövarojen käytön tehokkuusnäkökohdat huomioon ottaen vuosikymmenen loppuvuosina on kuitenkin tarpeen noudattaa jossain määrin hitaampaa kehitysyhteistyömenojen kasvuvauhtia. Valtiovarainministeriön kannan mitoituksessa on lähdetty siitä, että vuonna 1990 olisi mahdollista saavuttaa kehitysyhteistyömenojen 0,65 pro-

sentin bruttokansantuoteosuus. Taloudellisen kehityksen epävarmuuden vuoksi kehitysyhteistyömenojen kasvuvauhti on vuosikymmenen loppuvuosina kuitenkin arvioitava vuosittain. Kun kehitysyhteistyömenot joka tapauksessa kasvavat lähivuosina, niiden käytön tehokkuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Taulukossa 1 kansainvälisen kehitysyhteistyön menoihin sisältyvät myös valtiovarainministeriön pääluokkaan budjetoidut kansainvälisten rahoitusyhteisöjen menot. Kehitysyhteistyömenoiksi hyväksyttävät hallintomenot sekä eräissä muissa pääluokissa olevat kehitysyhteistyömäärärahat eivät sen sijaan sisälly taulukon lukuihin. Vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyy kehitysyhteistyömenoiksi hyväksyttäviä menoja yhteensä 2 062 milj. mk.

*Taulukko 2. Yleinen järjestys ja turvallisuus, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)*

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	65	76	90	91	93	95
Poliisitoimi	1 405	1 467	1 573	1 576	1 591	1 624
Oikeudenkäyttö	544	582	627	632	634	635
Vankeinhoito	550	568	608	639	637	642
Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu	185	234	242	252	259	309
Rajojen vartiointi	504	540	603	599	562	543
Yhteensä	3 254	3 467	3 744	3 788	3 776	3 848
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	2 722	2 846	3 084	3 101	3 130	3 145
Siirtomenot	271	318	329	337	337	388
- kunnille	193	238	246	254	253	302
- kotitalouksille ym.	79	80	83	83	84	86
Realisijoitukset	255	302	325	349	308	315
Finanssisijoitukset	7	1	6	1	1	1
Yhteensä	3 254	3 467	3 744	3 788	3 776	3 848

Poliisitoimessa on tavoitteena turvata riittävien poliisipalvelujen saanti koko maassa. Myös poliisipiirien välistä yhteistoimintaa kehitetään. Ri-

kostutkintaa tehostetaan erityisesti kehittämällä poliisin teknistä välineistöä sekä atk-järjestelmien hyväksikäyttöä.

Valtakunnan rajojen vartioinnin ja valvonnan kehittämiseksi ja meripelastusvalmiuden kohottamiseksi kohti tyydyttävää tasoa parannetaan rajavartiolaituksen toimintaedellytyksiä mm. uusi-

malla helikopterikalustoa, meritoimintaa ja erityisesti meripelastuspalveluun soveltuvaksi sekä uusimalla vanhentunutta aluskalustoa.

Taulukko 3. Maanpuolustus, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA +LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	97	99	104	88	88	88
Sotilaallinen maanpuolustus	4 881	5 275	5 545	5 628	5 702	5 792
Taloudellinen maanpuolustus	236	14	14	17	20	24
Yhteensä	5 214	5 388	5 663	5 733	5 811	5 904
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	4 752	5 136	5 410	5 481	5 547	5 632
Siirtomenot	214	12	12	15	18	22
- elinkeinoille	2	12	12	15	18	22
- kotitalouksille ym.	0	0	0	0	0	0
- muille	213	0	0	0	0	0
Reaalisijoitukset	238	231	228	224	233	237
Finanssisijoitukset	10	9	13	13	13	13
Muut menot	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	5 214	5 388	5 663	5 733	5 811	5 904

Maanpuolustuksen menokehityksessä ratkaiseva merkitys on sotilaallisella maanpuolustuksella, jonka menoihin vaikuttaa vuosittain palvelukseen astuvien varusmiesten määrän väheneminen noin 33 000:sta 31 000:een mieheen. Kertausharjoituksissa koulutettavien reserviläisten määrää lisätään ja harjoitusten keskimääräistä kestoaikaa pidennetään.

Puolustusmateriaalihankintojen tavoitteena on puolustusjärjestelmämme suorituskyvyn parantaminen. Materiaalisen valmiuden kehittämisen painopiste on maavoimissa ja erityisesti sen liikkuvuuden sekä tulivoiman parantamisessa. Edellytyksiä uuden kaluston käyttöönottoon parannetaan. Rakentamisessa keskitytään varastotilojen lisäämiseen sekä vanhentuneen rakennuskannan peruskorjaukseen ja perusparannukseen. Kiinteis-

töjen ylläpidossa jatketaan toimenpiteitä taloudellisuuden lisäämiseksi.

Taloudellisen maanpuolustuksen alueella täsmennetään materiaalisen huoltovarmuuden yleistavoitteet, jotka pyritään saavuttamaan asteittain verrattain pitkän aikavälin kuluessa. Valtion varmuusvarastoja lisätään varmuusvarastointimaksun tuoton puitteissa. Valtion toimesta tapahtuvaa varastointia täydennetään tukemalla yrityskohtaisia turvavarastoja. Lisäksi huoltovarmuutta parannetaan veltoitevarastoinnilla. Tuontia korvaavan tuotannon lisäämisen edellytyksiä selvitetään. Taloudellisen maanpuolustuksen budjetoitujen menojen väheneminen vuonna 1986 aiheutuu siitä, että varmuusvarastointimaksun tuotto on tuloutettu vuoden 1986 alusta suoraan varmuusvarastorahastoon.

Taulukko 4. Opetus, tiede ja kulttuuri, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto ja muut yhteiset tehtävät	168	185	199	196	196	196
Yleissivistävä opetus	6 154	6 578	7 005	6 992	6 981	7 010
Ammattiopetus	3 085	3 249	3 628	3 764	3 814	3 837
Korkeakouluopetus	2 126	2 295	2 574	2 673	2 795	2 919
Aikuiskoulutus	1 148	1 267	1 388	1 398	1 402	1 408
Opintotuki	808	874	992	1 076	1 099	1 122
Yleinen tutkimus	246	269	299	304	309	315
Kirjastot, arkistot ja museot	517	526	557	560	553	570
Taide	517	482	468	494	565	485
Urheilu- ja nuorisotoiminta	390	427	443	448	455	462
Kirkollishallinto	14	15	15	15	15	15
Yhteensä	15 173	16 170	17 567	17 919	18 185	18 339
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	4 276	4 535	5 088	5 163	5 240	5 323
Siirtomenot	10 150	10 985	11 803	11 943	12 015	12 135
- kunnille	7 738	8 296	8 918	8 950	8 977	9 050
- elinkeinoille	66	132	149	151	154	156
- kotitalouksille ym.	2 345	2 556	2 737	2 842	2 883	2 929
- muille	1	1	0	0	0	0
Reaalisijoitukset	690	637	667	801	918	869
Finanssisijoitukset	57	13	8	12	11	11
Muut menot	0	1	1	1	1	1
Yhteensä	15 173	16 170	17 567	17 919	18 185	18 339

Opetuksen, tieteen ja kulttuurin menokehitys jatkuu melko tasaisena. Peruskoulun oppilasmäärä lisääntyy suunnittelukauden aikana 16 400 oppilaalla, mutta kun lukion oppilasmäärä vähenee vastaavasti noin 17 000 oppilaalla, yleissivistävän koulutuksen oppilaiden kokonaismäärä pysyy likimain ennallaan. Ammatillisten oppilaitosten vakinaisten oppilaspaikkojen määrä lisääntyy keskiasteen koulutuksen kehittämisestä annetun lain mukaisesti noin 3 200 paikalla. Väliaikainen koulutus supistuu vastaavasti 4 000 oppilaalla. Korkeakouluopiskelijoiden määrässä ei tapahdu oleellisia muutoksia.

Peruskoulun menolaskelmassa on otettu huomioon vuoden 1985 syksyllä voimaan tulleiden uusien koululakien toimeenpanon jatkamisesta aiheutuvat lisäkustannukset. Lukion ja ammatillisten oppilaitosten menolaskelmissa on otettu

huomioon lukion ja ammatillisten oppilaitosten opintososiaalisen lainsäädännön toimeenpanon aiheuttamat lisäkustannukset. Korkeakoululaitoksen menokehitys perustuu uuteen korkeakoululaitoksen kehittämislakiin ja sen perusteella annettavaan valtioneuvoston päätökseen korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1988—1991. Opintotuen mitoitus perustuu lähinnä opiskelijamäärien kehitykseen ja luvun 29.39 perusteluissa tarkoitettua opintotuen kehittämisohjelman asteittaisen toteuttamiseen. Opintotukea koskeissa laskelmissa on otettu huomioon myös vuosina 1987—90 toteutettava kolmivuotinen aikuisopintotuen kokeilu. Taidetta koskevassa laskelmassa on otettu huomioon uuden oopperatalon rakentamisesta aiheutuvien kustannusten loppurahoitus vuosina 1988—89.

Taulukko 5. Sosiaaliturva, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	200	226	239	237	237	237
Toimeentuloturva	11 260	11 698	12 519	12 572	12 626	12 570
Sosiaalipalvelukset	5 109	5 496	5 969	6 167	6 342	6 534
Yhteensä	16 570	17 420	18 727	18 976	19 205	19 340
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	272	288	287	288	289	290
Siirtomenot	16 289	17 119	18 419	18 672	18 901	19 035
- kunnille	4 569	4 946	5 498	5 724	5 887	6 083
- elinkeinoille	685	829	906	915	927	938
- kotitalouksille ym.	8 932	9 555	10 313	10 341	10 308	10 168
- muille	2 103	1 789	1 703	1 692	1 779	1 846
Reaalisijoitukset	8	13	21	16	14	15
Finanssisijoitukset	1	0	0	0	0	0
Yhteensä	16 570	17 420	18 727	18 976	19 205	19 340

Sosiaaliturvan tehtäväalueella paranevat toimeentuloturvan osalta erityisesti eläketurva ja perheturva. Vuoden 1987 alusta toteutetaan joustavan eläkeikäjärjestelyn osana osa-aika-eläkeuudistus työeläkejärjestelmässä. Suunnittelukaudella nousevat eläketurvan osalta esille lisäksi erityisesti kotona lastaan hoitavien eläketurvan kehittäminen.

Veteraanien kuntoutustoimintaa tehostetaan mm. ulottamalla lakisäätäinen kuntoutus 10 prosentin invalideihin saakka ja lisäämällä sairaskoti-paikkoja. Sotainvalidiiden kunnallisten avopalvelujen korvausjärjestelmää laajennetaan koskemaan ennen 1.1.1986 palvelujen piiriin tulleita henkilöitä.

Kuntien kansaneläkelaitokselle suorittama lisäosamaksu mitoitetaan niin, että kuntien suhteellinen rahoitusosuus lisäosamenoista pysyy vuoden 1986 tasolla.

Lapsilisän tasoa korotetaan niin, että sen reaaliarvo säilyy. Lapsilisän maksukauden pidennys vuodelle toteutuu vuosina 1986—87. Lasten kotihoidon tukijärjestelmä laajenee suunnittelukaudella kaikkiin alle 3-vuotiaisiin, ja järjestelmää uudistetaan eräiltä osin vuonna 1987. Suunnittelukaudella selvitetään tarve ja mahdollisuudet kehittää kotona pientä lasta hoitavan vanhemman sosiaaliturvaa.

Työttömyysturvamenojen kehitys riippuu lähinnä työttömyyden kehityksestä, koska työttö-

myysturvaetuuksien taso on lailla sidottu palkkatason kehitykseen. Laskelmassa on oletettu työttömyyden alenevan. Työttömyysturvainsäädäntöä uudistetaan vuonna 1987.

Aikuisväestön hammashuolto tulee sairausvakuutuksen korvausjärjestelmän piiriin asteittain, koska korvaukseen ovat lain mukaan oikeutettuja vuonna 1961 tai sen jälkeen syntyneet. Äitiysraha-kausiksi pitenee vuonna 1987. Tarkoitus on uudistaa sairausvakuutusjärjestelmää niin, että myös kunnat osallistuvat järjestelmän rahoitukseen.

Kansaneläkkeen apu- ja hoitolisäjärjestelmää sekä invalidirahajärjestelmää kehitetään asteittain niin, että etuuskien kohdentuminen vastaa nykyistä paremmin tuen tarvetta. Ensimmäisenä osana tätä kokonaisuutta uudistetaan lapsen hoitokijärjestelmä vuoden 1987 alussa.

Toimeentulotuen osalta selvitetään vuonna 1986 tehtävän kokeilun pohjalta mahdollisuudet ja tarve ns. laajaan perusosaan. Elatusapujen perintää tehostetaan.

Sosiaalihuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa vuosille 1987—91 on palvelujen kehittämisen painopiste edelleen lasten päivähoidon ja vanhustenhuollon edellytysten parantamisessa. Lasten ja nuorten huollon kehittämiseen sekä sosiaalihuollon avopalvelujen monipuolistamiseen ja laajentamiseen kiinnitetään myös huomiota.

Pienten lasten hoidon kehittämistä koskevan lainsäädännön mukaan lasten hoitoa kehitetään niin, että vuonna 1990 voidaan kaikille alle 3-vuotiaille lapsille järjestää vanhempainrahakauden päättymisen jälkeen joko kunnallinen päivähoitopaikka tai kotihoidon tuki perheen valinnan mukaan. Erityistä huomiota kiinnitetäänkin alle 3-vuotiaiden päivähoitojärjestämiseen. Erityislainsäädännön perusteella pääkaupunkiseudun kunnat voivat nykyisen vajauksen poistamiseksi rakentaa lasten päiväkotiteja lähivuosina niin, että valtio osallistuu rakentamiskustannuksiin jälkira-

hoitusjärjestelyllä ja käyttökustannuksiin valtakunnallisen suunnitelman puitteissa vuoden 1991 jälkeen.

Sosiaalihuollon tavoitteiden toteuttamiseksi suunnataan tarvittaessa nykyisiä voimavaroja uudelleen ja kohdennetaan uudet voimavarat tärkeimpiin ja kiireellisimpiin kohteisiin. Valtakunnallisen suunnitelman mukaan lisätään sosiaalipalvelujen henkilökuntaa suunnittelukaudella kaikkiaan 15 750 henkilöllä eli keskimäärin 3,6 prosentilla vuosittain.

Taulukko 6. *Terveydenhuolto, milj. mk*
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Tutkimuslaitokset	210	250	301	259	251	297
Ympäristöterveydenhuolto	130	136	139	141	141	141
Kansanterveystyö	3 291	3 671	3 706	3 826	3 864	3 920
Erikoissairaanhoido	4 518	4 368	4 632	4 705	4 773	4 763
Yhteensä	8 149	8 425	8 778	8 930	9 029	9 120
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutustenmenot	257	204	234	234	234	235
Siirtomenot	7 872	8 182	8 472	8 652	8 761	8 807
- kunnille	7 708	7 994	8 282	8 463	8 555	8 587
- kotitalouksille ym.	164	188	190	190	206	220
Reaalisojotukset	20	39	72	43	34	78
Yhteensä	8 149	8 425	8 778	8 930	9 029	9 120

Terveydenhuoltoa kehitetään hallituksen eduskunnalle antaman terveyspoliittisen selonteon ja vuosia 1987—91 koskevan valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti. Terveydenhuollon voimavaroja kohdennetaan uudelleen ja lisätään siten, että julkinen terveydenhuolto pystyy huolehtimaan väestön ikärakenteen muutoksen ja pitkäaikaissairauksien yleistymisen aiheuttamista kasvavista tarpeista sekä ehkäisevän työn ja hoitomenetelmien käyttöönotosta. Kehittäminen sopeutetaan joustavasti yleiseen taloudelliseen kehitykseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintaa kehitetään edelleen tehostamalla erityisesti pitkäaikaissairaiden avohoidon ja kotipalvelujen järjestämistä. Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämistä osana terveydenhuoltoa pyritään tehostamaan.

Terveyskeskuksiin palkataan suunnittelukaudella yhteensä 4 496 henkilöä, jolloin henkilös-

tön määrä lisääntyy vuosittain keskimäärin 1,8 prosentilla. Henkilökuntaa ja muita voimavaroja ohjataan pääasiallisesti alueille, joilla terveyskeskusten tuottamat palvelut ovat asukasmäärään nähden vähäiset. Erityislainsäädännön perusteella pääkaupunkiseudun kunnilla on mahdollisuus rakentaa lähivuosina eräitä kansanterveystyön avovastaanottoiloja niin, että valtio osallistuu rakentamiskustannuksiin jälkirahoitusjärjestelyllä ja käyttökustannuksiin valtakunnallisen suunnitelman puitteissa vuoden 1991 jälkeen. Erityislailla on mahdollistettu Helsingin yliopistollisen keskussairaalan silmäklinikan laajennuksen ja Tampereen yliopistollisen keskussairaalan laajennuksen aloittaminen vuonna 1986.

Erikoissairaanhoidossa jatketaan sairaanhoitolaistosten toiminnallisen porrastuksen ja eri laitosten välisen työnjaon parantamista. Sairaanhoidohallinto on tarkoitus uudistaa. Psykiatriassa sairaan-

hoidossa avopalveluja lisätään, laitosten toimintaa tehostetaan ja sairaansijoja vähennetään. Sairaanhoidolaitosten henkilöstölisäys on suunnitte-

lukaudella kaikkiaan 3 100 henkilöä eli keskimäärin 1,1 prosenttia vuodessa.

Taulukko 7. Asuminen ja ympäristö, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	38	44	51	46	46	46
Ympäristön- ja luonnonsuojelu	307	354	437	406	387	405
Alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta	73	79	88	85	81	81
Asumisen edistäminen	3 175	3 820	3 832	3 585	3 800	3 992
Maanmittaus	288	306	328	328	328	327
Vesitalous	101	105	104	94	87	81
Yhteensä	3 982	4 707	4 840	4 544	4 729	4 932
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutukset	521	564	622	618	612	613
Siirtomenot	999	1 151	1 207	1 276	1 309	1 394
- kunnille	148	170	197	192	186	188
- elinkeinoille	47	55	45	38	39	39
- kotitalouksille ym.	782	876	880	955	988	1 065
- muille	21	50	87	91	96	102
Reaalisijoitukset	89	104	121	95	72	71
Finanssisijoitukset	2 372	2 889	2 888	2 555	2 735	2 855
Yhteensä	3 982	4 707	4 840	4 544	4 729	4 932

Asumisen ja ympäristön tehtäväalueen menojen kasvu kohdistuu lähinnä asumiseen. Asuntojen uustuotannon tarve vähenee ja rakentamisen painopiste siirtyy korjaus- ja parantamistoimenpiteiden suuntaan. Olemassa olevan asuntokannan tehokkaampaa käyttöä edistetään. Yleistukea pyritään rajoittamaan tuen lisäämiseksi ensisijaisessa tarpeessa oleville ryhmille. Erityisesti nuorten ensiasunnonhankkijoiden korkotukijärjestelmästä (ASP) aiheutuvat menot kasvavat vuosikymmenen lopulla. Asunto-olojen kehittämissuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita toteutetaan suhdanne- ja finanssipolitiikan asettamissa rajoissa.

Ympäristön ja luonnonsuojelun sekä *vesi- ja ympäristöhallinnon* menojen suunta on kasvava, joskin kehitystä pyritään vastedes lieventämään soveltamalla yhä tehokkaammin aiheuttamisperiaatetta. Tehtäväalueen menoja kohdennetaan erityisesti tutkimus- ja kehittämistoimintaan,

luonnonsuojelualueiden hoitoon ja hankintaan sekä kuntien ympäristönsuojelutehtävien hoidon edistämiseen. Muita keskeisiä osa-alueita ovat ongelmajätehuollon järjestäminen, öljyvahinkojen torjuntavalmiuden lisääminen sekä etenkin Pohjanmaalla vireillä olevien keskeneräisten vesistöiden loppuunsaattaminen.

Tehtäväalueen *Työvoima* menokehitykseen vaikuttaa oleellisesti työllisyystilanne ja sen muutokset. Pääpaino työllisyyden hoidossa on yleisessä talouspolitiikassa, jota työllisyyden hoidon erityistoimenpiteet täydentävät. Työvoiman ohjauksen menot kasvavat vuosina 1986—89 työllisyyden tietojärjestelmän kehitystyön takia. Reaalisijoitusten aleneva menokehitys johtuu valtion työllisyystyöohjelmien supistumisesta. Tarjoituksena on painottaa työllisyyden hoidon erityistoimenpiteissä palkkaperusteisia valtionavustuksia tavoitteena työmarkkinoille vaikeasti sijoituvien henkilöiden työllistäminen.

Taulukko 8. Työvoima, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	57	68	79	83	84	79
Työvoiman ohjaus	223	255	291	297	285	278
Erittelemättömät työllisyysmenot	2 117	2 339	2 386	2 837	2 839	2 841
Yhteensä	2 397	2 662	2 755	3 217	3 207	3 198
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	588	679	696	870	873	870
Siirtomenot	1 339	1 555	1 639	1 970	1 972	1 974
- kunnille	600	670	720	920	920	920
- elinkeinoille	0	0	0	0	0	0
- kotitalouksille ym.	345	413	415	415	415	415
- muille	393	472	504	635	637	639
Reaalisijoitukset	471	428	421	376	363	354
Yhteensä	2 397	2 662	2 755	3 217	3 207	3 198

Työllisyyden hoitoon liittyvät määrärahat kohdistetaan ensi sijassa nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin ja vajaakuntoisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään vaikeimpien työllisyysalueiden ongelmiin ja alueellisten työttömyyserojen supistamiseen.

Vuodesta 1988 lukien työllisyysmenot lisääntyvät tuolloin voimaan tulevan työllisyyslain johdosta. Lain voimaantulon jälkeen työllisyyden hoidon toimenpiteet painottuvat entisestään nuoriin ja pitkäaikaistyöttömiin sekä vaikeimmille työttömyysalueille.

Taulukko 9. Maa- ja metsätalous, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	51	55	55	53	46	46
Maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminta	212	239	267	255	254	273
Maatalous	7 474	7 934	7 829	7 538	7 410	7 142
Metsätalous	621	650	699	706	702	702
Kalastus, metsästys ja porotalous	173	183	194	187	196	196
Yhteensä	8 530	9 061	9 045	8 738	8 608	8 359
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	381	417	468	475	469	471
Siirtomenot	7 843	8 310	8 241	7 961	7 829	7 560
- kunnille	28	27	28	28	28	28
- elinkeinoille	7 185	7 789	7 657	7 367	7 251	6 978
- kotitalouksille ym.	2	3	6	6	6	6
- muille	628	491	551	560	544	549
Reaalisijoitukset	114	129	127	99	107	125
Finanssisijoitukset	191	204	209	203	203	203
Yhteensä	8 530	9 061	9 045	8 738	8 608	8 359

Maa- ja metsätalouden tehtävälueella maataloustuotannon rajoittamis- ja ohjaamistoimenpiteitä on tarpeen edelleen jatkaa, jotta tuotanto vastaisi paremmin kotimaista kulutusta. Maataloustuotteiden maailmanmarkkinahintojen arvioidaan säilyvän nykyisellä varsin alhaisella tasolla. Vientitarpeen alenemisen johdosta maataloustuotteiden markkinointimenojen arvioidaan tarkastelukaudella supistuvan.

Maataloustulolaisissa on määritelty vuoden 1989 loppuun tuotanto- tai vientimäärät, joiden ylittävän osan vientikustannuksista maatalous vastaa. Kyseisten määrien mukaisesti valtion vastattava osa vientikustannuksista tulee supistumaan. Maataloudelta perittävien vientikustannusten määrä tulee riippumaan tuotannon ja vientitarpeen kehityksestä.

Kotieläintuotannon ohjaamista jatketaan aiemmin käyttöön otetuilla toimenpiteillä. Kotieläintuotannon supistaminen johtaa kasvinviljelytuotteiden vientitarpeen kasvamiseen. Ylituotanto-ongelman kestävä ratkaisu edellyttääkin, että viljelyksessä olevan pellon määrää tehokkaasti vähennetään. Maatalouden ylituotannon supistaminen korostaa maaseudun muiden elinkeinojen kehittämisen merkitystä.

Maatalouden pitkän aikavälin tavoitteita ja tarvittavia toimenpiteitä valmistellaan Maatalous

2000-komiteassa, joka saa esityksensä valmiiksi suunnittelukauden alkupuolella.

Metsätalouden pitkän aikavälin kehittämistyötä jatketaan Metsä 2000-ohjelman pohjalta.

Liikenteen tehtävälueella lähivuosien keskeisin tavoite on tieverkon parantaminen ja liikenteen sujuvuuden turvaaminen. Liikenneturvallisuuden tehostamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Näistä syistä tieinvestoinnit päätieverkoon lisääntyvät. Useita merkittäviä meriväylähankkeita toteutetaan, mutta sisävesiliikennettä palvelevia uusia, suuria väylähankkeita ei ole tarkoitus aloittaa. Ilmaliikenteen investointien pääpaino kohdistuu laiteinvestointeihin.

Valtionrautateiden talouden tervehdyttämistoimenpiteitä on tarkoitus jatkaa ja laajentaa siten, että vuoteen 1991 mennessä saavutetaan tavoitteeksi asetettu alijäämän supistuminen 500 milj. markalla vuoden 1982 kustannustasossa laskettuna. Rautatieliikenteen investointien taso määryytyy keskeisesti talouden tervehdyttämistoimenpiteistä. Rata-, kalusto- ja laiteinvestointien arvioidaan vain lievästi kasvavan, mikä johtuu osittain viime vuosikymmenen voimakkaasta kalusto- ja laiteinvestoinneista, jotka vähentävät uusimistarvetta. Talouden tervehdyttämistoimenpiteiden seurauksena Valtionrautateistä valtiolle

Taulukko 10. Liikenne, milj. mk

(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	20	22	24	23	23	23
Tieliikenne	3 721	4 113	4 364	4 381	4 418	4 453
Vesiliikenne	613	607	728	699	688	675
Ilmaliikenne	283	290	325	315	316	318
Rautatieliikenne	1 878	1 909	2 121	2 055	1 978	1 904
Tietoliikenne	1 432	1 522	1 587	1 593	1 605	1 623
Yhteensä	7 947	8 463	9 150	9 067	9 028	8 997
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	2 575	2 676	2 789	2 816	2 845	2 871
Siirtomenot	2 318	2 354	2 205	2 110	2 032	1 965
- kunnille	108	146	155	159	156	159
- elinkeinoille	505	499	544	537	537	537
- kotitalouksille ym.	158	191	174	162	163	164
- muille	1 547	1 518	1 331	1 251	1 176	1 104
Realisijoitukset	2 904	3 288	4 015	4 001	4 016	4 025
Finanssisijoitukset	150	146	141	140	136	136
Yhteensä	7 947	8 463	9 150	9 067	9 028	8 997

aiheutuvat menot supistuvat. Liikenteen hitaasta kasvusta huolimatta vuonna 1991 asetettu taloustavoite arvioidaan voitavan saavuttaa.

Tietoliikenteessä uusitaan radio- ja teletoimintaa koskevaa lainsäädäntöä ja kehitetään myös hallintoa vastaamaan nykyistä paremmin nopeasti laajenevan viestinnän ohjaustarpeita. Teleliikenteen ja myös postiliikenteen suhteellisen voimakkaana jatkuneen kasvun vuoksi posti- ja telelaitoksen investointien määrä säilyy lähivuosina korkeana.

Valtionrautateiden sekä posti- ja telelaitoksen investointivarojen budjetoinnin selkeyttämiseksi on tarkoitus luopua investointimäärärahoja vastaavista uudistusrahastosiirroista ja sisällyttää kyseiset määrärahat asianomaisille investointimomentteille.

Liikenneministeriön hallinnonalalla jatketaan suunnittelukaudella organisaatiouudistusten toteuttamista.

Teollisuuden ja muiden elinkeinojen tehtäväalueen menoja kohdennetaan uudelleen reaalista kilpailukykyä tukevaksi. Painoalueita ovat tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä liikkeenjohtotaidon ja vientimarkkinoinnin kehittäminen. Tiede- ja teknologiapoliittisten selontekojen periaatteita toteutetaan. Tämä edellyttää tutkimus- ja kehitystoimintaan myönnettävän rahoituksen kasvua. Yritysten aineellisten investointien rahoitustukea voidaan vastaavasti vähentää. Yritysten rahoitustukijärjestelmän tehokkuuden parantamiseksi selkeytetään rahoitustuen myöntämisperusteita sekä lisätään lainoituksen ja korkotuen osuutta. Rahoitustukitoimenpiteissä asetetaan etusijalle pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistarpeet. Pienille yrityksille tarkoitettua koulutus- ja neuvontapalvelua lisätään.

Valtionyhtiöiden toimintaedellytysten kehittämisen suuntaviivat määritellään vuosittain laadittavassa valtionyhtiöiden kehittämissuunnitelmassa.

*Taulukko 11. Teollisuus ja muut elinkeinot, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)*

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Hallinto	62	72	82	82	83	83
Teollisuuden ja muiden elinkeinojen valvonta ja tarkastus	116	131	143	143	143	144
Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta	1 045	1 193	1 341	1 373	1 368	1 416
Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvele- vat luottolaitokset	228	251	308	341	380	399
Teollisuuden edistäminen	911	1 117	1 163	1 247	1 241	1 252
Energiahuolto	123	153	192	196	200	194
Muiden elinkeinojen edistäminen	64	67	81	73	73	73
Ulkomaankaupan edistäminen	206	400	449	473	488	503
Yhteensä	2 754	3 385	3 758	3 928	3 977	4 065
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	967	1 091	1 226	1 250	1 275	1 299
Siirtomenot	1 022	1 427	1 539	1 604	1 564	1 550
- kunnille	16	19	41	22	23	24
- elinkeinoille	956	1 217	1 274	1 345	1 318	1 301
- kotitalouksille ym.	2	1	1	1	1	1
- muille	48	190	223	237	222	224
Reaalisijoitukset	140	174	208	197	157	170
Finanssisijoitukset	604	658	765	847	954	1 021
Muut menot	22	35	21	30	28	26
Yhteensä	2 754	3 385	3 758	3 928	3 977	4 065

Sen keskeiset periaatteet sisällytetään valtion tulo- ja menoarvioesitykseen. Ohjelmassa määritellään yhtiöiden lähivuosien investointien taso ja vaikutukset, valtion osakepääoma- ja lainarahoitus budjettivuonna sekä arvio osinkotulojen kehityksestä.

Aluepolitiikkaa tehostetaan uusimalla tukien keinovalikoimaa. Aluepoliittisten tukitoimien tuoksellisuutta parannetaan.

Energiataloutta kehitetään energiapoliittisen ohjelman mukaisesti. Valtion tukitoimenpiteiden tehokkuutta parannetaan kohdistamalla rahoitus sellaisiin energiapoliittisesti tärkeisiin hankkeisiin, jotka jäisivät muutoin toteutumatta. Energiatutkimus ja koetoiminta edellyttävät valtion menojen lisäystä. Kehittämällä uutta kilpailukyistä teknologiaa luodaan myös edellytyksiä toteuttaa sitä energiapoliittisen ohjelman mukaista periaatetta, että pitkällä aikavälillä energiainvestoinnit tulisi toteuttaa ilman valtion tukea.

Ulkomaankaupan edistämisessä keskeisiä toimintalinjoja ovat monipuolistuvat vientiponnistelut ja kilpailukykyämme vahvistavan kansainvälistymisen edistäminen. Vientitoiminnan riskien lisääntyminen aiheuttanee lähivuosina menojen kasvua.

Muiden menojen kasvu jatkuu suunnittelukaudella, joskin vuosikymmenen loppua kohti hidastuen.

Laskelma valtionvelasta aiheutuvista menoista perustuu oletukseen, että lainanotto on 14,7 mrd mk vuonna 1987 ja 14 mrd mk vuosina 1988—90. Bruttolainanotto nousee vuonna 1987 selvästi verrattuna vuoden 1986 varsinaiseen tuloarvioon. Eräiden lainojen ennakaiset takaisinmaksut ja niiden uudelleenrahoitus tulevat kuitenkin nostamaan kuluvan vuoden bruttolainanottoa tuloarvioon merkitystä määrästä. Valtion lainanoton merkitystä harjoitettavan talouspolitiikan ja val-

Taulukko 12. Muut menot, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>						
Valtionvelka.....	11 955	12 655	13 472	14 231	14 037	15 370
Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset	3 792	4 039	4 481	4 596	4 720	4 848
Yleisavustukset kunnille yms.	580	672	665	677	684	691
Muut erittelemättömät menot	124	149	179	166	164	169
Yhteensä	16 451	17 515	18 798	19 670	19 605	21 079
<i>Menolajeittain:</i>						
Kulutusmenot	4 122	4 426	4 935	4 992	5 119	5 284
Siirtomenot	585	677	674	685	692	700
- kunnille	579	670	664	676	682	690
- elinkeinoille	1	1	1	1	1	1
- kotitalouksille ym.	1	2	1	1	1	1
- muille	4	5	8	8	8	8
Reaalisijoitukset	14	13	16	11	12	12
Muut menot	11 731	12 400	13 173	13 981	13 783	15 083
Yhteensä	16 451	17 515	18 798	19 670	19 605	21 079

tion velkaantumiskehityksen kannalta kuvaakin bruttolainanottoa paremmin nettolainanotto. Nettolainanotto nousee noin 3 mrd markalla vuonna 1987. Nettolainanoton arvioidaan olevan 1 ½ % bruttokansantuotteesta. Suunnittelukaudella nettolainanotto olisi pienempi kuin vuonna 1987. Suunnittelukauden viimeisenä

vuonna nettolainanoton on arvioitu olevan noin prosentin bruttokansantuotteesta.

Tarkoitus on pyrkiä monipuolistamaan lainanottoa siten, että se vastaisi paremmin muuttuneita olosuhteita rahamarkkinoilla. Lainanoton painopiste tulee pysymään kotimaisissa rahoituslähteissä. Laskelman mukaisella lainanotolla koti-

maisena velan osuus olisi suunnittelukauden lopussa noin 55 % koko valtionvelasta, kun sen vuoden 1986 päättyessä arvioidaan olevan noin 50 %.

Viime vuosina tapahtunut velanhoitomenojen nopea kasvu tulisi mainitulla lainanotolla taittamaan. Vuonna 1987 velanhoitomenot ovat 13,5 mrd mk ja vuonna 1990 ne tulisivat olemaan 15,4 mrd mk eli velanhoitomenojen kasvu olisi keskimäärin 4,5 % vuodessa. Vuoden 1987 velanhoitomenoista korkojen osuus on 4,7 mrd mk ja kuoletusten 8,4 mrd mk. Vuonna 1990 korot olisivat 5,7 mrd mk ja kuoletukset 9,4 mrd mk. Budjettitalouden velkakannan arvioidaan olevan vuoden 1987 päättyessä noin 55 mrd mk eli

14 % bruttokansantuotteesta. Vuoden 1990 päättyessä velkakanta olisi em. lainanotolla noin 70 mrd mk.

Valtion maksamien eläkkeiden reaalista kasvua on välttämätöntä hidastaa, mikä edellyttää tätä edistävien toimenpiteiden tehostamista jo kauden alussa. Yleisenä lähtökohtana valtion palvelukseen perustuvan eläketurvan kehittämässä on yhdenmukaisuuden lisääminen muihin eläkejärjestelmiin verrattuna mm. eläkeikäkysymyksissä ja eläkkeelle siirtymisjärjestelyissä.

Kokonaisuutena budjettitaloudenmenokehitys on valtiovarainministeriön kannan mukaan suunnittelukaudella seuraava:

Taulukko 13. Valtion budjettitalouden menot, milj. mk
(vuodet 1988—1990 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1987 hinnoin)

	1985 TP	1986 TMA + LMA	1987 TMAE	1988 VTS	1989 VTS	1990 VTS	Keskim. menovolyymin vuosimuutos %	
							1985/80	1990/87 VTS
<i>Tehtäväalueittain:</i>								
Yleinen hallinto	5 382	5 916	6 697	7 064	7 190	7 336	4.7	3.1
Yleinen järjestys ja turvallisuus	3 254	3 467	3 745	3 788	3 776	3 848	3.4	0.9
Maanpuolustus	5 214	5 388	5 663	5 733	5 811	5 904	3.4	1.4
Opetus, tiede ja kulttuuri ...	15 173	16 170	17 567	17 919	18 185	18 339	2.7	1.4
Sosiaaliturva	16 570	17 420	18 727	18 976	19 205	19 340	10.4	1.1
Terveydenhuolto	8 149	8 425	8 778	8 930	9 029	9 120	4.0	1.3
Asuminen ja ympäristö	3 982	4 707	4 840	4 544	4 729	4 932	-1.4	0.6
Työvoima	2 397	2 662	2 755	3 217	3 207	3 198	1.1	5.1
Maa- ja metsätalous	8 530	9 061	9 045	8 738	8 608	8 359	-1.6	-2.6
Liikenne	7 947	8 463	9 150	9 067	9 028	8 997	0.4	-0.6
Teollisuus ja muut elinkeinot	2 754	3 385	3 758	3 928	3 977	4 065	-4.0	2.8
Muut menot	16 451	17 515	18 798	19 670	19 605	21 079	16.1	3.9
Yhteensä	95 803	102 579	109 524	111 574	112 350	114 517	4.7	1.5
— valtionvelka	11 955	12 655	13 472	14 231	14 037	15 370	25.3	4.5
— muut menot	83 848	89 924	96 052	97 343	98 313	99 147	2.9	1.1
<i>Menolajeittain:</i>								
Kulutusmenot	24 649	26 240	28 462	29 054	29 392	29 796	3.1	1.5
Siirtomenot	50 482	54 008	56 925	57 822	58 192	58 427	4.0	0.9
— kunnille	21 688	23 176	24 750	25 387	25 666	26 031	5.8	1.7
— elinkeinoille	9 446	10 533	10 589	10 369	10 245	9 973	-1.6	-2.0
— kotitalouksille ym.	12 885	13 950	14 954	15 170	15 231	15 230	5.7	0.6
— muille	6 463	6 349	6 631	6 896	7 049	7 194	4.2	2.7
Reaalisijoitukset	5 319	5 803	6 726	6 724	6 721	6 780	-1.2	0.3
Finanssisijoitukset	3 596	4 091	4 213	3 960	4 231	4 403	-4.2	1.5
Muut menot	11 756	12 437	13 197	14 014	13 814	15 112	25.7	4.6
Yhteensä	95 803	102 579	109 524	111 574	112 350	114 517	4.7	1.5

Valtion budjettitalouden menojen määrä kasvaisi valtiovarainministeriön kannan mukaan vuodesta 1987 vuoteen 1990 keskimäärin 1,5 prosentin (ilman kuoletuksia 1,3 prosentin) vuosivauhtia. Muut kuin velanhoitomenot kasvaisivat vain 1,1 % vuodessa. Vuosi sitten julkaistun tulo- ja menoarvioesityksen liitteessä vastaavat kasvuluvut vuosille 1986—90 olivat 1,8 % ja 1,1 %. Vuoden 1987 jälkeen tapahtuva menokasvu on nyt arvioitu noin 2 prosenttiyksikköä suuremmaksi kuin viimevuotisessa laskelmassa.

Laskelmiin on tehty edellisen suunnitelman jälkeen tehtyjen päätösten sekä vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksen ratkaisujen edellyttämät muutokset. Tulosten eroja selittävät myös eräät laskentaoletuksien muutokset. Uudessa laskelmassa mm. oletetaan yleisten sosiaaliturvamaksujen säilyvän vuoden 1986 tasolla, ns. työt-

tömyyurvaverojen palautusmallin säilyvän vuoden 1987 mukaisena ja rahastoinnin alkavan kunnallisessa eläkejärjestelmässä vuonna 1988. Laskelmissa ei vielä ole pystytty ottamaan huomioon työajan lyhentämisestä johtuvia menoliikkeitä. Virkamiespalkkojen kohoaminen ei vaikuta menovolyyymiin, mutta kylläkin valtion menojen hintakomponenttiin ja lisää sitä kautta rahoitustarvetta.

Valtiontalouden hoidon ja koko talouspolitiikan tavoitteet edellyttävät valtion menojen kasvun pitämistä suunnitelmien mukaisesti varsin hitaana. Lisäyksiä uusiin kohteisiin on saatavissa parhaiten ja lähes yksinomaan tekemällä vastavia supistuksia vanhoissa menoissa. On tärkeää, että julkinen talous ei laajene hallitsemattomasti ja siten vaaranna talouspolitiikan pitemmän aikavälin tavoitteiden saavuttamista.

HAKEMISTO

- Ahvenanmaan maakunnan verotaloudellinen tasointi 19, 211
Alkoholijuomaverot 2, 68
Alkoholiyhtiön ylijäämä 2, 70
Ammattillinen kurssitoiminta ja ammatilliset erikoisoppilaitokset 26, 314
Ammattilliset oppilaitokset 292
Ammattilliset pätevyystutkinnot 26, 314
Ammattikasvatushallituksen koulutilat ja metsät 3, 25, 79, 306
Ammattikasvatushallitus 25, 291
Apteekkimaksut 1, 67
Arkistolaitos 28, 334
Arpajaisvero 1, 66
Asevelvollisten ylläpitomenot 16, 182
Asumistuki 55, 612
Asuntohallitus 54, 608
Asuntolainat 5, 8, 55, 91, 94, 104, 613
Asuntosäästöpalkkiot 21, 232
Asuntotoimi 54, 609
Auto- ja moottoripyörävero 2, 70
Autorekisterikeskus 4, 37, 84, 446
Avustukset kunnille ja eräille järjestöille 16, 175
- Eduskunnan kanslia 9, 108
Eduskunnan kirjasto 10, 111
Eduskunnan oikeusasiamies 10, 111
Eduskunta 9, 108
Eduskuntatalo 9, 110
Edustustot 11, 119
Elinkeinohallitus 4, 40, 87, 485
Elintarviketuotteiden valmistevero 2, 68
Elokuverot 2, 70
Elokuvienv tarkastus 3, 28, 80, 339
Eläinlääkintätoimi 34, 404
Eläkevakuutus 46, 533
Eläkkeet 5, 18, 92, 204
Energiatalous 43, 511
Erityistuomioistuimet 13, 138
- Geodeettinen laitos 34, 397
Geologian tutkimuskeskus 4, 41, 87, 492
- Hallinnonaloittain jakamattomat menot 20, 227
Hinnanerokorvaukset (eräiden valmisteverolakien mukaiset) 18, 210
Hirvieläinten metsästysmaksut 3, 81
Hovioikeudet 12, 135
- Ilmailu 4, 37, 85, 448
Ilmansuojelu 53, 588
Ilmatieteen laitos 4, 37, 85, 452
Indeksi- ja kurssihiivetykset 5, 95
Invalidien ammattioppilaitokset 26, 312
Invalidihuolto 546
Invalidiraha 47, 538
- Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen 53, 589
- Kaavoitus- ja rakennustoimi 54, 605
Kalatalous 4, 32, 82, 374
Kansainvälinen jälleerakennuspankki 20, 232
Kansainvälinen rauhanturvaamistyö 17, 192
Kansainvälinen yhteistyö 29, 340
Kansainväliset rahoitusyhteisöt 21, 232
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset 77
Kansalais- ja työväenopistojen valtionapu 25, 288
Kansanedustajat 9, 108
Kansaneläkelaista aiheutuvien menojen valtion osuus 46, 534
Kansanopistojen valtionapu 25, 288
Kansanterveyden edistäminen 50, 569
Kansanterveyslaitos 4, 48, 89, 554
Kasvatusneuvolatoiminta 544
Kasvinjalostusmaksut 3, 81
Kauppa- ja teollisuusministeriö 4, 40, 86, 475
Kehitysaluerahasto Oy 42, 504
Kehitysyhteistyö 11, 122
Kesäyliopistojen valtionapu 23, 271
Kilpailuasiamiehen toimisto 41, 487
Kirjasto-toimi 25, 286
Kodinhoitotoiminta 549
Korkeakoululaitos 244
Korkeakouluneuvosto 23, 269
Korkeakoulu 3, 22, 77, 246
Korkotulot 5, 94
Kotimaankaupan edistäminen 44, 514
Kotimainen velka 55, 616, 617
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 27, 326
Kouluhallitus 23, 275
Kriminaalipoliittinen instituutti 14, 149
Kuluttajansuoja 41, 487
Kunnallinen alkoholitarkastus 50, 568
Kunnallinen erikoissairaanhoidon 561
Kunnallinen kansanterveys 560
Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto 547
Kunnallinen terveysvalvonta 560
Kunnallinen toimeentuloturva 47, 537
Kunnallinen työsuojelutarkastus 526

- Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset 26, 308
 Kuntien järjestämä erikoissairaanhoido 49, 564
 Kuntien järjestämä kansanterveysyö 49, 562
 Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto 49, 561
 Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut 47, 540
 Kuntien suhdannetalletuksille maksettava korko 233
 Kuntien yleiset rahoitusavustukset 16, 175
 Kuvataideakatemia 3, 23, 78, 266
- Lainanotto 8, 105
 Lainat 8, 104
 Lainojen takaisinmaksut 8, 104
 Lannoitovero 2, 69
 Lapsilisät 46, 531
 Lasten kasvatusta ja huolto 50, 545, 569
 Lasten päivähoito 543
 Lastentarhanopettajaopistot 24, 282
 Leimaverot 2, 69
 Lihantarkastus 4, 83
 Liikenneministeriö 4, 36, 84, 418
 Liikevaihtovero 1, 67
 Lisenssivirasto 4, 41, 87, 490
 Lomatoiminta 48, 50, 549, 570
 Lukiot 24, 277
 Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö 53, 591
 Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja hoito 53, 592
 Luterilainen kirkko 22, 241
 Lästimaksut 2, 40, 70, 482
 Lääkelaboratorio 4, 49, 90, 556
 Lääkintöhallitus 48, 550
 Läänien kehittäminen 16, 175
 Lääninhallitukset 14, 155
- Maa- ja metsätalousministeriö 3, 29, 80, 348
 Maakunta-arkistot 3, 80
 Maanmittaushallinto 4, 33, 82, 395
 Maanmittauslaitoksen karttapaino 7, 35, 100, 408
 Maatalouden neuvontatyön tukeminen 31, 359
 Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos 34, 401
 Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta 7, 35, 101, 413
 Maatalouden tutkimuskeskus 4, 34, 83, 398
 Maataloushallinto 3, 29, 80, 350
 Maataloustuotteiden hintatuki 31, 363
 Maataloustuotteiden (eräiden) markkinoimismaksut 2, 70
 Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainoittamistoimenpiteet 31, 365
 Maataloustuotteista (eräistä) kannettavat tasausmaksut 2, 71
 Maatilatalouden kehittämissrahasto 31, 369
 Maatilatalouden rakenteen kehittäminen 31, 368
 Maidon kiintiömaksu 2, 71
 Maistraatit 13, 137
 Makeisvero 2, 68
 Maksuton oikeudenkäynti 13, 141
 Maksut sosiaaliturvaa varten 70
 Matkailun edistämiskeskus 44, 515
 Menorästen ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset 5, 92
 Merenkululaitos 4, 40, 86, 479
 Merentutkimuslaitos 42, 502
 Merimiesvero 66
 Metsähallituksen metsät 7, 35, 101, 409
 Metsähallitus 4, 82
 Metsäntutkimuslaitoksen metsät 101, 413
 Metsäntutkimuslaitos 4, 34, 83, 401
 Metsästys 32, 372
 Moottoriajoneuvovero 2, 70
 Museovirasto 3, 28, 80, 336
- Neuvostoliittoinstituutti 28, 340
 Nuorisonkasvatuksen edistäminen 27, 50, 331, 545, 569
 Näkövammaisten kirjasto 25, 290
- Oikaisurahat 5, 92
 Oikeudenhoitomenot (eräät) 13, 140
 Oikeuskanslerinvirasto 10, 116
 Oikeusministeriö 2, 12, 72, 132
 Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 14, 149
 Olutvero 2, 68
 Opettajankoulutuksen menot (eräät) 24, 281
 Opetusministeriö 3, 22, 77, 240
 Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus 26, 318
 Ortodoksinen kirkko 22, 242
 Osinkotulot 5, 95
 Osuus valtion rahalaitosten voitosta 5, 95
 Otaniemen valtionalue 226
- Pakolaishuolto 47, 539
 Palkkatulot 4, 52, 90, 583
 Pankkitarkastusvirasto 3, 19, 76, 218
 Patentti- ja rekisterihallitus 4, 41, 87, 488
 Pelastushallinto 15, 168
 Perhe-eläke 46, 532
 Perhekustannusten tasaus 46, 531
 Perintö- ja lahjaverot 1, 66
 Perushankinnat (puolustusvoimien) 17, 184
 Peruskoulu 24, 279
 Perusparannuslainat 5, 8, 55, 94, 104, 614
 Pilkkimaksut 3, 82
 Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta 10, 112
 Poliisitoimi 15, 162
 Poliisivarikot 2, 73
 Poliittisen toiminnan avustaminen 11, 117
 Polttoaineverot 2, 68
 Porotalous 32, 372
 Posti- ja telelaitoksen konepajat 6, 39, 98, 472
 Posti- ja telelaitos 6, 39, 97, 463
 Postipankki 5, 95
 Puoluetöiminnan tukeminen 11, 117
 Puolustusministeriö 3, 16, 74, 177
 Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta 7, 17, 99, 192
 Puolustuslaidellinen suunnittelukunta 40, 477
 Puolustusvoimat 3, 16, 74, 179
 Pysäköintivirhemaksut 5, 92
 Päihdehaittojen ehkäiseminen 50, 568
 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto 548
 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto 549
- Raastuvanoikeudet 13, 137
 Raha-arpajaisten voittovarot 3, 27, 79, 324, 328, 331, 332
 Raha-automaattivarat 4, 90, 569
 Raittiustyö 50, 568
 Rajavartiolaitos 2, 15, 74, 171
 Rakennushallinto 3, 19, 76, 220
 Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos 27, 322
 Ravintorasaverot 2, 68
 Rehuseosvero 2, 69
 Rekisteritoimistot 15, 161
 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 4, 32, 82, 378
 Riistanhoitomaksut 4, 32, 82, 372
 Rintamaveteraaniläkkeet 46, 535

- Sairausvakuutus 46, 533
 Sakkorahat 5, 92
 Sekalaiset tulot 2, 72
 Selviämisasemat 15, 166
 Sisäasiainministeriö 2, 14, 73, 154
 Sodista kärsineiden turva (muu) 46, 536
 Sokerivero 2, 68
 Sosiaalihalitus 47, 539
 Sosiaalihuollon täydennyskoulutus 47, 540
 Sosiaali- ja terveysministeriö 4, 45, 89, 523
 Sotilaallinen maanpuolustus 178
 Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot 46, 535
 Suomalainen valmiusjoukko 17, 192
 Suomen Akatemia 27, 323
 Suomen elokuva-arkisto 3, 28, 77, 338
 Suomenlinna 3, 28, 79, 333
 Suomen Pankki 95
 Suomen Rahapaja 3, 19, 75, 215
 Suuronnettomuuksiin varautuminen 51, 570
 Syyttäjänvirastot 13, 141
 Sähkövero 69
 Säteilyturvakeskus 4, 49, 90, 557
- Taidekorkeakoulut 3, 23, 78, 266
 Taiteen tukeminen 27, 327
 Taloudellinen suunnittelukeskus 19, 219
 Tapaturmavirasto 45, 529
 Tarkastuslautakunta 45, 528
 Tasausvero 1, 67
 Tasavallan Presidentin kanslia 9, 106
 Tasavallan Presidentti 9, 106
 Teknillinen tarkastuskeskus 4, 41, 87, 491
 Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen 42, 500
 Teknologian kehittämiskeskus 42, 498
 Teollinen kehitysyhteistyö 12, 128
 Teollisuuden edistäminen 42, 505
 Teollisuuspiirit 40, 477
 Teollisuuslihteerit 42, 503
 Terveystieteiden täydennyskoulutus 49, 559
 Terveyskasvatus ja -valvonta 49, 559
 Tie- ja vesirakennushallinto 4, 36, 84, 420
 Tiet 4, 36, 84, 421
 Tieteen tukeminen 27, 323
 Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset 37, 453
 Tietosuojat 14, 150
 Tilastokeskus 3, 19, 76, 216
 Tullilaitos 3, 19, 75, 212
 Tulo- ja varallisuusvero 1, 65
 Tuomioistuintulot 2, 72
 Tuomiokunnat 12, 136
 Tuontimaksut 1, 67
 Tuontitulli 1, 67
 Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen 43, 509
 Tupakkaverot 1, 68
 Työllisyyden hoito 52, 580
 Työllisyyskoulutus 26, 314
 Työnantajan lapsilisämaksu 70
 Työneuvosto 45, 529
 Työsuojeluhallinto 4, 45, 89, 525
 Työterveyslaitos 45, 527
 Työttömyysturva 46, 532
 Työttömyysturvalautakunta 45, 528
 Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto 51, 576
 Työvoimaministeriö 4, 51, 90, 574
 Työvoiman liikkuvuuden edistäminen 52, 579
 Työvoimaopisto 52, 579
 Työväenopistojen valtionapu 25, 288
- Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet 11, 121
 Ulkoasiainministeriö 2, 11, 72, 119
 Ulkomaankaupan edistäminen 44, 517
 Ulkomainen velka 55, 617
 Ulosottomaksut 2, 72
 Ulosottovirastot 13, 142
 Urheilun tukeminen 27, 331
- Vaalit 14, 151
 Vahingonkorvaukset (eräät) 47, 537
 Vakuutusmaksuista (eräistä) suoritettava vero 1, 67
 Valkuaisvero 2, 69
 Valmisteverot 1, 68
 Valtiokonttori 18, 201
 Valtiolla maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturvamaksut 5, 92
 Valtion ammatilliset oppilaitokset 3, 25, 79, 294
 Valtionarkisto 3, 79
 Valtion askartelunohjaajaopisto 284
 Valtion audiovisuaalinen keskus 3, 22, 77, 243
 Valtion eläinlääketieteellinen laitos 4, 34, 83, 405
 Valtionenemmistöiset osakeyhtiöt 5, 95
 Valtion erityiskoulut 89, 546
 Valtioneuvosto 10, 114
 Valtioneuvoston edustus- ja virkaohjeistot 11, 116
 Valtioneuvoston kanslia 10, 114
 Valtion hankintakeskus 7, 44, 100, 519
 Valtion harjoittelukoulu 23, 263
 Valtion hevosjalostuslaitos 3, 30, 81, 357
 Valtion investointirahasto 20, 231
 Valtion kehitysvammalaitokset 89, 546
 Valtion kiinteistömenot (eräät) 20, 222
 Valtion koulukodit 4, 48, 89, 544
 Valtion koulutuskeskus 3, 20, 77, 226
 Valtion liikeyritykset 6, 96
 Valtion maatalouskemiaan laitos 3, 30, 80, 353
 Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos 3, 30, 81, 355
 Valtion maitotalouden tutkimuslaitos 3, 30, 81, 356
 Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos 3, 30, 81, 355
 Valtion margariinitehdas 7, 35, 100, 407
 Valtion mielisairaala 4, 48, 89, 552
 Valtion opintotukikeskus 3, 23, 78, 271
 Valtion oppilaitokset (eräät) 3, 24, 79, 276
 Valtion painatuskeskus 6, 21, 99, 233
 Valtion päihdehuoltolat 4, 48, 89, 547
 Valtionrautatiet 6, 38, 96, 457
 Valtion ravitsemiskeskus 6, 21, 99, 236
 Valtion sementitarkastuslaitos 3, 30, 80, 354
 Valtion taidetoimikunnat 27, 327
 Valtiontalouden tarkastusvirasto 18, 206
 Valtion teknillinen tutkimuskeskus 4, 41, 87, 494
 Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut 41, 497
 Valtion tietokonekeskus 7, 21, 99, 234
 Valtiontilintarkastajat 10, 110
 Valtionvelka 55, 616
 Valtion viljavarasto 31, 358
 Valtiovarainministeriö 3, 18, 75, 198
 Vammaisten huolto 50, 570
 Vammaisten lasten koulut 3, 24, 79, 284
 Vanhusten huolto 50, 570
 Vankeinhoitolaitos 2, 13, 73, 143
 Varmuusvarastointi 40, 478
 Veikkausvoittovarat 3, 27, 79, 324, 328, 331, 332
 Verohallinto 18, 207
 Verot ja veronluonteiset tulot 1, 65
 Vesiensuojelumaksut 5, 91

- Vesihallinto 82
Vesi- ja ympäristöhallinto 5, 53, 91, 594
Vesitiet 37, 440
Vesivarojen käyttö 33, 381
Vientimaksulainat 5, 8, 94, 104
Virvoitusjuomavero 2, 68
Väestörekisterikeskus 2, 15, 73, 160
Väylätyöt 40, 484
- Yhteiskunnallinen sivistystyö 25, 287
Yksityiset ammatilliset oppilaitokset 26, 311
Yksityismetsätalous 33, 392
Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoido 50, 567
Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut 47, 543
Yleinen perhe-eläke 46, 532
- Yleismetsätalous 33, 388
Ylimmät tuomioistuimet 12, 134
Ylioppilastutkintolautakunta 3, 24, 79, 277
Ympäristöministeriö 5, 52, 91, 585
Ympäristön- ja luonnonsuojelun tutkimus 587
Ympäristöntutkimus 52, 587
Yrittäjien tapaturmavakuutus 46, 534
- Äitiysavustus 46, 531
- Öljyjättemaksu 2, 71
Öljysuojarahasto 5, 91
Öljyvahinkojen torjunta 54, 604
Öljyvähirehuvero 2, 69
-